

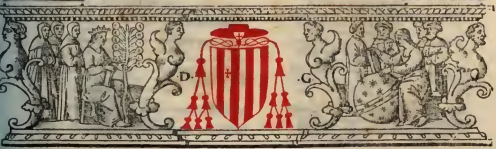
Gregorius Arimiñ. super secũdo sñiarũ.

¶ Doctoris authẽtici/Gregorij Arimiñ. theologorũ oĩum subtilissimi/or. er. s. Augu. liber scd̃s sñiarũ. p̃sidio ꝛ auspicijs. R. D. D. Dñici Grimani/epi Port. S. R. E. Car. S. Mar. dignissimi/studiosorum omnium amantissimi. per sacrę theologię magistrum/fratrem Augustinũ Montifalconiũ eremitã Augustinianũ/adamusiꝫ cũ originali recognit⁹/sueqꝫ integritati restitut⁹. Cui ẽt ex archethypis ꝛ veteri lectura/multa neč̃ia/nedũ vtilia/addidit. (vt ex lineis ꝛ manu facile ẽ cognoscere) que ĩ cęteris codicib⁹/hactenus impressis(nescio qua causa)fuerant pretermissa.

Eiusdẽ magistri Augustini thetras. pro Gregorio

Hactenus/incomptus/mancus/pauidusq; iacebã
Nec bene perlegerar/nec bene notus eram
Sed postq̃ꝫ sensi Grimani numen adesse:
Totus ꝛ intrepidus perferor in medium.

¶ Tabula omnium questionum totius libri secundi sententiarum eximij doctoris Magistri Gregorij de Arimino ordi. heremitarum.

Tabula

FINIS.

¶ Inceptus est die .17. Maij .1342. In nomine Jesu Christi.

¶ Lectura in Scdo sniarum excellentissimi sacre Theologie pfessoris Gregorij de Arimino: prioris Gnalis quondā totius ordinis fratrum eremitarū sancti August. feliciter icipit.

¶ Distinctionis .j. Questio. j.

Uia magister in pma distōne huius secūdi libri elidens quorūdaꝫ phorum errores ostēdit sacris auctoritatib⁹ oia alia a deo fuisse ab ipso efficiēter ꝛ non eternalr: sed cuꝫ initio tēporis creata. Idcirco de his sigillatim inqrendo p̄ videbitur qd̄ circa p̄ᵐ pnᵐ senserit Arist. de quo Magister spāliter facit mētionē. Sit igit̄ questio ista. ¶ Utrū Arist. eiusq̄ Cōmen. Auer. senserint oia alia entia a pmo esse facta vel potius ecōtra fuerint opinati plura entia non habere pncipium effectiuum. ¶ Et pro pma parte arguitur: qm̄ ipse 2ᵒ meta. pbat ex intentione in causis efficiētibus non esse processum in infinitum: ꝛ q̄ necesse est esse aliquod p̄ᵐ efficiens: qd̄ est efficiens omnium aliorum. alioquin vt dicit non esset primum.

Ad oppositum est Magister in littera.

Respondeo in ista questione: qm̄ inter theologicos doctores est cōtrouersia circa h̄ quid senserit Phs de efficientia primi respectu alioꝝ quibusdā dicēntibus eū sensisse omnia alia entia a p̄ qd̄ est deus: fuisse ab illo mediate vel imediate pducta. Immediate quideꝫ eterna. mediate vō gn̄abilia ꝛ corruptibilia. ad quorū gn̄ationem cōcurrit mediāte motu celi qd̄ ipse actiue mouet velut motor appropriatus. Quibusdā vō econtra defendētibus eū sensisse multa esse penitus improducta: ipsumq̄ p̄ᵐ nihil imediate producere: neq̄ ēt actiue velut motor imediatus alicui orbi appropriatus aliqd̄ celuꝫ mouere: quo mediāte fit cā inferioꝝ: sed tm̄mō p modū finis mouere motores orbiū actiuos. Idō huius qōnis duo erūt articuli. ¶ Nā p̄ videbit̄ vtrū fuerit de intētione Phi Cōmētatorisq̄ eius esse in vniuerso plura entia penitus iproducta vel vnū tm̄. ꝛ ab illo cetera mediate vel imediate. ¶ Scdo vtrū fuerit de intētione eorūdē primū ens qd̄ est deus imediate mouere actiue: ꝛ nō tm̄ per modū finis pmum mobile velut motor eidem appropriatus.

Quantum ad p̄ᵐ artiᵐ cū cōstet res gn̄abiles ꝛ corruptibiles eē factas nō est dubiū qn de talibus opinati: sed tm̄mō de incorruptibilibus nālr qualia sunt celi ꝛ intelligētie. Et de talibus qdā dixerūt Phm sensisse oia vlr p̄ter p̄ᵐ esse pducta. Quidā aūt q̄ corpora celestia vtiq̄ sunt pducta nō aūt intelligētie. Primo igit̄ simul adducūtur rōnes que inducunt̄ taꝫ ab his q̄ ab illis ad pbandū Phm ꝛ Cōmē. sensisse corpora celestia eē producta. ¶ Scdo ea q̄ a pmis inducūtur ad pbādū idipsuꝫ de intelligētijs: ꝛ gn̄aliter de oibus entibus. ¶ Pro p inducitur verbū Phi 2ᵒ meta. vbi dicit. Semper existēntium pncipia semper esse verissima necesse est: nō enim qn̄q̄ vera qn̄q̄ non: nec illis cā aliquid ē vt sint: sed illa alijs. Ubi Cōmen. dicit q̄ Phs innuit per hoc dispōnem pncipiorum corpoꝝ celestium cū corporibus celestibus. igit̄ ꝫm ipsos corpora celestia hn̄t pncipia que sunt eis cā vt sint: ꝛ p cōsequēs pnᵐ efficiēs. ¶ Scda auctoritas Phi est 5ᵒ meta. c. de necessario. vbi dicit. Hoꝝ qdē itaq̄ altera cā essendi necessaria: horū aūt nulla: sed pp̄ter hec alia sunt ex nunc necessitate. vbi pꝫ q̄ aliquoꝝ necessarioꝝ est cā. Et .8. physi. dicit de Democrito: q̄ ipsius q̄ semꝑ voluit pnᵐ querere i quibusdā dicens recte: q̄ aūt in omnibus nō recte. Et trigonū enim semꝑ hꝫ duobus rectis equales angulos. Sꝫ respectu ppetuitatis altera cā. Principiorū igitur nō est altera cā: sed ppetua sunt. Ubi Cōmen. in fine dicit. Res necessarie que sunt pncipia nō hn̄t causam: ꝛ si nō tūc pnᵐ haberet pnᵐ: ꝛ procederet hoc in infinitū: ꝛ intēdebat declarare q̄ multa nec̄ia hn̄t cās ꝛc̄. ¶ Ex quibus sicut prius pꝫ q̄ eternorū aliquoꝝ: que. s. non sunt pncipia qualia sunt corpora celestia vt dictum est. est pnᵐ ꝛ cā. ¶ Tertia auctoritas est Cōmen. 6ᵒ meta. super illo verbo Phi. necesse oēs quidem cās sempiternas ꝛ maxime has. he nanq̄ cāe sensibiliū manifeste sunt. ait Cōmen. Et intēdit q̄ res imobiles necesse est vt sint eterne magis q̄ꝫ eterne mobiles diuine. s. corpora celestia. sunt enim cā istorū. s. q̄ subā abstracta est cā corporū celestiū. Hec Cōmen. ¶ Quarta est eiusdē in libello de subā orbis. vbi ait. Uidemus eniꝫ celū habere vnā virtutē nō tm̄ mouētē oia: sed agentē ꝛ cōseruanteꝫ: sicut est dispositio in corpore hoīs ꝛ corpore facto pp̄ter finē ppriū: finis enim significat agēs significatione ppria vel necessaria vt hꝫ alia lra: ꝛ seqtur. Et cū ignorauerunt quidā hoc esse de opinionibus Arist. dixerūt ipm. s. Arist. non dicere cām agentē totū: sed tm̄ cām mouētē: ꝛ illud fuit valde absurdū: ꝛ nō est dubiū in hoc q̄ agens ipsum est mouēs ipsum. Hec auctoritas est sic expressa vt dicūt vt nec expōne indigeat: nec glosam recipiat. ¶ Pro 2ᵒ vō. s. q̄ꝫtum ad factionē intelligētiarū inducitur verbuꝫ Cōmē. 12. meta. vbi dicit q̄ in intelligētijs est cā ꝛ cātū hꝫ q̄ dicimus q̄ intellectū est cā intelligētis. Et in eodē lib⁹ dicit Phs q̄ p̄ᵐ mouet vt amatū. ꝛ Cōmen. ibi vult q̄ bonum appehēsum est causa agēs desiderium: ꝛ eadē rōne olim intellectū est cā efficiēs intellectionē. Cū ergo alie intelligētie ꝛ intelligāt ꝛ amēt pmam ꝫm ipsum: ꝛ ipse intelligentie ꝫm eūdē sint suū intelligere. seqtur q̄ pma intelligētia efficiat alias ꝫm eoꝝ substantias sicut efficit eoꝝ intellectiones. ¶ Alia est eiusdē. 7. meta. vbi ait: sed mouet Arist. ad ponēdum mouēs separatū a mā in factione virtutum intelligibiliū: q: virtutes intellectuales apud ipsuꝫ sunt nō mixte cuꝫ mā. Unde necesse est q̄ illud qd̄ non est mixtū cū mā gn̄etur aliquo mō a non mixto cum mā simpliciter: quēadmodū est necesse vt omne mixtū cū mā generetur a mixto cū mā. Ubi expresse ponit intelligētias eē factas ab agēte imateriali. ¶ Generalr autē ꝛ oia esse facta a pmo probāt auctoritate Cōmē. 2ᵒ meta. super illo verbo Phi. Quare ꝛ verissimū q̄ posterioribus est causa vt sint vera. vbi Cōmen. dicit. Et manifestum est q̄ si est hec pma cā omniū entiū vt declaratū est in scientia nālium: q̄ illa cā est magis digna ꝛ in esse ꝛ in veritate q̄ꝫ oia entia, oia enim entia non acqrunt esse ꝛ veritateꝫ nisi ab ista cā. Est igitur tm̄ ens per se ꝛ verū per se ꝛ omnia alia sunt entia ꝛ vera per esse ꝛ veritateꝫ eius. Hec Cōmen. ¶ Itē 12. meta. Phs ꝛ Cōmen. volunt q̄ oia alia a pmo hn̄t causaꝫ finalem. igitur volūt q̄ oia alia sint pducta effectiue, cōñā pꝫ: q: finis cālitas nō est nisi mouere efficiens ad agēduꝫ: est enim pp̄ter qd̄ agēs agit. Est ergo vt pꝫ ex dictis opinio Phi ꝛ Cōmen. q̄ oia alia a deo sint facta. Est tm̄ de factione distinguēdum. nā quedā est per trāsmutationem ꝛ motū ꝛ cuꝫ nouitate essendi eiusdē qd̄ fit: ꝛ sic eterna non sunt facta ꝫm ipsos: quedā autem est sine trāsmutatione ꝛ motu ꝛ sine nouitate facti per simplicē quasi emanationē ꝛ sequelā ipsius facti ad id a quo fit. Et hoc modo intellexerunt oia eterna esse facta a pmo. Et hanc distōneꝫ satis innuit Cōmen. 12. meta. vbi dicit q̄ non est illic cā ꝛ cātūꝫ

I nisi fm q dicimus q itellectū est cā intelligētijs. Et in de
Cap.2. substātia orbis vñ sumpta est auctoritas predicta. vbi ait.
q agētium quoddā est prius tēpore actor: et est omne qd fit
in sphera mūdi: et qddam est prius nāliter rc. Innuens q
agēs corporū celestiū est prius eis nāliter tm̄ et nō tempo/
ꝯ scotuz et alios vbi.s. re. ¶ Quāuis aūt hec opinio habeat pro se aliqualr sonū
quorūdā verbor Phi et Cōmē. nunq̄ tñ fuit de intētione
eorū. Et hoc manifestari pōt ex duobus fundamētis: sup
quibus fundata est quasi tota doctrina ipsorū. ¶ Quorū
p phys. est vnū q oē qd fit: fit ex aliquo. et nihil fit ex nihilo aut pu
T.c.33. ro nonente. Hoc quidē habuerūt pro pnº: et oppoᵐ reputa
T.c.62. uerunt penitus impossibile. Uñ p phy. probat Phs 3ᵐ pn
cipium gñationis subm ꝯrijs: qd est mā ex qua fit qd fit.
Semp enim est aliqd qd subijcitur ex quo fit qd fit: vt ibi
Cō.62. ait Phs: et inducēdo declarat etiā ibidē Cōmē. ¶ Itez 7º
T.c.22. meta. Omnia q̄ fiunt ab aliquo fiunt et ex aliquo et aliqd.
T.c.12. Idē ponit Phs in. 12. super hoc fundamētū: et sustētat ma
T.c.17. gna pars sue doctrine. v.g. q mā sit ingenita. vt p3 12º me/
K ta. et q gñatio sit perpetua: vt patz p de gñatione: et multa
alia: nec aliquis qui viderit dicta ipsorū dubitare pōt hoc
(q̄uis falsum) fuisse oino de mēte illor. Unde in prologo
Cōᵒ.4. 3. phys. dicit Cōmen. q hec est ꝓpositio manifesta in qua
oēs et antiqui cōueniunt: q nihil gñatur ex nihilo. ¶ Itez
8º eiusdem initur ꝓbare creationē esse impossibilez: sicut
patebit in sequēti q̄stione: vbi eius rōnes et soluētur: et di
cit ibi q qui estimāt aliquid posse fieri ex nihilo: estimant
impossibile posse eē: et nitūtur ad ꝯfirmandū hoc i ex hoc.
q mos est dicere q subm est necessariū agenti. s. subiectuz
ex quo fit gñatio est diminutio agētis. Et oia ista sunt esti
mationes vulgares. Et seqtur. agens enim nō posse agere
aliqd impossibile nō dicitur eē diminutū: sed dicitur ipsuz
facere aliqd impoꝭe et posse facere est deceptio. Ex quibꝰ
p3 q ipse reputat impossibilē ex se hanc. aliqd fit ex nullo
ente p̄supposito. ita q cuicūq3 agenti hoc est impossibile.
Cō.109. et.106. et 140. ¶ Et p ce. dicit q nullus antiquorū dicebat mundū gene
ratū esse ex nihilo: qm̄ est inopinabile et ipossibile. Et oēs
libri tam eius q̄ Phi sunt pleni de hoc simpliciter: silr si/
L cut putauerūt impossibile aliquid fieri ex nihilo. sic dixe/
runt impossibile aliqd agēs aliqd ex nihilo agere. Unde
Cō.28. 7º meta. dicit Cōmen. q actio agentis nihil aliud est q̄ ab
12. met. 18. strahere aliquid: qd est in potētia in actū. Et in 12º positis
opinionibus dicētium creationē et dicētium latitationem
formarū subdit. Tertia aūt opinio est Arist. et est q agēs
non facit nisi cōpositum ex mā et forma: et hoc fit mouēdo
mām et trāsmutādo eam donec exeat de ea illud qd est in
ea de potētia ad illā formā in actu. Quod ēt cōfirmat: qa
vbicūq3 Phs locutus est de causa efficiēte: semper diffinit
eam per esse vnde pnᵐ motus. Et silr potētiam actiuā per
Cō.2. et 17. esse pnᵐ trāsmutādi: vt p3 5º et 9º meta. Nec vsq3 dicit aliqd
agens agere sine trāsmutatione vt isti fingūt: qnimo ipse p
Com.2. de gñatione: et Cōmen. 3º phys. volunt q omne agens est
T.c.45 mouens: l3 non omne moués sit agēs sicut omnis actio ē
Com.3. mutatio: l3 nō ecōtrario. Nec vsq3 reperit eos posuisse ali
2ᵐ quam actionē sine mutatione. ¶ Scōm fundamētū ipso/
M rum est motū celi nunq̄ incepisse: sed eē eternū. Qd fuisse
de intētione eor superfluū est probare: ex quo p3 ēt et cor/
a pnº. pora celestia et eor motores eternos eē: et hoc ex 8º phys. et
T.c.29. 12º meta. notū est. ¶ Ex his duobus fundamētis cōcludit
manifeste nunq̄ ipsos intellexisse oia preter pᵐ esse facta.
¶ Et ex p p3 q non sunt opinati materiā esse factā: qz si es
set facta eēt facta ex aliquo preexistēte: et sic mā esset ante/
T.c.82. q̄ esset facta. Uñ p phy. in fine. probās Phs ipsam nō eē
factā ait. Si eniz fiat. subijci aliqd opz pᵐ ex quo fiat. hoc
autē est h nā. s. mā quare erit ante fieri. Dico eniz mām. i.
intelligo per mām pᵐ subiectū vnicuiq3 ex quo fit aliquid
cum insit non fm accidēs. Et per idē fundamentū probat
T.c.12. eandē cōclusionē 12º meta. deducendo ad impossibile. s. q

erit processus in infinitū: si materia fiat. Et oia hec susten/ N
tātur super hoc: q nullū qd fit: fit ex nihilo: quo negato p3
nihil ipsum probare. Per idez p3 q fm eos corpora cele/
stia nō sunt facta: cū enim ipsa fm eos sint simplicia et non
sint cōposita ex mā et forma sicut sunt corpora quatuor ele
mētorum simpliciū: vt dicit Cōmē. p celi. et in pluribꝰ alijs Cō.20.
locis oporteret ipsa si eēnt facta esse facta ex nihilo. Et eo
dem fundamēto probat Cōmē. mundū non esse factū pri/ Cō.19. et c.109.
mo ce. vnde ait. dicere aūt mundū esse gñatum a nihilo: si
cut loquētes dicunt. cōtingit eis vt non sit gñatum. Gene/
ratio enim nō est ex puatione eēntialr: quēadmodū calor
non fit ex frigore eēntialiter: nisi ꝯriuni recipiat suū cōtra/
rium. Hec tñ ratio in q̄ne sequenti soluetur. ¶ 3º p idem
fundamētū p3 intelligētias: et substātias abstractas nō eē
productas: cū sint fm eos essentialr simplices. Unde Cō/ Cō.43.
mēta. 12º meta. recitās opinionē Aui. q ex intelligētijs q̄/
dam earū cōsequitur quādā: sicut causatū cām: et q a mo
tore pmi celi prouenit aia primi celi et motor orbis. Et cō/ O
sequēter dicit q iste sermo nō est imaginabilis: non enim
est illic prouētus neq3 consecutio neq3 actio: ita vt dicamꝰ
q vna actio cōsequitur vnuz agēs. Et infra. Mos inquit
qui iam est inter modernos in dicēdo q a tali motore ꝓue
nit talis motor aut cōsequitur aut ꝓcedit: aut talia verba
non vere intelligūtur de istis pncipijs abstractis. Oia eniz
ista sunt dispōnes agētium superficietenus non vere. Ubi
p3 q ab intelligētijs negat oēm actionē que vere sit actio
qua sint facte quocūq3 nomine significet siue dicatur pro
uentus vel cōsecutio aut sequela aut aliter qualitercunq3.
Et q ita sit inducit probationē: ex qua magis p3 eius intē
tio. d. ab agente enim nihil prouenit sicut prediximus nisi
extrahere illud qd est in potētia in actum. Sed illic nō est
potētia. vñ neq3 agēs: tm̄ enim illic et intellectus et intelle/
ctum et pfectum et perficiēs rc. Ex his manifeste p3 q illa
distinctio de agēte et de eē factum: qua putant euadere ra
tiones factas contra eos. Et exponūt auctoritates dicen/ P
tes q Cōmen. intēdit negare ab intelligētijs ipsas habere
agēs et esse factas per trāsmutationem et motū: et cū noui/
tate essendi. nō aūt ipsas eē productas per simplicē quan/
dam emanationē et eternalr oino est pter intētionē Cōmē
ta. Nā constat q Aui. nō dicebat intelligētias eē factas in
tēpore et per transmutationem subiecti: sed eternalr et per
simplicē emanationem: et cōtra hunc intellectū arguit Cō/ Cō.44.
mē. per rōnē pmissam: volēs q nullum agēs aliter agit q̄
trāsmutādo et educēdo qd est in potētia ad actū: et qz nul/
lum tale potētiale transmutabile est in intelligētijs: nō con
cludit q earū nullum est agēs. Intēdit ergo Cōmen. ꝯclu
dere eas oino non eē factas: alias nihil ꝯtra Aui. conclu/
deret. Unde ista distinctio de agēte et de actione: quam fa/
ciunt illi de opinione ꝯtraria a Cōmē. sola fictio putaret.
¶ Ex secūdo quoq3 fundamento manifeste ꝯcluditur fm
intētionem ipsorū nec corpora celestia nec intelligētias ne
q3 mām pmamcū ipsa ēt ab eis ponatur eterna esse facta.
Constat enim q fm ipsos p ce. eternum et ingenitū vliter T.c.125.
mutuo ꝯuertūtur. Omne enim eternū est ingenituz: et oē i/ Q
genitū est eternū vt dicūt: et p hoc pbāt q oē igenitū ē cor
ruptibile: et ꝯ. ¶ Itē ibidē diffinit Phs genitum. d. geni/ Cō.124.
tum est ens qd ꝯtingit pus non esse: et Cōmen. et gñabile ē
qd in tempore pterito est nō ens. modo autē est ens et sta/
tim post diffiniēs ingenitū dicit. Ingenitum qdē est qd est
nūc: et prius nō verū erat dicere non esse. Itē ibidē probāt
q genitum nec est semp ens nec semp non ens: sed mediū
inter vtrūq3. s. qñq3 ens et qñq3 non ens. Ex quibus euidē
ter apparet nec alicui locū illū vbi hoc determinatur dili/
genter cōsiderāti. verti posse in dubium qn fm eos mani/
festa cōtradictio includatur dicēdo eternū aliqd eē factū.
¶ Item Cōmen. 4º celi. dicit. res enim eterne non habent Com.p.
agens nisi fm similitudinē: neq3 habent ex quatuor causis

nisi formalē et finalē: et si habuerit aliqd qd est agens non erit nisi inquātū est forma illi et cōseruās ipm. vbi pz idem qd prius. s. nullū eternū sm eū hēe cām agentē ꝓprie sumptā: vt distinguit̄ a cā formali et finali. ¶ Itē p celi. dicit q defendētes Platonē dicunt q assimilatio gnationis mundi ex suis elemētis gnationi figurarū ex lineis et superficiebus facta a Platone significat q mundus semp fuit apud Platonē: et q ipse non intendebat per hūc sermonem nisi q partes eius sunt priores nā toto non q ipse fuit gnat9 vere. et si hoc intēdebat. dicit Cōmē. nihil differt ab Aristo. Sed tñ male facit in dicēdo manifeste et mūdū esse gnatū et non corruptibilem. Hoc enim nō intendit ex gnatione nisi cū difficultate. Hec Cōmen. Ubi pz q dicit intētionem Phi esse q mūdus non est vere gnatus: lz eius partes sint priores eo non tpe sed nā. Et in sequēti Cōmē. dicit q Ari. intēdebat q cū ponitur mūdus eē factus: ꝯtingit vt ea ex quibus fit sint priora eo tēpore: et per ꝯñs si est factus sm eos nō erit eternus. ¶ Hoc idē probatur ex alio. Nā constat q sm intētionē Phi vt supra tactū est. et pōt haberi ex 3° et 5. phys. et alijs locis innumeris phie sue. ois gnatio: et vlr ois factio vel motus est mutatio. oisqz motus finitus finito tēpore mēsuratur et ois mutatio instāti. Si ergo aliquod eternū vtpote celū vel intelligētia est genitū aut factum: aut fuit factū in instāti: aut fiebat in tpe: et si in tpe cū iam nūc nō fiat sm Phm: lz sit pfectum: sequit q suū fieri pcessit factū eē: et per ꝯñs non est eternū. Si ēt in instanti: sequit q nō sit eternū: cum nullū instās fuerit eternum: quinimo ante qdlz instās sm Phm pcessit tps infi͡m. ¶ Itez sm ipsos. ois motus vel mutatio est ex opposito in oppositum. pz 5° phys. et per ꝯñs nullū factū est eternū. naz ois talis factio fuit ex non eē in esse: et non esse aūt pcessit esse. ¶ Itē Cōmē. 3° de aia cōtra Theophrastū et The. dicentes q intellectus speculatiuus est eternus pro eo: q recipiens est eternū et agēs est eternū. Ex quo sequitur vt ēt factū sit eternū: inquit q qz isti opinati sunt hoc contingit in rei veritate vt nō sit intellectus agens neqz factū: cum agens et factū non intelligatur nisi cū gnatione et tpe: aut dicet q dicere hoc agēs et hoc factū nō est nisi sm siīudinē. ¶ Sz ꝯ hoc videt qd dictū est. esse mens Phi et ēt Cōmē. qui pariter dicūt gnonem esse eternā: et similr motū celi: et tñ constat q gnatio vere hz cām agētē: et silr motus celi vere factus est. vt Cōmē. ponit 12° meta. ¶ Ad hoc dōm: q vtiqz gnatio hz cām agentē sm Phm si recte hoc intelligat̄ sm eum. tñ nulla gnatio est eterna aut fuit ab eterno: sic nullū genitum fuit ab eterno siue fuit: aut est eternū. Uñ sm ipz ista de virtute sermonis est falsa. gnatio est eterna: qz quelibet eius singularis ē falsa vt de se pz. Quinimo sz Phm ante quālibet gnonē fuit alia gnatio: et p ꝯñs nulla est aut fuit eterna: et qz ante quālibet fuit alia. iō concedit Phs q ab eterno fuit gnatio: nō est aūt idem dicere. ab eterno fuit gnatio: et gnatio fuit ab eterno: sed pma sm Phm ē vera: et scōa falsa. Sicut sm eundē hec est vera. ab eterno vel semper fuit hō: et hec falsa. hō fuit ab eterno: vel hō fuit semp. Si aūt alicubi inueniat̄. hec gnatio est eterna. accipiēda ē pro hac. ab eterno fuit gnatio. vel hac. omni tpe vel semp fuit gnatio. Sic suo modo dōm est de motu celi. cuz enim motus sm modū loquēdi alioꝝ habeat partes sibi succedētes: quarū quelibet dī facta dicit̄ motus esse eternus et factus: qz ante quālibet eius partē fuit alia: et ante quālibet reuolutionē fuit reuolutio: et quelibet ē facta: nulla tñ pars motus est eterna. Uñ fingēdo q motus sit aliq̄ entitas cāta in mobili a motore vt multi imaginātur: nō est cōsiderandū q aliqua entitas mot9 sit eterna: nec q entitas aliq̄ facta in mobili a motore sit eterna: cū q̄libet singularis sit falsa. ¶ Et si dicat̄ q lz nulla pars motus sit eterna. motus tñ mot9 est eternus: et hec est vera. mot9 est eternus accipiēdo motum pro toto motu ꝯtinuo et perpetuo celi.

¶ Dicendum q de virtute sermonis hec penitus est falsa sm Arist. totus motus est eternus. Nā aut totus tenetur syncathe͡c. Et pz tūc q est falsa: qa illa valet hanc. q̄libet pars motus est eterna: q̄ falsa est. Aut cathe͡c: et tūc ēt pz q est falsa: cū totum sic sumptū nihil aliud significet q̄z aliquid pfectū ex suis partibus: et p ꝯñs partes motus essent eterne: qd est falsum. Et sic pz q de virtute sermonis illa ē falsa: ista tñ sm Arist. eēt concedēda: semper fuit motus: et hec. ab eterno fuit motus: qa tūc stat ꝯfuse tm̄ ꝓpter signū vniuersale equiualēter importatū in his terminis semp et ab eterno. Cū aūt ponitur a parte subiecti supponit determinate: et est ꝓpositio falsa p causam assignatam. ¶ Verbi. g. Sic dōo. ab eterno fuit iste motus. s. celi. ꝓpō oino de virtute sermonis ē falsa. h̄ tñ sm Phm eēt vera. ab eterno fuit aliq̄ ps motus celi. qz p̄rum supponit ꝯfuse tm̄. et hoc intēdit Phs/ qñ dicit. motū celi eē eternum vel fuisse ab eterno. qz semp fuit aliq̄ ps motus celi. et añ q̄zlibz partez eius fuit alia. et nulla fuit p9 antequā nulla. Et qz semper sine initio fuit aliq̄ p ei9: et iō dicit ipm nunq̄z incepisse et esse eternū. Et hec sunt dicta loquēdo de motu sz imaginationem pdictā: que ponit motū talē aliquā rem factā esse distinctā realiter a mobili: qui enim hoc non poneret facilr expediret se negando motū celi habere causam effectiuam. Sed de hoc in sequētibus videbit̄. Ex his oibus tamē habetur q nulla entitas facta siue sit gnatio siue motus sm Phm est eterna: et per ꝯñs qd obijciebatur de generatione et motu nullatenus impedit qd dicebatur. ¶ Uidelz de mēte Phi esse nullū eternū eē genitū seu factum. ¶ Ex h̄ ēt pz sicut pus q nunq̄z fuit de mēte Phi aut Cōmētatoris ponere aliqd agēs q agat rē aliq̄z eternalr sine trāsmutatione vt fingūt isti cū hoc reputēt penitus impossibile. et p ꝯñs nec distō illa est sm intētionē aut doctrinā eoꝝ. nusq̄z. n. repiri pōt q talez distōnē posuerit. ¶ Ad auctoritates inductas pro alia parte. Rñō. ad pmaz dōm q nō habet̄ per illā nisi q intelligētia est pn͡m et cā celi: nūc aūt non sequitur. est cā. igitur est cā efficiens: et mirū est de sic arguētibus. nam cōstat q ipsi non dicūt Cōmenta. aut Phm voluisse q intelligētia mouens celū ipsum effectiue ꝓducat: nisi forte hoc dicerēt de pma intelligentia tm̄: et tñ ꝯstat q sm eos q̄libet intelligētia est cā sui celi: sicut innuit auctoritas allegata: et magis statim patebit. Dōm ergo q quelibet talis intelligētia sm ipsos est cā formalis sui celi modo qui dicetur: ac ēt finalis: lz non vltimata: sed prima solū est vltimata: vt patebit in sequēti articulo. ¶ Ad secūdam auctoritatē dōm q non est ad propositū. nā ibi. Phs non loqtur de rebus vel entitatibus aliqbus necessarijs: sed de propōnibus necessarijs ex quibus fiūt demonstrationes: quarū alique sunt pn͡a et cause: alique vero sunt ex principijs. vtputa ꝯnes: et hoc patet legēti ibidē. Uñ ait. Amplius demōstratio est necessariorū et c̄. et pz per totum vsqz ad auctoritatē allegatā et de necessarijs propositionibus aut eoꝝ significatis totalibus loquitur. Et idē dōm est de alia auctoritate. qd pz ex exemplis que ponit Phs. ¶ D. Esto q loqueretur de entibus necessarijs: adhuc non haberent intētum: qz nō sequitur: hoc habet causam: igit̄ causam efficientem: vt dictum est. Et similiter dicenduz est ad auctoritatem Cōmenta. ex 6° meta.

Pro intellectu vero et auctoritatē Cōmen. in de substātia orbis est sciendū q sicut ipse dixit 4° celi: et supra habetur. agēs pōt dupliciter sumi. s. proprie: et sic est illud qd trāsmutat mām de potentia ad actū: et qd est pn͡m. vñ motus. vt supra dictū est: et sic est causa per se distincta cōtra tria alia genera cāꝝ. Alio modo sumitur agēs improprie et siītudinarie: et sic omne qd est causa ꝓpter quā aliqd est tale vel tale pt dici agēs: et dicit̄ facere vel agere illud sic vel sic. Et hoc mō et forma et finis dici pōt agens: respectu eius cuius est forma vel fi/

nis: forma enim substãtialis alicuius est cã propter quã
talia vel talia accidẽtia propria cõsequãtur ipsum. Sicut
forma ignis est cã q ignis sit levis ⁊ siccus ⁊ calidus: ⁊ q
sibi naliter cõpetat moveri sursum: ⁊ sic de ceteris ei9 acci
dentibus proprijs. Silr finis est causa pp quã qd est ad fi
nẽ ẽ tale vel tale. Un fm aliũ ⁊ fm aliũ finẽ rei res ipsa ali
ter ⁊ aliter est disposita. vt pz scdo phy. Et ex hoc etiã cõ
suetũ est aliqñ de forma ⁊ fine dici q agũt vel faciũt. Un
de dicimus q forma hois facit hominẽ esse talis figure ⁊
taliũ membrorũ: ⁊ huiõ. similr dicimus de fine. ¶ Ex his
ad propositũ dicẽdum: q nõ est intentio Cõmen. q intelli
gẽtia agat orbẽ p modo. s. productiue ⁊ ꝓprie: sz scdo mo
do tm. s. similitudinarie: ⁊ sicut forma vel finis dicit age
re. Ad cuius intellectũ est sciendũ q intẽtio Cõmẽ. vt pz.
fuit q corpus celeste esset substantia simplex non cõposita
ex materia ⁊ forma: nec tamẽ esset mã proprie dicta: cũ nõ
sit in potentia ad formã: sed est materia in actu: nec ẽt esset
natura forme. Ois enim forma nãlis est pn9 alicuius mo
tus nãlis ⁊ suarũ dispõnum nãlium. corpus aũt celeste ex
se non est pn9 alicuius motus nãlis. non quidẽ recti: cũ nõ
sit graue nec leue: nec circularis: cũ iste sit proprius anime
vt ibi dicit: ⁊ cũ ipsum celũ habeat propriũ motũ. s. circu
larem q est motus anime: ⁊ propriã figurã aliasqz ꝓprieta
tes q̃ nulli cõueniũt nisi ex forma: ⁊ concludit Cõmen. q cor
pus celeste est quasi mã alicuius forme que ẽ generis ani
me. Et hec est intelligẽtia mouẽs ipsum. hec aũt intelligẽ
tia se hz ad corpus celeste sicut forme nãles ad suas mãs
quantum ad aliqua silr: ⁊ quãtũ ad aliqua dissimilr. For
me nãqz nãles cum habeant mãm que est potẽtia pura:
nec est actu. aliqd entiũ: perficiunt eã: ⁊ cum ipsa cõstituũt
aliqd ens determinatũ. verbi. g. ignem aut terrã vel aliqd
aliorz. ¶ Item cũ tales forme adueniãt materie medianti
bus dimẽsionibus diuidunt diuisione subiecti siue mate
rie: ⁊ cõstituũt per eaz mãs. neutrũ aũt horz conuenit itel
ligentie respectu celi: nõ enim ꝯstituũt cũ ipso aliqd per se
vnũ huius aut istius spẽi: cũ corpus celeste nõ sit mã que
est potẽtia: sed est ens in actu. vñ dignius dicitur subm q̃
mã vt dicit. Itẽ intelligẽtia nõ vnitur celo mediãtibus di
mensionibus: ⁊ iõ non diuidit diuisione corporis celestis:
⁊ per ꝯñs non ꝯstituitur per ipsum. nõ enim existit in eo:
neqz in toto neqz in parte. ⁊ vlr neqz in diuisibili neqz in i
diuisibili: vt dicit Cõmẽ. p ⁊ secũdo celi. ¶ Rursum forme
nãles sunt causa determinate magnitudinis ⁊ quãtitatis
in mã vt dicit p celi. Itẽ determinate actionis ⁊ motus pro
prij. vt ibidẽ Cõmen. 19. ⁊ 84. ¶ Itẽ quedã sunt cause de
terminate figure ⁊ forme viuentiũ: sicut pz per eundem p
celi. ⁊ p de anima. ¶ Itez sunt corpori cause permanentie
debite: vnde fm q corpora hñt aliam ⁊ aliã formã ⁊ alias
aliasqz dispositiones ꝓprias cõuenientes forme: sic plus ⁊
minus durãt in esse. Sic ẽt videmus q forma cõseruat suũ
subiectũ propriũ in esse. Unde ea corrupta corrũpit ⁊ cor
pus ⁊ eius dispõnes: vt pz in corporibus animaliũ. Et in
oibus istis nõ ꝯuenit forma abstracta. i. intelligẽtia cũ for
mis nãlibus. Nã corpus celeste rõne sue corporeitatis p
cise non determinat sibi motũ circularẽ: cũ iste sit ꝓprius
anime vt est dictũ. neqz hanc vel illam figurã. cuz sola ani
mata habeãt nãliter figurã terminatã vt videmus ad sen
sum: ⁊ dicit Cõmẽ. 2° ce. neqz ẽt tantã aut tantã magnitu
dinem: ⁊ sic de alijs. sed oia hec sibi ꝯueniunt a sua forma
que est intelligẽtia. Uñ in de suba orbis ait. Quia declara
tum est hoc corpus esse ingñabile ⁊ incorruptibile appa
ret q necesse est vt sit corpus simplex nõ cõpositum ex mã
⁊ forma. Et qz est indiuiduũ demõstratũ in actu. ⁊ habẽs
vnã figurã: ⁊ oia ista sunt in corpore per mãm ⁊ sunt in mã
propter formã: necesse est vt hoc corpus celeste sit mã ani
malium celestium que mouẽtur circulariter ex se: ⁊ infra.
¶ Et debes scire q illud corpus celeste non indiget vir
tute mouẽte in loco tm: sed virtute largiẽte in se ⁊ in sua
suba permanẽtiã eternã: ⁊ probat ⁊ ꝯcludit: ⁊ ideo neces
se est intellectum. i. intelligẽtiam predictã esse largientem
ipsi permanẽtiam eternã: quẽadmodũ largitur sibi motũ.
Et non hoc tm: sed necesse est hoc. s. intellectũ eẽ virtutem
que largiatur ei motũ propriũ sue actioni que ẽ eternitas
inter ceteros motus. s. motũ localẽ in circuitu ⁊ figurã ꝓ
priam ipsi motui. s. sphericã: ⁊ mensurã propriã vnicuiqz
istorum corporũ ⁊ cõuenientiã inter eo adinuicẽ in ordine
⁊ qualitate: ita q ex oibus perficiatur vnus actus. s. totus
mundus. Et seqtur nullo interposito. Nulla enim est dñia
inter indigẽtiam virtutis actiue in omni corpore simplici:
aut in vno corpore cõposito ex corporibus simplicib9 hõ
⁊ indifferẽter: siue illud corpus fuerit gñatum siue nõ. Ui
demus enim celũ habere ⁊c. vt supra allegat. Ex omnib9
istis pz. q cum dicit celũ habere virtutẽ agẽtẽ ipsum. non
intelligit eam esse agẽtẽ proprie p modum efficiẽtis: sz si
militudinarie per modũ forme. Unde dicit q nulla est dif
ferẽtia virtutis actiue in omni corpore ⁊c. siue illud fue
rit generatum siue non: omnem enim formã vocat actiuã
respectu sui corporis. ⁊ cõstat q nõ põt intelligi q efficiat
ꝓpriũ corpus. Itẽ in auctoritate per eos allegata dicit. si
cut est dispositio facta in corpore hois ⁊ corpore facto pro
pter finẽ propriũ. Constat aũt q anima hois non agit pro
prie suũ corpus: sed tm dicitur agere ipsum in dispõnibus
necessarijs: ⁊ illas sibi largiri determinatiue ⁊ exigẽter. ⁊
iterum infra cũ dicit: q est agẽs orbem nullo interposito:
quomodo intelligat exponit se dicẽs. s. faciẽs ipsum in di
spositionibus necessarijs in inueniẽdo finẽ ꝓpter quẽ fuit.
fm eniz exigẽtiã proprij finis qui est eius motus largitur
sibi ꝓprias dispõnes: ⁊ h est illud agẽs qd dicit finẽ signifi
care significatione necessaria. Qd ẽt amplius claret in eo
qd subdit post illud qd supra inducitur. cum ait. Et nõ est
dubiũ q agẽs ipsum est mouens ipsum. qualiter enim in
telligat ipsum eẽ agẽs sine medio aliquo: exponit. d. quod
enim mouet ipsum motu ꝓprio illi est illud qd largitur ei
p dispõnes propter quas acquirit motũ propriũ. Et sic pz
q non est agẽs nisi similitudinarie sicut forma dicitur da
re esse cõposito ⁊ facere ipsum in talibus dispõnibus. Ex
hoc etiã pz: qz dicit q non est mouẽs tm: qz nõ opinat Cõ
men. q corpus celeste ex sestaut aliqua alia forma ꝓter in
telligẽtiam habeãt tales dispõnes: ⁊ ipsa intelligẽtia mo
ueat ipsum tm modo sicut figulus mouet rotã: cui nõ dat
tales dispõnes proprias ad motum: sed vltra q intelligen
tia mouẽs sit sibi causa oium talium dispõnum: sicut alie
forme suis corporibus: sic aũt esse agens non est esse agẽs
proprie: nec per tale agẽs habere arguit fm Cõmen. celũ
esse factũ in sensu in quo questio tractat. imo fm eum tale
agẽs potest corpori cõpetere: siue sit gñatum vel factũ si
ue non sit factũ: vt iam dictũ est. Et debere sic ipsum intel
ligi ipse docuit: q in. 4. celi dicit q res eterne non hñt agẽs:
nisi fm similitudinẽ: ⁊ si habuerint aliquid qd est agẽs nõ
erit nisi inquantũ est forma illi ⁊ cõseruãs ipsum: vt supra
allegatum est. ¶ Ad ea que inducũtur de pfectione intel
ligẽtiarum dñm ad p9 q assumit duo falsa. Unum ẽ q de
intẽtione Cõmẽ. fuit q intellectio qua secũda intelligit pri
mam est ipsa suba scde intelligentie. hoc siquidẽ falsum ẽt
q nimo sensit q talis intellectio est ipsa substãtia prime in
telligẽtie intellecte: vt patebit in articulo sequẽti. ¶ Scdz
cuius falsitas pz ex isto p est q prima intelligentia sit effi
ciens cã intellectionis: qz ipsa intelligitur a scda. sequitur
enim q eẽt efficiẽs suimet. Nec valet pma probatio: que
ad illud inducit. nã Cõmẽ. non dicit q illic est cã sicut in
tellectum est cã intellectionis: sed sicut est cã intelligẽtis.
Constat aũt q intellectũ sumptuz pro obiecto ⁊ distincto
ab intellectione: ad quẽ sensum sumit arguẽs: non est effi
ciens cã intelligẽtis fm ipsum: etsi in nobis aliqñ sit causa

A intellectionis. Accipit ergo Cōmē. intellēm pro ipsa intel- lectione: iuxta modũ suũ vsitatũ. 3° de aīa. vbi itellectionē vocat intellectũ in actu. Intellectio aũt non est cā efficiens intelligẽtie: sed formalis potius: ꝛ siquidem ipsa sit accidẽs ꝛ distincta ab obiecto est forma inherens intelligẽti sicut in nobis. si ꝟo ipsa sit sub̃a per se subsistens eadẽ qua intel ligitur sicuti est ſm Cōmen. in separatis a mã. tunc est ſm ipsum forma perficiẽs tñ: non aũt inherẽs: sicut si poneretur per poẽ vel impossibile ꝙ intellectio qua intelligim⁹ lapidẽ per se subsisteret ẽt per eã: nihilominus intelligeremus lapidẽ. Hoc igitur mō dicit illic esse cām ꝛ cãtum cũ ait. tantũ est enim illic cã ꝛ causatum ſm ꝙ dicimus ꝙ intellectum est causa intelligẽtis: ꝛ istud satis innuit qđ sequitur. ¶ Et cũ ita sit inquit nō est impossibile vt illud qđ est per se intelligẽtia ꝛ intellectũ sit causa pluriũ entiũ ſm ꝙ

B in eo intelligũtur multi modi. Vult igit̃ ꝙ pᵐ de quo loquitur sit per se intelligẽtia idest intellectio ꝛ intellectũ: ꝛ q̃ ẽ intellectio pluriũ: q̃ oĩum substãtiarũ separatarũ est plurium cã diuersimode: tamen ſm ꝙ in eo intelligunt̃ multi modi. i. ſm ꝙ diuersis modis intelligitur ab eis. Nã lȝ sit eadẽ itellectio oĩum: per eam tñ ſm ipsum vna intelligentia pfectius intelligit pmaȝ q̃ȝ alia. Et hoc modo quelibet intelligẽtia dicit̃ perfici per primã: non tanq̃ȝ per formã inherentẽ: nec tanq̃ȝ per agens causans in ea aliquã qualitatem vel formalẽ perfectionẽ aut sub̃am eius: vt isti putant. Pȝ etiã hoc ex verbis que imediate premittit. ait enim ꝙ illic non est prouẽtus neq̃ȝ cõsecutio neq̃ȝ actio ita vt dicamus ꝙ vna actio cõsequitur vnũ agẽs. tantũ eniȝ est illic causa ꝛ causatũ ꝛc̃. Ubi pȝ expꝛsse ꝙ vl'r negat ibi eẽ agẽs vel actionẽ proprie loquẽdo: ꝛ per ꝯsequẽs oẽm efficientiam. ¶ Scđa auctoritas nō est ad propositũ: q̃ illud Cōmen. dicit esse verũ in nobis: non aũt in intelligẽtijs: imo oppoᵐ statim post vt in sequẽti articulo ostendet̃. ¶ Alia auctoritas de. 7. meta. non est ad propositũ: q̃ non loquitur

C Cōmen. ibidem de virtutibus intellectualib⁹ que sunt itelligentie ꝛ substãtie abstracte: de q̃bus nō est sermo. Sȝ loquitur de virtutibus intellectualibus vel intelligibilib⁹ i. que sunt intẽtiones vl'es ꝛ intellecte in actu ꝛ abstracte a mã ꝛ ꝯditionibus ei⁹: ꝑpter quarũ factionẽ coact⁹ ẽ Aris. ponere intellectũ agentem qui est virtus abstracta a materia. ¶ Ad ea demũ que probãt general'r de omnibus entibus. Dōm ad pmã auctoritatẽ ꝙ non amplius per illaȝ habetur nisi ꝙ primũ est cã omniũ: ꝛ ꝙ omnia habẽt esse per ipsum. ex hoc aũt non sequitur ꝙ sit cã efficiẽs: nec hoc intendit Cōmen. Et ꝙ ita sit pȝ manifeste per eundẽ in de sub̃a orbis. vbi ait. ꝙ cũ Aristo. cōsiderauit in virtutibus appetitiuis celestibus vidit eas moueri ad appetibile nobilius ipsis. Et sequitur: ꝛ cũ considerauit in continuatione motus eorũ. s. corporũ celestiũ fuit declaratũ ꝙ cã ꝯtinuationis non est ista qua mouent̃. Sed illud qđ largitur eius cõtinuationẽ est illud appetibile. s. ad qđ mouentur. Ex q

D bus pȝ ꝙ causa continuationis motus celestis est causa finalis. Et sequitur: ꝛ fuit declaratũ ꝙ dator ꝯtinuationis motui est dator motus celi: ꝛ nisi ipse esset destrueret̃ motus: ꝛ si motus: ꝛ celũ. celũ enim est propter suũ motũ: ꝛ si mot⁹ celi destrueret̃. ꝺstrueret̃ mot⁹ iferiorꝫ orbiũ: ꝛ sic mũd⁹ ꝛ. Ex quo verificatur ꝙ dator ꝯtinuationis ipsi mobili ẽ dator eẽ alijs entibus: pȝ in quo sensu dicit ipsuȝ dare eẽ omnibus entibus. s. q̃ dat esse motui pᵒ sicut eius cã finalis: ꝛ per ꝯñs celo: q̃đ est ꝑpter motũ propriũ: ꝛ a sua forma primo hȝ dispositiones ꝑprias conuenientes illi motui: ꝛ cum alij orbes sint propter pᵐ: nec essent si illud non eẽt: dat ẽt per ꝯñs esse illis. Et q̃ celi sunt causa elementorũ ꝛ mixtorum ꝛ aliorũ generabiliũ ꝛ corruptibiliũ: sequitur de primo ad vltimũ ꝙ pᵐ dat esse omnibus entibus ꝛ conseruet illa: non q̃ omnia ꝑducat ſm intẽtionẽ Cōmẽ. sed q̃ est finis pmi motus ꝛ aliorꝫ. ¶ Ad scđm dōm ꝙ quicq̃d sit de hoc an. s. ex hoc ꝙ ceterorũ deus est finis: sequeret̃ ꝙ cetera sint ꝑducta vel nō. certũ tñ est hoc sequit̃ non credidisse Phm ꝛ Cōmẽ. Unde manifeste vnũ posuerunt ꝛ aliud negauerũt. Ad probationẽ aũt ꝯsequẽtie patebit r̃sio infra. q. 3 huius distinctionis. ¶ Distinctio quoq̃ȝ quã dãt de duplici factione vt supra ostẽsum est. non est ſm doctrinam Phi aut Cōmen. sed ſm Auicẽ. qui ab eis in hoc plurimum discordat: nec pma probatio distinctionis illius ex dicto Cōmen. 12° meta. valida est vt supra monstratuȝ est. ¶ Secũda quoq̃ȝ minus valet. nam cũ dicit: ꝙ quoddaȝ actũ est prius nãliter ipso tẽpore ꝛ est orbis qđ sequitur tempus: ꝛ cui tp̃s accidit: ꝛ q̃đdã agẽs est etiam prius nãliter tp̃e ipso: ꝛ illud est intelligẽtia faciens orbem in dispositionibus necessarijs. non accipit agẽs ꝛ actum proprie: sed similitudinarie tñ: vt superius ostensum est.

E Quantum ad scđm articᵐ. pono tres ꝯnes. Prima est. Oẽ actu ens poẽ non esse est factuȝ. ¶ Scđo. Omne actu ens pter pᵐ est poẽ non esse. ¶ 3°. Omne actu ens pter pᵐ est factũ. ¶ 4° ens pᵐ non est factũ. ¶ 5°. Ex hijs inferã quedã correl̃. ¶ Quãuis autem primã propõnem nullus Phs neget: tñ q̃ verificare rem cũ non inueniatur ei ꝯdicens. i. ex hoc ꝙ nullus ꝯdicit est locus ꝑbabilis. vt dicit Cōmẽ. pᵒ ce. cõᵒ. 88. ideo per rõnes eã probo. ꝛ pᵒ sic. Si aliqđ acto ens poẽ non esse non esset factũ: sequeret̃ ꝙ nullũ ens ad suum actuale esse indigeret aliqua cã faciẽte ipsum actu esse. ꝯñs est falsum. ergo ꝛ antecedẽs. ꝯña ꝑbatur. q̃ si aliqđ ens indigeret cã efficiẽte vt esset actu. aut illud eẽt ens necessariũ. aut poẽ seu contingẽs. nō necessariũ pȝ. q̃ si possibile aliqđ pōt actu esse sine cã dante sibi efficiẽter eẽ. multo fortius hoc erit possibile de quolibet necessario. Nec ens cõtingens. q̃ si aliqđ tale pōt actu eẽ absq̃ȝ ꝙ sit ab alio factũ eq̃ poterit ꝛ q̃liȝ.

F Quantum ad scđm articulũ est quedã opinio dicens ꝙ mens Phi ꝛ Cōmen. fuit ꝙ quilibet orbis hȝ duos motores. vnum quidẽ propriuȝ ꝛ sibi nãliter vnitũ per modũ forme largientis duas perfectiones eidẽ modo pexposito in articulo precedenti: ꝛ hic mouet tñ per modũ agẽtis: ꝛ imediate dictũ orbem exequendo. s. imediate motũ eius circularẽ: ꝛ hoc modo cõiuncta est ꝛ mouet quelibet intelligẽtia abstracta preter primaȝ. Aliũ motorẽ hȝ non quidẽ propriũ vt putauit Auicẽ. sed cõem mouentẽ tñmodo per modũ finis: sicut amatum et desideratũ a motoribus cõiunctis ꝛ actiuis: ꝛ hic motor ẽ intelligẽtia simpl'r prima: quam deũ vocant ꝛ causam primam. Modus aũt sue motionis ſm istã opinioneȝ est: ꝙ ipsa virtualiter ꝛ velut ars quedã vl'is omnia exẽplariter continẽs ꝛ eminẽter existens in mente cuiuslibet alterius intelligẽtie causat efficiẽter desideriũ siue amoreȝ ꝛ cõplacentiam sui in illis: ita ꝙ eadẽ ipsa est que imediate efficit desideriũ ꝛ que terminat seu finit: nã ipsa est quã appetunt ꝛ in qua complacẽt. Ex tali aũt complacẽtia quilibet motor alius mouet ad explicãdum artem illã vniuersaleȝ in materia per motũ sui orbis: magis tñ ꝛ minus ſm ꝙ illã magis ꝛ minus intelligunt. Nã motor primi orbis intelligens cã total'r ꝛ vl'r intẽdit bonum simpl'r totius vniuersi: sicut dux hñs in mente artẽ totalẽ militarẽ ad dirigẽdũ totũ exercitũ. Deinde motor scđi orbis intelligit particularius predictã artẽ vl'em: ꝛ ideo intendit bonum ẽt particularius contẽtũ sub bono qđ intendit primus motor: sicut miles habẽs artem equestrem cõtentam sub militari intẽdit non totale regimẽ exercitus totius: sed aliquid cõtentũ sub eo: ꝛ sic deinceps per ordinẽ ipsorũ ſm ordinem ipsorum orbiũ descendẽdo: ita ꝙ ipsa ars vniuersalis sola est finis cuiuslibet motoris ꝯiuncti ꝛ motus ipsius: ꝛ ipsa nihil efficit nisi desiderium sui in illis. Ex quo pȝ etiam vt dicunt ꝙ ipsa non est expers omnis actionis q̃uis nō immediate efficiat motum seu moueat ipsum celum. ¶ Ista

Marginalia: 3. 5. ꝛ. 36 — 12° met. 44. — Ad 1ᵐ — Cō. 31. — Ad 3ᵐ — Cap. 4. — Ad 4ᵐ — Cō° 43 — 2°. ca. de sub̃a. — 2° artic. Aureo. li. pᵒ. dis. 42. q. pᵒ ar. pᵒ. ꝯpōne. 3.

opi. que subaliter recitata est: lz multo prolixius declaret a defensoribus suis: multipir tñ pbatur auctoritatibus r rönibus. Auctoritas pma est Phi 12° meta. dicétis de primo pri° q mouet vt appetibile r desideratū r amatum sup quo dicit Cōmē. Ex hoc apparet hñ corpa celestia eē animata: r q nō hñt de virtutibus aie nisi intellectū r virtutē desideratiuā que mouet in loco: r in fine cōmēti subdit. q corpora celestia cū habeāt appetitū pter intellectū. intellectus aūt appetit maius bonū ipso pringit nescio q corpora celestia appetunt in hoc motu aliqd maius bonū ipsis. Hec Cōmē. Cū igit corpora celestia nō appetāt vel intelligāt iquātū corpora sunt: sed potius forma abstracta ipsis vnita quā animā vocat Cōmē. appetat r intelligat. sequitur q si appetat maius bonū illud sit vltimus finis: r non moueat executiue: cū eo nihil sit maius bonū. ¶ Scda ē quā subdit ibidē Phs. d. q pri° motus celestis est imaginatio per intellectū: vbi Cōmē. Cum declarauit inquit p° motorem esse eternū r substātiam purā sine mā r motorez absq eo qd mouetur: r qd mouet sicut desideratum r voluptuosum. pri° aūt cuiuslibet motionis ē ex aliquo r ad aliquid. vult hic narrare pri° istius motionis in moto qd ē. r qd est illud ad qd est motus: r dixit. pri° aūt istius motus exñs in corpore celesti est imaginatio p intellectuz. Ubi ēt apparet q vltra motorē qui mouet vt amatum ponit motorez executiuū qui est imaginatio per intellm. ¶ Tertia auctoritas est Cōmen. in eodē. dicētis q motus celestis cōponitur ex duobus motoribus: quoz vnus est finite motionis: r est anima existēs in eo: alter ꝟo ifinite. r est potētia, que nō est in mā: r subdit q si posuerimus illud ad qd mouent corpa celestia. i. p° motorē non esse trāsmutabilez aliquo mō: cōcludit q semp mouebuntur: r ꝯcludit q corpus celeste est animatū necessario. Ubi ēt pz q vltra motorem cōiunctum quē vocat animā celi ponit motorē per modū finis. ¶ Quarta auctoritas est eiusdem ibidez. vbi ait: q illud qd intelligit motor corporis celi de p motore r est aia celi: aliud est ab eo qd itelligit ex eo motor orbis saturni: r subdit q perfectio vniuscuiusq motoris cōsistit in intelligēdo causam ppriam r cām pmam. Ecce q preter motorē executiuū ponit causam pmā mouentē per modū finis. ¶ Quinta auctoritas est Phi 2° celi dicētis: q nobile perfectū est vnū qd non indiget operatione qua fiat nobilior. vbi Cōmē. dicit q omnia entia nō intēdūt per suas operationes nisi vt assimilētur pfecto nobili: qd est deus: non qd indiget actione in acqsitione sue nobilitatis. Ex quibus pz etiā q deus nullā hz actionē. ¶ Sexta est Cōme. in de substātia orbis. vbi ait q cū Aristo. considerauit corpus celeste esse eternuz. omne autē motū mouetur p virtutem existentē in eo. inuenit q illa virtus est aia non admixta mā: ē abstracta r separata a corpore: r inuenit ipsaz eē virtutem appetitiuā. r cū cōsiderauit de virtutibus appetitiuis celestibus inuenit eas moueri ad appetibile nobilius ipsis: r declaratū fuit ei q cā continuationis motꝰ nō est illud quo mouet: sed est aliud appetibile. Hinc ēt pz q ponit duos motores. vnū executiuū aliuz vt appetibile r finis. ¶ Scdo. eadē opinio pbat rönibus. p qr illud non attribuerūt phi ipsi deo: qd arguit in eo aliquā potētialitatem vel mālitatē: cū ipse fm eos sit actus purus oino: sz si sit motor cōiūctus alicui orbi: sequitur q sit aliquo mō materialis r potentialis: qr omnis talis motor vnit moto sicut forma faciēs corpus celeste sub dispōnibꝰ necessarijs: vt figura r motu: r huiꝰ. Et ideo scdo ce. dicit. r virtus q est in hac natura: (r loqtur de intelligētia mouēte orbes) est similis forme naturali: r est silis forme abstracte: assimilatur enim forme nāli: qr ipsa dat huic corpori motū circularem r est in corpore q mouet p ipsaz. Et assimilatur forme abstracte: qr nō diuiditur p diuisionez corporis in quo est. Recipiēs enim istā formā r adunatuz cū ea est corpus celeste corporale ad qd sequūtur dimēsiones corporales r alia accidētia: vbi forma r formatū sunt in eo idē numero. Hec Cōmen. ¶ P. Phs 12° meta. nunqz dicit q pmum mouet vt appetēs vel amans: sed tm vt appetibile r amatum: r assumit pro huius pbatione: qr nihil mouet vt oio non motū nisi qd mouet per modū finis r amati. finis enī mouet agentē r motorē executiuū. igitur si p° moueat executiue mouebit a fine: r non erit motor omnino imotus.

¶ Hec opinio in tribus q dicit falsa est vt mihi videt. vnū est: qr negat deum fm Phm r Cōmen. esse motorē coniunctum alicui orbi executiue seu actiue mouētē. Aliud qr negat alias inferiores intelligētias mouere suos orbes p modum finis. Tertiū: qr dicit pmā intelligētiam seu deū efficere desideriū sui in alijs itelligētijs. ex quo desiderio mouent orbes. Et iō pono cōtra istā tres ꝯnes. ¶ Prima est: q Phs r Cōmen. opinati sunt deū esse motorem appropriatum p mobili: r illud imediate actiue mouētē. ¶ Secunda q opinati sunt quālibet aliam intelligētiā mouere tanqz finis r esse finē sui motus: lz non vltimatū: sed finem sub fine vt declarabit. ¶ Tertia q non posuerunt causari efficienter a p desideriū vel amorem sui in alijs intelligentijs ex quo mouerēt orbes. ¶ Primā cōclusionez probo. p auctoritatibus expressis. scdo rationibꝰ. Auctoritas pma est Phi 12° meta. vbi distinguēs inter principia abstracta mouētia orbes ait. at ꝟo r qd bonū r qd propter ipm eligibile in eadē coelemētatione r optimū: r trāslatio cōmenti hz: r illud qd eligitur propter se in vnitate electorū r est valde nobile. vbi Cōmen. exponēs ait. Et illud quod diligitur ppter se in vnitate istorū electorū est nobile valde idest r etiā illud qd diligitur propter se r desideratur ē hec pncipia abstracta: quorū vnumqdqz est aliquod vnū simplex r electū corporis qd mouet: r illud qd ex eis est in fine nobilitatis r simplicitatis r vnitatis. Et intēdebat scilz Arist. per hunc sermonē distinguere inter pmū pri° r alia pncipia abstracta. alia enim videntur esse electa r desiderata ppter alia: scilz pncipia alioꝝ motuum celestiū preter vel ppter fm aliā litteram motū diurnū. qd autē hunc motū facit videtur esse electū per se cū veriꝰ ipsuz mouetur omne motu velociori r maiori motibus proprijs vniuscuiqz eorū. Est enim electū per se r amatum omnibus: tale aūt est perfectum in fine. Hec Cōmētator. Hec auctoritas tam expresse est pro ꝯne vt nullus si diligenter attendit permittatur sentire oppositū. Nam cōstat q fm intentionem Phi r Cōmētatoris solum pri° simpliciter primū: quod est deus: r est electū per se: r alia ppter ipsum: r amatum oibus r perfectū in fine: r in fine nobilitatis r simplicitatis r vnitatis. Cū igitur dādo differētiam inter principia motuū celestiū dicat tale esse pri° motus diurni quem cōstat esse primi mobilis: manifeste concluditur q fm intentionem ipsorū deus sit eo modo pri° illius motus quomodo non est pri° aliorum: r quomodo alia principia abstracta a qbus istud primū distinguit. sunt pncipia aliorū motuum: r per cōsequēs tanquaz motor executiuus r appropriatus atqz cōiunctus p orbi. ¶ Cum etiam aliorum ipse sit finis fm intētionem Philosophi vt opi. dicit r alia pncipia sint suis orbibus ꝯiuncta r appropriata: atqz actiue mouentia. ¶ Secūda auctoritas eiusdē phi est infra in eodē lib. vbi querit an sint ponende plures substātie eterne r quot. ait enim sic. videmus aūt pter vniuersi simplicē lationē quā mouere dicimus pmam existētē hic substātiā alias lationes rē. r postea cōcludit q fm numeruz lationum est numerus substātiarū eternarū r imobilium: r idē penitus Cōmē. ibi. Ecce q expresse dicit q pma subā mouet pmā lationē: pma autē substātia est quā dicimus deum. Nec pōt dici q moueat tm vt finis. Tum qr sic etiaz mouet alias lationes: vnde nō diceret specialiter hanc lationem fieri ab ea. Tum qr ex motu nō cōcludit numeruz

T.c.35. Cō.35. 2m T.c.36. Cō.36. 3m Cō.41. 4m Cō.43. 5m T.c.64 Cō.64. 6m Cap 4° 7m Com.3. T.c.36. Hs aureo. vbi.s. p°2. T.c.36. Cō.36. 2m T.c.42 Cō.42. Rāsio

B subſtantiarū mouentium ꝑcise per modū finis:vt etiaʒ co
gitur ꝯtraria opi.fateri:qm̄ tunc eſſet vna tm̄ ſuba ſempi/
terna. Tum qꝛ ita vꝫ Phs cōparare ꝑmam ſubam prime
lationi:ſicut alias alijs lationibus:cōparat aūt eas:vt acti
rn̄ Aui. ua ꝑncipia:vt pꝫ.quare ⁊c̄. ¶ Forte diceret.ꝙ per ꝑmam
ſubam ibi Phs nō intelligit ſubam ꝑmam ſimplr̄ que eſt
deus:ſed ꝑmā inter mouētes executiue orbibus nālr̄ vni/
tas:⁊ talis vtiqꝫ eſt que ꝑ̄ᵐ facit lationē:hac tm̄ eſt alia ꝑoꝛ
non mouēs:niſi per modum finis.ſ.deus ipſe qui eſt ſuba
ʒ rn̄ſio/ ſimplr̄ ꝑma. ¶ Iſta reſpōſio nulla eſt ſm̄ intētionem Phi
nem. ⁊ Cōmē.qnimo ſibi ex toto repugnans:qḋ pꝫ:ꝑ quidē:qꝛ
Cō. 43. Cōmē.ſtatiʒ.cōmēto ſequēti.hoc dictū qḋ vtiqꝫ fuit Aui.
reprobat ſic.d.Q. aūt moderni dicūt ſubam ꝑmam eē ꝑo
rem motore totius falſum eſt. Quelibet.n.ſubarum iſtaꝝ
eſt ꝑn̄ᵐ ſube ſenſibilis ſm̄ motorē ⁊ finē:⁊ ideo dicit Ariſt.
ſi alique ſube eēnt nō mouētes eēnt ocioſe. hec Cōmenta.
rn̄ Au/ ¶ Ad hāc āt auctoritatē rn̄dent defenſores opi.ꝯ̄rie dicē
reo. tes ꝙ Cōmē.intēdit ꝙ ꝑma ſuba mouet cauſando deſide/
rium in motore cōiūcto:⁊ ſic non eſt ocioſa:⁊ ſine actione:
cuius oppoᵐ opinabatur Aui.dicēs ꝙ ꝑ̄ intelligētia intel
B ligendo ſe cāhat motorē ꝑmi celi:poſtmodū aūt nihil cau
ſabat:ſʒ remanebat in ocio:in quo nūc eū reprobat Cōm.
ʒ rn̄ſio/ ¶ Hec rn̄ſio nulla eſt.tū qꝛ expreſſe dicit falſum eē ſubaʒ
nem. ꝑmā ꝑorem eē motore totius. Si aūt ipſa nō eēt motrix to
tius:ſʒ alia quedā intelligētia qualr̄cūqꝫ cāret deſiderium
aut moueret vel nō moueret:vtiqꝫ ipſa ꝑoꝛ eſſet motore to
tius:tū qꝛ dicit ꝙ quelibet talis ſuba ꝑn̄ᵐ eſt ſube ſenſibi/
lis:vtpote corpis celeſtis ⁊ ſm̄ motorē ⁊ ſm̄ finē:non pōt
autē intelligi eſſe ꝑn̄ᵐ eius ſm̄ motoreʒ diſtinguēdo a ꝑn̄/
cipiatione ſm̄ finē:niſi qꝛ mouet actiue celū ipm̄. ¶ P.Q.
intelligit de motione q̄ eſt trāſlatio celi probat̄ ex eo ꝙ ipe
allegat in hoc Ari.de tali aūt motione Phꝫ intelligere pꝫ
Cō. 47. manifeſte ex eo:ꝙ in fine dicti capituli poſtq̄ʒ inueſtigauit
numerū ſubarum mouētiū ex numero lationū celeſtiū cō/
cludit ꝙ nulla ꝑter has altera nā eſt. Et ꝓbat:ſi enim eēnt
T.c.47 inqt alie mouerēt vtiqꝫ finis exiſtes lationis. Ubi Cōmē.
Cū poſuerimus inqt ꝙ nulla ſuba abſtracta ē que nō mo/
ueat:qꝛ tūc inueniretur in diſpōne diminuta:⁊ cū poſueri/
C mus ꝙ ois orbis eſt ꝑpter ſtellā:⁊ ſi nō eēt ocioſuʒ:mani/
feſtū ꝙ via numerādi iſtas ſubas abſtractas eſt via nume
randi motū ſtellaꝝ. Ecce ꝙ Ariſ.dicit ꝙ nulla alia eſt pre
ter motores:⁊ dicit ꝙ ſi eēnt alie preter numerū illū qui ē
equalis numero motuū:ille ēt mouerent:⁊ per ꝯ̄ns vt in/
fert Cōmē.eſſent alij motus ꝑter eos qui cōprehēſi ſunt in
corporibus celeſtibus:⁊ ēt alia corpora:cuʒ certe iſta ꝯ̄ns
nulla eēt ſm̄ eos:ſi eēt aliqua nō mouēs. Cōmē.ēt dicit ꝙ
nulla ſubs abſtracta eſt q̄ nō moueat:alias eſſet in diſpōne
diminuta:⁊ pꝫ ꝙ intelligit de motione ꝑ modū agentis:⁊
nō finis tm̄:q̄uis q̄libet ēt illo mō moueat:vt iā tactū eſt.
⁊ in 2ᵃ ꝯ̄ne magis patebit. ¶ Cōfirmat̄.qꝛ Phs in eodem
T.c. 29. 12.in illo cap̄. Sed qm̄ tres erāt ſube iuxta ꝑn̄ᵐ ait.ꝙ nihil
prodeſſet ſi ſubas faciamus ſempiternas:ſi nō aliqḋ potēs
tranſmutare inerit ꝑn̄ᵐ:⁊ Cōmē.ibi ait.ꝙ nihil prodeſt po
Cō.30. nere ſubam eternaʒ:in qua non ſit ꝑn̄ᵐ mouendi. Hic pꝫ ꝙ
Phs:⁊ ipſe loqtur de ꝑncipiatione motionis localis:quo
D niam cauſatio deſiderij nō eſt trāſmutatio de qua loqtur.
¶ Amplius.ibidē ait Cōmē.ꝙ quēadmodū ꝑmus prin/
Cō. 43. ceps in ciuitatibus neceſſe eſt vt habeat actionē ꝓpriaʒ q̄
eſt nobiliſſima actionū:⁊ ſi non:eēt ocioſus:quā actioneʒ
intendunt per ſuā actionem omnes qui ſunt ſub ꝑ̄ princi/
pe:⁊ multa etiā exempla adducit de artibus:quarum in/
feriores intendunt actionem ſuperioris:ſic ſubdit ipſe.eſt
intelligendum de iſtis corporibus cū ſuis formis: a qui/
bus mouentur:⁊ de iſtis formis adinuicē. Ex qbus pꝫ ꝙ
ipſe vult ꝙ ꝑmᵘ ꝑnceps vniuerſi:qui deus eſt:hꝫ ꝓpriam
actionem quā intēdūt ⁊ ei ſubſeruiūt motores inferiores:
talis autē actio eſt motus diurnus:ſicut pꝫ per verba que

premittit:ait enim ꝙ oēs intendūt hunc motum diurnum E
qui eſt primi motoris actio ⁊ ꝑncipium aliarum actionū.
¶ Ex predictis pōt colligi vna probatio alia directe ad cō 3ᵐ
cluſionem:nā ſm̄ mentē Phi ⁊ Cōmen.vt pꝫ ex predictis
eſt ꝙ quelibet ſubſtātia abſtracta moueat aliqḋ corpus ce 12.me.t.
leſte alioqn eſſet ſuperflua in vniuerſo ⁊ ocioſa:⁊ in diſpō ⁊ cō.48.
ne diminuta.i.imꝑfecta:⁊ qꝛ hoc ſm̄ eos eēt maximuʒ in/
conueniēs:circa ꝑmam ſubſtātiā que eſt omniū nobiliſſi/
ma.ſequitur ꝙ indubitāter opinati ſunt primam ſubſtan/
tiam corpus aliqḋ celeſte mouere:⁊ ſi ſic.ſequitur ꝙ pri/
mum qḋ eſt inter omnia nobilius ⁊ ſupremum:⁊ pꝫ ꝙ lo/
quuntur de motione que eſt trāſlatio corporalis. Quāuis
eorum motiuū nullum ſit ſm̄ veritatē:cum multe ſint ſub/
ſtantie abſtracte perfecte:⁊ non ocioſe:vel ſuperflue non
mouente. Nunc tamē non quid verū ſit:ſed quid ſenſerint
queritur. ¶ Deinde probatur cōcluſio rōnibus.ꝑ̄:qꝛ ſm̄ 4ᵐ
intentionem Phi eandem ſubſtātiam probat phyſicus eē
⁊ eſſe abſtractam ab omni materia:ac omnino imobileʒ:
⁊ metaphyſicus ꝓbat eſſe ꝑmam formā ⁊ vltimum finem
omniū.igitur ſm̄ intētionē eius.deus mouet actiue celū. F
antecedēs pꝫ.primo ex dicto Cōmē.12ᵒ metaphy.vbi ait. Cō.6.
ꝙ ꝑncipium formale ⁊ finale ⁊ mouens non ſunt tria nu/
mero:ſed vnū in ſubiecto:⁊ tria ratione:ſm̄ autem ꝙ mo
uens eſt declaratur eſſe in ſcientia naturali:⁊ ꝙ non eſt in
materia. Et ſm̄ ꝙ concedit hec ſciētia.ſ.metaphyſica.ꝙ ħ
mouens non eſt in mā:declarat ꝙ eſt forma ⁊ finis iſtius
ſenſibilis ſubſtātie.non in eo ꝙ eſt ſenſibilis:ſed in eo qḋ ē
ens. Et in precedenti cōmēto dicit ꝙ Phs incipit declara/ Com̄. 5.
re ꝑncipium ſubſtātie eterne:⁊ poſuit etiam hoc quod de
claratum eſt in nālibus:⁊ conſiderandū de eis conſidera/
tione ꝓpria huic ſcientie. verbi gratia.ꝙ eſt ſubſtātia ⁊ ꝑ/
ma forma ⁊ ꝙ eſt ꝑmus finis. ¶ Secundo qꝛ in.12.meta/
phy. Phs repetens rationem factā in 8ᵒ phy.probat mo/ T.c. 41
torem celi eſſe a materia ſimpliciter abſtractū ⁊ imobilē: ⁊.38.
deinde ꝙ tales motores ſunt plures:⁊ quilibet eſt ſubſtā/ G
tia:⁊ poſtea ꝙ prima ex eis eſt finis ceterarum:cōſequen/
tia pꝫ:nam vltimus finis ſm̄ intentionum philoſophi: nō
niſi deus eſt:vt omnes cōcedūt.igitur deum eſſe ſeparatū
a materia ꝓbat phyſicus ſm̄ philoſophū. Conſtat autem
ꝙ per nullam aliā rationē q̄ʒ per illam.8.phyſicorum.ſ.ꝙ
mouet tēpore infinito:que ratio:vt cuilibet intelligēti ap/
paret:tota incedit de mouēte actiue. Nec vſq̄ʒ per aliā ra/
tionem inuenitur eū probaſſe aliquam ſubſtātiam abſtra/
ctam eſſe. ¶ Secūdo eadem ſubſtātia ſm̄ philoſophū eſt
ꝑma:⁊ menſura omniū ſubſtātiarū ⁊ ꝑmus motor ac for/
ma ⁊ finis.igitur deus ſm̄ ipſuʒ mouet actiue:aīs pꝫ per
Cōmē.10.meta.qui vbi Phs dicit:ꝙ ſicut in colorib⁹ co/
lorem vnū querēdum ipſum ꝙ vnum:ſic ⁊ in ſuba ſubam T.c.7.
vnā.ipſum vnū ait Cōmē.ſicut in coloribus ⁊c̄.i.qḋ ē ꝑn/
cipium ſubarum ⁊ ꝑn̄ᵐ numeri earuʒ qui exiſtit in ſuba:⁊ Cō.7.
intēdit.ſ.Ariſt.ꝙ cū fuerit inuētum quod declaratū eſt in
phicis.ſ.hoc eē ꝑ̄ᵐ motorem eternū ⁊ abſolutum ab omni
mā:⁊ declarauit poſt:ꝙ hoc nō ſolū mō eſt ꝑn̄ᵐ tanq̄ʒ mo/ D
tor:ſed tanq̄ʒ forma ⁊ finis:declarabit̄ ꝙ illud eſt vnū de
quo declaratū fuit hic:ꝙ eſt ꝑn̄ᵐ ſube:ſicut eſt declaratum
ꝙ eſt actus vltimus:cui nō admiſcet̄ potētia oino. Hic pꝫ
ꝙ Cōmē.vult ꝙ ꝑ̄ ſuba que ē actus vltimus:cui nō admi
ſcetur oino potētia:⁊ eſt ꝑn̄ᵐ numeri ⁊ mēſura omniū alia
ruʒ eſt motor.ſ.actiue mouēs. Que expoſitio pꝫ ex eo qḋ
ait ꝙ nō ſoluʒ mō eſt ꝑn̄ᵐ tanq̄ʒ motor:ſed tanq̄ʒ forma ⁊ fi
nis:vbi diſtinguit ꝑncipiationē motionis a rōne ꝑncipian
di ſm̄ finē.ꝯ̄ña autē pꝫ:qm̄ ſm̄ oēs deus ipſe ſolus ē men
ſura ſubaruʒ ⁊ ꝑ̄ omniuʒ. ¶ 2ᵃ ꝯcluſio probatur.ꝑ̄ ꝑ phm̄
12.meta.qui poſtq̄ʒ concluſit:ꝙ eſt aliqd quod nō mouet: 2ᵃ ꝯ̄.
mouet aūt motū ſempiternuʒ ⁊ ſuba ⁊ actu ens imediate
de tali motore addit. Mouet aūt ſicut appetibile ⁊ intelli
gibile:hec enim ſola mouēt nō mota:vbi ſm̄ oēs etiā eos

qui sunt de 3ªa opinione intēdit. ꝙ tal e mouens mouet p modum finis. Sed postea de tali sub̄a mouente q̄rit: vtrū sit vna vel plures: ⁊ determinat: ꝙ plures. igit̄ vult ipse ꝙ non solū ꝑmus motor: sed ēt alij moueāt per modū finis: ⁊ sic sūt fines motuū suorū. ¶ P. Idē ipse in fine illius capi tuli: vtrū aūt vnā ponendum est talez sub̄am: aut plures: postq̄ ꝯclusit ꝙ plures: ⁊ ꝙ numerus earū est ſm nume rum motuū addit vt supra allegatū est ꝙ preter eas nulla alia ē: ⁊ ꝓbat ꝙ si eēt inquit alie mouerēt vtiq̄ fines exi stentes lationis: ista ꝯña nulla esset ſm ipsum nisi ⁊ oēs q̄ mouent sint fines suarū lationū. ¶ Hoc idē ꝓbat̄ per Cō men. ꝑ quidē: q: super illā partez preallegatā: mouet autē sicut appetibile ⁊c̄. dicit ipse. ꝙ hoc mouēs est intellectus ⁊ est mouēs: q: agit motū: ⁊ q: est finis motus: ⁊ ꝙ hoc in telligat de quolibet motore celesti: patz: q: postq̄ subiecit exemplū de forma balnei: ⁊ dixit ꝙ si esset non in materia moueret: ⁊ ſm agēs ⁊ ſm finem sic inquit ipse. Intelligen dum est de mouētibus corpora celestia. ſm igit̄ ꝙ illa intel lecta sunt forme eoꝝ: sunt mouentia ſm agens. Scōm aūt ꝙ sunt fines eorū mouētur ab illis ſm desideriū. ¶ Item Cōmen. ibidē dicit ꝙ vnaqueq̄ illarū substātiarū mouen tium est ꝑfectio ⁊ finis motus. Itē idē in de sub̄a orbis di cit ꝙ cū forme corporū celestiū nō ꝯstituantur per sua sub iecta: necesse est vt forma qua mouētur sit illa ad quā mo uētur: in formis enim ꝯstitutis ꝑ sua subiecta differūt. s. ꝙ forma qua mouētur nō est illa ad quā mouent̄. Et ois for ma huius. s. que mouet̄ ad seipsam ꝑficiēdā per alias: ne cesse est vt suū mouere sit finitū: cū non moueat: nisi cū mo uetur. supple tanq̄ a fine acquirendo quo acquisito cessat motus. Item subdit ꝙ nihil ē in corporibus celestib⁹ quo forma qua est motus differat ab ea ad quā est motus: im mo sunt eadē forma: ⁊ non differūt: nisi dispōne. hoc Com men. Ex q̄bus oibus pz: ꝙ eadem forma ipsa vel intelligē tia est qua celuz mouetur: ⁊ est ꝑu᷑ motus: vt agens: ⁊ ad quā mouetur. i. est finis motus. ¶ Tertia ꝯ probat̄ ꝑ: q: si ꝑ᷑ causaret desiderium sui in intelligētia mouente orbē vt dictū est: sequeretur ꝙ ipsa intelligētia moueret mota a re extrinsecus desiderata: ⁊ sic aial celeste nō esset cōposi tum ex vno mouēte: ⁊ vno moto tm̄: ꝯña est cōtra Cōmē. in de substātia orbis. vbi ait. ꝙ forme corporū celestiuz: ⁊ maxime forma corporis vltimi continētis sunt quodāmō anima. s. per appetitū existentez in eis ⁊ motore ⁊ quodā modo intellectus: ⁊ est forma simplex ꝑma per quaz aial celeste cōponit̄ ex vno mouēte ⁊ vno moto: econtrario de aialibus que sunt hic: apparet enim ꝙ in istis mouēs cō ponitur ex duobus mouētibus. s. ex aia ⁊ re desiderata ex trinsecus mouēte animā: ⁊ ideo motū in eis inuenit̄ eē cō positum non simplex: hoc Cōmē. ꝯñtia autē pz: quoniam tunc res desiderata moueret intelligētiam causando desi derium: ⁊ sic eēt duplex mouēs. s. res desiderata ⁊ ipsa in telligētia. Itē eēt duplex motum. s. corpus celeste ⁊ ipsa in telligentia: que ēt esset mouēs mota: sicut in aialibus que sunt hic. ¶ Scōo forme simpl'r abstracte: ⁊ a mā separate cū intelligūtur ab alijs formis abstractis non causant: ſm Phm ⁊ Cōmē. intellectionē sui in illis: sed seipsis intelligū tur: ita ꝙ intellectio ⁊ intellectū sunt idē essentialr. igit̄ cū ab eisdē ꝺsiderāt̄ nō cānt ꝺsideriū sui i illis: sz seipsis desi derātur: ⁊ desideriū ⁊ desideratū sūt eēntialr idē: añs pz ꝑ Phm. 3. de aia. o. ꝙ in his que sunt sine mā: idē est intelle ctus: ⁊ qꝺ intelligit̄: ⁊ accipit intellectū pro actu: siue pro intelligere: qꝺ pz ex eo qꝺ imediate sequitur. ait enim sciē tia naq̄ speculatiua: ⁊ qꝺ sic speculatū est idē est: trā ex trā slatione cōmēti que ē hec. formare enim ꝑ intellectū ⁊ for matum per intellectū in eis que sunt extra mām idē sunt: per formare aūt intelligit ipse vbiq̄ simplicē intelligētiā: siue simplex intelligere qꝺ nō est affirmatio vel negatio: q̄ ab ipso fidea dicūtur. Et idē dicit ibi Cōmē. ꝙ scientia in tellectuū separatoꝝ est ipsum scitū oibus modis. econtra dispōni in scitis intellectus mālis. ¶ Itē. 12. meta. loquēs de formis abstractis mouētibus orbes: dicit ꝙ in eis intel lectus. i. intelligere est intellectū: vt dictū est in lib. de aia. ⁊ post subdit. ꝙ talia intellecta intelligūtur per se: ⁊ non ꝑ assimilationē: sicut intellecta mālia: que. s. itelliguntur per assimilationē: q: per intellectionē a se distinctā que est eo rum silitudo. Et multa ad idē dicit in eodē Cōmē. ꝯña ꝓ batur: q: ſm eundē Com. ⁊ pōt haberi ex. 12. meta. in ꝑu᷑ desideriū ⁊ intellectio in talibus entibus nō differūt: sicut in nobis: vnde dicit ipse: ꝙ in nobis motio i alterū deside rati differt a motione in alterū intellecti. i. desideriū ab in tellectione: ⁊ seqtur. Et videt̄ de istis ꝑncipijs que sunt in corporibus celestib⁹ ꝙ desideratū in eis idē est qꝺ intelle ctio: desideratū. n. apud nos differt ab intellectore: accipit intellectū hic pro intellectione: sicut ⁊ frequēter i 3° de aia intellectū vocat intellectū in actu: ⁊ simpl'r desideratū pro desiderāte. alias si pro obiecto extra falsum diceret: omne enim qꝺ desideramus intelligimus. ⁊ hic sensus ꝯfirmat̄ per probationē quā adiūgit imediate: q: potētia inqt qua comprehēditur desideratū differt a potētia qua cōprehē ditur intellectū: que probatio siue assumptū sit verum: si ue non: nulla eēt nisi desideratū ⁊ intellectū pro actibus ⁊ nō pro obiecto sumerent̄: q: ex diuersitate potētiarū intel lectus ⁊ volūtatis nō arguit̄ diuersitas obiecti. sed tm̄ diuer sitas actuū. ¶ 3° ꝓbatur ꝯ per eundē ibidē: qui ostendens q̄uo eadē forma abstracta q̄ est intellectus ⁊ appetit⁹ mo uet corpus celeste. vt agēs. ⁊ vt finis declat̄ q̄uo in nobis differūt: qꝺ mouet vt agēs: ⁊ qꝺ mouet vt finis ꝑ exēpluz de balneo: cuius forma existēs in aia: vt dicit est agēs desi derium: ⁊ motū desideriū intellige nō sui: sz forme exñtis extra animā: ⁊ simpl'r est agens mediate. s. vel immediate motū corporalem: quo mouemur ad balneū existens ex tra animā: qꝺ quidem est finis talis motus: ⁊ nō agēs: vt dicit Cōmē. ⁊ tunc addit ꝙ si forma balnei nō esset in ma teria moueret ſm agēs ⁊ ſz aliquē finē sine aliqua motio ne ꝯtingēte. Et sic est inqt intelligēdū de mouētib⁹ corpo ra celestia ⁊c̄. vult igit̄ ipse ꝙ eadē forma abstracta q̄ mo uet: vt agēs motū corpis celestis: mouet ēt vt finiēs ipsuz sine aliq̄ motione ꝯtingēte: qꝺ nō pōt intelligi de motione ipsi⁹ corpis celestis: ꝑpter implicationē ꝯdictionis ꝯsitez. Sic enim diceret̄ ꝙ ipsa moueret corpus celeste: ⁊ tm̄ ipm nō moueret̄: sed intelligit̄ sine motione contingēte ipsi for me agēti motū: q: ſi ipsa forma abstracta: siue a seipsa: siue ab alia abstracta ametur nō causat amorē sui a se distinctū in amante quo amās a re amata moueatur econtra ei qꝺ ꝯtingit in nobis: vt ꝑdictum est. Et hec conformia sunt di ctis per eundē: ⁊ allegatis in ꝑma rōne pro Cōmen. ac. 3. ¶ Dico igitur quātū ad articulū istū ꝙ mens Phi ⁊ Cō mē. fuit ꝙ ꝑma intelligētia que deus est actiue mouet: ⁊ ē motor ꝯiunctus ⁊ appropriatus ꝑ orbi. Et silr q̄libet alia intelligētia actiue mouet suū orbē: cui ēt ē naturaliter vni ta. Rursus q̄libet intelligētia mouēs mouet propter se: et est finis sui motus: vnde nō est intelligēdū ſm ipsos ꝙ in telligētie mouētis: finis ꝑ intentus sit motus ipse: aut gñā tio inferiorum ꝯñs illum: sed sua propria bonitas ⁊ perfe ctio quā vt dicit Cōmē. ipsa videt eē in mouēdo: nam si nō moueret eēt ociosa: ⁊ in dispōne nō bona: vt igitur semper sit in optima dispōne mouet semp: sicut dat Cōmē. exēplū de eo q ꝓpter ꝯseruationē sue sanitatis exercitat̄ in opera tione alicuius artis q̄ facit aliqua artificia: huius siquidē finis ꝑma intētio est ꝯseruatio sue sanitatis ⁊ bone dispoſi tionis. ¶ Scōa ꝟo intētione ipse artis operatio. Idem di cit ipse 2° ce. In rebus inqt diuinis actio earū ꝑma intētio ne est ꝓpter suū esse: ⁊ scōa ꝓpter aliud: ⁊ hoc est declarā dum in sciētia diuinali. Et in. 2. phys. Huiusmodi inqt est dispositio entis necessarij simpl'r. s. vt sit nō propter suam

A actionē: sed actio est propter illū. In hoc tñ est differentia inter ipsos motores celestes: nā prim⁹ sic est finis sui motus q nullus alius motor est finis illius motus. sed cuiuslibet alterius motus non solū suus ꝓprius motor est finis: sed ēt pmus motor: qm̄ ⁊ cuiuslibet alteri⁹ motoris pmus est finis: ⁊ ad ipm ⁊ ꝓpter ipm: vt finem vltimū est qlibet ali⁹: vñ ⁊ actiones ⁊ motus alioꝝ subseruiūt ⁊ ordinanf in actionē pmi. Et hoc est qd̄ dicit Cōmē. 12. meta. Et itel- (Cō. 44.) ligendū est inquit q motus alioꝝ orbiū intendūt motū orbis stellatis: ⁊ q pfectio vniuscuiusqꝫ mouentiuꝫ vnūqdqꝫ eoꝝ. i. orbiū. s. prioꝝ perficitur per primū motorez oīum: ⁊ iō oēs intendunt hūc motum diurnū qui est primi motoris actio ⁊ pn̄ alioꝝ actionum: apparet. n. q alij mot⁹ ꝓprij sunt ꝓpter istū motū: ⁊ ꝯsītes eū ⁊ adiuuātes in ordine quē intēdūt: ⁊ est pn̄ actionū eoꝝ: pncipium. s. finale: ⁊ tūc mouēs sup hoc dub: ū. Cōmē. subdidit. Sed quereret

B ingt aliqs: qm̄ si motus oīum orbium intendunt vnam ⁊ eandem actionem: ⁊ eūdē ordinem cōem omnibus: necesse est vt habeant eādem formā intellectā extrinsecā a formis q̄s intēdit vnusqsqꝫ per se. s. formis ꝓprijs. Erit igif forma q̄si finis addita supra formam ꝓpriā qua mouetur vnusqsqꝫ orbis alioꝝ orbium. Et respondet dicamus ḡ q nulla forma est q̄si finis ⁊ cōis ⁊ vlis: nisi illa ex eis que hꝫ actionem cōem: ⁊ hec est dispositio forme mouētis p̄m celum motu diuturno. dispositio. n. in iuuamento corpoꝝ celestiū adinuicē in cāndo entia que sunt hic: ⁊ conseruando ea est: sicut dispositio regentium bonoꝝ que iuuant se adinuicem in regendo bonā ciuitatem: qm̄ oēs actiōes eorū sunt erga actionē pmi pncipis. Ponūt. n. actiōes suas seruientes: ⁊ ꝯsītes actionē pmi principis. Ex his pꝫ intē-

(Rñsio ad rōes Mareoli.) tio Cōmē. que supra pmissa est. ¶ Tunc ad auctoritates ꝓ alia opi. allegatas rñdeo: ⁊ ad p̄m dico q Cōmen. nō in- (Ad p̄m) telligit q appetūt maius bonū ipsis intelligētijs mouētibus: sed ipsis corpibus motis. Nā itelligētie mouētes: vt (C) dcm̄ est mouēt pp se prima itētione: ⁊ iō mouēdo appetūt seu magis ꝓprie loquēdo: amāt tanq̄ finē aliqd̄ bonū maius ipsis corpibus motis. Et hec est intētio sua: q ibi vult (Cō. 30.) declarare q̄s sit finis motus celestis. Sicut etiam declarādo premisit approbans expositionē Alexan. ¶ Ad 2m di- (Ad 2m) co q non facit pro eis vllo modo: nā sicut pꝫ per verba imediate sequentia hoc dicit Cōmen. ad declarandum q pncipiuꝫ istius motus non est phantasia: neqꝫ sensus: sed imaginatio per intētionē. Ex hoc aūt nō sequif q tale pncipium motus sit aliud a principio ad qd̄ est motus: nec h̄ (Cō. 37.) dicit Cōmen. ¶ Ad 3m auctoritatē de illis duobus motoribus dōm: q verba illa nō sunt sumēda stricte s̄m ꝓpriā (Ad 3m) suā significationē: qm̄ tunc manifeste per illa Cōmen. ꝯtradiceret his que dicit in pmo. c. de suba orbis: vbi ait sic. non est dōm q forme qb⁹ mouenf corpora celestia sint alie ab eis ad q̄s mouenf: ⁊ q ille que debent eē nō in mā oino: ⁊ que carent situ sunt forme ad q̄s mouenf: cū ille qbus mo-

D uenf sunt forme in materijs. Ecce q expsse dicit non esse ponendos scd̄os tales motores distinctos. vnū ad qd̄ mouenf: ⁊ aliū a quo mouenf: ⁊ illū nō in mā oino: hūc autē in mā. i. ꝯiunctū: ⁊ h̄ expsse illis que sonāt verba allegata ad oppositū ꝯdicūt. ¶ D. Si ponātur duo tales motores s̄m intētionē opi. opposite. vꝫ q vn⁹ moueat actiue tñ: ⁊ alter finalr. expsse ꝯdicit ei: ⁊ ac ēt pho q ponunt expresse q quelibet intelligētia agēs motū: est ēt finis mot⁹: vt pꝫ ex ꝓbationib⁹ secūde ꝯnis. ¶ Dōm ḡ est. nisi velimus ꝯcedē ipm ꝯdicē sibi: sicut aliq in hoc passu concedūt q ipse improprie locutus est. Naꝫ q2 qlꝫ motor celestis mouet: ⁊ vt agēs ⁊ vt finis: vt dcm̄ est pp hūc duplicē modū mouēdi: seu duplicē rōnē que in nobis duob⁹ distinctis motoribus ꝯueniūt: vt supra habitū est p eundē: dicit motū illū cōponi ex duobus motoribus q̄uis eēntialr sit tñ vn⁹ saltē in h̄ motu: nā quo ad alios posset dici q sunt plēs. vn⁹ cōis qui est ꝯiunctus h̄ orbi: ⁊ alter ꝓprius: ⁊ cōis tñ per mo- (E) dum finis moueret inferiores: ꝓprius autē vt agens: ⁊ vt finis iuxta modū pmissum: ⁊ ipse cōis vtroqꝫ modo moueret suū ꝓpriuꝫ orbem. Sed si ēt de primo motu velim⁹ itelligere verbū Cōmē. intelligendū est iproprie iuxta sensum datū. Et pōt huius expositio hēri ab eodē: nā paucis interpositis subdit penit⁹ verba iā allegata de pmo cap. de suba orbis: sic cōcludēdo. ḡ nihil est in corporibus celestibus quo forma qua est motus differat ab ea ad quā est motus: imo sunt eadē forma: ⁊ nō differūt nisi dispōne: cōstat autem q forma que est motus est forma: que est p̄m agens motū: ⁊ illa ad quā est motus est que est finis motus: ⁊ sunt eadē: vt dicit: nec differunt. nisi dispositione. i. rōne mouēdi h̄ est differentibus rōnib⁹ dī mouere. Et talis motor inquātū mouet: vt agēs dī forma ⁊ aīa celi: inquātū vō vt finis dī eē separatus: ⁊ nō in mā. Sicut intel- (F) ligendum innuit. 12. meta. vbi ait. q illa itellecta s̄m q sunt (Cō. 35.) forme eoꝝ sunt mouētia s̄m agēs: s̄m aūt q sunt fines mouenf ab illis ⁊c. Pro eo aūt dicit vnū esse finite motiōis alterū vō infinite: ⁊ nō in materia: q2 motus non habet infinitatem a motore: vt est agens: sed vt finis eius: qm̄ sicut dicit Cōmen. ibidem auctoritate Themistij. Si aliquis motor moueat pp finem existentē in potentia: illo adepto ⁊ deducto ad actū cessabit motus: q̄propter nece ē motū eternū esse ad aliqd semper in actu. Item si finis eēt aliqd in corpore non semper equalr distaret ⁊ vniformiter se haberet ad motorem: sed nūc eēt hic nūc ibi: ⁊ per ꝯñs motor nunc velocitaret ⁊ tardaret motū: ⁊ sic motus nō eēt vniformis ⁊ regularis. Cū igitur motus celestis sit eternus ⁊ regularis concludit ex hac deductione Cōmen. q ille motus est ad aliquid semp actu ens in nulla existens mā: ex quo sequitur q motor celestis sit a materia separa- (Ad 4m) tus: ⁊ h̄ intendit. ¶ Ad 4m dōm. q cum dicit q perfectio (G) vniuscuiusqꝫ motoris consistit in intelligendo causam propriam ⁊ primam: itelligit de motoribus secundis tñ: sicut pꝫ p verba statim sequentia. Et itelligēdū est ingt q mot⁹ alioꝝ orbiū ⁊c. vt supra ꝑie i rñsiōe ad arti. recitatū est. ¶ Ad 5m dico: q si absolute intelligaf est ꝯtra arguentē: (Ad 5m) nā s̄m h̄ sequeref q deus nō causaret desideriū in alijs intelligētijs: vt dicūt: cū talis causatio: si ponaf sit quedam opatio. Dico tñ ad auctoritatē in se s̄m intellectum phi ⁊ Cōmē. q per nobile pfectū nō intelligūt deū solum: sed to- (Cō. 63. ⁊ 66.) tū genus itelligētiarū abstracta: ꝑ sic expsse pꝫ per Cōmē. ibidē. vnde in. 66. postq̄ declarauerat q aliqd hꝫ suā pfectionē sine actione: aliqd pauca: aliqd aūt actione multa: ait sic. Et s̄m h̄ dixit. s. Ari. ordies vident q̄uis ⁊ qlibet ordo hꝫ latitudinē preter vltimū ordinē. Ordo igif pm⁹ ē ordo entiū que cōprehēdunt nobilitatē pfectā sine opōne ⁊ diuersanf s̄m magis ⁊ minus: hec aūt sunt entia abstracta. Scd̄s aūt eoꝝ que appropinquāt pfecte nobilitati p opationē: ⁊ hec sunt duobus modis: aut per modicā ope- (D) rationem: ⁊ h̄ inuenif in corpibus celestib⁹: aut per multā opationē: ⁊ hoc inuenif in corpib⁹ celestib⁹ ⁊ in hoīe. Deinde ponit 3m ⁊ 4m ordinē: sed nō recito: q2 nō est necessariuꝫ ad ꝓpositū. Ex h̄ aūt pꝫ: q si auctoritas illa intelligeref ad sensum arguētis ꝓbaret nullā intelligentiā abstractā mouē celū aliqd̄ executiue: qd̄ est manifeste ꝯtra intentionē phi ⁊ Cōmen. ēt s̄m opi. oppositā. Et ideo dico. q per opōnē vel actionē itelligūt phs ⁊ Cōmen. motū. ⁊ dico q talia entia pfecta nō indigent opōne in acqsitione sue nobilitatis. i. nō indigēt moueri: vt sint in sua nobilitate: nec acqrunt suā nobilitateꝫ aliquo motu quo moueanf: ⁊ ad hoc vadūt exēpla alioꝝ que acqrunt suā pfectionē mediāte opōne. Qd̄ ēt declaraf ex eo q assignans quartū ordinē subdit. Quartus vō est terra que nō pōt cōprehēdere nobilitatem per opōnē: sed sine. s. per qeteꝫ tñ: ⁊ iste ordo valde distat a h̄ q̄uis vterqꝫ sit sine opatione. Et in h̄ sunt

pp nobilitatē sui ⁊ sui finis:in hoc aūt pp suam vilitatē ⁊
I
sui finis.s.ꝓprij. Ex his p3:ꝙ nō pōt ꝯcludi ad intellectuz
phi ⁊ Cōmē.ꝙ intelligētie abstracte:siue p'siue alie non
Ad 6m
mouent actiue localr:sed tm̄ nō ꝙ nō moueant. ¶ Ad
Ad 7m
6m p3:qd sit dōm ex his que ad 3m dicta sunt. ¶ Tunc ad
pmā rōnē dōm.ꝙ ex tali ꝯiunctione pmi ad orbem nulla
mālitas vel potentialitas ſm phm vel Cōmen.arguit in
eo.qō p3:q2 nec ēt arguit in alijs motoribus iferiorib' sic
Cō.30.
ꝯiūctis:qrimo de oibus gnāliter loquēs.12.meta.dicit ne
cesse est:vt isti motori nō admisceatur potentia oino:neq3
in subā:neq3 in loco:neq3 alio modo ꝑ potētie:⁊ subdit rō
nē:q2 cā inqt potentie in rebus in qb' est potētia est mās
vt dictū est in nālibus. Et iteꝝ dicit ꝙ illud qō mouet pm
motū:cū sit non motū:q2 est actus purus sine aliq̄ potētia
Cō.37.
ipoīe est vt hēat aliq̄3 dispōnē3. Et per illud qō mouet pm
motū intelligit gnālr quēlibet motorē celestē:⁊ per pmū
motū oēs orbes:vt mihi v3.vel intelligit motorē ꝯiūctuz
p orbi ⁊ executiue mouentē illū:⁊ sine sic:siue sic habetur
ꝓpositū. Auctoritas aūt quā iducit ad ꝓbationē ꝯñe:p3
R
ꝙ nihil facit ad ꝓpositū suum:ⁱō nō op3 ad illam rñdere.
¶ Ad 2m rōnē:cum dī ꝙ phs nunq̄3 dicit ꝙ pm mouet vt
Ad 8m
amās:sed tm̄ ꝙ mouet vt amatuz. Dico p ꝙ si ex h̄ velis
arguē ꝙ pm nō mouet actiue ⁊ cū per pm ibi itelligat totum
genus motoꝝ celestium:vt supra ostēsum est.sequit ꝙ nul-
lus motor celestis moueat:vt amans ⁊ actiue:⁊ qō ſm te-
ipsum est ꝯtra phm. Dico igit ꝙ iō dicit:vt amatū:vt ostē
dat eū mouē nō motū:sicut in nobis appetibile vel ama-
tū mouet nō motū:nō tm̄ negat qn moueat amans:l3 non
vt mouet amans in nobis qō mouet motū a re extrinsec'
desiderata mouente aiam:vt supra dcm̄ est per Cōmē. Et
cū dī ꝙ si pmus moueret executiue moueretur a fine ⁊ nō
esset motor oino imotus:dōm ꝙ si per moueri a fine:nihil
aliud oino intelligat q̄3 absolute mouere pp finē aliquē3:
L
vel sui inquātū mouet vel sui motus:seu moti iquātū mo
uet:nō negaret phs:aut Cōmē.sed ꝯcederet pm moueri a
fine:nō tm̄ distincto a se:sicut ꝯcederet vtrūq3 ꝙ pm mouet
ꝓpter seipsum:⁊ ꝙ ipse est finis sui motus. Si vō per mo
ueri a fine intelligatur recipē in se aliq̄3 actionē finis:sicut
in nobis aia aialis ſm Cōmen.recipit actionem appetibi
lis.v3 formā eius intētionalē in v̄tute apphēsiua:⁊ dsi-
deriū in appetitiua:vt satis p3 ex allegatis supra non so-
lū negarent primū moueri a fine:sed ⁊ quēlibet motorē ce
lestē ⁊ quēlibet poneret ⁊ ponit non motū isto mō:ecōtra
in aialibus que sunt hic. Quāuis tm̄ qlibet motor celestis
sit sic nō mot' a fine:est tm̄ iter eos differētia quātū ad mo
uere ꝓpter finē in sensu p:q2 vt supra habitu3 est primus
mouet ꝓpter se tm̄:quilibet aūt alioꝝ nō solū ꝓpter se:sed
⁊ ꝓpter primū:absq3 tm̄ aliq̄ motiōe ꝯtigēte in illis ab eo:
M
vt dcm̄ est. ¶ Ad rōne3 pncipalē.q.dico p ꝙ phus nō lo-
Ad rō-
quit ibi de causis efficientibus nō mouētibus:sed de mo-
nē pnci.
uentibus tm̄:sicut apparet in textu per sua exēpla:etiā q2
2.m.t.c.
nullā posuit in mūdo efficiētē nō mouentē. q̄uis aliquam
5.t.6.
posuerit mouentē:nō aūt efficientē.s.imediate:sicut ex p ar-
ticulo p3. Unū ſm intētionē suā nō pōt hēri per illā rōnem
ꝙ vnū sit efficiēs oium:nā si sic oporteret ꝙ aliqd ab illo
factū eēt ex nihilo:⁊ tūc ita fuisset illius efficiēs ꝙ nō mo
uēs. ¶ 2° dico.ꝙ ēt sumēdo efficiēs vel mouens quocūq3
nō plus itelligit ibi phs p pm efficiēs ꝙ p pmā cām mālez
vel formalē:cū ibidē ꝓbat nō eē ꝓcessuz in ifinitū in cāis
mālibus ⁊ formalib'. Sed tm̄ intelligit ꝙ est dare aliqō
mouēs qō mouet nō motū:q̄c qd illud sit. Cū ergo dicit ꝙ
est deuenire ad vnū pmum motorē vel efficiens qō est cā
alioꝝ:intelligendū est illud eē cām oium alioꝝ efficiētiuz
vel mouētiū p se subordinatoꝝ ad vnū motū vel cāsū:cu-
ius cāe efficiētes ꝓbant nō esse in numero ifinite:non aūt
est intelligēdū ꝙ sit efficiēs oium alioꝝ entiū vniuersi:vt
imaginant arguētes. ¶ D. Ipsa rō ſm se nō ꝓbat ꝙ sit ali

qō tale efficiens oium entium:qō p3:q2 in nullius effecti
N
per se efficientibus:aut moti motoribus est processus in
infinitū:sed est deuenire ad primū qō nō mouet:q2 moue
tur:nec efficit:q2 efficitur ab alio:constat autem ꝙ non
semper deuenitur ad idem primū. Sed diuersorum causa
torum diuersa sunt prima:sicut in motu asini aliud est pri
mū mouens:⁊ aliud in motu canis:⁊ aliud in motu hois. Et
silr cum aliquid mouēs impellitur ab aliquo impulso ab
aere:⁊ aer ab alio aliud est primū mouēs a quolibet pre-
missorum. Similiter est etiā in causis mouentibus ⁊ effi-
cientibus:nam alterius ⁊ alterius causati vel effecti ē alia
⁊ alia causa pma efficiens:accipiendo primum vt distin-
guitur cōtra mediū ⁊ vltimū:vt accipit ibi ⁊.8° phy.phs.
Nec op3 sp ꝓ tali pma causa currere vsq3 ad celū vel deū
vt multi faciūt:vñ cū carpētarius facit mediāte dolabra
scānū:nūsq̄ ūlū est ascendere ad celū tanq̄3 ad pm mouens vel
efficiēs. Aut cū ignis gnāt ignē. Cōstat.n.ꝙ ignis penit'
O
quiescēs:⁊ qui ꝓ tunc ſm phm a nullo ꝓducit ꝓprie lo-
quendo ꝓducit aliū igne3:⁊ per ꝯñs est pm efficiēs ei':nec
tm̄ est efficiens oium entiū vniuersi. Non ergo aliud pro-
bat ratio:neq3 per ipsam aliud vult ꝓbare:nisi ꝙ nullius
rei habentis cām efficientem:aut mouentē sunt ifinite per
se cause essentialiter ordinate:sic ꝙ vna sit ab alia in infi-
nitū:cū hoc tamen stat ꝙ illa prima fuit causata a quadā
alia.que tamen pro tunc nō est per se cā istius causati vlti
mi. Sicut ignis aliquis est pma cā alicuius alterius:cui'
tamen nō est cā ille ignis qui fuit cā eius qui forte vel nō
est in rerū nā:vel distat per grādē distantiam:⁊ sic p3 ad
illam rōnē. Quecūq3 tm̄ in eius solutione.aut aliq̄ alia pte
questionis huius dixi sunt dicta ſm itētionē phi ⁊ Cōmē.
inter que multa sunt simplr falsa:l3 ab eis v̄a putata sint.
¶ ꝯ° phs.2° meta.ꝓbat nō esse ꝓcessum in ifinitum per se
mouētibus. Nā si eēnt infiniti fines mō pmisso nullus eēt
vltimus ⁊ pp se intētus sed oēs eēnt medij. Si āt oēs sint
medij seqt ꝙ nullus eoꝝ sit finis.⁊ p ꝯñs si sunt ifiniti nul
lus est finis ꝙ iplicat ꝯdictoria.p' ꝯña nota ē.⁊ 2° declarat
⁊ vt facilius pateat ponam' exēpla infinib' agētis appro
P
sito ⁊ sint fines ei' subordinati.a.b.c.d. Sic ꝙ a nō intēda
tur pp se sed pp.b.⁊ sic.b.pp.c.⁊.c.pp.d.ꝯstat aūt ꝙ si.b.
nō eēt intētus.a.nō eēt intētū.nec.b.eēt itentū si.c.nō esset
nec.c.si nō.d.⁊ iō solū tria pora sunt intenta ⁊ fines:q2 4m
est intētū pp se ⁊ est vltimus finis ⁊ ide3 ē si ponātur talia
media cētū vel mille vel in nūero a° q̄cūq3.nullū enim me
dioꝝ nec oia sil' intendereuntur nec pp aliquod ipsoꝝ aut
oia sil' agēs ageret nisi intēderet aliqd pp se pp ꝙ alia oia
eēnt itenta.⁊ rō ē q2 fini medio ſm ꝙ medi' est repugnat
eē finē sine p.⁊ p ꝯñs si ponant fines medij p̄cise quotcūq3
sint finiti vel ifiniti nullus esset finis. ¶ Et hāc rōnē innuit
phs vt puto.2° meta.vbi ꝓbās ꝓcessum in finib' nō posse
eē ifinitū.dicit. Ampli' ꝙ est cui' cā finis est.tale vero ꝙ
nō alius cā sed alia alius.q.dicat ꝙ finis pmo ⁊ essentiali
ter ⁊ p ꝙ alij fines sunt fines est talis. q̄re eo remoto non
Q
erūt alij.vñ ēt vt s̄ dcm̄ est Auicē.finē p se dicit eū inque3
pp se ⁊ nūc pp aliud tendit appetitus.ꝯnē omnē alium fi
nē vocat finē p acciñs. Remoto āt eo ꝙ est p se certū est ꝙ
p acciñs est remanere nō posse.alioqn illō nō eēt p acciñs
s3 per se. Sic ḡ probata est p' ps ꝯnis hō.s.ꝙ aliqd est ab
oib' entibus pp se ⁊ nō pp aliud nālr itētū. ¶ 2ª pars eius-
dē ꝯnis v3 ꝙ illud tale nullū aliū finē nālr appetit.ꝓbat
q2 cū ipsum sit finis nālr intentus ab oibus alijs.⁊ nihil
possit esse nālis finis sui finis inquē nāliter tendit.ipsius
nullus poterit esse finis quem appetat nāliter. ¶ 3° ꝯ est
ꝙ vltimus finis ⁊ vlt̄o dōm ab oibus nālr amatum est bo
num subsistens ⁊ nō inherens.h̄ ꝓbatur.p q2 ꝓprius finis
alicui' ptis vniuersi nālr intent' est aliqō bonū subsistēs.
igit finis ꝓpri' toti' vniuersi nālr amat' vel itēt' ē aliqō
bonū subsistēs.ꝯña p3 ꝓ eo ꝙ nobilioris nā no' ē ꝓpri'

B finis nālr īcēt⁹. Sic pȝ iductiue ⁊ ēt hī ꝑ poll in pn°. Añs aūt pȝ. ꝓbatū.n.ē hō ē finis oīuȝ reꝝ corporaliū gñataꝝ. Silr finis lactis ē animal genitū ⁊ sic de plībus. ¶ 2° qꝛ finis vltimat⁹ ⁊ ꝑ se nālr amat⁹ ab oībus non pōt eē aliqd exñs i po^t ⁊ ꝑꝑ qꝫ cetera agūt vt fit. qꝛ oē tale ē aliqd poſe eē. cū nā nō intēdāt aliqḋ ipoſe. Aut ḡ posito 1° in eē non erit vlteri⁹ finis ⁊ sic entia erūt icōnexa ⁊ ꝑ ꝯñs in mala diſpōne. ex q̄ vltra ſe⁹ qꝫ entia nālr appetāt suā i pfectionē qꝫ ē fl̄m. Aut si erit finis. erit finis ꝑꝑ quē: qꝛ ē a⁹ sunt ⁊ agūt. Exñs aūt hḋ finis ꝑꝑ se intētus ⁊ ꝑ' intētione no^{re} est oībus quoꝝ ē finis. ⁊ sic seq̄ret qꝫ aliqḋ fcm̄ ⁊ poſe eē: nobilius eēt oībus alijs. qꝫ est incōuenīēs. Est ḡ finis nālr ꝑ se itentus ⁊ ꝑ ab vniuerso aliqḋ exñs in actu. Oē aūt tale nobilius est hijs quoꝝ ē finis. igit̄ ipse ē aliqd subsistēs cum nullū inherēs nobilius sit oī subsistēte. ¶ 3°. Si vltimat⁹ finis vniuersi eēt aliqd inherēs nō eēt vnus finis oīum. ꝑ ꝯñs vniuersuȝ nō eēt ꝯnexū. ¶ Sed ꝯ hoc est du^m ex dcō

B ꝯ^{tis}. 2° celi. cō^{to}. 64. vbi ait. qꝫ Oīa entia nō intēdūt nisi vt assimilent̄ pfecte nobili qꝫ ē deus ⁊ in. 12. me^{te} cō^{to}. 36. dicit qꝫ ꝑ^m celū mouet̄ a ꝑ motore ſm desideriū vt assimilet̄ ei ſm suū posse. Ex qbus videt̄ qꝫ finis alioꝝ entiū nō est de⁹ ipse sȝ assimilatio ad ipm. talis āt assimilatio nō ē aliqd subsistēs ḡ finis vniuersi nō est subsistēs. ¶ Dōm ē ad hoc qꝫ nō est intētio ꝯ^{tis} qꝫ vltim⁹ finis ⁊ ꝑꝑ se nālr amatus ab entibus oībus est assimilari ꝑ. sȝ ipm ꝑ^m est finis vltim⁹ ⁊ bonū ꝑꝑ se amatū ⁊ qꝛ sic ē ⁊ omnia q̄ hñt aliquē finē subseruiūt illi fini ⁊ si actiua sunt hñt actiōes seruiētes ⁊ ꝯñtes finē suū ⁊ actionē ei⁹. sic pȝ de seruis re^{to} dñi. ⁊ de artifitijs ordinatis ad aliqḋ artifitiū a°. ac per hoc se illi assimilant̄ ⁊ ꝯformāt. iō dī qꝫ talia intendūt assimilari ⁊ ꝯformare se fini nō qꝫ assimilatio vel ꝯformatio seu ſuitiū ꝑꝑ se ⁊ ꝑ^a intētione intendant̄ sȝ ꝑꝑ oñm ipm q ab ipsis ꝑꝑ se diligit̄ ⁊ amatur. Et sic est de entib⁹ re^{to} dei. vt ipsemet declarat. 12. me^{te} cō^{to}. 43. ¶ Pȝ ḡ ex ꝑcedētib⁹ qꝫ nālr pōt cog̃ci esse vnū vl'em finē ⁊ bonū qꝫ oīa alia entia ꝑꝑ se ipm appetūt

C nālr ⁊ ipm nihil aliud ꝑꝑ illḋ aliud vltimate nālr appetit. ⁊ qꝛ hoc itelligim⁹ ꝑ hoc nomē deus. seq̄t̄ qꝫ nālr cog̃sci pt deū eē. ¶ Ad ar^m fcm̄ in pn°. q. dōm qꝫ qcqd sit de necessitate ꝯñe ⁊ v̄itate ꝯñtis qꝫ magis patebit in qōne seq̄nti. Assūptū tñ in ꝓbōne ꝯñe. s. qꝫ eē finē est eē cui⁹ grā aliqd est ꝓductū in eē. ſl̄m est. sic pȝ ex ꝑ ar^o huius qōnis.

¶ Distinctionis prime. Questio. iij.

Consequenter q̄rit̄ vtrū nālr possit euidenter cog̃sci esse vnū vl'e ꝑn^m a q̄ cetera entia sunt ꝓducta ⁊ arḡr qꝫ nō. Quia nullū repugnās apparētib⁹ pt euidēter cognosci eē veꝝ. Sȝ eē aliqḋ ens a q̄ cetera sunt fcā repugnat apparētibus. ḡ ⁊c. Maior pȝ qꝛ oīs euidens cognitio a nob nālr hita ex aliqbus apparētibus nobis sumit exordiū. Minor declarat̄ qꝛ apparentib⁹ repugnat oīa ꝑter vnū eē corruptibilia. cū plura appareāt ad sensuȝ esse ꝑpetua. v̇. g. corpa celestia. Apparet ēt

D qꝫ oē fcm̄ est corruptibile. igit̄ repugnat hijs q̄ nobis apparent oīa eē fcā. ¶ 2° qꝛ si hoc ex nālibus posset euidenter cognosci maxie hoc cognouissent phi q solicitissime hꝯ ꝑscrutati sunt. Sed hoc ē fl̄m. qꝫ pȝ qꝛ phoꝝ ꝑcipu⁹. Ari. hoc nō cognouit. qnimo fl̄m putauit sic pȝ ꝑ phyſi. de mā ꝑ° q̄ dicit ingenitā. ⁊ ideȝ dicit de celo. ꝑ ce. ⁊ ꝯstat qꝫ idē sensit de itelligētijs. ¶ 3° qꝛ oīa eē fcā ab vno est articulus fidei. articulus āt fidei nālr cognosci nō potest euidēter. ¶ Oppo^m ꝓbat̄ qꝛ phs. 2° meta. ꝓbat in causis efficientibus nō posse ꝓcedi in īfinitū sȝ necesse eē deuenire ad vnū ꝑ^m efficiens. ꝑ^m aūt efficiens est efficiens oīum alioꝝ vt ipe dicit. alioqn nō esset ꝑ^m. igit̄ nāliter pōt cognosci eē aliqḋ ꝑ^m a quo cetera sunt fcā. Et hoc ēt vt ex rōne fcā pȝ cognouit phs. ¶ Itē in lr̄a hī qꝫ phi cognouerūt eē vnū ꝑn^m qꝫ fcm̄ nō eēt ⁊ ex q̄ cuncta essent. ¶ Rñdeo. Quia in argumentis tāgit̄ ac ēt in lr̄a qd de ꝓposita qōne senserūt phi. ⁊ de hꝯ ēt cōtrouersia est inter modernos doctores idcirco

A duo discutientur. ꝑ^m erit q̄ fuerit oppinio phi. s. Arist. cui⁹ scīa ⁊ doctrina nobis familiarior est inter ceteros phoꝝ doctrinas ac ēt oppio sui ꝯ^{tis} Aueroīs circa ꝑscens qītuȝ 2^m est qd ꝑ rōnē nālis luminis possit cognosci de hoc qꝫ q̄rit̄. ¶ Quātuȝ ad ꝑ^m sciendū qꝫ nō est dubiū de itentiōe ꝑdictoꝝ phoꝝ de reb⁹ gñabilib⁹ ⁊ corruptibilib⁹ ꝯstat. n. illas eē ꝓductas ⁊ fcās sȝ de rebus eternis est dubitatio qd senserint. ⁊ q̄ntū ad hoc ē diuersitas inter doctores quibusdā dicētibus qꝫ ſm opꝑ. phi ⁊ ꝯ^{tis} oīa entia eterna ꝑter ꝑ^m ens sunt efficienter cāta. tā corpa celestia q̄ etiam intelligentie. Quibusdā v̇o alijs dicētibus qꝫ phs ⁊ ꝯ^{tor} oppinati sunt vtrūq̄ corpa celestia eē facta. nō āt hꝯ oppinati sūt. de intelligentijs sed res posuerūt esse penit⁹ in productas.

¶ Distinctionis prime. Questio. iij.

Ysio qꝫ (sicut dicit magister) Aristo. posuit plura entia carētia ꝑncipio effectiuo: restat consequenter querendum vtrum predicta conclusio fuerit euidenter ab ipso: ac efficaci ratione probata: vel probari possit ex dictis eiusdem. Et arguitur qꝫ sic. tali ratione. si omnia preter vnum essent facta aliquid factum esset ex nihilo: sed hoc est impossibile. igitur ⁊c. maior est nota. ⁊ minor: vt dicit Cōmen. 2° meta. est ꝓpō ꝑma ⁊ ab omnibus concessa.

Sed in oppositū arguit̄. nulla positio falsa roborat̄ ꝓbatiōe efficaci. hoc pȝ: qꝛ oīs argumentatio cuius ꝯclusio est falsa peccat in mā vel i forma: ⁊ per ꝯñs est inefficax: sed huius positio est falsa: teste scriptura diuina cuius non potest falsa esse sententia. ergo ⁊c.

In questione duo erunt articuli. In primo recitabuntur rationes quas in diuersis partibus phus ⁊ Cōmenta. ad probandum suam positionem premissam adducunt: ⁊ ostendetur qꝫ ille non sunt efficaces ⁊ in multis deficiunt. ¶ 2° adducentur rationes alique theologorum volentium naturaliter probare conclusionem oppositam: ⁊ ostendetur qꝫ nec ipse suum propositum euidenter conuincunt.

Quantū ad ꝑ^m sciendū est. qꝫ ex dictis phi ad probationem sue positionis possunt plures rationes ex diuersis fundamentis assumi. Nam quedā procedunt ex possibilitate perpetue durationis entiū nāliter incorruptibiliū. Quedam ex impossibilitate creationis: alique ex proprietate agentis: ⁊ alique ex his que requiruntur ad actionem. ¶ Ex prima via procedit ipse primo celi. ⁊ ꝑt ex suis dictis primo sic argui ad propositum. oē factū pōt aliqñ non esse. nullū eternū a parte post vel perpetuum pōt aliqñ non esse. igitur nullū perpetuū est factum ⁊ vltra. igit̄ plura entia sunt non facta: ⁊ pȝ vltima ꝯñtia: qm̄ plura entia sunt perpetua: sicut plures celi ⁊ plures intelligētie ⁊ mā ꝑ: qm̄ qdlibet taliū sꝑ erit. Maior ꝓpositio ꝓbat̄: sicut ꝓbat phus: qꝫ oē genitum est corruptibile ⁊ per eosdem terminos sumendo genitum ⁊ factum in eadem significatione: ⁊ sic corruptibile ⁊ ens potens aliqñ non esse ⁊ in eodem sensu eoꝝ opposita. s. ingenitū ⁊ incorruptibile: quod dico ad hꝯ. vt probatio sit vniuersalis q̄litercūq̄ ꝓponant̄ talia entia esse facta: siue per gñonē proprie dictā: siue per creationem: aut aliā factionē: nā ⁊ quolibet mō phus negat talia entia esse facta. Probatur itaq̄ illa maior sic: omne incorruptibile est ingenitum ⁊ omne ingenitum est incorruptibile: igitur oē incorruptibile est genitum: ⁊ oē genitum est corruptibile: añs est notū. ⁊ ꝯsequentia ꝓbat̄ ꝑ illā regulā. Si fuerint q̄tuor termini: quorū duo sint iuicē ꝯdictone oppositi ⁊ reliqui duo similiter erunt oppositi: ⁊ vnus vnius oppōnis ꝯuertitur vlr cum vno alterius oppositionis: necesse est reliquū cuȝ reliquo vlr conuerti: ⁊ pȝ regula per ꝑ^m ꝑn^m: hḋ aūt sunt termini

Sco. li. ꝑ. d. 8. q. 5.
Herue^s ql. 3. 2°. q. ꝑ'.
Thomas anglicus.
F
ꝑ^m.
Cō. 15.
G
ꝑ⁹ arti. op. phi.
ꝑ° via a. s. c. 101 vsq̄ i finē lib.
D
ꝑ. c. te. c. 122. ⁊. 123.

I pmissi:sicut pȝ. Minor vo ꝓbat᷑:q᷑ si aliqđ ppetuū ſt ali/
qñ nó esse ponat᷑ in esse ꝙ aliqñ nó erit:igit᷑ ppetuū aliqñ
nó erit:ꝛ p ꝯñs cū ppetuū dicat᷑ illud quod semper erit se
quit᷑ ꝙ aliquod qđ semp erit aliqñ nó erit:ꝛ si sic. igitur si
mul erit ꝛ nó erit:ꝛ qñ nó erit erit:qđ est impołe. Sed ex
pōne poł'is inesse q̃tuis aliqñ sequat᷑ falsum : nunq̃ȝ tñ se/
quit᷑ impołe:sicut pȝ ex diffinitione poł'is. Igit᷑ illud posi/
tū non fuit połe:ꝛ per ꝯñs hec est falsa:aliqđ ppetuū pót
aliqñ nó esse.igit᷑ ei⁹ opposita que est minor rōnis est va:
Cō.123. t.124. Pót ēt minor illa ꝓbari iuxta intētionē Cōmē. qm̄ si ali/
quid est ppetuū ipm pót semp eē : ꝛ si aliqđ perpetuū pót
aliqñ nó esse:aliqđ qđ pót semp esse pót aliqñ nó eē. Et sic
in eodē ꝯgregant᷑ potentie ad opposita imediata:siue idē
est simul in potētia ad opposita imediata. Sȝ h̄ est ipołe:
qm̄ tūc eēt połe:vt illa opposita sil᷑ eidem inessent. v.g. ꝙ
Cō.124. K idem simul esset ꝛ nó eēt:vñ Cōmen. sup illo v̄bo ph̄i:non
enī ꝯtingit idē ꝛ vnū semp posse esse:ꝛ posse semp nó esse:
ait ꝙ Arist. inducit h̄ ad demr̄andū:qm̄ sicut ipołe est ꝙ
ꝯ̄ria inueniant᷑ simul in actu:ita impołe est vt due potentie
inueniant᷑ simul ad duo ꝯ̄ria. s. imediata:sed potētie succe
dūt in subiecto:sicut ꝯ̄ria:ꝛ subdit. Et si impołe est vt ꝯ̄ria
ꝯgregent᷑ ipołe est vt aliqđ sit semp ens:ꝛ sit corruptibile
te.c.136. in aliq̃ hora. Hoc idē ꝛ ph̄s īfra videt᷑ dicere cū ait. Itaq̃ȝ
si existere ponam⁹ que possunt opposita sil᷑ existūt. ¶ Am
t.c.140. plius istā minorē ꝓbat īfra ph̄s:q᷑ oē corruptibile neces/
sario corrūpet᷑:ꝛ per ꝯñs aliqñ non erit. igit᷑ si aliqđ ppe/
tuū est corruptibile:seu potēs aliqñ nó eē:aliqñ nó erit:ꝛ
per ꝯñs aliqđ qđ semp erit aliqñ nó erit. eodē igit᷑ tp̄e erit
ꝛ nó erit:qđ est impołe. Ideo ait ph̄s manifestū ꝙ impos/
sibile corruptibile exñs non corruptū esse q̃nq̃ȝ:ꝛ h̄ ꝓbat
Cō.140 Cōmen. ibi. qm̄ ꝯtingit ingt si nó corrūpat᷑ in aliq̃ tp̄e : vt
non sit in eo potentia ad corruptionē:hec. n. est diffō ei⁹ in
quo nó est potentia ad aliqđ. s. vt nunq̃ȝ exeat in actum. ꝛ
L subdit. Et q᷑ cū posuerim⁹ aliqđ habēs potētiā ad corru/
ptionē absq̃ȝ hoc ꝙ corrūpat᷑ sequunt᷑ hec ipoł'ia. s. vt in
eo sic potentia ꝛ nó sit:aut in eo sit potētia ad. 2° opposita
īsimul. s. vt sit semper ꝛ nó sit:necesse est igit᷑ vt habēs po
tentiā ad corruptionē corrūpatur in postremo. Et alio in
Cō.127. Cōmen. vbi eādē rōnē tetigerat dicit ꝙ si in aliq̃ est potē/
tia ad corruptionem absq̃ȝ eo ꝙ corrūpat᷑ talis potentia
erit in eo ociosa. Eādē ꝓpōnem ꝓbat ph̄s circa ꝑn᷑ istius
Cō.105. tractatus per īductionē:qm̄ oia que gn̄ant᷑ vident᷑ corrū/
2m pi:ꝛ h̄ idem Cōmē. ibidē. ¶ 2ᵃ rō ad idē pót sic formari:
nullū eternū in p̄terito ꝛ futuro est factum. hec ꝓbata est
sm̄ ipsos in p̄cedēti. q. arti. p. Sed oē eternū in futuro:si/
ne ppetuū:est eternū in p̄terito ꝛ futuro:igit᷑ nullum ppe/
tuū est factum:ex quo vlterius vt p̄us seq̄t᷑ ꝙ plura entia
sunt non facta. ꝓbat᷑ minor:q᷑ det᷑ oppositū. sequit᷑ ꝙ erit
infinitū maius īfinito:nā tp̄s eternū ex vtraq̃ȝ parte super
vtrūq̃ȝ eternū ex altera tm̄ addit reliquum tp̄s eternū ex
aliq̃ pte:vt super eternū in p̄terito tm̄:addit tp̄s eternum
M in futuro tm̄:ꝛ ecōuerso. Cū igit᷑ oē eternum in futuro sit
ens tp̄e infinito. sequitur ꝙ fuit ēt ens infinito tp̄e p̄terito.
Cō.136. Et ꝯfirmat᷑ iuxta ītētionē. Cōmen. p̄ celi. Et itē li. 3° qm̄ oē
Cō.52. qđ hȝ tm̄ vel potentiā:vt sit tp̄e infinito futuro hȝ potē
tiam infinitā. potētia aūt īfinita nulla est maior : neq̃ȝ fini/
ta:neq̃ȝ infinita:igit᷑ qđ hȝ potentiā vt sit tp̄e īfinito futuro
hȝ potentiā vt sit ēt tp̄e infinito p̄terito:alias qđ posset eē
tp̄e vtroq̃ȝ īfinito maioris eēt potentie:ꝛ per ꝯñs eēt potē
tia infinita maior potentia īfinita:cui⁹ oppositū dem̄ est in
sñte. Hāc rōnē tāgit ph̄s in illa pte:aut. n. īfinito aut quā
T.c.136 to quodā determinato tp̄e:quā exponit Cōmē. Eam tñ ēt
Cō.127. ponit supra. vbi ait Cōmen. Et debes scire ꝙ impołe est
imaginari ens hr̄e potētiā ad eē ꝛ nó esse infinitam in tp̄e
p̄terito absq̃ȝ futuro:neq̃ȝ in futuro tp̄e absq̃ȝ preterito:in
si infinitum adderet sup infinitū:qđ est impołe. Quāobrē
contingit:si aliquid inueniat᷑ habens potentiā infinitā:ꝛ

N vt actio. i. actus illius potentie sit in toto tēpore:si igit᷑ po
tentia fuit ad nó esse infinita ꝯtinget:vt sit non ens in toto
tēpore. Et si potentia ad esse fuit infinita continget vt sit
ens in toto tēpore. Eandē sententiā ponit cōmēto. 131. ꝛ in
alijs iā allegatis. Et quātū apparet mihi oēs rōnes eo/
rum in primo celi:quibus nituntur probare mundū nó eē
factū sumendo factionē vniuersaliter ad has quas redu
2ᵃ via cunt᷑. ¶ Pro 2ᵃ via pót argui sic. ex dictis eoꝝ. Si nó eēnt
plura entia improducta sequeretur ꝙ aliqua eēnt creata:
seu ex nihilo facta:cōsequentia patet:q᷑ materia prima ꝛ
substantie simplices angelorum essent vtiq̃ȝ ex nihilo fa/
cte:sed falsitas ꝯñtis probatur per eosdem multipliciter.
Primo qdē inductiue. Nā videmus ꝙ oē qđ fit ex aliquo
fit p̄existente:ꝛ ei⁹ factioni subest aliqđ subm̄ manēs sub
vtroq̃ȝ termino factionis:pȝ in gn̄onibus accn̄tiū. v.g. cū
quis fit albus:musicus p̄existit subm̄ musice ꝛ albedinis:
ꝛ idem est de qbuslibet alijs q̄litatibus. In gn̄omb⁹ quo
O q̃ȝ substantiaꝝ idē videt᷑. Unde vegetabilia fiunt ex semi/
ne:aīalia ex mēstruo:ꝛ vlr̄ videmus in omni transmuta/
tione:siue substantiali:siue accidentali:idē aliquid trāsfer
ri de vna dispōne in aliā. Hāc rōnē ponit ph̄s p̄ phy. ꝛ Cō
t.ꝛ.c.63 mentator ēt. ¶ Cōfirmat᷑ rō:q᷑ nullū agens agit:nisi trās/
mutando mām ꝛ deducendo ad actū qđ erat in potentia.
igit᷑ a nullo agēte fit aliqđ ex nihilo. ꝯñtia pȝ. Añs ꝓbat᷑
īductiōe. Calefaciens. n. transmutat corp⁹ potētia calidū
ad caliditatē actualē:ꝛ sic de ceteris agētib⁹. Et ṗt eē rō:
q᷑ omne qđ est actu tale postq̃ȝ nó erat p̄us fuit potentia
Cō.4. tale:q᷑ qđ ipołe fuit fieri ipołe est factū esse. Huius añce/
7° met. dentis ꝓbationem ponit Cōmē. 8° phyſi. ꝛ ipsam rōnē. 7°
cō.31. meta. ꝛ. 12. eiusdē. ¶ Scđo ad idē sic. Si aliqđ posset fie/
2m ri ex nihilo sequeret᷑ ꝙ motus esset:ꝛ nihil moueretur vel
12.m̄.18. aliqđ esset mutatū qđ p̄us non mouebat᷑. Utrūq̃ȝ hoꝝ est
ꝛ.44. ipołe:ꝛ pȝ ipossibilitas p̄mi ex diffōne mot⁹ que est actus
T.c.58. entis in potentia sm̄ ꝙ in potētia. Scđi aūt ex. 6° phy. vbi
demr̄at᷑ ꝙ ante qđlibet mutatū eē:fuit aliqđ moueri. Sȝ
ꝯñtia ꝓbat᷑. Nā si aliqđ fiat ex nihilo vel fiet per motum
P ꝛ successiue pars ante partē:ꝛ sic mot⁹ erit sine mobili ꝛ
subiecto:ac per h̄ nihil mouebit᷑:ꝛ sic habebit᷑ prima pars
ꝯsequentis vel fiet subito:vt solū hēat factū esse:ꝛ tūc erit
aliqđ factū qđ p̄us non fiebat ꝛ mutatū qđ añ non moue
Cō.71. bat᷑:ꝛ hec est ps. 2. ꝯñtis. Hāc rōnē ponit Cōmē. p̄ phy. ꝛ
particulariter cōmēto. 60. ꝛ aliq̃liter tangit᷑. 8° physi. com
3m mēto. 4. ¶ Tertio cū dicimus aliqđ fieri ex nihilo. aut ly
ex. est nota subti vel mā̄e:aut termini a quo seu oppositi.
T.c.58. Hoc satis pȝ p̄ physi. Primū non pót dici : q᷑ non ens:vt
purum nihil:non pót esse mā:aut ꝯstitutiuū cuiusq̃ȝ enti/
tatis. Nec scđm:q᷑ tunc dicendo aliquid fieri ex nihilo ta
lis esset sensus qualis est cū dicimus ꝙ ex non albo fit al
bum:sed hoc est tm̄ per accidens inquantū. s. subiecto qđ
fit albū accidit ꝙ fuit nó albū:ꝛ sic oporteret ꝙ ipm nihil
accideret alicui:ex quo factū esset aliqđ. ¶ Confirmatur.
Q q᷑ impossibile est nām vnius oppositi mutari in naturam
alterius:vt albedinem mutari in nigredinem. igitur mul/
to magis est impossibile ipm non ens ꝛ purū nihil muta
ri in ens. Si igitur aliquid dicatur fieri ex nihilo vel ex nó
ente hoc solū erit:q᷑ fit ex aliquo cui accidit ista priuatio:
seu negatio entis:sicut ex nigro aliqđ dr̄ fieri album:q᷑ fit
ex illo:cui ꝯtingit esse nigrū:sic aūt dicendo pȝ : ꝙ aliqđ
subm̄ supponit᷑. igit᷑ pȝ esse ipossibile aliqđ ex nihilo fieri.
Cō.109. Et hanc rōnē ponit Cōmē. 8° phy. cōmento. 4. ꝛ p̄ celi.
3ᵃ via ¶ Ex 3ᵃ via pót sic argui. omne genitū ꝛ factū est factum
ab aliquo transmutāte ꝛ alterāte:ꝛ oē alterans est corp⁹.
ergo non oia sunt facta. ꝯñs pȝ. Tū q᷑ intelligētie nó sunt
facte per transmutationem vel alterationem. Tum q᷑ si
essent facte eēnt facte a p̄. Ipsum autem non est corp⁹:sed
T.c.86. intelligentia abstracta vt probat᷑. 8° physi. ꝛ. 12. meta. An
T.c.41. tecedens ꝓbat᷑. Tū inducendo in oia q̄ fieri vel generari

videm⁹. Tū p rōnē: qꝛ oīs factio ⁊ gn̄atio eſt a ꝯ̄riōꝛe per qͣlitates actiuas ⁊ paſſiuas. De aūt ſolis corporib⁹ ꝯueniunt. Huius rōnis virtutē ponit pħs ꝑ celi ⁊ Cōmēta. ēt ⁊ 7⁰ meta. cōmē. 31. ⁊ ſilr. lib. 12. ⁊ plurib⁹ locis. ℭ Scōo ab alijs arguit̄ ſic. Cuilibet potētie actiue correſpōdet ꝓpria potētia paſſiua: nā relatiue dicūt̄ adinuicē ⁊ mutuo ſe diffiniunt: vt pꝫ 5⁰ meta. cap̄. de ptāte. ⁊ h̄ vlr vep eſt de po᷑actiua: ſiue ſit actiua p motū: ſiue p ſimplicē emanationē. igr̄ nō ē poſſibile aliqd fieri ex nihilo: patet ꝯñtia: qꝛ nihil nō eſt potentia paſſiua. ℭ Ex quarta via pōt ſic argui. Si nō eſſent plura non facta: tunc primū corpus celeſte eſſet factum: pꝫ: ſed hoc eſſe impoſſibile probat pħs. 3⁰ celi cuius rationē ſic format Cōmē. ibidem. impoſſibile eſt: vt aliqd corpus generet̄ niſi in loco. ſi igitur mūdus tot⁹ fuerit generatus aut ꝑmum corpus: neceſſe eſt vt haberet locū in quo generabat̄ poꝛ̄ ipſo tp̄e vel nā: locus aūt aut eſt vacuū aut terminus corporis cōtinētis. Sed ſi totus mūdus fuerit gn̄atus nō habuit ꝯtinēs: cū ante ipm̄ nō erat corp⁹ ꝗ ante ipm̄ erat vacuū: ſed vacuū nō eſt poſ᷑e. hoc Cōmē. He ſunt rōnes qbus per pħm ⁊ Cōmē. ꝓbatur prefata ꝯ̄.

ℭ Nūc ſcōo oſtendenda eſt eap inefficacia ⁊ infirmitas. pꝓ qō ſciendū ꝙ oēs prefate rōnes ſuper quatuoꝛ ꝑncipalr̄ ſuſtētant̄: ſicut patere pōt volēti aduertere. Unū eſt. ꝙ impoſſibile eſt idē ſimul eſſe in potentia ad oppoſita: vel ꝙ alijs verbis minus ꝓprijs dr̄: ꝙ ipoſſibile eſt in eodē ſil̄ eē potentias ad oppoſita. Aliud eſt: ꝙ quecūqꝫ potētie ſimul ſunt in aliquo ſimul pn̄t ad actū reduci. vel ſub alijs v̄bis. ad quecūqꝫ aliqd ſimul eſt in potentia pōt illa ſimul hēre in actu: ſeu pōt ſimul actu eſſe vtrunqꝫ. Aliud: ꝙ ois potentia neceſſario exibit ad actū. Ultimū eſt. ꝙ impoſ᷑e eſt aliqd ex nihilo fieri. Hec autē fundamēta prorſus falſa ſunt: ⁊ ꝓpterea rōnes inualide. Ad declarationē ꝗ aſſūpsi ꝓbo q̄tuoꝛ ꝯ̄nes ⁊ poſtea ad ſingulas rōnes factas rn̄debo. ℭ Pꝛima igit̄ ꝯ̄ eſt. Poſ᷑e eſt idē ſimul eē in potētia ad oppoſita. Hāc ꝑmā ꝓbo v̄bis eop expreſſis. Pħs. n. 4⁰ metaphy. contra Anaxago. quem dicit cōuenire cū ponētibus ꝯ̄dictoria ſimul vera pro eo ꝙ videbat ex eodē ſubiecto generari contraria: ac per hoc contraria ſimul ꝑexiſtebant in ſubiecto ſm̄ ipſum: cum ſm̄ eū non poſſet aliquid ex nihilo fieri. Si autem contraria ſimul. igit̄ ⁊ contradictoria ſimul vera: ſicut pꝫ in illa parte. Uenit autem dubitantibus. ſoluendo ſtatī poſt oſtendit: quomodo cōtraria ſunt ſimul in eodem. ſ. poteſtate: nam conuenit ſimul illud eſſe ꝯ̄ria: actu v̄o non: vbi Cōmē. Dicere. inquit ꝙ contraria exiſtunt ſimul in eodem potentia eſt verum: actu autem eſt falſū. Et infra. Iſti enim homines errauerunt ⁊ non potuerunt diſtinguere inter potentiam ⁊ actū. ſ. ꝙ cum inuenerunt contraria eſſe ſimul in eodem eſtimauerunt ꝙ poſſibile eſt ea inueniri in actu. Sed in actu eſt impoſſibile: potentia autem neceſſarium propter generationem. hec Cōmenta. Si autem contraria ſimul eſſent in eodem in potentia: igitur idem ſimul eſt in potentia ad cōtraria. ℭ Secundo idem pꝫ ex 9⁰ meta. vbi dans differentiā inter potentias naturales ⁊ rationales ait. tales quidem. ſ. naturales neceſſe: quando vt poſſint paſſiuum ⁊ actiuū appropinquantur hoc quidem facere illud v̄o pati. Illas v̄o. ſ. rationales non neceſſe. Uult igitur ꝙ ſic appropinquatis actiuo ⁊ paſſiuo: vt poſſint agere ⁊ pati nō eſt neceſſe hoc agere ⁊ aliud pati in potentijs rationalib⁹ igitur quando poſſunt agere hꝫ potentie: poſſunt etiam non agere: ⁊ ſic ſimul ſunt in potentia ad oppoſita contradictorie. Idem quoqꝫ dicit ibi finaliter Cōmenta. ⁊ iterū pħus. 2. periherme. Item infra pħus. ſ. in 9⁰ metaphy. ait. omnis potentia eſt ſimul contradictionis: ⁊ littera cōmenti hꝫ. eſt contradictoriop ſimul. ℭ Item infra in illo capr̄ quoniam aūt melior ⁊ honorabilior ait pħus quecūqꝫ. n. ſm̄ poſſe dicuntur idem eſt potens ꝯ̄ria: vt ꝙ dr̄ poſſe conualeſcere idem eſt ⁊ languēs ſimul. ſ. potentia. Et paulo poſt. poſſe qdem ꝯ̄ria ſimul exiſtit. ꝯ̄ria v̄o impoſſibile ſimul exiſtere: vt ſanum eſſe ⁊ laborare. ℭ Item per ois dicit Cōmen. ibidē. Et plura alia ex eop dictis ad idem poſſent adduci. Ex quibus etiam ſatis euidenter colligitur ꝙ in hoc dicto Commentatoꝛ ſibiipſi fuerit oppoſitus.

ℭ Scōo ꝓbat̄ ꝯ̄ rōnibus. ꝑ᷑ eſt: qꝛ ſi non eſſet poſ᷑e idē ſil̄ eē in potentia ad oppoſita: ſequeret̄ ꝙ nihil eēt ꝯtigēs ad vtrūlibet. ꝯñs eſt falſū ēt ſm̄ ipſos: vt pꝫ ꝑ perihér. ⁊ ſm̄ v̄itatē: qꝛ alias periret libertas arbitrij. ꝯñā v̄o eſt nō. ℭ 3⁰ poſ᷑e eſt idē actu eſſe ſub vno oppoſito: ⁊ ſil̄ in potētia ad reliquū. igit̄ poſ᷑e eſt idē ſimul eſſe in potētia ad oppoſita. añs pꝫ: nā actu ſedēs ꝑt nō ſedere: ⁊ ſilr̄ in alijs: ⁊ ſicut dicit pħs 9⁰ meta. vbi ꝓbat potētiā ab actu diſtigui. Cōtingit qdē poſ᷑e aliqd eē nō eſſe aliqd: ⁊ poſ᷑e nō eē eē aliqd. Similr̄ aūt ⁊ in alijs cathegorijs poſ᷑e vadēs nō vadē: ⁊ non vadēs poſ᷑e vadē ⁊c. ꝯñtia ꝓbat̄ per locū a minori. Quī minus deberet videri poſ᷑e de actu ⁊ potentia ad actū oppoſitū q̄ꝫ de potētijs inſimul. nā tota repugnantia q̄ eſſet in potentijs: ſi qua eēt eēt ꝓpter actuū repugnātiā: vnde ſi actus nō eſſent repugnātes: neqꝫ ēt repugnarēt potētie que ſunt ad illos. ℭ 2ᵃ ꝯ̄ eſt. ꝙ non oēs potētie ſimul i aliquo exiſtes loquendo ad bonū intellectū ꝑmiſſū. pn̄t ſil̄ ad actū reduci. Hec ꝯcluſio ꝓbat̄. ꝑ quo ad hoiem: qꝛ ſequeret̄ ꝙ ꝯ̄ria poſſent idē ſimul ineſſe actualr̄. ꝯñs vt probatū eſt lib. ꝑ dis. 17. eſt falſum ſm̄ pħm: ⁊ ēt vt pꝫ in auctoritatibus ꝑallegatis. ꝯñā nota eſt: qm̄ idē ſimul eſt i potētia ad ꝯ̄ria: vt ꝓbatū eſt ēt p eādē in ꝑcedenti ꝯ̄ne. ℭ 2⁰ idē ſm̄ ſe ꝓbat̄: qꝛ ſequeret̄ ꝙ eſſet poſ᷑e ꝯ̄dictoria ſil̄ eſſe v̄a. ꝓbat̄ ꝯñā: qm̄ idē eſt in potētia ad vtrūqꝫ oppoſitop ꝯ̄dictorie enūtiabiliū: ſil̄. n. ſum in potentia vt cras legā. ⁊ cras nō legā: ⁊ eadē ꝑs aeris eſt in potentia nūc: vt cras illumineť ⁊ in potentia vt non illumineť cras: ⁊ ſic de multis. ℭ 3⁰ ſequeret̄ ꝙ mā poſſet ſil̄ informari qbuſlibet formis ad q̄s ſimul eſt in potentia: ⁊ per ꝯñs multis formis repugnātib⁹ ⁊ icōpoſſibilib⁹ nālıter: qō pħs nō ꝯcederet neqꝫ Cōmen. ℭ 4⁰ ſequeret̄ ꝙ idē corp⁹ poſſet ſimul moueri ſurſū ⁊ deorſū: añ ⁊ retro: ⁊ dextrorſū ⁊ ſiniſtrorſū. pꝫ ꝯñā. qꝛ idē corpus. v̄bi grā. lapis hic demſotus idiffeēnter pōt trāſferri ad has ptes ⁊ illas: ⁊ tn̄ ꝯñs nō ꝯcedereť a pħo. Silr̄ eadē cera: aut aliud corp⁹ poſſet ſimul eē rotūdū ⁊ q̄drarū: rectū ⁊ curuū: qō iplicat ꝯ̄dictionem: pꝫ ꝯñā: qꝛ ſil̄ eſt in potentia: vt fiat rotūdū: ⁊ vt fiat q̄dratū: ⁊ ſic de alijs diuiſīſ. ℭ 3ᵃ ꝯ̄ eſt. ꝙ non ois potentia neceſſario exibit ad actū: nec oē poſ᷑e eſſe erit: aut oē poſ᷑e nō eē nō erit eo mō quo eſt poſ᷑e. ꝓbat̄ ꝑ: qꝛ ipoſ᷑e eſt aliqd fieri in aliquo inſtāti vel tp̄e certo ⁊ determiāte. v̄bi grā. in tp̄e vl̄ īſtanti ꝙ ſit a. ⁊ poſ᷑e eſt ēt nō fieri in a. ⁊ ſi ponatur ꝙ non fiat in a. ſicut eſt poſ᷑e poni. ſeqt̄ ꝙ potentia fiēdi in a. nunq̄ꝫ exibit ad actū: ſiue illud qō eſt poſ᷑e fieri in a. nunq̄ꝫ fiet in a. qꝛ nec a. vnq̄ꝫ erit. ℭ 2⁰ pono ꝙ brutū hñs viſum habeat viſibile oppoſitū ſibi: ⁊ claudat oculos: ꝯſtat ꝙ ipſe eſt in potentia ⁊ valde ꝓpinq̄ ad viſionē vel ſpēm illi⁹ viſibilis poſ᷑em in ipſo cāri a viſibili oppoſito: ⁊ his oībus ſic poſitis poſ᷑e eſt ꝙ añ apꝛtionē oculop brutū moriat̄: q̄ poſito ſeqt̄ ꝙ ſpēs illi⁹ viſibilis: vel ēt viſio que erat poſſibilis in illo gn̄ari nunq̄ꝫ gn̄abit̄. Cuius ꝓbatio eſt: qꝛ ſi gn̄abit̄ vel gn̄abit̄ ex illo viſu: q ponit̄ eē corrupt⁹: ⁊ hoc eſt falſū: qꝛ ille viſus nunq̄ꝫ ampli⁹ erit: imo ſm̄ eos impoſ᷑e eſt ipm̄ vnq̄ꝫ de cetero fore: cū ſit corrupt⁹: vel gn̄abit̄ ex aliq̄ alio viſu: ⁊ h̄ dici non pōt ſm̄ ipſos: qm̄ nulla forma nālis educibilis nālıter de aliquo ſubiecto pōt nāliter eadem numero educi de aliquo ſubiecto ſm̄ ipos: ⁊ ſm̄ oēs quos vidi. Et pōt ratione probari: qꝛ ſi eadem forma numero poſſet de diuerſis ſubiectis produci: ſiue ab eodem ſiue a diuerſis agētibus: ſequeret̄ ꝙ poſitis illis ſubiectis diuo ſimilibus: ⁊ vniformiter ꝓpinquis eidē agē/

ti:vel eadē forma numero cārer̄ in vtroqꝫ:qḋ ipossibile re putat̄ ꝫm nām. vel in neutro aliq̄ cāret:qḋ casu posito est nāliter ipossibile:q̄ extātibus actiuo ⁊ passiuo nālibus in dispōne debita necesse est h̄ agere illḋ pati. ⁊ pꝫ ꝯñia: q̄ nō est rō potius ꝙ ex vno cāret q̄ꝫ ex alio. Nisi h̄ forte reduceret̄ in deū:q velle coagere agēti ad ꝓductionē illius for̄ ex vno subiecto ⁊ nō ex alio. Sed certum est ꝙ h̄ pħs nō diceret. Ex h̄ tñ nō ipedit̄ rō ꝑncipalis:q̄ de⁹ ad coagēdū nō cogit̄:⁊ pōt non coagere:⁊ ꝑ ꝯñs fo2a illa seu visio vel spēs gñabilis pōt nūq̄ꝫ de cetero gñari: qḋ est ꝓpoᵐ.

3ᵐ. ¶ Tertio. pars aliq̄ ignis existēs imediate iuxta orbē lune est nālr corruptibilis sicut ⁊ alia sibi silis existens iuxta aerē:⁊ silr est in potētia ad generādū calorē ⁊ ignē:⁊ tñ nō est necesse ipsaꝫ aliqñ corrūpi aut ēt calorē aliquē vel ignē gñare. g̃ nec oīs potētia necessario exibit ad actū:nec ēt oē corruptibile necio corrūpet̄. ꝯñia pꝫ. ꝓbat̄ añs quo ad scḋam partē. nā prima clara est:q̄ si illa deberet corrūpi aut corrūperet̄ in eodē loco in quo est. ⁊ h̄ non. tum q̄ ibi nullū est corruptiuū nālr nec neċe est:imo nec nāliter poss̄e ibi fore. tū q̄ nihil in eius mā posset ibi nāliter generari:vt notū est. Aut in alio loco corrūpet̄:⁊ si sic oporteret ꝙ descēderet infra suā spherā:qḋ nec necessariuꝫ apparet:nec nāliter poss̄e: q̄ñ nec motu nāli descenderet vt certū est nec violēto:cū nullum sit ibi vl̄ nāliter esse possit aliqḋ eam violenter deorsum impellēs. Et per idē ꝓbat̄ ꝙ nunq̄ꝫ generabit ignē aliquē vel calorē:cū non habeat vel habere nāliter possit ꝓximum passiuū ab ipsa nāliter transmutabile.

4ᵃ 2ᵉ ¶ Quarta cōclusio est ꝙ nō est impossibile aliqd fieri ex nihilo .i. aliquid fieri ⁊ nō fieri de aliquo. ꝓbo sic. nā si aliqd fit ex nihilo in sensu tacto:nō sequitur ꝯdictoria esse vel esse posse simul vera. ergo non est ipossibile aliqd fieri ex nihilo. ꝯñia pꝫ ex dictis lib. ꝑmi dis. 42. q. i. articuli. 2. Sed declaro añs. Nam nō ꝑ se conuenit facto inquātū huius:ꝙ sit factū vel fiat de aliquo:quinimo si fiat non de aliquo magis videtur fieri:q̄ñ quāto minus presupponit̄ factioni de re facta: ⁊ plus ex ea accipit esse de nouo:tanto magis ipsa fit. Unde si qḋlibet eius fieret magis fieret q̄ꝫ si aliquid fieret ex ea ⁊ aliquid non fieret sed prefuisset. nō igitur sequit̄. hoc fit ⁊ nihil eius prefuit. igitur hoc nō fit. ⁊ eodē mō nō sequitur. hoc fit ⁊ nō fit de aliquo. Igitur hoc nō fit. Per simile etiā potest ḋclarari aliter. nā cōpositū subale non minus vere dicit̄ gñari ⁊ fieri q̄ꝫ cōpositum ex sub̄a ⁊ accidēte:q̄nimo illud dī simplr generari:hoc aūt ꝫm qd:⁊ tñ gñationi subali nō ꝑexistit de genito nisi mā sola saltē in his vbi non sunt plures forme subales. gñationi aūt accitali ꝑexistit nō tñ mā:sed etiaꝫ subalis forma ⁊ ens in actu.

2ᵐ. ¶ Scḋo forma nālis fit:⁊ nō fit de aliquo. Igitur non est imposs̄e aliquid ex nihilo fieri. ꝓbatio añtis. Nā quāuis forma non fiat per se tanq̄ꝫ aliquid per se subsistens:nihilominus vere fit:q̄ vere est ab agente postq̄ꝫ non fuit:⁊ ꝙ non fiat de aliquo certum est: quāuis fiat in aliquo. s. in mā. Suppono aūt pro nūc ꝙ nihil forme ꝑexistat generationi eius in mā distinctum ab illa. Qḋ tñ si negaret̄ nō tollitur ꝓpositū:q̄ñ vltra illḋ qḋ ꝑexisteret adhuc oporteret ponere aliqd fieri de nouo c⁹ nihil ꝑexisteret:vel negare oēm factionem ꝓprie dictā sicut forte infra declarabit̄. Quāuis tñ forma sic fiat de nihilo non quelibet que sic fit de nihilo causatur vt patebit in 4ᵒ lib. Si dicatur ꝙ lꝫ forma non fiat de aliquo ex quo ipsa fit tanq̄ꝫ extrinseca parte eius:fit tñ de aliquo in quo ipsa est tanq̄ꝫ in subiecto. Pħi aūt dicentes imposs̄e esse aliqd fieri ex nihilo:non intellexerūt ex nihilo ꝑmo mō tñ: sed vel ꝑmo vel secūdo. Istud non valet nec ꝓpositūꝫ ipedit. non valet quidē:q̄ñ si diligenter attēdant̄ dicta ponentiū propositionem predictā:indubitanter apparet ꝙ eam in primo sensu tñ dixerunt. Unde ⁊ Anaxago. vt vitaret aliquid ex nihilo fieri:in illo sensu posuit latitationē formaꝝ ⁊ alij dixerunt entia generari vel corrūpi per solam congregationem ⁊ segregationē:ita ꝙ nulla entitas ꝫm ipsos fiebat:cuius nō quelibet pars ꝑexisteret. Ecōtra aūt Pħs negauit formam fieri q̄ ꝫm ipm forma nō ꝑexistit gñoni nec fit ex aliq̄ sui. alioqn ꝓcederet̄:vt ait. in infinitū:ꝯstat aūt ꝙ nec illi posuissent formā ꝑexistere: nec ille negasset eā fieri:si ꝫm eos sufficisset ꝙ fuisset facta in aliquo ad h̄ vt non de nihilo aliqd fieret.

¶ P. Hoc dictū non impedit propositum. Nā ꝙ forma fiat in subiecto non iḋ est:q̄ fit. nā ⁊ compositum subale per se vnū vere fit:⁊ tñ non fit in subiecto:nec in aliquo q̄ꝫuis fiat ex aliquo intrīseco sibi. Sꝫ ideo q̄ ipsa nāliter nō per se subsistit. Uñ etiaꝫ si ipsa esset ⁊ non esset facta adhuc esset in subiecto:sicut ꝫm Pħm q̄litates celestes sunt in subiecto ⁊ non sunt facte. Et si aliq̄ forma esset potēs per se esse illa posset fieri esto ꝙ nō fieret in subiecto. Ex quo ꝯcludit̄ ꝙ nō ꝯuenit per se facto inquantū factū est ꝙ sit factū in aliquo. Preterea aliqd fit ⁊ nō fit in aliquo:sicut compositum subale:⁊ aliqd fit ⁊ nō fit ex aliq̄ in ꝑmo sensu:sicut fo2a subalis: nec fieri ex aliquo ⁊ fieri in aliquo sunt opposita imediata circa factū vel illud qḋ fit. igitur nō apparet imposs̄e ꝙ aliqd fiat ⁊ nō fiat in aliq̄ nec ex aliquo:⁊ per ꝯñs vtroqꝫ mō de nihilo.

Q. Q2 autē illa nō sint opposita imediata circa factū pꝫ: nā ꝯuenit aliqd fieri ex aliquo ⁊ in aliquo. v̄. g. in intensione forme accidētalis ⁊ in augmentatione subali. Utrobiqꝫ eniꝫ forma substātialis totalis fit ex aliq̄. s. ex pte eius ꝑexistente: ⁊ fit in aliquo. s. in subiecto. Patet etiā ꝯclo ista indirecte: q̄ñ rōes probantes oppositū sunt inefficaces vt soluendo patebit.

Ad rōes phi ¶ Ad primā igit̄ rōnū Pħi his ꝑmissis respondeo ꝯcedēdo maiorē ⁊ negando minorē que est. Nullū perpetuū pt aliqñ nō eē. Et ad ꝑmā eius ꝓbationē cum dī: si pōt aliqñ nō esse:ponat̄ ꝙ aliqñ nō erit:⁊ tūc sequit̄ ꝙ perpetuū aliquādo nō erit ⁊c̄. Dico ꝙ nō sequit̄:q̄ cū ista ꝑpetuū pōt aliqñ non esse: non sit vera:nisi in sensu diuiso:imo nec de virtute sermonis hꝫ aliū sensum: illud poss̄e non sic debet poni in esse:vt ista de inesse. perpetuū aliqñ nō erit: detur esse vera: sed vt ista. hoc aliqñ non erit. demōstrato aliquo de quo vere dī ꝙ est perpetuū. v̄bi grā. celo aut aliqua intelligētia. Exēplū pꝫ in ista: albū pōt esse nigrū.

Ad 2ᵐ pbōnē. ¶ Ad 2ᵐ ꝓbationē ꝯcedo ꝙ aliqd qḋ pōt semꝑ esse:pōt aliqñ non esse:⁊ ꝙ idē simul ē in potētia ad opposita:⁊ cū ex h̄ infert̄ ꝙ eēt poss̄e:vt eidē illa opposita simul inessent:nego ꝯñaꝫ. ⁊ pꝫ rōnabilitas negationis ex scḋa ꝯne ꝓbata ꝯ̈ ipsos:⁊ ex ꝑma pꝫ nō esse falsum qḋ Cōmenta. iudicat imposs̄e. s. potentias ad opposita ꝯgregari in eodē simul. Et si dicat̄ ꝙ quelibet potētia pōt reduci ad actū:⁊ qḋlibet possibile potest poni in esse. Respondeo ꝙ veꝝ est:nō tñ quelibet potētie possūt sil̄ ad actuꝫ reduci:sicut ille que sunt ad actus oppositos circa idē:nec quelibet poss̄ia pñt simul poni in esse:pꝫ de ꝯdictorijs ꝯtingētibus. Et iḋ q̄ꝫuis potentie sil̄ sint:nō tñ poss̄e est actus sil̄ eē:seu eas sil̄ reduci ad actuꝫ.

Q. Et hoc ideo:q̄ ipse nō sunt ad actus coniunctim sed diuisim. propter qḋ cū dī ꝙ idē est sil̄ in potentia ad opposita vel simul pōt opposita:ꝯsueuit dici ꝙ intelligēda est simultas potētie:nō aūt potētia simultatis. i. ꝙ sil̄ est in potētia ad opposita:nō ꝙ est in potētia ad opposita sil̄. i. vt simul hēat opposita. Et hoc ipsuꝫ dicit Pħs 9ᵒ meta. vbi sñia ei⁹ est ꝙ lꝫ potētie rōnales possint ad opposita:si q̄s tñ appeteret facē sil̄ opposita nō faceret:q̄ nec est sil̄ faciendi potētia ait Pħs ⁊ Cōmēta. Si appetierit loquit agere ꝯ̈ria sil̄ nō pōt:q̄ nō hꝫ potentiā ad illa isimul.

te. c. 10. t. 7. c. x.

¶ Ad ꝓpositum ergo dico ꝙ perpetuū aliqḋ. v̄. g. celū pōt semꝑ esse:⁊ pōt aliquādo non esse ⁊ vtrunqꝫ horum diuisiꝫ potest poni in esse:non autem ꝯiunctim. Sicut etiam sortes potest tota ista die sedere:⁊ etiam potest in alia parte huius diei non sedere:q̄ libere sedet vt suppono:⁊ quelibet pars diuisiꝫ huius possibilitatis pōt poni in esse:nō tñ vtrūqꝫ ꝯiūctiꝫ:

A vt pz:ꝛ sicut verũ est ꝙ q pót hac die tota sedē pót aliq̄ b⁹
dici p̄te nó sedere:ita verũ est ꝙ illō qȯ pót sp̄ eē pót aliq̄n
Ad 3ᵐ pbōᵐ nó eē. ℭ Ad aliā ꝓbationez q̄ oī. ꝙ oē corruptibile necio
corrūpet:pz ex 3ᵃ ꝯne ꝙ assumit̄ falsũ: ꝛ sil'r falsũ est qȯ
ad huius ꝓbationē dicit Cōmē.s.ꝙ diffinitio eius in quo
p.c.137 nó est potētia ad aliqd:est vt nūq̄ exeat ad actū:sed debu/
it dicere:vt nō possit exire ad actū:multa aūt possunt exi/
re ad actū q̄ nūq̄ exibūt:vt supra monstratū est.q̄propter
si ois talis potētia vocet̄ ociosa ꝯcedēdū est plurimas po
tētias esse in mūdo ociosas:qȯ ēt Cōmē. tāq̄ incōueniēs
inferebat.Que aūt vltra ad eiusdē ꝓbationē adduceban
tur ex pho.s.ꝙ oia que gn̄ant̄ vident̄ corrūpi. dico ꝙ istō
nó est verũ accipiēdo gn̄ationē vl'r ꝓ oī factione:qūo acci
pi opz:si debeat argui ad ꝓpoᵐ:nec ꝓbatio eius : q̄ vt ibi
dicit Cōmē.est ex iductione:cū nō sit vl'is in oībus factis
valet sicut dicet̄ in solutione eiusdē rōnis sequentis.Am/
pli⁹ dico.ꝙ nec etiā est vl'r nā in generatis nālib⁹. pz in/
B stātia de elemēto ignis fm totū vel partes vicinas orbi lu
Ad 2ᵐ pncip. p'vie nari. ℭ Ad scd̄az rōnē pncipalē.nego minorē.ꝛ dico ꝙ ꝓ
batio eque militat ꝯ phm q posuit tp̄s eternū in p̄terito ꝛ
in futuro:cū tn̄ eternū in p̄terito sit infinitū:ꝛ sil'r eternum
in futuro: ꝛ eternū ex vtraq̄ p̄te vtrūq̄ cōprehendat. Qa
tn̄ fm ꝙ iferi⁹ dicā possibile fuit tp̄s esse eternū : quāuis
de facto habuit initiū.ac p hoc fuit possibile infinitū ꝯpre
hendere in se plura infinita. dico ꝙ hoc nō est inconueni/
ens:sicut in p̄mo lib.di.44.declaratū est:ꝛ pro nunc suffi
ciat. Exemplū de aliquo cōtinuo:cuius vtraq̄ medietas
continet infinitas partes proportionales alias ab his q̄
reliqua continet. ℭ Ad aliā ꝓbationem eiusdē que acci/
pit̄ a cōmētatore videō ꝙ qōlibet ꝑpetuū sicut pót dura/
re per infinitū futurũ:ita si fuisset ab eterno potuisset dura/
C re per infinitum preteritum ꝛ infinitū futurū. Unde nullū
creatum perpetuū aliud excedit q̄ntum ad posse:lz de inest
se vnum fuerit alio prius:sicut angeli prius q̄ aia huma/
na. Et sic pz ꝙ illa ꝓbatio nulli⁹ est efficacie ꝯtra nos. Ap
parentiā aūt aliq̄ hēret ꝯtra eos qui ponerēt aliqȯ ꝑpe/
tuū posse durare tātū in finito tēpore futuro : aut durasse
tm̄ ifinito p̄terito:ꝛ aliqȯ posse tā p̄terito q̄ futuro:qȯ nō
ponimus nos christiani : sed qōlz posse tam in p̄terito q̄
Ad pᵐ 2'vie in futuro:sicut deo placuerit ipm conseruare. ℭ Tunc ad
rōnē que scd̄a via ꝓcedit ad ꝓbādū ꝯclusionē phi conce/
do ꝯn̄s illatū.s.aliqua esse facta ex nihilo in sensu q supra
tactus est:ꝛ satis cito magis exponetur. Tunc ad primaz
probationem falsitatis ꝯsequentis. que est per inductio/
Cō.33. nem:respōdeo ꝙ sicut Cōme.dicit.8.physicoꝝ. Inductio
in qua non percipitur ꝙ predicatio est essentialis non dat
certitudinem vl'em vel necessariam : vt habet alia littera:
nisi inducantur in ea omnia particularia:ꝛ iō dicit ipse ꝙ
D inductio ibi facta per Aristo.ꝙ omne motū mouetur ab
alio : non dat certitudinem: cum non inducat per omnia
particularia:ꝛ maxime vt dicit in principio cōmēti apud
ponētes aliquid esse:qȯ moueat se:sicut Plato ponit. Sic
in proposito dico ꝙ inductio phi cum non fiat per omnes
particulares factiones:sed per eas tn̄ quibus forma edu
citur de materia aut subiectum aliquod transmutatur nō
est sufficiens:vt ex ea vniuersaliter concludatur ꝙ omne
quod fit fiat ex aliquo:ꝛ maxime cum non percipiatur ꝙ
hec predicatio qua dicitur.omne quod fit:fit ex aliquo sit
essentialis:non plus q̄ ista omne quod mouetur mouet̄
ab alio de qua ibi loquitur Cōmenta. ℭ Ad cōfirmatio/
nem dico:ꝙ aña est falsum.ꝛ ad primā eius probationem
que est per inductionez:idē est sicut ad precedētē. ℭ Ad
aliam concedo:ꝙ omne quod actu est prius fuit possibile
esse.non tn̄ omne quod fuit possibile esse fuit possibile per
aliquam potentiā ꝓpriā vel sibi intrinsecam:sed aliquid
fuit possibile per solam potentiā agentis quod ipsuz cau/
sauit.vn̄ ex hoc nō habetur intentuz argumenti. ℭ Si di

catur:ꝙ agens diffinitur per esse pncipiū vnde motus : ꝛ E
sil'r potentia actiua per esse pn̄ᵐ transmutandi : ꝛ per ꝯn̄s
nullū agēs agit nisi trāsmutando. vt dicit añs premissum
cap.11. Dico cū Aui.p̄mo suffi.ꝙ illa diffinitio nō est agentis vl'r
sed tn̄ nālis ꝛ physici. Efficiens inquit in rebus nālibus
aliquando dicit̄ principiū motus in alio a se fm hoc ꝙ est
aliud. Sed intelligit̄ motus hic ois exitus de potentia ad
effectum per formā in materia:ꝛ declarata hac diffinitio/
ne ꝛ positis distinctionibus de hoc agente ꝯcludit. hoc ḡ
est principiū respectu reꝝ nālium. Sed cū accipit̄ pncipiū
efficiēs non in respectu reꝝ nālium tn̄:sed respectu ipsius
esse ꝛ cōioris intētionis q̄ sit hoc:ꝛ erit h' qcqd est causa
essendi sz remotuz a sua essentia. Et ideo sic Aris. dixit ꝙ
non omne mouens est agens:ita fm veritatē nō oē agens
Ad 2ᵐ est mouens. ℭ Ad aliaz ꝓbationē:dico p̄mo. ꝙ causatio
que non fit in subiecto siue sit successiua siue tota simul nō
est motus neq̄ mutatio ꝓprie dicta fm ꝙ accipitur in ar
gumento:ꝛ de ipsis est locutus Phs:sed large loquendo
de mutatione fm ꝙ non solum qȯ nūc se hz aliter q̄ pri⁹
F sed etiam qȯ nunc est:ꝛ non fuit p̄us : qȯ pót dici esse mu
tatū.creatio fit mutatio:quo sensu intelligendus est arti/
culus Parisiensis.215.di. Q̄ creatio non debet dici muta
tio ad esse.error:si intelligat̄ de oi mō mutationis:ꝛ sic su
mendo nó ois mutatio hz subm. ℭ Scd̄o dico ꝙ ꝯn̄s nō
est impoſſe fm totū:qm̄ possibile est aliquid esse mutatuz
qȯ prius nó mouebat̄:imo frequenter sic ꝯuenit de facto
in intellectu ꝛ voluntate:ꝛ alijs pluribus:in quibus sunt
mutationes indiuisibiles non sequētes motū aliquē suoꝝ
tx.c.58. subiectoꝝ. Nec Phs 6ᵒ phicoꝝ ꝓbat oppositū:nec proba
re etiam intendit:sed hoc tn̄ ꝓbat de motu locali conti/
nuo:qm̄ alias sequeret̄:vt dicit ꝛ bene. ꝙ cōtinuū compo
neretur ex indiuisibilibus. Eodē modo dico etiam ꝙ non
est impossibile aliquid factum esse qȯ prius non fiebat.
Ad 3ᵐ. ℭ Ad 3ᵐ dico ꝙ cū dicimus aliquid fieri ex nihilo:ly ex.
est nota materie. Sed hoc dupl'r pót intelligi sicut docet
cap.8. Ansel.in monol. vno modo ꝙ sit nota ꝯstitutiue sic ꝙ per
G illā enūtiationē detur itelligi ꝙ ex nihilo.i. ex eo qȯ peni/
tus nihil est quasi ex mā aliquid fiat velut ipsum nihil sit
aliquid ꝛ existens ex quo possit aliqd fieri. Sicut dicim⁹
ꝙ ex farina fit panis:ꝛ in isto sensu ꝓpositio est falsa. Alio
mō vt sit materie nota:sed negatiue: vt.s.neget̄ oīs mate/
ria:ita ꝙ cū dicimus aliquid factū ex nihilo:intelligimus
qȯ ait Ansel.factū:sed non est vn̄ sit factū. Cui per silēm
significationē dici videt̄.cuz homo sine causa contristatus
dicit̄:contristatus dicitur de nihilo.verba sua sunt : ꝛ fm
hunc sensum vt subdit intelligendū est : ꝙ cūcta a deo ex
nihilo facta sunt.i.nō ex aliquo. Hūc sensum docet etiam
cap.2. Aug.ad Orosium ꝯtra priscilianistas. dum querit̄ liquit.
vnde creaturā suā deus fecerit.quedā materies queritur
sicuti est fabro lignū vel qōlibet corpus. Qȯ nisi hūerit
ea facere que ab eius arte expetunt̄ non poterit oīno face
H re. Cum ergo videtur ex nihilo:quid videtur nisi nullam
ei subiectam fuisse mām quā ipse non fecerit vt hēret vnde
faceret si qd vellet:ꝛ qȯ nō haberet facere non valeret. Et
subdit.cum dī deus ex nihilo fecit.nihil aliud dī nisi non
erat vnde faceret:ꝛ tn̄ q2 voluit fecit. Scd̄z hūc sensuz pz
ꝙ hec ratio in nullo procedit nec cōfirmatio ei⁹:sz tm̄mō
cōtra primū quem non damus. ℭ Notandum tn̄ est:ꝙ h'
cap.19. terminus/nihil.sicut snial'r docet Ansel.in moñ.potest in
enūtiationibus dupl'r teneri.s.syncathegoreumatice ꝛ ca
thegoreumatice.p̄mo mō equiualet in significando huic
complexo nullū ens.2ᵒ aūt modo huic. nō ens. aut qȯ nō
est. Et fm hanc diuersam acceptionē eius multū diuersan
tur ꝓpositiones in veritate ꝛ falsitate ꝛ alijs cōditionib⁹
earūdē. Naz si dicat̄. Nihil pót corrūpere deū.ꝛ ly nihil.
stet syncathegoreumatice idem valet qȯ hoc.nullum ens
pót corrūpē deū:ꝛ tūc ē ꝓpositio vl'is ꝛ negatiua. Si vo

tenea᷑ cathegoreumatice tunc equiualet huic. nõ ens seu qd̃ nõ est põt corrũpere deũ: ⁊ tũc est idefinita affirmatiua ⁊ falsa. Silr̃ distinguẽ de sunt iste. Nihil põt satiare auar͛. nihil docuit me volare ⁊ cetere sil'es. Cũ itaq3 phi dicũt nihil fit ex nihilo: ſm ipsos ly nihil. nõ põt teneri in subiecto ⁊ p̃dicato cathegoreumatice. tũc eni esset sensus: qd̃ nõ est vel nõ ens fit ex nõ ente. qd̃ vtriq3 ſm ipsos est falsum. Uolunt igi᷑ q᷑ tenea᷑ i subiecto syncathegoreumatice: i p̃dicato aũt põt teneri cathegoreumatice: ⁊ tũc est sensus q᷑ nullũ ens fit ex nõ ente: ⁊ syncathegoreumatice: ⁊ est sensus q᷑ nullũ ens fit ex nõ ente. ⁊ vtroq3 mõ ſm ipsos va est p̃põ illa. Scd̃m nos aũt in scd̃o sensu est falsa: ⁊ eius opposita va. s. aliqd̃ ens fit ex nõ ente. ita tñ q᷑ equaleat huic copulatiue: aliqd̃ ens fit ⁊ ipm ex nullo ente fit: siue non fit ex aliquo ente. ⁊ tũc p3 q᷑ si quera᷑ an fiat ex nihilo per se vel per accidẽs: questio est ipertinens: eo q᷑ p̄cedit ac si ly nihilo. tenere᷑ cathegoreumatice: ⁊ esset propositio mere affirmatiua: nõ aũt est sic: sed rõne vnius partis est negatiua. Affirma᷑ nãq3 qd̃ est factũ: ⁊ nega᷑ esse factũ ex aliquo per se vel per accidẽs. ¶ Ad rõnẽ qua p̄cedit tertia via rñdeo negando añs: ⁊ dico q᷑ non est iductio sufficiẽs vt p̄ius dixi. Itẽ p̄positio assumpta in probatione scil3 q᷑ omnis factio est a contrario ⁊c̃. falsa est. Et ſm eũdez Cõmenta. tã añs q̃3 assumpta sumendo gñalr̃ factũ ⁊ factionem h3 instantiã in factione specierum intelligibiliũ ab intellectu agente: q᷑ non est transmutans neq3 alterans per qualitates actiuas vel passiuas. Unde in 7° meta. dicit q᷑ Aristo. coactus est ponere agens separatũ a mã in factione virtutũ intelligibiliũ: que apud ipsum non sunt mixte cum mã. ⁊ intelligit hoc de intellectu agente in speciebus intelligibilibus vt dictũ est in p̄cedenti qõne. ¶ Ad 2ᵐ dico q᷑ potentia actiua põt duplr̃ accipi. Uno mõ generaliter vt dr̃ vlr̃ de potentia p̄ductiua. alio modo contracte prout dr̃ tm̃ de trãsmutatiua. Primo mõ non omni actiue semper respondet passiua: nec dici᷑ relatiue ad passiuã: s3 ad agibile vel p̄ducibile. nõ aũt necesse est p̄ducibile esse aliquid. Scd̃o autez modo actiue potentie correspondet passiua: ⁊ sic etiam sumit Phs 5° meta. potentia autẽ actiua nõ est inquantũ huiusmodi mere trãsmutatiua iuxta intellectum Phi ⁊ Cõmen. ¶ Ad vltimam rõnem dico: q᷑ sicut nõ est necessariũ omne corpus esse in loco. imo nec de facto est: sicut p3 de primo omnia continente sic nõ est necessarium omne corpus qd̃ fit fieri in loco. loquẽdo de factione vlr̃ vt in p̄cedentibus. Et ideo p̄positio assumpta. ipossibile est q᷑ aliqd̃ corpus generetur nisi in loco: est simplr̃ falsa. Si tñ debeat aliquã continere veritatẽ intelligenda tñ est de corporibus que genera᷑ per transmutationem agentiũ naturaliũ: que op3 esse approximata ſm debitã distantiam passiuis ⁊ de inesse: q2 de illis verum est de facto q᷑ sunt in loco: quicquid sit de possibili. celum autem non est sic factum. ideo ratio non valet ad propositum.

Restat modo videre vtrum rationibus naturalibus possit ostendi non esse plura entia nõ habẽtia principiũ effectiuũ. ⁊ dicitur a pluribus theologis q᷑ sic. ¶ Ad quod quidam arguit sic. Quicqd est aliud a p̄ essentialr̃ dependet a p̄mo. h p3: tum auctoritate Aristo. in 2° meta. dicentis q᷑ ab ipso dependet celum ⁊ natura. non autez potuit celum dependere plusq̃3 intelligentia: q2 ponit celũ formalr̃ necessarium sicut intelligentia. tum p̄ rationẽ: q2 si aliquid aliud a primo non dependeret essentialiter ab eo: illud nihil esset ipsius vniuersi: q2 vnitas vniuersi est ſm q᷑ omnia alia a p̄ ordinẽ habent ad primum: vt p3 ex 12° meta. Unde nihil est in vnitate ordinis vniuersi: nisi q2 h3 ordinẽ essentialem ad ipsum primũ: quicquid aũt h3 ordinẽ essentialem ad primũ ab ipso dependet. igi᷑ qcqd est aliud a p̄ essentialiter depẽdet ab eo. S3 nihil depẽdet eẽntialr̃ ab eo: nisi q᷑ causa᷑ ab eo: q2 si nõ causare᷑ ab eo a se ⁊ ex se eẽt neċe eẽ. q̃ sibi nõ repugnaret esse quocunq3 alio circũscripto: ⁊ per ꝯñs non depẽderet essentialiter a p̄. igi᷑ oẽ aliud a primo est productũ ab eo: ⁊ p̄ ꝯñs non sunt plura entia non hñtia p̄ⁿᵐ effectiuum. ¶ Scd̃o ex dictis eiusdẽ doctoris alibi põt argui sic. Si eẽnt plura entia talia. essent plura neċe esse. h satis p3: q2 oẽ non neċe eẽ habet esse ab alio si est. ⁊ per ꝯñs est productũ: sed ꝯñs ipsemet p̄bat esse falsum sic. Quia si sint duo necesse eẽ illa p̄prijs rõnib⁹ realib⁹ distinguunt: ⁊ dica᷑ ille. a. ⁊. b. rõnes iste aut sunt formalr̃ rõnes neċio essendi aut non. Si sic. ⁊ preter hoc illa duo per illud in quo cõueniũt sũt formalr̃ necessaria. igi᷑ vtrũq3 duabus rõnibus formalibus erit necesse esse: qd̃ est impossibile: q2 cũ neutra illarũ rõnũ includat aliaz: vtralibet illaꝝ circũscripta esset neċe esse per aliam: ⁊ ita esset necesse eẽ per illud: quo circũscripto non minus esset neċe esse. Si võ per illas rõnes qbus distinguunt neutrũ illoꝝ est formalr̃ necesse esse. Igi᷑ ille rationes non sunt rationes necessario essendi: ⁊ ita sequi᷑ q᷑ neutrũ includi᷑ in necesse esse: q2 quecunq3 entitas non est necesse esse est de se possibilis: ⁊ per ꝯñs non includi᷑ in necesse eẽ: quia in necesse esse non includitur aliquid qd̃ non sit necesse esse ⁊ ratio necessario essendi. ¶ 3° ad idem alij sic. Omne qd̃ sibi derelictũ est non ens ẽ effectiue productum. Sed oĩa preter vltimum finem sibi ipsis derelicta sunt non entia. ergo ⁊c̃. p̄ba᷑ minor: q2 si per impossibile remoueatur vltimus finis: aut aliqua remanebũt entia aut nõ. non potest dici p̄mũ: q2 tunc nõ depẽderẽt eẽntialr̃ a fine. igi᷑ non remanebunt: ⁊ per ꝯñs sibi derelicta essent nõ eẽntia. ¶ 4° ſm istos: ⁊ plures alios. Omne qd̃ hẽt cãm finalẽ hẽt cãm efficiẽtẽ: q2 causalitas finis est esse cuius gratia aliquid fit. si igi᷑ essent plura entia non producta essent plura non habentia causam finalez. cuius oppositum satis patet ex 12° meta. ¶ Alie rõnes possent ad idem adduci: sed iste mihi videntur potiores. Quamuis autẽ conclusio harũ rationuz vera sit. mihi tñ nõ apparet q᷑ ipse eam efficaciter ꝯcludant cõtra Phm. Uñ ad p̄maz responderet Phs cõcedẽdo q᷑ oẽ aliud a p̄mo eẽntialiter dependet ab eo: sed negando q᷑ omne qd̃ dependet essentialiter ab eo causa᷑ ab eo: intelligẽdo de causalitate efficiente. Naz de facto ponunt intelligẽtias ⁊ corpora celestia essentialr̃ depẽdere a primo fine: ⁊ tñ a nullo eẽ facta effectiue. Et cum probatur: q᷑ si nõ causare᷑ ab alio: ex se eẽt necesse eẽ. diceret hanc cõsequẽtiam nõ valere: loquendo eodẽ mõ de cãlitate. Si aũt vlr̃ intelliga᷑ de cãlitate ꝯcederet eas cãri a primo tãq̃3 a fine: qd̃ magis est esse ad p̄ᵐ. ⁊ propter p̄mum q̃3 a primo: ⁊ proprie ⁊ stricte loquẽdo. Sed ꝯtra. Oẽ eẽntialiter dependens ab alio quantuz ad suũ existere: aut est possibile non esse aut neċe eẽ. Si possibile non esse. igi᷑ est factũ: alias qd̃libet possibile non eẽ posset dici non esse factũ: ⁊ superflueret oĩno cã efficiens: quia si possibile non eẽ est sine cã efficiente multo magis qd̃libet necesse eẽ est sine cã efficiẽte. oẽ aũt ens est possibile nõ esse vel necesse eẽ: ⁊ per ꝯñs nullum ens habet cãm efficientẽ: cuius oppositum satis ex nona ad sensum dclarat Phs tam in primo q̃3 in 12° meta. vbi ostendit qua necessitate phi moti sunt ad ponendum cãm agentẽ ⁊ simul Cõmen. ibidẽ. ⁊ etiã 2° phy. cõ. 48. Si võ est neċe eẽ: aut ẽ ex se neċe eẽ: aut per aliũ. Si ex se. igi᷑ nõ depẽdet ab alio quãtũ ad neċe esse: ⁊ per ꝯñs nec quãtũ ad esse: q2 in necesse eẽ clauditur eẽ: ⁊ id quod sibi sufficit ad necesse eẽ sibi sufficit ad eẽ. Si igi᷑ dependet ab alio nõ est ex se necesse eẽ. Nec põt dici q᷑ per aliũ sit necesse eẽ: q2 si non est ex se necesse eẽ. igi᷑ ex se est possibile non esse: ⁊ per ꝯñs non est p̄ aliud eẽ necesse. alias idẽ eẽt ex se possibile non eẽ: ⁊ per aliud necesse eẽ: quod includere contradictionem hñ declarat Cõmen. p̄mo ce. ⁊. 9. ac. 12. meta. ¶ Respondeo q᷑ Phs posset rñdere ꝯcedendo: q᷑ nullu3 dependens est

ex se

A ex se neċe esse: accipiēdo ly, ex se. vt idem valet qd non per aliud: in quo sensu incedit ꝓbatio: ꝫ tn̄ negādo ꝙ ex se est poſſe nō eē. Nō enim seqr. hoc nō est ex se neċe esse. igit ex se est nō neċe esse. vel ex se est poſſe nō esse: sicut nō sequit. h nō est ex se album. igit est ex se nō album. Simili nō sequitur. h nō est ex se neċe esse. igit h nō est neċe. sicut nō seqt. h nō est ex se album. igit nō est album. Diceret igit Phs ꝙ aliqd neċiū est ex se neċe esse. vtpote pmū ens a nullo depēdens. aliqua v̄o alia sunt vtiqꝫ neċia: nō tamen ex se: sed p pmū: nec tamē ex se sunt poſſia nō eē. nec etiā simplr loquēdo verum est dicē illa esse possibilia nō esse. Nec oppositum huius adhuc apparet euidenter esse probatum:

Ad 2m Scoti. ¶ Scđa etiam ratio nō valet. nam fundat super falso: videlz ꝙ q̄cūqꝫ ꝯueniūt ꝫ distinguunt: aliquo sui ꝯueniūt ꝫ alio distiguunt: cuius oppositum pluries in pmo libro dictum est. ꝫ infra etiam dicet. Diceret ergo Phs ꝙ illa duo neċe esse se totis pmo distiguunt numeraliť ꝫ specifice ꝫ ꝯueniunt gnē. ¶ .D. Ratio pōt deduci cōtra arguen-

B tem. nā de facto: ꝫ deus est substātia ꝫ angelus est substātia. sunt ergo due substātie ꝓprijs ratiōibus distincte: ꝫ cōuenientes in rōne subē. nūc igit aut illud per qd deus ꝯuenit cum angelo est ratio neċio eēndi: aut nō si n̄. igit deus nō est neċe eē: qꝛ in neċe esse nō includit aliquid vt dicūt qd nō sit ratio neċio essendi. Si v̄o est ratio neċio essendi cuꝫ eadē rōne que nūc tacta est ꝓpria ratio qua nūc distiguit ab angelo sit etiam rō neċio essendi: sequit ꝙ deus duabus rōnibus formalibus neċio essendi sit neċe esse. ꝫ nūc vltra. sicut ipse deducit sequit contra eū. Et p̄terea cum illa rō sit conueniēs etiam angelo sequit ꝙ de facto angelus sit necesse eē sicut est sba ꝫ ens: qꝛ rōnes entis ꝫ substantie fm imaginationē illius argūti sunt rōnes cōes deo ꝫ angelo.

Ad 3m ¶ Ad 3m q̄zuis maior fm formā vocis implicet ꝯdictionem. sumēdo tamē eam ad bonum intellectuꝫ vt equiualeat isti.

C Oē ens qd si aliud qd nō eēt ipm nō eēt est effectiue ꝓductum. dico ꝙ hec est v̄a si illud aliud sit poſſe nō esse. nūc autē ipm pmum ad qd nō esse qdlibet aliud nō est possibile nō esse. Si v̄o illud aliud nō sit possibile nō esse maior nō hēt euidentiā: ꝫ a Pho vtiqꝫ negaret. Et potest ei satis in simili instari in duobus veris necessarijs: quoruꝫ vnū est ꝯn̄s ad aliud. ac per hoc si ꝯn̄s nō esset verum antecedēs nō esset verum: nec tamē sequit ꝙ ipsum sit poſſe nō esse verum. Un̄ si hec nō esset vera. nullus hō est lapis. hec nō esset vera. nullū aial est lap. ꝫ tamē ista. nullū aial est lap. est simplr neċia ꝫ nō ꝯtingēs. Ita fm Phm si itelligētie sunt simplr neċe ꝫ nō poſſes nō esse. depēdent tn̄ a pmo neċio ita ꝙ si ipm nō esset ipse nō eēnt. Maior autez illa fm intētionē arguētis ꝓbat per hāc. Omne qd si aliud nō eēt ipsum nō esset est poſſe non esse: ꝫ ex hoc sequit: qd est ꝓductum. vnde patet ꝙ non est efficax contra Phum.

Ad 4m ¶ Ad 4m dico: ꝙ adhuc illa minorē efficaciam hēt. nam

D fm Phum hec vtiqꝫ est falsa. oē qd hēt cām finalē habet cām efficientē: ꝫ qd addit de causalitate cause finalis. fm Phm est falsum. Dico igit ꝙ q̄zuis v̄a sit ꝯclusio. s. ꝙ nō sunt plura entia iproducta. ratōes tamē ille nec alie quas viderim illam demonstrāt simplr. vnde sola fide ꝫ auctoritate sacre scripture ipsam tenemus. ¶ Ad rationē fcām in principio questionis patet respōsio ex supradictis.

E Consequenter circa. 2m ꝙ in hac di. tāgit magr q̄ro vtrū rōne nāli sit euidēter ꝓbabile deum esse vlēm ꝫ vltimū finē oīum entium alioꝝ. ꝫ argr ꝙ nō. qꝛ nō est euidēter ꝓbabile oīa alia a deo esse fcā. igit nec est euidēter ꝓbabile oīa alia eē ad finē aliquē ordiata. An̄s satis vi hēri ex p̄ce. q. ꝯn̄tia ꝓbat. nā cālitas finis est eē cui gr̄a aliqd fit vel factū est. ꝫ per ꝯn̄s solum illud hꝫ cām finalē ꝙ fit vel est fcm̄. de q̄ igit nō pōt cog̃sci euidēter ꝙ sit fcm̄ nō pōt cog̃sci ꝙ sit ad finē aliquē ordinatū. ¶ Ad oppm pōt ar. ex eo ꝙ. 12. me naturaliter videtur eēt probatum vnum esse finem ꝫ principem vniuersi. talem autē non nisi deū intelligimus esse.

¶ Huius. q. duo erunt articuli. in primo inquiret q̄ sit cālitas finis ꝫ qd eius cātū. ¶ In. 2o. id ꝙ qd pncipalr q̄rit.

¶ Quātū ad pm dī ꝙ cālitas finis est esse ius amore cuius aliquid agit. Sumit aūt agi nō solū pro fieri vt distiguit cōtra eē: sed etiam pro esse effectiue ab alio ꝙ cōpetit creature fm totā eius durationē. Amor v̄o h fm eos nō intelligit tm̄ actus appetitus cognitiui sed gnālr appetitus vt cois est ad nālē ꝫ cognitiuuꝫ. Probat aūt ista ꝯ p sic. Cālitas finis est eē cuius gr̄a. vt vbiqꝫ p Phm pꝫ. Sed esse cuius gr̄a nihil aliud ē q̄ȝ eē cuius amore aliqd agitur. ꝫc. probat assūpta. qꝛ eē alicuius gr̄a nihil aliud ē q̄ȝ eē itētū pp ius: sꝫ nihil pt itēdi nisi ab agēte. ꝙ pbr: qꝛ itēdēs aliqd pp finē aut est ipse idē finis. ꝫ h nō, qꝛ finis itēdit nō itēdit. Aut est id ꝙ itēdit pp finē. ꝙ ēt nō pt dici, qꝛ itēdē nō est ordiarij ifinē sꝫ potius ordiare aliqd ad ꝯn̄dū finē. Aut est agēs itēdēs ius pp finē. ꝫ p ꝯn̄s eē itētū pp finē est agi pp finē. ex q̄ vltcrius se ꝙ finis est cuius gr̄a aliqd agit.

F ¶ 2o. sic. Cālitas finis corn̄dēs agēti p itellm ꝫ voltē ē eē cuius amore aliqd agit. g cālitas finis vlr sūpti ē eē cuius gr̄a aliqd agit. An̄s ꝓbr qꝛ hō agēs eū effcm̄ agit quem amat seu facē vult. Aut g suū effcm̄ amat pp se tm̄ aut pp aliud cuius amore vult suuꝫ effcm̄ facē. pm n̄ pt dici qꝛ tc̄ suus effcūs eēt eius vltimus ꝫ pncipalis finis. ꝫ cū hus finis sit simplr nobilior. dī a ꝯuiso a se seqret ꝙ effcūs esset simpr nobilior sua cā pnli. ꝙ est fłm. Relinqt g ꝙ tale agēs amat facē suū effcm̄ gr̄a ꝫ amore alterius. ius v̄o est finis. igit finis agētis p itellm ꝫ voltem est cuius amore aliqd agit. Cōseqn̄t ꝓbat qꝛ oē ꝙ hꝫ cāꝫ finalē hꝫ cāꝫ effūs. ois aūt effcūs cāe effnls ē effcūs mediatus vel imediatus cāe effnls p itellm ꝫ voltem. g oē ꝙ hꝫ cām effntem hꝫ cām effntem per itellm ꝫ voltem. ꝫ p ꝯn̄s ois cālitas finis corn̄det agēti volūtario.

G ¶ 3o. qꝛ finis dat q̄dā amabilitatē hijs q̄ sunt ad finē. i. est cuius gr̄a vel in ordie ad ꝙ ea q̄ st ad finē p̄ter bonitatē ꝓpaꝫ q̄ vnūqdqꝫ est amabile fm se hꝫ esse amabile. h aūt nō cōpetit ei nisi rōne agētis amātis ipm pp finē. ¶ Cōfirr ꝯ h ab alijs auctibus ꝯnr q̄ p pma est. 3. me. co. 3o. vbi ait ꝙ finis nō est in rebus imobilibus. qꝛ finis est finis actiōis ꝫ motus. qd igit caret motu caret fine: nisi finis dicat equoce. h ꝯr. ¶ Alia est in oe sba ḋ. c. 2. finis inqt hꝫt agēs significatiōe ꝓpa. Ex qbus vi hꝫ itētionē ꝯnr ꝙ finis nō sit finis nisi eius ꝙ agit pp ipm ꝫ p ꝯ cālitas finis est eē cuius gr̄a aliqd agit. ¶ Cātū āt cāe finalis fm istā opo. est id tm̄ ꝙ ab agēte hꝫ eē pp finē ꝫ h satis pꝫ ex dcis. vn̄ inqunt ꝙ cū dī aliqd agēs siue pmariū siue scđariū agē pp finē, ly pp nō iportat cālitatē finis rōne agētis sꝫ rōne effcūs eius quē agit pp ipm finē. Nā ois finis nobilior est eo cuius est finis. nllus aūt effcūs nobilior est sua cā pnli.

H ¶ Hec opp. q̄ztū ad neutrū p̄dcōꝝ vt mihi vi est v̄a. vn̄ ꝯ pm ar. p sic. Cōtingit aliqd eē finē ꝫ eius amore nihil agi. igit cālitas finis nō est eē cuius amore aliqd agit. pꝫ ꝯ. pbo an̄s. nā ꝯtingit aliqd eē volitū ꝫ eius amore n̄ agit. v. g. ex n̄s aliqs ad fenestrā pōt velle vidē trāseūtes, ꝫ nihil agē amore hꝰ visiōis. silr aliqs pt velle audire dulcit canētē. ꝫ velle itelligē aliq̄ȝ v̄itatē. esto ꝙ nec amore auditiōis vel itellectiōis huius aliquid agat aut agē velit. Sed fm Aug. ij. de tri. ca. 6. oē volitū siū sit volitū pp se siū pp aliud ē finis volitiōis sue. Uoluntas igt videntis finē nō hꝫ nisi visionē siue id referat ad aliud siue nō referat. Si. n. nō refert ad aliud visionē sed tm̄ voluit vt videret nō ē disputādū quō ondat finē voltis eē visiōēꝫ. Manifm est. n. ꝫ multa sbdit ad ꝓpom. ¶ 2o. pbr an̄s, qm̄ ꝯtingit aliqd eē finē an̄ q̄ȝ aliqd agat pp finem. quimo ꝫ si nulla secutura sit actio pp finē. Qꝫ pꝫ in agētibus a ꝓposito de qbus dic phs. 3o ethi. ꝫ dcm̄ eius p experientiā est euidēs, ꝙ nllus taliū ꝯsiliabitur de fine, sed ponētes finē aliquē, q̄lr ꝫ p q̄ erit itēdūt. ꝫ si p plā qdē videat fieri p ꝙ facillime ꝫ optie itēdūt. Si

ãt p vnũ ꝓcuraꝛ q̃lr p h erit ⁊ i° p qđ quisq̨ veniãt ad pᵐᵐ
cãm q̃ i intẽtõe vlti° est. ⁊ ꝙ vltiᵐ est in resolõne pᵐ est in gn̄o
ne. ⁊ ſꝫdit ⁊ ſi qđ ipoſ'e iueniãt/diſcedũt. puta ſi pecunijs
idiget/has aũt nõ poſ'e est tribui. Si aũt poſ'e videaꝛ ici/
piũt opari. Ex hijs pꝫ. ꝙ finis est finis añ oẽꝫ opõnẽ ſiẽdã
pp eũ: imo ⁊ añ oẽ ꝯſiliũ de opõne ſiẽda. ⁊ aliq̃ñ qñ nulla
opõ ſeꝛ. ¶ Nec vꝫ ſi dicaꝛ q̃ꝫtũ ad auctẽ Aug. ꝙ ipſa viſio
q̃ est finis volitiõis/est id ꝙ agiꝛ. Aut q̃ꝫᵐ ad auctẽs ãbas
ꝙ ipſa volitio finis est id ꝙ agiꝛ gr̃a finis. nõ qđẽ pᵐ. tñ qꝛ
ſeꝛ ꝙ ipſa viſio eẽt finis ſui ipſi⁹ ⁊ ſiẽt pp ſeipm̃ tãq̨ pp finẽ
ac p h ſm̃ dcã opp̄. eẽt ſimplr nobilioꝛ ſeipſa: ꝙ est ſlm. tñ
qꝛ ꝯ aliquẽ velle vidẽ q tñ ñ videt. ⁊ p ꝯ tũc viſio nõ agiꝛ.
Nec vꝫ. 2ᵐ. qꝛ ipſa volitio finis ẽ amoꝛ finis. ſic igiꝛ amoꝛ
ille nõ ſit ſe ipo ita nec volitio finis ſit amore finis. dic aũt
opp̄. ꝙ finis est cui⁹ amore aliqđ agiꝛ. p ꝙ pꝫ ſm̃ ipſaꝫ ꝙ
i° ꝙ agiꝛ amore finis est a° ab i° amore. ¶ P. ad idẽ pn̄ ar°
ſic. Sic ꝯ aliquẽ agẽ pp finẽ. ſic ẽt ꝯ aliquẽ pp aliquẽ finẽ
deſiſtẽ ab actõe ſeu nõ agẽ. x̄. ḡ. in abſtinẽtib⁹ ⁊ ieiunãti/
b⁹. ac ẽt ꝯtinẽtib⁹. pp deũ. Silr i hijs q amore dei ñ agũt
opa vitioſa ⁊ ꝓhibita. igiꝛ cãlitas finis nõ est cui⁹ amore
aliqđ agiꝛ. pꝫ ꝯ°. qñ tales nihil agũt pp finẽ ⁊ tñ x̄e finẽ
itẽdũt: cã finalis vtriq̨ est ꝙ nõ agũt. ¶ P. cũ qs ambulat
ad foꝝ vt iueniat debitorẽ iuẽtio debitorꝫ est x̄e cã finaꝛ.
⁊ nõ est cui⁹ gr̃a aliqđ agiꝛ. ḡ i° nõ ẽ cãlitas finis. p⁹ ps aſſ̄
pꝫ/qꝛ ſi q̃raꝛ pp qđ i° vadit ad foꝝ ⁊ rñdeatur vt iueniat d
bitorẽ ⁊ qđ ſit d cãtũ pp qđ ſit qđ d cã vt pꝫ. 2°. phy. ⁊ ſilr
rñ° est de cãs ⁊ pꝫ ꝙ nõ de a° q̃ꝫ finali. 2ᵃ ps pꝫ ẽt qꝛ nec ãbu
lans agiꝛ nec ſpatiũ p ꝙ ãbulat nec aliq̃ res vt appet. Nec
vꝫ dic ꝙ ambl'o vel mot⁹ i° agiꝛ. qñ mot⁹ ambulatõis nõ
est aliq̃ res alia ab ambulãte ⁊ ſpa° vt in ſeq̃ntib⁹ patebit.
Q̃uis igiꝛ iuẽtio debitoris ſit cã vt i° ãbulet ⁊ vt ſpaciũꝫ
ambuleꝛ nõ est tñ cã vt aliq̃ res tũc agaꝛ. ¶ P. nõ est duᵐ
ꝙ ſm̃ itẽtiõeꝫ phi ⁊ ꝯᵗᵉ/opp. i° ſſa est: ꝙ pꝫ/qꝛ multas res
dixerũt hr̃e cãꝫ finalẽ q̃s tñ oppiati ſt eẽ penit⁹ i ꝓductas.
Sic est mã p°. c⁹ tñ finis ẽ foꝛ° ſꝫ eos. 2° phi. coᵐ. 24. ⁊. 81.
Jtẽ itelligẽtias ꝓ dixerũt deũ eſſe cãm finalẽ vt pꝫ. 12. meᵗᵉ. ⁊
tñ oppiati ſũt tã mãm q̃ꝫ itelligẽtias eẽ nõ fcãs vt pꝫ ex pce
dẽti. q. ¶ Et ſi dicaꝛ ꝙ ſm̃ ipſos ds est finis itelligẽtiaꝝ nõ
q̃ꝫtũ ad eẽnᵈ ſuas ſꝫ q̃ꝫtũ ad opõnes q̃s agũt pp ipꝫ. h pꝫ
eẽ ſlm ex eo ꝙ ꝯᵗ. coᵐ. 43. ait. Perfectio inquõ uniuſculuſq̨
mouẽtiũ vnũqđq̨ orbiũ pficiꝛ p pᵐᵐ motorẽ oium ⁊ iõ oẽs
itẽdũt hũc motũ diuinũ q est p° motoꝝ actio ⁊ pnᵐ aliarũ
actionũ. appet. n. ꝙ alij mot⁹ ꝓprij ſt pp iſtũ. Jtẽ coᵐ. 51.
Cõe ingt est oib⁹ ꝙ oia ſt ꝓpt vnũ ⁊ ꝙ actõis eoꝝ ſt erga i°
vnũ. ⁊ est p° cõ. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ oia alia nõ ſolũ agũt pp pmã
cãꝫ finalr/ſꝫ ẽt ſt pp illã ⁊ ꝙ iõ pp i° agũt qꝛ pp illã ſũt. Et
gn̄alr veꝝ est ꝙ qꝛ res ſt pp hũc vel iᵐ finẽ iõ pp iᵐ opanꝛ.
Et i rei x̄itate diuſitas finiũ in reb⁹ est cã diuſitaꝫ actionũ
ipaꝝ. vt idẽ ꝯᵗ dic. 2. ce. coᵐ. 65. ¶ Cõſir° ſm̃ itẽtiõeꝫ ipoꝝ.
Nã volũt ꝙ terra ſꝫ toᵐ hꝫ aliq̃ꝫ finẽ ꝓpꝛiũ q est cõpleᵐᵐ
⁊ pfcõ ei⁹ vt pꝫ. 2. ce. p phꝫ ⁊ ꝯᵗᵉᵐ coᵐ. 66. Hic ḡ ſt aut ẽ c⁹
gr̃a tr̃a mo° aut mouet. ⁊ h nõ ſꝫ ipos qꝛ vt dic ꝯᵗ in p̃dcõ
coᵐ ipſa aſſequiꝛ finẽ ſuũ ſine oi opõne ⁊ motu. Aut cui⁹ gr̃a
ipa fcã est. ꝙ ẽt ſlm est ſꝫ ipſos. nã idẽ ꝯᵗ dic ifra coᵐ. 102.
ꝙ tr̃a nõ est genita ſm̃ totũ. Aut c⁹ gr̃a ipa est. ⁊ tũc ſeqꝛ
ꝙ nõ ois finis ẽ c⁹ gr̃a aliqđ agiꝛ. ac p h illa nõ ẽ ei⁹ cãli/
tas quã dñt. ꝙ ẽ ꝓpoᵐ. ¶ Huic fauet ẽt dcm̃ phi i. 7. meᵗᵉ
vlᵗ. c°. vbi vult ꝙ cã agẽs ſolũ q̃riꝛ d re i fieri ⁊ corrũpi.
finalis ãt ẽt icẽ. ita vt nõ ſolũ ꝯtingat q̃rẽ pp qđ res ſit vel
corrũpiꝛ ſꝫ ẽt ⁊ pp qđ res est. Silr i h rephẽdit antiq̃s q
iꝑfcẽ tetigerũt cãꝫ finalẽ. nã ⁊ ſi dixerũt ꝙ ẽ bonũ/nõ tñ
dixerũt i° boᵐ eẽ cãꝫ vt c⁹ gr̃a aliqđ est vł fcm̃ est. inuẽs ꝙ
nõ ſolũ i° ẽ cã finalis c⁹ gr̃a aliqđ ẽ fcm̃ vel ſit ſꝫ ẽt i° c⁹ gr̃a
aliqđ est. ¶ Ex hijs oib⁹ pꝫ ꝙ i° q̃ꝫ aſſignãt nõ ẽ cãlitas fiꝛ
ſeu q idẽ ẽ dcũ. h diſſõ. c⁹ gr̃a vel amore aliqđ agiꝛ nõ est
ꝓpa diſſõ finis vel cãe finalis cũ i° ꝯᵛᵗᵗ. ⁊ h ſufficiãt ꝯ pᵐ
dcm̃ opp̄. ¶ Ex hijs ẽt ſaq̃ pꝫ ꝙ 2ᵐ. dcm̃ opp̄. ſ. ꝙ cãto cãe

finalis est ſlm. Nã oẽ c⁹ cã finalis ẽ cã finalis ẽ cãtũ cãe fi
naꝛ. Sꝫ alic⁹ ꝙ nõ agiꝛ gr̃a vel amore ſui finis finis est cã
finaꝛ. x̄. ḡ. volitõis ipi⁹ finis. vt pꝫ i p° rõne ꝯ pᵐ dcm̃ opp̄.
ḡ ⁊c̃. ¶ P. qñcũq̨ aliqđ ẽ cã finalis ipꝫ est cã finaꝛ alic⁹
ſui cãti. ⁊ ñ ip qñ aliqđ ẽ cã finaꝛ ẽ cã ſiᵐ alic⁹ ꝙ agiꝛ amo
re ei⁹. vt pꝫ p. 2ᵃ ⁊ 3ᵃ. rõnẽ. ḡ ⁊c̃. ¶ P. ſꝫ phꝫ. 2°. ph. ⁊ ꝯᵗᵉᵐ
ibidẽ coᵐ. 31. finis ẽ cã aliaꝝ cãꝝ ⁊ p ꝯñs cãe effiᵗᵉ. ꝙ ñ ẽ i
tellirᵐ q̃ñ finis inq̃ꝫtũ finis ſit cã eẽndi vel pp quã efficiẽs
est. ſꝫ est cã pp quã efficiẽs ẽ efficiẽs ſiue pp q̃ꝫ effic̃. quem
ſeſũ ſatis explicat ꝯᵗ. 5. meᵗᵉ coᵐ. p in fine vbi dic ꝙ iꝛ oiũ
pn̄ rei pᵐ est cã finaꝛ. oẽs. n. cãe igꝛ nõ ſt pn̄ niſi pp i° pᵐ. i.
pp cãꝫ finalẽ. Exp̃ſſi⁹ aũt Aui. p ſuff. c°. 11. d. finis ẽ cã pp
quã efficiẽs hꝫ eẽ efficiẽs. ḡ ipe ẽ ei cã vt ſit i° cã. ⁊ efficiẽs
nõ est cã finis vt finis ſit cã. ⁊ h declabiꝛ i pbia p°. hinc ẽt
est cõe dcm̃ ꝙ finis ẽ cã cãlrᵐ aliaꝝ cãꝝ. i. ꝙ a° cãe ſiut cãe.
igiꝛ ꝙ efficiẽs ſit efficiẽs ẽ cãtũ cãe finaꝛ. igiꝛ nõ ſolũ id ꝙ
efficiꝛ ab agẽte gr̃a finis est cãtũ finis. h itaq̨ ſufficiant ꝯ
opp̄. p̃dcãꝫ. ¶ Rñ° igiꝛ ad hũc arᵐ tali ordie. nã p dicã q̃
est cãlitas finis. deiñ ponã aliq̃s diſtictões de finib⁹ ⁊ iſe/
rã corꝛ. q̃dã. 3°. dicã ꝙ ẽ cãtũ finis. ⁊. 4°. ꝯᵗᵉ dcã mouebo
aliq̃ du°. ¶ Quãtũ ad pᵐ dico ꝙ cãlitas finis est eſſe id in
ꝙ appetitu a° tẽdit ⁊ accꝛ appetitũ cõiꝛ ad nãlẽ ⁊ alios. dẽ
ẽt aliqđ tẽdẽ in a° appetitu ſiue ipꝫ ſit appetitio foꝛaꝛ ſiue
appetẽs ſeu qđ pp a° appetitũ. ita ꝙ h ſit deſcrip° finis. in
ꝙ appeᵐ a° tẽdit. ¶ Forte meli⁹ dicꝛ. ꝙ a° ẽ eẽ finẽ aliđ eẽ
cãm finalẽ. Nõ. n. ois finis est cã finalis. ei⁹ c⁹ ẽ finis. Nã
volitũ a d ẽ finis volitiõis dei. pſerti ſi volitũ i° nõ ſit dᵐ/
ſic pbaꝛ ex auctẽ Aug. 11. de tri. ⁊ tñ volitõis dei cũ ſit ds
nulla ẽ cã finaꝛ. Eẽ ḡ cãm finalẽ est eẽ cui⁹ amore aliđ est
amatũ. accᵗᵒ amorẽ gn̄alr p amore ſeu appetitu nãli/aia
li/⁊ voᵗᵒ. Et huic ꝯuenit dcm̃ phi/q cãm finalẽ vbiq̨ de
ſcribit vel vocat c⁹ gr̃a. ꝙ nõ ẽ a° dcũ q̃ꝫ c⁹ amore. ¶ Eſſe
x̄o cãtũ cãe finaꝛ ẽ eẽ amatũ qꝛ a° est amatũ. ¶ Et ſꝫ iſtã
viã auctãs i° Augu. 11. de tri. nõ valẽt ꝯ aliã opp̄. nec p i°.
Hec extraia qꝛ ſꝫ h/nõ cogerꝫ ponẽ deũ aliq̃ mõ hr̃e cãꝫ. c⁹
oppoᵐ p certo nõ bñ ſonat. Hoc declaꝛ p° ex itẽtõe phi. 12.
meᵗᵉ vbi volẽs oñdẽ q̃lr mouet motoꝛ celeſtꝫ ait ꝙ mouet
vt appeᵗᵉ ⁊ itelliᵗᵉ. vel ſꝫ lr̃aꝫ coᵐ. ſic deſideratũ ⁊ itellm̄. ſ
qb⁹ x̄bis ſꝫ ꝯᵗᵉᵐ ibidẽ coᵐ. 35. phs inuit dcm̃ motorẽ dupᵗᵉ
mõ mouẽ. ſ. vt agẽs ⁊ vt finis. in eo. n. ꝙ ait vt itellm̄ inuit
eũ mouẽ vt agẽs. in eo x̄o ꝙ dic. vt deſideratũ vel appeᵗᵉ
inuit eũ mouẽ vt finis. Sic pꝫ diligent iſpitiᵉ coᵐ illõ. mo
uẽ igiꝛ vt finis est mouẽ a° vt amatũ. ⁊ ꝙ nõ est a° q̃ꝫ eẽ in
ꝙ a° tẽdit amore ⁊ ſi ab eodẽ efficiaꝛ amoꝛ in ꝙ ẽt ẽmiaꝛ.
nõ dic i° eẽ amatũ inq̃ꝫtũ effic̃ ſed ſolũmõ inq̃ꝫtũ terminat
amorẽ. ſic pꝫ vbi efficiẽs ⁊ ẽminãs diſtigunꝛ. Nõ eni foꝛa
balnei in aia q̃ ſꝫ ꝯᵗᵉᵐ effic̃ amorẽ ẽ amata i° amore ſed ea
q̃ ẽ ex̄ ad quã amoꝛ ẽmiaꝛ. Eẽ igiꝛ amatũ vel itẽtũ/aut in
ꝙ tẽdit appetit⁹ ẽ eẽ finẽ. ſeu cãlitas finis. vt h de fine est
ſmo. ⁊ ſic tetigi d appetitu ſic ẽt d° ꝙ amoꝛ gn̄alr itelli dꝫ
tã pro nãli appeᵐ q̃ꝫ alijs vt deſcriptio ſit cõis ⁊ ꝯũtibilis
cũ deſcripto. Nã vt pꝫ. 2°. phy. nõ ſolũ aialia ſꝫ ẽt alia en/
tia nãlia agũt pp finẽ. ⁊ ꝓpos fines hñt. ¶ Declaꝛ h idẽ ex
itẽᵗᵉ Aui. p li. ſue ſuffi°. c°. 15. vbi ait ꝙ finis ver⁹ est q itẽ/
diꝛ pp ſe ⁊ pp quẽ cetẽ res appetũꝛ. nõ deſcribit aũt h finẽ
in cõi ſꝫ ſpãlr finẽ nõ relatũ in aliũ ſꝫ vltiᵐ in quẽ alij refe/
runꝛ. ⁊ iᵐ vocat finẽ veꝝ/qꝛ p ſe ⁊ p ei cõpetit eẽ finẽ. Sꝫ
ſi cõiꝛ deſcribi dẽat ſm̃ ei⁹ itẽᵗᵉᵐ/pꝫ/ꝙ diceꝛ/finis est q i/
tẽdiꝛ. ꝙ nõ a° est dcũ/q̃ꝫ i quẽ appetit⁹ tẽdit vel obiectiue ter
miaꝛ. ¶ Huic ẽt ꝯcordat lr̃a Aug. 11. de tri. c°. 6. vbi qđlꝫ
obm̃ volitiõis vocat finẽ ei⁹ ſiue voᵗᵃ i° referat in a° ſiue nõ
referat. Et eodẽ mõ id i ꝙ ſerꝛ voᵗᵃ ſeu appetit⁹ vel iclina/
tio nãlis/est finis ei⁹. ¶ Veꝝ qꝛ nihil ꝓpe dici p̃t finis ſui/
ipſi⁹ p ⁊ p ſe/vt de fine nũc loq̃mur/q. ſ. est cã finaꝛ. ſic nec
aliqđ ꝓpe p̃t dici cã ſui p/iõ itelligẽᵐ est ꝙ i° ſit finis i qđ a°
tẽdit p appeᵐ. a° inq̃ꝫ ꝙ est vel appetitio q̃ non est id qđ
appetiꝛ ⁊ ſeipſa tẽdit in i° est ipa tẽdẽtia. vel appetens nõ

A idē ei φ appetit/Aut aliqd appetitū pp a° appetitū φ nō est ipm. ⁊ idcirco addidi in descriptiōe finis. a°. ⁊ sic itelli go cū o°/φ finis est in φ appe a° tēdit. ¶ Rōne q̄z pōt de clarari h̄ ipm eo mō q̄ tales descriptiōes declarari pnt. Nā cuicūq̄ ꝯuenit rō p̄dcā qbuscūq̄ alijs circūscript(is) ipm ꝟe dr̄ finis. ⁊ cuicūq̄ nō ꝯuenit q̄cūq̄ a° ꝯueniāt nō est finis. igit ⁊c̄. assūptū declarat. tā i volūtarijs finib⁹ q̄z nālib⁹. Si qs. n. vadat ad forū itēdēs a debitore recipe debitū. nō āt itēdēs in via iuenire thēsaur. Sic receptio debiti est finis sue itionis φ nō iuētio thēsauri. posito ēt φ iueniat thēsaur. nec aliq̄ rō pt assigri nisi qr h̄ fuit itēta i° ꝟo nō. cū i ceteris ꝯcurrētib⁹ ꝯueniāt. nā ois opo q̄ p̄cessit receptiōez debiti p̄cessit iuētiōez thēsauri nec ad vnā pl's actū est q̄z ad aliā. ⁊ iō lz vtraq̄ sit finis itōis (vocā° finē φ ē tmin⁹ ⁊ vl') ⁊ ꝯse° a°/nō vtraq̄ tn̄ ē cā final'/nec fi' vt fi' ē cā. pp assigrā rōnē. Cōfir' qr posito φ h̄ vadēs nō recipiat debitū iueniat aūt thēsaur. ꝯstat φ diceret frustrat⁹ eē suo fine. nō aūt si eō reci-

B pet debitū ⁊ nō iueniret thēsaur nec h⁹ ē a° rō/n' qr itēdebat recipe debitū nō aūt iuenire thēsaur. Hoc ēt ꝯfirmat dcm̄ Aui. vbi. s̄. c°. 13. q distiguit int' finē ⁊ id φ ꝯse' finē. vn̄ di cit φ decor ꝯñs sanitatē nō est finis exercitij s; sanitas qa exercitio nō itēdit decor s; sanitas ⁊ ex sanitate se' decor. ¶ In finib⁹ q̄z nālib⁹ idē pz. Nā finis terre est eē deorsū. ⁊ q̄escere qr ad id nālr iclinat. Vn̄ posito φ eēt non p̄ducta ab aliq̄ sic oppiat⁹ est phs. ⁊ φ nec mouet nec moueret et qbuscūq̄ alijs rōnib⁹ finis ab alijs assigtis vel possi' assi gnari/h̄ solo retēto φ nālr appetit seu icliat vt sit deorsū/ h̄ ē finis ei⁹. eō h̄ circūscripto posit(is) alijs qbuscūq̄ nō erit nālis finis ei⁹ nō certe plus q̄z eē sursum. ¶ Et qm̄ aliqd tēdē in a° appetitu multiplr ꝯtigit iō ⁊ multiplex ēt distin ctio p̄t de fine dari. ponā tn̄ nō oēs s; aliq̄s magl vtiles ⁊ valētes ad seq̄ntia. Sit ḡ p̄ distictio φ finiū qdā est nālis/

C ⁊ est ille in φ nālr tēdit appetitu qdā ꝟo volūtari⁹ ⁊ est is quē qs libe sibi p̄ fine ꝯstituit. Et int' hos ē dīa b̄m ꝯ'. 2°. ph. co°. 31. qm̄ vlti' itētū. i. finis in reb⁹ volūtarijs multo tiēs dr̄ bo' ⁊ nō est in rei ꝟi'. itētū ꝟo in reb⁹ nālib⁹ est bo nū verū. ¶ Alia distictio est. φ finiū qdā est iherēs vt sa/ nitas in corpe ⁊ bonitas in aia. qdā ꝟo subsistens vt dñs suo⁊. Et hāc ponit ꝯ'. 12. me°. co°. 36. Perfectionū inq̄t pp q̄s mouet p̄fcm̄ q̄dā sūt q̄li' qb⁹ p̄ficit id φ mouet vt i° φ mouet pp sanitatē. ⁊ q̄dā sūt s̄b̄e extrinsece a re q̄ mouet ad eas vt assimilet eis. vt iueniūt oēs actiones suo⁊ qm̄ sūt erga itētiōez dñi sui. igit dñr eē pp dñm. ⁊ silr oia en/ tia cū p̄ p̄n⁹. Cui distictiōi sat(is) ꝯsonat i° q̄ dr̄. φ est finis q̄ ⁊ finis cui⁹. finis q̄ dr̄ i° q̄ for⁹ res p̄ficit. ⁊ i° est q est oēs ihe/ rēs. finis ꝟo c⁹ dr̄ i° q̄ nō p̄ficit res formalr s; extrisece p̄fi ciat p ip̄z. S; cui⁹ est aliqd res cui⁹ est finis. sic su⁹ dr̄ esse aliqd dñi. ⁊ i° est oēs s̄bsistēs. ⁊ hāc pōit ꝯ'. 2°. ph. co°. 24.

D ¶ Alia est. φ qdā est finis nō actu exñs ⁊ pp quē agens agit vt sit. Sic sanitas est finis ei⁹ q mouet pp sanitatē ac/ q̄rēdā. q̄dā ꝟo actu exñs ⁊ pp quē nō agit agēs vt sit sed qr ip̄e est. sic dñs est finis suo⁊. quā d. ponit phs. 12. me° dicēs. Est eni alicui φ cui⁹ grā q̄p h̄ qdē est: h̄ ꝟo nō est. Et p̄m⁹ vt dñt aliq p̄t p̄p̄e dici desiderat⁹. 2⁹ aūt magl dici o; amat⁹ vel dilect⁹. S; in p̄posito nō multū de hoc curo. ¶ Alia d°. est. φ qdā est finis vltim⁹ ⁊ pp se itēt⁹. qdā ꝟo medi⁹ seu relat⁹. i. pp aliū finē vlteriorē itēt⁹. exe°. p̄°. sani tas. exe°. 2°. extenuatio vel exercitiū. ⁊ h̄ ponit a pho. 2°. ph. ⁊ ꝯ' ibidē co°. 29. ⁊ sat(is) inuit ab Augu. ij. de tri. c°. 6°. ¶ Aduītēdū tn̄ φ d̄ fine 2° loq possum⁹ vno° cōit s; distō nē. s̄. datā ⁊ sic lo' h; p̄dcā distictio. Alio° sp̄alr ⁊ stricti⁹ sc; de eo cui nō rōne alteri⁹/s; pp ip̄z altri copetit eē fines. ⁊ sic lo' phs. 2°. me° vbi ait. finis est φ nō est ali⁹ cā sed a° illi⁹. ⁊ ꝯ'. ibi. s. co°. 7. cū ait φ d̄scriptio cāe final' est vt nō sit pp aliā cāz. ⁊ silr Aui. isuffi. vbi. s̄. est allatus. ¶ Alia distictio est φ finiū qdā est p̄° itētiōe intēt⁹ qdā ꝟo. 2°. ⁊ ex ꝯñti. Exe° pz in eo q pp deū p̄n' exercet actus q̄ntie ⁊ ex ꝯñti pp corpis sanitatē. ⁊ sil'ez distictiōez in alijs exe° pōit

E ꝯ'. 12. me°. co°. 35. ⁊. 2°. ce. co°. 17. ⁊. 21. Et nōndū φ ois sup̄dcā dīa finiū repiri ꝯtigit tā in finib⁹ nālib⁹ q̄z ēt volū tarijs sic facilr p̄t occurrere ispici°. ¶ Pōt ⁊ a° distic° cōis ēt fini nāli ⁊ volūtario assigri videlz φ qdā est aliqd signi fica° cōplexe tm̄. Sic ⁊ra nālr appetit eē deorsum. φ qdē nō est aliqd icōplexe signifi° vt pote entitas aliq̄ actu exñs vel po' eē. φ pz qr nō ē ⁊ra ⁊ra. n. nō appetit n' mouet ad se. nec aliq̄ alia entitas vt loc⁹ vel aliqd a° φ qs vellet exi stimare. nā nll'a tali a' en° posita nihilomin⁹ ⁊ra d̄scēderet ad cētrū mūdi. Silr ivolūtarijs. vt pz in eo q itēdit alijs p̄eē. vel aliqd sil'e. qdā ꝟo est aliqd icōplexe signifi° vt po te aliq̄ ētitas actualis vel poss. ex° ē sanitas q̄ est s' artis ⁊ aliqn̄ ēt nāe. ¶ His p̄missis isero corel' duo. p̄° est φ nō ois finis nobilior est simplr eo cui⁹ est finis. Et i° pz tā de fine iherēte q̄z ēt subsistēte nō pp se tn̄ s; pp a° itēto siū nāli

F siue volūtario. ⁊ pp quē agēs agit nō qr ip̄m est sed vt sit ⁊ q nō p̄° sed. 2°. itētiōe intēdit. Nō eni sanitas no° est hoie q illā intēdit. nec sp̄ genitū/aut forā geniti ip̄o gñante. n° opus opifice. Neq̄ ista gñalia motorib⁹ celestib⁹ pp q̄ tn̄ gñanda ⁊ in eē ꝯsuāda mouēt. 2°. itētōe s; ꝯ'. 2°. ce. co°. 17. ⁊. 12. me° co°. 35. ¶ Ois aūt finis nālis subsistēs vltia tus ⁊ p̄° itē° itētus ⁊ pp quē agēs agit nō vt sit sed qr est/ simplr no° ⁊ p̄fectior est oī alio a se cui⁹ est finis. Et b̄m hūc itellz itellīdū est dcm̄ Alexādri approbatū a ꝯ'. 12. me° co°. 30. d. φ i° ad φ b̄m desideriū mouet corp⁹ ce° nō est hō neq̄ aliqd entiū q̄ sit h̄. cū nobili⁹ nō d̄siderio tēdat in vili°. Idē. 2°. ce. co°. 21. De tali q̄q; fine loq' ꝯ'. 12. me° co° vlt° qñ dic̄. φ i⁹ pp φ aliqd mouet magl est bonū q̄z il/ lud bo° mouēs. In volūtarijs aūt nō sp̄ est sic. Nā vbi vo lūtas nō est recta talis finis vltiat⁹ ⁊c̄. p̄t eē igbilior ⁊ agē te pp ip̄z ⁊ hijs q̄ ab agēte in ip̄z finalr ordināt. S; si vo/ lūtas recta sit nec errās idē iudiciū est de tali fine volūta

G rio φ ⁊ de nāli. ¶ 2°. corel'. est/φ pōe est ⁊ iterdū de fcō ꝯtigit/φ aliqd nō actu exñs est finis. ⁊ sat(is) h̄ pz ex vna di stictōe p̄missa ⁊ p̄bata. p̄bat ēt qr appetit⁹ tā nālis q̄z vo/ lūtari⁹ pōt tēdē i aliqd φ nō ē. pz de sanitate pp quā opat freq̄nt nā in corpe ifirmi/cāndo sudores ⁊ fluxū sanguis ⁊ h⁹. pp quā etiā hō iuxta iperiū art(is) agit vt in eo sanitas q̄ nō est gñet. Vn̄ si a tali q̄rat pp qd agit r̄ndebit vt sane/ tur. volēs cām ⁊ nō nisi finalē assigre. ¶ P̄. gñio est pp for mā sic pp finē vt dic ꝯ'. 2°. ph. co°. 70. ꝯstat aūt φ dū est gñō siue dū res gñat/forā q̄ itēdit nō est actu. qn imo illa adepta cessat gñari. Vn̄ ꝯ'. 5. me° co°. 22. Cōplemētū igt ⁊ finis dr̄ ēt de i° ad φ cū gñata p̄ueniūt/cessāt mot⁹ gñō/ nis co⁊. ⁊c̄ igit forā est finis gñonis qñ ip̄a forā nō ē actu. ¶ Quātū aūt ad cāntū finis de q̄. 3°. dōm p̄ponebat/d°/ φ de aliō a fine tēdēs in finē appetitu p̄p̄o vl' altri⁹/ē cāntū

H finis. summo aūt. aliō. gñalr vt aliq̄tiēs dcm̄ est in p̄° lib. sc; vt dr̄ tā de signifi° ꝯ' tm̄/q̄z de signifi° incōp° actuali vl' poss. Appetitu āt alteri⁹ d° tedē in finē dē φ appetitu q n̄ est ip̄m intēdit vel appetit pp finē. Probat/qr cuilz talis finis est cā final'. igit qdlz h⁹ est cāntū cāe finalis. ꝯñā pz. Añs p̄bat/qr d̄ qlz tali ꝯtigit ꝯueniēt iterrogare. pp qd. ⁊ r̄ndē cāz finalē. sic bn̄ discurrēti sat(is) occurrit. ¶ Ex h̄ ēt sequūt aliq̄ corel'. vnū ē φ sic. s̄. ꝯ' a° opp̄. dicebat/nō solū id qd sit ab agēte pp finē est cāntū finis s; ēt/ip̄z agēs agē. ⁊ aliqn̄ nō agē. ⁊ aliqd mouē. vel moueri ⁊ silia ꝯp° signi fica° φ p̄bat ex eo/φ qs p̄t velle se/agē pp aliquē finē. ⁊ similr pp aliquē p̄t velle se nō agē. ⁊ velle mouē ⁊ velle se moueri. ¶ Tū ēt qr supq̄lz taliū pōt ꝯgrue erigi qō d̄ cā finali. ¶ Aliud est φ sic. s̄. dcm̄ est φ aliqd p̄t eē actu cā finalis dū nō est actu/sic ⁊ aliqd p̄t eē actu cāntū cāe final/ qñ actu nō est. ⁊ h̄ dr̄ vno° φ ei⁹ cā finalis non solū sit actu cā sed ēt actu sit. Alio φ nec ēt cā finalis sit actu q̄uis sit actu cā. p̄° pz qr p̄t hō pp deū/vel su⁹ aliqs pp dñm suum velle aliqd face/φ nō est. ⁊ tūc illud erit cāntū finis exñs.

3 q2 tale pp illū appetit̄.2ᵐ.p3. Nam pōt aliqs intēdē cāre
plures effcūs ordie q̄dā ⁊ vnū pp aliū.q̄ posito effcūs in
tent⁹ pp aliū cāndū est cātū alteri⁹ ⁊ ali⁹ eē ei⁹ cā finalis.⁊
⁊ neut̄ tñ actu existit. ¶ Aliud est.q̄ eiusdē pñt esse plēs
fines volūtarij nō inuicē s̄bordinati ⁊ eque p̄ itēti.p3/q2 qs
pt velle aliqd pp duos fines eq̄ p̄.x̄.g̃.ire ad forū ⁊ vt exi
gat debitū a suo debitore ⁊ vt soluat debitū suo creditori.
¶ Itē pñt esse plures fines eiusdē subordinati ⁊ nāles et
volūtarij.de nālib⁹ p3 in actiōib⁹ nāe q̄ per multa media
quodā ordine puenit ad finē itentū. Silr̄ ɔtigit in actioni
bus volūtarijs. Itē pñt esse plures fines subordinati q̄rū
vn⁹ sit nālis alt̄ volūtari⁹. Sicut p3 in illo q̄ vult acq̄rere
bitū aliquē v̄tuti vt s̄m illū opet̄/⁊ ex talib⁹ opib⁹ de⁹ lau
det̄ vel alij ēt ad v̄tuosa opa puocent̄.opō em̄ ppria bitus
suus nālis finis existit. Sed imitatio primi ⁊ laus dei/s̄t
volūtarij fines. ¶ Multa alia corel̄.possent ex dcis dedu
ci sed h̄ ad pn̄s sufficiāt. Nūc.4ᵒ.moᵐ sunt aliq̄ du⁹ɔ̄ dcā
⁊ p̄ ɔ̄ id q̄ dcm̄ est de cālitate finis. Nā s̄m iᵒ videt̄ seq̄/q̄
k dei sit aliq̄ cā finalis.p3 q2 de⁹ suo appetitu tēdit in aᵒ.di
ligit.n.creaturas ⁊ vult aliq̄s pduce ⁊ bn̄ficᵐ. Sed ɔn̄s est
ipōle.tū q2 alias seq̄t̄ q̄ aliqd posset esse nobilius deo.cū
finis semp sit noᵘˢ eo q̄ est ad finē siue c⁹ est finis. Tū quia
tūc de⁹ posset pfici p aliqd aᵐ. Naz finis est iᵐ ad q̄ mouet̄
iᵐ q̄ inatū est pfici p iᵐ.vt d'ɔ̄'.3ᵒ.meᵗ coᵐ.4. Tum q2 de⁹
nō eēt simplr̄ idepēdens cū oē cātū depēdeat a sua causa.
Tum vltiᵒ q2 oīno absonū est dīe deū aliq̄ mō eē cātū.cū
ipse sit p̄ᵘ cā simplr̄. ¶ Scdo ɔ̄ corel̄.quo dr̄/q̄ aliqd duz
nō est actu est actu finis seu cā finalis. Nā oppoᵐ hui⁹ ex
p̄sse habet̄.2ᵒ.ph.vbi dr̄.q̄ cāe in actu ⁊ singulares ⁊ q̄s
sunt cāe simul sunt ⁊ nō sunt.q̄ aūt s̄m pōaz nō semp. Nō
eni simul corrūpit̄ dom⁹ ⁊ edificator. Si g̃ cātū finis est in
actu ⁊ ipse finis est i actu ⁊ eɔ̄.⁊ h̄ ēt est ɔ̄.2ᵐ.corel̄.positū
de cāto ipi⁹ fi'. ¶ Cōfir' rōne eq2 q̄ nō ēt:nulli⁹ cā eē pōt.
¶ 3ᵒ.cum.2ᵒ.ph.dicat̄ q̄ aliqñ finis ⁊ efficiēs sunt sibi in
uicē cāe.⁊ sup̄ dcm̄ est q̄ finis est cā q̄ efficiēs est cā/duᵐ
l est q̄lr̄ efficiēs est cā ipi⁹ finis. ¶ Rn̄. Ad pᵐ dᵒ/q̄ dī esse
aliquā cām finalē pōt itelligi 2ᵉ/vnoᵒ tanq̄ ei⁹ q̄ est nālr̄
pp finē.⁊ sic ē ipōle.⁊ nego ɔn̄az.nec pbat̄ adhūc sensuz.
Alio mō tāq̄ ei⁹ q̄ agit pp aliquē finē/aut itendit finē seu
cui⁹ volūtas tēdit in aᵒ.⁊ sic dᵒ q̄ si itellīat̄ de fine vltiato
⁊ pp se itēto/q̄ ei⁹ nīl's est finis nec nālis.p3.nec volūtari⁹
cū ei⁹ volūtas nō nisi recta eē possit ⁊ p ɔn̄s ad se referēs
⁊ pp se vltimate agēs q̄cq̄d agit ⁊ volēs q̄cq̄d aᵒa se vult
q̄m ipe est finis nālr̄ ab oibus itētus vt patebit in.2ᵒarᵒ.
⁊ silr̄ est finis quē ois volūtas vltimate ⁊ pp se d3 velle⁊
q̄cq̄d aᵒ ab iᵒ vult/velle pp illum.ita q̄ sic ipse est pr̄ᵐa q̄
oia ita sit ēt finis ad quē oia referāt̄ iuxta iᵒ Apoc.1. Ego
sum Alpha ⁊ o.pr̄ᵐ ⁊ finis.nec v3 ɔn̄a adhūc itellm. Si
x̄o itelligat̄ de fine volūtario nō vltimato sed pp aliū iten
to/dᵒ q̄ ɔn̄s nō est negādū/sic nō est negādū deū aliqd aᵒ
a se velle.⁊ aliqd pp aliqd aᵒ agē.sicut pp nr̄am salutē fuit
icarnatus ⁊ mortu⁹.vt testat̄ simbolū.⁊ Aplus testat̄ q̄
m resurrexit pp iustificatiōes nr̄as.⁊ ɔstat q̄ ly.pp.vtrobi
q3 cām finalē denr̄at.⁊ tñ salus nr̄a atq3 iustificatio de q
bus loq̄t̄ p̄dcā/aᵐ sunt a deo.q̄uis ipse cālr̄ sit salus ⁊ iu
sti⁹ oīum iustorū. ¶ Huc accedit. q̄ sic dicit phs.2ᵒ.meᵗ.
Cā alicui⁹ semp facit q̄ itellm h3.⁊ Auicē.p̄ suffi.capᵒ.12.
vlr̄ ait de effiᵗ q̄ nihil facit nisi pp finē.igit̄ nō est negādū
q̄n ds agat aliqd pp finē aliū.vltimate tñ pp se ipm.iuxta
iᵒ.pū.16.vniūsa pp semetip̄m opat⁹ est dn̄s. ¶ Tūc ad p
batiōes falsiᵐ ɔn̄tis dō.p pᵘ/q̄ nō ois ⁊ maxie voᵐ⁹ ē noᵘ
eo cui⁹ est finis vt.s̄.p3. ¶ Ad 2ᵐ.q̄ ɔ̄ loq̄t̄ ibi de fine nā
li iherēte. Sic p3 ex x̄bis ei⁹.ait eni. Illud q̄ est p se ⁊ nā
lit̄ finis est iᵒ ad q̄ mouet̄ iᵒ q̄ inatuz est pfici p illud:talis
aūt finis nullus est dei.nec aliqs alius ei iherēs vel q̄ ei
sit pōle iherere. ¶ Ad 3ᵐ dᵒ/q̄ oē cātū dependi' a sua cā.
pōt itellegi triplr̄.i.pprie.⁊ iprop̄e ⁊ ipropriissime. primo

n mō est vt sit sensus q̄ nullū cātū pt existē nisi existat sua cā
⁊ iᵒ ɔsuet ineē ita q̄ si illa nō eēt vel nō ɔs̄uaret ipm nō es
set. Alio mō q̄ nullū cātū eēt cātū si eius causa nō eēt. Et
vtroq3 mō ppō est fl̄a si itelligat̄ q̄ oē cātū aliq̄ taliū mōp
depēdet a q̄lz sua cā.p3.ex sup̄dcis q̄m alicui⁹ x̄e exn̄tis
⁊ cāti/aliqd nō exn̄s est cā finalis.3ᵒ.mō q̄ nullū cātū pt
eē causatū nisi sua cā sit ei⁹ cā.⁊ h̄ mō pōt ppō ɔcedi. Sed
hoc mō ipropriissime sumit̄ depēdē.nā pari mō diceretur
q̄ ois cā depēdet a cāto/q̄m nulla cā pōt eē cā nisi suū cā
tū sit cātū. Et h̄ mō ɔcedēdū eēt q̄ cāns depēdet a cāto.⁊
cātū a cāli ⁊ ɔseruās a ɔseruato.q̄m ipōle est cāntem esse
cāntē nisi cātū sit cātū.n'ē pōle cānnū eē cānnū n' cāle sit
cāle nec.ɔseruātē eē ɔseruātē nisi cōseruatū sit cōseruatū.
Et isto mō pōt dici q̄ omne causatum finis depēdet a cā
finali.q2 nihil pōt eē cātū finis/q̄n finis sit ei⁹ causa final̄.
¶ Ad 3ᵐ.si sumat̄ depēdere pprie/nego ɔn̄az ⁊ pbōnez
ei⁹.p3 istātia.in hijs q̄rū finis est aliqd exn̄s tm̄ i pō.nam
talia exn̄tia nō depēdent ab iᵒ q̄ nō existit. ¶ Ad v'timaz
o pbōnē dico q̄ q̄uis possit hēri bon⁹ ac ver⁹ intellect⁹ h⁹
orōnis de⁹ est cātus.nā pōt p h̄ itelli q̄ ds aliqd aliud a se
vult.⁊ q̄ pp aliquē finē q̄ nō est ipe opat̄ q̄uis nō pp illū
vltimate.q̄ sensus ēt pprie gignit̄ ex h̄ q̄ dr̄/q̄ dei est ali
qs finis nō vltiate itēt⁹/q2 tñ ex cōiori vsu cū aliqd dī cau
satū itellr̄ q̄ sit effcm̄ seu efficient̄ ab aliq̄ pductum.⁊ silr̄
cū dr̄ aliqd hēe cā finalē/itelligit̄ vsitati⁹ de cā finali vlti
mata.vñ ⁊ talis finis magl̄ pp̄e dr̄ finis/⁊ vtrūq3 deo re
pugnat iō p̄ aspcū absonū appet dīe deū eē cātū.aut deū
hēe cām finalē.⁊ ppea dᵒ q̄ esto q̄ bon⁹ itellect⁹ posset ide
trahi iuxta p̄dcā/nō tñ vītāde sūt h̄ ppōnes.sicut ⁊ sci
multas q̄ bonū itellectū s̄m se pñt hēre repulerūt ab vsu
ad vitādū errorē simpliciorū. ¶ Ad.2ᵐ.pōt p̄ dici q̄ phs
nō lo'vlr̄ de oib⁹ cāis sed de efficiētib⁹ vel agētib⁹ tm̄/ac
p hoc arᵐ ex ei⁹ dcō nō est ad ppoᵐ. Qz aūt ita sit p3/ex x̄
bis ei⁹. Ait.n. Differūt aūt in tm̄ q̄ opantes ⁊ singulares
⁊c.⁊ in.5.meᵗ.dic̄. Agētes quidē ⁊ singulares.nō autem
p dr̄ vlr̄.cāe in actu.sic arᵐ allegat̄.de agētibus aūt ⁊ opan
tibus cāis ipse loq̄t̄ sic i super exᵒ que addit denr̄ant. Ait
eni. Sic h̄ medicās cū h̄ q̄ sit san⁹.⁊ h̄ edificator cuz hoc
edificato.cui⁹ dcm̄ si bn̄ itelligat̄ vtiq3 verū est. Ulr̄ autē
sumptū ⁊ ad itellm arguētū/est flm q̄ p3 ēt i aᵒ gn̄e cāe.
nā siue cōpoᵐ siue forā sit cātū māe.hec iñ mā nō sil̄ corrū
pit̄ cū h̄ cōpoᵐ aut hac forā cui⁹ est cā.sic dic̄ phs q̄ nō sil̄
corrūpit̄ dom⁹ ⁊ edificator. ¶ Possz aūt.2ᵒ.sat̄ ɔueniēt̄
itelligi dcm̄ rᵒ de oib⁹ cāis gn̄alr̄ iuxta sensum quē tradit
Aui.p̄ liᵒ.suffi.cᵒ.13.ɔ̄c finē. Scias iquit q̄ cā in pōa est ɔ̄
cātū in pō.q2 q̄zdiu cā fuēit in pō cātā diu cātū erit in pō
cātū.⁊ p ɔn̄s q̄n cātū fuerit actu cātū:cā erit actu cā. Et h̄
ēt in pposito ver̄ est:q2 q̄n cātū finis est actu cātū.i.actu
cātur/finis ēt est actu cā:q̄uis ipse nō sit actu. ⁊ eɔ̄ q̄n sit
est actu cā/cātū ei⁹ actu cātur.q̄ ɔ'ēt q̄n neutrū actu exi
stit. Nā q̄n vnus effcūs pp aliū finalr̄ itēdit̄ ab agēte q̄
uis neut̄ actu sit actualr̄ tñ vnus pp aliū itēdit̄.⁊ p ɔn̄s h̄
est actu cāriᵒ cātū. ¶ Ad ɔfirmatiōez dōm q̄ illa ppō nō
q est x̄a vlr̄ de cā finali q̄m sic in aliqd q̄ nō est: pōt appeti
tu aᵒ tēdē/sic q̄ nō est:pōt eē actu cā finalis.cū illa sit cāli
tas ei⁹ vt p3 ex dcis. ¶ Ad.2ᵐ.dōm q̄ nō eodē mō sūt in
uicē cāe.q2 vt sup̄ dcm̄ est finis nō est cā effiᵗ vt sit sed vt
sit efficiēs. S3 eɔ̄ efficiēs est cā nō est cā finis vt sit si'l3 vt
sit.q̄ itellīndū est d̄ fine q̄ accipit eē p actōez agēt̄.de alijs
x̄o nō est ver̄ q̄ efficiens sit cā finis.sed bn̄ eɔ̄ s̄m itellm
datū. Et h̄ est q̄ dic̄ Aui.p̄.liᵒ.suffi.caᵒ.12. Dr̄ia ingt est in
ter eē aliqd ⁊ eē.sic iā didicisti.⁊ finis ē cā pp quē efficiēs
h3 eē efficiēs.g̃ ipse est cā ei vt sit ille cā.⁊ efficiēs nō est cā
finis vt finis sit cā.⁊ in prᵒ capl̄i dixerat. Efficiēs q̄dā mō
respcūs est cā finis.qūo eni nō erit sic cū efficiēs sit q̄ fac̄
finē esse. ¶ Nūc ad rōnes alteri⁹ opp.op3 rn̄dē. Ad pmā
Rn̄ q̄ minor est fl̄a vt multiplr̄ p3 ex dcis. Ad pbōnē cū

A dicit̄ eē alicui⁹ gr̄a nihil aliud est q̄ȝ eē intentum pp̄ iᵖ z c̄. dōm q̄ h̄ est fl̄m. nā nō solū q̄ est itentuȝ pp̄ aliq̄d est gr̄a illius ad intel'ectū .s. positū/sed etiā ipsa itēno vel appeti tus finis est gr̄a ei⁹. z sil'r itēdens finē vel aliquid pp̄ finē est hui⁹ gr̄a finis/z tamē eē itendens nō est esse intentum. ℭ D. illa ɔsiūctiua sumpta ad ꝓbatiōeȝ nō est sufficiens/ q̄m aliq̄d pōt itēdere finē z a'd ꝓpter ipȝ/q̄ nec est finis/ nec agēs/nec id q̄ itendit̄ ab agēte. Sicut cū qs pp̄ fineȝ desistat ab agēdo/seu nō agit vt sup̄ dicebat̄: z plures alie istātie ɔtra h̄ colligi possūt ex supra dcis. ℭ Ad scd̄am di cēdum q̄ multipl'r deficit. Prio q̄ añs est fl̄m. q̄m finis agētis ꝑ itell'm nō solum est causa pp̄ q̄ȝ agit̄ q̄ agit̄ sed ēt ꝓpter quā agēs agit. z causa etiā finalis volitiōis ipsius agētis. ℭ Scd̄o ꝓpō assumpta qua dicit̄ q̄ agēs volūta/ riū nō pōt amare suū effcm̄ pp̄ se. est falsa/vt expientia do cet in hijs q̄ fruūt̄ vtēdis nec hn̄t rectā volūtatē. ℭ Ter/ tio fl̄m est q̄ finis vltim⁹ est simpl'r nobilior hijs que sunt ad finē/si itelligat̄ ꝓpō vl'r. z itelligat̄ vltim⁹ ille q̄ diligit̄

B pp̄ se. z h̄ pȝ sup̄. ℭ 4ᵒ. esto q̄ h̄ omnia assumpta pro ꝓba tiōe. Añs eēnt v̄a/adhuc añs nō ꝓbat̄ sufficient. nō eni plus ꝓbat q̄ȝ q̄ finis est cui⁹ amore aliq̄d agit̄. cum h̄ aūt stat q̄ sit etiā cui⁹ amore aliq̄d agit̄. z cui⁹ amore aliquid nō agit. z cui⁹ amore aliq̄d mouet̄. aut qescit. z multa a°. Et per ɔñs illa nō est cāltas ei⁹ iuxta itell'm q̄ōnis q̄si dif finitio correſ̄ndens sit ɔuertibilis cū fine. vt itēdit̄ in ꝓpo°. ℭ Cōsequētia ēt nō ꝓbat̄ sed fl̄m assumit. videlȝ q̄ omne q̄ hēt cām finalē hēt cām effi'cm. loquendo gn̄al'r de fine. sicut supra pȝ. Alij ēt defectus in p̄dicta ɔñā possent assi gnari quos pp̄ breuitatē obmitto. ℭ Ad 3ᵐ. dōm q̄ non ꝓbat ɔnē itentā. nā q̄uis id q̄ est ad fineȝ sit amabile pp̄ finē nō hr̄ ex h̄ q̄ gn̄alis rō finis sit eē pp̄ q̄ aliq̄d ē ama/ bile vel amatū. cum nō solū amatū sit amatuȝ pp̄ finē/sed z amās sit amās etiā pp̄ fineȝ. ℭ D. posito q̄ aliq̄d sit ab alio amatū pp̄ se z nihil sit pp̄ illud amatū. Adhuc erit fi/

C nis amātis. Uñ ph̄s vult. 12. me'ᶜ q̄ pᵐ amatuȝ mouet pᵐ amās per modū finis. z p̄ ɔñs illud eēt finis z tñ nō esset pp̄ q̄ aliq̄d est amatū. ℭ D. nō oē amatū pp̄ finē est ama/ tū ab agēte. qnimo aliq̄d est amatū pp̄ finē a nō agēte. sic qs pp̄ deum amat nō comedere. vel non ɔtrahere. z silia. ℭ Ad p̄mā auc̄tem pōt p̄mo dici/q̄ nō est multū pōderā/ da eo q̄ ibi nec ph̄s nec ɔ'aliq̄d determiatiue loq̄nt̄. Uñ sermōes illi⁹ libri vocat ɔ' in p̄n° illi⁹ coᵐlogicos z in vna rōne assig̃t fallaciā ɔñtis. ℭ Scd̄o dōȝ q̄ illa rō non ꝓbat vl'r finē nō esse in rebus imoᵇ⁹. sed tñ de fine iherēte z ꝓ pter quē aliq̄d mouet̄ vt ipso ꝑficiat̄ formal'r. Sed preter h̄ finē est ēt finis subsistēs z talē nō est du'ᵐ eē in imoᵇ⁹ s̄ȝ p̄m z ɔ'ᵉᵐ nā p̄mā itell'ᵐ posuerūt esse finē oium aliarū. pp̄ q̄ illa rō pri'ᵘ est. Et iō/q̄si illā soluēs ph̄us. 12. meᶜ vbi oñdit p̄mā sb̄am eē pᵐ finē q̄r aliqs posset du'ᵉ an eēt fi/ nis in imoᵇ⁹/ait. Q̄s aūt est q̄ cui⁹ gr̄a in imoᵇ⁹ olo oñdit.

D est. n. alicui q̄ cui⁹ gr̄a q̄rū h̄ q̄ est/h̄ v̄o nō est. i. q̄rū hoc quidē est actu exñs. h̄ v̄o non actu sed pōa tñ. Uel vt ex ponit ɔ'ᵗ. hoc qdē est. i. exñs p̄ se. hoc v̄o nō est. i. non est exñs p̄ se sed in alio. z p̄m⁹ est in imoᵇ⁹ nō scd̄s s̄m eos. et ideo dic̄ ɔ'coᵐ. 36. q̄ Ari. dixit h̄ nec aliqs estimet q̄ intē debat ꝑfectionē q̄ est actiōis in ꝑfectio. supple eē finē pᵐ. Et forsitan h̄ attēdit ɔ'ᵗ in auc̄te allegata pro opp. cū dix̄. nisi finis accipiat̄ equoce. q̄r s̄' alteri⁹ rōnis repit̄ in imo/ biᵇ⁹ vt iā patuit. ℭ Ad aliā dōm q̄ ɔ'ᵗ nō ibi accipit agēs ꝓprie vt. s. sig̃t cām efficientē cui⁹ cāltas ɔdistiguit̄ ɔtra alia tria gn̄a cārū. sed siltudinarie z iꝓpe. vt declaratum est sufficient in p̄ma. q. hui⁹. d. arᵒ. p̄. vbi eadē auc̄tas lȝ ad aliud ꝓpositum est inducta.

2ᵉ arˡᵉ. ℭ Quātum ad. 2ᵐ. arˡᵐ. q. pono ɔnes. 3. nāli' ꝓbabiles vt appet. pᵃ est q̄ in vniuersitate entiū est aliq̄d ens q̄ oia alia tanq̄ȝ suū finē z bonū nāl'r itēdūt. ℭ Scd̄a. q̄ est ali q̄d ens q̄ natural'r pp̄ se appetunt z non pp̄ aliq̄d aliud. ipm̄ v̄o nullū aliū finē nāl'r itēdit. ℭ Tertia q̄ illud tale

E bonū vl'r a ceteris p̄ nām itētū est bonū p̄ se subsistēs z nō ꝑfcō alicui iherēs. ℭ Primā ɔnē ꝓbo sic. Quecūq̄ nālit̄ sunt iuicē ɔnexa z ordinata/vnū bonū z finē ipsorū nāl'r itendūt. Sed oia entia sunt nāl'r ɔnexa z ordiata. igit̄ oia entia vnū bonū: z vnū finē nāl'r itendūt. Ex quo vltra seq̄t̄ q̄ in vniuersitate entiū est aliq̄d ens z c̄. Maior ꝓbat̄ tri/ plicit̄. pᵒ q̄dē iductiōe. Nā iducēdo in oib⁹ aialibus z plā tis q̄rū q̄dlȝ ex diuersis mēbris z partib⁹ ɔstitutū est. Si nullū mēbrū debito careat ordie oia vnū cōeȝ finē. s. salu/ tē z bn̄ esse illi⁹ intēdūt/z ad hoc ꝓ ꝓpas opatiōes z offi/ tia s̄uiūt. sic pȝ diligent̄ ɔsiderāti. Si v̄o aliq̄d dcō fini nō s̄uiat ipm̄ nec ɔnexionē nec ordinē cū alijs tenet. Sic pȝ de mēbro arido aut alias inutili. Idē videm⁹ in plantis z gn̄al'r oibus rebus nālib⁹ in sua specie ꝑfectis ex plurib⁹ ꝑtibus ɔstitutis. vñ z in mima multiᵘᶜ q̄ tñ ex duob⁹ est. v̄. g̃. in cōpᵒ ex aia z corpe. z gn̄al'r ex mā z for'. mā ordi/

F nat̄ ad forᵐ nāl'r z s̄m exigētiam for' est dispōnib⁹ debitis disposita vt pȝ ex. 2ᵒ. ph. ℭ 2ᵒ. ꝓbat̄ eadē maior exᵒ. vide/ mus eni in arte vna q̄ diuersa opa eius hn̄t ordineȝ p̄cise q̄r ad vnum finē ordinat̄. Itē ille artes adinuicē ordinate sunt q̄ vnū finē itēdūt vt pȝ de frenefciua/eq̄st'/z militari cui s̄uiūt alie. q̄rū vero nō est vn⁹ finis cōis earū opa nll'm ordinē aut ɔnexionē mutuā/hn̄t. pȝ de nauali z medicia/ li. ēt si idē hō s̄m vtrāq̄ opet̄. ℭ 3ᵒ. ꝓbat̄ rōne. Nā ois or do z ɔnexio pluȝ adiuicē est p̄ ɔue'ᵉᵐ in aliq̄ in vno. Aut igit̄ talia erūt ordiata/q̄r sūt ab vno effi'ᵉ. aut q̄r sīt ex vna mā. aut q̄r hn̄t vnā forᵐ. aut q̄r sūt pp̄ vnū finē. nō appet in qua hitudie alia se possint hr̄e ad aliq̄d vnuȝ cōe. Non pp̄ pᵐ q̄m ab eodē agēte possūt pp̄ aliū z aliū finē plures effe ctus ꝓcedē nll'm int̄ se ordinē hn̄tes. Sil'r ex eadem mā effcs diuersi nullā ɔnexionē hn̄tes. pp̄ eādē v̄o formā nō. q̄m entiū supposital'r distictoꝝ nō est eadē forma. relinq̄t̄ ḡ q̄ pp̄ vnū finē. ℭ Cōfir' q̄r posita vni'ᶜ finis q̄ȝtuncūq̄

G sint agētia ɔiūsa z mā diūse ponit̄ ordo iter illa. pȝ i exer citu bn̄ disposito in q̄ oēs vnū cōeȝ finē itēdūt q̄uis non oia opa ab vno agēte: ꝓcedāt. Eɔ posita vni'ᶜ agētis non posita vni'ᶜ finis int̄ illa nll's ē ordo. sic pȝ de hoie istabl' q̄ nūc vnū nūc aliū finē itēdit/cui⁹ opa nll'm ordinē aut cō nexionē mutuā hn̄t. Quecūq̄ igit̄ pl'a p̄ nām iuicē ordia ta sūt nāl'r vnū finē itēdūt. z q̄r finis nāl'r itēt⁹ est v̄e boᵐ. vt pȝ ex p̄ceᵈ arᵒ/se' q̄ q̄cūq̄ nāl'r ordiata sīt vnū boᵐ z fi/ nē ipsoꝝ cōeȝ nāl'r appetūt. ℭ Mior rōnis declat̄. Uide m⁹. n. in oi multiᵘᶜ p̄ nām ɔstiᵗ ꝑtes ei⁹ nāl'r ordinem int̄ se ad aliq̄d vnū hr̄e si ꝑfcā sit s̄m ꝓpaȝ spēm z defcūs nō ac ciderit in opōne nāe. Sic. n. q̄cūq̄ in aliq̄ elīntoꝝ aut mix/ toꝝ vel cōpoᵐ nāliū adunāt̄/ordināt̄ for' illi⁹ aut ꝓpe opō/ nis. viuētiū ēt tā isensiᵇⁱˡⁱᵘᵐ q̄ȝ sensiᵇⁱˡⁱᵘᵐ z rōaliū/mēbra si ꝑfcā sint z nō orbata/ēt nāl'r ordinē hn̄t s̄m q̄ sal⁹ z ꝑfcō toti⁹ exposcit. Sipli'q̄ȝ corpa int̄ se nāl'r ordiata sūt s̄m q̄ ma/

H nifestāt eoꝝ loca nālia z eoꝝ mot⁹ ad i'. Mixta isup iter se ēt nāl'r sūt ordiata. ita q̄ iaiata pp̄ aiata. z aiata isensiᵇⁱˡⁱᵃ pp̄ sensitiua z irrōnalia pp̄ hoieȝ a nā sūt fcā. sic̄ ex vtiliᵗ⁹ vni⁹ ad aliud ꝓbat̄. Uñ sic dic̄ ph̄s p̄ poli. cᵒ. 5. Sic aialia q̄ nō gn̄ant a p̄n°al' cōpletū sed faciūt oua/tātū i ip̄is ouis alimētū nāl'r parturiuit/q̄ suffic̄ pp̄ ipm̄ al' gn̄atᵐ ex ouo q̄usq̄ possit p̄ se q̄rē cibū. Et q̄ parturiūt v̄meo aliqs fil' cū eis pariunt alimēᵗᵐ. z q̄ ꝑfcm̄ al'. gn̄ant: hn̄t i seipsis lac ad tp̄s ꝓ ipsis genitis. z oia h̄. s. lac z q̄ p̄dcā sūt scim⁹ pp̄ ipsa genita nāl'r eē fcā z ordiata/sic dic̄ ip̄e. Sil'r palā q̄m z genitȝ existimādū. plātas aialiū gr̄a eē. z a°aialia hoiuȝ gr̄a. Domestica qdē z pp̄ vsuȝ z pp̄ cibū. Siluestriū āt q̄ uis nō oia/a°tñ plima cibi z alteri⁹ auxilij gr̄a. vt z vestis z a°organa fiāt ex ip̄is. Si igit̄ nā nihil neq̄ ipfcm̄ fac̄ nȝ frustra necēū hoiuȝ gr̄a ipsa oia fecisse nām. ɔ'q̄q3. 2ᵒ ph. coᵐ. 24. dic̄ q̄ hō est finis reꝝ cātaꝝ pp̄ ipm̄. Uidem⁹ isup q̄ nālis ordo magis s̄uat̄ a nā in magis ꝑfcis vt in aialibus

g magis q̄ in vegetabilibus. vn̄ pauciora mōstra accidūt in hoībus q̄ȝ alijs aīalib9. ⁊ pauciora in aīalib9 q̄ȝ invegetabilibus ⁊ cor fructib9. Cū ḡ tātū ordinē videam9 nāle i istis sensibilibus ⁊ maiorē ipsc̄ōib9/ ⁊ iterꝫ maiorē in corp̄ib9 celestibus ⁊ corꝫ motib9 i tātū ꝙ nūq̄ȝ suo careāt ordie/ mītro magis oꝫ eē maniꝰ ꝙ vniꝰ entiū multitudo q̄ q̄lꝫ prīus multitudine est lōge pfcōr ⁊ dignior nālr ordiata ⁊ ɔnexa exīstit. ⁊ p ɔn̄s vnū bonū ⁊ vl'em finē nālr itēdit. ℭ Hāc rōnē in vtute ponit phūs. 12. me^{ce} in fine vbi ait ꝙ ponētes prīn^{o} cuiuslꝫ a^{c}/ icōnexā vniuersi sbaꝫ faciūt. ꝙ maxie ⁊ solū verꝫ est de finalib9 pncipijs vt ostensum est. ⁊ in h tāgit maiorē rōnis. ⁊ subdit. Entia ꝟo nolūt male dispōi nec bonū plr'alitas pncipatuuꝫ. ac p h tot9 mūdus est vn9 pncipat9 ɔnexus ⁊ ordiat9. ꝙ sumebat^{r} l mi^{e} rōnis. ⁊ tūc ɔcludit ɔnē itētā dicēs. vn9 ḡ pnceps. ℭ 2^{a}. ɔ duas hꝫ ptes. s. ꝙ oia entia appetūt aliqd bonū pp se nō pp a^{d}. Et ꝙ i9 nllm aliū appetit p nāꝫ. Pri^{a} prē pbo p̄ ex pcē^{ti} ɔne. Nā si nllm finē appeterēt pp se sꝫ quēlꝫ appeterēt pp aliū seq/ ret^{r} ꝙ in tota vniu^{si} entiū nllm eēt ꝙ eēt finis oiuꝫ alioꝝ.

k h aūt repugnāt pori ɔni. ⁊ ɔn̄a pꝫ. q̄m qcqd ponat^{r} eē finis/ nō erit finis illi9 pp ꝙ ipꝫ appetit^{r} ⁊ est finis ei9. neqꝫ ēt alicui9 a^{li} finiū sui finis. ℭ 2°. q2 tūc eēt pcessus in infinitum i finib9 nālib9 re^{rum} eiusdē. ita ꝙ idē nālr appetet fines ifinitos vnū pp alterꝝ. Sꝫ h ē flm. ꝙ 3° pꝫ. p̄ q2 ois appetit9 nālis t miat^{r} ad aliqd determinate vltra ꝙ nō tēdit sic ⁊ ois mot9 ⁊ opō ɔn̄s ipm. ℭ 2°. q2 talis ifinit9 pcessus est ipolis nālr i finib9 volūtarijs. ḡ ⁊ in nālib9. ɔn̄a pꝫ q̄m determiatior est appetit9 nālis q̄ȝ volūtarius. Añs notū est p experiētiā. ⁊ pꝫ ēt rōe/ q̄m alias ois actio eēt frustra cū ipol'e sit ifi^{t}' talr adipisci. Sil'r dē tale desideriū inane eēt ⁊ ociosum. ⁊ hāc rōnē fac phs p̄ ethi. ⁊ 2° me^{ce}. ℭ 3°. pōt pbari p eūdē modū q̄ phs pbat. 2. me^{ce} nō eē pcessum in ifi^{tm} in p se mouētib9. Nā si eēnt ifi^{ti} fines mō pmisso sbordiati nll's eēt vltim9 ⁊ pp se itēt9 sed oēs eēnt medij. Si aūt oēs sint medij seqt^{r} ꝙ nll's eorꝫ est finis ⁊ p ɔn̄s si sūt ifiniti fines, nll's est finis. ꝙ iplicat ɔdictiōeꝫ. p9 ɔn̄a nota ē ⁊ 2° decl'at^{r}. Et vt facili9 pa-

l teat ponam9 ex^{m} in finib9 agētis aprop^{ti} ⁊ sint ei9 fines sub ordinati. a. b. c. d. Sic ꝙ. a. nō itēdat^{r} pp se sed pp. b. ⁊. b. n̄ pp se sꝫ pp. c. ⁊. c. nō pp se sꝫ pp. d. ɔstat āt ꝙ si. b. n̄ eēt itētū. a. nō eēt itētū. nec. b. eēt itētum si. c. nō eēt itētum. nec. c. si nō. d. ⁊ ideo tria pora sunt itēta pcise q2. 4^{m}. est itētū pp se ⁊ est vltim9 finis. ⁊ idē est si talia media ponant^{r} centū vel mille vel in q̄cūqꝫ a^{o} nūo. q̄m nullū medioꝝ. nec oia simul itēderent^{r}. nec etiā pp aliqd ipm aut oia simul/ agēs agēt nisi itēderet^{r} aliqd pp se ⁊ pp ꝙ oia alia eēnt itēta. ⁊ rō est quia fini medio ꝟm ꝙ medius est repugnat esse finēꝫ sine vltio. ⁊ p ɔn̄s si ponant^{r} fines medij pcise/ quotcūqꝫ sint fi^{ti} vel ifiniti nll's eēt finis. Et hāc rōnē innuit vt puto phs. 2°. me^{ce} vbi pbās nō e: pol'em pcessuꝫ in ifi^{tm} i finib9 ait. Ampli9 ꝙ est cui9 cā finis est. tale ꝟo ꝙ nō ali9 cā sꝫ alia illi9. q. d. ꝙ finis p̄ ⁊ eēn^{t} ⁊ pp ꝙ alij sūt fines est talis/ q̄re eo remo-

t to nō erūt alij. ℭ Pars. 2^{a}. eiusdē ɔnis videlꝫ ꝙ i9 tale nullū aliū finē nālr appetit/ pbat^{r} q2 cū ipm sit vltimus finis

m nālr itēt9 ab oib9 alijs. ⁊ nihil possit eē nālis finis sui vltimati finis inquē nālr tēdit. ipli9 nll's poterit eē nālis fi^{s}. ℭ 4°. ɔ videlꝫ ꝙ vltim9 finis nālis oium entiū est pfcō subsistēs ⁊ nō ihērēs pbat^{r}. p̄. q2 ppus finis nālis alicui9 p̄ti vniu^{si} est aliqd bonū vel pfcō subsistēs. pbatū est eni ꝙ bō est finis oium rerꝫ cōpat^{r}. ⁊ sil'r finis lactis est al' genituꝫ. ⁊ sic de plib9 alijs. ḡ finis ppus nālis toti9 vniu^{si} est aliqd bonū subsistēs. pꝫ ɔn̄a q̄m nobilior rei no^{bili} est ppus finis nālr itent9 sic pꝫ iductiue ⁊ hēt^{r} p̄ poll'. ℭ 2°. q2 vltimatus nālr ab oib9 itēt9 nō est aliqd exīs tm̄ in pō ⁊ pp ꝙ cet'a agūt vt sit. q2 aut i^{o} posito in eē ipm nō erit vltim9 finis et sic entia erūt icōnexa ⁊ male dispoita. ⁊ vlteri9 cū entia appeterēt ei9 eē q̄ exīste ipa eēnt iperfcā se^{c} ꝙ ētia nālr appeterēt suā ipfcōeꝫ. ꝙ est flm. Aut ipm positū in eē erit finis pp quē. ꝙ est a^{o} agūt. Ois finis pp hui9 pp se ⁊ p̄ itentiōe itent9 no^{bili} est oib9 q̄rū est finis. ⁊ sic se^{c} ꝙ aliqd fcm̄ et

n pol'e eē/ eēt nobili9 oib9 alijs ꝙ est icōueniēs. igit^{r} talis fi^{s} est aliqd exīs in actu ⁊ nobili9 oib9 alijs ⁊ p ɔn̄s aliqd p se subsistēs. cū nullū ihērēs oī subsistēte sit nobili9. ℭ 3° si vltimat9 fi^{s} vniu^{si} eēt aliqd ihērēs/ nō eēt vn9 finis oiuꝫ. ⁊ p ɔn̄s vniuersꝫ nō eēt ɔnexū. ℭ Sꝫ ɔ h est du^{bium} vnū. nā ɔ^{a}. 2° ce. co^{m}. 64. ait ꝙ oia entia nō itēdūt nisi vt assil'ent^{r} pfcē nobili ꝙ est de9. ⁊ in. 12. me^{ce} co^{m}. 36. dic̄ ꝙ p^{m} celū mo^{r} a p̄ motore ꝟm desideriū vt assil'et^{r} ei ꝟm suū posse. Ex qb9 vr ꝙ finis a^{m} entiū non est de9 ipe sed assil'atio alioꝝ ad ipm. ℭ Dicēdū ad h ꝙ ꝟm ɔ^{rium} ipm p^{m} ꝙ de9 est/ vtrīqꝫ finis vltim9 oiuꝫ est ⁊ bonū pp se amatū nālr. ⁊ q2 sic est ⁊ oia que hūt aliquē finē hꝫ subꝟuiūt illi ⁊ si actia sūt hūt actōes sb sermientes ⁊ ɔn̄tes finē illū ⁊ ei9 actionē sic pꝫ de ꝟuis re^{m} oñi ⁊ de artificijs ordinatis ad aliqd artificiū a^{o}: ac p h se illi assil'ant ⁊ ɔformāt. iō dic̄ ꝙ talia itēdūt assimilari ⁊ cōformare se fini. nō ꝙ assimilatio vel cōformatio seu ꝟuitū pp se ⁊ p^{o} itētiōe itendat^{r} sed pp dñm ipꝫ q ab ipsis pp se di-

o ligit^{r} ⁊ amat^{r}. Et sic est ꝟm eū de alijs entib9 re^{m} dei vt ipse met decl'at. 12. me^{ce}. co^{m}. 43. ℭ Ad rōnē pncipalē negāda est ɔn̄a. nec pbō vꝫ: sed flm assumit vt pꝫ ex ar^{lo} p̄ hui9. q.

ℭ Distinctionis. i. ℭ Questio. iij.

Quantum ad 3^{m}: qd tāgit magr i hac p^{o} distōne. q̄ro vtrū p aliq̄ȝ pōaꝫ fuerit pol'e aliquā rē aliā a deo fuisse ab eterno siue fuisse sine prīn^{o} sue durationis. Et vꝫ

p^{m} ꝙ nō q2 si est nūc pol'e aliq̄ȝ aliā rē a dō fuisse ab eterno. igit^{r} nō fuit h pol'e. añs pbat^{r}: q2 sicut est ipol'e ꝙ fuit añ h istās nō fuisse añ h istās: q2 h solo puat^{r} deus ⁊c. sic est ipol'e vt illud qd nō fuit añ h istās fuerit añ h instās: ⁊ eodē mō ē ipo^{le} vt i^{d} qd n̄ fuit ab et̄no fuerit ab et̄no. ℭ Cōfirmat^{r}: q2 ois ppō mere de p̄terito si ē ꝟa est nec̄ia: ⁊ per ɔn̄s sua opposita est ipolis re^{u} illius istātis respectu cui9 est ꝟa. ɔn̄a ꝟo pꝫ: q2 sicut in h istāti quelibꝫ talis sin-

p gularis de p̄terito. hoc nō fuit ab eterno: q̄cūqꝫ res alia a deo demōstret^{r}: est ꝟa ⁊ nec̄ia: sic ⁊ in q̄libet istāti p̄terito. qd fuit aut pol'e fuit esse ipsa fuisset ꝟa: ⁊ per ɔn̄s nec̄ia: ⁊ sua opposita ipolis si fuisset formata. igit^{r} in nullo istanti fuit pol'e aliquā talē esse verā. hoc fuit ab eterno: qdcūqꝫ aliud a deo demōstret^{r}. sequit^{r} aūt. in nullo istāti fuit possibile illam esse veram. igit^{r} nō fuit possibile ipsam eē verā.

2^{m} ℭ Scdo si pol'e fuit aliquā aliā rem a deo fuisse ab et̄no eadē rōne fuit pol'e quālibet que nūc est fuisse: ⁊ p ɔn̄s totū mūdū cū oib9 suis spēb9 ⁊ nālib9 motib9 ⁊ actiōibus et ɔn̄s aūt est flm: q̄m sequeret^{r} ꝙ ifinita eēnt p̄trāsita vt ifi^{ta} dies ifinite ḡnatiōes ⁊ multa alia impossibilia sequerēt^{r}.

Oppo^{m} **Ad oppositū** sic. si fuisset ipossibile: aut h fuisset ex ipotētia dei: ⁊ patet ꝙ non. vel q2 repugnat cuilꝫ tali rei vt semp fuerit sine initio. ⁊ h etiam nō est veruꝫ. nā nulli tali repugnat vt sit futura semper sine fine. igit^{r} nec vt fuerit semp sine initio. añcedēs pꝫ ꝟm fidē. ɔn̄a pbat^{r}: q2 cui nō repugnat eternitas in futurꝝ nō repugnat etiā in preteritum vt satis pōt hēri ex p̄ celi.

T. c. 103 **In hac questione** duo erūt articuli. In p̄ videbit^{r} vtꝝ fuerit pol'e aliquam rem aliaꝫ a deo fuisse ab eterno. ℭ Secundo vtrū fuerit possibile ab eterno fuisse totum mundum ꝟm modum quo nunc est ⁊ fuit ex quo incepit.

p^{o} arti. Henr. **Quantū** ad p̄mū articulū dicit^{r} a multis sollēnib9 doctoribus ꝙ nō fuit etiam per diuinam potētiam possibile aliquā reꝫ aliā a deo fuisse ab eterno.

p^{m} hoc aūt quidā probāt p̄mo sic. Quecūqꝫ sunt icōpolia p eodē instāti durationis qualē ordinē hūt nāe talē nec̄io habēt ꝟm durationē. Sed esse ⁊ nō esse creature sunt icōpossibilia pro eodē istāti duratōis: ⁊ nō esse p̄us nā ɔuenit ei. ergo nec̄io p̄us ꝟm durationē ɔuenit ei nō esse q̄ȝ esse: ⁊ p ɔn̄s nō pōt poni ei ɔuenire ab eterno eē. Minor pbat^{r}: q2

A qd ꝯuenit alicui ex se ꝑus ſm nãm ꝯuenit ei q̃ʒ qd ſibi cõuenit ab alio. nõ eẽ autẽ ꝯuenit ex ſe cuilibet creature. eẽ aũt ab alio tm̃. ğ ꝛc.

2ᵐ ℭ 2°. ſi de⁹ ꝓduxiſſet rẽ aliquã aliã a ſe ab eterno. neccio ꝓduxiſſet illã. ꝯñs eſt ipoſſe. igit̃ ꝛ añs. ꝓbat̃ ꝯña: q2 ds nõ potuiſſet nõ ꝓduxiſſe illã. Nã nõ añ q̃ʒ ꝓduxit: q2 añ eternũ nihil eſt. nec duʒ ꝓduxit: q2 oẽ qd eſt qñ eſt neceẽ eſt eſſe: nec poſtq̃ʒ ꝓduxit: q2 qd fcm̃ eſt nõ põt nõ fuiſſe. 6° ethicorũ.

Cap. 6.

3ᵐ ℭ 3°. de⁹ ita cito potuit aliquam rẽ. vbi gr̃a. equũ ꝓducẽ de mã ſicut potuit de nihilo. pʒ: q2 qñcũq5 de⁹ potuit ꝓducẽ mãm potuit ꝓducẽ cõpoſitũ. alias mã ꝓduceret̃ ſine forma: ſed deus nõ potuit equum ꝓducẽ de mã ab eterno. ergo nec de nihilo. ꝛ per ꝯñs nullo mõ. ꝓbatio minoris. Nã ſi ꝓduxiſſet de mã: aut ꝑ motũ: aut per ſubitã mutatiõeʒ. Si ꝑ motũ. igit̃ nõ ab et̃no: cũ motus duratiõe ꝑcedat terminũ: nec per mutationem ſubitã: q2 illa fuiſſet mẽſurata aliquo iſtãti: ꝛ per ꝯñs habuiſſet ꝑmũ inſtãs ſui eſſe: ac per h̃ non fuiſſet ab eterno.

4ᵐ ℭ 4°. oẽ qd cõicat aliqd alicui per electionẽ neccio ꝑintelligit illud ſub oppoſito illius cõicati. Sed de⁹ ꝓducendo

B creaturã cõicat ſibi eẽ per electionẽ. ğ ꝑintelligit ipſaʒ nõ eẽ. nõ itelligit aũt niſi verũ. ğ neccio ꝑus illa nõ eſt q̃ʒ ꝓducat̃: ꝛ per ꝯñs nõ potuit ꝓduci ab eterno. Cõfirmatur. q2 electio nõ eſt re⁹ p̃ñtis: ſed tm̃ futuri. 3. ethi. ğ ſi deus elegit creaturã ꝓducẽ illa fuit futura: ꝛ nõ p̃ñs. Un̄ dicũt iſti ꝙ ꝯdictio ẽ dicẽ ꝙ aliq̃ cãtura ſit libẽ ꝓducta: ꝛ tm̃ ab et̃no.

Cap. 6.

5ᵐ ℭ Quīto argr̃ ſic ab alijs. Nulla: mẽſurata: ꝓductio inſtãti trãſeũte põt eſſe eterna. Sed oĩs ꝓductio creature ex vi qua eſt ꝓductio creature hẽt ꝙ mẽſuret̃ iſtãti trãſeunte. ğ. maior pʒ: tum q2 iſtãs trãſiẽs nõ põt eſſe eternũ. alioqn nõ eſſet trãſiẽs ſed ſtans. ꝛ ꝑ ꝯñs nec ꝓductio ipſo mẽſurata. tum q2 añ qdlibet iſtans fuit tẽpus. tum q2 in omni mẽſurato iſtãti trãſeũte productio differt a manutenentia: ꝛ inſtãs ꝓductiõis fuit initium tẽporis mẽſurãtis manutenẽtiã. igit̃ tp̃s manutenẽtie eſt finitũ a parte añ: ꝛ per ꝯñs ꝓductio nõ fuit ab eterno. igit̃ nec res ꝓducta. Minor ꝓbat̃: q2 creatura ex vi ꝓductõis ſue nõ hʒ ꝙ duret niſi ꝑ iſtãs: alioqn per aliquã durationeʒ poſſet durare ſine

Aureo.

C cõſeruãte: ꝛ pari rõne per totũ tp̃s: qd eſt falſum: ꝛ cõtra fidẽ. igitur ꝓductio creature mẽſurat̃ iſtanti trãſeunte. pʒ ꝯña: q2 ſi alia mẽſura. igit̃ creatura ex vi ſue ꝓductionis duraret per aliã mẽſurã totam: ꝛ nõ per iſtans tm̃: qd repugnat añti.

6ᵐ ℭ 6° ad idẽ per alios ſic arguit̃. Omne factũ de nihilo: qd nõ eſt in ꝯtinuo fieri in aliquo iſtãti icepit: ſʒ mũdus vel aliqua alia res a deo eſt facta de nihilo: ꝛ non eſt in cõtinuo fieri. ergo icepit in aliquo iſtãti: ꝛ ꝑ ꝯñs nõ ab eterno fuit. ꝑmiſſe ſunt neccie. ğ ꝛ ꝯ. maior pʒ: q2 ſi non icepit in aliquo iſtãti ꝛ ſit de nihilo q̃ʒdiu eſt ſemꝑ ꝓducitur: ꝛ ꝑ ꝯñs eſt in ꝯtinuo fieri. Mi. pʒ: q2 qd eſt in ꝯtinuo fieri nõ eſt factũ: ſed eẽ ſucceſſiuũ: ꝛ ſit cõtinue: nõ ſic autẽ mũdus ꝛ res ꝑmanẽtes.

Alnic.

7ᵐ ℭ 7° creari aut eſt idẽ quod habere eſſe ab alio ꝛ nõ de aliquo: aut ideʒ qd habere ꝑmo eſſe ab alio ꝛ nõ de aliquo. nõ ꝑmuʒ: q2 creatura q̃ʒdiu eſt hẽt eẽ ab alio ꝛ nõ de aliq̃: ꝛ tm̃ nõ creat̃ q̃ʒdiu eſt. alioqui eẽt in cõtinuo fieri ſicut dico ꝛ ago. igitur opʒ dare ſcdm

D ſcʒ habere nũc ꝑmo eẽ ab aliquo ꝛ nõ de aliq̃: qd icludit nõ eſſe ab eterno. igit̃ impoſſe eſt aliquã rem fuiſſe creatã ab eterno.

8ᵐ ℭ 8°. ſi deus ꝓduxiſſet aliquã aliã rem ab eterno trãſiſſet a ꝯdictorio in ꝯdictoriũ. pʒ: q2 de facto nõ ꝓduxit ab eterno. igitur fuiſſet aliqua mutatio: ꝛ nõ i deo. conſtat. igit̃ in re ꝓducta: ꝛ ſic illa res tranſiſſet de nõ eſſe ad eſſe. Sed quod trãſit a nõ eſſe ad eſſe nõ ſit ab eterno. igit̃ ſi de⁹ ꝓduxiſſet ab eterno nõ ꝓduxiſſet ab eterno: qd iplicat.

9ᵐ ℭ Nono. Quicqd eſt in põa ad duo ꝯdictorie oppoſita ſi acq̃rat vnũ illorũ neccio relinq̃t reliquum: qm̃ nõ eſt mediũ iter ꝯdictoria: ſed ab eterno verũ fuit dicẽ. mundus vel hec res. vbi gr̃a. b. põt eẽ. ſimr̃. b. põt nõ eſſe. igit̃ ſi b. acq̃ſiuiſſet eẽ reliq̃ſſet nõ eſſe. nihil aũt põt relinq̃ꝑẽ nõ eſſe niſi ꝑus fuerit ſub nõ eſſe. ꝛ ſi. b. fuit ab eterno ꝑus

E nõ fuit: qd eſt ipoſſe.

10ᵐ ℭ Decimo. Quicqd põt fuiſſe eternuʒ fuit eternũ. Sed nulla alia res a deo fuit eterna. igit̃ nulla alia res a deo potuit fuiſſe eterna. mior eſt certa. maior ꝓbat̃: q2 põa que neccio coniungit̃ actui neccio infert actuʒ. pʒ. Sed põa ad eſſe eternum neccio cõiungit̃ actui. Qd ꝓbat̃ dupl̃r. ꝑmo: q2 vbicũq5 põa nõ neccio cõiungit̃ actui: actus põt ſequi põam ſuã ſm durationẽ: ſed eſſe eternuʒ a parte ante nõ põt ſequi põam ſuam ſm durationẽ: quia tunc illud nõ fuiſſet ab eterno. ergo põa ad eſſe eternum neceſſario coniungitur ſuo actui huic ſcilicʒ eſſe eternuʒ.

ℭ Secũdo per illud phi. in ꝑpetuis nõ differt eẽ ꝛ poſſe.

T. c. 32.

11ᵐ ℭ Undecimo: ſi cã effectiua nãlr̃ agens fuiſſet ab eterno nõ potuiſſet ꝓduxiſſe ſuũ effectũ ſibi coeuũ. ergo ſi cã libera effectiua fuit ab eterno nõ potuit ꝓduxiſſe effectuʒ ſibi coeuũ. pʒ ꝯſequentia. añs probat̃: q2 ſi det̃ oppoſitũ. vʒ. ğ. ꝙ ſi ignis fuiſſet ab et̃no ꝓduxiſſet ſplẽdorẽ ſibi coeuũ. aut ꝓduxiſſet illũ de nihilo: aut de aliquo: nõ de nihilo q2 tũc creaſſet: ꝛ ſic fuiſſet deus: nec de aliq̃. q2 aut ꝑ motum

F aut ꝑ mutationẽ: q2 oĩs reductio entis de põa ad actũ eſt altero illorũ modorũ. Sed ſi nãle agẽs ꝓduceret de aliq̃ effectum: ꝓduceret de aliq̃ qd eſt in põa ad actum illius effectus. igit̃ aut per motum aut ꝑ mutationẽ. Nõ ꝑ motum: q2 tũc talis eff̃cus nõ eẽt coeuus ſue cauſe: qd eſt propoſitum: nec per mutationem. q2 omnis mutatio menſuratur aliquo inſtanti: ꝛ per conſequens ante illud inſtans non fuiſſet talis effect⁹. ſ. ſplendor: ac ꝑ hoc neq5 ab et̃no.

12ᵐ ℭ Duodecimo: ab alijs ſic. Si deus potuit ꝓducẽ mundum aut aliquã aliam rem. vbi gr̃a. b. ab eterno: aut hoc potuit nõ cauſando ſeu de nouo ꝓducẽdo aut potuit cãndo: vel nõ de nouo ꝓducẽdo. non ſcdo mõ q2. b. nõ fuit ab eterno. igit̃ nõ potuit illũ ꝓducẽ niſi per nouã ꝓductionẽ: ſic nũc nullũ futuʒ põt eẽ niſi fiat de nouo: nec ꝑ mõ: q2 h̃ icludit ꝯdictionẽ. ſ. noua ꝓductio alicui⁹ cũ ei⁹ eternitate.

Dibni⁹.

13ᵐ ℭ 13° ſic. deus potuit ꝓduxiſſe mũdum ab eterno. igit̃ potuit ꝓduxiſſe iſtum mũdũ. igit̃ deus potuit ꝓduxiſſe iſtuʒ creatum mundum ab eterno. conſequẽs includit contradictionem: ꝛ conſequentia patet ſaltẽ vt nunc: q2 termini

G añtis ꝛ conſequẽtis conuertunt̃ vt nũc ꝛ ſunt ſingulares.

14ᵐ ℭ 14°. ſi deus potuit. b. ꝓducere ab eterno: aut antequã ꝓduxit. b. potuit ꝓducẽ. b. ab eterno: aut qñ ꝑ ꝓduxit. b. potuit ꝛc. aut poſtq̃ʒ ꝓduxit. b. potuit ꝛc. ſit. b. aliqd ſingulare de nouo ꝓductũ a deo. vbi gr̃a. iſte equus vel iſte hõ. Nõ põt dici ꝙ ante: q2 tunc ſeq̃tur: ꝙ in aliq̃ inſtanti ante potuit. hoc autẽ cõſeq̃ns eſt impoſſe: q2 tũc in hoc inſtãti poſſet idem facẽ. ſ. ꝓducẽ. b. ab eterno. Nec põt dici: ꝙ tũc qñ ꝓduxit: q2 accipiat̃ illud inſtãs: ꝛ ſic iſtãs p̃ñs: ſeq̃tur ꝙ nũc põt deus ꝓduxiſſe. b. ab eterno: qd eſt ſlm. tum q2 hoc nõ põt per actionẽ aliquã ſubitã neq5 ſucceſſiuã: tum q2 deus nõ põt nũc facẽ ꝑteritũ nõ fuiſſe. igitur nec põt facẽ nõ ꝑteritũ ante. a. fuiſſe ante. a. ꝛ per ideʒ pʒ: ꝙ nõ poſtq̃ʒ ꝓduxit. b. potuit ipſuʒ producere ab eterno.

15ᵐ ℭ 15° ꝛ vltimo põt argui ſic. Si aliqua alia res a deo potuit eẽ ab eterno aliqd cõtingẽs potuit eẽ neceẽ. hoc autẽ eſt falſum: q2 omne qd potuit eẽ neceẽ fuit neceẽ eſſet

H ꝛ ſi fuit eſt. igit̃ ſi aliqd ꝯtingẽs potuit eẽ neceẽ. aliqd cõtingẽs eſt neceſſe eẽ: qd cõſequẽs implicat contradictionẽ. cõſeq̃ntia probat̃. q2 omnis alia res a deo eſt ꝯtigẽs. Si ergo aliqua hmõi potuit eſſe ab eterno ponat̃ ꝙ fuerit. tũc ſic. hec res fuit ab eterno. igitur nõ potuit annihilari a deo qn prius fuerit tẽpore ifinito. igit̃ per tẽpus infinitum fuit independẽs a deo ꝛ nõ poſſibilis nõ eẽ. igitur tẽpore infinito fuit neceſſe eẽ: ꝛ vltra. igit̃ fuit neceſſe eẽ. igitur de ꝑmo ad vltimum ſequit̃. hec res fuit ab eterno. igitur hec res fuit neceſſe eẽ. Si ergo antecedẽs eſt poſſibile. igit̃ ꝛ ꝯñs. ꝑma ꝯña ꝓbat̃: q2 ſi nõ potuit annihilari: ita ꝙ ꝑus nõ fuerit tẽpore ifinito. igitur dato caſu añ iſtãs

I annihilationis nō pcessisset nisi tpe finitū in quo fuisset: τ
per ɔñs nō fuit ab eterno: qđ est oppositū añtis. Alie ɔñe
satis sunt apparētes. ¶ Hec ꝯ etiā ondit esse de intētione
sanctoꝝ. ait eni Ambrosi⁹ in exam. qđ tā incōueniēs ꝙ ꝙ
Cap. 9. eternitas operis cōiungat eternitati dei: ¶ Itē Dam. li⁹.
p. Creatio est ex dei volūtate opus existēs τ nō coeternuꝫ
est cū deo: qa nō aptum natū est qđ ex nō ente ad eē ducu
ci coeternū eē ei qđ sine pncipio est τ semp est. si igit nul
lū opus dei est aptū natū: vt sit coeternū: seqt ꝙ nullū po
Cap. 19. tuit eē ab eterno. Itē Aug. ꝯ Feliciañ. diffiniēs creaturā:
creatura est ex eo: qđ aut adhuc nō ē: aut aliqñ nō fuit rei
cuiuslibꝫ corruptibilib⁹ quātū in se est p oipotētis dei vo/
lūtatē facta subā. Ex hac diffōne pꝫ: ꝙ cuiuslibꝫ creature
Cap. p. eē pcessit nō eē. Itē Ugo de sac. lib. p. ait. dei oipotētis v/
tutis iestimabilis nō poterat aliud pter se hr̄e coeternum.
Hec qdē sunt qbus efficacius dicta conclusio roboratur.
ꝯ istā ꝯ. ¶ Hec ɔclō mihi nō apparet vera. pro cuius reprobatione
K aut aliquorū q̄ pro eius pbatione sumunt pono tres con
clusiōes. Prima est. ꝙ poſe est aliquā rē simul totā fieri a
deo τ tamē nec ipsam nec aliquid eius tunc incipere esse.
¶ Scđa. ꝙ poſe est aliquā rē totam simul a dō fieri sine
aliqā mutatōe subita vel successiua. ¶ 3ª ꝙ possibile fuit ali
quā rē aliā a deo fuisse ab etno. ¶ 4ª cōclusio posset pba/
bilr̄ poni si tenetur ꝙ pteritū pōt p diuinā pōaꝫ nō fuisse:
sicut aliq doctores tenuerūt: τ adhuc aliqui tenēt. vt in p
mo. dis. 42. q. 1. tactū est. τ eēt conclusio ista 4ª. quā nō ta/
mē assero: ꝙ possibile est nūc ēt aliquā rē aliam a deo fuis
pª ɔclō. se ab etno: τ loquor semp de pōa dei absoluta. ¶ Primā
cōclusionē probo sic. Possibile est aliquā rē totam simul
pduci: τ nec ipsam nec aliquid eius tunc incipe eē. igitur
possibile est aliquā rē totam simul fieri τc̄. Añs pꝫ de fa/
cto. nam nunc filius dei pducit a patre sicut pꝫ per Ori/
L genē τ hyl. τ magistrū. dis. 9. pmi lib. τ cōstat ꝙ totus si/
mul τ ꝙ nec ipse nec aliqd eius nūc incipit eē. ɔñtia pbat:
qa nō magis est poſe ꝙ aliqd fiat: τ cum fit nūc icipiat eē
ꝙ ꝙ aliqd gñet vel alias vere producat: τ cum pducit nō
2ᵐ icipiat eē. nec deus minus pōt hoc poſe ꝙ illud. ¶ Scđo
si sol aut aliud corpus luminosum illuminans aliquā par
tē aeris quiescētē quiesceret p tēpus aliquod in eadē op/
positione ad illā: τ illa nullo mō magis disponeret ad lu/
mē nec alias mutaret quatenus lumē intēderet in ea lu/
mē aliquādo fieret totum simul quādo nec ipsum nec ali
qd eius incipet eē. igit possibile est aliquā rē fieri τc̄. añs
Cap. 19. pꝫ: qa fm ꝙ dicit Aug. 8. sup Gen. ad lrām. aer pūti lumi
ne nō est factus lucidus sed fit. igit lumē illud fit: τ quan
tūcūqꝫ aer eēt lucidus fieret lumē eius. casu igitur posito
constat: ꝙ in quolibet instāti illius tēporis lumē illud fie
ret τ totū simul qñ nō vna pars ei⁹ prior τ alia posterior:
τ tñ in nullo instāti illius tpis pter primuꝫ lumē illud aut
M aliqd eius incipet eē. ɔñā vero pbat: qꝛ añs est vna ɔditio/
nalis vera vt pbatū est. τ eius añs est poſe vt cuilibet claꝝ
est. igit τ eius ɔñs. igit hoc est poſe. lumē fit totū simul. τ
nec ipsum nec aliquid eius incipit eē: sed ex hoc sequitur:
ꝙ hoc est possibile aliqua res fit tota simul τc̄. que equi/
ualet vel infert ɔñs pncipale. Confirmat ēt ista conclusio
ex intētione Aug. 4. li. τ. 9. sup Gen. qui (vt pꝫ. dis. 45. pri
mi lib.) expresse vult ꝙ quālibet creaturam existētē deus
semp faciat τ operet: τ tñ cōstat ꝙ non q̄libet nec aliquid
2ª ɔclō. eius semp incipit eē. ¶ Scđa ꝯ pbatur sic. possibile est ali
quam rem simul totam fieri: τ tunc nec ipsaꝫ nec aliquid
eius incipe esse. igitur possibile est aliquā rem totā simul
fieri sine aliqua mutatione subita vel successiua. añs est p
batum: τ cōseqñtia pꝫ: qa ex opposito ɔseqñtis. s. impossi
bile est aliquā rē τc̄. sequitur ꝙ impossibile est aliquā reꝫ
totam simul fieri a deo: τ tamē nec ipsam nec aliquid eius
incipe eē: quod est oppositum añtis. ꝙ autē sic sequat. pꝫ:
quia impossibile est aliquid fieri cum mutatione quin fiat

trāsitus de nō eē ad eē. naꝫ oīs mutatio est ex opposito in N
oppositū. 5. physicoꝝ: τ hmōi mutatio nō pt eē nisi ex nō T. c. 7.
eē in eē vt certū est. Si aūt aliquid fiat totum simul τ cuꝫ τ. 27.
mutatiōe de nō eē ad esse. igit qñ fit est τ pri⁹ imediate nō
fuit: τ p ɔñs tūc incipit eē. ¶ Scđo pbat p casum positūꝫ
in scđa rōne pcedētis ꝯnis. illo nāqꝫ posito lumē fieret to/
tū simul qñ nulla mutatio eēt ibidē. ¶ 3ª ꝯ pbat. pmo sic. 3ª ɔclō
Si alicui⁹ rei alterius a deo que tota simul potuit pduci
cā totalis pductiua fuit ab eterno absqꝫ defectu alicuius
reqsiti ad pducēdū illā: poſe fuit aliquā rē aliaꝫ a deo ab
etno fuisse. Sꝫ alicui⁹ rei alterius a deo q̄ tota simul pro/
duci potuit. vbi grā. angeli cā totalis productiua. s. deus
fuit ab eterno absqꝫ defectu alicui⁹ requisiti ad pducēdum
illā. ꝯ τc̄. Minor est certa τ maior pbat: qꝛ si talis cā fuit
ab eterno: vel fuit causa nālr̄ actiua vel libē. Si nālr̄. igit
pduxit ab eterno. si libē. ergo ipsam ab etno pduxisse fuit
poſe: qñ q̄uis cām liberā totalē ɔcurrētib⁹ oibus necīa
requisitis ad agēdum nō nece sit agē: qnimo in ptāte eius Q
sit vt nō agat: in quo distiguit a cāin naturalr̄ actiua: non
tamē nece est ipsam nō agē: aut suam actionē vel effcm̄ p
cedē: τ p consequēs si aliqua talis fuit ab eterno: ipsaꝫ ab
eterno agē fuit possibile. ¶ D. Probat maior ex intētione Cap. p.
August. 6ᵒ de trini. vbi talē facit cōseqñtiā. Si ignis esset
eternus: splēdor ab eo genitus esset coeternus: sed cōstat
ꝙ hec ɔñtia nō tꝫ nisi virtute huius ppositionis. posita cā
sufficiente naturalr̄ actiua cum ceteris necīis requisitis si
mul ponit actio. Cum igit nō minus ex positione libē cāe
totalis absqꝫ defectu alicuius requisiti ad agēdum infera
tur possibilitas actionis pro tunc ꝙ ex positione cāe natu
ralis causate inferat actualitas seu actualis positio actio
nis eiusdem: imo magis loquēdo de necītate simpliciter.
cum nulla talis sit causa totalis: qnimo opꝫ concurrē su/
periorē causam. s. deum libē agentē: cuius cōcursum sup/ P
ponit Aug. in sua cōseqñtia: τ sic est necīa. alias vero nō va
leret. cum inquā ita sit pꝫ ꝙ nō minus est vera hec ppō. po/
sita cā totali libera τc̄. pōt poni simul actio eius. Nec mi/
nus apd̄ Aug. hec ɔñā. Si volūtas creata fuisset ab eter
no cum ceteris requisitis ad volēdum possibile fuisꝫ ei⁹
volitionē coeternam eēt necīa ꝙ illa quam facit. Ex hoc
tollit rñsio dicētiū ꝙ cōsequētia Augu. est bona: qꝛ est de
causa actiua naturalr̄ agēte. non valeret autē siñs ɔñā de
causa libera. ¶ Scđo ad cōclusionē sic. Fili⁹ dei vere fuit p 2ᵐ
ductus ab eterno. igitur aliqua alia res a deo potuit esse
producta ab eterno. añs certum est fm fidē: τ ɔñtia pꝫ. ex
eo ꝙ nō vꝫ aliqua ꝯdictio implicari. si dicatur aliqd aliud
a deo ab eterno pductū eē: plus ꝙ si dicat: ꝙ deus filius
fit pduct⁹ ab eterno. nam si qua videret iplicari. h pcisevi
deret: qꝛ pducto repugnaret etnitas a pte añ. h aūt cōe ē
vtriqꝫ. Et si dicat ꝙ repugnātia non est: qꝛ pducto abso/
lute repugnet etnitas: sed qꝛ pducto libē τ electiue: aut O
qꝛ pducto in aliena nā a pducēte. Neutrū valet. nō pmū.
qꝛ vbi agēs non delibat nō opꝫ electionē pcedē actionē.
deus autē nō delibat in agēdo. Nec secūdum: qꝛ ꝙ produ
ctum sit alterius nature vel eiusdē cum producēte non re
fert quantū ad hoc. dūmodo producēs totale τ sufficiēs
sit etnum τ effcūs possit simul totus pduci. ¶ Confirma
tur. qꝛ alias pmissa consequētia Aug. nulla eēt cum con/
stet ꝙ splēdor ab igne genitus non sit eiusdē nāe cuꝫ igne
gñante. Itē ex tali modo arguēdi nihil posset contra Ar/
rium concludi qui filium dicebat eē alterius nature a pa/
tre τ cum negabat eē eternum cōtra quē ex tali ɔseqñtia
ibidē pcedit Augu. ¶ 4ª ꝯ pōt sic probari. Deus pōt ab 4ª ɔclō
eterno voluisse facē. a. sit aūt. a. nomē alicui⁹ rei quā de⁹
potuit facē ab etno. igitur deus pōt ab etno fecisse. a. pa/
tet conseqñtia. qa seqtur. deus voluit ab eterno fecisse. a.
igit deus ab eterno fecit. a. alias sua voluntas non fuisset
oipotēs. igit si añs est possibile ɔñs est possibile. Añs vo

A pbat: qr oē qd potuit deus ab eterno velle pt nūc ab eterno voluisse. hoc pz p Magrm li. p. dis. 43. in fine dicentē. q deus hz potentiaz volēdi z nunc z ab eterno qd nī nec mō vult nec ab eterno voluit. ¶ Pōt et pbari p ea q dicta sunt eodē lib. dis. 40. arti. 3. q. Sz facere. a. ab eterno deus ab eterno potuit velle. pz. qr potuit facē vt pz ex precedēti pclusione: z nō potuit nisi volēdo. certū est igr q facere. a. ab eterno deus pt ab eterno voluisse. Cōfirmat. qr voluisse est deo poſe ab eterno pducer aliq rē quā ab eterno voluit pducere. alias nullū nō futur possz eē futur: nec aliqd qd nūq fiet possz deus facere: qd non pt cathegoreumatice pcedi. igr quis deus nō voluerit ab eterno pducere. a. ab eterno poſe est deū voluisse ab eterno pducē. a. pz pña qr par rō est vtrobiq. Nūc rndeo ad rōnes opp. alterius.

C ¶ Hoc idē pbo ex dcis illo doctor q tenēt q mūdus potuit eē ab eterno. nā illō sē ad illō vnī si pñter vellēt loq ēt hoc dicere debēt. q pbo sic. Mūdus potuit eē ab eterno. B g h potuit in aliq instāti eē vera. mūdus fuit ab eterno. igr z nūc h pōt eē vera. mūdus fuit ab eterno. p pña mūd' pt fuisse ab eterno. p° pña est clara. z 2° pbat: qr nō fuit heri magis poſe hāc esse verā. mūdus fuit ab eterno q hodie: nec alia post die magis q heri. z vlr in nullo instān pterito magis q in alio: sic pz. ¶ Ad pmā rōnē dōm: q si proprie sumant ppōnes vtraq est falsa. Nā illa maior. Quecūq sunt incōpossibilia p eodē instāti durationis qlē ordinē hnt zc. Si pprie sumat ordo nāe iplicat pdictionē: qm vt pz 5 meta. pora fm nām dicunt quecūq pingit eē sine alijs: z illa nō sine illis: z p pñs posterius nā non ptingit eē sine priori. igitur simul sunt. Si aūt aliqua nō sunt compossibilia p eodē instanti durationis vel pro eodez tēpore qd non refert in pposito nō sunt simul. igr nec inter illa est ordo nature. z ideo ponere aliqua eē incompossibilia fm durationē z hre ordinē nature est pdictoria affirmare. Ex pressius aūt minor eodē mō implicat pdictionē sicut pz in

Rñsio ad rōes aliorz. Ad p° T. c. 16.

C uenti. ¶ Ad pbationē dōm q aliud falsum assumit. videlicet q cuilibet creature ex se pueniit nō eē. hec eni proisus est falsa: qm si ex se creatur pueniret nō eē a nullo alio posset sibi puenire eē: z si ex se eēt nō ens a nullo possz eē ens. Sicut qr diameter ex se est incōmensurabilis coste sui quadrati a nullo alio posset eē sibi cōmēsurabilis: sed ver est q cuilibet creature nō ex se puenit eē. z q nulla creatura est ex se z a se ens: sz qlibet est ab alio. Et tales negatiuas itelligunt auctores p illas affirmatiuas vbi illas ponūt z talr eos intelligūt q eos recte itelligūt. Ex hō aūt negatiuis nō iferunt ille affirmatiue: nec ēt pt pcludi q non esse prius ordine nature pueniat creature q eē. Sz forte dicetur q non sic sumit in argumēto prioritas nature: sed pro tanto dicitur: quia non eē prius natura conuenit creature q eē quia creatura procedit de non eē ad eē. Aut forte qa ibi est prioritas pñe. nam sequitur. creatura ē. igitur prius non fuit. z non sequitur creatura nō fuit. ergo creatura ē. Antecedēs enim fuissz verum ante creationē mundi: z cōsequens falsum. z simlr de qualibet singulari creatura pz non pverti talē consequētiam. Si sic dicat nihil ad propositum: qr solum de facto arguunt q creatura prius nō fuit q eē: quod non negatur. nō aūt pbant q oppositū fuerit possibile. nam ille consequētie nō sunt simplices: sed tm vt nūc. ¶ Ad scdam nego pñtiam. Et ad probationē dico q nulla est. nam p similē modum probaret: q deus non pdestinauit aliquē ab eterno: qd est hereticum. arguam enim sic. Si pdestinauit. igitur necessario: qd est falsum: probatio pñtie: qr non potuisset non pdestinare tūc: nec ante nec post: quo qdlibet simlr pbatur vt in pposito. Dico igit ad argumentū: q fundat super imaginatione falsa. imaginat enim q si deus pduxisset ab eterno aliquam rez q in aliquo instāti primo pduxisset illam. z tunc querit an tūc vel ante aut post potuerit non producere. Hec autē imagi

Rñso D z rñonē Ad 2m

natio oino est falsa: qm ab eterno pduxisse non est pducere pmo in aliquo instanti eterno. sz est ante qdlibet temp' finitum actuale vel possibile vel imaginabile produxisse: ex quo manifeste negat fuisse aliquod tale pmum instans eternū. Un hoc qd dī ab eterno in pposito nō est dīo: sed dictio z equalēter syncathegoreumatica. sicut hec dictio totus. icludit eni in sua signatione equalēter vniuersaliter signum distributiuum cum suo distribuibili qd est tēpus. z idē valet vt dictum est qd hec dīo. Ante qdlibz tēpus: sumēdo tpe gnalissime modo prius tacto. Et ppterea iuxta doctrinam quorūdam modernor logicorum magis eēt ppōnēda illa dictio q postponēda vbo. vt diceret ab eterno produxit q produxit ab eterno. nam fm eos ex secūda vr posse inferri. igitur in aliquo instanti producit ab eterno. sicut sequit. sor. fuit albus. igitur in aliquo instanti fuit albus. ex pmo tamē inferri non pōt illud: si tm vna indifferēter ponat pro alia ad sensuz q pprie facit pma tunc nullum tale pmū instans concipit: quo nō concepto pz q argumētatio sequēs est oino impertinēs: cū ipsa supponat aliqd determinatum instans in quo primo fit res pducta: z querat deinde vtrum tunc vel ante aut post zc. Si aūt conformiter 2° sensui querat an deus ab eterno. i. ante qdlibz tēpus finitum potuit nō pducere. Dōm est q sic. quelibet enim singularis istius vniuersalis est va. nec tm ex hoc sequtur q ante eternū potuit nō pducere: cum nullum tale fuerit eternum. Scdo dico q qn deus pduxit z quandocūq pduxit potuit non pducer: z qcquid sit dicēdū ad pbationē in pñium pz lib. p. dist. 38. q. pma. arti. 3. ¶ Ad tertiū dico q ab eterno deus potuit pducere equū de mā. z cuz probatur q nō: qr si pduxissz de materia aut produxissz p motum aut p mutationē. nego pñam. nam oppositū pñequētis potest stare cum añte. vt pz ex scda pclusiōe. ¶ Ad qrtuz dico q electio sumitur duplr. vno modo stricte vt ē. s. pclusio pnsilij fm q hētur 3° ethic. z sic nō cadit in deo. alio modo cōiter pro libera volitione cōtingēter volibilis. Si pmo modo sumatur nego maiorem. Si scdo mō. nego minorē. nō eni necesse est si alicui quicq cōicatur electiue sic sumpta electione q illud intelligatur eē sub opposito aut illo carere: sz sufficit q sit possibile illud esse sub opposito: z q esset si illud nō sibi cōicaretur. ¶ Ad pfirmationez: dicendū q electio scdo modo sumpta est etiā respectu pntis: lz pma sit tm respectu futuri. ¶ Ad quintū suppono q productio non est alia res a re pducta: qd inferius declarabitur: z ex hoc pductionē alicuius eē in instāti vel in tēpore ad bonū intellectū non ē aliud q rē illam pduci in instāti vel in tpe. Cum g dī nulla pductio mēsurata instanti transeunte potest eē eterna. Ad propositum loquēdo: duplex pōt eē sensus. vnus: nulla productio zc. i. impossibile ē aliquid pductū in instanti transeunte eē vel fuisse ab eterno. Alius sensus est. Nulla pductio zc. i. impossibile est aliqd ab eterno fuisse productum in instanti transeūte. z vtroq modo dico ppositionē eē falsam. Ad pmam probationez concedo q nullum instans pōt eē eternum ad bonum intellectum: z nego consequētiaz q infert. Igitur nec productio mēsurata instanti. siue pñs illud intelligat iuxta pmuz sensum maioris siue iuxta 2m. Qm possibile est aliquid eē productum z produci ēt actu in instanti z in nullo tm instanti eē pmo productum vl primo pduci sicut possibile ē aliqd fieri in aliquo instāti z in illo instanti non incipere eē vt pbatum est in pma conclusione: nec minus est possibile absolute in nullo instāti ipsum incipere eē vel incepisse. Si g consequēs itelligatur pformiter primo sensui maioris nō valz consequētia. nam possibile est aliquid pductuz: z qd ēt actu in instanti pducit fuisse ab eterno. Itē nec in secundo sensu valz. qm possibile ē aliquid ab eterno fuisse pductū in instāti: z cū hoc stat q nullū instans fuerit eternū vl ab eterno. nam cū pi: poſe est aliqd ab eterno fuisse pdu

F Ad 3m Ad 4m Cap. 6. G Ad 5m D

3 erum in instanti/ly instāti. supponit ↄfuse tn̄. Scđa ꝓbatio ēt deficit in ↄn̄a silī modo. ¶ Ad tertiā probationē cū dr̄: in omni mensurato instāti trāseunte productio differt a manutenētia. Dico ꝙ de virtute sermonis ꝓpositio est falsa simplr̄. capiendo tn̄ eam in aliquo bono intellectu. s. ꝙ oē ꝓductū ⁊ ↄseruatū in aliquo instāti ꝓducit̄ in quo non ↄseruat̄: vel in aliquo istanti fuit productū in quo non fuit ↄseruatū: ↄcedenda est ꝓpositio tanq̄ v̄a de inesse vt nūc. qm̄ eē hōīs in aliquo instāti icepit in quo nō fuit ↄseruatuȝ. vel si nūc icipit in hoc instāti nō ↄseruat̄: qr non proprie dr̄ ↄseruari vel manuteneri nisi ꝙ p̄fuit imediate: ⁊ s̄m hunc modum ꝓcedit argumentatio: ⁊ iō de facto ꝓbat nullā talem reȝ fuisse ab eterno: qr tn̄ possibile fuit ⁊ est aliqd esse factū: ⁊ in nullo istanti icepisse: ⁊ si aliquid eiusdē modi esset ipm̄ in nullo istanti finisset ꝓductū: in quo nō fuisset conseruatū. pȝ ꝙ illa nō est necessaria: ⁊ ꝙ ratio non probat impossibile fuisse rem aliquā fuisse ab eterno ꝓductā. ¶ Ad

Ad 6ᵐ **K**

sextū p̄ pōt dici ꝙ cōcessa ↄclusione nō habet̄ intentū. naȝ nō sequit̄. hec est necessaria. a. incipit. igitur nō fuit possibile. a. nō incepisse. sicut nō sequit̄. hec est necessaria. Adam fuit. igit̄ nō fuit possibile. Adam nō fuisse. Scđo dōȝ ꝙ aliquid esse in ↄtinuo fieri pōt duplr̄ itelligi. vno modo ꝙ fit successiue pars eius post partē: ⁊ sic fieri distinguit̄ a factū esse. ⁊ qđ taliter fit nō est. Alio mō ꝙ q̄uis ipm̄ fit ⁊ factū fit. in toto tn̄ tp̄e ⁊ in quolibet eius instanti ipsum hȝ esse ⁊ actu totum fit ab agente. sicut si corpus luminosum ⁊ subiectum luminis quiescant lumen causatum in toto tēpore quietis ⁊ in quolibet eius instanti totū fit sil̄r: ⁊ factū est vt supra dictū est. Tūc si in maiore sumat̄ fieri in p̄ mō nego eam eē necessariam. Et ad ꝓbationē dico ꝙ nō sequit̄ consequēs: eodē mō accipiēdo fieri. Si v̄o in maiore sumatur fieri scđo mō adhuc est falsa ꝑꝑ falsam iplicationeȝ: iplicat enī aliqd esse factū de nihilo: ⁊ nō ↄtinue illo mō fieri: ⁊ p ↄn̄s nec a deo ↄseruari. ¶ P. In eodē sensu minor est falsa

L **Ad 7ᵐ**

⁊ silr̄ probatio eius. ¶ Ad 7ᵐ dōȝ ꝙ creari vtroq̄ modo pōt exponi: ⁊ ab auctoribus aliqn̄ vno modo ⁊ aliqn̄ alio sententialiter iuenit̄ expositum. Si aūt exponat̄ p̄ modo cōcedēdum est ꝙ q̄diu creatura hȝ esse ab alio ⁊ nō de aliq̄ semper creatur. non tn̄ est in ↄtinuo fieri sic dies ⁊ ago ⁊ p̄ mō dicto fieri in p̄cedēti solone: sȝ est i ↄtinuo fieri secūdo mō: ⁊ sic ↄcedit Aug. 8. ⁊ 9. sup Gen̄. vt supra dictuȝ est de creatura q̄libȝ: ⁊ eodē mō dȝ ↄcedi ꝙ ↄtinue creatur sic accipiēdo creari q̄uo ↄseruare ⁊ creare: ⁊ ↄs̄uari creari. Si v̄o sumat̄ scđo mō: tūc dōm est impoē esse ꝙ creatura fuerit creata ab eterno. Sed ex hoc nō sequit̄ ꝙ non potuerit esse facta ab eterno. nam bene stant simul ꝙ ab eterno fuerit facta ⁊ nō de aliquo: ⁊ tn̄ nō fuerit aliquādo p̄mo facta ⁊ p ↄn̄s nec creata sic exponēdo creationis nomē: q̄niō p̄mū infert scđm. Et primū est qđ intēdo: ⁊ quod queritur in questione. ¶ Ad octauum dicendū ꝙ nihil valet. nam

Ad 8ᵐ **M**

sic probaret̄ ꝙ deus nō potuit ab eterno p̄destinare aiam antichrīi: aut aliquā ex reprobatis: qr de facto nō predestinauit. igr̄ trāsisset a ↄ̄dictorio in ↄ̄dictorium ⁊ non p mutationē factam in p̄destinato: ↄstat. cum nihil penitus fuerit aut fuisset: etiā esto ꝙ fuisset predestinatus: nec per mutationē in deo. Et eodē modo ꝓbaretur ꝙ nihil qđ deus nō prescIuit potuit ab eterno p̄sciuisse: que oīa sunt falsa ⁊ erronea. Rn̄deo igitur ad rōnē ⁊ nego ↄn̄tiā. nec ꝓbatio valet: qr q̄uis de facto sit verū ꝙ nō ꝓduxit: si tn̄ ab eterno ꝓduxisset: nūq̄ fuisset veꝝ ipm̄ non ꝓduxisse: ⁊ per ↄsequēs non trāsisset a non ꝓducere in ꝓducere: vel a non ꝓduxisse in produxisse: vt sic loquar. ¶ Ad nonū dōm ꝙ nihil ēt

Ad 9ᵐ

valet. nam pariter ↄcludit vtrāq̄ partē ↄ̄dictionis: qđ pȝ: qr vt sumit̄ in minore ab eterno fuit verum dicere. mūdus potest esse. ⁊ silr̄ mundus potest non esse. igitur si mūdus non fuissȝ ab eterno acquisiuit vnū extremū ↄ̄dictionis. s. non esse: ⁊ per ↄn̄s si argᵐ valet reliquit reliquum. s. esse. igitur prius fuit: ⁊ per ↄn̄s si mundus non fuit ab eterno. mūdus fuit ab eterno. Eodem modo ꝓbaret̄ ꝙ deus nullum potuit ab eterno p̄destinare. nā q̄cunq̄ potuit p̄destinari: potuit ⁊ nō p̄destinari. Si ergo aliquis fuit p̄destinatus ab eterno: ⁊ acquisiuit illud extremum iuxta modum loquendi arguentis reliquit reliquum: ⁊ per ↄn̄s prius fuit sub illo. igitur prius fuit non predestinatus. igit̄ si ab eterno fuit predestinatus nō fuit ab eterno p̄destinatus: qđ est impoē. Dōm ergo ꝙ maior est falsa accipiēdo ꝓprie relinquere sic accipitur in vlteriori deductiōe argumēti. Sed si accipiat̄ relinquere pro non hēre: vel nō esse sub. ad bonū itellectū vera est. Sed tūc non ↄcluditur qđ itendit: qr nō est verū. nihil pōt non habere non esse: nisi prius habuerit non esse: sic nec eȝ verum est. nihil pōt non habere eē nisi prius habuit esse: ⁊ p ↄn̄s: non est verū accipiēdo relinquere in eadē significatione. Nihil potest relinquere nō eē nisi prius fuerit sub non esse. ¶ Ad 10ᵐ dico ꝙ eternuȝ duplr̄

N

Ad 10ᵐ

sumi pōt. vno modo ꝓprie ⁊ stricte: ⁊ sic dr̄ de illo tm̄: qđ est vel fuit sine initio: ⁊ erit sine fine: ⁊ est incōmutabile diuino ac impoē non esse. Vn̄ Aug. 83. q. vult ꝙ illō qđ est cōmutabile nō recte dr̄ eternū: ⁊ in 4ᵒ de tri. idē vult: sic. d. 9. p̄mi habitū ē. Alio mō potest sumi eternū large ⁊ iproꝑe: ⁊ hoc tripliciter. s. a parte post: ⁊ sic creatum ⁊ poē non esse: qđ in eternum. s. sine fine durabit pōt dici eternuȝ: ⁊ a parte ante: vt si aliqđ hō ab eterno fuisset diceretur eternuȝ. Uel ex vtraq̄ parte: vt si fuisset ab eterno ⁊ esset futurū in eternū posset: lȝ improprie eternū dici. Tunc ad argumentum si sumatur ꝓprie eternū. s. p̄ modo ↄcedo maiorem ⁊ ↄclusionem silr̄. Unde dico ꝙ impossibile fuit aliquā aliā rem a deo fuisse eternam: qr impossibile fuit aliquam rem a deo fuisse necesse esse ⁊ imutabileȝ. Sed cum hoc stat ꝙ poē fuerit aliam rem a deo ab eterno fuisse: qm̄ q̄uis fuisset ab eterno: non fuisset tn̄ eterna: ꝓprie sumēdo eternuȝ: qm̄ fuisset possibilis non esse: ⁊ sic dicebat̄. di. 9. p̄. adhuc deus fuissȝ prior ea prioritate eternitatis. Unde ꝓprie loquēdo aliud est ab eterno potuisse fuisse: aliud est potuisse fuisse eternum: sicut etiam aliud est posse fore in eternum: ⁊ posse fore eternum. nam q̄daȝ creature erunt in eternū: ⁊ tn̄ nō erunt eterne. Si v̄o in maiore sumatur eternū improprie. s. scđo mō. tūc nego ipsam: ⁊ simul illā ꝓpōnem assumptā ad ipsius ꝓbationē si sit vlis vt opȝ si ↄcludere debeat. s. potētia ad eē eternum necessario ↄiūgitur actui ponendo eternum p ab eterno. Tūc ad p̄mā ꝓbationē cū dr̄.

O **Q.ŏ. 19.** **Cap. 18.**

Ubicunq̄ potētia non nec̄io ↄiungitur actui actus pōt sequi potētiam s̄m durationē: vel potētia p̄cedere actū. nego eam loquēdo de actu ⁊ potētia. sicut loquitur arguēs. instantia pȝ. nam constat ꝙ posse eē p̄destinatū ab eterno nō nec̄io ↄiungit̄ actui. alias nō fuisset possibile nullum eē ab eterno p̄destinatū. ⁊ oīs qui potuit eē p̄destinatus fuisset p̄destinatus. vtrūq̄ aūt ē hereticū: ⁊ tn̄ eē ab eterno p̄destinatum non pōt sequi s̄m durationē suā potētiam: qr tūc illud non fuissȝ ab eterno p̄destinatum. Ad aliā ꝓbationē dōm: ꝙ in illa ꝓpositione. in ꝑpetuis ⁊c̄. sumitur ꝑpetuum p eterno p̄mo modo dicto: ⁊ sic est v̄a. Si v̄o sumeret̄ scđo modo eēt falsa. ¶ Ad 11ᵐ nego an̄s. Ad ꝓbationē dico: ꝙ ignis ꝓduxisset splēdorē de aliquo sicut mō dr̄ ꝙ ipm̄ ꝓducit de aliquo: ⁊ cū infertur. igitur aut p motuȝ aut p mutationē. nego ↄn̄tiam. nam sicut post p̄mū istans sui eē in quolȝ instanti tēporis quo durat splēdor producitur: ⁊ non tn̄ p mutationē aut motum. supposito ꝙ ignis ⁊ subiectum splēdoris s̄m nullam aliam trāsmutationē mutetur: vt supra pȝ in scđa conclusione: sic si ab eterno ignis fuissȝ ⁊ subiectum splēdoris. splendor fuisset absq̄ motu ⁊ mutatiōe productus. Et cū dr̄ ꝙ oīs reductio entis i potētia ad actū est altero hoꝝ modoꝝ. dico ꝙ verum ē entis in potētia abijciente actum vel distante ab actu s̄m modū loquēdi Phi. non aūt entis in potētia nō distante: ⁊ pȝ ex

P

Q **Ad 11ᵐ**

A eo qđ iam dictū est. ¶ Ad 12m cum dī: aut potuit creando aut nō creando: si accipiat creando iuxta pmā expositionē de creari datā in rńsione ad septimū argumētū: dico qꝫ potuit pducere creando: nō tñ de nouo pducēdo. nec obstat qꝫ de facto nō fuerit: qꝛ nō sequit. b. nō fuit ab eterno. igr̄ nō potuit fuisse nisi de nouo: aut postq̄ nō fuit. sic etiaʒ nō seqr̄. igr̄ nō potuit ab eterno fuisse. Et silr̄ dico qꝫ qđlʒ futuꝝ pduci potuit non de nouo ⁊ ab eterno: sʒ ab eterno. Sed si accipiat creando iuxta scđaʒ expōneʒ de ly creari: sic vr̄ accipere argm̄ pp illā additionē. vel de nouo pducēdo. ita qꝫ ly. vel. stet ibi expositiue: dico qꝫ deus nō potuit ab eterno pducere. b. creādo. sed ex hoc nō sequit qꝫ absolute ⁊ simplr̄ nō potuerit h̄ pducere. ¶ Ad 13m ꝯcedo qꝫ deus potuit ab eterno pduxisse istū mundū: ⁊ nego vlteriorē ꝯñiaʒ q̄ dī. igr̄ potuit ab eterno pduxisse istū creatū mundū: si accipiat creatū scđo modo pdicto. i. de nouo pductū sic ēt accipit argumētū: nec pbatio ꝯñe valʒ. Nam ita bñ ꝯuertunt vt nūc. iste hō ⁊ iste hō reprobat⁹ demonstrato aliquo reprobato sic ꝯuertunt. iste mundus ⁊ iste mūdus creatus: ⁊ ita ēt sūt singulares: ⁊ tñ nō sequit. de⁹ potuit ab eterno pdestinasse istū hoiem. igr̄ potuit ab eterno pdestinasse istū hoiem reprobatū. nā añs est verum: ⁊ ꝯñs iplicat ꝯdictionē. sic illa iplicat ꝯdictionē. deus pdestinauit hūc hoiem reprobatū. Ista tñ est vera. istū hoiem reprobatū deus potuit ab eterno pdestinasse: ⁊ silr̄ hec est vera. istū mūdū creatū deus potuit ab eterno produxisse. ¶ Ad 14m qđ p certo inter oia est difficili⁹ meo iudicio si teneret 4a ꝯclo supra posita. s. qꝫ illud qđ nō fuit pōt p diuinā potentiā fuisse. tūc esset dōm qꝫ ⁊ anteq̄ pducit. b. ⁊ qñ pduxit: ⁊ silr̄ post potuit ipm pduxisse ab eterno. ⁊ ꝯcedendū qꝫ ēt nūc pōt pduxisse ab eterno: ⁊ vlteri⁹ qꝫ per actionē subitā. i. pducendo totū sil: nō tñ in aliquo instāti h̄. Si vō illud nō teneat nō vr̄ aliter posse dici nisi qꝫ anteq̄ pduxit potuit pduxisse ab eterno: ⁊ tñ qꝫ in nullo instanti anteq̄ pduxit potuit pduxisse ab eterno. vñ neganda ē illa ꝯña. igr̄ in aliquo instāti añ. a. potuit ⁊c̄. Sicut multi dicunt ad casum illum. sor. desinit ante. a. ⁊ tñ in nullo instāti ante. a. Et si querat p quo supponit ly. ante. dōm qꝫ pro toto tpe eterno imaginabili cathegoreumatice. Cui ñ plʒ hec rńsio pcuret meliorē. ¶ Ad 15m nego pmā ꝯñam. cuʒ pbat: qꝛ sequit. hec res fuit ab eterno. igr̄ nō potuit annihilari a deo qn prius fuit tpe ifinito. ꝯcedo ꝯñiam: sʒ aliā que sequit. igr̄ hec res per tps ifinitum fuit idependens a deo: ⁊ nō possibilis nō esse. nego: qꝛ lʒ supposito qꝫ ab eterno fuerit necesse eam fuisse per tps infinitū ante suā annihilationē. per nullū tñ tps ifinitū fuit necesse illā fuisse añ annihilationē suam: qnimo in quolibet instāti pterito potuit annihilari. Exēplum pʒ in alijs. nā si aliqd mouet localiter nece est ipm moueri per aliqđ spatium: ⁊ tñ p nullum spatiū nece est ipm moueri. Nā qdcūq̄ detur possibile est: qꝫ moueat p partē eius tm̄. Silr̄ in pposito ꝯ pʒ. nā posito qꝫ fuerit tps ab eterno. ⁊. b. nō fuit ab eterno sequitur. b. nō fuit ab eterno. igr̄. b. nō potuit esse vel creari qn prius nō fuit per tps ifinitū. nec tñ vltra sequit. igr̄ p tempus ifinitum. b. nō potuit esse: vel per tps ifinitū. b. nō potuit creari: qm̄ nullū tps fuit qn ante ipsi⁹ finē. b. potuerit esse. ¶ Ad auctoritates ꝯñter est rńdendū: ⁊ ad illā Ambro. dico qꝫ itelligenda est sm acceptionē eternitatis ppriaʒ: vt dcm̄ est in rńsione ad decimū argumētū: sm quē itellectū esto qꝫ aliqđ opus dei fuisset ab eterno adhuc nō equaret ei⁹ eternitas eternitati dei. qnimo nec ipʒ recte ⁊ pprie diceret eternū. ¶ Ad Dam. dōm qꝫ eodē mō accipit coeternū. ¶ D. Adhuc pōt ꝯcedi sua ppositio accipiēdo esse eternū p eē ab eterno: sed in sensu ꝯposito: nō autē in sensu diuiso: ⁊ in h̄ sensu nō est ꝯ dicta. ¶ Ad Aug. ꝯtra Felicianū dōm qꝫ illa diffinitio vtiq̄ de facto ꝯuenit omni creature: ⁊ h̄ sufficit sibi. si aūt aliq̄ fuisʒ ab eterno. nō eēt

[Marginalia, left column: A; Ad 12m; Ad 13m; B; Ad 14m; C; Ad 15m; D; Ad ab. (Ambro.); ad dam.; ad aug.]

ꝯueniens vl̄r. aut si sic: qꝛ noīa sunt ad placitū. dōm eēt qꝫ illa res pducta a deo nō esset creatura: eēt tñ res a deo fcā iuxta illō qđ dcm̄ est ad. 12. argumētū. ¶ Et ad auctoritatem Ugo. posset eodē mō dici. Sed scđo ⁊ melius dōm qꝫ diminute allegat auctoritas: qm̄ ibi nō terminat sniā. sunt enim hec v̄ba eius. Cui⁹ optime virtus ieffabilis sicut nō poterat aliud pter se hēre coeternū quo in faciendo iuuaret: ita cū voluit sibi ⁊c̄. Nūc aūt non sequit dei oipotētia nō potuit habere aliud coeternuʒ quo iuuaret. igitur non potuit habere aliud coeternuʒ. i. qđ ab eterno esset.

¶ Factū ab illo: vñ nō vult nisi negare mām aliq̄ eternaʒ nō adeo factā ex q̄ alia fecerit ⁊ sine illa ⁊ nō nisi de illa facere potuerit q̄ fecit: ac sic p aliqd coeternū fuerit adiutus Sic manichei opinati sūt: pp q̄ rē dicit Aug. eos negare deuʒ eē oipotētē. i lib. đ fide ⁊ symbolo caplo p̄ vbi dicit: qꝫ structores domoꝝ ⁊ alij opifices nisi adiuuētur parata mā ad effcm̄ sue artis peruenire n ꝯ pñt. Nam ꝯpp̄m ꝯñtis oprie stare pōt cā añte. Nā si aliquid ab eterno ipse fecisset: non tamen illo iuuaret oipotentia eius ad aliqd aliud faciēdū. Et cōformiter ipse loquit Aug. in libro de fide. ⁊ in symbolo. vbi ꝯ Manicheos dicit qꝫ nō itelligit fabricatorem mūdi nō esse oipotētem si mūdum fabricare nō posset nisi eum aliq̄ nō ab illo fabricata natura tāq̄ materies adiuuaret. Et loquit ex similitudine mechanicoꝝ opificū de quib⁹ imediate premisit qꝫ nisi adiuuent parata materia ad effectum sue artis puenire nō pñt. Ex his pʒ qꝫ non est itētio Ugo. negare absolute qꝫ fuerit possibile aliquid aliud a deo ab eterno fuisse: sed solum aliquid ab eo no factum quo in faciēdo iuuaret tanq̄ materia: ⁊ hoc etiā manifestant verba que ꝯtinuate sequunt. ait eni ita sibi cū voluit suberat vt qꝫ voluit quādo ⁊ quātum voluit de nihilo creare. oia ergo q̄ facta sunt deus nō solū ex materia fecit: sed materiam omnium de nihilo fecit.

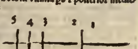
¶ Ad rōnem pmam. q. rńdeo pmo negādo añs ⁊ ad omnes pbationes pʒ quid dicendū sit ex dictis in 4a ꝯclusione: ⁊ etiam in p̄ libro vbi de hac mā agitur. ¶ Scđo. siqs nō vellet tenere pdcām quartā ꝯnem cū hijs que sequunt ad ipsam posset aliq̄liter respondere ad rōneʒ. nescio tamē vtrum sufficienter plene saltem apparēter forte tamen improbabiliter. ꝯcedendo. s. antecedēs ⁊ negādo cōsequentiam. tunc ad pbationem posset ꝯcedi qꝫ nūc h̄ est necessaria. hoc nō fuit ab eterno: qcunq̄ alio a deo demonstrato. ⁊ vlteri⁹: qꝫ in q̄libet istāti pterito fuit necessaria: ⁊ sua opposita ipossibilis. s. ista hoc fuit ab eterno. Et cū arguit vlteri⁹. In nullo istāti h̄ fuit possibilis. igr̄ h̄ nō fuit possibilis. posset negari ꝯña. Et eodē mō si arguit sic. In nullo instāti hoc potuit eē ab eterno. igr̄ hoc nō potuit eē ab eterno. ⁊ ꝯñter numerāde eēnt alie ꝯñtie qb⁹ ex oppositis ꝯsequētiū iferrēt opposita añtiuʒ. v̄. g̃. quo ad pmā h̄ fuit possibilis. igit in aliq̄ instāti h̄ fuit poss. Quo ad 2m. hoc potuit eē ab eterno. igr̄ in aliq̄ instāti potuit eē ab eterno.

Quantū ad 2m articulū breuiter rńdeo. qꝫ sic: ⁊ pʒ pbatio ex dictis. Nam qua ratiōe possibile fuit aliquam rē fuisse ab eterno. possibile fuit etiam vt q̄libet res esset ppetua. verbi gr̄a. celum ⁊ itelligētie ⁊ elm̄ta. Nec minus possibile fuit semper fuisse mota corpora celestia ⁊ egisse in hec iferiora ac sic ab eterno fuisse gñatiōes ⁊ corruptiones reꝝ sicut fuerūt iam tot millibus annorū cū in nullo pdictoꝝ ꝯdictio aliq̄ implicet aut ex eis iferatur. igitur ⁊ possibile fuit ab eterno mūdum fuisse. ¶ Sʒ contra hoc preter rationes alterius opinionis p articulo primo que omnes sunt cōtra ꝯclusionem huius secūdi articuli arguitur ab eisdē difficilr̄ valde ꝯtra ꝯclusionē hāc in speciali. Et lʒ multe ab eis fiant rōnes: qꝛ tamen super paucis qbusdam radicant fundamētis aliquas recitabo. ex quaꝝ solutionib⁹ patebit solutio ceteraruʒ. ¶ Primo igitur arguit sic. Si mūdus fuisset ab eterno infinitus. tem

[Marginalia, right column: E; ad Ug; F; Cap. p̄.; G; H; 2⁹ artic.; pm]

pus esset preteritū.ↄ̃ñs est impossibile.igitur antecedens
est.impossibilitas ↄ̃sequentis pꝫ:qꝛ de rōne preteriti est ꝙ
sit totum acceptum ⁊ completū ⁊ nihil ei⁹ sit in potētia ad
accipiendum in futuro.de rōne aūt infiniti est ꝙ sit incom
pletum nec totū acceptū ⁊ in actu positū.sed semꝑ aliqd
eius sit in potentia:⁊ qd̓ restat accipiendū.De aūt rationes
sunt repugnātes ⁊ incōpossibiles.¶ Scd̓o sequeretur ꝙ
īfinito vel infinitis posset fieri additio:qd̓ est impossibile.
ↄ̃sequētia pꝫ.nam infiniti dies p̄cessissent hodiernam:⁊ oi
bus precedētibus potest addi dies crastina:⁊ postea alia
⁊ sic semper.¶ Tertio sequeret̄ ꝙ vel aliqd eēt maius in
finito seu aliqua plura īfinitis:vel pars non esset minor to
to.Utrūqꝫ aūt est impossibile.ↄ̃sequētia ꝓbatur.naꝫ dies
precedentes diem hesternam sunt pars totius tēporis:qd̓
fuit vsqꝫ ad hodiernam inclusiue:⁊ ita esset si mundus fu
isset ab eterno:⁊ constat ꝙ illo posito infiniti dies precessis
sent hesternam:aut illi oēs simul cum hesterna ⁊ hodier
na essent plures q̄ꝫ illi tn̄:⁊ sic seqtur ꝙ aliqua essent plu
ra infinitis vel non essent plures:⁊ per ↄ̃ñs nec illi essent
pauciores:⁊ tūc seqtur ꝙ illa multitudo particularis non
erit minor suo toto.¶ Quarto sequeret̄ ꝙ vnū infinitum
esset multiplex ad aliud.vbi gr̄a.duplū ⁊ triplum:⁊ sic ꝫ
alias ꝓportiones certas pꝫ.nam sicut ois senarius est du
plum ad trinariū.ita īfinita multitudo senarioꝝ dupla es
sent ad infinitā multitudinem trinariorū si vtraqꝫ eēnt.pꝫ
qꝛ qlibet senarius īfinitoꝝ ↄ̃tineret duos trinarios. Si āt
mundus fuisset ab eterno p̄cessissent īfiniti trinarij ⁊ īfiniti
senarij dierum.Impossibilitas ↄ̃sequentis probat̄:qꝛ vnū
infinitum non est alio infinito maius:⁊ per ↄ̃sequens neqꝫ
multiplex.¶ Quinto.si mundus fuisset ab eterno infiniti
equi fuissent generati successiue:⁊ tamen aliquis fuisset p̄
mus equus anteq̄ꝫ nullus.⁊ aliqs vltimus.ↄ̃sequens est
īpossibile.nam positis extremis nō est possibile media eē
infinita.ↄ̃ñia ꝓbatur.nam si mundus fuisset ab eterno fu
isset factus a deo:qꝛ aliter non potuisset esse.actio aūt dei
nō fuisset terminata ad res in vniuersali.sed in singulari ⁊
determinate ad hāc vel illam.igr̄ si ab eterno fecissꝫ mun
dum cuiuslibet spēi generabilium fecisset imediate aliqd̓
indiuiduum signatū:⁊ ex illo fuissent postea ceteri successi
ue gn̄ati vsqꝫ ad equū nunc nouiter gn̄atuꝫ.ponatur ꝙ ali
quis nūc p̄ sit genitus:⁊ hic eēt vltimus:⁊ ille a deo ime
diate factus fuisset primus.¶ Sexto sequeret̄ ꝙ actuali
ter esset multitudo īfinita aīarum rōnaliū.nā īfiniti hoīes
p̄cessissent quoꝝ singuli singulas ⁊ ꝓprias aīas habuissēt
⁊ nulla fuisset corrupta.igr̄ nūc essent siml̓ in actu īfinite:sed
ↄ̃ñs est impol̓e:ergo impol̓e sit esse multitudinē actu īfinitā.
¶ Septimo sequeret̄ ꝙ fuisset pol̓e esse magnitudinē infi
nitam:qd̓ simil̓r est falsum sicut de multitudine.ↄ̃ñia pꝫ.
nam deus potuisset qualibet die causasse vnum lapidē cu
bitalem ⁊ priori vnisse.infiniti autem cubitales nō dubiū
est ꝙ infinitam magnitudinē ↄ̃stituerent.¶ Octauo seque
retur.ꝙ deus potuisset fecisse vnum triangulum infinitū.
hoc aūt implicat ↄ̃dictionem:qꝛ ex quo esset triāgulus ha
beret latera ↄ̃stituentia angulos:⁊ per ↄ̃sequens termina
ta ad aliqua puncta:⁊ ꝑ hoc essent finita.si aūt esset infini
tus:oporteret ꝙ sua latera essent īfinita:⁊ sic latera triāgu
li infiniti eēnt īfinita ⁊ finita:qd̓ iplicat ↄ̃dictionem.Sꝫ cō
sequētia ꝓbat̄ p̄:qꝛ q̄libet die potuisset fecisse vnum trian
gulum maiorē triangulo facto die p̄cedēti s̄m aliquā cer
tam q̄ꝫtitatē:⁊ s̄m hoc hodiernus triāgulus eēt īfinitus:
nā ↄ̃tineret in se īfinities q̄ꝫtitatē determinatam excessus.
Scd̓o ꝓbat̄ ↄ̃ñia.qꝛ potuisset ab eterno fecisse vnū trian
gulū:⁊ deinde die q̄libet ad q̄ꝫtitatem vnius cubiti duo la
tera eius augmētasse:quo posito nūc esset īfinitus.Simili
mō posset ꝓbari de circulo:nā sicut deus potuisset ab eter
no fecisse celū empyreū sic q̄libet die retēta sphericitate eius
finita s̄m ↄ̃cauū ⁊ conuexū potuisset cū s̄m q̄ꝫtitatē deter
minatā augere:⁊ sic nūc eēt īfinitū:⁊ tn̄ tam in concauo q̄ꝫ
in ↄ̃uexo circulare:qd̓ iplicat ↄ̃dictionem.¶ Ad p̄m cōce
do ↄ̃ñiam ad bonū intellectū ↄ̃ñtis:⁊ ipolitatē ↄ̃ñtis ne
go.ad ꝓbationē cū dr̄:ꝙ hec ⁊ illa sunt de rōne īfiniti:di
co ꝙ falsum est:sicut dis.44.q.vlti. p̄mi lib. est ostensum.
¶ Ad 2m ↄ̃cedo ↄ̃ñs:⁊ pꝫ ꝙ ipm nō est ipol̓e ex qōne p̄al
legata.¶ Ad 3m pꝫ ibidem.¶ Ad 4m nego ↄ̃ñtiam.dico
eni ꝙ īfiniti trinarij eēnt ēt īfiniti senarij ⁊ nō solū:sed ⁊ īfi
niti cētenarij ⁊ īfiniti millenarij:⁊ sic de q̄libet alia specie
numeroꝝ:ꝓpter qd̓ īfiniti senarij nō essent poti⁹ multipli
ces ad infinitos ternarios q̄ꝫ ecōuerso.Nec ꝓbatio valet.
qꝛ q̄ꝫuis talis multiplicitas sit iter finitas multitudines ꝓ
portionales:nō sequitur tn̄ ꝙ sit ēt inter īfinitas iter quas
nulla est ꝓportio numeralis.¶ Ad 5m ↄ̃cedo.ꝙ īfiniti eq
fuissent gn̄ati.dico tn̄ ꝙ nō oportuisset ꝙ aliqs fuisset pri
mus anteq̄ꝫ nullus:qnimo possibile fuisset ꝙ quilibet
fuisset ab alio equo prius genito generatus:sicut de facto
fuisse diceret Phs.Ad ꝓbationem ↄ̃ñe concedo ꝙ si fuis
set mūdus ab eterno fuissꝫ factus a deo:⁊ vlterius dico ꝙ
actio dei nō fuisset terminata ad res in vniuli:sed in parti
culari.i.nō egisset deus res vniul̓es.cū nulle tales sint p̄
ter signa vniulia:sꝫ res singulares:⁊ ꝙ nō fecissꝫ nisi equū
singularē:⁊ ꝙ ab eterno fecisset aliquē equum singulareꝫ
mediante:siue ↄ̃currente alio singulari equo ad gn̄onē ei⁹
prius genito:nullū tn̄ equum fecisset ab eterno mediante
alio equo prius genito:⁊ sic nullus eēt p̄mus. Nec hec 2a
ꝓpositio repugnat p̄me.qm̄ nō sequit̄.ab eterno fecit ali
quē equum.ḡ aliquē equū fecit ab eterno:sicut nō sequit̄:
ante qd̓libet tp̄s qd̓ fuit aut potuit eē fecit aliquē equum.
ḡ aliqueꝫ equum fecit ante qd̓libet tp̄s qd̓ fuit aut potuit
esse.Sicut pꝫ ēt modicū sciēti logicā.Et huic simile appa
ret in intensione ↄ̃tinua forme q̄ itendit̄ per additionē noui
gradus.īfinite.n.ptes forme gn̄antur ⁊ gn̄ans nō generat
formā aliq̄ꝫ vl̓em:sed singularē tn̄:⁊ tn̄ nullā partem pri
mo gn̄at:nec iter illas aliq̄ fuit p⁹:qm̄ cuiuslibet medietas
prius genita fuit q̄ꝫ ipsa.¶ Per hoc tn̄ nō nego:quin de⁹
potuisset vnū equum fecisse ab eterno:⁊ ꝙ ab illo etiā fuis
sent infiniti successiue gn̄ati:sed hoc posito dico ꝙ nullus
fuisset p̄ genitus ab illo equo:sicut esto ꝙ agēs intendens
formā sit nouum ⁊ genitū:causet tn̄ successiue īfinitas par
tes forme:sed nulla est p̄ simplr̓ iter illas:⁊ p̄mogenita vl̓
cāta ab ipso.¶ Ad 6m dico ꝙ ↄ̃ñs non est ipossibile:pꝫ in
q.supra allegata.¶ Ad 7m eodē mō.Et vlterius addo ꝙ
sic arguētes ad idē ↄ̃ñs nō minus necessario deducuntur.
naꝫ ↄ̃stat ꝙ si deus potuisset q̄libet die creasse vnum lapi
dem ⁊c̄.sic ēt posset in q̄libet pte ꝓportionali eiusdē ꝓpor
tionis vnius hore creare vnū lapideꝫ ⁊ ↄ̃tinuare:sicut ibi
dr̄.cū igr̄ iste sint infinite.sequitur ꝙ in fine hore erit lapis
īfinitus.¶ Ad 8m nego ↄ̃ñā.ad ꝓbationē dico.ꝙ qꝛ sup
posita eternitate mundi quelibet diē p̄cessissent infiniti nō
fuisset pol̓e ꝙ q̄libet die sic fecisset maiorē triangulum in
determinato excessu:qm̄ tūc q̄libet die fuisset factus vnus
triangulus infinitus:triāgulum aūt eē īfinitū iplicat ↄ̃di
ctionē:q̄ꝫuis nō iplicet ↄ̃dictionem eē magnitudinē infini
tam.Et silr̓ dico ad 2m ꝓbationē ↄ̃ñe.nam si aliquē trian
gulū deus fecisset ab eterno:nō fuisset pol̓e vt illum die q̄
libet augmētasset s̄m certū excessum:⁊ cū h̓ quolibet die
illud augmētatū eēt triāgulus:qnimo supposito tali aug
mēto nulla die fuisset triāgulus:sed magnitudo quedam.
vnū tn̄ mō habens angulum cui⁹ latera in aliquā partem
essent infinita.Et per illud dōm est ad aliam deductioneꝫ
de circulo.nā illo casu posito nulla die habuisset ↄ̃uexuꝫ.
Et aduerte ꝙ cuilibet pn̄t ingeri simil̓r difficultates p̄di
cte ponēti ↄ̃tinuū nō cōponi ex īdiuisibilibus:qm̄ hoc po
sito in q̄libet hora sunt infinite partes ꝓportionales eius
dem ꝓportionis.ponat̄ ḡ nunc aliquis triangulus vel cir
culus:tūc arguā ꝙ poterit deus in q̄libet pte ꝓportionali

A vnius hore sequētis maiorē triangulū siue circulū fm de/terminatū excessum facere vel minimo illo augmētare: ꝛ sic mo ptes ꝓportionales dādo vltimā ꝛ nō pm̄. v.g. ꝙ poste rior medietas toti⁹ hore sit vltima ps ꝛ posterior medie/tas pṫe medietatis totius sit ps penl'. ꝛ sic deiceps fm ean/dē ꝓportionē diui/dēdo vsus pn̄ᵐ hore fʒ quem moᵐ pʒ. ꝙ

q̄ʒlʒ pṫē ꝓcedūt ifinite eiusdē ꝓportiōis. Et ꝯstat ꝙ nō mi/nus in q̄tācūqʒ pua pte tpis pōt deus agē qcqd vult q̄ʒ in vno die vel in vno anno. Hoc āt posito pʒ: qḋ seq̄t ꝙ i fine hore imo certe ꝛ in q̄libet pte ei⁹ ꝓportiōis ꝓdicte erit cir culus ifinitus ꝛ triāgulus ifinit⁹. Rn̄dēdū est ḡ ab oībus cōiter mō ꝓdicto. Tūc ad rōnes pn̄ᵃˢ. ¶ Ad pᵐ dōm ꝯfor miter fm ea q̄ dicta sūt ad. 14. ar. alteri⁹ opp. in ꝓcedenti arti. ¶ Ad 2ᵐ ꝯcedo ꝯn̄s. ꝛ ad iꝓbatione ei⁹ dico ꝙ nō est ipoſe ifinita eē ptransita nisi vnū eoꝝ sit pᵐ ptrāsitū: pʒ in ptib⁹ ꝓportionalib⁹ eiusdē hore vel alicui⁹ magnitudi/nis finite fm diuisionē iā positā: aut si aliqḋ sit pᵐ ptransi/tum: nullū aūt vltimū: sicut pʒ in ptibus ꝓportionalib⁹ fʒ diuisionē ꝯuersam iā positam: vtputa ꝙ pma ps sit medie tas toti⁹: ꝛ 2ᵃ sit pᵃ medietas sequētis medietatis totius: ꝛ sic subsequēter fm candē ꝓportionē diuidendo. Et de hoc diffusius dcm̄ est. q. vlti. dist. 44. primi libri.

¶ Distinctionis. j. Qō. iiij.

Retcrea qꝛ magr̄ i hac di. nō solū ostē dit deū eē pn̄ᵐ oīuʒ creaturaꝝ ꝛ efficiēs ꝛ finale: sʒ ēt ei⁹ actionez: q̄ creatio dr̄: distiguit ab actiōib⁹ alioꝝ agētiū: nō vt vi/deat̄ qd. seu q̄ entitas sit ipsa creatio. Uidē/dū ē ꝑ tāq̄ʒ de nob̄ notioꝛi: q̄ entitas ē actio agētis scd̄arij. Et qm̄ iter oēs actiōes he q̄ cū motu sūt/notiores existūt: iō ꝑ ingrēdū occurrit de motu ipso. Et sit qō ista. vtrū mo tus sit res aliq̄ fʒ se ab oi re pmanēte vna vel plib⁹ distin/cta. ¶ Et vr̄ ꝙ sic. qꝛ ois res successiua ē disticta a q̄lʒ re p manēte ꝛ q̄buslʒ pmanētib⁹: sʒ ois mot⁹ ē res successiua. ḡ ꝛc̄. mior pʒ: ꝛ maior ꝓbat̄: qꝛ successiuū ꝛ pmanēs ex op posito distinguunt̄: q̄ꝓpter nullū successiuū est pmanēs.

T.c.4. Ad oppositū est phs. 3ᵒ phy. vbi dic̄ ꝙ mot⁹ nō est pter res: supple ad q̄s mouetur aliquid. ꝯstat aūt ꝙ ille sunt res pmanētes. ergo ꝛc̄.

Ista qō mota est in hac fōia pp q̄ʒdā satis cōez ima/ginationē q̄ a tractātibus ð motu hētur. Di cunt. n. ꝙ mot⁹ q̄libet est q̄dā entitas fm se totā: ꝛ q̄ōlibet ei⁹ disticta a q̄libet ꝛ q̄buslibet reb⁹ pmanētib⁹ q̄ fuerunt anteq̄ʒ mobile moueret̄: aut sūt dū mouet̄: aut erūt postq̄ʒ cessabit moueri sil'. Exn̄s q̄ʒ in mobili dū mouet̄: ita ꝙ ea dr̄ mobile fōia moueri: sic corp⁹ dr̄ albū albedine que ipʒ ifomat: nec aliqd ipsi⁹ itrinsecū fuit pri⁹ q̄ʒ mobile moue ret̄: nec aliqd erit post. Hʒ q̄ʒ hec entitas ptes itrisecas si/bi inuicē succedētes fʒ prius ꝛ posteri⁹: q̄rū nulla sil' in aliq̄ tpe vel istanti existit vel aliq̄ virtute existē pōt cū alia: ꝛ ex h̄ dr̄ entitas successiua. Imaginant̄ q̄ʒ ꝓdicti aliq̄s idiuisi/biles entitates q̄b⁹ mobile dr̄ eē mutatū: sic motu dr̄ moue ri: q̄s vocāt mutata eē: ꝛ sic q̄ʒlibet eaꝝ dicūt eē rē disticta a re q̄lib5 pmanēte. Eādē ēt imaginationē hn̄t ð mutatiōe subi. Quā imaginationē nō ꝓlixi⁹ declaro: qꝛ multū vul gata ē: ꝛ ēt ex iꝓbatiōib⁹ magl declarabit̄. Et qꝛ h̄ opio mihi nō vr̄ vā: iō ꝑ ꝯ eā pono ꝯnes aliq̄s ꝛ ꝓbabo. Scd̄o ponā ꝯ illas ꝯnes ꝛ ꝓ ista oppo. rōnes ꝛ ad illas rn̄debo. ¶ Qḋdā āt hʒ eē i actu. s. illḋ ꝙ termiat motū i actu: qḋdā āt tm̄ in poᵃ. s. iᵒ ꝙ ꝯtinuat ptes mot⁹. vn̄ sic fʒ hāc imagi nationē se hʒ mutatū eē ad motū sic punctū ad liᵃ. pterq̄ʒ qꝛ fm aliq̄s nō ē i motu ꝯti⁹ pᵐ mutatū eē: sic i li'dn̄t eē pᵐ pūctū. Mutatio q̄ʒ est q̄dā ētitas idiᵘˡ p quā aliq̄ fōia acq rit̄ tota sil'. nō hn̄s eē plus q̄ʒ p istās. disticta a fōia ꝛ sbto fōie ꝛ q̄lʒ re pmanēte. remanētib⁹ re mota ꝛ ea q̄ acqrit̄ p motū ceterisq̄ʒ reb⁹ pmanētib⁹: dñinit eē mot⁹. Idē pt ar'. de mutatiōe idiᵘˡ. v.g. gnōne sbali. illuminatiōe ꝛ alijs istā taneis mutatiōib⁹. ¶ 2ᵒ. Partib⁹ motus repugnat esse sil' nō āt ptib⁹ reꝝ pmanētiū. ḡ motus est res disticta a rebus pmanētib⁹. ¶ 3ᵒ. Si motus nō sit res disticta ab oīb⁹ reb⁹ pmanētib⁹: aut ipse ē moᵗᵘˢ: aut res ad q̄ʒ est motus cui⁹ ps acqrit̄ añ ptē: aut vtraq̄ʒ sil': nō moᵗᵘˢ: qꝛ ipm ē sbm motus: motus āt nō est sbm motus. 5ᵒ phy. nec res ad q̄ʒ est mot⁹ qꝛ ad motū nō est mot⁹. ibidē. nec vtraq̄ʒ sil'r. pp ea q̄ dcā sūt. ¶ Cōfirmat̄ qꝛ pter dcās res reqrit̄ ꝙ vna ps rei cōti nue acqrat̄ post aliā: alioqn nō eēt motus. ꝯtinuitas āt ac qsitionis taliū ptiū ē alia res ab illis. ¶ 4ᵒ. Ois via ad rē est res disticta a re illa. Sʒ motus est via ad rez quā moᵗᵘˢ acqrit̄ p motū. Maior ponit̄ ad lrāz a Cōᵗᵒ. 3. phy. Cō. 4. Minor ꝓbat̄ p eūdē. 4. meᵗᵉ Com. 2. vbi dicit ꝙ motus dr̄ ens qꝛ ē via ad veꝝ ens ꝛ ꝑ eē. Cō. pᵒ ait. ꝙ Aꝛ intēdebat p motus reꝝ vias ducētes ad gnōnes eaꝝ. Ois eni exn̄tia aut sūt sube: aut accn̄a: aut sūt vie ad eē istoꝝ ꝛ sūt vl'r trās mutatio. ¶ 5ᵒ. Ois acqsitio p quā vna res acqrit aliam est res disticta a re q̄ acqrit ꝛ a re q̄ acqrit̄. pʒ: qꝛ nihil est me diū acqrēdi seipm̄: aut mediū sibiypsi p ꝙ aliqd acquirat. Sʒ mot⁹ ois est h⁹ fʒ Cōᵗᵘᵐ. 5. phy. Cōᵐ. 48. vbi dic̄ ꝙ mo tus nihil aliḋ est q̄ʒ acqrere ptē post aliaʒ ex illo ad ꝙ res mota mouet̄ donec acqrat illḋ ad ꝙ mouet̄ pfecte ꝛ tūc ces/sat. ꝛ 3ᵒ phy. Cō. 4. ait. Motus eni nihil aliud est q̄ʒ gnō ptis post aliā illi⁹ pfectiōis ad quā tendit motus donec ꝑ/ficiat̄ ꝛ sit in actu. ¶ 6ᵒ. Iō expsse pʒ ex itentiōe Cōᵗⁱ. Nā in 3ᵒ phy. Cō. 4ᵒ. vult ꝙ in motu duo ꝯcurrūt. s. res cuius ps post ptē acqrit̄: ꝛ via ad rez illā q̄ acqrit̄: ꝛ h̄ duo realr̄ distiguūtur: vtraq̄ʒ tm̄ pōt vocari motus. Prio mō fʒ eum accipit Phs motū in 3ᵒ phy. qn̄ dicit ipm eē in gn̄e ei⁹ rei ad quā est. Sʒ 2ᵒ sumit ipʒ in ꝓntis qn̄ ponit eum in ꝓnto passiōis. vn̄ dicit. Dicam⁹ qm̄ motus fm ꝙ nō differt a pfe ctiōe ad quā vadit nisi fm magis ꝛ min⁹ nece est: vt sit de gn̄e illi⁹ pfectiōis ꝛc̄. ꝛ subdit fʒ āt ꝙ est via ad pfectionē illam ꝛ ē alia ab ipsa pfectiōe. nece est vt sit genus p se. via ad rē est aliḋ a re. Deīn. 5. lib. Cōᵗᵒ. 9. recitatis opinionib⁹ diuersis in q̄ gn̄e sit motus: dicit Motus igr̄ hʒ duplicem ꝯsiderationē. qm̄ fm suā mām est in gn̄e eius ad ꝙ est mo tus: fm aūt fōiaʒ. i. fʒ ꝙ est trāsmutatio ꝯiuncta cū tpe est in ꝓnto passionis. Ex hijs pʒ ꝙ Cōᵗᵒʳ vult ꝙ motus fōialr̄ sūptus est trāsmutatio in tpe ꝛ sic est in ꝓnto passiōis: ꝛ in 3ᵒ. dixerat ꝙ fm ꝙ est via est in ꝓnto passionis: ac p hoc in de itelligit cū vocat ipm viam: ꝛ trāsmutationē: vt aūt est via est res distincta a re ad quā est: vt dicit. ḡ fm ipm mo/tus fōialiter sūptus est res disticta a re ad quā est. ꝛ p idez fortius pʒ ꝙ est aliud a mobilu cum mobile nō sit hꝯ via. ¶ Et si dicat̄ ꝙ Cōᵗᵒʳ: vbi supra in. 3. dicit ꝙ modus dicēdi ꝙ motus nō differt a pfectiōe ad quā vadit est verior: alius aūt famosior: ꝛ ꝙ ibi Phs induxit moduz veꝝ ꝛ in ꝓntis modū famosum. Rn̄det̄ ꝑ: ꝙ lʒ dicat illū veriorē nō tm̄ dic̄ istū falsum. imo iplicat etiaʒ istū esse veꝝ. ꝛ sic hr̄ ꝓpositū. ¶ 2ᵒ dr̄ ꝙ motū esse verius pfectionē ad quā est: aut viaz pōt itelligi dupliciť: vno modo verius. i. formali⁹: sic vas aureum verius dicit̄ esse figura q̄ʒ aurum. i. formalius: qꝛ figura est formale in vase. ꝛ hoc modo motus est verius transmutatio ꝯiuncta cū tēpore ꝛ via ad pfectionem: ꝛ sic loqtur Cōmentator in 5ᵒ. Alio modo verius. i. principali/us: ꝛ sic vas verius est aurum q̄ʒ figura. i. principalius ꝓ eo ꝙ: ꝙ quid ē artificialiū ꝓncipalius sumit̄ a mā q̄ʒ a for/ma. eꝯ in nālibus: vt dicit. 9. meᵗᵉ. Hoc alio modo motus verius est forma siue res ad quā est: qꝛ principalius in ip/so dans sibi nomen ꝛ diffinitionez est res illa vnde ꝛ ab il/la denominatur: quapropter motus ad albedinem dici/tur dealbatio. ꝛ ad nigredinem denigratio: ꝛ sic loquitur

Cōᵐᵗ in 3°. Ex quo p3 q̄ sibi in illis locis nō ꝯdicit sic aliq̄ i obiciūt. ¶ Hec sūt p q̄ fortius vr̄ opinio posse roborari. ¶ Et q̄ hec opp̄.mihi fl̄a vr̄ iō via duplici ꝓcedā ꝯ eam. Conclusiones aūt erūt.7. p° in gn̄ali q̄ null⁹ mot⁹ est aliq̄ talis res distīcta a pmanētibus q̄lē fingit opp. ¶ 2° q̄ nec mutatū eē.ē aliq̄ tal' res. ¶ 3°. q̄ nec mutat̄. ¶ 4°. ⁊ spālis de motu locali. ¶ 5° de motu alteratiōis. ¶ 6° de motu augmenti. ¶ 7° de mutatiōe q̄ est gn̄ō vel corruptio.

Conclusionū aūt q̄dā erūt gn̄ales: q̄ꝝ p° est q̄ nullus mot⁹ est aliq̄ talis res a pmanētib⁹ distīcta: vt fingit opp. 2° q̄ nec mutatū eē ē aliq̄ res talis q̄lē ponit. 3° q̄ nec mutatio est res a pmanēte distīcta: vt dic̄. ¶ Alie erūt spāles: ⁊ vna erit de motu locali: alia de alteratiōe. 3° de augmēto. 4° de gn̄ōne ⁊ corruptione: ⁊ q̄libȝ haꝝ erit negatiua enūcians.s. q̄ nullū p̄dictoꝝ est aliq̄ talis res q̄lē putāt sic opinātes. ¶ Est ḡ p° ꝯclusio [p° ꝯ.] ꝓbāda: q̄ mot⁹ nō est entitas ſm se distincta ab oīb⁹ entitatib⁹ pmanētib⁹: vt fingūt. Hāc ꝓbo p̄ sic. Si motus eēt [p°] aliq̄ talis res sequeret̄ q̄ aliq̄ vna res demōstata sil' eodē tēpore p̄ de nouo fieret ⁊ eēt: ⁊ dū esset fieret: ⁊ dum fieret esset. ꝯn̄s est ipoſ'e. ḡ ⁊ an̄s. ⁊ ipossibilitas ꝯn̄tis p3. q̄ nullum q̄d de nouo fit in tpe dum fit est: imo omne q̄d sic fit dum fit nō est: ⁊ hec ꝓpositio est euidens: vt dicit Cōmē. 5 [K] phy. ⁊ Phs p̄ periherme. Si igr̄ dum aliqd est ipm fit. sequit̄ q̄ aliqd dum est nō est: q̄d est ꝯdictio. Cōsequētia vō [Cō.13.] declarat̄. Si.n. mot⁹ sit talis res vt fingūt nouiter facta a motore imobili certū est q̄ nō fit: nisi dum mobile mouet̄: nec.n. ante nec post: ⁊ hec ꝯcedunt: nec ēt entitas talis est: nisi dum mobile moueri vt ēt ꝯcedunt: alioquin si ipsa eēt in mobili postq̄ȝ motū est ⁊ q̄escit. iam nō eēt distincta ab oibus pmanētibus p̄sentibus ⁊ futuris. ¶ Forte dicet̄ ad [R̄n̄sio] rōnē q̄ ꝓpriū est successiuoꝝ q̄ sint dum fiunt: suū.n. eē est suū fieri: ⁊ mox cū facta sunt, eē desinūt: q̄ꝓpt̄ lȝ illud ꝯn̄s sit ipoſ'e de reb⁹ pmanētib⁹: nō t̄n de successiuis. Sed [R] hec r̄n̄sio nulla est. Prīo.n. ꝯdicit intētiōi Phi: ⁊ destruit [ꝯ rōnē] rōnē ei⁹ quā facit. 5 phy. ad ꝓbandū q̄ gn̄ō non gn̄atur. ꝓbat.n. inter cetera p̄ hoc: q̄ oporteret q̄ gn̄ō generaret̄ dum eēt: ⁊ sic simul eēt ⁊ fieret: vt deducit ibi Cōᵐᵗ Cō.13. cū igr̄ gn̄ō ⁊ motus: vt ibi accipit sint de genere successiuoꝝ: si in successiuis hoc nō eēt ipossibile nihil ꝓbaret Phs neq̄ Cōmē. ¶ Scd̄o nō valet r̄n̄sio: q̄ rō ꝓbat vniuerlr taȝ [2] de successiuis q̄ȝ de pmanētib⁹. Oē.n. q̄d fit de nouo in tēpore ꝓcedit de non esse ad eē: dum aūt ꝓcedit de nō eē ad esse, nō est. Ex q̄ vltra ꝯcludit̄ q̄ fictio est ponere aliq̄ȝ entitatē sic successiuam que solū fit dum fit ⁊ nō fit postq̄ȝ fiebat. ¶ 2ª rō ad idem est ista. Si mot⁹ eēt aliqua talis res: [2ᵐ] sequeret̄ q̄ aliq̄ res ⁊ silr̄ q̄libet pars eius eodēȝ tempore p̄ gn̄aret̄ ⁊ corrumperet̄: sed ꝯn̄s est ipoſ'e. igr̄ ⁊ an̄s. ꝯsequētiā ꝓbo. Accipio vnū motū. v.ḡ. motū quo aliq̄d mobile mouet̄ in aliq̄ tpe p̄mo: ⁊ sit tēpus illud. a.b. in hoc tēpore motus ille p̄mo genitus est: vocādo genitū omne ens q̄d exit de nō esse ad esse: siue cui⁹ entitas est in actu que p̄ [M] erat in potētia: q̄uo Cōmē. ēt 5 phy. dicit. q̄ gn̄ō est exitus [Cō.16.] eius q̄d est in potētia in actū. Hoc aūt mō motū eē factū: ponentes ipm esse rē ab oib⁹ reb⁹ pmanētibus distictam negare nō pn̄t. Hic ḡ motus exiuit ad esse: ⁊ genitus est in tpe a.b. p̄mo: cui⁹ ꝓbatio est: q̄m nō exiuit ad esse ante illō tēpus: q̄ sic fuisset anteq̄ȝ eo mobile moueret̄: ⁊ sic motus erat ⁊ nihil mouebat̄. Tum q̄ sequit̄. q̄ idē mot⁹ dmonstratus fuisset successiue in duabus partib⁹ tēporis.s. ante tp̄s a.b. ⁊ in tpe a.b. ⁊ sic eēt res pmanēs. Nec ille motus exiuit ad esse post totū illud tp̄s a.b. q̄ cū in illo tpe ponatur esse: sequeret̄ q̄ prius fuisset: q̄ȝ exiuisset ad eē. q̄d non ꝯtingit. Nec exiuit ad esse totus ille motus in aliq̄ pte temporis a.b. q̄ nō in priori parte: puta. a.c. nā quero an ipse [a. c b.] motus hēat eē in pte sequēte. vȝ. c.b. vel nō. Si sic. igr̄ est res pmanēs. Si nō cū mobile ponat̄ moueri per totū tp̄s a.b. sequit̄ q̄ mouet̄ per ptē c.b. sed tūc nō est hȝ res distīcta a pmanētibus per r̄n̄sionē. igr̄ aliqd vere mouetur nulla hȝ re existēte. Quare frustra ponit̄ talis res in quocūq̄ ponat̄. Cū ḡ ille motus nō exeat ad eē ante totum a.b. [N] nec post ipm totus: nec in aliq̄ pte ipsi⁹: ⁊ aliquo tpe exeat ad esse. relinquit̄ q̄ p̄ adequate fiat ⁊ capiat eē in tpe a.b. Porro cū hic idē motus nō semp̄ fit: sȝ aliq̄n pdat eē: quero q̄n. Aut.n. ante totū tp̄s a.b. ⁊ hoc est impoſ'e: cū nō sit possibile aliqd desinere eē anteq̄ȝ sit. nec prius corrūpi q̄ȝ esse: aut prius q̄ȝ gn̄ari. Aut post totū a.b. ⁊ hʒ ēt est ipoſ'e: siue hic ponat̄ eē in istāti: siue in tpe: q̄ sequit̄ q̄ totus ille mot⁹: aut aliqua pars ei⁹ habeat eē ſm se totā in diuersis ptibus tpis: ⁊ prior pars motus sil' sit cū posteriore imobiliꝝ ueꝝ sequit̄ q̄ mobile moueret̄ aliquo motu post vltimū mutatū esse illi⁹. q̄d iplicat ꝯdictionē. Aut 3° ille motus pdit esse totus in aliq̄ pte tēporis. a.b. ⁊ hoc est ipoſ'e: [O] q̄ nō in p°: q̄ tūc nulla ps motus eēt in sequēte pte tēporis a.b. ⁊ t̄n mobile tūc mouet̄. Uel eēt postq̄ȝ pdidit totū eē. Nec in 2°: q̄ tūc aliq̄ pars p̄cedēs ſm se totā esset in diuersis ptib⁹ tēporis. Relinquit̄ ḡ. q̄ sicut totus ille mot⁹ accipit esse p̄ in tpe. a.b. ⁊ ps motus in pte tpis: sic totus dsinit eē ⁊ corrūpitur p̄ in eodē tpe a.b. ⁊ ps in pte: ⁊ sic p3 ꝯn̄a. ¶ Impossibilitatē vō ꝯn̄tis ostendo multiplr̄ p̄: q̄ omne [P] q̄ fit ⁊ exit de nō esse ad eē in tpe: dum accipit esse non est. aliogn nō exiret de nō eē sed de eē ad eē. p3 etiā ex. 5 phy. ⁊ p Cōᵐᵗ ibidē Cō.23. vbi dicit q̄ hō dum est in gn̄ōne nō est hō. vn̄ q̄ gn̄at̄ nō est. Idē pōt hēri ex. 10. ethicoꝝ vbi ꝓbat̄ delectationem nō fieri in tpe. Oē autē q̄ cor' aut pdit eē in tpe, dum cor' est. p3 ex dictis ⁊ ex. 5. phy. ḡ si aliquid dū accipit eē pdit esse vel dū gn̄at̄: cor' ⁊ se' q̄ idē sil' dum ē nō est. q̄ iplicat ꝯdictoria. p̄ q̄ si alicui sbiecto silr̄ ⁊ eodeȝ tpe p̄ acquirat̄ aliq̄ forma. v.ḡ. albedo ⁊ pdat̄ alia.s. dulcedo. simul p̄ erit in eo acquisita albedo ⁊ pdita dulcedo: ⁊ [P] eodē instāti p̄ erit albedo: ⁊ nō erit dulcedo. ḡ si eadē essentia motus acquirit̄ simul in aliquo ⁊ deperdit̄ eodē instanti p̄mo erit perfecte acq̄sita ⁊ deperdita: ⁊ eodem instanti erit pfecta eius generatio ⁊ corruptio: ⁊ erit ⁊ nō erit. Cōfirmatur q̄ oē q̄d est genitū: q̄n est primo genitū: est ⁊ oē q̄d est corruptū: q̄n est p̄ corruptum: nō ē: sicut vniulr̄ omne q̄d est mutatū: q̄n est p̄ mutatū: est in eo ad q̄d est mutatum: si ad esse est in eē: si ad nō esse est in nō eē: ⁊ sic in omni [T.C.40] gn̄e mutationis: vt p3 ex. 6 phy. si igr̄ motus est p̄ genit⁹ ⁊ corruptus eodeȝ instanti est ⁊ nō est. ¶ Scd̄o ipossibile [2] est idē mobile eodē tpe p̄mo acq̄rere vnum locuȝ ⁊ pdere eūdē: vel vnā formā ⁊ pdere illaȝ: vel augmētari ſm aliq̄ȝ q̄ȝtitatē ⁊ ſm eandē diminui: nec aliq̄s mente capere pōt hoꝝ aliq̄d esse possibile. ergo eadē rōne ipossibile est ideȝ eandē essentiā: quecūq̄ȝ sit illa: eodē tēpore p̄mo acquiret̄ ⁊ pdere. ¶ Tertio p3 ipossibilitas huius ꝯn̄tis: ex intētio [3] ne Phi. 8° phy. ⁊ Cōmēta. ibidē. vbi pro manifesto princi [Cō.62.⁊ 63.] pio sumunt esse ipossibile simul esse generationeȝ ⁊ corruptionē eiusdem. imo nec esse posse vnaȝ post aliā sine tem [Q] pore medio. Item phs ⁊ Cōmēta. 5 physi. fundāt vnā rationē super hoc q̄ nihil corrumpit̄ dum gn̄atur: tanq̄ȝ super manifesto fundamēto. ad ꝓbandum q̄ motus nō generat̄. ¶ Quarto idē p3. nam ipossibile est idē quacunq̄ȝ [c.⁊.t.14] [4] virtute simul in eodē instāti: vel eodē tempore p̄mo creari ⁊ annihilari ⁊ hoc nullus negaret. ergo ex eadem causa ipossibile est idē simul generari ⁊ corrumpi: ⁊ semper itelligo q̄ non solum totum cathegorematice: sȝ ⁊ quelibet eius pars in eodem tempore p̄mo generetur ⁊ corrūpat̄. ¶ Tertia rō. si motus sit talis res. sequitur q̄ res que mo [3ᵐ] uetur: vel sil' hȝ infinitos motus eq̄les ſm durationē. Uel q̄ ante motū quē hȝ successiue habuit ifinitos q̄ruȝ q̄libȝ fuit tantus ſm durationē q̄ȝtus est ille quē hȝ. ꝯn̄s q̄ȝtum ad vtrāq̄ȝ partē est falsuȝ. ꝓbo ꝯn̄tiā. Omne.n. q̄d in se hȝ actu aliq̄ entitatem quā antea habuit t̄m in potētia: est i/

A quantum hꝫ mutatū ad ipsaꝫ: hoc pꝫ. Tū q2 ꝑm ipsaꝫ se bꝫ aliter ꝙ̄ prius: ac per hoc est mutatū: tū q2 si nō eēt mutatuꝫ: sicut prius carebat illa entitate: nec eā hēbat in actu: sed tm̄ in potentia. sic ꝛ nūc eā nō hēret in actu. Tū q2 oē qḋ prius fuit sub vno opposito ꝛ nūc est sub alio: est mutatū ex vno in aliō.

T.c.7. Hoc.n. sonat nomē mutatiōis: vt dr̄. 5° phy. Oē qḋ hꝫ aliquā entitatem actu quā ante nō habuit actu: est hꝫ: vt pꝫ. Ois aūt res que mouet̄ ꝑm oppositum hꝫ essentiā motus quā anteꝙ̄ moueret̄ nō habuit. igit̄ est mutata ad ipsam. Aut igit̄ res que mouet̄ pri⁹ habuerit mutationē: seu motuꝫ illum q̄ est mutata ad motū datū: ꝙ̄ haberet illū motū: aut sil'. Si primo: cum ēt motū scḋo datū habuerit aliqn̄: cum ante nō hūerit: igit̄ primo fuit mutata ad illum ꝛ habuerit priorē: ꝛ sic in infinitū. Si vo sil' cū motu quē hꝫ: hꝫ ēt motum quo mutat̄ ad ipm ꝛ eadē rōne sil' hꝫ motū quo mutatur ad illum aliū ꝛ sic in ifinitū. sequit̄ ꝙ simul hēat motus infinitos. Qꝫ autem omnes illi motus sint eq̄les ꝑꝫ duB rationem: siue ponant̄ sil' esse: siue sibi succedētes. pꝫ: qm̄ semp in equali tēpore causat̄ motus: ꝛ acqritur res illa ad quā est motus ꝑm opinionē istā. Vn̄ eisdem seu equalib⁹ diuisionibus diuidunt̄. Alioqn vel aliqua pars rei acqreret̄ sine motu: vt pote si minori tēpore fieret motus ꝙ̄ acqreret̄ res. Aut si esset eꝫ. aliquando moueret̄ mobile: ꝛ nō acqreret̄ aliquid per motū illum: nec deperderet̄ que omnia non sunt possibilia ꝑm viam illam. Falsitas ꝯsequentis pꝫ ꝙ̄tum ad primam partē ex. 5° phy. Et ꝓbatur rōne

T.c.9. q2 alias sequeret̄ ꝙ impoē esset aliqd moueri postꝙ̄ nō mouebat̄: qḋ sensui ꝯ̄dicit. pꝫ ꝯn̄a: q2 impoē esset aliquo motu ꝙ̄tūcūqꝫ paruo moueri: nisi prius fuisset motū motu illi equali: ꝛ sic in infinitū: ꝛ per consequenter iter tempus qeris: ꝛ temp⁹ motus succederent sibi infinite partes temporis eiusdeꝫ ꝙ̄titatis: qḋ est impossibile. Falsitas ēt C scḋe partis pꝫ: q2 non apparet necessitas: neqꝫ congruitas sed potius ipossibilitas per nālem virtutem: ꝙ idem agēs 4m. causet in eodē mobili sil' mot⁹ ifinitos eq̄les. ¶ Quarto. si motus sit talis res distincta: sequit̄ ꝙ mobile sil' acqrat duas res distinctas. s. ipm motuꝫ ꝛ rem permanētem ꝑm quā est mot⁹. quaꝝ neutra est intrinseca alteri. igit̄ ꝑ potentiā diuinā possibile erit ꝙ acqrat vnam sine altera. vꝫ rem illā permanētē. v. g. locū vel qualitatem: nō acquirēdo: seu nō hn̄do rem illā aliam successiuaꝫ. Ex quo sequit̄ ꝙ poterit successiue cōtinue eē in alio ꝛ alio loco: ꝛ ꝑ ꝯn̄s moueri de loco ad locū sine alia re: ꝛ sic moueri sine motu ꝑm viam illā: qḋ reputāt ipossibile: ꝛ ꝑm veritatem sequit̄ ꝙ frustra ponit̄ talis alia res: cum ad eā ponēdā nō cogat necessarie rō: nec euidentia aliqua: aut ēt auctoritas quaꝫ negare nō liceat. Similr̄ eꝫ possibile erit: ꝙ acqrat motū nō acqrēdo rem ꝑmanētē. v. g. ascensuꝫ: non acqrēdo locum. vel denigrationē non acqrendo nigredineꝫ: ꝛ ꝑ ꝯn̄s

D aliqd poterit ascēdere non mutando locum vllo modo. s. acqrēdo vel deperdēdo ꝛ aliquid albissimū denigrari: nō acqrēdo nigredinē: nec albedinē vllo modo perdēdo. Et nō solum hoc. sed ēt sequit̄ ꝙ aliqd poterit perpetuo ascēdere ascensu eque veloci: sicut est ascēsus sagitte iacte i sursum: ꝛ tamē nūꝙ̄ plus distabit a terra ꝙ̄ mō. ponat̄ ꝙ modo qescat ꝛ nimis est absurdū. Patet ꝯn̄ia. q2 vt ꝓbatum est possibile erit ꝙ totū ascēsuꝫ quo mobile ascēderet vsqꝫ ad certam distātiam: posset deus cāre in eo: esto ꝙ locum nō mutaret. hoc aūt posito adhuc ipm posset ascēdere ad distantiā illam mutādo locū. Vel igitur mediāte alio motu: ꝛ tūc eadem rōne illū motū possꝫ in tempore ꝯn̄te tempus primu iam cāri causare. esto ꝙ nō acqreret aliuꝫ locū: ꝛ sil' rōne infinitos tales successiue. Si vo diceretur ꝙ ꝑ cāto perueniret ad distantiā illam sine motu: hētur ꝓpositum: q2 eadē rōne frustra ponit̄ vnꝙ̄ talis motus. Eodeꝫ modo. ꝙ aliqḋ albū posset ꝑpetuo motu vniformiter denigrari: ꝛ nunꝙ̄ eēt nigrum: aut minus albū. Et cōfirmatur

E ētiā q2 ꝑm oppositū motus quodāmō est prior forma: que ipso mediāte acqrit̄. Vn̄ ipse ꝑm eos est q̄si via: ꝛ rō vl' mediū acqrēdi formā: ꝛ iō ꝑ virtutē diuinā poterit cāri sine illa: licꝫ ꝑm veritatem sequat̄. ꝙ ēt eꝫ illa poterit cāri sine illo: si sic distinguat̄: vt dicit opinio. ¶ Quinto. si mot⁹ eēt aliq̄

5m. hꝫ res sequeret̄ ꝙ eēt aliq̄ vera res extra aiam ꝯstituta ex ꝑtibus. quaꝝ nulla est vel eē pōt in reꝝ nā: ꝛ sic aliqua vera res eēt ꝯstituta ex ipossibilibus: quā absurditatē nō ꝯcederet aliqs sane mentis. ꝯn̄a ꝓbat̄. qm̄ ꝑm istos q̄libet ps motus est ꝑterita vl' futura: ꝛ neqꝫ ꝑterita est: neqꝫ futura est: vt ꝯcedūt. Sꝫ ꝙ ēt neutra possit eē ꝓbo: naꝫ si ꝑterita posset eē: vel posset eē exn̄s ꝑ̄cise ꝑterita: sic nūc ē. vl' exn̄s pn̄s: vel exn̄s futura: nō p⁹: q2 sequeret̄ ꝙ ēt ipsa nūc esset: qḋ negāt: nec 2° mō: q2 ꝑm ipsos q̄libet pars mot⁹ est diuisibilis ꝑm priorē ꝛ posteriorē. nec aliter est poē. igit̄ non est poē ꝙ aliq̄ sit pn̄s. Preterea eadē rōne totus vn⁹ motus magn⁹ posset esse ꝑ̄sens ꝛ sil'. Nec 3° mō: q2 eadē rōne

F nūc de facto pars futura est: qḋ negāt. Simili mō pōt probari ꝙ nulla pars futura pōt esse. ¶ Ad hāc rōnem forte

Rn̄sio ad rōnē dicet̄ iuxta doctrinā aliquoꝝ: ꝙ ad eē reꝝ ꝑmanentiū habentiū ꝑtes reqritur coexistētia ꝑtiū: sꝫ ad esse rerū successiuaꝝ nō reqritur coexistētia partiū: sed sufficit ordo ꝛ cōtinuitatis: ꝛ sic est in ꝑtibus motus: nā pars futura sequit̄ ꝑteritā: ꝛ ibi ꝯtinuatur mediāte mutato eē pn̄ti: ꝛ rōne talis ordinis ꝛ ꝯtinuationis dr̄ ꝙ motus hꝫ eē: ꝛ est res valꝫ nō ꝑmanēs. ¶ Hec solo nulla est. tū q2 cum nullū totuꝫ

ꝯ̄ solom. sit aliud ꝙ̄ oēs sue ꝑtes: seu ꝓprius loquēdo: ꝙ̄ oia: quorū qḋlibet est ei⁹ pars: vel saltē qḋlibet ꝯstat ex partibus suis: ipossibile est aliqḋ totum esse: nisi sit quelibet ps ei⁹: tum q2 nō est itelligibile ꝙ aliq̄ nō entia: nec possibilia esse entia ꝯtinuentur alicui enti: aut insimul entitatē aliq̄ ꝯstituant. Unde posset eq̄liter dici ꝙ lꝫ chimera nihil sit: neqꝫ tragelaph⁹: ꝯtinuantur tn̄ adinuicē mediāte aliquo ente: ꝛ ꝙ simul sumpta vel precise ipsa: aut ēt cum aliquo ente sunt vna entitas ꝯstituta ex chimera ꝛ tragelapho ꝛ enti-

G tate vna: qḋ nullus sapiēs diceret. Tum q2 mutatum esse nulla entitas est q̄lem fingunt: vt ꝓbabitur in sequēti ꝯ̄ne. Tum q2 esto ꝙ eēt aliq̄ entitas talis / cū pars futura motus nō succedat ꝑterite: neqꝫ trāseat in ꝑteritum: nisi ꝑ presens: aliogn nō ꝯtinuaretur sibi mediāte mutato esse pn̄te vt dicūt. Seqtur ꝙ tota pars futura trāsibit in preteritum per pn̄s per sua mutata esse ꝑ̄cise: q2 ꝑm ipsos nihil ex motu: ꝑter mutatū esse: pōt esse pn̄s. Et sic vlterius sequit̄. ꝙ componatur ꝑ̄cise ex mutatis eē sibi succedētibus: ac per hoc tp̄s est ex istantib⁹: ꝛ ꝯtinuū ex idiuisibilib⁹: cui⁹ opposi-

T. cō. ꝑ 6m T. c. 6. tū demr̄atur. 6° phy. ¶ 6° si motus eēt talis res: vt fingūt: mot⁹ nō eēt act⁹ entis in potētia ꝑm ꝙ in po'. ꝛ ꝑ ꝯn̄s cuꝫ sic diffiniatur motus: vt suppono ex 3° phy. ꝛ ipsi etiā ꝯcedunt. seqtur ꝙ nullus mot⁹ est mot⁹. ꝯn̄a ꝓbatur: q2 nec

H ps ꝑterita est act⁹ mobilis: nec futura: nec neutra ē: ꝛ neutrā mobile hꝫ actu: nec aliqd aliud ipsi⁹ mot⁹ est ꝑter preteritā partē ꝛ futurā. igitur mobile nihil hꝫ mot⁹: nec hꝫ aliqd sui mot⁹ est act⁹ illius. Nec pōt dici ꝙ iḋ mot⁹ dr̄ ꝛ ē act⁹ mobilis: q2 mutatū eē qḋ est aliqd ei⁹: est act⁹ mobilis. nā ꝑm istā imaginationē mutatū eē / est penitus idiuisibile. act⁹ aūt posit⁹ in diffōne mot⁹ sign̄at ꝑfectionē mo-

Cō. 21. bilis: seu actū diuisibilē ꝑm Com̄. 5° phy. Unde dicit ipse ꝙ ꝑfectio accepta in diffinitione motus: q est tanꝙ̄ genus non inuenitur in transmutatione que est in generatione: ꝛ subdit. ꝙ causa in hoc est: qm̄ forma est indiuisibilis. Et ꝑpterea nō est dare tale idiuisibile qḋ vocant mutatum eē:

2a ꝯ̄ vt in sequēti ꝯclusiōe patebit. ¶ Secūda ꝯclusio est ꝙ nō est aliqua res extra animam disticta ab oibus rebus per-

6m. manētibus talis qualē dicūt eē mutatū eē. hāc sic ꝓbo ꝑ. Si. n. sit aliqua hꝫ res accipiatur aliqḋ mobile qḋ ꝯtinue mouetur: tunc arguo sic. Aut aliqua hꝫ rerum indiuisibiliū que vocantur mutata eē: est in hoc mobili plus ꝙ̄ per i-

J stans:aut nulla est plus q̃ȝ per instans in ipso mobili. Sȝ neutrū pōt vere ɔcedi.ḡ ꝛc. Nō.n.pōt dici ꝙ est plus q̃ȝ ꝑ instans:sic.n.aliqd singulare mutatū eē/eēt in mobili per tp̄s. Ex quo vltra seqtur.ꝙ cū in illo tp̄e mobile sic ɔtinue moueat:ꝛ in quolibet instāti illi⁹ tp̄is hēat aliud mutatū esse/ſm imaginationeȝ eoꝝ/simul in eodem mobili essent plura mutata eē/in ipso successiue cāta. Hoc aūt est ipossibile ſm dicta sic opinantiū:qꝛ q̃ rōne vnū mutatū esse manet in mobili cū sequētib⁹:eadē rōne qᵭlibȝ medians iter illa mutata esset:ꝛ ꝑ ɔ̄ns ēt motus ōis cōprehēsus ab illis mutatis eē:aliogn cū in q̄libet motu sint plura mutata eēt si aliq̄ ps mot⁹ desijsset:nō qᵭlibet mutatū eē remansisset ꝛ sic vltra sequit̄.ꝙ vna ps motus erit in mobili sil' cū sequētib⁹:qᵭ motui repugnat:ꝛ cuilibȝ successiuo ſȝ ipsos.

L ¶ Tū qꝛ qn̄ mutatū eē est imo^{te} mo^{te} est illo fo꞉al'r ꝑ mutatū.q̄re si pl'a sint fo꞉al'r sil' imo^{te} mo^{te} erit plibus ꝑ simul mutatū.vno aūt mutato eē nō est mutatū nisi ad vnū locū. igr̄ plibus ad pl'a.ꝛ ꝑ ɔ̄ns sil' ad pl'a loca successiue mutatū.ꝙ ē ɔ̄dictio.

K ¶ Tū qꝛ tā diuuȝ mutat ħ eē ē imo^{te} q̃ȝdiu mo^{te} est i hoc loco ꝑ ꝛ eȝ.ꝛ sic mo^{te} eēt ꝑ tp̄s in eodē loco ꝑ.sed ponebat ɔti^{e} moueri. Itē ex hoc hr̄ ꝑpo^{m} sic eni q̄lȝ talis res erit vere res ꝑmanēs. nec magis poterit negari eē ꝑmanēs q̃ȝ albedo ꝛ dulcedo aut q̄lȝ alia fo꞉a. Nec 2^{m} pōt dici.s.ꝙ nulla sit plus q̃ȝ per instās:qꝛ ħ nō est n̄aliter possibile de aliq̄ re:sicut ꝓbatū fuit in ꝑ lib.dis.17.q.2. arti.2°.

T.c.61. Probat ēt auctoritate phi.8° phy.in illo cap.ꝙ autē loci mutatio.vbi ait.ꝙ iconueniēs videbit̄.si factuȝ mox necesse est corrūpi ꝛ nullo tp̄e permanere. Ubi vult manifeste ꝙ oē ens factū ꝑmanet in eē per tp̄s:ꝛ nō tm̄ ꝑ instās.

Cō. 63. Et ħ ibidē ꝓbat Cōmē.d. Oē gn̄atuȝ hȝ esse in actu:ꝛ oē exn̄s in actu est in tp̄e determinato:alias nā ageret ociose. Un̄ voluit exp̄sse ibidē.ꝙ ipossibile est corruptionē alicui⁹ rei sequi eius gnōnē sine tp̄e medio:ꝛ per ħ tanq̃ȝ per ꝑn^{m} ꝓbant:ipossibile esse duos motus ɔ̄rios succedere sibi in eodē mobili sine q̄te media.

L Sed si mutatū eē:aut aliq̄ alia res sit tm̄ per instans:gnō eius ꝛ corruptio nō mediabuntur tēpore:vt pȝ. ¶ Nec valet dicere.ꝙ phs ꝛ Cōmen. loquunt̄ de reb⁹ ꝑmanētib⁹:nō aūt de successiuis:qꝛ rō eoꝝ equal'r probat de oībus:si aliquid probat. Simil'r posset quis dicere ꝙ loquunt̄ de substātijs nō de accidētib⁹:vel igit̄ dictum:ꝛ ratio eoꝝ valet in oībus vel in nullo.

L ¶ 2° vo ꝓbat̄ ꝑ rōnē:si.n.aliq̄ talis res sit tm̄ ꝑ instās cor^{r} ḡ.aut igit̄ ipsa cor' ꝑ in tp̄e aut in istāti.ꝛ itelligo corrūpi i tp̄e vel istāti:nō tāq̃ȝ in subto aut termino:sȝ tāq̃ȝ in mensura.sic dicim⁹ lumē cāri in istāti aut aliq̄ alia fo꞉a. Nō pōt dici ꝙ in tp̄e:qꝛ tūc oporteret ꝙ aliq̄ ei⁹ corrūpet̄ pri⁹ aliqd ei⁹ ꝛ sic mutatū eē eēt diui^{le} in aliq̄ q̄rū vnū est an̄ aliᵭ ac ꝑ hoc eēt motus. Si vō dicat̄ ꝙ in instāti.signet̄ istās in q̄ ponit̄ eē:ꝛ sit.a.aut igr̄ cor' in.a.ꝙ dici nō ꝑt:qꝛ cū i illa sit:ꝛ ꝙ corrūpit̄ in istāti nō prius corrūpat̄ q̃ȝ sit corruptū

M si in istāti.a.cor' igit̄ in.a.ē corrupta.ꝛ ꝑ ɔ̄ns nō est.ꝛ sic i istāti.a.est ꝛ nō est. Aut cor' in alio istāti.ꝛ si sic cū iter q̄lȝ duo istātia sit tp̄s mediū vl' ipsa erit i tp̄e medio cui⁹ opp^{m} dat̄ in n̄i^{m}:vel nō erit:ꝛ tūc se' ꝙ ipsa erit corrupta anteq̃ȝ sit corrupta.ꝙ iplicat ɔ̄dictionē. ¶ Ad hāc āt rōnē q̄druplicit̄ r̄ndet̄.ꝑ qdē dī ꝙ assumit fl̄m cū dic̄. Si est in istāti tm̄.igit̄ cor'. Nō eni oē ꝙ al̄n est ꝛ postea nō ē cor'.neȝ oē ꝙ nō est ꝛ postea est gn̄at̄:siue qn̄ est:est genitū. Nā sic dicit phs ꝑ.ce.vno mō aliqd dr̄ in genitū si fit aliqd nūc ꝑus nō ens siue gnōne ꝛ trāsmutatiōe.quēadmodū qdā tangi ꝛ moueri dn̄t. Nō eni gn̄ari dn̄t tactū ꝛ motū.ꝛ stati post. dic̄ ꝙ aliqd dr̄ icorrup^{le}.ꝙ sine corruptiōe q̄nq̃ȝ qdē ē ens q̄nq̃ȝ aūt nō ens.puta tactus:qꝛ sine corrūpi prius exntes postremo nō sı̄. Ex hijs pȝ ꝙ al'n aliqd post nō esse hȝ esse ꝙ tn̄ nō ē genitū:ꝛ aliqd post eē hȝ nō eē.ꝙ nō ē corruptū de talib⁹ aūt est motus ꝛ mutatū eē:vt pȝ hic ꝑ ꝓbm:ac ēt 5.phy.vbi ꝓbat ꝙ motionis non est motio nec gnō.¶ Itē phs.8.me^{te} dicit ꝙ q̄daȝ sine gnōne ꝛ corruptiōe sūt ꝛ nō sūt.sic in ꝓposito dicet̄ ꝙ mutatū eē nō corrūpit̄ sȝ sine corruptiōe non est postq̃ȝ fuit.¶ 2°.dato ꝙ ɔcedat̄ mutatū eē corrūpi.negat̄ illa disiūctiua q̄ dicit:aut cor' in tp̄e aut in instāti.dī.n.neutra ꝑtē esse verā.¶ 3°.dī ꝙ cor' mutatū eē in tp̄e non tn̄ ꝑ.ꝛ si q̄rat̄ in quo cor' ꝑ.dī ꝙ in nullo ꝑ cor' tanq̃ȝ in mēsura.¶ 4°. R̄ndet̄ distiguēdo hui⁹ ꝓpōnis mutatū eē cor' seu desinerit eē ꝙ idē dn̄t significare dupliceȝ sensuȝ:vn⁹ est.vt itelligat̄ ꝑ positionē p̄ntis ꝛ negationē futuri:ꝛ tūc sic exponit̄. Hoc nūc desinit eē.i.hoc nūc est ꝛ ime^{te} post nō erit. Alius ē ꝑ negōnē p̄ntis ꝛ pōnē ꝑteriti:ꝛ tūc exponit̄:hoc nūc desinit eē.i.hoc nūc nō est.ꝛ ime^{te} prius fuit. Tūc ad ꝓpo^{m} dn̄t ꝙ mutatū eē desinit esse in istāti ſm ꝑ^{m} sensuȝ.ꝛ in instāti in q̄ ē.nā ħ est v̄a hoc mutat̄ esse nūc ē.ꝛ ime^{te} post nō erit.i toto.n.tp̄e seq̄nte nō erit.nec ex

N

O hoc se' ꝙ in isto istāti nō fit:sȝ ꝙ in tp̄e ime^{te} seq̄nte. Et ſm hoc ɔcedit̄ ꝙ eodē istāti icipit ꝛ desinit expo^{te} icipit:ꝑ positionē p̄ntis ꝛ negōnē ꝑteriti.i.nūc ē ꝛ ime^{te} ꝑus nō fuit. Oēs eni hec vere sūt.hoc mutatū eē nūc ē.hoc mutatū eē ime^{te} pri⁹ nō fuit.hoc mutatū eē ime^{te} post nō erit. ꝛ ꝑ ɔ̄ns hec:hoc mutatū esse nūc icipit ꝛ desinit.ſm sensus datos. In.2° vō sensu dn̄t mutatū esse in nullo istāti desinere eē:qꝛ ħ nūq̃ȝ est vera.ħ mutatū eē nunc nō est ꝛ prius ime^{te} fuit. Sic ēt dn̄t ꝙ nō icipit in aliq̄ istāti:expo^{te} icipe ꝑ negōneȝ p̄ntis ꝛ pōneȝ futuri.ħ eni nūq̃ȝ est vera.hoc mutatū eē in hoc instāti nō est:ꝛ ime^{te} post erit.nā non erit in aliq̄ istāti ime^{te} post seq̄nte qꝛ nullū tale est.nec erit in tp̄e ime^{te}:qꝛ mutatū esse nō est in tp̄e. Posset tn̄ ɔcedi ꝙ mutatū eē in ħ sensu.2° desinit esse in tp̄e:vt exponit̄ hoc mutatū eē nō est in hoc tp̄e.s.ꝙ ime^{te} seq̄tur instans in q̄ fuit:ꝛ ime^{te} prius fuit:qꝛ.s.in instāti ꝑcedēte.sil'r in 2° sensu dato ꝑt ɔcedi ꝙ icipit esse in tp̄e.i. mutatū eē nō est in hoc tp̄e ꝛ ime^{te} post

P erit:erit eni in instāti terminante illud tp̄s:ꝛ sic ɔcedit̄ icipere vel negat̄:sic parit̄ ɔcedit̄ vel negat̄ ip̄m gn̄ari:quia idem dn̄t significari ꝑ gn̄ari ꝛ incipe.sic idem ſȝ eos significat̄ per corrūpi ꝛ desinere.¶ Hap aūt r̄nsionū nulla sufficiens est. Pria qdē nō.qꝛ ſm veritatē oīs res ex̄ aīam q̄ prius fuit non ens ꝛ nūc est ens est genita.ꝛ oīs res q̄ prius fuit ens ꝛ nūc est nō ens est corrupta:verumtn̄ talium quedā sūt cōposita subaꝝ que cū prius nō essent:per transmutationē mere p̄ris sue sunt ad esse deducta:ꝛ hec dicūt̄ ꝑ se ꝛ simpl'r generari.quedaȝ aūt sunt forme simplices q̄ non generant̄ nisi ꝑ accidens:ꝛ quia tales nō per se generant̄ dic̄ Phs.8. me^{te} vbi allegatus est dicit eas eē ꝛ non esse sine gnōne ꝛ corruptione.non qꝛ non sint genita vere sed qꝛ non sunt ꝑ se genita ex aliquo sui transmutato:ꝛ ꝙ ħ sit intentio eius pȝ.nam post verba allegata nullo interposito ait.vt puncta si quidem sūt.i.si pūcta sint. Et totaliter species ꝛ forme.nō enim albuȝ.i.forma albedinis fit: sed lignum album:aut ex aliquo ꝛ aliquid fit omne ꝙ fit. ꝛ sic exponit̄ ibidē ab omnibus.sic etiā q̄nq̃ȝ illa que ali-

Q quādo non sūt ꝛ aliquando sunt dicunt̄ ingenerabilia.qꝛ sunt difficilis generatōis vt dicit̄ ꝑmo ce.vbi supra. Similiter aliqua:qꝛ subito generant̄ ꝛ sine tēpore : dicunt̄ esse ingenerabilia:ꝛ sic dicunt̄ eē:ꝛ non eē sine generatione ꝛ corruptione:vere tamē sunt genita ꝛ corrupta:ꝛ ħ est intētio Phi in primo ce.vbi allegat̄ supra:vnde Cōmentator ibidē Cōmē.114.exponēs v̄ba allegata ait. Nō generabile ꝑncipal'r cū aliquid fuerit prius priuatum deinde post fuit ens:ꝛ cū exitus eius ex priuatiōe ad eē fuerit sine transmutatione ꝛ sine alteratione.s.ꝙ generatio eius sit sine tēpore:ꝛ hoc intendebat cum dixit sine gn̄atione ꝛ sine alteratione.. Sicut dicūt qdam de tactu ꝛ motu.ꝛc.ꝛ ꝙ talia tamē sint vere generabilia subdit dicēs. Et manifestum est ꝙ hoc non dr̄ non generabile nisi per similitudinem:quia omne ꝙ post non esse est/necessario est generatuȝ:ꝛ iuxta finem eiusdē cōmēti dicit. Illud eni de q̄ dr̄ non generabile:aut

A le. aut vere dicit̄. aut nó vere. Si non vere dicet̄ de gñato absq; causis gnōnis. istud āt est. q̄ gñat̄ sine trāsmutatio/ne in tpe vt ibidē p3. ⁊ de eo q̄ ē difficilis gnōnis. ⁊ cā3 pp q̄3 h̄ dicant̄ nó gña^{ti} nó vere imē^{te} assignat dicēs. dicit̄. n. nó vere: qꝛ collocat̄ sub diffinitiōe gñari. q̄ est ens postq̄3 nó fuit ens. ex qb⁹ p3 qꝛ oē q̄ est ens post q̄3 nó fuit est vere genitū: ⁊ oē q̄ nó est ens ⁊ fuit ens est vere corruptū. s3 intētione phi. ⁊ sic plane infra phs diffinit genitū ⁊ corruptū vt̄ supra ⁊ Cō^{ta} idbiē co^{m}. 124. Sic ḡ ꝯcludit̄ q̄ ois entitas aut res vera ē̄ aiam q̄ aliqñ fuit ⁊ postea nó est: est vere corrupta. non distingo ad p̄ñs inter corruptū ⁊ anihilatū. nec inter creatū ⁊ gñatū. qꝛ nó est necc̄iu3 ad ppo^{m} Cōfirmat̄ nā aduersarij ꝯcedūt q̄ illa entitas q̄ est mutatū eē est genita in mo^{tu}. ex quo mirū est q̄ negāt eā corrūpi. Cur aūt mot⁹ dicat̄ nō gñari nec corrūpi īfra patebit. Sic igit̄ p^{a} rñsio nó v3. ¶ 2^{a} ēt rñsio insufficiat ē: q̄ ꝓbat̄ sūmo vnū mutatū eē. v̄. ḡ. a. et argu^{o} sic. Aut aliquo ipsi⁹. a. p⁹

B erit corruptū aliqd ei⁹. Aut nullo ip̄m. a. erit p⁹ corruptū aliqd ei⁹. Si dicat̄ p^{m}: igit̄ aliqd ei⁹ erit p⁹ corruptū ⁊ aliqd posteri⁹. ⁊ p ꝯñs corrūpet̄ in tpe: na3 ⁊ qōl3 tale cōiter dicim⁹ in tpe corrūpi. Si 2^{m}. igit̄ subito ⁊ idiuisibilr corrūpet̄. ⁊ p ꝯñs in istāti. ¶ Cōfirmatio ⁊ pono q̄ aliquod corpus. puta. b. moueat̄ ꝯti^{e} sup aliqd spatiū. tūc sic aut i aliq loco sibi eq̄li exñte. b. aliqd ipi⁹. a. erit corruptū ⁊ aliqd corrūpēdū. Aut in nullo loco sibi eq̄li exñte. b. aliqd ipsius. a. erit corruptū ⁊ aliqd corrūpēdū. p3 qꝛ ptes ꝯ̄dictoīe. Si det̄ p^{m}. sic. a. corrūpet̄ in tpe ad verū sensum q bꝫ cū aliqd dr̄ in tpe corrūpi. Si 2^{m}: ⁊ constat q̄. a. corrūpet̄ infra tp̄s q̄ mouebit̄. b. vt suppono. seq̄t̄ q̄ in aliquo loco sibi equali exñte. b. aliqd corrūpet̄ sic q̄ añ q̄3. b. erit i illo loco nihil ipsi⁹. a. erit corruptū: nec aliqd post corrūpendum ⁊ p ꝯñs ip̄m totū simul corrūpet̄ exñte. b. in loco illo: ⁊ per ꝯñs in instāti. qm̄ in aliquo instāti erit. b. in illo loco. Sicut p3 ex 6. phys. vel posset sumi grana ⁊ sol. aliq̄ determinata pars eius: que nulli parti terre sibi equali est opposita directe

C piusq̄3 per instans. ¶ P. Sicut ipsi concedunt motum fieri in tēpore ⁊ mutationem indiuisibilem ac mutatum esse fieri in instanti. Sic necessario op3 ꝯcedere motum corrumpi in tpe. mutationē v̄o ⁊ mutātū esse in istāti. ¶ 3^{a} ēt ꝓn^{o} deficit. qm̄ oē q̄ corrūpit̄ in aliquo tpe vel corrūpit̄ p̄ illo tpe. vel corrūpit̄ p̄ in aliquo eius. ⁊ h̄ p3 qꝛ aliogn non corrūpet̄ in illo. Sicut q̄ corrūpit̄ die dñica nó pōt dici corrūpi die lune. qꝛ dies dñica nó est dies lune nec pars ei⁹. q̄ aūt corrūpit̄ in aliqua hora diei dñice pōt dici corrūpi. in die dñica l3 nó p̄mo. qꝛ corrūpit̄ in parte eius. ¶ Cōfirmat̄. Sicut eni nó p̄t dici aliqd eē in aliq̄ loco nisi sit in eo ⁊ partib⁹ ei⁹. ⁊ tūc est in illo p̄. aut sit in aliq̄ eius parte p̄. Sicut qs dicit̄ esse in domo qꝛ ei⁹ locus ꝓprius in quo est p̄mo est pars dom⁹. ⁊ tūc dicit̄ esse in domo nó p̄. Sic in ꝓposito. Sic igit̄ nó obstantibus solutionibus p̄missis ra-

D tio manet in robore suo. Cui⁹ virtus in alia ēt forma posset poni. vt accipiat̄ cōpositū ex mobili tāq̄3 subto ⁊ entitate illa que dicit̄ mutatū esse. ⁊ querat̄ qñ hoc cōpo^{m} corrūpit̄. vt supra. Itē alio modo. querēdo de ipso subiecto. s. mo^{tu} q̄ suscipit in se mutatū esse q̄ p̄us nó habuit ⁊ perdit ip̄m. an p̄dat ip̄m in tpe vel instanti vt supra. ¶ Cōfirmat̄ quoq3 q̄ supra dictū est. s. mutatū esse aut rē aliq̄3 nó habere esse tm̄ per instās. qm̄ pariter posset ꝯcedi q̄ ē dare vltimu3 esse rei ꝑmanētis. vt vltimū esse luminis in aere. q̄ reprobat̄ expresse. 8. phys. nec aliq̄ rō magis ꝯcludet ꝯ̄ hoc q̄3 ꝯtra illud. ¶ 4ª demū solo ēt nó valet nec tollit efficaciā rōnis fcē. Non eni per ola verba illa aliud dicit̄ q̄3 q̄ mutatū eē ēxp vnicū instās tm̄. ⁊ ꝯ̄ hoc ꝓcedit ratio facta. que rō nó querit de mēsura ipsius mutati esse in qua est. siue de mēsura sui esse: nec sui nó esse. sed de mēsura. sui fieri ⁊ corrūpi. ⁊ mēsura trāsitus ei⁹ de esse in nó esse. Siue trāsitus subiti de esse ipsius mutati esse: in nó eē eiusdē. seu de

affirmatione in negationē iuxta cōem modu3 loquēdi. ad

E bonū itellectū. ⁊ ad hoc nihil rñdet̄. Uñ reduco sic rōnē. Aut mutatū esse trāsit de esse in nó esse: in tpe vel in istāti. Si in tpe igit̄ est parti^{le} ⁊ durat per tp̄s. Si in instāti: igit̄ simul trāsit ⁊ trāsiuit. Aut ḡ in eodē in instāti in quo transiuit de nō esse in esse. ⁊ sic simul est ⁊ nó est. aut in alio ⁊c̄. vt supra. Uel aliter pōt formari. sic. Aut subm trāsit de eē mutati esse in nó esse euisdē in tpe vel in instāti. nec in tpe. vt p̄us. nec instāti. qꝛ nó in eodē in qua transiuit de nó esse eius in esse. aliogn sequit̄: q̄ simul suscipit ⁊ p̄dit idē mutatum esse. ⁊ per ꝯñs illud simul est ⁊ nó est. nó in alio vt supra deducit̄. ¶ P. Deficit solutio: qꝛ parit̄ posset cōcedi q̄ est dare vltimū instās esse rei ꝑmanentis. vt vltimū eē luminis in aere. ⁊ sensationis in sensu. q̄ reprobat̄ exp̄sse. 8. phys. nec aliqua ratio magis ꝯcludet ꝯtra h̄ q̄3 ꝯtra illō. ¶ Itē3 posset ꝯcedi q̄ aliqua hui⁹ forma erit tamē p vnū instās. ac per hoc eius gñatio ⁊ corruptio ꝯtinuarent̄ sine q̄ra media. cui⁹ oppositū ex intentione ꝓbare nitit̄ Phs

F 8. phys. ⁊ ibidē Cōmē. cō^{m}. 62. ⁊ seq̄nti. ¶ Insuper si solo esset sufficiēs vñssime posset dici q̄ forma q̄l3 subalis: ⁊ visio ⁊ similes. generaret̄ ⁊ corrūperet̄ in tēpore. ⁊ q̄ plus ē in eodē tēpore. Quoꝝ vtrūq3 penit⁹ phie repugnat. ꝯñā p3 exponēdo corrūpi per positionē p̄sentis ⁊ negationem futuri ⁊ gñari per pōnem p̄sentis ⁊ negationē p̄teriti. Sicut dicit rñsio. Oēs eni3 hec vere sūt. h̄ forma subalis est i toto isto tēpore. ⁊ post istud tp̄s imediate nó erit. sic illud tēpus q̄ mēsurat adequate suū esse. Item hec est vera añ illud tēpus imediate nó fuit. Nó igit̄ dāda est mēsura generationis ⁊ corruptionis hoc mō. Sed mēsura in q̄ transit subm de vno opposito in aliud: vt ꝓxime antea dictum est. Patet itaq3 q̄ ratio remanet in sua firmitate. ¶ Secunda ratio ad candē ꝯ̄nem est ista. Suppono ex p̄dictis q̄ mobile p̄dit vnū mutatū esse signatū in instāti. siue in istanti trāsit ab eius esse in nó esse. Tūc arguo. Aut in istāti illo quo mobile ꝯtinue motū p̄dit aliqd mutatū eē. verbi grā. a. acq̄rit aliq̄3 entitatē que sit mot⁹ vel mutatū esse.

G aut nullā talē acq̄rit. Si sic: vel acq̄rit̄ motum. ⁊ hoc non pōt dici: qꝛ motus quil3 f̄m esse est diuisibilis in partes sibi inuicē succedētes ⁊ que nó possunt simul eē. igit̄ nec i eodē instāti acq̄ri. Aut acq̄rit mutatū esse. ⁊ si sic. sit illud b. ⁊ quero inter. a. ⁊. b. fuit aliquis mot⁹ medius: ⁊ tunc sequit̄ q̄ motus est in instāti. aut nullus mot⁹ fuit medi⁹. ⁊ tūc sequit̄ q̄ mutata esse sint ꝯsequēter se habētia. cum ergo omnia p̄dicta sint impossibilia reliquit̄ q̄ nulla entitas tūc acquirat̄ que sit mot⁹ aut mutatū esse. Sed tunc cum in quolibet instāti tp̄is mēsurātis ꝯti^{m} motū alicuius mo^{tu} sit motū ⁊ mutatū sequit̄ q̄ tunc mobile sit mutatu3 absq3 tali re distincta. ⁊ p ꝯñs in quol3 alio frustra ponit̄.

2^{m} T.c. 40

¶ Scōa rō: suppono duo demōstrata 6° phys. vnū est. q̄ oē qd mutatū est. qñ p̄ mutatū est. est in eo ad quod mutatum est. Aliud est. q̄ oē mutatū eē mensurat̄ instanti. Q̄ h̄

D vtrūq3 gñaliter verū est de omni mutato esse: siue sit translatū esse: siue augmētatū vel diminutū esse: seu alteratum esse: vel gñatum esse: vel corruptū esse: qꝛ equalr̄ de oib⁹ probat ratio facta ibi. His suppositis accipio aliqua3 talium entitatū que vocantur mutata esse: ⁊ sit. a. constat q̄ hec aliquādo est genita: ⁊ aliquādo corrupta ex prius dictis. ḡ h3 genitū esse: ⁊ corruptū esse: f̄m ipsos q sic loquūtur. Et si dicat̄. q̄ est genita: absq3 tamē re que est genitu3 esse: ⁊ corrupta absq3 corrupto esse: ꝯcedit̄ ꝓpositu3. pari eni ratione nó est necessariu3 in alijs tales res fingere. Ex his arguo. aut genitū eē ipsius. a. ⁊ eius corruptū eē sunt simul: aut vnū p̄us alio. Si simul. igit̄. a. simul est: ⁊ nó ē. p3 ꝯñā ex p^{a} suppōne. Si vnū p̄us alio. igit̄ sunt in alio ⁊ alio instanti ex scōa suppōne. Sed cū inter q̄libet duo istātia sit tp̄s mediu3 sequit̄ q̄. a. sit in toto tpe illo medio inter suū genitu3 esse: ⁊ suū corruptū eē: ⁊ p ꝯñs. a. mēsurat̄

tpe:qd est ꝯ suppōnē scdam. Sequunt̄ et hec incōueniē-tia tacta in pma rōne huius ꝯnis. ℂ 3° aut mutatū esse est aliqua res intrinseca mot⁹: aut aliqd extrinsecū sibi: necessario tñ ꝯcomitans ipm in subito. Aut aliqd extrinsecum ꝯtingēter se hñs ad motū: sic ꝙ aliquod possit moueri nō habēs aliqd mutatū esse. Primū nō pōt eē. qd tñ ipsi magis vident̄ opinari dicētes ꝙ mutatū eē: est qdā indiuisibile mot⁹: sicut dicunt pūctū eē idiuisibile linee intrinsecū. Hoc inquā eē nō pt: qꝛ. Aut mot⁹ fra eēntiā suā icludit pcise talia mutata esse: ꝛ nullam aliā oino entitatē que nō sit vnū vel plura mutata esse pcise: ꝛ tūc sequit̄ ꝙ mot⁹ cōponit̄ ex solis mutatis eē: qd reprobat̄. 6° phys. Aut icludit aliqꝫ entitatē pter mutata esse: que nec est mutatū esse vnū vel plura: aut pcise ex eis integrata: ꝛ si sic opꝫ ꝙ ipa vel nullū mutatū esse icludat vel aliqꝫ sui partē hēat que nec sit nec includat aliqd mutatū eē. Qualibet aūt tali data. sequit̄ ꝙ mobile habēs ipsam moueat̄: ꝛ sic mutatum sine tali mutato esse: ac per hoc vanū est ipm ponere: hec ꝯña pꝫ: qꝛ per quātūcūqꝫ spatiū mobile moueat̄ per illaꝫ partē mot⁹ in qua nō claudit̄ aliqd mutatuꝫ esse: certū est ꝙ ipm pus est motum ad mediū spatij qꝫ ad vltimū ei⁹: ꝛ sic est mutatū sine tali re ficta. Scdm et nō pōt dari: quia cuꝫ in quolibet instāti tēporis mēsurantis motum ꝯtinuū sit verū. a. esse mutatū ad aliqd spatiū: oportebit dicere ꝙ est quedam multitudo ipsoꝝ mutatoꝝ esse sibi in mobili succedētiū adequātiū in duratione totū motū quo mouetur mobile in illo tpe: ꝛ sic eadē mēsura adequata mensurabit̄ illa multitudo mutatoꝝ esse cuꝫ illo motu: ꝛ pꝫ hec ꝯña. qm̄ si nō adeqret ipm motū/iā aliqd eēt ipsi⁹ motus/ qm̄ nullū esset mutatū eē: ꝛ sic aliqd eēt mutatū sine mutato eē: qd est ppo^m. ꝯns aūt falsum est: qꝛ cū qdlibet mutatū esse mēsuret̄ instāti: si aliq multitudo pcise plura mutata esse icludēs mēsuraret̄ p aliq tpe: illud tps esset cōpositū ex solis instātib⁹: vt pꝫ ex. 6° phy. Tertiū et dari nō pōt ppter ea que ꝯ 2^m dicta sunt. Et nihilominus si daret̄ hꝫ ppositū. qꝛ ex quo talia mutata ꝯtingēter sequunt̄ motuꝫ possibile erit aliqd moueri ꝛ motū esse sine talib⁹ entitatibus.

ℂ Signet̄ aliqd mutatū esse ꝙ est imo^m ꝙ mo^r motu dci⁹ ꝛ sit illud. a. ꝛ signet̄ qdaꝫ aliud sequēs ipm ꝛ sit. b. Aut igit̄. b. ꝯtiñter se habet ad. a. Aut inter. b. ꝛ. a. mediant alia mutata esse. Primū nō pōt esse vt pꝫ ex. 6. physi°. Nec 2^m. qꝛ aut illa que mediāt dicerent̄ essent finita nūo. ꝛ tūc necio oporteret deuenire ad alia aliqua que esset imediata ꝙ ē falsuꝫ aut ponere motū nō includēteꝫ aliq mutata eē. Aut illa mediantia essent nūo infinita. ꝛ tūc sequit̄ ꝙ inter duo extrema sūt infinita media quoꝝ vnū pus est alio. ꝛ totaliter se excludentia sic ꝙ vnū non est pars alterius ꝛ ꝙ infinitū sit inceptū accipi. ꝛ totū sit. deinde succe^{ue} acceptuꝫ. ꝙ repugnat rōni infiniti. q̄ est/ꝙ ei⁹ pte accipientib⁹ sp sit aliqd accipiendū. ꝛ nūqꝫ sit totū acceptū. Un accepta aliq pte oē ꝙ postea acceptū est necio est finitū. Ut pꝫ ex tertio phy. Alia et incōueniētia possent adduci sic infra patebit vbi ingret̄ an p oēꝫ motū noua res pmanēs mob^{li} acqrat̄ ꝛ a° q iduci ꝯsueuerūt ꝯ p trāsitiōeꝫ infiniti. ꝛ ꝯ infinitū i actu.

ℂ 3° ꝯ est. ꝙ mutatio subita nō est aliqua res indiuisibilis mensurata instāti distincta ab oib⁹ reb⁹ pmanētib⁹: vt fingunt. Hec aūt ꝯclusio efficaciter pbat̄ per p^m ꝛ 3^m rōneꝫ scde ꝯnis. pter illas vo adduco aliā rōnē. Si eni mutatio sit aliq talis res distincta a mobili: ꝛ a re ad quā est mutatū: ꝛ a qua est mutatū. sequit̄ ꝙ mutationis sit mutatio in infinitū: ac p hoc qñcūqꝫ aliqd mutat̄ sūt in eo simul actu infinite mutationes: ꝯñs fm est: ꝯña pbat̄: qꝛ sicut subm habēdo actu rē pmanentē quā añ nō habuit est mutatuꝫ: sic ipm hñdo actu rē illā q ē mutatio quā pus nō habuit est fm illā ꝛ ad illā mutatū: ꝛ hoc pꝫ p pbōnes iductas i 3° rōne p^e ꝯnis. igit̄ hꝫ in se mutationē: q soialr est mutatū ad p^{am} mutationē. Et eadē rōne sequit̄ ꝙ hēat 3^m ꝛ sic deinceps in infinitū. Uel oportebit dicē ꝙ ē mutatū ad aliqꝫ entitatē sine mutatione distincta ab illa entitate qua sit mutatū ad ipsaꝫ: ꝛ qua rōne h poterit poni in vna: poterit ꝛ in qlibet: nec rō coget ad oppositū in vna plus qꝫ i alia. frustra g ponunt̄ tales res. Hec ꝯ ampli⁹ patebit ex pbōnib⁹ spāliuꝫ ꝯnū q inducent̄.

ℂ 2° in spāli ondo ppositū d quolꝫ gñe mot⁹ ꝛ mutatiōis: ꝛ p de motu locali. Et ꝙ ipe nō sit talis res incōcusse pbat̄ per oēs rōnes factas ad p^m ꝯnē: in spāli aūt arguo p sic. Aliqd pōt moueri localr sine tali re. g mot⁹ localis nō est talis res: ꝯña pꝫ. pbat̄ añs. Aliqd pōt eē in aliq loco p in q imediate nō fuit ipꝫ ꝛ oēs ptes ei⁹: nec imediate post erit: ꝛ erit in aliq in q nō est ꝛc. Certū est et ꝙ tale locatū vere mouet̄ localr qñ hec erūt va de ipso. Sꝫ ad h nō est neciuꝫ fingē aliqꝫ rē pter pmanētes: per h eni ꝙ dico ipm non fuisse imediate in h loco: nulla talis res signat̄ esse in ipso: nec p hoc qd est i h loco aliq res in ipso est necia pter ipm ꝛ locū. Aut si ponat̄ aliquis respectus: vt aliqui volunt. nihil ad propositū: cum respectus hꝫ non sit res distincta ab omnibus permanentibus. Nec sit motus: aut pars ei⁹ et fm ipsos opinantes.

ℂ Secūdo. Ois actus feribilis inquātuꝫ huius est latio: aliqua res pmanens est hꝫ. ergo aliqua res pmanens est latio. Et vltra. Igit̄ in nullo qd fert̄: seu localiter mouetur: est aliqua latio ab oibus rebus permanētibus distincta: maior pꝫ ex diffinitione data. 3° phy. minor probat̄. nam illius rei permanētis: que continue partibiliter acquirit̄ ab eo. quod continue fert̄: siue que continue partibiliter sit locus eius: ꝙ fm ipsum mouet̄ localiter: aliqua pars est actu locus eius: vel partis ipsius: cuius imediate pus non fuit locus actu: sed potentia tm̄: quāuis aliqua pars eius fuit locus partis illius. Iteꝫ imediate post aliq pars erit actu locus eius qd fertur: vel sue partis que tm̄ in potentia est locus eius. Cuꝫ igit̄ ois potentia dicat̄ respectu actus: vt patet. 9° meta. illa pars que est actu locus: ꝛ ad quā mobile fuit in potētia est actus ei⁹. Rursus qꝛ ipsius rei que continue sit locus imediate aliqua pars acquiretur ꝛ erit actus eiusdē que nondum est locus eius: nisi in potentia: ꝛ hec per se sibi ꝯuenit inquātum huius: alioqn non continue acquireret̄: sed esset complete acquisita: pꝫ. qꝛ ipsa res permanens: que continue acquirit̄: inquantuꝫ huius est actus feribilis: inquātū est feribile. Et sic pꝫ minor. ꝛ per ꝯña ꝙ ipsa est latio. Cū igit̄ omne qd continue fertur continue suo modo aliquaꝫ rem permanentem sic partibiliter acquirat. nam omne tale mouetur de loco ad locum: accipiendo locum cōiter: sequit̄ ꝙ omnis res que localr mouet̄: est res aliqua permanens: ꝛ per consequēs res aliqua permanens est latio: ꝛ si sic nulla alia res pter pmanentes est ponēda que sit latio: qꝛ tūc cuiuslibet eēnt due lationes: qd superfluum esset. Et si dicatur ꝙ locus non est actus mobilis: cū non sit subiectiue in eo. dicendū ꝙ hoc non valet. qm̄ nō omnis actus est subiectiue in eo: cuius est actus. Actus eni actiui non est in ipso: sed in passo: vt pꝫ. 3° physicoꝝ. Sic nec actus transmutabilis est in ipso. Unde sicut notat Cōmēta. 3° physicoꝝ. motus nō hꝫ diffinitionem dictaꝫ vniuoce: quod ideo est: qꝛ actus non dicitur vniuoce in oībus motibus: aliter eni translatio est actus trāslati: ꝛ aliter alteratio eius qd alteratur. illi eniꝫ extrinsecus. hec auteꝫ intrinsecus. i. formaliter inherens.

ℂ Tertio. si motus localis esset res distincta a permanētib⁹ existens in mobili: vt dicūt. sequeretur ꝙ omne motum localr per se mutaret̄ fm aliqd esse. ꝯñs falsum. ꝯña pꝫ: qꝛ omne huiꝰ motuꝫ acquireret in se nouam formā. s. motum ipsum: imo ꝛ plures acquireret ꝛ plures perderet: fm ꝙ plures partes motus successiue pderet ꝛ acquireret. Falsitas ꝯsequētis pꝫ per Phm. 8° physicoꝝ. in illo. c. at vo de facientibus principium. In quo probat translationem esse primum motuum: dicit eniꝫ ibi ꝙ fm hunc

A
solum motu; nihil mutatur in esse qd̃ mouetur. Vult eni
ꝙ sic mobile mutet locum ꝙ per se non mutat aliquod ef/
se. Contra hoc autem videt̃ esse dictum Cõmen. 12. meta.
ubi dicit. ꝙ motus celi est possibilis ex se: necessarius aũt
ex alio. qz. s. habet esse ab alio. s. a motore: ⁊ dicit ꝙ fit a
motore eterno ⁊c̃. Hec autẽ de nulla re permanẽte verifi/
cari possunt: nõ enim de celo. tũ qz ipsum est necessariũ
in sua suba ſm Cõmẽ. ibidẽ. tum qz ipsum nõ fit a motore
ſm intẽtionẽ Cõmen. vt supra pz. q. pᵃ. Nec possunt veri/
ficari de loco: circa quẽ mouetur. ꝑpter eãdẽ cãm: nec ali
qua alia res permanẽs causat̃ ibi. maxie eni hoc videret̃
verũ de ipso/ubi. Sed/ubi/non est aliqua res noua exñs
in celo: vt infra ꝓbabit̃ dis. 2. Relinquit̃ ergo ꝙ sit aliqua
entitas successiua: que est motus: qualẽ dicunt esse sic opi
nãtes. ¶ Ad hoc aũt dm̃. ꝙ nõ est intẽtio Cõmẽ. ꝙ mo/
tus sit aliqua entitas eterna causata a motore in ipo celo:
que sit ex se possibilis ⁊ nec̃ia ex motore. ↄstat enim ẽt ſm
istos sic opinãtes ꝙ nulla entitas motus est necessaria a
motore. imo quelibet est ↄtingẽs ⁊ desinit esse: ⁊ nullã est
signare q̃ nõ desinat eẽ ſm ipsos. Sed cũ dicit motũ fieri
a motore: ⁊ eẽ eternũ ⁊ nec̃iũ: ex eo nõ aliud intelligit q̃z
ꝙ celum mouetur eternalr̃ ⁊ necessario a motore eterno:
propter hoc aũt nõ est necessarium aliq̃z talẽ rẽ fingere in
celo cãri. Et sic motor celi est sic mouens ꝙ nõ agens: ſm
istos aũt esset ẽt agẽs ⁊ nõ solum mouẽs: ⁊ vniulr̃ oẽ mo/
uẽs eẽt agẽs. cuiꝰ ↄtriũ idẽ Cõmẽ. eodẽ li. dicit. ¶ 2ᵒ idẽ
probo de alteratione: ⁊ ṗmo qdẽ simlr̃ ad ṗmã rationẽ
factam de motu locali. Qm̃ non posita illa re distincta a
subiecto ⁊ qualitate que acquirit̃/vere potest aliquid al/
terari: igit̃ illa nõ est ponẽda. Añs probat̃. nam hoc solo
posito ꝙ subiectũ habeat aliquã partẽ forme: quã ante
imediate nõ habuit: ⁊ imediate aliquã hẽbit quã nõ hz/
ipsum vere alterat̃: hec aũt possunt esse sine illa re tertia.
ergo ⁊c̃. ¶ Scd̃o. qualitas que continue fit: que cõiter di
citur fluens/est alteratio: igit̃ nõ est aliqua res talis disti/
cta a q̃litate que fit alteratio: vt fingit opp. ↄsequẽtia pz.
quoniam tunc in eodẽ essent simul due alterationes dum
vna precise qualitas acquireretur: qd̃ est superfluum po/
nere. ⁊ essent aliqui motus de genere permanẽtium: ⁊ ali
qui de genere successiuorum: ⁊ multa alia irrationabiliter
dicta sequerent̃. Antecedẽs v̉o probatur. quoniã hꝫ qua/
litatis inquãtũ hꝫ aliqua pars est actus eiꝰ qd̃ alterat̃: ⁊
imediate post aliqua erit actus ad quã ipm̃ nũc est in po/
tentia: ac per hoc ipsa est actus alterabilis inquãtũ ipm̃ ẽ
alterabile. igitur est alteratio. ¶ Confirmat̃. quoniam il/
la re tertia posita quã ponũt: nullo modo poterit appare/
re ꝙ sibi conueniat diffinitio ṗdicta motus magis q̃z for/
me/que partibilr̃ acquirit̃. Per hoc pz ꝙ nõ valet obiectio
que ↄsueuit fieri de forma remissa: que vtiq̃z est actus in/
cõpletus: ⁊ est actus subiecti que est in potẽtia: adhuc ad
similẽ formã: ⁊ tamẽ ipsa non est motus. Nõ valet inquã
quoniã ipsius forme remisse: nihil est in potẽtia: sed tota
est in actu: ac per hoc nec eiꝰ subm̃ est in potẽtia ad aliqd
ipsius forme remisse: l3 sit in potentia ad aliqd forsan si/
mile ꝙ nihil eius est: ⁊ iõ ipsa l3 sit actus entis qd̃ qdẽ est
in potentia: nõ est tamẽ actus eius inquãtũ ipm̃ est in po
tentia cũ ipm̃ nõ sit in potẽtia ad aliqd eiꝰ: ac per hoc ipsa
non est motus cũ ipse sit actus eiꝰ qd̃ est in potẽtia: ⁊ ſm
ꝙ ipm̃ est in potentia: ꝑpter qd̃ de rõne motꝰ est ꝙ aliqd
eiꝰ sit in potentia. Unde illud ṗcise qd̃ de motu est in actu
nõ est motus: nec ṗcise illud qd̃ de ipso est in potentia: sed
vtrũq̃z simul. Et hoc est qd̃ dicit Cõmen. 3ᵒ physi. vbi ait.
Infinitum esse in re nõ est nisi ſm potẽtiam existẽtẽ in ea:
quẽadmodũ dĩe substantiales plurium rerum que con/
seruant suum esse in cõiunctione potentie cũ eis: vt in re/
bus: quarũ esse est in motu. Reꝝ eni quedã sunt in puro
actu: vt homo demõstratus: ⁊ quedã sunt ſm ꝙ potentia
admiscetur cũ actu: ⁊ si potẽtia non fuerit non erit actus:
vt dies. H̃ eni nomẽ dicit̃ de parte tẽporis: ⁊ tẽpus est cũ
motu: ⁊ vniulr̃ oẽ qd̃ est cũ motu. hec Cõmẽ. Et ꝓpterea
qnto physicoꝝ. dicit ꝙ diffinitio motus data in. 3ᵒ non ve
rificatur de generatione ⁊ corruptione: qm̃ in ea non est
perfectio: siue actus diminutꝰ de genere eiꝰ ad qd̃ est mo/
tus. s. de gñe ṗfectionis cõplete. ⁊ causa in hoc est: qm̃ for
ma est idiuisibilis. cuiꝰ supple nõ põt eẽ aliquid in actu: ⁊
aliqd in potẽtia. Itẽ Auiceñ. 2ᵒ suffic. coꝝ inqt que sunt:
q̃daz sunt in actu oi mõ: q̃dam v̉o sunt in actu ſm aliqd ⁊
ſm aliqd in potentia: ⁊ ipol'e est vt aliq̃ res sit in potentia
oi mõ que nõ habeat esse in actu aliquo mõ: ⁊ statim post
dicit: ꝙ motus est de numero eoꝝ que ſz aliqd sunt in po
tentia: ⁊ ſm aliqd in actu: ⁊ ex hoc dicit Cõmẽ. vbi supra.
ꝙ est actus permixtus potẽtie. Forma v̉o remissa non est
ſm aliquid eius in potẽtia. Unde vt dicit Auicẽna: nigrũ
etenĩ cum sit nigrũ in actu non restat in potẽtia aliqd de
tota nigredine quã habet: ⁊ quadratũ cum sit q̃dratũ in
actu nõ restat in potentia aliquid de tota q̃dratura quam
habet. Sed mobile quãdo sit mobile in effectu putat̃ ꝙ
adhuc sit in potẽtia mobile ꝑpter vniuersalitatẽ totiꝰ cõ/
tinui motus ⁊c̃. talis est forma que ↄtinue fit: que ẽt con/
sueuit noiari fluens a multis. Unde aduerte ꝙ motꝰ non
supponit ṗcise pro re: que est actualr̃ actus mobilis: nec ꝓ
ea que est tm̃ in potẽtia: sed simul pro hac ⁊ illa. Hec con/
clusio ẽt probat̃ auctoritatibꝰ Cõmẽ. ipse siqdem. 3ᵒ phy.
dicit illam opp. esse veriorẽ: que dicit ꝙ motus nõ differt
a ṗfectione ad quã vadit: nisi ſm magis ⁊ minꝰ. i. ſm esse
cõpletum ⁊ incõpletũ: nam motus est actus incõpletus
⁊ imperfectus: vt ibidẽ dicit phs. Itẽ. 5ᵒ phy. dicit ꝙ illud
ad qd̃ est motus: est de nã motus. Et in. 48. dicit conuer/
sam. s. substãtia motus est de natura eius ad qd̃ est. Item
ibidem Cõmẽ. 21. dicit ꝙ ṗfectio. i. actus. posita in diffõne
motus est ṗfectio diminuta de gñe eius ad qd̃ est motꝰ. s.
de genere ṗfectionis cõplete. verba sua sunt. Itẽ Cõmen.
31. dicit. ꝙ cã conuenientie ⁊ diuersitatis specifice motuũ
est ↄuenientia ⁊ differẽtia specifica eoꝝ ad que sunt: ⁊ plu
ra alia dicit ex qbꝰ innuit manifeste se sentire/ꝙ motꝰ non
est alia res ab ea ad quam mobile mouet̃. ¶ Tertio idẽ
ꝓbari põt de augmẽto ⁊ decremẽto: nam aliqd põt vere
augeri absq̃z tali re successiua distincta: g̃ illa nõ est ponẽ/
da. Antecedẽs ꝓbat̃. sicut eni ipsi ponũt ꝙ illd̃ qd̃ auget̃
acqrit simul illã rem successiuã ⁊ quãtitatẽ: qua fit ma/
ius. sic: si solam quantitatem acquireret/augeret̃ ⁊ fieret
maius. Unde põt sic argui: si augmentũ esset res distincta
a quãtitate per quã auget̃: qd̃ auget̃/nõ eẽt augmẽtũ: ne/
q̃z illud augeret̃: si absq̃z illa re tertia q̃ntitas illa subiecto
acqreret̃: hec de se est euidens. Sed ↄñs est falsũ: illo. n.
posito non dubium ꝙ illud fieret maiꝰ ⁊ augeret̃. Simili
modo põt formari ṗma ratio de motu locali ⁊ prima de
alteratione: ⁊ hec forma ↄtra aduersariũ videt̃ validior:
l3 virtus sit eadem. ¶ Quarto illud ipsum probat̃ de ge/
neratione subita: ⁊ ṗmo per primã rõnem factam de mu/
tato esse: nam ſm illam imaginationẽ opz dicere genera/
tionẽ subitã habere esse tm̃ per instans qd̃ destruit illa rõ.
Item per rõnem tertiam ibidẽ factam. Itẽ per rõnem fa/
ctam ad id probandũ de mutatione in gñali. Preter illas
autẽ arguo sic. Possibile est habere mãm aliquã entitatẽ
actu in se ad quã fuit prius in potentia: esto ꝙ non sit ali/
qua res distincta ab illa entitate: ⁊ a mã que sit generatio
illius: ergo generatio nõ est talis res qualem dicunt: ↄñs
patet: qm̃ quãdocũq̃z mã recipit actu aliquam entitatem
quam ṗus habebat tm̃ in potẽtia: tunc est vere generatio.
Mutat̃ eni tunc de nõ esse in esse: ⁊ oĩa que requirunt̃ ad
generationis rõnem: tũc ↄcurrũt. Si ergo sine tali re que
ab alijs fingit̃ hoc in aliquo potest esse/suppsine in quoq̃z
ponitur. Sed ꝓbo antecedẽs: cũ eni materia recipit aliq̃z

Margin notes (left column): 3 ↄñem; Cõ. 40.; Rñsio.; B; Cõ. 23.; 2ᵒ ꝓ spãl; 2ᵐ; C; D; Cõ. 57.
Margin notes (right column): E; Cõ. 21.; cap. pᵒ.; Cõ. 21.; F; Com. 4; Te. c. 6.; Cõ. 17.; G; 3ᵒ ꝓ spãl; 4ᵒ ꝓ spãl; D; 5ᵐ

J formā substātialē vel accidētalem in actu:quā prius hēbat
tm̄ in po͡ aut necio est ibi vna tertia entitas distincta a mā
ꝛ a forma:que est gn̄atio illius forme aut nō. Si nō habe
tur ꝓpositū. Si sic igit̄ mā hȝ tunc primo illā tertiam enti/
tatē actu:ad quā tm̄ fuit in potētia. Aut ergo habet quan/
dam aliā distinctā a tribus p̄dictis entitatibus:que sit ge
neratio illius tertie:aut nō. Si non habet̄ ꝓpositū. Si sic.
querat̄ de illa q̈rta vt prius:ꝛ sic vl'erit deuenire ad aliquā
entitatē:que sic actualr̄ recipiet̄ de nouo in mā ꝛ ꝙ nō erit
aliqua alia que sit eius generatio:ꝛ habebit̄ tunc conces/
sū antecedēs. Uel opȝ dicere ꝙ simul actualr̄ sunt in mā
infinite eiusmodi entitates:qđ est falsum. Simili mō pro/
bat̄ de corruptione. Cuȝ eni mā perdit aliquā entitatē:seu
primo nō habet actu aliquā entitateȝ quam prius habebat:
aut simul habet aliquā entitatē distictā:que est corruptio
prime:aut nō semp. Si nō semper habet̄ ꝓpositū:vt supra.
si semper igit̄ cum p̄dit illā corruptionē prime entitatis hȝ
aliā corruptionē prime corruptionis ꝛc̄. vt an̄. ¶ K. Cōmu
niter de vtraq;:si generatio ꝛ corruptio sint res distincte a
permanentib⁹:ꝛ abinuicē:vt dicunt sic opinantes:sequit̄
actualis infinitas eiusmodi entitatū. Naȝ cum mā aliquā
formā perdit. verbi gr̄a. aer lumen. cum obscurat̄. ibi est
noua entitas:que est corruptio luminis s̄m illā viam:igit̄
est ibi generatio illius noue entitatis:puta obscurationis:ꝛ
ꝛ cum illam entitatē:que est generatio obscurationis ꝛ p/
dat aliquādo mā:erit ibidem entitas alia:que erit corru/
ptio illius gn̄onis:ꝛ cum hec corruptio etiā sit noua enti/
tas in mā:erit ibi generatio ei⁹:ꝛ illius generationis iteȝ
corruptio:ꝛ sic semper cuiuslibet generationis corruptio
ꝛ corruptionis generatio in infinitū:ꝛ cum tota hec mul/
titudo generationū ꝛ corruptionū nō excedat durationeȝ
vnius instātis:sequit̄ ꝙ omnes ille entitates in eodē instā
ti sunt in mā. ¶ Ex p̄dictis igit̄ apparet euidēter ꝙ cum
aliquid mouet̄ nō sunt ibi tres res distincte:vna vȝ que mo
L uetur:alia que acquirit̄:ꝛ tertia taȝ ab hac q̈ȝ ab illa ꝛ ab
vtraq; simul distincta que sit motus:vt fingit opinio reci/
tata. Sed eadē ipsa res:quaȝ mobile ꝯtinuo acquirit s̄m
ꝙ est actus eiusdē incōpletus cum continua tendentia ad
cōplemētum iuxta cōmuneȝ modū loquēdi:siue s̄m ꝙ est
actus entis in potētia s̄m ꝙ in potētia. i. entis qđ aliquid
eius actu habet qđ imediate nō habuit:ꝛ imediate aliqđ
habebit qđ nō actu habet est motus. Unde sicut supra ta/
ctū est:nec illud precise qđ mobile actu habet:nec precise
illud qđ habebit:ꝛ ad qđ est in potētia est mot⁹:sed vtrū/
q; simul ꝛ de vtroq; simul verificatur hoc nomē motus.
Cō. 18. Quapropter Cōmē. 4° meta. dicit. ꝙ motus cōponit̄ ex
esse ꝛ nō esse:ꝛ ideo describit̄ sic. motus est p̄fectio ei⁹ qđ
est in potētia. in eo qđ est in potētia. Per esse intelligēs id
ex motu qđ actualr̄ est perfectio mobilis:ꝛ per non esse il
lud qđ nō est:sed esse pōt perfectio eius. Et ꝓpterea nō vi
M detur debere absolute ꝯcedi:motus est actus:sed cuȝ ad/
ditione tali:entis in potētia inquantū in potētia. Uel act⁹
impfectus:vt etiā tertio physicoꝝ dicit phs. ꝓpter ratio/
Cō. 54. nem pretactā. Quā etiā explicat Cōmētator 5° physicoꝝ.
vbi dicit. ꝙ motus est perfectio diminuta:q: est cōiuncta
cum potētia. Idem sententialr̄ ponit 3° physicoꝝ. ꝛ Aui.
Cō. 57. 2. sue sufficiētie vt est supra proxime allegatū. Uel si conce
dat̄ absolute:hoc est intelligendū verificari de ipso ratio/
ne partis ꝛ qm̄ pars eius vtiq; est actus mobilis. ¶ Per
idem patet. ꝙ nō de quolibet motu recte dicitur ꝙ est. ver
bi gratia. de alteratione:cuius pars fienda non est:siue ēt
proprie vel improprie ipsa dici possit habere partem pro/
prie tamē dicitur ꝙ aliquid alterat̄. Et hoc icōm dictum
intelligi debet per illud:alteratio est cum inuenit̄ ab au/
ctoribus positū. Per idē etiā pȝ. ꝙ talis alteratio nō recte
ꝛ ꝓprie dicit̄ entitas vl'res simplr̄:sed ꝙ aliqđ alteratio/
nis sit res:ꝛ aliquid erit res. Uerūtamē q: nō solū ea que

N sunt:sed ꝛ ea que possunt esse soliti sumus entia ēt appel/
lare:ac per hoc conuenientius ea quoꝝ aliqđ est actu:ꝛ
aliqđ in potētia:possunt bono habito intellectu entia:seu
res dici. Ideo Cōmē. ꝛ Auicē. vt supra pȝ:motum etiam
cuius pars est in potentia dicunt rem ꝛ ens. Nec talis mo
dus loquēdi respuendus est:si verus intellectus habeat̄.
¶ Aliquis tm̄ mot⁹ ꝓprie pōt dici esse:sicut ille cuius q̈̄/
uis nō quelibet ps sit actus mobilis ꝛ quelibet tm̄ est. v. g̃.
magnitudo aliq̄ existens que ꝯtinue sit locus alicuius qđ
s̄m ipsam mouet̄. Q; aūt mot⁹ sit talis res pȝ. tū rōne:q:
cuilibet tali rei ꝯuenit diffinitio motus:vt supra declara/
tum est de motu locali:ꝛ de alteratione:ꝛ simili mō pȝ de
augmēto. ꝛ nulli alteri cōpetit diffinitio predicta:sicut di/
T. c. 4. ligenter aduertēti bene pȝ:tum etiā ex auctoritate phi. 3°
physi. dicentis motū nō esse p̄ter res s̄m q̄s aliqđ mouet̄.
Cō. 4. vbi Cōmē. dicit ꝙ via que dicit ꝙ mot⁹ nō differt a perfe/
ctione ad quā vadit:nisi s̄m magis ꝛ minus: ꝛ est de ge/
nere illi⁹ p̄fectionis:est verior. Illa aūt que dicit ꝙ est via
O alia ab illa p̄fectione est famosior:ꝛ ait. ꝙ necesse ē ꝙ mo/
tus qui est in sub̄a inueniat̄ in genere sub̄e:ꝛ mot⁹ q est in
q̈ntitate in gn̄e quātitatis:ꝛ similr̄ qui est in vbi ꝛ q̈litate.
Cō. 9. Itē 5° phy. dicit ꝙ ire ad calorē ē calor quoquomō. ꝛ silr̄
ire ad frigus:ire aūt ad calorē est calefieri seu motus cale
factionis. Sed q: (vt dictū est) motus est actus iperfectus
ꝛ iō motū ad calorē:dicit Cōmē. eē calorē quoquo mō:q:
vȝ ea ps tm̄ que est in actu est calor: nam ea que est tm̄ in
potētia nō est calor:q̈uis possit esse calor:ꝛ iō mot⁹ qui dr̄
calefactio nō ꝓprie dr̄ calor simplr̄ ꝛ absolute ꝛ sȝ calefie/
ri vel calefactio. Propter qđ notādū iuxta itētionē Com̄.
ibidē. ꝙ reꝝ s̄m quas aliqđ pōt moueri:q̄dā ꝯtinue acq/
runt̄ ipsi mobili:ꝛ iste sūt mot⁹:vt dictū est:ꝛ Com̄. vocat
eas formas mobiles. Quedā v̄o nō acq̄rūt̄ ꝯtinue lȝ for/
te aliq̄n sic acq̄rebāt̄:ꝛ iste nō sunt mot⁹:ꝛ Com̄. eas vo/
cat q̄escētes. Prime ꝓprie loquēdo s̄m Cōmē. signant̄ isi
nitiuis verboꝝ vel noib⁹ signantib⁹ actū vbi. v. g̃. res illa
P que ꝯtinue acq̄rit̄ ab eo qđ calefacit nō ꝓprie dicit̄ calor:
sed calefieri vel calefactio:ꝛ similr̄ que ꝯtinue acquiritur
ab eo qđ albefuit nō proprie dicit̄ albedo:sed dealbari vel
dealbatio:ꝛ sic de alijs suo mō. Alie v̄o ꝓprie signant̄ no/
minib⁹ nō signantib⁹ actū vbi:sicut calor/albedo/ꝛ hui⁹:ꝛ
vnde albedo niuis nō recte diceret̄ dealbatio vel dealba/
ri. Et iō dicit ibi Com̄. ꝙ pp̄ famositatē istius diuisionis. s.
q̈m̄ omnes intētiones diuidunt̄ in habitus quiescentes ꝛ
mobiles ꝯueniūt oēs gentes in hoc ꝙ posuerunt p̄ncipia
nominationuȝ nomē ꝛ verbū:ꝛ posuerunt nomē cuilibet
forme quiescenti:ꝛ verbū cuilibet forme mobili. Idem ēt
Cō. 17. ꝛ. 48. pȝ per alias auctoritates eiusdem supra allegatas ex. 5°
phy. ꝛ alias alibi plures. Patet igit̄ que res sit mot⁹:ꝛ de
qua verificat̄ diffinitio motus a pho data. Sed q: q̄dam
motus sunt acquisitiui. q̄dam v̄o deperditiui iuxta satis
Q cōem modū distinguēdi. Et q: ea que dicta sunt solū con/
ueniunt acq̄sitiuis:videndū est que res est mot⁹ depditiu⁹
seu ꝯtinua deperditio. Et dōm est ꝙ sicut illud cui⁹ ps est
actus alicui⁹ cuius prius imediate nō fuit:ꝛ imediate pars
erit actus eiusdē que nōdū est actus est mot⁹ acq̄sitiuus.
Sic ecōtra illud cui⁹ imediate prius ps fuit actus alicuius
que nūc non est actus illius:ꝛ alia pars est actus eiusdē q̄
imediate nō s̄m se totā:sed s̄m p̄tē tm̄ erit: actus eius est
motus depditiuus. Uel sub planiorib⁹ ꝛ vsitatiorib⁹ v̄bis
mot⁹ depditiu⁹ est cuius ꝯtinue ps post p̄tē alicui deperdi
tur:sicut acq̄sitiu⁹ est cui⁹ ꝯtinue ps post partē acq̄rit̄ ali/
cui:qđ. s. dr̄ moueri. Et q: sicut tale qđ mouet̄ motu acq̄/
sitiuo est ens in potētia ad acq̄rēdū ꝛ inquātū ip̄m est hō
mot⁹ acq̄sitiu⁹ est act⁹. Sic ēt q: illud qđ ꝯtinue aliq̄ȝ rem
perdit est in potētia ad p̄dēdū inq̈ntuȝ ip̄m est hō:talis res
que ꝯtinue depdit̄ est ei⁹ actus:ꝛ p ꝯñs mot⁹. Mutatio/
Cō. 21. ni aūt vt a motu distinguit̄ s̄m Cōmē. 5° physi. talis diffi/

A ritio nõ ꝯuenit. Et ideo põt dici ꝙ mutatio acqſitiua que nõ eſt motus eſt res ſm ſe totã ꝑ alicui acqſita. Et diffinitio ei⁹ põt eſſe. act⁹ entis qd ad ipm ſm totũ imediate fuit in potẽtia ad habẽdum. i. ꝙ imediate ꝑus nihil habuit illius actus: ſꝫ fuit tñ in potẽtia ad habẽdũ. Mutatio aũt deꝑditiua que nõ eſt mot⁹. v. g. corruptio ſubita nulla res eſt: põt tñ hẽre tale qd nominis abſentia totalis ei⁹ ꝙ imediate fuit act⁹ alicui⁹. Unñ illud dĩ taliter mutari: qd ꝑus imediate habuit aliquẽ actũ: quẽ nec aliq̃ eius partẽ nũc hꝫ. Si aũt queraṫ qd ſit mutatũ eſſe: vt diſtinguiṫ contra motũ ⁊ ſubitã mutationeꝫ. Uno mõ põt dici ꝙ nihil eſt: ⁊ talis qd eſt oĩno irrõnalis ⁊ inintelligibilis: ſicut ⁊ ea qua quereret que res eſt mobile eſt mutatũ ad ħ vel ad illud: q̃uis rationabilr̃ poſſit queri qd ſignificet hec oĩo totaꝫ mobile eſt ad hoc mutatũ vel acqſiuit: aut ꝑdidit hoc. Unñ ⁊ auc̃tes dicẽtes ꝙ mutatũ eſſe eſt in inſtãti. Et quodlibꝫ mutatũ eẽ ꝑceſſit aliqd moueri: nõ ſunt intelligende q̃ſi ħ qd dĩ mutatũ eſſe ſignificet aliq̃ rem ſm ſe: ⁊ pro illa ſupponit in ꝑdictis orõnib⁹. Sed ꝑma exponẽda eſt ſic. ꝙ oẽ mutatũ eſſe: eſt mutatũ in inſtãti: ⁊ ſcđa ſic. ad qdcũqꝫ mobile eſt mutatum ad ipm ꝑus mouebaṫ: ⁊ ſic ẽt cetere ſuo mõ. Alio mõ põt dici ꝙ mutatũ eſſe eſt res acqſita ꝑ: cui⁹ imediate ꝑma pars poſt partẽ acquirebaṫ. Et vtroqꝫ mõ põt ſaluari quecũqꝫ auctoritas ſane intellecta: nec fingere oportet tales res impoſſibiles quas vocant mutata eſſe. hec quantum ad articulum primum ſufficiant.

2° arti.

Nunc 2° obijciendũ eſt ꝯtra ꝑdicta: ⁊ ꝑ ꝓbaṫ in gña li ꝙ mot⁹ ſit res diſtincta a ꝑmanẽtib⁹ qualem fingit opĩo. Primo qdẽ ſic. Oĩs res que põt corrũpi vł deſinere eſſe nulla re permanẽte deſinẽte eẽ: eſt res diſtincta ab oĩ ⁊ oĩb⁹ reb⁹ ꝑmanẽtib⁹ ſimul. Sed motus eſt talis res que põt ⁊c. g. Maior tenet imediate ex ꝑmo ꝑħ°. de quolibet eſſe vel nõ eſſe. Et minor eſt euidẽs: nã aliqd qd localiter moueṫ põt quieſcere: eſto ꝙ nulla res ꝑmanens corrũpaṫ. Si aũt quieuerit: motus quo moueṫ deſinet eẽ. igiṫ motus ille põt deſinere eſſe: nulla re ꝑmanẽte deſinẽte eſſe. Eodẽ mõ ꝓbaṫ ꝙ mutatio ſit res diſtincta a ꝑmanentib⁹: naꝫ mutatio ceſſat eẽ nõ deſinẽte aliq̃ re ꝑmanente. pꝫ de mutatione que eſt generatio: que poſt inſtãs quo mẽſuraṫ: nõ eſt: ⁊ tñ nullã rem ꝑmanẽtem neceſſe eſt corrumpi. vt pꝫ in illuminatione aeris ⁊ gñone intellectionis ⁊ volitionis: ⁊ ſic de alijs. 2° partib⁹ mot⁹ repugnat eſſe ſimul: nõ aũt partib⁹ rerũ permanẽtiũ: igiṫ motus eſt res diſtincta a permanẽtibus. Tertio. nullus mot⁹ poteſt eſſe in inſtanti. quelibet res permanens poteſt eſſe in inſtanti: igiṫ nulla res permanẽs eſt motus. Quarto. oĩs acqſitio per quã vna res acquirit aliã eſt res diſtincta ab vtraqꝫ illarũ ſigillatim ⁊ ꝯiunctim: pꝫ q: nihil eſt mediuꝫ acquirẽdi ſeipſum: aut ſibiipſi vt aliquid acquirat: ſed oĩs motus acquiſit. vus eſt hꝫ ſm Cõmenta. 5° phyſicoꝝ. vbi dicit ꝙ motus nihil aliud eſt q̃ꝫ acquirere partẽ poſt aliã ex illo ad qd res mota mouetur donec acquirat illud ad quod moueṫ perfecte: ⁊ tũc ceſſat. Et in tertio lib. ait. motus eni nihil aliud eſt q̃ꝫ generatio partis poſt partẽ illius perfectionis ad quã tendit motus donec perficiaṫ ⁊ ſit in actu. g ⁊c. Quinto. ſi motus nõ eſſet res diſtincta a permanentib⁹ nõ eſſent. 5. ſenſibilia cõmunia: ſicut dicit phs. 2° de anima: pꝫ cõſequentia: q: inter illa numeraṫ motus: ⁊ conſtat ꝙ omnis res permanens que eſt de ſenſibilib⁹ cõmunibus comprehendiṫ ſub aliquo aliorum quatuor ibi numeratorum. Sexto. omnis motus eſt velox vel tardus: nulla res permanens eſt velox vel tarda. igiṫ nulla res permanens eſt motus. Septimo ſpecialiter arguitur. ꝙ motus nõ ſit res que acquiritur: q: ad illam eſt motus: ⁊ ad nullum motum eſt motus: patet quinto phyſicorum. Confirmatur auctoritate expreſſa Cõmentatoris quinto phyſicorum cõmento. 5° dicentis ꝙ albificatio eſt motus: nõ albedo: ⁊ ratio eius eſt que nũc facta eſt. Octauo ad idem. omnis via ad rem diſtinguitur a re illa. pꝫ per Cõmen. 3° phyſi. ſed omnis motus eſt via ad rẽ permanentẽ: vt pꝫ per eundẽ. 4° meta. com. 2. ⁊ ꝑmo celi: ⁊ ꝯſtat ꝙ nõ eſt via: niſi ad illa per que ipm acqriṫ. g ⁊c. Nono arguiṫ ad idẽ ex intẽtione Cõmẽtatoris. 5° phy. vbi dicit ꝙ motus ſm ſuã mãm eſt de genere ei⁹ ad quod eſt. ſed ſm ꝙ eſt forma in hac mã eſt in ꝑdicamẽto paſſionis: ⁊ poſt dicit: ꝙ ſm ſuã formaꝫ eſt trãſmutatio coniuncta cum tẽpore: pꝫ igiṫ ꝙ res que acquiriṫ nõ eſt mot⁹ formalr̃ ſumptus qui eſt tranſmutatio: vt hic de motu loquimur: ſed eſt mã ei⁹. Decimo arguiṫ. ꝙ magnitudo que acquiriṫ nõ ſit motus localis: naꝫ mot⁹ oĩs eſt actus mobilis: ⁊ eſt in mobili: locus aũt vel ſpatiũ aut magnitudo ſuper quaꝫ mobile mouetur: nec eſt actus mobilis: nec in mobili. Undecimo. ponaṫ ꝙ ſuper magnitudine. a. mouetur corpus. b. qd tamẽ nunq̃ꝫ alias mouebaṫ ſuper eã: tunc ſic. hec magnitudo. ſ. a. fuit anteq̃ꝫ. b. mouetur ſuper a. q: hic motus quo. b. moueṫ non fuit anteq̃ꝫ. b. moueretur ſuper. a. igitur motus nõ eſt hec magnitudo. Item ſic. hanc magnitudinẽ poſſibile eſt eſſe nullo motu exiſtẽte: ſed hunc motũ q̃. b. moueṫ ſuper. a. impoſſibile eſt eſſe nullo motu exiſtente. igiṫ hic motus nõ eſt ħ magnitudo. Duodecimo arguiṫ. ſi ſpatium aut magnitudo vel locus eſſent motus contrarij: motus eſſent idem: qd eſt impoſſibile. ꝯñtia pꝫ: q: ſuper eandẽ magnitudinẽ poteſt mobile moueri ꝑus ex vna ꝑte ad aliam: ⁊ deinde ecõtra: qui motus vtriqꝫ contrarij ſunt: ſicut motus ſurſum ⁊ motus deorſum ſuper illud ſpatiũ. Decimotertio. motus corruptus rediret idem numero per nãꝫ. Si eni aliqd moueur nũc per aliqd ſpatiuꝫ ⁊ poſtea qeſcat: ⁊ iterũ per ideꝫ ſpatiuꝫ moueaṫ: idẽ erit mot⁹ qui eſt poſtea: ⁊ q fuit ꝑus: ſi motus non eſt aliud q̃ꝫ ipm ſpatium. Decimoquarto. 6. phyſi. ꝓbaṫ ꝙ motus diuidiṫ diuiſione mobilis ⁊ diuiſione ſpatij: qd verum nõ eſſet: ſi motus nõ eſſet aliud q̃ꝫ ſpatiũ. Decimoquinto. tũc motus celi eſſet terra circa quã moueṫ: ⁊ cum motus celi numerat⁹ ſit tẽpus vel ſaltẽ ſubiectũ tẽporis: terra eſſet tẽpus vel ſubiectũ tẽporis: que ſunt abſurda. Decimoſexto. mot⁹ celi eſt vniuerſalis cã gñonis ⁊ corruptionis inferioꝝ: vt patet 2° de gñone. ⁊. 12. meta. ꝑ Cõmentatorem. ſed conſtat ꝙ terra non eſt talis cã. g ipſa non eſt motus celi. Decimoſeptimo. ſi nullus motus localis eſſet: vel eſſe poſſet: qui nõ eẽt magnitudo vel ſpatiũ qd acqreret: ſequereṫ ꝙ impoſſibile eſſet aliquid moueri localr̃: niſi acquireret aliqd ſpatium: ſed ꝯñs eſt falſuꝫ: nam cõſtat ꝙ deus poſſet influere ad intelligẽtiã mouẽtẽ celum lunare: ſicut nunc influit. ⁊ illa agere circa illud: ſicut nunc agit: ⁊ cũ hoc annihilare omne aliud corp⁹ mũdi poſſet. Poſſet ẽt deus creare vnũ celũ totuꝫ ſolidum intrinſecus: ⁊ annihilare omne aliud corp⁹: ⁊ tñ rotare ipm ſicut nũc actualiter vertiṫ. Hoc aũt poſito pꝫ: ꝙ illud moueret localr̃: ⁊ tñ nullã magnitudinẽ: aut ẽt rem aliq̃ꝫ permanentẽ acqreret. 18° arguitur in ſpeciali. ꝙ alteratio nõ ſit q̃litas que acquiriṫ vel deꝑdiṫ: q: ſi ſic ſequereṫ ꝙ motus ex vna forma ꝯtraria in aliam: vt ex albedine in nigredinẽ nõ eẽt vnus numero: ſed duo. pꝫ ꝯñtia: q: ibi ſunt due forme: quaꝝ vna ꝯtinue deꝑdiṫ ⁊ alia ꝯtinue acqriṫ. Sed ꝯñs eſt cõtra phm 5° phyſi. vt pꝫ in capl̃o de v̇nitate mot⁹. Ad ꝑmã ꝯcedo maiorẽ ⁊ nego minorẽ. Ad ꝓbationem ꝯcedo ꝙ illud qd ꝯtinue mouetur põt quieſcere: eſto ꝙ nulla res ꝑmanens corrũpaṫ. Et cũ addiṫ ſi qeuerit: motus deſinet eſſe. dico ꝙ ſi qeuerit nulla re permanente deſinẽte eſſe: vt ꝑus ſumebaṫ motus ille nõ deſinet eſſe: ſed mobile vtiqꝫ deſinet moueri: ⁊ motus deſinet eſſe mot⁹: hoc aũt nõ erit ꝑp deſitionẽ alicuius rei. Sed iõ q: id ex motu qd eſt acqrẽdũ dũ mobile moueṫ erit acqſituꝫ complete: ⁊ non imediate erit aliqd acqrẽdũ: ſicut reqriṫ

T.c.47
riſiones
ad obta
Ad ꝑm

I

ad hoc q res aliq̄ sit motus: vt p3 supra.
¶ Nec imediate aliquid acqrer. e per ɔñs nulla res tunc erit actus illi⁹ mo^{bi} ſm q est mo^{le} e in potētia. ac per hoc nulla erit motus. Sic igit res q̄ nec est mot⁹. tūc et erit. ſ3 (ipsa vā. iste senescēs est in instāti. e tñ h est falsa. iste est senescēs in instāti. nam equalet hec. iste senescit in instāti. q̄ falsa est. Itē h est falsa iste vadēs de parisi⁹ Romā est in istāti. e h est falsa. iste est vadēs de Parisi⁹ Romā in instāti. nam v3 istā: iste vadit de Parisi⁹ Romā in instāti. q̄ manifeste falsa est). tunc non erit mot⁹: q2 nulla pars ei⁹ erit i pō vt sit actus mo^{lis}: mō supra posito. Et iō si aliqñ ab auctorib⁹ vel alijs recte intelligētib⁹: dicit q motus desinit vbi nulla res pmanens desinit. intelligēdū est mō pdicto. Qō satis docet Cōmē. 8. phy. cō^{m}. 62. vbi ait. Ois mot⁹ desinēs nō desinit nisi qñ pō trāsfert ab eo i quo fuit in actu. e h erit qñ illō sit i actu. Et. 9. meta. ɔ^{to}. 11. in fine dicit q significatū pōe accepte in diffōne mot⁹. est nō cessare: neqȝ separari ab illo ad qō pōt. qm̄ si ista pō exiuerit ad actū desineret mot⁹. vbi p3 ſm eū q cū de rōne motus sit. vt ad aliqd eius mo^{le} sit in pō: hoc remoto mot⁹ destruit. Sed ɔstat q hoc pt ɔtingere absqȝ desinitiōe alicui⁹ rei. qnimo p positionē alicui⁹ in actu: q erat tñ in pō vt p3 in alteratione ipa. vel p eo q aliqd est actus mo^{lis} q pus non erat actus eius q̄tus pus esset actu in rex nā. ¶ Eodē mō dico q mutatio nō desinit eē: ſ3 desinit eē mutatio: e rō est: q2 illa res nō ē mutatio: nisi qñ vex ē dicē: q ipsa ē act⁹ eius qō ad ip3 ſ3 totū ime^{te} pus fuit in po^{a}: q2 solū vē dī in illo instāti q̄ p subm ē mutatū ad ip3. Nec h est: q2 res aliq̄ tūc corrūpat: ſ3 iō q2 in eē ɔtinuat. ¶ Ad 2^{m} dico. q ista ppō prib⁹ mot⁹ repugnat eē sil' i sua ppa sigñatiōe. ē fa. S. tñ sumat nō in ppa sua sigñatione: ſ3 sic denotet pillā hāc eē ipossibilē. ptes mot⁹ sil' acqrunt vel sil' sūt act⁹ mobilis. in q̄ sensu eā oēs recte intelligētes: vera est. S3 ex ea in tali sensu: e ex alia pte añtis in q̄cūqȝ nō seqt ɔñs illatum.

¶ Ad dubia spālia de motu locali cū dicit q ois mot⁹ ē actus mo^{lis}. sup rñsum est. Sicut eni foia est actus pōe ad foia3 ita vbi e locus act⁹ pōe ad vbi. vel ad locū. ¶ Cum addit q ois mot⁹ est in mo^{li}. si accipiat eē in. sic foia dicit esse in mā e accñs reale in subo. nō est vera illa vlis ppō nō eni mot⁹ localis: nec mot⁹ augmēti e decremēti est sbiective i mo^{li}. l3 sit vera de motu alterationis q est ad foia3 in herentē. e iō si repiat h ppō in dictis auctox. mot⁹ est imo^{li}: non est vlr acci^{da}. ¶ Pōt tñ illa vlis esse vera si intelligat esse in. per pdicationē. e accipiat actus exercit⁹ pro significato. e tūc est sensus. mot⁹ est in mo^{li}. i. motus pdicatur de mo^{li}. in q̄ termini supponunt mālr. e deb3 sic exerceri. mo^{le} mo^{r}. e h est vera de oi motu. Et eodē mō d3 intelligi qñ inuenit in auctorib⁹ q mot⁹ est accñs mo^{lis}. nā accipit ibi accñs nō p re q̄ alicui pōt ad esse e ab esse. ſ3 p termino predicabili ɔdistincto ɔ alia q̄tuor pdi^{bu}. De aliquo tñ motu vere dī q est accñs reale. v. g. de aliq̄ alteratione. ¶ Ad aliud. cū dī magnitudo est pus q̄ȝ mo^{le} localr moueat. mot⁹ aūt localis nō est pus q̄ȝ mo^{le} localr moueat. g̃ mot⁹ localis nō est magnitudo. Dō3 q maior ē pri^{us} e ill's est in fa figura. e ideo non sequit ɔ. Si aūt ma^{r} fiat vlis. tūc dico q si vtraqȝ pmissa ponat esse sil' vera: ɔ est et vā. nō tñ hz aliqd ɔ dicta. nā illo casu posito: subm ɔñis non supponit p aliq̄. nec tūc aliqs motus est. Certū aūt est q qñ motus nō est: ipse nō est magnitudo. Si aūt ponat aliquis mot⁹ localis esse vel aliqd moueri super magnitudine. tunc ma^{or} erit falsa. h videl3. ois magnitudo est pus q̄ȝ mo^{le} localr moueat. Sed si arguatur ex illis de pterito e expositorie dicendo. h magnitudo fuit añ q̄ȝ hoc mo^{le} moueret. hic motus nō fuit anteq̄ȝ mobile moueret. seqt' sub iecto in vtraqȝ pmissa supponēte p his que sūt. g̃ hic mot⁹ nō est h magnitudo. Dōm q vtraqȝ forma est bona: ſ3 mi^{or} est falsa. e opposita vera. s. h. hic mot⁹ fuit ante q̄ȝ mobile moueret. sic hec est vera. hoc albū fuit ante q̄ȝ albedo eēt in eo. demōstrato aliq̄ q nūc p est albū e tñ dīu fuit in rex nā. Ad veritatē etiam istius. hic motus fuit e c. sufficit. q hec fuerit vera. hoc est. demōstrato eo p quo supponit in illa. hoc subm motus. qñ h non erat vera mo^{le} istud mo^{r}. nō aūt est necciu3 q qñ mobile nō mouebat h fuerit vera: hic mot⁹ est. licet aūt h tūc fuerit vera. hoc est. demōstrato eo p quo nūc supponit mot⁹. e h sit vera hic mot⁹ fuit. h tñ nō est vera. hic motus fuit motus. vel ista. hoc fuit motus. añ q̄ȝ mobile moueret. Sicut nec in pore casu. hec est vera. hoc albū fuit albū. aut hec. hoc fuit albū añ q̄ȝ in eo esset albedo. e ratio vtriusqȝ est: q2 pdicatū appellat propriā formā nō aūt subm vt dicūt logici. ¶ Notādū eni est q quāuis h noia. magnitudo. e motus eandē rem significent aliqd tñ ɔnōt hoc nomē mot⁹ q nō ɔnōt hoc nomen magnitudo. s. mobile cui ei⁹ ps post partē sine qete actualiter coexistit. e iō l3 eadē res sit motus e ma^{do} aliqñ tamē illa res est magnitudo e nō est mot⁹. qñ. s. mobile nō coexistit sibi mō pdicto. aliqñ aūt e est motus e est magnitudo: qñ. s. mobile se h3 ad ipsa3 vt pdictū est. Et si nihil moueat. sic verificabit esse existere de hoc termino magnitudo significatiue supto: q nō verificat' d hoc termino motus et significatiue supto. Et iō hec est possis. magnitudo ē e nihil mo^{r}. e hec est ipossis. mot⁹ est e nihil mo^{r}. nō obstāte q motus nō sit alia res a magnitudine. ¶ Ad id aūt q anectit' in eadē argume^{to} dicēdo. pars motus localis post eius partē ɔti^{e} gnat. dōm q acci^{to} gnāri pprie. s. pro accipere esse in effectu. ppō de virtute e pprie^{te} locutionis est falsa. significat eni q pars ei⁹ rei que est mot⁹ vere accipiat esse e transeat de nō esse ad esse post aliā ei⁹ ptē qō vnqȝ ſm est. Alius sensus est ex transūp^{ne} loquētium significat⁹ per ipsam. e est q mobile pus coexistit vni parti magnitudinis q̄ȝ alteri. e pus mo^{r} ad vna3 q̄ȝ ad aliam. e h est verum: e huc sensu3 hñt per illā ppōnem qui recte intelligūt. Sic aūt intellecta ppōne nihil ɔcludit. Nō enim seqt. pars magnitudinis nō sit post parte3 eius. mo^{le} pus coexistit vni parti magnitudinis q̄ȝ alteri. igit' motus non est magnitudo. Sicut cuil3 p3. Uel sensus illi⁹ ppōnis ē. q vna pars magnitudinis pus est actus mobilis: e pus sit actus mobilis q̄ȝ alia. sit aūt actus mo^{lis} inq̄tu3 sit vbi eius: vel locus. l3 eni pus esset magni^{do} nō tñ pus erat locus: vel vbi mobilis. Et ſm hoc intelligēde sunt auctes q̄ dicūt q vbi e locus ɔti^{e} e partibil'r gnātur. Et mō et pmisso intelligendū est vnā partē mot⁹ añ alterā gñari. Sic āt intellecta ppōne p3 q nihil ɔcludit ɔtra ppositū nostrū. ¶ Ad aliud cū dicit q motus ɔtrij essent idē: nego ɔñam. vt eni aliqui mot⁹ sint ide3 nec̄e est vtrūqȝ eē. e sic vt illud ɔñs sequeret oporteret q illa magnitudo sil' esset mot⁹ in sursu3 e mot⁹ in deorsum. hoc aūt nō est. q2 si mobile pus mouebit' sursum postea vō deorsum dū mo^{r} deorsu3 ipsa magnitudo nō est motus sursum l3 fuerit mot⁹ sursum vñ nec est verū dīe q ille motus sursu3 est. ac p hoc nec ipsu3 esse eundē motui deorsum q postea est. ¶ Ad aliud. qda3 ɔcedūt q mot⁹ localis q fuit heri hodie ē. e q ē hodie fuit heri e erit cras. q2 idē est spatiū e idē mo^{le}. e negarēt illū motū eē ppe corruptū q fuerit heri. de motu āt alteratōis dūt oppositū. q2 eadē forma nūo nō pōt nālr bis acquiri. ¶ Sed istud nō videt' phice dictū vt p3 ex. 5. phy. vbi habet' q vnitas tpis requirit' ad vnitatē mot⁹ nūalē. ¶ Itē3 sicut nō sufficit ad hoc vt mot⁹ sit ipsum spatiū e mobile: et vt isti cōcedunt. alioqn mobili quiescente motus esset: e esset motus e nihil moueret: sic ad hoc vt mot⁹ q fuit sit: nō sufficit q idē mobile super idē spatiu3 moueat: alioqn simul esset motus sursum e deorsu3 euisdē mobilis. ¶ Dico igit' q sicut vt magnitudo sit mot⁹ aliquid exigit' quia nō exigit' vt ipsa sit magnitudo: sic aliquid reqritur ad h vt ipsa sit idem mot⁹ nūo q nō reqrit' ad hoc vt sit eadem

Margin notes (left): Istō qō claudit lineis parentesia erat in originali i margie i principes vt p3.

Margin letters: K; L; Ad 2^{m}; M; N; O; P; Ocham Q

A magnitudo nr̃o. hoc aũt inter cetera est vnitas tp̃is. sicut p3. 5 phy. p Phm̃ ⁊ p Cõmẽ. ibidẽ cõ. 35. ⁊ ppea si aliqđ mobile in vno tp̃e moueat̃ sup hac magnitudie demrata. deinde quiescat: ⁊ iter idẽ super eadẽ moueat̃ ista magnitudo nõ. n. idẽ mot⁹ nr̃o q2 nõ ẽ in vno cõti° tp̃e. Et rõ est: q2 sicut magnitudo ab'ᵉ nõ est mot⁹ sed fm q ei coexistit ptibilr̃ ⁊ successiue h moᵘˢ vel illud: ⁊ p cõñs reqrit̃ mobile vt ipa habeat rõnẽ mot⁹. sic reqrit̃ idẽ moᵘˢ vt sit idẽ mot⁹. reqrit̃ ẽt idẽ tp̃s. naz ipsa est mot⁹ inq̃ʒtuʒ aliqđ ei⁹ nũc coexistit moᵘˢ vel eʒ. q añ istud nunc nõ coexistebat: ⁊ aliqđ ei⁹ post illud nũc coexistet q añ ip̃m non coexistit nec in ipso coexistit. Et q2 qñ moᵘˢ. scđo mo' post qetẽ sequentẽ p̄orẽ motũ nihil magnitudis coexistit mobili in illo nũc q̃ p̄us ⁊ p cõñs nec tot⁹ motus est in eodẽ toto tp̃e p̃. ideo nec ẽt idẽ motus per se: ⁊ si sit eadẽ magnitudo ⁊ eadẽ res q̃ fuit ille motus. Sicut si ad hoc vt h subm. v̇. g̃. pla. eẽt hoc albũ nr̃o reqreret̃ h albedo demõstrata. sic ad hoc vt sit albũ reqrit̃ albedo: si illa albedo corrũperet̃ ⁊ postea a° in

B eo gñaret̃: sic esset ideʒ hõ q nõ esset idẽ albũ. Sic igit̃ est in pposito cum ad vnitatẽ nũaleʒ motus nec̃io reqrat̃ determinata ps tp̃is in quo mobile moueat̃. Et p hoc posset dici q ẽt in alteraᵗⁱᵉ ⁊ cetero q eadẽ forma nr̃o bis acqreret̃: nõ esset tñ eadẽ alteratio: q2 nõ esset in eodeʒ tp̃e numero. ℭ Et aduertẽdũ q eandẽ difficultatẽ hñt ponẽtes motuʒ esse rem distinctaʒ a magnitudine ⁊ a moᵇˡ. de qbus sermo habit⁹ est. naz nõ magis est ipoi̇̃e deo eandẽ entitatẽ successiuã (si q̃ talis esset) corruptã eandẽ nr̃o reparare q̃ȝ pmanentẽ. nec rõ poterit assignari nisi pcedat̃ mõ pmisso. quare vel oportebit pcedere eundẽ motũ posse reperiri: q tñ negãt aut saltẽ multi ex ipsis: aut soluẽt vĩ p viã nc̃ positã. Si aũt pcesserit eũdẽ motũ sic corruptũ diuina v̇tute posse redire: eq̃ rõnabilr̃ pcedi põt eundẽ motuʒ p nãm posse esse q p̄us fuit: ponẽdo q nulla entitas ei⁹ sit corrupta. vt aliq pcedũt. sic statim est recitatũ. ℭ Ad aliud dõm q h. mot⁹ diuidit̃ diuisione moᵇˡ. dʒ exponi sic. i. Diuersis ptibus moᵇˡ correspõdent diuerse ptes loci vel magnitudis.

C h v̇o mot⁹ diuidit̃ diuisione spatij. Sic. n. moᵘˢ p̄us coexistit vni parti spatij q̃ȝ alij. vel sic. mobile p̄us acqrit̃ vnam partẽ spatij q̃ȝ aliã. ⁊ hic est verus sensus quẽ habuerunt auctores q tales ppõnes posuerũt. ℭ Ad aliud cuʒ dĩ q motus celi esset terra ẽẽ quã mo'. Dico q esto q pᵐ moᵘˢ nõ pnneret̃ ab aliq̃ supiori corpe sic oppinati sũt Phi ac per hoc non moueretur in aliquo sed ẽẽ aliqđ terra ipsa qescens ẽẽ quã celũ mo': est mot⁹ eius. nõ qdẽ inq̃ʒtuʒ terra est: sed inq̃ʒtuʒ est act⁹ extrinsec⁹ ipsius celi inq̃ʒtuʒ ip̃m mouet̃. nec magis reputo h iõueniẽs q̃ȝ q magniᵗᵒ p quã aliqđ mo' sit mot⁹ ei⁹. Quia tñ ip̃m pinet̃ a supiori celo põt pcedi q ei⁹ mot⁹ sit magnitudo pinentis suo mõ q̃ de motib⁹ localib⁹ alioꝝ corpoꝝ dcm̃ est. q̃uis nõ oino i oibus siĺe sit de motu circulari ⁊ recto. Cuʒ v̇o vltra infert̃ q terra eẽt tp̃s: nego cõñaʒ. Et cũ dĩ q mot⁹ celi est tp̃s. Dico q h ppe sũpta est f̃la. est eni sensus q illa res q̃ est motus celi est tp̃s. q f̃lm ẽ. sũpta aũt in ppe loco. s. hui⁹. celũ motũ est tp̃s. vera est. ip̃m eni pᵐ moᵘˢ: nõ qdẽ inq̃ʒtuʒ ce

D lũ. nec inq̃ʒtũ motũ absoᵗᵉ: s3 inq̃ʒtũ vniformiter ⁊ regulariter motũ p q aia mensurat mot⁹ oium alioꝝ corpoꝝ: siue cognoscit q̃ʒtuʒ q̃libȝ aliud corp⁹ mo'. ⁊ q plus ⁊ q minus: ⁊ q velociter q̃bq̃ȝ tarde ẽ tp̃s. ℭ Ad 3ᵐ dico. q

Ad 3ᵐ

illa maior. nullus motus põt esse in instãti. de virtute sermonis est falsa. Si tamẽ sumat̃: sicut bene intelligẽtes sumunt loco huius: nihil mouet̃ ad aliqđ in instãti: vera est: sed ex illa ⁊ minore nõ sequit̃ cõ: sicut p3. ℭ Ad 4ᵐ: quicqd sit de maiore. dico q minor recte sumpta sub ad intellectũ maioris fm pbationẽ eiusdẽ. est falsa. Et ad auc̃tatẽ p̄mã Cõmen. cũ dicit̃ q motus nõ est aliud q̃ȝ acqrere ⁊c̃. dicẽduʒ q ly / acqrere / põt sumi verbalr̃ ⁊ nominalr̃. Si p̄mo modo dico q sicut p3 attendẽti si ista ppositio debeat esse

Ad 4ᵐ

intelligibilis ibi hec dictio / mot⁹ / ponit̃ loco hui⁹ infiniti / moueri: vt dicat̃ moueri nõ est aliud q̃ȝ acqrere partẽ post partẽ ⁊c̃. qbus infinitis piuncta debẽt intelligi esse supposita. Ut sic pficiat̃ dõ. Aliq̃ȝ rem moueri non est aliud q̃ȝ ptẽ post partẽ: vel illã rem partibilr̃ acqrẽ ⁊c̃. Sed p talem orõnẽ nõ denotat̃ que res sit vel nõ sit mot⁹: sed poti⁹ qđ significet̃ p hoc q aliqđ dicit̃ moueri: qm̃ nõ aliud q̃ȝ qđ signat̃ cũ dicit̃ ipsum q pinue partibilr̃ acqrit aliq̃ȝ rem. Et fȝ hoc nihil valet auc̃tas ad ppositũ argumẽti. Si v̇o sumat̃ nominalr̃. q̃si dicat̃. mot⁹ est acqsitio ptis post partem: fm quẽ modũ videt̃ sumere argumentũ: dico. q ibi est pstructio intrãsitiua: acqsitio partis. i. pars acqsita vel que acqrit̃: ⁊ est sensus. motus est ⁊c̃. i. mot⁹ est id cui⁹ cõtinue pars post partẽ acqrit̃. Uel sic. cui⁹ pars est acqsita: ⁊ imediate post acqret̃: ⁊ isto mõ nõ habet̃ q mot⁹ sit aliq̃ res ab ea que acqrit̃: sed poti⁹ eadeʒ. Et hunc esse intellectũ Cõmẽ. ibidẽ p3: naz statim subdit. q illud qđ acqrit̃ ẽ pars sub̃e mot⁹: ⁊ iterũ q sub̃a mot⁹ est de nã eius ad qđ est. Eodẽ mõ intelligẽda est alia auc̃tas eiusdẽ tertij phy. motus nõ est aliud q̃ȝ gñatio ⁊c̃. i. nõ est aliud q̃ȝ res que pinuo partibilr̃ gñat̃. Et accipiendũ est ly / gñat̃ / cõiter. tanq̃ȝ si diceret̃: acqrit̃ vel sit actus mobilis. Et sic est act⁹ mobilis. Et q sic est intelligendũ fm Cõmẽ. p3: q2 ibideʒ dicit q mot⁹ sic accept⁹ nõ differt a pfectione ad quã vadit: nisi fm magis ⁊ minus. Et postea subdit q q1ʒ mot⁹ talr̃ sũpt⁹ est in gñe illi⁹ rei ad quã vadit. ℭ Ad 5ᵐ dõm. q qñ Phs dicit. q cõia sensibilia sũt mot⁹ ⁊ qes ⁊c̃. nõ intelligit q q̃libet taliũ sit q̃dã res ab alijs distincta / perceptibilis ab oib⁹ vel plurib⁹ sensib⁹. p3 eni h eẽ f̃lm de q̃ʒtitate fm oẽs itelligẽtes: ⁊ silr̃ de nũo: vt in p̃. 24. dis. pbatuʒ est. Sed est intẽtio ei⁹ q per plures sensus põt hñi noticia cuius v̇tute cognosci põt sensibile illius sensus moueri vel qescere: ⁊ si plura sentiantur põt cognosci quot sunt: ⁊ silr̃ taʒ per tactũ q̃ȝ per visum: q bus duob⁹ sensib⁹ tñ fm Cõmẽ. ibidẽ magnitudo ⁊ figura dicunt̃ esse cõia: põt hñi notitia quãte magnitudinis vel cuius figure sit suũ sensibile. Et l3 nec quies nec motus nec numer⁹ ⁊ forsitan nec figura: sint tales res fm se distincte a ceteris sensibilib⁹ pprijs ⁊ cõib⁹: q2 tamẽ aliquãdo sic pingit cognosci q sensatũ mouet̃: q nõ cognoscit̃ quante magnitudinis sit: aut cuius figure: vel v̇trũ tñ vnum sentiat̃ vel plura: ⁊ si plura nescit̃ quot. Et silr̃ aliquãdo cognoscit̃ cuius figure: ⁊ ignorat̃ vtrum moueat̃ vel quiescat: ⁊ sic de alijs: adcirco cõnumerant̃ adinuicẽ quinq̃ȝ cõia sensibilia. Aliter etiam potest dici ad dictũ phi: nec repugnanter ei quod dictum est in distin. 24. p̄mi lib. q. 2. ℭ Ad 6ᵐ dico. q maior pprie sumpta est falsa. Sed si sumat̃ loco huius. oẽ quod mouetur: mouet̃ velociter vel tarde: sicut eam ponũt recte intelligentes vera est. ⁊ tunc minor si sumat̃ recte sub erit falsa. nam hec est falsa. nulla res pmanens mouet̃ velociter vel tarde. ℭ Ad 7ᵐ dõm q sicut dicit Cõmen. 5° phy. motus est translatio reꝝ existũ de forma qescente in formaʒ quiescentẽ: ⁊ tñ sequit̃ q trãslatio nõ idigeat trãslatione: nisi per accñs. Et cõmẽto sequẽti. Trãsmutatio inqt eẽntialr̃ est de qescẽte in qescentẽ: ⁊ intelligo h p qescẽte illud qđ caret trãsmutatione siue in loco siue in alio. Ex his p3 q terminus motus pprie fm Phm̃ ⁊ Cõmẽ. nõ est res q̃ acqrit̃ per motũ: quã vt supra p3 Cõmẽ. vocat formã mobilẽ: sed termin⁹ est forma qescẽs fm expõnẽ supra datã: forma aũt qescens non est forma mobilis seu que acqrit̃ l3 fuerit talis. Et ideo ppositio illa que assumit̃ mot⁹ est ad rem que acquirit̃ tanq̃ȝ. s. ad terminuʒ. falsa est: q2 imo ipsa est motus. Et ppterea dicit Cõmẽta. q albificatio ẽ mot⁹. nõ aũt albedo. naʒ vt supra p3 albedo est nomẽ forme quiescentis. Albificatio autẽ nomẽ forme mobilis: ⁊ q2 nunq̃ȝ forma quiescens est forma mobilis. ideo albedo nõ est albificatio neq̃ȝ motus. Et q ista sit intẽtio sua ibi

E (margin, right column)

5° phy. c. 48.

Cõ. 4.

F

Ad 5ᵐ

2°. a. cõ. 64.

G

Ad 6ᵐ

Ad 7ᵐ

Cõ. 12.

D

I dē pz.nā ait sic.ꝛ qa manifestū est:ꝙ albedo est forma qe
scens imobilis:ꝛ qui fingit ipsam moueri:nō est loquen/
5.ph.c.5 dum cū eo in hac sciētia:dixit.s.Aris.dignū est vt albifica
Ad 8m tio sit motus nō albedo. ¶ Ad 8m dōm ꝙ via pōt dupli/
citer sumi.vno modo ꝓprie:ꝛ sic spatiū interceptū inter
aliq̄ corpora per qd̄ ex vno pōt iri ad aliud dicit̄ via:ꝛ ta/
le vtiq̄ distinguit̄ a re ad quam est. Alio modo sumit̄ via
transūptiue.ꝛ isto modo multipliciter quātū tamē ad ꝓ
positū facit. Uno modo aliqd imperfectū vel minus pfe/
ctū preuiū alicui perfecto eiusdē rationis dicit̄ via respe
ctu illius.ꝛ isto modo dicit̄ motus qui est actus imperfe/
ctus via ad actū perfectū. Et sic intelligit Cōmen.cum di
Cō.14. cit motū esse viā:sicut pz p eūdē 5° phy.vbi ostēdens quō
transmutatio nālis dī via in formā.ait.via in reb⁹ gñabi/
libus per nām est de specie eius ad qd̄ venit:sed dīnt fm
Com.9. magis ꝛ minus. ¶ Itē 5° physi.dicit ꝙ via de potētia ad
actū est de genere actus qui est cōplemētum:sed dīnt fm
K magis ꝛ minus.ire eni ad calorē est calor quoq̄ mō:ꝛ silr
ire ad frigus. Ex h̄ aūt pz ꝙ nō cōcludit̄ motū esse aliquā
rē talē a permanētib⁹ distinctā:qnimo esse eiusdē spēi cū
Ad 9m aliqbus pmanentib⁹. ¶ Ad 9m dōm ꝙ nō voluit Cōmē.
distinguere in motu duas res:quaꝝ vna sit ei⁹ mā:altera
vō forma vt imaginat̄ argm. Sed eiusdē rei duplicē cōsi/
deratione vel rōnē:fm quaꝝ vnā est in vno pdicamento:
ꝛ fz alterā in altero:vn̄ grā exēpli/calefactio:q̄ nō est nisi
calor transmutabilis fm modū loquēdi Cōmē.pōt ꝯside
rari fm suaz entitatē actualē ꝛ potētialē absolute fm se:ꝛ
sic fm Cōmē.cōsiderat̄ fm suā mām nō fm suā formaz.s.
rōnē qditatiuā. Naz si ꝯtinue ꝛ pribilr fieret aliqs calor
sine subiectōne esset actus alicui⁹ subri.esset qdem talis
entitas q̄lis alius q pribilr fieret in subo:non m̄ esset mo/
tus:qa nō esset act⁹ entis in po° ꝛc̄.ꝛ per ꝯñs illud nō suf
ficit ad quiditatē motus pfectā:ꝛ ideo est impfecta ꝛ par
tialis consideratio mot⁹:vt sic aūt est in eodē genere cum
calore qescēte seu perfecto:ꝛ nō differt fm Cōmē.nisi fm
magis ꝛ min⁹:ꝛ iō dicit ꝙ ire ad calorē est calor quoquo
mō.ꝛ isto mō dicit Cōmen.motū ꝯsiderari fm suā mām.
L Et ꝙ ita accipiat mām motus nō ꝓ aliq̄ mā in qua sit sub
Cō.15. iectiue:vt argm imaginat̄ pz p eundē infra.in pn° vbi disti
guit duplicē mām transmutationis.s.mām que est genus
in quo est trāsmutatio.i.que fm aliqd trāsmutat:ꝛ mām
in qua est trāsmutatio:que.s.est de alio gñe a genere trans
mutationis:ꝛ eodē modo in fine cōmenti distinguit du/
plex subiectū motus dicens. Subiectū motus intelligi/
tur duob⁹ modis:quoꝝ vnus est in quo est mot⁹.s.corp⁹
motū.scdz vō est genus in quo est trāsmutatio.s.quanti/
tas transmutabilis : aut substātia : aut vbi:aut qualitas.
Ecce ꝙ distinguit duplex subm ꝛ duplicem mām motus:
vnaz in qua est:ꝛ illa est corpus:qd̄ mouet̄:qualem mām
ꝓprie nō habet ex motib⁹ nisi alteratio vel generatio:ꝛ
aliam nō in qua est motus:sed que est ipse mot⁹ per idē/
titatē:ꝛ ista est res que acquirit̄. Alio modo pōt conside/
rari fm suaz formā.i.fm perfectā quiditatiuā eius rōnē:
M ꝛ tūc consideratur vt est act⁹ entis in potētia fm ꝙ in potē
tia:siue vt actus calefactibilis inquātū huiꝯ:ꝛ sic dicit̄ ca
5.ph.c.9 lefieri:ꝛ est in pdicamēto passionis:vt dicit Cōmen. Et ꝙ
ita intelligat Cōmē.motū cōsiderari fm suā formā pz.ait
eniz.fm aūt formā.i.fm ꝙ est trāsmutatio coniuncta cū
tēpore.i.successiua ꝛc̄.cōstat aūt ꝙ fm ꝙ est act⁹ mobilis
inquātū hꝯ est trāsmutatio:ꝛ hoc est esse trāsmutationē
talē:qd̄ est esse actū entis in potētia inquātū in potētia:vt
supra pz. Un̄ ꝛ cū ait.ꝙ motus fm ꝙ est forma in hac mā
est pdicamentū per se vel ꝙ vt sic sit in pdicamēto passio/
nis:ibi mā non sumit̄:sicut quādo dicit ꝙ motus conside
ratur fz suā mā:sed mām accipit pro mobili:qd̄ alio mo
do dī mā motus:vt pz in distinctione eius pmissa de sub/
iectoꝝ mā motus:nam fm ꝙ est actus mobilis : sic est in
pdicamēto passionis:sicut etiā fz ꝙ est actus motoris est N
in predicamēto actionis vt pz p Phm ꝛ eundē Cōmen.3° L.ꝛ.c.19.
phy. Et fm hoc eadē eēntia mot⁹ fm triplicē eius rōnem
Ad 10m vel cōsiderationē ad triplex ptinet pdicamētū. ¶ Ad de/
cimū dōm ꝙ ois motus est actus mobilis:nō tn̄ ois mo/
tus est actus mobilis intrinsecus vel inherens : sed aliqs
est extrinsecus vt loc⁹ locati:sicut supra dictū est. Qd̄ vō
addit̄ ꝙ ois mot⁹ est in mobili:si sumat̄ esse in:per realez
informationē:falsū est. Si vō per predicationē:ꝛ termini
supponāt mālr.verum est : ꝛ tunc sumit̄ actus exercitus
pro signato:ac si diceret̄ de quolibz mobili mot⁹ pdicat̄:
ꝛ debet sic exerceri.omne mobile mouetur : ꝛ sic intelligi
debēt tales ꝓpōnes cum inueniunt̄ ab auctorib⁹ posite.
Silr cum dicunt ꝙ motus est accñs mobilis,nō oz sumi
accñs pro re alteri inherente:sed pro pdicabili qd̄ ꝯtingit
de alio pdicari:quō accñs est vnum de qnque pdicabili/
b⁹:ꝛ q̄uis ēt aliqs motus sit accñs p mō.s.alteratio. ¶ Ad
Ad 11m 11m dico.ꝙ minor p⁹ forme.s.illa.hic motus nō fuit anteq̄
O b.moueretur super.a.est falsa:supposito ꝙ maior sit vera.
Unde sicut magnitudo fuit ante:sic ꝛ hic motus:licz hic
motus nō ante fuerit mot⁹. ¶ Ad scdam formā dico ꝙ si
minor sumat̄ in sensu composito q̄litercūq̄ sumat̄ maior.
vtraq̄ vera est:sed ex eis nō sequit̄ illa ꝯclusio.sicut nō se/
quit̄. deū possibile est eē:nulla creatura beatificabili exi/
stente. Hunc beatificantem impoīe est esse:nulla creatura
beatificabili existe. igit̄ beatificator nō ē de⁹. Nā vtraq̄
pmissa est vera.si minor sumat̄ in sensu cōpōnis.ꝛ tn̄ ꝯ est
falsa. Si minor vō sumat̄ in sensu diuisionis:nego illā.nā
hic mot⁹ pōt vtiq̄ esse nullo motu existe:qm̄ pōt esse ꝛ nō
esse mot⁹:sic ēt h̄ beatificās pōt eē nullo beatificāte existe
Ad 12m naz et pōt eē ꝛ nō esse beatificās. ¶ Ad 12m nego ꝯñaz. Et
ad ꝓbationē dico ꝙ lz eadē magnitudo vno tpe sit motus
sursum:ꝛ alio tpe motus deorsum:nūq̄ tn̄ motus sursum
est mot⁹ deorsum respectu eiusdē moti. supposito ꝙ nihil
moueat̄ sursuz ꝛ deorsum sup eādē magnitudinē p. Si tn̄
P poneret̄ aliqd sic simul moueri:ꝯcederē ꝙ idē esset mo/
tus sursum ꝛ motus deorsuz:sed dicerē ꝙ nō essent mot⁹
ꝯrij.sic oporteret ēt dicē ꝙ moueri sursuz ꝛ moueri deor/
suz nō essent termini ꝯrij:qa sil̄ de eodē verificarēt̄. ¶ Ad
Ad 13m 13m nego ꝯñaz:nec ꝓbatio valz:qa mot⁹ local̄ q fuit pus:
ꝛ postea est nō fuit corrupt⁹. ¶ Ad 14m dōz ꝙ sensus au/
Ad 14m ctoꝝ dicētiū ꝙ mot⁹ diuidit̄ diuisione mobilis:est ꝙ alij ꝛ alij
pti mobilis. alia ꝛ alia ps motus corrñdet:ꝛ h̄ bn̄ saluat̄
de motu locali:posito ꝙ sit magnitudo que acqrit̄:sic pz
intuēti. Cū aūt dicūt ꝙ diuidit̄ diuisione spatij:itelligūt ꝙ
alia ꝛ alia pars spatij est alia ꝛ alia pars mot⁹:ꝛ prior ps
Ad 15m spatij est por pars mot⁹:ꝛ posterior/posterior. ¶ Ad 15m
dici pōt ꝙ mot⁹ celi est magnitudo continentis que est lo/
cus eius : ꝛ hoc vlr verū est de quolz celo moto : qa qdlz
Q fm veritatē a supiore ꝯtinet̄. Si tn̄ ita eēt vt opinat⁹ ē phs
ꝙ pmū mobile nō ꝯtineret̄ ab aliquo alio celo:dicendum
esset ꝙ sicut celū dicit̄ localiter moueri:nō qa mouet̄ in lo
T.c.85. co:sed circa locū:quo tn̄ modo saluat Phs 6° phy.ipsum
ꝛ.86. moueri de loco ad locū circa cōuexū terre.ita dōm inquā
esset.ꝙ terra esset mot⁹ celi inquātū est ei⁹ act⁹ extrinsecus
inquātū mobile est. Cū vō vlterius infert ꝙ terra eēt tps:
qa mot⁹ celi est tps:dico ꝙ in sua ꝓpria significatione su/
pta.hec ꝓpositio motus celi est tps.est falsa.in ꝓprio aūt
accepta.s.loco hui⁹.celū qd̄ ꝯtinue mouet̄ est tps:sic ifra
Ad 16m declarabit̄.vā est. ¶ Ad 16m dōm ꝙ illa ꝓpō.motus celi
est causa gnōnis ꝛ corruptionis inferioꝝ.est distinguēda
fm amphibologiā.nā de vir.ser.ꝛ in sensu quē p facit est
falsa:improprie tn̄ ꝛ accepta loco hui⁹. celū qd̄ mouet̄ ē cā
gnōnis ꝛ corruptionis est vera.ꝛ hic est intellect⁹ auctoꝝ
qui per ꝓpōnes nolunt aliud significare : nisi ꝙ qa celum
mouet̄:ꝛ aliqñ quedā eius ptes nobis magis appropin/
quant:ꝛ aliqñ minus:aliqñ est gñatio:aliqñ corruptio in

illis inferiorib⁹. Et hanc eē intentionē phi: cum ipse logē declaraē in sequēti dis.q.p⁹.arti.p.ppone 3ª.vbi dicitur q̄ res est tēps. Et pro certo isto p̄ gnationē (etiam si motus celi esset aliqua talis res in celo successiua qualez fingit alia opp.) stultū eēt in talē rem reducere tanq̄ in causam: 7 nō potius in ipsum celū 7 formā eius v̄tualr̄ cōtentiuā horuz inferiorū. ¶ Ad 17ᵐ cōcedo ꝯñtiam 7 ꝯñs: intelligēdo ꝑ mobile acqrere talr̄ locum vel spacium qualr̄ localr̄ mouet. Ad p̄bationē falsitatis cōsequētie: dico q̄ si nihil preter celū eēt: nō obstāte q̄ intelligētia applicaret v̄tutē suaz motiuam: sicut nunc: non tamen tunc moueret celū localiter neq̄ celū moueret. sic q̄ tunc esset verum dicere. Intelligentia mouet celū aut celū mouet localr̄. Et mirum est si aliq̄s hic oppositum ꝯcipiat: nā sicut impoſſe est aliqd moueri s̄ʒ qualitatē: nullā qualitatē acquirēdo vel depdēdo. ita impoſſe est aliqd moueri s̄m locū nisi acquirat locū vel deperdat: aut s̄ʒ ipsum mō aliq̄ transmutet: hoc aūt est impossibile: si tm̄ celū 7 nullū aliud corpus sit in reꝝ natura. ¶ Ꝓ. Cōstat q̄ ois mutatio est ex aliquo in aliqd: vt pʒ 5ᵒ phyſi. nec est poſſe mutari aliqd nisi ex aliquo in aliquid: 7 vlterius nec localiter mutari nisi ex loco vel ad locum vel vtroq̄ mō: aut aliqualr̄ alr̄ s̄m locū: q̄ pro nūc non curo: vtrū in loco vl' ad locū: vel circa locū: aut aliq̄ alio⁹: s̄ʒ solū hoc intēdo q̄ impoſſe est aliquid moueri localiter si nullus oino sit locus. Dico igiē q̄ in casu illo hec nō esset v̄a. celū localr̄ mouet. S̄ʒ hec ꝯditionalis hn̄ eēt v̄a. si aliqd locaret celū. (q̄cūq̄ mō nūc dicaē celū locari de q̄ nō curo. esto q̄ illō: 7 ois alia corpa qescerēt: ceteris se vt nūc hn̄tib⁹:) celum moueretur 7 intelligentia moueret celū. ¶ Ad 18ᵐ nego ꝯñtiā. Ad p̄bationē dico q̄ fundaē in falso. vʒ q̄ idē mobile p̄ simul perdat vnā formā s̄m eēntiā 7 aliam cōtrariā etiā s̄m eēntiā acqrat. h̄ si quidē falsum est: q̄ tunc forme ꝯrie simul eēnt in eodē subō p̄mo: qd̄ ē falsum: vt ostēsuz fuit in p̄ dis. 17. Sed mobile exn̄s sub vna forma ꝯria: si debeat trāsmutari ad aliā motu cōtinuo: p̄us pdit illā ptibiliter: 7 postea oppositā acquirit. iuxta moduz q̄ dictus fuit vbi supra: 7 tn̄ cū mobile cōtinue perdit formaz p̄niā dicit moueri ad ꝯriam s̄m p̄hm. nō quidē s̄m eēntiaz illius: sed s̄m dispositionem: vt ibidem declaratum est.

¶ Ad arg̃ᵐ p̄ncipale. q. dōm q̄ h̄ nomē: successiuū: pōt hre duplicē diffinitionē explicantē quid significet. vnam talez. aliqd hn̄s ptes sibi s̄m prius 7 posteri⁹ succedētes: quaꝝ nulla sil' cū alia i aliquo instāti vel tpe eē pōt: 7 nulla ēt s̄m se totā p̄ pōt eē p tps. Alia diffō eē pōt: cui⁹ ps añ ptē sitvl' alicui acqrit: 7 nulla sil' cū alia acqriē. Permanēs v̄o describiē q̄ s̄m se totū p̄ pōt durare p tps 7 in diuersis instātibus esse. Et ex hoc sequiē q̄ si aliqd̄ eiusmodi hʒ ptes: ptes sue pn̄t sil' eē. Tūc ad arg̃ᵐ dico q̄ si p⁹ sit diffō successiui: sicut vl' eē s̄m opionē reprobatā q̄ tā maior q̄ʒ minor ē falsa. Maior quidem pp falsam implicationem. iplicat eni cū sit affirmatiua q̄ sit aliqua res successiua: qd̄ nō solū falsum: s̄ʒ ēt impoſſe est: vt satis pʒ ex supioribus. Ad p̄bonē dico q̄ vtiq̄ si ea sit diffō successiui. successiuū 7 pmanens ex opposito distinguūē: h̄ est dictu q̄ eoꝝ rōnes includunt opp̃ᵐ 7 repugnantiā: 7 iō ēt ꝯcedo q̄ nullū successiuū est pmanēs. S̄ʒ nō seqē ex h̄ q̄ oē: vl' ēt aliqd̄ successiuū sit res distincta a permanente: q̄m nulla res est vel eē pōt successiua. Sicut nō seqē. nulla chimera est res pmanens. igiē ois chimera est res distincta a pmanēte. Itē minor ē falsa. nam nullus mot⁹ est: cuius ptes oēs nō sint vel esse possint sil: 7 iō nullus mot⁹ est res successiua. sic accipiēdo successiuuz. Si v̄o 2ª sit diffō successiui. seu si h̄ noie successiuū: vtamur in sign̄atione 2ᵉ diffōnis: tunc minor ē v̄a: sed maior est falsa. cuiuslibet eniz rei q̄ ptibilr̄ 7 successiue acqriē ptes pn̄t sil' eē 7 durare p tps: q̄nimo 7 de facto alicuius ptes sil' sūt 7 durāt: sicut pʒ de spatio vel magnitudie que partibiliter continue acquiritur: 7 sit locus eius quod mouetur.

¶ Distinctionis. j. Questio. v.

Habito ex p̄cedenti. q. q̄ mot⁹ non est res distincta ab ea que cōtinue sit vel acquiritur mobili. Quero consequenter. vtrū actio sit res distincta a reque sit 7 ab agente 7 passo: ac etiaʒ ab ipsa passione. Et arguitur q̄ sic. q̄ manente agēte: passo. 7 re que sit trāsit actio. igiē est res distincta a quolibet illorum. consequentia pʒ: q̄ alias idem maneret 7 non maneret. Antecedens clarum est. naʒ manentibus igne qui calefacit. 7 ligno calefacto. 7 calore in eo producto transit calefactio. aliogn q̄diu h̄ forent ꝑ lignum calefieret: quod sensu pʒ falsum. Q̄ aūt sit res distincta a passione. p̄batur. q̄ passio est effectus actionis. igiē est res distincta. pʒ ꝯña: q̄ effect⁹ est res distīcta a sua cā añs habeē ex diffōne auctoris sex principiorum: qui dicit q̄ passio est effectus illatioq̄ actionis.

Ad oppositū est philosophus 3ᵒ phy. vbi determinat q̄ actio passio 7 motus sūt idem s̄m rēlʒ eorum rationes diuerse sint.

Respondeo 7 premitto p̄ q̄ hec noīa actio: 7 passio: pn̄t duplr̄ accipi. vno mō p potētijs: seu p̄ncipijs actiuo 7 passiuo. quō accipiunē 9ᵒ met. sic pʒ ex diuersis trāslationib⁹ phi: 7 expōne Cōmē. ibidē. Et de actione 7 passione sic sumptis. vt pʒ nō v̄tiē qd̄ in p̄nti. Alio⁹ sign̄at actio actū poᵉ actiue: 7 passio actū poᵉ passiue. ois enim poᵉ est poᵉ alic⁹ act⁹ seu ad aliquē actuʒ: 7 illo modo sumit p̄hs actionē 7 passionē 3ᵒ phy. vbi actū actiui dicit actionē 7 actū passiui passionem. Et q̄ actū actiui inquantum huius nō est ꝑprie nisi act⁹ q̄ est opō: sicut nec actiuū dicit eē actiuū in actu seu actu agēs: nisi dum actualiter opaē: ideo ibidē quasi diffiniēs actionē: dicit q̄ ē op⁹ 7 finis actiui: 7 eodē mō dicit q̄ passio est op⁹ 7 finis passiui. Sic ēt Dam. lib. 3. describēs actionē nō tam cōiter. sed spāliter nālem dicit q̄ est opatio efficax 7 subalis nature motus. Isto modo calefacere quod est actus calefactiui inquantū huius dī actio: 7 calefieri qd̄ est actus calefactibilis inq̄ntū hui⁹ diciē passio. De actiōe 7 passione sic sūptis p̄cedit ꝑprie qd̄ ista. 7 silr̄ questio 7 pscrutatio phi 3ᵒ phy. Hoc premisso. p̄mo ponā ad q̄stionē aliq̄s ꝯnes 7 p̄babo: Deinde ponam ꝯ eas rōnes alioꝝ: 7 ad istas respondebo.

Primo igiē pono ꝯnes qnq̄. Quaꝝ p⁹ est: q̄ omnis actio est realr̄ distincta ab agēte cuius diciē actio: 7 ois passio a patiēte. Scḋa est: q̄ ois passio ē actio: nō tn̄ actio est passio. Tertia: q̄ nullius agētis actio est res distincta a re quā facit agēs: 7 silr̄ nulli⁹ patiētis passio est res distīcta a re: que in illo sit ab agēte. Quarta: q̄ aliqua actio est motus 7 aliq̄ nō. 7 silr̄ aliq̄ passio est motus: aliq̄ aūt nō. Quinta: q̄ nulla actio est in agēte nisi illud agēs sit etiam patiēs. ¶ Primā ꝯnē sic p̄bo. ois actus alicuius potentie seu p̄ncipij est realr̄ distinctus ab illa poᵉ. igiē actio ois est realiter distīcta a suo agēte: 7 ois passio a suo patiēte. Añs pʒ: q̄ nulla res est p̄nᵐ suijpsius aut ē act⁹ suimet. ꝯña pʒ ex dictis. nā ois actio est actus potētie actiue 7 passio passiue: cum illa sit actus 7 opus actiui: hec aūt passiui. Cōfirmaē p p̄hm 3ᵒ phy. dicētē q̄ actio est ab agēte: 7 per Dam. vbi supra dicētē q̄ actiuuʒ est natura ex qua p̄cedit actio: cū igiē oē quod est aut procedit ab aliquo realiter distinguaē ab illo: seqē q̄ ois actio distinguiē realiter ab actiuo. Item de passione dicit p̄hs q̄ est in patiente. igitur ab ipso distinguitur. ¶ Ꝓ. Si actio eēt idē cū agēte actio nō ageret sed ageret: ꝯñs aūt quātū ad vtranq̄ ptē est falsum s̄m Dam. ibidē dicētē ex auctē Grego. nasāzeni. Sciendū autem q̄ actio motus est 7 agiē magis q̄ʒ agit: quēadmodū ait diuinus Grego. in sermone de spū scō. Si aūt actio est manifestum est q̄ ageē: 7 nō agetur simul cū acta fuerit quiescet. i. cessabit esse actio: sicut etiaʒ cessabit esse mot⁹. ¶ 2ᵐ ꝯnē q̄tū ad p̄mā ptē p̄bo sic. ois passio ē act⁹ alicu

sua agētis: vt est agēs. igit̄ oīs passio est actio. aña pbat̄: qꝛ si nō oīs passio est alicuius agētis inq̄ztū huius: seq̄t̄ q̄ nō oī passiōe passum patit̄ ab agēte: qꝛ nō ea q̄ nō est actus agētis. vnde si calefieri ligni nō eēt act⁹ ignis: nō pl⁹ lignū per suum calefieri calefieret ab igne q̄z ab aqua: ⁊ ex hoc ēt sequitur q̄ non oē patiens inquantū huius patit̄ ab agēte: quod est falsum. ꝯña pz: qꝛ oīs actus agentis vt ē agēs est actio: vt dcm̄ ē. ¶ 2° si nō oīs passio est actio posꝫ eēt per potentiam saltē dei aliquid vere pati nulla re agente in ipꝫ ⁊ aliquid vere fieri in aliquo nulla re faciente ipꝫ. ꝯña aūt est falsum: qꝛ si aliqd patit̄. igit̄ patit̄ ab aliquo. igit̄ ⁊ aliquid agit in ipm̄: ⁊ per ꝯñs si nihil agit in ipsum non patit̄ ab aliquo. igit̄ si aliqd patit̄ ⁊ nihil agit in ipsum: ipsū patitur ⁊ nō patit̄. Rursus si aliqd fit: fit ex aliq: aliogn nullā opoꝛteret ponere in mundo cām agentē vel efficiētē. Si āt fit ab aliquo aliqd facit ipsum. igitur si aliquid fit ⁊ nihil facit ipm̄ aliqd fit ⁊ nō fit. ꝯña pbat̄: qꝛ si passio alicui⁹ nō est actio. igitur vel nullū agens hꝫ actionē in ipsum: ⁊ per ꝯñs nulla res agit in ipm̄: qđ ē ppositū. nā impoſe ē agēs aliqđ agere nullā hñs actionē: vel si aliqđ habet actionē in ipsum illa actio est res distincta a passiōe q̄ illa patit̄. q̄litercūq̄ aūt se hēat actio illa ad passionē: ex quo est res distincta ab ea nec po eius: vt suppono: posꝫ erit p potētiam dei aliqđ patiēs hr̄e suā passionē actualr̄: nullo agēte habēte in ipsum suā actionē. pōt enim libere influere ad vnā nō influendo ad aliā. quo dato ipm̄ vere patit̄ ⁊ nihil aget in ipsum. ¶ 3° oīs actio qua actiuum agit in passum ē passio. igitur oīs passio q̄ passiuum patit̄ ab agēte est actio. Sed oīs passio est passio q̄ patit̄ passiuū ab agēte vt certū ē. igit̄ oīs passio ē actio. aña pbat̄. qꝛ cū nulla talis actio sit p se subsistens q̄lꝫ recipit̄ in aliquo: ⁊ qcq̄d illud sit ipsa ē act⁹ eius: vt in quo est ⁊ est act⁹ agētis: vt a quo ē. ⁊ p ꝯñs ipsa est passio: vt pz ex 3° phy. vbi describit̄ passio p eē actū huius ab hoc. pz ēt ex alio: qꝛ si illa actione agens trāsmutat passum eadē passiuū transmutat̄ ab agēte: ⁊ p ꝯñs q̄litercūq̄ agēs agit illa actione in passum eadem passum patit̄ ab agēte. igit̄ ipsa est passio. ꝯña pbat̄. tū tali pbatiōe. s. qꝛ si aliq̄ passione passum patit̄ ab agēte eadem agēs agit in passum: aliogn nō plus illa passiōe pateret̄ passum ab agēte q̄z a q̄libꝫ alia rerū qꝛ superflueret passio illa que nō esset actio ex quo illa alia que est actio ipm̄ sufficienter patitur. ¶ Quarto oīs res q̄ fit actualr̄ ab agente in passo ē actio. oīs passio est res q̄ fit actualr̄ ab agente in passo. igit̄ oīs passio est actio: vtraq̄ premissa patebit in sequenti ꝯne. sic igit̄ pbata ē ps p⁹ huiusmodi ꝯnis. vꝫ q̄ oīs passio ē actio. Scđam aūt ptē. vꝫ q̄ nō oīs actio est passio pbo sic. Non oē agēs qñcūq̄ agit: agit in passum: vel saltē ꝯtingit aliqđ agēs agē ⁊ nō agere in aliqđ passuꝫ pz. nā ꝯtingit deū pducere aliquā subam simplicē p se subsistētē: vtpote aliquem angelū vel aiam nō coiunctā: ⁊ silr̄ aliquā aliā rē qualꝫ vt calorē vel albedinē absq̄ subto quo facto ipsuꝫ x̄e ageret. talē rem: ⁊ tñ in nullū passum ageret. igit̄ ꝯtingit eē aliquā actionē q̄ nō est passio: ⁊ pz ꝯña: qꝛ si aliq̄ talis eēt illa non esset actus patiētis: ⁊ p ꝯñs neq̄ passio: ⁊ sic pz ppoᵐ. s. q̄ aliq̄ actio est vel eē pōt: qđ q̄ztū ad ppositū p eodē accipio q̄ non erit passio. Ubi aūt agēs agat in passum semp eius actio est passio: ⁊ si ita esset: impoſe eēt aliqđ agens agere ⁊ nō agere in passum: sic ipoſe ē aliqđ patiēs pati ⁊ nō pati ab agēte: sic nō est dubiū. diceret pħs: q̄ ipoſe eēt eē aliquā actionē q̄ nō esset passio: sic ipoſe ē eē aliquā passionē q̄ nō sit actio: de facto igit̄ oīs actio agētis in passum ē passio: sic eꝫ oīs passio est actio. Hec est expressa intētio phi 3° phy. vbi determinat q̄ idē act⁹ est mouētis ⁊ moti ⁊ actiui ⁊ passiui: ⁊ h̄ pbat: qꝛ motiuū inquātū hꝫ motiuū ē mobilis. Et ideo ꝯcludēs dicit. Silr̄ inquit vn⁹ vtriusq̄ act⁹ ē. ⁊ infra soluēs rōnē pbātē q̄ actio ⁊ passio nō sūt act⁹ vn⁹: qꝛ irrōnabile est duorū ⁊ alterorū ꝺm spēm eūdē ⁊ vnū eē actū. Rñdet. neq̄ enim vnū duob⁹ phibet nihil eūdē esse actū: nō sicut eē idē: sꝫ sic est qđ po° est ad aliqđ agens. vult igit̄ eūdē actū eē vtriusq̄: nō tñ eodē mō: sed vnius vt agēns alterius vt patiētis: seu q̄ inquātū est agētis est actio: ⁊ inq̄ztum est patiētis est passio. Cōmētatoꝛ etiaꝫ ibidē dicit q̄ actio facta inter mouēs ⁊ motū est eadē: sed in respectu alterius dr̄ mouere ⁊ in respectu reliqui dr̄ moueri. Itē cōmēto. 19. in pn°. vbi q̄rit̄ in q̄ fit actio aīt. In hoc accidit qđ disputatiua. pōt. n. aliquis dicere: q̄m necesse ē vt actio motoris que est agere sit alia ab actione moti que est agi. hec usq̄ in psona alterius: ⁊ immediate sequuntur verba pħa. Et sunt idē adeo q̄ hec verba agere ⁊ agi dñr de eodē. nec potest aliqs fingere hec verba esse eiusdem cuius ⁊ priora: cū manifeste illis ꝯdicāt: vt pz. Itē scđo de aīa. capitulo de sensu cōi. ait pħs. sensibilis actus ⁊ sensus idē est ⁊ vn⁹ esse aut ipsoꝛꝫ non idem. vbi pz etiā propositū. nā actus sensibilis ꝺm eū: vt pz etiā ibidē ex statim sequentibus: est actio: ⁊ act⁹ sentientis est passio: ⁊ vtraq̄ ē vn⁹ ⁊ idē act⁹: esse aūt. i. rō diffinitiua nō est eadē: nā alia est diffō ꝺm hoc nomē actio. Et alia ꝺm h̄ nomē passio. Ista etiam est snīa Anseł. in lib. de veritate. vbi ait sic. vt i vno dicā q̄ in ceteris intelligas sicut pcutiēs nō est sine pcussoꝛe nec percussus absq̄ percutiente. Ita pcutientia ⁊ pcussio sine inuiceꝫ esse nō queūt. imo vna ⁊ eadē res est diuersis noibus ꝺꝫ diuersas ptes signata: idcirco pcussio ⁊ pcutiētia ⁊ pcussi eē dr̄. ¶ 3ᵐ ꝯnē pbo sic. pmo. cuiuslibet agentis res q̄z facit est act⁹ vt ipm̄ est agēs. igit̄ nullius agētis actio est res distincta a re quā facit. ꝯña pz. qꝛ si res quaꝫ facit est actus eius vt est agens ipsa est actio eius: pz ex descriptione actionis supra posita per pħm. Si aūt ipa est actio nulla alia res ē actio qua mediante facit illā pmā actionē: qđ pz: tū qꝛ superflue ⁊ inutiliter poneret̄. tū qꝛ eadem rōne ⁊ illi⁹ actionis esset alia actio distincta ⁊ iterū illius alia: ⁊ sic in infinitum. añs pbo. tū qꝛ illius rei po° actiua agentis est pnᵐ. Cuiuscūq̄ aūt po° actiua inquātum hꝫ est pnᵐ ipsum est actus ⁊ operatio agentis vt agēs est. ¶ Confirmat̄. qꝛ agentis qđ agendo transmutat subm̄ in quod agit ipsa transmutatio est actus eius inq̄ztum est agēs. pz ex diffōne potentie actiue q̄ dr̄ q̄ est pnᵐ transmutationis in alio aut inq̄ztum aliđ 9. ⁊ 5. meta. ipsa aūt res que fit in passo ⁊ sola ipsa est transmutatio: vt pz ex precedenti q̄ne. igitur ipsa est actus agētis inquantum hꝫ. ¶ Scđo pbat̄ idē añs: q̄m si deus coageret alicui agēti ad cāutionē illius rei quaꝫ facit. x. g. ad causandum calorē. igit̄ coageret ad causādum calorē in ligno: ⁊ eodem modo penitus: sicut de facto nūc sibi coagit ad causandū calorē. Nec ad alicui⁹ alterius entitatis a calore cāutionem coageret igni: sicut cuilibet theologo bene pz esse poſe. constat q̄ aliquis esset actus ignis inquantū est agens: alias non ageret ꝺm actum: ⁊ nulla alia res eēt ei⁹ actus inq̄ztū hꝫ q̄z ipse caloꝛ quē faceret: sicut pz. igitur ⁊ nunc ille caloꝛ quē facit est actus eius inquantū est agēs cum per casum non aliter se haberet caloꝛ ille ad ignem: ⁊ econuerso q̄z nūc se hꝫ. ¶ Scđo pncipalr̄ ad ꝯnem sic. aliquam rem facit agens absq̄ actione media distincta ab illa re. igitur nullam facit mediante actione distincta ab ea: consequentia patet ex eo qđ non est maioꝛ ratio q̄ vnam faciat sine actiōe media q̄z aliam: q̄nimmo frustra ⁊ superuacue fingitur talis media actio in faciendo rem aliquaꝫ. Antecedens probo: ⁊ sumo exempluꝫ premissum: aut enī ignis causat caloꝛem in ligno absq̄ actione distincta. ⁊ habeo propositum: aut mediante actione distincta: ⁊ si sic cū qualiscūq̄ res sit illa actio: fiat etiam tunc ab aliquo agente: cū ipsa nō trāseat per seipsam de non esse ad eē: qꝛ hoc ē prorsus impoſe: sequitur q̄ illam facit aliquod agens: aut igitur illam facit agens mediante alia actione: ⁊ tunc eadē ratione ⁊ illā aliam facit agens qđcūq̄ sit illud agens: qꝛ non variat propositum mediante alia actione: ⁊ sic vltra

A in infinitũ:aut illā facit nō mediāte alia actiōe ⁊ hʒ ꝓpoᵐ.
¶ 3ᵒ si actio eēt talis res.v̄.g.actio ignis q̄ ē calefactio eēt
res distincta a calore quē facit seq̄ret ꝙ saltē v̄tute diuina
ignis posset calefacē aliqd nullū calorē ī ipso cāndo ⁊ pos
set cāre in illo calorē ipsum nō calefaciēdo:vel arguit ꝙ h
posset deus ipse imediate.ꝯñs aūt manifestā ꝯdictionē vī
īplicare vel iferre:nā si calefaceret aquā illa calefieret:⁊ si
calefieret fieret calida.Et si sic calor fieret ī illa ⁊ nō nisi ab
igne.igit̄ ignis causaret in illa calorē.Et silr si causaret in
illa calorē fieret calida:⁊ per ꝯñs calefieret:cum idem si
gnificet calefieri ⁊ fieri calidū.Et sic calefieret aqua ⁊ non
nisi ignis calefaceret illam:nō excludēdo inde cām pmā:ʒ
Et sic pʒ ꝙ vtriusq̄ ptis ꝯsequētis pma pars infert opposi
tum scōe.igit̄ ipsum infert ꝯdictoria.Cōsequentia v̄o pro
baṫ.nam deus posset coagere igni ad causationem calefa
ctionis nō coagendo ad causationeʒ caloris:si sunt res di
stincte:quaꝝ neutra alteram includit.hoc aūt posito ignis
B calefaceret:qꝛ vere poᵃ calefactiua ignis esset ad suū actuʒ
reducta seu ꝓpriū actū haberet:⁊ tñ nō cāret calorē.Item
C posset deus coagere ad cāionē caloris non coagendo ad
causationē calefactionis.Et tunc cāret calorē:nec tñ calefa
ceret:cum impoīe sit cāre calorē sine calefactiōe.¶ Quar
4ᵐ to accipio actioneʒ alicuius rei.verbi gratia.alicuius for̄
substantialis impartibilr factibilis vel alicuius intellectio
nis aut alterius hmōi forme q̄ subito fit tota simul:⁊ acci
pio hoc nomē actio specialiter:vt non dicitur de conserua
tione:qñ res que fit tota simul fit in pmo instanti sui esse.
Et quero an illa actio sit res distincta a re illa q̄ fit:aut nō.
Si non.igitur inaniter ponitur aliqua actio distincta a re q̄
fit:cum omnia hec saluentur que requiruntur ad verificā
dum aliquid agere vel pati.Si sunt distincta sicut dicunt q
sunt de opposita opinione:aut illa vel aliquid eius durat
post instās in quo res fit:aut non ipsa nec aliquid eius.nō
pōt dici scōm:qa tūc id esset vltimū instās sui esse post qđ
nihil eius eēt.Itē ipsa ⁊ qđlibet eiꝰ eēt tm̄ per instās:que
C sm pħm sunt ipossibilia:vt pʒ ex p̄cedenti qōne ⁊ sm veri
tatē etiā sunt impoīa naturalr:vt in primo lib.di.17.q.1ᵃ.
arti.2ᵒ ꝓbatū ē.Si dicaṫ ꝙ ipsa vel aliquid eius remanet
post instans in quo res fit.igitur ⁊ post illud instās adhuc
res fit ⁊ agens facit illam:quod implicat contradictioneʒ
accepta actione mō p̄dicto.nā qđlibet quod sic fit imedia
te prius nō fuit.ꝯñia pʒ.qa q̄diu est actio agēs agit ⁊ q̄
diu agit ꝓprie loquēdo rē aliquā facit ⁊ illa fit.Nec p̄t di
ci sm illā via ꝙ actio est pᵒ illud instās:sed nō est actio:tuʒ
quia non posset assignari que res ipsa eēt alia a re cuiꝰ po
nebatur actio:qm̄ nec aliqua substātia:nec q̄litas aut quā
titas:vt pʒ.nec aliqs respectus:qm̄ nō esset ad aliuʒ termi
nū q̄ʒ erat qñ fuit actio:⁊ ideo sicut tunc fuit actio:sic ⁊ po
stea est actio:tū ēt qa multo rationabilius ponitur ꝙ ipsa
met res que fit est in primo instanti sui esse actio:⁊ postea
5ᵐ nō est actio lʒ fit.¶ Quinto idē arguo d̄ actiōe rei q̄ ꝯtinue
⁊ partibiliter fit.nam si fiat mediante alia actione aut illa
actio est indiuisibilis in ptes:qꝛ vna sit pus duratione q̄
D alia:⁊ nūc oʒ dicere ꝙ ipsa sit actio cuiuslibet ptis illius rei
q̄ ptibiliter fit:⁊ p ꝯñs postq̄ʒ vna ps fcā ē adhuc remanet
actio eius:ac per hoc ipsa adhuc fit:qđ est impoīe accipiē
do actionē vt distinguit̄ ꝯ ꝯseruationē:sicut in ratione pre
cedenti:⁊ iteꝝ opoztebit ꝙ aliquid illius forme que conti
nue fit fiat in instāti:⁊ sit aliq̄ ps eius p̄ facta:sicut ⁊ erit da
re pmum instans in quo est illa actio:ex quo ē modo pre
dicto indiuisibilis.h aūt nō est necēiuꝫ:qm̄ immo ipoīe est ali
quā rē sm qđlʒ sui ꝯtinue ⁊ ptibilr fieri:vt pʒ ex.17.di.p
mi lib.Aut illa actio hʒ tales ptes sibi inuicē succedentes:⁊
⁊ si sic aut aliq̄ remanet cū sequente:⁊ tūc sequit̄ ꝙ qñ po
sterior pars rei fit adhuc simul fiat ps ea prior:sic ⁊ sil̄ est
actio eius:aut nulla remanet cū sequēte iuxta imaginatio
nem aliquoꝝ de ptibus motꝰ reprobatā in p̄cedēti.q.⁊ h

est oīo impoīe sicut eidē pluribus rationibus probari po
E test qbus de motu ꝓbatū est.¶ Similibus rōnibꝰ ꝓbari
pōt ꝙ passio nō est res disticta a re que fit in passo.Primo
pᵐ quidem:qa ipsa vere est actus patientis inquātum hꝰ:qđ
pʒ:tū qꝛ eiꝰ poᵃ passiua inq̄ʒtū hꝰ.est pmᵐ.tū qꝛ ipsa est trāſ
mutatio eius ab alio inq̄ʒtuʒ aliud:tū qꝛ si deus coageret
ad p̄cisam cāionē in subito ipse calor esset actus patientis
inq̄ʒtum hꝰ.igit̄ ⁊ nunc est actus eius inq̄ʒtuʒ hꝰ.¶ 2ᵒ qꝛ
2ᵐ aliquā rē patiṫ patiēs absq̄ passione distincta.igit̄ in nul
la patiṫ mediāte passiōe disticta.pʒ ꝯñs.sicut supra:⁊ añs
ꝓbatur.qꝛ alias processus eēt infinitꝰ in passionibꝰ:sicut
de actionibꝰ dcm̄ est.¶ 3ᵒ etiam:qꝛ tunc per potentiā dei
3ᵐ poīe eēt aliqd calefieri nullū recipiēdo calorē:⁊ posset nō
calefieri recipiēdo calorē.⁊.f.ꝯ.⁊ ꝯñs declaṫ:sicut in ter
tia ratione p̄missa.¶ Silr ⁊ 4ᵃ ⁊ 5ᵃ rōnes p̄nt adaptari ad ꝓ
4ᵐ ⁊ 5ᵐ bandum ꝙ passio nō est res disticta ab ea que fit in passo.
6ᵐ ¶ 6ᵒ pōt cōiter argui ꝙ irrōnabiliter poniṫ actionē vl' paſ
sionē eē rē distinctā ab ea que fit:qm̄ possibile est aliqd v̄e
F agere in aliud:⁊ aliqd vere pati ab alio positis p̄cise re illa
que agit.v̄.g.igne cū suis qualitatibus ⁊ subiecto:vtpote
aqua vel ligno ⁊ re illa que fit.v̄.g.calore:⁊ hoc pʒ:qꝛ deꝰ
posset coagere igni ad causationem caloris precise vt dcm̄
est:⁊ tunc ignis v̄e ageret ⁊ lignū pateretur nec aliqua expe
rientia docet nos ꝙ sit aliq̄ talis res distincta:nec ēt aucto
ritas scripture sacre.igit̄ irrōnabilr aliqua talis ⁊ inutilr
ac superflue poniṫ.¶ Ista ꝯ est etiam de intentiōe phi 3ᵒ
T.c.139. de aia.vbi postq̄ʒ dicit.ꝙ idē est actꝰ sensibilis ⁊ sentientis
declarās p exēp ū:dicit ꝙ sonatiui qdē igit̄ actus aut sonꝰ
est sonatio:⁊ auditiui aūt actus est auditio aut auditus.cō
stat aūt ꝙ auditio vel auditus non est aliud q̄ʒ illa res vel
qualitas q̄ fit in sensu audiēdi.illa igit̄ est actꝰ audientis ⁊
audibilis:⁊ p ꝯñs sm pħm actio ⁊ passio:hec ē intētio Cō
C6.25. mētato.expssa 5ᵒ meta.vbi sup illo v̄bo Phi sm nostram
trāslationē.qñ hoc qd: facit.id v̄o fit est factio itermedia:
⁊ sm suā trāslationem:que in hac pte ē proprior ⁊ clarior:
⁊ per quā pʒ:qūo hec sit intelligēda hʒ.Cum enim aliqd
agit ⁊ aliud patiṫ passio est iter ea.ait Cōmē.cū aliqd ege
rit in aliquo aliquā actionē ⁊ illud aliqd patiṫ ab eo illud
G qđ fit inter ea dispō diꝛ:sʒ in respectu agētis diꝛ actio:⁊ in re
spectu patientis diꝛ passio.Ecce expresse ꝙ illud qđ fit iter
agēs ⁊ patiēs est actio ⁊ passio.¶ 4ᵒ ꝯ probaṫ sic.ois res
4ᵃ ꝯ que fit ab aliquo in aliquo est actio ⁊ passio:hoc pʒ ex di
ctis in precedenti ꝯne.¶ Sʒ aliqua res q̄ fit ab aliquo in
aliquo est motꝰ.vt pʒ ex p̄cedēti.q.igit̄ aliq̄ actio ē motꝰ:
⁊ ēt aliq̄ passio ē motꝰ:⁊ sic pʒ vna ps ꝯnis.ad h ēt est au
ctoritas Dam̄.vbi supra dicētis hanc indefinitā actio mo
tus est:⁊ constat ꝙ nō minus est vera ista.passio est motꝰ.
Itē auctor sex p̄cipioꝝ.caplo de actione.ait.Moueri et
enim actio est.igit̄ p cōuersionē aliqua actio est moueri:nec
minus est vera ista.aliqua passio est moueri.¶ Ad h ē in
T.c.19. tentio phi 3ᵒ phy.vbi ꝓbat ꝙ actio non est in agēte p hanc
D ꝯñiā:qꝛ vel oē mouēs mouebiṫ aut hñs motū nō mouebi
T.c.10 tur.Item 5ᵒ phy.ꝓbat ꝙ ad actionē nō est motꝰ:qꝛ ad mo
tū nō ē motꝰ:nec ē dubiū ꝙ vtraq̄ argumētatio fundatur
sup h ꝙ ois actio est motus:q̄uis aliq̄ alr exponāt ⁊ meo
iudicio nō sʒ intētionē eiusdē.¶ 1ᵃ ps ꝯnis ꝓbaṫ sic.aliqd
fit in aliquo vel contingit fieri sine mutatione eiusdē i quo
fit.igitur aliqua actio non est motus:⁊ aliq̄ passio nō ē mo
tus.ꝯñia pʒ ex dictis.⁊ añs ꝓbaṫ sup̄.q.4.b.o.¶ Sʒ tūc
est dubiū:qꝛ vʒ ꝙ hec scōa ps ꝯnis ꝯdicat intentioni Ari.
de quo iam dictū est ꝙ intendit ꝙ ois actio est motus.Ad
h dōʒ ꝙ actio pōt sumi dupliciter.vno modo cōiter ad eā
ēt actionē que diꝛ ꝯseruatio ⁊ qua ꝯseruans aliqd diꝛ illud
agere:vt in.q.p̄allegata est ostēsuʒ:⁊ sic sumo actionē i hac
ꝯne.alio mō actio sumiṫ spāliter vt agere distinguit̄ ꝯ cōſ
uare sm quē modum illud solū diꝛ fieri qđ prius immedia
te non fuit:aut aliquid eius est nunc p̄ factum ⁊ imediate

aliqd erit fcm qd nūc nō est fcm: vt in his que ↄtinue ⁊ pti
biliter fiūt: ⁊ sic sumpta actiōe ois actio alicuius in aliquo
est mot⁹ vel mutatio: ⁊ sic intelligit phs: ⁊ vere. nec hoc re
pugnat huic ↄni. ¶ 5ᵃ ↄ est. ꝙ nulla actio ē in agēte nisi idē
sit agēs ⁊ patiēs. hoc ꝓbat: qꝛ in quocūqꝫ est passio ipsuʒ
est patiēs: sed in quocūqꝫ est actio in ipo est passio: hoc pꝫ:
qꝛ ois actio q̄ est in aliquo est passio: vt ꝓbat ex dictis i 4ᵃ
ↄne. igit in quocūqꝫ est actio ipm est patiēs. ⁊ vltra. Igitur
nulla actio est in agēte nisi ipm sit agēs ⁊ patiēs. ¶ D. In
quocūqꝫ est res q̄ fit ab agēte illud est patiēs. h pꝫ: qꝛ oē in
qd agens agit patit ab agēte. Sed in quocūqꝫ est actio est
res q̄ fit ab agēte: qꝛ ois actio est res q̄ fit ab agente: vt pꝫ
ex 3ᵃ ↄne. igit in quocūqꝫ ē actio ipsum patit ab agēte. Ex
ↄne sequitur ꝙ nulla actio agētis q̄ sic agit ꝙ tūc nō patit ē
in illo subiectiue. Et ꝙ ois actio nō subsistēs: sʒ exñs i aliq
est in passo. Et qa vt dcm̄ est phs oēm actionē putauit esse
eiusmodi: iō ipse oēm actionē dixit esse in passo. Et nullam
in agēte. subaudi qñ agēs nō est et patiēs. Hec ēt est sua de
terminatio in 3ᵒ phy. vbi hāc discutit qōnē: sicut clare pꝫ
aduertenti. Itē 2ᵒ de aia. vbi supra dicit. ꝙ motus ⁊ actio ⁊
passio sūt in eo qd agit. i. i eo ꝙ patit: sicut pꝫ ꝑ trāslationē
cōmēti q̄ magis ꝓpria est in hac pte: q vbi hec hʒ in eo qd
agit hʒ ipsa in passo. Itē subdit ibi phs ꝙ actiui ⁊ motiui
actus in patiēte fit: lrā cōmēti hʒ. actio eni agētis ⁊ mouē
tis est in patiēte. Hec quoqꝫ est intētio Cōmē. 3ᵒ phys. vbi
ait. actio motoris que est mouere est eius non in eo. Itē se
cundo de anima: necesse est inquit. vt omnis actio que pro
uenit ab agēte. ⁊ omnis motus qui prouenit a mouēte nō
inueniatur nisi in re patiente ⁊ mota.

Nunc obiicio ↄ ꝑdictas ↄnes. Et ꝑ ↄ primā arguo ꝙ
actio nō sit res distincta ab agēte: qm̄ si esset: seq
retur ꝙ actio fieret ab agēte: ⁊ sic actionis esset actio ⁊ ge
nerationis gñatio ↄ phm 5ᵒ phy. ¶ Deinde arguit ↄ scdaʒ
ↄnem ostendo ꝙ actio ⁊ passio non sunt vna res. Et pmo
sic. q̄cunqꝫ habitudines opposite ⁊ reales per necessitateʒ
realr distinguūt. h pꝫ. qm̄ impoīe est res oppositas eē idē
sicut pꝫ in quolibet genere oppōnis: sed actio ⁊ passio sunt
habitudines reales opposite. nā actio incipit ab agente: ⁊
terminat ad patiēs: ⁊ passio eↄ. ¶ Cōfirmat ꝑ Cōmen. 3ᵒ
phy. vbi dicit. ꝙ actio facta inter motorē ⁊ motū est eadē
sed in respectu vnius dr mouere: ⁊ in respectu alterius mo
ueri: ⁊ sunt valde opposita. ¶ Scdo quecunqꝫ sunt idē fm
subiectum. dña xo fm qditatē si eoꝝ quiditates sunt rea
les realiter distinguunt. distingui enim ꝑ reales qditates ē
re distingui: sed fm Cōmē. 3ᵒ phy. in pluribus locis. actio
⁊ passio sunt idē fm subm: ⁊ differūt fm qditatē: qditates
aūt earuʒ vtriqꝫ sunt reales: cū sint añ omnē actū intelligen
di. g̃ ⁊c. ¶ Tertio idē ꝓbat ꝑ phm ibidē dicētē ꝙ actio ⁊
passio non sunt proprie idem: sed cui hec insunt motus est:
itaqꝫ intentio sua ꝙ actio ⁊ passio sint distincte res inter se:
sunt tñ in eodē motu tanqꝫ in subiecto. ¶ Quarto ab aliis
sic arguit ad idē. pmo post. hr ꝙ negatiua immediata ē in
qua vnū gen⁹ gñalissimū negat ab alio vlr. ista g̃ est vera.
nulla passio est actio. igit nulla actio est res eadē cū passio
ne. ¶ 5ᵒ ad idē. quecūqꝫ differunt gñe differūt specie ⁊ nu
mero. pꝫ 5ᵒ meta. sed actio ⁊ passio differunt gñe: cum sint
duo predicamēta. ergo differūt numero. igitur nō sunt vna
res nūo. ¶ Cōtra 3ᵐ ↄnem ēt arguit multiplr. pᵒ sic. Qui
cūqꝫ aliq̄ sic se hñt ꝙ vnū mãet realr alio trāseūte ⁊ nō ma
nente realr: nō sūt idē realr: h pꝫ. qꝛ ex opposito: seqtur ꝙ
idē manet realr ⁊ nō manet realr: ⁊ trāsit ⁊ non trāsit: ⁊ sic
tollit xitas pmi pncipii. Sed res que pducit manet realr
actione transeunte realr. igit ⁊c. ꝓbat minor. nā transeūte
gñare: ⁊ silr gñari manet ignis genitus: alioqn cādela ac
cēsa ab alia quocūqꝫ ferret semꝑ accēderet: ⁊ alia ꝑ ipsam
accenderet: qd est falsum. ¶ D. Probat eadem minor ab
eisdē alibi supponēdo vnā maximā theologoꝝ. vʒ ꝙ oēʒ
effectū cāe efficiētis create deus pōt imediate facere se so
lo. sole igit exñte in eodeʒ situ in celo deus pōt immediate
conseruare ⁊ solē ⁊ radiū qui est a sole: ita ꝙ manutenebit
radium sine sole: ⁊ pꝯñs transibit fm rem habitudo ipor
tata ꝑ eē a sole: ⁊ ac per h actio solis. ¶ D. Oēm formā quā
pōt inducere agēs nāle pōt deus inducere immediate se so
lo. ponat igit ꝙ in illo instāti in quo dʒ sol inducere radiū
aut gñans formā subalē ꝙ deus illum ꝑse inducat ⁊ suspē
dat actionem solis vel gñantis: tunc verū est dicere ꝙ nec
radius est a sole nec forma subalis a gñante: sed vtrunqꝫ a
deo: ⁊ tamē est eadē forma subalis: ⁊ idē radius q esset a sole
⁊ gñante. igit hitudo illa importata ꝑ esse a sole nō est idē
cū radio: nec hitudo iportata ꝑ esse a gñante idē cū forma
subali. ¶ Cōfirmat: qꝛ si talis hitudo nō esset aliud a ꝑdu
ctis nulla esset ratio: qre si deus nō induxisset radiū nec su
spēdisset actionē solis: tunc potius diceret ꝙ radius eēt a
sole qꝫ stante casu pmo: cum ita tunc esset entitas solis: ⁊ si
militer radii: sicut nunc in casu. Et pōt adhuc cōfirmari iu
xta modū arguēdi alioꝝ. qñcūqꝫ aliqua ꝓpositio verificat
ꝓ reb⁹ si ad eius veritatē nō sufficiūt due res requirit 3ᵃ: ⁊
si nō tres ponēda est 4ᵃ: ⁊ sic vltra donec tot sint quot req
runt ⁊ sufficiūt ad ei⁹ veritatē. Sed ad veritatē hui⁹. radi
us pducit a sole. nō sufficiunt entitates radii ⁊ solis ꝑcise:
pꝫ in casu posito. igitur requirit 3ᵒ. illa aūt est hitudo me
dia inter radiū ⁊ solē importata per esse a sole. ¶ 2ᵒ arguūt
sic. Impossibile est aliquā rē in ordine causalitatis effecti
ue depēdere a seipsa. Sed res pducta dependet effectiue
ab actione ⁊ passiōe: g̃ ⁊c. ¶ Tertio illud qd est via i aliud
differt ab illo. actio est via in rē pductā. igit ⁊c. ¶ 4ᵒ illud
qd est mediuʒ cōiungēs effectū cū pducēte differt ab esse
ctu. actio est hmōi. g̃ ⁊c. ¶ Quīto cū dico radiū eē a sole: aut
dico ꝑcise radiū: aut ꝑcise radiū ⁊ solē: aut aliquid aliud
ab eis: nō pōt dici pmū: qa tūc nō magis radi⁹ esset a sole
qꝫ a lapide. nec 2ᵐ: qꝛ potius nō esset radius a sole qꝫ econ
uerso. relinquit igit 3ᵐ qd est ꝓpositū. ¶ 6ᵒ hec ꝓpō. a. cuʒ
dico radius est a sole: aut cōnotat aliqd extra intellectum:
aut nō. si nō. sequit ꝙ circūscripto actu itellectus radi⁹ nō
esset a sole: qd est falsum. Si sic vel illud est radius tm̄ vel
sol tm̄: vel vterqꝫ sil vel aliquid aliud. tria pma sunt impro
bata. igitur restat vltimum. ¶ Contra ↄnē 4ᵐ pōt argui
ex verbis auctoris sex pncipioꝝ. ait enim in caplo de actio
ne sic. Si quis agit mouet necīo. ois igit actio in motu ē. ⁊
subdit. ꝓpriū igit est actionis in motu eē. Ex hac auctē ha
betur ↄ pmā partē ↄnis q̄ dicitur ꝙ quedā actio est mot⁹.
nā si hoc esset veꝝ cū iste auctor dicat ꝙ ois actio ē in mo
tu: ⁊ ꝙ proprium actionis est in motu eē: sequeret: ꝙ aliqs
mot⁹ eēt in motu: qd est ↄ phm 5ᵒ phy. ꝓbātem. ꝙ nullus
motus est subm motus. Itē queliʒ ps auctoritatis allegate
repugnat ꝓbationi scde ptis ↄnis predicte. nā si omne qd
agit necessario mouet: ⁊ ois actio est in motu: ⁊ hoc est ꝓ
prium ei. impossibile est aliquid fieri in aliquo sine muta
tione ei⁹ in quo fit: cuius oppositum ē ibidē assumptum.
¶ Cōtra 5ᵐ ↄnē ēt multiplr arguit: ⁊ ꝓbat ꝙ actio est in
agente subiectiue: ⁊ nō in passo. ¶ Primo sic. impossibile
est effectū formalē separi a forma. Sed eē agens est effect⁹
formalis actionis. naʒ agens dr formalr agere actione. g̃
actio est in eo subiectiue. ¶ Scdo ois pfectio est formalr
in eo qd per ipaʒ pficit: qꝛ nihil pficit ꝑ illud qd est in alio
⁊ non in eo. Sed actio est pfectio agentis: tūc enim agēs ē
in sua vltima perfectione cū agit. g̃ actio est in eo. ¶ Ter
tio si actio eēt in passo crucifixio ⁊ blasphematio iudeoruʒ
actiua fuisset in christo: sed h est falsum: qꝛ cū ille fuerint pec
cata. pctā fuissent i christo. ¶ Quarto ipoīe ē formas oppo
sitas eē in eodē: actio ⁊ passio sūt forme opposite: ⁊ passio
est in patiēte. igit actio non est in patiente. ¶ Quinto ois
for⁹ denoiat suū subm: sʒ actio nō denoiat passum: qꝛ tunc
passum diceret agēs. igit passū nō ē subm ei⁹. ¶ 6ᵒ cui⁹ est

Marginalia (left column): g; 5ᵃ ↄ.; e; T. c. 18. 19. ⁊. 20; t. c. 138. ⁊. 139.; k; Cō. 18.; Cō. 137; 2ᵒ arti.; T. c. 10; Primū ↄ 2ᵐ ↄnem.; Aureo. li. ꝑ. di. 27. q. ꝑ. ar. ꝑ.; Cō. 18.; l; 2ᵐ. 18. 19. ⁊. 20; T. c. 22.; Coron di. 14.; m; 5ᵐ; T. c. 8. ⁊. 15.; ↄ 3ᵐ ↄ. ꝑᵐ; Aureo. vbi s.; n

Marginalia (right column): n; Aureo. in qlib. q. 2.; 2; 3; 4; o; 2ᵐ in ꝑ vbi supra; 3ᵐ; 4ᵐ; i. 2ᵒ. d. 1. q. 5.; 5ᵐ.; 6ᵐ.; p; ↄ 4ᵐ ↄ.; T. c. xi.; ↄ 5ᵐ ↄ. ꝑᵐ; q; 2ᵐ.; 3ᵐ.; 4ᵐ.; 5ᵐ.; 6ᵐ.

A po⁹ eius est act⁹. vt dicit phs in de som. ꝛ vig. Sꝫ po⁹ actiua é agētis ꝛ í agēte. ergo ꝛ act⁹ ei⁹. s. actio. ℂ 7° phs 8° phy. dicit. ꝙ si de⁹ ageret de nouo mutaretᷓ. hoc aūt nō ptingeret nisi qꝛ reciperet aliqd nouū in semō appet aūt qd nisi ipaꝫ actionē. igiᷓ illa erit in eo: ꝛ p pñs de facto ois actio est in agēte. ℂ 8° si vn⁹ ignis calefaciat duo calefactibilia: aut erit vna actio tm̄ aut due: nō due: qꝛ vni⁹ agētis vnica é actio. igiᷓ vna tm̄: ꝛ si sic aut illa é i passo: aut i agēte. nō in passo qꝛ q̄ rōne in vno ꝛ in vtroqꝫ: ꝛ sic idē acciñs eēt in duobus subiectis: qd est ipoſe. igiᷓ é in agēte: qd é ppositū. ℂ 9° qñ cūqꝫ aliq̄ duo sunt incōpossia i eodē subo pcise pp pmā icōpossibilitatē quorūdā alioꝝ in eodē subo: tūc pñs nō patiūᷓ se in subo: nec ēt illa añtia: sed relationes de scdo mō relatiuorū sūt incōpoſſes in eodē: ꝛ hoc pcise pp incōpossibilitatē priam actionis ꝛ passionis q̄s cōsequūtur. idē enim lō nō pōt eē pā ꝛ filius: qꝛ idē nō pōt gñari a seipso aut gñare se. igiᷓ actio ꝛ passio nō sunt cōpossibiles in eodem: sed passio est in patiente: igitur nō est in eo actio. ℂ 10° vbi est relatio subiectiue ibidem est ratio fundandi relationē illā: sed relatio agētis ad passum est in agente subiectiue. igitur in eo est etiaꝫ rō fundandi illā. hec aūt rō est actio. naꝫ ideo pā: qꝛ genuit 5 meta. ℂ 11° aut actio denoiat agēs denoiatione extrinseca tm̄: aut intrinseca. nō extrinseca: qꝛ oē qd denoiat aliqd denoiatiōe extrinseca denoiat quoddā aliud denominatione intrinseca: pꝫ de visione que suum obm denoiatione extrinseca denominat visum: ꝛ itrinseca denominat subm videns: nec alicui reperiᷓ instantia nisi insteᷓ in proposito ꝙ non licet. queritur ergo qd actio denoiat intrinsece. cōstat enim ꝙ nō passum: qꝛ passum non dicitur agēs. nec pōt dari qd aliud denoiet intrinsece pter agēs. igiᷓ relinqᷓ ꝙ nō extrinseca: sed intrinseca denominatione denoiet agēs: ꝛ p pñs: ꝛ in eo subiectiue. ℂ 12° ois forma dat aliquod esse formalr suo subiecto: actio non dat esse formalr patiēti: igiᷓ passuꝫ non est eius subm. igiᷓ ipa est in agēte. minor pꝫ: qꝛ nō dat sibi esse agēs. pꝫ: nec esse passum: qꝛ illud est ppriū passionis: ꝛ ad hoc esse vꝫ auctoritas Com. 8. meta. cōmēto. 5. vbi dicit ꝙ actio forme ignis q̄ sequitur formā ignis est calor maximus ꝛ mot⁹ ad supius. calor igiᷓ in igne é sicut abscisio in cultello: ꝛ actio manus in manu. ℂ Rñ° ad ista. ad pmum cū dicitur: ꝙ sequiᷓ ꝙ actio fieret ab agēte: pñs illud cōcedo sicut pcedūt Grego. na ꝑa. ꝛ Dam. vt allegatum est p pᵃ qne: ꝛ sicut pcedit ēt Cōmē. vt allegatū est supra p 3ᵃ ꝛ cū vlterius inferᷓ ꝙ actionis est actio: nego pñam. nā rei q̄ fit nō est actio: sed ipsa est actio. ℂ Deinde ad ea q̄ sūt p scdam qnē. Ad pmū pcedo maiorē: ꝛ ad miorē dico ꝙ rō manifeste pdicit sic arguēti: nā in eadem. q. arti. 2. soluens rōnes alterius doctoris pbātis actionē nō esse in passo in quo est passio: qꝛ actio ꝛ passio sunt forme opposite. dicit ꝙ actio ꝛ passio in suis realitatib⁹ non opponunᷓ formaliter: sed in suis denominationib⁹: qm̄ actio denomiat agēs a quo egrediᷓ. passio vo effectum qui egrediᷓ. hec sūt vba eius: que vt manifeste pꝫ pdicūt minori pñte. Scdo dico ꝙ illa minor est falsa. ꝛ eius pbatio nulla est: qm̄ fundanᷓ super fictione quadā de illis habitudinibus que nulle sūt vt illi imaginanᷓ. Sed ipse actus agentis quod idem est ꝛ patiēs est actio ꝛ passio. Actio inquantum est act⁹ agētis vel potētie actiue qd alr qñqꝫ exprimiᷓ. Pro hoc qd dꝛ vt est ab h. i. ab agēte. nā ideo est actus agentis: qꝛ est ab eo: est aūt passio vt est actus potētie passiue: qui ideo est actus eius: qꝛ in ea. ℂ Ad cōfirmationē ex dicto Cōmēta. dōm ꝙ cū Cōmēta. dicit ꝙ eadē actio in respectu mouentis dicitur mouere ꝛ in respectu moti diciᷓ moueri: ꝛ addit: ꝛ sunt valde opposita nō dixit ꝛ mouere ꝛ moueri sunt valde opposita: ꝛ si dixisset non sumpsisset illos terminos noialr: ꝛ sm suppositionē psonalem: ꝛ sic ꝙ significareᷓ p orōnē illaꝫ ꝙ illa res que dꝛ mouere: ꝛ illa que dꝛ moueri essent valde opposite: sicut argumentuꝫ intendit hic ab ipso. nam si sic intellexisset ibidem sibimet pdixisset: cū dicat ꝙ eadem actio diciᷓ mouere ꝛ moueri. Eadē aūt nō est res opposite dico ergo ꝙ cū auct: ꝛ sunt valde opposita: vel refert suā intentionem ad illa respectu quorum dꝛ mouere ꝛ moueri: ꝛ tūc dꝫ suppleri orō addendo sic subiectuꝫ verbo: ꝛ mouēs ꝛ motum sunt valde opposita: ꝛ hoc frequenter in phia dicunt phs ꝛ Cōmētator. Q. ō dictū de qua oppositione: vel de quibus mouentibus ꝛ motis sit intelligenduꝫ alibi specialius ꝛ pertinentius poterit declarari. Vel potest ēt suppleri orō sic: ꝛ mouere ꝛ moueri sunt valde opposita: ꝛ tūc illi infinitiui stant verbaliter ꝛ denotaᷓ ꝙ complexa significata propositionum enuntiantium aliquid mouere ꝛ illō moueri sunt opposita: quēadmodū phs in postpredicamētis in ca. de oppositis. dicit ꝙ priuari ꝛ hr̄e habitum sunt opposita: nec priuari ꝛ hr̄e habitū sunt habitus ꝛ priuatio. ꝛ vtraqꝫ oppositio ad idem genus oppositionis reduciᷓ. silr ꝙ significata ppōnū pdictoriaꝝ ēt sm pplexionem dicuntur: vt sor. esse sanū: ꝛ sor. languere. Sic in pposito dicit Cōmentator ꝙ aliquid mouere ꝛ idipsum moueri seu ipꝫ agere ꝛ ipsuꝫ pati aut agens ꝛ patiens sunt opposita: sicut etiam diceret ꝙ esse patrem ꝛ esse filiuꝫ sunt opposita: nec tm̄ intelligendū est talia significatiue sumpta supponere p aliquibus entitatibus: sicut in primo frequenter dictū est. Unde quāuis mouens sit aliqua entitas: ꝛ silr motum: tñ aliqd esse mouēs nō est aliqua entitas nec aliqd eē motū: sicut nec sortem sedere vel esse sedentē: quod significaᷓ per hanc. sor. sedet: est entitas aliqua nec sor. nō sedere. vel qd idem est non esse sedentē quod significaᷓ p istā sor. nō sedet: ꝛ sm phm opponiᷓ ad sortē esse sedēte: est entitas aliqua. Posset ēt tertio exponi Cōmē. vt isti infinitiui supponerēt mālr pro suis indicatiuis vel participijs eoꝝ: ꝛ sic p dictum Cōmē. significareᷓ illos termios moueᷓ ꝛ mouet. vel hos mouens ꝛ motum esse oppositos eo modo ꝙ termini oppositi solent dici: q̄ expō satis posset alicui ex isto vbo dici qd ibi poniᷓ: ꝛ quālibet harū expositionum satis credo bonā ꝛ iuxta mentem Cōmen. Scda tñ plus placet sm nullā autem habetur ꝙ entitas que est actio ei que est passio sit opposita vt argumentū intendebat. ℂ Ad scdm dōm ꝙ aliqua esse idem sm subm: ꝛ differentia sm qditatē pōt duplr intelligi sm ꝙ tā subꝫ q̄ꝫ quiditas possunt accipi duplr. nā vno mō accipiᷓ subm pro subiecto informationis: siue qd informaᷓ aliqua forma: ꝛ quiditas accipiᷓ vno modo p ipsa essentia: quam explicat diffinitio: ꝛ sic acceptis his noibus esset sensus ppositionis: quecunqꝫ sunt diuerse eēntie in eodem subo exñtes realr distinguuntur. ꝛ sic cōcedo ipsam: ꝛ maiorē ꝛ minorē in eodē sensu nego. Alio mō accipiᷓ subm pro subiecto pdicationis: ꝛ qditas pro ipsa diffinitione: siue sit dicēs quid rei: siue quid nois: ꝛ tūc est sensus ppōnis: ꝙ quecūqꝫ dicūtur de eodē subo: qd pprie de solis terminis intelligiᷓ: ꝛ eoꝝ diffinitiōes sūt diuerse: illa distinguuntur realiter. i. supponunt pro rebus distinctis: ꝛ sic ppō est falsa. ꝛ minor in eodē sensu est vera: ꝛ sic ille sensus est quem habuit Cōmenta. Vult eniꝫ ꝙ ista noia actio ꝛ passio significatiue sumpta de eadē re numero determinate verificentur. Et ideo subdit. ꝙ sunt eadem sꝫ subiectū: qꝛ tñ sm aliā ꝛ aliam rationē. nam sm ꝙ illa res est actus actiui inquātū huius de ea vel pro ea verificaᷓ hoc nomē actio: ꝛ sm ꝙ est act⁹ passiui inq̄ꝫtū hui⁹ vꝫificaᷓ hoc nomē passio: ꝛ ille diffōnes q̄ꝫuis eidē pueniant sunt tñ diuerse. ideo dicit ꝙ differūt sm qditatē: ꝛ hic modus loquendi in isto sensu satis vsitatus é ab eo sicut pstat his qui sua dicta viderunt. ℂ Ad tertiū dōm ꝙ phs lō dicit ꝙ non sunt idem proprie: qꝛ non sunt idem rōne ꝛ diffōne: sed tamen motus cui hec noia actio. s. ꝛ passio insunt: non quidē per informationem: sed per predicationem est idem nūo: ita ꝙ ipse non est cōtra: sed pro. Et ꝙ ita intelligat pꝫ p pbationē sui dicti quā imediate subiungit. ait enim sic.

I Px cui huius in hoc ꝛ ꝙ hui⁹ ab h actū eē rōne alterū ē. eē
T.c.22. aūt h⁹ ad hꝛ eē actū hui⁹ in h eidē motui dicat cōpetere:
ꝛ verū est. sic ꝗ vult ꝙ idē mot⁹ sit actio ꝛ passio: ſm tñ aliā
Ad 4m ꝛ aliā rōnē dī vtrūqꝫ. ¶ Ad 4m dōm ꝙ phs falſe allegat:
qm̄ nullibi illa vba vel eorū ēt ſniam ponit: ſed hō ſnia ei⁹
est ꝙ illa negatiua est imediata: cuius pntum vlr negatur
a ſubo ꝛ a nullo ſupiori ſubti negat vlr: ꝛ exēplificat ipe in
terminis gn̄alibus. ſ. lris: talis aūt imediata inuenit ex ter
minis eiuſdē pnti. Un̄ ſicut ibi Auerrois dicit: ꝛ verū ē. hec
est imediata. nullus aſinus est rōnalis. ꝛ ſilr iſta est imedia
ta. nullus hō est irrōnalis: forte aūt ꝛ aliq̄ pōt eē imediata
in q̄rū gn̄aliſſimū gen⁹ vlr negat ab alio: ſicut hec. nulla
ſuba est q̄litas: nō tñ q̄lꝫ in qua vnū genus generaliſſimuꝫ
Ad 5m vlr negat ab alio est imediata. imo nec vera. ¶ Ad 5m cuꝫ
cōcluſio ſit indefinita pōt cōcedi. ſic tñ ꝙ actio ſupponat ꝓ
actione aliq̄ que non est paſſio. verbi gratia ea que est agē
K tis: quod non agit in paſſum. vt in ſecunda cōcluſiōe dictū
est. Sed ſi loquamur preciſe de actiōe agētis quod agit in
paſſum. cōcedo maiorē proprie ſumptā: ꝛ nego minorem.
nam q̄uis predicamēta actionis ꝛ paſſiōis ſint diſtincta:
quelibet tñ res que est actio est in predicamēto actionis: ꝛ
in p̄dicamento paſſionis: ꝛ quelibet que est in p̄dicamēto
paſſionis ꝛ in p̄dicamēto actiōis: ꝛ ideo actio ꝛ paſſio nō
diſtinguunt p̄dicamentaliter: ſed eadem res que est actio
ꝛ paſſio est in diuerſis p̄dicamentis eo modo quo res que
Ad pm ꝯ 3am ꝯcleni. nō est ſignuꝫ dicitur eſſe in p̄dicamento. ¶ Ad argumēta
que cōtra tertiam cōcluſionem facta ſunt reſtat reſpōdere:
ad quorū primū q̄uis patiat defectū in forma eūdo tamē
ad difficultatē quā intendit. dico ꝙ ſi nunc in inſtanti gene
raretur aliquis ignis: nunc quideꝫ est ignis genit⁹ ꝛ actio
ipſius generātis que nō est aliud q̄ꝫ ipſe ignis genitus ſeu
forma ipſius. Et dico ꝙ ſicut impoſſibile est hunc ignem
genitum deſinere eſſe hoc eodem igne non deſinēte eē: ita
impoſſibile est hanc actionē generantis igneꝫ hunc deſine
re eſſe hoc igne nō deſinente eſſe: poſſibile est tamen ꝛ hūc
L ignē: ꝛ hanc actioneꝫ deſinēre eſſe actionē hoc igne: ꝛ hac
etiam actione nō deſinēte eſſe. vnde hec actio poſt iſtud in
ſtans erit ꝛ erit ignis: ſed ipſa nō erit actio. Et est ratio: q̄a
ad hoc ꝙ aliqua ſit actio reqrit ꝙ ſit actualr ab actiuo: ꝛ
illud ſit cauſa eius: alioquin nō eſſet actus eius inquantū
huius: ꝛ per ꝯñs neqꝫ actio. Et hoc etiam voluit phs no
T.c. 20 tare in tertio phy. cum ait ꝙ actus agentis est in quodam
alio ꝛ non deciſus: ſed huiuſ in hoc: ꝛ littera Cōmē. ſed est
Cō. 20. ex hoc in hoc. vbi Cōmēta. exponēs ait: ꝛ non dicimus ꝙ
actio agentis est in patiente ſm ꝙ abſcinditur ab agente:
qm̄ ſi hoc eē non eſſet agentis: ſed ſm ꝙ est continua ex h
in hoc. i. ab agente in patiente. Hec Cōmen. ꝛ q̄ poſt illud
inſtās illa res que nūc est actio nō erit a generāte illo ip̄a:
q̄uis erit vere in rerū natura: non erit tamē actio: ac per cō
ſequens nec ignis iſte poſtea generantis nec generās gn̄a
ad ꝯfir. bit ipſum. ¶ Ad aliā ꝓbationē minoris p̄dicte rōnis. con
cedo deū illud poſſe: ꝛ ꝙ caſu dato ſolus manutenebit ra
M dium: ꝛ cum infert ꝙ tranſibit ſm rem habitudo importa
ta per eſſe a ſole: ac per hoc actio ſolis: dico ꝙ nulla res in
mūdo ſiue appellet habitudo ſiue aliquid aliud tranſibit
ſeu deſinet eſſe: ſed eadem ipſa res que est nunc a ſole ꝛ est
habitudo vel relatio ad ſolem erit poſtea: ſed non erit a ſo
le nec erit habitudo ad ſolem: talis. ſ. que dicatur actio ſo
lis: ſed erit a deo: ꝛ erit actio dei. ¶ Et vlterius dico ꝙ ni
mia est puerilis ꝛ rudis cogitatio. cum dicitur radius est
a ſole: ꝙ res aliq̄ ſignificetur per illam prepoſitionem. a. di
ſtincta a radio ꝛ a ſole. cū ipſa prepoſitio ſit purum ſynca
thegoreuma: ꝛ nihil ſm ſe ſignificans: nec minus rude eēt
dicere ꝙ nec per illam prepoſitionem. a. ſignificatur talis
habitudo media: ſed per totaꝫ orationem illam: ſicut ex p̄
libro in pluribus locis pꝫ: ꝛ paulo ſupra recolui. Et prete
rea. iſti hoc ipſum habēt concedere. naꝫ ſuppoſito ꝙ ſit ta

N lis habitudo media radij a ſole quā dicūt actionē. conſtat
ꝙ illa ſm ipſos: est ēt a ſole. vnde ꝛ in ſolōne illius rōnis
alterius doctoris de qua ſupra fecit mētionem dicunt ꝙ tā
actio q̄ꝫ paſſio est ab agente: ꝛ iteruꝫ ꝙ actio egreditur ab
agente: ꝛ ſi nunquam hoc dixiſſent hoc est veruꝫ ꝙ omnis
entitas que est in mundo ſiue magna ſiue parua est a deo.
ſi ergo per. a. vel per eſſe ab h vel ab illo importat aliq̄ res
media. igit vltra illā habitudinē est habitudo. ꝛ conſtat ꝙ
illa nō est minus ab agente q̄ꝫ p̄ma: ꝛ per ꝯñs adhuc vltra
eam est alia: ꝛ ſic in infinitū. ¶ P. Ex maxima illa theolo
gica quam aſſumūt. ſi actio ſit talis res ab agente poterit
deus illā actionē qua radius est a ſole per ſeipſum imedia
te conſeruare: ꝛ tūc nec radi⁹ nec illa habitudo erit a ſole:
ꝛ tñ illa habitudo ꝛ ille radius erit. opꝫ igitur etiam eos
cōcedere ꝙ aliquid qđ est ab aliquo pōt eſſe ꝛ non eſſe ab
illo abſqꝫ ꝙ aliqua res magna vel pua deſinat eſſe. ¶ P.
O Si ſit talis habitudo diſticta poterit deus coagere ſoli ad
cauſationem radij nō coagēte ſoli aut alicui alteri ad cau
ſationem illius habitudinis: nec illā ꝑ ſeipſum cauſando:
quo poſito adhuc radius erit a ſole. al's ſol nō ꝓducet ip̄m
ꝛ nulla erit talis media habitudo. ¶ P. ſm eundē arguē
tem in rōne immediate poſt ſoluenda res que ꝓducit de
pēdet a ſua actione in ordine cāſitatis effectiue. igit ꝑ ma
ximam nunc ab ipſo ſumptā poterit deus rem immediate
abſqꝫ tali actione ꝓducere: ꝛ tunc conſtat ꝙ erit illa res a
deo ꝛ nō erit talis ficta habitudo iportata per. a. Per hoc
pꝫ ſolō etiam ad ſequētē ꝓbationē. ¶ Ad confirmationē
ꝟo dico ꝙ ſi deus nō ſuſpēdiſſet actionē ſolis diceretur ꝙ
radius eēt a ſole: q̄a ſol vtiqꝫ eſſet cā ꝛ p̄ncipiuꝫ eius: ita ꝙ
ſi ſol nō eēt nec deus aliter ageret: ceteris poſitis radi⁹ nō
eſſet: in caſu aūt poſito nō dr̄ radi⁹ eſſe a ſole: q̄ ceteris vt
P nunc in caſu ponitur ſe habentibus: eſto ꝙ ſol non eſſet ad
huc radius eſſet: ac per hoc ſol nō est cā eius. Unde ꝛ ego
ēt quero a ſic arguente in caſu poſito: cū ſit radius: ꝛ ſit ſol
cum habitudo qua dicit radius a ſole nō est in radio ſicut
in ipſo est habitudo qua dicit eē a deo. puto ꝙ non poterit
alr r̄ndere: niſi ꝙ deus est p̄m ꝛ cā radij ꝛ nō ſol. ¶ Ad vl
Ad vltimā ꝯfirmā. timā confirmationeꝫ nego minorē. dico enim ꝙ entitates
radij ꝛ ſolis ac dei ſufficiunt ad veritatem huius: radius ē
a ſole: nec aliqua alia est opportuna: non tamē. ſꝑ illis poſi
tis illa propoſitio est vera: ſed tūc tñ qn̄ ſol est cauſa radij
ſeu qn̄ radius est: ꝛ ceteris vniformiter ſe habētib⁹ ꝛ agē
tibus vel nō agētib⁹ ſi ſol nō eſſet. radius nō eēt: ꝛ ꝓ h etiā
vide ꝙ dixi in p̄mo di. 17. q. 1. in ſoluendo tertiaꝫ obiectio
Ad 2m Ad 3m ꝛ 4m nem ꝯ ꝯnem p̄mā ſcōi articuli. ¶ Ad ſcōam rōnē ꝯ p̄dictā
ꝯnem r̄ndeo negando minorē. ¶ Ad tertiam dōm ꝙ ſi ac
cipit actio ſucceſſiua illa pōt cōcedi via: ſicut ꝛ motus dici
tur via: lꝫ trāſumptiue: ꝛ ſic nō arguit ꝯ ſed ꝓ: vt pꝫ in r̄n
ſione ad octauā obiectionē p̄cedētis q̄ōnis. Si ꝟo accipit
actio ſubita ſeu que ſit tota ſimul: minor ſimplr est negan
da: ꝛ ſilr neganda est minor quarte rōnis. ¶ Ad 5m primo
Ad 5m Q pōt reduci argm ꝯ arguētem querendo cum illa habitudo
quā ponit mediā dicat eſſe ab agente ſm ip̄m qđ dicit aut
habitudinē ipſam ꝛ agens tñ. aut aliquid aliud ꝛc. ꝛ tota
liter ꝓcedit ꝯ eum. Dico igit ſicut ꝛ ipſe niſi ponat infinita
tē taliū habitudinū cogit dicere ꝙ preciſe ſignificatur ra
dius ꝛ ſol intelligendo p̄ciſe ꝙ nulla alia entitas ab illis
importat: cōſignificat tñ cū h ꝙ ſi cetera vniformiter age
rent vel nō agerēt ꝛ ſol nō eſſet radius ille non eſſet. nō ꝯſi
gnificat aūt pariter ꝙ ſi radi⁹ nō eēt ſol nō eēt: ꝛ iō n̄ dr̄ ſol
a radio: ſed ecꝯ. ¶ Et ꝑ h pꝫ ad textum. ꝙ etiaꝫ poſſet redu
ci cōtra eum de habitudine illa quā ponit. Preterea ꝯſtat
ꝙ ois entitas que est in rerum nā magna vel pua exiſtit ꝑ
deum tanquam per ſuum cōſeruans: ꝛ certe ſi de iſta p̄po
ſitione. a. queritur quid ſignificet vel conſignificet: ꝛ velit
quis concludere ꝙ aliquam ſm ſe rem importat que non
iportat per cathegoreumaticā aliquā dictioneꝫ nō minus

A oporebit dicere⁊ q̄ ēt illa ppō p aliquā rē talē significat: ⁊ cō
stat q illa erit ēt p deū ↄseruata tāq̄ ab ipa depēdēs: ⁊ p ↄñs
illō aliō p aliā significabit: ⁊ q̄ significabile nō erit finis i illa ppō
ne: nec erit numerus taliū reꝝ. abigenda est igitᷣ talis ima
ginatio irrōabilis de syncathegoreumaticis dictionibus.

Ad ar^m 54^m. ¶ Ad illud qḋ ↄ quartā ↄnē arguitᷣ ex dicto auctoris sex
pncipiorū: dōm q auctor accipit esse ibi non per realem in
formationē vt capit argumētum: sed per predicationē: qḋ
manifeste pꝫ. tum quia immediate sic premittit. Sciendū
aūt q omne qḋ in motu est actio est: ⁊ pbat: moueri enim
actio est. Ecce q ideo dicᷣ actionē esse in motu: q̄ moueri ē
actio. tum quia immediate postq̄ dixit. Ois ergo actio in
motu est. statim addit. omnisq̄ motus in actione firmabi
tur: ⁊ similiter cuꝫ dicit ppriū est actionis in motu esse: im
mediate subiunxit: sicut. ppriū motus est esse in actione.
cōstat aūt q ista nō possunt intelligi de esse in. per informa
B tionē: q̄ si isto modo ois actio est in motu: non ois motus
est in actione. Alioquin vel oporteret q data vna actione
simul darentur infiniti motus distincti ⁊ infinite actiones:
vel oporteret q aliquis motus ⁊ aliq̄ actio reciproce eēnt
in seipsis: vnum. s. in alio per informationem ⁊ econuerso.
q nullus sane mentis diceret. Intelligit ḡ q omnis actio ē
in motu per predicationē: ⁊ omnis motus in actione: q̄. s.
omnis motus est actio fm eum. ⁊ omnis actio est motus:
Accipit aūt actioneꝫ non sic vlr. vt de ipsa locutus sum in
quarta ↄclusiōe: sed spāliter pro ea que non est conseruatio
⁊ que est actus agentis quod illaꝫ agit in passum: ⁊ simili
ter motū non accipit vlr: sed pro eo tm̄ cuius pars nō solū
post ptē acquiritᷣ mobili: sed ēt fit: ⁊ ex hoc patet q eius di
ctū non est contra aliquā partē dicte conclusionis. ¶ Nūc

Ad ar^m q̄ sunt ↄ 2^m. ↄnē ad illa que contra quintam cōclusionem arguta sunt ↄseque
ter est respondēdū. Ad pmū dōm q effectus formalis ali
cuius pōt dupl'r accipi. vno modo pro causato forme: ⁊ sic
nō est aliud q̄ ipsa materia vel subm qḋ informat: vel cō
positū qḋ ex ipsa forma cōstat. sic loquendo de effectu for
C mali quicquid sit de maiore. nam in aliquo sensu concedē
da est: tm̄ minor simpliciter est negāda: nā agēs nec ē mā
actionis sue nec ex ipsa cōponitᷣ. Alio mō pōt accipi effe
ctus formalis: lꝫ multū improprie pro denominatione sub
iecti ab aliquo: ⁊ tūc est sensus maioris: q ē impoīe aliqd
denoiari tale ab aliquo nisi illud sit subiectiue in eo: ⁊ in h
sensu dico q maior est falsa. pꝫ enim q visio qua paries vi
detur non est in pariete: tm̄ ab ea ipe denoiatᷣ ⁊ dicitᷣ visus.

Ad 2^m. ¶ Ad scđam dōm q si loquamur de agēte qḋ est tātūmō
agēs ⁊ nō patiens: minor est falsa. nā q̄uis actio sit perfe
ctio ⁊ sit agentis: nō est tm̄ pfectio perficiens ipsum agens:
nō enim calefactio solis pficit ipsum solē: sꝫ ipsuꝫ qḋ calefit:
est tm̄ signū pfectionis solis: ⁊ sic quelibet actio est signum
pfectionis agētis. nā ex eo q agit arguitᷣ pfectio aliq̄ agen

Ad 3^m. tis. ¶ Ad 3^m si accipitᷣ crucifixio pro fixiōe corporis chri
in cruce proprie loquēdo nullibi ē subiectiue: q̄ crucifixio
non est aliqua res fm se distīcta a corpore qḋ figitᷣ ⁊ ab eo
D cui infigitᷣ. si tm̄ poneretᷣ q esset aliq̄ talis res alicubi extra
subiectiue nescio quis demens diceret illā fuisse in iudeis
crucifigentibus: ⁊ nō potius in corpore chri vel in cruce.
¶ De blasphematiōe aūt dōm q ibi erat vbi erat blasphe
mia. ⁊ constat quidem q blasphemia mentalis nō erat in
christo: sꝫ impijs cordibus iudeoꝝ. vocalis quoq̄ nō erat
in chro: sed potius in aere i q̄ vox formabatᷣ. Et ideo pꝫ q
ↄsequētia quātū ad vtrāq̄ ptē ↄñtis pōt negari. posito tm̄
q crucifixio fuerit in chro. esset dōm ad probationem fal
sitatis ↄñtis supposito q actio exterior sit pctm̄ ḋ quo suo
loco videbitᷣ q illa crucifixio fuit pctm̄: sꝫ nō fuit chri: sed
iudeoꝝ. nā tales actiones si cōcedātur eē pctā nō intelligū
tur eē recte pctā eoꝝ in qbus recipiūtᷣ: sꝫ eoꝝ a qb⁹ agūtᷣ:
⁊ h est q alij dicere volūt cū dicūt q crucifixio fuit i chro

Ad 4^m. subiectiue ⁊ in iudeis imputatiue. ¶ Ad 4^m dōm q minor ē
falsa. ¶ Ad 5^m dōm q q̄uis ois forma denoiet suū subm

E Ad 5^m T. c. 22. nō tm̄ denoiat ipm fm qlibꝫ nomē ipsius forme. v. g. foia
que est doctrina: vt dicit phs 3° phy. est in addiscēte: ⁊ tm̄ nō
denoiat ipsum fm h nomē doctrina: qa nō dr̄ docens: sꝫ de
noiat ipm fm aliud nomē eiusdē. s. disciplina: ⁊ ideo dr̄ ille
discipulus vel discēs. sic dico q forma q̄ est actio denoiat
vtrūq̄ illud in quo est fm aliqḋ eius nomē. v. g. fm h nomē
passio vel lux: aut aliud tale ei cōueniēs fm q ipsa ē in eo:
nō aūt fm h nomē actio vel agētia: q̄ ei: nō cōuenit nisi in
quantū est ab alio ac per hoc ⁊ fm hoc nomē denominat
illud a quo est: ⁊ illud dicitᷣ agens. ¶ Ad 6^m cōcedo q cu

Ad 6^m ius est potentia eius est actus: ⁊ vlterius concedo q actio
est actus agentis: nō tm̄ sequitur q sit eius vt subiecti ⁊ po
tentie passiue: sed est eius vt pncipij actiui. ⁊ h ideo q̄ po
tentia agentis est potentia actiua q̄ non est inquātū huius
susceptiua actus sed elicitiua ⁊ pductiua. ¶ Ad 7^m dico

Ad 7^m. q phs nō iō dicit q mutaretᷣ: q̄ actio noua eēt in eo: sꝫ iō
q̄ putauit q nō de nouo ageret nisi pp̄ter nouā dispōnem
F vel nouā voluntatem quā haberet ad agēdū cū prius nō
Cō. 15. ageret: sicut pꝫ per Cōmē. ibidē. qui totū pene suū errorē
ibidē fundat super illa radice. ¶ Ad 8^m dico q in illo casu

Ad 8^m. essent due actiones: nec est inconueniens eiusdem agentis
esse duas vel plures etiam actiones in diuersis passis. Et
(qḋ argumētum non petit) dico q econuerso: si duo ignes
calefaciunt idē calefactibile p. puta q̄ eēnt illi ignes in eo
dem loco pmo vtute diuina q calor vnus numero produ
ceretur ab eis ⁊ amborum eēt vna actio tanq̄ vnius agē
tis totalis. ¶ Ad 9^m nego minorem. ¶ Ad probationem

Ad 9^m dico: q nō ideo idē nō pōt esse pater sui aūt filius aut etiaꝫ
vnius alterius pr̄ ⁊ fili⁹: q̄ generatio actiua ⁊ gnātio pas
siua nō pñt eē in eodē: sed q̄ idem nō pōt eē a quo est gnā
tio ⁊ qui gnāt: nec idē pōt esse is q est genit⁹ ⁊ a quo ipse
genitus est. ¶ Ad 10^m dico q fortius pcedit ↄtra suum fa

Ad 10^m ctorem. nam non minus: immo plus videtᷣ incōueniēs q
relatio sit in aliquo ⁊ rō fundādi nō sit in reꝝ nā q̄ si sit in
alio. nūc aūt in patre fm istos fundatᷣ paternitas ⁊ genera
tio qua genuit est ratio fundandi: ⁊ fm eos illa gnātio q̄
G uis fuerit: nūc tamen non est: sicut nec ipse generat nūc nec
eius filius gnātᷣ. dico tm̄ ad argumētū q gnātio non est rō
fundandi hōꝫ relationē pprie loquendo: sed bene verū ē q
q̄ iste genuit ⁊ ab eo fuit gnātio istius: iō hic est huius pr̄.

Ad 11^m ¶ Ad 11^m dicēdū q denominat agēs denominatōe extrin
seca: iuxta consuetuꝫ modum loquendi. Et ad vlteriorem
pcessum argumēti dicendū: sicut dictū est ad. 4. cōtra hāc
eandē ↄclusionem. Et per idem rñdenduꝫ est ad. 12. ¶ Ad

ad auct. auctoritatē Cōmē. que vltimo inducitᷣ dicenduꝫ q hoc no
mine actio Cōmē. ⁊ phs etiam vtuntᷣ equoce. aliqñ. n. apō
eos h nomē actio idem significat q hec noia actus vel for
ma: vnde satis cito post fm trāslationē Cōmē. ait phs. ois
mãe actio est alia ab actione alterius mãe: ⁊ fm trāslatio

Com. 6. nem qua vtimur alt. actus alius alterius ē mãe. ⁊ Cō. ibi
dem exponēs ait. Et idem qḋ est in actu in oi mã: ⁊ est for
ma eius: est aliō ab illo quod ē in actu i alia materia. Qñ

T. c. 2. D q̄ actio accipitᷣ pro pn^o agendi seu potētia actiua. vnde 9°
meta. vbi phs dicit. q potentia actiua est in faciente vt ca
lor in calefactiuo: ⁊ edificatiua. i. ars edificandi in edifica

Com. 2. tiuo. i. edificatore vel carpentario fm litteraꝫ Commē. ait
Cōmē. exponendo sic. i. actio artis carpentarie est in car
pentario: ⁊ actio artis edificatorie est in edificatore. patet
aūt q si ista expositio dꝫ esse ad ppositū: ibi accipitᷣ actio
artis pro ipsa arte: vt sit intransitiua constructio. ¶ Et p
terea sic eū accepisse pꝫ ex eo qḋ sine medio sequitᷣ. Sequi
tur enim sic. deinde dicit. s. Aristo. ⁊ ideo sunt insimul. Et
q̄ quedā potētiarum actiuarum sunt in agēte: iō est neces
se vt agens nihil agat donec sit insimul cū patiente. i. in eo
dem loco. hec ipse. qñq̄ vō accipitᷣ actio p opōne in actu
potentie actiue sicut supra dictum est: ⁊ qñq̄ alijs modis.

... nūc ad ꝓpositū dico ꝙ Cōmē. accipit actionē in auctē alle gata altero duoꝝ pmoꝝ modoꝝ vel vtroqꝫ: ⁊ est itētio ei⁹ ꝙ calor maxim⁹ est actus vel for⁹ ⁊ pn̄ᵐ actiuū ꝯño formā subalē ignis: ⁊ istō multū cōuenit cū snia de q̄ imeᵗᵉ locut⁹ ē: ⁊ fiñ mō accipit abscissionē cultelli ꝑ acutievel pn̄ᵐ scidē di: qcq̄d illud sit in cultello: ⁊ actionē man⁹ ꝑ pn̄ᵐ quo agit man⁹. nō aūt accipit actionē 3ᵒ mō: ⁊ vt de actiōe ē q̄ð pn̄s. ¶ Ad argᵐ pncipale. q. ꝑ q̄ȝto arguit actionē distigui a re q̄ fit. p3 rñsio ex dictis supra ad auctē de libro sex pn̄ᵐ: q̄ ꝓbaᵗ ꝙ distinguiᵗ a passiōe. dōni ꝙ auctor ille nō iō dicit ꝙ passio est effect⁹ actionis: qꝛ efficiaᵗ ab ea sicut res efficiᵗ a sua cā effectiua: sꝫ qꝛ ex eo ꝙ aliqd agit loquēdo de actiōe sicut ipse loqᵗ. v3 ꝙ exigit in q̄ð agēs agat cālr infert ꝙ illud patiᵗ in q̄ð agit: ⁊ q̄ȝuis eꝯ: ex eo ꝙ aliqd patiᵗ inferaᵗ ꝙ aliqd agit in ipm: qꝛ tñ nō infert cālr iō passionē dicit eē effectū ⁊ illationē actiōis: ⁊ nō dicit eꝯ: q̄ȝuis eūdē loq̄ndi modū ēt posset dici ꝙ actio ē illatio passiōis: nō tñ effect⁹. p3. n. ꝙ q̄ȝuis seqᵗ. h̄ lignū patiᵗ vel calefit. igiᵗ aliqd agit in h̄ lignū ⁊ aliqd calefacit ipm, nō tñ hec cālis: qꝛ h̄ lignū calefit aliqd ipm calefacit: est ꝟa: sicut ista est ꝟa: qꝛ aliqd calefacit h̄ lignū: h̄ lignū calefit. Et ꝓp hāc cālem illationē dicit ꝙ passio est effectus illatioqꝫ actionis. iuxta suū ꝯsuetum improprium in toto libro illo modū loquēdi.

¶ Distinctionis prime. Questio. vj.

Ultimo q̄ȝtū ad istā di. Quero vtꝝ creatio ⁊ ꝯſuatio sint entitates distincte inter se: ⁊ a re quā deus creat vel cōseruat. ¶ Et arguiᵗ ꝙ sic. ⁊ qꝛ idē iudiciū q̄ȝtū ad h̄ ē de oib⁹, ondo ꝙ creatio hui⁹ rei demiſare. v. g. huius angeli sit res distincta ab hoc angelo: ⁊ ab eius conseruatione: ⁊ arguo sic. Iste angelus: ⁊ silr eius creatio fuit anteq̄ȝ fuit eius ꝯseruatio: ⁊ iste angelus non desijt cum desijt eius creatio. Igitur iste angelus est entitas distīcta a sua ꝯseruatione ⁊ a sua creatione: ⁊ silr eius creatio a sua ꝯseruatione. ꝯñia videtur tenere ex eo ꝙ impoīe est aliquam entitatē fuisse ꝓus q̄ȝ fuerit. Aut simul desijsse ⁊ non desijsse. añs q̄ȝtū ad pmā prē ꝓbaᵗ. nā iste angelus fuit in p̄ instanti quo fuit: ⁊ silr creatio eius: sed in illo instāti nō fuit eius cōseruatio. nā cōseruatio ē cōtinuatio rei in esse. dē aūt q̄ð ꝯtinuaᵗ ꝓus fuit. Quātū ēt ad scðam prē ꝓbaᵗ, nā creatio huius angeli fuit in pmo instāti in quo fuit iste angelus ⁊ īmediate post non fuit: sicut iste angelus in p̄ instanti sui eē creabatur. ⁊ immediate post non creabatur. Nā creatio ꝓprie sumpta est ꝓductio rei que nūc est ⁊ non aliquid eius ꝓus imediate fuit: nec angelus iste imediate post pᵐ instās sui esse desijt. igiᵗ nō simul desijt cū sua creatione.

Ad oppositū actio ⁊ ꝯseruatio rei q̄ agēs creatū agit vel ꝯseruat nō sūt entitates inter se ⁊ a re quā cōseruat vel agit distincte. igiᵗ nec creatio ⁊ cōseruatio sūt distincte entitates inter se ⁊ a re quā deus ꝯseruat vel creat. ꝯña satis est patens: ⁊ añs ꝓbaᵗ ex p̄dictis in p̄cedēti. q. ibi. n. ꝓbatuꝫ est ꝙ res q̄ fit est ipsa actio agētis: ⁊ ꝑ aliq̄s earūdē rōnū pōt ꝓbari ꝙ cōseruatio agētis ꝯseruantis rē quā ꝓduxit est ipsamet res q̄ ꝯseruatur.

Pro intellectu huius q̄ōnis premitto aliq̄s distinctiones. ¶ Prima est. ꝙ iste terminus creare dupliciter pōt exponi sicut supra de creari dictuꝫ est. q. 4. vno modo creare. i. aliqd de nihilo facere. Alio mō, i. aliquid pmo de nihilo facere: vel aliqd q̄ð immediate prius non fuit de nihilo facere. Primo mō nō accipiᵗ creare: vt distinguiᵗ ꝯ̄ cōseruare: q̄ñimo ⁊ aliqd q̄ð deus conseruat. verbi gratia angelū existentem ēt creat s̄m istā significatione: n. nā ipm facit: q̄ȝdiu est sicut i. q. p̄alle. tactū est. ⁊ diffusius in p̄ libro dist. 45. ⁊ de nihilo etiam ipsum facit. Cum igitur. doc. loquunᵗ de creare distinguēdo ipm cōtra ꝯseruare accipiūt hūc terminū iuxta diffinitionem scðam: ⁊ sic in presenti. q. vtar eo. Et silr hoc termino creari correspondēter: vt creari idē significet ꝙ aliqd quod immediate ꝓus nō fuit de nihilo fieri. Cōseruare aūt s̄m doc. cōiter idem est ꝙ rem factā vel q̄ imediate ꝓus fuit in esse ꝯtinuare vel tenere: ⁊ in hac signatione ego accipio in ꝓposito. ¶ 2ᵃ distō est ꝙ sicut hoc nomē actio accipiᵗ q̄ñqꝫ ꝑ potentia actiua. aliq̄ñ pro actu vel opōne potentie actiue: vt dicebaᵗ in precedēti. q. sic hoc nomē creatio pōt accipi pro ipsa potētia creatiua. ⁊ hoc nomē ꝯseruatio ꝑ potētia seu pncipio ꝯseruatiuo. Et pōt scðo mō accipi creatio pro actu seu operatiōe potētie creatiue: ⁊ silr ꝯseruatio accipi pōt ꝑ opatione cōseruatiue potentie. Primo mō non sumunᵗ isti termini in proposito: sed scðo. ¶ Tertia distō est. ꝙ ꝯuenit aliquid creari ꝑ se subsistens: ⁊ nō in alio. vbi grā. angelus aut etiam q̄libꝫ alia res quam crearet deus nō in aliquo subīo: ⁊ conuenit etiā aliqd creari in aliquo subīo: sicut s̄ꝫ doctores grā creatur in aīa humana seu rōnali: ⁊ aīa rōnalis in corpore.

His premissis Pono ad propositū sex ꝯ̄nes. pᵃ est. ꝙ creatio supposito ꝙ deus aliqd creet est entitas a deo distincta: ⁊ silr ꝯseruatio ē entitas distincta a deo. 2ᵃ ꝙ nulla res creaᵗ a deo creatione a se distincta. 3ᵃ ꝙ nulla res conseruatur a deo cōseruatione a se distincta. 4ᵃ ꝙ nulla creatio est cōseruatio: nec aliqua conseruatio est creatio. 5ᵃ ꝙ aliqua creatio est passio ⁊ aliqua non est passio. oia aūt creatio est actio. Et ne fiat calumnia dicēdo ꝙ nunc nō est aliqua creatio vel saltē nō cōstat nobis aliquā esse sicut nec cōstat ꝙ in illo instāti presente aliquid creet accipiaᵗ iste terminus est ꝑ ꝯtingit: vel in p̄dictis locutionibus supponaᵗ deū creare aliqd vel aliqua actualr: ⁊ sic ꝑ totū sequentē processum q̄ōnis intelligant tales propositiones. 6ᵃ ꝯ̄ est. ꝙ aliqua cōseruatio est passio ⁊ aliq̄ nō. oīs aūt ē actio. ¶ Prima ꝯ̄ ꝓbatur. qꝛ oē cuius potentia creatiua inquātū huius est pn̄ᵐ est entitas a deo distincta. p3. sed creationis potentia creatiua inquātū hui⁹ est pn̄ᵐ. ḡ ⁊c. minor ꝓbaᵗ: qꝛ ois potentia actiua in q̄ȝtū hui⁹ est pn̄ᵐ sui act⁹ seu opationis: sicut ⁊ omnis actiua transmutatiua sue transmutationis ⁊ factiua sue factionis. ¶ 2ᵒ omnis opatio non coeterna deo ex dei voluntate existens est entitas a deo distincta. p3. sed creatio est hm̄. dicente Dam. lib. p̄. creatio est ex dei voluntate opus exñs ⁊ nō coeternū est deo. Eodem mō ꝓbaᵗ ꝙ conseruatio est entitas distincta a deo: qꝛ sicut creatio est act⁹ potētie creatiue: ita cōseruatio est actus potentie conseruatiue: ⁊ potentia ꝯseruatiua inq̄ȝtū hui⁹ est eius pn̄ᵐ. ¶ Scða ꝯclusio ꝓbaᵗ. p̄ qꝛ si aliqua res creaᵗ creatione a se distincta. sit illa. v. g. angelus. aut igiᵗ creatio angeli creaᵗ a deo creatione alia a se distīcta: aut n̄ alia creatiōe a se distīcta. h̄ p3: qꝛ ois entitas q̄ nō est deus est facta a deo: vt sufficienter ꝓbatū est di. 45. pmi lib. igiᵗ ista creatio si ē entitas alia ab angelo: cum etiam sit distincta a deo: est a deo facta. ⁊ cōstat ēt s̄m opinantes ꝙ ita de nihilo fit sicut ⁊ ipse angelus: ⁊ ꝙ etiā immediate ꝓus nō fuit. igiᵗ ē creata: ⁊ si sic aut alia creatione aut non alia. Si alia eadem rōe ⁊ illa alia ē creata alia creatione: ⁊ sic in infinitū. Si nō alia: eadeꝫ rōe nec angelus: qꝛ qua rōne vna est entitas creata absqꝫ tali creatione distincta: eadem ⁊ q̄lꝫ. cuꝫ nulla rō, nec auctas plus cogat de vna q̄ȝ de q̄libet alia. ¶ Confirmaᵗ: qꝛ supflue ⁊ sine rōne ponitur in aliquo creationē eius ab ipso distigui ex quo aliqd sine creatione distīcta a se creatur. nec euidētia vel rō aliqua aut auctoritas cui sit stādum plus in vno ad id cogit q̄ȝ in alio. ¶ 2ᵒ cōstat ꝙ oēm entitatē corruptā vel annihilatā pōt deus eandem numero reparare ⁊ in eodē subiecto in quo ꝓus fuit reponere si in aliquo ꝓus fuerit: q̄ñ nō magis in vno instanti repugnat alicui subiecto informari vna forma q̄ȝ in alio. Si igiᵗ creatio angeli Michaelis fuit talis quedā res existēs: tūc tñ quādo primo creatus est Michael pōt deus illā eandeꝫ numero recreare in aliquo instanti presente vel futuro in ipo Michaele queꝫ

suppono

B suppono eē: ex quo creatus fuit semꝑ fuisse ꝛ fore in istā ti illo: verū erit dicere michael creat᷑. Seqᷓtur aūt michael creatur. igiᷓ michael imediate ꝑus nō fuit: sꝫ poniᷓ ꝙ fuit. igiᷓ fuit ꝛ nō fuit. 3° aut deus pōt creare aliq̄ꝫ rem absq̄ꝫ creatione ab illa re disticta: aut nō. si sic. cuꝫ nulla auctori/tas vel expiētia habeat᷑: per quā cognosci possit ꝙ aliquā creet mediāte creatione distincta: ꝛ per ꝯñs nec ēt aliqua rō: ex quo oppᵐ est poīe. nā omnis talis aut ex experientia vel auctoritate ꝓcederet. seqᷓtur ꝙ irrōnabiliter poniᷓ ta/lis multitudo supflua rerū. Si ꝺo nō possit sine tali re me/dia cū ipsa nō sit intrinseca rei que creat᷑ aut erit eius effe/ctus nāliter ꝯñs: aut accñs sibi inherēs: aut aliquo mō ꝑ se cā intrinseca eius. nō eniꝫ appet ꝙ aliqua alia rōne non possit illa res creari sine ista. Sꝫ nō ꝑᵐ: qꝛ cuiuslibet cause scd̄e effectū deus pōt impedire. pꝫ de igne triū puerorum: nec scd̄m: qꝛ sine quocūq̄ꝫ accidēte rei deus illā pōt facere: sicut ex intētione Aug. haberi pōt in epistola ad Consen/tium: vbi ait. Q̄ꝺ valet diuina potētia de ista visibili atq̄ꝫ tractabili nā corpoꝝ q̄busdā manētibꝰ auferre q̄s volue/rit q̄litates. vñ posset ignē facere sine calore: ꝛ sicut de istis ita de ceteris accñtibus respectu suoꝝ subiectoꝛuꝫ est sen/tiendū. ¶ D. Pōt facere accidēs sine subiecto. ergo ꝛ ecō/uerso. Nec 3ᵐ: qꝛ cuiuslibet cāe scd̄e effectū pōt facere sine illa: vt cōiter ꝯceditur: ꝛ dicit articulus Parisien. 63.

¶ 4° seqᷓtur ꝙ deus pōt angelū creare absq̄ꝫ creatione: ꝛ ꝑ ꝯñs nō creādo creare. ꝙ iplicat ꝯdictionem. pꝫ ꝯñtia. qꝛ si creatio ē res distincta ab angelo nec eiꝰ itrīseca ps/cū deꝰ possit facere angelū sicut ꝛ q̄libꝫ aliā rē absq̄ꝫ aliq̄ alia re que nō est ps eius/siue sit accñs eius siue cā eiꝰ aut q̄cq̄d sit. sic pꝫ per arᵐ de oipotētia poterit deus angelū facere absq̄ꝫ creatione eius. Cū igiᷓ faciet ipsum de nihilo q̄ ime/diate ꝑus nō fuerit creabit ipsum. qꝛ ꝺo non est poīe deū creare sine creatiōe/nō creabit ipm. igiᷓ non creādo crea/bit. ¶ Tertia ꝯ probatur. qꝛ si angelus cōseruaret᷑ conser/uatione a se distincta: cum quelibet res que nō est deꝰ con/seruetur a deo: vt probatū est. dis. 45. ꝑmi. aut illa ꝯserua/tio ꝯseruatur a deo cōseruatione a se distincta: ꝛ sic alia ēt in infinitū: aut ꝯseruatur absq̄ꝫ ꝯseruatione alia: ꝛ eadē ra/tione angelus ipse. Scd̄o si ꝯseruatio sit res disticta ab an/gelo: cū deus nullo alio a se indigeat ad ꝯseruationē cuius/q̄ꝫ rei: ꝛ q̄lībet possit facere: ꝛ in eē continuare absq̄ꝫ ali/quo alio ab illa: ꝛ quolibet eius intrinseco ꝛ a deo distin/cto: seqᷓtur ꝙ deus pōt ꝯseruare angelū absq̄ꝫ conseruatio/ne: ꝛ sic nō ꝯseruādo ꝯseruabit. Tertio agens creatuꝫ cō/seruat suū effectum absq̄ꝫ ꝯseruatione ab illo distincta. igi/tur multo magis deus. assumptū ꝓbo: ꝛ sumo gr̄a exēpli corpus q̄ꝺ causat ꝛ ꝯseruat suā imaginē in speculo vel spe/ciē in oculo: ꝛ suppono ꝙ q̄libet effectus de gn̄e ꝑmanen/tium nāliter productus ab agēte creato siue ꝓducat᷑ subi/to siue successiue ēt si nihil eius sit ꝑ productū. ipse tamen in aliquo instāti hꝫ ꝑmo eē: ꝛ hoc est certū ꝛ cōiter conces/sum. Suppono ēt ex dictis ꝙ nulla res conseruatur in pri/mo instāti sui eē. sit igiᷓ effectus datus. a. si eius conserua/tio est entitas ab ipso distincta ipsa nō est in ꝑ instāti eē. a. vel igiᷓ ipsa post illud istās fiet partibiliter vel tota simul: si tota simul. igitur in aliquo instāti post instās ꝑᵐ eē. a. ha/bebit ꝑ esse: ꝛ per ꝯsequēs per totum tēpus mediū. a. fuit conseruatū a suo agēte creato absq̄ꝫ conseruatione media. Ex quo vlterius seqᷓtur ꝙ ēt postea nō est ponēda. Si ꝺo nonproducitur tota simul sꝫ pars post partē: aut igitur q̄/libet illaꝝ partiū est ꝯseruatio aut nō: sed oēs simul quasi ipsa ꝯseruatio sit quoddā totum ꝛ etherogeneuꝫ. Si scd̄o mō dicat᷑ seqᷓtur sicut ꝑus ꝙ ꝑ aliq̄ꝺ tēpus. puta per illud q̄ꝺ ꝑcedit instās quo ꝑ est perfecta ꝯseruatio fuerit. a. abs/q̄ꝫ conseruatione. Si aūt dicat᷑ ꝑ mō sequiᷓ ꝙ ꝯseruatio es/sentialiter intenditur ꝛ suscipit magis ꝛ minus: ꝛ per ꝯñs semꝑ aliquid pōt itēsius ꝛ remissius ꝯseruari: ꝛ remissius quidē ꝑ remissiorē cōseruationē: ꝛ intēsius ꝑ intēsiorē. Sꝫ huius oppᵐ ex toto seqᷓtur in ꝓposito: qꝛ non alr̄ aliq̄d pōt intelligi intēsius vel magis ꝯseruari: nisi qꝛ diutius conti/nuat᷑ in eē. cōstat aūt ꝙ. a. diutius ꝯtinuabiᷓ per vnā par/tem sue ꝯseruationis vtputa per ꝑus factā q̄ꝫ ꝑ totā. nam per totū tēpus quo erit post cōpletā creationē sue ꝯserua/tionis ꝯseruabiᷓ per illā parteꝫ: ꝛ vltra hoc ꝑ tēpus illud ꝑcedēs creationē totius ꝛ sequēs creationem partis.

¶ Et qꝛ ea ꝑus minus ꝛ postea magis ꝯseruat᷑ sicut subm cuius albedo itēdiᷓ prius ē minus albū ꝛ postea magis albū. Sꝫ hoc nō ē intelligibile qm̄ cū ꝯseruari nō sit aliud q̄ꝫ manuteneri vel ꝯtinuari in eēndo. nō alr̄ pōt intelligi ꝙ a. primo minus ꝛ postea magis ꝯseruet᷑/nisi ꝙ primo mi/nus ꝛ postea plus vel diutiꝰ manuteneat᷑/ita ꝙ intētio cō/seruationis ꝛ ꝓtēsio durationis ad bonū intellm loquen/do correspōdēter diuidant᷑. Et illud nō ē itelligibile. qꝛ ꝑ q̄lī/bet ptē intēⁿᵉ ꝯseruationis semꝑ ꝯseruabiᷓ angelus q̄ꝫdiu erit. igiᷓ nō diutius ꝑ totā ꝯseruationē q̄ꝫ per eius ptē. As/sumpta pꝫ. tū qꝛ q̄libet ps illius ꝯseruationis semꝑ erit in eo. tū qꝛ si nō sꝑ per q̄ꝫtācūq̄ꝫ partē ꝯseruationis durabit. igiᷓ ꝑ finitā ꝛ determinatā aliq̄ꝫ mēsurā durationis. ꝛ cuꝫ tota ꝯseruatio ꝯtinet ꝑciꝰ finitas ptes eq̄les q̄ꝫtecūq̄ꝫ par/ti sumpte: seqᷓtur ꝙ ꝑ totā ꝯseruationē nō ꝑpetuo durabit sꝫ ꝑciꝰ ꝑ toties tantā durationē quot sunt ptes tāte. Certū aūt ē ꝑm veritatē ꝙ angelus durabit ꝑp tuo. ¶ D. si ꝯser/uatio sic intēdiᷓ nō intēsa nec in se variata sub̄a angeli po/terit. ēt nō variata nec destructa sub̄a angeli saltē diuina v᷒/tute remitti. imo certe ēt totalr̄ ꝯsumi. ꝛ sic regressa sua cō/seruatione aut ēt totalr̄ absumpta nō minus cōtinuabiᷓ in eē angelus ꝛ durabit. ¶ 4a ꝯ ꝓbat᷑ sic. Nulla res q̄ creat᷑ ꝯseruat᷑. igiᷓ nulla creatio ē ꝯseruatio. añs pꝫ. qꝛ ex oppo/sito seqᷓtur ꝙ de eadē re sit simul verū dicē. hec res imedia/te ꝑus fuit ꝛ hec res nō imediate ꝑus fuit que sunt ꝯdicto/ria. nā seqᷓtur. hec res ꝯseruat᷑. igiᷓ hec res imeᵗᵉ ꝑus fuit. Silr̄ seqᷓtur hec res creat᷑. igiᷓ hec res non imeᵗᵉ ꝑus fuit. igiᷓ si hec res ꝯseruat᷑ ꝛ creat᷑ hec res imeᵗᵉ ꝑus fuit ꝛ non imeᵗᵉ ꝑus fuit. ꝯñs ꝓbat᷑: qꝛ si aliq̄ creatio eēt ꝯseruatio: cū q̄libꝫ creatio sit res q̄ creatur: ex eo ꝙ quelibꝫ sit entitas a deo distincta: vt pꝫ ex ꝑꝰ ꝯne: ꝛ nulla res creet᷑ creatione a se disticta: vt pꝫ ex 2°. Et silr̄ q̄libꝫ ꝯseruatio sit res q̄ ꝯser/uat᷑: vt ex eisdē ꝯnibus silr̄ pꝫ. seq̄ret᷑ ꝙ aliq̄ res q̄ crearet᷑ ꝯseruaret᷑: q̄ꝺ ꝯdicit añti. ¶ D. Esto ꝙ creatio distingue/ret᷑ a re q̄ creatur: ꝛ ꝯseruatio a re q̄ cōseruat᷑: tūc ois crea/tio eēt rei q̄ creat᷑: ꝛ ꝯseruatio rei q̄ cōseruat᷑. igiᷓ si aliqua creatio eēt ꝯseruatio ipsa eēt creatio rei q̄ crearet᷑: ꝛ cōser/uatio rei q̄ conseruaret᷑. ꝛ ꝯstat ꝙ nō ē alteriꝰ creatio ꝛ al/terius ꝯseruatio. igiᷓ eiusdē. ꝛ sic eadē res crearet᷑ ꝛ ꝯserua/ret᷑. ¶ Sꝫ ꝑꝰ ꝓbatio ꝯñe vi᷒ repugnare ꝯni. nam si creatio ē ipsa res q̄ creat᷑. x. g. ipse angelus: ꝛ silr̄ ꝯseruatio angeli est ipse angelus: vi᷒ seq̄ ꝙ ꝯseruatio sit creatio. Tū ꝑ illud ꝑnᵐ. q̄cūq̄ꝫ vni ꝛ eidē sunt eadē inter se sunt eadē. Tum ꝑ sylłm expositoriuꝫ sic. arguēdo. hic angelus ē creatio. hic angelus ē cōseruatio. eodē vtrobiq̄ꝫ demfato seqᷓtur. ꝙ cō/seruatio ē creatio. ¶ Ad ꝑᵐ ꝯcedo illā maiorē ad bonū in/tellectū: sꝫ minorē sumēdam sub. s. hanc. Sꝫ creatio ꝛ con/seruatio sunt eidē. x. g. angelo eadē. nego. nā angelus nō ē creatio: nisi qñ ꝑ ē: ꝛ tūc non ē ꝯseruatio: sicut nec tūc cō/seruat᷑: sꝫ solū postq̄ꝫ fuit. Et iō lꝫ res q̄ fuit creatio sit ꝯser/uatio: aut q̄ ē creatio erit cōseruatio: nunq̄ꝫ tñ ea q̄ est ꝯser/uatio est creatio: ꝛ ideo pro nullo instāti hec pōt eē vera. creatio ꝛ ꝯseruatio sunt eidē eedē. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ꝑmis/se nunq̄ꝫ sunt simul vere. Sꝫ qñ vna ē vera reliq̄ ē falsa: ꝛ pꝫ ex tūc dictis. ¶ 5a ꝯ. q̄ꝫtū ad ꝑᵐ ptē ꝓbat᷑ qꝛ aliq̄ crea/tio ē actus passiui inquātū ē passiuū: ꝛ aliq̄ nō ē actꝰ passi/ui. igiᷓ aliq̄ ē passio ꝛ alia nō. ꝯñs ꝓbat᷑ ex dictis in ꝑcedē/ti. q. añtis. ꝑꝰ ps pꝫ. Cū gr̄a creat᷑ in aīa aut aliq̄d aliud in alio receptū. 2ᵃ ps pꝫ i creatiōe alicuiꝰ ꝑ se subsistētis. 2ᵃ ps

Contra. Rñsio.

3 conclusionis probat: quia ois creatio est actus potētie actiue inquātū actiua est. igit ois creatio est actio. añs p3: qa po' creatiua inquātū hui' est vere actiua. ¶ 6' ꝯ. silr mō ꝓbatur. nā ꝯseruatio gr̄e in aīa est passio. ꝯseruatio ꝟo angeli nō ē passio. Quia ꝟo ois ꝯseruatio dei est actus potētie actiue iquātū huius. nā po' ꝯseruatiua agētis inquātū est ꝯseruatiua est actiua: sic ꝛ ipm̄ agēs ꝯseruans inquātū ꝯseruat agit: ꝛ vtrōq3 inquātū specificatiue. agēs. n. conseruās alia rōne dr̄ conseruās respectu sui effectus: ꝛ alia rōne dr̄ forma ꝯseruare ꝓpriā mām: sicut aīa dr̄ conseruare corpus. 1° de aīa per Phm: ꝛ in de subā orbis. per Commen. Quia igit agens non ꝯseruat nisi cōtinue producendo seu agēdo effectū suū: iō inquātū cōseruat agit: ꝛ ꝑ ꝯñs potētia ꝯseruatiua talis inquantū huius est actiua.

T. c. 7. Cap. 2°.

2° artic. K

Contra ꝑdicta ꝛ maxime ꝯ 2m ꝛ 3m ꝯnes ꝑter aliq̄s rōnes factas ꝯ 3m ꝯnem ꝑcedētis. q. q̄ sunt etiā ꝯ has sunt alie quedā rōnes eiusdē doctoris. vñ ꝑ cōtra scdam ꝯnē arguit sic. oē qd̄ est cā efficiens alicui' ē entitas ab illo distincta: sed creatio est cā efficiēs rei q̄ creat. Igitur creatio est res distincta ab ea que creatur: ꝛ per ꝯsequēs res creat creatione a se distincta: cuius opp'm dicit 2° ꝯ. maior est nota. ꝓbat minor. ꝑ qz totum esse qd̄ h3 a deo res que creat. ꝟ. g. lapis h3 per creationē: ꝛ ideo h3 eē a deo: qz h3 esse per creationē. igit ad idē genus cālitatis reducetur esse per creationē ꝛ esse a deo. Sed esse a deo reducitur ad genus cāe efficiētis. igit ꝛ eē ꝑ creationē. Et iō dicit iste doctor q cū dicit lapis creatur creatione: ille ablatiuus tenet in rōne cāe efficiētis: nō formalis vt quidam putauerūt. ¶ Scdo qz creatio nō est aliud q̄3 illud qd̄ importat per eē a deo effectiue. hoc aūt eē effectiue ꝑcedit lapidē cālitate originis: cuius ꝓbatio est: qz nō ideo lapis ē a deo siue creat: qz est: sed iō lapis ē: qz creatur. hoc aūt nō est: qz suū exire a deo est sibi cā vt sit. igitur qd̄ significat ꝑ esse a deo est prius lapide prioritate originis ꝛ cālitatis: ꝛ constat q non alterius q̄3 efficiētis. ¶ 3° qz si deus subtrabat actionē suā creaturā cedet in nihil. igitur cā q̄re creatura erat: erat actio illa. ¶ Scdo ꝑncipalr ꝯtra eandē cōclusionem. Creatio nō creat. Igitur nec est res q̄ creat. ꝯñs p3: qz oē qd̄ ē res q̄ creatur: creat. añs ꝓbat. qz alias creatio caderet sup creationē ꝛ eēt ꝓcessus in infinitū in creationibus creationū. ¶ 3° pōt sic argui. impole ē creationē ꝯseruari. S3 pole est rē q̄ creat cōseruari. igit res q̄ creat nō est creatio. Maior p3: qz si creatio ꝯseruaret: seq̄ret q ipsa eēt in aliquo instāti añ qd̄ imedi'e ipsa fuit: ꝛ cū q̄cunq3 ē creatio aliqd creet: ve3 esset dicere tunc aliqd creari qd̄ ꝑus imediate fuit: qd̄ iplicat ꝯdictionē. Minor aūt nota est. nam pole est q angelus q nunc creat supposito q aliquis nō creat duret ꝛ ꝯseruet a deo ēt in ꝑpetuū. ¶ Contra 3m ꝯnē pōt argui ex eisdē fundamētis. ꝑ q̄dē: qz ꝯseruatio seu manutenētia creature est cā ei'. q̄ distinguit ab ea. assumptū ꝓbat. tū qz creatura ꝯsuat ꝑ manutenētiā dei nec ꝯseruat a deo: nisi ꝑ manutenētiā eius. tū qz non ideo res ꝯseruat: qz durat in eē: s3 qz ꝯsuat iō durat. igit suū cōseruari est cā eius vt sit. tū qz si deus subtraheret suā manutenētiam creatura cederet in nihil. igit manutenētia est cā eius. ¶ 2° qz impole est ꝯseruationē creari vl' ꝯseruari. nā si posset ꝯseruari possibilis eēt actualis infinitas cōseruationum. Si ꝟo posset creari posset in aliquo instanti ꝑ esse: ꝛ ꝑ ꝯñs res aliqua posset in aliquo instāti ꝑ ꝯseruari. hoc aūt est falsum: qm̄ non in instāti in quo creat: qz añ illud nō fuit nec in alio sequēti: qz nullū sequētiū est ꝑm. ꝛ tñ in quolibet ꝯseruat. Sed cōstat q pole est rem que cōseruatur cōseruari ꝛ creari: qm̄ pōt annihilari: ꝛ iterū creari ꝛ conseruari. ¶ 3° ꝯtra vtrāq3 ꝯnem. na3 cōiter dicit creatio lapidis ꝛ cōseruatio lapidis. nō aūt dr̄ creatio creationis aut cōseruatio conseruationis. hoc aūt non ꝯtingeret: nisi tam creatio q̄3 ꝯseruatio lapidis aliqd distinctū eēt in

Aureo. in 2°. di. ꝑ'. q. 9.

2m. L. 3m. 2m ꝑncl'e q. 12. 3m ꝑn'e. ꝯ 3m ꝯnē. M. 2m. 3m.

lapide. ¶ Ad ꝑmū nego minorē. ¶ Ad ꝑmā probationē cum dr̄. lapis h3 esse a deo ꝑ creationē. Dico q si dicta ꝓpositio sumat ſm proprietatē ita q fiat vis in vocabulis vt facit sic arguēs ipsa est simplr falsa. tum qz per eā denotatur q esse si q̄dā entitas distincta a lapide quā habeat lapis a deo: sicut dicimus aer h3 lumē a sole: qd̄ q̄dem falsu3 est ēt ſm istū doctorē. Tū qz per eā denotat q creatio sit aliqua entitas per quā sit lapis a deo: qd̄ vtrūq3 falsū ē: ꝛ ideo illā in sua ꝓprietate sumptā nego nec sic accipiēda est: sicubi in aliquo auctore scribit. si ꝟo sumatur tanq̄3 impropria ꝛ loco huius lapis creatur a deo. vel huius equalentis lapis fit a deo ex nihilo cū imediate ꝑus non fuerit vera est: ꝛ sic eā intelligūt qui recte sentiūt nec ex ea sic accepta trahit vlterior deductio. Qd̄ ꝟo addit q cū dr̄ lapis creatur creatione ille ablatiuus tenet in rōne cāe efficientis nō formalis. dōm q neutro mō ſm veritatē tenet: nec ēt illud ꝓprie dr̄. s3 est ꝓpositio falsa de ꝟtute ſmonis. ¶ Ad 2m ꝓbationē dōm: q nec p. a. nec ꝑ eē effectiue a deo iportatur aliq̄ entitas in mūdo pro qua vel. a. vel hoc totū cōplexū eē a deo effectiue possit significatiue supponere: sic imaginat argumentū. nā nec syncathegoreumatice dictiones nec orōnes psūt significatiue supponere. Et qz sup h' fundatur argm. iō nihil valet. Cōcedo bñ tñ istā cālē: iō lapis est: qa cū deus creat. referēdo h' ad ꝑm instās eē lapidis: aut quia de' ꝯseruat referēdo ad tps sequēs. S3 ex hoc non hr̄ q creatio sit aliq̄ res media ꝑ quā efficiēter lapis habeat eē. Qd̄ ēt dicit de exire lapidis fictio inanis est. nec. n. aliud ē ibi cogitādū q̄3 deū creantē ꝛ a quo exit ſm modū loquēdi istorū: ꝛ lapidē creatū vel qui a deo exit: ꝛ iō exire lapidis nō est aliud q̄3 lapis exiēs: ꝛ iō sicut lapis exiēs nō est cā sui: ita nec exire suū. i. qd̄ est ipse. ¶ Ad 3m cōcedo añs ꝛ nego ꝯñam eundo ad vim verborū. vñ dico q nō ideo si subtrahit actionē creatura cedit in nihil: qz actio dei ē cā creature: s3 qa ipsa est ipsamet creatura. ¶ Confirmat illa rñsio: qm̄ ſm q supra ꝓbatū est: ꝛ iste ēt doctor concedit: actio ipsa dei ē res a deo distincta. posito igit q ꝛ ipsa eēt cā creature adhuc sine ipsa deus posset creare ꝛ ꝯseruare creaturā: cū oēm rē quā pōt cāre simul cū alia cā possit solus sine illa: sicut iste doctor ꝛ oēs theologi ꝯcedūt ꝛ ꝯcedere iubet articulus de oipotētia dei. nō igit ꝑ necio ad subtractionem actionis dei creatura cedit in nihil: qz ipsa ē cā creature: s3 potius qz ipsa est illamet creatura. Verūtñ illud cōe dictū. si deus subtraheret actionē suā ꝛc. nō puto eē intelligēdū q̄si significet aliquā entitatē subtrahi q̄ preerat: s3 ac si diceret. si deus nō ageret creaturā creando. s. vel cōseruando illa cederet in nihil: ꝛ ex tali sensu p3 q argumētū nō h3 ꝓcessum. ¶ Ad 2m rōnē nego añs. nec probatio valet: qz nec creatio nec res q̄ creat q̄ eadē ē creat creatione a se distincta: ꝛ iō non cadit creatio sup creationem: nec multiplicant creationes in infinitū. hoc aūt seq̄retur si res crearet creatiōe disticta a se: ꝛ iō illa ꝓbatio iuuat ꝑn'e ꝓpositū. ¶ Ad 3m dōm: q si maior sumat in sensu cōpositionis ꝛ minor in sensu diuisiōis vtraq3 ē vera. ꝛ sic ꝓcedūt ꝓbationes ea4. S3 ex eis nō sequit ꝯ illa de inee. Sicut nō seq'. Impole est sedētē stare. pole est eū q sedet stare. igit is q sedet non est sedēs: nam maior in sensu compositionis ē vera: ꝛ minor in sensu di. ꝛ tñ ꝯclusio est falsa: supposito q aliqs est q sedet. Si ꝟo maior sumat in sensu di. nego eā. nec ad hūc sensum ꝓbō valet: qz q̄uis creatio possit cōseruari. hec tñ est ipolis. creatio ꝯseruat: ꝛ iō cum dr̄ si creatio ꝯseruaret seq̄ret ꝛc. nihil ad me de ꝯña: qz nō do añs illud. Dico tñ hāc eē polem. h' cōseruat. demrato eo pro quo supponit hoc nomē creatio. cu3 dr̄ creatio pōt cōseruari. ꝛ vlteri' si supponat ꝟa. dico q ipm ē in aliquo instāti ante qd̄ imediate fuit. Sed ipsum nō ē in isto instāti creatio: ꝛ iō nō seqtur q sit ve4 tūc dicē aliqd creat ꝛc. Itē si minor sumat in sensu cōpo. est falsa: qz hec est impos

N. Ad rōnes Aureoli. Ad ꝑm. Ad 2m. O. Ad 3m. P. Ad 1m ꝑncl'm. Ad 3m ꝑncl'e. Q.

A fibilis. res q̃ creat᷑ ꝯseruat᷑. acceptis istis terminis ꝛ vt sup̃ in p̃n᷑. q. dcm̃ est. pbó aũt eius incedit ad sensum di. ¶ Ad illud qḋ arguit᷑ ꝯ 3ᵐ ꝯnē pz. qd sit dōm ex p̃missis. naz negandū est ꝯseruationē cām eē creature ad itellectū arguētis: nec p̃ᵒ pbatio valet: q2 de ṽtute sermonis accepta hec est falsa. creatura ꝯseruat᷑ per manutenētiā dei. Sz hec vtiq3 est vera. creatura ꝯseruat᷑ per manutenētē deum: ꝛ silr hec. creatura manutenet᷑ a deo: ꝛ loco istarū vel alteriᵘˢ ex ipsis ponūt illam p̃mā qui recte sentiūt. ꝛ ad reliquas duas pbōnes silr suo mō dōm est sicut dōm est de creatione. Ad 2ᵐ dōm q creatio pōt ꝯseruari nō tñ pcedit᷑ in infinitum: q2 nō ꝯseruat᷑ ꝯseruatione a se disticta. Itē dico q ꝯseruatio pōt creari. hec tñ ē ipossis: ꝯseruatio creat᷑. ¶ Ad 3ᵐ dōm q illud cōe dcm̃ ad veꝝ intellm̃ intelligēdū ē s̃m ꝯstructionē intrāsitiuā vt sit sensus: creatio lapidis. i. creatio q̃ est lapis: ꝛ in h̃ sensu vtor talibus propōnibus sicubi B pono eas: nec tñ s̃m silem ꝯstructionem v̓itate dī creatio creatoris: sicut q̃uis dicat᷑ eēntia dei intrāsitiue: non tñ dī eēntia eēntie: nec deus dei: nec nunq3 recto taliter addi cōsueuit suus obliquus. ¶ Ad rōnē p̃ncipalem qōnis. nego p̃ primam partē añtis. Ad pbationez dico q in p̃ instanti quo angelus fuit ꝛ conseruatio angeli fuit: sed ipsa nō fuit tūc ꝯseruatio. ꝛ vltra dico q ꝯseruatio est ꝯtinuatio rei in eē. i. res q̃ ꝯtinuat᷑ in eē: ꝛ res que ꝯtinuat᷑ in esse fuit in p̃ instāti quo fuit. Sed nō in illo ꝯtinuabat᷑ in eē. Ad scḋam partē añtis: q̃uis ipsa ꝯcedi posset absolute: nec aliqḋ inconueniens seq̄retur. dico tñ q dupl'r pōt accipi. vno mō tanq̄3 simpl'r negatiua: ita q totū h̃ desijt creatio eius intelligat᷑ negari a subiecto: ꝛ sic ꝯcedo eā. Et nego ꝯñam q̃tuz ad illud qḋ infert᷑ ex ea: nec pbō valet: q2m̃ assumit q creatio angeli desijt: qḋ nec ego cōcedo nec ex illo simpl'r añte C negatiuo seq̄tur. Alio mō pōt accipi vt implicatiua huius affirmatiue. creatio desijt. vt accipiat᷑ loco huius temporalis cū desinit creatio huiᵘ angeli iste angelus non desijt: ꝛ tūc nego eā pp falsitatē illius affirmatiue implicate. Ad pbationē dico q creatio huiᵘ angeli fuit vtriq3 i p̃ istāti quo angelus fuit ꝛ ēt in sequentibus: sed in p̃ tm̃ ipsa fuit creatio: ꝛ iō desijt eē creatio: non tñ desijt esse. Sic ēt ipse angelus in p̃ instāti fuit creatio ꝛ nō post: q̃uis post nō fuerit. Un̄ hoc nomē creatio: q̃uis nō significet rē distinctaz a re q̃ creat᷑: pro qua possit supponē: sz ipsamet ꝯnotat: tñ ipm agēs: vt p̃nᵐ a quo est: ꝛ cū h̃ ꝯnotat q sit verum dicere q nec ipsa nec aliqḋ eius imeᵗᵉ p̃us fuit: ꝛ q2 oia h̃ ꝯtingūt in p̃ instāti tm̃: iō angelus tm̃ in p̃ instāti est creatio: ꝛ silr in p̃ instāti tm̃ creatio est creatio: ꝛ tūc solū hec ē vera. creatio est. Quia ṽo ad h̃ q illa res sit nō req̄rūtur p̃dicta nec ad hoc q sit angelus vel subāiō nō ex hoc q ipsa desinit esse creatio desinit esse sub̄a vel angelus aut simpl'r esse.

D ¶ Distinctionis secunde. Questio prima.

Circa dist. 2ᵐ. Quero p̃ cū magr̃o. Utruz angeli fuerint creati sil' cū tpe an añ tp̄s vel post. ꝛ arᵗ p̃ q añ. q2 angeli nō fuerūt creati post tp̄s nec cū tpe. igit᷑ añ tp̄s. ꝯña pz. pbat᷑ añs quo ad p̃mā ptē. q2 nulla corpalis creatura fuit creata añ sp̄ūalē. s. angelicā. vt pz in l'ra. igit᷑ nec tp̄s: cū tp̄s nō potuerit eē nisi in corpali creatura. Quo ad 2ᵐ ptem ēt probat᷑. Quia nullus angelus fuit creatus succeᵉˢ seu pꝺibil'r aut añ aliū angelū. ꝛ tp̄s fuit creatū pꝺibil'r ꝛ succeᵉ. igit᷑ tp̄s nō fuit sil' creatū cū angelis. añs pz quo ad p̃ᵐ ptē: q2 cuiuslz angeli sb̄a ē idiuisibilis. ꝛ oēs angeli fuerūt sil' creati s̃m scōs. q̃ ad 2ᵐ probat᷑/ex eo q entitas tp̄is ē eēntial'r succeᵉ hñs. s. ptes p̃teritas ꝛ futuras sibi succeᵉ: cū q̄rū nulla aliq̃ eē pōt. ꝛ p ꝯñs nulle ptes p̄nt sil' eē create. ꝯña pz. q2 ipōle ē aliq̃ sil' fieri. ꝛ tñ vnū illoꝝ fieri succeᵉ ꝛ aliḋ totū sil'. alio cū iᵐ qḋ fit pꝺibil'r fiat i tpe. ꝛ sᵐ qḋ fit ipꝺibil'r fiat in istāti seq̄ret᷑ q instās adeq̄ret᷑ tpi ꝛ non excederet᷑ ab eo. ¶ 2ᵒ ad idē sic. Angeli fuerunt creati ante aīam s̃m cōiorē saltē opinionez q̃ ponit q die. vj. fuit B hō creatus. ꝛ nō sil' cuz angelis. vt h̃ infra. d. 12. igit᷑ angeli fuerūt creati añ tp̄s. ꝯña ista pz: q2 tp̄s nō potuit esse an̄q̄3 aīa fuerit. Sic pz per Phm̃. 4. phy. c̃ finali. vbi p h̃ q tp̄s est nūs ꝛ nūs non p̃t eē sine numerāte. ꝛ nihil vt dic̃ aptū est nūare nisi aīa ꝛ de aīa intell's ꝯcludit q impoſle est tp̄s esse si aīa nō sit. ¶ Deinde pbat᷑ q angeli fuerūt creati pᵒ tp̄s. sic angeli fuerūt creati postq̄3 non fuerūt. ig᷑ post tp̄s. Añs pz. q2 angeli nō semp fuerūt. aliq̃ñ igit᷑ non fuerūt ꝛ postea creati sunt. ꝯña pz/q2 aliq̃ñ nō fuisse idē est q aliq̃ tpe non fuisse. fuit g̃ aliqḋ tp̄s in quo nō fuerūt. ꝛ cōstat q illud nō fuit postq̄3 creati sunt. igitur prius. ¶ Tertio probatur q simul per Magistrum in littera.

Ad oppositum pbat᷑ q nec añ nec post/neq3 sil'. ꝛ q nec añ nec post pbat᷑ satis p Magr̃m in l'ra. Q ṽo non sil' pbo: q2 si sic igit᷑ vel F fuissent sil' creati: q2 in eodē instāti. aut q2 in eodē tpe. non .n. al'r pōt intelligi q sil' s̃m durationē vt in p̃poᵗᵒ loq̄tur de añ ꝛ post ꝛ sil'. q2 nō sil' eternitate cū nec angeli nec tp̄s sint entia eterna quoꝝ tñ eē mēsurat᷑ eterniᵗᵉ. non pōt aūt dici q in eodē instāti vel tpe. q2 tp̄s non pōt fieri in tpe nec in instāti. Alioq̄n tp̄is eēt tp̄s. ꝛ mēsuraret᷑ tp̄s instāti vel tēpore. Itē nō in instāti. q2 tp̄s non pōt fieri idiuisibil'r ꝛ totū simul. nec in tpe/q2 angeli nō p̄nt fieri pꝺibil'r ꝛ succeᵉ.

In ista. q. oz p̃ vidē de entiᵗᵉ ipiᵘ tp̄is/siue p q̃ ētiᵗᵉ supponit h̃ nomen tp̄s. ꝛ deiñ qḋ q̄rit᷑.

Pro primo articulo premitto vnā distīctionē de acceptione tp̄is. Naz vno mō ꝯformiter loq̄ndo scīs atq3 phis aliq̄ñ accipit᷑ tp̄s pro mora seu diuturnitate modica vl' q̄escēdi ac ēt exñdi reꝝ mutabiliū ꝛ nō nēcio exñtiū. s̃m quem G modū dicimᵘ/q vna res diuturnᵘ seu diutius mora est vel q̄euit. aut ēt fuit ꝛ durauit q̄3 alia. ꝛ eᵒ alia minᵘ diu. ꝛ q aliq̃ eq̄liter. Alio mō pōt accipi tp̄s pro aliq̃ mēsura seu p aliq̃ quo pōt p̃pinq̄ mēsurari ipsa mora motus ꝛ q̄etis. i. per qḋ possumus certificari ꝛ cognoscere q̄3diu aliqḋ mouebat᷑ vel q̄euit aut durauit. ¶ Nūc pono aliq̃s ꝯnes. Et q2 multoꝝ opi. est q tp̄s ē q̃dā res succeᵉ ꝛ ꝯtiᵉ fluens ab omni ꝛ oibᵘ rebᵘ p̄manētibᵘ distincta: hñs ptes cᵘ nulle sil' p̄nt existere. instās ṽo ē q̃dā res indiuisibilis ēt nō p̄manēs sz rapt̃iz trāsiēs iuxta imaginationē quā h̄it ō moru ꝛ mutato eē/q̃ p̄lixius decl'ata ē ꝛ iprobata. s̄. d. p̃ᵃ. q. 5. Iō p̃ᵒ ꝯ sit q neutro mō acceptū tp̄s vel instās ē aliq̃ talis res nō p̄manēs vt fingit opi. ¶ 2ᵃ q vtroq3 mō acceptū tp̄s ē res eē aīaz exñs. ¶ 3ᵃ q nulla res eē aīam exñs ē tp̄s. 2ᵒ absq3 opōne aīe. p̃ alia mō sic. ¶ Pria ꝯ q̄3ᵐ id qḋ cōtinet de tpe euidēter pꝰ tribᵘ rōibᵘ ex hijs q̃ facte sunt in qōne p̃allegata. Ad pbādū p̃ᵐ ꝯnē. s. q motᵘ nō ē aliq̃ talis res succeᵉ. Uidelz. p̃ᵃ 2ᵃ ꝛ 5ᵃ. ¶ Preter illas ēt arᵒ sic. Si tp̄s ē tal' res seq̄t᷑ q poſle eēt saltē p pōᵐ dei aliqḋ de vno loco ad aliū di- D stātē ꝯtinue ꝛ pꝺibil'r moueri sine mora ꝛ tpe. ꝯñs est fl'm. pᵒ ꝯñe nā q̄cūq3 res sit tp̄s ꝛ in q̄cūq3 sb̄o ponat᷑/ex q̃ est res disticta a mobile ꝛ a loco ꝛ spatio acq̄rēdo poterit deus ponē vnū corpᵘ i vno loco/nullā aliā rē cāndo vel ꝯseruādo distictā a corpe ꝛ loco: ꝛ imeᵗᵉ in alio loco ꝛ sic deinceps sic nūc actual'r fit q̃ñ vnū corpᵘ de loco vno trāsit ad aliū sine q̄te. h̃ aūt posito corpᵘ tale ṽe ꝯtiᵉ moueret᷑ absq3 mora ꝛ tpe. Falsitas ṽo ꝯñtis pbat᷑. q2 illo casu posito adhuc p̃us illud corpᵘ p̃ueniet ad locū p̃pinquū q̄3 ad remotū ꝛ p̃us erit veꝝ dīe ipm esse in h̃ loco p̃pinq̄ori q̄3 sit veꝝ dīe ipm eē in illo remotiori. igit᷑ tūc erit tp̄s. Sil'r poterit duo corpa p eq̄le spatiū trāsferre ꝛ vnū p̃us erit in fine spatij q̄3 aᵐ. ꝛ p ꝯñs diutiᵘ reliquū mouebit᷑ q̄3 ipm. ac p h̃ ꝛ tpe maiori: ꝛ sic tale corpᵘ mouebit᷑ cū mora ꝛ tpe: ꝛ sine mora ꝛ tpe. q iplicat ꝯdictionē. ¶ Confir᷑. ꝯstat q de scō multa corpa mouent᷑ ꝛ vnū alio velocius. Aut igit᷑ tp̄s est res disticta ab oi mouēte ꝛ re mota. ꝛ s̃z quā aliqḋ mouet᷑

I aut nõ. Si nõ. hĩ ꝓpo^m. Si sic/siue sint tal' res vnã vl' plures siue i h vel i illo mobili. poterit de⁹ coagĩ seu cõniõnẽ cui/ libz mouẽti scðario aĩo cui nũc coagit ad acq̃sitionez illi⁹ rei ꝑmanẽtis fm quã mo^{tu} suũ mo^r/nõ coagẽdo ad acq̃sitio nẽ vl' ꝓduc^{ne} illi⁹ alteri⁹ rei quã ponis tp̃s. nec p se ipaz illã cãndo. nã qcq̃d agit de⁹ vel coagit libe ꝛ ↄtingẽter agit vl' coagit. ꝛ pt nõ agẽ ꝛ ñ coagẽ. Sz h posito ↄstat/ꝙ adhuc vnũ corp⁹ citi⁹ mouebit' ꝛ a° tardi⁹. ꝛ vnũ p⁹ erit i tẽrio q̃z a°. ac p h adhuc erit tp̃s. ꝛ sic erit tp̃s ꝛ ñ erit tp̃s. Nisi dicat' ꝙ tũc aliq̃ res ꝑmanẽs erit tp̃s. Sz tũc hĩ ꝓpo^m/qm̃ eadẽ rõne dõni ẽ idip̃m. mõ cũ nulla euidẽtia hẽat' de exñtia ta lis rei nõ ꝑma^{tis} neq̃z auctas cui sit stãdũ. ꝛ sup̃flue poni vi deat'. Nã illo casu dato/q̃cũq̃z nũc vẽe dñr de tp̃e. tũc ẽt ve re dicẽt'. Forte diceret aliq̃s ad rõnẽ istã ꝙ datis p̃dictis casi/ bus nec vnũ corp⁹ diuti⁹ moueret' q̃z aliud. nec idẽ p̃us eẽt in ꝓpinq̃ori pte q̃z i remotiori. aut vnũ p̃us eẽt i termio sui

K mot⁹ q̃z aliud. loq̃ndo de p̃ori ꝛ posteriori fm tp̃s. ¶ ↄ. p qꝛ ↄstat ꝙ datis casib⁹ illis erit in magni^{tu} p̃us ꝛ posteri⁹. ꝛ ꝙ mobile nõ sil' coexistet oĩb⁹ ptib⁹ magnitudis. nec i aliq̃ q̃esceet. igit' vẽe mouebit' ꝛ p̃us ad ptẽ ꝓpinq̃orẽ q̃z ad re motiorẽ. ꝛ sic fm mo^m loq̃ndi ph̃i. 4. phy. erit p̃us ꝛ poste ri⁹ i motu. ꝛ poterit ille mot⁹ eq̃ bñ nũari ꝛ diuidi ab aĩa sicũt ꝛ qcũq̃z mot⁹ q̃ nũc est. igit' tũc erit tp̃s. ꝛ p̃us ꝛ posterius fm tp̃s. ¶ D. i illis casib⁹ exñte corpe i aliq̃ pte magnitu dinis itermedia: veꝝ erit dĩe h corp⁹ ẽ hic. ꝛ nõ fuit hic. ea dẽ pte magnitudis denñata. ꝛ sil'r erit veꝝ dĩe. h corpus fuit hic. ꝛ nũc ẽ hic. denñata pte ꝓpinq̃ore. ꝛ h corp⁹ nõ est hic ꝛ erit hic. denñata remotiore. Dĩs ãt p̃cise datis. ponit' p⁹ ꝛ posteri⁹ fz fuisse/eẽ/ꝛ fore. siue fz p̃tm/p̃ñs/ꝛ futuꝝ. ꝛ p ↄñs p̃us ꝛ posteri⁹ fm tp̃s. ¶ D. q̃ ptãte tu dicis ꝙ in illo casu nõ erit tp̃s/eadẽ pt q̃lz dicere ꝙ nũc nõ ẽ tp̃s. nec aliq̃d alio ẽ p̃us fz tp̃s. qa nũc nõ plus nobis ↄstat ꝙ tp̃s ẽ q̃z tũc ↄstaret. qm̃ q̃cũq̃z ꝑcipim⁹ i corpib⁹ motis tũc ẽt ꝑ

L cipemus. Cũ igit' nũc de fcõ dicam⁹ ꝙ ẽ tp̃s. ita ꝛ tũc dõm erit. ꝛ sic tũc eẽt ꝛ tñ nulla talis res ñ ꝑmanẽs eẽt. Sic etiã nũc sentiẽdũ ẽ ꝙ nõ sit aliq̃ talis res/ꝛ tñ vẽe tp̃s est. ¶ 2° ꝓbat' sic. Si tp̃s sit talis res/seq̃t' ꝙ erit poĩe totũ tempus ꝙ vocam⁹ annũ ñ eẽ mai⁹ q̃z est tp̃s vni⁹ hore. ↄñs h falsum ẽ. nã cũ hora sit ps anni ꝛ tp̃s non possit minorari ꝑ remis sionẽ sic for^{te} remissibiles. sz p̃cise p truncationẽ vt ita loq̃r si talis res sit. vñ q̃cũq̃z sumit min⁹ tp̃s q̃z ẽ dies vel aliud qð/ cũq̃z: necio sumit ptẽ ei⁹ ꝛ nõ totũ ip̃m. Si tp̃s totale vnius ãni eq̃ret' tpi vni⁹ hore nec illud excederet. iã illud nõ eẽt itegrũ ꝛ totale. ꝙ iplicat. ꝛ ps esset eq̃lis suo toti. imo etiã eẽt ip̃m. qa in eo nõ eẽt alia ps. ꝙ pz. qꝛ si eẽt vel eẽt poste/ rior vel p̃or. ꝛ q̃cũq̃z dẽt' vtraq̃z sil' maius tp̃s eẽt q̃z alte/ ra tm̃. ꝛ sic eẽt ps ꝛ nõ eẽt ps. ꝛ illud eẽt totũ ꝛ ñ eẽt totuz. ꝛ h oĩa sunt ipoĩa. Sz ꝓbo ↄñaz. qꝛ fz istã opi. mot⁹ celi/ ẽ ẽt q̃dã entitas tal'r succe^{ua} q̃ vel ẽ ip̃m tp̃s fm aliq̃s vel eã ↄseq̃t' tp̃s. vtꝝ illũ motũ solũ aut ẽt alios ita ꝙ quot sunt mot⁹ tot sint tp̃a simultanea nõ curo. Cõstat ãt ꝙ totã en/ titatẽ mot⁹ anni futuri c⁹ p⁹ dies de fcõ erit dies crastina cũ oĩ enti^{te} q̃ ↄseq̃tur illã posset de⁹ ꝓducẽ i tãto spacio tẽpis q̃z^m ẽ vni⁹ hore. cũ ipse in q̃ztũcũq̃z voluerit possit motũ ve

M locitare. h aũt posito tot⁹ ille ãnus nõ eẽt maior q̃z erit ho ra vna hui⁹ diei. Sil'r cũ ipse posset q̃ꝝo tardi⁹ vellet celũ mo^{ri}: ꝛ p ↄñs motũ ei⁹ tardi⁹ ꝓducere (suppo^{to} ꝙ mot⁹ sit talis entitas disticta a ꝑmanẽtib⁹) posset motũ q de fcõ ꝓ/ duceť i vna hora ꝓducẽ in spacio tpis vni⁹ anni. Et sic ho/ ra eq̃ret' anno. ¶ 3°. Si sic. seq̃t' ꝙ de⁹ poterit celo nec fm se nec fz aliquã ptẽ ei⁹ acq̃rente aliũ locũ sz retinẽte oĩno eũdẽ: ꝓducere in ipso istas enti^{tes} succe^{uas}/q̃s dñt tp̃s ꝛ mo tũ si sint disticte l' istã si nõ dicãt eas distigui. ꝛ sic se' ꝙ celũ oĩo q̃escẽs mouebit'. vel i aliq̃ erit mot⁹ ꝛ nõ mouebit': q̃ꝛ vtrũq̃z ẽ ipoĩe. pz ↄña p⁹ qꝛ ex q̃ celũ ip̃m ẽ aptũ natũ reci/ pere i se talẽ enti^{tem} ꝛ de⁹ põt illã ꝓducere/q̃l'rcũq̃z celuz se hẽat ad res ꝑmanẽtes poterit de⁹ in ipso illã ꝓducẽ. maxi/

me cũ nll'a res ꝑmanẽs ↄcurrat cũ celo ad susceptionẽ tal' entitatis. ¶ 2° ↄña ẽt pz qꝛ i° casu dato/celũ nõ alr se hẽbit fz locũ aut fm aliq̃z rẽ aliã/fz quã põt aliq̃d moueri. Sz penitus eodẽ mõ. igit' q̃esceet. p diffõnẽ q̃eiẽtis. qꝛ vẽo i eo ꝓduceť ↄti^{us} motus ꝛ tp̃s. aut ip̃m mouebit'. ꝛ hĩ p⁹ ps ↄñq̃ aut nõ ꝛ hĩ 2°. ¶ Q̃ ãt istãs nõ sit talis res idiuisibilis non ꝑ manẽs neq̃z durãs ꝓbo: nã cũ ipz nõ sit sba vt ↄcedũt. aut ipz ẽ sbctiue i ipso mo^{tu}. v. g. celo. aut i aliq̃ alia re idiuisibi/ li ẽt non durãte q̃lẽ vocãt mutatũ eẽ. nõ pt dici 2^m: qꝛ nll'm tale mutatũ eẽ ẽ aut eẽ põt vt ꝓbatũ ẽ. ð. o. p°. q. 5. Si dica

N tur p^m/igit' celũ acq̃rẽdo nouiter ip̃m istãs vere mutatur ad ipsũ/ꝛ ipsum perdendo vere mutatur ab ipso. Omne ãt ꝙ mutat' aut mutat' i tp̃e aut i istãti fm Ph̃m. 6. phy^{co}. igit' fõm dũ mutat' ab istãti aut mutat' ab ipso i tp̃e: ꝛ si sic. seq̃t' ꝙ p̃us ꝑdat vnã ei⁹ ptẽ q̃z aliã: ꝛ p ↄñs ipz erit diuisibi/ le ꝛ ps ei⁹ durabit p tp̃s. aut i istãti. ꝛ si sic aut i se ipso. ꝛ h

O nõ sil' eẽt ꝛ nõ eẽt. aut i alio ime^{to}. ꝙ ẽt nõ pt dici cũ nullũ istãs possit eẽ istãti ime^{tum}. aut i alio me^{to}: ꝛ tũc se' ꝙ duret p tp̃s. ¶ Forte diceť. Q̃ celũ nec mutat' ad istãs acq̃rẽdo ip̃m nec ẽt ꝑdẽdo ip̃m mutat' ab eo. qm̃ nec tp̃s nec instãs sunt termi motus aut mutatiõis. sz mẽte. ¶ 2° diceť ꝙ celũ nõ mutat' ab i istãti: i istãti aliq̃. qꝛ tũc istãtis eẽt istãs ꝛ es set ꝓcessus i ifi^{tum}. ¶ Prima rñsio nõ vz. qꝛ si istãs sit res di sticta a celo q̃ p̃us nõ fuit ꝛ nũc ẽ i ipso/ↄstat ꝙ celũ ita bñ trãsiuit a nõ eẽ illi⁹ ad eẽ/sicut mã nũc p⁹ hñs aliq̃z formã trã siuit a ñ eẽ ad eẽ illi⁹. h ãt ẽ eẽ mutatũ. ꝛ illud ad qð transi uit dĩ termin⁹ ad quẽ mutatiõis. Vñ sicut tu dicis celũ hẽe in stãs ꝙ p̃us nõ habuit ꝛ ñ eẽ mutatũ ad illð/ita dicã tibi ꝙ mã nõ est mutata ad formã q̃z p⁹ hz. ¶ D. ↄstat ꝙ celũ hñs illã enti^{tatem} istãtis se hz alr fm ipsaz q̃z se hẽt p̃us. igitur est mutatũ fm illã iuxta cõem mo^m loq̃ndi ẽ mutatũ ad illã. ꝛ eodẽ mõ nõ hñs eã postq̃z tñ hũit ẽ mutatũ ab illa. ¶ Rñ sio ẽt 2°. nõ est rõnalis qꝛ pari fact^{te} posset dici ꝙ mã nõ mu tat' a for' sbali vel acc̃ntali i istãti. ¶ Q̃ vẽo adducit/ꝙ tũc eẽt ꝓcessus i ifi^{tum} i istãtib⁹ iuuat ꝓpo^m: nã h ꝓbat' ꝙ nõ sit po^{ni} aliq̃ talis res. Si aliq̃ põt i istãti gñã aut corrumpi/

P ergo ꝙ nõ sit aliq̃ alia talis res nõ ꝑmanẽs q̃ diceť instãs. ¶ D. cũ ipoĩe sit aliq̃d gñari vel corrũpi qn gñetur vl' cor rũpat' in tp̃e vel in istãti vt. ð. ꝓbatũ ẽ i q̃õne p̃allegata p̃/ cedẽtis distinctiõis: ꝛ ex seq̃ntibus ẽt declabit'/si instãs corrũ pit' ꝛ nõ corrũpit' in instãti. igit' in tp̃e: ꝛ p ↄñs partibil'r ꝙ ipi negãt ꝛ statĩ ẽt reprobatũ ẽ. ¶ Ad idẽ põt applicari ce tere rõnes sup̃ facte ad ꝓbãdũ ꝙ mutatũ eẽ ñ ẽ res aliq̃ i/ diuisibilis nõ durãs p tp̃s. ¶ D. iprobari põt ista rñsio sic ꝛ illa q̃ dat' ad p^m rõnẽ de mutato eẽ. in q̃õne ẽ p̃allegata. ¶ 2°. Aut in q̃lz ↄti^{us} local'r succedunt sibi. Opz igit' ↄcede re ꝙ istãs ñ ẽ talis res vt dñt gñat' i istãti ꝛc. celũ mutatur ab eo in istãti: ꝛ ꝓcedit rõ fcã. ꝛ ↄñter pt ↄ dictã põnez ar^{te} p oẽs rõnes sup̃ factas ad ꝓbãdũ ꝙ mutatũ eẽ nõ est talis res idiuisibilis nõ ꝑmanẽs q̃lẽ ẽt putãt. ¶ D. Aut in q̃lz mo bili ↄti^{us} moto local'r ẽ sbctiue tal' res seu istãs aut nõ i q̃lz

Q sz i aliq̃bz: 2^m nõ põt dici rõnabil'r: qꝛ nõ ẽ maior rõ ꝙ lapis aut a° q̃ðlz corp⁹ possit moueri ↄti^{us} sine tali re/q̃z ꝙ celũ ꝛ q̃ðlz a°. Cũ igit' i aliis mobilib⁹ non sint tales res nec aliq̃ expiẽtia vel rõ ↄuincat hãc i vno plus q̃z i alio/i nullo est dõz talẽ rẽ eẽ. ¶ Cõfir'/qꝛ sic si oĩa corpa celestia q̃esceret ꝛ alia corpa mouerent' hic iferi⁹: adhuc eẽt tp̃s fm Aug. 11. ↄfe. ꝛ veꝝ ẽt sic adhuc eẽt istãs. ꝛ corp⁹ sic ↄti^{us} motũ ita vere diceret' ad bonũ itell'm vbi/eẽ in istãti: i h loco dñta to sibi eq̃li. v. g. a. Sic diceret' in tp̃e moueri sup tali spatio vel de h loco ad illũ. Si igit' tc̃ ñ eẽt aliq̃ tal' res ñ ꝑmanẽs. igit' nec nũc rõnal'r i aliq̃ eẽ dõð ẽ. Si vẽo dicat' ꝙ i q̃lz mo^{bi} ↄti^{us} moto ẽ suũ istãs. Sũmo tũc istãs aliq̃ð inferioris cor poris moti/ↄstat ꝙ i° corrũpit' vl' corrũpeť. nec sp erit veꝝ dĩe ꝙ ipz corrũpit'. Aut igit' corruptiõi ei⁹ corrñdet vnicũ istãs celi. aut pl'a succe^{ua}. nõ pl'a. qꝛ istð ñ cõrũpit' ꝑtibil'r. igit' vnicũ. aut igit' i° idẽ ꝙ corrñdet sue gñiõi. ꝛ tũc seq̃' ꝙ.

A eodē istāti gn̄af ꝛ cor'. ꝛ p ꝯn̄s ē ꝛ nō ē. Aut a^m istās corri
det gn̄oni ꝛ a^m corruptiōi eiusdē: ꝛ cū īter q̄lʒ duo istātia sit
tp̄s mediū/ſe^r ꝙ i^m istās corpis iferioris durat p tp̄s. ꝛ eodē
mō p̄t ar' de istāti celi/q̄rēdo vtꝝ sue corru^m ꝛ ei^r ēt gn̄oni
corrn̄deat vnicū istās corpis inferius moti vel a^m ꝛ aliō. ꝛ
eq̄ ꝯcludit icōueniēs. ¶ Hoc ipʒ ꝓbaſ aucte Phi. 4. phy.
c^r ibi expſſa itētio ē: ꝙ nō sit diuersa istā' ſm rē i tpe ſʒ vnū
ꝛ idē lʒ pʒ eē ꝛ rōnē diuersificeſ. vn̄ determīans q̄ōnē i p̄n^m
ca. de tpe motā de vni^m vel plaſi^m istātiū/ait. Ip̄m āt nūc ē
q̄dē sic idē. ē ꝟo sic n̄ idē. ꝟ Scd̄'z q̄dē. n. ꝙ i alio ꝛ i a^m alte
rū ē. h̄ ꝟo erit ipsi nūc. inq̄ʒ^m āt q̄odam ens ē ip̄m nūc idez
ē. Ecce expſſe ꝙ ip̄m nūc seu istās iq̄ʒ^m ē q̄odā ens ē idē/ꝛ
nō a^m post a^m. ſm tn̄ ꝙ idē ipʒ ē i alio ꝛ a^m loco dī alterū ſm
eē/sic magis declabiſ i solonib^r obiectionū. ¶ Cōfir'/q̄ꝛ
ip̄e i p̄n^m er^m ad q̄ōnē p̄ntā ꝓbat ꝙ nō sit a^m nūc post aliō.
q̄ꝛ tūc oporteret ꝙ nūc p̄cedēs corrūpeſ. ꝙ ipse ꝓbat esse
B ipoſe: q̄ꝛ vel corrūpeſ i eode. vel i a^m vel i tpe. ꝛ q̄ōlʒ borūʒ
ōn̄dit eē ipoſe vt. 8. v̄tualr tactū ē. hāc āt rōnem nusq̄ʒ po
stea soluit certe vtpote isolubilē ꝛ demſatiue ꝯcludentē ꝯ
imaginationē p̄dictā de istāti. gnimo ei^r ꝯnē determinando
q̄ōnē approbat vt pʒ ī vbis p̄alleg. ꝟ h̄ eadē ē ītē^r Com. ibi
dē sic patebit iferi^r. Cōstat āt ꝙ si istās eēt talis res nō du
rans/nō eēt idē sed sp̄ aliud post aliō. igiſ ſm mētē phi/n̄
est tal' res. ¶ D. sp̄alr de tpe accepto p̄^m ꝓbaſ ꝙ nō sit talis
res succe^m. q̄ꝛ seq̄reſ in casu poſi ꝙ idē sil' moueret ꝛ peni
t^r q̄sceret. ꝙ ē ipoſe. ꝓbatio ꝯn̄e. nā ꝯstat ꝙ poſe ē p̄ dī po
tētiā nullū mobile moueri vllo mō ſʒ oīa q̄scē. ponat ḡ. h̄
aūt posito/ꝯstat ꝙ q̄ōlʒ taliū q̄scet in tpe. ꝛ vnū diuti^r po
terit q̄scere q̄ʒ a^m. nā posset vnū annihilari alio remanēte
ꝛ vlteri^r q̄scēte. Si ḡ h̄ diuturnitas q̄etis seu tp̄s sit talis
res succe^m erit i aliq̄ vl' q̄lʒ q̄scētiū: ꝛ sic i^m i quo erit ꝯti^m su
scipiet aliā ꝛ aliā p̄tē ei^r: ꝛ p ꝯn̄s mouebiſ. ¶ Cōfir' q̄ꝛ iux
imaginationē p̄dicte opi. talis res succe^m vere erit acc^r en/
C tis i po^r ſm ꝙ i po^r: ꝛ p ꝯn̄s erit mot^r ꝛ ſbm ei^r vere moue
biſ. ꝛ sic q̄scet ꝛ mouebiſ sil'. ¶ D. poniſ sic bn̄ poſe ē ꝙ
de^r ꝯseruet p̄ci^r res p̄manētes/quo posito annihilaret vnā
alijs nō annihilatꝭ. ꝛ iteꝝ aliā/ꝯstat vt p̄us ꝙ q̄lʒ durabit ꝛ
aliq̄ diuti^r aliq̄ min^r diuturne. ꝛ nulli^r rei diuturnitas erit
res distincta ab ipsa: q̄ꝛ nec res succe^m q̄ꝛ p casūʒ nulla erit.
nec p̄manēs q̄ꝛ nulla res durat foꝛalr p aliā rē p̄manētē q̄ʒ
uis effectiue aliq̄ ꝯseruet p aliā ꝛ q̄lʒ p deū. igiſ mō nō est
ponēda aliq̄ tal' res q̄ sit duratio aut diuturnitas alic^r ab
2^m illa distincta. ¶ 2^m ꝯ p^r: ꝛ p̄ q̄dē ꝙ tp̄s sit res ꝛ ētitas q̄dā.
pʒ. q̄ꝛ ſm Aug. i de Gen̄. ad lr̄am impfectio iux̄ p̄n^m: ꝛ silr
in alio ope sup gen̄. lib. 5. c. 7. tp̄s ē creatura. ꝛ. 11. ꝯfe. plu/
ries erit eē tēpoꝝ creatorē. q̄ vtiq̄ʒ vera nō eēnt. Si tp̄s nl'
la entitas eēt. Nec ē du^m ꝙ loq̄ſ de tpe vtrolʒ mō sumpto
sic pʒ attēdēti p̄cedētē ei^r ꝓcessū ibiō. ¶ Q. ꝟo sit ētitas eꝫ
aiam exn̄s pʒ. ꝛ p̄^m q̄dē de tpe p̄^m sumpto. q̄m̄ si aia eēt dura
tio vel mora motuū seu reꝝ tp̄aliū/eadē eēt oīum duratio
ꝛ oīa durarēt equalr. ꝙ expien^r ꝯdicit. Itē si cogitatio aut
alia entitas exn̄s i aia eēt duratio reꝝ eꝫ i p̄nte hoīs eēt si
supponaſ ꝙ sit vni^r tn̄/ꝙ nl'a res creata duraret: q̄m̄ pos
D set talē cogita^m nō elicē. Itē nō posset saluari cur duratio
vni^r rei eēt maior q̄ʒ a^m. nisi forte diceret ꝙ maior duratio/
ē itēsior cogitatio. Uel iudiciū q̄ iudicat aia reʒ aliq̄ʒ plus
alia durare. Sʒ h̄ friuolū ē/q̄m̄ tc̄ seq̄reſ ꝙ aia posset face
canē plus durare q̄ʒ celū. possʒ. n. ꝛ itēsi^r cogitare de exn̄a
canis. Et ēt h̄ falso iudicare ꝙ plus duraret. ¶ D. si nl'a
aia cogitaret vl' ēt eēt. nihil minus res alie eꝫ aiaʒ duraret
ꝛ vna plus a^m min^r. corpa ēt mouerenſ ꝛ vnū veloci^r ꝛ aliō
tardi^r. Quedā ēt diuti^r q̄scerēt: q̄dā min^r diu. ꝛ ꝯstat ꝙ
nūc nō ē alia duratio taliū q̄ʒ tūc eēt. igiſ nec aia nec aliq̄d
exn̄s itra ē duratio reꝝ eꝫ: ꝛ p ꝯn̄s nec tp̄s sic sūptū. Cū igiſ
tp̄s sic sūptū sit entitas ꝛ non sit ētitas. ꝛ aiaſe^r ꝙ ēt res eꝫ
aiam. ¶ D. Nulla res durat dura^m a sine sua duratiōe se di
sticta. h̄ pʒ: q̄ꝛ tūc posset ꝯſuari a deo: sine sua dura^m ꝛ per

ꝯn̄s durare sine dura^m. igiſ nec aia nec aliq̄d exn̄s in ea est E
duratio rei eꝫ aiam. ¶ D. ſm Aug. 12. de ci. dei ca. 15. ꝛ in
de gen̄. ad lr̄am impfecto. si an̄ celū/ꝛ terrā fuisset motus
cogitationū i angelis/ꝟe fuisset tp̄s: ꝛ rō ei^r: q̄ꝛ ibi fuisset
aliq̄d p̄us ꝛ aliq̄d posteri^r/ꝙ sine iteruallo tp̄is neq̄t intel
ligi. Sʒ ꝯstat ꝙ i^m tp̄s nō fuisset res distincta ab angelis ꝛ
cogitationib^r suis: q̄ꝛ nec succe^m: ꝛ ad itellm̄ reprobatū i p̄/
cedētib^r cū nl'a talis sit poſis nec p̄manēs: q̄ꝛ nec subā nec
q̄litas: vt satis pōt patere volēti discurreſ p sp̄ēs generis
predictoꝝ. Sed ꝯstat ꝙ non minus esset tēpus si celūʒ. ꝛ
alia cor^m mouerenſ ꝛ nulla aia eēt. nec tēpus eēt entitas di
stincta a p̄dictis corporib^r ꝛ motibus eorūdē. ¶ Q. etiaʒ
tēpus scdo mō sumptū sit entitas extra animā ꓓbatur. q̄ꝛ
ipsum sic sumptū nō est ipsūʒ celū vel motus eius. hoc pʒ
q̄m̄ per ipsūʒ motū celi vel vt magis ꝓprie verum loquar
per ipsum celum regulariter motum vt declarabitur men
F suramus moras ꝛ duratiōes ꝛ alioꝝ sicut gn̄alis omniuʒ
fere experiētia ꝓbat. Ad hoc etiaʒ est auctoritas scripture
Gen̄. primo. vbi legiſ ꝙ de^r fec̄ luminaria i firmamēto ce/
li vt eēnt i tp̄a ꝛ i dies ꝛ ānos. Annis/āt ꝛ dieb^r ac alijs ce/
lestiū motuū distōnib^r mēsam^r moras ꝛ duratiōes alioꝝ.
Un̄ ſʒ Aug. i ō gen̄. ipfecto laꝫ vltra me^m/dic̄ h̄ io deū eē.
q̄ꝛ euidēti^r moraꝝ iteruallū motu illoꝝ luminariū distigui
ab hoīb^r p̄t. ¶ Hoc idez ēt expſſe vult phs ac ēt Com. 4.
phy. ¶ Ad h̄ ē vn^r articuloꝝ pisien̄. dicēs. Q, euū ꝛ tēpus
nihil sit i re ſʒ tn̄ i app̄he^m error. ¶ Sʒ si tp̄s ē res eꝫ ani
mā. ꝛ n̄ aliq̄ nō p̄manēs. q̄ igiſ ē: Ad q̄ō dico ꝙ loq̄ndo de
tpe p̄^m accepto. s. p mora vl' duratione mot^r ꝛ q̄etꝭ ac p̄ma/
nētie rei mutabil' ꝛ si nec̄io exn̄tis ipʒ nihil a^m ē q̄ʒ ipsamet
res ꝯti^m mota vl' q̄scēs aut durās. Un̄ dur^m mot^r ē ipsamet
res ꝯti^m mota sive q̄ ꝯti^m moueſ. de q̄. s. ē veꝝ dīe ꝙ ime^m mo
uebaſ. actu moueſ/ꝛ ime^m ēt mouebiſ. ꝛ h̄ ē motū ei^r du/
rare. siue idē significaſ p vtrasq̄ʒ locutiones. Silr q̄etē ali/
cui^r hēe morā ꝛ durare nihil a^m ē/q̄ʒ rē illā q̄ ime^m q̄uisse.
G q̄scere ꝛ ime^m q̄turā eē. Rē ēt durare nihil a^m ē: q̄ʒ ipsam
ime^m fuisse. actu eē ꝛ ime^m fore. ꝛ de quocūq̄ʒ tal' copulatia
ō p̄tō/p̄n̄ti ꝛ futuro nō ē ꝟa. illō nō ē duratio neq̄ʒ durās.
Un̄ si de aliq̄ re sit veꝝ dīe hoc ē ꝛ ime^m erit. nō vere āt di/
caſ. h̄ ime^m fuit ipsa vtiq̄ʒ nō durat: q̄ʒuis icipiat durare. ex
ponēdo p negōnē p̄ntis. Si ꝟo de aliq̄ dicaſ vere/ꝙ ip̄m
ime^m fuit: nō vere āt dicaſ ꝙ ip̄m ē. pʒ ꝙ ip̄m nō ꝟe dī du/
rare. Itē si de aliq̄ sit veꝝ dīe h̄ ime^m fuit. ꝛ actu ē. nō sit āt
veꝝ dīe/ꝙ ip̄m ime^m erit: nō ēt dī durare. Suo ēt mō ē de
motu. Nā si eēt poſe vere de aliq̄ dici/ꝙ ipʒ moueſ. ꝛ ime
diate mouebiſ: nō āt ꝙ ime^m mouebaſ. sicut ꝯcedere habe
rēt illi q ponūt p̄mā p̄tē motus. nō diceret ꝟe ꝙ mot^r illi^r
rei duraret. ad sensūʒ q cōiter capiſ. eodē mō nec sic eēt ve
ra ps ista de p̄tō sine illa de p̄n̄ti. aut vtraq̄ʒ sine veri^m illius
de futuro. ꝛ silr itelligēdū ē de q̄ete mō p̄dicto suo modo.
¶ Et ſm hūc modū penes. s. fuisse/ eē/ꝛ fore. ꝯcipienda ē
mora vel diuturnitas seu duratio p̄dictoꝝ i illa quātitatia
distēsio de q̄ freq̄nter auctores loquunſ. Nō oʒ aūt putari
ꝙ sit in re extra aliqua distēsio quanti^m c^r nulle p̄tes sint sil'
ꝯti^m suēs sup rē ipsam motā aut q̄scētē/ꝛ ipsa sit duratio D
ꝛ mora ei^r sicut aliq ficte ꝯcipiūt. Q̄uis. n. talis res fingi
possit nō tn̄ aliq̄ talis est. si cū supiorib^r ē sufficiēter ōn̄sum
ē. ¶ Q. ēt ex nūc ꝯfirmaſ euidēter. Nā hoc p̄cise posito ꝙ
res aliq̄ ime^m fuit. est/ꝛ ime^m erit/poniſ ipsa durare. ꝛ h̄ nō
posito nō/poniſ. Ad hoc aūt pʒ ꝙ nō ē nec̄ia aliq̄ talis res
qualē cogitāt. q̄m̄ p nullā talē. res/ē/aut fuit aut erit. Nec
h^r verba sic p̄terita/significāt aliq̄ʒ rē inherētē ei pro q̄ sup/
poniſ de quo dr̄. sic satis notū ē: ꝛ p̄ pier. ꝛ 4^m me^m arg. 6.
expſſe poniſ Phs. ¶ Eodē mō/hoc p̄ci^m posito ꝙ aliquid
ime^m q̄uerit. q̄scet. ꝛ ime^m q̄scet. ad q̄ō sic pʒ nl'a tal' res
nec̄ia ē. poniſ mora q̄scendi. Silr est de eo ꝙ ime^m moue/
batur. moueſ: ꝛ imediate mouebiſ: naʒ nec adhuc aliqua
res p̄ter p̄manētes nec̄ia ē. vt sup̄ probatū est. disti. p̄^m. q. 5.

I Juxta hãc acceptionẽ ↄcedẽdũ ẽ ꝙ multa sunt tpa. ꝛ ꝙ q̃libet res corpal' vel spũal' potis nõ eẽ cuiusmodi ẽ ois res que deꝰ nõ est/q̃ tñ imeᵗᵉ fuit. ꝛ est. ꝛ imeᵗᵉ erit. est tp̃s. Et si ↄformiter ad tp̃s sic sumptũ velimꝰ sumere istãs/illa res ẽ instãs/q̃ ẽ. imeᵗᵉ aũt nõ fuit ꝛ imeᵗᵉ nõ erit. Si aliq̃ talis ẽ. sicut ẽ po͡le vtriq3 est. q̃ruis nõ sit po͡le aliq̃ eẽ cuiꝰ nihil immediate fuerit. ꝛ nihil imeᵗᵉ futuꝝ sit: vt in. d. 17. p̃. vtrũq3 pbatũ ẽ. ℭ Tp̃s aũt 2ᵐ acceptũ. s. pro mẽsura q̃ possumus certificari de mora motꝰ ꝛ qetis ꝛ durationis reꝝ tpaliũ q̃3 ta sit. i. q̃3ᵐ vel q̃3diu aliq̃ res mota sit vl' qeuerit aut fuerit. ꝛ q̃ diutiꝰ ꝛ q̃ minꝰ diu. ꝛ q̃ eq̃l'r. loq̃ndo de eo cui maxime vel soli ꝓprie ↄuenit sic eẽ mẽsurã/ẽ ip̃; p̃ᵐ moᵗ ꝙ q̃dẽ inter cetera q̃ mouent'/regularissime ꝛ velocisse mouetur/ꝛ ip̃3 moueri ꝛ tal'r vt ẽ dcm̃/ẽ oibꝰ hoibꝰ maxime notũ. quapp p ip̃m maxime pñt hoies certificari de alijs rebꝰ q̃3tus sit eaꝝ morꝰ vel qes ac ẽt duratio. Vñ pꝫ. 10. meᵗᵉ. Et motũ inq̃t mẽsurãt simplici motu ꝛ velocissimo. paruissimũ3. n.

K h̃ bꝫ tp̃s. Quapp in astrologia tale vnũ p̃mᵐ ꝛ metᵐ. motũ enim regularẽ supponũt ꝛ velocissimũ eũ q celi/ad quem alios. indicãt. Et idẽ ponit. 4. phy̆si. iuxta finẽ. ꝛ est rõ sua ea q̃ tacta est. Nec opꝫ i ipso celo ponere aliquã rẽ successiuã que sit tp̃s vt alij dñt. qnimo esto ꝙ eẽt aliq̃ talis res in ipso/ipsa nõ eẽt tp̃s vt nũc de tpe loq̃mur. Jpsa q̃dẽ ꝛ si sit/nõ est tñ multis nota ꝛ audeo dĩe ꝙ nulli. ꝛ iõ non pñt ex ea hoies de motibus ꝛ qetibꝰ alioꝝ certificari. ℭ Instãs ẽt non alia res ẽ q̃3 ipsummet mobile p̃ᵐ. ita ꝙ eadẽ res dĩ tp̃s. ꝛ instãs: nõ tñ ẽm eadẽ rõnẽ. Nã inq̃3ᵐ numeratũ ab aĩa ẽm p̃us ꝛ posteriꝰ sui motus seu qd̃ idẽ ẽ magnitudinis circa quã mouet'. est tp̃s. ℭ Per ip̃3. n. sic acceptũ possumus de mora motuũ ꝛ qetum ac durationũ in rebꝰ alijs indicare. Cũ enim ↄsiderauerit qs q̃d aliq̃d h̃ inferiꝰ incepit moueri sole aut alia determinata parte celi exñte in oppõne directa ad demĩsatã partẽ aliq̃3 terre fixã ꝛ desinit moueri eadẽ pte celi exñti opposita alteri parte terre.

L q̃d3 ꝯo aliud ꝙ sil' incepit moueri desinit moueri/eadẽ celi parte exñte opposita posteriori adhuc pti terre. sciens ꝙ celũ regulariter est motũ a p̃ore pte ad posteriorem: sta tim cognoscit/ꝙ hoc ẽ diutius motũ illud ꝯo minus diu. ꝛ si eq̃le trãsiuerint spaciũ/cognoscit ꝙ h̃ tardius/illõ velocius mouebat'. ꝛ eodẽ mõ põt cognoscere ꝙ diutius qeuit q̃d̃q3 minus diu. ꝛ q̃ res plus durauerit ꝛ q̃ minꝰ. Secũdũ hũc modũ numerãdi mobile p̃ᵐ mẽsuramꝰ alioꝝ motus per horas dies ꝛ annos. Nã si ex quo aliq̃d icipit moueri donec d̃siuat p̃ᵐ mobile ptãtũ spatiũ sit motũ dicimus ꝙ per horã illud est motũ. Si ꝯo sit cõplete reuolutũ. dicimus ꝙ per diẽ. si totiẽs vel totiens reuolutũ sit/dicimus ꝙ per septimanã/mẽsẽ vel annũ. ꝛ sic de alijs. ℭ Ad hũc intellectũ acciᵈᵐ est diffõ phi de tẽpore qua dicit ꝙ ẽ numerus motus ẽm p̃us ꝛ posterius: ꝛ post a exponit se intelligere de nũo numerato. vt sit sensus tp̃s est motũ regulariter numeratũ ẽm p̃us ꝛ posterius sui morꝰ. Dicitur nũari

M ẽm p̃us ꝛ posteriꝰ/qñ idẽ ip̃m applicat' vel opat' priori ꝛ posteriori pti motus seu ꝙ idẽ est magnitudis circa quã mouet'. ℭ Instãs ꝯo dĩ idẽ ip̃m moᵗᵉ iq̃3ᵐ ẽ hic. vel ibi determinate seu huic determinato loco vel pti magnitudinis coexistit. cui imeᵗᵉ nõ coextitit ꝛ imeᵗᵉ nõ coexistet. Vñ h̃ nomen instãs vel nũc. noiat'r sumptũ/significat ip̃sum p̃mũ mobile cõnotãdo locum cui coexistit ꝛ cũ hoc etiã cõnotauit ꝙ ei imediate non coextitit/ꝛ immediate non coexistet.

3ᵃ ꝯ. ℭ Tertia cõclusio ꝓbatur satis euidẽter ex dictis. Et quo ad primã partẽ/qm̃ p̃mum motũ ꝙ cõtinue mouet'/nõ est numeratũ ẽm prius ꝛ posterius/non p animã. igit' nec est tẽpus absq3 opatione anime. añs pꝫ/qm̃ ꝛ ipsum in se ẽ cõtinuum ꝛ cõtinue ẽt mouet'. ita ꝙ extra animã nulla discretio accidit. Si inq̃3tũ mouetur. diuiditur aũt ꝛ numeratur ẽm p̃us ꝛ posterius ab ipsa anima mõ iam p̃missõ. ↄñtia nota est ex dictis/nã ipsum nec ẽt aliq̃d aliud ↄtinue mouens põt esse tẽpus/nisi sit numeratũ ꝛ diuisum ẽm p̃us ꝛ

N posterius. ℭ Ad hoc est exp̃ssa auctas phi. 4. phy̆si. Vbi hãc ↄnem determinat ꝛ p eãdẽ rõnem. sic in arᵒ ad. q. est tactũ. ℭ Ad idẽ est auctas Cõmẽ. dñtis eodẽ li. cõᵗᵒ. 109. Dicamus ꝙ extra mẽtẽ nõ est nisi motũ ꝛ morꝰ. ꝛ tp̃s nõ fit nisi qñ mẽs diuidit motũ in p̃us ꝛ posteriꝰ. ꝛ h̃ ẽ intẽtio nñi motus. i. motũ eẽ numeratũ. Et infra cõᵗᵒ. 131. tp̃s inquit nihil aliud ẽ q̃3 p̃us ꝛ posteriꝰ in motu. sed ẽm ꝙ sunt nũata. ꝛ iõ indiget in hoc ꝙ sit in actu/aĩa. s. ẽm ꝙ ẽ p̃us ꝛ posteriꝰ nũata. h̃ sufficiãt pro nũc q2 ẽt de hoc aliq̃d dictũ est in p̃. d. 24. q. 2. artiᵒ p̃/in rñsione ad. 6. arᵐ. ℭ 2ᵃ ps ↄnis euidẽs est ex dictis in 1ᵃ ↄne. nã res extra animã durãt quo ad eẽ ꝛ quo ad moueri ꝛ qescere. ꝛ plus ꝛ minꝰ nõ p operationẽ aĩe. igit' ẽt res extra aĩam absq3 opatione aĩe ẽ tp̃s. p̃ mõ loquẽdo de tpe. ℭ Nũc ↄ̃ p̃dicta sunt mouẽda duᵃ.

Obiectiones. O

ꝛ p̃ ↄ̃ ea q̃ sunt dicta de tpe. 2ᵒ ↄ̃ ea que dicta sunt de instãti. De tpe dubia sunt. ℭ Primo nãq3 vĩ ꝙ tp̃s non sit res aliqua p̃manẽs extra animã. ℭ 2ᵒ. ꝙ nõ sit aliq̃ res extra animã. ℭ 3ᵒ. ꝙ oino nõ sit res. ℭ 4ᵒ. ꝙ nulla res creata ẽ sua duratio. ℭ Priᵐ ostẽdit'/p̃/q2 oẽ tp̃s ẽ diuisibile in ptes p̃orem ꝛ posteriorẽ quẽ nõ sunt simul. Sic pꝫ ex. 4. ꝛ. 6. phy̆. Et per Aug. 11. ↄfes. nec nõ per cõe dictũ oium. Sꝫ nulla res p̃manẽs est sic diuisibilis/naꝫ cuiuslꝫ ptes simul sunt. ℭ Nũc circa p̃dicta restat dubitare. Et p̃ quidem ꝓbat' ꝙ nulla res p̃manẽs siue mota siue qescẽs sit tp̃s. Nã omne tp̃s est diuisibile in ptes p̃ores ꝛ posteriores q̃ nõ sunt sil'. Cuiuslibet aũt rei p̃manẽtis ptes sunt sil'. igit' ꝛc. ℭ 2ᵒ. possibile ẽ ꝙ duo mobilia eq̃lia moueant' sup eq̃lia spatia vnũ velocius aliud tardiꝰ: ꝛ p ↄñs vnũ in maiori tpe alterũ in minori. Igit' nec tp̃s maius tardioris nec tp̃s minꝰ velocioris/ẽ mobile vel spatiũ cũ illa sint eq̃lia nec apparet q̃ alia res p̃manẽs sit hoc tp̃s vel illud. ℭ P̃. cũ cõiter dicimꝰ ꝙ aliq̃ mouent' ineq̃li tpe quedã in maiore q̃dã ꝯo in minore nõ intendimus significare ꝙ in maiori mobili aut spatio vel alia in aliqua re permanente maiore vel minore vel equali talia moueantur. ℭ P̃. idẽ celũ nulla re p̃manente aucta vel diminuta nouiter fcã vel corrupta aut posset moueri i maiore tempore q̃3 nunc mouetur. ꝛ sil'r posset moueri in minori. igit' tp̃s in quo nũc mouet' nõ est aliq̃ res p̃manẽs nec tp̃s ẽt in quo moueret' esset res aliq̃ p̃manens.

P ℭ 3ᵒ. Sic pꝫ ex. 6. phy̆. motus diuidit' ꝛ diuisione spatij ꝛ diuisione mobilis ꝛ diuisione tpis ꝛ iste diuisiones sunt alie ꝛ aᵉ qm̃ sup eodẽ spatio idẽ moᵗᵉ nũc maiori nũc minori tpe p̃t moueri. ꝛ sup ineq̃libus spatijs ineq̃lia mobilia eq̃li tempore. igit' tp̃s nec est moᵗᵉ neq3 spatiũ sup ꝙ est motus. nec est ẽt aliqua res p̃manens alia ab illis. igit' nõ ẽ res p̃manẽs. ℭ Quarto. ꝙ celũ non sit tẽpus probat' per Phm. 4. physico. qui opi. dicentẽ tẽpus esse sperã totius velut stultã cõtenmit. ℭ 5ᵒ/q2 si sic seq̃tur ꝙ si eẽnt plures mũdi ꝛ plures celi equal'r moti essent plura tẽpora simul. qnimo hoc ẽt de facto seq̃tur ex dictis supra/s. s. q̃dlibet corpꝰ actu motum est tp̃s. ↄñs est falsum ẽm Phm vbi supra. ℭ 6ᵒ. vl' ce

Q lum esset hora vel annus vel dies aut aliq̃d aliud tp̃s. vel q̃dlibet hoꝝ. ꝛ q̃dcũq3 detur est falsum. qm̃ sic q̃reretur ꝙ sicut celũ totũ est p̃sens/ita ꝛ tota dies vel totus annus. immo vtrũq3 cũ non sit maior rõ cur celum sit dies q̃3 annus vel ecõuerso. Sequeret' ẽt ꝙ annus non eẽt maius tp̃s q̃3 dies. nã essent idẽ. ꝛ per ↄñs non diutius viueret viuens p annum q̃3 viuẽs per diem vnicũ. Vlterius sequeret' ꝙ quicunq3 viueret per aliq̃d tempus puta per horaꝫ viueret ẽt per diem ꝛ per annũ ꝛ per seculũ ꝛ vniuersal'r p omne tp̃s. ꝛ pꝫ ↄsequentia. q2 celũ ẽm hanc viam esset q̃dlibet tempus. Et oia h̃ que sequuntur sunt absurda. Jtẽ sequeretur ꝙ tẽpus p̃teritum esset futurũ. ꝛ ecõuerso. ꝛ vtrũq3 esset p̃sens. que sunt manifeste impossia. pꝫ ↄñtia. q2 tempus preteritum fuit celũ ꝙ nunc est. ꝛ sil'r tp̃s futurũ est ipsum celũ. ℭ 7ᵒ. probat' ꝙ nulla res extra animã sit tp̃s/ꝛ hoc exp̃le.

si determinatione beati Aug.11.ɔfes.qui hoc diffuse ꝓbat ⁊ tandem concludit ꝙ tēpus est affectio animi.⁊ lōgū futurum est lōga expectatio futuri.⁊ longū p̄teritum longa memoria p̄teriti.¶ 8°.probatur ꝙ tps nulla res oino sit. sic. Nullum preteritū vel futurū est.omne tps est preteritū vel futurū.igit̄ nullum tēpus est. Sed ois res est.igit̄ nulla res est tps. Maior pȝ:q2 sic dic̄ Aug.xj.ɔfe.⁊ de se clarū est.p̄teritū iā non est ⁊ futuꝝ nondū est.⁊ ex hoc ꝓbat ipse ꝙ nec est lōgum p̄teritum nec lōgum futuꝝ. Et ifra. Si.n.ingt sunt futura ⁊ p̄terita volo scire vbi sint.ꝙ si nōdū valeo/scio tñ vbicūq3 sunt:nō ea ibi futura esse aut p̄terita sed presentia.nā si ⁊ ibi futura sunt:nondum ibi sūt. Si ⁊ ibi preterita sunt iā non ibi sunt. Ubicūq3 ḡ sunt que cūq3 sunt non sunt nisi p̄sentia.h̄ ipse. Sed ɔstat ꝙ nullū preteritū vel futuꝝ est presens:igitur nullum preteritum vel futurum est. Minor ꝓbatur:q2 vt ibidē probat Aug. nullum p̄sens est diuisibile.ɔstat autē ꝙ oē tps est diuisibile.⁊ p ɔñs nullum tps est p̄sens.igitur oē tps est p̄teritū vel futuꝝ.¶ Nono probatur ꝙ duratio nō sit ipsa res durās.v.ḡ.duratio angeli ipse angelus:q2 essentia angeli est tota simul.duratio aūt eius nō.alias nō plus durasset in fine mūdi q̄3 in p̄n° ꝙ est fl̄m.¶ Decimo ad idē. Si angelus esset sua duratio angelus esset infinitus.pȝ ɔñā:q2 sua duratio est infinita.¶ Undecimo si sic/idē eēt in angelo esse.fuisse.⁊ fore.Sed deus nō pōt destruere fuisse angeli:q2 nō pōt fc̄e q̄n angelus fuerit.igitur nō pōt destruē ei° eē ⁊ fore.⁊ p ɔñs ꝙ āgel° nō sit:⁊ p ɔñs nō pōt angelū destruē.ꝙ est erroneū.¶ 12°.tūc duratio vnius angeli nō esset maior duratiōe alterius:⁊ tunc non durasset vn° āgelus i p̄n° mūdi creat° plusq̄3 vn° q heri p̄ fuisset creatus. ¶ 13° argr̄.ꝙ p̄m̄ mobile regularis motuum:non est tēpus sm̄ ꝙ tēpus sumit̄ ꝓ mēsura.qm̄ si ip̄m non moueretur/⁊ alia corpa inferius mouerentur:ad huc mensuraremus motus eorum.igitur primuȝ mobile ⁊c̄.non est mensura. ¶ Decimoquarto ostēditur ꝙ instans non est p̄m̄ mobile.

¶ Distinctionis secunde. Questio prima.

Circa dist.2m.Quero cū magistro vtruȝ angeli fuerint creati an̄ tps vł post. ¶ Et arguit̄ p̄ ꝙ an̄.angeli nō fuerūt creati simul cū tpe neq3 post tēpus igit̄ fuerūt creati ante tps.ɔñtia pȝ.probo añs quo ad primaȝ partē dupl̄r.p̄ q2 angelus qlibet fuit creatus totus simul cum sit sub̄a impartibilis:simulq3 oēs angeli fuerūt creati nō vnus ante aliū:vt cōiter tenēt doctores.tps aūt non fuit creatū totū simul.cū oē tps sit diuisibile in partes sm̄ p̄us ⁊ posterius q̄ nō pn̄t eē simul:ac per hoc nulluȝ tempus pōt totū simul creari.igit̄ tps nō fuit simul cū angelis creatū.pȝ ɔñā:q2 impoſ̄e est aliq̄ simul fieri ⁊ vnū partibiliter:aliud x̄o totū simul:aliogn cū illud qd̄ sit partibil̄r fiat in tpe tanq̄3 in mēsura adequata.qd̄ aūt fit totū simul fiat in istāti.seq̄ret̄ ꝙ instās adequaret̄ tpi:qd̄ est impoſ̄e. ¶ Scd̄o si simul fuissent creati angeli cū tpe.igit̄ vel in eodem instāti vel in eodē tpe.nā aliter nō pn̄t intelligi aliqua fieri simul sm̄ duratione vt in ꝓpo° loqmur de simulitate. Sȝ vtrūq3 est impoſ̄e:q2 tps non pōt fieri in instāti nec in tpe:aliogn tpis esset tps in inst̄. 2° ps añtis ꝓbat̄:q2 si fuerant creati post tps.igit̄ tps fuit p̄us.aut igit̄ fuit in creatura aliq̄ corp̄ali.aut sp̄uali.neutrū est veꝝ:q2 nulla creatura corporalis vel spūalis fuit an̄ angelos dicēte scriptura Ecclesiastici p̄.p̄ oiuȝ creata ē sapientia.i.angelica nā:z vt exponit magister in lr̄a.¶ 2° arguitur ꝙ fuerunt creati post tps sic.tps fuit eternū ⁊ angeli nō fuerunt eterni ⁊ tñ sunt.igit̄ fuerūt creati post tps.ɔñā pȝ.⁊ p̄ ps añtis ꝓbatur per Aplm̄ ad Titū.vbi sm̄ lr̄am septuaginta interp̄. ait.in spē vite eterne quā promisit non mendax deus an̄ tēpora eterna. Ecce ꝙ aliqua tempora ponit eterna. Secunda x̄o pars antecedētis est certa per fidem.

Ad oppositum arguit̄ ex determinatione magistri dicentis ꝙ simul cum tēpore facta est corporalis ⁊ spiritualis creatura.

In hac.q. p̄ opȝ vidē.vtrū tps sit aliq̄ res creata:⁊ si sic q̄ res est.deinde videbit̄ de q̄sito.

Quantum ad p̄m̄ dic̄ vna opi.ꝙ tps cōiter acceptū est duratio hn̄s ex se p̄us ⁊ posteri° ⁊ ē q̄dā vera res ex̄ aiam distincta a q̄libet re pmanēte,ac ēt a motu:q sm̄ eādē opi.est ēt res distincta a pmanētib° ⁊ est de gn̄e passionis in q̄ subiectiue est ista res q̄ est tps:⁊ hoc est p se q̄ntitas hn̄s partē extra partem solū sm̄ p̄us ⁊ posterius q nō pn̄t eē sil̄:sȝ cū p̄us ē posteri° nō ē.⁊ p hāc q̄ntitatē successiuaȝ hȝ mot° in quo ē ptes sm̄ p̄us ⁊ posteri° tm̄. Ita ꝙ ista duratio seu q̄ntitas succe̊ nullo mō ē diuisibilis in ptes simultaneas:quēadmodū mot° est diuisibilis diuisibilitate mobilis in q̄ est. Sȝ tm̄mō in ptes succedētes sibi adinuicē:vt dcm̄ est. Et in q̄libȝ motu dicūt eē subiectiue aliq̄3 talē q̄ntitatē successiuā q̄ est duratio eius. Plura alia circa hāc mām ponit q̄ omitto:q2 non sunt nobis nec̄ia ad ꝓpo̊. Probat aūt p̄ ꝙ tēpus est res ex se p̄ hn̄s p̄us ⁊ posterius sm̄ duratione siue q̄ nō pn̄t eē sil̄. Primo qdē.nā in qbusdā reb° videm° p̄us ⁊ posteri° sm̄ intell̄m p̄dictū: vt pȝ in ludis agonisticis.igit̄ est aliqd in quo p̄ ⁊ p se est p̄us ⁊ posterius.isto mō. Quicqd aūt sit illud ip̄m ē tps:qd̄ pȝ p cōem animi ɔceptionē. Qm̄ ois ɔcipiēs p̄us ⁊ posterius sm̄ duratione ɔcipit tps:⁊ ois ɔcipiēs tps ɔcipit p̄us ⁊ posteri° sm̄ duratione.¶ Cōfir̄.q2 in q̄cūq3 repiuntur p̄us ⁊ posterius sm̄ duratione reperiunt̄ sm̄ habitudinē ad tps:vñ vnus mot° nō dr̄ p̄or alio:nisi q2 fuit in tpe p̄ori:nec diluuiū fuit p̄us bello troiano:nisi q2 fuit in p̄ori tpe. Prius aūt ⁊ posteri° reperiunt̄ in tpe nō per habitudinē ad aliqd aliud nisi pp ɔcomitātiā alic° alteri°.nō enim vnū tps dr̄ p̄us alio:q2 fuit in motu vel cū motu p̄ori.igit̄ tps ex se p̄ hȝ p̄us ⁊ posterius sm̄ duratione.¶ 2° ad idē. Certū est ꝙ in multis reb° inueniunt̄ p̄us ⁊ posteri° sm̄ durationē ⁊ est rōnabile q̄rere per qd vna res formal̄r ē p̄or alia. Aut ḡ oportebit ꝓcedē in ifin̄:vel opȝ dare aliqd in quo p̄ ⁊ ex se sunt p̄us ⁊ posteri° formal̄r ⁊ id qd̄cūq3 fuerit est tps. Ex h̄ aūt infert ꝙ tps est eēntial̄r ⁊ p se q̄ntitas. ꝓbat̄. Illud qd̄ p̄ ⁊ ex se hȝ ptē ex̄ ptē est p se q̄ntitas.tps ē h°.ḡ.maior pȝ ex p̄ phy.vbi dr̄ ꝙ q̄ntitati p se ɔuenit eē diuisibile in pte ex̄ parte:⁊ alijs p̄dicamētis nō cōpetit diuisibilitas talis nisi p accn̄s.minor pȝ:q2 tps hȝ p̄ ⁊ p se partem p̄orē ⁊ posteriorē:vt ꝓbatū est.ḡ p̄ ⁊ p se hȝ partē extra ptē.¶ Cōfirmat̄ p Ph̄m in p̄dicamētis q ponit tps eē q̄ntitatē ɔtinuā:⁊ Com̄.5.meta.dic̄.ꝙ tps ē per se q̄ntitas. Ex his pȝ qd̄ seq̄tur ꝙ tps nō est aliq̄ res pmanēs sȝ a q̄libet pmanēte distincta:qm̄ cuiuslibet rei pmanētis partes pn̄t simul eē. Seq̄tur ēt ꝙ est res distincta a motu:qm̄ motus nō hȝ p̄us ⁊ posteri° sm̄ duratione. vñ possum ɔcipe ⁊ opinari ingt opi.ꝙ mot° sit totus simul:vt ꝙ aliquid sub isto moueat̄ de loco ignis ad locū terre:q̄propter in dissōne motus nō ponit̄ successio nec p̄us ⁊ posteri° sm̄ duratione:de tpe aūt nō sic:vt supra pȝ.¶ Ultimo q̄ntū ad ꝓpositū ꝓbat ꝙ sit subiectiue in motu. Tēpus enim vt ꝓbatū est. est q̄ntitas:aut ḡ est q̄ntitas rei pmanētis imediate:aut rei successiue nō pmanētis.puta sub̄e vel qualitat̄ imediate: q2 si sic res pmanēs maior fieret vel minor ꝓpter ipsuȝ tēpus:qd̄ falsum ē.igit̄ q̄ntitas rei successiue.s.ipsius mot°. Hec dicta sunt lȝ sparsim a p̄dicta opi.de ipso tpe.de instāti aūt dicit ꝙ est qd̄dā indiuisibile nō durās itrisecuȝ tpi ⁊ ɔtinuās partē p̄orē cū posteriore:quēadmodū ēt imaginatur multi de pūcto in linea.¶ Hec opi.q̄ntū ad h̄ ꝙ ponit motū esse rē distinctā a mobili ⁊ a re que acqritur mobili sufficiēter:vt puto reprobata est.d.p̄ huius scd̄i.q.5. Et id̄ pro nūc ɔ̄ illud non insisto. Sȝ tm̄ mō ɔ̄ ea que dicit de tpe ⁊ instāti:⁊ pono cōtra ipsam ɔ̄nes.3°.p̄ est.ꝙ tps non est

I aliqua res nō permanēs sic diuisibilis ꝛ successiua: vt dicit
opi. 2° ꝙ supposito ꝙ motus sit res a mobili ꝛ ea que illi
acquirit distincta sicut isti putant tp̄s non est res distincta
formalr̄ inherēs motui: vt dicit opi. 3° ꝙ instās non est in
p°ꝫ. diuisibile nō durās. ❡ Primā ꝯnem probo sic. si tp̄s est ta
lis res. sequitur ꝙ aliqua res ꝛ q̄libet ēt pars eius simul ꝑ ꝛ
2ᵐ adequate est ꝛ ꝯtinue ac ꝑtibilr̄ de nouo sit. ❡ 2° sequeret
ꝙ eadē res ꝛ q̄libet ps eius sil' ꝑ fieret ꝛ corrūperet. vtra/
q3 ꝯña: ꝛ vtriusq3 ꝯñtis falsitas ac impossitas ꝓbari pñt si
cut ꝯñtiarum necītas ꝛ ꝯñtium falsitas probate sunt in ꝑ/
mis factis rōnibus duab⁹ in. q. ꝑallegata. ꝑcedētis dis. ad
probādū ꝙ motus nō sit talis res successiua: vt dicit opi.
3ᵐ ❡ Tertio ꝓbo hoc idem rōne pantiqua: ꝛ ibidē 5° loco po
T. c. 88. sita quā Phs 4° phy. adducit: nec dubiū est ꝙ demrātiue
c. 89. ꝯcludit: si ꝑ tp̄s intelligat aliqd cōpositū ex talib⁹ ꝑtibus
ꝑori ꝛ posteriori nō possibilib⁹ eē simul: sicut dicit opi. q̄ ēt
illo tp̄e: vt puto ab aliqbus sicut hodie ēt tenetur a multis
K tenebat. Arguo igit' sic. Si tp̄s esset eiusdē modi res seq̄/
retur ꝙ est aliq̄ res cōposita ex ꝑtibus q̄rū nulla est. ꝯña ē
impoe. ꝯña ꝓbat. q2 s̄m hāc imaginationē q̄libet ps tp̄is
rñ. ad est ꝑterita ꝛ futura. nulla aūt preterita vel futura ē. ❡ Ad
2ᵐ hāc rōnē rñdetur duplr̄ per defensores opi. ꝑ quidē negā/
do ꝯñs esse impoe. dicit. n. ꝙ ad eē rerū successiuarū nō
reqritur ꝙ oēs eius ꝑtes sint: nec ꝙ aliq̄ ps ei⁹ sit tota sil'
sed sufficit ꝛ reqrit' ꝙ quedā ꝑtes sint post q̄sdam ꝛ actu sit
Cō. 103. qōdā indiuisibile ꝯtinuās ei⁹ ꝑtes adinuicē: ꝛ hec solo vt
c. 88. a pħo dari: ꝛ ibidem a Com. cō. 103. ꝛ silr̄ cō. 88. vbi sol
uens ꝑdictā rōnem. ait. ꝛ deceptio est in h̄ s̄m oē: qm̄ ita ē
de motu. motus. n. cōprehēdit' sensu: ꝛ per ꝯñs. Supple ē
ꝛ nulla pars eius inq̄t Comē. est in actu: s3 quelibet ps de
mōstrata recessit. g̃ est cōpositus ex hoc qō iam defecit: ꝛ
2° rñsio. ex hoc qō nondū est. ❡ Scd̄o iterimitur propō assumpta
L in ꝓbando ꝯñtiā. s. hec quelibet pars tp̄is est ꝑterita vel
futura. Inquūt enim ꝙ tēpus ꝑsens est ꝛ cuiuslibet tēpo/
ris pñtis sunt infinite partes existētes ꝛ ꝑsentes: q2 cuiusli/
bet tp̄is pñtis sunt īfinite partes hñtes vnā ꝑteritā ꝛ aliā
futurā. ꝝ. g. annus pñs h3 infinitas ꝑtes: quarū q̄libet h3
preteritā ꝛ futurā. s. mēsem pñtem ꝛ quindenā ꝛ septima/
nam diē ꝛ horā: ꝛ sic in infinitū. nulla tñ pars tp̄is est tota
3° rñsio. simul. ❡ Tertio pōt rñderi s̄3 Aui. 2° suc sufficiētie. i ꝑr°.
Cap. 13. Nam nullā partē tp̄is esse pōt intelligi duplr̄. Uno mō ꝙ
absolute nō est. Alio mō ꝙ nō est in hoc instanti: ꝛ hoc: vt
dicit satis differūt: nec seqtur. h̄ est. g̃ est in h̄ instāti. nec eꝫ
seqtur. h̄ nō est in h̄ instāti. ergo hoc nō est. nec eni sunt op
posita eē ꝛ non eē in hoc instāti. Si ꝑ mō intelligat' falsa ē
propō que dicit ꝙ nulla ps tp̄is ē. si 2ᵐ est vera: ꝛ eodē mō
ꝯcedit' ꝙ tp̄s nō ē. nō. n. est in h̄ instāti nisi in aīa ꝛ intelle/
ꝯ rñsio/ ctu. ❡ Nulla ꝑdictaꝝ rñsionū sufficiēs est. nō ꝑ°qdē. qō ꝑ
nem. sic p3. sumo aliqō tp̄s qō dī esse ꝛ sit. a. ꝛ sit eius ps ꝑteri/
ta. b. ꝛ ps futura sit. c. ꝛ instās A F
cōtinuans istas sit. d. Cū3 igit' ______________________
M a. nō sit aliqua alia res ꝑter. b. B C D
c. d. simul: vt suppono aut si sit aliqua alia sit illa. f. nec va/
2ᵐ riatur propoᵐ: qm̄ tūc. a. supponit pro eisdē oīno pro qui/
bus supponūt oīa illa simul. arguo sic. a. est: igit'. b. c. ꝛ. d.
sunt. ꝯña declarat' in sili inducēdo. na3 seqtur. hec domus
est. igit' hic paries: ꝛ hoc tectū ꝛ h̄ fundamētū sunt demō/
stratis ꝑtibus illius domus demrāte. Silr̄ seqtur. hic ho/
mo est. igit' hoc corpus ꝛ hec aīa sunt. Silr̄ in ꝯtinuo seq/
tur. hoc bicubitū est. igit' hic cubitus ꝛ hic cubit⁹ sunt de/
monstratis illis q sunt ꝑtes eius: ꝛ vltr̄ a termino supponē
te pro aliquo toto ad oēs terminos supponētes pro parti
bus illius respectu esse existere est necīa ꝯña affirmatiue ꝛ
de pñti. Sed vltra seqtur. b. c. ꝛ. d. sunt. igit'. b. est. ꝛ similr̄
seqtur. igit'. c. est. ꝛ vtrūq3 est falsum: qm̄. b. est ꝑteritū ꝛ nō
Confir°. est: ꝛ. c. est futurū: qō etiā nō est. ❡ Cōfirmat': q2 nō obstā/
te ꝙ aīa que erit pars antichristi actu ē: q2 tñ eius aīa nō

est: q2 antichristus supponit' tā pro aīa q̄3 pro aīa: bene se/ N
quitur. aīa antichristi nō est. igit' antichrīs non est. ꝛ ex ꝑib⁹
causis h̄ ipm ꝯñs eēt veꝝ ꝛ posset inferri: si nec eēt aīa eēt
ita in ꝓposito ex pluribus causis vere dī. a. nō est: q̄3 dicat'
antichristus nō ē: qō tñ q̄libet sane mētis ꝯcedit. Nec va/
let dicere ꝙ hec vera sunt de ꝑmanētibus nō aūt de succes
siuis: tū q2 pari facilitate posset alius dicere ꝙ ita eēt ēt de
permanētibus ꝛ ꝯcedere ꝙ aliq̄ domus est cuius paries ē
ꝑteritus ꝛ tectū est futurū ꝛ fundamētū est ꝑsens: nec hoc
fortius q̄3 id poterit reprobari. Tū q2 pro qualibuscunq3
rebus termini supponāt dūmō vnus supponat precise pro
eisdē pro qbus alij supponūt: impoe est de isto affirmare
vere eē existere per propōnē de inesse ꝛ pñte ꝛ ab illis ne/
gare q̄uis ecōuerso nō semper sit ꝯñtia simplex vtputa qn̄
O nomen totius significat partes determinato mō se haben
tes. ꝝ. g. cōiunctas vel cōponentes: sicut hoc nomen hō si/
gnificat animā ꝛ corpus inuicē cōponētes: nec sic aūt eas
2° ꝯ sol. significāt noīa partiū. ❡ Scd̄o ꝯtra eādē solonem. si noīe
ꝑmā. tp̄is significet' aliqō tale cōpositū seqtur ꝙ nullū tēpus est
pñs. igit' nullū tēpus est. ꝑma ꝯña p3. q2 nullū pñs diuidi
Cap. 16. tur in ꝑteritū ꝛ futurū. vnde Aug. 11° ꝯfes. ait. ꝙ si qd intel
Hic attē ligitur tp̄is ꝙ in nullas iam vel minutissimas momētorū
de ꝙ au partes diuidi possit id solu3 est ꝙ ꝑsens dicat' ꝙ cū ita ra/
gu. si af/ ptim a futuro in ꝑteritū trāsuolat vt nulla morula extēda/
firmat a tur. nā si extēditur diuidit' in ꝑteritū ꝛ futurū: ꝑsens autē
liqō pñs nullū h3 spatiū. hoc ipse. Ex hac aūt ꝯña Aug. v3. si aliqd
idisi°: s3 temporis est ꝑsens ipsum est indiuisibile: seqtur ꝙ h̄ ē ꝝa.
ꝯdicitōa/ nullum ꝑsens diuiditur in ꝑteritū ꝛ futurū: ꝛ per ꝯñs nul
liter loq lum tēpus est ꝑsens: alioqn aliqō tēpus non h3 partē ꝑo/
tur: ꝙ si rem ꝛ posteriorē: qō repugnat supradictis eoꝝ. p3 igit' pri
aliqd est ma ꝯña: ꝛ scd̄a ꝓbatur per eundē ibidē. vbi ait sic. Si eni
pñs ip3 sunt futura ꝛ ꝑterita volo scire vbi sint: ꝙ si nondū valeo:
ē idisi°. scio tñ vbicūq3 sunt nō ea ibi futura eē: aut ꝑterita: s3 ꝑsen
Cap. 19. tia. nā si ibi futura sunt nōdum ibi sunt. Si ibi ēt preterita
P sunt iam non sunt ibi: vbicūq3 ergo sunt nō sunt nisi pñtia.
hoc ipse. s̄m Aug. igit' si aliqd est ipsum est pñs. igit' si ali/
quid nō est pñs ipm nō est: ac per hoc si nullū tēpus est ꝑ/
sens nullū tp̄s est. ❡ D. Qō dicit' ꝙ ad eē successiuorum
Confir°. sufficit ꝙ quedā eoꝝ ꝑtes sint post quasdā: non ē aliud di/
ctu q̄3 ꝙ sufficit ꝙ alique eius ꝑtes fuerūt ꝛ alique future
sint: ex hoc aūt nō vere pōt dici ꝙ cōpositum ex vtrisq3 sit:
aut ꝙ aliqd extra sit cōpositū ex vtrisq3: sicut p3 cuilibet sa
ne mētis. Nō enim intelligibile ē: ꝙ ex his que penit⁹ ni/
Confir°. hil sunt aliq̄ vera entitas integret' aut partialr̄ ꝯstet. ❡ D.
Qō addit rñsio de ꝯtinuatione earū partiu3 ad instās qō
actu est nō ē intelligibile: qm̄ qō oīno nihil ē nulli enti vel
nō enti ꝯtinuari aut copulari pōt. Alioqn vna longa cho
rea posset fieri de hircoceruis et tragelaphis et chimeris
rñ. Bur. qō absurdissimū est. ❡ Ad hoc rñdet dictus doctor ꝙ nō
ens qō nunq̄3 fuit ens: nec vnq̄3 erit ens nulli copulat': tñ
nō ens qō aliquando fuit aut erit ens pōt alicui copulari.
ꝯ Burl. ❡ Cōtra ꝑ: q2 s̄m hoc sequeret' ꝙ possibile esset vnā albe
Q dinem corruptā vel annihilatā ꝛ vnā causandam ꝯtinua/
ri ꝛ copulari alicui ꝛ eē vnā albedinē numero: qō nullus
diceret. Scd̄o ꝯcesso dicto eoꝝ: adhuc habet' propositū:
qm̄ tēpus ꝑteritū sumptū ꝑd intellectū eoꝝ: non solū non
est: sed nec vnq̄3 fuit nec fuit possibile esse. silr̄ nec futurum
vnq̄3 erit nec est possibile ipsum eē. igitur nō ē possibile ta/
lia alicui copulari. p3 ꝯña per rñsionē. probo añs sicut ꝓ/
Cap. 16. bat Aug. vbi supra ꝙ ꝑteritū tp̄s nunq̄3 fuit longum. Ar
guo itaq3 sic. si tēpus ꝑteritum vnq̄3 fuit: aut fuit dum fuit
ꝑteritū: aut dū fuit pñs: aut dū fuit futurū: nō dū fuit ꝑteri
tum: q2 eadē rōne nūc eēt verū dicere ꝙ tp̄s ꝑteritū ē: nec
dū fuit pñs: q2 ipsum nunq̄3 fuit pñs: q2 impoe ē aliquod
tp̄s esse pñs: alioquin aliqō tēpus esset indiuisibile: nec ēt
dum fuit futu. ū: q2 eadē rōne veꝝ eēt dicere ꝙ tēpus nūc
futurū est qō nō dicit: per idē probat' ꝙ futuꝝ tp̄s nunq̄3

A eritq: nec erit dū erit futurū:nec dū erit pñs:nec dū erit pteritū:ꝛ pz pbatio fil'r. ¶ Et ex hoc forti⁹ pōt rō formari ꝙ tps nō sit aliq̄ talis res:qꝛ sequeret' ꝙ eēt aliq̄ res cōposita ex nō entib⁹ ꝛ ipossibilib⁹ eē:qḋ null⁹ dicē ōberet. Qḋ aūt addūt de pħo nō est ſm itētionē ei⁹: vt patebit infra. Solo ēt Cōmē. nec ex istātia quā iducit valet:qꝛ eā pbat' ꝙ mot⁹ nō sit aliq̄ talis res c⁹ nulla ps est:sic pbat' de tpe. nec ēt ex auc̄te valet p eis. nā ipsi volūt ꝙ mot⁹ ꝛ ēt tps sicut de ipso nūc loqmur sint ṽe res ad quoꝝ eē nihil facit aia. Cōmē. aūt statī subdit ꝙ talia nō hñt eē cōpletū ſʒ eē eoꝝ cōponit' ex actiōe aie in eo qḋ est i eis eē alaꝫ:vel igit' ꝯdicūt Com. vel Com. alr accipit tps q̄ ipsi:ꝛ p ꝯñs non eis suffragat' ṽbū ei⁹. Qḋ ṽo dicit Cō. deceptionē eē in h ſmone itelligēdū est:ꝙ in eo est ōceptio. si p ipm qs intēdit absolute pbare tps nō eē sic itēdebāt illi quoꝝ addu⸗cūt rōnē. nō āt est ōceptio si qs itēdit p eā pbare ꝙ tps nō est aliq̄ res ſm se a pmanētib⁹ distīcta ꝯposita ex his q̄ nō
B sūt:nec ex h ꝯ⁹ifert' p⁹ vt patebit:qꝛ tps est ṽa res: ꝛ tñ nō est talis res:ipsi tñ qꝛ nesciebāt vidē cuiusmodi res eēt nisi eēt talis q̄lis dicta est:ꝛ talē nō eē poss̄e certissime cōclu⸗
ꝯ2ᵐ fol. debāt:ab⁹ negabāt tps eē:ꝛ i h erat ōceptio. ¶ Scḋa solutio ēt nō valet:eo ꝙ expsse ſtm assumit. vz ꝙ tps aliqḋ ē
xiᵒ li. ꝯf. pñs. opp^m. n. iā hitū est p Aug. Et itez h pbat' rōe eiusdē
cap. 16. ibidē. volēs. n. pbare ꝙ n̄ pt eē aliqḋ pñs tps lōgū: pbat ꝙ nullū tps pōt eē pñs supposita. l. imaginatiōe tpis p dicta:ꝯ quā tñmō laborat rō ei⁹:vt pz ꝯsiderāti. p āt pbat ꝙ cētenariū annoꝝ nō pōt eē pñs. deīde ꝙ nec ann⁹ vnus ꝛ qꝛ ei⁹ ṽba clara st̄ ꝛ in forā argumētatiōis ōbite posita ea tñmō recito. Uide inqt saltē vtrū q agit' annus ipse sit pñs. Et ei⁹. n. si pm⁹ agit' mēsis futuri sunt ceteri. si scḋs iā ꝛ pmus pterijt:ꝛ reliq nōdū sunt. ḡ nec ann⁹ q agit' tot⁹ ē pñs:ꝛ si nō tot⁹ est pñs nō ann⁹ est pñs. duodeciz. n. mēses ann⁹ est:quoꝝ qlz vn⁹ mēsis q agit' ipse pñs est. ceteri aūt
C pteriti aut futuri. Quāq̄ neq3 mēsis q agit' pñs est. Sed vn⁹ dies si pm⁹ futuris ceteri. si nouissim⁹ pterij ceteri. Si medioꝝ qlibet iter pteritos ꝛ futuros. ꝛ subdit. sed discutiam⁹ ēt ipm:qꝛ nec vn⁹ dies tot⁹ est psens. nocturnis. n. ꝛ diurnis horis oib⁹. 24. explet'. quaꝝ pma ceteras futuras hz nouissima pteritas. Alique ṽo iteritaꝝ añ se pteritas post se futuras ꝛ ipsa vna hora fugitiuis particulis agit'. qcquid eius euolauit pteritū est:qḋ ei restat futuꝝ:ꝛ ideo ꝯcludit. si qḋ itelligit' tpis ꝙ in nullas iā vl' minutissimas momentoꝝ ptes diuidi possit illḋ solū ē qḋ pñs dicat' ꝛc. vt supra recitatū est. Ecce ꝙ patēter illa solo reprobat' in auc̄te Aug. ꝛ ei⁹ valida pbatione:q̄ i hoc fundat' ꝙ nullū tps est totū pñs:ꝛ si nō totū pñs:nec ipm est pñs:cui⁹ pbatio est:qꝛ ipm est oia illa quoꝝ qḋlibet est pars ei⁹:ꝛ iḋ dicit ad pbationē illi⁹ ꝯñie vltime. duodeciz. n. mēses an
D nus est. Et aduerte ꝙ in pdicta ꝯña sumit hūc terminū to
Confir. t⁹ syncathegoreumatice. ¶ D. Qua rōne ann⁹ dr̄ pñs. vz qꝛ hz partē pteritā ꝛ futurā copulatas ad istās qḋ actu ē: eadē rōne ꝛ cētenariū ꝛ millenariū:ꝛ ēt ipm seculū ſm ꝙ seculū accipit' p toto tpe pñtis vite ab initio mūdi vsq3 ad finē pōt dici pñs:qḋ null⁹ diceret q itelligeret qd signat h
ꝯ3ᵐ fol. vocabulū pñs. ¶ Solo quoq3 Aui. ēt isufficiēs est:qm̄ q̄litercūq3 debeat itelligi aliqd eē in h instāti vel nō eē mihi lomin⁹ eē actualr siue nūc psentialr:vt distinguit' ꝯ fuisse ꝛ fore ꝛ nō eē vtrūq3 opponunt':nec est poss̄e ꝙ de eodez ṽe affirmet' esse p ṽbū de psenti. ṽbi gra dōo hoc est ꝛ ṽe neget' esse nūc psentialr:vt ṽe dicat' h nō est actualr:vel nūc psentialr. p hāc. n. enūtiationē q̄ absolute affirmat' eē dat' itelligi:ꝛ ita eā qlibet capit ꝙ illḋ nūc psentialr ꝛ actualr est. Cū demōstratiue sit ꝯclusuz ꝙ nulla talis res q̄lē fingit opi. ē psentialr ꝛ actualr: nec̄io ꝯcludit' ꝛ euidēter ꝙ
4ᵐ arg. nulla talis res est:ac p h tps ē eiusdē modi res. ¶ Quar
ad ꝯnez to pncipalr ad ꝯnē arguit' sic. poss̄e est tps eē nulla re non pmanente existe. igit' tps nō est res nō pmanēs eēntialr habēs pus ꝛ posteri⁹ q̄ nō psit eē sil'. ꝯña est euidēs. pbo añs

E Poss̄e. n. est saltē p potentiā di absolutā deū ponē vnū corp⁹ i vno loco nullā aliā rē ab ipso corpe locato ꝛ loco creando vel ꝯseruādo:cū ipsa libere ꝛ ꝯtingēter cāet ꝛ ꝯseruet q̄cūq3 rē cāt vl' ꝯseruat:ꝛ sil' cū hoc nullā aliā creādo poss̄e est ꝙ ipse imediate illḋ corp⁹ ponat in alio loco:ꝛ sic deiceps sic actualr nūc fit qn̄ vnū corp⁹ de vno loco transfert' ad aliū sine gēte media. Hoc āt posito ꝯstat ꝙ tale corp⁹ pus erit i loco ppinqori q̄ in remotiori:ꝛ per ꝯñs erit
Confir. tps. ¶ Cōfirmat'. sumant' duo corpa: quoꝝ vnū de facto mouet' veloci⁹ ꝛ alteꝝ tardi⁹ si nō est aliq̄ talis res nō permanēs ppo^m hī. si est poterit de⁹ coagere vtrūq3 motori ad acqsitionē loci nō coagēdo agēti alicui ad actionem talis rei successiue seu nō pmanētis. Hoc aūt posito ꝯstat ꝙ corpus qḋ nūc veloci⁹ mouet':tūc ēt mouebit' ꝛ citi⁹ ōueniet
R̄nsio ad finē eq̄lis spatij:ac p h i tpe miore. igr erit tps. ¶ Forte diceret' ad hoc ꝙ casibus pdictis datis nec vnū corpus pus erit in loco ppinquiori q̄ in remotiori:nec vnuz erit
F citi⁹ vel pus in fine spatij q̄ aliud:qm̄ sicut nihil pōt eē albū nisi sit in eo id qḋ est eēntialr albedo: sic nihil pōt esse hic vel ibi prius alio duratione ꝛ aliud posterius nisi in eis sit illud qḋ eēntialr est prius ꝛ posterius seu duratio habens ex se prius ꝛ posterius. In casibus aūt predictis
ꝯ rn̄sionem. nō esset talis res. igit' ꝛc. ¶ Contra hoc:qꝛ qua facilitate tu dicis ꝙ in illo casu corpus nō erit pus in vno loco q̄ in alio neq3 erit tps. eadē tibi dici pōt:ꝙ nūc de facto non est tēpus nec aliqd est alio pus ſm durationē:qm̄ non plus nūc cōstat nobis de aliqua tali re q̄ tunc cōstaret. nā quecunq3 percipimus nunc in corporibus motis:tūc etiā perciperemus. cū igit' nunc cōcedamus tēpus esse ꝛ vnū corpus pus duratione eē i vno loco q̄ in alio. ꝯcedēdū est ēt
G ꝙ tūc eēt si tūc esset ꝛ nō esset res aliq̄ nō pmanēs:ita etiā nūc dōm est esse:alioquin irrōnabilr ponit' talis res alia.
5ᵐ pn̄le ¶ Quinto si tēpus sit talis res sequit' ꝙ est possibile duo corpora a. ꝛ b. simul icipere moueri:ꝛ a. moueri tñ p vnā horā. b. aūt mille annis vel tpe eq̄li tēpori mille annoꝝ cōtinue:ꝛ tamē simul pmo desinere moueri cū ipso a. ita ꝙ nec a. pus qesceret q̄ b. nec b. diutius mouebit' q̄ a. ꝯñs h est absurdissimū:ꝛ ꝯñtia declarat'. Nam siue tps sit res successiua distincta a motu vt isti dicunt siue sit idipsuz ꝙ motus:dū tñ sit res taliter successiua a permanentibus distincta totū motū qui causaret' a. b. in mille annis si moueret' sup aliquo spatio ppria vi coagēte deo. iuxta eūdem cursum posset deus ppria virtute causare cū omni suo accidente tam cito q̄ cito a. mouebit'. cū in q̄tacunq3 velocitate mouebit' ꝛ voluerit possit velocitare motum b. ꝛ cuiuslibet corporis. h aūt posito sequit' ꝙ in motu b. erit tēpus mille annoꝝ si nō distinguatur:ꝛ per ꝯñs b. mouebit' annis mille:ꝛ tñ sil' inciperet ꝛ simul desineret moueri cū
H ipso a. ¶ Ista rō directe pcedit ꝯtra illos q in q̄libet motu ponūt ppriū tēpus. Sed ēt ꝯtra eos qui tñ in motu celi vel ipm motū celi ponūt tempus:efficaciter reduci pōt. Nā oēm motū qui de facto causabit' in celo per spatium mille annoꝝ posset deus in celo cāre in spatio vni⁹ hore. nā quotiēs celū reuoluet' in mille annis ab eodē pūcto in idē pūctū totiēs posset ipm reuoluere in spatio quo nunc vertitur per. 24. partē sui circuitus. Unde stāte vniformitate motus alicuius horologij ꝙ nunc in vna hora tot lineis mouet':dū rota horologij mouebitur precise per tot lineas poterit deus totiens cōplete voluere celū:quotiēs de facto vertetur in mille annis ꝛ easdem numero partes motus in celo causare cum eiusdez oib⁹ accidētibus. Scḋ uerso posset ꝯña declarari ponendo ꝙ de⁹ motū a. vel celi q de facto causabit' in vna hora causaret in spatio mille annoꝝ:qḋ vtrūq3 posset cū quelibet motū possit in q̄tacūq3 proportione tardare. Huiur rōnis ṽtute:q̄uis aliter posuit Aug. vbi supra i d pbandum ꝙ motus celi nō est tps cap. 24.

cuius pcessus directe pcedit. supposito q mot⁹ aliq̃ talis res sit extra in celo. ¶ Scdam 2né pbo p sic. si tps sit res inherés motui possibile erit p potētiā diuinā aliqd ve mo ueri sine tpe seu nullo tpe exñte. pz: qz qōcunqz subm pōt deus sine accñte suo 2seruare. poterit g quelibet motum exñtē 2seruare nullū tps 2seruādo: qd si faceret corpa ve mouerent: qm in eis eēnt veri motus: 7 tñ nullū eēt tps. falsitatē 2ñtis pbo: qz si aliqd moueret ve 7 pphe loquen do de motu ve successiue 7 nō sil' acqreret vel pderet eam rē fm quā moueret: seu partē acqreret post ptē: 7 sic prez pus 7 partē posteri⁹: qd sine tpe eē nō pōt: vt ēt ipsi cōce/ dūt. ¶ Cōfirmat' p Cōmē. 3⁹ phy. dicētē q mot⁹ nihil aliō est q̃ gñatio partis post partē illi⁹ pfectiōis ad quā tēdit igit' in motu ē pus 7 posteri⁹. ¶ Ad hāc rōnē forte dice/ rēt: sicut pz ex supra recitatis: qd verū est q in motu ē pus 7 posteri⁹: sz h nō 2uenit sibi ex se 7 eēntial'r: sz p aliqd si/ bi ihērēs. vñ dicūt se posse 2cipere 7 opinari q mot⁹ sit to/ tus sil': vt q aliqd subito moueat' de loco ignis ad locum terre: ĝpropter si mot⁹ fieret sine accidēte sibi inherēte nō hēret in se pus 7 posteri⁹. ¶ Cōtra. ipossibile est aliqd eē motū nisi sit actus entis in potētia fm q in potētia: 7 per 2ñs nisi aliq̃ ps ei⁹ sit adhuc acqrēda mobili: 7 alia aliq̃ ei⁹ est acquisita. igit' ipossibile est q aliqs motus sit totus si/ mul: vñ quāuis sit possibile q aliqd subito trāsferat' d lo/ co ignis ad locū terre: illa tñ trāslatio nō eēt mot⁹ si pone ret: sed eēt mutatio idiuisibilis cui non 2ueniret diffinitio mot⁹ pmissa sicut nō 2uenit gñoni indiuisibili fm Cōmē. 5 phy. Et ex h vlteri⁹ sequit' q nullus pōt ve 2cipere aut opinari aliqd eē motū 2cipiēdo ipm totū sil' eē actū mo/ bilis. ¶ Cōfirmat': qz eēntiale ē motui vt sit act⁹ ipfect⁹ 7 admixt⁹ potētie: sic in pcedēti di. q. 5. copiose pbatū est. ¶ P. Si oēs ptes mot⁹ possent sil' eē. igr mot⁹ est de nūo pmanētiū: qd tñ isti negāt. ¶ 2⁹ pn' sic. si mot⁹ est subz tpis: aut tot⁹ ipe est subm ei⁹: aut aliqd ei⁹: 7 si sic: aut diuisibile aut idiuisibile. nō. n. al'r pōt itelligi q sit subz ei⁹. nō pōt di ci p⁹. tū qz nihil est i motu nec in re aliq̃ extēsa idiuisibile mō illo. vt patebit i sequētib⁹. tū qz esto q eēnt talia idiui sibilia nō est rō cur poti⁹ sit subiectiue in vno ei⁹ idiuisibili q̃ in alio. igit' vel in nullo vel in oībus. Et eodē mō pbat' q nō sit in aliq̃ pte motus diuisibili pcise: 7 loquor de diuisione fm diuisionē mobilis 7 partes simultaneas: q si tñ daret' adhuc iferret' incōueniēs inferēdū: si ponat' vl timū vz q sit in toto motu: tūc sequit' q tps erit diuisibile in partes simultaneas: 7 fm lōgū latū 7 pfundum: 7 alia pars tpis celi erit in oriēte: alia in meridie: alia in occidē/ te: qd isti pfus aipnant'. ¶ Tertiā 2nē pbo p sic aut in/ stās si est talis res idiuisibilis nō durās est subiectiue in ip/ so mobili aut in aliq̃ accñte ipsi⁹ mobilis: si in mobili cum mobile pdat ipm igit' mutat' ab ipso: aut igitur diuisibilr aut indiuisibilr. nō diuisibilr: qz istās ponitur idiuisibile. Itez qz sequeret' q aliq̃ ps istātis duraret p tps: qd negāt igit' indiuisibilr: 7 si sic igit' sil' mutat' ab instāti 7 mutatuz est ab eo. Aut igit' sil' mutatū est ab eo: 7 mutatū est ad ip suz: aut pus mutatū est ad ipz 7 postea mutatū est ab eo: si dicat' p⁹ igit' istās sil' est genitū 7 corruptū: 7 est 7 nō est: si pus est mutatū ad ipm igit' durat per tps. ¶ Ad h ēt pñt applicari oēs rōnes supra facte in. d. p. q. 5. ad pbādū q nō sit dare mutata eē nō pmanētia: vt aliq opinant'. Nec posset qs dicere q mobile nō mutat' ad instās nec mutat' ab eo: qz nō est itelligibile q mobile pus sit in potētia ad habēdū aliq̃ entitatē: 7 post habeat illā actu: aut e 2: pus hēat 7 postea nō habeat: 7 tñ nō mutet' ad illā 7 mutet' ab ipsa cū nō sit aliud mutari fm aliq̃ entitatē q̃ fm ipsam al'r se hēre post q̃ pus. ¶ P. De trāsieñs ex nō esse alicui⁹ in eē eiusdē aut 2 mutat' fm illōd: vt pz ex 5 phy. ¶ Con/ firmat': qz eadē facilitate posset dici q in acq̃sitione rei p manētis vel pditione subm nō mutat': qd nullus diceret q

vocabulis in sua significatiōe vti vellet. Si vo dicat' q ē subiectiue in aliquo accidēte ipsi⁹ mobilis: aut in accñte per manēte: aut in accñte nō pmanente. Si p⁹ dicat' arguit' 2 sicut iā est argutū. Si i accidēte nō pmanēte. Aut diuisibili fm extēsionē 7 diuisionē partiū simultanea: p̃t aut indiuisibili fm totalē diuisionē: neutrū pōt dici: qz si eēt in accñte di/ uisibili ipm instās eēt diuisibile fm lōgū latū 7 pfundū: qd magis ab eis reputādū est icōueniens q̃ q tps sic sit diuisibile vel saltē nō nun⁹. illud aūt oino reputāt ipossi/ bile. igit' 7 h. ¶ P. Cū fm op. pdcā instās 2tinuet partez pteritā tpis cū futura 7 tps nō hēat ptes tales simultane as stabit qd fm quā suā prez istās 2tinuet partē tpis: 7 nō erit rō potior p vna q̃ p alia. Si dicat' q est in accñte idi uisibili: vt forsitan dicerent q est subiectiue in mutato eē: qd est indiuisibile fm extēsionē h est falsum: qz tūc eēt querē dū de subito ipsi⁹ mutati esse. aut. n. est idiuisibile aliqd ip sius mobilis: 7 pz q nō: qz nō est rō pp̃ter quā vnū idiuisi bile mobilis. v. gr̃a. celi sit subm mutati eē poti⁹ q̃ aliud: 7 p 2ñs vel est in quolibet idiuisibili celi 7 p 2ñs est extē/ sum cū nullū corpale accidēs possit eē totū in diuersis pti bus subi: vel in nullo. Aut subm mutati eē est ipm celū: 7 p 2ñs ipm est diuisibile sicut 7 celū: ac per hoc 7 istās cui subijcit': 7 redit' ad illud qd putāt incōueniens. vz q istās habeat ptes simultaneas distātes fm situ. ¶ 2⁹ si instās ē eiusmodi res. seqt' q in quolibet tpe instātia plura fm rē 7 eēntiā distīcta sibi succedāt: nec idē ipm instās fm se qd fuit pus sit posteri⁹. pz 2ña: sz 2ñs est expsse 2 determina tionē phi. 4. physi. q. de vnitate vel pluralitate instātium in tpe morā. in pn' illius tractat⁹ ait. Ipm aūt nūc est sicut idē: est vo sicut nō idez: fm qdez. n. q in alio 7 alio est. alte rū est: h aūt erat ipsi nūc inquātū qōcūqz ens ipsum nunc idez est. Ecce q nūc est aliud 7 aliud fm q est i alio 7 alio loco: sz inquātum est qōdam ens fm se sic ē idez 7 nō aliō post aliud. ¶ Cōfirmat': qm vbi mouit qōnē pdictā pba/ uit q esset idez instās: qz aliogn istās corrūpet': 7 tūc vel qñ est vel in instāti sequente 7c. vt ibi pz. 7 istā rōnez nulli bi soluit: nec alia eā fuit: nisi qz ei⁹ 2nē tāq̃ verā approba uit 7 eam demonstratiue cognouit concludere. ¶ Viso q̃ res nō est tps 7 que res etiā nō est instans. videndum est que res vtrūqz hoꝝ est. Et q̃tū ad h pono 2nes. 3. ¶ Pri ma est. q tps est aliq̃ res. hāc pbo sic. tps est creatura di. igit' tps est res. 2ña pz. pbat' añs auctē Aug. in de gen. ad lrām in pn': vbi ait. Illud certe accipiendū est in fide et si modū nr̃e cognitionis excedit: oēm creaturā habere ini tiū tēpusqz ipm creaturā esse: ac per hoc ipsuz habere ini tiū 7c. Itē. xi⁹. cōfes. in locis pluribus dicit deuz esse tem poꝝ creatorem. ¶ 2⁹ arguit per articulū Parisieñ. 199. di centem q euum 7 tempus nihil sint in re: sed tm̃ in aie ap phensione error. ¶ 3⁹ rōne sic. oē per qd metimur mo ras 7 diuturnitates omnes motuū est aliq̃ res. tps est hō. g 7c. minor pz ex cōi locutione 7 conceptione hominū de tpe. Id enim dicimus vnū motū alio diuturniorem: qz sit in tpe maiori: 7 alium minus diuturniorem: qz in tpe minori: 7 aliū equē: qz in tpe eq̃li peragit'. maior pbat'. nā ipso celo cōtinue moto metimur alios mot⁹ vt inferius declarabi/ tur. ¶ Scda 2 est. q nece est si aliqd mouetur tps esse: 7 si tēpus est aliqd moueri: ita q vtraqz harum copulatiua rum est ipossibilis. aliqd mouetur 7 nullū tps est. Tēpus est 7 nulla res mouet'. Prīa ps pbat' auctē phi. 4. physi. cap. peñ. dicētis. Manifestū est q oē qd mouet' necesse ē in tpe moueri. ¶ Itē ex intētiōe Aug. ipse siqdē. xj. 2fes. expsse dicit. q si nullus eēt mot⁹ corpoꝝ celestiū 7 h rota figuli moueret' adhuc eēt tps. Ampli⁹ in de geñ. ad lrām in pn' vult q mot⁹ creature spūalis. v. gr̃a. angeli vl' aie humane cū cogitationib⁹ mouet' sine tpe eē nō pōt. 7 idē di cit. 12. de ci. dei. Vñ vtrobiqz 2cludit q si añ celū 7 terrā fuerūt āgelici mot⁹ fuit ēt tps. ex qb⁹ pz manifeste q sz ipz

Marginalia: I; 2⁹2; Cō. 4.; Rñsio; K; 2 rñsio/ nem.; Cō. 21.; Cōfir⁹.; L; 2ᵐ; 3⁹2; M; T. c. 7.; Confir⁹.; N; O; 2ᵐ; t. c. 104.; T. c. 90.; P; 2⁹ po h. articul i.; p⁹2; 2ᵐ; 3ᵐ; Q; 2⁹2; t. c. 129.; Cō. 24.; ca⁹. 24.; cap. 15.

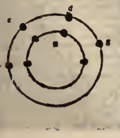
A 2ᵐ ipoſſe ē ſine tpe aliqd moueri. ℂ Et idē ꝓbat rōne eiuſdē i locis ꝑallegatis. nā ipoſſe ē eē ꝑus ꝛ poſteri⁹ q̄ nō ſunt ſil ſiue añ ꝛ p⁹. qn ſit tp̄s. Et neccē ē ſi aliqd mo' eē ꝑus ꝛ poſteri⁹: vt dic ꝛ ꝓba'ᵐ ē ſtatī l ſcōa ꝯne ꝯ opi. recitatā. ḡ ꝛc.

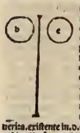
C ℂ Scōo idē ꝓbatur rōne ꝑbi vbi ſup̄ ſtatim. Nā ſi aliqd mouet' vel velociter vel tarde mouet'. igitur ſi aliqd mouetur in tpe: ꝛ ꝑ ꝯñs tp̄s eſt. pꝫ ꝯñā: qꝛ velox diffinitur eē ꝙ in pauco tpe multū ꝑtranſit. ℂ Forte poneret' calūnia circa ꝑmā ꝯñam q̄ eſt. ſi aliqd mouet' vl' velociter vel tarde mouet'. diceret'. n. ꝙ ſi ſolū vnū mobile moueretur/ nō moueret' velocit' neqꝫ tarde: qꝛ nihil dr̄ velocit' moueri niſi in comparatione ad aliud: ꝙ tardius vel minus velociter mouetur. ℂ Dōm ꝙ ſiue aſſumptum ſit verꝫ ſiue nō rō non ipedit'. tū qꝛ ſi duo mouerētur/ vel eq̄ velociter vl' vnū alio velotius moueret': ꝛ ꝑ ꝯñs vel in tpe eq̄li vel maiori vel minori. ac ꝑ hoc tp̄s nō eſſet. Sed ꝯſtat ꝙ nō minus vnū illoꝝ moueret' in tpe: ſi ſolū moueret' q̄ꝫ ſi aliō ſecū moueat'/ q̄ꝫuis nō moueret' i tpe eq̄li: aut maiori vel minori q̄ꝫ aliud. ℂ Vꝫ. poſito ꝙ vnū ſolū moueret': aut ſuper

B ſcōaꝫ medietatē ſpatij moueret' eq̄ velocit' vel magis aut minus q̄ꝫ mouebat' ſup ꝑmā. ꝛ tunc eodē mō ꝓcedit arᵐ. ita ꝙ q̄ꝫuis ipm non poſſet ad aliud mobile cōpari ipſummet tñ motum ſup vnā partē ſpatij: pōt cōpari ad ſeipſuꝫ motum ſup aliā: mō premiſſo: ꝛ ſtat ratio ꝑbi. ℂ Scōam partē concluſionis ꝓbo ꝑ auctoritate Aug. 5. ſup Geñ. ad lr̄aꝫ de paruis. vbi ait. ꝙ ſi mot⁹ null⁹ eēt vl' ſpūalis vl' corꝑalis creature q̄ ad ꝑſens ꝑteritis futura ſuccederēt. nullū eēt tp̄s oino. Si āt hec ꝯñā bona ē. oppoſitū ꝯñtis nō eſt poſſe ſtāri: ꝛ ꝑ ꝯñs hec copulatiua eſt ipoſſibilis: all qō tp̄s ē ꝛ nullus mot⁹ eſt: ꝛ qꝛ ſequit' nihil mouet'. igit' nullus motus eſt. ꝛ cui repugnat ꝯñs repugnat añs. igit' hec ēt ē ipoſſibilis. nihil ſeu nulla res mouet' ꝛ aliqō tempus eſt: qō erat ꝓbādū. Itē. 12. de ciui. dī. vbi nulla creatura eſt ingꝫ cuius mutabilib⁹ motib⁹ tpa ꝑagant': tpa oino eē nō poſſunt.

C Ad hoc eſt ēt auctoritas ꝑbi. 4. phyſi. vbi expſſe dicit: ꝛ conat' oñdere ꝙ ſine motu tp̄s eē nō poteſt. Idē ēt vult. 8. phy. vbi ꝓbat ꝙ ſi tp̄s fuit eternū ꝛ motus fuit eternus: qm̄ vt ait. ſi tp̄s eſt neceſſe eſt motū eē: ſi qdē tp̄s eſt paſſio q̄dā mot⁹. ℂ Tertia ꝯ eſt. ꝙ corp⁹ ꝯtinue ꝛ regulariter motū eſt tp̄s. hāc ꝓbo ſic. oē ſm qō poſſum⁹ metiri moras motuū ꝛ q̄etū ac ēt durationes reꝫ. i. cognoſcere q̄ꝫdiu res mouet' aut q̄eſcit vel durat eſt tp̄s. Sꝫ corpus ꝯtinue ꝛ regulariter motum eſt hꝫ. ḡ ꝛc. maior pꝫ ex his q̄ cōiter hoies loquunt' de tpe. dicim⁹. n. eū motū eſſe diuturniorē ſeu illud diuti⁹ moueri qō maiori tpe mouet': ꝛ illud minus diu qō minori tpe: ꝛ illud eque qō tpe eq̄li. Eodē mō dicim⁹ de quiete. ꝛ ſilr̄ de duratione reꝫ. nā eaꝫ magis vl' plus durare q̄ lōgiore tpe ꝛ que breuiori min⁹: ꝛ equalr̄ que eq̄lita ꝙ oia hec nos tpe mēſuramus ꝛ nō ꝑ aliqd aliō: ſicut pꝫ: ꝛ ꝑ ꝯñs oē cui iſta ꝯueniūt ē tp̄s. Minor declat'.

D Si. n. ſit aliqō corpus qō ꝯtinue ꝛ regulr̄ moueat' qs h ſciēs ꝑt ꝑ ipm menſurare ꝛ cognoſcere de alijs q̄ꝫtū moueant': ꝛ qō diuti⁹ qōqꝫ min⁹ diu. Sit. n. a. corpus qō qs nouit regulariter moueri: ꝛ ſint. b c. corpa mota: quoꝝ qō diutius moueat' velit noſſe applicādo ꝑ ꝯſiderationē: ſeu cōparādo vtrūqꝫ ad ipſuꝫ. a. ꝛ vidēdo ꝙ. b. incipit moueri dū. a. eēt i tali loco demſato. v. g. d. ꝛ ꝯtinue motū ē q̄uſqꝫ. a. ꝯuenit ad aliū locū puta. e. ꝛ tūc dēſinit moueri. c. vō icipiēs ēt moueri. a. exñte in. d. motū ē ꝯtinue donec. a. ꝯuenit ad locū remotiorē a loco. d. q̄ꝫ eſt locus. e. vꝫ ad locū. f. vel eꝫ. c. incipiēs moueri. a. exñte i loco ꝑori ipſo. d. i. remotiori. a. loco. e. verſus partē a q̄ mouet'. a. motū eſt vſqꝫ ad. e. ſtatim nouit ꝙ. c. diutius motū eſt q̄ꝫ. b.

E Et ſi vtrūqꝫ incepit moueri. a. exiſtēte in. d. ꝛ vtrūqꝫ etiā deſinit moueri. a. exiſtēte in. e. cognoſcēs h dicit ea eq̄liter ſeu eque diu eſſe mota. Et eodē modo ſi. b. incipiat moueri: a. exiſtente in. d. ꝛ. c. icipiat moueri. a. exiſtente in. e. vel in alio q̄cunqꝫ loco ſm ꝙ viderit hoc vel illud deſijſſe moueri. a. magis vel minus: aut eque diſtante a loco in quo erat dum hic incepit: q̄ꝫ a loco in quo erat dum aliud incepit moueri cognoſcit vtrum eque diu mota ſint: ꝛ ſi

F non ꝙ diutius: quod non poſſet niſi. a. per vtraqꝫ ſpatia fuiſſet continue ꝛ regulariter motum. Per hunc modum certificamur de mora motuum aliorum per horologia: ꝛ etiam celeſtia corpora: ꝛ ita poſſemus per alia: ſi qua continue ꝛ regulariter mouerentur: ꝛ ea ſic moueri notum nobis eſſet. Per ſimilem modum poſſumus metiri ꝛ cognoſcere q̄ꝫdiu res tēporalis aliqua durat: aut q̄ꝫdiu quieſcens quieſcit: ꝛ que plus ꝛ que minus ꝛ que equaliter. ℂ Ex hoc pꝫ. ꝙ ad cognoſcendum predicta non eſt oportuna aliqua res diſtincta a mobili ꝛ motu: ꝛ ceteris rebus permanentibus qualem hi (de quibus ſupra memoratio facta eſt) fingunt: quinimmo ſi aliqua talis eſſet nullo prorſus modo vtilis eſſet ad ſic aliorum motus vel quietes: ſeu etiam durationes menſurandum: eo ꝙ omnino latens ꝛ prorſus ignota vel ſaltem minus nota ſit q̄ꝫ

G oporteat ad habendum hꝫ notitias de alijs: per ignota enim nullus valet aliquid menſurare. Propter iſtam eandem cauſam motus ipſe proprie acceptus. i. res que continue acquiritur motu ſeu moto non eſt tempus. nam frequenter non eſt talis res nota: aut minus q̄ꝫ neceſſe ſit ad habendum eiuſmodi notitias de alijs: patet de motu celi ꝛ horologioꝝ. Ipſa vero mobilia manifeſtiora ſunt motibus: ꝛ ideo per ipſa potius menſuramus: ac per hoc ipſi mobili verius conuenit eſſe tempus. Uerum quia eſſe menſuram maxime conuenit vnitati: ꝛ conſequenter numero ꝛ exinde alijs inquantuꝫ modo aliquo reducuntur ad numerum vel ad vnum ſicut patet. 10. meta. Unde ꝛ quantitas continua ſeu magnitudo non eſt menſura: niſi ad numerum vel ad vnitatem reducta: ad vnitatem quidem ſi ſit minima ſaltem ſm inſtitutionem: vt ibidem dicitur: quomodo. verbi gratia digitus ad numerum aut vt palmus qui tot digitis conſtat. aut vlna que continet palmos tot vel tot in numero determinato: ꝛ niſi ſic eſſet nu-

D merata per palmos: ꝛ palmus per digitos tanq̄ꝫ per vnitates non eſſet menſura: neqꝫ proprie vlna diceretur ſm ꝙ vlna ſpecies eſt menſure: que tamen diſcretio vel numeratio: non neceſſe eſt: vt fiat per realem ſectionem partiū: ſed ſufficit ꝙ per ſignificationem anime: vt in primo. diſtinctione. 24. q. 2. in reſponſione ad vltimum argumentū eſt dictum. Quia inquam ita eſt: ꝛ ipſum motum eſt in ſe continuum: ꝛ continue mouetur: nec eſt tēpus vel mēſura talis. vt dictum eſt: vt eſt hoc vel illud corpus ſed vt mouetur: neceſſe eſt vt ipſum ſic aliquo modo numeretur ꝛ reducatur ad numerum: numeratur autem non ſm ſe: ſed ſm prius ꝛ poſterius ſui motus. Cōſiderat' nāqꝫ vt fuit in loco priori: ꝛ vt eſt in loco poſteriori: ꝛ vt ex priori continue ꝑ mediū venit ad poſteriorē: ꝛ tūc dicim⁹ eē tp̄s. Et h ē qō dicit Phs 4° phy. vbi ait. ꝙ tunc dicim⁹ fieri tp̄s q̄ñ ꝑoris ꝛ poſterioris in motu ſenſu percipimus: determinamus aūt accipiendo aliud ꝛ aliud ipſum ꝛ mediū ipſorū

Marginalia: cap. 7. — cap. 15. — t.c. 114. — t.c. 130. — 3° 2 — t.c. 2. ꝛ 3 — t.c. 100.

J alter⁊:cū.n.extrema medij intelligim⁹:⁊ duo dicat aīa īpa: vt h̄ qdē prius:illō v̄o posteri⁹:tūc ⁊ hoc dicim⁹ esse tp̄s.
Cō.100. Hoc inquā.s.mobile. Et iō qd̄ ibidē dicit Cōmētator. Et seqt̄ ex hoc sermone q̄ motus diuisus p duo instātia prius ⁊ posterius est ipsum tp̄s. Intelligēdū est p ꝯcomitantiā: tm̄:vt sit sensus.motus diuisus ⁊c̄. est tp̄s.i.cū motus est sic diuisus:tūc est tēpus:⁊ hoc innuunt satis allegata verba Phi. Qd̄ amplius confirmatur ex alijs q̄ paulo post subdit.nā data diffinitione tp̄is.ait.nō ergo motus tēpus est:sed fm̄ q̄ numeꝝ hꝫ motus.i.sed tempus est illud fm̄
T.c.101 Cō.101. q̄ tēpus hꝫ numeꝝ.⁊ Cōmēta.ibi exponēs ait.q̄ tp̄s nō est motus:sed fm̄ prius ⁊ posterius est nūerus motus.i. numerat per suas partes priores ⁊ posteriores.cōstat aūt q̄ solū mobile est illud fm̄ q̄ numerat̄ mot⁹ fm̄ suas partes priores ⁊ posteriores:numeratur aūt modo supra exposito. ¶ Diffinitio igit̄ tp̄is data a Pho.vꝫ numer⁹ motus fm̄ prius ⁊ posterius:vbi:vt subdit accipit̄ numerus
K numeratus. Uel est intelligēda per cōcomitātiā mō predictoꝝ:ita q̄ hec ꝓpositio tēpus est numerus motus fm̄ prius ⁊ posterius:equivaleat isti.tēpus est q̄si motus est numeratus fm̄ prius ⁊ posterius. Uel mot⁹ pro re mota sumatur:sicut frequēter sancti ⁊ phi loquētes de motu hoc nomine motus intelligunt rē motā:⁊ tūc est sensus est numerus mot⁹.i.est motū numeratū fm̄ prius ⁊ posterius: nā cū ipsuꝫ motū accipit̄:vt in hoc loco priori:⁊ vt in hoc loco posteriori:⁊ sic pluribus per cōsiderationē applicatur ipsuꝫ pluries replicat̄:⁊ ex hoc ad sensuꝫ Phi: quodāmō
t.c.104. numerat̄.vñ in sequēti caplō dicit. Qꝫ illō qd̄ fert̄ est ideꝫ ⁊ numeratur fm̄ prius ⁊ posterius: ⁊ dat exēplū de corisco q idē exñs fm̄ q̄ alibi prius ⁊ alibi posterius: dicitur
Cō.104 quodāmodo esse alter.⁊ Cōmē.ibidē.dicit q̄ cū trāslatuꝫ
L accipitur per se erit vnum:⁊ cū recipit̄ in respectu ad loca diuersa in qbus est apud suā trāslationē erit diuersuꝫ fm̄ prioritatē ⁊ posterioritatē ⁊ accidit ei numerus. Et infra dicit q̄ translatū numerant̄.i.multiplicatur per prius ⁊ posterius:quod nō potest intelligi:nisi modo p̄dicto. Et fm̄ alterā predictaꝝ expōnū exponēde sunt oēs auctoritates dicētes q̄ tp̄s est motus. Sciēdū aūt:q̄ sicut sentētialiter ponit Aug.11.de ciui.tempus dupliciter pōt sumi.s.cōmu-
cap.15. niter ⁊ proprie. Primo modo sumpto tēpore oē continue motū quocūqꝫ genere motus moueat̄ est tēpus: qd̄libet enim huiꝰ numeratū ab aīa pōt esse mēsura more motus ⁊ gerꝰ in alijs fm̄ sensuꝫ prius positū. Secūdo aūt modo sola corpora celestia cōtinue mota dicunt̄ tempora. vñ sic ait.cū dñs illa instituit dixit:⁊ sint in signa ⁊ in tempora:⁊ in dies ⁊ in annos. Itaqꝫ fm̄ ipsa tanq̄ per ea que cōmuniter oībus sunt nota moueri:⁊ semp:⁊ ēt regularius cete-
M ris generaliter oēs de quātitatibus moraꝝ motuū ⁊ quietū ac durationū tēporaliū reꝝ iudicāt. Et iō vt dicit Aug. ipsa vsitata ⁊ proprie tēpora appellant̄. Uerūtamē taꝫ in p̄mo q̄ꝫ in secūdo modo sunt gradus:quoniam ⁊ aliorꝫ motorum ea que mouent̄ localiter:⁊ ex his etiam q̄ circulariter:vt horologia magis ꝓprie dicūtur tempora:quoniam verius sibi competunt ꝯditiones mensure i. tēpore tanq̄ꝫ manifestius ⁊ regularius motis. Item inter corpora celestia primū mobile maxime ꝓprie dicitur temp⁹ eo q̄ ceteris velocius ⁊ regularius omniquaqꝫ mouetur: ⁊ ideo per ipsum de ceteris iudicatur:⁊ ideo dicit Phs.10.
T.c.4. metaphy. Qꝫ mensurat motum simplici motu ⁊ velocissimo:paruissimum eni hic hꝫ tp̄s q̄propter in astrologia tale vnū est principiū ⁊ metrū:motū enim regularē suppo-
Cō.4. nūt ⁊ velocissimū eū q celi p quē alios iudicāt. vbi Cōmētator exponit.d.idest ⁊ ponūt motū simplicē qui est velocissimus oium motuū mēsurā per quā mēsurant oēs motus ⁊ iste motus est motus celi diurnus:tempus eni isti⁹ motus est minimū oium tempoꝝ:⁊ subdit:⁊ ideo mensurant motū orbiū stellaꝝ p ipsum motū:q est p̄ncipiū oium motuū. Per motū aūt celi intelligūt ipsuꝫ celū motū ꝯstat
N enim q̄ motus celi non pōt esse talis mensura:vt supra dictū est. Et h̄ modus loquēdi plurimū vsitatus ē apud au-
T.c.55. t.56. ctores. Unde scd̄o de gn̄atione.cap̄ penultimo. vbi Phs dicit q̄ allatio que circa obliquū circulū est cā gn̄ationis ⁊ corruptionis per allationem intelligit ipsum celum allatum:qd̄ pꝫ per causam quam paulopost reddit. ait enim contingit enim quādoqꝫ longe fieri:quādoqꝫ prope:in eq̄li v̄o distātia ente in eq̄lis erit motus. Quocirca si in accedēdo ⁊ in prope esse generat ⁊ in recedēdo:⁊ in lōge fieri idipsum corrumpit ⁊c̄. constat autē q̄ mobile ipsum est illud qd̄ aduenit ⁊ fit ꝓpe ⁊ recedit ⁊ longe fit similr̄ per allationē:circa obliquum circulū intelligit celū oblique latū:⁊ ad hūc modū multa dicta sanctoꝝ ⁊ philosophoꝝ
O loquentium de motu ⁊ tempore accipienda sunt. De instanti v̄o dico q̄ potest etiā accipi dupliciter.s. cōmuniter ⁊ ꝓprie. Primo modo omne qd̄ mouet̄ est instans. Scd̄o modo primū mobile instans est ita q̄ eadem ipsa est res instans ⁊ tempus:hec tm̄ duo nomina nō sunt synonyma nec eandem rem fm̄ eandē rationem significant. vbi sciendum q̄ tēpus significat mobile cōnotādo ipsum fuisse in loco in quo non est:⁊ esse in loco in quo imediate non fuit nec imediate erit: ⁊ imediate fore in loco in quo non est: ita q̄ de nullo vere dicitur q̄ est tempus nisi hec sint v̄a de ipso. Instans v̄o significat ipsum idem mobile connotando locum in quo est:⁊ cū hoc etiā cōnotando q̄ imme diate in illo loco nō fuit:⁊ imediate in eo non erit. Et pōt sumi instans cōiter:sicut de tēpore dictū est:⁊ maxime ꝓprie sumptū instans est ipsum mobile primū. Qꝫ autē in
T.c.103 stans sit mobile ipsum: patet per Phm̄ in verbis contra
P opinionē aliā allegatis.quibus ait. q̄ ipsum nunc fm̄ q̄ in alio ⁊ alio est alterū:inquātū autem qd̄cūqꝫ ens est idē est:constat autem q̄ solum mobile ipsum est illud qd̄ idē fm̄ se existēs est prius in alio ⁊ posterius in alio .ergo fm̄ intentionē Phi ipsum mobile:qd̄ mouet̄ est nunc seu instans. ¶ Circa predicta sunt dubia:⁊ p̄mo contra primaꝫ
ꝯ p̄ᵐ ꝯ. cōclusionē. videtur eni q̄ nulla res sit tēpus:q̄m nulla res cōponitur ex his que non sunt vt assumebat̄ contra aliaꝫ opinionē:sed omne tēpus componitur ex his que nō sunt ergo ⁊c̄. ꝓbatur minor:q̄m omne tempus diuidit̄ in prius ⁊ posterius:siue in preteritū ⁊ futurum:nec p̄teritū: neqꝫ futurꝫ est:vel arguitur sic nullū tempus est.omnis res est. igitur nulla res est tēpus:minor est nota. probat̄ maior. q: nullum tēpus preteritum est.⁊ nulluꝫ tempus futuruꝫ est.igitur nullū tempus est.antecedens pꝫ:⁊ ꝯña probat̄. q: omne tēpus est preteritū vel futurū. ¶ Scd̄o Cōmen.
2ᵐ Cō.88. Q T.c.103 4° phy.dicit.q̄ nulla pars motus est in actu: ⁊ subdit q̄ motus est cōpositus ex hoc qd̄ iam deficit:⁊ ex hoc q̄ nōdū est:⁊ idē dicit eē de tēpore:simile etiā videt̄ Phs dicere in illo caplō. Et sicut motus. vbi soluit rōnem probantem tēpus non esse:sed constat q̄ nulla res cōponit̄ ex his que nō sunt. quare ⁊c̄. ¶ Tertio ꝯ p̄mā partē scd̄e cōclu-
3ᵐ ꝯ 2ᵐ ꝯ. sionis arguitur:q: possibile est aliqd moueri ⁊ nō esse numeratū fm̄ prius ⁊ posterius sui motus:igit̄ possibile est aliquid moueri ⁊ nullū esse tēpus. probat̄ ꝯñtia ex dictis supra. videlꝫ q̄ tēpus est numerus numeratus ad intellectum ibi datum. ¶ Quarto cōtra aliam partē eiusdē cō-
4ᵐ clusionis arguit̄.q̄ sit possibile tēpus esse ⁊ nullā rē moueri:q̄m possibile est eē prius ⁊ posteri⁹:que nō sunt sīl:⁊ nullā rem moueri.igitur possibile est tēpus esse ⁊ nullā rē moueri. ꝯñia pꝫ:q: impossibile est esse prius ⁊ posteri⁹: quin sit tēpus:vt in ꝓbatione p̄me partis eiusdem conclu-
P̄ sionis assumptū est. Sed ꝓbo antecedens tripl'r. ¶ Prio q̄m possibile est q̄ nihil moueat̄:⁊ tm̄ aliqd subito mutetur. sed impossibile est q̄ aliqd subito mutet̄ q̄n prius fuerit sub vno opposito:⁊ posterius sit sub altero:⁊ per ꝯñs
1°. sint prius ⁊ posteri⁹ que nō sunt simul. ¶ Scd̄o. nā posset

A de⁹ destruere oēm creaturā: quo posito posset creare vni-
cam aiam: ꝛ illam creatā posset annihilare. Dis ꝑcise po-
sitis nullus eēt motus seu nihil moueret. Et tñ illa aia nō
sit eēt: ꝛ nō eēt. Sȝ ꝑus nō esset ꝛ postea esset: ꝛ iteꝝ postq̄
4 fuisset nō esset. ¶ Tertio. qꝛ constat ꝙ deus creauit aiam
Ade ꝑusq̄ aiaȝ Abrae: ꝛ si nulla res vnq̄ fuisset mota ita
potuisset hāc ꝛ illaȝ creare: sicut creauit. vȝ nō simul vtrāq̄
sed illā pri⁹ istā posteri⁹. ¶ Confirmat. qꝛ casu posito deo
creāte aiaȝ Ade loquēdo stricte de creatione: vt distingui
tur a ꝯseruatiōe. hec copulatiua fuisset vā. aia Ade creat:
ꝛ aia Abrae creabit: ꝛ iteꝝ dō creāte aiaȝ Abrae hec fu-
isset vā. aia Abrae creat: ꝛ aia Ade creata fuit: ꝛ nō creat
ꝛ sic daret prius ꝛ posterius: ꝛ ꝑteritū ꝛ futuꝝ ꝛ presens.
5 ¶ Quinto ꝯ eandē partē eiusdē ꝯnis arguit sic. pōle est
B oia mobilia qescere. igit possibile est tp̄s esse: ꝛ nihil mo-
ueri: antecedēs pȝ loquēdo de possibili ꝑ potentiā dei ab-
solutā: vt in oibus ꝑdictis accipit possibile. ꝯña pȝ etiā:
qꝛ sicut illō qō mouet: mouet in tpe: ita ꝛ oē qō qescit in
6 tpe qescit. ¶ Sexto. ꝯ tertiā ꝯnē arguit. ꝙ nō oē continue
motū sit tp̄s: qꝛ tūc eēnt plura tpa simul: ꝛ silr ꝙ angelus
7 ꝛ aia eēnt tpa q̄dā quoꝝ vtrūq̄ incōueniens vr. ¶ Septi-
mo. Phs reprobat tā opionē dicētē ꝙ tp̄s est mot⁹ totius
q̄ dicētē ꝙ est sphera ipsa mota. igit ꝑm ipsum tp̄s maxi-
8 me ꝑprie dictū nō ē p̄mū mobile ꝯtinue motū. ¶ Octa-
uo ad idē: qm̄ sequeret ꝙ q̄cūq̄ mouent in eq̄li: imo in eo-
dē tpe mouent: ac per hoc nihil velocius alio mouet aut
tardi⁹: pȝ ꝯña. qꝛ oium est idē mobile primū. Et ꝑ idē seq-
tur: ꝙ que hactenus mouebant: mouebant in eodē tpe: in
quo nūc mouent: que nūc actualiter mouent: ꝛ ꝙ in eodē
tpe vixerūt q olim fuerūt: ꝛ q postea: ꝛ q nūc. v. grā. Adā
Abel ꝛ Abraā ꝛ Isaac: ꝛ nos q actu viuimus: ꝛ oia hec
9 sunt absurda. ¶ Nono. Si p̄mū mobile est tp̄s: aut est
C dies: aut annus: aut aliqō aliud tp̄s: ꝛ qꝛ non est maior rō
de vno q̄ de alio. Seqt ꝙ ipsum est oia hec: sed istud ab-
surdum est: qm̄ tūc nec annus excederet mēsem: nec mēsis
diē: nec dies maior esset q̄ hora: quinimo nō eēt aliō ann⁹
q̄ dies: aut q̄ hora: ꝛ sic qui vixit per vnā diē: vixit ēt per
vnū annū: qnimo per mille annos: ꝛ vlr per omne tp̄s: qō
10 nullus etiaȝ stultus diceret. ¶ Decimo. p̄mū mobile mo-
uet in tpe: ꝛ nō mouet in seipso. Itē ipsum posset nec auctū
nec diminutū moueri i minori tpe: ꝛ ēt in maiori: sicut pla-
ceret deo. nā posset ꝛ velocius ꝛ tardius moueri: ꝛ ꝑ ꝯña
11 ipsum nō est tp̄s. ¶ Undecimo. sunt plures auctoritates
dicentes ꝙ tp̄s est accidens: ꝛ passio primi motus: primū
12 aūt mobile: nec est accidēs: nec passio alicuius. ¶ Duode-
cimo arguit. ꝙ ipsum nō est istās: qm̄ tūc tp̄s esset instās:
ꝛ ꝑ ꝯña quecūq̄ fiūt in instāti fierēt in tpe ꝛ eꝯ: ꝛ quecūq̄
13 mouerent in tpe mouerent in instāti. ¶ Tertiodecimo ad
tc. c. 92. idē per rōnē Phi 4° physi. nā sequit ꝙ q̄ fuerūt in millesi-
D mū annū fuerūt in eodē instāti: cū his que fuerūt in cētesi-
mū: ꝛ ꝑ ꝯña fuerūt simul: ꝛ silr sequit ꝙ q̄ erūt cras simul
erūt cū futuris in fine mūdi: ꝛ nō prius illis: pȝ qꝛ erūt in
eodē: amplius ex eodē sequit ꝙ ꝯdictoria erūt vā sil. Nā
si sor. nūc est alb⁹ ꝛ cras erit niger. hec in istāti ꝑsenti ē vā.
sor. est alb⁹: ꝛ cras erit vā: ꝛ in istāti sor. nō est alb⁹: ꝛ si ce-
14 lū sit instās erit in eodē instāti vā: ꝛ ꝑ ꝯña sil. ¶ Quarto-
tc. c. 91. decimo per aliā rōnē eiusdē: qm̄ tūc nō essent plura instan-
tia in tpe: sed vnū tm̄. hoc aūt est falsum. nā cuiuslibet tpis
finiti sunt duo termini: ꝛ nō vnus tm̄. tp̄s aūt instātib⁹ ter-
minat. Cōfirmat. qꝛ cōe dcm̄ est ꝙ aliqd fit in vno instan-
ti: ꝛ aliud in alio instāti: ꝛ ꝙ plura imo ifinita istātia sunt
15 in tpe q̄ nō eēnt vā si p̄mū mobile eēt istās. ¶ Quītodeci-
cap. 21. mo Aug. 2° cōfes. expresse videt velle ꝙ nec tp̄s nec instās
sint ex aiaȝ. Sunt. n. inqt hec tria in aia: q̄dā ꝛ alibi ea nō
video: ꝑsens de ꝑteritis memoria: ꝑsens de ꝑteritis ꝯtuit⁹
ꝑsens de futuris expectatio. Et qꝛ vt dixit in caplō 18°. id
solū qō oino indiuisibile est ꝑsens dici pōt: pȝ ꝙ ꝑ presens

E intelligit instās: sic igit tā tp̄s q̄ instās in aia sunt ꝑm ipm
igit p̄mū mobile qō est res vā extra aiam nō est tp̄s neq̄
Rn° ad primū. instās. ¶ Rn̄deo ad p̄ᵐ nego minorē. Ad ꝑbationē cū dr.
oē tp̄s diuidit in prius ꝛ posterius ꝛc. Dōm ꝙ accipiēdo
prius ꝛ posterius q̄ nō sunt simul: sicut vr assumere ꝑba-
tio in sua ꝑprietate est simplr falsa. vā tm̄ est in sensu queȝ
hñt ex ea doctores: ꝛ q recte illos itelligūt. Ubi sciēdū est
ꝙ prius ꝛ posterius: aut ꝑteritū ꝛ futuꝝ nō sunt cogitāda
tāq̄ partes cōstituētes essentiā illā q̄ dr tp̄s. nā hoc ē pror-
sus ipossibile: vt supra ꝑbatū est: sed accipienda sunt ꝑm
esse fuisse ꝛ fore ꝛ negationibus mutuis eiusdeȝ mobilis
ꝯtinue moti. nō dico aūt esse vel fuisse aut fore simplr: sed
esse hic vel ibi aut tale vel tale: seu alio modo: ꝑm quē pōt
dici aliqd moueri. vbi grā. in eo qō ꝯtinue mouet locali-
ter. oē nāq̄ tale fuit alicubi vbi nō est: ꝛ ē alicubi vbi ime-
diate nō fuit: nec imediate erit: ꝛ imediate erit alicubi vbi
nō est: ꝛ loquor de loco prio qui nō dr locus corpis rōne
partis eius. Qō g̃ dr tp̄s diuidi in ꝑteritū ꝛ futurū: sensus
F verus est: ꝙ mobile cōtinue motū ꝑ qō mēsuram⁹ moras
motuū ꝛc. ad intellectū supra datū fuit alicubi vbi nō est:
ꝛ imediate erit vbi nō est. Similr tp̄s diuidit in pri⁹ ꝛ po-
sterius. i. mobile cōtinue motum ꝛc. Alicubi fuit prius ꝛ
alicubi posteri⁹: ꝛ silr sic nō exponendum est de mobili
moto ꝑm aliquā spēm motus. Et qꝛ hoc nomē instās nō
cōnotat ista iō ipsum dr idiuisibile. ¶ Ad aliā formā que
fit ad idē. Rn̄deo negādo maiorē illaȝ. Nullū tp̄s est. Ad
ꝑbationē si ꝑprie accipiat preteritū ꝛ futurū. vȝ vt distin-
guunt ꝯ ꝑsens. cōcedo añs: ꝛ nego cōsequentiā ꝛ illā pro-
positionem assumptam ad eius probationeȝ. vȝ hanc. oē
tempus est preteritum vel futurum. nam sua contradicto-
cap. 21. ria est vera. quinimo ꝑm Aug. 11. cōfes. scdo etiam cōtra-
ꝛ. 29. ria est vā. vȝ h nomen tp̄s est ꝑteritū vel futuꝝ. dicit. n. ꝙ
nō ꝑprie dr tpa sunt tria. ꝑteritū ꝑsens ꝛ futuꝝ: ꝛ ꝙ ꝯsue-
tudo abutit h dicere: ꝛ est rō eius: qꝛ nec futura sunt nec ꝑ-
Ad 2ᵐ. terita. Qō aūt nō est: nō est tp̄s. ¶ Ad 2ᵐ dōm. ꝙ ꝑ tanto
Cōmētator dicit motū ꝛ tp̄s cōponi ex eo qō iā defecit: ꝛ
ex eo qō nōdū est: qꝛ illō qō ꝯtinue mouet: ꝛ est tp̄s ime-
G diate fuit: vbi nūc nō est ꝛ imediate erit vbi nondū est: nec
Ad 3ᵐ aliud ipse ꝛ Phs itelligēdi sunt voluisse dixisse. ¶ Ad 3ᵐ
dōm. ꝙ numeratū pōt duplr accipi. s. ꝑm actū ꝛ ꝑm potē-
tiā ꝑximā ꝛ ꝑpinquā: ꝛ qō isto scdo mō est numeratū ma-
tc. c. 102 gis ꝑprie dr nūerale q̄ numeratū. vtrūq̄ tm̄ ꝑm Phm 4°
physi. numeꝝ dicimus. tp̄s igit pōt accipi vel ꝑ eo qō est
tc. c. 100 actu numeratū ꝑm prius ꝛ posterius: quō accipit Phs ēt
cū dicit: ꝙ ipōle ē tp̄s esse: si aia nō sit: nā quāuis tp̄s pos-
sit eē nō existēte aia: nō tm̄ tp̄s pōt esse tp̄s aia nō existēte.
Et iō hec copulatiua est ipossibilis. tp̄s est. ꝛ nulla aia est.
sicut ꝛ hec. numeratū. i. qō numeratur ab aia est. ꝛ aia nō
est. Et sic optime ꝑbat argumentum: sed nō sic accipio in
ꝯne illa scda: ꝛ pōt ēt accipi ꝑ eo ꝙ aia pōt sic numerare:
H ꝛ sic accipio in ꝯne illa: ꝛ ita ēt accipiūt auctoritates indu-
cte ad ꝑbationē ipsius: ita ꝙ nomine tpis itelligat aliqd
qō pōt ab aia numerari ꝑm prius ꝛ posterius motū: ꝛ ꝑ
ipsuȝ sic numeratū pōt metiri durationē: seu morā alteri⁹
vt supra dcm̄ ē: ꝛ ꝯ hūc intellectū nō procedit ratio.
¶ Posset ēt dici ꝙ q̄uis nulla aia eēt adhuc mobile ꝯti⁹
motū eēt i° mō actu numeratū a dō ꝛ ꝑ ꝯñs eēt tp̄s ꝛ men-
sura alioꝝ: nō qua actu mēsuraret: qꝛ ꝑ̄pe loq̄ndo ds nul-
lā mēsurat rē ꝑ aliquā aliā qm̄ nulla est sibi igta. ꝑ̄pe aūt
nō dr qs aliqd mēsurare nisi illō sibi fuerit igtū q̄ 2ᵐ eēt ꝛ hāc
notitiā ꝯᵐ acqrat ꝑ aliō sibi notū. Sȝ eēt mēsura ꝑ quā.
Ad 4ᵐ ¶ Ad 4ᵐ nego añs: ꝛ ꝯcedo pōle eē ꝙ aliqd subito mute-
tur: ꝛ nihil moueat ꝑprie loquēdo: ꝛ ꝙ si ita eēt illud nō
pri⁹ eēt sub vno opposito q̄ sub alio: nec tm̄ sil sub vtroq̄
vbi aduertendū est: ꝙ ipossibile est aliqua duo cōparari
ꝑm prius ꝛ posteri⁹: nisi per cōparationē ad aliqō tertiū.
Unde duaꝝ medietatū eiusdē magnitudinis neutra est al

I tera prior: nisi in cõparatione ad aliqđ aliud: cui q̃ est pro
pinquior est prior: q̃ remotior dr̃ posterior. In motu ẽt
nulla pars dr̃ altera prior: nisi per cõparationẽ ad illđ ex
quo incepit motus: ꝛ silr̃ in tẽpore: vt dicit Phs 4° physi.
t.c.103. est prius ꝛ posterius per cõparationẽ ad nũc: ꝫ ecõtrario
t.100. in preteritis ꝛ futuris: vt ibi declarat: ꝛ silr̃ 5° meta. caplo
te.c.16. de priori. Si ergo nulla res moueret̃ cõtinue ꝛ eẽt lapis ali
qs albus: ꝛ deus subito destrueret eius albedinẽ ꝛ in ipso
cãret nigredinẽ: aut esset in oriente ꝛ subito locaret̃ in oc/
cidente nõ vere diceret̃ ꝙ prius fuisset albus ꝛ posterius
niger: nec prius in oriente: nec posterius in occidẽte: eo ꝙ
K nõ daret̃ aliqđ aliud: ad qđ posset sm̃ pdicta taliter cõpa/
rari: gnimo si talis cõparatio deberet esse oporteret ꝙ eẽt
aliquoꝝ pluriũ in cõparatione ad terminũ ex quo muta/
retur: ꝛ tunc nõ esset mutatio subita: sed motus cõtinuus
seu diuisibilis. ¶ Ad scđaꝫ ꝓbationẽ eiusdẽ antecedẽtis:
Ad 2m dico illo casu posito: ꝫ eẽt veꝝ dicere ꝙ illa aĩa nõ fuit pri
us: non tamen vere diceretur ꝙ ipsa prius non fuit: ꝛ po/
stea fuit: ꝛ postq̃ꝫ fuit nõ est: sed bene diceret̃ ꝙ si tempus
fuisset ꝛ esset ipsa: ipsa prius nõ fuisset ꝛ postea fuisset ꝛc̃.
ꝛ hoc patet: q2 nõ aliud hec significaretur cũ diceret̃ ipm̃
prius fuisse: vt in ꝓposito loquimur de priori: q̃ꝫ si diceret̃
fuisse in tẽpore priori: ꝛ vtiq3 si tẽpus fuisset ipsa in illo tẽ
pore fuisset. Si autem ponat̃ tp̃s nõ fuisse ipsa non fuit in
priori tpe: ꝛ per ꝯñs: neq3 fuit pri⁹. Huic cõsonat Aug. 11.
cap.14. cõfes. vbi sententialiter negat deũ prius fuisse q̃ꝫ creaturas:
loquẽdo de prioritate tẽporis: ꝛ hoc iđ q2 tp̃s ante creatu
rã fuit. Unde ẽt dicit ꝙ deus nõ precedit tẽpore tẽpora: sꝫ
L eternitate. Huic ẽt simile est. Sicut si nullus esset locus ꝛ
eẽnt tm̃ tria corpa. a. b. c. nullũ esset prius alio sm̃ locum.
Si tñ esset locus eis non mutatis. b. esset prius sm̃ locuꝫ.
ipso. c. in cõparatione ad. a. q2 esset in loco priori: ꝛ. c. esset
posterius. Et in cõparatione ad. c. b. esset pus ꝛ. a. poste/
rius. ¶ Per idẽ pꝫ: quid sit dr̃m ad tertiã probationem.
Ad 3m Ad cõfirmationẽ que ingerit aliqualem difficultatem ex
eo ꝙ verbũ consignificare videtur tempus: vt dicit Phs
primo periher. dico ꝙ si verbum in enuntiatione cathe/
gorica significet tp̃s: vt ex ea inferatur alia similis cũ ad/
uerbio illius tẽporis. v̄. grã. si dicatur sor. est albus. igitur
sor. nunc est albus. ꝛ sor. fuit albus igitur sor. prius fuit al
bus: tunc in casu dato negande sunt ille copulatiue. Si
vero non sic liceat inferre: sed conditionaliter tantum. v̄bi
grã. sor. fuit albus. igitur si tempus fuit sor. pri⁹ fuit alb⁹:
cõcedendum est antecedens: ꝛ neganda est consequentia.
qua dicitur: ꝛ sic daretur prius ꝛ posterius ꝛc̃. ꝫ daretur
verbũ preteriti temporis ꝛ futuri. ¶ Ad 5m nego ꝯsequen
Ad 5m tiã. ad ꝓbationem dicenduꝫ: ꝙ quãuis omne qđ quiescit
quiescat in tẽpore: non tamen est cõsequẽtia simplex: si ali
quid quiescit ipsuꝫ quiescit in tempore: vnde si preter deũ
essent tm̃ corpora ꝛ nullum moueretur. constat ꝙ nullum
M tempus esset: ꝛ per consequens nullũ quiesceret in tempo
Ad 6m re: ꝛ tamen multa quiescerent. ¶ Ad 6m dicendum ꝙ tem
pus potest accipi duplr̃. cõmuniter. s. ꝛ specialiter pro eo
cui esse conuenit: maxime tempus: primo modo concedo
tempora esse plura. secũdo autẽ modo non. Et hec est ex
pressa determinatio Phi. 4° physicoꝝ. caplo vltio: ꝛ Cõ/
mentator ibidẽ: tempus autẽ maxime proprie dictum est
t.c.132 primũ mobile: vt superius dicebatur: ꝛ hoc notat Cõmen
t.133. tator cõmento. 133. primũ tempus: ꝛ dicit ꝙ est prius cete
Cõ.4. ris tẽporibus ꝛ numerans illa. Decimo etiam metaphy.
expresse ponit tẽpora plura: sicut supra allegatuꝫ est. Et si
dicatur ꝙ tunc sequitur ꝙ si essent plures mundi ꝛ plura
prima mobilia continue mota essent plura tẽpora simul.
Sed ꝯsequens est impossibile: vt pꝫ. 4° physico. ꝑ Phm̃
qui ad hoc inconueniens deducit Platonem: ꝛ tñ antece/
dens est possibile sm̃ veritatem. Dr̃m ꝙ sm̃ veritatem
T.c.93 tam antecedẽs q̃ꝫ ꝯñs sunt possibilia: ꝛ sm̃ Phm̃ vtrũq3

N est impossibile: tamen sm̃ platonẽ: antecedens erat possi
bile: vt innuit ibi Cõmentator: ꝯsequens aũt erat ĩpossibi
Cõ.93. le. Et ideo ratio Phi est bona ꝯtra hoiem. ¶ P. Hec diffi
cultas ita põt fieri contra dicentes tempus esse motũ celi
aut accidens inherens motui: qm̃ si essent plures mũdi ꝛ
pmi celi moti: essent plura accidentia talia: similr̃ si ponat̃
res aliqua in anima existens subiectiue: in pluribus ani/
mabus simul possunt esse hui⁹ res. Cõcludo etiam subse
quenter ꝙ tã angelus q̃ꝫ anima ꝛ vlr̃ qđlibet cõtinue mo
tũ est tẽpus cõiter loquendo de tẽpore. ¶ Ad 7m dicendũ
Ad 7m ꝙ Phs non inquirit in illo caplo quid. i. que res sit tem/
a.t.c.93. pus: sed que sit diffinitio temporis cõmuniter sumpti. In
infra. fine autem libri inquirit cui rei ꝯueniat illa diffinitio. Cũ
O igitur vbi inquirit temporis diffinitionem: dicit tẽpus nõ
esse motũ totius aut sphera ꝛc̃. nõ intendit dicere ꝙ res q̃
est tp̃s nõ est hec vel illa. Sed ꝙ hec talia non sunt vnum
vel ideꝫ sm̃ diffinitioneꝫ: seu nõ habent diffinitionẽ eãdẽ:
vnde ꝛ significant rem eandem: non tamen sm̃ eandeꝫ rõ
nem sicut nomina synonyma: ꝛ hoc satis pꝫ: q2 nec plus
probant rationes eius: sicut pꝫ diligenter consideranti.
¶ Ad 8m dr̃m ꝙ q̃uis pm̃ mo sit tp̃s ista noia tñ vt dc̃m
est nõ sunt sinonima nec idẽ significat̃ si dr̃ ꝙ aliqd mo⁹ in
tpe ꝛ si dicat̃ ꝙ mouet̃ in celo. Sꝫ ꝑ pm̃ significat̃ ꝙ mot⁹
illi⁹ mẽsurat̃ tpe. i. vt supius dc̃m est ꝙ ꝑ tp̃s scit̃ vel sciri
põt q̃ꝫdiu ipm̃ mouet̃. ꝛ iđ dicit phs. 4. physi. ꝙ motui eẽ
in tpe est mẽsurari in tpe. Ita ẽt aliq̃ moueri in eodem tpe
nõ est illa moueri i codẽ celo seu nõ idẽ significat̃ ꝑ vtrũq3
dc̃m sed ꝑ pmũ datur intelligi ꝙ ambo mouebat̃ duꝫ de/
terminata ps corpis regulariter moti. v̄. g. celi ꝑ determina
tũ spatiũ mouebat̃. Moueri v̄o in eq̃li tpe ẽ vnũ moueri.
dũ determiata ps ꝑ eq̃le spatiũ mo⁹ ꝛ si dũ plies mo⁹ ꝑ totũ
circuitũ suũ totiẽs ꝑ tãtudẽ moueri quotiens mouebatur
dũ aliud corp⁹ mouebat̃ ꝛ moueri maiori tpe est moueri
dũ ipsum celũ ad intellectũ pdc̃m mouebat̃ ꝑ mai⁹ spaciũ
aut plies ꝑ equale ꝛ eꝫ intellr̃ ꝑ moueri tempore minori.
P
Ad 9m ¶ Ad 9m dicendum. ꝙ quecunq3 res ponat̃ esse tempus
sm̃ nullam opinionem cũ dicit̃ aliquid esse vel moueri in
tempore significatur illud esse vel moueri in illa re que est
tempus: vnde nec qui ponunt tempus esse accidens suc/
cessiuum celi: siue sit motus siue distinctum a motu: cum
dicunt equum currere spatium aliquod in tempore: intel
ligunt ꝙ currat in aliquo accidente existente in celo: sed in
telligunt ꝙ cursus illius põt mensurari per illã rẽ que est
Cõ.114. tempus: ꝛ sic etiam exponit Phs. 4° physicoruꝫ. d. ꝙ mo
tui esse in tempore est tempore mẽsurari: qđ non est aliud
q̃ꝫ tãdiu moueri q̃ꝫdiu mobile aliud maxime regulariter
motũ mouetur ab hoc vel illo pũcto ad illud: aut totiens
vel totiens ab eodem in idem: sicut superius declaratum
est. Secundum igit̃ hoc aliquid moueri in maiori tẽpore
q̃ꝫ aliud: idem est qđ moueri dum primũ mobile: loquen/
do de tempore maxime proprie dicto: maiorẽ partẽ pagit
sui circuitus: aut pluries totũ suum circuitũ: ꝛ ecõtra itel
Q ligendum est per moueri tempore minori: equali v̄o dñr
moueri: quoꝝ vnum mouet̃ primo mobili peragente tan
tam parteꝫ sui circuitus vel totũ totiens quanta vel quo/
tiens totum peragit: dum aliud mouetur. Eodem demuꝫ
tempore: illa moueri dicuntur: quorũ vnum mouet̃ dũ ce
lum tota vice mouetur. quota vice mouetur dũ aliud mo
uetur: qui quidem numerus ordinabilis potest sumi per
distantiam a prima vice sue versionis: aut ab aliqua alia
determinata pterita: qđ dico ꝓpter opinionẽ phi negãtis
primũ mobile esse prima vice reuolutum. Ex his patet: ꝙ
non sequuntur inconuenientia que inducuntur: nõ primũ:
q2 non quantũlibet vertitur celum aut quotiens: dũ vna
res mouetur tantum vel totiẽs vertitur: dum quolibet
aliud mouetur. Nec scđm: q2 etiam supposito ꝙ Adam
ꝛ Abraam equali tempore vixerint: non tamen simul vel

B eodem tpe dicunt vixisse: qr nō quota vice vertebat celuz cū icepit Adā vivere: aut cū desijt tota vice vertebat: cum incepit aut desijt Abraā: & simili modo de alijs est dōm.

Ad 9m ¶ Ad 9m dōm. q ista noia tēporalia: hora dies annus & similia nō hnt ppzie incōpletā significationē: ita q pro aliq̄ entitate possint supponere: sed cū in enūciationibus assumunt equivalēt in significādo vni orationi. vbi gra. si dicat. soz. vno mēse fuit Parisius: aut mensis est vel mensis vnus pterijt ex quo soz. fuit p Parisius: nō aliud significatur q̄ si diceret. primū mobile trigesies cōplete revolutū est ex quo pmo soz. fuit Parisius. & fm hoc patet. q argumētū nō pcedit: eo q in falsa imaginatione fundat. s. q talia noia talē habeāt significationē q aliq̄ re demonstrata ptingat vere dicere hic est ann⁹: & sic de alijs: qd vtiqz falsum est: & hoc dicere maxime cogitur opio: ponēs tēpus esse rem aliquā successivā: sive motū: sive in motu existentem a celo & alijs pmanētibus rebus distinctā iuxta itellectū in pcedentibus reprobatū: qm̄ si annus significet aliquā partē talis rei successive includentem alias minores partes que dicunt menses vel dies: verissime dicitur nullus annus est res: sicut superius pbatū est: & p ⱴñs nulla res est annus.

B

Ad 10m ¶ Ad 10m dōm: q loquēdo ō tēpore cōiter vere dicitur q pmū mobile movet in tēpore: sicut etiam vere per aliquid inferius motū cōtingit mēsurare motuz celi: vt pz. 4° physicoꝝ. per Phm: & simlr per cōez visum horologioꝝ: quoꝝ motu cognoscim⁹ quāta pars diei vel noctis trāsierit ex quo incepimus scribere vel legere: aut aliquid aliud facere. i. quot gradibus sol motus sit: & fm hunc modū nō dicit celū moveri in seipso: nec dicit mensurari seipso: & sicut alio tēpore pōt mensurari: ita in alio

C tēpore dicit moveri: & fm hoc patet: qūo posset velocius & tardius moveri. Si vo loquamur de tēpore maxime ppzie dicto: sic non recte dicitur primum mobile moveri in tēpore: sed potius esse tempus.

Ad 11m ¶ Ad vndecimū dōm. q in talibus auctoritatibus & dictis conclusionibus termini supponūt simpliciter vel materialiter: nō autem personaliter & sumuntur accidens & passio pro predicabilibus quibusdam non pro rebus aliquibus res alias informātibus: nūc aūt nō sequit. tēpus est passio primi motus. pm mobile nō est passio alicuius. igitur primū mobile nō est tēpus: si tēpus in ⱴne supponat psonaliter. naz in maiore supponit simplr: alioquin est falsa: exēplū. nō sequit. risibile est passio hois: hō nō est passio hois. igit hō nō est risibilis: sed est fallacia equivocationis penes tertiuz modū. si maior ponatur esse va: & cū hoc est etiā fallacia accidētis:

D silr nō sequit. creativū est passio dei. deus nō est passio dī. igit deus nō est creativus. vtrobiqz enim pmisse sunt vere: & cōclusio falsa.

Ad 12m ¶ Ad 12m dico. q de virtute sermonis illa est concedenda: tempus est instans: pro eo q subiectum & predicatum pro re eadem supponunt: qr tñ illa nomina nō sunt synonyma: & aliquid cōnotatur p vnū qd nō eodē mō cōnotat per reliquū: iō aliud pōt signari p enunciationē in qua vnū eoꝝ ponit q̄ significet p eā in qua ponit reliquū: & de facto ita admittit vsus cōis. Unde cū dī aliqd fieri in instāti: nō itelligūt q illud fiat in re que est instans quecūqz sit illa: vnde ponētes q instans est accidēs idivisibile raptim trāsiens existens in celo: nō intendūt significare per huiꝰ enunciationē q in tali accidēte fiat res illa: nā talia sensus nimis eēt insulsus: sicut nec dicētes aliquid fieri in tēpore volunt: si recte sapiunt significare q illud fiat in substantia celi: aut aliquo eius accidente: vt supra dicebat. Sed per primā significare volunt q illud totū fiat dū celū: aut aliud continue motū est in hoc loco vel illo demonstrato: in quo nec imediate fuit nec immediate erit: ita q nihil ipsius factū fuit dum mobile fuit in aliquo loco: nec erit p factū dum erit in alio loco. nec hic fiat vis qūo celū eē in loco aut moveri dicat localiter: sed ad bonuz intellectū recipiat: & hoc est ēt factionē alicuius mensurari instāti ad bonū itellm illius cōis dicti: sive proprie accipiat mēsurari sive nō.

E Illud aūt dī fieri in tēpore: cui⁹ aliqd factū fuit dū celū fuit in loco priori: & aliqd dū fuit i loco posteriori: & aliqd ē factū dū erit in loco posteriori. Quāvis igr eadē res sit celū tps & istās: nō tñ idē significat cū aliqd dī fieri i tpe: & cū dī fieri i istāti: aut cū dī fieri i celo: & iō nō passiz admittunt & respuūt.

Ad 13m ¶ Ad 13m cōformiter dōm est: sic dictū ē ad octavū. nā ad bonū intellectū aliq̄ dicunt esse in eodē instanti: nō qr sunt in eadem substātia: aut in eodē aliquo accidente celi: sed qr dū primū mobile est in hoc loco vel situ demōstrato in quo imediate nō fuit nec immediate erit: & ea vel tota vice quota est in eo loco vtrūqz ipsoꝝ est. Si aūt vnū fuisset dū primū mobile fuit in vno loco: & reliquum fuisset dum fuit in alio loco: aut si vtrūqz fuisset dū primū mobile fuit in hoc loco eodē: vnū

F tñ dū primū mobile fuit in cētesima vice reliquū vo fuissz dū ibi primū mobile fuit vice quinquagesima nō diceret fuisse in eodē instāti cū illo: sed in alio priori. Si aūt fuisset dū primuz mobile fuit ibi vice millesima diceret fuisse in alio instanti posteriori. Et que hoc modo dicunt esse in eodē instanti dicunt esse simul: que autē in alio & alio: vnum dī fuisse prius alio. Ex his patet: q quelibet cōsequētia illarū est neganda ad sensum in quo ⱴsequēs reputatur falsum: nec aliqua probatio pcedit ad ppositū.

Ad 14m ¶ Ad 14m quāvis possit cōcedi q sunt plura instantia: sicut sunt plura mobilia. loquendo tñ circa idē mobile & tps. v.g. circa primū. Dico q eūdo ad vim sermonis absolute negandū esset plura esse instātia: seu plura sibi succedere: & dōm q idipsum instās qd est fuit & erit: nec vnū corrūpit & aliud generat: qd aūt dicit plura instātia nō est ppzie dictū: ē tñ veꝝ ad intellectū recte sapiētū. Ubi sciēdū q q̄vis instās

G nō sit alia res q̄ ipsum mobile. hoc tñ nomē instās aliud cōnotat pter mobile: vt supra dicebat: & inter cetera cōnotat hunc locū determinate vel illū determinate: & p talem cōnotationē loci huius in quo est & illius in quo fuit: vel illius in quo erit: ⱴsuevit distingui instās per nūc & tūc: ita q strictius sumēdo nūc ⱴnotet determinate locū in quo ē tūc aūt non locū in quo est: sed in quo fuit aut in quo erit. nā tūc addimus tā verbis preteriti temporis q̄ futuri pp hāc pluralitatē locoꝝ in qbus successive est ipsuz mobile: dī q instātia sunt plura in tpe: & q aliud est prius: aliō posterius: aliud pteritū: aliud psens: aliud futuꝝ: nec est sensus eoꝝ q sint plures res sibi succedētes in mobili: vt aliq imaginant. Ista est expressa determinatio Phi 4° physicoꝝ. vbi determinat q nūc seu instās fm q est aliqd ens: est idē: fm aūt esse & fm rōnē est alteꝝ & alteꝝ. hoc autem

t. c. 104

D declarat. d. fz qdē q i alio & i alio alteꝝ ē. h vo erit ipsi nūc & postea adhuc subdit exēm de corisco q fm q ens qdaz est: idē est q fuit in foro: & q est in theatro: & tñ fm q est in theatro & in foro alteꝝ & alteꝝ est. ⱴstat aūt q fm rē ipse coriscus nō est alter in foro: alter in theatro. dī tñ alter fz rōnē pp diversitatē theatri & fori. vñ alia rō est significās coriscū & signans foꝝ & nō theatꝝ ab illa q̄ signat coriscū. ⱴnotādo determinate theatrū & non foꝝ: & ex hoc seqt q sit ēt alter & alter fm esse: nō q p eē itelligi debeat aliqua entitas distincta a corisco exñs in coꝛ: sed sensus ē q aliō significat: cū dī coriscū eē in foro seu coriscus est in foro: & aliud cū dī q est in theatro: seu q aliō significabile cōplexū est coriscū esse in foro: aliō coriscū eē in theatro. Et breviter hoc docet Cōmē. exponēs pdicta: cū ait. sortē. n. eē i foro aliō ē ab ipm eē i domo. Per pdicta pz qūo cuiuslibz tpis finiti dicunt duo istātia eē termini: qm̄. s. oē qd finite movetur ab aliq loco dētermiato ad aliquē locū dētermiatū mo⁹: & ipz: vt ē i loco i q icipit mo⁹ dī vn⁹ termin⁹: & vt ē i loco in q dsinit dī ali⁹ termin⁹. pz ēt ad ⱴfirmationē rñsio: & qūo intelligēdū est cōe dictū q in tpe sūt plura istātia & ifinita.

3 ¶ Per ista et pz sensus illius distinctionis sueuete dari de instanti vz q aliud est ɔtinuatiuū tpis. aliō initiatiuū. aliud vo terminatiuū. Nā tūc mo^{ls} dr instās ɔtinuatiuū cū est in aliquo determinato loco in quo ime^{te} nō fuit: sz et ime^{te} fuit in alio. et ite ime^{te} erit i alio in q̄ nō est. siue q pus ime^{te} mouebat̄ et post ime^{te} mouebit̄. Tūc aūt dr initiatiuū: cum exn̄s alicubi nō imediate prius mouebat̄: sed post imediate mouebit̄. Eē vo tūc dr terminatiuū: cū exn̄s alicubi p^{9} imediate mouebat̄ sed nō imediate post mouebit̄. Et talr distinguē istās circa tpa scd̄aria satis i pmptu est. Sed circa p^{m} tp̄s aliud oppinatus est phs q posuit p^{m} mo^{le} ab eterno et in eternū moueri: ac p hoc in ipso tp̄e nec initiatiuum nec terminatiuū instās dedit. Sed q̄lz dixit terminū esse p̄teriti tpis et futuri pn^{s}. Et aliud hz vitas q̄ illi esti. et ipsum dicit incepisse moueri et etiam desiturus esse moueri.

Ad 15^{m} k ¶ Pro solone vo. 15. argumēti est sciēdū q sicut gn̄aliter noie mēsure intelligimus id quo quāta sit res aliqua cognoscit̄: sic et in spāli noie tpis. cōiter tn̄ loquēdo de tpe intelligimus illud quo cognoscit̄ q̄ztū res aliq̄ mota fuerit vel genita: aut etiā durauit: vt supius dicebat̄. Nūc aūt illō quo hoc cognoscit̄ est duplex. Nā h̄ cognoscit̄ aliquo qō est eius cognitio: et illud nō ɔsueuit vocari tp̄s. Alio mō h̄ cognoscit̄ aliquo qō est p̄cognitū: et hoc est duplex. naz aliquod est p̄cognitū in se: aliqō aūt nō in se: sed in suo representatiuo: que diuersitas modi cog̃scēdi satis declarata est in primo. dis. 3. Exemplum pōt dari in mensura magnitudinis: aliqs enim solitus mediāte vlna mēsurare pānū: et ex h̄ h̄ns imediate spēm vel repn̄tationē qōcūqz sit illud in quo cognoscit vlne quātitatē mediāte tali representatiuo p̄cognito cognosceret vtrū pānus maior vel minor sit vlna: et etiā quātus est: q̄uis ista mensuratio nō sit eque certa: sicut si actualr vlnā i se imediate cognitā pāno

2 applicaret. In pposito cū per celū: aut aliō corpus regulr motū cognoscim^{9} q̄zdiu aliud mouet̄: cū h̄ nō possimus nisi cognoscendo a quo pūcto ad quē sit motū ɔtinue dū aliud mouebat̄. Nec h̄ possumus: nisi cognoscēdo ipsum fuisse successiue in oib^{9} locis itermedijs qō fieri nō potest nisi mediāte aliq̄ repn̄tatiuo. nam nō fuit: nec est sil' in oibus. pz q in tali mēsuratione duo sunt p̄cognita: vnū in se imediate. vz repn̄tatiuū qō hz aia apud se: aliō p̄cognitū in alio. s. repn̄tatiuo suo. vz ipm corp^{9} motū fm q de alio iudicamus et vtrūqz istoz pōt tēpus dici: et pmo mō accepcaP. 7. tū tēpus est in aia: et sic accipit Aug. 11. ɔfes. vbi allegat̄: et et̄. c. 28. et. 29. Scd̄o vo modo tēpus est res extra aiam: et isto modo accipit tēpus idem ipse. 5 sup Geñ. vbi ait. q tēpus est creature motus rē. i. creatura mota: vt superi^{9} exponebat̄. ¶ Et aduertendū q per tp̄s hoc scd̄o mō dictū nō pōt quis mensurare absqz tēpore. pmo mō dicto ppter cām assignatā: secus aūt est de mēsura magnitudinis nā per vlnā in se et ituitiue cognitaz pōt pānū mensurare: esto q tūc nullū eius repn̄tatiuū precognoscat. Et ob hoc etiam forsitan dicunt auctores de tēpore spāliter q hz eē

M ab aia. ¶ Nunc ad rōnes alterius opionis. Ad primā dicendū: q nec in ludis agonisticis: nec in aliqua re mundi inuenit̄ prius et posterius ad illū sensuz quē hz opinionez sed vtiqz in talibus ludis aliqs et aliqui successiue plura operant̄. Qō etiā continue mouet̄ localr successiue fm se vel partes suas plibus partibus magnitudinis coexistit et simil'r suo modo reperit̄ ad hūc itellectū prius et posterius in alijs cōtinue motis. Sed pp hoc: vt pz nō est necē ponere rē aliquā aliā a permanentibus cōpositā ex prib^{9} prioribus et posterioribus qualē imaginat̄ opinio. ¶ Ex h̄ pz: q nec ɔfirmatio: nec rō scd̄a valet ad ppositū: qm̄ non pbant tēpus habere prius et posterius ad sensuz quē intendit. nam non ideo vna res dicit̄ fuisse prior tēpore alia vel in priori tempore: qz fuit in aliqua p̄ori parte alicuius talis rei: sed qz fuit dum primum mobile fuit vel coexistit

Ad p^{m} argumētū Bar/ lei vbi supra.

Ad 2^{m}

priori vel prioribus: locis aut eiusdem vice minoris. iuxta intellectum expositum supra in respōsione ad 8^{m} argumētum: et etiā ad 13^{m}. ¶ Ad alia que dicit ɔn̄r non opus est respondere: qm̄ cetera sup hoc falso fundamēto fundant̄. Et si arguatur: qz tempus est per se quātitas et nō permanens. igit̄ successiua: pma pars antecedētis pz p Cōmen. vt dicunt ɔtnēta. et scd̄a pars est supra pbata per eos. Dicendū q lz fm proprietatē sermonis sequendo posset dici q tēpus est quātitas vel quātū pmanēs: nec tamē res aliqua sit maior pp tempus: cū nō inhereat rei que tempore mensurat̄: vt imaginatur opi. nec alicui additur et vnitur: ita q ex eis resultet aliud maius: sequendo tamē cōmunē vsum loquendi quo dicit̄ vnum tempus mai^{9} alio: et vna res maioris esse tēporis. alia minoris: pōt ɔcedi q tēpus est quantū successiuū ad intellectū illū fm quē dr eē mai^{9} tēpus vel minus: dr autem maius: qz super maiori spatio regulariter motū: aut qz pluries supeodē: et fm h̄ potest negari prima ps añtis: nec valet pbatio: qz q̄uis Cōmē. ibi dicat q motus et tēpus sunt quātitates per se et continue: Phs tamen exp̄sse ibidē dicit oppositū: et silr ipse idē Cōmē. statim post exponendo Phs. Vult enim vterqz q motus est quantus ppter spatiū super quo mobile mouetur: et tempus est quātū per motū. Et idē exp̄sse dicit̄. 4° phy. et ideo vel lrā illa est corrupta et deficit ibi vna negatio vitio scriptoris. vel Cōmenta. sibi et Aristo. exp̄sse contradicit: ac p hoc nō est recipienda in hoc auctoritas eius. ¶ P. Ipsa est etiā ɔ eam allegantes pro se in h̄ qō dicit q motus est p se quantitas: nā cū fm eos nō possit dici p se quātitas permanēs. nā talis habet simul ptes: mot^{9} autē non habet per se partes simul fm eos: sed per accidēs. s. a mobili in quo est. relinquit̄ q sit per se quantitas successiua: et per cōsequens ex se h̄ns prius et posterius: qō ipsi negāt. Nec pñt dicere q Cōmē. ibi accipit motū p tempore vt aliquando soliti sunt dicere cū Cōmenta. ibi vtrūqz nominet et pluraliter enuntiet q sunt per se quantitates.

N

Ad 3^{m}

Cō. 18.

O

t. 2. c. 18.

T. c. 99.

P

QUANTUM ad scd̄m articulū pono quatuor cōclusiones. Prima est. q nullum tēpuz fuit creatū ante angelos. hoc patet pmo auctoritate Aug. expressa. 12. ɔfes. Probat̄ etiā rōne super auctoritatib^{9} fūdata. Nulla res fuit creata ante angelos. igit̄ nullum tp̄s fuit creatum ante angelos. ɔn̄a pz. añs probatur: tuz ex sententia Aug. vbi supra pximo. tum ex dicto Ugonis de sacramentis. lib° pmo. dicētis q angeli facti sunt in pncipio et pma creatura anteq̄z nihil factū est. Huius sn̄ie fuerunt Grego. nazāzen^{9} et Dam. lib° 2° et gn̄aliter sunt hodie oēs doctores et sancti tenentes q in pn° simul creati fuerunt oēs angeli et materia corporalis. Quoz sn̄iam cōfirmat auctoritas dicens. In principio creauit deus celū et terraz glosa. i. spūalē corpaleqz nām. Hoc etiā expresse determinat ecclesia extra de sum. tri. et fi. ca. firmiter credimus. ¶ Scd̄a cōclusio est. q sumpto tempore cōiter non ante qōlibet tp̄s creati fuerunt angeli. hoc pbat̄. qz demōstrato aliquo angelo malo vel qui actualr mouet̄ aliquo motu cōtinue: siue fm qualitates qbus cruciant̄: in qbus satis est credibile vicissitudines esse: vt nūc vna: nūc alia pena crucient̄: sicut et de dānatis hoibus legit̄: siue fm eorū cognitiones et prauas affectiones: quas et forsitan aliq̄n itensiores: aliq̄n remissiores hn̄t. iuxta illud: supbia eorū qui te oderūt ascendit semp: vl' aliq̄n sic mouebat̄ aliquo inquā tali demonstrato: et per ɔn̄s aliquo qui est vel fuit tp̄s: vt sequit̄ ex dictis supra. Vn̄ verū est dicere. ante hoc nō fuerūt angeli creati. pz. nā et hic angelus simul cū alijs creatus fuit. igit̄ nō añte qōlibet tp̄s fuerūt angeli creati: et pz ɔn̄a. ¶ Tertia ɔclusio est: q loquēdo de tēpore p̄ et maxie pprie dicto: si vera sit opio que dicit q simul etiā fm formā et dispōnē quā hn̄t oia corpora celestia et spūalis seu angelica natura: fuerunt creata: angeli non fuerūt

2us artic.

cap. 12.

p. 5. c. 5.

cap. 3.

2^{a} 2

Q

3^{a} 2

creati

A creati ante tps. Secus aūt si vera sit alia que ponit q nō simul: sed die quarta factū est firmamentum: et sic cetera
4a ꝯ. deinceps. nec idiget pbōne ista ꝯ. ¶ 4a ꝯ. q ql'tcūqꝫ simul tps et angeli fuerunt creati anteq̄ȝ aliqd tps fuit tēpus: hoc pbat: q2 oēs fuerūt creati añq̄ȝ de aliq eēt verū dicē: hoc mouet: q2 nū q̄ȝ de aliq ꝯtinue moto est p verū dicē q ipȝ mouet: cū nō sit dare pmā ptē motus. igit oēs fuerūt creati anteq̄ȝ aliqd fuit tēpus. Ex hoc seqt. q nō simul tēpus fuit et tēpus fuit tps: q̄ȝuis aliqd tps simul fuit: et incepit esse tēpus: sicut simul fuit et icepit moueri. Vbi gr̄a. pmuȝ mobile vt suppono satis pbabilr: saltē sic fuit pot'e esse: vt in multis alijs de facto videm᷒. ¶ Ad rōnes pncipales
Ad rōnes pn'i pn cipio. q. addu.
qōnis rn̄deo ad pmā. dico q āgelos fuisse simul creatos cū tpe pōt dupl'r itelligi. vno mō simul. i. in aliq vna mēsura cōi durationis. Vbi gr̄a. tpe vel instāti: et sic nego ꝯñam. Instātia pȝ in situ si eēnt duo corpa tm̄. a. et. b. nō sequeret a. nō est posterior fm locū q̄ȝ. b. nec simul loco cuȝ. b. igit
B est pōr loco q̄ȝ. b. nā añs esset verū: et ꝯñs fīm: eo q neutrꝫ eēt in loco. Silr posito q pter. a. et. b. nullū eēt vel fuisset tps. Vtrūqꝫ aūt vel alterū. s. a. tm̄ fuisset tps nō sequeret. b. nō fuit creatū post. a. nec simul cū. a. igit fuit creatū añ a. añs eni eēt verū: et ꝯñs fīm: eo q nullū ponit tertiū cōeꝫ qd fuerit tps vel istās in quo. a. et. b. fuerunt simul: aut al-
2 mō. terū pus vel posteri᷒ altero. Alio mō simul nō in aliq tali mēsura cōi: q2 forsan nulla est: sed vel q2 si aliq talis foret eēnt simul in mēsura cōi: vel q2 de ipsis ꝯtingit copulatiue vbe dicē B est: et illō est: et vtroqꝫ mō nego añs. Et dico. q si aliqd fuisset tps vel istās cōe: tps et angeli fuissent in eodē instāti creata. Qd vo dr̄ q ipot'e est tps creari in instāti fīm est: quāuis verū sit supposita falsa imaginatione de tēpore supius reprobata. Iterū illa copulatiua semper fuisset vba. angeli sꝫ et B est demr̄ ato aliq qd est vl' fuit tps.
Ad 2m ¶ Ad 2m dōm. q pma pars añtis est falsa. Ad dcm̄ Apli
Cap. 5o dcm̄: sic dicit August. ad Orosium cōtra priscilianistas. q
C Apl's eterna dicit que ante se nullū habēt tēpus. Hec aūt sunt tēpora pma: que tamē nō fuerūt eterna proprie et ad sensum cōem de eterno: sed habuerūt durationis initium.

¶ Distinctionis. ij. ¶ Questio. ij.

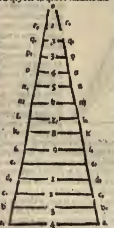
Circa scdam partē eiusdē disti. in q Magister querit et determiat in q loco fuerūt angeli creati. Quero vtrū angelus sit
pm in loco diuisibili aut indiuisibili. ¶ Et arguitur. q in loco idiuisibili sic. angelus est in loco et nō in loco diuisibili. igit in loco idiuisibili. ꝯña pȝ. et
Cap. 18. pma ps añtis pbat auctē Dam. lib. p. dicētis q angelus
T. c. 28. loco corpal'r ꝯtinet. Scda vo ex 4o phy. vbi dr̄ q loc᷒ est eq̄lis locato: sed ꝯstat q nullū diuisibile est eq̄le idiuisibili. Angelus aūt est idisibil. igit nullū disibile ē loc᷒ āgeli.

Ad oppositū nam vt habet in lr̄a Strabus et Beda dicūt q celum empyreum
D mox vt creatum est sanctis angelis est repletum. Ex hoc aūt sequit q angelus habeat locū diuisibilē. Nā si qlibet fuisset in loco indiuisibili: et celū fuit eis repletū: sequeret q celum cōponeret ex idiuisibilibus: qd est impossibile.

In hac questione sunt duo vidēda. pmum est. an magnitudo cōponat ex indiuisibilib᷒: qd tāgit in argumēto: et vtrū in magnitudine sit aliqd idiuisibile: vtrūqꝫ enim horuȝ satis est necium scire ad pncipale quesitū. Scdm est qd queritur.

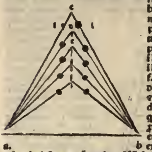
p᷒ arti. Quantū ad pmū pono ꝯnes tres. Pria est. q nulla magnitudo cōponit ex indiuisibilib᷒: ex qua sequit q quelibet magnitudo cōponit ex magnitudinibus. Scda q qlibet magnitudo cōponit ex ifinitis magnitudinib᷒. Tertia. q in nulla magnitudie est aliqd idiuisibile sibi itrisecū. ¶ Primā ꝯnē pbo sic. si aliq magni-
pma ꝯ. tudo cōponit ex idiuisibilib᷒: aut cōponit ex ifinitis multitudine: aut ex finitis tm̄. sumēdo ifi'u carhegoreumatice.

Nō ex ifinitis: qm̄ tūc ipsa eēt infinita fm extēsionē: qd de
E facto suppono eē falsum. ꝯña pȝ. nā hēret in se ptes inuicē eq̄les fm magnitudinē infinitas multi'te: vt pote ifi'te ptes: q̄rū q̄lȝ eēt ex q̄tuor idiuisibilib᷒ vel. 10. idiuisibilib᷒ cōstituta: qm̄ in ifinita multitudie idiuisibiliū eēnt ifi'i q̄ternarij et ifiniti denarij idiuisibiliū: et qlȝ q̄ternari᷒ esset cuilȝ alij q̄ternario: et qlȝ dnari᷒ dnario dicte multi'te forēt eq̄lis magni'te. Nec pōt dici sic cōit dicūt tenētes hui᷒ cōpōnē ex idiuisi'b᷒: q cōponat ex finitis tm̄ idiuisi'b᷒. Qd ego ondo rōnib᷒ et mathematicis et physic: s: p
F gdē arguo sic: si magnitudo. v. g. linea cōponatur ex idiuisi'b᷒. puta pūctis. se q in cōtinuo est aliqd hui᷒ punctorꝫ q pūctū est mai᷒ linea. Et linea mior ē maior maiore se. qdlȝ aūt horꝫ est manifeste ipot'e. igit et positum. ꝯñaȝ declaro.

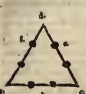

Sit. n. linea aliq. v. g. sex pūctorꝫ vel q̄tcūqꝫ vt libet: et sit hec linea. a. a. et sup eā p p'm correlariū p' pmi Euclidis cōstituat triāgulus duorꝫ eq̄liū laterꝫ: q̄rū vtrūqꝫ sit mai᷒ linea. a. et sit vtrūqꝫ gr̄a exēpli. 15. pūctorū que ꝯstituāt angulū in pūcto. s. Constat autē q linee. a s. ex vtraqꝫ parte nullibi sunt equidistātes cū sint recte et cōcurrāt in pū-
G cto. s. Equidistātes aūt si in infinitū ptrahant nunq̄ȝ concurrūt. sumat ḡ in vtraqꝫ linea. a s. pars duorū pūctorū: et sit. a b. et. a. b. cōstat q. b. et. b. min᷒ distant q̄ȝ. a. et. a. sed a. et. a. distabāt p q̄tuor pūcta tm̄: cū tota sit pcise sex punctorū. igit. b. et. b. distabūt ad plus p tria: et eadē rōne tertiū pūctū vni᷒ min᷒ distabit a tertio alterius. Vbi gr̄a. c. et c. igit p duo ad plus: et q̄rtū vni᷒. a q̄rto alteri᷒ per vnum tm̄. puta. d. a. d. qntū. igit et qntū. vȝ. e. et. e. min᷒ distabūt q̄ȝ p punctū et semp quelibet sequētia vsqꝫ ad. s. minus pcedētib᷒ distabūt: et sic pȝ ꝯña quātū ad pmā ptē ꝯsequentis. Rursus he linee. a s. et. a s. in suis pūctis propinquis pūcto. s. aliquāto distāt. sit igit illa. r. r. que ad minus distant per pūctum. Itē alia que sequunt. vȝ. q. q. cum plus distent ad min᷒ distāt p duo. et alia puta. p. p. p tria: et alia vȝ. o. o. p pūcta q̄tuor: et iterū alia sequētia. puta. n. n. plus distabūt saltē p qnqꝫ pūcta: et sic deinceps descēdēdo vsqꝫ
H ad. a. semp iter pūcta coopposita erit distātia maior et pluriū pūctorū. cum igit distantia. d. d. sit maior distantia. e. e. et qualibet alia vsus. s. et ipsa sit pūctalis tm̄: vt prius pbatum est: sequit q pūctū sit maius linea: qd est scda ps añtis. Itē q2 linea. c. c. est maior distātia qualibet supiore vsus. s. et ipsa est duorū pūctorū tm̄: ac per B distātia. i. i. que est pūctorū. 9. est maior ipsa: sequitur q linea. c. c. minor est maior q̄ȝ linea se maior: qd erat tertium illarum.
2a ¶ Scda rō est: q2 seqt q maior linea cadat inf latera triāguli iuxta angulū quē cōstituūt q̄ȝ est basis illius anguli: et sic latera alicui᷒ triāguli magis distāt abinicē iuxta angulū quē cōprehēdūt q̄ȝ distāt in basi a qua trahit: qd ad sensum pȝ eē falsum. Pȝ etiā q si ab extremitatib᷒ basis trahant linee eqdistātes ifra eas cadēt linee constituētes angulū: vt pȝ ad sensum. ꝯñtia declarat: sit angulus. c. cuius basis sit linea. a b. deiñ ꝯstituā aliū triāgulū ifra hūc sup eādē basim: sitqꝫ triāgulus. a. d. b. ꝯstat q āgulus. d.

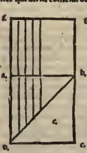
maior est angulo.c.per.21.primi Euclidis. Itẽq₃ faciã aliũ inter illũ:fitq₃.a e b.ponat ergo q₃ linea.a c.sit.10.pũctorum:q₃ et sit linea. b c. basis ꝯo.f.linea. a b.sit tñ sex pũctor₃. Signentur q₃ iuxta. c.duo pũcta ꝓxia ei vnũ i linea.a c.reliquũ i linea.c b. sintq₃.f. f.hec nõ pñt minus distare q̃₃ p pũctũ ⁊ sub i pũcto imediate sit ãgulus. d. q ẽt in duobus sibi ꝓximis suis pũctis erit maior ⁊ magis expãdet q̃₃.e.⁊ p

ꝯñs ad minus p duo pũcta. Et p eãdẽ rõnẽ expãsio anguli. e.i ꝓximis suis pũctis erit saltẽ triũ pũctorum:⁊ sic sp descẽdẽdo:⁊ ad q̃lʒ pũctũ ꝯstituẽdo angulũ isra ꝓcedẽtẽ erit deuenire ad angulũ itra cuius duo ꝓxia pũcta laterũ cadet linea.15.pũctorũ ⁊ pluriũ ⁊ basis est posita sex punctorũ tñ.quapp habet ꝓpositũ. ¶ Tertio sit linea recta triũ pũctorum.a b c.⁊ p pmã pmi Euclidis erigat triãgulus eq̃ laterus:sitq₃.a e c.puncta q̃₃ vni⁹ lateris sint.d e e.reliqui ꝯo.d f a.tũc q̃ro:aut latera ꝯcurrũt in pũctis.f.e.aut nõ: sed tñ in pũcto.d.si sic igit nõ est triangulus eqlaterus ꝯ positũ.nã linea.a f.nõ est nisi duor₃ pũctorum:⁊ sil'r linea.e c.linea ꝯo.a c.que est basis est triũ:q̃re sũt ĩeq̃les. Si ꝯo nõ ꝯcurrãt, sil'r illa pũcta.f.e.aut itercipiũt vnũ pũctum:aut minus pũcto.aut maius pũcto. Si vnũ tũc ẽt int.a.⁊.c.ca dat solũ vnũ punctũ.sed q₃ linea a f.sit eqdistãs linee.e c.⁊ cum ipse ꝓtracte in sua rectitudine ꝯcurrãt in pũcto.d.sed vlterius q₃ nõ sũt eqdistãtes:qđ est ꝯdictio. Si minus pũcto itercipit inter pũcta.f e.igit pũctũ nõ est i diuisibile.si aliqđ maius pũcto. igr ibi pl⁹ distãt i linee q̃₃ i su is initiis:⁊ p ꝯs i directũ ꝓtracte nũq̃₃ ꝯcurrũt ĩ qnimo q̃to

lõgius ꝓtrahunt tãto ãplius distabũt:qđ ꝯ positũ est eas ꝯcurrere in pũcto.d.igit ꝯcurrũt ⁊ nõ ꝯcurrũt. ¶ 4º sed q₃ diamet q̃drati sit cõmẽsurabilis coste:qđ est maius ĩpossibile:⁊ q̃uis ad hoc icõueniẽs ducat doctor subtilis ⁊ bñ:pbo tñ cõsequẽtiã aliter q̃₃ ipse. Nã sit q̃dratũ.a b c d.cuius diamet sit.e.tũc ꝓtrahat in directũ linea.d.ip sã q̃ ꝯiũgit linee.a.q̃ũtũ plʒ.similr linea.b.in eandẽ ptẽ p 2ᵃᵐ ptẽ pᵉ petitionis pmi Euclidis. vʒ lineã definitã in ꝯtinuũ ⁊ di rectũ q̃ũtũlʒ ꝓtrahẽ. Deinde p 31.eiusdẽ pmi a pũcto.f. trahatur linea eqdistãs linee.a.q̃ est costa q̃drati quousq₃ secet lineam b.in pũcto.g. Deinde per pmã ptẽ pᵉ petitiõis eiusdẽ volo q₃ a puncto diametri:qđ est extra

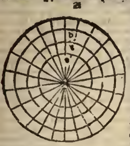
lineam.d.ad primum punctum linee.f g. quod est extra eandem lineam.d.trahatur linea recta.

¶ Tũc his dispositis h linea q̃ vtrũq₃ trãsit p costã quadrati vʒ p.a. Aut ꝯtingit eã i suo finali. Tũc de hac li. q̃ro an ꝯcurrat cũ li.d.in aliquo pũcto ipsius.d.aut nõ. Primũ

nõ põt dici.tũ q₃ cũ.d.sit recta h li. nõ ẽẽt recte eo q₃ medium exiret extrema. Utrũq₃.n.ei⁹ extremũ ẽ extra extrẽa. Tũc ꝯstat q₃ hec linea transit per aliqđ punctum linee.a. que est costa quadrati:aut igit per punctũ qđ est in linea. d.⁊ est finale linee.a.aut per punctum proximum qđ primũ est eoꝝ que sunt extra lineã.d.aut per aliquod aliud superius punctum versus.g. Primum nõ potest dici:tum q₃ tunc medium huius linee exiret extremitates eius:cũ ipsius extremitates sint extra extremitates linee.d.⁊ medium sit in linea.d.que linea.d.vtrinq₃ recta est:⁊ per consequẽs hec linea non esset recta i quod est contra positum: tum q₃ cum hec linea ponat recta i sequitur per.13.primi Euclidis q₃ linea.a.cadẽs super eam constituat cu₃ ea ex vtraq₃ parte duos angulos equales duobus rectis vel rectos:sed hoc esset manifeste falsum.nam linea.a.cũ linea. d.constituit duos rectos:cum vnus sit infra quadratum: ⁊ per consequens sit rectus ⁊ linea.d.sit recta per totum: anguli autem qui comprehenduntur ab hac linea sic flexa: ⁊ linea.a.ex vtraq₃ parte eius essent partes illorum duorum rectorum:ubi c istius:⁊ ille illius:quoniam hec linea ex vtraq₃ parte sua terminat intra lineam. ⁊ lineam. a.ac per hoc diuidit vel saltem demit de angulo ab ambabus comprehenso.igitur tam hic q̃₃ ille est minor recto:⁊ per consequens ambo non equivalent duobus rectis.

¶ Tũ 3º.q₃ sequeret q₃ due recte clauderẽt supficiem. 5.5. petitionẽ pmi.ꝯñs declarat. Nam p.31ᵐ.pmi.a.3º pũcto dyametri q₃ videlicet ẽ.2ᵐ extra lineã.d.⁊ imediatũ puncto a quo tracta ponit alia linea:trahã eqdistãtẽ linee.d. vsq₃ ad lineã datã.f.g.ꝯstat.q₃ h terminabit ad tertiũ pũctũ linee.f.g.q₃ videlʒ ẽ.2ᵐ extra lineã.d.⁊ primũ ei od q₃ terminata ẽ linea ꝓcedẽs. Alioqn si caderet sub vel supra nõ ẽẽt eqdistãs li.d.cũ ex pte dyametri distet pci p vnũ punctum medium.ꝯiungetur igit h li. pᵃ:⁊ contingent illa in suis extremitatibus sicut.3ᵐ punctum dyametri immediate iũgit.2º ⁊ sil'r i li.f.g.h positũ ẽ q₃ i medio circa lineã videlʒ:a nõ iunget sibi qnimo itercipiet pũctũ.aliãs nõ ẽẽt equidistãs li.d.ex q̃ sequit q₃ ibi claudet supficies iter illas duas ⁊ vtraq₃ qua₃ vtraq₃ ẽ recta. Relinquitur ergo q₃ linea illa pma non trãsit per punctum finale linee.a.qđ est in linea.d. Nec potest dici q₃ transeat per aliquod superius puncto.primo extra lineam.d. quonia₃ sequeretur q₃ plura puncta essent in costa q̃₃ in diametro:⁊ per consequẽs costa eẽt maior diametro:quod ad sensum patet falsum:consequẽtia patet: quonia₃ si a tertio pũcto diametri ad tertium linee.g.⁊ iterum a quarto ad quartum:⁊ sic a quolibet superiore in diametro trahatur linea ad superius coopposituum in linea.f.g.quelibet secabit lineam.a.in alio puncto ⁊ nulle in vno concurrent. Si igitur magis distent in linea.a. q̃₃ in diametro vel in linea.f g.patet propositu₃. Restat itaq₃ q₃ illa prima linea tracta a pmo puncto diametri extra linea₃.d.⁊ terminata ad primum linee.f g.extra lineã.d.transeat super pmum pũctũ qđ est in linea.a.extra lineam.d.⁊ per easdem rationes ꝓbari põt q₃ si alia trahat a secundo in scđm trãsibit per secundũ linee.a.⁊ sic de singulis:ac per hoc tot pũcta erũt in costa:quot in diametro.igitur ambo erunt equalia ꝯm viam illam. ¶ Quinto deduco ad aliud inconueniẽs ad quod etiã ⁊ bene deducit idem doctor: alia via tamẽ ego deducam. Incõueniens autẽ est q₃ circulus minor erit eq̃lis maiori.consequentiam declaro.describat enim circulus vnus ⁊ sit.a.⁊ a quolibet pũcto circũferentie eius ad centrum trahatur linea recta.constat q₃ nulle illarum linearum se secabunt:aut superponentur in aliquo puncto citra cẽtrum:tunc describat circa idem centrum alius circulus minor:⁊ sit.b.constat q₃ circũferentia.b.secabit omnes lineas illas:aut igit quilibet punctus.b.cadet super punctum vnius linee tñ:aut super puncta plurium.si pri

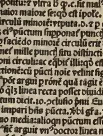
a mum habet ꝓpositũ.nã tot pũcta erũt in circũferẽtia.b.

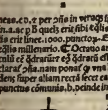

q̃t sunt linee tracte a circũferẽtia.a.⁊ ille sunt tot q̃t sũt pũcta in circũferẽtia.a.igr̃ tot erũt pũcta in.b. q̃t i.a.⁊ pꝫ ꝓpositũ: si det̃ 2ᵐ ad min⁹ vbi puncto.b.correspõdebũt duo puncta duarũ lineaꝝ:⁊ tunc circa idẽ cẽtꝝ describã aliũ circulũ minorẽ. vtputa.c.⁊ q̃ro aut q̃lꝫ pũctũ.c.supponit̃ pũcto vni⁹ linee tm̃:aut pũctis duaꝝ

b tm̃:aut pũctis pluriũ.Si pͥmũ sꝫ vt p̄us q̄.c.sit eq̃le.a.qd̓ est ꝓpositũ:⁊ vltra h̄ q̄.c.sit mai⁹.b.⁊ sic circulus minor est maior maiore se:qd̓ est ipoſſ̓e. Si det̃ 3ᵐ tũc describam 4ᵐ circulũ minorẽ:vtputa.d.⁊ p easdẽ rõnes oportebit q̄ q̃lꝫ ei⁹ pũctum supponat̃ punctꝭ q̃tuor lineaꝝ ad min⁹:⁊ sic sꝑ faciẽdo minorẽ circulũ erit ꝯuenire q̄ vnũ pũctũ supponet̃ mille punctꝭ situ distinctis ⁊ alicui magne linee ꝓportioni circuli:ac eq̃bit̃ illi:qd̓ est mani^m ipoſſi̓le:⁊ iplicãs ꝯdictionẽ:cũ pũcti noĩe velint signare aliq̃d indiuisibile. ℂ 6ᵒ põt argui p rõnẽ quã tãgit ẽt Cõmẽ.3ᵒ celi. nã seq̃ret̃ q̄ nõ q̃lꝫ linea recta posset diuidi in duo media:cuius oppositum dicit.10.ꝯclusio pͥmi Euclidis.ꝯña pꝫ:q: linea in nũo impari hñs pũcta.vbi gr̃a.7.vel.17.non põt diuidi in duo media:aliogn pũctum esset diuisibile:qd̓ ipoſſ̓e est. ℂ 7ᵒ sic arguit vn⁹ doctor linea minor eq̃lis eẽt maiori:declarat̃.sit linea a.1000.pũctoꝝ ⁊ ꝯstituat̃ sup ea triãgul⁹ ⁊ angulus cõphẽsus a duob⁹ alijs laterib⁹ sit.b.deiñ.ĩ.a.

trahat̃ a' linea ab vno latẽ ad aliud q̃ sit.c.illa vtiq̃ minor est.a.⁊ sit 100.punctoꝝ. Jtẽ sup hanc trahat̃ alia q̃ sit tm̃.10.pũctoꝝ.⁊ sit.d. tũc p p̄ᵃ p̄tẽ pͥme petitiõis p̄ˡ Euclidis.a q̃libꝫ pũcto linee.a.ad pũctũ angulare qd̓ ẽ.b.trahat̃ linea recta. ꝯstat q̄ nulle ꝯcurrẽt īfra.b.⁊ q̃lꝫ secabit lineas.c d.⁊ per ꝯñs in vtraq̃ sꝑsitꝫ tot erũt pũcta q̃t sũt in.a.ac p h̄ queꝫ erit sibi eq̃lis:⁊ sic linea.10.pũctoꝝ eq̃lis erit linee.1000.punctoꝝ.Et sil̓r sꝫ q̄ nũs denari⁹ erit eq̃lis millenario. ℂ Octauo arguit idẽ q̄ seq̃t̃ aliquẽ circulũ eẽ q̃dratũ:⁊ eꝫ q̃dratũ esse circulꝫ:qd̓ est ipoſſ̓e.declarat̃ ꝯña.nam ponat̃ q̄ vna linea recta ꝑpẽdicularit̓ cadens super aliam rectã secet eam per modum crucis:sitq̃ punctus cõmunis.b.deinde in quolibet quatuor angulorum circa.b.signet̃ punct⁹ ꝓxim⁹.⁊ simil̓r in qualibꝫ quatuor partiũ linee.hoc facto patet q̄ circa.b.sunt.8.pũcta imediata.ducatur vna linea p omnia illa:tũc erit circulus:qa omnes linee tracte ad.b.cẽtrũ erũt equales.Jtem erit quadratus q: ibi erit nouenari⁹ pũctorũ qui est nũs q̃dratus. ℂ Nono ideꝫ arguit quod

sequitur q̄ circũferentia semicirculi erit equalis diametro circuli:qd̓ est penit⁹ ipoſſ̓e.ꝯ° pꝫ.trahẽdo a q̃lꝫ pũcto circũferẽtie lineã ꝑpendicularẽ ad diametrũ.nulle eni due terminabũtur ad idẽ punctũ diametri.⁊ p ꝯñs tot erũt puncta diametri q̃t circũferẽtie ac p h̄ erunt eq̃les. Multe alie rões mathematice possent fieri:sed hec sufficiant.

E

ℂ Deide ꝓbo eãdẽ ꝯnẽ rõnib⁹ physicis.⁊ p̄ arguo ex v̄tute rõnis phi.6ᵒ phys.q̃ meo iudicio euident̓ ꝯcludit ꝓpositũ sic.si vnũ corp⁹ additũ alteri corpori sic ꝯtigẽt ipm q̄ nihil ei⁹ eẽt q̄ nõ tãgeret alteꝝ vl̓ aliq̃d alteri⁹:nec eꝯ̃ illa duo corpa nõ occuparẽt mai⁹ spaciũ nec eẽnt aliq̃d mai⁹ q̃ʒ alterũ tm̃.igit̃ nl̓l̓m idiuisi͛ˡᵉ alteri additũ ⁊ ꝯtigẽs i⁹ occupat cũ illo maius spaciũ:aut mai⁹ aliq̃d seu magni^{ne} aliq̃ʒ ꝯstituit.añs est euidẽs.⁊ ꝯᵒ ꝓbat̃.qm̃ p̄cisa rõ q̃re vnũ corp⁹ totalr̓ aliud ꝯtigẽs non occupat cũ illo mai⁹ spaciũ ⁊c̃.est q: nihil ei⁹ eẽt qd̓ nõ cõtigeret alteꝝ vel aliq̃d alteri⁹.nã hec p̄cise supposita.s.cõstãtia vtriusq̃ ⁊ spacij:⁊ q̄ mutuo se contigat nõ occupãt mai⁹ spaciũ.h̄ solo nõ posito occupãt.vñ q̃ñtũcũq̃ modicũ vni⁹ sit qd̓ nõ ꝯtigat aliq̃d altrĩ⁹:mox se͛ occupatio spacij maioris.Si autẽ idiui^{le} aliqd̓ ꝯtingẽt aliud nihil eius eẽt qd̓ nõ ꝯtingẽt aliud vel aliq̃d eius:aliogn vel ipm nõ ꝯtigeret:qd̓ est ꝯ̃ positũ:vel ipm eẽt diuisi^{le} in aliq̃d qd̓ cõtingẽt ⁊ aliq̃d qd̓ nõ ꝯtigeret:qd̓ est ipoſſ̓e. ℂ 2ᵒ arguo ex v̄tute alteri⁹ rõnis phi sic.Si magnitudo cõponeret̃ ex indiuisibilib⁹ seq̃ret̃ q̄ eq̃les magni^{ne} vel spacia in eadẽ mẽsura p̄ ptrãsirẽt mobile velox regularit̓ ⁊ ꝯtinue motũ:⁊ mobile tardũ ẽt ꝯtinue ⁊ regularit̓ motum. ꝯñs h̄ ⁊ est ꝯ̃ sensum ⁊ iplicat ꝯdictionẽ sic pꝫ in diffõnib⁹ hoꝝ noium velox ⁊ tardũ.ꝯña declarat̃.sic eni duo spacia:q̃ꝝ vtrũq̃ sit.100.punctoꝝ ⁊ sup vnũ icipiat nũc moueri velox:sup alterũ vͦo simul icipiat moueri tardũ.ꝯstat q̄ exq̃ vtrũq̃ mouebit̃ ꝯtinue vtrũq̃ p̄us attiget ꝓpingorẽ p̄tẽ spacij q̃ʒ remotiorẽ.tũc sic.Jn q̃cũq̃ mẽsura velox trãsit p̄ᵐ punctũ sui spacij tardũ trãsit p̄ᵐ sui spacij:⁊ in q̃cunq̃ velox trãsit 2ᵐ punctũ:⁊ tardũ siml̓ trãsit 2ᵐ:⁊ sic de singulis.igr̃ in eadẽ mẽsura p̄ ambo trãseunt spacia illa.ꝯña est euidens.⁊ añs ꝓbat̃:qm̃ dũ velox trãsit p̄ᵐ punctũ.vel tarduꝫ trãsit min⁹ puncto velox p̄cise punctũ vnũ vel plus.nõ minus q: tunc idiui^{le} eẽt diuisibile.nec plus:qm̃ tunc tarduꝫ eẽt veloci⁹ veloci.igit̃ p̄cise punctuꝫ vnũ:⁊ eodẽ mõ ꝓbat̃ q̄ dũ velox trãsit 2ᵐ:⁊ tardum trãsit 2ᵐ:⁊ sic de ceteris. Nec põt dici q̄ dũ velox trãsit p̄ᵐ punctũ tardũ nihil trãsit:sed residet in p̄ori loco:qm̃ tunc nõ icipet siml̓ moueri.qd̓ est ꝯ̃ positũ.p̄terea si adhuc tardũ est in p̄ loco dum iã velox acq̃siuit p̄ᵐ punctũ.q̃ro cuꝫ velox acq̃siuit 2ᵐ punctũ.vtꝝ tarduꝫ sil̓ acq̃rat aliq̃d sui spacij.si nõ:igit̃ adhuc q̄escit: sed ponat̃ ꝯtinue simul cuꝫ veloci moueri. Si sic.igit̃ aut min⁹ puncto aut punctũ aut plus.nõ plus aut min⁹.vt ꝓbatũ est.igit̃ punctum. Et si sic.igit̃ ẽt dum velox acq̃siuit p̄ᵐ ⁊ tarduꝫ ẽt acq̃siuit p̄ᵐ. ℂ Ex eadẽ v̄itate põt argui vt dicit q̃dã doctor q̄ velox inseq̃ns tardissimum nunq̃ʒ p̄ueniet ad ipm.sicut arguebat Zeno.6ᵒ physi.cui⁹ rõ nõ videt̃ posse aliq̃ mõ solui.posito q̄ magnitudo ex idiuisibilibus cõponat̃.Ex eadẽ v̄itate põt ꝓbari q̄ minor magnitudo est eq̃lis maiori se:q̃nimo q̄ est etiã maior:nam ponat̃ q̄ velox ⁊ tarduꝫ simul moueant̃ p vnã horã vel aliqd̓ tp̄s ad bonum itell̓m q̄ dꝫ hẽri ex tali mõ loq̄ẽdi iuxta ea q̄ dicta sunt in p̄cedẽti.q.aut velox acq̃rit p̄ᵐ idiuisibile spacij in tp̄e vel in istãti.nõ in tp̄e.qm̃ tunc ime^{te} illi⁹ tp̄is acq̃reret p̄tẽ illi⁹ idiuisibilis:⁊ sic idiuisibile hẽret partẽ.igit̃ in istãti.tunc aut in illo istanti tardum acq̃rit indiuisibile aut min⁹ aut plus.nõ min⁹ aut plus.igit̃ idiuisibile.⁊ sil̓r

3 arguat de scdo ꝛ ceteris:ꝛ sequit ꝙ tot idiuisibilia magni/
tudinis trāsibit velox in illo tpe ꝗ trāsibit etiā tardum:ꝛ
per ꝯñs eq̄lē magnitudinē. appet autē ꝙ trāsibit minorē.
igit minor maiori erit eq̄lis. Ubi gra. magnitudo cubita/
lis quā trāsit tardum magnitudini. 100. cubitoꝝ quā ve
lox trāsit in tpe eodē. Et ex h vlteri⁹ pꝫ ꝙ mior maiore se
erit maior: q2 magnitudo cubitalis erit maior magnitudi
ne. 50. cubitoꝝ. nam magnitudo. 100. cubitoꝝ est dupla
ad magnitudinē qnquagita cubitoꝝ. ꝛ pbatū est: ꝙ ma
gnitudo cubitalis est eq̄lis magnitudini. 100. g̃ ꝛ cubita/
lis dupla est ad eā que est. 50. cōstat autē ꝙ ea que est. 50.
est maior cubitali. g̃ cubitalis maiore se ē maior. Per hūc
modū videt̄ ꝓcedē ille rōnes Algaȥelis ꝗs facit ad hāc
ꝯnem de motu puncti in circunferētia spere vel rote exn/
tis ꝛ ei⁹ qḋ existit circa axem: que duo in eodē tpe cōplēt
k suos circuitus. ꝛ tamē existēs in circūferentia multo ma/
iorē circulū describit. Et de motu linee exeuntis a centro
solis ꝛ transeuntis ad terrā p summitatē baculi quas nō
magis explico: quoniā sunt latis cōes. nec aliam hñt vir/
tutē. Potius tñ in forma pmissa volui arguere: qꝛ ei non
pñt applicari aliq̄ solōnes que ꝯsueuerūt dari alijs solis.
3m ℂ Tertio ad idē arguo per aliā rōnē phi. nā sequit ꝙ in
diuisibile est diuisibile. declarat̄. Nam sumptis duobus
mobilib⁹: quoꝝ vnum sit duplo velocius ad alteꝝ. Si in
vna hora velocius transeat magnitudinem. 50. punctorū
i eodē tpe tardi⁹ trāsibit pūcta ꝛ medietatē alteri⁹ pūcti.
4m ℂ Quarto sic. sequeret̄ ꝙ impoīe esset aliqḋ corpus rare
fieri nālr̄ sm oēm dimēsionē sine acq̄sitione noue q̄ntitatꝭ
ꝛ noue etiā mãe. hoc autē falsum est sm cōem doctrinā.
ꝛ efficacit̄ ꝓbari pōt. cōsequētia probat̄. sit eni corpus q̄
dratum seu cubum hñs in oēm dimēsionē magnitudinē
decē punctoꝝ: ꝛ rarefiat vsqꝫ ad magnitudinē centū pū/
ctoꝝ. si h sit possibile sine gñatione noue q̄ntitatis opor
tet ꝙ vel punctum aliqḋ sit extensi⁹ q̄ꝫ pus: vel ꝙ idem sit
in plurib⁹ sitib⁹: ꝛ vtrūqꝫ est impoīe nālr̄. Idē arguitur
de indiuisibili materie quod subijcit̄ puncto sm viā istā.
ℂ Ex his igit pꝫ ꝙ nulla magnitudo cōponit̄ ex idiuisi/
a bilib⁹. ꝛ cum oīs magnitudo ex aliq̄bus componat̄: vt/
pote: q2 oīs est diuisibilis. seq̄tur ꝙ omnis magnitudo cō
ponat̄ ex magnitudinib⁹. Hui⁹ opi. non est dubium fuisse
phm ꝛ Cōmētatorē alicui q viderit dicta sua. ꝓpterea nō
Cap. 10 allego ad h vllas auctes coꝝ. Hui⁹ sentētie est Aug. 11. de
Cap. 12. trini. dicēs. Q3 ratio docet ꝛ minutissima etiā corpuscula
infinite diuidi. Itē in de mortalitate anime: porro inquit
corpus minuit̄ cum ex eo aliquid pcisione detrahit̄ ex q̄
conficit̄ vt tali detractiōe tendat ad nihilū. at nulla pcisio
perducit ad nihilum. oīs enim pars que remanet corpus
est. Et qcqd hoc est q̄tolibet spacio locū occupat: neqꝫ id
posset nisi hēret ptes itidem in q̄s cederet. pōt igit infini/
te minui. ꝛ ideo defectū pati atqꝫ ad nihilū tendē: q̄uis p
20 uenire nunq̄ꝫ queat. de ipso spacio ꝛ q̄libet interuallo di/
ci atqꝫ intelligi pōt. ℂ Item in epistola ad Nebridiū que
est in nr̄o eplarū. 94. Uult expresse corpora in infinitum
posse secari. ꝛ ꝙ nullū est minimū. Que oia falsa essent si
magnitudo ex finitis idiuisibilib⁹ constaret. Itē euidēnissi
me. 2° li. solil. iuxta finē vbi dicit: ꝙ si etiā minimū circulū
imaginādo describamus. ꝛ ad centrū duas lineas: circa
quas vix quasi acu pungi possit: q̄uis in medio nō possi/
mus imaginaria cogitatione alias ducē vt ad centrum si
ne vlla cōmixtione pueniat. tñ rō clamat innūabiles posse
duci: nec sese in illis icredibilib⁹ angustijs vbi cētro posse
cōtingere ita vt in omni earū interuallo scribi etiā circu
lus possit. His quid clarius? ℂ Itē Auic. 6. nālium iuxta
R. 5. c. 2. pn̄ dicit. ꝙ puncta ordinari ad faciēdā lineā est impoīe.
Item ex ꝯiunctione punctorū corpus nō posse componi.
Algaȥel q̄qꝫ hanc ꝯnē in sua meta. pluribus rōnib⁹ nitit̄
3 ꝯnē ab demonstrare. ℂ Contra istā ꝯclōnē pōt argui multiplr̄.

n pmo sic. Aut oī parte magnit̄ est aliq̄ minor: aut nō om/
ni parte magnitudinis ꝛc. Si det̄ 2m. igit per equipollen/
tiam aliqua parte nō est aliq̄ minor. igit aliq̄ est idiuisibi/
lis. s. qua nō est aliqua minor. aliogn aliq̄ esset ea minor.
scꝫ pars ei⁹. Si aliqua aūt est idiuisibilis. igit magnitudo
vltimate est resolubilis in indiuisibilia. ꝛ per ꝯñs h⁹ com/
ponit̄ ex indiuisibilib⁹. Si vo omni parte magnitudinis
est aliq̄ minor: aut illa est diuisibilis aut idiuisibil̄. nō diui
sibilis: q2 tūc nō eēt minor oī pte magnitudinis: qꝛ nō esset
minor pte sua. igit idiuisibilis. ꝛ habet̄ ꝓpositū sicut pus.
2m ℂ 2° aut inter pmū punctum ꝛ q̄libet aliud eiusdē linee
est pūctum mediū aut nō: nō pōt dici ꝙ sic: q2 tunc illḋ pū
ctum mediū vel eēt mediū īter h⁹ pūctum ꝛ seipm. qḋ est
impossibile. vel ipsum non esset aliqḋ ex punctis linee illi
us. ꝛ per ꝯñs nō mediaret inter pmum ꝛ alia eiusdem li/
o nee: qḋ est cōtra illud qḋ ponit̄. igit inter pmum punctū
ꝛ q̄libet aliud eiusdē linee nō est aliqḋ punctū medium.
igit punctum est punctū imediatū. Ex hoc aūt vltra seq̄t̄
ꝙ linea ꝛ per ꝯñs magnitudo cōponit̄ ex idiuisibilibus.
3m ℂ 3° ꝛ est eadē virtus. Suppono vnū verū ꝛ a quolibet
fideli ꝯcedēdū. s. ꝙ deus videt q̄libet punctū qḋ est in li
nea. Tunc quero an deus videat ꝙ inter pmum punctū
linee hui⁹ vel illud demōstrate: ꝛ q̄libet aliud punctū ab
alio visum in eadē linea intercipit̄ linea media. Aut nō: si
nō. igit videt punctū imediatum puncto. Si sic. igit cōtra
suppositum nō videt q̄libet punctum illius linee. qꝛ in
linea illa media sunt plurima puncta. ꝛ nullū sm h est vi/
4m sum a deo. ℂ 4° ꝛ fortius. aut aliqḋ pūctum est medium
inter pmū punctū hui⁹ linee. Ubi gra. a. ꝛ oia alia eiusdē:
aut nullū punctū est medium īter punctū pmū linee. a. ꝛ
oia alia pūcta eiusdē. hoc pꝫ: q2 ptes huius disiunctiue ꝯ
dicunt mutuo. Si aliqḋ est medium. igit illud est imedia
tum h pūcto. Si nullū est mediū. igit h⁹ pūctū ꝛ oia alia
sūt imediata. ꝛ per ꝯñs aliqḋ alioꝝ pūctoꝝ est h īme.
5m ℂ 5° possibile est magnitudinē esse simul actu diuisā sm
p oēm diuisionē possibilem in ea. igit magnitudo componi
tur ex indiuisibilib⁹. ꝯñs pꝫ: q2 posito ꝙ sic esset diuisa re
solutio eius aut vltimate eēt facta in idiuisibilia aut in di
uisibilia. nō pōt dici ꝙ in aliqua indiuisibilia: quoniā tūc
nō esset actu diuisa sm oēm possibilē in ea diuisionē. igit
in indiuisibilia. Cum igit q̄libet sit primo cōpositum ex
his in que vltimate resolubile est. sequit ꝙ ex idiuisibili/
bus sit magnitudo cōposita. ꝯñs aūt ꝓbat̄ dup̄. tū q2 q̄/
cūqꝫ pōe nō sunt ad actus icōpossibiles nec inter se essen/
tialē ordinē hñtes: pñt simul per diuinā pōam ad actum
reduci. nō. n. apparet aliqua ratio impediēs. Sed pōe ad
diuisiones cōtinui sunt hmōi cum sint ad actus eiusdē rō/
nis. Que enim sunt eiusdem rōnis nec eēntialem ordinē
inter se nec mutuā repugnantiam hñt. tum q2 alias seque
q ret̄ ꝙ aliq̄ vlis esset impossibilis: cuius quelibet singularis
esset possibilis: qḋ videt̄ incōueniens. pꝫ ꝯñia: quoniā de
monstrata quacūqꝫ possibili diuisiōe hec est possibilis sꝫ
hanc magnitudo est diuisa. ℂ Respōdeo ad pmam dicor
Rñ ad rōnes ꝯ ꝯnem. ꝙ omni pte magnitudinis est aliq̄ minor. nlla tñ ps est mi
nor omni pte magnitudinis. vñ iste ꝓpōnes. Omni pte est
aliq̄ ps minor. ꝛ aliq̄ ps est minor oī pte. non equipollent
nec pma infert scdam. qnimo pma est vera ꝛ alia falsa: et
illatio scde ex pma peccat per figuram dictionis. quoniā
in pma ly ps. supponit ꝯfuse tm̄: ꝛ in 2ª determinate. Exem
plum. si mundus duraret ppetuo ꝛ in fili dispōne sicut de
facto ponit phs. ꝛ de possibili oēs catholici. hec esset ve/
ra. omni homine futuro erit aliqs hō futurus posterior.
pꝫ. q2 quelꝫ singularis eēt va. ꝛ tñ hec eēt falsa. aliqs hō
futur⁹ erit posterior omni hoīe futuro: ꝛ iō ipsa nō eēt con
seq̄ns ad pmā. Cōcedo igit ꝙ oī pte ꝯtinui est aliq̄ pars
mior. ꝛ cū vlterius dr̄: aut illa est diuisibilis ꝛc. dico: ꝙ est
diuisibilis. ꝛ vlterius ꝯcedo ꝙ illa nō est mior oī pte ma/

A gnitudinis.nec h repugnat vlli cōcesse.vñ ista copulatiua est Ɤa.Omni pte magnitudinis est aliq̄ ps minoꝛ.ꝛ illa nō est minoꝛ oi pte magnitudinis. Sicut ꝛ in casu p̄missio hec eēt Ɤa.oi hoie futuro erit aliqs hō futur⁹ posterioꝛ:ꝛ ille nō erit posterioꝛ oi hoie futuro.Q; si magis explicet̄ pro/ positio ad sensum:quē vt videt̄:multi sic arguēdo conci/ piūt. Et dicat̄ sic:aut illa pars que est minoꝛ oi pte conti/ nui est diuisibilis aut indiuisibilis. Nego istā disiūctiuaȝ ꝑpter falsam iplicationē ex pte subiecti. Implicat eniȝ ꝙ sit aliq̄ pars minoꝛ oi pte ꝯtinui:qđ proꝛsus est falsuȝ. Si mile est si idē diceret̄:aut ille hō futurus posterioꝛ oi hoie futuro erit coꝛruptibilis. vel est icoꝛruptibilis.que vtiq3 ꝑpter falsam iplicationē esset falsa.

Ad 2m. ¶ Ad scđm tertiuȝ ꝛ q̄rtū possem simul r̄ndere negando illud qđ cōiter suppo nūt.s.aliqđ punctū esse in magnitudine.h enim falsuȝ est: sicut patebit in 3ª q̄ne.qꝛ tñ p̄ter h qđlibet etiā aliter desi/ cit. Respondeo ad scđm supponēdo pro nūc puncta esse

B in magnitu^{ne} s̄m ꝙ multi imaginant̄:ꝛ false iudicio meo. hoc tñ supposito dico ꝙ inter p̄m punctuȝ:ꝛ qđlibet aliud eiusdem linee est pūctum medium.nll'm tamē pūctum est mediū inter p̄mū punctū ꝛ qđlibet aliud eiusdem linee.ꝛ ideo nō ꝓcedit vlterioꝛ deductio que tota supponit ꝙ ad illam vniuersalē cōcessam sequat̄ hec particularis.aliqđ punctum est medium inter p̄muȝ punctū ꝛ qđlibet aliud eiusdem linee:ꝛ super hac innitit̄ sequens argumentatio. Sed hoc nō sequit̄ ad illā:qꝛimmo in tali illatione cōmitti tur fallacia figure dictiōis ꝑpter similē cām ei que dicta est in p̄cedenti sol'one.

Ad 3m. ¶ Ad 3m dico stante p̄dicta suppo/ sitione ꝙ de⁹ videt ꝙ inter p̄mū punctum ꝛ qđlibet aliud eiusdem linee intercipit̄ linea ꝛ ifinita etiam puncta. non tamē linea nō visa.nec pūcta nō visa ab eo.nullam tamen lineam deus videt intercipi inter primum punctuȝ.ꝛ qđ/ libet punctum.ꝛ quodlibet aliud punctum ab eo visum.

Ad 4m ¶ Ad 4m dicerem ꝙ nullū punctū est mediuȝ inter p̄m ꝛ

C oia alia eiusdē linee.ꝛ cū infert̄.igit̄ p̄m ꝛ oia alia sunt im/ mediata si in cōsequēte ly oia teneat̄ collectiue.cōcedo cō seq̄ns:qcqd sit de ꝯña.ꝛ nego vlterioꝛē ꝯñam q̄ dꝛ.igitur aliqđ alioꝛum pūctoꝝ est p̄ imediatū. Instātia certissima apud me est.qꝛ si sint duo coꝛpoꝛa imediata.a.ꝛ.b.diui dēdo.b.in ptes ꝓpoꝛtionales sic ꝙ p̄ pars sit ei⁹ medietas remotioꝛ ab.a.ꝛ scđa sit medietas alteri⁹ medietatis ime diata p̄oꝛi medietati totius, ꝛ tertia sit medietas residui. ꝛ sic semꝑ ꝓcedendo versus.a.tūc hec est Ɤa. a.ꝛ omnes partes ꝓpoꝛtionales.b.sunt imediate.ꝛ tamē hec est fal/ sa.aliq̄ pars ꝓpoꝛtionalis.b.est imediata ipsi.a. cū taliuȝ nulla sit vltima versus.a.igit̄ hec nō sequit̄ ad p̄mā. Et si hāc istantiam nō admitterent ponētes ꝯtinuȝ cōponi ex idiuisibilib⁹ pro eo ꝙ nō ponerēt infinitatem taliū p̄tiuȝ: suā ꝯñam ꝓbare nō p̄nt.vñ nec ego illā admitto.ꝛ adhuc pōt in simili istari s̄m opionē oppositā:qꝛ nō sequit̄.huic

D puncto oia alia eiusdeȝ linee sunt ineq̄lia.ḡ huic aliquod alioꝝ est inequale.nam añs est verū si ly omnia.sumatur collectiue.sic enim oia alia sunt magnitudo s̄m illaȝ opi. Magnitudo aūt ineq̄lis est puncto.ꝛ tñ ꝯñs est falsum.

Ad 5m ¶ Ad 5m nego ꝯñam. Ad ꝓbationē dicoꝛ ꝙ resol'onē illā factā esse in aliq̄ vltimate pōt itelligi dupl'r. vno mō in ali qua vltimate.i.i aliqua in que alia sint resoluta: ꝛ ipsa re soluta nō sint in aliq̄ alia.ita ꝙ ip̄a sint vltima in que sit fa cta hui⁹ resol'o seu diuisio. Alio mō pōt intelligi resol'onē hui⁹ eē factā in aliquas vltimate.i.total'r ꝛ complete ma/ gnitudinē eē in suas partes resolutam;seu magis p̄prie loquēdo q̄libet que fuerūt eius partes eē actu abinuiceȝ diuisa ꝛ nll'a restare diuidenda. Si in p̄ sensu q̄rat̄ in quo posito añte i'n eē facta esset resol'o vltimate. an.s.in aliq̄ diuisibilia.an idiuisibilia.dico ꝙ nec i aliq̄ diuisibilia nec in aliq̄ idiuisibilia:nec in aliq̄ oino vltimate facta eēt:qꝛ nll'a eēnt q̄ nō essent vltimate resoluta.vñ sicut ante h̄ȝ re

sol'onē nll'a pars erat irresolubilis in alias:sic posita tota

E li resol'one nll'a eēt nō resoluta in alias:sicut satis huic ꝓ/ pinque dcm̄ est in p̄mo li.di.35.q.vnica. articulo p̄mo.in r̄nsione ad.7.argumentū op.ibi reprobare de totali diui siōe continui in sensu diuiso. Et si fieret talis resol'o actua/ lis tūc ēt esset multitudo aliq̄ discretoꝝ ex multitudinib⁹ p̄cise ꝛ ex nullis vnitatib⁹ simpl'r constituta. Sic etiā suo mō aliq̄l'r dcm̄ est de multitudine ꝯtinuoꝝ lib.p̄.di.24.q. p̄ma.in sol'one obiectionis vltime. Si Ɤo queratur in q̄ vl/ timate ꝛc. In scđo sensu distiguēdū est de diuisibili ꝛ indi/ uisibili.diuisibile.n.aliq̄n dꝛ s̄m actū.ꝛ est qđ actu est di/ uisum q̄lis est ꝓp̄rie ois multitudo discretoꝛum.aliq̄n Ɤo s̄m pōam:ꝛ est qđ hēt in se ptes nō distinctas abinuicem. Sil'r idiuisibile dꝛ ꝛ qđ nō hȝ vllas partes oino ꝛ qđ nō hēt ptes distictas.ꝛ sic idem sigñat idiuisibile qđ nō actu diuisum siue qđ nō diuisibile p̄ mō siue hoc ꝓp̄rie dicat̄ si

F ue nō.dico igit̄ ꝙ neutro mō esset facta resol'o ad idiuisi/ bilia:nec etiā ad diuisibilia 2º mō:sed ad diuisibilia p̄ mō, ꝛ hec sol'o magis claret ex dcis in p̄ li. d.35.vbi all'atū est. ¶ H. Quicqd sit de Ɤitate añtis ad hō^m intell'm accepti. qꝛ tñ multi negarēt id:pōt dici ꝙ nō ꝓbat̄ sufficienter:ꝛ as/ sumpta ꝓpō nō est Ɤa.qꝛ impossibile est oēs aias possibi/ les esse actu ꝓductas in sensu cōposito.ꝛ tñ positas aiaꝝ vt eodē mō loq̄ndi vtar cū arguēte:non sunt ad actus re/ pugnātes:aut eēntial'r oꝛdiatos:sicū sit ad act⁹ eiusdē spēi. ¶ Itē alia ꝓbatio nll'a est.qꝛ nō est icōueniens ꝙ pro in/ cōueniēti recipit.pȝ.n.ꝙ hec vlis.vtrūq3 hoꝝ est verū. demōstratis duobus ꝯdictoꝛijs ꝯtingētib⁹ est ipossibilis. ꝛ tñ q̄libet singularis est poss̄is. Sil'r hec est impossibilis. oē possibile esse est.ꝛ tñ q̄libet singularis eius est poss̄is. ¶ Scđa ꝯ̄ est:ꝙ q̄libet magnitudo cōposita est ex ifinitis

2ª ꝯclo magnitudinib⁹. Verū ꝑp dicta aliquoꝝ in hac mā distin guēdū est de hoc termino infinitum.qui dupl'r accipi pōt iuxta cōmune dcm̄.s.syncathegoreumatice ꝛ cathegoreu matice.p̄ modo idem valet ꝙ hec oratio.nō tñ q̄n maius

G quo ad cōtinua:vel nō tot q̄n plura quo ad discreta. Sed puto ꝙ magis ꝓp̄rie diceret̄ q̄ȝtocūq3 finito maius vl' q̄t/ cūq3 finitis plura. Cathegoreumatice aūt si accipiat̄ in cō tinuis exponit̄ per hanc orōnē tm̄ ꝙ nō maius supple est vel esse pōt.quo ad discreta Ɤo tot quot nō plura. Sȝ hec expositio nō videt̄ cōgrua.qꝛ s̄m p̄hm p̄mū celū vel sal/ tē totus mūdus est tm̄:ꝙ eo nō est nec eē pōt maius:ꝛ tñ nō est ifinit⁹. Itē s̄m multos doctores modernos ifinitis esse p̄nt qꝛimmo ēt sunt plura. Et iō melius s̄m alios expo nit̄ infi^m.i.maius q̄ȝ bicubitū ꝛ q̄ȝ tricubitū:ꝛ sic de cete/ ris finitis q̄ȝtis:ꝛ h in ꝯtinuis. In discretis vero plura q̄ȝ duo ꝛ q̄ȝ tria ꝛ q̄ȝ quatuoꝛ ꝛ sic de ceteris multitudinibus finitis. Vel al'r lȝ nō ad sensuȝ infi^m illo mō quo ad ꝯtinua diffinit̄ per hanc orationē mai⁹ q̄ȝtocūq3 finito:ꝛ quo ad discreta plura q̄tcūq3 finitis. De aūt acceptiōes satis diffe rūt.nā ifinitū a pte subiecti retētum syncathegoreumati/

H ce reddit ꝓpōnē vlem. Sūptū Ɤo cathegoreumatice nō. ꝛ aliq̄n vno mō sumptis propositio est Ɤa.ꝛ alio mō falsa Ɤbi grā posito ꝙ mūdus ꝑpetuaret̄ in dispōnib⁹ q̄libus nūc agit̄. Si diceret̄ ifiniti hoies erūt p̄teriti. Si ly ifiniti sumat̄ syncathegoreumatice ꝓpō est Ɤa:qꝛ q̄tcūq3 fi/ nitis plures erūt p̄teriti. Cathegoreumatice aūt est falsa. qꝛ nō plures q̄tcūq3 finitis erūt p̄teriti. Hoc p̄misso dico ꝙ vtroq3 mō sumpto illo termio q̄libet magnitudo est ex ifinitis s̄m multitudineȝ magnitudinib⁹ p̄tialib⁹ cōposita seu ꝙ in q̄lȝ magnitudine infinite ptes sūt:q̄rū q̄lȝ est ma/ gnitudo.ꝓbo igit̄ tria p oꝛdinē. Primū erit ꝙ cuiuslȝ ma gnitudinis ptes sunt actu plures.2m ꝙ cu[illegible]lȝ magnitudi nis sunt ifinite ptes.q̄rū q̄lȝ est magnitudo sumēdo ly in/ finite.syncathegoreumatice.3m ꝙ cuiuslȝ magnitudis sūt ifinite ptes.quarū quelȝ est magnitudo sumēdo ly infini/ te.cathegoreumatice. Et in toto isto articl'o loquoꝛ de ge

N

rib⁹ ꝓprie:etas.s.vocãdo partes magnitudinis: ex quib⁹ magnitudo resultat:seu quarũ q̃lz est pars aliquota toti⁹ vel alicui⁹ ptis eius:aut ex talib⁹ ꝯstituta:q̃ modo puncta esto ꝙ sint nõ sunt ptes magnitudinis.vt pz ex ꝯne pce⁹.

pbõ pͣ

¶ Primũ pbo sic.cuiuslz magnitudis alique partes sunt distãtes actualr.igit̃ cuiuslz ptes magnitudis sunt actualit̃ plures.Añs pz:qm̃ magnitudo hẽt ptẽ ꝛ ptẽ ex qbus cõponit̃.ꝛ vt pz ex pcedẽti ꝯne.nll'a magnitudo cõponit̃ ex idiuisibilib⁹.igit̃ q̃lz pars magnitudinis hz ptes.sz alĩ q̃ ps vni⁹ ptis actualr distat ab aliq̃ pte alteri⁹ ptis.ꝟ.g. extrema medietas vni⁹ medietatꝫ q̃ est 4ᵃ totius a pte alterius medietatꝫ toti⁹.ꝯña satꝫ est euidẽs:qm̃ nec̃e sequit̃.B actu distat ab B.igit̃ B actu est aᵘ ab B. eidez demr̃ario.ꝛ

2ᵐ

vltra.igit̃ B ꝛ B sũt actu pl'a.2ᵒ cuiuslz magnitudinis aliq̃ pte ps aliq̃ est minor.igit̃ cuiuslz magnitudinis ptes sunt actu plures.añs est notũ:qm̃ cuiuslz magnitudis medie tate medietas medietatꝫ est minor.ꝯñtia euidẽs de se est.

R

3ᵐ

¶ R̃.Idẽ iudiciũ q̃ẽtũ ad hoc est de qbuslibet partib⁹ magnitudinis ꝯtinue. Nũc aut ad sensum videm⁹ ꝙ alicuius magnitudis aliq̃ pars est actualr alba.alia exñte actualr nigra.vna cal'a alia sil' exñte frida.vna dẽsa alia rara.vna recta alia curua.Itẽ vna põt corrũpi alia manẽte salua.q̃ oia nec̃io cõuincũt illas partes.nõ solũ actu esse. sed etiaz ꝛ actu pl'es ꝛ distictas abinuicẽ.Aduertẽdum tamẽ ꝙ lz magnitudinis partes sint actualiter ꝛ actualiter partes. ac etiam actualr plures.ipse tamẽ nõ sunt plures partes actuales.sed potẽtiales iuxta dĩam datam de partib⁹ in pmo lib.d.24.q.1.vbi etiã ostẽdit̃ sensus auctorũ dicẽtiũ ꝙ partes sunt potẽtia in toto.ꝛ ꝙ nõ sunt plures in actu. ꝛ ea que possunt argui cõtra hanc cõcl'onem ex dictis ibidem pñt sufficienter solui.ꝛ ideo pro nũc hic nõ arguo cõtra eã.sed iam dicta sufficiãt.

pbõ 2ᵐ

¶ Secũdũ pbo sic. cuiuslz magnitudis quelibet pars habet partez.igit̃ cuiuslz magnitudinis sunt ifinite partes.añs probat̃:q2 si nõ cuiuslibet magnitudinis q̃libet pars ꝛc̃.seq̃ret̃ ꝙ aliq̃ pars esset idiuisibilis:ac per hoc aliq̃ magnitudo cõponeret̃ ex idiuisibilib⁹.cui⁹ oppositũ probatũ est in pcedẽti ꝯne.ꝯña aũt nota est.q2 si cuiuslibet magnitudinis q̃lz pars habz ptẽ.dato q̃cũqz nũo ptiũ vltra iᵐ seu illis plures erũt partes illarũ partiũ in dato nũo acceptarũ.Et ex hoc pz etiã ꝙ q̃libet est magnitudo.

L

pbõ 3ᵐ

¶ Deinde 3ᵐ qd̃ etiã pbat̃ 2ᵐ sic pbo.cuiuslz magnitudinis q̃libet pars habet partem.vt pbatũ est.igit̃ cuiuslibet magnitudinis partes sunt plures quotcũqz finitis.ꝛ per ꝯñs ifinite. pz ꝯña:qm̃ q̃libet pars partis est pars totius illius ptis.igit̃ oẽs ptes toti⁹ collectiue sumendo.ꝛ ad bonum intell'm sunt plures q̃z q̃tuor ꝛ q̃z centum.ꝛ sic quotcũqz determinati numeri.al's esset dare maximũ numerũ earũ.ꝛ tunc nll'a illarũ hẽret partẽ ꝛ partẽ.qd̃ repugnat añti.

2ᵐ

¶ 2ᵒ cuiuslibet magnitudinis oẽs partes sunt plures ꝛ nõ sunt finite.igit̃ cuiuslz magnitudinis ptes sunt ifinite.añs pz sumpto ly oẽs collectiue.nã pma ps pbatũ est in pma pte hui⁹ ꝯnis. Secũda ꝟo pbat̃.q2 si oẽs simul sumpte eẽnt finite tm̃ in quantocunqz nũo ponerent̃ oporteret ꝙ q̃lz esset indiuisibilis seu carẽs partib⁹.cui⁹ oppositum pz ex ꝯne pma.pbatur cõseq̃ntia.q2 det̃ numer⁹ oium simul sumptarũ.ꝛ sit gr̃a exempli.1000.Si aliq̃ earũ hz ptes:cũ ptes eius sint partes etiã toti⁹ magnitudinis.sequit̃ ꝙ sint plures.1000.cõseq̃ntia pz:qm̃ ois multitudo vel est fiᵗᵃ vel ifinita.sumpto B termino cathegoreumatice.

M

3ᵐ

¶ 3ᵒ ois multitudo aliquã multitudinẽ finitã excedens vltra oẽm pportionẽ finitaz est infinita.pz.Sed cuiuslibet magnitudinis multᵒ omniũ partiũ collectiue sumptarũ aliq̃z multitudinẽ finitaz.ꝟ.g̃.dualitatẽ excedit vltra oẽm pportionẽ finitã sicut pz ex fundamẽtis pcedentibus.igit̃.ꝛc̃.

4ᵐ

¶ 4ᵒ cuiuslibet magnitudinis infinite sunt partes.igit̃ cuiuslibz magnitudis oẽs ptes sunt infinite.añs est pbatũ sumpto in eo infinite syncathegoreumatice.ꝛ ꝯña pz sumpto in ꝯñte cathegoreumatice.ꝛ ly oẽs collectiue.nam si det̃ oppositũ.vz ꝙ oẽs sil' nõ sint sic ifinite.igit̃ oẽs sunt aliq̃t finite.ꝛ vltra. igit̃ nõ quotcũqz finitis sunt illi⁹ magnitudis plures partes:q2 nõ sunt plures q̃z tot quot sunt oẽs simul.igit̃ nec ei⁹ ifinite sunt ptes:sumẽdo ifiᵗᵉ syncathegoreumatice:qd̃ repugnat añti. Unde gñaliter de qbuscũqz de inesse ꝛ de pñti vere dĩ ꝙ sunt infinita syncathegoreumatice.ꝟe etiã dicit̃ ꝙ sunt infinita cathegoreumatice. ꝛ eꝫ. Uñ q̃ẽtũ ad hoc nõ appet repugnãtia sicut dicũt illi q ꝯcedũt ptes magnitudinis esse infinitas syncathegoreumatice: ꝛ negãt si sumat̃ cathegoreumatice.

N

Dibni⁹ pͣ.q.2.

¶ Aduertendũ tamẽ ꝙ dicẽs in pdictis oẽs ptes magnitudinis sumpto ly oẽs collectiue magis sum secut⁹ cõem modũ loq̃ndi q̃z ppietatẽ sermonis.nam magis pprie diceret̃ oia quorum qd̃libet est pars.vt frequenter in pmo lib.dictum est. Et sic dicendo pariter ꝯcludit̃ ppositũ.qm̃ oia quorũ qd̃lz est ps magnitudinis simul sumpta sunt infinite magnitudines vt ex applicatione rationum factarũ consideranti facilr apparet.

O

Rñsio

¶ Si dicat̃ ꝯ hoc sicut aliq̃s dicere audiui ꝙ iste terminus oia vel oẽs nõ põt addi termino hñti ifinita supposita seu stãti p infinitis suppositis sumptis collectiue.

Contra rñsionez

Dicẽdum B esse falsum ꝛ irronabilr dcm̃.qd̃ pz.tum q2 expsse oppositum pz ex dcõ Aug.12.de ci. dei.vbi ait ꝙ singuli quiqz nũi sunt finiti.ꝛ oẽs infiniti.ꝛ subdit ꝙ oẽs nũos nouit de⁹ ꝛ nõ pter eoꝝ ifinitatẽ vsqz ad quãdã summã numerorũ dei sciã perueniet:ꝛ ceteros ignorat.ꝛ pz ꝙ sumit ly oẽs.collectiue.tũ ex dicto phi p̃ celi. vbi ꝯ democritum ponẽtẽ aliqd̃ corp⁹ ꝯstitui ex ifinitis idiuisibilib⁹ eiusdem spẽi arguit sic.aut oia eẽnt grauia ꝛ tunc nullũ corp⁹ esset leue.aut oia leuia.ꝛ tũc nullũ eẽt graue.ꝛ dic̃ Cõmẽ.ibi. ꝙ B seq̃t̃ ex põne eoꝝ ꝙ sunt infinita.ꝛ ꝙ nihil reperit̃ ex ea.ꝛ pz ꝙ vterqz sumit ly oia.ẽt collectiue.

Cap.18.

T.c.76

Cõ.73.

¶ R̃.Cõmẽ. 3.de aia dicit ꝙ per itellectũ mãlẽ iudicam⁹ res ifinitas in nũo in ppõne vniuersali.B aũt esset falsum si signũ vl'e nõ posset addi termino hñti sigñata ifinita.

Cõ.19.

P

¶ R̃.Officiuz signi.hui⁹ vt dic̃ phs p̃ pihermenias.est ꝯsigñare vniul'r.ꝛ Boeti⁹ dicit ibi ꝙ illud qd̃ dĩ oia.id ad qd̃ addit̃ colligit atqz in vnũ corp⁹ adducit.ꝛ vl'o cui addit̃ vl'itatẽ ꝯsignat.vtruz aũt iᵘ cui addit̃ hẽat supposita ifiᵗᵃ vel non. accidit signo.

Com.15

¶ Premissa ꝯ pbat̃ manifeste q̃ ad singula que dicta sunt ex intẽtiõe Aug.2.de lib.ar. vbi ait:ꝙ. Quicq̃d corporis sensu attingit̃ nõ vnũ:sed multa eẽ cõuincit̃.corpus est.n. ꝛ ideo hz inumerabiles ptes. Ex q̃ pz ꝙ sm̃ eũ oẽ corp⁹ hz inumerabiles ptes.alias ꝯña quã inuit p̃ illõ.ꝛ iõ nulla eẽt. Si aũt hz inumerabiles ptes.igit̃ pl'es ꝛ etiã infinitas. Qd̃ etiã ex declaratiõe pdicti ꝟbi quam mox subdit magis appet.sed vt minutas inq̃t q̃sqz minusqz articulatas nõ psequar q̃ẽtulũcũqz illud corp⁹ sit.hz certe aliam partem dextrã.aliaz sinistrã.aliã iferiorẽ.aliã superiorẽ.aliã vlteriorẽ.aliam citeriorẽ.alias finales.aliam mediã.B.n. necesse est q̃ẽtulibet exiguo corporis modulo inesse fateamur. Ecce ꝙ qd̃libet corpus ꝛ q̃ẽtulibet parua pars corporis hz multas ptes.ꝛ ifra similr subdit.cuiuslibet corpusculi ps dimidia q̃ẽtis duob⁹ ꝯstat:hz ꝛ ipsa dimidiaz. Ex his aũt manifeste sequit̃ ꝙ qd̃libet corp⁹ hz ptes non solũ plures:sed etiã ifinitas.qualr̃ aũt nullũ tale sit vnũ ꝛ q̃ũo etiã sit vnum:declaratum est in pmo.disti. 24.q.1.

Q

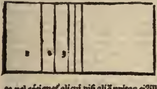
¶ Cõtra istã ꝯnẽ in q̃ẽtũ ponit in magniᵗᵉ esse ptes ifiᵗᵃˢ accepto hꝫ termio cathegoreumatice pulchre ꝛ subtilr arguit doctor q̃dã pbãs ꝙ in q̃lz magnitudine est dare vltimã ptẽ pportiõalẽ seu mimã.ꝛ q2 ꝯstat ꝙ est dare pmã et maximã.seq̃t̃ nec̃io ꝙ nõ sunt ifinite. Assumptũ at̃ pbat.

ꝯ 2ᵐ ꝯᵐ Hyber. li.2.q.1.

pᵐ

¶ Primo sic. Sint due magnitudines.a.ꝛ.b.contingentes se:ꝛ sumantur in.b.partes proportionales.sic ꝙ prima sit medietas eius.ꝛ scd̃a sit medietas medietatis:ꝛ sic deinceps procedẽdo versus.a.tunc arguitur sic.multitu

A do barum per.b.ↄiungiẽ imediate ipsi.a.igitur aliq̃ pars buius multitudinis imediate ↄiũgiẽ a. Añs ẽ notũ. ↄ᷒ pbaẽ q̃ ipoẽ est imagiari q̃ aliq̃ magnitudo ↄiũgatur imedia

te.vel cõtigneẽ alicui nisi aliq̃ vnitas ei᷒ illi ↄiungaẽ imediate.si sic.igiẽ aliq̃ estvltima.s.illa que imediate ↄiungiẽ ipsi.a.Et põt ↄfirmari:q2 si magnũ q̃ est.b.eẽt actu diuisa fm oẽs bui᷒ ptes ꝓportiõales retinẽtes tñ eosdẽ situs.ita q̃ eẽnt ↄtigue sic nũc sunt ↄtinue aliq̃ imediate tãgẽt.a.nec poẽ est imagiari oppositũ.igẽ ↄ nũc dũ sũt ↄtinue.cũ penit᷒ in nullo fm ꝓpinqtatẽ vel distãtiã aut ordinem

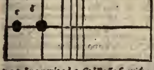
2m partiũ aliter tunc se haberent q̃ mõ se habeãt.❡Scdo

B ponaẽ q̃ aliqd corpus icipiat in pũcto extremo.a.moueri ꝟsus.b.tũc sic.In hoc instãti illud corpus icepit moueri.igiẽ aliqs motus vn᷒ futurus icipit in h instãti:ↄ voco inquit motum vnũ qui fit sup vnum spaciũ ↄtinuum cum

T.c.31. ceteris cõditionib᷒ positis in.5 phy.Quicũq3 autẽ sit ille motus sequiẽ q̃ fiat sup vltimaz partem ꝓportionalẽ.q2

3m aliter nõ iciperet in hoc instãti.❡3 ponanẽ duo mobilia.d.ↄ.c.moueri super.b.versus.a.ↄ moueaẽ.d.in duplo velocius q̃3.c.ita q̃ semper cum venerit ad finẽ alicui᷒ ptis ꝓportionalis quiescat ibi donec.c.veniat illuc:vel sup eãdem lineã:vel sup eq̃lẽ aliã.possent.n. super eandẽ si eẽnt corpora glorificata.q2 tũc non ipedirent se.ponaẽ ẽt q̃.c.

C veniat ad.a.in vna hora in hoc instanti terminata gratia exempli.tunc sequitur q̃.c.ↄ.d.perueniunt in hoc instãti ad.a.ↄ neutrũ prius alio.sed ↄñs est contra positũ.q2 quãlibet partẽ ꝓportiõalẽ prius pertrãsibit.d. q̃3.c.igiẽ oẽs p

us.d.q̃3.c.igitur.d.prius venit ad.a. Et h᷑ ↄñs sequiẽ:q2 in h istãti.c.est ad.a.si igiẽ.d.prius fuit ad.a.igiẽ per aliqd tp̃s prius fuit ad a.sit aũt tempus tale.e.tunc in.e.tpe parte huius hore nõ mouebaẽ.d.q2 fuit ad.a.toto.e.tpe.vt diciẽ.ↄ.c.toto.e.tẽpore mouebaẽ.igiẽ.c.in.e.tẽpore trãsiuit vnam partẽ proportianalẽ tm̃.ↄ per ↄñs vltimã.qd est ꝓbãdũ.aut plẽs. Si plures.igiẽ nõ in oi pte ꝓportiõali.d.expectauit.c.qd est ↄ positũ.igiẽ ex h q̃ ponunẽ ptes ꝓportiõales actu in

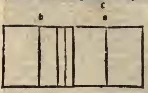
D finite cũ alio poĩ nõ repugnante:sequunẽ ista duo ↄdictoria.s.q̃.c.ↄ.d.simul perueniũt ad.a.ↄ nõ simul pueniunt.

Dyber. li.2.q.1. igiẽ illd positũ claudit ↄdictionẽ.❡4 in eodẽ casu argẽ. q̃ in h istãti termineẽ aliqs mot᷒ corpis.c.q2 nullus mot᷒ terminaẽ in h instãti.nisi per h q̃ aliq̃ pars eius terminatur.igiẽ aliqs vnus motus.c.termineẽ in h instãti.ↄ seqẽ necessario q̃ ille fuit factus super vltimam partem ꝓportionalẽ.q2 aliter nõ esset vnus:sed aggregatus ex multis.

5m ❡5 in eodẽ casu sequiẽ idem de.d.q̃ in hoc instãti terminaẽ aliqs motus eius vel aliqua quies eius.si aliqs motus eius ille fuit super vltimã partẽ ꝓportiõalẽ.q2 ille est vere vnus rõne spacij ↄ tẽporis:cũ nõ sit aliquis aggregatus motus.d.cõtinuus in tpe per positũ.ↄ ista est aliq̃ pte vltima. Si ꝟo termineẽ qes:aut illa est finita aut infinita. non infinita.certũ est igiẽ aliquãdo in aliquo istãti icepit ↄ sit illud.f.tũc in.f. terminabaẽ aliquis motus. ↄ sequiẽ necessario sicut prius q̃ ille fuit super vltimam partem.

E ❡Sexto.sit ita q̃ super h᷒ infiniẽ partib᷒ ꝓportiõalib᷒

6m sint infiniti hoies habẽtes corpora glorificata. ita q̃ corpus vnũ termineẽ in pũcto medio ipsius.b.ↄ corp᷒ 2m terminẽẽ in fine secunde partis. ↄ sic de infinitis super partes ifinitas ꝓcedẽdo ꝟsus.a.ita q̃ non sint simul plẽs. Sit ẽt.c.aliqd corpus exñs supra magnitudine.

a.distãs a magnitudine.b.per pedalẽ quãtitatẽ. Tũc arguiẽ sic.aliquis hõ est ꝓpinqssim᷒.c.q2 si accederet quisq3 pueniret ad hoies:aliquẽ illorũ p tãgeret.ille g̃ homo ꝓpinquissimus.c.sit sor. Aut so.tangit.a.aut nõ. Si nõ.igẽ distat per certã ptẽ magnitudinis.b.ↄ ita in illa pte magnitudinis sunt infinite ptes ꝓportiõales:ↄ añ illã solũ finite.ↄ per ↄñs añ ptẽ illã nõ sunt nisi finiti hoies nec plures sup totã fm hãc mẽsionẽ.qd est ↄ positũ. Si sor.tãgit.

F a.igiẽ aliq̃ pars ꝓportionalis tãgit.a.q2 ꝓpinqssimũ extremũ sor.ad.c.est simul cũ termino vnius parti ꝓportiõalis.b.per positũ.illa pars nõ põt poni indiuisibilis.quia tũc nõ esset pars ꝓportiõalis:nec diuisibilis:q2 tũc eẽt aliq̃ posterior illa.qd est ↄ tum q2 nectio illa esset vltima:qd similr icludit ↄdictoria.imo vt dicit hoc est ꝓpositum.

7m ❡7 in eodẽ casu sequiẽ q̃ annullato sor.aliquis hõ est ꝓpinqssimus.c.ↄ ita ille distat ab.a.igiẽ int ipm ↄ.a.sunt infinite ptes ꝓportiõales.cõtra positũ.q2 tũc ibi fuissent infiniti hoies.imo sequiẽ q̃ ille sit sup penultimã partẽ ꝓportionalẽ:qd claudit ↄdictoria:sic q̃ sit aliq̃ vltima:cũ vnuz sẽrat aliud ↄ eẽ.❡Propter istas rõnes q̃s lz iste doctor faciat pn᷒ ad ꝓbandũ q̃ nõ est poẽ esse infinitas ptes proportiõales in actu sepato.q2 tñ vt dicit eque ꝓcedũt ↄ pro

G bãt q̃ nec sunt ifinite ptes ꝓportionales in põa.i.potẽtiales ↄ adinuicẽ ↄtinuate:tñ simplr q̃ in magnitudine non sunt ifinite ptes ꝓportiõales:tẽto h termio infinite cathegoreumatice.si ꝟo teneaẽ syncathegoreumatice:ↄ ponaẽ a parte subiecti pcedẽdo terminũ distributũ.ꝟ.g̃.ifinite ptes ꝓportionales sunt in magnitudine.dicit ꝓpõnẽ eẽ verã ↄ cõcedendã.❡8.arguiẽ ab alio doctore sic.In nulla

Cluiton sop.42. magnitudine sunt plures q̃3 due partes.igiẽ in nulla magnitudine sunt ifinite ptes.ↄña pz ex sighato termini.añs ꝓbaẽ.q2 in nulla magnitudie sunt plẽs partes q̃3 due medietates.qd ꝓbaẽ:q2 due medietates sunt 4or q̃rte ↄ octo octaue.ↄ sic in infinitũ.q2 totũ est sue ptes.sed nulli᷒ magnitudis sunt plures ptes q̃3 q̃tuor q̃rte ↄ.8. octaue.ↄ sic in ifinitũ.Cõcedit tñ iste doctor q̃ infinite partes ꝓportionales sunt in magnitudine.Sed ex hoc dicit nõ sequi q̃ i

D finite partes sunt in magnitudine:q2 arguiẽ ab iferiori ad

9m superius cum distributiõe.❡9 ab alijs sic.Si in q̃lz magnitudine sunt ifinite ptes.quarũ q̃libz est magnitudo.vt supra dcm̃ est.quelz magnitudo est actu ifinita extensiue. ↄñs sensui pz falsum.ↄsequẽtia ꝓbaẽ:q2 q̃rũcũq3 qdlibet additum alteri facit maius:ↄ duo maius q̃3 vnum.ↄ tria maius q̃3 duo.ↄ sic de q̃libet in infinitũ eiusmodi si sint infinita faciũt infinitum.Sed ↄstat q̃ quelibet magnitudo q̃tecũq3 sit q̃titatis seu magne seu parue alteri addita facit maius.ↄ tres mai᷒ q̃3 due.ↄ sic in ifinitũ.❡10 si in ma

10m gnitudine ↄc.aut in ipa sunt infinite ptes eiusdẽ q̃titatis. aut eiusdẽ ꝓportiõis.Si eiusdẽ q̃titatis.igiẽ quelibz est i finita.qd est falsum.Si eiusdẽ ꝓportiõis.idẽ sequiẽ.q2 si sunt ifin eiusdẽ ꝓportiõis.sequiẽ q̃ sunt ifinite eiusdez q̃titatis.qd ꝓbaẽ dupl᷑.Primo.q2 sicut due medietates sunt eiusdẽ q̃titatis.sic ↄ medietates illaꝝ sunt eiusdẽ q̃titatis. ↄ iterũ medietates illarũ sunt eiusdem q̃titatis.ↄ sic que

I cũq; sunt eiusdẽ ꝓportiõis sunt eiusdẽ q̃titatꝫ. 2° si sunt isi/nite eiusdẽ ꝓportiõis nõ tot finite qn plures sunt eiusdem q̃titatꝫ. 2ª ꝯña pꝫ. ⁊ p̄ᵃ ꝓbaꝉ: qꝛ vltra oẽm finitã multitudinẽ ptiũ eiusdẽ q̃titatꝫ si ille diuidanꝉ vt ꝓus in ptes sibi ꝓportiõis hñtur plures ptes q̃ sunt eiusdẽ q̃titatꝫ: ⁊ qꝛ oẽs ptes q̃ prĩt diuidi iã sunt actualr̃ in toto. s; ꝙ actualr̃ i eo sunt isinite ptes eiusdẽ q̃titatꝫ.

11ᵐ. ℭ 11° si sic. igiꝉ in q̃libet pte magnitudinis sũt isinite ptes. ⁊ p ꝯñs vel nõ sũt pl'es in toto q̃ꝫ in pte. ac p h̃ nec multitudo totalis excedit multitudinẽ ptiũ suarũ. qḋ est ꝫ illud p̄nᵐ. oẽ totũ est maiꝰ sua pte. vel vnũ isinitũ excediꝉ ab alio. qḋ est ꝫ rõnem infiniti.

12ᵐ. ℭ 12°. tũc nõ plures ptes essent in magnitudie celi q̃ꝫ grani sinapis. qḋ vꝫ absurdũ. ⁊ ꝯña pꝫ: qꝛ vtrobiq; eẽnt isinite. Plures alie rõnes possent fieri ad idem: sed qꝛ ex solutionibus istarum ⁊ ex his que dicta sunt in p̄mo. diſ. 44. q. vltima. cetere possunt solui. ideo pro nunc iste sufficiant.

R. Rñ° ad rões ad/ductas ⁊ p̄ ad p̄ᵐ. ℭ Rñdeo igiꝉ ad istas. ⁊ p̄ dico ꝙ rõnes p̄mi doctoris si aliqd ꝯcludũt. ꝯcludũt ꝫ eum. qḋ pꝫ. nã ipse ꝯcedit ꝙ infinite ptes ꝓportiõales sunt in magnitudine: sumpto ly infinite. syncathegoreumatice. sed ex h̃ sequiꝉ ꝙ nulla earũ sit vltima: ⁊ eꝫ. si aliqua est vltima: igiꝉ nõ infinite ptes ꝓportiõales sunt in magnitudine. ꝯñia declaraꝉ. qm̃ si aliqua est vltima alicuiꝰ ꝓportionis. cum etiã aliqua sit prima. igiꝉ oẽs simul sumpte sunt alicuius multitudinis finite. alias cũ quelibet p̄cedẽtiũ sit maior vltima si daꝉ sequereꝉ ꝙ magnitudo ex oibus hꝫ ꝓportionibꝰ resultãs icluderet infinitas partes eq̃les. ⁊ sic eẽt extẽsiue infinita. qḋ est falsum. sunt igiꝉ oẽs simul in aliq̃ multitudie finita seu aliqua multitudo finita. ⁊ cũ oibus simul sumptis nõ sint in magnitudine plures: sequiꝉ ꝙ nõ q̃cũq; finitis ptibus ꝓportionalibꝰ magnitudinis sint in magnitudine plures partes. igiꝉ non isinite ꝓportionales sunt in magnitudie. ℭ P̄. Si aliq̃ est vltima ptium ꝓportionabiliũ. vel illa est diuisibilis vel idiuisibilis. Si idiuisibilis. igiꝉ nõ est pars ꝓportiõalis. qꝛ idiuisibilis ad diuisibile nulla est ꝓportio.

L. hãc ipsam ꝯclusionẽ ipsemet facit in. 6. rõne. Si ṽo est diuisibilis. igiꝉ aliqua est posterior illa. vt ibidẽ ipsemet infert. Et ego vlterius infero. igiꝉ ipsa non est vltima. ⁊ est ꝯña euidẽs. ⁊ iõ multum miror de eo: cum ipse ponat ꝯtinuũ isinite diuisibile ⁊ infinitas partes ꝓportõales esse in eo: ꝙ ipse simul ponit vltimã taliuꝫ partium nec aduertit horũ dictorum mutuã repugnãtiam. Respondeo aũt ad p̄mã. ⁊ nego illam ꝯsequẽtiã. multitudo omnium partiũ. b. imediate coniungiꝉ. a. intelligendo de partibus ꝓportionalibus: ⁊ similem ꝯñem ipse hẽt negare: si ponat puncta in continuo: ⁊ tamẽ nullum alteri esse imediatuꝫ: sicut manifeste se tenere innuit in eadẽ q̃one. Cũ autem addiꝉ ꝙ ipossibile est imaginare ⁊c̃. dico ꝙ si alicui hoc est ipossibile. h̃ ideo est qꝛ imaginanꝉ ptes in certo numero. ⁊ aliquam earum vltimã. Qui ṽo itelligit sicut vere est ꝙ ibi

M sunt isinite. ⁊ nulla vltima optime capit ꝙ nulla est immediata ipsi. a. cum bene videat ꝙ hoc sequiꝉ necessario ad illud. sitr̃ ad cõfirmationẽ dico ꝙ illa diuisione data nulla pars erit immediata ipsi. a. sicut nec ante diuisionem.

Ad 2ᵐ T. c. 46 T. c. 52. ℭ Ad 2ᵐ dico p̄mo ꝙ ad intellectum quẽ vꝫ hẽre ꝯ p̄cedit cõtra eũ ⁊ cõtra p̄hm. 6° phyꝭcoꝝ. nã s̄m h̃ sequiꝉ ꝙ est dare p̄mã partẽ motꝰ: cꝰ oppositũ ponit p̄hs. ⁊ verũ est. ⁊ etiã ipse si velit loqui ꝯñr. 2° rñdeo ⁊ nego ꝯñtiam illam: sicut posito ꝙ. a. corpꝰ incipiat moueri super magnitudinẽ. s. hec ꝯñis ꝯña est negãda. nec ab. a. incipit esse acq̃sita aliq̃ pars. f. igiꝉ aliq̃ pars. f. nũc icipit eẽ acq̃sita ab. a. Nã añs est verũ: qꝛ vtraq; exponẽs est ṽa. videlicet tam hec ab. a. nũc nõ est acquisita aliqua pars. f. q̃ꝫ hec. ab. a. imediate post nũc erit acq̃sita aliq̃ ps. f. qꝛ nulluꝫ t̃ps erit post nunc anteq̃ꝫ sit ab eo acq̃sita aliq̃ ps. f. posito casu. ⁊ tñ ꝯñs est falsuꝫ. qm̃ hec est falsa. aliqua pars. f. imediate erit acq̃sita ab. a. nam p̄us erit acq̃sita ps eius q̃ꝫ ipsa. ⁊ sic t̃ps aliqḋ erit anteq̃ꝫ ipsa sit acq̃sita.

N Ad 3ᵐ. ℭ Ad 3ᵐ ꝯcesso casu dico ꝙ simul in hoc instãti. d. ⁊. c. ꝓuenerit ad. a. ⁊ neutrũ p̄us altero. ⁊ cũ dꝛ ꝙ h̃ est ꝯtra positũ: nego ad ꝓbationẽ cũ dꝛ. q̃ꝫlibet ptẽ ꝓportionalẽ p̄us ptransijt. d. q̃ꝫ. c. igitur oẽs ptransijt p̄us. d. q̃ꝫ. c. ⁊ vltra. igiꝉ. d. p̄us fuit vel venit ad. a. Dico ꝙ 2ª ꝯña nõ valet. ⁊ est rõ: qm̃ per istã. oẽs pertransijt p̄us. d. q̃ꝫ. c. nõ denotaꝉ ꝙ in aliq̃ instãti vno prius fuerunt omnes partes ille cõplete ptransite a. d. q̃ꝫ a. c. sed ꝙ in aliquo instãti hec pars fuit complete p̄us pertrãsita a. d. q̃ꝫ a. c. ⁊ sic de singulis. sicut nec per istã. Adã ⁊ Noe deus creauit prius q̃ꝫ Abraam. denotaꝉ ꝙ in vno aliquo instanti p̄us fuerunt creati Adam ⁊ Noe q̃ꝫ Abraam. nã ipsa tunc esset falsa. in nullo. n. instãti illi fuerãt a deo creati sicut ⁊ in nullo instanti fuerunt. Sed tãtũmodo denotaꝉ ꝙ ⁊ Adam in aliquo istanti fuit p̄us creatꝰ q̃ꝫ Abraã.

O. ⁊ silr̃ Noe in aliquo instãti p̄us fuit creatꝰ q̃ꝫ Abraaꝫ. q̃ꝫuis Noe in alio istãti fuit creatus ab illo in quo fuit creatus Adã. Sed per istã. d. p̄us fuit ad a. q̃ꝫ. c. denotaꝉ ꝙ in aliquo istãti fuit d. ad a. q̃ꝫ. c. ad qḋ sequiꝉ ꝙ in aliquo instanti p̄us omnes ille partes fuerant cõplete ptrãsite a. d. q̃ꝫ. a. c. Et qꝛ nõ sequiꝉ. in aliquo istanti hec pars fuit p̄us cõplete ptrãsita a. d. q̃ꝫ a. c. ⁊ in aliquo istãti illa pars p̄us fuit ptrãsita a. d. q̃ꝫ a. c. ⁊ sic de singulis. igiꝉ in aliquo instãti p̄us oẽs ptes ille fuerũt cõplete ptrãsite a. d. q̃ꝫ a. c. sicut etiã nõ sequiꝉ. in aliquo instãti Adam fuit p̄us creatꝰ q̃ꝫ Abraã. ⁊ in aliq̃ instãti Noe fuit p̄us creatꝰ q̃ꝫ Abraã: igiꝉ in aliq̃ instanti ambo isti. s. Adam ⁊ Noe fuerũt p̄us creati q̃ꝫ Abraã. nam manifestũ est. ꝙ añs est verũ. ⁊ ꝯñs falsum. iõ etiã nõ sequiꝉ: oẽs huiꝰ ptes ptransijt p̄us. d. q̃ꝫ. c. igiꝉ. d. p̄us fuit ad. a. q̃ꝫ. c. qꝛ qḋ nõ antecedit ad ꝯñs nõ añcedit ad añs. Forsitã autẽ nõ sequereꝉ. p̄us oẽs ptes ptrãsijt. d. q̃ꝫ. c. igiꝉ p̄us. d. fuit ad. a. q̃ꝫ. c. qꝛ in añte ly p̄us nõ sequiꝉ numerũ pluralẽ: nec ṽbum t̃poris p̄teriti. nec aliqd aliud: ꝑ qḋ tollaꝉ quin pro aliquo instãti determinate supponat. Sed tũc p̄ma ꝯña eẽt negãda. s. hec q̃ꝫlibꝫ

P ptem p̄us ptrãsijt. d. q̃ꝫ. c. igitur p̄us oẽs pertrãsit. d. q̃ꝫ. c. Sicut hec negãda est. vtrũq; eoꝝ. s. Adã ⁊ Noe deꝰ creauit p̄us q̃ꝫ Abraã. igiꝉ p̄us deꝰ creauit ambos. s. Adam ⁊ Noe q̃ꝫ Abraã. ℭ Quidã ṽo doctor alius soluit p̄dictaꝫ rõnẽ dicẽdo ꝙ nõ est simul dãdum ꝙ in cõtinuo sint hꝫ ptes ꝓportionales isinite. ⁊ ꝙ oẽs possint illo mõ in certo t̃pe trãsiri cum talibꝰ q̃etibus itercepti. Sed illud nõ sufficienter dcm̃ est: qm̃ s̄m ipmmet in continuo sunt tales infinite ptes: nec ẽt est põe qn ita sit. ⁊ cõstat ꝙ ille casus non est de se ipossis: sed vtriq; possis saltẽ p potẽtiã dei. igiꝉ ambo sunt cõpossia. ⁊ per ꝯñs vtrũq; simul rõnabilr̃ potest dari.

Adã li° 3. di. 14. q. 10. dubio. 2. ꝫ Adaꝫ vbi sup̄.

ℭ P̄. Eadẽ difficultas ex toto põt fieri in alio casu. quem nullus negaret eẽ possem. videlicet ponendo ꝙ tã. d. q̃ꝫ. c. moueꝉ ꝯtinue sine q̃ete itercepta: sed ꝙ. d. tunc p̄ incipiat moueri sup. b. q̃n. c. p̄mo ptrãsijt medietatẽ p̄mam ipsius. b. ⁊ tũc seq̃ꝉ ꝙ simul ꝓuenirũt ad. a. ⁊ tñ q̃ꝫlibet ptẽ. b. p̄us

Q ptrãsit. c. q̃ꝫ. d. alioqn si aliq̃ꝫ simul vel p̄us transit. d. q̃ꝫ. c. residuum spacij p̄us trãsibit. d. q̃ꝫ. c. alias nõ in minori tẽpore eq̃le spaciũ trãsiret velox q̃ꝫ tardũ. ⁊ sic p̄us. d. deueniret ad. a. q̃ꝫ. c. Qꝫ autẽ istud falsum sit pꝫ. qꝛ positum est ꝙ. d. est in duplo velocius q̃ꝫ. c. ⁊ per ꝯñs in eodẽ t̃pe trãsibit totũ. b. in q̃. c. trãsibit medietatẽ tm̃. si ḡ simul icipiãt moueri vt dcm̃ est. sequiꝉ ꝙ simul ẽt p̄ficiunt motꝰ suos.

Ad 4ᵐ et q̃ntuꝫ Que fuerũt dñi hen. vbi supra. ℭ Ad 4ᵐ ⁊ q̃ntũ simul dico. ꝙ aut p motũ vnum ⁊ nõ aggregatũ itelligũt motũ factũ p̄cise sup vnam partẽ ꝓportionalem spacij. ⁊ tũc dico ꝙ nullus vnus motꝰ. c. aut. d. terminaꝉ in hoc instãti: aut intelligunt motuꝫ factũ sup vnũ spacium ꝯtinuũ cũ alijs cõd. tiõibꝰ req̃sitis: esto ꝙ in spacio illo includanꝉ plures ptes ꝓportionales. ⁊ tũc ꝯcedo ꝙ aliqs motꝰ. c. imo ipse motꝰ. c. factꝰ sup totã magnitudinẽ. b. terminaꝉ in hoc instãti. qḋ ad verũ intellectũ non est aliud dictu nisi ꝙ totã illã magnitudinẽ nunc primo. c.

A trāsiuit cōplete.sed ex hoc nō ɔcludit aliq̄ pars vltima b. sicut pz. Sz de ipso.o.q̄ nō ponit moueri cōtinue nisi per vnicā ptem ꝓportionalē.dico q̄ nullus ei⁹ motus . nec ēt aliq̄ quies ꝑ terminat in hoc instāti.sicut nec aliqua est vltima ps ꝓportionalis .b.nec illam disiunctiuam ipse probat.Unde ꝛ ɔ̄iter illo casu dato ɔcedo q̄ imediate ante B istās.o.mouebat:ꝛ ime^a qescebat:ꝛ ime^a ēt nō mouebat nec iste due repugnāt:q̄zuis iste repugnēt imediate ante B instās.o.mouebat nō imediate ante hoc istās.o. mouebatur.℄ Item ɔcedo q̄ posteri⁹ q̄z qescebat mouebat.ꝛ posterius q̄z mouebat qescebat.Sed nō posterius mouebat q̄z quiescebat.nec pri⁹ qescebat q̄z mouebat.nec tñ sequit q̄ sil' mouebat ꝛ quiescebat.nec ēt sequit.imediate ante B istans quiescebat:ꝛ nō mouebat añ hoc istās postq̄z quiescebat.igitur nō imediate ante hoc istās mouebat. nec ex alia parte sequit.imediate ante hoc instās mouebat ꝛ nō **B** quiescebat ante hoc istās postq̄z mouebat.igit nō imediate añ hoc instās quiescebat.ꝛ hoc pz si ɔsiderent exponētes ꝛ recolatur q̄ ly q̄z. ɔfundit.℄ Simul cum predictis ɔcedi pōt ꝛ dz q̄.o.simul desinit moueri ꝛ qescere . exponendo ly desinit.per negationem p̄sentis ꝛ positionē p̄teriti.vtraq̄z enim hap est vera.o.nō quiescit in hoc instanti:ꝛ imediate añ B instās.o.quiescebat.que sūt exponētes huius.In hoc instāti desinit quiescere.℄ Item vtraq̄z harū est vera.In hoc instāti.o.non mouet:ꝛ imediate ante hoc instās.o.mouebat.que exponūt istam. In hoc instanti.o. desinit moueri.ambe iste vere sūt.in hoc instanti.o.desinit moueri.in hoc instāti.o.desinit quiescere.igitur in B instanti eodem:ꝛ per ɔ̄ñs simul.o.desinit moueri ꝛ qescere.Q̄d q̄zuis sit verum nō tñ est vꝫ:nec est ɔ̄ñs ad illud q̄ in hoc instāti.o.desinit sil' moueri ꝛ quiescere. Jungēdo ly simul. cum ly moueri ꝛ quiescere.ꝛ B q̄ nō sil' mouebat ꝛ qescebat.Itē ɔ̄ñr ɔcedēdū est q̄.o.sil' desinit ꝛ icipit qescere.nā **C** in hoc istāti icipit qescere:vt ꝓbatū est.Itē in hoc istāti desinit quiescere.ꝓbatio. q̄ in hoc instāti nō quiescit ꝛ imediate post hoc instans quiescet . p casum.igit in B instanti eodē:ꝛ per ɔ̄ñs sil' incipit ꝛ desinit qescere.hec omnia satis patēt istructis in logica.℄ **Ad 6m** Ad 6m admisso casu.nego primū assumptuz.s.aliq̄s homo est ꝓpinquissimus.c.℄ Ad ꝓbationem nego.q̄ si accederet quousq̄z pueniret ad homines aliquē p̄mo tāgeret.nec B ipse ꝓbat nec certe ꝓbare potest:sicut nec ꝓbari potest q̄ aliqđ corpus aliq̄z partem spatij p̄mo pertranseat sicut demonstrat Phs. 6° phisicoꝝ.℄ **T.c.52. Ad 7m** Ad 7m nō opz respōdere:q̄m fundat super falso. videlz q̄ aliq̄s sit ꝓpinquissimus.c.v.g.sor. Et per idē pz ad argumētum quasi simile.vt si ponat q̄ prima pars ꝓportionalis sit alba.secunda nigra.tertia alba.quarta nigra.ꝛ sic alternatim ꝓcedendo versus.a.ꝛ q̄ aliquaz partem albam vel aliquam nigram primo tāgeret.c. si perue**D**niret ad.b.aut q̄ aliqua alba vel aliqua nigra est ꝓpinquissima ipsi.c.nam vtrūq̄z est falsum.℄ **Ad 8m q̄d fuit dictum.** Ad octauum dico p̄mo q̄ si modus ille arguēdi valet similiter potest ꝓbari q̄ in magnitudine nō sunt īfinite partes proportionales . q̄d est ɔ̄tra ipsummet arguētem.p̄mo. Arguam enim sic. In nulla magnitudine sunt plures q̄z due partes ꝓportionales.igit in nulla magnitudine sunt īfinite partes ꝓportionales.ɔ̄ña tz eodem modo quo sua.añs probo vt ipse.q̄ due partes ꝓportionales sunt due medietates.ꝛ si nō eiusdem totius cuius sūt ꝓportionales.eius tñ magnitudinis que ex ipsis itegratur.ꝛ sunt quarte quatuor:ꝛ octo octaue.ꝛ sic in īfinitū.sed nullius magnitudinis sunt plures partes ꝓportionales q̄z due medietates ꝛ q̄tuor quarte ꝛ.8. octaue ꝛ in īfinitū sūt partes.igitur ꝛc.℄ D. Uidet q̄ iste doctor dicat repugnantiam.ɔcedēdo q̄ in magnitudie sūt infinite partes proportionales:ꝛ negando q̄ sunt infinite partes.nam econtra negatiue in omnibus terminis valet ɔsequētia a superiori ad īferius.verbi gr̄a.bene sequitur.

nō sunt īfinita animalia.igitur nō sunt īfiniti homines . nō **A** sunt infinita quanta.Igitur nō sunt īfinita bicubita.nō sunt īfinite qualitates , igitur nō sunt infiniti colores:ꝛ nullibi reperitur istantia.igitur.ita in proposito sequit.nō sunt infinite partes.igitur nō sunt infinite partes proportionales ꝛ per cōsequēs ex opposito cōsequentis inferēdo oppositum antecedentis sequitur.sunt īfinite partes proportionales:igitur sunt infinite partes. Nunc igit ad rationez eius respondeo distinguēdo duplicem sensum i qui pōt haberi de ista propositione. In nulla magnitudine sunt plures q̄z due partes. vnus enim est q̄ nulla magnitudo est tot partes.quin etiam tot sint due partes:seu q̄ in nulla magnitudine includunt tot partes:quin ēt tot ptes includantur in duabus partibus.alius sensus est.q̄ in nulla magnitudie est maior numerus ptium dualitate:ita q̄ nulla magnitudo hz in se duas aliquas partes ꝛ p̄ter illas.ꝛ vtrāq̄z ipsarum aliquam aliam que non sit pars alterius earum:ac p **F** hoc in nulla magnitudine sint ptes tres se totaliter excludentes. In p̄mo sensu concedo ꝓpositionem:sed tunc nego ɔsequētiam.nec valet probatio:q̄m cum dicitur q̄ īfinita sūt plura q̄z duo ꝛc.nō est sensus q̄ infinita sint tot quin ēt aliqua duo sint tot s̄m q̄ infinita nō sunt duo tm̄:nec tria tm̄:ꝛ sic de alijs:sed sunt duo.ꝛ preter illa aliqua alia non sunt partes illorum duorum vel alicuius eorum . ꝛ similr sunt tria ꝛ aliqua alia.ꝛ similiter quatuor ꝛ aliqua alia:ꝛ sic deinceps. Et isto modo partes ꝓportionales sunt infinite. Sunt enim plures q̄z due:q̄m datis q̄buscūq̄z duab⁹ inuicem proportionalibus.verbi gratia.medietate totius ꝛ medietate reliqua medietatis totius adhuc preter illas totaliter sunt alie proportionales partes:ꝛ similiter preter tres sunt alie ꝛ preter quatuor alie:ꝛ sic in infinitum. Et si dicatur q̄ preter medietates duas totius non sunt alique alie partes nō incluse in eis.dōm q̄ verum est:sed ille due **G** medietates nō sūt partes inuicem ꝓportionales. Sed eq̄les. Quod v̄o dicit iste doctor nō seq̄ īfinite partes ꝓportionales sunt in magnitudine.igit infinite partes sunt i magnitudine.pz esse falsum ex p̄missis.℄ Ad rationem autē quam assignat.vz q̄ arguitur vt dicit ab īferiori ad superius cum distributione.dico p̄ q̄ falsum est:vbi ly infinite teneatur cathegorematice sicut in proposito : nā sic sumptus ille terminus nō distribuit aliquē terminum cum sit pure cathegorema.ꝛ istud sufficit pro argumēto. Secūdo dico q̄ si ly infinite.teneatur syncathegorematice adhuc ɔ̄ña est bona . rō est q̄ q̄zuis ab īferiori distributo ad superius distributum nō sit semp bona ɔ̄ña.tamē ab inferiori nō distributo ad superius nō distributum esto q̄ ipsa precedat signum distributiuum ꝛ sint propositiones vles est semp ɔ̄ña bona. v̄bi gratia. Sequitur necessario. quotcunq̄z hominibus herbe sūt plures.igit quotcūq̄z hominibus corpora sunt plura.ꝛ tamē corpora est supius ad herbe. Sed nō sequit.igitur quotcūq̄z corporibus herbe sūt plures res.ꝛ est ratio que tacta est. In proposito autē cuz **D** dicitur. Infinite partes proportionales sūt in magnitudine:q̄ si ly īfinite.teneatur syncathegorematice equiualz isti.quotcūq̄z finitis ptibus ꝓportiōalibus magnitudinis ptes magnitudis ꝓportionales sūt plures. Et ly ptes magnitudinis ꝛc.nō distribuit:sed tātūmodo ly finitis partibus proportionalib⁹ magnitudis:iō bñ sequit.igit quotcūq̄z finitis ptib⁹ ꝓportionalib⁹ magnitudis ptes magnitudinis sunt plures lz nō sequat.igr̄ quotcūq̄z ptib⁹ ꝓportionalib⁹ ptes ꝓportionales sunt plures:q̄m infinitis ptibus ꝓportionalib⁹ seu multitudie totali ptiū ꝓportionaliū nō sūt in magnitudie.plures ptes ꝓportionales sūt in magnitudie.igit īfinite ptes sūt in magnitudie.ꝑ° tñ soꝉo mihi plus plz.℄ **Ad 9m** Ad 9m nego ɔ̄ñam.℄ Ad ꝓbōnem dico q̄ maior illa nō est v̄a nisi talia īfinita addita sint īfinita equalia vel icludētia īfinita eq̄lia seu īfinita q̄rū q̄dlz sit equale

I cuilibet.nõ sic aũt est in ꝓposito vt pꝫ.❡Ad 10m dicendũ
Ad 10m ꝙ īfinitas ꝑtes eiusdē q̄ꝫtitatis eē in alia magnitudine pōt
itelligi multiplr̄.vno mō ꝙ sint eiusdē q̄ꝫtitatis:nō sꝫ oēm
dimensionē:sed sm vnā vel duas tm̄.alio mō sm oēm di/
mensionē:ꝛ hoc duplr̄.vno mō ꝙ ille ꝑtes inuicē ꝑialr̄ se
icludant.alio mō ꝙ nullatenus se icludāt:sed q̄libet sit ex̄
q̄libet totalr̄.Primo mō īfinite ꝑtes eiusdē q̄ꝫtitatis sūt in
magnitudine.nā data magnitudīe cui⁹ lōgitudo sit.10.pal
moꝝ:latitudo vō q̄tuor:ꝛ ꝓfunditas q̄tuor:si in ea sumāt
ꝑtes ꝓportionales īfinite sm longitudinē:q̄libet illaꝝ erit
in duab⁹ dimēsionib⁹.s.latitudine ꝛ ꝓfunditate magnitu
dinis totalis q̄tuor palmoꝝ.ꝛ sic oēs sm duas dimēsiōes
erūt eq̄les:sm longitudinē vō nō.sꝫ p⁹ erit qnque palmoꝝ
scḋa duoꝝ ꝛ dimidij.ꝛ sic deinceps q̄libet erit minor ꝓpor/
tionabilr̄.Scḋo ēt mō in ꝯtinuo sūt īfinite partes eiusdem
q̄ꝫtitatis.nā in magnitudine.v.g̃.duoꝝ palmoꝝ:quoꝝ p/
mus sit a.secūdus sit b.sunt īfiniti palmi se ꝑialr̄ icluden/
K tes.v.g̃.a.est minus.Itē a medio.a.vsq; ad mediuꝫ.b.est
alius:ꝛ sit.c.Itē.a.medietate medietatis.c.que est iter.a.
ꝛ.b.vsq; ad mediū scḋe medietatis.b.ē alius.ꝛ sit.d.ꝛ sic
icipiendo a medio illi⁹ partis.d.q̄ est ante.b.ꝛ semp a me
dio residui cuiuslibet palmi ante.b.habebit̃ alius palm⁹:
nec est status ad aliquē vltimū:cū illō residuū sit sine fine
taliter diuisibile.Sed tertio mō esse infinitas partes eius/
dem q̄ꝫtitatis potest dupliciter intelligi sm duplicem acce
ptionem huius termini infinitum.qm̄ si sumatur carbego
reumatice:non est ꝯcedendū ꝙ sint infinite:qm̄ necessario
sequeret̃:ꝙ magnitudo illa esset actu extēsiue infinita. Si
vō sumat̃ syncathegoreumatice pōt duplex sensus esse hu
ius ꝓpositiōis.īfinite partes eiusdem q̄ꝫtitatis sunt in ma
gnitudine.vnus est ꝙ alicui certe ꝛ determinate q̄ꝫtitati.v
bi grā.pedali.īfinite sunt eq̄les:ꝛ iste sensus est falsus.ali/
L us est:ꝙ quotcunq; partes sunt equales alicui certe q̄ꝫtita/
ti:adhuc plures sunt equales.verbi gratia.alicui q̄ꝫtitati.
non tamē eidem cui pauciores erāt eq̄les.verbi grā.I ma
gnitudine.10.palmoꝝ sunt.10.decime eiusdem q̄ꝫtitatis:ꝛ
quelibet est equalis palmo.Item viginti vigesime sūt eius
dem q̄ꝫtitatis.nam quelibet est equalis semipalmo.sed nō
quelibet vigesima ē equalis palmo:sicut decima quelibet
est palmo equalis.ꝛ in hoc sensu ꝯcedenduꝫ est ꝙ infinite
partes eiusdem q̄ꝫtitatis sunt in qualibet magnitudīe. Et
ideo forte sm ꝓprietatem sermonis hec esset concedenda.
infinite partes eiusdē q̄ꝫtitatis sunt in magnitudine.ꝛ hec
esset neganda.eiusdem q̄ꝫtitatis infinite partes sunt in ma
M gnitudine.pro eo ꝙ in secunda ly eiusdem q̄ꝫtitatis.suppo
nit determinate ex virtute sermonis.ꝛ per ꝯñs facit primū
sensum qui est falsus.in p̄ma aũt pro eo qḋ sequitur synca
thegoreuma illam dictionem que hꝫ virtutem ꝯfundendi
supponit ꝯfuse tm̄.ꝛ ideo non causat q̄ꝫtum est ex vi sua il/
lum p⁹ sensum falsum.❡Tunc ad formā rōnis dōm ꝙ in
magnitudine sunt infinite ꝑtes eiusdem q̄ꝫtitatis p̄ modo
ꝛ 2o:qualitercunq; stet ly infinite.nec tm̄ sequitur qḋ infer/
tur.3o etiā mō sunt infinite.sumpto ly infinite.syncathego
reumatice.ꝛ in secūdo sensu dicte ꝓpositionis dato.ꝛ ex h
non sequitur quod infertur. Sed non sunt infinite cathe/
goreumatice.nec ēt syncathegoreumatice in primo sensu.
❡Ad ꝓbationes dōm ꝙ vtraq; ꝓcedit in secūdo sensu ꝛ
Ad 11m neutra in p̄mo.vt satis pꝫ.❡Ad 11m pꝫ responsio ex dictis
in p̄mo.dis.44.q.vltima.articulo p̄mo.in responsione ad
Ad 12m secūdam obiectionem.❡Ad 12m ꝯcedo ꝙ nō plures par/
tes proportionales sunt in celo q̄ꝫ in grano sinapis. sꝫ vel/
q; in celo sunt maiores nec hoc est absurdum.imo verissi/
mum ꝛ clarissimum.nam clarū est ꝙ in celo non sunt plu
res medietates totius q̄ꝫ due.nec plures q̄rte q̄ꝫ q̄tuor. ꝛ
certe ita due medietates sunt in vno paruo corpore ꝛ qua
tuor etiam q̄rte.ꝛ vniulr̄ in quacūq; ꝓportiōe quot partes
hꝫ celum:tot hꝫ q̄libet paruum corpus.nec in hoc ē dif/
N ferentia inter corpus paruum ꝛ magnum: sed differentia
est ꝙ partes eiusdem proportionis hincinde nō sunt eque
3a ꝯ magne.sed in maiori maiores:ꝛ in minori minores.❡3a
conclusio est ꝙ in nulla magnitudine est aliqd indiuisibile
scilꝫ intrinsecū.dico aũt intrinsecū:ne calumniose instetur
de anima itellectiua aut angelo quoꝝ vtrūq; est indiuisibi
le:ꝛ tm̄ in corpore:sꝫ nec anima est in corpore vt aliquid ei
intrinsecum:sed vt forma in mā.nec etiam angelus est ali/
quid intrinsecum corporis.sed est in eo vt in loco sm mo/
dum inferius explicandum.de talibus igitur indiuisibili/
bus non loquor:sed de qualibus imaginant̃ ponētes indi
uisibilia situalia.Uel oino indiuisibilia:qualia vocant pū/
cta.Uel diuisibilia sm vnam dimensionem tm̄:qualia vo/
cant lineas:vel scḋm duas tm̄:qualia vocant superficies.
Quoꝝ opinionem q2 plurimū vulgata est nō opꝫ declara
re.❡Sed contra eam probo conclusionem predictam.p̄
p̄m O igit̃ probo ꝙ in nulla magnitudine sit aliquod punctum.
Et q2 idem de oibus est iudiciū.sumo gratia exempli ma
gnitudinem vnam:que sit.a.ꝛ arguo sic.Si in.a.est aliqḋ
pūctum:aut vnum precise aut plura.si vnuꝫ precise.igitur
pars aliqua ipsius.a.erit penitus absq; puncto. vtpote ea
que distat ab eo.ꝛ per ꝯñs aliq̄ est magnitudo absq; pun/
cto.igitur ꝛ quelibet est absq; pūcto.cum idem iudiciū sit
Confir. de omnibus.❡P.Non esset ratio in qua potius parte es/
set illud vnicum punctum.Si plura puncta sunt in.a.Aut
preter singula:ꝛ quelibet ꝛ omnia simul puncta ipsius est
aliqua entitas in.a.aut nō.Si nō.igitur.a.ꝯstat precise ex
punctis.cuius oppositū demonstratum est in ꝯclusiōe pri
ma.Si sic.igit̃ in.a.est aliqua entitas:que nec est punctuꝫ
nec includit pūctum.Alioquin preter singula ꝛ oia pūcta
daretur pūctum.qḋ est ipossibile.Cum igit̃ illa nō sit pun
ctuꝫ.igitur est diuisibilis.ꝛ per ꝯñs magnitudo aliqua ca
Confir. P rens pūctis ꝛ puncto.frustra igitur in.a.ponitur pūctum.
❡Cōfirmatur.q2 pono ꝙ deus:sicut bene pōt cū sit oipo
tens:destruat oia pūcta.a.ꝛ precise ipsa . tūc aut remansit
aliq̄ entitas que prius fuit entitas.a.aut nulla oino.si nul/
la.igitur.a.ex pūctis precise ꝯstabat.Si aliqua ꝯstat ꝙ il/
la nō est idiuisibilis.q2 tūc esset pūctum . ꝛ per ꝯñs aliqḋ
pūctum destructum adhuc esset.vel non q̄libet pūctum.
a.est destructum.qḋ est ꝯtra positum.igitur est diuisibilis
ꝛ carēs similiter pūcto propter eādem rationem . ꝛ sic vt
2m. prius hebetur aliqua magnitudo carēs pūcto.❡2o pono
ꝙ magnitudo.a. supponat̃ magnitudini.b. sibi equali.ꝛ
deide ꝙ deus ꝯseruet omnia pūcta.a.nullam aliam entita
tem.a.si qua est ꝯseruādo.ꝛ similr̄ nullum pūctum in situ
alio statuēdo.casus iste cuilibet catholico ꝛ ꝯsitenti oipo
tētiam dei debet videri possibilis.hoc posito.quero aut il
la pūcta occupant totam magnitudinem.b. sicut prius to
tam occupabat magnitudo.a.aut nō:sed aliqua vl̄ alique
partes.b. remanēt vacue seu quibus nulle entitates que
Q fuerūt.a.superponūtur.Si detur primum:sequitur ꝙ pū/
ctum sit imediatuꝫ pūcto in ipsa magnitudine.b.ꝛ ipsa sit
ꝯstās ex pūctis precise.ꝛ similiter ꝙ.a.nō intra se vllam enti
tatem p̄ter sua puncta ꝯtinebat. Si 2m.igitur illas partes
prius occupabāt alique partes.a.que nec erant nec iclu/
debant pūcta:ꝛ per ꝯsequens erāt magnitudines sine pū/
Confir. ctis:qḋ est propositū.❡Itēꝫ sequit̃ ꝙ vel pūcta plura sint
in magnitudine.b.q̄ꝫ erant in.a. quod nō ꝯuenienter dicit̃:
eo ꝙ essent eq̄les magnitudines per casum.vel alique par
tes sunt in.b.carentes pūctis.ex quo infertur propositūꝫ.
3m. ❡Tertio nulla expientia vel ratio cogit ponere talia pun
cta:nec etiam auctoritas quā non liceat refutare.igit̃ ta/
lia esse nō est dōm.ꝯñā est euidēs.probo añs:ꝛ de experiē
tia quidē ꝙ nulla habeat̃ de pūctis satis certum ē.q2imo
difficillimū ne dicā impoīe est illa imaginari vel cogitare.
Auctoritas etiā nulla est auctētica de hoc . Sed ꝙ nec rō
cogat d̄claro:qm̄ si hoc argueret̃ ex aliquo:hoc:vt appa/

A ret p ponẽtes talia puncta: vel argueret ex finitate magni
tudinis vel ex ei⁹ ꝯtinuitate. i. ex eo ꝙ magnitudo ẽ finita
vel ex eo ꝙ ꝯtinua. vñ nõ ponũt aliqd pũctum nisi termi/
nans vel ꝯtinuãs. Sꝫ nõ ꝓpter pmũ est ponẽdũ pũctum.
ꝓbo: qꝛ quero quõ intelligũt magnitudinẽ finiri puncto.
Aut eni itelligũt sic ꝙ ex tali puncto magnitudo est certe
mẽsure ꝛ ꝓtensionis atqꝫ hñs vltimã partẽ sui terminate
q̃titatis: ita ꝙ si punctũ nõ terminaret eam ipsa nõ eẽt cer
te ꝓtensiõis: nec hẽet vltimã partẽ sui: qnimo vltra q̃libet
ptem rãte q̃titatis hẽet aliã eiusdẽ q̃titatis ꝛ eẽt ifinita ex
tẽsiue. Aut nõ itelligũt sic magnitudinẽ finiri puncto: sed
forte aliquo alio mõ. Sed null⁹ alius modus quo magni
tudo dicaꝛ finita est euidens. Nec necessario ponendus ex
aliqb⁹ nobis notis. igiꝛ nec per aliquẽ aliuꝫ modũ finitatꝭ
ponẽdũ est pũctũ finiẽs magnitudinez. Nõ eni loquor hic
de finitate pfectiõis: qꝛ nõ est ad ꝓpositũ: nec ẽt illã tribue
B ret pũctum magnitudini. qnimo magis augeret eius pfe/
ctionẽ. Igiꝛ nõ est necẽium ponere punctũ vt linea sit finita.
hoc est ad pmũ itellectũ. Sed ꝙ nec illo mõ sit necessariuꝫ
ꝓbo: qm̃ si sic. sequereꝛ ꝙ si punctũ eiusmodi destrueretur
ꝛ magnitudo remaneret nullo alio pũcto ei vice pmi ad/
dito vel creato: ꝛ nulla etiã magnitudine sibi nouiter ad/
dita. ipsa vtiqꝫ eẽt ifinita extẽsiue: seu ꝓtensa in ifinitũ. ꝯña
pꝫ. sed ꝯñs est falsum: qm̃ nulla magnitudo p solã ablatio
nem alicui⁹ a se fieret maior. Non eni est imaginanduꝫ ꝙ
punctũ ipediat magnitudinẽ vlteri⁹ ꝓtendi: q̃re eo nõ ipe
diente ipsa funderet ptes suas per totũ mundũ: sicut id qd
obturat foramẽ dolij ipedit vinũ fundi extra doliũ p ptes
domus. igiꝛ casu illo posito nõ eẽt linea ifinita: sed finita.

Aliuc ¶ Ad istud rñdet in virtute qdam doctor dicẽs ꝙ ipossi/
bile est punctũ destrui magnitudie remanẽte. Rõ est vt di
cit: qm̃ qd nõ est nisi virtute alterius pcise nõ põt annihila
C ri nisi p annihilationẽ illius per qd est. Vñ cũ punctus nõ
habeat esse nisi entitate lineę: nõ annihilaꝛ nisi annihilatio

ꝯ Aliuc ne lineę. ¶ Hec rñsio nõ valet. tũ qꝛ cum punctũ fm istos
sit res distincta a linea: si hꝫ esse entitate lineę nõ hꝫ eẽ illa
entitate nisi tanq̃ p cãm vel intrinsecã vel extrinsecã. ꝯstat
aũt ꝙ istud falsum est: qm̃ in nullo genere cãe linea est cã

Confir. puncti. ¶ D. Esto ꝙ eẽt cũ nihil ꝓhibeat quãlibet cãꝫ di/
uina virtute posse esse sine cãto poterit dei vtute magnitu/
do existere sine pũcto: tuꝫ qꝛ maior assumpta. s. ꝙ nõ hꝫ eẽ
nisi vtute alteri⁹ ꝛc. falsa est ꝓsus. nã sic sequereꝛ ꝙ nulla
creatura posset annihilari nisi per annihilationeꝫ dei. Sic
ergo patet ꝙ nõ ꝓpterea vt magnitudo sit finita est necẽiuꝫ
punctum. ¶ Q. vo nõ sit necẽium adhuc ꝙ magnitudo sit
cõtinua ꝓbaꝛ faciliter: qm̃ nõ minus est possibile ꝛ cogni/
tu facile vnã partem magnitudinis cũ alia ꝯtinuari: ꝛ vnã

D per se cõstituere magnitudinẽ q̃ꝫ punctũ ipsum cuꝫ aliqua
vel aliquibus partibus magnitudinis: ꝛ tñ nõ ponũt pun
ctũ facere cũ partibus magnitudinũ per se vnũ alio pũcto
mediante. igiꝛ eque faciliter: imo ampli⁹ multo vna pars
cũ alia cũ sint eiusdẽ rõnis poterunt p se vnuꝫ constituere.

Confir. ¶ D. Cũ due aque pri⁹ discrete ꝯtinuanꝛ adinuicẽ si conti
nuanꝛ mediante puncto quero in quo est subiectiue illud
punctũ. Aut enim est in aliquo indiuisibili mãe vni⁹ aque
illarũ tm̃: aũt taꝫ in vno indiuisibili vni⁹ q̃ꝫ in vno alio al/
terius: aut i aliquo indiuisibili mãe cõi ambabus nouiter
generato. Nõ potest dici primuꝫ. qꝛ nõ est potior rõ p vna
parte q̃ꝫ pro alia. Nec scdꝫ: qꝛ tunc hẽet duo subiecta eque
prima: qd nõ videꝛ possibile nãliter. Et per ista duo etiam
cõcludiꝛ ꝙ nõ sit in alia parte diuisibili alterius vł partib⁹
vtriusqꝫ. Nec etiã in aliquo accñte diuisibili: qd ẽt ex alijs
causis est magis impossibile: vt puto satis patere attẽdẽti.
ꝛ satis per illos puncta improbãtes sufficiẽter mõstratuꝫ:
Nec ẽt põt dici ꝙ sit subiectiue in aliquo accñte idiuisibi/
li: quia ẽt de illius subiecto par questio esset. Relinquitur
igiꝛ ꝙ est i aliquo indiuisibili mãe seu in aliqua idiuisibili

mã cõi nouiter generata. Et vbi tunc est vox toti⁹ phie cla E
mantis mãm ingenerabilẽ esse: ꝛ theologie tenentis ipsaꝫ
a solo deo posse ꝓduci: ꝛ nullã creaturã posse nisi presup/
posita ea aliqd mãle ꝓducere. ¶ D. Cũ aqua prius conti/ Confir.
nua diuidiꝛ: punctũ ꝯtinuans: vel remanet vel corrũpitur.
nõ remanet: qa non in vtraqꝫ parte: nec in vna potius q̃ꝫ in
alia. corrũpiꝛ igiꝛ. Sed tunc aut indiuisibile mãe qd pri⁹
eo informabaꝛ remanet vel corrũpiꝛ. nõ remanet: qꝛ nec p
se seorsum ab vtraqꝫ parte vt certuꝫ est: nec cũ vna pte tm̃:
cũ nõ sit pro vna q̃ꝫ pro altera potior rõ. Nec cũ vtraqꝫ: cũ
nõ possit nãliter esse in pluribus distãtib⁹ finibus. igiꝛ cor
rumpiꝛ. Et nõne etiã phie vox est mãm nõ esse nãliter cor
ruptibilẽ. Et certe multo magis clamaret nõ esse annihila
bilẽ: qd in ꝓposito tñ sequereꝛ. ¶ Deinde hãc eandẽ ꝯclu 4m
sionẽ ꝓbo pncipalr rõnib⁹ phyficis ꝛ fundatis sup demõ
strationib⁹ ꝛ itẽtiõe phi. Ipe naqꝫ 6° phyfi. iuxta finẽ ꝓbat T. c. 86.
nullũ idiuisibile posse moueri: ꝓpterea qa nihil potest mo ꝛ 89.
ueri per spatiũ maius se nisi prius moueaꝛ p eq̃le: ꝛ p ꝯñs F
si indiuisibile moueret prius moueret p equale sibi q̃ꝫ per
maius: ꝛ ex h inferẽdo. Quare inqt Phs erit linea ex pũ/
ctis: ꝛ ꝓbat ꝯñam. d. Semp eniꝫ motũ per eq̃le dẽni lineã
mẽsurabit. Tũc silr arguo. Si est aliqd idiuisibile magni
tudinis: sequiꝛ ꝙ illa mota sup aliam magnitudinẽ: ipsum
etiã mouebiꝛ: ꝛ ꝯtinue motũ per equale sibi mẽsurabit to
tam magnitudinem illam. igiꝛ illa ẽ ex pũctis composita.
ꝯñs reputat phs impossibile: ꝛ ita etiã ꝓbaꝛ in pma ꝯclu
sione supra. pma ꝯña nota est: qm̃ nõ põt moueri magnitu
do sine pũcto siue ꝯtinuãte siue terminãte. siqdeꝫ tale hꝫ: ꝛ
etsi cõtinue mouebitur cõtinue erit in situ sibi equali: sicut
ꝛ cetera mota: ꝛ sic semp motuꝫ per equale trãsibit magni
tudinẽ ꝛ mẽsurabit illam. Scda vero ꝯña pꝫ per Phm: ꝛ
satis p rõnẽ si quis attendat. ¶ Sꝫ huic rõni dicitur ꝙ nõ Rñsio
valet q̃uis valeat illa Phi. ꝓpterea qa Phs ꝓbat indiui Ad 2m
sibile nõ posse moueri per se: qm̃ si sic moueret: tunc sem/ G
per moueret p equale ꝛ d eq̃li ad eq̃le: ꝛ sic oporteret totã
illã magnitudinẽ ex equalib⁹ illi ꝯstitui. Sꝫ nõ sic ẽ si mo/
ueaꝛ tm̃ per accñs: pp qd rõ ista nõ probat indiuisibile nõ
esse in magnitudine: nec ẽt nõ posse ꝯtinue moueri ad mo
tum illius. ¶ Hec rñsio penit⁹ nulla est. nã pari facilitate ꝯ rñonẽ
poterit negari illud incõueniẽs sequi si idiuisibile moueaꝛ
p se: sic ipsa negat seq si moueaꝛ p accñs: qd pꝫ: quia nihil
assumiꝛ in ꝓbatione illa: quod nõ eque verificeꝛ de moto
p accñs: ꝛ d moto p se. nã ꝯstat ꝙ idiuisibile motũ p accñs
nõ moueꝛ p maius: qn prius moueaꝛ p eq̃le: ꝛ sic ẽt cõtinue
motũ mẽsurat magnitudinẽ p equalia sibi: sic si eẽt separatũ
ꝛ moueret sup illa p se: q̃re equalr d vtroqꝫ illud ipꝫ ꝯclu
diꝛ. ¶ Ampli⁹ h idẽ pꝫ sic. qa ꝯstat ꝙ nõ ex alio arguitur Confir.
magnitudinẽ ꝯponi ex idiuisibilib⁹ si idiuisibile moueaꝛ
p se sup illa: nisi qa indiuisibile sic motũ cõmẽsurãdo se illi
sꝫ p eq̃lia sibi totã pficit ꝛ mẽsurat. Illa aũt eq̃lia indiuisi/
bili moto nõ hꝫ ab illorꝫ p habet i seipa. Sꝫ ꝯstat ꝙ idẽ nẽ
ipa hꝫ hꝫ indisibilia: si idiuisibile moueaꝛ sup ea p accñs: D
sic si p se ꝛ eq̃lr vtroqꝫ mõ p idisibile mensuraret. Vñ ex h
formo talẽ rõnẽ. Si aliq̃ magnitudo tota mẽsuraret p idi/
uisibile si moueret sup illa p seipa eẽt ꝯposita ex idiuisibili
b⁹ h ꝯcediꝛ. sꝫ si aliq̃ magnitudo mẽsuraret p indiuisibile
motũ p accñs ipsa mẽsuraret tota p idiuisibile: si p se mo/
ueret sup ea. igiꝛ si aliq̃ magnitudo mensuraꝛ tota p indi/
uisibile motum p accñs ipsa est ex idiuisibilibus ꝯstituta.
¶ D. Q. dcã rñsio non sit nisi fuga vbalis: pꝫ ex alio: qm̃ Confir.
nõ minus argꝛ magnitudinẽ ꝯponi ex ptibus alicui⁹ dter
minate q̃titatis eq̃libus alicui q̃to vel parti q̃titatis mo
te per accñs q̃ꝫ ex eq̃lib⁹ ei qd moueꝛ per se. vbi grã. si sit
magnitudo decẽ cubitorꝫ: ꝛ sup ea moueatur corp⁹ bicu/
bitale. ꝯstat ꝙ nec cubitus q est medietas hui⁹ corpis: nec
semicubitus q est q̃rta eius mouetur p se: sed p accñs ad
motũ toti⁹: ꝛ tñ qꝛ illa magnitudo mẽsuraꝛ tota p cubitũ

3 ꝛ semicubitū:sic ꝛ p cubitū.idcirco sic dicim⁹ ipsam ↄpo/
ni ex decē cubitis:sic ēt dicim⁹ illā ↄponi ex.20.cubitis:ꝛ
40.semicubitis. Sic igr̄ erit in ꝓposito si mēsuraret̄ p idiui
sibile motū per accñs non minus q̄z si mēsuraret̄ p idiuisi
4ᵐ bile motū per se. ℭ D. Ad ↄnē.si eēnt talia idiuisibilia in
quolibet corpe ↄtinue moto local'r eēt aliqd̄ idiuisibile s̄z
q ipm eēt pmo mutatū.ↄn̄s est expresse:ꝛ ex itētione Phi
T.c.46 reprobatū.6ᵒ phy.ↄn̄a pz.qm̄ idiuisibile terminatiuū cor
ꝛ.52. poris moti.erit illud s̄m qd̄ ipm motū erit p̄ motū. ℭ D.
Idem sequit̄ ex pte spatij sup qd̄ mouet̄:qd̄ etiā reproba/
tū ibidē c.pz ↄn̄a. Nā positis duab⁹ magnitudinib⁹ bipe
dalib⁹ ↄtiguis s̄m imaginationē p̄dictā de idiuisibilibus
iste hēbunt diuersa vltia sua indiuisibilia:q̄uis sil' tūc acci
piat̄ aliud corpus bipedale ꝛ supponat̄ vni illa₄:sic q vl/
tima hui⁹ corpis sint supposita vltimis illius magnitudis:
ꝛ moueat̄ deide sup a'lā ↄtiguā magnitudinē:ꝛ tunc pz q
erit dare pmū acqsitū ex magnitudie illa.ꝛ p ↄn̄s 1ᵐ qd̄ vl̄
K ad qd̄ motū illud est p̄ motū.vz idiuisibile terminans ma
gnitudinē illā sup quā mouet̄. Nec pōt dici q Phs nō itē
dit negare simpl'r pmū acqsitum ex spatio s̄z tm̄mō pmū
acqsitū p motū.illud aūt idiuisibile nō acqritur p motū.h
inquā nō valz:qm̄ ipse itēdit vl'r negare pᵐ acqsitum:qd̄
pz:qz statim post ex h ↄcluso tanq̄z ex pn̄ᵒ. ↄcludit vlteri⁹
q ante qd̄lz mutatū esse p̄cedit moueri:qd̄ nō esset ve₄:si
eēt pmū ad qd̄ mobile esset mutatū.Sic igit̄ dico q nulla
entitas ex̄ aiam est in magnitudie simpl'r idiuisibilis:q̄lez
existimāt pūctū:nec aliq̄ idiuisibilis tm̄ s̄m vnā dimensio
nē:q̄lem dicūt esse lineam:nec aliq̄ diuisibilis tm̄ s̄m duas
q̄lē opinant̄ esse supficiē:q̄ duo vltima possent p easdē rō/
Arist. nes illas applicādo ꝓbari:p quas ꝓbatū est pᵐ. ℭ Huius
itentionis reputo idubitāter fuit Phs:sicut ex rōnibus su
pra iductis vltio euidēter appet. Hoc etiā expsse dicit in li
bro suo de motibus aialiū. Vn̄ in illa parte.dubitabit aūt
L aliqs.reprobās eos q dixerūt celū moueri a polis pp quā
dam virtutē exn̄tē in eis: adducit rōnes ↄ̄ hoc.pma est q
polo₄ vt capiunt̄ velut idiuisibilia q̄dā:nulla est essentia.
igit̄ in eis nulla virtus ad mouēdū. Alia qz vnus motus
nō ē a duobus motorib⁹:ꝛ hec sūt v̄ba eius. S̄z q polos
putāt quādā virtutē hr̄e nullā hn̄tes magnitudinē:sed exi
stentes extrema:ꝛ pūcta:non bn̄ supple putāt:ꝛ ↄiūgit p/
bationē q nō bn̄ dicūt. Cū hoc eni qd̄ est nullā subam esse
nullius taliū ꝛ moueri vnū motū a duob⁹ ipoīe.polos āt
duos faciūt. In eo aūt qd̄ dicit nullā subam esse nulli⁹ ta/
liū:tāgit rōnē pmā que est ad ꝓpoᵐ nr̄m:in reliqs v̄o ver
Aug⁹. bis aliā. ℭ Huius etiā itentionis expsse est Aug.q vt pau
lo īfra patebit.vult q in corpe ex̄ aiam nullū oīno est indi
M uisibile/siue pūctū/siue linea vel superficies.
Itē Aug.in de q̄ztitate aie cap.10. Sola inquit lōgitudo n̄
nisi itelligi aio pōt:i corpe ìueniri nō pt̄. Ecce q̄z expsse dic̄
q sola lōgitudo nō pōt i cor' ìueniri. Vult itaq̄z q in ipso
corpe nulla sit entitas q̄ sit lōgitudo tm̄.ꝛ ita ↄñter ē sentiē
dū q ēt nulla ē q̄ sit tm̄ latitudo.ꝛ multo forti⁹ q nulla sit
q̄ nec sit lōgitudo nec latitudo nec ꝓfunditas:neq̄z oīo vllas
5ᵐ 2. ptes hn̄s. ℭ Cōtra ↄnē istā dubia plura sunt. Prio quidē
qm̄ ipsa vr̄ dissonare pene toti Phie Geometrie atq̄z Logi
ce.nam s̄m q̄zlibet p̄dictarum ponēda sunt talia idiuisibi/
lia. Et de logica qdem pz in p̄dicamētis vbi Phs dicit q
partes linee copulant̄ ad punctū ꝛ supficiei ad lineā ꝛ cor
T.cō.2. poris ad supficiē. ℭ In 6ᵒ etiam phy.in pnᵒ dicit q ↄtigua
5 ph.22 sunt quo₄ vltia sūt sil'.ↄtinua v̄o quo₄ vltimū est idē:que
nullatenus v̄a eēnt si nulla eēnt indiuisibilia.nam ↄstat q
nulla idiuisibilia duo₄ ↄtiguo₄ sūt sil':sed vnum ex̄ aliud.
Item geometra ponit hō idiuisibilia ꝛ diffinit illa.punctū
qdem q est cui⁹ ps non est.lineā q est longitudo sine lati/
tudine. Supficiē v̄o dicit q̄ longitudinē ꝛ latitudinem tm̄
hz. Sil'r dicit q pūctus qui in medio circuli est centrū ei:
ꝛ talem demonstrat in quolz circulo posse inueniri Eucli/

N des lib.3.ꝓpōne pᵃ. Aug.quoq̄z in libro de q̄ztitate aie.ta
2ᵐ lia idiuisibilia ponit q̄si p totū. ℭ 2ᵒ.si nulla eēt superficies
T.c.42 nullus eēt corpis locus.dz eni 4ᵒ phy.q locus est supfici/
es corpis ↄtinētis. Nec pōt dici q corp⁹ ↄtinēs est locus:
ꝛ nō aliqd̄ eius idiuisibile:qd̄ sit supficies: qz vt ibi dr̄ lo/
T.c.28. cus est eq̄lis locato.corpus āt ↄtinētis:ꝛ quelibet ēt pars
3ᵐ eius diuisibilis ambiēs locatū exced̄t locatum. ℭ 3ᵒ.ali/
qua corpora tangūt se:ꝛ ↄstat q nō s̄m profunditatē eo₄:
alioqn se mutuo penetrarēt.igr̄ s̄m vltimas eo₄ idiuisibi
4ᵐ les tm̄ supficies. ℭ 4ᵒ supficies corporis vr̄ q nō vr̄ ꝓfun/
ditas.igit̄ supficies aliud est a ꝓfunditate. añs pz sensu:ꝛ
ↄn̄a tenet p pmū pnᵐ. ℭ Confirmat̄ quoq̄z ↄn̄a per Phm
T.c.128 2ᵒ de aia.in illo cap̄. Q. autē nō sint sensus p̄ter q̄nque.vbi
dicit q qz aliquo sensu cognoscimus magnitudinē quo nō
cognoscimus colorē:sit māifestū nobis q aliud est magni
5ᵐ tudo ꝛ aliud color:sic in ꝓposito. ℭ 5ᵒ. fortissime h vr̄ ar/
O gui geometrice sic.si non est dare aliqd̄ punctū:sequit̄ q si
corpus sphericū poneret̄ sup planum tangeret ipm s̄z ali
quid diuisibile:ↄn̄s est falsum:ꝛ ↄn̄a ꝓbat̄:qz certū est q
tangeret ipm. Si v̄o nō s̄m aliqd diuisibile.igit̄ s̄m aliqd
indiuisibile:ꝛ p ↄn̄s esset aliqd̄ idiuisibile:qd̄ repugnat an
6ᵐ recedēti. ℭ 6ᵒ arguit doctor qdā sic. Deus pōt facere lineā
Caton indiuisibilē s̄m latū:ꝛ sil'r punctū oīno indiuisibile.igit̄ ex
talibus ↄponitur ↄtinuū:ꝛ p ↄn̄s talia sūt.ↄn̄a ꝓbatur.qz
vnū indiuisibile pōt deus alteri applicare in situ īmediate
ꝛ tn̄ distincto:ꝛ tūc in supficie plana cui sic supponeret̄ cor
rūdent imediata idiuisibilia nec̄io.igit̄ ꝛc̄.añs ꝓbat̄:qz ta
le qd esse nō appet euidēter ↄ̄dictionē icludere. igit̄ posse
7ᵐ tale facere non est negandū ab oīpotentia dei. ℭ 7ᵒ idem
sic. Deus pōt istā longitudinē q̄cūq̄z demōstrata facere eē si/
ne latitudine:qz pōt facere ptes eius nō distare s̄m latum.
Sil'r pōt facere angelū in mundo:ꝛ tn̄ q nō sit in diuersis
8ᵐ locis. igit̄ aliqs situs est idiuisibilis. ℭ Vltimo ad idē pōt
argui sic. Si nō sit in pmanētibus aliqd simpl'r idiuisibile
P igit̄ nec in successiuis est aliqd idiuisibile simpl'r.v.g̃.istās
sed ↄn̄s est falsum:qz tūc g̃riatio subē q̄ non est terminus p
se ↄtineri motus eēt nihil vel saltem in nullo tanq̄z in men
Aug⁹. sura:ꝛ sic nō eēt in instāti. ℭ D. Aug.xi.ↄfes. expsse ponit
Cap.16 tale idiuisibile in tpe.vn̄ ait.q si qd intelligit̄ tpis:qd̄ i nul
las iā vel minutissimas ptes diuidi possit momēto₄ id so/
lum est q p̄ns dicat̄ ꝛc̄. Ecce q vult qd̄ ex tpe est p̄sens eē
pror̄sus idiuisibile. Hec sūt maiora dubia que occurrāt ↄ̄
Rn̄ᵒ ad istam ↄnē. ℭ Pro solōnibus p̄dicto₄ premitto q hec no/
obiecta mina linea supficies: ꝛ corp⁹ dupl'r accipi psūt. vno mō vt
significāt veras magnitudines ex̄ aiam real'r exn̄tes. ꝛ sic
eadē magnitudo: s̄m diuersas tn̄ rōnes dr̄ linea supficies
ꝛ corp⁹.linea qdē inq̄ztū est s̄m vnā dimensionē vel situa/
lem d̄ziam extēsa. Inq̄ztū v̄o est extēsa s̄z duas dr̄ supficies
Inq̄ztū v̄o s̄m tres dr̄ corpus. Et qz oīs magnitudo ex̄ ani
Q mam exn̄s est extēsa s̄m vnā s̄m duas:ꝛ s̄m tres: ꝛ nulla
est oīno q̄ sit extēsa tm̄ s̄m vnā vel s̄z duas tm̄:vt ex dictis
supra pōt probari:ꝛ statim ex intentione Augu.ↄfirmabi
tur:idcirco oīs linea isto mō accepta est supficies ꝛ corp⁹:
T.c.18. ꝛ eō de singulis. Hoc modo accipit phs p̄dicta 5ᵒ meta.c.
de q̄zto.vbi distinguēs spēs magnitudis ait. Magnitudi/
nis v̄o que qdē ad vnū ↄtinua longitudo:que aūt ad duo
latitudo:que aūt ad tria ꝓfunditas.ꝛ subdit. Sed longitu
do linea ꝛ latitudo superficies:ꝛ profunditas corpus: nō
q per ista velit intelligi distinctas magnitudines reales:q̄
rum vna sit solūmō longitudo.alia latitudo tm̄.sed distin/
ctas rōnes specificas ꝓpter quas ꝛ diuerse spēs dicunt̄ eē
magnitudinis. Vn̄ de rōne linee vel magnitudinis inq̄ztū
est linea nō est aliud q̄z esse ↄtinuā seu extēsam:vt exponit
Cō.18. Cōmē.in vnū.i.s̄m vnā dimēsionē. Et ex hoc dicūt aucto
res q linea est magnitudo in vnā dimēsionem tm̄ extensa:
que qdem exclusio nō ponitur ad significandum q res il/
la que est linea non sit extēsa s̄m plēs dimēsiones q̄z vna.

A Sȝ ꝙ in diffõne linee non claudit̃ ꝙ sit extẽsa ſm pl'es:ſȝ pcise ꝙ sit extẽsa ſm vnã.cum hoc tñ stat ꝙ res illa sit ſm pl'es extẽsa. Huic cõsilr loquit̃ Auic.5.meta.ſue. cũ ait.ꝙ equinitas nõ est aliud nisi eqnitas tñ:ipsa eniȝ ex se nõ est vnũ nec multa nec exñs in his sensib⁹ nec in aia p q̃ verba ꝯstat ꝙ nisi oino fatuus fuisſȝ ꝙ non itẽdebat dicere ꝙ eqnitas non eẽt realr vna nec pl'es:nec eẽ aiam nec in aia:ſȝ ꝙ nullum hoꝝ ponit̃ in diffõne ipsius. Alio modo pñt accipi hec noia vt significant magnitudines fictas ꝛ imaginarias seu imagines magnitudinũ quas apud se nõ qdeȝ in virtute aliq̃ sensitiua:ſȝ in ipso itellu aia fingit. Et q̃uis in re eẽ non sit latitudo non ꝓfunda nec lõgitudo non lata expimur tñ nos nobis effingere ꝛ ꝯtueri q̃dã latitudineȝ non itnẽdo ꝓfunditatẽ seu aliquã magnitudinem ꝑtensaȝ in duas ptes tñ:ꝛ silr aliq̃ȝ longitudinem puram absq̃ȝ latitudine:ꝛ etiam aliq̃ȝ ꝓfunditatẽ seu magnitudinẽ ꝛ tres

B situales dĩas vel dimẽsiones extẽsam:ꝛ hꝰ fictas magnitudines vocamus lineã supficieȝ ꝛ corp⁹. Hoc mõ accipit

Cap. 10 Aug. in de q̃ntitate aie. vbi discipulo sic ait. Enitere recogitare lõgitudinẽ q̃ adhuc nullam latitudinẽ assumpserit. D. Nihil tale possum. Si eni filũ aranee in aio ꝯstituero q̃ nihil exili⁹ solemus videre. occurrit mihi ẽt inesse tñ ꝛ lõgitudo p se ꝛ latitudo ꝛ altitudo que q̃lescũq̃ȝ sint eẽ tñ negare nõ possum. Aug. Non vsquequaq̃ȝ absurda est rñsio tua. Sȝ certe cũ ista tria eẽ in aranee filo intelligis discernis h ꝛ qd iter se differãt nosti. D. Aut alr potui videre nihil horũ deesse huic filo. Et tũc ꝯcludit Aug. Quo igit̃ itellu h discreuisti:h potes ẽt seiũctis illis solã longitudinẽ cogitare ne aliqd corpus voluas aio. nã qdcũq̃ȝ fuerit his oib⁹ nõ carebit. Incorporeum est eni qd te itelligere cupio. naȝ sola longitudo nõ nisi itelligi aio potest in corpe iueniri nõ pt. Et subdit. Hãc igit̃ longitudinẽ merã simplicẽ:si etiam

C plȝ lineã vocem⁹. Hoc eni noie a multis doctis appellari solet. Ex his habemus duo ad ꝓpositũ nr̃m. vnũ est ꝙ in ipso corpe nõ est aliq̃ res q̃ sit longitudo tñ:ſȝ mera longitudo vnq̃ȝ est icorporea ꝛ in aio solũ. Aliud est ꝙ ista lõgitudo icorporea:ꝛ exñs in aia a doctis ꝯsueuit vocari linea. ꝛ ita vult a se vocari. Et sic de lõgitudie dixit:ita in sequẽtibus dic̃ de latitudie ꝛ pũcto. Vñ ꝛ multis q̃stũ ad hanc mãm pertractatis ꝯcludẽdo pncipale ꝓpositũ. Dicit q̃so te. ait. nũqd nã ꝟa linea est q̃ p longũ secari pt aut veꝝ signũ i. pũctũ:qd vllo mõ secari pt. Aut ꝟa latitudo q̃ cũ erecta ẽ:vt dicimus sectionẽ p lõgũ deorsuȝ ꝟsus admittat. D. Nihil minus. supple veꝝ est qdlȝ istoꝝ. Aug. Vnq̃ȝ ne igitur oculis istis corpeis vel tale pũctũ vel talẽ lineã vel talẽ latitudinẽ vidisti. D. oino nunq̃ȝ:nõ eni sunt ista corporea. ꝛ mox ex istis ꝯcludit Aug. Atqui si corporea corpeis oculis mira q̃dam reꝝ cognatiõe cernunt̃:opȝ aiam q̃ videm⁹

Cap. 17 illa icorporalia corporeũ corpusue nõ esse. ℭ Itẽ 7° super

D Gen. ad lrãm. dicit ꝙ si aia esset corpea. nullo modo nosse posset tales lineas:que p lõgũ secari nequeũt:q̃les in corpore nõ posse iueniri nihilominus nouit. ℭ Ex his ꝟbis ꝛ medio ad pncipalr intentũ ꝯñe eius:que est ꝙ aia non est corporea: appet ꝙ ſm Aug. nulla est incorporea mere linea vel lõgitudo aut supficies:nec aliq̃ hꝰ videri põt oculo corporali:sed mẽte:cuius oppositum etiam dicũt saltez de superficie qui extra animam talia indiuisibilia ponũt. ℭ His pmissis rñdeo ad obiecta:ꝛ ꝓ duob⁹ pmis sciẽdũ ꝙ sicut pȝ ex diuersis ptib⁹ phie Aristo. Quedam opi. famosa fuit tẽporib⁹ Ari. que hꝰ indiuisibilia posuit non solum in aia. verũ etiã extra aiam:ꝛ ex eis dicebãt componi magnitudinẽ:quã opi. ꝛ multi hodie sequunt̃ q̃ aduersũ dictũ:ꝛ multi quo ad pmũ tñ. s. qui ponũt idiuisibilia hꝰ extra aiam in ipsa magnitudine:ꝛ tñ negãt magnitudineȝ cõponi ex ipsis. Hui⁹ opinionis nõ fuerũt Aug. vt ex dcis pȝ:neq̃ȝ Phs:q̃ nimo 2m in plibus locis ipugnauit. pmum aũt. vȝ puncta esse eẽ aiam. aliq̃n sub dubio posuit. sic pȝ

E 8° meta. ca. penul. vbi ait. Quasi non quedam sine gñatione ꝛ corruptione sunt ꝛ nõ sunt vt pũcta siquidẽ sunt. i. si puncta sũt. Aliq̃n ꝟo expresse negauit. vt in libro de motibus

T.c. 14 aialium:sic supra allegatũ est. nullibi tñ in ꝓpria forma exquisite discussit:ꝛ ideo sicut moris sui fuit aliq̃ȝ a proposito mãm tractasset:ꝛ vbi etiã nõ pncipalr de illa agebatur loq iuxta famosiorẽ opinionẽ frequẽter de pũctis ꝛ lineis ꝛ supficieb⁹ ꝛ ꝯtiguis ꝛ ꝯtinuis locut⁹ est iuxta opinionẽ illã famosam:ꝛ nõ ſm ꝓpriã. Inter que est illud qd allegatũ est ex pdicamẽtis. Qd mãifeste appet ex eo qd ibidem dic̃ ꝙ ptes loci ad eũdẽ terminũ copulant̃ ad quẽ ꝛ partes corporis. s. locati:vt exponit Boeti⁹ nec alr exponi põt:ꝛ ꝯstat ꝙ illud dictũ nõ est ſm opinionẽ suã:ſȝ ſm eam que ponebat spatiũ intra latera ꝯtinẽtis esse locũ:quã Phs ex

T.c. 37 intẽtione reprobat 4° phy. ℭ Ad illud ẽt de ꝯtinuis ꝛ cõtiguis:dõm silr ꝙ ſm illã opinionẽ locut⁹ est:ꝛ pp cãm supradictã:ꝛ etiã qm̃ ex talib⁹ descriptionib⁹ ab illis datis

F fortiter arguebat ꝯ eos pncipale ꝓpositũ. s. ꝙ magnitudo nõ ꝯponeret̃ ex pũctis. vñ mox ex diffõnib⁹ assumit ꝙ pũcta nõ sunt ꝯtinua neq̃ȝ ꝯtigua:vt ex h vltra deducat ꝙ ipsa non ꝯponũt magnitudinẽ. ℭ Ad illud qd addit̃ de geometra:dõm ꝙ ipse nõ põit talia idiuisibilia realia eẽ aiaȝ:sed tñ ficta in aia ꝛ illa diffinit modis predictis. ꝛ similit̃ Aug. vt ante ostẽsum est p eũdeȝ. Cã aũt est:qm̃ magnitudinũ de qbus ꝯsiderat geometra q̃uis quelibet sit longa lata ꝛ ꝓfunda:qꝛ tñ quedam sunt passiões magnitudinis inq̃ȝtũ est lõga:q̃dã alie inq̃ȝtũ est lata:ꝛ quedã inq̃ȝtuȝ est ꝓfunda volẽs de oib⁹ hꝰ distinctã notitiã tradere vt facilius capiat̃:fingit purã longitudinẽ:vt ea q̃ demõstrat de illa itelligant̃ ꝯuenire magnitudini:vt est longa vel longitudo. silr fingit latitudinẽ:vt q̃ de illa dicit itelligant̃ eẽ de magnitudine:vt lata est. Fingit quoq̃ȝ pũcta. sed nõ vt per

G illa velit itelligi rẽ aliq̃ȝ eẽ aiam idiuisibilẽ:sed vt vbi fingit esse pũctũ intelligat̃ negari ois magnitudo. ꝟ.g. cũ dicit aliquas lineas in pũcto ꝯcurrere. non intelligit ꝙ inter eas interuenit aliqd idiuisibile:ſȝ ꝙ nullũ spatiũ intercipit̃ iter eas:ꝛ cũ ab aliquo puncto dicit lineã trahi aut ad aliquod terminari nõ aliud intelligit q̃ȝ ꝙ ipsa non vlterius ꝓtenditur:ꝛ consilr de alijs in quibus vtitur pũctis. Centrũ ẽt indiuisibile nõ ponit nisi fictũ ꝛ imaginariũ: per qd nõ vult itelligi aliqd reale indiuisibile ad qd ꝯcurrãt linee a circũferẽtia ducte:sed tñ mõ ꝙ ipse nullo manẽte spatio ꝯcurrunt. Et ꝙ docet iuenire cẽtrum in circulo nõ est docere iuenire aliq̃ȝ rem idiuisibilẽ eẽ:sed potius vbi sit eq̃lis distãtia vndiq̃ȝ ad circũferentiam:ꝛ pro certo ad nullã veritatẽ geometricã necĩa sũt aliq̃ idiuisibilia seu puncta extra aiam:sicut bñ pȝ cuilibet in illa sciã instructo. vtitur tñ talibus fictionibus:vt p eiusmodi veritas quã demonstrare intẽdit facilius capiat̃. ℭ Ad 2m dõm ꝙ non idõ dr̃ loc⁹

Ad 2m.

D supficies vel vltimũ ꝯtinẽtis:qꝛ aliqua latitudo carẽs ꝓfunditate sit locus:sed qꝛ ipm corpus ꝯtinẽs non est locus vt ꝓfundum est:ſȝ inq̃ȝtũ est latũ:ꝛ qꝛ vt sic nõ excedit contentum neq̃ȝ ab eo exceditur:ꝛ iõ dr̃ ei equalis.

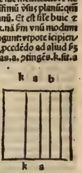
Rñ° ad h:p q̃ꝝ itellectu, notãdũ ẽ ꝙ q̃uis eẽ aiaȝ nulla sit ois magnitudo sit corp⁹ ꝛ ſm tres situales differẽtias seu dimẽsiones extẽsa. nec aliq̃ oino sit q̃ sit extẽsa tñ i vnam aut tñ i duas:itellectus tñ põt sic itelligere magnitudineȝ eẽ extẽsam ſm vnã dimẽsionẽ ꝙ nõ itelligit p tũc eã eẽ extẽsam ſm duas. ꝛ sic ẽt põt itelligere eẽ extẽsam ſm duas ꝙ nõ itelliget eã ẽ extẽsam ſm tres. Nõ solũ ãt põt tales distinctas notitias ꝯp^{us} hẽre de magnitudine:sed põt ẽt sibi formare ꝛ i se fingere aliquẽ ꝯceptũ vel intẽtionẽ sic representãte magnitudinẽ vt ẽ extẽsa in vnã ptẽ ꝙ nõ representabit vt extẽsa est in duas ꝛ silr aliqua sic representant̃.

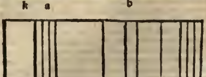
Ad 3m. ℭ Ad 3m dõm ꝙ corpora se tangere ſm ꝓfunditates põt intelligi duplr. vno mõ vt sit sensus ꝙ ipsa vel aliq̃ partes ipsoꝝ sintin eodẽ loco pmore tunc bene sequit̃ ꝙ se pene

3 trenti:ꝛ tūc ꝯcedo añā:ꝛ nego ꝯñtiam. Alio mō vt sit sensus ꝙ iter eoꝝ ꝓfunditates seu iter ꝓfunditates q̄ sunt ipsa vel eoꝝ ptes. nulle alie sūt cogitāde. nullū est medium ꝓm situ:ꝛ sic falsum est añs. ¶ Ad 4m dico ꝙ duplex pōt esse sensus aūtis. vnus est ꝙ aliq̄ res q̄ est lata ꝛ nō ꝓfunda vī: ꝛ iste sensus est falsus ꝓm Aug. vt supra pz:ꝛ ꝓm veritatē. alius est ꝙ corp⁹ ip̄m vī ꝓm ꝙ est latum:ꝛ nō ꝓm ꝙ est ꝓfundū. i. visione qua mediante cognoscit ꝙ ip̄m est latū:ꝛ nō cognoscit ip̄m esse ꝓfundū:ꝛ in h̄ sensu ꝯtingit añs esse verū:sz ex h̄ nō sequit ꝙ alia res sit supficies: alia ꝓfunditas. ¶ Ad 5m de tactu sphęrici ꝛ plani dixerunt aliq̄ ꝙ loquēdo de sphera ꝛ plano existib⁹ realr̄ ex aiam ꝛ de tactu reali: añs est falsu:qnimo si talia ponerēt tāgerēt se ꝑmo sup aliqd̄ idiuisibile. Si v̄o loquamur d̄ talibus vt hn̄t eē imaginatū. tactus eoꝝ imaginari⁹ est sup pūcto:ꝛ hec rñsio vr̄ inniti dicto Cōmē. ꝑ celi. Sz ipsa stare nō potest eo ꝙ ꝯcedit impoīe. Nam ad illud qd̄ ꝯcedit: sequit ꝙ anguli trianguli valent plus duob⁹ rectis:ꝛ ꝙ pars sit equalis toti: quoꝝ vtrūq̄ est impoīe. ꝯñam declaro. Sit eni circulus. 3. cuius centrū sit. d. ꝛ sit linea recta ꝯtingens ip̄m. k. m. Si igit hanc tangit circulus ꝓm aliquā sui partē q̄tacūq̄ sit illa opz ꝙ ipsa sit recta. Impoīe eni est aliqd̄ rectū ꝓm se totū tāgere aliqd̄ nō rectū: vt notum est: sit igit pars illa circuli ꝓm quā ꝑmo est tactus a b. Ducā ergo a. d. centro lineam rectā ad. a. ꝛ iteꝝ aliam a. d. ad b. que vtiq̄ per diffōnem circuli erūt eq̄les. igr̄ per 5m ꝑmi Euclidis anguli sup basi hui⁹ trianguli q̄ est linea a. b. sūt eq̄les. ¶ Deinde diuidā a. b. lineā in duo media in puncto. c. per decimā primi:ꝛ tūc a c. ducā aliā rectā ad d. fietq̄ duo triāguli. vz. a. c. d. ꝛ b. c. d. Et q̄r linea. c. d. exit a cētro ad circūferētiā eiusdē circuli cū reliq̄s duab⁹: iō vtraq̄ earū est eq̄lis:ꝛ ꝑ ꝯñs cuiuslibz illoꝝ trianguloꝝ anguli sup basi sua sunt iter se eq̄les. Est igit angulus. c b d. eq̄lis angulo. b c d Et angulus. a c d. eq̄lis angulo

c a d: q̄r ꝛ angulus. c a d. eq̄lis erat angulo. c b d. ꝛ q̄ eidē sunt eq̄lia iter se sūt eq̄lia: igit angulus. a c d. eq̄lis ē angulo. c b d. ꝛ eadē rōne angulus. c b d. eq̄lis est angulo. c a d. ex quo vltra sequit ꝙ angul⁹. c b d. eq̄lis est angulo. a c d. igit ambo sunt recti: cū sint ex duab⁹ ptib⁹ eiusdē linee: vt pz ꝑ diffōnē rectoꝝ anguloꝝ. Ex his āt sequit ꝙ cuiuslibz illoꝝ trianguloꝝ anguli q̄ sūt sup basi:ꝛ sūt eq̄les valeant duos rectos: qnimo vterq̄ sit rectus:ꝛ cū in q̄lz adhuc sit terti⁹ angul⁹ circa cētrū cuiuslibet illoꝝ trianguloꝝ tres anguli sil'tātū valēt plus duob⁹ rectis q̄ntū est angul⁹ circa cētrū:ꝛ h̄ est ꝑmū qd̄ erat iferēdū. Scd̄z āt pz ex dictis m nā angulus. a c d. est extrīsecus. b c d. ꝛ ꝑ ꝯñs valet duos itrīsecos sibi oppositos. s. angulū. c b d. ꝛ angulū. b c d. p. 32. ꝑ. Sz āgulo. a c d. vt ꝓbatū ē:est eq̄lis angulus. c b d. igit angulus. c b d. valet seip̄m ꝛ angulū. b c d. igr̄ ps valz totū:ꝛ est ei eq̄lis. Eodem mō pt̄ ꝓbari de angulo. b c d. ꝛ triāgulo. a c d. ꝛ pz ꝯña q̄ ad 2m iferēdū. ¶ P. Ad eandez ꝯnē: sequit ꝙ tota circūferētia circuli sit vna linea recta:ꝛ ꝑ ꝯñs ꝙ vna linea sit recta ꝛ curua sil'. qd̄ iplicat ꝯdictionē. ꝯña pz: q̄r illa ps circuli ꝓm quā ꝑ est ꝯtact⁹ totā tāgit ptē plani: q̄ vtiq̄ est recta:ꝛ ꝑ ꝯñs tota coaptat illi:ꝛ extrema ei⁹ tangūt extrema recti:ꝛ mediū ei⁹ mediū recti. ac ꝑ h̄ eius mediū nō erit sua extrema. igr̄ ipsa est recta ꝑ diffōnē linee recte. Cū āt rectū illō ꝓz illā eādē ptē possit successiue tāgere totū circulū: sequit ꝙ tota circūferentia circuli sit ꝯposita ex rectis lineis ꝑcise:ꝛ cū ille nullū āgulū cōstituāt: alias nō oēs linee ducte a cētro ad circūferētiā essent eq̄les. nā maiores eēnt q̄ ducerent ad angulos: seq̄t ꝙ illa totalis circūferētia sit vna linea recta: qd̄ est ꝓpo'm. Aliter n igit aliq̄n rñsum est. s. negādo corpus sphericū eē in nā: q̄ rñsio nō nisi fuga ē: q̄n ēt dato ꝙ ita esset: nō est tñ ipoīe aliqd̄ tale eē ꝛ applicari plano. Et tūc remanet arg'm. P. hoc est ꝯ Phm 2o celi. vbi ꝓbat a pposito celū eē corpus sphericū. ¶ Dico igr̄ ad arg'm ꝙ in duplici sensu pōt dici ꝙ aliq̄ se tangāt. vnus sensus est quo itelligat ꝙ iter illa nullus est mediū:ꝛ sic dico ꝙ sphericū suppositū plano nō tangit ip̄m: nec ecō. Et est rō: q̄m eia sic dispositis adhuc iter totaz vnā medietatē spherici:ꝛ medietatez oppositam plani est mediū: vt pz:ꝛ silr̄ iter aliā medietatē spherici:ꝛ sibi oppositam aliā medietatē plani est mediuz: ac ꝑ hoc nihil oino est spherici ex vna pte qd̄ sit imediatū alicui ipsi⁹ plani ex alia. Alius sensus est: q̄ itelligat illa sic esse ꝓpinqua ꝙ illa saluis ꝓprijs figuris nō pnt̄ esse ꝓpinquiora: nec vnū versus aliud vlteri⁹ ꝓcedi:ꝛ sic posito casu sphericū pōt dici tāgere planū:ꝛ si tūc q̄rat etiā in h̄ sensu verum tāgat ip̄m ꝓm aliqd diuisibile sui ꝑ: vel ꝓm aliqd idiuisibile. Dōm ꝙ neutro mō. non q̄dē ꝓm aliqd idiuisibile: q̄r nullū est in eo: nec ꝓm aliqd̄ diuisibile: q̄r nulla ps diuisibilis est ei⁹ cui⁹ q̄lz ps ꝓtēdat vsq̄ ad planū. Et ꝑ idē pz ꝙ nec ꝓm se totam ꝑ tāgit ip̄m: hoc tñ nō obstāte in ifinitis suis ptib⁹ tāgit planuz. videlz sua medietate ꝛ medietate sue medietatis:ꝛ sic in ifinitū diuidēdo spherā a sūmo in ifimū v̄sus planū: q̄m ifinite tales ptes ꝓtēdunt vsq̄ ad planū. Et est sil'e huic ꝛ de duob⁹ planis se tangētib⁹. v̄. g̃. a k. nā ꝓm vnū modum diuidēdi in ifinitis suis ptibus se ꝯtingunt: vtpote icipiendo diuisionē ab extremo ꝓpinquo ꝛ ꝓcedēdo ad aliud ꝓz ptes ꝓportionales: vtputa ꝙ medietas. a. ꝯtingēs. k. sit. a b. ꝛ alia ps sit medietas medietatis qd̄ est. b. ꝛ sic deincepsmulla tñ harū ꝑ ꝯtingit. k. vel aliqd ei⁹: q̄r nullius q̄libet ps ꝓtendit vsq̄ ad ip̄m qnimo cuiuslibet ifinite partes nō ꝑueniūt ad eum: sicē pz diuidendo ꝑ transuersum: nā medietas ꝑma ipsius. a. icipiendo ab extremo alio q̄ est. c. e. non ꝯtingit. k. nec aliqd ei⁹ Itē nec medietas scd̄e medietatis vtpote. e f. Itē nec. f g. ꝛ sic sp̄ ꝓcedendo v̄sus. a. ¶ Sed tūc qd dicetur ad Phm q̄ dicit ꝑ de aia. ꝙ sphera tāgit planū ꝓz punctū.

Dōm ꝙ non itelligit ꝙ tāgat ꝓm pūctū q̄si pūctum sit aliqd sphere q̄ tāgat planū vel ecō. sz est sensus ꝙ tāgit ꝓm pūctū. i. pūctualr̄ seu idiuisibilr̄: qd̄ nō est aliud q̄z sic tāgē planū ꝙ nec ip̄m sphericū nec aliq̄ ps ei⁹ ꝓm q̄zcūq̄ dimēsionē sumat: nec q̄lz sui tangat planū: nec ecō. planū aliqua ps eius ꝓm q̄lz sui ꝯtigit sphericū: cui⁹ oppo'm accidit in planis mutuo se tāgētib⁹:ꝛ iō nō punctalr̄ dr̄ se tangere:ꝛ hoc totū non est aliud q̄z tāgere se scd̄o mō. ꝛ non ꝑmo. ¶ Ad 6m quicquid sit de antecedēte: nego ꝑmā ꝯñaz. Ad ꝓbationē dico ꝙ nō eēt ipossibile vnū diuisibile applicari altert in supficie plana in situ imediato ꝛ distincto: vt dicit si de situ indiuisibili intelligatur: quoniaz in tali superficie nullus est eiusdem modi situs. Et p̄terea si aliq̄s eēt vel il-

A le īdiuiſibilia eēnt in eodē ſitu ꝑ vel in ſitibus diſtinctis ⁊ mediatis: ſicͣ nūc de facto dicerem de duobus angelis qui non pñt eſſe in eodē loco idiuiſibili: nec in diuerſis indiuiſibilibus imediatis.

Ad 7m. ℭ Ad 7m eodem mō dico ꝙ poſito ꝙ deus faceret alicuiꝰ corpis ptes ſm nullam dimenſionē diſtare: nō tñ eſſet poſſibile ipſum eē in aliquo idiuiſibili ſitu ſeu punctali: ſed vel in nullo eſſet vel eēt in aliq̄ diuiſibili ⁊ ptibꝰ eius ſil'. iō pꝫ ꝙ ꝯña tam quo ad corpꝰ q̄ȝ quo ad angelū nulla eſt: q2 nō ſequiť. nō eſt ſil' in plibꝰ locis. igiť eſt in aliquo loco īdiuiſibili: niſi addereť ad añs 1 ⁊ eſt in aliq̄ loco: ſed tūc añs eſt impoſ'e.

Ad 8m. ℭ Ad vltimū concedo nullū eſſe indiuiſibile ſucceſſiuū ad intell'm ar. ⁊ ꝙ gñatio nō dꝫ eſſe in īſtāti ad illū intell'm: ſed ad illum qui dictus eſt in ꝑſenti q̄ōne vel ſm familiariorē ſenſum eſſe in inſtāti q2 q̄ȝ gñatur totum ſimul gñatur ⁊ nō pars ante partē: ſi tñ ad mēſurā reducēdū ſit: dicit vt ibi dictum eſt. Q̄ȝ vō additť

B ex Aug. nō obuiat. nā Aug. talia ſucceſſiua extra aiaȝ nō ponit nec diuiſibilia nec indiuiſibilia: vt bñ pꝫ in ꝑcedenti q̄ōne. Et dictū q̄ȝ inducitť non ꝓbat oppoſitū cuȝ ſit mere ꝯditionale: ⁊ hec ſufficiant de iſto primo articulo.

2m artic. **Secundus** articulus qui eſt de pricipali q̄ſito: vt pꝫ ſupponit angeluȝ eē in loco d̄ quo cōis ꝯcordia eſt apō theologicos doctores ⁊ ſanctos. Dicūt eni oēs cōiter ꝙ angelus eſt in loco nō qdem dimēſiue ſeu circūſcriptiue iuxta moderniorē vſum vocabuli: ſȝ tñ

p. 3. c. 18 modo diffinitiue. Vñ Ugo de ſacramētis li. ꝑ dicit ꝙ ipm creatū nō ſolū eſſe in loco: ſed ⁊ localē eſſe ſine dubitatione ꝓnūciemus. ⁊ ſubdit. Corpus q̄ȝ dimēſionē hꝫ loco circūſcribiť: q2 ei ſm locū ꝑncipiū ⁊ mediū ⁊ finis aſſignatur Spūs vō qm̄ dimēſionē nō capit: ſed diffōne ſola terminatur circūſcriptionē qdē non recipit loci: ⁊ tñ loco quodāmodo ꝯcluditur: qm̄ cū h̄ alicubi preſens ſit totus alibi ñ

C inueniť. In qbus vbis habeť ꝑdicta diſtinctio ⁊ intellectꝰ diſtinctiōis. ℭ Sciēdū tñ ꝙ circūſcribi loco dupl'r accipi inuenitur. ſ. cōiter ⁊ ꝓprie. ꝑ modo idem eſt q̄ȝ concludi ⁊ ꝯtineri a loco: q̄ȝ corpori ⁊ ſpiritui creato cōe ē. Alio mō idē eſt q̄ȝ coextēdi loco: ita ꝙ totus ſit in toto loco ⁊ ps in pte: nō aūt totū in pte: ⁊ hoc corporis rebꝰ tñmō ꝯuēit. Vñ Magr lib. ꝑ diſ. 37. Duobꝰ inqt modis dī in ſcriptura aliqd locale ſiue circūſcriptibile: ⁊ eȝ. ſ. q2 dimēſionē capiēs longitudinis altitudinis ⁊ latitudinis diſtantiā facit in loco vt corpus: vl' q2 loco diffinitur ac determinať: qm̄ cum ſit alicubi nō vbiq̄ȝ inueniť: q̄ȝ non ſolum corpori: ſȝ etiaȝ

Cap. 3. oī creato ſpiritui ꝯuenit. Iuxta hūc itell'm ait Dam̄. lib. ij. Per verbū dei creati ſunt oēs angeli: ⁊ ſequiť. circūſcriptibiles. Cū n. ſūt in celo nō ſunt in terra: ⁊ cū ad terrā a deo mittunť nō remanēt in celo. Et īfra. Intell's vō exiſtentes intellectual'r locis ſunt nō corpaliter circūſcripti. nō enim corpaliter ſm nām figuranť neq̄ȝ tres hñt dimēſiones: ſed q2 itellectualiter adſunt ⁊ opantur vbicūq̄ȝ iuſſi fuerint: ⁊

D q2 nō pñt ſm idē tpꝰ hic ⁊ illic eſſe ⁊ opari. Eādē ſniaȝ po-

c. 17. 18 nit lib. ꝑ. ℭ Eſt ḡ cōmunis ſnia ꝙ qlȝ angelus eſt in loco ⁊ nō ſolū: ſȝ ⁊ ꝓprie localis eſt: q̄ȝ dī ad drīam ſpūs increati i. dei qui vt ibi ſupra ſubdit Ug. qm̄ omni loco ꝑſens eſt. nec tñ vllo in loco ꝯcludi aut circūſcribi poteſt 1 veraciter in oī loco eē dī. nec tñ localis aliqñ vlla rōne appellatur. Sȝ de mō reſiſtēdi angelū in loco nō eſt plena ꝯſenſio: qm̄

Sanctꝰ Tho. in ꝑ di. 37. Egi. i ꝑ diſt. 37. q. 1. quidā dicūt angelū nō eſſe in loco per ſuā ſubam: ſed tātūmodo ꝑ opationē eiꝰ circa locū: ⁊ cōis rō iſtoȝ eſt: qm̄ per h̄ aliqd eſt in loco q̄ȝ applicať ei ſm ꝯtactū ſiue q̄ȝtitatiuū vl' dimenſiue: vt corpus: vel virtualis vt ſpūs: contactus aūt ille ſpūalis eſt preciſe per opationē. igiť ⁊ ſpūs ſiue angelꝰ ꝑciſe eſt in loco ꝑ opationē eius circa locū. ℭ Pro iſta opinione etiā adducunť auctoritates Dam̄. dicētis lib. ꝑ. Nā

Cap. 17 icorporea vbi nimirȝ eſt ⁊ opať: ⁊ cap'lo ſequēti. Circūſcribitur: vbi ⁊ opať: ⁊ iteȝ lib. 2o. vt añ allegatū eſt. itellectualiter inquit adſunt ⁊ opantur vbicūq̄ȝ iuſſi fuerint. Conueniunt ergo ponētes iſtam ꝯcluſionē in hoc ꝙ angelus ē in

E loco per operationē eius circa locū: ita ꝙ non eſt vbi non operať: ⁊ ꝙ ſi circa nullū locū operaretur nuſq̄ȝ eſſet: ⁊ itelligunt de opatione trāſeunte in corpus. Differūt autē qm̄ qdam eoȝ dicūt non eſſe incōueniēs aliqñ angelum nuſq̄ȝ eſſe: ſicut nō eſt incōueniens aliqñ angelū circa nulluȝ corpus operari. Alij vō vtrūq̄ȝ reputant incōueniēs.

ꝯ Tho. ⁊ diūm Egi. vbi ſupra. ℭ Cōtra opinionē iſtā expſſe eſt articulus iſte Pariſieñ. 203. ꝙ ſubſtātie ſeparate ſūt in loco per operationē: ⁊ ꝙ pñt moueri ab extremo in extremuȝ nec in mediū: q2 poſſunt velle operari in extremo aut in extremis: nec in medio: error. Si intelligatur ſubam ſine operatiōe non eſſe in loco: nec tranſire de loco ad locuȝ. Ecce ꝙ dicit errorem eſſe dicere ſubam ſepatā nō eſſe in loco ſine operatione. ℭ P. Angeli mox vt ꝑ creatum eſt celum empyreū fuerūt in eo tanq̄ȝ in loco: ſicut pꝫ per Magrȝ in iſta diſt. qui hoc probat auctoritatibuȝ Strabi atq̄ȝ Bede. Sed tūc non operati ſūt: imo

F nec modo etiā operanť circa ipſum. ḡ ⁊c. ℭ Ad hoc tamē

Rñſio aliqui nitunť rñdere. dicunt eni ꝙ q̄ȝuis angeli celū empyreum non trāſmutent: aliquo tñ modo circa ipſum applicant ſuam virtutē rōne cuius ibi eſſe dicunť. ℭ Cōtra. aut

ꝯ rñonē iſta applicatio itelligiť eſſe per actū aliquē ſcdȝ ſiue actualem operationē angeli in ipm celū: aut preciſe ꝑ ꝑſentiam virtutis angelice ad illud. nō ꝑmo modo: q2 nullam actualem operationē hñt in ipſum: cū ipſum nec ſm ſubſtantiā: nec ſm qualitatē: nec ſm q̄ȝtitatem. Aut ſm vbi ſeu locuȝ tranſmutēt etiam vt ipſi ꝯcedūt: ⁊ verum eſt ēt ſi non ꝯcederent. Si ſcdo mō. igiť ſunt ibi ⁊ nō operanť in ipȝ: ⁊ per ꝯñs nec per operationē. vnde minus rōnabiliter vt videť loquunť iſti q̄ȝ primi. ℭ P. Aut angelus dī eē in loco per

Confir. operationē ⁊ non per ſubam: q2 ꝑciſe in loco illo eſt operatio eius ⁊ nō ſubſtantia: aut q2 etſi vtrūq̄ȝ ibi ſit. ideo tamē eſt ibi ſuba: q2 in eo eſt operatio angeli: ⁊ non eȝ. ꝑmū nō

G poteſt dici. Tum ꝓpter articulū alium etiā Pariſieñ. qui dicit ꝙ ſubſtātie ſepate nuſq̄ȝ ſunt ſm ſubam erroꝛ ſi itelligatur: ita. ſ. ꝙ ſuba nō ſit in loco. Tum etiam q2 Ugo. vbi ſupra ait. Spūs: qm̄ in loco per preſentiam nature ⁊ operationis: ꝯcludiť localis ⁊ ipſe iure noiatur. vbi non ſoluȝ preſentiā opationis: ſed ⁊ nature. i. ſubſtantie ponit. ⁊ ſimiliter Dam̄. dic̄: vt ſupra habeť ꝙ itellectual'r adſunt ⁊ operanť vbicūq̄ȝ iuſſi fuerint: ⁊ ꝙ circūſcribunť vbi operanť. per que manifeſte ponit nō ſolū angeli operationem: ſed ⁊ eius ſubam preſenteȝ eſſe ⁊ circūſcribi ſeu locari loco vbi operanť. Tum q2 dicit ꝙ cum mittunť a deo ad terraȝ nō remanēt in celo: ⁊ cū ſunt in celo nō ſunt in terra in q̄ manifeſte innuit ꝙ ſuba angelica ſit ꝑſential'r in terra: cuȝ ad terram mittitur: vbi prius non erat. Tum q2 non apparet ꝙ aliqua creatura imediate moueat corpus aliq̄ȝ localiter abſq̄ȝ alia actione in ipſum vel aliō corpus mediū: quēadmodū ꝯuenit vt angeli moueant: niſi ipſa ſm ſe ſit pñs illi:

D T. c. 8. ſicut pꝫ ex 7o phy. Nec 2m poteſt dici: qm̄ nō ideo q2 aliqd operať in corpus: iō pñs eſt illi: qn potius ꝑus nār ⁊ ꝯña ē pñs q̄ȝ opereť. ℭ Cōfirmatur. q2 nō q2 aliqd opať i aliqd

Confirꝰ ideo eſt potēs opari in illō: ſed iō potius operať: q2 eſt potens ⁊ vult opari ſi ſit libere opantium: nec etiā ideo quia pōt ⁊ vult iō eſt pñs. imo certe ad h̄ vt ſit potens reqriť ꝙ ſit pñs: ⁊ loquoꝛ de potentia ꝓxima ⁊ ꝓpinq̄ ſm modum

a. 2. c. 2. per lon. ꝓceſ. Phi 9o meta. ℭ P. Si angelus nō eſt in loco niſi i q̄ opať. ſequitur ꝙ de facto aliqñ angelus nullibi ſit: q̄ȝ eſt incōueniens ſm doctorē 2m. ſaltem. ⁊ puto ꝙ ſm veritatē. ꝯña declarať. Nam cum angelus deſcendit a celo in terrā in illo tpe non opatur in celo empyreo: certū ē nec in itermedijs: cū nō ſit motoꝛ alicuiꝰ coꝛp: nec etiā aliter moueatur celuȝ aliq̄ȝ q̄ȝ prius mouebať. nec dōm ſit q2 al'r ꝑp hoc moueat motoꝛ eiꝰ vt iſte angelus deſcēdēs ſil' cum eo moueat. igr in tpe illius deſcēſus nō eſt alicubi. ℭ Dico igitur ꝙ nō ſo-

Opi. ꝓpria. lum per operationē angelus eſt in loco: ſed etiaȝ ꝑ ſubam

z

fuã:sic itelligẽdo q̃ eius etiã subã p̃ns est loco ⁊ eo diffinitur:⁊ ꝯcludit:qd̃ et ꝯtingit ẽt si non opeꝛ ibi. Rõ opi. non valz:qm̃ ad h̃ q̃ aliqd fit in loco diffinitiue tm̃ nõ requiriꝛ aliqs ꝯtactus talis:sed solũ q̃ ip̃m sit illi p̃ns ⁊ ab eo contineatꝛ:vt supra dictũ est. Auctes ẽt Dam̃. nõ sunt pro eis:qꝛ nullibi dicit q̃ sint angeli in loco:qꝛ operanꝛ in eo vel pp operationẽ eoꝝ in locũ:q̃uis dicat q̃ vbi opanꝛ ibi sũt ⁊ eꝯ. Sed aduerte q̃ nõ dicit vl'r q̃ vbicũq3 sunt ibi operanꝛ:q̃3uis dicat q̃ adsunt ⁊ opantur vbicũq3 iussi fuerunt supple opari vel adesse. ¶ Q̃ntũ ad illud qd̃ q̃riꝛ p̃ncipal'r i dico q̃ angelus nõ est i loco idiuisibili ꝓpe loquẽdo de loco.s. corpali:s3 est in loco diuisibili. Rõ est:qꝛ nullũ tale idiuisibile est in reꝝ nã:vt ꝓbatum est in p̃ articulo. ¶ S3 tũc remanet dubiũ an angelus in q̃ztocũq3 loco possit nãliter eẽ vel sibi determinet magnitudinẽ loci cui coexistere possit:⁊ sic est dubiũ an sic determinet sibi magnitudinẽ aliq̃ztaz loci q̃ nec in minore eẽ possit nãl'r nec in maiore:q̃3uis nullum determinatũ locũ s̃m numeꝝ sibi determinet:sicut vnũ corpus tãte q̃ztitatis.v̇.g̃.pedalis:q̃3uis nõ posset esse hic nec ibi.non põt esse in loco maiore vel minore q̃3 pedalis q̃ztitatis. An v̇o nõ sic determinatã mensurã magnitudis sic determinet:s3 tm̃ quo ad maximũ.v3 q̃ est dare maximũ cui põt coexistere. an etiã quo ad minimũ vel quo ad vtrũq3. Et quãtũ ad hoc cõiter di q̃ angelus nõ põt eẽ in q̃ztũcũq3 loco idĩnter:qnimo determinat sibi maximũ nãliter. Et est rõ:qꝛ angelus est nãliter essentie limitate ⁊ finite. Et huic dicto etiã ꝯsentio:⁊ addo q̃ angelus est nãl'r determinatus ad maximã loci q̃ztitatẽ s̃m q̃3libet dimensionẽ.i. q̃ ad longissimũ ⁊ ad latissimũ ⁊ ad ꝓfundissimuz vel grossissimũ. Q̇d ꝓbaꝛ:qꝛ alias seq̃reꝛ q̃ angelus posset nãliter simul eẽ in celo ⁊ in sphera ignis ⁊ aeris ⁊ terre:ꝯ dictum Dam̃. supius allegatũ. p3 ꝯñ.qꝛ si deꝛ q̃ angelus nõ determinet sibi maximũ s̃m q̃3libet dimẽsionem iam s̃m illã s̃m quã nõ h3 maximũ poterit hr̃e tã magnuz locũ q̃3 dictũ est. Ex h̃ soluiꝛ argm̃ fieri solitũ.v3 q̃ si angelus possit eẽ in aliq̃ maxio q̃drato poterit ẽt esse in aliq̃ q̃drãgulo sibi eq̃li tã longo:vt est diameter toti⁹ mũdi:⁊ tãto plus ꝓportionabil'r stricto q̃zto ille quadrãgulus longior est dato q̃drato. ¶ Q̃ntũ ad aliud dicit qdã doctor. q̃ angelus determinat sibi certã mensurã loci:cui maiori vel minori non p̃t coexistere nãliter p se separatus ⁊ non vnitus corpi:⁊ determinat etiã sibi sphericã figurã:ita q̃ si corp⁹ aliqd̃ sit minus illa q̃ztitate angelus non solũ erit in eo:s3 etiã in alio ei ip̃m ꝓpinquo:cui⁹ tãte parti coexistet:vt habeat integrã sui loci q̃ztitatẽ:⁊ idem erit de figura. Q̃uis ãt illud dictũ sit satis pulchꝝ ⁊ ꝓbabile:cõis tñ teneꝛ oppositũ:qd̃ ⁊ mihi vr̃ ꝓbabilius. Q̇d p̃suaderi põt ex eo q̃ angelus non vr̃ magis limitatus nãliter ad certã q̃ztitatẽ loci cui possit coexistere q̃3 ad certã magnitudinẽ corpis: qd̃ possit assumere ⁊ sibi vnire. Hoc vr̃ ꝓbabilius:qꝛ maior vnio vr̃ iter angelũ ⁊ corp⁹ assumptũ q̃3 iter angelũ ⁊ locum. Sed certũ est q̃ angelus nunc maius nũc minus corp⁹ si vult põt assumere:⁊ nũc vnius figure:nũc v̇o alterius. igr̃ ⁊c̃. ¶ Cõfirmaꝛ. qꝛ cũ angelus assumit sibi aliqd̃ corp⁹ in forma.v̇.g̃.humana:nõ vr̃ rõnabile q̃ tũc nõ solum sit in corpe illo:s3 etiã in aere circũstante:⁊ p ꝯñs pro tũc non h3 figurã mensurã illã loci quã ante assumptionẽ illã hẽbat. ¶ Ad hoc ẽt aliqual'r p̃suadet q̃ videm⁹ in aĩa humana:cui⁹ vnio ⁊ conformitas ad corpus ẽ multo maior q̃3 angeli ad locũ:⁊ tñ nũc minus nũc maius corp⁹ iformat s̃m q̃ illd̃ augeꝛ vel minuitur nãliter:⁊ aliqñ etiam p truncationẽ mẽbri aut partis. ¶ He tñ rõnes nõ ita cogũt quin oppositũ posset defendi. ¶ Q̃uãtũ ad vltimũ.s. vtꝝ in minimo determinet sibi locũ. distinguẽdũ est:qꝛ vl' hoc intelligiꝛ de loco partibili. Et dõm est q̃ nõ:cuius ꝓbatio est:qm̃ angelus est totus in q̃lib3 parte sui loci:⁊ qꝛ nõ est pars minima loci. igiꝛ ⁊c̃. Et sicut in q̃libet parte cõtinua sui loci totus existit. sic dico q̃ in q̃cunq3 discõtinua q̃ztũcũq3 sit parua. angelus eñi non reqrit locũ vnius nãe tm̃ nec magis ꝯtinuũ q̃3 discretũ ⁊ ꝯtiguũ. Unde ita potest eẽ in vna tota domo ⁊ qualibet ei⁹ parte nõ obstante q̃ aliq̃ sint lapides:alique ligna:alique ferrum:⁊ sic de alijs adinuicem non ꝯtinue saltem per nãm sicut in vna parte aeris ꝯtinui. Uel intelligiꝛ de loco totali:qui.s. nõ est ps alicui⁹ loci angelici:⁊ de hoc est maius dubiũ apud doctores quibusdam dicentib⁹ q̃ non est dare minimũ in quo põt esse: qnimo in q̃ztũcũq3 paruo ponaꝛ posse existere adhuc põt esse si sibi pl3 in minore. ¶ Alijs v̇o oppositũ probabilius reputantib⁹ quoꝝ motiua sunt duo. Unũ est:qꝛ alias seq̃retur q̃ angelus posset esse in loco q̃ztũcunq3 magno saltẽ s̃m aliq̃3 dimensionẽ:⁊ sic simul in celo ⁊ in terra. cui⁹ oppositũ dictũ est supra. ꝯñ ꝓbaꝛ. qꝛ omne qd̃ põt esse in aliquo loco tãto potest esse in quolibet alio illi equali:si ei figuratio non repugnat. Sed angelo non repugnat figuratio loci. igiꝛ si põt esse in aliquo quadrato q̃ztũcũq3 paruo põt ẽt esse in quadrãgulo q̃ztũcunq3 stricto illi equali ⁊c̃. vt supra. ¶ 2m̃ est q̃ videreꝛ q̃ angelus esset infinite potentie:qm̃ maioris potẽtie vr̃ angelus si potest se locare in tãto loco:⁊ iteꝝ maioris si potest esse in minore:⁊ si in ifinitum minori est infinite. Sed ista motiua nõ cogunt. Non qdem primũ:qm̃ ex assumptis si vere sint ꝓbatur oppositum eius qd̃ intẽdit.s. q̃ non est dare minimũ locũ possibilem angelo:⁊ sil'r q̃ nec maximũ:cuius etiã oppositũ ipse reputat verũ. Declaro. nã constat q̃ angelus põt s̃m istuz doctorẽ esse in aliquo loco quadrato:detur g̃ q̃ sit in quadrato pedali. igr̃ si angelo non repugnat figuratio loci p̃t esse in q̃ztolibet quadrãgulo lato vel stricto. longo vel curto equali quadrato pedali:⁊ tunc sequitur vlterius qd̃ dictum est. Et ideo dõm est q̃ illa ꝓpositio non est vl'r vera. Nam sicut falsificatur si ponatur q̃ illud locale determinat sibi minimũ:esto q̃ figuraz non determinet sibi:vt habet dicere iste doctor:sic etiam falsificatur si determinat sibi maximum. ¶ P. Simul stant q̃ angelus determinet sibi maximum:⁊ tñ non minimũ:qꝛ q̃ztũcunq3 p̃uo dato poterit esse in minore s̃m q̃3libet dimensionẽ:nec oportebit si sit in loco strictiori:q̃ ex hoc fiat in loco lõgiori. ¶ 2m̃ etiã non cogit:qm̃ non apparet q̃ maioris potẽtie sit angelus posse se locare in loco minore q̃3 in maiore infra maximũ sibi possibilem. Et ideo nec si in ifinitum minore nõ arguatur q̃ sit ifinite potẽtie. Et miꝝ est de isto doctore qui non reputat inconueniẽs q̃ angelus possit esse in puncto:⁊ vr̃ reputare inconueniens q̃ in q̃ztũcũq3 paruo possit esse:⁊ presertim cum per rationem suam scd̃am maxime videaꝛ etiam posse argui infinitas potẽtie angelice:si etiaz in puncto potest se locare sicut facile est videre. ¶ Dico igitur q̃ non video impossibilitatem alterius partis: nec tñ necessitatez. Eligat ergo quis qd̃ velit:dũmodo nihil affirmet temere. nam hec materia abscõdita est nobis dum hic sum⁹ ⁊ scriptura diuina nihil tale nobis mãifestat. ¶ Ad argm̃ p̃ncipale q̃onis dõm q̃ antecedẽs est falsum. ꝓpter scd̃am eius partem. Ad ꝓbationẽ dõm q̃ illud dictum Phi intelligẽdum est de locato qd̃ est dimensiue ⁊ circũscriptiue in loco. nõ autem de eo quod est diffinitiue tm̃.

Dubiuz

K

L

Hiber. li.p̃ dis. 8.q.2.in solo. ad q̃rtum.

M

N

Sco. li. 2. dist.2. pte.2.q. 6.

p̃m.

O

2m.

Ad p̃m.

P

Confir.

Ad 2m.

Deter. ꝓpria.

Q

ad argm̃ p̃n q̃onis.4. phy.28.

¶ Distinctionis. ij. Q. 6. iij.

SEcundo circa eãdem partez distinctionis. Quero vtrum angelus possit sil' esse in pl'ibus locis. Arguiꝛ q̃ nõ:qꝛ si eẽt in pl'ibus distaret a se. ꝯñs est ipole. ꝯña ꝓbaꝛ.qꝛ quecũq3 vni ⁊ eidẽ a se idistanti sunt sil' sunt idistantia iter se sunt simul ⁊ idistãtia. Sed duo loca distãtia nõ sunt idistãtia neq3 sil'. igiꝛ non sunt idistantia eidem a se idistãti. Cuz igiꝛ locus idistans sit locato. Si in duobus locis sit idẽ locatũ illud non erit a se idistans. igiꝛ erit distans a se:quod est ꝯsequens inferendum.

p̃m.

Ad oppositũ

[A] [Oppo^m cap.5.] **Ad oppositū** plures angeli pnt eē i eodē loco. igit vn⁹ angelus in diuersis locis. ꝯñia videt apparēs. añs ꝓbat per illud Mar.5° vbi legit ꝙ legio demonū erat in corpore illius obsessi.

Rñdeo duo articuli sūt hic: vnus de quesito. alter de implicato in argumēto ad oppositū. s. vtrum plures angeli possint esse in eodē loco.

[p⁹ arti.] **Quantum** ad pmū dico ꝙ pōt intelligi questio tā de po^a diuina ꝗ̄ de ꝓpria potētia nāli ipsius angeli. Itē pōt intelligi de locis partialib⁹ ꝛ de totalibus. Si de po^a dei intelligat: mihi nō videtur questio dubia debere eē apud theologū: cū quilibet concedat ꝙ virtute dei vnū corp⁹ pōt simul esse in plurib⁹ locis ꝛ ptialibus ꝛ totalibus. pꝫ de corpe chrī. igit ꝛ vn⁹ angelus cū nō appareat minus possibile ꝗ̄ illud. [Confir.] ¶ Cꝰ. Nulla ꝯdictio iplicat illo posito. ergo ꝛc̄. Si vō intelligat de potētia ꝓpria angeli: stante tñ cōi dei influētia ꝛ de locis partialib⁹. Dicēdū est ꝙ sic. qnimo ita de facto ꝯtingit. naꝫ qlibet angelus est totus in qlibet parte sui loci. ꝛ nō distinguo vtrum ille partes ꝯstituāt vnū totalē locū ꝯtinuū vl' discōtinuū: dūmō oia talia ptibilia loca sil' nō excedāt quātitatē maximi loci nālr possibilis angelo: qm̄ non puto vt tetigi in p̄cedēti qōne ꝙ ad vnitatē loci angelici requiratur cōtinuitas aut homogeneitas loci: sed ꝯtiguitas sufficit. Si aūt de locis totalib⁹: ꝛ per ꝯñs mediatis ꝛ distātib⁹: dico ꝙ nō. Qd̄ ꝓbat auctē Dam. li. 2°. d. ꝙ angeli non pñt fm idē tps hic ꝛ illic esse vel opari. [cap.3. cap.8.] Itē libro p non pōt angelus fm idē in diuersis locis opari. Soli⁹ eni dei est vbiqꝫ fm idē operari. Si aūt posset esse sil' in diuersis locis: posset ēt simul in diuersis operari. [ꝯ artic^m p^m c.36.] ¶ Sed ꝯ hoc videt dictū Aug. 11. super Gen. vbi vult ꝙ Eue in serpente diabolus loquebat. In muliere vō occulto instinctu adiuuabat interius ꝛ exterius qd̄ egerat per serpētem: vbi videt velle ꝙ diabolus sil' erat in serpēte ꝛ Eua. ¶ Ad qd̄ dōm h' nō sequi ex dicto Aug. qnimo magis pretēdit oppositū per hoc qd̄ ait egerat. nō ait agebat. innuit igit ꝙ pus locutus est per serpentē: ꝛ deinde interius Eue suasit ꝙ absqꝫ iperceptibili mora sua celeritate potuit.

[2⁹ arti. p^m] **Quantum** ad 2^m articulū. Dico p ꝙ d' po^a dei plꝫ angeli pñt eē in eodem loco. Probat p qa duo corpa pñt esse in eodēꝫ loco. igit ꝛ duo angeli. añs est certū per fideꝫ. ꝯña pꝫ per locū a minori: qm̄ minus videt hoc possibile de corpibus ꝗ̄ de spiritibus. ¶ Cꝰ. Nulla apparet ꝯtradictio. igit ꝛc̄. [2^m] ¶ Oppositum tamē hui⁹ tenent qdā doctores: quoꝝ vni⁹ rō est. Impole est duas cās cōpletas esse vni⁹ ꝛ eiusdē imediate. sꝫ h' seqret si duo angeli essent in eodē loco: qa cū nō sint in loco nisi p opationē vterqꝫ oparet circa ideꝫ ꝛ vterqꝫ pfecte. igit ꝛc̄. [2° Tho. pte. p. q. 5. ar. 3. Egi. li. p dist. 37. q. 3.] ¶ Alij ꝓbant idē sic. nulla q eodē mō cōparant ad locū pñt sil' esse in eodē loco. Sed qcūqꝫ angeli eodē mō cōparant ad locū. igit nulli angeli pñt eē in eodē loco. minor est nō. [D] Maior ꝓbat inductiue de corpib⁹ nō gloriosis iter se: ꝛ de gloriosis: ꝛ de aiab⁹ ꝛ multis talib⁹. [Ad p^m] ¶ Ad pmū. qcqd sit de ipolitate ꝯñtis: qa de h' al's: nego ꝯñam. cui⁹ ifirmitas pꝫ. Tū qa supponit angelū nō posse eē in loco nisi opet circa ideꝫ: cui⁹ oppositū in p̄cedēti qōne ꝓbatū est. Tū qa dato ꝙ opant. adhuc nō seqt ꝙ essent due cāe totales seu duo motores pfecti: qm̄ cū ipsi libere moueant posset qlꝫ mouere citra vltimū sue potētie: ꝛ citra illud regreret ad mouendū corp⁹ illud: ita ꝙ vterqꝫ eēt ptialis motor: ꝛ ambo simul equalerēt vni pfecto motori. [Ad 2^m] ¶ Ad scd̄ꝫ dico ꝙ maior est simplr falsa: ꝛ oēs ꝓbationes assumpte etiā. nā per potentiā dei duo corpora nō gloriosa pñt eē in eodē loco. ꝛ duo ēt gliosa: ꝛ due etiā aie separate pñt sil' esse in aliq vt in loco: nō dico idē sil' iformare: ꝛ oia hec patēt: qm̄ nulla ꝯdictio iplicat in eis. [Sco. li. 2. dist. 2. p. 2. q. 8.] Si vō loqmur de po^a nāli. vt qbusdā doctorib⁹: ꝛ mihi ēt cū eis posse ꝓbabilr teneri ꝙ sic.

[E] Rō vna est illa que tacta est in argumēto ad opp^m qōnis. nā in corpe illius obsessi erāt plures demones sil' i vt dicit scriptura per qd̄ ēt Ricar. 4. de tri. arguit ꝙ demones nō hñt corpa. naꝫ alias nō potuissent sil' plures esse in eodē. sentit igit ꝙ subalr demones erant in corpe illius: quāuis subalr illabi aie nō possint: vt dr̄ in ecclesiasticis dogmatibus. ¶ Cꝰ. Ut alius arguit mā ꝛ forma: q̄ꝝ vtraqꝫ est ꝗ̄ta ꝛ dimensiue in loco sūt in eodē loco. igit ꝛ duo spūs q mī sunt in vno diffinitiue. ¶ Cꝰ. Nō vr̄ magis hoc ipole nālr ꝗ̄ ꝙ in eodē corpe sit aia humana vt in mā quā iformat ꝛ angelus vt in loco. Sed istud ē possibile: ꝛ de facto pluries ꝯtingit: vt pꝫ in obsessis. [Vbā q libero p qōne. 4.] ¶ Ad arg^m in oppositū respondeo negādo ꝯñaꝫ. [ad arg^m in opp^m.] Ad ꝓbationē dico ꝙ illa maior ē falsa. pꝫ instātia. naꝫ de⁹ sil' est cū multis que a se plurimū distant: ꝛ aia humana etiā simul cū pluribus partib⁹ corporis a se distantib⁹: nec tamē deus aut aia distat a se.

¶ Distinctionis. iij. iiij. ꝛ. v. Questio. I.

Super dist. 3ª ꝛ duab⁹ sequētib⁹ in quib⁹ Magr ingt quales creati fuerint angeli fm bonitatē ꝛ maliciam: ꝛ de peccato maloꝝ ac merito bonoꝝ. [F] Quero vtrū angelus potuerit in aliq instāti p peccare vel mereri. Et arguit ꝙ nō. p sic. In nullo instanti p potuit angelus hre aliquē actū voluntatis. [p^m] igit in nullo instāti potuit angelus hre actū voluntatis. igit in nullo istāti potuit angelus p peccare vel mereri. ꝯña pꝫ. qa in voluntate ꝯsistit meritū ꝛ demeritū. Juxta illud Aug. p de li. ar. h' lex eterna incōmutabili stabilitate firmauit vt in volūtate meritū sit in beatitudine: qa ꝛ miseria pmiū ꝛ suppliciū. [cap.14.] añs ꝓbatur: qa si det oppo^m seqt ꝙ pole fuit: vt in voluntate angeli esset aliq mutatio indiuisibilis q nō esset finis alicui⁹ trāsmutationis successiue: qd̄ est ꝯ Cōmē. 6° phy. ꝯña nota ē. [C6.32.] ¶ 2° si in aliq instāti potuit p peccare. igit in instāti p sui esse potuit peccare. [2^m G] ꝯña hec pꝫ: qa in instanti illo angelus habuit vel saltē habere potuit sufficientē cognitionē boni ꝛ mali ꝛ libertatē eligēdi tā bonū ꝗ̄ malū. igit si in aliq instāti potuit: eque bñ potuit in p. Sed ꝯñs est falsum: qa si peccauit in p instāti nō potuit illud vitasse: ꝛ p ꝯñs nō peccauit. Juxta illud Aug. 3. de lib. ar. Quis eni peccat in eo qd̄ nullo mō caueri pōt. ꝓbō ꝯñe. nō eni pus potuit illd̄ vitare: q: ipse nō pus fuit: nec tūc: q: tūc fecit. ꝛ oē qd̄ est qñ est ꝛc̄. nec post ea: q: id p̄teritū fuit: ꝛ nō potuit nō fuisse. [cap.38.]

[Oppo^m] **Ad oppositū** arguit sic. angelus malus peccauit in p instāti sui eē. ergo in aliq istāti potuit p peccare. ꝯña pꝫ. ꝯñs ꝓbat p illū vbū Saluatoris dicētis de eo Joā. 8. Ille homicida erat ab initio ꝛ in veritate nō stetit. ꝛ hoc ab initio ex quo creat⁹ est i vt exponit Aug. 11. sup Gen. ad lram: ꝛ allegat in hac distinctione. 3. [8.c. a.28.]

In hac. q. erunt articuli tres. Prim⁹ erit vtrū angelus potuerit in aliq instāti p peccare vel mereri: qd̄ directe qrit. Scd̄s vtrū potuerit peccare in p instāti sui esse vel demereri qd̄ implicat in argumēto vno qōnis. [D] Tertius vtrū de facto malus angelus peccauerit in pncipio sue creationis seu p instāti quo fuit.

[p⁹ arti. hibnic.] **Pro articulo** pmo sciēdū est ꝙ qdā doctor modernus opinat ꝙ nulla volitio in angelis vel in hoib⁹ ē tota sil' pducibil': sꝫ qlꝫ ptibilr ꝛ successiue: ita ꝙ nō est aliqd̄ instās p^m in q voluntas vult aut in q volitio est in voluntate: q̄uis qlꝫ volitio in aliq istāti pmo sit in volūtate: quēadmodū in formis corpalib⁹ que motu ꝯtinuo acqrunt. vbi grā. cū aliqd calefit motu ꝯtinuo nō est dare aliqd̄ instans pmū in quo calor sit in illo: qnimo añ qdlꝫ instās in q calor ē in eo fuit calor aliqs ptibilis in ipso. Uerūtñ qlibet calor ptibilis vel totalis exñs in ipso in aliq instāti p fuit in eo. Et fm h' iste doctor hꝫ ponere ꝯñter: ꝛ ēt expsse ponit ꝙ nec angelus nec hō potuit p peccare vl' mereri. ¶ Hāc ꝯnē suā vl'eꝫ ꝓbat multiplr. p [p^m]

sic. Si aliq̃ volitio posset fieri in instãti po^e esset ꝙ aliqs peccaret in ṗ instãti sui esse. pña ꝓbat. vt in scđo argᵒ in/cto ad ꝓmã prez q̃ōnis. z. s. ꝯ. silr. z ṗter illã ꝓbationẽ etiã ꝓbat sic. Si hoc sit po^le ponat in esse. tūc arguo sic. illud peccatũ ē vitiũ volũtatis. igit nocet volẽti. igit adimit bo nũ aliqđ a volũtate. igit illud bonũ ademptũ ꝓfuit in vo/lũtate: z per pñs ipsa volũtas ꝓfuit in q̃ ꝓfuit illud bonũ. igit hoc nō est ṗᵐ instãs sui eẽ: ita ex illo posito sequunt ꝯdictoria. s. ꝙ hoc est ṗᵐ istãs: z ꝙ h̄ nō est ṗᵐ instãs. Iste est ex toto modus arguẽdi Aug. 12. de ci. dei. vbi ꝓbat ꝙ nō pt aliq̃ volũtas mala eẽ mala ab eterno. vide ibi. Etiã in plibꝰ locis alijs sili vtit argumẽto. Itẽ idẽ. 11. de ci. dei. reprobat oplonẽ illoꝝ qui dixerũt angelũ peccasse in pimo instãti moti auctē btī Ioã. in cano. sua ṗ dicentis. q̃ ab initio diabolus peccat. z dicit Aug. ꝙ nō intelligũt si nãle est: nullo mō eē peccatũ. vbi ex ꝑſe innuit ꝙ ex h̄ ꝙ ponit eẽ in ṗ istãti: sequit ꝙ sit nãle: z per pñs ꝙ nō sit peccatũ.

cap. 7. cap. 15. cap. 3.

¶ Scđo si sic. aliqs posset mereri in ṗ instanti sui esse. pñs falsum: qa nullus pōt mereri nisi qñ pōt iusticiã amittere. Sed nō pōt iusticiã amittere in ṗ istãti: qa tūc est. z eẽ qđ est zc. nec pus: qa pus nō fuit. igit tūc non pōt mereri: ita enĩ arguit Anselꝰ. de casu dia. Q ̃ angeli boni potuerunt peccare ante q̃ mali caderẽt: qa si nō potuerũt peccare in/gt nō ṗtãteiꝭd necẽtate seruauerũt iusticiã. q̃re nō magis meruerunt seruãdo iusticiã q̃ seruando rōnabilitatẽ quã perdere nequiuerunt. ¶ 3ᵒ tūc posito casu possibili aliqs inuitus z necessario peccaret. pbo. qa posito ꝙ deus in h̄ instãti creet vnũ angelũ dãdo sibi pfecta3 cognitionẽ z li/bertatẽ arbitrij: z ṗceptũ ꝙ eliciat actũ diligẽdi deũ quo citius poterit: z tñ cũ hoc suspẽdat actũ volũtaris angeli p hoc instans: ṗcise hoc posito iste in aliquo instanti diliget deũ: qa talis dilectio ꝓducet tota sil. sit q̃ illud instans. a. tunc sic. Inter h̄ instãs: z. a. erit tpꝰ medium in q̃ iste ange lus nō diliget deũ. igit in tpꝰ illo omittet ꝯtra ṗceptũ: z ve lit nolit peccabit. Si dicat ꝙ diliget in tpe imediato huic instanti. igit dilectio illa ꝓducet pibilr z in tpe. sed tunc ṗ. ponat ꝙ alius angelus nō ipeditus eliciat in h̄ instanti vnã dilectionẽ respectu deisisti tunc duo actus duoꝝ ange loꝝ erunt eiusdẽ spẽi. igit si vnus ꝓducit in tpe z alius: z ecōtra. si vnᵒ in instãti z reliquꝰ: qa necesse est vt illud qđ existit in aliquo individuo ꝑ spẽi ex rebꝰ essentialibus exi stat in oībꝰ individuis illiꝰ spẽi: vt alt Com. zc. Nec in/stat si dicat ꝙ tale ṗceptũ nō pōt in illo casu dari a deo: qa non ponat ꝙ deꝰ adhuc sequitur ꝙ peccat ṗpter ingrati/tudinẽ expectãdo per tpꝰ añq̃ deum diligat. ¶ 4ᵒ vt pus aliquis posset mereri in instanti: z tunc sequeret ꝙ possibi le eēt esse duo merita eq̃lia: q̃ vnũ oībꝰ alijs pibꝰ existibꝰ ex pte vtriusq̃ merẽtis esset in tpe: z aliud in instãti: qđ est falsum: qñ tūc nihil ꝓdesset cōtinuare meritũ. pña ꝓbat. qa ponat ꝙ vnꝰ mereat p istãs tm̃ z allꝰ p bo3ã ceteris cō ditionibꝰ z circũstantijs pibꝰ in vtroq3: tūc meritũ factũ in vna bo3a est maius z nō in infinitũ: qa nullũ finitũ excedit ifinite finitũ. sit igit gr̃a exẽpli ꝙ sit in duplo maius. tunc ponat aliꝰ q ceteris pibꝰ mereat p dimidiũ vniꝰ hore tm̃. meritũ istius tertij erit subduplũ ad meritũ scđi merendi. igit erit eq̃le merito ṗmi istãtaneo. assũptũ ꝓbat. qa meri tum scđi pro hꝰ medietate hore est simplr eq̃le merito ter/tij: qđ ꝓbat: qa si scđs habuisset interruptionẽ aliquã iter illas medietates hore in q̃ merebat: tunc manifestũ foret ꝙ meritũ eius in vtroq3 merẽte esset eq̃le merito tertij: sed nũc suũ meritũ est tantũ q̃tũ foret si eēt interruptũ: qa est cũ cōditionibꝰ silibꝰ. igit zc. ¶ 5ᵒ sequeret ꝙ ꝓ peccato istã taneo deberet alicui pena eterna certa. z vltra. igit posito casu possibili alicui ṗctũ deꝰ nō posset sufficiẽter punire qđ nō vi cueniẽs ꝯcedẽ. pña ꝓbat: qa q̃l3 volũtas crea/ta est nãe finite: z per pñs cuenit assignare maximã pena3 quã pt recipe vel saltẽ ita magnã ꝙ non poterit eã recipe, sit q̃ aliq̃ talis quã angelus nō pōt recipe. a. ꝯstat ꝙ aliq̃ ꝓportio ē iter. a. z penã debitã ꝓ pctō istãtaneo hꝰ angeli: qa vtraq3 finita est. sit igit decupla: tūc sic. q̃cũq3 tpe acce/pto. iste angelus pōt decies peccare ita grauiter sic fecit i vno instãti. igit in q̃cũq3 tpe finito pōt mereri decies tales penas: z ꝑ pñs penã. a. z nō pōt recipe penã. a. vt pᵒ dictũ est. igit ꝓpositũ. assumptũ aũt ꝓbat: qa in quocũq3 tpe q̃tũ/cũq3 puo posset ipse stãte eadẽ cognitione sufficiẽn dimit/tere malã volitionem quo sic peccaret: z eam reassumere plusq̃ decies. imo quotiẽscũq3 voluerit hñs liberã volun tatẽ z nōdũ cōfirmatus: qa nullã difficultatẽ patit ange lus in volẽdo. ¶ 6ᵒ si sic: tūc bō vel angelus posset hñe me ritũ in instãti: vt pus dicebat: z tūc vltra sequit ꝙ vnã vo litionẽ bonã factã in instãti ꝯtinuãs per certũ tẽpus vni/formiter in oībꝰ cōditionibꝰ mereret premiũ infinitũ intẽn/siue: z cũ tale pmiũ non possit cape. sequit ꝙ non possit suffi cienter a deo pmiari. ꝯña pma ꝓbat: qa sicut pro ṗ instã ti extrinseco illius tẽporis debet mereri aliqđ premiũ ṗ/cise: ita p q̃l3 instãti sequẽti illiꝰ tpis debet aliqđ pmiũ ṗ/cise. igit vel ꝓ q̃cũq3 instantiũ sequẽtiũ debet pmiũ eq̃le ei qđ debet p ṗ: aut ꝓ q̃l3 sp maiꝰ z maiꝰ: aut sp minꝰ: z qđ cũq3 det seq̃t ꝙ p oībꝰ sil debent pmia eq̃ia ifinita: qz pꝰ q̃l3 instãs: z ꝓ aliq̃ q̃l3 instãs illiꝰ tpis sũt istãtia ifinita. Et lō si sp maiꝰ. igit infinita maiora p. Si sp minꝰ. igit q̃/cũq3 dato in tpe illo añ ipm fuerunt infinita pro q̃r q̃libet debet maius: z sic p3 ꝓpositũ. ¶ 7ᵒ seq̃t ꝙ ꝑm lege cōem posset ꝙ iuste puniri grauiꝰ ꝓ finitis peccatis venialibꝰ q̃ ꝓ maximo mortali in eodẽ tpe vl maiori scđ: qa ꝓ veniali vniꝰ istãtis debet aliq̃ pena: z illa nō excedit ifinite a pena debita ꝓ mortali. igit totiẽs poterit ꝑm multitudinẽ fini/tam eq̃ grauiter zc. ¶ 8ᵒ seq̃ret ꝙ in angelo q peccauit: z sili in hoie ꝑ meritũ z demeritũ fuerunt imediata: ita ꝙ nō fuit istãs nec tpꝰ mediũ: z vlteri cũ vtroq3 istoꝝ ꝑ q̃ fi^e sit in iusti z meruit fuerit sapiẽs: z qñ peccauit fuerit stul tus. seq̃t ꝙ inter sapia3 z stultitiã istoꝝ nō fuit meᵐ. s. trã/sitꝰ de vno in aliud: q trãsitꝰ nō fuit sapiẽs neq3 stultꝰ: qđ ē ꝯ Aug. 3. de li. ar. vbi q̃rit vtꝝ pmꝰ hō stulte vl sapiẽter re cesserit a deo. z determinat ꝙ nec sic. nec sic: s3 ē dare meᵐ nã trãsitꝰ nec sapiẽs nec stultꝰ fuit. sic ēt declat i exẽplis alijs. vide ibi. ¶ 9ᵒ. tūc p merito instãtaneo deberet augꝰ mẽtũ charitatis. Cũ igit illiꝰ augꝰ sit certa ꝓportio ad cha/ritatẽ cbīl. seq̃t ꝙ in ipo q̃tũcũq3 puo posset aliqs acq̃re tãtã charitẽ q̃tã habuit cbis: qđ ē flm. ꝓbat pña. qa in q̃/cũq3 tpe puo pōt totiẽs subito velle q̃ries illud augmẽtu3 ꝯtinet in charitate cbīl: z seq̃t ꝯ inferẽda. ¶ 10ᵒ seq̃ret ꝙ obesset hꝰ ꝯtinuare actũ suũ meritoriũ: q: ꝯstat ꝙ ꝑ isto deberet sibi certũ ṗmiũ: z ꝓ merito instãtaneo deberet sibi ẽt certũ ṗmiũ: l3 minus sit. igit gr̃a exẽpli minꝰ in decuplo. cũ g. 10. imo. 100. tales actꝰ subitos posset ꝓducere in illo tpe quo ꝯtinuat actũ vnũ posset acq̃rere maiꝰ ṗmiũ nō ꝯti nuãdo eũ. igit obest sibi ꝯtinuare ipm. ¶ 11ᵒ sequeret ꝙ aliq̃ necio esset ociosus hñdo libertatẽ sũmã arbitrij: qa posito ꝙ deꝰ suspẽdat actionẽ vniꝰ angeli ꝓ vno instãti ꝑ cise: tūc ille ṗ vellet in aliq̃ instãti mediato: z ꝑ pñs in tpe medio esset ociosus. ¶ 12ᵒ sequeret ꝙ aliqs hñs per vna3 horam sũmũ meritũ sibi possilē circa aliqđ obm posset in eadẽ hora in decuplo plus mereri hñdo diuersos actꝰ cir ca diuersa obiecta: vel ẽt circa idẽ intercalariter: z sic expedi ret nō ꝯtinuare actũ respectu vnius: qđ est sũmꝰ in h̄ ma xime cōmẽdat felicitas a pho. 10. eth. qđ est maxime con tinua. ¶ 13ᵒ sequeret ꝙ si aliqs peccaret venialr ꝯtinuan do actũ suũ ꝑ tpꝰ in cuiꝰ fine moreretur. sequtur ꝙ ꝓ q̃l3 in stãti illiꝰ tpis deberetur sibi aliq̃ pena in purgatorio: z si pec catũ suũ foret mortale ꝓ q̃libꝰ instãti sibi deberetur pena ẽt aliq̃ in inferno: z ꝑ pñs infinita pena ictẽsiue: ac ꝑ h̄ nul/lũ posset deꝰ punire sufficiẽter. ¶ 14ᵒ si sit dare pᵐ instans in quo voluntas vult siue in quo volitio est in voluntate.

A igit̃ vel hoc erit de volitione libere pducta a voluntate vel de ea que nal'r pducit̃: que si necio sequit̃ ad aliq̃ apprehēsionē non deliberatā: q2 ois mutatio subita finis est successiue. per Cōmē. 6. phy. sed cū voluntas libere pducit volitionē sua pma pductio si aliq̃ sit pma nō est tunc finis successiue mutationis imediate pcedētis. igit̃ rc. Nec de volitione nal'r sequēte apprehēsionē alicui⁹ obti. verbi gr̃a. beatitudinis aut alterius alicui⁹ placibilis: q2 si est dare pmū instās in quo intell's cogitet de tali volito sit illud. a. igit̃ nec pm instās in quo voluntas vult illud. assumptū pbat̃: q2 cogitatio noua vel libere causaret̃: z tūc nō esset finis mutationis successiue ɔtra pallegatā auctoritatē Cōmē. aut illa cogitatio actualis gn̄aret̃ nal'r ab aliqua specie imaginatiua. Et tunc vel est aliq̃ spēs debilissima z minima ipsius. a. in v̄tute imaginatiua q̄ pōt agere in intellectu: vel est maxia que nō pōt: nō pōt dici pm: q2 si sic sit illa mima que pōt. b. z intēsio quā pōt causare sit. c. igitur aliq̃ alia spēs in imaginatiua debilior q̄3. b. pōt causare in intellectu aliq̃3 intēsionē debiliorē q̄3. c. Sic eni est in alijs actionibus nal'ibus: q2 si aliq̃ virtus pōt mouere aliquid aliq̃ velocitate: v̄tus minor pōt mouere illud tardius: qd̄ pbatur ex hoc q2 illud motū pōt moueri tardius a v̄tute debiliori: z sic seq̃t q2 nō sit aliq̃ debilissima z minima spēs in imaginatiua potēs cāre in intellectu cogitationē actualē de. a. relinqtur g̃ q2 sit alia maxia que nō pt z quel3 intēsior pōt agere in intellectū. Ex hoc pbatur q2 nullū est pm instās in quo spēs imaginatiua agit in intellectū: z p ɔn̄s nec cogitationis in itell'u si cogitatio sil'r a spē imaginatiua causetur: q2 si sit aliqd̄ tale pm instās: sit istās pn̄s. tūc sic. spēs imaginatiua agit nūc in itell'u nal'r z nō libere. igitur nec p̄ est ista spēs satis fortis ad agēdū: q2 si pus fuisset satis fortis pus egisset. igit̃ est aliq̃ spēs minima seu debilissima in imaginatiua que pōt agere in intellectū: cui⁹ oppo^m iā pbatū est. igitur nō est aliqd̄ pm instās in quo spēs z imaginatiua agit in intell'm: z ac per hoc non est aliqd̄ pm instās quo intellectus cogitat cū sua cogitatio sit nal'r a spē imaginatiua: z seq̃t pncipale ppositū.

ibid. / cum

¶ Hec opinio mihi nō apparet vera: ideo pp̄ter ipsa3 z pp̄ter responsionē ad argumētū pono ɔn̄es. 3. pa est q2 possibile est aliquā volitionē indiuisibil'r seu simul totā pduci. 2a est. q2 poss'e est aliq̃3 volitionē successiue z partibil'r produci. 3a ad articulū directe q2 angelus potuit in aliquo instanti p̄ peccare. ¶ Primā pbo rationib⁹ qbusdā aliorū satis pbabilib⁹: vt mihi videt̃ p̄ sic. Possibile est charitatē alicui⁹ simul totā corrūpi. igitur possibile est aliq̃3 volitionē simul totā pduci. an̄s pbat̃. nam poss'e est q2 aliquis hn̄s charitatē peccet p̄ mortal'r. peccato aūt mortali tota charitas simul corrūpit̃ vt oēs concedūt. ɔn̄tia p3: q2 non pus per peccatū corrūpit̃ charitas q̄3 peccatū illud sit vt certū est. alias pena pcederet culpā: nec pus peccatū illd̄ est q̄3 ipsa corrūpatur: cum nō se cōpatiant̃ in eodē de lege cōi. simul g̃ charitas pmo nō est z culpa mortalis est: z habet̃ ppositū. ¶ 2a poss'e est notitiā tam sensualē q̄3 intellectualē totā simul pduci. igit̃ z volitionē. ɔn̄a p3. tum q2 nō magis est potēs intell's aut sensus respectu sui act⁹ q̄3 volūtas respectu sui. tum q2 posita sufficiēti notitia de obto placibili sil' poni pōt volitio circa illud. An̄s pbo.

An̄s pbo suppono ex dictis in p̄. d. 3. q2 oē minimū visibile sm certā distātiā a certo visu certis stātib⁹ dispōnib⁹ z circūstantijs. pono igit̃ q2 aliquod coloratū remissimus z ipotēs mouere visu3 cāre visionē in distantia. a. b. ab aliq̃ dato visu intēdat̃ motu ɔtinuo donec sit pci⁹ tāte itensionis q̄ztā regrit minimū pceptibile seu visibile ab i⁹ visu in distātia illa. ɔstat q2 i aliquo istāti pa erit tāte itēsiōis. Sit igit̃ illud. c. tūc sic i. c. p̄ ē visibile pportionatū huic visui sm distātiā z q̄ztitatē z itēsionē rc. regsita igit̃ i. c. ē visio illi⁹. ɔn̄a pbat̃ q2m̄ si aliqd̄ visibile tale oino de nouo i instāti gn̄aret̃ aut crearet̃ in loco i⁹ eodē istāti eēt visio ei⁹. sic p3 p Aug. 14. de tri. c. 10. vbi ait q2 q̄da3 cognoscibilia cognitionē iterpōne tpis an̄cedūt. sic sūt ea sensibilia q̄ iā erāt i reb⁹ tpalib⁹ an̄q̄3 cognoscerent̃ vl' ea oia q̄ p hystoriā cognoscunt̃. Quedā v̄o sil' eē icipiūt. Uelut si aliqd visibile q2 oino nō erat an̄ oculos nr̄os oriat̃: cognitionem nr̄am vtiq3 n̄ pcedit: Aut si aliqd sonet vbi adest auditor: sil' pfecto icipiūt eē simulq3 desinūt z sonus z ei⁹ audit⁹. igit̃ z in casu pposito sil' incipit eē illud visibile tāte itēsionis z visio ei⁹. igit̃ visio aliq̃ sit tota simul. ¶ Ad istud credo q2 dicet doctor iste sic̄ ad qd̄dā aliud sil'e dicit. videl3 q2 i casu dato illa q̄litas q̄ cātur in ocl'o i i⁹ istāti. c. ē. pmo visio. z p̄ sit visio. z tota ēt sil' sit visio. nō tn̄ tota sil' sit nec tūc p̄ sit: 3 pus fuit fcā pars ei⁹. q̄uis illa nō p⁹ fuerit visio. ita q2 illud visibile an̄q̄3 eēt debite intēsiōis ad hoc vt videret̃ simul dū intēdebat̃ cābat q̄litatē talē que tūc n̄ erat visio z in instāti. c. ē p̄ visio. ¶ Ista rn̄⁹ p̄ pōt excludi si ponat̃ aliqd̄ tale visibile totū simul pduci q2 certū est eē possibile saltē a deo. ¶ Scd̄o. q2 nō solū op3 dare minimu3 poss'e videri i certa distātia: sed ēt z mīmū potēs cāre tale3 q̄litatē in ocl'o. Sicut ex eisdē q̄ vbi sup̄ i p̄ pbari pōt. ponat̃ g̃ q2 in instāti aliq̃ sit illud p̄ potēs cāre q̄litatē hmōi i visu. igit̃ aliq̃ q̄litas talis simul tota fiet. z certe nō v̄r minus poss'e q2 aliq̃ volitio sil' tota fiat. ¶ 3⁹ illd̄ q2 ɔcedit rn̄⁹. v̄r sufficere ad ppositū pncipale. Nā si i. c. illa q̄litas ē p̄ visio. igit̃ i. c. p̄ ipm vi. z p̄ intelligit̃. z sil'r p̄ appetit̃ vl' diligit̃. z sic ɔuenit dare pm istans i q̄ volūtas vult illud q2 ē ɔ ei⁹ pncipale ppositū. ¶ Quarto. esto q2 illa q̄litas sic p⁹ pcibil'r fieret an̄q̄3 eēt visio: nō v̄r rōnabil'r dici posse q2 an̄q̄3 eēt visio cāret i volūtate aliquā q̄litatē q̄ nō erat volitio sed futur erat vt eēt volitio. z p ɔn̄s volitio q̄ ē i. c. est sil' tota tūc p̄ pducta. Assūptū pbo. z suppono vnū q2 nullus vt credo negaret. Uidel3 q2 nulla q̄litas nal'r cābilis ē i volūtate idiens ad esse volitionē z nolitionē eiusdem obti. s3 ea q̄ est volitio vel est apta nal'r vt sit volitio hui⁹ aut illi⁹ obti: nō est nal'r apta vt sit nolitio eiusdē. qn̄imo q̄litas alteri⁹ spēi ē ab i⁹ q̄ est vel eē pōt nolitio. q̄cūq3 illa sit. Suppono. 2⁹. aliud cōiter ɔcessu3 z supra pbatū i gnāli q2 posita notitia i actu tal' obti volūtas pōt nō velle illud. qn̄imo poterit ēt nolle. Ex his satis facil'r declarat̃ itentū. q2m̄ si aliq̃ qualitas i tpe i⁹ cāt̃ i volūtate vel cāt̃ ea q̄ pōt eē volitiō3 vel ea tm̄ que pōt eē nolitio. vel vtraq3 sil'. Nō pōt dici pm: q2m̄ tūc seq̃t q2 vel voluntas non poterit in instāti. c. nolle illud ɔ 2m suppo^m. vel poterit elicere i illo istāti aliquā nolitionē totā sil'. q2 ē ppo^m. Eadē rōne pbat̃ q2 2m nō potest dari. q2 vel nō posset tunc velle. vel daret̃ q2 poss3 volitionē aliq̃3 sil' totā elicere. Nec 3m dici pt q2 tūc seq̃t q2 i istāti. c. sil' vellet illd̄ z nollet. Sic igit̃ stat rō scā. ¶ D pt pbari i⁹ an̄s. s. q2 aliq̃ scītal' noti' pt tota sil' fuari. ¶ Ex eo q2 aliqd̄ visibile existens in tenebris si subito lumē causet̃ in medio: sicut poss'e est. subito causabit̃ visionē in visu. posito q2 sit aliquis pximus z dispositus. ¶ Ad h̄ etiā est auctoritas expressa Cōmē. 3. de aia. vbi ait. q2 sentire est per se actio perfecta z sine tēpore z absq3 eo q2 pcedat ipm actio diminuta: z idē statim dicit de intelligere: z ɔcludit q2 Ari. intēdit ibi declarare cām pp̄ter quā itell's intelligit sine tpe. ¶ Ad hāc auctēm ridet̃. d. q2 itell's Cōmē. in p̄dicta auctē z alijs silib⁹ est q2 q̄uis hō actiones. s. sentire z intelligere intēdant̃ ex aliq̃ cā p aliqd̄ tps. in termino tn̄ illius tpis z in oib⁹ instātibus sequētibus dr̄ eē pfecta in sua spē q2m̄ est in aia pfecta qes: nec tunc regrunt actionē successiuā imediate pcedente. z hoc intelligit per hoc qd̄ ait. q2 illas actiones nō pcedit actio diminuta. s. necessario z imediate. Sed h̄ glosa nullo modo est ad mētē Cōmē. aut ph'i quē exponit Cōmē. ibidē. qd̄ p3. nam pha ibi vult dare dr̄ia3 inter trāsmutationē sensus. cum de non actu sentiēte fit actu sentiens: z intellect⁹: cum de nō actu.

Margin: A; Cō. 32.; B; pa ɔ.; pm; C; D; 2m; E; F; G; H; D; Cō. 28.; Rn̄sio; ɔ rn̄sionem; T. c. 28.

I intelligente fit actu intelligēs: ꝛ transmutationē rerꝫ mate rialiū. Nō ergo accipit actiones illas ſm ꝙ ſunt iam ꝓdu cte ꝛ in quiete: ſed ſm ꝙ fiunt in ſenſu vel in intellectu ꝛ acq runt̄ poſt: ꝙ̄uis fuerunt: ꝛ h̄ manifeſte pꝫ ex verbis Phi

T.c.28. ſm l̄ram quā Cōmē. exponit. ſūt eni h̄. ꝛ videm⁹ ſenſatum facere ſentiēs in actu poſtꝗ̄ erat in po° nō patiēdo altera tionē: ꝛ in hoc qd̄ dicit nō patiēdo alteratione innuit dr̄aꝫ quā itēdit: vn̄ ꝛ ſine medio ſubdit. Et iō iſte alius modus motus eſt. mot⁹ eni eſt actio. nō ār pfectio. actio aūt ſimplr̄

Cō.28. eſt alius mot⁹ ꝛ actio pfecti. vbi Cōmē. exponēs. videm⁹ ingt ꝛc̄.i. Et qꝛ videm⁹ ſenſibile facere ſentiēs in actu poſt ꝗ̄ fuit in po° nō ita ꝙ ſentiēs apud exituꝫ de po° in actum trāſmutet̄ aut alteret̄ ꝛc̄. Itē infra. Et cā ꝓpter quā iſti mo tui ꝯuenit trāſmutatio. illi aūt nō: eſt qꝛ ille motus cui ac cidit trāſmutatio eſt actio non pfecta ꝛ via ad cōplemen tū. Ille aūt eſt actio pfecta: imo cōplemētū. ❡ Ex his aūt pꝫ. p̄ ꝙ ſic dicebat̄ loqͥ̄ de talib⁹ actionib⁹ nō ſm ꝙ ſunt

K 2m pus facte ꝛc̄. vt dicit rn̄ſio: ſed ſm ꝙ fiunt ꝛ exeūt ad actū poſtꝗ̄ nō fuerūt. ❡ Scd̄o qꝛ ſic nō ſūt actiones ipfecte ꝛ ſucceſſiue: ac ꝗ̄ſi vie ad cōplementū: ſed pfecte ꝛ cōplete: ꝛ p ꝯn̄s indiuiſibiles ꝛ ſil' tote. Et ſm hūc itellectū loqͥ̄ ēt

cap.4. Phs. 10. ethi. vbi dicit. ꝙ viſio ꝛ delectatio ſūt de numero totoꝝ ꝛ pfectoꝝ. ❡ Aduertendū tn̄ ꝙ ꝗ̄uis talia ꝯtingat fieri ſimul tota. nihilominus tn̄ ꝯtingit etiā vt aliqn̄ fiant ptibilr̄: vt patebit in q̄ne ſequēti: ſed hoc nō per ſe ꝯuenit

Cō.28. eis: neqꝫ ſemꝑ. ꝛ h̄ ēt notauit Cōmē. ſubdēs. vbi ſup. 3° de aīa. Et cū ita ſit ingt. ſ. ꝙ ſentire ꝛ itelligere ſūt actiones p fecte: eē in intellectu actionē iperfectā accidit ei ꝑ m̄am. nō ſm ꝙ eſt actio: ꝛ cū accidit hoc actioni neceſſe eſt aliꝗ̄ actionē eſſe liberatā ab h̄ accn̄te. Ex quo vt pꝫ ēt ꝯcludit ꝙ neceſſe eſt aliꝗ̄ actionē eſſe vel eē poſſe nō iperfectaꝫ ꝛ

cap.4. diminutā: qd̄ eſt ꝓpoſitū. ❡ Huic ēt concordat Phs. 10° ethi. per cui⁹ dictū ibidē ꝓbat̄ ēt p̄ns ꝯcluſio. cū ait. ꝙ cō

L 3m tingit delectari in non tꝑe: ꝛ in ipſo nūc: ꝛ ꝙ delectatio eſt totū aliqd. ❡ 3° ſic. chr̄s habuit ſꝫ aīaꝫ actū meritorie dilectionis que ꝑ nullū tp̄s aucta fuit. igit̄ habuit volitio nē totā ſimul: ꝛ nō partibilr̄ ꝓductā. ꝯn̄a pꝫ: qꝛ ſi ſucceſſi ue ꝛ ptibilr̄ fuiſſet dilectio illa ꝓducta maior vel itēſior in eo dilectio fuiſſet in fine illius tp̄is ꝗ̄ in medio. aūs vo ꝓ bat̄ auc̄tib⁹ magr̄i. d. li. 3°. d. 18. ꝙ chr̄s ab ipſa ꝯceptione meruit ꝑ charitatē iuſticiā ꝛ aīs v̓tutes: ꝛ ſeqͥ̄ ꝙ tāta ple nitudo cariſmatū in eo fuit ꝙ in eis ꝓficere non potuit: ꝛ iō melior ipſius aīa fieri nō potuit ꝗ̄ ab initio ſue ꝯditio nis extitit. Itē Grego. quē ibidē allegat magr̄. d. Nō hūit oino chr̄s iuxta aīe meritū quo potuiſſet ꝓficere. igit̄ nec

Rn̄ſio eius meritū vel meritoria volitio augeri. ❡ Ad iſtud do ctor iſte rn̄det ꝙ illud meritū non habuit chr̄s a volūtate humana: ſꝫ per creationē: ꝛ iō nō ex hoc ſeqͥ̄ ꝙ actus vo litionis nālr̄ ꝓducte fiat in inſtāti. ❡ Cōtra. h̄ nō pōt ſta

Contra rn̄ſionē. M re ſm dicta ei⁹: qꝛ ſm ipm nullus act⁹ eſt alicui⁹ meritū a quo nō efficit̄. igit̄ ſi nō ab aīa chr̄i ille actus ꝓduct⁹ fuit non fuit meritū aīe chr̄i. eſto ꝙ poſſet dici ꝙ fuiſſet meri tū chr̄i ꝓpter ei⁹ diuinitatē a quo fuiſſet ꝓduct⁹: vt ipſe vr̄

Cōfir°. velle dicere. Nūc aūt auc̄tes p̄dicte dicūt ipm meruiſſe ſꝫ aīam. igit̄ ſm iſtius doctrinaꝫ ab aīa ꝓductus fuit. ❡ D. Chr̄s meruit: ꝛ ꝯſtat ꝙ non ſm diuinitatē. igit̄ ſm huma nitatē. ꝛ ſi ſic igit̄ ſm aīam: ꝛ per ꝯn̄s illud meritū fuit ab

2° q̄ aīa eius. ❡ Scd̄aꝫ q̄nē ꝓbo p̄ ſic. ꝯtingit volitionē itendi. igit̄ ꝯtingit volitionē ptibilr̄ ꝓduci. ꝯn̄a pꝫ. nā intēſio for me nō fit niſi ꝑ additionē noue ptis forme: vt ꝓbatum eſt in p̄ di. 17. Aūs ꝓbat̄: qm̄ ꝯtigit in aliquo itēdi notitiā vl̓ eſtimationē de bonitate rei alicuius quā deſiderat: vtpo te codicis per diligētiorē examinationē ſue pulchritudis vel veracitatis: aut eq̄ per maiorem experiētiā ſue fortitu dinis aut ſue velocitatis. Igit̄ ꝛ ꝯtingit deſiderium de ipſa

Cō.35. intendi: ꝛ pꝫ ꝯn̄a. qm̄ vt dicit Cōmen. 12. meta. ꝛ nos ita ēt experimur. ꝗ̄to magis qd̄ deſiderat̄ eſtimatū fuerit mai⁹ bonum: tāto deſideriū maius erit. ❡ 2° ꝯtingit aliꝗ̄ voli

N 2m tionē partibilr̄ corrūpi. igit̄ ꝯtingit aliꝗ̄ partibilr̄ ꝓduci. ꝯn̄a pꝫ. Aūs ꝓbat̄ ꝑ experiētiā. experit̄ eni qs ꝙ aliqn̄ in tenſe ꝛ feruēter deſiderat aliꝗ̄ rē nō habitā: aut in habita delectat̄ ꝛ cōplacet: ꝛ paulatim tepeſcit ꝛ reuertitur talis cōplacentia vel deſideriū ꝛ tādē ceſſat: talis aūt remiſſio nō ꝯtingit abſqꝫ ſucceſſiua corruptiōe dictoꝝ actuū. ❡ 3°

3m poſe eſt viſionē corporalē ꝛ ēt intellectualē ptibilr̄ acqri. igit̄ ꝛ volitionē. ꝯn̄a pꝫ: tuꝫ qꝛ nō magis appet repugnan tia ex parte volitionis ꝗ̄ viſionis: ꝛ maxie intellectualis: tū qꝛ frequēter ad clariorē ꝛ perfectiorē notitiā rei ſequit̄ intēſior volitio: vt ſup̄ tactū eſt. aūs pꝫ: cū aliqd p̄ viſū a re motis appropinquat vidēti ꝛ ſm maiorē appropinq̄tio nē clarius vr̄. Itē cū viſibile remiſſum actu viſum ꝯtinue intēdit̄ ꝛ clarius ac pfecti⁹ vr̄ in quo caſu euidēti⁹ pōt ar gui ꝙ viſio fiat ptibilr̄. Naꝫ ꝯtinue noue ptes coloris ſm intēſionē gn̄ant̄ in eodē ſubito p̄ cū p̄cedētib⁹: ꝛ illo vtiqꝫ

O cap.10. ſicut ꝛ alie videnͭ ꝛ non p̄us videnͭ ꝗ̄ ſint. certuꝫ eſt: nec p̄us ſunt ꝗ̄ videant̄. pꝫ ꝑ Aug. 14. de tri. dicētē quedā co gnoſcibilia ſil' cū cognitione eē incipiūt: velut ſi aliqd vi ſibile qd̄ oino nō erat ante oculos nr̄os oriat̄ cognitioneꝫ noſtraꝫ vtiqꝫ non p̄cedit: aut ſi ſonet aliqd vbi adeſt audi tor ſimul ꝓfecto incipiūt eē ſimulqꝫ deſinūt ꝛ ſonus ꝛ ei⁹ auditus: ꝛ iſtud qd̄ vltimo poſituꝫ eſt optime valet ēt ad p̄ncipale ꝓpoſitū. naꝫ ſicut locutio exterior ſucceſſiue for mat̄ ſic ꝛ auditus ſucceſſiue gn̄at̄. pꝫ ēt hui⁹ rōne. nā aliaſ actiuū nāle ſtaret per tēpus in ſufficiēti diſpōne ad paſſuꝫ ſufficiēs ceteris reqͥſitis ꝯcurrētibus anteꝗ̄ ageret. ſimul ḡ dum ille ptes coloris fiūt videnͭ: ꝛ ſicut ſucceſſiue fiunt ſic ſucceſſiue videnͭ. ꝛ conſtat ꝙ non ea viſione p̄ciſe qua p̄ores videbant̄: ſicut pꝫ ex auc̄te p̄allegata. ꝛ ēt rōne: qm̄ viſio vnius rei nō pōt nālr̄ fieri viſio alterius. igit̄ aliq̄ vi ſione partiali. nō aūt p̄exn̄te: qꝛ nulla viſio nālr̄ p̄cedit reꝫ

P cap.3. viſam cū q̄libet a re viſa cauſet̄ ſm Aug. 11° de tri. Et ſilr̄ li° 14°. vbi ſup̄. ꝓximo. ❡ Itē in alio exēplo efficaciter idē ꝯuincit̄. Si eni ad magnū viſibile cui⁹ ptem tn̄ qs videat per aliqd̄ foramē moueat̄ motu ꝯtinuo ante foramē illud vbi. ḡ. a dextro in ſiniſtruꝫ: pars p⁹ viſa ſucceſſiue exhibit oppoſitionē oculi ꝛ occultabit̄ ſibi: ꝛ alia p̄us nō viſa ſuc cedet: ꝛ qꝛ ꝯſtat ꝙ ſuccedēs nō videbit̄ viſione p̄cedentis: ꝛ nec ipſa tota ſil' ſuccedat: ſꝫ ꝑ ptē aū partē: ſeqͥ̄ ꝙ noua vi ſione partibilr̄ ꝛ ſucceſſiue acqͥſita videbit̄: qd̄ eſt ꝓbādū.

Obiec. q̄ 2m q̄ᵘ p̄m ❡ Cōtra iſtā q̄nē ſunt rōnes aliquoꝝ tenentiū ꝙ act⁹ dili gendi ſit ipartibilis oino: q̄rū p⁹ eſt: qm̄ ſi eēt ptibilis: ꝛ ꝑ ꝯn̄s in infinitū diuiſibilis in remiſſi⁹. ſeqͥ̄ ꝙ in dilectione q̄ qs diligit deuꝫ ꝯtineat̄ aliq̄ ps remiſſior ꝛ imperfectior actu dilectionis: q̄ qs diligit muſcā. ꝛ cū quelibet ps dile ctionis ſit dilectio: ſequit̄ ꝙ aliq̄ dilectio dei ſit iperfectior vel ſaltē minus perfecta dilectione muſce: qd̄ vr̄ abſurdū.

2m Q 3m ❡ 2° ſequeret̄ ꝙ qs ſimul idē obm diligeret pfecte ꝛ ipfe cte: toto ſiqdē actu pfecte: ꝛ pte act⁹ ipfecte. Et ſic bt̄a v̓go ita ipfecte deū diligeret: ſic vn⁹ ali⁹ minime deo car⁹. ❡ 3° ſumant̄ due dilectiones diuerſarū rōnū: ꝛ q̄ro an qd̄libet indiuiduū vni⁹ illaꝝ ſpēꝝ eſt pfecti⁹ q̄libet indiuiduo alte rius ſpēi: aut nō. ſi nō. igit̄ ſpēs nō ſūt ſic numeri. ꝯ phꝫ. 8°

T.c.10. meta. ſi ſic. igit̄ vni⁹ illaꝝ dilectionū q̄lꝫ pars pfectior eſt alia dilectōe. ꝛ vlteri⁹ cū q̄lꝫ ps habeat in ſe ptes ꝓportio nales infinitas. ſeqͥ̄ ꝙ q̄lꝫ ꝯtinet in ſe ptes infinitas: q̄ruꝫ q̄libꝫ eſt pfectior alia certa dilectione: vtpote illa altera p̄ ſumpta: ꝛ ſi ſic q̄lꝫ igit̄ eſt infinite pfecta: qd̄ eſt fl̓ꝫ. ❡ Ad

Ad p̄m p̄m dōm ꝙ in vltimo ꝯn̄te cōpō pōt accipi ſm ꝓportiona litatē: vt ſit ſenſus: ꝙ aliq̄ dilectio dei eſt min⁹ iperfecta in ſua ſpē ꝗ̄ ſit aliq̄ dilectio certa data muſce in ſpē ſua. ꝛ in illo ſenſu ꝯn̄s nō eſt incōueniens: ꝛ pōt 2° accipi ſm ꝓpor tionē vni⁹ ad alterū: ꝛ tūc nego ꝯn̄aꝫ: loquēdo de pfectio ne nāli: nō de gratuita. dico eni ꝙ q̄lꝫ ꝗ̄tūcūqꝫ remiſſa di lectio dei pfectior eſt ꝗ̄tūcūqꝫ itēſa dilectione muſce: ſicut

A Ad 2m. q̄lȝ q̄tūcūq̄ remissa intellectio albedis pfectioꝛ est q̄tū/ cūq̄ pfecta vel intensa de nigredine. ¶ Ad 2m dōm ꝙ ly. impfecte pōt capi dupl'r vno mō negatiue: ita ꝙ ly in eq/ ualeat negationi: vt sit sensus ꝙ qs pfecte diligeret deū ꝛ nō pfecte diligeret deū: ꝛ tūc ꝯñam nego. Nec ꝓbō valȝ ad hūc sensuȝ: vt pȝ. Alio mō pōt capi remisse vt sit sensus ꝙ pfecte vel intēse ꝛ remisse diligeret deū: ꝛ sic adhuc pōt negari ꝯñā: q̄tuis possit ꝯcedi ꝙ intēsa ꝛ remissa dilectio/ ne diligit deū. Sicut ēt ꝯcedi pōt ꝙ idē subȝ est cal'm calo re intēso ꝛ calore remisso: q est ps intēsi: ꝛ tñ ex cōi vsu nō ꝯcedit' ꝙ idē est itēse ꝛ remisse cal'm: qcq̄d ꝯcedēdū foret de v̄tute sermonis: sic dcm̄ est in p̄ di.17. vbi q̄rit' an itēsio corpalis forme fiat p acq̄sitionem noue pris forme. arti. 2o in rñsione ad 6m rōnē alteri⁹ opi. Si qs aūt velit p̄m eūdē sensum facere cū 2o de quo nolo ꝯtēdere: tūc ꝯcedo ꝯñā 2r ꝛ ꝯñs tam p̄m q̄ȝ 2m: nec tñ ex illo 2o seq̄t' ꝙ beata virgo nō pfecti⁹ diligat q̄ȝ ille minime deo carus. Q̄uāuis ēt ꝛ illa

B 2a ꝯñā nō valeat de vir. ser. ꝓp ly sic. qđ hȝ vim ꝯfundēdi: ꝛ iō h̄ est falsa. aliq̄ dilectio virginis est ita remissa vel par ua: sic dilectio illi⁹ mīme deuoti: qm̄ q̄libet dilectione vel pte dilectionis v̄ginis est aliq̄ ps dilectionis mīme deuoti remissioꝛ: ꝛ ꝓp eādē cām nō est ēt ceȝ ꝯcedēdum ꝙ aliq̄ ps dilectionis illius sit ita remissa sic ps dilectionis virginis.

Ad 3m. ¶ Ad 3m dico ꝙ q̄lȝ indiuiduū sp̄ei perfectioris est per/ fectius q̄libet indiuiduo impfectioris sp̄ei. ꝛ vlterius ꝯce do ꝙ q̄libet pars dilectionis pfectioris sp̄ei ꝯtinet infini/ tas partes: q̄rū q̄libet est pfectioꝛ ꝛc̄. sed nego ꝯñam qua infert'. igit' est infinite pfecta: ꝛ rō est: q2 cōparatio fit inter ea que sunt alterius rōnis: in qb⁹ nō valet talis ꝯñā: sicut declaratū est in. q. ꝓxime allegata in rñsione ad octauā ra tionē opi. alteri⁹. Vñ similes rōnes pñt fieri ꝙ nulla cor/ poralis foꝛa sit ꝑibil'r acq̄sibilis loq̄ndo de ꝑibilitate itē siua: cui⁹ opm̄: vt puto: est in p̄. d. 17. sufficiēter ostensum.

C Tertiā ꝯnē ꝓbo sic. Ad nullā volitionē poſ'e est volunta tē esse transmutatam qn ad illā sit in aliquo instāti prio trāsmutata. igit' impoſ'e est aliquā volitionē simul vel suc cessiue esse ꝓductā qn in aliquo instāti p̄ sit ꝓducta. ꝯñā pȝ: qm̄ simul ad volitionē trāsmutat' voluntas si trāsmu/ tat' ꝛ volitio in ipsa ꝓducit': ꝛ simul cessat ista trāsmutari ꝛ illa ꝓduci. Alioqn vel voluntas trāsmutaret' ad ꝙ iaȝ est trāsmutata ꝛ qđ actu hȝ. vel volitio ꝓduceretur de no uo dū tota actu esset. Vtrūq̄ quoꝝ est ipoſ'e. Añs ꝓbat': qm̄ impoſ'e est aliq̄d trāsmutari: qn transmutet' primo in aliquo certo instāti: vel tpe tanq̄ȝ i mēsura s̄m pom̄ vl' s̄m actū adeq̄ta. Si i aliquo instāti tūc i illo est p̄ trāsmutatū q. n. in instāti trāsmutant' simul trāsmutant' ꝛ trāsmutata sūt. Si v̄o in tpe: in instāti finali illi⁹ tēporis est p̄ trāsmu/ tatū. Alioqn vel nō i l' tpe adeq̄te trāsmutabat' ꝙ est ꝯ̄ da tū: vel ꝙ iā est trāsmutatū ꝛ actu hȝ: ad h̄ trāsmutat': ꝙ ē ipoſ'e. ꝛ h̄ tota deductio pȝ ex. 6. phy̆si. ¶ Ex isto ēt añte: ꝛ eo ꝙ demr̄atuȝ est. 6. physico. s. ꝙ omne ꝙ est transmu/

D tatū ad aliq̄d qn̄ prio est trāsmutatū est in eo ad ꝙ est trāſ mutatū: q̄cūq̄ vis trāsmutatioīa mō trāsmutatū sit vt vl'r ibi demr̄at ph̄s: īfero ꝙ ipoſ'e est volitionē aliquā sil' totā de nouo ꝓductā esse i volūtate: ꝛ in nullo instāti ipsaȝ pri mo fuisse vel esse. Aut: vt aliq oppināt': nō esse dicē p̄m in/ stās sui esse: sȝ vltimū nō esse. H̄ illatio ꝓbat': qm̄ si aliq̄ vo litio sit de nouo ꝓducta i volūtate ad ipsam in aliquo istā ti voluntas est prio trāsmutata: vt pȝ ex dictis. Aut igit' il lud instās est sui nō eē: ꝛ tūc ex scđo fundamēto assūpto se quit' ꝙ i 1o instāti volūtas hȝ eā. ac ꝑ hoc i' simul ē ꝛ nō ē ꝙ est ipoſ'e. Aut est instās sui esse ꝛ hī ꝓpositū. ¶ Ex h̄ vl teri⁹ īfero ꝙ si voluntas in p̄ñte nō hȝ volitionē: ipoſ'e est ꝙ aliquā volitionē i se ꝓducat sil' totā ime^te post ꝓbat': q2 si sit poſ'e: igitur poſ'e est ipsaȝ esse d̄ nouo trāsmutatā ime diate post h̄ instās: ꝛ ꝑ ꝯñs i aliquo instāti imediato huic instāti ꝙ ē ipoſ'e. ꝓbo ꝯñam: q2 vel erit imediate trāsmu/ tata i tpe aliquo adeq̄te vel in instāti. Nō in tpe: q2 tunc in q̄lȝ instāti illi⁹ erit de nouo trāsmutata: ꝛ ꝑ ꝯñs in instāti vltimo. Sed h̄ est falsum: qm̄ in q̄lȝ instāti p̄cedēte habu/ it dictā volitionē: ꝛ ꝑ ꝯñs nō in vltimo erit de nouo trans mutata.

E ¶ D̄ signet' locus vel situs cui p̄ coassistit nūc sol vel aliud corpus ꝯtinue motū ꝛ sit illud. a. Si deus hunc an'lm vel hāc volitionē poſ'em pōt imediate post totam si mul ꝓducere de nouo. ponat' in esse. ꝛ tūc quero vtrū qn̄ deus ꝓducet hūc an'lm sol coexistat p̄mo ꝛ adequate ipsi a. vel nō. Si sic: igit' nō post nūc sȝ i nūc ꝓducit. ꝯtra posi/ tū. Alias nūc ꝛ post sol esset in eodē loco p̄ ꝛ ꝑ ꝯñs quie/ sceret: sed ponit' ꝯtinue moueri. Si v̄o non coexistet p̄mo ipsi. a. Igit' motus erit ab. a. s̄m aliquā p̄tē sui. vel igit' s̄m p̄tē diuisibilem. ꝛ tūc seq̄tur ꝙ nō imediate post: deus pro ducet an'lm. qm̄ tēpus erit anteq̄ȝ s̄m illā p̄tem diuisibilē datā sol erit motus ab. a. vel s̄m p̄tem indiuisibilē. ꝛ tunc

F sit locus cui p̄mo coexistit. b. ꝛ tūc seq̄tur pono ꝙ de⁹ im mediate postq̄ȝ produxerit hunc an'lm producat 2m ꝛ per sil'em deductionē seq̄tur ꝙ sol erit tūc motus ab. a. loco. b s̄m p̄tem indiuisibilē p̄ci'. ꝛ erit in alio loco q erit. c. ꝛ sic pōt poni de. 4. ꝛ. 5. ꝛ q̄lȝ. Sed hīs datis hī manifeste ꝙ in ꝯtinuo sint indiuisibilia ꝯñter se h̄ñtia. ꝛ ex eis ꝯstitua tur magnitudo. ꝙ est ipoſ'e vt supius est ostēsum. ¶ Sȝ ꝯ̄ istā ꝯnem arguit'. primo sic. Deus pōt imediate post h̄ in/ stās aliquā creaturā ꝛ mundū simul totū destruere. igit' ꝛ pōt post h̄ instās imediate volitionē in voluntate simul totā ꝓducere. Ex quo seq̄tur ꝙ poſ'e est volūtatē imedia te post hoc instās eē de nouo trāsmutatā ad volitionē. ꝯ' p̄' pȝ: q2 nō est deus potētioꝛ ad destruēdū q̄ȝ ad ꝓducen/ dū. Añs pȝ. q2 al'r seq̄t' ꝙ vellet nollet deus. creatura du/ raret p tēpus: ꝛ sic pro illo tpe creatura illa foret ita neceſ se esse sicut deus. ¶ Scđo. deus posset facere vnū angelū q duraret seu esset tm̄ p instās. ꝛ ꝑ ꝯñs ꝙ imediate post il lud instās desineret eē: ꝛ ꝯstat ꝙ totus simul desineret cū sit res impꝑibilis ꝛ simplex. igit' eadē rōne posset imedia/

G te post h̄ instās cāre vnū. ꝛ sil'r vnam volitionē totam sil'. ¶ Tertio. deus pōt velle nō coagere soli ad illuminatio/ nē medij ꝑ aliqđ certū instās p̄ci'. v̄. ḡ. a. ꝛ imediate post illi coagere. quo posito seq̄tur: ꝙ in 1o instāti sol nō illumi nabit mediū ꝛ imediate post illuminabit ꝛ ꝓducet lumē ꝛ ꝯstat ꝙ totū simul. ita ēt ē possibile d̄ volitiōe. ¶ Quar to si sit obstaculū inter solē ꝛ mediū: deus pōt in instāti il lud destruere. quo posito sol imediate cābit aliqđ lumen simul totū i ipso medio. ¶ Quinto. Oia q̄ nō repugnāt si mul esse de⁹ pōt simul ꝓducere. Sed p̄tes volitionis non repugnat simul eē imediate post. igit' ꝛc̄. ¶ Cōfirmat' ab alijs sic. Q̄uātūcūq̄ seu in q̄cūq̄ mēsura pōt creature suc cessiue agere rē simul factibilē pōt de⁹ illā simul totā pro ducere. q2 rē simul factibilē simul fieri nullā includit repu gnantiā. Sed creatura potest immediate post hoc instās successiue volitionē producere. igitur ꝛc̄. ¶ Sexto deus

H potest immediate pōt hoc instās totā rem aliquā ꝛ qua/ libet eius p̄tem ꝯseruare. Sed diuina ꝯseruatio est ei⁹ v̄a ꝓductio. igitur deus pōt immediate ꝛc̄. ¶ Septimo. De cui nō repugnat immediate post hoc instās simul esse pōt de⁹ imediate post hoc instās simul ꝓducere: q2 nō erit im possibile apud deum oē v̄bū. Sed nulli creature ꝑman/ siue h̄ repugnat. igit' deus h̄ poterit esto ꝙ non sit. ¶ Octa uo nihil subtrahēdū est po' dei: ex quo nō pōt inferri ꝯ̄di/ ctoria fore simul v̄a. Sed ex hoc ꝙ aliq̄d nūc est ꝛ imedia te post totū simul erit non seq̄tur ꝯ̄dictoria fore simul v̄a. nō. n. seq̄tur ꝙ idē simul sit ꝛ non sit: sed solū ꝙ esse totale alicuius succedat suo nō eē. ḡ ꝛc̄. ¶ Nono sic. capio duo calida q̄ sint. a. ꝛ. b. ꝛ sit. a. calidius in duplo q̄ȝ. b. ꝛ volo ꝙ calor ipsius. a. sic remittat' ꝯti' ꝙ fiat minus calidum i duplo q̄ȝ mō est: ita ꝙ in fine sit ita p̄ci' calidū sicut mō est b. Et vice versa. b. intēdat' ꝯti' q̄ūq̄ in eodē tpe eq̄lr si

Mona/ ch⁹. q. 4. ar. p

I cut.a.remittit̄.ita q̄ in fine sit in duplo calidius q̄3 nūc est ⁊ ita p̄ci⁹ sicut mō est.a.hoc posito p3 q̄ in medio tp̄is.a. ⁊.b.erūt p̄ci⁹ eque calida. Tūc acci⁹ illud instās in quo ē vex̄ dic mō.a.⁊.b.nō sunt p̄ci⁹ eque calida ⁊ immediate post erūt p̄ci⁹ eq̄ calida:⁊ q̄ro vtrū ille calor vel illi calores p̄ quē vel quos erunt p̄ci⁹ eq̄ calida simul acq̄rātur. Si sic hr̄ ppositū. Si nō sed successiue.igit̄.a.⁊.b.erunt p̄ci⁹ eq̄ calida vltra mediū dicti tp̄is.hoc aūt est falsū: q̄a sic calor in.a.nō ↄtinue eq̄liter remitteret̄ sicut calor in.b. intēderet̄ q̄ est ↄ̄ casum. ℭ Decimo. Añs oē instās futurū deus pōt pducere vnū angelū vel aliā rē.v.g̃. volitionez totā sil̄.igit̄ de⁹ pōt ime⁹ p⁹ h̄ istās pducē vnū āgelū vel volitionē totā sil̄.ↄña p3:q2 ex opposito ↄñtis seq̄t opp⁹ añtis. Seq̄t.n.de⁹ nō pōt ime⁹ p⁹ h̄ ⁊c̄.igit̄ nō pōt añ oē instās futux̄ p⁹ h̄ ⁊c̄. Añs p3:q2 ē vna vlis cui⁹ q̄l3 singularis ē v̄a:vt p3 discurrēdo. ℭ Ultio ⁊ ē rō fūdamētalis illi⁹ doctoris. De⁹ pr̄ pducet filiū suū totū sil̄ imediate p⁹

K h̄ istās.igit̄ eodē mō pōt pducē creaturā totā sil̄ imediate p⁹ h̄ instās.ↄña p3:q2 eq̄ potēs est de⁹ pducē creaturā sic̄ deu3 ⁊ aliq̄ creatura p̄t sil̄ pducere:⁊ ipsa fm̄ me ipsa volitio. Añs p3 p̄ magr̄m lib.p̄.d.9.vbi dic̄ p auc̄tates s̄ctox̄ q̄ dei filius semp̄ nascit̄ de p̄re sic̄ semp̄ ē nat⁹. ℭ Ad p̄m siue temeraria scīsatiōe nego añs.⁊ ē rō:qm̄ nec i aliq̄ istāti huic ime⁹ h̄ pōt:cū nullū tale sit pos̄e.nec in tp̄e imediato huic istāti p̄t totū sil̄ destruē.aliogn destrueret post q̄3 destruxisset ⁊ nō repasset.q̄ iplicat ↄ̄dictionē. S.ē posito q̄ i p̄n⁹ diei hesterne de⁹ ānichilasset totalr̄ vnā rē.v.g̃.a.quā postea n̄ recreasset nec nūc recrearet.h̄ nūc eēt impossibilis.a.nūc de⁹ destruit:q2 seq̄t.igit̄.a.imediate p⁹ fuit.⁊ sic imediate fuit ⁊ nō imediate fuit. Tūc ad pbationez: nego illō seq̄:q2 eo ipso q̄ de⁹ vult illā nūc eē ⁊ nō prihibilr̄ illā p⁹ nūc d̄struē:vult ēt eā fore p⁹ nūc:⁊ si vellet sic ab⁹ velle posset:nūc eā destruē:vtriq3 illa nūc nō eēt. Uñ p3 q̄

L ipsa nō ē nūc nec̄e eē neq3 i aliq̄ tp̄e futuro erit inuito deo. ℭ Ad 2ᵐ nego ēt añs supposito q̄ angelus nō sit prihibilr̄ destructibil̄.aut q̄ sil̄ tot⁹ debeat destrui:⁊ rō p̄racta est. ℭ Ad 3ᵐ si nihil plus addat̄ i añte ↄcedo ipm̄:⁊ cū dr̄ q̄ illo posito ⁊ deo.dico q̄ sol imediate post pducet lumen s3 prihibilr̄ ⁊ successiue i tp̄e imediate sequēte instāa a.nec ē ipos̄e lumē sic pduci:vt pbatū ē i p̄.d.17. Cā āt pp̄ q̄3 tūc sic pduceret̄ eēt q2 de⁹ sic vellet soli coagē. Sed si in añte addat̄ totum simul:vt dicat̄ potest ⁊c̄.⁊ imediate post illi coagē pducēdo totum sil̄.nego tūc añs. ℭ Sed tūc sic ↄ̄. De⁹ pōt p ↄcessionē p h̄ instās p̄ci⁹ nō coagē soli:⁊ ime⁹ p⁹ coagē.igit̄ eadē rōne pōt p h̄ instās p̄ci⁹ coagē ⁊ ime⁹ p⁹ nō coagere:sed hoc posito seq̄t q̄ lumē n̄ ē ⁊ imediate p⁹ nec ipm̄ nec aliqd ei⁹ erit.igit̄ imediate p⁹ totū sil̄ erit destructū.q̄ tn̄ p⁹ dcm̄ est eē ipos̄e. ℭ Rñ⁹ negādo i^m p^m ↄñam.⁊ dico q̄ nō ē vtrobiq3 eadē rō. Nā i p̄ casu nō po

M nit̄ instās imediatū huic instāti:sed tp̄s.i scdo aūt:eo ipso q̄ ponit̄ q̄ de⁹ nō coagat soli ponit̄ q̄ totū sil̄ illud lumē corrūpat̄:⁊ p ↄñs i instāti:⁊ sic dat̄ instās istāti imediatū q̄ ē ipos̄e.q̄re nō ē sil̄e.eēt āt sil̄e si in p̄ casu sic poneret̄ q̄ totū sil̄ imediate post pduceret.sic i scdo ponit̄ q̄ totū sil̄ imediate post destruat. Sed tūc nō darē p^m. ℭ Ad 4ᵐ dico q̄ i⁰ posito sol nō tn̄ post illud instans ānichilatiōis pducet de nouo totū lumē sil̄. Sed ii⁰ met instāti:ita q̄ sil̄ p̄ de⁹ ānichilabit obstaculū ⁊ sol pducet lumē. ℭ Ad.5. dōm q̄ est defect⁹ i foia:eo q̄ i p̄dicato minoris plus ponat̄ q̄3 in subo maioris. Itē si de volitiōe nō exñte sed post itelligat̄ minor:vt op3 i pposito ipsa ē falsa:supposito q̄ nō sit. ℭ Ad ↄfirmationē.dico q̄ loquēdo de pductione vt i pposito videl3 cū aliqd pducit̄ de nouo seu postq̄3 imediate nō fuit maior ē f̄la:qm̄ i tp̄e creatura pōt rē aliq̄3 sil̄ factibilē pducē de nouo successiue:⁊ tn̄ ipos̄e q̄ aliq̄ talis res pducat̄ de nouo tota sil̄ in tp̄e vt sup⁹ est pbatū. ℭ Ad.6.ↄcedo ↄñs nō solū aūt. Sed ēt cōcedo q̄ de scō

de⁹ rē exñtē nūc imediate post totā simul ↄseruabit.⁊ imediate p⁹ totā sil̄ pducet:sed nō totā simul de nouo pducet. Nec seq̄t.de⁹ pōt rē aliquā imediate post h̄ instās sil̄ totā ↄseruare:⁊ pducere cōiter sumēdo pducere.igit̄ p̄t imediate post h̄ instās de nouo pducē.nā añs est veru3 ⁊ ↄñs f̄lm. Et rō est:qm̄ in toto aliq̄ tp̄e ⁊ q̄l3 ei⁹ istāti deus pōt rē aliquā sil̄ totā.i.nō vnā ei⁹ p̄tē p̄us q̄3 aliā ↄseruaȓ ⁊ iō i tp̄e imediato huic instāti pōt ↄseruare hāc rē totā simul. Sed nō ē pos̄e q̄ aliquā vnā rē in aliq̄ tp̄e toto ⁊ q̄l3 ei⁹ instāti pducat de nouo:q2 si i vno instāti ē pducta nō pōt pduci de nouo in alio tn̄ post illud desineret ⁊ nō eēt p tp̄s:⁊ tūc in nō q̄l3 instāti illi⁹ tp̄is pduceret̄. ℭ Ad.7.

N ↄcedo vtrāq3 p̄missam ⁊ ēt ↄ̄nē q̄ debite seq̄t.s.hanc.igit̄ q̄3l3 creaturā p̄māsiuā de⁹ pōt imediate p⁹ h̄ instās sil̄ totā pducē ⁊ h̄ ē v̄a:qm̄ q̄3l3 exñtez pōt imediate post ⁊c̄.⁊ q̄3l3 ēt nō exñtē.nā qual3 de⁹ pōt i h̄ instāti pducē ⁊ i tp̄e imediato totā sil̄ ↄseruare. Sed si addat̄ illa ↄditio i ↄ̄ne.

O esto q̄ nūc nō sit:vt sit sensus q̄ simul cū hac ↄditione illud sit cōpos̄e.nego ipsam.nec sic seq̄tur ex p̄missis. Sed ad ↄcludēdū hunc sensu3 oportet sumere sic p̄missas. Oē q̄ est pos̄e nūc nō eē ⁊ imediate p⁹ totū sil̄ eē:de⁹ p̄t sil̄ totū imediate p⁹ h̄ pducere.⁊ tūc minor debite sūpta sub erit ē f̄la:⁊ sil̄r maior pp̄ falsa3 iplicationez a parte subti. Ad.8.negāda ē minor.nā ex tali pōne seq̄tur vt sup̄ ↄcedictū ē.q̄ istās sit istāti imediatū ⁊ idē⁹ imediatū idiuisibili i magnitudine:⁊ q̄ ex idiuisibilib⁹ ↄstituat̄ magnitudo. q̄ vtriq3 isert ↄ̄dictoria sil̄ v̄a. Uel ex alia p̄te seq̄t q̄ aliqd pducat̄ de nouo i aliq̄ instāti añ q̄ imediate p⁹ fuit q̄ ēt iplicat ↄ̄dictionē.⁊ q̄ h̄ seq̄uātur vel alter ipsox̄ sup̄ mōstratū ē. ℭ Ad.9.admitto casū ⁊ ↄcedo q̄ i medio illi⁹ tēporis.a.⁊.b.erūt p̄ci⁹ eq̄ calida. Et cū vlteri⁹ sumit̄ istās añ illud istās mediū i q̄ sit vex̄ dic̄e.mō.a.⁊.b.nō sūt p̄ci⁹ eq̄ cal̄a ⁊ imediate p⁹ erūt p̄ci⁹ eq̄ cal̄a.dico q̄ nullū tale

P ē sūptibile:nā iter q̄dcūq3 sūptibile:⁊ illō instās mediū erit tp̄s i q̄.a.⁊.b.nō erūt p̄ci⁹ eq̄ cal̄a:vñ talis sūptio supponit istāa imediatū eē instāti q̄ est f̄lm. ℭ Ad.10.ↄcedo añs ⁊ nego ↄña3:⁊ vlteri⁹ dico q̄ illō isert̄ ex opposito ↄñtis.s.de⁹ nō p̄t añ oē instās futux̄ pducē vnū angelū totū sil̄:nō ē opp⁹ añtis neq3 sibi repugnās. S3 opp⁹ añtis ē. Añ aliqō instās futux̄ de⁹ nō pōt ⁊c̄.⁊ illud nō seq̄t ex opp⁹ p̄⁹ ↄñs. Et q̄ illa ↄña nō v3 p3 i sil̄. Nō.n.seq̄t. Añ oē instās futux̄ de⁹ p̄t i aliq̄ instāti pducē vnū āgelū.igit̄ de⁹ p̄t i aliq̄ istāti ime⁹ p⁹ pducē vnū āgelū:nec ēt seq̄tur. igr̄ d̄s p̄t i aliq̄ istāti añ oē istās futux̄ pducē vnū an^m.nā añs ē vex̄ cū sit vna vl̄is c⁹ q̄l3 sin^{ris} ē v̄a:⁊ tn̄ vtrūq3 ↄñs ē f̄lm:eo q̄ nullū istāa p⁹ h̄ sit añ oē futux̄. ℭ Ad vl^m ↄcedo añs:⁊ sil̄r ↄñs si i ipso nihil plus addat̄:⁊ n̄ solū d̄ deo s3 ēt de creatura ↄcedo q̄ imediate p⁹ h̄ pducet aliq̄3 rez

Q totā sil̄. Sic cādela manēs imota ⁊ cāns lum̄ i me⁹:ime⁹ p⁹ h̄ cābit totū illō lumē sil̄:qm̄ i tp̄e ime⁹. S3 nō cābit de nouo. Et iō si i ↄñte adderet̄ q̄ d̄ nouo pduceret negarē ↄña3.nec pbō val3:qm̄ nec filiū suū de⁹ p̄t imediate p⁹ d̄ nouo pducē. ℭ Aduertēdū tn̄:q̄ cū dico tp̄s imediatū istāti nō itelligo p exclusionē ois medij tā itriseci alteri extremox̄ q̄3 extriseci:qm̄ i isto sensu:nullū tp̄s ē imediatu3 huic aut illi istāti:q2 cuiusl3 tp̄is aliq̄ p̄s p̄us erit q̄3 ipm̄. S3 itelligo p exclusionē medij extriseci tm̄.i.q̄ nō icludit̄ i aliq̄ extremox̄. Hoc mō dicim⁹ duo tp̄a eē ime⁹:⁊ duas ēt magnitudies:qm̄ iter ipsas nullū ē me⁹ extrisecū vtriq3 extremox̄ seu q̄ n̄ sit iclusū i altero:⁊ h̄ mō tāgētia se dr̄ imediata. ℭ 4ᵃ ↄ̄ pbat̄ sic.ↄ̄ aliq̄3 volitionē sil̄ totā de nouo fieri i vo^{te} postq̄3 ime⁹ p⁹ nulla erat i ipsa volitio. igit̄ ↄ̄ dare p^m istās i q̄ volitio ē i vo^{te}.ↄña patet. Añs pbatū ē i p̄⁹ ↄ̄ne. ℭ Probat̄ ēt h̄ ↄ̄ q̄si p singl̄as rōnes p̄⁹ ↄ̄nis sic̄ p3 intuēti. ℭ Quitā ↄ̄nez pbo sic. Angelus malus añq̄3 peccauit hūit charitatē ⁊ gra3.igr̄ i aliq̄ istāti p̄ peccauit. Añs fuit pos̄e fm̄ omnes igit̄ ⁊ ↄñs. Quinimo fz docto

A Irē opposito opp̄.de scō añs ē vex:sic p3 p eū li.2.d.3.z.5. 3°.2. ℂ 3ᵐ ꝯnes ꝓbo sic. possibile fuit angelum anteq̄ peccauit habere charitatē.z p̄mu3 eius peccatū fuisse mortale.igitur pos'e fuit vt in aliq̄ instanti p̄ peccaret. ꝯña p3:q2 añte posito in esse sequit' ꝙ in instanti aliquo p̄ peccauit.s.in eo quo p̄ eius charitas nō fuit. Añs fm oēs verū est z p̄sertim fm docto.opi.opposite.cū ēt teneat ꝙ de facto angelus fuit creatus in charitate z eā per peccatū ꝑdidit:sicut p3 li° suo.2.d.3.ꝙ aūt illud fuerit p̄ᵐ peccatu3 quo ꝑdidit charitatē certū est fm oēs. ℂ 2° aliq̄ volitionē malā potuit angelus sil' totā denouo elicere z anteq̄ illa3 eliceret nullo mō alias peccasse.igit' potuit in aliquo istanti p̄ peccare.ꝯña est euidēs:z añs quo ad p̄ᵐ partē p3.nū ex p̄° ꝯnexū q2 volitioni siue bone siue male nō repugnat totā simul eē ēt fm opi.oppositā que ꝯcedit ꝙ postq̄ est ꝑfecta durat sine motu z augmētatione nec agēti repugnat tota3 simul ꝑducere:cū nec nāli agēti repugnet:qnimo vbi non eēt repugnātia qō successiue facit faceret totum sil' z pos'e fuit in voluntate angeli nullā resistētiam eē respectu male volitionis.igit' z ipse potuit ꝑducere totā sil'. Nūc esset respōdēdū ad rōnes op.alteri⁹:sed q2 plures ex eis iplicant difficultatē ꝑtinētē ad arᵐ sequē.iō vsq̄ tūc differant.

2° artic.

Quantū ad 2ᵐ articulū est ēt diuersitas opi. z vtriq̄ parti fauent multi.mihi aūt vi ꝙ probabilius dicant tenētes ꝙ angelus potuit in p̄ instanti mereri z potuit ēt peccare.rō que mouet me ē:qm̄ oē qō habuit angelus qñ peccauit necio reqsitū ad h ꝙ posset peccare habuit vel potuit hīe in p̄ instanti.igit' z in p̄ istāti potuit peccare. Silr oē qō habuit angelus qñ meruit reqsitū ad posse mereri habuit vel hīe potuit in p̄ instanti.igit' z possibile fuit ip̄m mereri.ꝯñia vtraq̄ clara est: z añs facilr declarat'.na3 ex pte intellect⁹ eq̄le z eandē habuit notitiā vel hīe potuit cū notitia sit producibilis in instāti:vt prehabitū est:z cuiuslibet talis oēs ꝑ se cāe potuerint eē in p̄ istāti:sic p3 discurrēdo:silr eque potēs z libera fuit voluntas in p̄n° sic tūc:z grām potuit ita de⁹ tūc infundere sicut postea. Qō dictū est de notitia ꝯfirmat' ex intētione Aug. 2° de ci.dei.vbi dicit.ꝙ nullo mō fm spatiū tpis p̄us erāt spūs illi tenebre quos angelos dicimus:s3 sil' vt facti sūt: lux facti sūt. Nō tm̄ ita creati vt quoquo mō viuerent:sed ēt illuminati vt sapiēter beateq̄ viuerent.ab hac illuminatione auersi qda3 angeli nō obtinuerunt excellētiam sapientie beate vite que ꝓculdubio non nisi eterna est:eternitatisq̄ sue certa atq̄ secura. Ex his p3 ꝙ eam sapiam z notitiā a qua mali ceciderūt ipsi in suo initio habuerunt. Qō v̄o dictū est de ptāte ac libertate sue volūtatis nō cadit in dubiū. ℂ 2° chās fm aiam meruit in p̄ instanti sue creationis.igit' pos'e fuit ꝙ angelus in p̄ instāti meruerit z silr ꝙ peccauit.ꝯña p3.añs ꝓbat' ex intētione magri. 3° sen.di.18.vbi vult ꝙ chās fm aiam ab initio sue cōceptionis meruit nec ꝓficere in meritis potuit:sicut ꝓbat ibide3 aucte Greg. Nec pōt glosari ab initio.i.imediate post initiū:q2 vel meruisset imediate post in istanti:z tūc instanti imediatū fuisset instans:aut in tpe imediato:z tūc ꝓfecisset in merito ꝯ magr̄m. ℂ Cōtra istā ptē plures sūt rōnes due tm̄ sūt potiores 1 z arguit' p̄ sic. Si peccasset in p̄ instāti deus fuisset cā sui peccati. S3 ꝯñs ē ipos'e.g̃ z añs.ꝯña ꝓbat':q2 ois opō que sil' icipit cū esse rei est ei ab agente a quo h3 eē:sic moueri sursum est igni a ḡnante. ℂ 2° angelus nō potuit in p̄ instāti hīe ꝑfectā deliberationē.igit' nec in p̄ istāti peccare. Añs ꝓbat':tū q2 deliberatio reqrit ꝯsiliū z syll'm practicū q nō pōt eē nisi circa futura z ex ꝓpōnibus de futuro:tū q2 ad talē deliberatione3 necio reqrit' determinata sententia intell's sequēs oppositas estimationes.nō ꝑfecta delibatio est discursus accipiēs vtrāq̄ pte3 ꝯdictionis.z hic ē ꝙ bruto nō iputat' act⁹:q2 estimationes de vtraq̄ pte ꝯdictionis hīe nō pōt.angelus āt nō potuit hīe in p̄ instāti sniaz sequētē estimationes oppositas vt intelligat ꝯnē affirmatiuā vt in vno p̄n° z negatiuā in alio. alias illas habuisset sil':z per ꝯñs sil' habuisset oppositos syll'os. ℂ Ad p̄ᵐ si ꝯñs intelligat' sic ꝙ de⁹ fuisset cā imediata z totalis illi⁹ peccati:aut fuisset angelo cā eliciēdi illū actū mali:in quoꝝ altero sensu ip̄m d3 incōueniens reputari:z in quo sensu nō ꝯcedit' deū eē cām peccatoꝝ:nego ꝯña3 illā. Et ad ꝓbōnē dico ꝙ qcqd sit de opōne nālr ꝯñte de q̄ ēt nō est vera ꝓpositio assūpta:vt alias videbit'. de libere tm̄ elicita nō h3 apparentiā. ℂ Confirmat' rñsio: qm̄ vt dicit quidā doctor hāc ꝯñam snialr Aug. vī negare.2.de ci.dei.vbi dicit.ꝙ illi q dicunt ꝙ diabolus nunq̄ fuit cū sanctis angelis btūs.illa.s.beatitudine ip̄fecta non excellēti z eterna de q̄ in p̄n° ꝓxime allegate auctis locutus est.suo recusans subditus eē creatori zc̄.nō ꝯsentiunt manicheis q sentiūt ꝙ diabolus suā quādā ꝓpriā tāq̄ ex aduerso quodā p̄n° habeāt nām mali:ita ꝙ fm Aug.non sequit' ꝙ si peccauit ab initio fuit ex aduerso z malo p̄n°:z ac ꝑ hoc stāt sil' ꝙ peccauit ab initio: z tm̄ fuerit ꝑduct⁹ a deo bono:q nō fuerit cā mō p̄dicto sui peccati. Et h expsse ꝯfirmat' ex eo qō ait.2.sup Gen.ꝙ putat' inqt nūq̄ diabolus in veritate stetisse nūq̄ cū angelis beatā duxisse vitā: s3 ab ipso sue cōditionis initio cecidisse:nō sic accipiēdū ē vt nō a ꝓpa volūtate deprauat⁹ s3 malus a bono deo creatus putet':alioqn nō ab initio cecidisse diceret':neq̄ eni cecidit si talis est fact⁹:s3 fact⁹ ꝯtinuo se a luce vitans auertit suꝑbia tumidus z ꝓprie ptātis dilectione corrupt⁹:vn̄ beate atq̄ angelice vite dulcedinē nō gustauit. Quā non vtiq̄ acceptā fastidiuit:s3 nolēdo accipe deseruit z amisit. Et subdit.nō ex eo qō acceperat cecidit:s3 ex eo qō acciperet si subdi voluisset deo:qō ꝓfecto:q2 noluit z ab eo qō acceptur⁹ erat cecidit zc̄.apparet eni ꝙ ista verba clauderēt ꝯdictoria:si necio sequeret' diabolū esse creatū a deo malū posito ꝙ in p̄ istāti peccasset z fuisset malus. ℂ D. Sic idē doctor dicit:z bn̄:si rō illa valeret:ita posset argui ꝙ nūc de facto de⁹ sit cā cuiusl3 peccati: qm̄ nō solū cū p̄mo creat aiam:s3 z semp postea donec illā ꝯseruat est cā ei⁹:z qō si nō seqt' ip̄m ex h eē cām peccati:sic nō sequit' si angelus tūc in p̄ instāti peccasset. ℂ Ad 2ᵐ distinguēdu3 est de deliberatione:vt qdā alius doctor distiguit. nā duplex est deliberatio.vna que est cū ꝑfecta inuestigatione alicuius dubij:ꝑ quo h3 argumētū ad vtrāq̄ ptē ꝯdictionis: alia q̄ est ꝑfecta cognitio vel assensus respectu p̄ncipij practici vel ꝯnis:p̄° nō requirit' ad actū meritoriū neq̄ ad demeritoriū:s3 sufficit scōa cū libertate arbitrij ad ꝯformiter eliciendū volitionē z nō eliciēdū.z talis vtiq̄ esse pōt in instāti:ex hoc p3 ad argumētū: qm̄ si añs sumat p̄ mō deliberationē:ꝯña nō valet. Si āt scōo mō ip̄m est falsu3. ℂ Ad p̄mā ꝓbōnē dōm ꝙ nō requirit' tale ꝯsiliū:cū habet' sufficiens cognitio ꝯnis:imo sup̄fluū foret cū non ꝓpter aliud habeat' ꝯsiliū. Et silr mō dōm est ꝙ nō semp requirit' talis syllogismus de futuro:nec ꝙ estimationes ille opposite p̄cedāt:vt in scōa ꝓbōne sumebat':qnimo i hoie ꝑfecte virtuoso nō p̄ueniūt tales estimationes:q̄uis in nō ꝑfecte habituato velut in incōtinēte p̄ueniāt. ℂ Nūc ad rōnes opi. in p̄cedēti articulo reprobate. ℂ Ad p̄mā q̄uis ꝯñia negaret' a multis qcqd sit de ea.dico ꝙ ꝯñs nō est falsu3:vn̄ dico ꝙ angelus potuit peccare in p̄ instāti: z si aliqs non crearet' cū sufficiēti notitia z arbitrij libertate posset in p̄ instāti peccare.cū ꝓbat' ex mō arguēdi Aug.ꝙ ꝯsequens sit falsum.dico ꝙ ad intētionē Aug. sufficit ꝙ illud bonū qō vitiū corrūpit vel minuit p̄cesserit nā:nec op3 ꝙ p̄cesserit tpe:illud aūt bonū diminutū est aptitudo ad beatitudinē ꝯsequēdā:qm̄ per peccatū reddit' nā bona min⁹ apta z idonea ad illā. Et istud eē intētionis sue p3 ex p̄n° illius capli z argumētationis. Vn̄ querēs cām miserie maloꝝ angeloꝝ.d.ꝙ fuit auersio ab eo q summe ē.addit h p̄n⁹ de

Margin notes: 2ᵐ — D — sanctus Tho.p° pte.q.63 art.5. — Auerolus.li.2.d.4.q.2 — cap.10. — E — Ad p'.s. Thome — Sco. in reporta.li.2.di.4 cap.4. — F — cap.32. — Cōfir°. — G — Ad 2ᵐ qō fuit Aureoli Ocbā i q̄l.2.q.6 — Ad rōes hyb.i p̄ arti.i d°.vbi sup̄.

I fect⁹ ꝛ ꝑ° inopia ꝛ ꝑ™ vitiũ eius nãe:q̃ ita creata est vt nec sũme eẽt:ꝛ tñ ad btitudinẽ hñdã:eo ꝙ sũme est frui posset o quo auersa:nõ qdẽ nulla ſʒ tñ min⁹ eẽt atq₃ ob hoc misera fieret. Uñ ꝛ cũ postea in ꝓsecutione ꝓbat ꝙ mala volũtas nõ potuit alicui nãe eẽ sempiterna itelligit ꝙ nõ potuit eẽ ei sempiterna q̃si ɔnãlis seu ɔñs ipsaʒ nãlr:sic Manichei opinati sunt de qbusdã naturis:tũc eñi nõ vitiasset eã nec minuisset bonũ ei⁹ ꝑuãdo aliq̃ bono habito aut reddẽdo min⁹ aptã ad habẽdũ. Jaʒ eñi nõ fuisset apta ad aliqd incõpoſ͛e mali voluntati. Sicut nulla res nãlr apta est ad aliqd incõpoſ͛e ei qd̃ sibi nãlr inest. Opʒ ḡ si sibi noceat ꝙ vel actualr aliqd̃ bonũ habuerit quo ꝑuat͛:vel habuisset:aut nata fuisset hre qd̃ nõ hẽt:ꝛ ad qd̃ min⁹ potẽs ẽ nõ q̃ʒ fuerit seu q̃ʒ fuisset ꝛ potuit eẽ si nõ peccasset:ꝛ ad h̃ vt dictũ est:nõ reqrit͛ ꝓcessio tpis:ſʒ sufficit ꝓcessio nãe:alijs ẽt modis põt intelligi pctm̃ adimẽ bonũ sic in ꝑ.dist.17.vbi agit͛ de diminutione charitatis l solõne cuiusdã rõnis ẽ dictũ:ſʒ ad ꝓpo™ ista sufficiãt. ❡ Ad aliã ꝓbationẽ dõm ꝙ Aug.nec intẽdit nec innuit ꝙ si angelus peccauit in ꝑ instãti sequat͛ pctm̃ illi fuisse nãle:cũ expsse:vt antea allegatuʒ est:dicat in ꝓcedẽti.c.ꝙ dicẽtes illud nõ ɔsentiũt manicheis q sentiunt ꝙ diabolus hẽat quãdã ꝓpriã nãm mali ꝛc. sed sic clare pʒ legẽti statim ꝓsequẽs errorẽ manicheoꝝ ꝛ auctẽs scriptur eꝝ ad suũ errorẽ extorquere nitunt͛ exponẽs dicit ꝙ ẽt ꝓ se illã allegatã canonice Joã.iducũt:ꝛ tũc addit ꝙ nõ itelligũt si nã talis est nullo mõ eẽ peccatũ. Ex q̃ dico:vt manifestũ est ꝙ vult ꝑ auctẽ ab eis iductã ɔ̃ eos iferre ꝙ nõ nãlr diabolus peccat vel malus est:nõ ãt ɔ̃ eos q dicebãt ipm spõte ꝛ ꝓpa volũtate peccasse. ❡ Ad 2™ ẽt ɔcedo ɔñs si haberent sufficientes notitie. ❡ Ad ꝓbõnẽ dico ꝙ aliqs ꝑt dupl͛r dici amittere iustitiã. vno mõ q: quã habuit nõ hʒ.alio mõ q: nõ hʒ quã hẽt. Hãc distinctionẽ in sñ innuit Aug.2.sup Geñ.vbi ꝓsequẽs illã opi.ꝙ diabolus ab initio suo peccauit:ꝛ docẽs quõ tũc itelligendũ est cecidisse ingr.beate ꝛ angelice vite dulcedinẽ nõ gustauit quã nõ vtiq₃ acceptã fastidiuit:ſʒ nolẽdo accipe deseruit ꝛ amisit.ꝛ subdit.ꝙ nõ ex eo qd̃ accepat cecidit:sed ex eo qd̃ acciperet si subdi voluisset deo:vt ẽt supi⁹ recitatuʒ est. Tũc cũ sumit͛. Nullus põt mereri:nisi qñ põt iustitiaʒ amittere.dico ꝙ si accipiat͛ amittẽ determinate in ꝑ sensu:ꝓpositio absolute nõ est vã. Nec eã ꝓbat dcm̃ Anſ. talis eñi ẽ in ꝓpa forã rõ ei⁹. Si nõ potuerũt peccare nõ ptãte:ſʒ necitate seruauerũt iustitiã:quare si nõ ptãte sed necessitate seruauerũt iustitiam:non magis meruerũt gratiam a deo:q: steterũt alijs cadẽtib⁹ q̃ʒ q: seruauerũt rõnabilitatẽ quã pdẽ nequerũt. Hoc ãt ɔñs hʒ Anſ. ꝑ icõueniẽti supponẽs eos habuisse iustitiã añ casũ maloꝝ:ꝛ ꝑ ɔñs ex opposito ɔñtis sic vult iferre ãgeli boni meruerũt huãdo iustitiã quã hẽbant.igit͛ illã nõ necitate ſʒ ptãte seruauerũt.igit͛ eã nõ seruare potuerũt.ꝛ vltra.ḡ peccare potuerunt:qd̃ est intẽtũ.nũc ãt pʒ ꝙ ɔcesso hãc ɔñaʒ eẽ bonã.angeli potuerũt iustitiã nõ habitã huare vl͛ potuerũt amittẽ.igit͛ potuerũt peccare.nõ est ɔñs vt ɔcedat͛ hãc eẽ bonã ɔñaʒ. angeli nõ potuerũt iustitiã habitã amittẽ.igit͛ nõ potuerũt peccare:cũ argumẽtatio ex opposito añtis nõ teneat gr̃a forẽ:ꝛ ꝑ ɔñs nec illa est silr vã. Nullus q nõ põt iustitiaʒ quã hʒ amittere ꝑt mereri. ❡ P. Anſ.nõ isert. si nõ ptãte ſʒ necitate seruauerit iustitiã.igit͛ nõ meruerũt absolute:ſʒ nõ meruerũt ingr:q: steterũt.i.ex h̃ ꝙ steterũt ꝛ ꝑseuerauerũt in iustitia habita. Nũc aũt nõ est ɔñs. nõ meruerũt ex eo ꝙ steterũt.igit͛ nõ meruerũt. Sʒ eɔ̃ bñ. Sic ẽt nõ sequit͛.nõ meruerũt:q: seruauerũt rõnalitatẽ.igit͛ nõ meruerũt.ſʒ eɔ̃. Nõ osñdit͛ igit͛ ex dcõ Anſ.ꝙ hec sint icõpossibilia.angeli meruerũt.angeli nõ meruerũt seruãdo iustitiaʒ quã habuerũt.nec ẽt ista.angeli meruerũt. Igit͛ potuerũt amittẽ iustitiã quã habuerũt:ac ꝑ h̃ vt illa vniuersalis assũpta nõ ꝓbat͛ ex dictis eẽ vã. Si ṽo accipiat͛ amittere cõiter ꝛ indifferẽter ꝫm ꝑ™ vel 2™ sensuʒ.qcqd sit de maiore. dico ꝙ minor est falsa:nec ꝓbatio valet:q: ꝓcedit in ꝑ sensu tñ. ❡ Ad 3™ nego ɔñaʒ:ꝛ ad ꝓbõnẽ põt dupl͛r dici. Uno mõ vt ibi dr̃. Et cũ ar̃ ɔ̃.dico ꝙ nõ seq̃t͛ si sũt eiusdẽ spẽi.ꝛ vn⁹ ꝓducit͛ in istãti ꝙ ali⁹ ꝓducat͛ in istãti. Nã est poſ͛e ꝙ vna lux ꝓducat͛ in instãti eiusdẽ rõnis cuʒ alia q̃ ꝓducta est in tpe:ꝛ silr ẽ poſ͛e de alijs formis ꝑtibilib⁹. Nec ꝓbõ valʒ:qm̃ nec acqri in instãti nec acqri in tpe est ex his q̃ ɔueniunt cẽntialr hꝫ spẽb⁹:cũ tã h̃ q̃ʒ illo nõ possit acqri. Secũdo posset dico ꝙ illo casu dato:q tñ non est poſ͛e:nisi ꝑ potẽtiã diuinã:illa dilectio ꝓducet͛ seu erit ꝓducta tota silr ꝛ tñ in nullo instãti erit ꝑ ꝓducta:ꝛ nulluʒ tp̃s erit anteq̃ʒ sit ꝓducta:sic in sñ declaratũ est in ꝑ di.17.pt.2.q.1.art.2. ❡ Ad 4™ ɔcedo ꝑ™ ɔñs.ꝛ ad 2™ qd̃ ifert͛ ẽt vlteri⁹ dico ꝙ aliud est actũ meritoriũ eẽ in instanti vel per tp̃s:ꝛ aliud est actum meritoriũ esse meritoriuʒ in instanti seu per instans vel per tẽpus. Nã per aliqd̃ tẽpus ꝛ in aliquo instãti in quo ꝑus nõ fuit act⁹ meritorius est in quo nõ est meritorius:aut si est meritorius non est meritorius alterius premij q̃ʒ ꝑus fuit. Quãuis eñi volũtas possit elicere virtuose actum meritoriũ in instãti:nõ tñ in quolibet alio instanti sequẽte põt iam elicitũ scienter ꝛ libere quãtum est ex se deserere aut aliuʒ elicere:sed est dare aliqd̃ tẽpus ita breue:infra qd̃ nullo modo põt desistere ab actu iam elicito aut nouũ elicere:quãtuʒ est ex se olco ꝛ sciẽter:lʒ casualiter forte aut supernãlr inmissa aliqua notitia aliud contingere posset. Jnfra tẽpus aũt hꝫ quãuis in quolibet instanti actus sit ꝛ in quolibet sequẽte diuti⁹ fuerit q̃ʒ in aliquo ꝓcedẽtium:nõ tamẽ in quolibet est magis meritorius q̃ʒ fuit in ꝑimo nec forte meritori⁹:aut si meritori⁹:nõ tñ noui seu distincti ꝑmij:ꝛ ex hoc sequitur ꝙ nõ ex quãtalibet cõtinuatione actus meritorij actus est maius meritũ seu maioris premij meritorius q̃ʒ fuerit in ꝑmo instãti sui esse. Cũ ergo scd̃o infert͛ ꝙ possent esse duo merita equaliaquoꝝ vnũ esset per instãs aliud per tẽpus.si intelligat͛ ꝙ vnũ esset per instãs:ꝛ aliud per tẽpus:nõ video hoc eẽ incõueniẽs. Si ṽo intelligat͛ ꝙ essent eq̃lia.i.eque seu eq̃lia premij meritoria:ꝛ vnũ tamẽ eẽt meritoriũ tñ per instans:aliud ṽo esset meritoriũ per tẽpus ceteris paribus. hoc põt intelligi dupl͛r. Uno mõ ꝙ esset ɔtinue meritoriũ per tẽpus ꝛ nõ maioris ꝑmij q̃ʒ aliud qd̃ eẽt meritoriũ tñ per instans:ꝛ tũc nego ɔñam ꝓpter falsam iplicationẽ cõsequẽtis.vʒ aliquẽ actum eẽ meritoriũ per aliqd̃ tp̃s ɔtinue:vel põt eẽ sensus ꝙ vnũ meritũ per aliqd̃ tp̃s non eẽt maioris ꝑmij meritoriũ q̃ʒ aliud eẽt per instãs:ꝛ hoc ego concedo sicut ego ɔcedo ꝙ per aliqd̃ tẽpus idẽ actus non est magis meritorius q̃ʒ fuit in instãti ꝑ quo fuit. ❡ Sed tunc ɔtra hoc est:q: tũc videt͛ ꝙ ɔtinuatio actus meritorij nihil profit:qnimo obsit ꝛ ꝙ expediret freq̃nter interrumpere actũ ꝛ deserere ꝑmũ ꝛ nouũ elicere. ❡ Ad h̃ dico ꝙ nec oĩs ɔtinuatio actus prodest:vtputa illa que nõ est libera:ꝛ cũ scientia vt est ea que est per tẽpus illud breue nõ ꝑceptibile:nec ẽt nulla ꝓdest ſʒ aliq̃ i vtpote ea q̃ ex scia ꝛ libertate ꝓcedit:sic cũ q̃s scienter põt ꝛ libere ex se desistere ab actu elicito ꝛ aliũ elicere:qd̃ ɔuenit in eo q vltra tp̃s sibi iꝑceptibile ɔtinuat actũ ꝛ de tali ɔtinuatione dico ꝙ nõ min⁹ meret͛ sic ɔtinuãs actũ q̃ʒ si nouũ eliceret:ꝛ magis expedit sic ɔtinuare q̃ʒ interrũpere vt nouuʒ eliciat:qm̃ q sic interrũperet exponeret se ꝑiculo nõ resumẽdi actũ tã cito:ꝛ tñ si pluries resumeret nõ pl͛s mereretur q̃ʒ si eq̃lẽ actũ spõte ɔtinuaret ꝑ tãtũ tp̃s i q̃ʒto totiẽs posset nouũ actũ elicere. ❡ Dices.ponat͛ ꝙ de⁹ in quolibʒ instãti illi⁹ tp̃is iꝑceptibilis ifunderet sufficientẽ notitiã aut in aliq̃ vno infunderet tã ꝑfectã ꝙ ipse angelus in q̃libet instãti illi⁹ tp̃is posset sciẽter illũ actũ deserere ꝛ alium elicere:tũc sequit͛ ꝙ in q̃libet tantũ merebit͛ nouũ ꝑmiũ q̃ʒtũ in ꝑ instãti:ꝛ per ɔñs in q̃ʒ pte tp̃is merebit͛ ꝑmiũ infinitum.

A Rn̄sio ¶ Rn̄ᵒ. ꝙ ꝯn̄s nō est minima possibile aut nimis concedendum: aut magis impossibile vel negandum ꝙ̄ casus q̄ datur: ⁊ ideo quicunq; casum admitteret tanq̄ possibilez cōsequenter posset cōcedere ꝯn̄s. nec pro nunc video incōueniēs seq. p̄sertim cū nō sit ipo̅e deo creare p̄miū infinitum intēsiue: vt ex dictis in p̄.d.44. patē pōt.
Ad 5ᵐ ¶ Ad 5ᵐ pz: q̄ 2ᵃ ꝯn̄a nō vz: ad ei⁹ ꝓbōnē assumit f̄lm. vz ꝙ i quocūq; tp̄e pōt pluries tā grauiter peccare: sic̄ i p̄mo instāti peccauit. Nā ifra illō tp̄s breue de q̄ dcm̄ est: nō solū plies: sz nec sel̄ posset nouū pctm̄ demerito' elicē: sic̄ nec nouuz meritū: vt est dcm̄.
Ad 6ᵐ ¶ Et p idē pz ad 6ᵐ. nā sup eadē falsa imaginatione fundat̄. s. ꝙ p q̄libet instāti tp̄is i q̄ act⁹ durat sit meritorius noui p̄mij.
Ad 7ᵐ ¶ Ad 7ᵐ dōm ꝙ puniri grauiꝰ p̄t itelli' 2ˣ. s. intēsiue ⁊ extēsiue s̄m durationē pene. Si p̄ᵒ ꝯn̄s nō vz negādū: vn̄ forte vt diē qdā doctor: qbusdā q eternalr puniūt i iferno aliq ad tp̄s intēsi⁹ puniunt in purgatorio. Si Xo 2ᵒ tūc nego ꝯn̄az ⁊ assūptū i ꝓbōne filr. nā q̄ᵐ ad extēsionē pena debita mortali ifinite excedit penā veniali debitā: tū huic eterna illi tp̄al' debeat̄.
Ad 8ᵐ ¶ Ad 8ᵐ ꝯcedo ꝯn̄s: sic̄
B ēt ipse arguēs ⁊ q̄lz bz ꝯcedē nisi velit ponē mediū iter totū tp̄s in quo ē in charitate ⁊ q̄ caret charitate: ac p h̄ in q̄ vtraq; ꝯdictorᵃ sint falsa. Tunc ad ꝓbōnē dōz ꝙ nō intēdit Aug. ponere tale mediū s̄z durationē q̄le imagiat̄ ar. sz solū vult dicē ꝙ talis trāsitus ab vno opposito i aliō: siue potiꝰ sit trāsiēs nō denolat̄ ab altero oppositoꝝ: quēadmoᵐ ꝯsueuimꝰ denolare opōnes ab habitib⁹ dicētes holem taliter operari q̄n s̄m habitū quē bz elicit opōnē. v.g. vt dicit
cap. 4ᵒ phs. 2. eth. tūc dicim⁹ grāmaticū qd grāmatice fieri q̄n fit s̄m eā quā bz grāmaticā. Nūc aūt cū qs ex vno opposito trāsit in aliud. v.g. in exēplo Aug. cū a sapia in stultitiā nō s̄m sapiaz quā bz trāsit: vt pz: iō nō sapiēter. Itē nec s̄z stultitiā: q̄ in eo nō erat stultitia q̄ mediāte trāsiret i: ⁊ iō neq; stulte dr̄ trāsire: ac p h̄ ꝯcludit Aug. ꝙ est dare meᵐ iter facere aliqd sapiēter ⁊ facere stulte: q̄. s. ꝯuenit facē aliqd neq; stulte neq; sapiēter: nec tn̄ ex h̄ ꝯcludit̄ ꝙ sit aliqō tēpus
C vel instās meᵐ inter tp̄s stultitie ⁊ sapie in quo neq; stult⁹ sit ille nec sapiēs: vt intēdit ar.
Ad 9ᵐ 10ᵐ ⁊ xiᵐ ¶ Ad 9ᵐ ⁊ 10ᵐ pz ex rn̄siōe ad 4ᵐ. ¶ Ad xiᵐ dōm ꝙ volet in tp̄e imediato ⁊ in nullo istāti p̄ volz.
Ad 12ᵐ ¶ Ad 12ᵐ pz ex dcis ad 4ᵐ. ¶ Et p eandē pz
13. ⁊ 14ᵐ ad 13ᵐ. ¶ Ad 14ᵐ dico p̄ ꝙ de volitione lib'a. ⁊ cū ꝓbat̄ ꝙ
6ᵒ phy. nō ex auc̄te Cōmē. dōm ꝙ Cō. logt̄ de mutationib⁹ corpo
Cō. 32. ralib⁹: nō āt spūalib⁹: ⁊ illō pz ibi tā ex exēplis q̄ ēt ex cā quā ptractat. vz de saluādo demr̄atōez Arᵢ. ad ꝓbāᵐ ꝙ oē moᵘ est diuisibile: eē vl'em ad oēm mutationē. Cōstat autē ꝙ phs nō logt̄ ibi nisi de corpalib⁹ mutationibus nec sue ꝓbōnes pn̄t spūalib⁹ adaptari: tū ēt q̄ 3ᵒ de ala. vt. s̄. hitū
Cō. 28. est Cō. expsse dic̄ oppoᵐ de itellectiōe: ⁊ silr phs. ¶ 2ᵒ dico ꝙ i casu ēt ē po̅e dare p̄ᵐ istās volitiōis nālr sequētis apprehēsionē: vtputa si subito cāret̄ talis apprehēsio: qō salte a deo posse fieri nullus catholicus vtputo negaret.
D ¶ D. Nō video cur non possit dari minima spēs ymaginatiua potēs cāre ibi itellectionē. ⁊ cū ꝓbat̄ ꝙ nō: q̄ tunc aliq̄ debilior posset debiliorē intellectionē: q̄ sic videm⁹ i actiomb⁹ nālibus ⁊c. dico ꝙ illa ꝯn̄a nec existēs ē nec apparēs cuz ego iā posuerim mimā potētē. Probō ēt in q̄ fundat̄. Non. n. q̄ōlz eiusdē rōnis cum eo ꝙ pōt agere i h̄ passum demr̄atū / pt agere in idē passum. Nec si tāta vtus pōt mouere hoc mobile in tāta velocitate p tātuz spatiuz qlz minor virtus poterit idem mobile mouere lz tardius p idē spatium. q̄nimo aliq̄ q̄ nullatenus poterit ip̄z mouere. Vn̄ ⁊ hāc regulam reprobat phs. 7. phyꝭ.

3ᵒ arti. **Quantum** ad 3ᵐ arᵐ pono 4ᵒʳ ꝯnes. p̄ᵃ est ptinēs ad di. 5. vz. ꝙ oēs angeli tā boni q̄ mali fuerūt creati in gr̄a ⁊ charitate. 2ᵒ ꝙ nō fuerūt creati cū btitudie p̄fctā. ⁊ h̄ ptinet ad. 4. di. 3ᵒ ꝙ malus angelus nō peccauit in p̄ istāti sui eē: q̄ ptiet ad di. 3. 4ᵒ ꝙ nō peccauit imeᵉ post p̄ᵐ instās: sz mora fuit inter creationē ⁊ lapsum.

¶ Primā ꝯnē ꝓbo. p̄ auc̄te Dam̄. q̄ ait in liᵒ. 2. c. 3. p q̄bus dei creati sunt oēs āgeli ⁊ a spū scō p scificationē pfecti facti sūt s̄m ꝓportionē dignitatis ⁊ ordis illuminatōe ⁊ gr̄a pticipātia. h̄ vt pz māifeste de oib⁹ logt̄. ¶ 2ᵒ idē p̄' auc̄te Aug. 12ᵒ de ci. dei. c. 9. vbi ait. ꝙ āgeli sil' vt facti sūt ei a q̄ facti sūt amore cū quo facti sūt adheserunt: eo ꝙ sunt isti ab illoꝝ societate discreti ꝙ isti in eadē bona voluntate māserūt: illi ab ea deficiendo mutati sunt. Et de q̄li amore loq̄t̄ ifra explicat. Et istā inq̄t bonā volūtatē q̄s fecerat nisi ille q̄ eos cū bona volūtate. i. cū amore casto q̄ illi adhererent creauit simul eis cōdēs nām ⁊ largiēs gr̄am. ecce ꝙ cum amore casto creati sunt. amor aūt castus ē qui a charitate ꝓcedit. ¶ D. Expsse dicit. ⁊ largiēs gr̄am: ⁊ ne aliqs estietur h̄ de bonis tm̄ velle itelligi. ꝓpterea q̄ imeᵗᵉ sequitur. vn̄ sine bona volūtate h̄ est dei amore nūq̄ sctōs angelos fuisse credēdum est. Attēde qd seq̄t̄ statim. Isti aūt inq̄t q̄ cū boni facti eēnt mali sūt ꝓpria mala volūtate aut minorē acceperūt amoris diuini gr̄am q̄ illi q̄ in eadē pstiterūt: aut si vtriq; boni eq̄lr creati sunt istis mala voluntate cadētibus illi ampli⁹ adiuti ad eā btitudis plenitudiem i vn̄ se nūq̄ casuros certissime scirēt puenerunt. Ecce ꝙ illam gr̄am oib⁹ asserit collatā: q̄uis vtrū eq̄lr relinq̄t in dubio.
¶ 3ᵒ glo. ⁊ vz eē Hiero. sup illud Osee. 10. diligāt vinacia vuaꝝ. p vinacis inq̄t demones q̄ creati sunt in magna pinguedine spūs sci. magna pinguedo spūs sci nō ē nisi charitas. Multe alle auc̄tes possent adduci: sed iste sufficiunt.
¶ Cōtra istā ꝯnē fuit Ugo de sacra. li. p̄. part. 5. Itē magr̄ h̄. d. 5. ¶ Cōtra h̄ ēt vz Aug. p̄ lib. sup Gen. c. 2. di. 1. sr̄ illo X̄bo. In p̄n⁹ creauit de⁹ ce. ⁊ ter. vbi dic̄ ꝙ spūal' ⁊ corpal' creature isormis mā dcā est ce. ⁊ ter. spūalis vz vita sicuti eē pōt in se nō ꝯuersa ad creatorē: tali. n. ꝯuersione formatur atq; pficit̄. ex h̄ pz ꝙ p̄ creata est nō ꝯuersa neq; perfecta: ⁊ p ꝯn̄s absq; charitate. Itē lib. 4. dicit. ꝙ spūal' creatura post tenebras scā ē lux vbi itelligit a sua q̄dam isormitate ad creatorē cōuersa atq; sorata ⁊c. ¶ Argt̄ ēt rōne: q̄ tūc angeli fuissent i statu merēdi: qō nō vz vez. tū q̄ i angelis an̄ pctm̄ nulla erat difficultas ad bn̄ volēdū. meritū autez nullū ē vbi nulla difficultas. Et pp h̄ dicit infra magr̄. di. 24. ꝙ q̄ nihil erat qō ad malū impelleret p̄ᵐ hoiem i statu inocētie: iō nō fuisset illi meritū nō ꝯsentire tentationi sic̄ ⁊ āgelis dicit ip̄e q̄ nō ceciderunt nō fuit meritū ꝙ steterunt: tū ēt q̄ vz incōueniēs ꝯcedē ꝙ diabolus nūq̄ actualr meruerit.
Ad p̄ᵐ ¶ Ad p̄ᵐ dōm ꝙ nec magr̄ nec Ug. in hac pte tenēdus ē cū sci dicāt oppᵐ.
Ad 2ᵐ ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ Aug. nō itelligit ꝙ p̄us tp̄e fuerit informis q̄ formata: sz nā: sicut manifeste pz p eūdē scip̄m exponētē lib. 5. Nō itaq; inq̄t tp̄ali sz cāli ordine p̄⁹ scā ē i formis sorabilisq; māes ⁊ spūalis ⁊ corpalis de q̄ fieret qō faciēdū eēt ⁊c. Et se' ꝙ sorationē suā p̄cessit nō tp̄e: sz origine.
Ad 3ᵐ ¶ Ad 3ᵐ cōcedēdū ē ꝯn̄s. ¶ Ad ꝓbōnē p̄mā sue falsitatis pōt dici. ꝙ salua reuerētia magistri: ēt vbi nō sit difficultas actus dilectionis mediante charitate elicit⁹ pōt eē meritori⁹: qō efficaciter ꝯfir' ex eo ꝙ si p̄mi⁹ hō nō peccasset ⁊ hūisset gr̄am gratū faciētē potuisset mereri vitā eternā. Nec puto ꝙ h̄ aliqs negaret.
Confirᵒ ¶ D. Ans. expsse in de casu dia. dic̄. ꝙ angeli boni meruerūt gr̄az: q̄ steterūt ⁊ seruauerūt iustitiā: ⁊ tn̄ i eis s̄z Ma. nō fuit talis difficultas. Alij ad idē rn̄dēt ꝙ ⁊ si i eis nō erat difficultas ex ꝯrietate vl' iclinatiōe volūtatis in oppoᵐ. poterat tn̄ eē difficultas ex arduitate opis excedētis xirtatē nāe q̄lis forte est diligē deū sup oia.
ad ꝯfir. ¶ Ad 2ᵐ ꝓbōnē sine temeraria assertione videt̄ posse ꝓbabil'r dici ꝙ p aliq̄ morula meruerit: non tn̄ perseuerauit. Et huic fauet dictū Aug. 2ᵒ de ci. dei. vbi dicit. ꝙ illud verbum Saluatoris dicentis de diabolo ꝙ in v̄itate non stetit. Sic accipiendū est. ꝙ in veritate fuerit sz nō p̄māserit: ⁊ idē ēt dic̄ de correc. ⁊ gr̄a circa mediū. Itē vt. s̄. allatū est ip̄e hūit amorē castū ⁊ gratuitū: iō vz ꝙ meruerit. Itē i Eze. scribit̄. In meᵒ lapidū ignitoꝝ ābula

I
sti pfect⁹ in vijs tuis a die ↄditiõis tue donec iuẽta ẽ iniqui
tas in te. Que ꝟba cõiter ſpũalr̃ itelligũt̃ de lucifero. Nõ
vʒ aũt ꝙ pfect⁹ ambulauerit:qn meruerit ſuppoſito ꝙ tũc
2ᵃ ꝯ
eẽt in charitate vt ſci dicũt. ℭ 2ᵃ ꝯ pbat̃ ꝑ q̃d ad malos:qm̃
ſi fuiſſent creati cũ pfecta btitudine nũq̃ʒ illam pdidiſſent.
cap. 12.
nã vt dicit Aug. 2. de ci. dei. vtroq̃ʒ ↄiuncto efficit̃ btitudo
q̃ʒ recto ꝓpoſito itellectualis nã deſiderat vt ꝛ bõ incõica
bili bono qḋ de⁹ ẽ ſine vlla moleſtia pfruat̃:ꝛ i eo ſe i eter
nũ eẽ mãſuꝝ nec vlla dubitatiõe cũctet̃:nec vllo errore fal
cap. 7.
lat̃. Jta ꝙ ꝺ̃ʒ eũ ibidẽ ꝛ in pce°. c. ꝛ in. 13. de tri. ꝛ alijs locꝭ
plib⁹:ꝛ ẽm ꝟitatẽ ad pfecte btm̃ eẽ reqrit̃ certitudo de ꝑ
petuo ſic fore:quã ipoſ̃e ẽ aliquẽ hr̃e q aliqñ futur⁹ ſit mi
ſer. Et ob hoc Aug. imeᵈᵗ ſubiũgit. Hãc hr̃e. ſ. pfcãʒ btitu
angelos lucis pia ſide credim⁹:hãc nec añq̃ʒ caderẽt hũiſ
ſe ãgelos petõres:q ſua prauitate illa luce ꝓuati ſũt ↄſecu
ti rõne colligim⁹. Quo aũt ad bonos ꝓbat̃ ſic. Angeli bo
ni potuerũt ex ꝓpa libertate deũ nõ pl⁹ q̃ʒ ſe diligere ꝛ pec
K
care. igr̃ nõ fuerũt creati i pfcã btiᵗᵉ. ↄñꝰ pʒ:qꝛ ſi ſic nõ fue
rũt certi nũq̃ʒ ſe petõres futuros:ꝛ ꝑ ↄñs ip in dei dilectio
ne ꝛ ꝑ hꝯ in btitudine ꝟa fore mãſuros. igr̃ nec btĩ pfecte
fuerunt vt ↄñs ẽ ex dictis. Añs ꝓbat̃ auctẽ Aug. de fi. ad
cap. 3.
Pe. vbi ait. ꝙ deus ſupiores ſpũs eternos creauit ꝛ eis fa
cultatẽ atq̃ʒ itelligẽtiã cogitãde cogñſcẽde diligẽdeq̃ʒ diui
nitatis infudit:q̃s tñ ita creauit:vt ẽt p̃ ſeipſis illũ dilige
rẽt:c⁹ ſe tales creatos opa:vl̃ ꝺ̃ʒ aliã lr̃aʒ ope:cognouiſſẽt. vt
ãt h̃ dilectio hr̃et iuſtã ꝛ ↄgruã laudẽ:volũtatꝭ q̃ʒ eis tribu
it libertatẽ:vt eẽt eis poſ̃e ſiue ad eũ q ſup eos ẽ intẽtionẽ
ſcẽ dilectõis erigẽ:ſiue ad ſe vl̃ ad ea q̃ ĩfra eos ſũt praue cu
piditatꝭ ſemetipos põdere decliare. Jtẽ paulopoſt. Jta eis
diligẽdi facultatẽ volũtatẽq̃ʒ donauit:vt eãvnuſq̃ſq̃ʒ ꝛ hr̃e
poſſet ꝛ pdere. Ecce ꝙ vl̃r loqt̃ de ol ſpũ creato. ℭ Qḋ ẽt
Confir°
ↄfirmat̃ ex eo ꝙ ſubdit. ꝙ ꝑs eoꝝ a dõ volũtaria auerſiõe
diſceſſit:a ipſis cadẽtib⁹ ceteros in ſue dilectionis eternita
te firmauit. Pʒ ẽt añs ꝑ Anſ. q in de caſu diaboli. ex inten
tione ꝓbat ꝙ añ caſum maloꝝ ẽt boni peccare potuerũt.
Confir°
Relinqt̃ ḡ ꝙ nullus angelus fuit creat⁹ in beatiᵗᵉ pfcã:ꝛ
cap. 5.
ita cõiter tenẽt oẽs docto. ꝛ iõ ꝙ frequẽter ſci inueniũt̃ di
cere eos in btitudie ꝛ felicitate fuiſſe creatos:ſicut Augu.
L
multiplr̃ in vtriuſq̃ʒ libri capl̃is ꝓxime allegatis ꝛ alijs lo
cis plibus:non eſt accipiẽdũ de pfcã btitudie. ſʒ de q̃dã ex
cellẽtia ꝛ nobilitate ſtat⁹:q q̃dãmõ felicitas dici ſolet:ẽm
quẽ modũ ẽt in hac vita multos mortales ↄſueuim⁹ vocã
re btõs:ꝛ p̃mus hõ in ſtatu innocẽtie btũs dict⁹ ẽ. Et ſic ex
3ᵃ ꝯ
preſſe docet intelligẽ Aug. in. 2. de ci. dei. vbi. ſ. ℭ 3ᵐ ꝯñꝭ
ꝓbo ſic. Malus angelus in primo eẽ inſtãti fuit i gr̃a. igr̃
nõ peccauit i ꝑ inſtãti. ↄñꝰ pʒ:qꝛ pctm̃ ei⁹ nõ ſecũ cõpatie
Cõtr°
bat̃ gr̃aʒ. añs ꝓbatũ ẽ i pᵒ ꝯñe. ℭ D. Ex de iuni. tri. ꝛ fi. ca.
ca° firmiter creḋ. dĩ. ꝙ diabolus q̃dẽ ꝛ alij demões a dõ q
dẽ nã creati ſũt boni ꝛ ipſi ꝑ ſe facti ſũt mali. ꝛ i ecclaſticis
dogmatib⁹ ſcribit̃. ꝙ ꝛ ipſe diabolus bon⁹ a deo creat⁹ ẽ.
cap. 54.
Jtẽ Aug. 3. de li. ar. de ipſo diċ. ꝙ ex bono ãgelo diabolus
Confir°
eſt fact⁹. Et Anſ. de caſu dia. inqt ꝙ ip̃e bonã volũtatẽ ex
cap. 3.
pulit mala ſupueniẽte:ꝛ ide ꝑ totũ vult ꝙ ip̃e accepit iuſti
M
tiã:ſicut ꝛ angelus bon⁹:ſʒ nõ pſeuerauit in illa. Ex his di
bus pʒ mãifeſte ꝙ ip̃e nõ peccauit in ꝑ inſtãti. Et ita tenẽt
ↄcorditer oẽs docto. catholici. Et Augu. xj. de ci. dei. d. ꝙ
cap. 13.
angeli hũiſſe aliquã btitᵘᵈᵉᵐ ꝛ vitã agẽ añ pctm̃ ꝓfecto cre
dẽdi ſũt:ꝛ poſtea expõit oẽs auctẽs ſcripture que pro pre
cap. 15.
4ᵃ ꝯ
opi. ſonare videntur. ℭ 4ᵐ ꝯñꝭ ꝓbo ſic. Angelus fuit i gr̃a.
igit̃ nõ imediate p⁹ pᵐ inſtãs peccauit. añs ꝓbatũ ẽ. ↄñꝰ ꝓ
bat̃:qꝛ ſi fuit i ꝑ inſtãti i gr̃a. igr̃ ꝛ p⁹ pᵐ iſtãs:cũ nõ ſit dare
vltimũ iſtãs i q̃ fuit gr̃a:ꝛ p⁹ nihil ei⁹ fuit:ſicut nec ↄuenit
i alijs reb⁹ ẽʒ põm nãlẽ creatã:q̃cq̃d ſit ẽʒ di põm abſoᵗᵘᵐ.
ℭ Ad h̃ ẽt ẽ auctas Orig. ſup Ezẽ. quã Ma. recitat i. 3. d.
pᵐi. Serpẽs inqt eſt hoſtis ꝯũ⁹ ꝟitati:nõ tñ a pnᵒ nec ſta
tim ſupra pect⁹ ꝛ vẽtrẽ ſuũ ambulauit:ſic Adã ꝛ Eua non
ſtati peccauerũt:ex q̃ auctẽ ↄcludit magr̃ ꝙ aliq̃ mora

ſʒ breuiſſima cecidit inter eius creationẽ ꝛ lapſum. ℭ Cõ
N
tra ꝯñẽ iſtã ẽ oꝑ. vni⁹ doctorꝭ q tʒ ꝙ nulla media mora fuit:
3. ꝯ. c. f.
ſuppoſito ꝙ i ꝑ iſtãti hũerit actũ li. ar. ſic ego ↄcedo ſingi⁹.
Tho. p.
Et ẽt fuit creat⁹ i gr̃a:vt iſte do. tʒ:ꝛ ego ſilr̃. rõ ei⁹ ẽ qm̃ ſe
pᵉ. q. 63.
tẽ ꝙ hũiſſet aliqḋ meritũ. igit̃ ↄſecut⁹ fuiſſet ſuã btitudieʒ
arti. 6.
pfectã:qḋ ẽ ſlm̃. ↄñꝰ ꝓ⁹:qꝛ angelus ꝑ quẽlʒ actũ meritoriũ
ↄſeqt̃ ſuã btitudinẽ:qḋ ꝓ⁹ qm̃ gr̃a pficit nãm ẽʒ moᵐ nãe.
eſt aũt ꝓpriũ nãe ãgelice ꝙ nãlẽ pfectionẽ nõ acqrat ꝑ diſ
curſum:ſʒ ſtati ꝑ nãm hẽat:ſicut ãt ex nã angel⁹ hʒ ordinẽ
ad pfectionẽ nãlẽ:ita ex merito hʒ ordinẽ ad gl̃iaʒ:ꝛ iõ ſta
tim p⁹ meritũ btitᵘᵈᵉᵐ ↄſeqt̃. ℭ Meo iudicio iſte doc. dicit
3. Tho.
incõpoſſia ꝛ dictis eiuſdẽ repugnãtia:qḋ oñdo ſic. ſi ange
vbi. ſ.
lus mal⁹ hũiſſʒ i ꝑ iſtãti aliquẽ actũ li. ar. aut hũit tẽ actuʒ
meritoriũ aut demeritoriũ. h̃ pʒ ꝑ eũ. Si meritoriũ igitur
ẽm eũ fuit btũs:qḋ tñ vitare itẽdit tãq̃ʒ ſlm̃. Si demeritoᵐ
igr̃ tũc nõ hũit gr̃am:qꝛ cũ demerito illo nõ ſtat gr̃a. nõ. n.
fuit veniale pctm̃ ſʒ mortale. ℭ D. ãgelus i aliq̃ iſtãti ꝑ pec
Confir°
cauit:vt iſte doc. hʒ ↄcedẽ:cũ ponat ꝙ ãgelus ꝓducit actũ
O
ſuũ in inſtãti:vt ibidẽ pʒ arti° pceᵗᵉ:aut igit̃ peccauit i ꝑ iſtã
ti:aut in aliq̃ alio. nõ in ꝑ:qꝛ tũc i ꝑ iſtati fuiſſet malus: qḋ
eſt erroneũ:ꝛ ip̃e ẽt negat:ꝛ ↄñam ip̃e ↄcedit in eodẽ pceᵗᵉ
arti°. igit̃ i alio iſtãti ſequẽte ꝑ peccauit. Sʒ iter q̃lʒ duo in
ſtãtia cadit tp̃s ꝛ mora. igit̃ ꝛc. ℭ Ad hãc rõnẽ ip̃e r̃ndet.
rño. T.
in alio iſtãti a ꝑ peccauit. Et ad ꝓbõnẽ aſſũptã dicit:ꝙ hʒ
ꝟitatẽ inq̃ʒᵐ tp̃s ẽ ↄtiᵐ:vt ꝓ⁹ 6° phy. ſʒ in angelis q nõ ſunt
ſubiꝭ celeſti motui:q ꝑ ꝑ tp̃s ↄtinuũ mẽſurat̃:tp̃s accipit̃ ꝑ
ip̃a ſucceſſiõe opõnũ itellꝰ vel effect⁹. pᵐ igit̃ iſtãs i ãgelis
r̃ndet pᵉ opõni mẽtis ãgelice q̃ ſe in ſeipaʒ cõuertit:ꝛ h̃ i oĩ
b⁹ bona fuit. Sʒ ab hac opõne q̃dã ad laudẽ ꝟbi ſũt ↄuer
ſi q̃dã ꝟo nõ:ſʒ in ſeipſis tumuerũt:ꝛ i iſta fuerũt diſcreti:
ꝛ iõ i ꝑ iſtãti oẽs fuerũt boni:ꝛ i 2° diſcreti. ℭ Hec r̃nſio ni
3. Tho.
hil vʒ ad ꝓpoᵐ. q̃ro. n. ſuppoſito ꝙ tũc fuit tp̃s celi ↄtiᵐ ſicꝰ
fuit poſ̃e:aut celũ fuit in eodẽ loco ꝑ cũ angelus ꝑ fuit crea
tus:ꝛ cũ ꝑ peccauit aut i alio ꝛ alio:ẽm ꝙ dicim⁹ celũ nũc
eẽ in vno loco nũc in alio. Si in eodẽ igr̃ in eodẽ iſtãti tp̃is
fuit creat⁹ ꝛ fuit malus:ꝛ fuit malus ꝛ nõ fuit malus:qḋ ẽ
ipoſ̃e. Si i alio. igr̃ tp̃s mediũ lapſum fuit. Si igit̃ mẽſurẽ
tur opõnes angelice tp̃e vel inſtãti tp̃is ↄtinui ſiue nõ:non
coexiſtũt tñ ei ſi illḋ ſit:ꝛ ꝑ ↄñs ſi tp̃s tale fuiſſet iter crea
P
tionẽ ãgeli ꝛ ei⁹ pctm̃ tp̃s aliqḋ deſuiſſet:qḋ ẽ ꝓpoſituʒ.
ℭ Cõfir° qꝛ pari rõne poſito ꝙ nũc aliquã noᵘᵃᵐ nouã hẽat
Confir°
angel⁹ mal⁹ vl̃ ẽt bon⁹ poſſet dici ꝙ imeᵈᵗ p⁹ ei⁹ creationẽ
hẽat eã ꝛ nl̃la mora vl̃ tp̃s fuerit iter ei⁹ creationẽ ꝛ noᵘᵃᵐ
hãc:qḋ nl̃s dicet. ℭ Rõ coꝝ nõ ↄcludit. uego. n. ↄñaʒ 2ᵐ ꝛ
Ad rõ
ꝓpõnẽ aſſũptã ad ꝓbõnẽ ei⁹:tunc ad ꝓbõnẽ dico ꝙ q̃cq̃d
nẽ thõe
ſit veꝝ angelus nãlẽ pfectionẽ acqrat ꝑ diſcurſum vel nõ:
btitudinẽ tñ ſupnãlẽ nõ ſil̃ acqrit cũ merito:ꝛ q̃uis gr̃a ꝑ
ficiat nãʒ ſi tñ ſeq̃ ꝙ ꝓmiũ ſupnãle nãlr̃ ↄſeq̃t̃ qḋlʒ meritũ
nec ẽt ex diſpõne diuia qḋlʒ meritũ ſe⁹ btitᵘᵈᵒ illa:ſʒ meritũ ꝑ
ſeuerãs ꝛ durãs iux̃ diſpõnẽ diue volũtatꝭ. q̃le qḋ meritũʒ
cap. 6.
nõ fuit i ãgel̃ malis:fuit ãt i bõis. Et h̃ ẽrõ Anſ. ꝺ cãu dia.
q̃re iſti ↄſecuti ſũt btitudinẽ pfectã:nõ ãt illi:ſʒ dãnationeʒ
ꝑpetuã. ℭ Ad rõnẽ. q. priᵐᵐ r̃ndeo añs negãdo. ℭ Ad pᵐ
Q
ꝓbõnẽ r̃nſum ẽ in ꝑcedẽti arti. ℭ Ad ſcḋaʒ dico ꝙ quãdo
Ad rõ
ipſe peccauit potuit nõ peccare. Et ad illḋ qḋ dĩ. oẽ quod
nẽ ꝑnci.
eſt qñ eſt ꝛc. dõm pʒ:ſicut alij dicũt ꝛ hñ ꝙ non vʒ ꝓbatio
qḋ.
qm̃ per idem ꝓbaret̃ ꝙ deus nulluʒ ab eterno ꝑdeſtinatũ
potuit ab eterno nõ ꝑdeſtinare:qḋ eſt erroneũ. quid autẽ
dõm ſit ad ꝓbationẽ illã:ꝛ in quo ſenſu hẽat veritatẽ nec
ĩpediat ꝓpoſitũ noſtruʒ. pʒ ex ꝑdictis in di. 38. ꝑ. q. pᵃ.

ℭ Diſtinctionis ſexte. Queſtio Prima.

Quia magiſter in. 6. qõ. loquit̃ de locali caſu angelorum malorum a celo empyreo in hũc aerẽ caliginoſum ꝛ de quotidiano deſcẽſu in infernũ: quo ducunt aĩas cruciandas:idcirco de motu locali tam bonorum q̃ʒ malorum angelorum communiter

aliqua sunt querenda. Quero igitur primo. Utrum angelus possit moueri localr a seipso ꝛ arguitur ꝙ nó. ꝓ sic. angelus nó põt localr moueri. igit non põt moueri localr a seipso. ꝯña pz. Añs ꝓbat auctte Augu. 8. sup Gen. de puis vbi ait. ꝙ corpalis creatura mouet ꝑ tp̄s ꝛ locum: spualis ꝟo ꝑ tp̄a ꝛ nó ꝑ locū. Creator aūt ipse nꝫ ꝑ tp̄s neqꝫ ꝑ locū ꝓbat et rōne: q2 oē qd̄ mouet localr acqrit ꝯtinue aliud ꝛ aliud vbi: vñ motū localē ph̄s vocat motū in vbi: ꝛ ad p̄ntiā ipsius dicit ptiere. 5° phy. Sꝫ angelus nó põt acqrere aliud vbi: cū nó sit vbicabilis: sicut nec loco circūscriptibilis. vbi aūt ē circūscriptio corporis a circūscriptione loci ꝓcedēs: vt dic auctor. 6. ꝓn°. ¶ Cōfirmat ex intētiōe eiusdē ibidē. ꝓbat. n. ꝙ aīa nó bꝫ vbi: eo qd̄ ñ iplet locū nec circūscribit eoꝛ adē aūt rō est de angelo: vt pz. ¶ 2° sic. si angelus posset a seipso moueri localr: vel a seipso ꝑ se vel ꝑ accñs. non per se: q2 nulla res põt seipsam ꝑ se ꝓ mouere: vt 7° phy. ꝓbat ex intētione ph̄s: nec ꝑ accñs: q2 tūc moueret ad motū alicuius moti ab eo per se: illud aūt nó vꝫ posse esse nisi corp⁹. Aut igit corp⁹ nālr vnitū angelo: ꝛ h̄ nó: q2 bꝫ cōez opi. scōꝝ ꝛ doctoꝝ: ágeli sūt nālr icorporei. Aut corp⁹ volūtarie ad tp̄s assūptū: qd̄ et dici nó põt: q2 talē assumptionem oporteret ꝯuenire motū localē ipsius angeli ad corpus sumēdū. ꝛ ꝑsertim si ꝑesset in loco vbi nó ē corp⁹ assūptibile. v. g. in celo empyreo: ꝛ tunc remanet eadē qō: vtꝝ in illo motu ꝯueniente moueat per se vel ꝑ accñs.

Ad oppositū

argr sic. aliq̄ corpa mouentur vel cōuenit moueri a seipsis localr. ergo angelus põt ꝛc. ꝯña pz ꝑ locū a miori. añs ꝓbat d̄ corporib⁹ simplicib⁹ grauib⁹ ꝛ leuib⁹. nā talia nālr mouent ad sua loca. ꝛ si nālr. igit a ꝓn° intrinseco. pz ꝑ diffinitionē nāe. 2. phy. ꝛ ꝑ dñiam nālis ꝛ violēti. 3. ethicoꝝ.

In ista. q.

duo iplicātur. vnū est vtrū angelus possit localr moueri. aliud vtrū a seipso. Et qꝫtū ad vtrūqꝫ ex argumētis et aliqd iplicat. nā circa ꝓm̄ implicat vtrū vbi sit aliq̄ res extrīs foꝛalr i locato: sꝫ quā moueatur illud qd̄ localr mouet. Circa 2m ꝟo iplicat vtrū corpa simplicia a seipsis moueātur: ꝛ h̄ et duo iplicita satis cōferūt ad declarationē ꝑncipalr q̄stoꝝ. Erūt ergo in hac. q. q̄tuor articuli. nā ꝓ videbitur vtꝝ angelus possit localiter moueri. 2° vtrū ipe vł aliqd aliud dū mouet acqrat aliquā rē in seipso formalr q̄ dicat vbi: ꝛ q̄ res ē vbi angeli vel alterius rei. 3° vtꝝ corpa simplicia moueāt localr a seipsis. 4° vtrū angelus possit localr a seipso moueri.

Quantū

ad ꝓm̄ dicunt cōiter doc. ꝙ sic. ꝛ h̄ ꝑꝑ dicta scripture ꝛ scōꝝ. legit. n. Luc. ꝓ. Q missus est Gabriel angelus a deo i ciuitatē galilee ꝛc. ꝛ seqt ꝙ angelus igressus ad ꝟginē. i. ad locū vbi erat ꝟgo. dixit Aue gr̄a ple. ꝛc. Itē actuum. 12. scribit. ꝙ angelus missus est ad Petrū in carcerē: ꝛ ꝙ Petrus eductus inde seq̄bat angelū: ꝛ ꝙ tādē angelus discessit ab eo: ꝛ in multis alijs locis scripture tam noui q̄ꝫ veteris testamenti habetur ꝙ angeli missi sunt ꝛ iuerūt de loco ad locū. Item Isa. 6. ait ꝓph̄a. Uolauit ad me vnus de seraphin. Sup q̄ ꝟbo dicit Amb. in lib. de spū scō. ꝛ allegat a Mag. in ꝓ lib. di. 37. Et spūs q̄dā scūs missus di: sꝫ seraphin ad vnū. Spūs scūs ad oēs. Seraphin mittit in ministerio. Spūs scūs opat mysteriū. seraphin de loco ad locū trāsit. nó. n. cōplet oia: sed ipse replet a spiritu. Ecce ꝙ expresse dicit: ꝙ seraph de loco trāsit ad locū. igit mouet localr. Itē Dam. lib. ꝓ. angelus iquit q2 velocitate nāe: ꝛ q2 parate. s. cito ptrāsit opat in diuersis locis: ꝛ ante ꝓmiserat ꝙ angelus nó põt ꝟm idē. s. tēp⁹ in diuersis locis opari. Uult igit ꝙ velociter de loco ad locū mouet. Itē lib. 2° dicit: ꝙ angeli cū sunt in celo non sunt in terra: ꝛ cū ad terrā a deo mittūt non remanent in celo. igitur tunc vere localiter mouentur. Hoc idem pz per magistrum in littera: qui dicit ꝙ demones ceciderunt de celo: ꝛ ꝙ deducunt quotidie animas in infernum.

Quantum

ad 2m arti° pono ꝯnes duas. ꝓ° ē. ꝙ nec angelus nec aliq̄ alia res: dū mouet acqrit aliquā talē rē de gñe ꝑmanētiū a se distictā in loco sibi formalr iherētē: q̄lē multi opināt ꝛ vbi appellāt. 2° ꝙ vbi nó est res alia a loco ꝛ a locato distincta. ¶ Primā ꝯnē ꝓbo sic. ꝛ vt clarior fiat ꝓbatio ꝓbo eā de corpe ꝙ localiter mouet: de q̄ magis videret et ꝟm opinātes talia: ꝙ talē rē deberet acqrere: ꝛ arguo sic. Si corp⁹ localr motū inq̄ꝫtū sic mouet acqrit nouū vbi: intelligēdo ꝑ vbi aliquā rē illi formalr inherētē: siue sit absoluta: siue respectus ei⁹ ad locatū vel alia aliq̄: vt diuersimode aliq putāt. igit ꝑdit et aliqd̄ vbi: ita ꝙ ab aliq̄ vbi mouet ad aliud vbi: sicut ab vno loco ad aliū: ꝛ ita ꝯcedūt q talia ponunt. Si sic vel mouet de vno vbi ad aliō in tpe vel in instāti. neutro mō. ḡ ꝛc. Q aūt nó in tpe ꝓbo: q2 si sic. igit ꝑtibilr ꝛ successiue. i. prius ꝟm vnā ptē ꝛ posterius ꝟm aliā ptē q̄ꝫ ꝟm totū. vel igit ꝟꝫ ptes mobilis vel ꝟm ptes ipsi⁹ vbi: ꝛ h̄ vł ꝟm ptes dimēsionales seu q̄s bꝫ ꝟꝫ extēsionē mobilis: vel ꝟꝫ ptes eētiales intrinsecas ꝟm intensiones quēadmodū ponit forma que intēdit hic ptes tales nó situ distātes. Si dicat ꝓm̄. s. ꝙ mobile prius ꝟm vnā ptē sui mouet ab vbi qd̄ bꝫ q̄ꝫ ꝟꝫ aliā: ꝛ q̄ꝫ ꝟm totū. Quero tūc de alia pte mobilis ipsi⁹: aut. n. bꝫ suū adhuc vbi totū vel ptē quā ꝓus habuerat: ꝛ tunc seqt ꝙ ipsa q̄escit alia pte mota actualr: qd̄ est ipoīe: supposito ipꝫ eē cōtinuū totū ꝑfecta ꝯtinuitate: aut bꝫ aliquā ptē vbi ꝓmi: nó tñ illā quā ꝓus hēbat: qd̄ nó põt eē nisi hñdo aliq̄ quā ꝓus hēbat alia ps mobilis. ꝛ tūc sequit ꝙ illa ps vbi quā bꝫ migrauit de subo in subm: qd̄ est impoīe nālr. Si ꝟo det 2m. vꝫ ꝙ mobile iō ꝑtibilr mouet ab vbi: q2 ꝓus ab vna pte dimēsionali ipsi⁹ vbi q̄ꝫ ab alia: tūc q̄ro de alia pte vbi an q̄ pte mobilis remanet subiectiue ꝑ tp̄s illō in q̄ ab alia mouet mobile vel si q̄dē in ea in q̄ ꝓ erat: ꝛ ꝑ ꝯñs illa pars mobilis q̄escit ꝛ pte vna q̄escēte mouet totū: qd̄ nó conuenit nālr vel in alia pte mobilis: ꝛ tūc seqt ꝙ de subo in sublectum trāsierit. Si dicatur 3m. puta ꝙ totum ipm mobile sil ꝓ⁹ mouet ab vna pte eētiali ipsi⁹ vbi q̄ꝫ ab alia. Cōtra ꝓ: q2 vbi ꝟm ipos tales ptes nó bꝫ: aliogn susciperet magis ꝛ min⁹ cui⁹ oppo° dicit auctor sex ꝓn°. ¶ H. Hoc pz eē ꝟm rōne. nā nūq̄ꝫ corpus aliqd̄ dr eē magis i vno eodēqꝫ ꝓ loco toto q̄ꝫ fuit: nec minus vno tpe q̄ꝫ alio. 2° q2 ꝟm h̄ sequeretur ꝙ q̄lꝫ ps mobilis bꝫ aliquā eādē ptē ꝓmi vbi quam hūit ꝓus: lꝫ nó oēm hēat: nec vbi ita intēsū: ꝛ ꝑ ꝯñs adhuc est i eod̄ loco i q̄ ꝓus: nó. n. mutat vbi: nisi mutando locū et ꝟꝫ opi. illā: ꝛ ex h̄ seqt ꝙ q̄lꝫ ps q̄escit. Eodē mō põt argui ꝙ nó acqrit nouū vbi ꝑtibilr: q2 vel h̄ eēt ꝟm ꝑtibilitatē mobilis: ita ꝙ vna ps eius ꝓus acqreret nouū vbi q̄ꝫ alia: ꝛ tūc seqt ꝙ vna mouet alia nó mota: vel ꝟm ꝑtibilitatē vbi ꝓcise: ita ꝙ totū mo° sil ꝓus acqrit vna ptē eētialē vbi noui q̄ꝫ aliā: q2 de pte dimēsionali nó põt accipi: ꝛ tūc aut sil cū 2° pte vbi remanet ꝓ°: aut nó: si sic igit ꝑ tp̄s bꝫ eandem ptē vbi: ꝛ ꝑ ꝯñs totū ē in eodē loco ꝓ in q̄ ꝓus fuit. igit dū mouet q̄escit. si nó. igit i q̄lꝫ istāti bꝫ nouū vbi: ꝛ ꝑdit aliud: ꝛ ꝑ ꝯñs nó ꝑtibilr ꝛ successiue mouet ab vbi in vbi: cuius oppm̄ dabat. Relinqt igr ꝙ mo° localr motum nó mouet in tpe seu ꝑtibilr ꝛ successiue de vbi vno in aliud. Q aūt nec in instanti ꝓbo: ꝛ exēpli gr̄a sit p. aliqd̄ corp⁹ q̄escēs in aliquo loco determiato ꝛ hñs. vbi qd̄ sit a. ꝛ icipiat p. moueri ꝯtinue. si ḡ in aliq instanti p. mouet ab a. sit illud instās b. tūc sic. aut p. in instāti b. est in eodē loco ꝓ ipm ꝛ oēs ptes eius in quo erat tpe q̄etis aut nó. si sic. igit bꝫ idē vbi a. in instāti b. ꝛ ꝑ ꝯñs sil est mutatū ab a. ꝛ nó est mutatū a. Si nó. igit est mutatū ad aliqd noui loci vel magnitudinis: aut ḡ ad aliqd diuisibile: aut aliqd indiuisibile ꝓcise. nó ꝓm̄: q2 in motu ꝯtinuo cuiuslibet ptis diuisibilis prius acqrit ps: ꝛ nulla tota sil acqrit: vt pz ex 6° phy. nec indiuisibile: q2 tūc seqtur ꝙ in motu locali ꝯtinuo sit dare ꝓmū magnitudis ad qd̄ mobile est mutatū. ꝛ iuxta ꝯsuetū mo-

[I] dū loquēdi est dare p̄ᵐ mutatū eē: qȯ nullū moueri vel mutatū esse p̄cessit: q̄ reprobata sunt .6ᵉ phy. [T.c.50 51. ꝛ .54 ꝛ alibi] Scd̄m h̄ ēt tollit̄ ois motus cōtinuus. nā opꝫ dicē ꝙ semp mobile est totuꝫ in termino a quo: vel totū in termino ad quē. ℭ 2ᵒ sic. po/ [Confir.] nat̄ ꝙ p. moueat̄ ꝯtinue: ꝛ sit a. vnū vbi a q̄ mouet̄ seu qȯ perdit in instāti b. ꝛ sic sic. aut p. acqrit in instanti aliqȯ vbi aut nō: si non. igit̄ nec i b. instanti pdit a. vbi simul. n. i motu locali mobile perdit terminum a quo: ꝛ acqrit terminū ad quem. Si ṽo in instāti b. acqrit aliquod vbi nouū sit illud c. ꝛ tūc ēt q̄ro vtrū p. perdit c. in instanti b. aut in alio. Si in alio. igit̄ p. bꝫ vbi c. p tp̄s. ꝛ p ꝯn̄s vel illo tp̄e sil̄ mouet̄ ꝛ qescit: vel mouet̄ ꝛ nullā talē rē pdit. ac p hoc nec ēt acqrit: qȯ est ꝓpositū. Si ṽo in instāti b. ḡ in eodē instanti perdit ꝛ acqrit vbi c. ꝛ simul est mutatū ab ipso c. ꝛ ad ipꝫ ꝛ vlterius sequit̄ ꝙ in illo instanti bꝫ c. ꝛ nō bꝫ c. qȯ ē ipossibile. [T.c.40] ꝯn̄a pꝫ p illam ꝯnem demonstratā in 6ᵒ phy. oē qȯ [K] mutatū est qn̄ p̄ mutatū est: ē in eo ad quod mutatū ē: ꝛ silr̄ verꝫ ē ꝙ nullū qȯ mutatū est qn̄ p̄ mutatum est: est in eo a [Confir.] quo mutatū est. ℭ D. In eodē istāti p̄ p. est mutatū ad vbi c. ꝛ ipm c. est p̄ genitū: ꝛ eodem instanti est p. p̄ motū a c. ꝛ ipm c. est p̄mo corruptū. igit̄ si eodē instāti p. ē motū a c. ꝛ [Confir.] ad c. eodē istāti c. est genitū ꝛ corruptū: ꝛ est ꝛ nō ē. ℭ D. Scd̄m h̄ gnō ꝛ corruptio eiusdē rei numero demrate sine medio sibi succedūt ꝛ cōtinuant̄: qȯ phs reputat ipossibile. 8ᵒ [T.c.63.] phy. ꝛ silr̄ Cōmen. ℭ D. Si in instanti b. pdit vbi c. igit̄ vt [Confir.] p̄us in eodē instāti acqrit aliud vbi. puta. d. ꝛ vltra arguēdo vt p̄us seqt̄ ꝙ multa: imo ois vbi acqrit in instanti b. ꝛ p ꝯn̄s totus mot⁹ cōtinuus ipsi⁹ b. fit in vnico instāti: qȯ ē [3ᵐ] ipossibile. 3ᵒ si a quolibet vbi p. mouet̄ vel mutat̄. non curo p nunc in instanti ꝛ ad qȯlibet mutat̄ in instanti. sequit̄ ꝙ totus motus ꝯtinu⁹ ipsius p. cōponat̄ ex mutatis eē p̄cise ꝛ tp̄s mēsurās illum ex instātib⁹. iuxta cōem modum loq̄ndi. ꝯn̄s iprobatū ē. 6ᵒ phy. ꝯn̄aꝫ ꝓbaſicut in p̄ di. 17. q. 4. [a.t.c.p. J.2ᵐ principale] arti. 1. ꝛ ē 4ᵃ rō ꝯ opi. q̄ ibi reprobat̄. ℭ 2ᵒ rō ad ꝯnē ē ista. [Confir.] Celū p̄ᵐ bꝫ phꝫ ṽe mouet̄ localr̄ ꝛ tn̄ nullū vbi acqrit: cū ipm nō circūscribat̄ neqꝫ cōtineat̄ a loco: ꝛ p ꝯn̄s bꝫ viā illā nō hēat in se aliqȯ vbi. ℭ Et cōfirmat̄ p auctorē sex p̄ncipiorum q expresse dicit vltimā sperā nō hr̄e vbi: eo ꝙ nihil [L] cōtineat ipam. igit̄ nō oē qȯ localr̄ mouet̄ talē rē in se acquirit. Ex quo vlteri⁹ īfero ꝙ cū in nullo alio moto expiamur rē talē acqrit: nec auctas aliqua digna h̄ dicat: irrōabilr̄ i [3ᵐ] aliquo alio fingit̄ talis res. 3ᵒ si qȯlibet mobile continue motū ꝛc̄. sequeret̄ ꝙ localr̄ motū simł̄ moueret̄ duob⁹ motibus distinctis: ꝛ eēt dare. 5. genus motuū p̄ter illā q̄tuor [T.c.7.] q̄ posuit phs in 5ᵒ phy. ꝛ q̄ cōiter ponunt̄. ꝯn̄a ista pꝫ. Nā qȯ mouet̄ localr̄ de loco ad locū acqrit pribilr̄ locū ꝛ mouet̄ s̄m locum. si ḡ sil̄ acqrit ꝯtinue vbi mouet̄ ēt s̄m vbi ꝛ sic duob⁹ motibus distinctis: qȯ erat p̄ᵐ inferēdū. Rursus s̄m istos. motus ad vbi ptiet ad p̄dicamentū vbi. mot⁹ aūt ad locū: cū loc⁹ p istos nō sit vbi. nō ptinebit ad idē p̄dicamentū: ꝛ ꝯstat ꝙ nō ad predicamētū subē vel q̄litatis: nec ēt q̄ntitatis: cuꝫ nō sit augmētū nec decremētū nec mobile mutet̄ s̄m ꝓpriā q̄ntitatē. igit̄ opꝫ dare. 5. p̄dicamentum in [M] quo mot⁹ ille ponit̄. Et certe difficile. ne dicā ipossibile. erit re [4ᵐ] perire saluato cōi nūo p̄dicamentoꝝ. ℭ 4ᵒ si sic. igit̄ possibile est aliqd eodē tp̄e p̄ moueri ꝯtinue s̄m vbi alicui⁹ loci: ꝛ quiescere s̄m locū illū: ꝛ ecōtra qescere s̄m vbi ꝛ moueri s̄m locū. h̄ aūt falsum est. nā qescere bꝫ vbi nō est aliud q̄ꝫ ipm ꝛ oēs ptes eius eē in eodē loco quo p̄us. si ḡ aliqd qesceret s̄m vbi qesceret bꝫ locū: ꝛ eꝯ. ꝯn̄a declarat̄: q2 bꝫ ipsos vbi est res distincta eēntialr̄ ac ēt subo ꝛ situ ab ipso loco nec aliquā cāliatē bꝫ alterꝝ sup reliquū: quā deus nō possit plene supplere. pōt ḡ deus locatū transferre pribilr̄ de suo loco ꝯseruādo totalr̄ vbi i ipso locato: ꝛ eꝯ poterit in locato inouare ꝯtine vbi: ꝛ ipꝫ in eodē loco adeq̄to ꝛ p̄ retinere. ℭ 2ᵒ ꝯ ꝓbari pōt ex eodem: qm̄ si vbi sit talis res [2ᵒ ꝯ] posse erit per potētiā dei idē locatū esse i loco eodē in quo

p̄us: ꝛ nō eē vbi p̄ius: ꝛ eꝯ esse vbi p̄us ꝛ nō in eo loco i q̄ [N] p̄us: que nō sunt intelligibilia. ℭ D. Si vbi est talis res an [2ᵐ] nihilet deus vbi: qȯ bꝫ sor. exn̄s in loco isto demrato. ṽ. g. a. ꝛ nullā mutationeꝫ aliā faciat in sor. aut in nulla alia re: qȯ est bn̄ posse sue oīpotentie: quo facto quero vtrum sor. sit in a. vel nō. si nō. igit̄ sor. est mutatus s̄m aliā mutatiōeꝫ q2 p̄us fuit in a. qȯ est ꝯ positū. si sic. igit̄ ad h̄ ꝙ sor. sit in a. non requirit̄ aliqua alia talis res: ꝛ cū nulla expiētia de illa hēat̄: nec dei reuelatio: nec ratio alia p̄p quā deberet poni seqt̄ ꝙ irrōnabilr̄ ꝛ inutilr̄ ponit̄. ℭ D. Si est talis res [3] aut est res aliq̄ absoluta: aut respect⁹ s̄m ponētes respect⁹ nō absoluta. nō. n. subā nec q̄litas nec q̄ntitas sicut pꝫ: nec respect⁹: q2 vt vꝫ nō eēt nisi vel respectus locati ad locū: vł̄ eꝯ loci ad locatū. vel tā hic q̄ꝫ ille. 2ᵐ nō pōt dici neqꝫ 3ᵐ bꝫ viā illam: alioquin locus hr̄et vbi: ꝛ posset cōueniēter q̄ri [O] vbi ē iste loc⁹: ꝛ vltra ēt loci eēt loc⁹: qȯ ipsi nō cōcederēt. Nec p̄ᵐ pōt dici s̄m viā suā: qȯ tn̄ ipsi dicūt. ꝓbo: q2 Respectus loci ad locatū ē de gn̄e relōnis. igit̄ ꝛ respect⁹ locati ad locū. pꝫ an̄s. nō. n. ad aliud p̄ntum: vt vꝫ bꝫ doctrinā eoꝝ reduci pōt. ꝯn̄a ꝓbat̄: vt dic̄ Aug. 7. de tri. ꝛ phs ēt in p̄dicamētis. ois relatiua dn̄r ad ꝯuertētiā: ꝛ p ꝯn̄s s̄m viā illo [cap. p.] rū hn̄t respect⁹ mutuos: oēs aūt mutui respect⁹ ptinēt ad idē p̄ntum. Igitur si vnus est de p̄nto relōnis ꝛ alter. Sed s̄m istos. vbi nō est res predicamēti relōnis. igit̄ vbi nō est talis res a locato ꝛ loco distincta. ℭ D. Ois qȯ facta p interrogatiua ptinētia ad p̄dicamētum vbi querit de loco: ꝛ ois [4ᵐ] rn̄sio data p p̄dicabilia dicti p̄dicamenti ad hꝰ. q. rn̄det de loco. igit̄ vbi est locus: ꝛ eꝯ. ꝯn̄a pꝫ: ꝛ an̄s ꝓbat̄ q̄ ad p̄ᵐ partē. nā iste interrogatiōes equalēt in sign̄ando. vbi ē sor. ꝛ in q̄ loco ē sor. ꝛ iste silr̄. q̄ iuit sor. vel vn̄ venit. ꝛ ad quē locū iuit vel a quo loco venit: nec aliud qs p vnaꝫ intelligit q̄ꝫ p aliā vt puto quelꝫ ꝯfiteri: q̄ ēt ad ptē 2ᵐ pꝫ. Nā idē penit⁹ rn̄det q dicit. est hic. ꝛ q dicit. est in isto loco: ꝛ q dicit illuc iuit vel illinc venit: ꝛ q dicit ad illū locū iuit: vł̄ ab illo loco venit. ℭ Cōfirmat̄. si qs interrogat de sor. vbi ē. ꝛ rn̄deat̄ ē i ecclīa vel in scholis ꝯueniēter rn̄deret̄ ꝛ bn̄ si ṽe ibi sit. igr̄ [Confir.] in ecclīa ꝛ in scholis sūt termini ptinētes ad p̄ntū vbi: alioqn nō ꝯueniēter sic rn̄derēt: igit̄ eiusdē ē interrogatiuū h̄ ad [Q] herbiū vbi: qȯ ista sign̄ant: sign̄ant aūt loca ipa extrinseca ꝛ nō aliquā rē forālr̄ loco iherētem. ḡ nec vbi de re aliq̄ tali interrogat: ꝛ p ꝯn̄s nec aliq̄ res talis ē vbi. Hoc pꝫ ēt auctē Cō. 5. meta. vbi dic̄. ꝙ bꝫ qȯ dꝫ loc⁹ bꝫ locatū ē p̄ntū [Cō. 28.] vbi. Itē 4ᵒ phy. pluries dicit locū corpis locati eē vbi ei⁹: [Cō. 34.] vn̄ ait. ꝙ phs itēdit distinguere inter locatū eē i corpe qȯ est vbi ei⁹: ꝛ inter ptē eē in toto: ꝛ eadē ṽba repetit i eodē ꝯᵐ igit̄ s̄m eū corp⁹ in q̄ ē locatū est vbi ei⁹. Ista ēt intētio est Boe. in lib. de tri. vbi ait. vbi vel de hoīe vel de deo p̄dicari pōt. de hoīe vt i foro. de deo vt vbiqꝫ. Sꝫ ita vt nō. q. sit ipa res illud qȯ p̄dicat̄ de q̄ dꝫ. Nō. n. hō ita dꝫ eē i foro: quēadmodū eē alb⁹ vł̄ lōg⁹: nec q̄si circūfusus ꝛ determinat⁹ ꝓprietate aliq̄ q̄ sign̄ari bꝫ se possit: sꝫ tn̄ ꝙ sit aliis iforatū reb⁹. p hāc ꝓpe p̄dicationē ōn̄ditur. Que ṽba sic exponit Cōme. vbi. i. loc⁹: pōt qdē p̄dicari ꝛc̄. ꝛ sequit̄. Sꝫ ita dicitur. hō eē i foro vel de⁹ vbiqꝫ: vt q̄uis in p̄dicādo ea dicat̄ [P] est. nō tn̄ ita dꝫ. q. ipsa res de q̄ dꝫ sit id. i. hēat eē eo qȯ p̄dicat̄. Et infra. Sic igit̄ p hoc ꝙ dꝫ hō esse in foro nequaq̄ꝫ homini inherens: qua ipse vere sit ꝓprietas grāmaticoꝝ vel dialecticoꝝ ꝓpria significatione notat̄: sed per hanc p̄dicationem hoc tn̄ ꝯn̄s ōn̄ditur. s. ꝙ illud circunfusum ꝛ determinatū per esse in foro dicit̄ rebus aliis q̄ꝫ sit circūfusio ꝛ determinatio vere sit informatum: ꝛ hoc quidē sensu locus de hoīe predicat̄. Hec Cōme. ℭ Ex his euidenter apparet s̄m intentionem Boetij ꝙ/vbi/significat locum ꝛ ꝙ per propriam predicationem illius predicati nulla ꝓprietas vel res subiecto inherens denotatur: sed tantū extrinseca que est locus. Si autem aliquis calūniet̄ ex h̄ ꝙ ait informatū aliis rebus: ꝛ velit ex hoc inferre ꝙ p huius

pdicationē importet aliqd qđ proprie loquēdo informet locatū ⁊ inhereat illi: attendat qđ subdit infra boetius. ait eni᷑ similr de/actione/habitu/vbi. ⁊ qñ. Omnis hec pdicatio exteriorib⁹ dat. Diacq; hec qđdāmō referūt ad aliud. Cōmenta. Hec oia. i. habitus ⁊ actiones de quibus nūc loquimur ⁊ loca ⁊ tempora de quibus, prediximus: quodā modo referuntur ad aliud. i. alijs q̃ his quibus subsistēs est aliqd. ⁊ infra. Sic igit pdicatio alia est q̃ vere inherens inherere pdicat. alia que q̃uis forma inherētiū fiat: tñ itā exteriorib⁹ datur vt ea nihil alicui inherere intelligat. hec ipse. Ubi pz q̄ nō pdicat p talē pdicationē alia fora inherens subiecto: sed res extrinseca tñ. ℭ Cōtra ista pmo pōt argui: q̄ sequi videt q̄/vbi/sit spēs predicamēti quantitatis. ⁊ p ɔñs nō sint. 10. predicamēta. ɔña, pz: q̄ quātitatis spēs est locus: sm phz in pdicamētis. ℭ Scđo auctor sex pncipiorū dicit q̄/vbi/est circunscriptio corpis a loci circūscriptiōe pcedēs. ɔstat aūt q̄ loc⁹ nō est circūscriptio corporis procedens a loci circunscriptiōe loci. al's a loco esset locus in infinitū. ℭ 3. Ipse subdit. Nō aūt in eodez est loc⁹ ⁊ vbi: sz locus quidē est in eo qđ capit. vbi/vō in eo quod circūscribit ⁊ cōplectit. Ex quib⁹ pz q̄ non solum essentialiter: sed ēt subiecto distinguunt locus ⁊ vbi. ℭ Ad pmuz pmo nego ɔñtiam. Nec pbatio valz: q̄ nō sequit. locus ē spēs quātitatis. vbi/est loc⁹. ḡ/vbi/est species quātitatis: sicut non sequit. disciplina est spēs relōnis seu predicamēti ad aliqd. grāmatica est disciplina. ḡ grāmatica est spēs relōnis. Nā sz phz in pdicamētis. c. de qualitate. ⁊ philr in 5° meta. c. de ad aliqd. añs est verū. ⁊ ɔñs falsum. vñ in tali ɔña peccat per equocationē ex varia suppositione medij. Scđo dico q̄ esto: q̄ loc⁹ sit q̃titas. nō tñ loc⁹ est spēs quātitatis: qualr̃cūq; supponat iste terminus locus: sed dico q̄ est passio q̃titatis: ⁊ tē suppōit mālr. vel simpliciter. Et ita expresse dicit Cōmenta. 5° meta. c. de quanto. vbi etiaz dicit q̄ phs in pdicamentis enumerando illas species: locutus est sm famositatem tñ. Quāuis igitur eadē res sit locus ⁊ q̃titas seu superficies. nō tñ sm eādē rōnē dicit superficies ⁊ locus: sed inq̃tuz est diuisibilis ad duo seu sm duas dimēsiōes: dicit supficies. inquātū vō est id in q̄ aliđ est tali mō essendi in. dz locus. ⁊ iō nō obstāte idētitate rei significate. pdicabilia tñ illa pter talē diuersitatez conceptuū ad diuersa predicamēta p se reducunt. Ea vō magis pprie ad tale pdicamentum ptinent p q̄ conueniēter respōdet ad interrogationē factā per vbi. vt ad interrogationez loci: siue illa sint aduerbia siue ppositiōes cum casualib⁹: vel obliqui nominū localium: ⁊ silia. ℭ Ad scđm dicēduz q̄ ille auctor multū iproꝑe ⁊ figuralr loquit in illo libello: pter qđ multi accipientes verba eius ad proprietatē falluntur in ipsis. Dōm ergo q̄ non intendit dicere q̄/vbi/sit aliqua res distincta a loco ⁊ locato existēs in eo quē vocet circūscriptionē: sicut nec per circūscriptionē loci q̄ dicit circunscriptionem corporis pcedere intelligit aliquā rē a loco distinctā: qua circūscribat loc⁹ vel circūscribat. nō enim potest fingi que res sit illa. Sed per illa verba vult solum dare intelligere que sit ppria rō predicamētalis ipsi⁹. vbi ⁊ quid importat per tales predicationes. sor. est i foro vel i scholis: ⁊ similes que formantur ex predicatis pertinentibus ad predicamētum. vbi: ⁊ vult dicere q̄ nō aliud iportat q̃ q̄ illud cōtinet ⁊ circūscribit loco illo: ita q̄ sm ipz idem est esse alicubi vel in aliquo loco: quod est illo circūscribi ⁊ cōtineri: ⁊ hoc satis manifestat ex eo qđ imediate addit. Est ergo in loco qcqd a loco circūscribit ⁊ complectit. ℭ Ad aliud dōz: q̄ accipit esse in. nō pro inherētia: sz p predicationē ⁊ actū exercitū p signato: ⁊ ē sensus. q̄ nō de eodē dicitur seu predicatur locus ⁊ vbi. i. pdicabilia de pdicamento: vbi. nam locus dicit de cōtinente: sed talia pdicabilia de contento. vnde nō dicit. forum est in foro i sed bñ dī. sor. est in foro. ⁊ ratio est que iam dicta est: q̄ esse in foro est cōtineri a foro: ⁊ forū nō cōtinet a foro. sor. aūt continetur a foro. ⁊ ideo bene dicitur esse in foro. In foro autem est predicabile predicamenti. vbi. Econtra bene dicit q̄ cōtinens est locus: ⁊ nō bene dicit q̄ sor. vel aliud quid contentū a loco est locus: ⁊ hec est intentio eius. Utruz tamen verum sit q̄ de eo tñ pdicet/vbi/seu predicabilia dei predicamenti qđ loco circumscribitur ⁊ complectitur: ⁊ q̄ illa sit ratio vbi vel loci non curo pro nunc. nā mihi ⁊ alijs est communis ista difficultas.

Quantum ad articulum tertiū. vtrū videlz corpa simplicia moueant localr a seipsis: ⁊ intelligo de motu non quidez violento: neq; etiam de mixto qualiter mouetur graue deorsum cum ab aliquo sic propellitur vt velocius descendat q̃ descenderet nullo ipsum propellente: sed de motu naturali mero ⁊ simplici: q̄ de h maior est questio. ℭ Ad excludendum quosdam modos dicendi tam veteres q̃ modernos. pono ɔ̃nes aliq̃s. Pma est q̄ talia corpa nō mouent immediate a celo. Hāc pono ad excludendū quādā antiquā opinionē que posuit q̄ motus celi erat causa descēsus terre ad mediū: ⁊ fuisse dicitur Emped. 2. ce. sicut dīa Pho ⁊ Cōmenta. Cui etiā nonnulli moderni concordant qui volentes cōcedere hꝫ corpa a se ipsis moueri nec alium motorē valētes assignare reducūt hꝫ motus in corpus celeste tanq̃ in actū pm ⁊ immediatum motus illorū: q̃uis si isti dicant q̄ mouentur nālr: illi vero dicerēt q̄ violēte. ℭ Hāc ɔ̃nem pbo sic. si hꝫ corpora mouerent a celo imediate: sequeret q̄ quāto graue eēt magis elongatū a celo: tanto tardius descenderet. ɔñs est falsum: vt percipit sensu. Uelocius enim videm⁹ ipm moueri in fine motus q̃ in pncipio. ɔña pz. q̄ quanto magis motū distat a motore: ceteris paribus: minus pōt motor super illud: ⁊ per cōsequens tardius mouet si mouet. h ēt pz ad sensum in oib⁹ alijs motibus siue localib⁹ siue alijs. ℭ 2° sic. si ita esset sequeret q̄ non veloci⁹ descenderet graue maius q̃ graue minus eiusdē rōnis ⁊ similium dispositionū oium preter magnitudinē ⁊ paruitatē. ɔñs ēt pz falsum ad sensum. ɔña probatur: q̄ vbi mobilia se hñt mere passiue sicut supponit in proposito ⁊ cetera sunt paria. nū q̃ maius citius trāsmutat ab eodē agente nāli q̃ minus. patet in motibus localibus violentis. pz etiaz in alterationibus. Nam stante vniformi dispositione passi: nō citius alteratur ab eodē agente mai⁹ passum q̃ min⁹: ēt si eēt summa dispositio absq; alia vlla ɔ̃rietatis resistentia. ℭ Has duas rōnes ponit phs p ce. ⁊ Cōmen. ɔ̃ memoratam opinionē antiquā: quāuis hāc scđam in alia forma quā nō tenuit vt absq; calūnia euidēti⁹ cōcludant etiam contra illū modum dicendi modernum. ℭ Tertio si sic. tunc grauia mouerent a celo per expulsionem vel impulsionem: ⁊ leuia p attractionem: sicut pz ex descriptionibus predictorum. 7° phy. ⁊ si sic seq̃ret q̄ q̃ncūq; graue descēderet: celū expelleret ignem sibi pximū ⁊ aerem ɔ̃tem: ⁊ vlr cetera corpora media vsq; ad graue: ⁊ tādē mediātib⁹ illis graue ipz. Sed h ē falsum. tū q̄ sm hec ad cuiuslibet grauis descēsū ignis violenter moueret. Tum q̄ si tunc simul aliqs ignis ascēderet ppēdiculariter p eandē lineā p quā descenderet graue: celū traheret ad se ignē sibi pximū ⁊ cetera corpora media vsq; ad ignē ascendētē: ⁊ p ɔñs oia illa media sil' ascēderēt sm eādē lineā rectam: ⁊ sic per hoc ɔ̃rijs motibus mouerētur. Tū q̄ etiā vel in tali expulsione ipm celū aut ps ei⁹ seq̃ret ignē pximū quē expelleret: ⁊ tūc sequit q̄ vl totū celū descēderet vel ps eius abscinderet ab eo q̄ ignez sequeret. Aut in tali expulsione. nec celū nec pars eius sequitur ignē: ⁊ tūc sequit q̄ vacuū remaneat iuxta celū. nisi dicatur q̄ alia ps lateralis ignis rarefiat quousq; ipleat locum expulsi: quod non videtur possibile naturaliter: cū ille ignis hēat summā raritatē sibi polēz naturaliter. Aut absq; rarefactione per motū localem sibi succedat: ⁊ tunc

eadē rōne tertia veniat ad locū scđe: ꝛ quarta ad locū ter/
tie: ꝛ sic deinceps: ꝛ p ꝯñs tota sphera ignis mutabiť. q̄ oīa
reputo nimis absurda. ¶ P. Derisibile est dicere ꝙ si lapil
lū habeo in manu mea ꝛ dimisero illū cadere: mox tota re
gio supior agiteť: qđ tñ sequereť ſm p̄dicta. Cōsequētia sa
tis pȝ: qm̄ vt videmus nūq̄ aliqd expellit aliud nisi illud
sit sibi ꝓximū: aut expellendo aliqd sibi proximum: ꝛ illo
mediante expellendo aliud: ꝛ sic deinceps vsq̄ ad vltimū
expulsum. Hoc et̄ appet p phum 7° physicorum. ꝛ Cōmē.
¶ Cōfirmať insup ex intētōe Cōmē. 2° ce. vbi ait. Impoꝰe
est vt aliqd moueať ab aliquo in loco mediāte aliquo non
moto a p̄ mouēte. Et ex h ifert ꝙ ps aeris opposita soli nō
pōt localr̄ moueri. s. motu recto p expulsionē ab ipso sole:
q2 pars celi media inter aerē ꝛ solē sic nō pōt a sole moue/
ri. Vñ ait. Si igiť ps aeris q̄ opponiť soli moueť a sole me
diante pte celi q̄ est inter aerē ꝛ solē motu locali necesse est
vt illa pars celi moueať a sole motu locali: qđ est impoꝰe.
Hec Cōmē. ¶ Scđa ꝯ. ꝙ hm̄ corpa nō moueť actiue a locis
ad que tēdūt: sicut opinati sunt qdā antiq̄rū. Hanc pbo p̄:
q2 tūc velocius moueretť graue minus versus cētrū q̄ ma
ius ceteris parib⁹: qđ pȝ falsūȝ: ꝛ ꝯñā ꝓbať vt supra. ¶ 2°
q2 talis motus esset attractionis: vt pȝ: ꝛ q2 i tali motu nō
pōt moueri aliqđ distās a mouente nisi moueanť oīa me/
dia vt notū est. seqť q̄cūq̄ modicus ignis hic genit⁹ ascē
deret: oīa corpa media vsq̄ ad cōcauū celi ascēderēt: ꝛ si tē
ecōtra aliqđ graue ppēdiculariter descēdēt et̄ oīa media sił
descēderēt: qđ est incōueniēs. ¶ P. Pars ignis tāgēs celū
deberet ascēdere vel ꝯdēsari. ꝛ ꝯñr tota sphera illa. ¶ P.
In omni attractione vera necesse est attrahens cum attra/
cto moueri vt habetur 7° phyſi. ꝛ sensu pȝ. ꝛ per ꝯñs opȝ
ꝙ celū ascenderet: que absurda sunt penitus. Et si dicatur
ꝙ quedam attractio est ab attrahente quiescente. vt est at
tractio ferri a magnete: dicendū ꝙ nunq̄ attrahens quie/
scens mouet ꝓprie ꝛ actiue: sed potius metaphorice per
modū finis. Vñ Cōmēta. 7° physi. Ad hoc inquit q̄ritur:
qm̄ plura attractiua videntur attrahere sine tractu: ꝛ sine
motu. Dicendum ꝙ hic dī attractio equoce. Attractio enī
in rei veritate est illa in qua attrahens moueť cū attracto.
ꝛ subdit. attractio autem in quo attrahens est quiescēs: ꝛ
attractum motum non est attractio rei veritate sed attractū
mouetur ex se ad attrahens vt perficiat se vt lapis moue/
tur inferius ꝛ ignis superius: ꝛ similiter oportet hoc intel
ligere de motu ferri ad magnetem. hec Commen. Vñ phi
losophus 4° celi. ꝛ Cōmē. ibidē. nūq̄ causalitatē actiuā na
lium motuū attribuit locis: ſȝ vult illa esse causas p modū
finis tñ. ¶ Tertia ꝯ est. ꝙ non moueńť a medijs in qbus
sunt. ꝓbo p̄mo: q2 tunc ideȝ actiuū nāle per se moueret ad
plures differētias positionis ꝛ ſm ꝯrios motus. Hoc aūt
repugnat actiuo nāli: q2 est ex se determinatum ad vnum.
ergo ꝛc̄. ꝯñā probatur. nā per eandē ptē medij per quam
leue ascēdit cōtigit graue descēdere ꝛ eꝯ. ꝛ simul dū p vnā
ascendit leue per aliā similē penit⁹ ꝛ propinquā contingit
graue descendere. ¶ Secundo si sic. aut eadeȝ pars medij
cōtinue moueret corpus motū a p̄ncipio motus vsq̄ ad fi
nem. aut alia post aliam: sicut multi dicunt accidere in mo
tibus proiectorum. Primum non potest rōnabilr̄ dici: qm̄
tūc sequereť ꝙ cū graue generatū superi⁹ in aere. v. g. grā
do vel nix descenderet: aliqua pars aeris ab illa superiore
regione vsq̄ ad terrā descenderet: qđ nō conuenienter pos/
se dici videtur. Nec 2m q2. si sic. tūc q̄to illud magis descē/
deret tanto tardius moueretť: qđ est falsum. ꝯñtia pȝ: q2 in
tali motu scđm mouens minus mouet q̄ p̄mum: ꝛ tertiuȝ
q̄ scđm: ꝛ sic deinceps vt pȝ in ꝓiectis. ¶ Tertio aut mo
ueť a medio tāquā a motore p̄. seu nō moto ab alio: aut tā
q̄ a motore scđario ꝛ moto ab alio. Nō pōt dici 2m q2 tunc
oporteret assignare quis esset ille motor p̄or nec conuenit
ꝛ preterea nos hic de tali motore p̄mo inquirim⁹. Nec p̄/
mū et̄ dici pōt: qm̄ a quacūq̄ parte medij ponať graue su/
perius genituȝ moueri siue ab ea que est supra ipsum: siue
ab ea que est sub ipso: seu a laterali. sequiť ꝙ illa ex se mo/
ueatur deorsum ꝛ per ꝯñs ex se moueať ꝯ suā nām. quod
repugnantiam videť includere. ¶ P. Sequitur: ꝙ motus
violentus ꝛ ꝯ nām: vtputa ipsi⁹ aeris deorsum est p se p̄or
causaliter motu naturali grauis deorsum. Et ꝙ nō ē aliqs
motus nālis nō p̄cedēte saltem causaliter motu violento:
qđ nō vȝ ꝯueniēter dictū: ꝛ expresse est contra Cōmen. 12°
meta. ¶ P. Si tale graue est precise in potentia passiua vt
moueať: ꝛ ipsum mediuȝ est totalis cā immediata particu
laris mouēs ipsum. mirū est ꝙ ipsum non mouet tale gra
ue potius ad superius quo aptum est moueri naturaliter
ipsum medium. Vel saltem non retinet ipsum ibi: vbi ipsū
mediū naturaliter quiescit q̄ȝ ipsum moueat in superius: q̄
non nisi violente medium mouetur. Nō igitur videť rōna
biliter posse dici talia moueri a medijs: propter qđ phs 3°
ce. dicit ꝙ aer est tanq̄ organū in vtroq̄ motu. s. ad superi
us ꝛ inferius: ꝛ per consequens non primus motor. ¶ 4°
conclusio est ꝙ talia non moueńť immediate a generante.
ꝓbo primo: q2 cum graue generať superius in aere gene
rans est vel aer in quo generať vel celū. Sed a neutro ipȝ
moueť localiter vt supra probatuȝ est: ꝛ si aliqđ aliud assi
gnetur generās: de quo nolo disceptare: per easdem rōnes
probať ꝙ non moueť ab illo. Silr̄ cum ignis generať
hic inferius ex refractione radiorum ad speculum: aut ex
percussione silicis ad ferrū: nullū potest generans assigna
ri a quo immediate moueatur sursum: sicut patet volenti
rationes supra factas quodcūq̄ fuerit assignatū generanȝ
applicare. ¶ Secundo constat ꝙ lapis hic inferius geni/
tus ꝛ post per tempora sursum latus: cū descendit non mo
uetur actualiter a generante: nec sane mentis quisquam
oppositum diceret: cū contingat ipsum moueri a loco ma
xime distante ab ipso generante. ¶ Tertio ꝛ fortius: qm̄
contingit olim dudum corrupto generante hm̄ corpora ad
sua loca moueri si fuerit extra ipsa delata. constat autem ꝙ
tunc non mouentur ab eo quod non est in rerum natura.
¶ Sed tunc quid dicendum est ad phm qui dicit ꝙ per se
mouetur a generante: per accidens autem a remouente ꝓ
hibens. ¶ Respondeo ꝙ phs sicut patet diligenter atten/
denti dicta eius 8° physicorum ꝛ Cōmen. ibidem. ꝛ iteruȝ
quarto ce. ꝛ Cōmen. etiam ibidem. commento. 25. vbi hoc
videtur expressius dicere: non intendit ꝙ moueanť a gene
rante immediate: sed mediate tñ: q2. s. generans causat in
genito formam: per quam immediate ipsuȝ genitū nisi im
pediatur: moueť ad propriū locū: motus tamen illius im/
mediatū p̄ncipiū nō est generās: sed forma gēiti. Unde 4°
ce. in illa parte. Cū quidem igitur fiat ex aqua aer. habet
littera cōmenti sic. Reuertamur ꝛ dicam⁹ ꝙ cū aqua trās/
mutatur in aerem. tunc transmutabitur de grauitate in le/
uitatē: deinde mouebiť ad superius: qđ exponens Cōmē.
inquit. Per hoc ꝙ dixit: deinde mouebitur ad superius: nō
intendit deinde ſm tempus: sed ſm causam ꝛ causatū. i. ꝙ
motus eius ad superi⁹ est causatus a sua leuitate. Hec Cō
menta. Item tertio ce. ait. sed quia motus non existūt a ge
nerante nisi mediante generato: ꝛ motus primo ꝛ essentia
liter non fit nisi a motore: ꝛ nullo alio mediāte: pp hoc iste
motus non est primus neq̄ essentialis. i. primo ꝛ eēntiali/
ter a motore extrinseco: sed a forma moti. hoc ipse. ¶ Iteȝ
8° physicoꝝ. Et cum ista inquit sit questio. vtrū ista corpa
simplicia moueantur in loco a motore extrinseco aut ex se
distinguēdum est in responsione ad istā. qm̄ motus qui est
in p° nālis: ꝛ est in potentia que est in re ex q̄ gñať corpus
simplex in quo inuenitur motus necessario indiget moto/
re eēntialr̄. ꝛ est illud qđ est extrinsecū. s. generāȝ. generās
enim est illud qđ corpi simplici generat formam suā: ꝛ oīa
accidētia cōtingētia forme: quoꝝ vnum est motus in loco.

A τ ideo cū fuerit forma completa in eo cōplebitur vbi suuȝ
debitum τ alia accidentia nisi aliquid impediat. Potentia
vero ad motū que accidit Inueniri in corpore simplici quā
do impeditur in tpe sue generationis: qn moueat ad suum
locū nālem ab aliquo impedimento qn gñatur in loco ex
traneo: aut qn exit a suo nāli ab aliquo extrahente nō indi
get in hoc ꝙ exeat in actuȝ motore extrinseco essentialiter
cum sit potentia accidentalis. Hec Commēta. Stat igitur
determinatio eius in hoc. τ etiam Phi quam ibi exponit.
Quoniā corp⁹ aut est i potētia essentiali ad motū: quēad
moduȝ. vbi gra. terra aut aliud quodlibet corpus nō actu
leue est in potentia ad motū sursum: τ tale indiget motore
extrinseco. s. generante dante sibi formam que sit pncipiuȝ
motus sursum: τ per ɔñs motore nisi impediat: dante mo
tum sursum. Aut corpus est in potentia accidentali nñ ad
motuȝ: quēadmodū est corpus actu leue: qn gñatur extra
B locum propriū vel extrahitur de loco ppriorτ tūc nō indi
get motore extrinseco per se. Nunc aūt nō est questio ad p̄
sens de corpore: qđ est in potētia essentiali τ ad formā ele
menti a quo moueat motu pprio illi elemento: ad cui⁹ for
mam est in potentia: nec de elemēto qđ generat in loco nā
li. illud eni nō mouet. Sed est questio de elemēto actuali
ter habente formā talis motus: quod quidē non est in lo
co naturali: τ de tali dicit ꝙ nō indiget motore essentiali. i.
per se extrinseco: sed vt dicit ibi τ in de ce. τ mun. sufficit re
mouens prohibens τ ab illo non p se: sed p accidēs tm̄ mo
uetur. Uerūm nec semper est opportunū remouēs phibēs
distinctuȝ ab ipso: quinimmo ipsummet qñqȝ sua vi ppria
remouet prohibens. Sicut si corp⁹ valde ponderosum de
bili funiculo ligetur sursū: τ pp ponderositatem nullo alio
5 cōclo frangente rupto tandem funiculo deorsum ruat. ℭ Quin
ta conclusio. ꝙ talia ex seipsis Immediate mouentur. non
excludendo tamen primum τ vl'e mouens: qđ est deus. H̄
C pbatur sic. Hec mouent ab aliquo motore imediate: τ nō
ab aliquo extrinseco. igitur seipsis. ɔña pȝ: τ simil'r añs
quo ad pmā partem. nā omne motū ab aliquo motore im
mediate mouet. Quo ad scdam ꝑo pbat: qꝛ si motor eo
esset extrinsecus: vel ille esset celū vel medium: vel aliquid
aliorū: que in precedentibus cōclusionibus sunt exclusa: cū
nō appareat quis alius motor valeat inueniri. ℭ Hec con
cap. p. clusio pbat ēt ex auctoritate Aug. 3. de lib. arb. vbi expsse
dicit ꝙ motus lapidis non quo cū nos mouemus vel ali
qua vi aliena mouet: veluti cum in celum iacitur: sȝ cū ad
terram nisu suo vergit: τ cadit est motus eius. Cōstat autē
ꝙ non solū intelligit ꝙ iste motus est proprie lapidis tāqȝ
moti: qm̄ τ sic etiā eius est motus quo iacitur sursum. igit
intendit ꝙ est eius tanqȝ motoris. ℭ Ad hoc etiā sunt plu
Cō. 3. res auctoritates Commenta. supra allegate. Item 2° phy.
sic. Non dubitam⁹ ꝙ ista mouent ex se non ex motore ex
trinseco. s. quatuor elementa. Utrum autē motor in eis sit
alius a moto perscrutatus est in alio loco: τ plures aucto
ritates eius ad eandem sententiam possent adduci. ℭ Itē
cap. 5. Aui. primo sufficientie. Dicemus inquit ꝙ corporibus q̄
D apud nos sunt: aduenuint actiones τ motus. Et inuenim⁹
ꝙ quedam eorum veniunt ex causis que sunt extra ea: ex
quibus fiunt in eis ipse actiones τ motus: sicut caliditas
aque τ ascensus lapidis: τ inuenimus ꝙ quibusdam cor
actiones τ motus sunt ex seipsis: non ex causa extrinseca:
sicut aqua calefacta cum dimittitur per se frigescit ex sua
natura: τ lapis in altum proiectus cum relinquitur descē
dit ex sua natura. Et infra etiaȝ subdit alia ad propositum.
6 c̄ ℭ Sexta conclusio est. ꝙ hꝰ corpora mouent seipsa p se τ
non per accidens tantum. Hanc autem pono maxime pp
Cō. 28. opinionē Cōmēta. qui. 3. celi vult ꝙ talia nō. mouent se ni
si per accñs. nā qȝuis sm eū sint per se mouentia: non tamē
per se mota. per se motū est tm̄mō ipm medium. Unde ait
ꝙ lapis nō est motus p se τ essentialiter: neqȝ mouet se eēn

tialiter. τ cū ita sit. τ omne quod mouet se accñtal'r necesse
est vt moueat se: qꝛ essentialiter mouet aliud motum a se.
verbi gratia. quia homo non mouet se accidētaliter in na
ue: nisi quia mouet nauem essentialiter: τ cum ita sit. lapis
igitur non mouet eēntial'r nisi aerē in quo est: τ mouet ies
qꝛ ad hoc ꝙ mouet se sequitur motum aeris sicut de hoie
Cō. 22. cum naue: τ idem ex toto dicit in. 4. Sed huius oppositum
3 Cōn. probo. primo qꝛ constat: τ ex verbis etiam suis idem colli
gitur: ꝙ in tali motu aer non mouetur nisi pulsus a lapide
cedit igitur lapidi: τ per consequens prius causaliter: lȝ si
mul tpe mouetur lapis ipse qȝ aer: τ non qꝛ aer mouet la
pis mouetur: sed econtra: qꝛ lapis mouetur aer mouetur
τ iterum qꝛ lapis mouetur. ideo mouet aerem τ non econ
tra. Et est quātum ad hoc similiter. sicut si aliqs imppelle
ret lapidem. tunc enim qȝuis simul mouerent lapis τ aer:
τ lapis etiam moueret aerem. nihilominus prius causali
ter lapis moueretur qȝ aer moueretur. τ prius etiam lapis
moueret qȝ moueret aerem: moueret enim qꝛ motus. Sic
F in proposito. ideo mouet qꝛ motus: licet non ab alio: sed a
2m. se. non Igitur mouetur per accidens ad motū aeris. ℭ D.
Si aer totus qui est inter lapidem τ terram tolleret. ita ꝙ
inter lapidem τ terram esset vacuum: τ lapis remaneret li
gatus debili funiculo: τ relinqueretur sue nature. non est
dubium ꝙ tādem fracto funiculo ille lapis vel subito mu
taretur: vel in tempore moueretur ad terram. quamuis
4° celi. ipse Cōmenta. dicat cōmento preallegato. ꝙ si auferimus
cō. 22. medium ita ꝙ vacuum esset: non esse possibile in istis cor
poribus vt mouerentur econtrario illi. quod putatur a q
busdam. s. ꝙ citius mouerentur in vacuo: quia assimilaue
runt ea eis que per se mouentur essentialiter. s. animalib⁹.
Sed hec verba sentiendum est eum dixisse accipiēdo mo
G ueri proprie vt distinguitur contra subito mutari: quo mo
Cō. 71. do. s. proprie animalia mouerentur in vacuo sm ipsum 4°
physicorum. in fine. Si tamen intellexerit de moueri sim
pliciter vt communiter sumptuȝ dicitur de subito mutari:
falsum dixit. Nam constat ꝙ causa tota propter quam la
pis τ quodlibet similium corporum remanet extra locum
propriuȝ ē: qꝛ impeditur per mediuȝ nisi aliquod aliud im
pediens sit ne sit in loco proprio. Unde τ quando tollitur
medium illud venit ad proprium locum: τ quanto citius
tollitur citius venit: propter quod τ si subito tolleretur to
tum medium τ nullum adesset impediens: subito illud eēt
in proprio loco: τ oppositum sentire est existimare contra
naturam. ℭ Rursus si stante medio: lapis non moueretur
nec aliquid aliud moueret aerem: vtiqȝ aer non moueret.
nec etiam lapis moueret aerem vt motum est. Igitur nunc
de facto lapis non mouetur per accidens ad motum lapi
dis. neqȝ quia mouet aerem ipse mouetur: sed econtra qa
lapis mouetur: mouet aerem.
H ℭ D ponatur qȝtū graue hēat Inclusum intra se. aliqđ le
ue ꝙ nī nō valeat ɔniti decliationi grauis. v̄. g. sit ignis mo
dicus inclusus in grādi vase eneo: ɔstat ꝙ sicut hꝰ graue dū
descēdit: ipellit aerē quē hȝ sub se. sic ēt vehit ignē iclusum
in se: τ sicut dum mouet aer mouet illud graue: sic ēt dum
mouet ille ignis ēt ipm graue mouet. τ tā hūc qȝ illū gra
ue mouet p se. lȝ diuiso mō motionis. qꝛ illū vehēdo hūc ēt
pellendo. Et sicut dū aer pellit graue descēdit sic etiam dū
ignis vehitur. τ similiter tam hic qȝ i° violente mouetur a
graui. τ in oībus sil'r graue se hȝ adhūc τ illū. Sed nullus
dicēs ꝙ ideo vas illud mouet deorsum qꝛ ignis vectus mo
uet deorsum. nec ēt ꝙ vas mouetur p accñs ad motū illi⁹
ignis. sed eɔ: qꝛ vas mouetur: ideo ignis mouetur. τ simil'r
qꝛ vas mouet ió vehit τ mouet ignē: igit sil'r nō est dōm ꝙ
vas mouet p accñs ad motū aeris pulsi. nec ꝙ qꝛ aer pelli
tur ideo vas pellit aut mouet. sed eɔ. ideo qꝛ mouet pellit
aerē. τ qꝛ ipȝ pellit ille pellit. ℭ D. Si graui dscēdēti sit al
3m ligatum aliqđ leue aut min⁹ graue: qđ secū trahat aut ri

I ret inferius motu velociori motu naturali illius tracti.cō
stat φ ipsum non mouetur per accidens ad motum cor/
poris tracti:nec ideo descendit q̃a illud trahatur:sȝ iō secū
trahit illud ⁊ illud trahitur:q2 ipsum descendit.igitur nec
ad motū aeris quē ipellit violēter ipsȝ mouet̃ p accn̄s:nec
ēt descēdit:q2 ille pellit̃ ⁊ pulsus descēdit:sed eō. Exēpluȝ
Cōmē.nō est ꝓposito ꝯgruū:qm̄ aer nō vehit lapidē infe/
rius vt imaginat̃. Sed pulsus cedit:sicut ⁊ cū ignis ascen/
dit ⁊ ascēdēdo mouet aerē nō trahit vel vehit aer ignē:sed
pellit̃ ab igne q̃ ascēdit. ¶ Ꝺ.aliq̃lr est ꝯ eū.si ex toto dȝ eē
exēplū:qm̄ nūq̃ȝ nauta mouet nauē q̃n p̃us cālr moueat se
ſm totū vel aliq̃ mēbra sua:qb⁹ motis mouet nauē:⁊ iō lȝ
ꝯñr moueat̃ ad motū nauis,vno mō mot⁹.s.vectionis.p/
us tn̄ cālr mouet se ⁊ motus mouet nauē motu pulsionis.
¶ Ex his directe ad ꝯnē pōt argui.hō corpa cū nālr mo/
k uent̃:mouēt̃ p se ⁊ nō ab extrinseco.igit̃ p se mouētur a se
obōnes ipsis. ¶ Cōtra ꝯnem istā pōt argui tā auctoritate q̃ȝ multi
ꝯ 6ᵐ ꝯ. plici rōne p̃bāt̃ q̃dē 8ᵒ phyᵉ in illo caplo. Mouentiū igit̃
T.c.27 ⁊ coꝝ q̄ mouent̃ ⁊c̄.ponēs quasdā diuisiones motoꝝ:inter
cetera dixit q̃dā moueri ab alio nālr:q̃dā moueri ab alio
extra nām. Et postea subdit φ hᵃ sunt grauia ⁊ leuia. igit̃
ſm cū talia in motu nāli mouent̃ ab alio ⁊ non ex se. ¶ Ꝺ.
Statim subdit hec v̄ba. Et nām ipsam a seipsis dicere:sup
T.c.29. ple moueri impōle ē. ¶ Ꝺ. Adhuc imediate adducit rōes
pᵐ p qō indubitāter apparet intētio ei⁹.⁊ est pᵃ.Q. moueri a
T.c.29. se est ꝓpriū viuētiū.talia v̄o nō viuūt. ¶ Scōa:q2 tūc pos/
2ᵐ sent sistere seipsa:quod patet falsum. ¶ Tertia:quia pos/
3ᵐ sent ad diuersas pōnis diias vt ignis ferri sursum ⁊ deor/
T.c. 30 sum:qō ēt nō videm⁹. ¶ Quarta:q2 nullū ꝯtinuū ⁊ vnum
4ᵐ nō ſm tactū tm̄ ⁊ cōsilium p̃riū mouet seipsum.hoc pȝ.q̃a
nihil eius est determinate aptū natū facere:aut pati magis
Cō. 30. vel poti⁹ q̃ȝ aliud. Et ideo dicit Cōmē.ibi.φ necesse ē illa
que mouent̃ ex se diuidi in motorē ⁊ motū q̄ sint distincta
aut ſm diffōnem ⁊ esse simul vt est in his q̄ mouētur ab ex
trinseco aut ſm diffōnē tm̄.vt est in aialibus in qb⁹ sūt aia
T.c.34 ⁊ corpus:q̄ distinguunt̃ ſm diffōnē ⁊ ēēntiā:lȝ nō ſm esse.
T.35. q2 impōle est aiam esse sine corpore:sed talia corpa sunt cō
5ᵐ tinua vere:⁊ nō tm̄ cōtigua ⁊ sunt siliūm partiū.g̃ ⁊c̄. ¶ 5ᵒ
I pōt argui ex his que infra in illo.c. Necesse est igit̃ oē qō
mouet̃ ⁊c̄.dicit sic. Si talia mouerent se aut sic φ pars eo/
rum moueret p̃tē:aut totū moueret totū. Nō p̃mo mō: q̃a
nō est ratio φ vna moueat aliā potius q̃ȝ ecōuerso:cuȝ sint
oino sil'es. Nec scōo mō.tū q2 tūc idem ſm eādē dispōneȝ
mot⁹ moueret ⁊ moueret̃:vl̄ ferret ⁊ ferret̃: ⁊ pari rōe idē
alterabit ⁊ alterabit̃:⁊ docebit ⁊ docebit̃ simul:q̄ sūt incō/
uenientia. Tū q2 idē esset simul in actu ⁊ poētia tale:qō ē
impōle.pȝ ꝯñria:q2 oē qō mouet̃ est in poᵃ.vt pȝ ex diffō/
ne motus:⁊ oē qō mouet est in actu.vt calefacit calidū ⁊
oino gñat h̃ñs spēm.i.formā. Tū tertio p rōnem eiusdē in
M 7ᵒ.q2 si sic.tūc moueret̃ a seipso p̃:sed hoc est falsū:q2 tūc
T.c.1. nō q̃esceret in quiescēdo aliqō aliud:⁊ p ꝯñs nō si ps quie
7ᵒphy. sceret ip̄m q̃esceret.hoc aūt falsum est vt ibidē ꝓbat̃. ¶ 6ᵒ
T.c. p. ph̃s ꝓbat ibidē ex intētiōe φ oē qō mouet̃:mouet̃ ab alio
8ᵒ phy. qō vtiq̃ falsum esset ſm dicta:⁊ eo negato nō remaneret si
T.c.35. bi p qō ꝓbaret p̃mū motorē imobilē. ¶ 7ᵒ poᵃ actiua q̃tto
T.c.17 meta.⁊ 9ᵒ diffinit̃ p esse p̃riᵐ trāsmutādi aliō.nihil igit̃ trās/
T.c.2. mutat seipsum. ¶ 8ᵒ arguit q̃dā doctor sic.si ideȝ moueret
Aure. seipsum primo.idē ſm ideȝ simul esset sub oppositis dispō
2. snia, nibus.ꝯñs est impōle.ꝯña ꝓbatur:q2 semper mouens est
dist. 25. in opposita dispositione ad motū ⁊ ecōuerso.nā mouēs si/
q.1. bi assimilat motū ⁊ trahit eū ad dispositionē similem sibi.
igitur motū est sibi dissimile dum mouetur. Et ideo primo
T.c.50 de gñatione dī φ agens ⁊ passum sunt dissimilia in p̃riᵒ ⁊
9ᵐ similia in fine. ¶ 9ᵒ idem arguit sic.si talia corpora moue/
rent se per se ⁊ p̃ eadem rōne ⁊ celū moueret se per se ⁊ p̃.
non enim apparet ratio pp quā celum non possit ita moue
10ᵐ ri circulariter a seipso sicut illa moueri recte. ¶ 10ᵒ idē sic

N arguit:sequitur φ in eodem tpe per equale spatium moue
ret graue maius ⁊ minus.vt ver.gr̃a.magna mola ⁊ me/
dietas eius:qō est falsum.vt pȝ ad sensum.ꝯñs declaratur
T.c.36. per regulā ph̄i 7ᵒ physicoꝝ.si tanta virtus mouet magni/
tudinem in aliquo tpe:media virtus mouebit medietatem
illius magnitudinis in equali tpe:⁊ ratio est:q̃a qualis est
proportio totius virtutis ad totū motū:talis est medieta/
tis virtutis ad medietateȝ moti. Si ergo tota virtus mole
mouet totam molam in tāto tēpore:medietas virtutis mo
le mouebit medietatem mole in equali tempore. Et p eū/
dē modū pōt probari q̄lIibet grauia eq̃lia vel inequalia
equaliter moueri:⁊ similiter leuia quelibet. Alias etiā plu
res rationes adducit:sed q̃a specialiter ꝓcedunt de motu
ad formam:⁊ de hoc infra erit specialis perscrutatio:vbi vi
debitur de actiuitate volūtatis:alias pro nunc nō discutio.
Rñsio ad rōes factas ¶ Pro solutione illorum premitto φ aliquid moueri ex se
⁊ non ab extrinseco potest dupliciter intelligi. vno modo
per exclusionem extrinseci motoris particularis per se ⁊
O immediate ipsum mouentis. Alio modo ⁊ per exclusionē
talis motoris ⁊ per exclusionem etiaȝ cuiuslibet alterius:
cuius motio necessaria est ad hoc vt ipsum moueri possit.
Primo modo corpora simplicia ex se mouent̃:sed nō scōo
modo.nam vt ipsa moueri possint:cum non sint apta nata
moueri in ꝓprijs locis:neq̃ȝ ab eis ad alia loca:necesse est
si moueri debeant ea esse extra propria loca.⁊ ibidem non
impedita:impedimēto.s.φ ex seipsis remouere nō valeāt.
in tali aūtē dispositione ipsa se ponere non possunt:sed hoc
eis conuenit vel ab aliquo generāte ipsa extra loca ꝓpria:
vel ab aliquo ea postq̃ȝ genita sunt extra propria loca defe
rente:⁊ si impedimentum fuerit aliquid impediens eoruȝ
motum modo predicto:requiritur aliquid qō illud remo
ueat. Hoc aūt secūdo modo aīalia mouent seipsa.nam nec
indigent motore particulari illa p se immediate mouente:
nec aliquo ponente ipsa in dispōne vt moueri valeant.pñt
P enim se in quibuscunq̃ȝ fuerint locis mouere:⁊ extra que/
libet in quib⁹ fuerit loca se ponere:⁊ ideo ista absolute di/
cit philosophus ex se moueri.corpora vero simplicia qñq̃ȝ
dicit ex se moueri ⁊ non ab extrinseco:⁊ tunc intelligit pri/
mo modo:qñq̃ȝ aūt dicit ea non moueri ex se sed ab alio.
Cō.28. ⁊ tunc intelligit 2ᵒ mō. Hanc silr̃ diffiam innuit Cōmē.8ᵒ
phy.nam dicit φ in corporibus simplicibus non apparet
alietas motoris a moto:sicut apparet in habētibus aias.
immo in eis non est alietas omnino: ⁊ sunt hec sicut dicit
graue ⁊ leue.ista enim inueniuntur moueri ad sua loca na
turalia ex se:⁊ ad loca opposita suis locis naturalibus ex
alijs. Ecce φ hic dicit talia corpora moueri ad loca natu/
ralia ex se:⁊ φ in eis non est alietas motoris ⁊ moti:⁊ sta/
tim in sequenti cōmēto vbi ph̃s probat ista nō moueri ex
se per rationes supra recitatas.dicit φ ista non mouentur
per principium existens in eis absq̃ȝ indigentia cause intri
sece:sed alia mouentur a principio in eis absq̃ȝ indigentia
Q cause extrinsece:⁊ sic per totuȝ vbicunq̃ȝ ph̃s dicit illa nō
Cō.29. moueri ex se. Commēta.exponendo addit absq̃ȝ indigen/
tia cause extrinsece.per causam aūt extrinsecā nō pōt intel
ligere causam extrinsecā immediate per se mouētē:alioqn
contradiceret verbis suis ꝓxime allegatis:⁊ multis alijs
supra adductis.quibus dicit ea nō moueri ab extrinseco.
sed intelligit cām extrinsecam facientem illa esse in disposi
ad.4.p̄mas rō. tione que possunt moueri.vt supra dictum est. ¶ Et p ista
patet responsio ad auctoritates philosophi:⁊ similiter ad
primas quatuor rationes.nam moueri ex se secundo mo
do ꝓpriū est viuentiū:⁊ que sic mouentur ex se possunt si/
stere ⁊ cessare a motu:⁊ ad diuersas partes moueri:⁊ ite/
rum habent in se dissimiles partes.quarum vna aliā mo/
uet:⁊ hec oia patēt in aialibus.nō sunt autem ista vera de
his que mouentur ex se primo modo.quo modo ph̃s non
intendit ꝓbare corpora simplicia nō posse moueri. ¶ Ad
quintum

A gnū loquēdo de toto ꝛ partib⁹ quātitatiuis:vt videt̃ su-
Ad 5ᵐ mere Aristo.dico ꝙ totū mouet totū ꝛ q̄libꝫ pars mouet
etiā seipsam. Si autē de partibus qualitatiuis vel forma
libus:pōt dici ꝙ ps.puta grauitas in graui mouet totū:ꝛ
simul'r mouet seipsam:ꝛ si esset sepata a mā ꝛ a forma sub
stātiali adhuc moueret se sicut de facto pꝫ in eucharistia.
¶ Tūc cū ꝓbat̃ ꝙ totū nō mouet totū per illa que tanq̄
incōueniētia inferunt̃.dico ꝙ illa simpl'r accepta nō sunt
incōueniētia. Idē nāq̄ seipsum alterat:sicut pꝫ de aq̄ cali-
da que p se redit ad fridiratē.vt sup̄ patet per Auic.ꝛ ex-
perientia docet.ꝛ sil'r volūtas causat in se volitionē vt in-
fra patebit.ꝛ sic de alijs pluribus. ¶ Itē sic simpl'r sum-
pta nō reputant̃ a Phō incōuenientia:sed solum in his in
qbus solum motio est vniuoca.i.in quibus pn̄ᵐ mouendi
est eiusdē speciei spāliss̄ime cum termino motus.tali siqui
dem motiōe Phs dicit idē nō posse mouē seipsūꝫ p°.vtpu
ta fridum per fridicatē quā actu hꝫ nō frigefacit seipsum:
B nec calidum calefacit se per suū calorem. Et ꝙ ista sit iten
tio eius pꝫ.nam statim ibidē absq̄ medio addit. Sil'r au
tē ꝛ aliorū vnūq̄dq̄ quorūcūq̄ mouēs necesse est habere
Cō. 40. vniuocū.vbi Cōmēta. Et iste inq̄t sermo est itellectus ex
ꝓdicta.s.ꝙ impossibile est vt aliq̄d moueat s̄m ꝙ mouet̃.
ꝛ hoc est in motis ꝛ mouētibus que dicunt̃ vniuoce.ꝛ ad
dit Cōmēta.ꝙ Phs dixit hoc:q2 h̄ nō est ipol'e nisi in mo
toribus que sunt corpora aut v̄tutes in corporib⁹. Ratio
est:q2 in illis tm̄ reperit̃ talis motio vniuoca:lꝫ nō repiat̃
in oībus ꝛ in multis reperiat̃ motio equiuoca.talis autē
motio vniuoca nō est in motu locali corpoꝝ simpliciū:si-
cut pꝫ nisi diceret̃ per loca in quibus actual'r sunt mouēt
se ad loca eiusdem speciei specialissime. Et forsitan ad hoc
excludendum inter alia incōuenientia dixit:ꝛ ferret ꝛ fer
retur:ꝛ simil'r dōm ad aliud illatum.puta ꝙ idem esset in
actu ꝛ in potentia.s.in actu formali ꝛ virtuali etiam vni-
uoco:ꝛ in potentia formali.s.tali motione vniuoca se mo-
C ueret. Si autē motio sit equiuoca nō sequitur nisi ꝙ sit in
actu virtuali nō vniuoco ꝛ in potentia formali iuxta vul-
gatā distinctionē:ꝛ istud nō est incōueniēs:sicut pꝫ de aq̄
calida:que est in actu virtuali frigida:cum actualiter ha-
beat formā substantialem:que virtual'r continet frigidita
tem:quā nō habet formal'r:sed habere potest. Sic etiam
multa alia virtual'r cōtinēt qualitates:ad quas s̄m spēm
sunt in potētia formali. vt argentum continet nigredineꝫ.
nam ꝛ ductum super albā tabulā vel mēbranā facit lineā
nigram.ꝛ tamē ipsum etiam pōt nigrefieri:lꝫ nō a seipso.
Sic etiam dicit̃ de pipere ꝛ alijs pluribus aromatibus:
que sunt actu virtualiter calida:ꝛ tamē possunt formalit̃
calefieri per ignem. Immo q̄d plus est:nō vsquequaq̄ est
impol'e idem esse in potētia formali ꝛ actu formali:si per
esse in potētia formali nō plus importet̃ q̄ꝫ posse recipere
formā:ꝛ per esse in actu formali nihil aliud q̄ꝫ actual'r ha
D bere formam.ꝛ hoc pꝫ.nam aliq̄d remisse calidum est in
potētia ad alium gradū caloris:ꝛ pōt fieri magis cal'm:ꝛ
aqua per seipsam rediens ad frigiditatem prius est remisse
frigida actual'r:ꝛ tamē est in potētia ad alios gradus fri-
giditatis:q2 nimo ꝛ illos cāt in se:lꝫ nō per calorēꝫ quē hꝫ.
¶ Ad aliam ꝓbationē dico distinguēdo sensus p̄mi con
sequētis.nam aliquid moueri a seipso p̄mo vno mō idem
est q̄d s̄m totum ꝛ nō s̄m partē tm̄ moueri a se.ita ꝙ q̄d-
lꝫ sui sit mouēs ꝛ q̄dlibet motum. Scōm quē modum ac
T.c.2. cipit Phs 5° phy.ꝛ 6°.cuꝫ dicit aliq̄d moueri in aliquo tē
c.74. pore primo.i.in qualibet parte illius tpis. Alio mō vt sit
sensus ꝙ de ipso verificat̃ p̄mo moueri ꝛ simil'r mouere.
Scōm quē modū accipit̃ p̄mo in diffinitione vniuersalis
p̄mo posteriorū:ꝛ quēadmodum dicimus ꝙ triangulus
p̄mo hēt tres ꝛc̄.i.hēre tres p̄mo verificat̃ de triangulo:
ita ꝙ sic loquentes vtimur actu exercito pro signato. Si
p̄mo mō intelligat̃ cōcedo p̄mam ꝯñiam ꝛ ꝯñs:sed vlte-

rioreꝫ nego ꝯñiam:ꝛ eā nō tenere satis clarum est.nam E
simili modo ꝓbaret̃ ꝙ nihil mouet̃ ab alio p̄mo ad illum
sensum:cuius oppositum freq̄ntissime habet̃ in phia:ꝛ ex
periētia docet:ꝛ patet:q2 quodlibet tale q̄esceret inquie-
scendo partē suam. Si ṽo intelligat̃ scōo modo tūc p̄mū
añs vtiq̄ falsum est.sed ꝯñia p̄ma nō valꝫ:q̄ꝫuis eni ali-
q̄d corpus:s̄m totum sit motū ꝛ s̄m totū mouēs:neutruꝫ
tamē ꝓdicatū dicit̃ p̄mo de eo.q2 nimo dicit̃ de aliquo de
quo ipsum nō dicit̃.puta de parte. nā quelibet eius pars
est mouēs ꝛ q̄libet mota. ¶ Ad 6ᵐ dōm ꝙ sicut expresse Ad 6ᵐ
pꝫ ex textu. Phs loquit̃ de motu diuisibili:ꝛ de motu lo-
cali:ꝛ sic accipiendo dico ꝙ illa ꝯclusio Phi ṽa est:sic in 7° phy.
telligēdo ꝙ omne q̄d mouet̃:mouetur ab alio extrinseco T.c.p.
motore vel intrīseco totali vel partiali.ꝛ sic graue esto ꝙ
moueat se.mouet̃ tamē ab alio:q2 a q̄libet parte sui tan-
q̄ꝫ a partiali motore intrinseco.nam sicut ipsum est totale
motum cōpositum ex partialibus motis:sic est totale mo- F
uens compositū ex partibus mouētibus. Et si dicatur ꝙ
ex illa ꝯclusione sic intellecta nō potest ꝓbari p̄mū moto
rem esse oīno imobilē sicut intendit Phs. Certe concedo
ꝛ dico ꝙ Phs per istā nō sufficienter illud ꝓbauit nec for
te p aliqua alia sua pn̄:q̄ꝫuis forte putauerit oppositum.
¶ Ad 7ᵐ dico ꝙ q̄litercūq̄ illa diffinitio sit intelligenda: Ad 7ᵐ.
q2 de hoc infra.nihil tamē ad ꝓpositum:q2 talis potentia
motiua nō est inquātum huius ꝓprie actiua.nec localiter
mouere est ꝓprie agere:cuꝫ nulla oīno entitas per taliter
mouere producat̃:sed tm̄modo acquiratur locus preexi-
stens. vnde etiā vult Phs ꝙ non omne mouens est agēs.
¶ Ad 8ᵐ nego ꝯñiam.ꝛ ad ꝓbationē dico ꝙ nō quodli- Ad 8ᵐ
bet mouēs est in dispositione opposita ad motum.sed mo quod est
uens q̄d est ꝓprie agens:ꝛ motum q̄d est ꝓprie patiens Aureo.
trāsmutantia se s̄m qualitates actiuas ꝛ passiuas sunt in
dispositionibus oppositis ꝛ in ꝑncipio dissimilia ꝛ in fine
similia:ꝛ tale agēs est q̄d sibi assimilat passum:nec est du
bium ꝙ de talibus Phs loquit̃. Q̄d aūt precise localiter G
mouet nō habet tales cōditiones:sicut pꝫ in ꝓijciente la-
pidem sursum.ꝛ simil'r in mouēte aliud deorsum q̄dcūq̄
sit illud. Itē nec q̄dlibet agēs est talis cōditionis respectu
passi vt alias patebit. ¶ Ad 9ᵐ dōm ꝙ multi nō reputa- Ad 9ᵐ
rent icōueniēs illud q̄d infert̃:nec forte est hn̄ iprobabile.
dico tamē q̄cq̄d sit de illo ꝙ nō par ratio est vtrobiq̄.tuꝫ
q2 nō apparet ꝙ aliq̄d corpus mere nāl'r moueat̃ a ꝓpo
loco aut in ipso exñs moueat̃ in illo:sed potius quiescat.
celum autem est in ꝓprio loco ꝛ cōtinue in illo mouet̃.tū
q2 q̄d natural'r mouet q̄cūq̄ genere mot⁹ moueat.si nul-
lam hēt resistentiā mouet in istanti. Vñ si nō esset mediuꝫ
resistēs graui aut aliud impediens descēderet in istāti.vt
pꝫ 4° phẏsicoꝝ. Si ṽo celum moueret se moueret nāl'r T.c.71
mere:ꝛ nullā oīno hēret resistentiā:q2 nō mobilis ad mo
torē:q2 nihil sibiipsi resistit:nec mediꝫ:cuꝫ nullū sit:ꝛ per H
ꝯñs moueret̃ in instāti:quod est falsuꝫ. Propter ista siue
cogant sufficient'r siue nō:ꝛ ꝓpter multas alias rōnes que
possent assignari videri pōt ꝙ celum nō moueat̃ a moto-
re mere nāliter mouēte:sed a ꝓposito ꝛ a voluntate:ꝛ per
ꝯñs nō a seipso sꝫ ab alio. Ex q̄ pꝫ ꝙ nō ē par rō vtrobiq̄.
¶ Ad 10ᵐ nego cōsequētiam.ad ꝓbationē dico ꝙ illa ꝓ- Ad 10ᵐ.
portio debet attēdi inter virtutē mouentem ꝛ magnitudi
nem motā resistentē mouenti:sicut ꝛ ꝓpter solam resistē-
tiam apponitur tēpus in motoribus virtutum naturalit̃
mouētium:ꝛ q2 idem nō sibiipsi resistit non s̄m ꝓportio-
nem totius mole ad totam molam:ꝛ medietatis ad me-
dietatē est tempus in motibus illis. Quia ṽo mediuꝫ q̄d
etiam est per se motum ꝛ pulsum a mola resistit ei:ꝛ ꝓpt
talem resistentiam nō in instanti:sed in tempore mola de-
scēdit.idcirco s̄m ꝓportionē virtutis mouentis ad ipsum
mediū motū sumēda est ꝓportio tēporis.saluo semper bo
no itell'u regule illius.de q̄ nō est pro nūc opus disserere.

J intelligente fit actu intelligẽs: et transmutationẽ rerum materialiũ. Nõ ergo accipit actiones illas ſm q̄ ſunt iam pductę et in ãctę: ſed ſm q̄ fiunt in ſenſu vel in intellectu et acquirunt poſt q̃uis fuerunt: et h̄ manifeſte pz ex verbis Phi (T.c.28.) ſm lrãm quã Cõmẽ. exponit. ſũt eni h̄. et videm⁹ ſenſatum facere ſentiẽs in actu poſtq̃ erat in po⁰ nõ patiẽdo alterationẽ: et in hoc qđ dicit nõ patiẽdo alterationẽ innuit diſiz quã itẽdit: vñ et ſine medio ſubdit. Et iõ iſte alius modus motus eſt. mot⁹ eni eſt actio. nõ ãt pfectio. actio aũt ſimplr (Cõ.28.) eſt alius mot⁹ et actio pfecti. vbi Cõmẽ. exponẽs. videm⁹ inqt et c. i. Et q̄ videm⁹ ſenſibile facere ſentiẽs in actu poſt q̃ fuit in po⁰ nõ ita q̄ ſentiẽs apud exitũ de po⁰ in actum trãſmutet aut alteret et c. Itẽ infra. Et cã ppter quã iſti motui ↄuenit trãſmutatio. illi aũt nõ: eſt q̄ ille motus cui accidit trãſmutatio eſt actio non pfecta et via ad cõplementũ. Ille aũt eſt actio pfecta: imo cõplemẽtũ. ¶ Ex his aũt pz. p̄ q̄ ſic dicebat loq̄ de talib⁹ actionib⁹ nõ ſm q̄ ſunt (K 2ᵐ) pus facte et c. vt dicit rñſio: ſed ſm q̄ fiunt et exeũt ad actũ poſtq̃ nõ fuerũt. ¶ Scđo q̄ ſic nõ ſũt actiones ipfecte et ſucceſſiue: ac q̃ſi vie ad cõplementũ: ſed pfecte et cõplete: et p ↄñs indiuiſibiles et ſil' tote. Et ſm hũc itellectũ loq̄ ẽt (cap. 4.) Phs. 10. ethi. vbi dicit. q̄ viſio et delectatio ſũt de numero totoꝝ et pfectoꝝ. ¶ Aduertendũ tñ q̄ q̃uis talia ↄtingat fieri ſimul tota. nihilominus tñ ↄtingit etiã vt aliq̃n fiant ptibilr: vt patebit in q̃ne ſequẽti: ſed hoc nõ per ſe ↄuenit (Cõ.28.) eis: neq3 ſemp. et h̄ ẽt notauit Cõmẽ. ſubdẽs. vbi ſup. 3⁰ de aia. Et cũ ita ſit inqt. ſ. q̄ ſentire et itelligere ſũt actiones pfecte: eẽ in intellectu actionẽ iperfectã accidit ei pp mãm. nõ ſm q̄ eſt actio: et cũ accidit hoc actioni neceſſe eſt aliq̃z actionẽ eſſe liberatã ab h̄ accñte. Ex quo vt pz ẽt ↄcludit q̄ neceſſe eſt aliq̃z actionẽ eſſe vel eẽ poſſe nõ iperfectaz et (cap. 4.) diminutã: qđ eſt ppoſitũ. ¶ Huic ẽt concordat Phs. 10⁰ ethi. per cui⁹ dictũ ibidẽ pbat ẽt pñs ↄcluſio. cũ ait. q̄ cõtingit delectari in non tpe et in ipſo nũc: et q̄ delectatio eſt (L 3ᵐ) totũ aliqđ. ¶ 3⁰ pri' ſic. chrs habuit ſz aiaz actũ meritorie dilectionis que p nullũ tps aucta fuit. igit habuit volitionẽ totã ſimul: et nõ partibilr pductã. ↄña pz: q̄ ſi ſucceſſiue et ptibilr fuiſſet dilectio illa pducta maior vel itẽſior in eo dilectio fuiſſet in fine illius tpis q̃ in medio. añs võ pbat auctb⁹ magri. d. li. 3⁰. d. 18. q̄ chrs ab ipſa ↄceptione meruit p charitatẽ iuſtitiã et alĩs vtutes: et ſeqt q̄ tãta plenitudo cariſmatũ in eo fuit q̄ in eis pficere non potuit: et iõ melior ipſius aia fieri nõ potuit q̃ ab initio ſue ↄditionis extitit. Itẽ Grego. quẽ ibidẽ allegat magr. d. Nõ hũit oĩno chrs iuxta aie meritũ quo potuiſſet pficere. Igit nec (Rñſio) eius meritũ vel meritoria volitio augeri. ¶ Ad iſtud doctor iſte rñdet q̄ illud meritũ non habuit chrs a volũtate humana: ſz per creationẽ: et iõ nõ ex hoc ſeqt q̄ actus vo- (Contrã rñſionẽ.) litionis nãlr pducte fiat in inſtãti. ¶ Cõtra. h̄ nõ põt ſtare ſm dicta ei⁹: q̄ ſm ipm nullus act⁹ eſt alicui⁹ meritũ a (M) quo nõ efficit. igit ſi nõ ab aia chrĩ ille actus pduct⁹ fuit non fuit meritũ aie chrĩ. eſto q̄ poſſet dici q̄ fuiſſet meritũ chrĩ ppter ei⁹ diuinitatẽ a quo fuiſſet pduct⁹: vt ipſe vĩ (Cõfir⁰.) velle dicere. Nũc aũt auctes pdicte dicũt ipm meruiſſe ſz aiam. Igit ſm iſtius doctrinaz ab aĩa pductus fuit. ¶ D. Chrs meruit: et ↄſtat q̄ non ſm diuinitatẽ. Igit ſm humanitatẽ. et ſi ſic Igit ſm aiam: et per ↄñs illud meritũ fuit ab (2⁰ q̃) aia eius. ¶ Scđaz q̃nẽ pbo p̄ ſic. ↄtingit volitionẽ itendi. igit ↄtingit volitionẽ ptibilr pduci. ↄña pz. nã intẽſio forme nõ fit niſi p additionẽ noue ptis forme: vt pbatum eſt in p̄ di. 17. Añs pbat: qm̄ ↄtigit in aliquo itẽdi notitiã vl' eſtimationẽ de bonitate rei alicuius quã deſiderat: vt pote codicis per diligẽtiorẽ examinationẽ ſue pulchritudinis vel veracitatis: aut eq̄ per maiorem experiẽtiã ſue fortitudinis aut ſue velocitatis. igit et ↄtingit deſiderium de ipſo (Cõ. 35.) intendi: et pz ↄña. qm̄ vt dicit Cõmen. 12. meta. et nos ita ẽt experimur. q̃to magis qđ deſiderat eſtimatũ fuerit mai⁹. bonum: tãto deſideriũ maius erit. ¶ 2⁰ ↄtingit aliq̃z volitionẽ partibilr corrũpi. igit ↄtingit aliq̃z partibilr pduci. (N 2ᵐ) ↄña pz. Añs pbat p experiẽtiã. experit eni qs q̄ aliq̃n intenſe et feruẽter deſiderat aliq̃z rẽ nõ habitã: aut in habita delectat et cõplacet: et paulatim tepeſcit et reuertitur talis cõplacentia vel deſideriũ et tãdẽ ceſſat: talis aũt remiſſio nõ ↄtingit abſq3 ſucceſſiua corruptiõe dictoꝝ actuũ. ¶ 3⁰ (3ᵐ) poſſe eſt viſionẽ corporalẽ et ẽt intellectualẽ ptibilr acqri. igit et volitionẽ. ↄña pz: tũ q̄ nõ magis appet repugnantia ex parte volitionis q̃ viſionis: et maxie intellectualis: tũ q̄ frequẽter ad clariorẽ et perfectiorẽ notitiã rei ſequit intẽſior volitio: vt ſup̄ tactũ eſt. añs pz: cũ aliqđ p̄ viſũ a remotis appropinquat videt' et ſm maiorẽ appropinq̃tionẽ clarius vĩ. Itẽ cũ viſibile remiſſum actu viſum ↄtinue intẽdit et clarius ac pfecti⁹ vĩ in quo caſu euidẽti⁹ põt argui q̄ viſio fiat ptibilr. Naz ↄtinue noue ptes coloris ſm intẽſionẽ gñant in eodẽ ſubito p̄ cũ p̄cedẽtib⁹: et illo vtiq3 ſicut et alie vident et non pus vident q̃ ſint. certũ eſt: nec (O cap. 10.) pus ſunt q̃ videant. pz p Aug. 14. de tri. dicẽtẽ quedã cognoſcibilia ſil' cũ cognitione eẽ incipiũt: velut ſi aliqđ viſibile qđ oĩno nõ erat ante oculos nr̃os oriat cognitionez noſtraz vtiq3 non p̄cedit: aut ſi ſonet aliqđ vbi adeſt auditor ſimul pfecto incipiũt eẽ ſimulq3 deſinũt et ſonus et ei⁹ auditus: et iſtud qđ vltimo poſitũ eſt optime valet ẽt ad pncipale ppoſitũ. naz ſicut locutio exterior ſucceſſiue formatur ſic et auditus ſucceſſiue gñat. pz ẽt hui⁹ rõne. nã alias activũ nãle ſtaret per tẽpus in ſufficiẽti diſpõne ad paſſuz ſufficiẽs ceteris reqſitis ↄcurrẽtibus anteq̃ ageret. ſimul ḡ oẽs ille ptes coloris ſiũt vident: et ſicut ſucceſſiue fiunt ſic ſucceſſiue vident. et conſtat q̄ non ea viſione p̄ciſe qua priores videbant: ſicut pz ex auctẽte p̄allegata. et ẽt rõne: qm̄ viſio vnius rei nõ põt nãlr fieri viſio alterius. igit aliq̃ viſione partiali. nõ aũt p̄exñte: q̄ nulla viſio nãlr p̄cedit rez viſam cũ q̃libet a re viſa cauſet ſm Aug. 11⁰ de tri. Et ſilr (P cap. 3.) li⁰ 14⁰. vbi ſup̄. primo. ¶ Itẽ in alio exẽplo efficaciter idẽ ↄuincit. Si eni ad magnũ viſibile cui⁹ ptem tñ qs videat per aliqđ foramẽ moueat motu ↄtinuo ante foramẽ illud vbl. ḡ. a dextro in ſiniſtrũ: pars p⁹ viſa ſucceſſiue exhibit oppoſitionẽ oculi et occultabit ſibi: et alia pus nõ viſa ſuccedet: et q̄ ↄſtat q̄ ſuccedẽs nõ videbit viſione p̄cedẽti: ſz nec ipſa tota ſil' ſuccedat: ſz p ptẽ añ partẽ: ſeqt q̄ noua viſione partibilr et ſucceſſiue acqſita videbit: qđ eſt pbãdũ. ¶ Cõtra iſtã q̃nẽ ſunt rõnes aliquoꝝ tenentiũ q̄ act⁹ diligendi ſit ipartibilis oĩno: q̃rũ p⁹ eſt: qm̄ ſi eẽt ptibilis: et p (Obiões. q̃ 2ᵐ q̃ᵉ. pᵐ) ↄñs in infinitũ diuiſibilis in remiſſi⁹. ſeqt q̄ in dilectione q̃ qs diligit deũ ↄtineat aliq̃ ps remiſſior et imperfectior actu dilectionis: q̃ qs diligit muſcã. et cũ quelibet ps dilectionis ſit dilectio: ſequit q̄ aliq̃ dilectio dei ſit iperfectior vel ſaltẽ minus perfecta dilectione muſce: qđ vĩ abſurdũ. ¶ 2⁰ ſequeret q̄ qs ſimul idẽ obm diligeret pfecte et ipfecte: toto ſiqdẽ actu pfecte: et pte act⁹ ipfecte. Et ſic hñã vgo (1ᵐ Q 3ᵐ) ita ipfecte deũ diligeret: ſic vn⁹ ali⁹ minime deo car⁹. ¶ 3⁰ ſumant due dilectiones diuerſarũ rõnũ: et q̃ro an q̃libet indiuiduũ vni⁹ illaꝝ ſpẽrũ eſt pfecti⁹ q̃libet indiuiduo alterius ſpẽi: aut nõ. ſi nõ. Igit ſpẽs nõ ſũt ſic numeri. q̃ pbz. 8⁰ (T.c.10.) meta. ſi ſic. Igit vni⁹ illaꝝ dilectionũ q̃lz pars pfectior eſt alia dilectõe. et vlteri⁹ cũ q̃lz ps habeat in ſe ptes pportionales infinitas. ſeqt q̄ q̃lz ↄtinet in ſe ptes infinitas: q̃rũ q̃libz eſt pfectior alia certa dilectione: v3 pote illa altera p̄ ſumpta: et ſi ſic: q̃lz igit eſt infinite pfecta: qđ eſt fl̄z. ¶ Ad (Ad p̄ᵐ.) p̄ᵐ dõm q̄ in vltimo ↄñte cõpõ põt accipi ſm pportionalitatẽ: vt ſit ſenſus: q̄ aliq̃ dilectio dei eſt min⁹ iperfecta in ſua ſpẽ q̃ ſit aliq̃ dilectio certa data muſce in ſpẽ ſua. et in illo ſenſu ↄñs nõ eſt incõueniens: et põt 2⁰ accipi ſm pportionẽ vni⁹ ad alterã: et tũc nego ↄñaz: loquẽdo de pfectione nãli: nõ de gratuita. dico eni q̄ q̃lz q̃tũcũq3 remiſſa dilectio dei pfectior eſt q̃tũcũq3 itẽſa dilectione muſce: ſicut

A Ad 2ᵐ. ꝗlꝫ ꝗtūcūqꝫ remissa intellectio albedīs pfectioꝛ est ꝗtū/cūqꝫ pfecta vel intensa de nigredine. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ ly. impfecte pōt capi dupl'r vno mō negatiue:ita ꝙ ly in eq/ualeat negationi: vt sit sensus ꝙ qs pfecte diligeret deū ⁊ nō pfecte diligeret deū: ⁊ tūc ꝯñam nego. Nec pbō valꝫ ad hūc sensuꝫ:vt pꝫ. Alio mō pōt capi remisse vt sit sensus ꝙ pfecte vel intēse ⁊ remisse diligeret deū:⁊ sic adhuc pōt negari ꝯñā:ꝗꝛuis possit ꝯcedi ꝙ intēsa ⁊ remissa dilectio/ne diligit deū. Sicut ēt ꝯcedi pōt ꝙ idē subꝫ est calīm calo/re intēso ⁊ caloꝛe remisso:q est ps intēsi:⁊ tñ ex cōi vsu nō ꝯcedit' ꝙ idē est itēse ⁊ remisse calīm: qcqd ꝯcedēdū foret de vtute sermonis:sic dcm̄ est in p di.17. vbi q̄rit' an itēsio corpalis forme fiat p acqsitionem noue ptis forme. arti.2ᵒ in rñsione ad 6ᵐ rōnē alteri⁹ opi. Si qs aūt velit pᵐ eūdē sensum facere cū 2ᵒ de quo nolo ꝯtēderē:tūc ꝯcedo ꝯñaꝫ:⁊ ꝯñs tam pᵐ ꝗꝫ 2ᵐ:nec tñ ex illo 2ᵒ seqt' ꝙ beata virgo nō pfecti⁹ diligat ꝗꝫ ille minime deo carus. Quāuis ēt ⁊ illa

B 2ᵃ ꝯñā nō valeat de vir. ser. pp ly sic. qō hꝫ vim ꝯfundēdiꝫ ⁊ iō h est falsa. aliq̄ dilectio virginis est ita remissa vel par/ua:sic dilectio illi⁹ mime deuoti: qm̄ q̄libet dilectione vel pte dilectionis vginis est aliq̄ ps dilectionis mime deuoti remissioꝛ:⁊ pp eādē cām nō est ēt eꝫ ꝯcedēdum ꝙ aliq̄ ps

Ad 3ᵐ. dilectionis illius sit ita remissa sic ps dilectionis virginis. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ qōlꝫ indiuiduū spēi perfectioris est per/fectius q̄libet indiuiduo impfectioris spēi. ⁊ vlterius ꝯce/do ꝙ q̄libet pars dilectionis pfectioris spēi ꝯtinet infini/tas partes:q̄rū q̄libet est pfectioꝛ ⁊c̄. sed nego ꝯñam qua infert'. igit' est infinite pfecta:⁊ rō est:qꝛ cōparatio sit inter ea que sunt alterius rōnis:in qb⁹ nō valet talis ꝯñā: sicut declaratū est in. q. pxime allegata in rñsione ad octauā ra/tionē opi. alteri⁹. Vñ similes rōnes pñt fieri ꝙ nulla cor/poralis foꝛa sit ptibil'r acqsibilis loqndo de ptibilitate itē/siua:cui⁹ opᵐ:vt puto:est in p. d. 17. sufficiēter ostensum.

C ¶ Tertiā ꝯnē pbo sic. Ad nullā volitionē poſe est volunta/teꝫ esse transmutatam qn ad illā sit in aliquo instāti pīo trāsmutata. igit' impoſe est aliquā volitionē simul vel suc/cessiue esse pductā qn in aliquo instāti p sit pducta. ꝯñā pꝫ:qm̄ simul ad volitionē trāsmutat' voluntas si trāsmu/tat' ⁊ volitio in ipsa pducit':⁊ simul cessat ista trāsmutari ⁊ illa pduci. Aliogn vel voluntas trāsmutaret' ad ꝙ iaꝫ est trāsmutata ⁊ qō actu hꝫ. vel volitio pduceretur de no/uo dū tota actu esset. Vtrūqꝫ quoꝫ est ipoſe. Añs pbat': qm̄ impoſe est aliqd trāsmutari:qn transmutet' pmo in aliquo certo instāti:vel tpe tanqꝫ i mēsura fm poᵐ vl' fm actū adeq̄ta. Si i aliquo instāti tūc i illo est p trāsmutatū q. n. in instāti trāsmutant' simul trāsmutant' ⁊ trāsmutata sūt. Si vō in tpe:in instāti finali illi⁹ tēporis est p trāsmu/tatū. Aliogn vel nō i lᵒ tpe adeq̄te trāsmutabat' ꝙ est ꝯ da/tū:vel ꝙ iā est trāsmutatū ⁊ actu hꝫ:ad h trāsmutat':ꝙ ē ipoſe. ⁊ h tota deductio pꝫ ex. 6. phyſi. ¶ Ex isto ēt añte:

D ⁊ eo ꝙ demſratuꝫ est. 6. phyſico. l. ꝙ omne ꝙ est transmu/tatū ad aliqd qñ pīo est trāsmutatū est in eo ad ꝙ est trāſ/mutatū:q̄cūqꝫ vis trāsmutatiōis mō trāsmutatū sit vt vl'r ibi demſrat phs:īfero ꝙ ipoſe est volitionē aliquā sil' totā de nouo pductā esse i volūtate:⁊ in nullo instāti ipsaꝫ pri/mo fuisse vel esse. Aut:vt aliq oppināt':nō esse dicē pᵐ in/stās sui esse:sꝫ vltimū nō esse. h illatio pbat':qm̄ si aliq̄ vo/litio sit de nouo pducta i volūtate ad ipsam in aliquo istā/ti voluntas est pīo trāsmutata:vt pꝫ ex dictis. Aut igit' il/lud instās est sui nō eē:⁊ tūc ex scdo fundamēto assūpto se/quit' ꝙ i iᵒ instāti volūtas hꝫ eā. ac p hoc iᵒ simul ē ⁊ nō ē ꝙ est ipoſe. Aut est instās sui esse ⁊ hī ꝓpositū. ¶ Ex h vl/teri⁹ īfero ꝙ si voluntas in pñte nō hꝫ volitionē:ipoſe est ꝙ aliquā volitionē i se pducat sil' totā imeᵗᵉ post pbat':qꝛ si sit poſe:igitur poſe est ipsaꝫ esse d nouo trāsmutatā ime/diate post h instās:⁊ p ꝯñs i aliquo instāti imediato huic instāti ꝙ ē ipoſe. pbo ꝯñam:qꝛ vel erit imediate trāsmu/tata i tpe aliquo adeq̄te vel in instāti. Nō in tpe:qꝛ tunc in qlꝫ instāti illi⁹ erit de nouo trāsmutata:⁊ p ꝯñs in instāti vltimo. Sed h est falsum:qm̄ in qlꝫ instāti p̄cedēte habu/it dictā volitionē:⁊ p ꝯñs nō in vltimo erit de nouo trans/mutata. ¶ Designet' locus vel situs cui pᵒ coasistit nūc sol vel aliud corpus ꝯtinue motū ⁊ sit illud. a. Si deus hunc anᵗᵘᵐ vel hāc volitionē poſem pōt imediate post totam si/mul pducere de nouo. ponat' in esse. ⁊ tūc quero vtrū qñ deus pducet hūc anᵗᵘᵐ sol coexistat pmo ⁊ adequate ipsi a. vel nō. Si sic:igit' nō post nūc sꝫ i nūc pducit. ꝯtra posi/tū. Alias nūc ⁊ post sol esset in eodē loco pᵒ ⁊ p ꝯñs quie/sceret:sed ponit' ꝯtinue moueri. Si vō non coexistet pmo ipsi. a. Igit' motus erit ab. a. fm aliquā ptē sui. vel igit' fm ptē diuisibilem. ⁊ tūc seqtur ꝙ nō imediate post:deus pro/ducet anᵗᵘᵐ. qm̄ tēpus erit anteꝗꝫ fm illā ptem diuisibilē datā sol erit motus ab. a. vel fm ptem indiuisibilē. ⁊ tunc sit locus cui pmo coexistit. b. ⁊ tūc seqtur pono ꝙ de⁹ im/

F mediate postꝗꝫ produxerit hunc anᵗᵘᵐ producat 2ᵐ ⁊ per silem deductionē seqtur ꝙ sol erit tūc motus ab. a. loco. b fm ptem indiuisibilē p̄ci'. ⁊ erit in alio loco q erit. c. ⁊ sic pōt poni de. 4. ⁊. 5. ⁊ qōlꝫ. Sed hijs datis hī manifeste ꝙ in ꝯtinuo sint indiuisibilia ꝯtiter se hñtia. ⁊ ex eis ꝯstitua/tur magnitudo. ꝙ est ipoſe vt supius est ostēsum. ¶ Sꝫ ꝯ istā ꝯnem arguit'. pmo sic. Deus pōt imediate post h in/stās aliquā creaturā ⁊ mundū simul totū destruere. igit' ⁊ pōt post h instās imediate volitionē in voluntate simul totā pducere. Ex quo seqtur ꝙ poſe est volūtatē imedia/te post hoc instās eē de nouo trāsmutatā ad volitionē. ꝯᵃ pᵒ pꝫ:qꝛ nō est deus potētioꝛ ad destruēdū ꝗꝫ ad pducen/dū. Añs pꝫ. qꝛ al'r seqt' ꝙ vellet nollet deus. creatura du/raret p tēpus:⁊ sic pro illo tpe creatura illa foret ita neceſ/se esse sicut deus. ¶ Scdō. deus posset facere vnū angelū q duraret seu esset nisi p instās. ⁊ p ꝯñs ꝙ imediate post il/lud instās desineret eē:⁊ ꝯstat ꝙ totus simul desineret cū sit res impibilis ⁊ simplex. igit' eadē rōne posset imedia/te post h instās cāre vnū. ⁊ sil'r vnam volitionē totam sil'.

G ¶ Tertio. deus pōt velle nō coagere soli ad illuminatio/nē medij p aliqō certū instās p̄ci'. v. g. a. ⁊ imediate post illi coagere. quo posito seqtur:ꝙ in lᵒ instāti sol nō illumi/nabit mediū ⁊ imediate post illuminabit ⁊ pducet lumē ⁊ ꝯstat ꝙ totū simul. ita ēt ē possibile d volitiōe. ¶ Quar/to si sit obstaculū inter solē ⁊ mediū:deus pōt in instāti il/lud destruere. quo posito sol imediate cābit aliqō lumen simul totū i ipso medio. ¶ Quinto. Oia q̄ nō repugnāt si/mul esse de⁹ pōt simul pducere. Sed ptes volitionis non repugnat simul eē imediate post. igit' ⁊c̄. ¶ Cōfirmat' ab alijs sic. Quātūcūqꝫ seu in q̄cūqꝫ mēsura pōt creature suc/cessiue agere rē simul factibilē pōt de⁹ illā simul totā pro/ducere. qꝛ rē simul factibilē simul fieri nullā includit repu/gnantiā. Sed creatura potest immediate post hoc instās successiue volitionē producere. igitur ⁊c̄. ¶ Sexto deus

H potest immediate pōt hoc instās totā rem aliquā ⁊ qua/libet eius ptem ꝯseruare. Sed diuina ꝯseruatio est ei⁹ vā pductio. igitur deus pōt immediate ⁊c̄. ¶ Septimo. Oē cui nō repugnat immediate post hoc instās simul esse pōt de⁹ imediate post hoc instās simul pducere:qꝛ nō erit im/possibile apud deum oē vbū. Sed nulli creature pman/sine h repugnat. igit' deus h poterit esto ꝙ non sit. ¶ Octa/uo nihil subtrahēdū est poᵗ dei:ex quo nō pōt inferri ꝯdi/ctoria fore simul vā. Sed ex hoc ꝙ aliqd nūc est ⁊ imedia/te post totū simul erit non seqtur ꝯdictoria fore simul vā. nō. n. seqtur ꝙ idē simul sit ⁊ non sit:sed solū ꝙ esse totale alicuius succedat suo nō eē. g ⁊c̄. ¶ Nono sic. capio duo calida q̄ sint. a. ⁊. b. ⁊ sit. a. calidius in duplo ꝗꝫ. b. ⁊ volo ꝙ caloꝛ ipsius. a. sic remittat' ꝯtiᵉ ꝙ fiat minus calidum i duplo ꝗꝫ mō est:ita ꝙ in fine sit ita p̄ci' calidū sicut mō est b. Et vice versa. b. intēdat' ꝯtiᵉ ꝗusqꝫ in eodē tpe eq̄liter si

Moña/ch⁹. q. 4. ar. pᵒ

i cut.a.remittit᷑.ita ꝙ in fine sit in duplo calidius q̃ñ nūc est ⁊ ita ꝑci͛ sicut mō est.a.hoc posito pȝ ꝙ in medio tp̄is.a. ⁊.b.erūt ꝑci͛ eque calida. Tūc acci͛ illud instās in quo ē verū dīc mō.a.⁊.b.nō sunt ꝑci͛ eque calida ⁊ immediate post erūt ꝑci͛ eq̄ calida:⁊ q̄ro vtrū ille calor vel illi calores ꝑ quē vel quos erunt ꝑci͛ eq̄ calida simul acq̄rātur. Si sic hȝ ꝓpositū. Si nō sed successiue.igit᷑.a.⁊.b.erunt ꝑci͛ eq̄ calida vltra mediū dicti tp̄is.hoc aūt est falsū: q̄a sic calor in.a.nō ↄtinue eq̄liter remitteret᷑ sicut calor in.b. intēderet᷑ ꝙ est ꝯ casum. ¶ Decimo. Añ oē instās futurū deus pōt ꝓducere vnū angelū vel aliā rē.v.ḡ. volitionē totā sil᷑.igit᷑ de⁹ pōt ime͛ p⁹ h̄ istās ꝓducē vnū āgelū vel volitionē totā sil᷑.ↄñā pȝ:q᷑ ex opposito ↄñtis seq᷑ opp᷑ añtis. Seq᷑.n.de⁹ nō pōt ime͛ p⁹ h̄ ⁊c̄.igit᷑ nō pōt añ oē instās futuꝝ p⁹ h̄ ⁊c̄. Añs pȝ:q᷑ ē vna vlīs cui⁹ q̄lȝ singularis ē v̄a:vt pȝ discurrēdo. ¶ Ultio ⁊ ē rō fūdamētalis illi⁹ doctoris. De⁹ pr̄ ꝓducet filiū suū totū sil᷑ imediate p⁹

k h̄ istās.igit᷑ eodē mō pōt ꝓducē creaturā totā sil᷑ imediate p⁹ h̄ instās.ↄñā pȝ:q᷑ eq̄ potēs est de⁹ ꝓducē creaturā sic deus ⁊ aliq̄ creatura p̄t sil᷑ ꝓducere:⁊ ipsa fm me ipsa volitio. Añs pȝ ꝑ magr̄m lib.ꝑ.d.9.vbi dīc ꝑ auctates sāctoꝝ ꝙ dei fili⁹ semp nascit᷑ de p̄re sic semp ē nat⁹. ¶ Ad p᷑ᵐ sine temeraria sentētiē nego añs.⁊ ē rō:q̄m nec i aliq̄ istāti huic ime͛ h̄ pōt:cū nullū tale sit poſ̄e.nec in tp̄e imediato huic istāti p̄t totū sil᷑ destruē.aliogn destrueret post q̄ȝ destruxisset ⁊ nō reparasset.ꝙ iplicat ꝯdictionē. S.ē posito ꝙ i p̄n͛ diei hesterne de⁹ ānichilasset total᷑r vnā rē.v.ḡ. a.quā postea ñ recreasset nec nūc recrearet.h̄ nūc eēt iposibilis.a.nūc de⁹ destruit:q᷑ seq᷑.igit᷑.a.imediate p⁹ fuit.⁊ sic imediate fuit ⁊ nō imediate fuit. Tūc ad ꝓbationē: nego illā seq:q᷑ eo ipso ꝙ de⁹ vult illā nūc eē ⁊ nō ꝓhibit᷑ illā p⁹ nūc d̄strue:vult ēt eā fore p⁹ nūc:⁊ si vellet sic ab͛ velle posset:nūc eā destrue:vtiqȝ illa nūc nō eēt. Uñ pȝ ꝙ

l ipsa nō ē nūc nec eē eē neqȝ i aliq̄ tp̄e futuro erit inuito deo. ¶ Ad 2ᵐ nego ēt añs supposito ꝙ angelus nō sit ꝓhibilit᷑ destructibil᷑.aut ꝙ sil᷑ tot⁹ debeat destrui:⁊ rō ꝑacta est. ¶ Ad 3ᵐ si nihil plus addat᷑ i añte ↄcedo ip̄m:⁊ cū dī ꝙ illo posito ⁊ deo.dico ꝙ sol imediate post ꝓducet lumen sȝ ꝓhibit᷑ ⁊ successiue i tp̄e imediate sequēte instās a.nec ē iposſ̄e lumē sic ꝓduci:vt ꝓbatū ē i ꝑ.d.17. Cā āt ꝓp q̄ȝ tūc sic ꝓduceret᷑ eēt q᷑ de⁹ sic vellet soli coagē. Sed si in añte addat᷑ totum simul:vt dicat᷑ potest ⁊c̄.⁊ imediate post illi coagē ꝓducēdo totum sil᷑.nego tūc añs. ¶ Sed tūc sic ꝯ. De⁹ pōt ꝑ ↄcessionē ꝑ h̄ instās ꝑci͛ nō coagē soli:⁊ ime͛ p⁹ coagē.igit᷑ eadē rōne pōt ꝑ h̄ instās ꝑci͛ coagē ⁊ ime͛ p⁹ nō coagere:sed hoc posito seq᷑ ꝙ lumē ñ ē ⁊ imediate p⁹ nec ip̄m nec aliq̄d ei⁹ erit.igit᷑ imediate p⁹ totū sil᷑ erit destructū.ꝙ tñ ꝑ⁹ dcm̄ est eē iposſ̄e. ¶ Ri͛ negādo iᵐ ꝑ͛ ↄñam.⁊ dico ꝙ nō ē vtrobiqȝ eadē rō. Nā i ꝑ casu nō po

m nit᷑ instās imediatū huic instāti:sed tp̄s.i scdo aūt eo ipso ꝙ ponit᷑ ꝙ de⁹ nō coagat soli ponit᷑ ꝙ totū sil᷑ illud lumē corrūpat᷑:⁊ ꝑ ↄñs i instāti:⁊ sic dat᷑ instās istāti imediatū ꝙ ē iposſ̄e.q̄re nō ē sile.eēt āt sile si in ꝑ casu sic poneret᷑ ꝙ totū sil᷑ imediate post ꝓduceret.sic i scdo ponit᷑ ꝙ totū sil᷑ imediate post destruat. Sed tūc nō darē ꝑᵐ. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ i° posito sol nō tñ post illud instans ānichilatiōis ꝓducet de nouo totū lumē sil᷑. Sed i i° met instāti vltra ꝙ sil᷑ ꝑ de⁹ ānichilabit obstaculū ⁊ sol ꝓducet lumē. ¶ Ad.5. dīm ꝙ est defect⁹ i forā:eo ꝙ i ꝑdicato minoris plus ponat᷑ q̄ȝ in subo maioris. Itē si de volitiōe nō existe sed posſ̄e itelligat᷑ minor:vt opȝ i ꝓposito ipsa ē falsa:supposito ꝙ nō sit. ¶ Ad ↄfirmationē.dico ꝙ loquēdo de ꝓductione vt i ꝓposito videlȝ cū aliq̄d ꝓducit᷑ de nouo seu postq̄ȝ imediate nō fuit maior ē v̄a:q̄m i tp̄e creatura pōt rē aliq̄ȝ sil᷑ factibilē ꝓducē de nouo successiue:⁊ tñ iposſ̄e ꝙ aliq̄ talis res ꝓducat᷑ de nouo tota sil᷑ in tp̄e vt sup͛⁹ est ꝓbatū. ¶ Ad.6.ↄcedo ↄñs nō solū añt. Sed ēt cōcedo ꝙ de scō de⁹ rē existē nūc imediate post totā simul ↄseruabit.⁊ imediate p⁹ totā sil᷑ ꝓducet:sed nō totā simul de nouo ꝓducet.

n Nec seq᷑.de⁹ pōt rē aliquā imediate post h̄ instās sil᷑ totā ↄseruare:⁊ ꝓducere cōiter sumēdo ꝓducere.igit᷑ p̄t imediate post h̄ instās de nouo ꝓducē.nā añs est verū ⁊ ↄñs fl̄m. Et rō est:q̄m in toto aliq̄ tp̄e ⁊ q̄lȝ ei⁹ istāti deus pōt rē aliquā sil᷑ totā.i.nō vnā ei⁹ p̄tē ꝑus q̄ȝ aliā ↄseruar᷑ ⁊ io i tp̄e imediato huic instāti pōt ↄseruare hāc rē totā simul. Sed nō ē posſ̄e ꝙ aliquā vnā rē in aliq̄ tp̄e toto ⁊ q̄lȝ ei⁹ instāti ꝓducat de nouo:q᷑ si i vno instāti ē ꝓducta nō pōt ꝓduci de nouo in alio nisi post illud desineret ⁊ nō eēt ꝑ tp̄s:⁊ tūc in nō q̄lȝ instāti illi⁹ tp̄is ꝓduceret᷑. ¶ Ad.7. ↄcedo vtrāqȝ ꝑmissam ⁊ ēt ꝯnē q̄ debite seq᷑.s.hanc.igit᷑ q̄ȝlȝ creaturā ꝑmāsiuā de⁹ pōt imediate p⁹ h̄ instās sil᷑ totā ꝓducē ⁊ h̄ ē v̄a:q̄m q̄ȝlȝ existē pōt imediate post ⁊c̄.⁊ q̄ȝlȝ ēt nō existē.nā q̄ālȝ de⁹ pōt i h̄ instāti ꝓducē ⁊ i tp̄e imediato totā sil᷑ ↄseruare. Sed si addat᷑ illa ↄditio i ꝯne.

o esto ꝙ nūc nō sit:⁊ sit sensus ꝙ simul cū hac ↄditione illud sit cōposſ̄e.nego ipsam.nec sic seq̄tur ex ꝑmissis. Sed ad ↄcludēdū hunc sensū oportet sumere sic ꝑmissas. Oē ꝙ est posſ̄e nūc nō eē ⁊ imediate p⁹ totū sil᷑ eē:de⁹ p̄t sil᷑ totū imediate p⁹ h̄ ꝓducere.⁊ tūc minor debite sūpta sub erit ē v̄a:⁊ sil᷑r maior ꝓp falsā iplicationē a parte subti. ¶ Ad.8.negāda ē minor.nā ex tali pōne seq̄tur vt sup̄ dedutū ē.ꝙ istās sit istāti imediatū ⁊ idi͛ imediatū idiuisibili i magnitudine:⁊ ꝙ ex idiuisibilib⁹ ↄstituat᷑ magnitudo. ꝙ vtrūqȝ isert ꝯdictoria sil᷑ v̄a. Uel ex alia p̄te seq᷑ ꝙ aliq̄d ꝓducat᷑ de nouo i aliq̄ instāti añ ꝙ imediate ꝑ⁹ fuit ꝙ ēt iplicat ꝯdictionē.⁊ ꝙ h̄ sequātur vel alteꝝ ipsoꝝ sup̄ mōstratū ē. ¶ Ad.9.admitto casū ⁊ ↄcedo ꝙ i medio illi⁹ tēporis.a.⁊.b.erūt ꝑci͛ eq̄ calida. Et cū vlteri⁹ sumit᷑ istās añ illud istās mediū i q̄ sit veꝝ dīe.mō.a.⁊.b.nō sūt ꝑci͛ eq̄ cal̄a ⁊ imediate p⁹ erūt ꝑci͛ eq̄ cal̄a.dico ꝙ nullū tale

p ē suppōibile:nā iter q̄dcūqȝ suppōibile:⁊ illō instās mediū erit tp̄s i q̄.a.⁊.b.nō erūt ꝑci͛ eq̄ cal̄a:vñ talis supp̄o supponit istās imediatū eē instāti ꝙ est fl̄m. ¶ Ad.10.ↄcedo añs ⁊ nego ↄñā:⁊ vlteri⁹ dico ꝙ illō isert᷑ ex opposito ↄñtis.s.de⁹ nō p̄t añ oē instās futuꝝ ꝓducē vnū angelū totū sil᷑:nō ē opp᷑ añtis neqȝ sibi repugnās. Sȝ opp᷑ añtis ē. Añ aliq̄d instās futuꝝ de⁹ nō pōt ⁊c̄.⁊ illud nō seq᷑ ex opp᷑ ꝑ᷑ ↄñtis. Et ꝙ illa ↄñā nō vȝ pȝ i sil᷑. Nō.n.seq᷑. Añ oē instās futuꝝ de⁹ p̄t i aliq̄ instāti ꝓducē vnū āgelū.igit᷑ de⁹ p̄t i aliq̄ istāti ime͛ p⁹ ꝓducē vnū āgelū:nec ēt seq̄tur. igit᷑ de⁹ p̄t i aliq̄ istāti añ oē istās futuꝝ ꝓducē vnū an͛ᵐ.nā añs ē veꝝ cū sit vna vlīs c⁹ q̄lȝ sin͛ ē v̄a:⁊ tñ vtrūqȝ ↄñs ē fl̄m:eo ꝙ nullū istās p⁹ h̄ sit añ oē futuꝝ. ¶ Ad vlᵐ ↄcedo añs:⁊ sil᷑r ↄñs si i ipso nihil plus addat᷑:⁊ ñ solū ꝺ deo sȝ ēt de creatura ↄcedo ꝙ imediate p⁹ h̄ ꝓducet aliq̄ȝ rē totā sil᷑. Sic cādela manēs imota ⁊ cāns lum̄ i me͛:ime͛ p⁹ h̄ cābit totū illō lumē sil᷑:q̄m i tp̄e ime͛. Sȝ nō cābit

q de nouo. Et iō si i ↄñte adderet᷑ ꝙ ꝺ nouo ꝓduceret negarē ↄñā.nec ꝓbō valȝ:q̄m nec filiū suū de⁹ p̄t imediate p⁹ ꝺ nouo ꝓducē. ¶ Aduertēdū tñ:ꝙ cū dico tp̄s imediatū istāti nō itelligo ꝑ exclusionē oīs medij tā itriseci alteri extremo ꝙ q̄ȝ extriseci:q̄m i isto sensu:nullū tp̄s ē imediatū huic aut illi istāti:q᷑ cuiuslȝ tp̄is aliq̄ ꝑs ꝑus erit q̄ȝ ip̄m. Sȝ itelligo ꝑ exclusionē medij extriseci tm̄.i.ꝙ nō icludit᷑ i aliq̄ extremoꝝ. Hoc mō dicim⁹ duo tp̄a eē ime͛:⁊ duas ēt magnitudies:q̄m iter ipsas nullū ē me͛ extrisecū vtriqȝ extremoꝝ seu ꝙ ñ sit iclusū i altero:⁊ h̄ mō tāgētia se dīr imediata. ¶ 4ᵃ ꝯ ꝓbat᷑ sic. ↄ᷑ aliq̄ȝ volitionē sil᷑ totā de nouo fieri i vo͛ postq̄ȝ ime͛ ꝑ⁹ nulla erat i ipsa volitio. igit᷑ ↄ᷑ dare ꝑᵐ istās i q̄ volitio ē i vo͛.ↄñā patet. Añs ꝓbatū ē i ꝑ᷑ ꝯne. ¶ Probat᷑ ēt h̄ ꝯ q̄ñ ꝑ sitigl̄as rōnes ꝑ᷑ ꝯnis sic pȝ intuēti. ¶ Quītā ꝯnē ꝓbo sic. Angelus malus añq̄ȝ peccauit hūit charitatē ⁊ grāz.igr̄ i aliq̄ istāti ꝑ᷑ peccauit. Añs fuit posſ̄e fm omnes igit᷑ ⁊ ↄñs. Quinimo fȝ docto

A

Irē opposito opp̄.de scō añs ē veꝝ sic p3 p eū li.2.d.3.⁊.5.

3ᵃ 2. ¶3ᵐ ꝯnez ꝓbo sic. possibile fuit angelum anteq̄ȝ peccauit babere charitatē.⁊ p̄mu3 eius peccatū fuisse mortale.igitur pos̄e fuit vt in aliq̄ instanti p̄ peccaret. ꝯña p3:q2 añte posito in esse sequit̄ q̄ in instanti aliquo p̄ peccauit.s.in eo quo p̄ eius charitas nō fuit. Añs sm oēs verū est ⁊ p̄sertim sm docto.opi.opposite.cū ēt teneat q̄ de facto angelus fuit creatus in charitate ⁊ eā per peccatū pdidit:sicut p3 liᵒ suo.2.d.3.q̄ aūt illud fuerit p̄ᵐ peccatu3 quo pdidit charitatē certū est sm oēs.

2ᵐ ¶2ᵒ aliq̄ȝ volitionē malā potuit angelus sil' totā de nouo elicere ⁊ anteq̄ȝ illa3 eliceret nullo mō alias peccasse.igit̄ potuit in aliquo istanti p̄ peccare.ꝯña est euidēs:⁊ añs quo ad p̄ᵐ partē p3.tū ex p̄ᵒ ꝯnextū q2 volitioni siue bone siue male nō repugnat totā simul eē ēt sm opi.oppositā que ꝯcedit q̄ postq̄ȝ est pfecta durat sine motu ⁊ augmētatione nec agēti repugnat tota3 simul pducere:cū nec nāli agēti repugnet:q2imo vbi non eēt repugnātia qd̄ successiue facit faceret totum sil':⁊ pos̄e fuit in voluntate angeli nullā resistētiam eē respectu male vilitionis.igit̄ ⁊ ipse potuit pducere totā sil'. Nūc esset respōdēdū ad rōnes op.alteri⁹:sed q2 plures ex eis iplicant difficultatē ptinētē ad arᵐ sequē.iō vsq̄ȝ tūc differant.

D

2ᵐ artic.

Quantū ad 2ᵐ articulū est ēt diuersitas opi.⁊ vtriq̄ȝ parti fauent multi.mihi aūt vi q̄ probabilius dicant tenētes q̄ angelus potuit in p̄ instanti mereri ⁊ potuit ēt peccare.rō que mouet me ē:qm̄ oē qd̄ babuit angelus qui peccauit necio reqsitū ad h̄ q̄ posset peccare babuit vel potuit bie in p̄ instanti.igit̄ ⁊ in p̄ istāti potuit peccare. Silr oē qd̄ babuit angelus qui meruit reqsitū ad posse mereri babuit vel bie potuit in p̄ instanti.igit̄ ⁊ possibile fuit ipm mereri.ꝯñtia vtraq̄ȝ clara est: ⁊ añs facilr declarat̄.na3 ex pte intellect⁹ eq̄lē ⁊ eandē babuit notitiā vel bie potuit cū notitia sit producibilis in instāti:vt prebabitū est:⁊ cuiuslibet talis oēs p se cāe potuerint eē in p̄ istāti:sic p3 discurrēdo:silr eque potēs ⁊ libera fuit voluntas in p̄ᵒ sic tūc:⁊ grām potuit ita de⁹ tūc infundere sicut postea.

E

cap.10.

Qd̄ dictū est de notitia ꝯfirmat̄ ex intētione Aug. 2ᵒ de ci.dei.vbi dicit.q̄ nullo mō sm spatiū tpis p̄us erāt spūs illi tenebre quos angelos dicimus:s3 sil' vt facti sūt lux facti sūt. Nō tm̄ ita creati vt quoquo mō viuerent:sed ēt illuminati vt sapiēter beateq̄ȝ viuerent.ab hac illuminatione auersi qdā3 angeli nō obtinuerunt excellētiam sapientie beate vite que pculdubio non nisi eterna est:eternitatisq̄ȝ sue certa atq̄ȝ secura. Ex bis p3 q̄ eam sapiam ⁊ notitiā a qua mali ceciderūt ipsi in suo initio babuerunt. Qd̄ vō dictū est de ptāte ac libertate sue volūtatis nō cadit in dubiū.

2ᵐ ¶2ᵒ cbās sm aiam meruit in p̄ instanti sue creationis.igit̄ pos̄e fuit q̄ angelus in p̄ instāti meruerit ⁊ silr q̄ peccauit.ꝯña p3.añs ꝓbat̄ ex intētione magri. 3ᵒ sen.di.18.vbi vult q̄ cbās sm aiam ab initio sue cōceptionis meruit nec pficere in meritis potuit:sicut ꝓbat ibide3 auctē Greg.

D

Nec pōt glosari ab initio.i.imediate post initiū:q2 vel meruisset imediate post in istanti:⁊ tūc instanti imediatū fuisset instans:aut in tpe imediato:⁊ tūc pfecisset in merito ꝯ magrm. ¶Cōtra istā ptē plures sūt rōnes due tū sūt potiores: ⁊ arguit̄ p̄ sic. Si peccasset in p̄ instāti deus fuisset cā sui peccati. S3 ꝯñs ē ipos̄e.g̃ ⁊ añs.ꝯña ꝓbat̄:q2 ois opō que sil' icipit cū esse rei est ei ab agente a quo b3 eē:sic mouerī sursum est igni a gñante.

sanctus Tho.pᵃ pte.q.63 art.5.

2ᵐ ¶2ᵒ angelus nō potuit in p̄ instāti bie pfectā deliberationē.igit̄ nec in p̄ istāti peccare. Añs ꝓbat̄:tū q2 deliberatio reqrit ꝯsiliū ⁊ syll'ni practicū q nō pōt eē nisi circa futura ⁊ ex ꝓpōnibus de futuro:tū q2 ad talē deliberatione3 necio reqrit̄ determinata sententia intell's sequēs oppositas estimationes.nā pfecta delibatio est discursus accipiēs vtrāq̄ȝ ptes ꝯdictionis.⁊ bic ē q̄ bruto n̄ iputat̄ act⁹:q2 estimationes de vtraq̄ȝ pte ꝯdictionis bie nō pōt.angelus āt nō potuit

Auerolus.li.2. d.4.q.2

bie in p̄ instāti sñia3 sequētē estimationes oppositas vt intelligat ꝯñē affirmatiuā vt in vno p̄nᵒ ⁊ negatiuā in alio. alias illas babuisset sil':⁊ per ꝯñs sil' babuisset oppositos syll'os.

E

Ad pᵐ.s. Thome

¶Ad p̄ᵐ si ꝯñs intelligat̄ sic q̄ de⁹ fuisset cā imediata ⁊ totalis illi⁹ peccati:aut fuisset angelo cā eliciēdi illū actū malū:in quoꝝ altero sensu ipm d3 incōueniens reputari:⁊ in quo sensu nō ꝯcedit̄ deū eē cām peccatoꝝ:nego ꝯña3 illā. Et ad ꝓbōnē dico q̄ qcqd sit de opōne nālr ꝯsite de q̄ ēt nō est vera ꝓpositio assūpta:vt alias videbit̄. de libere tñ elicita nō b3 apparentiā.

Sco.in reporta. li.2.di.4 cap.4.

¶Confirmat̄ tñ sic: qm̄ vt dicit quidā doctor bāc ꝯñam sñialr Aug. vꝫ negare.2.de ci.dei.vbi dicit.q̄ illi q dicunt q̄ diabolus nunq̄ȝ fuit cū sanctis angelis btūs.illis.s.beatitudine ipfecta non excellēti ⁊ eterna de q̄ in p̄nᵒ ꝓxime allegate auctis locutus est.suo recusans subditus eē creatori ⁊c̄.nō ꝯsentiunt manicheis q sentiūt q̄ diabolus suā quādā ꝓpriā tāq̄ȝ ex aduerso quodā p̄nᵒ babeāt nāim malitia q̄ sm Aug.non sequit̄ q̄ si peccauit ab initio fuit ex aduerso ⁊ malo p̄nᵒ:

F

ac p boc stāt sil' q̄ peccauit ab initio: ⁊ tñ fuerit pduct⁹ a deo bonoq nō fuerit cā nisi ꝑdicto sui peccati. Et h̄ expsse ꝯfirmat̄ ex eo qd̄ aīt.1.sup Gen̄.q̄ putat̄ inqt nūq̄ȝ diabolus in veritate stetisse nūq̄ȝ cū angelis beatā duxisse vitā:

cap.32.

s3 ab ipso sue cōditionis initio cecidisse:nō sic accipiēdū ē vt nō a ꝓpa volūtate deprauat⁹ s3 malus a bono deo creatus putet̄:aliogn nō ab initio cecidisse diceret̄:neq̄ȝ eni cecidit si talis est fact⁹:s3 fact⁹ ꝯtinuo se a luce vitatis auertit supbia tumidus ⁊ ꝓprie ptātis dilectione corrupt⁹:vñ beate atq̄ȝ angelice vite dulcedinē nō gustauit. Quā non vtiq̄ȝ acceptā fastidiuit:s3 nolēdo accipe deseruit ⁊ amisit. Et subdit.nō ex eo qd̄ accepat cecidit:s3 ex eo qd̄ acciperet si subdi voluisset deo:qd̄ ꝓfecto:q2 noluit ⁊ ab eo qd̄ acceptur⁹ erat cecidit ⁊c̄.apparet eni q̄ ista verba clauderēt ꝯdictoria:si necio sequeret̄ diabolū esse creatū a deo malū posito q̄ in p̄ istāti peccasset ⁊ fuisset malus.

Cōfir.

¶D.Sic idez doctor dicit:⁊ bñ:si rō illa valeret:tūc posset argui q̄ nūc de facto de⁹ sit cā cuiusl3 peccati: qm̄ nō solū cū p̄mo creat aiam:s3 ⁊ semp postea donec illā ꝯseruat est cā ei⁹:

G

qd̄ si nō seq̄t̄ ipm ex h̄ eē cām peccati:sic nō sequit̄ si angelus tūc in p̄ instāti peccasset. ¶Ad 2ᵐ distinguēdu3 est de deliberatione:vt qdā alius doctor distiguit. nā duplex est deliberatio.vna que est cū pfecta inuestigatione alicuius dubij:p quo b3 argumētū ad vtrāq̄ȝ ptē ꝯdictionis: alia q̄ est pfecta cognitio vel assensus respectu p̄ncipij practici vel ꝯñis:p̄ᵃ nō requirit̄ ad actū meritoriū neq̄ȝ ad demeritoriū:s3 sufficit scōa cū libertate arbitrij ad ꝯformiter eliciendū volitionē ⁊ nō eliciēdū.⁊ talis vtiq̄ȝ esse pōt in instāti:ex boc p3 ad argumētū: qm̄ si añs sumat p̄ mō deliberationē:ꝯña nō valet. Si āt scōo mō ipm est falsu3.

Ad 2ᵐ qd̄ fuit Aureoli Ocbā i ql.2.q.6

¶Ad p̄mā ꝓbōnē dōm q̄ nō requirit̄ tale ꝯsiliū:cū babet̄ sufficiens cognitio ꝯñis:imo supfluū foret cū non ꝓpter aliud babeat̄ ꝯsiliū. Et silr mō dōm est q̄ nō semp requirit̄ talis syllogismus de futuro:nec q̄ estimationes ille opposite p̄cedāt:vt in scōa ꝓbōne sumebat̄:q2imo i boie pfecte virtuoso nō ꝑueniūt tales estimationes:q̄ȝuis in nō pfecte babituato velut in incōtinēte ꝑueniāt.

D

¶Nūc ad rōnes opi. in ꝑcedēti articulo reprobate. ¶Ad p̄mā q̄ȝuis ꝯñtia negaret̄ a multis qcqd sit de ea.dico q̄ ꝯñs nō est falsu3:vñ dico q̄ angelus potuit peccare in p̄ instāti: ⁊ si aliqs non crearet̄ cū sufficiēti notitia ⁊ arbitrij libertate posset in p̄ instāti peccare.cū ꝓbat̄ ex mō arguēdi Aug.q̄ ꝯsequens sit falsum.dico q̄ ad intētionē Aug. sufficit q̄ illud bonū qd̄ vitiū corrūpit vel minuit ꝑcesserit nā:nec op3 q̄ ꝑcesserit tpe:illud aūt bonū diminutū est aptitudo ad beatitudinē ꝯsequēdā:qm̄ per peccatū reddit̄ nā bona min⁹ apta ⁊ idonea ad illā. Et istud eē intētionis sue p3 ex p̄nᵒ illius capli ⁊ argumētationis. Vñ querēs cām miserie maloꝝ angeloꝝ.d.q̄ fuit auersio ab eo q sume ē.addit h̄ p̄mi⁹ de

Ad rōes byb. i p̄ arti.i uᵒ vbi sup.

I fect⁹ ꝛ ꝓ̃ inopia ꝛ ꝓ̃ virtū eius nāe:q̄ ita creata est vt nec
sūme eēt:ꝛ tn̄ ad btitudinē btīdā:eo ꝙ sūme est frui posset
a quo auersa:nō qdē nulla s₃ tn̄ min⁹ eēt atq₃ ob hoc misse
ra fieret. Vn̄ ꝛ cū postea in ꝓsecutione ꝓbat ꝙ mala volū
tas nō potuit alicui nāe eē sempiterna itelligit ꝙ nō potu-
it eē ei sempiterna q̄si ꝯnālis seu ꝯñs ipsa₃ nālr:sic Mani
chei opinati sunt de qbusdā naturis:tūc eni nō vitiasset eā
nec minuisset bonū ei⁹ ꝑuādo aliq̄ bono habito aut reddē
d o min⁹ aptā ad habēdū. Ja₃ eni nō fuisset apta ad aliqd
incōpos̄e mali voluntati. Sicut nulla res nālr apta est ad
aliqd incōpos̄e ei qđ sibi nālr inest. Op₃ ḡ si sibi noceat ꝙ
vel actualr aliqđ bonū habuerit quo ꝑuat:vel habuisset:
aut nata fuisset hr̄e qđ nō hēt:ꝛ ad qđ min⁹ potēs ē nō q̄₃
fuerit seu q̄₃ fuisset ꝛ potuit eē si nō peccasset:ꝛ ad h̄ vt di-
ctū est:nō reqrit̄ ꝓcessio tpis:s₃ sufficit ꝓcessio nāe:aliis ēt
modis pōt intelligi pctm̄ adimē bonū sic in ꝑ.dist.17.vbi
agit̄ de diminutione charitatis i solone cuiusdā rōnis ē di
ctū:s₃ ad ꝓpo⁹ⁱ ista sufficiāt. ¶ Ad aliā ꝓbationē dōm ꝙ
Aug. nec intēdit nec innuit ꝙ si angelus peccauit in ꝑ instā
ti sequat̄ pctm̄ illi fuisse nāle:cū exꝑsse:vt antea allegatū
est:dicat in ꝑcedēti.c.ꝙ dicētes illud nō ꝯsentiūt maniche
is q sentiunt ꝙ diabolus hēat quādā ꝓpriā nām mali ꝛc.
sed sic clare p₃ legēti statim ꝓsequēs errorē manicheoꝝ
ꝛ auctēs scriture:q̄s ad suū errorē extorquere nitunt̄ ex-
ponēs dicit ꝙ ēt ꝓ se illā allegatā canonice Joā. iducūt:ꝛ
tūc addit ꝙ nō itelligūt si nā talis est nullo mō eē peccatū.
Ex q̄ dico:vt manifestū est ꝙ vult ꝑ auctē ab eis iductā ꝯ
eos iferre ꝙ nō nālr diabolus peccat vel malus est:nō āt
ꝯ eos q dicebāt ipm ꝓpte ꝛ ꝓpa volūtate peccasse. ¶ Ad
2ᵐ ēt ꝯcedo ꝯñs si haberent sufficientes notitie. ¶ Ad ꝓ-
bōnē dico ꝙ aliqs ꝑt dupl̄r dici amittere iustitiā. vno mō
q̄r quā habuit nō h₃. alio mō q̄r nō h₃ quā hēret. Hāc disti
ctionē in sn̄ innuit Aug. 2. sup Gen̄. vbi ꝓsequēs illā opi. ꝙ
diabolus ab initio suo peccauit:ꝛ docēs q̄uo tūc itelligen
dū est cecidisse in q̄r. beate ꝛ angelice vite dulcedinē nō gu
stauit quā nō vtiq₃ acceptā fastidiuit:s₃ nolēdo accipe de-
seruit ꝛ amisit. ꝛ subdit. ꝙ nō ex eo qđ acceperat cecidit:sed
ex eo qđ acciperet si subdi voluisset deo:vt ēt supi⁹ recitatū
est. Tūc cū sumit̄. Nullus pōt mereri:nisi qui pōt iustitiā
amittere. dico ꝙ si accipiat̄ amittē determinate in ꝑ sensu:
ꝓpositio absolute nō est vā. Nec eā ꝓbat dcm̄ Ans. talis
eni ē in ꝓpa fořa rō ei⁹. Si nō potuerūt peccare nō ꝑtāte:
s₃ nēcitate seruauerūt iustitiā:quare si nō ꝑtāte sed necessi-
tate seruauerūt iustitiam:non magis meruerūt gratiam a
deo:q̄r steterūt aliis cadētib⁹ q̄₃ q̄r seruauerūt rōnabilita-
eē quā ꝑdē nequeūt. Hoc āt ꝯñs h₃ Ans. ꝑ icōueniēti sup
ponēs eos habuisse iustitiā añ casū maloꝝ:ꝛ ꝑ ꝯñs ex op
posito ꝯñtis sic vult iferre āgeli boni meruerūt fuādo iu
stitiā quā hēbant. igit̄ illā nō nēcitate s₃ ꝑtāte seruauerūt.
igit̄ eā nō seruare potuerūt. ꝛ vltra. ḡ peccare potuerunt:
qđ est intētū. nūc āt p₃ ꝙ ꝯcesso hāc ꝯñaꝫ eē bonā. angeli
potuerūt iustitiā nō habitā fuare vl̄ potuerūt amittē. igit̄
potuerūt peccare. nō est ꝯñs vt ꝯcedat̄ hāc eē bonā ꝯñā₃.
angeli nō potuerūt iustitiā habitā amittē. igit̄ nō potuerūt
peccare:cū argumētatio ex opposito añtis nō teneat gr̄a
foře:ꝛ ꝑ ꝯñs nec illa est sil̄r vā. Nullus q nō pōt iustitiā
quā h₃ amittere ꝑt mereri. ¶ P. Ans. nō isert. si nō ꝑtāte
s₃ nēcitate seruauerūt iustitiā. igit̄ nō meruerūt absolute:s₃
nō meruerūt in q̄r:q̄r steterūt. i. ex h̄ ꝙ steterūt ꝛ ꝑseuera-
uerūt in iustitia habita. Nūc aūt nō est ꝯñs. nō meruerūt
ex eo ꝙ steterūt. igit̄ nō meruerūt. S₃ eꝯ bñ. Sic̄ ēt nō se-
quit̄. nō meruerūt:q̄r seruauerūt rōnalitatē. igit̄ nō merue
rūt. s₃ eꝯ. Nō ostedit̄ igit̄ ex dcō Ans. ꝙ hec sint icōpossibi-
lia. angeli meruerūt. angeli nō meruerūt seruādo iustitiā
quā habuerūt. nec ēt ista. angeli meruerūt. igit̄ potuerūt
amittē iustitiā quā habuerūt:ac ꝑ h̄ vt illa vniuẜs assūpta
nō ꝓbat̄ ex dictis eē vā. Si v̄o accipiat̄ amittere cōiter ꝛ i

Ad ꝯfir.
K
Ad 2ᵐ
cap. 32.
L
M
Confir.

differēter fm ꝑ̃ vel 2ᵐ sensū. q̄cq̄d sit de maiore. dico ꝙ
minor est falsa:nec ꝓbatio valet:q̄r ꝓcedit in ꝑ sensu tm̄.
¶ Ad 3ᵐ nego ꝯñaꝫ:ꝛ ad ꝓbōnē pōt dupl̄r dici. Vno mō
vt ibi dr̄. Et cū af ꝯ. dico ꝙ nō seq̄t̄ si sūt eiusdē spēi. ꝛ vn⁹
ꝓducit̄ in istāti ꝙ ali⁹ ꝓducat̄ in istāti. Nā est pos̄e ꝙ vna
lux ꝓducat̄ in instāti eiusdē rōnis cū alia q̄ ꝓducta est in
tpe:ꝛ sil̄r ē pos̄e de aliis formis ꝑibilib⁹. Nec ꝓbō valz:
q̄m nec acq̄ri in instāti nec acq̄ri in tpe est ex his q̄ ꝯueni-
unt eēntialr h̄ꝫ spēb⁹:cū tā h̄ q̄₃ illo mō possit acq̄ri. Se-
cūdo posset dico ꝙ illo casu dato:q tn̄ non est possi:nisi ꝑ
potētiā diuinā:illa dilectio ꝓducet̄ seu erit ꝓducta tota sil̄
ꝛ tn̄ in nullo instāti erit ꝑ ꝓducta:ꝛ nullū tps erit anteq̄₃
sit ꝓducta:sic in sn̄ declaratū est in ꝑ di. 17. pr. 2. q. 1. art. 2.
¶ Ad 4ᵐ ꝯcedo ꝑ̃ ꝯñā. ꝛ ad 2ᵐ qđ ifert̄ ēt vlteri⁹ dico ꝙ
aliud est actū meritoriū eē in instanti vel per tps:ꝛ aliud
est actum meritoriū esse meritoriū in instanti seu per in-
stans vel per tēpus. Nā per aliqđ tēpus ꝛ in aliquo instā
ti in quo ꝑus nō fuit act⁹ meritorius est in quo nō est me-
ritorius:aut si est meritorius non est meritorius alterius
premij q̄₃ ꝑus fuit. Quāuis eni volūtas possit elicere vir-
tuose actum meritoriū in instāti:nō tn̄ in quolibet alio in-
stanti sequēte pōt iam elicitū scienter ꝛ libere quātum est
ex se deserere aut aliū elicere:sed est dare aliqđ tēpus ita
breue:infra qđ nullo modo pōt desistere ab actu iam eli-
cito aut nouū elicere:quātū est ex se dico ꝛ sciēter:l₃ cau-
saliter forte aut supernālr imissa aliqua notitia aliud con-
tingere posset. Infra tēpus aūt h̄ꝫ quāuis in quolibet in-
stanti actus sit ꝛ in quolibet sequēte diuti⁹ fuerit q̄₃ in ali-
quo ꝑcedētium:nō tamē in quolibet est magis meritorius
q̄₃ fuit in ꝑrimo nec forte meritori⁹:aut si meritori⁹ ꝛ nō tn̄
noui seu distincti ꝑmij:ꝛ ex hoc sequitur ꝙ nō ex quātali-
bet cōtinuatione actus meritorij actus est maius meritū
seu maioris premij meritorius q̄₃ fuerit in ꝑmo instāti sui
esse. Cū ergo scđo insert̄ ꝙ possent esse duo merita equa-
lia:quoꝝ vnū esset per instās aliud per tēpus. si intelligat̄
ꝙ vnū esset per instās:ꝛ aliud per tēpus:nō video hoc eē
incōueniēs. Si v̄o intelligat̄ ꝙ essent eq̄lia. i. eque seu eq̄-
lis premij meritoria:ꝛ vnū tamē eēt meritoriū tn̄ per in-
stans:aliud v̄o esset meritoriū per tēpus ceteris paribus.
hoc pōt intelligi dupl̄r. Vno mō ꝙ esset ꝯtinue meritoriū
per tēpus ꝛ nō maioris ꝑmij q̄₃ aliud qđ eēt meritoriū tn̄
per instans:ꝛ tūc nego ꝯñam ꝓpter falsam iplicationē cō
sequētis. v₃ aliquē actum eē meritoriū per aliqđ tps ꝯti-
nue:vel pōt eē sensus ꝙ vnū meritū per aliqđ tps non eēt
maioris ꝑmij meritoriū q̄₃ aliud eēt per instās:ꝛ hoc ego
concedo sicut ego ꝯcedo ꝙ per aliqđ tēpus idē actus non
est magis meritorius q̄₃ fuit in instāti ꝑ quo fuit. ¶ Sed
tunc ꝯtra hoc est:q̄r tūc videt̄ ꝙ ꝯtinuatio actus merito-
rij nihil ꝓsit:q̄nimo obsit ꝛ ꝙ expediret frequēter inter
rumpere actū ꝛ deserere ꝑmū ꝛ nouū elicere. ¶ Ad h̄ di-
co ꝙ nec ois ꝯtinuatio actus prodest:vtputa illa que nō
est libera:ꝛ cū scientia vt est ea que est per tēpus illud bre
ue nō ꝑceptibile:nec ēt nulla ꝓdest s₃ aliq̄:vtpote ea q̄ ex
scia ꝛ libertate ꝓcedit:sic̄ cū q̄s scienter pōt ꝛ libere ex se
desistere ab actu elicito ꝛ aliū elicere:qđ ꝯuenit in eo q vl
tra tps sibi iꝑceptibile ꝯtinuat actū ꝛ de tali ꝯtinuatione
dico ꝙ nō min⁹ meret̄ sic ꝯtinuās actū q̄₃ si nouū eliceret:
ꝛ magis expedit sic ꝯtinuare q̄₃ interrūpere vt nouū eli-
ciat:q̄m q sic interrūperet exponeret se ꝑiculo nō resumē-
di actū tā cito:ꝛ tn̄ si pluries resumeret nō pl̄s mereretur
q̄₃ si eq̄lē actū ꝓpte ꝯtinuaret ꝑ tātū tps i q̄to totiēs pos-
set nouū actū elicere. ¶ Dices. ponat̄ ꝙ de⁹ in quolib₃ in
stāti illi⁹ tpis iꝑceptibilis ifunderet sufficientē notitiā aut
in aliq̄ vno infunderet tā ꝑfectā ꝙ ipse angelus in q̄libet
instāti illi⁹ tpis posset sciēter illū actū deserere ꝛ alium elicē:
tūc sequit̄ ꝙ in q̄libet tantū merebit̄ nouū ꝑmiū q̄tū in ꝑ
instāti:ꝛ per ꝯñs in q̄₃ ꝑte tpis merebit̄ ꝑmiū infinitum.

N
Ad 3ᵐ
Ad 4ᵐ
O
P
Q
Contra

¶ Rñ°. q̄ ꝯñs nō est minus possibile aut minus concedendum: aut magis impossibile vel negandum q̄ȝ casus q̄ datur: & ideo quicunq̄ȝ casum admitteret tanq̄ȝ possibilem ꝯsequenter posset cōcedere ꝯñs. nec pro nunc video incōuenies seq. ꝑsertim cū nō sit ipoīe deo creare ꝑmiū infinitum intēsiue: vt ex dictis in ꝑ.d.44. patē pōt. ¶ Ad 5m pȝ: q2 2ª ꝯñs nō vȝ: ad ei⁹ ꝓbōnē assumit fīm. vȝ q̄ i quocūq̄ȝ tpe pōt pluries tā grauiter peccare: sicͭ i ꝑmo instāti peccauit. Nā ifra illō tp̄s breue de q̄ dcm̄ est: nō solū plies: s3 nec semel posset nouū pctm̄ demerito° elicē: sicͭ nec nouū3 meritū: vt est dcm̄. ¶ Et ꝑ idē pȝ ad 6m. nā sup eadē falsa imaginatione fundat. s. q̄ ꝑ qlibet instāti tpis i q̄ act⁹ durat sit meritorius noui ꝑmij. ¶ Ad 7m dōm q̄ puniri grauī⁹ ꝑt itelli 2r. s. intēsiue & extēsiue fm durationē pene. Si ꝑmo ꝯñs nō vȝ negādū: vñ forte vt dicͭ qdā doctor: qbusdā q eternalr puniūt i iferno aliq ad tp̄s intēsi⁹ puniunt in purgatorio. Si ꝯo 2m tūc nego ꝯñā3 & assūptū i ꝓbōne sīlr. nā q̄ȝm ad extēsionē pena debita mortali infinite excedit penā veniali debitā: tñ huic eterna illi tpal' debeat. ¶ Ad 8m ꝯcedo ꝯñs: sicͭ ēt ipse arguēs & qlȝ bȝ ꝯcedē nisi velit ponē mediū inter totū tp̄s in quo ē in charitate & q̄ caret charitate: ac ꝑ h̄ in q̄ vtraq̄ȝ ꝯdicto° sint falsa. Tunc ad ꝓbōnē dōȝ q̄ nō intēdit Aug. ponere tale mediū s3 durationē q̄le imagiat ar. s3 solū vult dicē q̄ talis trāsitus ab vno opposito i aliō: siue poti⁹ sit trāsiēs nō denoiat ab altero oppositoꝝ: quēadmodm ꝯsueuim⁹ denoiare opōnes ab habitib⁹ dicētes hoiem taliter opari qñ fm habitū quē bȝ elicit opōnē. v. g. vt dicit phs. 2. eth. tūc dicim⁹ grāmaticū qd grāmatice fieri qñ fit fm eā quā bȝ grāmaticā. Nūc aūt cū qs ex vno opposito trāsit in aliud. v. g. in exēplo Aug. cū a sapia in stultitiā nō fm sapiaȝ quā bȝ trāsit: vt pȝ: iō nȝ sapiēter. Itē nec s3 stultitiā: q2 in eo nō erat stultitia q̄ mediāte trāsiret: & iō neq̄ȝ stulte dr̄ trāsire: ac ꝑ h̄ ꝯcludit Aug. q̄ est dare mem inter facere aliqd sapiēter & facere stulte: q2. s. ꝯuenit facē aliqd neq̄ȝ stulte neq̄ȝ sapiēter: nec tñ ex h̄ ꝯcludit q̄ sit aliqō tēpus vel instās mem inter tp̄s stulticie & sapie in quo neq̄ȝ stult⁹ sit ille nec sapiēs: vt intēdit ar. ¶ Ad 9m & 10m pȝ ex rñsiōe ad 4m. ¶ Ad xim dōm q̄ volet in tpe imediato & in nullo instāti ꝑ volȝ. ¶ Ad 12m pȝ ex dcis ad 4m. ¶ Et ꝑ eandē pȝ ad 13m. ¶ Ad 14m dico ꝑ q̄ de volitione lib'a. & cū ꝓbat q̄ nō ex auctē Cōmē. dōm q̄ Cō. loqͭ de mutationib⁹ corporalib⁹: nō āt spūalib⁹: & illō pȝ ibi tā ex exēplis q̄ȝ ēt ex cā quā ptractat. vȝ de saluādo demrātōēȝ Ar. ad ꝓbām q̄ oē mo's est diuisibile: & cē vlēni ad oēm mutationē. Cōstat autē q̄ phs nō loqͭ ibi nisi de corpalib⁹ mutationibus nec sue ꝓbōnes pñt spūalib⁹ adaptari: tñ ēt q2 3° de aia. vt. s̄. hitū est Cō. expsse dicͭ oppom de itellectiōe: & silr phs. ¶ 2° dico q̄ i casu ēt ē poīe dare ꝑm istās volitiōis nālr sequētis apprehēsionē: vtputa si subito carēt talis apprehēsio: qō saltē a deo posse fieri nullus catholicus vtputo negaret.

¶ D. Nō video cur non possit dari minima spēs ymaginatiua potēs cāre ibi itellectionē. & cū ꝓbat q̄ nō: q2 tunc aliq̄ debilior possit debiliorē intellectionē: q2 si cvidem⁹ i actionib⁹ nālibus &c. dico q̄ illa ꝯñs nec existēs ē nec apparēs cuȝ ego iā posuerim mimā potētē. Probō ēt in flo fundat. Non. n. qōlȝ eiusdē rōnis cum eo q̄ pōt agere i h̄ passum demrātū ꝑt agere in idē passum. Nec si tāta ꝟtus pōt mouere hoc mobile in tāta velocitate ꝑ tātuȝ spatiuȝ qlȝ minor virtus poterit idem mobile mouere l3 tardius ꝑ idē spatium. gnimo aliq̄ q̄ nullatenus poterit ip̄ȝ mouere. Vñ & hāc regulam reprobat phs. 7. phyſi.

Quantum

ad 3m arm pono 4or ꝯnes. ꝑ° est ptinēs ad di. 5. vȝ. q̄ oēs angeli tā boni q̄ȝ mali fuerūt creati in gfa & charitate. 2ª q̄ nō fuerūt creati cū btitudie ꝑfectā. & h̄ ptinet ad. 4. di. 3ª q̄ malus angelus nō peccauit in ꝑ istāti sui eē: q̄ ptiet ad di. 3. 4ª q̄ nō peccauit ime' post ꝑm instās: s3 mora fuit inter creationē & lapsum.

¶ Primā ꝯnē ꝓbo. ꝑ auctē Dam. q̄ ait in li°. 2. c. 3. ꝑ ꝟbuȝ dei creati sunt oēs āgeli & a spū scō ꝑ scificationē ꝑfecti facti sūt fm ꝓportionē dignitatis & ordis illuminatōe & gfa ꝑticipātis. h̄ vt pȝ māifeste de oib⁹ loqͭ. ¶ 2° idē ꝑ auctē Aug. 12° de ci. dei. c. 9. vbi ait. q̄ āgeli sil' vt facti sūt ei a q̄ facti sūt amore cū' quo facti sūt adheserunt: eo q̄ sunt isti ab illoꝝ societate discreti q̄ isti in eadē bona voluntate māserūt: illi ab ea deficiendo mutati sunt. Et de q̄li amore loqͭ ifra explicat. Et istā inqͭ bonā volūtatē qs fecerat nisi ille q eos cū bona volūtate. i. cū amore casto q̄ illi adhererent creauit simul eis cōdēs nām & largiēs gfam. ecce q̄ cum amore casto creati sunt. amor aūt castus ē qui a charitate ꝓcedit. ¶ D. Expsse dicit. & largiēs gfam: & ne aliqs estiēt cū h̄ de bonis tm̄ velle itelligi. ꝓpterea q2 ime' sequitur. vñ sine bona volūtate h̄ est dei amore nūq̄ȝ sctōs angelos fuisse credēdum est. Attēde qd seqͭ statim. Isti aūt inqͭ q̄ cū boni facti eēnt mali sūt ꝓpria mala volūtate aut minorē acceperūt amoris diuini gfam q̄ȝ illi q in eadē ꝑstiterūt: aut si vtriq̄ȝ boni eq̄lr creati sunt istis mala voluntate cadētibus illi ampli⁹ adiuti ad eā btitudis plenitudiem: vñ se nūq̄ȝ casuros certissime scirēt puenerunt. Ecce q̄ illam gfam oib⁹ asserit collatā: q̄ȝuis vtrū eq̄lr relinq̄t in dubio. ¶ 3° glo. & vr̄ eē Hiero. sup illud Osee. 3o. diligūt vinacia vua ꝝ. ꝑ vinacia inqͭ demones q creati sunt in magna pinguedine spūs sci. magna pinguedo spūs sci nō ē nisi charitas. Multe alie auctēs possent adduci: sed iste sufficiant. ¶ Cōtra istā ꝯnē sūt Ugo de sacra. li. ꝑ. part. 5. Itē magr. h̄. d. 5. ¶ Cōtra h̄ ēt vr̄ Aug. ꝑ lib. sup Geñ. c. 2. di. 1. sr illo ꝟbo. In ꝑn° creauit de⁹ ce. & ter. vbi dicͭ q̄ spūal' & corpal' creature iformis mā dcā est ce. & ter. spūalis vȝ vita sicuti eē pōt in se nō ꝯuersa ad creatorē: tali. n. ꝯuersione format atq̄ȝ ꝑficit. ex h̄ pȝ q̄ ꝑ creata est nō ꝯuersa neq̄ȝ perfecta: & ꝑ ꝯñs absq̄ȝ charitate. Itē lib. 4. dicit. q̄ spūal' creatura post tenebras scā ē lux vbi itelligit a sua q̄dam iformitate ad creatorē cōuersa atq̄ȝ forata &c. ¶ Atgͭ ēt rōne: q2 tūc angeli fuissent i statu merēdi: qō nō vr̄ veꝝ. tū q2 i angelis añ pctm̄ nulla erat difficultas ad bñ volēdū. meritū autē nullū ē vbi nulla difficultas. Et pp h̄ dicit infra magr. di. 24. q̄ q2 nihil erat qō ad malū impelleret ꝑm hoiem i statu inocētie: iō nō fuisset illi meritū nō ꝯsentire tentationi sicͭ & āgelis dicit ipse q nō ceciderunt nō fuit meritū q̄ steterunt: tū ēt q2 vr̄ incōueniēs ꝯcedē q̄ diabolus nūq̄ȝ actualr meruerit. ¶ Ad ꝑm dōm q̄ nec magr nec Ug. in hac pte tenēdus ē cū sci dicāt oppm. ¶ Ad 2m dōm q̄ Aug. nō itelligit q̄ ꝑus tpe fuerit informis q̄ȝ formata: s3 nā: sicut manifeste pȝ ꝑ eūdē scip̄m exponētē lib. 5. Nō itaq̄ȝ inqͭ tpali s3 cāli ordine ꝑ⁹ scā ē i formis forabilisq̄ȝ māes & spūalis & corpal' de q̄ fieret qō faciēdū eēt &c. Et sic q̄ forationē suā ꝑcessit nō tpe: s3 origine. ¶ Ad 3m cōcedēdū ē ꝯñs. ¶ Ad ꝓbōnē ꝑmā sue falsitatis pōt dici. q̄ salua reuerētia magistri: ēt vbi nō sit difficultas actus dilectionis mediante charitate elicit⁹ pōt eē meritori⁹: qō efficaciter ꝯsir' ex eo q̄ si ꝑm⁹ hō nō peccasset & huisset gfam gratū faciētē potuisset mereri vitā eternā. Nec puto q̄ h̄ aliqs negaret. ¶ D. Ans. expsse in de casu dia. dicͭ. q̄ angeli boni meruerūt gfaȝ: q2 steterūt & seruauerūt iustitiā: & tñ i eis s3 Ma. nō fuit talis difficultas. Alij ad idē rñdēt q̄ & si i eis nō erat difficultas ex ꝯrietate vl' iclinatiōe volūtatis in oppom. poterat tñ eē difficultas ex arduitate opis excedētis ꝟitatē nāe q̄lis forte est diligē deū sup oia. ¶ Ad 1m ꝓbōnē sine temeraria assertione videt posse ꝓbabilr dici q̄ ꝑ aliq̄ morula meruerit: non tñ perseuerauit. Et huic fauet dictū Aug. 2° de ci. dei. vbi dicit. q̄ illud verbum Saluatoris dicentis de diabolo q̄ in ꝟitate non stetit. Sic accipiendū est. q̄ in veritate fuerit s3 nō ꝑmāserit: & idē ēt dicͭ de correc. & gfa circa mediū. Itē vt. s̄. allatū est ipse huit amorē castū & gfam: iō vr̄ q̄ meruerit. Itē i Eze. scribit. In me' lapidū ignitoꝝ ābulā

aliqua sunt querenda. Quero igitur primo. Utrum angelus possit moueri localr̃ a seipso ⁊ arguitur ꝙ nõ. pͦ sic. angelus nõ põt localr̃ moueri. igit̃ non põt moueri localr̃ a seipso. ꝯña pꝫ. Añs ꝓbat̃ auc̃te Augu. 8. sup Gen̄. de pũis vbi ait. ꝙ corpalis creatura mouet̃ ꝑ tp̃s ⁊ locum: spũalis ꝟo ꝑ tp̃s ⁊ nõ ꝑ locũ. Creator aũt ipse nꝫ ꝑ tp̃s neqꝫ ꝑ locũ ꝓbat̃ ẽt rõne: qa oẽ qd̾ mouet̃ localr̃ acq̃rit ꝯtinue aliud ⁊ aliud vbi: vñ motũ localẽ pħs vocat motũ in vbi: ⁊ ad p̃nrũ ipsius dicit ptiere. 5ͦ phy. Sꝫ angelus nõ põt acq̃rere aliud vbi: cũ nõ sit vbicabilis: sicut nec loco circũscriptibilis. vbi aũt ẽ circũscriptio corporis a circũscriptione loci ꝓcedẽs: vt dic̃ auctor. 6. p̃nͥͥ. ¶ Cõfirmat̃ ex intẽtiõe eiusdẽ ibidẽ. ꝓbat. n. ꝙ aĩa nõ hꝫ vbi: eo qd̾ si iplet locũ nec circũscribit̃ eo: eadẽ aũt rõ est de angelo: vt pꝫ. ¶ 2ͦ sic. si angelus posset a seipso moueri localr̃: vel a seipso ꝑ se vel ꝑ accñs. non per se: qm̃ nulla res põt seipsam ꝑ se p̃ mouere: vt 7ͦ phy. ꝓbat ex intẽtione pħs: nec ꝑ accñs: qꝛ tũc moueret̃ ad motũ alicuius moti ab eo per se: illud aũt nõ vꝫ posse esse nisi corpꝰ. Aut igit̃ corpꝰ nalr̃ vnitũ angelo: ⁊ h̾ nõ: qꝛ hꝫ cõez opi. scõꝝ ⁊ doctoꝝ: ãgeli sũt nalr̃ icorporei. Aut corpꝰ voluntarie ad tp̃s assũptũ: qd̾ ẽt dici nõ põt: qa talẽ assumptionem oporteret p̃uenire motũ localẽ ipsius angeli ad corpus sumẽdũ. ⁊ p̃sertim si p̃esset in loco vbi nõ ẽ corpꝰ assũptibile. v. g. in celo empyreo: ⁊ tunc remanet eadẽ q̃o: vtꝝ in illo motu p̃ueniente moueat̃ per se vel ꝑ accñs.

Ad oppositũ arg̃r sic. aliq̃ corpa mouentur vel cõuenit moueri a seipsis localr̃. ergo angelus põt ⁊c̃. ꝯña pꝫ ꝑ locũ a miori. añs ꝓbat̃ d̾ corporibꝰ simplicibꝰ grauibꝰ ⁊ leuibꝰ. nã talia nalr̃ mouent̃ ad sua loca. ⁊ si nalr̃. igit̃ a p̃nͥ intrinseco. pꝫ ꝑ diffinitionẽ nãe. 2. phy. ⁊ ꝑ d̾ñam nalis ⁊ violẽti. 3. ethicoꝝ.

In ista. q. duo iplicãtur. vnũ est vtrũ angelus possit localr̃ moueri. aliud vtrũ a seipso. Et q̃ntũ ad vtrũqꝫ ex argumẽtis ẽt aliqd iplicat̃. nã circa pͥm̾ implicat̃ vtrũ vbi sit aliq̃ res exñs forñalr̃ i locatoisꝫ quã moueatur illud qd̾ localr̃ mouet̃. Circa 2m ꝟo iplicat̃ vtrũ corpa simplicia a seipsis mouea͂tur: ⁊ h̾ ẽt duo iplicita satis cõferũt ad declarationẽ p̃ncipalr̃ q̃sitoꝝ. Erũt ergo in hac. q. q̃tuor articuli. nã pͦ vid͛bimr vtꝝ angelus possit localiter moueri. 2ͦ vtrũ ipe vl̾ aliqd aliud dũ mouet̃ acq̃rat aliquã rẽ in seipso formalr̃ q̄ dicat̃ vbi: ⁊ q̄ res ẽ vbi angeli vel alterius rei. 3ͦ vtꝝ corpa simplicia moueãt̃ localr̃ a seipsis. 4ͦ vtrũ angelus possit localr̃ a seipso moueri.

Quantũ ad pͥm̾ dicunt cõiter doc. ꝙ sic. ⁊ h̾ ꝑꝑ dicta scripture ⁊ scõꝝ. legit̃. n. Luc. pͦ. Q missus est Gabriel angelus a deo i ciuitatẽ galilee ⁊c̃. ⁊ seq̄t̃ ꝙ angelus igressus ad ṽginẽ. i. ad locũ vbi erat ṽgo. dixit Aue gr̃a ple. ⁊c̃. Itẽ actuum. 12. scribit̃. ꝙ angelus missus est ad Petrũ in carcerẽ: ⁊ ꝙ Petrus eductus inde seq̄bat̃ angelũ: ⁊ ꝙ tãdẽ angelus discessit ab eo: ⁊ in multis alijs locis scripture tam noui q̃ꝫ veteris testamenti habetur ꝙ angeli missi sunt ⁊ iuerũt de loco ad locũ. Item Isa. 6. ait ꝓphia. Uolauit ad me vnus de seraphin. Sup q̄ ṽbo dicit Amb. in lib. de spũ scõ. ⁊ allegat̃ a Mag. in pͦ lib. di. 37. Et spũs qdã scũs missus d̾r: sꝫ seraphin ad vnũ. Spũs scũs ad oẽs. Seraphin mittit̃ in ministerio. Spũs scũs opat̃ mysteriũ. seraphin de loco ad locũ trãsit. nõ. n. cõplet oĩa: sed ipse replet̃ a spiritu. Ecce ꝙ expresse dicit: ꝙ seraph de loco trãsit ad locũ. igit̃ mouet̃ localr̃. Itẽ Dam. lib. pͦ. angelus iquit qm̃ velocitate nãe: ⁊ qꝛ parate. s. cito ptrãsit opat̃ in diuersis locis: ⁊ ante p̃miserat ꝙ angelus nõ põt s̾m idẽ. s. tẽpꝰ in diuersis locis opari. Uult igit̃ ꝙ velociter de loco ad locũ mouet̃. Itẽ lib. 2ͦ dicit: ꝙ angeli cũ sunt in celo non sunt in terra: ⁊ cũ ad terrã a deo mittũt̃ non remanent in celo. igitur tunc vere localiter mouentur. Hoc idem pꝫ per magistrum in littera: qui dicit ꝙ demones ceciderunt de celo: ⁊ ꝙ deducunt quotidie animas in infernum.

Quantum ad 2m artͥm pono ꝯ̃nes duas. pͣ ẽ. ꝙ nec angelus nec aliq̃ alia res: dũ mouet̃ acq̃rit aliquã talẽ rẽ de g̃ñe p̃manẽtiũ a se distictã in loco sibi formalr̃ iherẽtẽ: q̃lẽ multi opinãt̃ ⁊ vbi appellãt. 2ͣ ꝙ vbi nõ est res alia a loco ⁊ a locato distincta. ¶ Primã ꝯ̃nẽ ꝓbo sic. ⁊ vt clarior fiat ꝓbatio ꝓbo eã de corpe ꝙ localiter mouet̃: de q̄ magis videret̃ ẽt s̾m opinãtes talia: ꝙ talẽ rẽ deberet acq̃rere: ⁊ arguo sic. Si corpꝰ localr̃ motũ inq̃ꝫtũ sic mouet̃ acq̃rit nouũ vbi: intelligẽdo ꝑ vbi aliquaꝫ rẽ illi formalr̃ iherẽtẽ: siue sit absoluta: siue respectus eiꝰ ad locatũ vel alia aliq̃: vt diuersimode aliq putãt. igit̃ ꝑdit ẽt aliqd̾ vbi: ita ꝙ ab aliq̃ vbi mouet̃ ad aliud vbi: sicut ab vno loco ad aliũ: ⁊ ita ꝯcedũt q talia ponunt. Si sic vel mouet̃ de vno vbi ad aliud in tp̃e vel in instãti. neutro mõ. ḡ ⁊c̃. Q aũt nõ in tp̃e ꝓbo: qꝛ si sic. igit̃ ptibilr̃ ⁊ successiue. i. prius s̾m vnã ptẽ ⁊ posterius s̾m aliã ptẽ q̃ꝫ s̾m totũ. vel igit̃ s̾ꝫ ptes mobilis vel s̾m ptes ipsiꝰ vbi: ⁊ h̾ vl̾ s̾m ptes dimẽsionales seu q̃s hꝫ s̾ꝫ extẽsionẽ mobilis: vel s̾ꝫ ptes eẽntiales intrinsecas s̾m intensiones quẽadmodũ ponit̃ forma que intẽdit̃ hr̃e ptes tales nõ situ distãtes. Si dicat̃ pͥm̾. s. ꝙ mobile pͥus s̾m vnã ptẽ sui mouet̃ ab vbi qd̾ hꝫ q̃ꝫ s̾ꝫ aliã: ⁊ q̃ꝫ s̾m totũ. Quero tũc de alia pte mobilis ipsiꝰ: aut. n. hꝫ suũ adhuc vbi totũ vel ptẽ quã p̃us habuerat: ⁊ tunc seq̄t̃ ꝙ ipsa q̄escit alia pte mota actualr̃: qd̾ est ipolr̃e: supposito ipꝫ eẽ cõtinuũ totũ ꝑfecta ꝯtinuitate: aut hꝫ aliquã ptẽ vbi p̃mi: nõ tñ illã quã p̃us hẽbat: qd̾ nõ põt eẽ nisi hñdo aliq̃ꝫ quã p̃us hẽbat alia ps mobilis. ⁊ tũc sequit̃ ꝙ illa ps vbi quã hꝫ migrauit de subo in subm: qd̾ est impolr̃e nalr̃. Si ꝟo dec̃ 2m. vꝫ ꝙ mobile iõ ptibilr̃ mouet̃ ab vbi: qꝛ p̃us ab vna pte dimẽsionali ipsiꝰ vbi q̃ꝫ ab alia: tũc q̄ro de alia pte vbi: an q̄ pte mobilis remanet subiue ꝑ tp̃s illud in q̄ ab alia mouet̃ mobile vel si q̄dẽ in ea in q̃ pͦ erat: ⁊ ꝑ ꝯñs illa pars mobilis q̄escit ⁊ pte vna q̄escẽte mouet̃ totũ: qd̾ nõ conuenit nalr̃ vel in alia pte mobilis: ⁊ tũc seq̄t̃ ꝙ de subo in subiectum trãsierit. Si dicatur 3m. puta ꝙ totum ipm̃ mobile sil̾ pͥꝰ mouet̃ ab vna pte eẽntiali ipsiꝰ vbi q̃ꝫ ab alia. Cõtra pͦ: qꝛ vbi s̾m ipos tales ptes nõ hꝫ: alioqn̄ susciperet magꝭ ⁊ minꝰ cuiꝰ oppoͥm̾ dicit auctor sex p̃nͥͥ. ¶ D. Hoc pꝫ eẽ s̾m rõne. nã nũq̃ꝫ corpus aliqd̾ d̾ eẽ magis i vno eodẽqꝫ p̃ loco toto q̃ꝫ fuit: nec minus vno tp̃e q̃ꝫ alio. 2ͦ qꝛ s̾m h̾ sequeretur ꝙ q̄lꝫ ps mobilis hꝫ aliquã eãdẽ ptẽ p̃mi vbi quam hũit p̃us: lꝫ nõ oẽm hẽat: nec vbi ita intẽsũ: ⁊ ꝑ ꝯñs adhuc est i eod̾ loco i q̄ p̃us: nõ. n. mutat vbi: nisi mutando locũ ẽt s̾ꝫ opi. illã: ⁊ ex h̾ seq̄t̃ ꝙ q̄lꝫ ps q̄escit. Eodẽ mõ põt argui ꝙ nõ acq̃rit nouũ vbi ptibilr̃: qꝛ vel h̾ eẽt s̾m ptibilitatẽ mobilis: ita ꝙ vna ps eius p̃us acq̃reret nouũ vbi q̃ꝫ alia: ⁊ tũc seꝫ ꝙ vna mouet̃ alia nõ mota: vel s̾m ptibilitatẽ vbi ꝓcise: ita ꝙ totũ moͥͥ sil̾ p̃us acq̃rit vna ptẽ eẽntialẽ vbi noui q̃ꝫ aliã: qꝛ de pte dimẽsionali nõ põt accipi: ⁊ tũc aut sil̾ cũ 2ͣ pte vbi remanet pͣ: aut nõ: si sic igit̃ ꝑ tp̃s hꝫ eandem ptẽ vbi: ⁊ ꝑ ꝯñs totũ ẽ in eodẽ loco p̃ in q̄ p̃us fuit. igit̃ dũ mouet̃ q̄escit. si nõ. igit̃ i q̄lꝫ istãti hꝫ nouũ vbi: ⁊ ꝑdit aliud: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ ptibilr̃ ⁊ successiue mouet̃ ab vbi in vbi: cuius oppͥm̾ dabat̃. Relinq̄t̃ igr̃ ꝙ moͥͥ localr̃ motum nõ mouet̃ in tp̃e seu ptibilr̃ ⁊ successiue de vbi vno in aliud. Q aũt nec in instanti ꝓbo: ⁊ exẽpli gr̃a sit p. aliqd̾ corpꝰ q̄escẽs in aliquo loco determiato ⁊ hũs. vbi qd̾ sit a. ⁊ icipiat p. moueri ꝯtinue. si ḡ in aliq̃ instanti p. mouet̃ ab a. sit illud instãs b. tũc sic. aut p. in instãti b. est in eodẽ loco p̃ ipm̃ ⁊ oẽs partes eius in quo erat tp̃e q̄etis aut nõ. si sic. igit̃ hꝫ idẽ vbi a. in instãti b. ⁊ ꝑ ꝯñs sil̾ est mutatũ ab a. ⁊ nõ est mutatuꝫ a. Si nõ. igit̃ est mutatũ ad aliqd noui loci vel magnitudinis: aut ḡ ad aliqd diuisibile: aut aliqd indiuisibile p̃cise. nõ pͥm̾: qꝛ in motu ꝯtinuo cuiuslibet ptis diuisibilis prius acq̃rit̃ ps: ⁊ nulla tota sil̾ acq̃rit̃: vt pꝫ ex 6ͦ phy. nec indiuisibile: qm̃ tũc sequtur ꝙ in motu locali ꝯtinuo sit dare p̃mũ magnitudis ad qd̾ mobile est mutatũ. ⁊ iuxta ꝯsuetũ mo/

I dū loquēdi est dare pᵐ mutatū eē: qd nullū moueri vel mu
T.c.50 tatū esse pcessit: q̄ reprobata sunt: 6ᵒ phy. Scōm B ēt tollit
52.7.54 ois motus cōtinuus. nā opʒ dicē q semp mobile est totuʒ
7 alibi in termino a quo: vel totū in termino ad quē. ℭ 2ᵒ sic. po
Confirᵒ nat q p. moueat ɔtinue: 7 sit a. vnū vbi a q mouet seu qd
perdit in instāti b. tūc sic. aut p. acqrit in instanti aliqd vbi
aut nō: si non. igit nec i b. instanti pdit a. vbi simul. n. i mo
tu locali mobile perdit terminum a quo: 7 acqrit terminū
ad quem. Si vō in instāti b. acqrit aliquod vbi nouū sit il
lud c. 7 tūc ēt q̄ro vtrū p. perdit c. in instanti b. aut in alio.
Si in alio. igit p. bʒ vbi c. p tpe. 7 p ɔñs vel illo tpe sil mo
uet 7 qescit: vel mouet 7 nullā talē rē pdit. ac p hoc nec ēt
acqrit: qd est ppositū. Si vō in instāti b. q̄ in eodē instanti
perdit 7 acqrit vbi c. 7 simul est mutatū ab ipso c. 7 ad ipʒ
7 vlterius sequit q in illo instanti bʒ c. 7 nō bʒ c. qd ē ipos
T.c.40 sibile. ɔña pʒ p illam ɔnem demonstratā in 6ᵒ phy. oē qd
K mutatū est qñ pᵐ mutatū est: ē in eo ad quod mutatū ē: 7 silr
vez ē q nullū qd mutatū est qñ pᵐ mutatum est: est in eo a
Confirᵒ quo mutatū est. ℭ D. In eodē istāti pᵐ p. est mutatū ad vbi
c. 7 ipm c. est pᵐ genitū: 7 eodem instanti est p. pᵐ motū a c. 7
ipm c. est pmo corruptū. igit si eodē instāti p. ē motū a c. 7
Confirᵒ ad c. eodē istāti c. est genitū 7 corruptū: 7 est 7 nō ē. ℭ D.
Scōm B gnō 7 corruptio eiusdē rei numero demptate sine
medio sibi succedūt 7 cōtinuant: qd phs reputat ipole. 8ᵒ
T.c.63. phy. 7 silr Cōmen. ℭ D. Si in instanti b. pdit vbi c. igit vt
Confirᵒ pus in eodē instāti acqrit aliud vbi. puta. d. 7 vltra arguē
do vt pus seqt q multa: imo oia vbi acqrit in instanti b. 7
p ɔñs totus motᵘ cōtinuus ipsiᵘ b. fit in vnico instāti: qd ē
3ᵐ ipole. 3ᵒ si a quolibet vbi p. mouet vel mutat. non curo p
nunc in instanti 7 ad qdlibet mutat in instanti. sequit q to
tus motus ɔtinuᵘ ipsius p. cōponat ex mutatis eē pcise 7
tps mēsurās illum ex instātibᵘ. iuxta cōem modum loqn
a.2.c.p. di. ɔñs iprobatū ē. 6ᵒ phy. ɔñaʒ pbo: sicut in pᵐ di. 17. q. 4.
J. 2ᵐ pri arti. 2. 7 ē 4ᵒ rō ɔ opi. q̄ ibi reprobat. ℭ 2ᵃ rō ad ɔnē ē ista.
cipale Celū pᵐ ꝭʒ phʒ vere mouet localr: 7 tñ nullū vbi acqrit: cū
Confirᵒ ipm nō circūscribat neqʒ cōtieat a loco: 7 p ɔñs ꝭʒ viā illā
nō hēat in se aliqd vbi. ℭ Et cōfirmat p auctorē sex pnci
piorum q expresse dicit vltimā sperā nō hre vbi: eo q nihil
L cōtineat ipam. igit nō oē qd localr mouet talē rē in se acq
rit. Ex quo vlteriᵘ infero q cū in nullo alio moto expiamur
rē talē acqrit: nec auctas aliqua digna B dicat: irronabilr i
3ᵐ aliquo alio fingit talis res. 3ᵒ si qdlibet mobile continue
motū 7c. sequeret q localr motū simul moueret duobᵘ mo
tibus distinctis: 7 eēt dare. 5. genus motuū pter illā q̄tuor
T.c.7. q̄ posuit phs in 5ᵒ phy. 7 q̄ cōiter ponunt. ɔña ista pʒ. Nā
qd mouet localr de loco ad locū acqrit pribilr locū 7 mo
uet ꝭm locum. si q̄ silr acqrit ɔtinue vbi mouet ēt ꝭm vbi 7
sic duobᵘ motibus distinctis: qd erat pᵐ inferēdū. Rursus
ꝭm istos. motus ad vbi ptiet ad pdicamentū vbi. motᵘ aūt
ad locū: cū locᵘ p istos nō sit vbi. nō ptinebit ad idē pdica
mentū: 7 ɔstat q nō ad predicamētū sube vel q̄litatis: nec
ēt q̄titatis: cuʒ nō sit augmētū nec decremētū nec mobile
muret ꝭm ppriā q̄titatē. igit opʒ dare. 5. pdicamentum in
M quo motᵘ ille ponit. Et certe difficile. ne dicā ipole. erit re
4ᵐ perire saluato cōi nūo pdicamentoꝝ. ℭ 4ᵒ si sic. igit possi
bile est aliqd eodē tpe pᵐ moueri ɔtinue ꝭm vbi aliculᵘ lo
ci: 7 quiescere ꝭm locū illū: 7 ecōtra qescere ꝭm vbi 7 mo
ueri ꝭm locū. B aūt falsum est. nā qescere ꝭʒ vbi nō est aliud
q̄ ipm 7 oēs ptes eius eē in eodē loco quo pus. si q̄ aliqd
qesceret ꝭm vbi qesceret ꝭʒ locū: 7 eʒ. ɔña declarat: qr ꝭʒ
ipsos vbi est res distincta eēntialr ac ēt subo 7 situ ab ipso
loco nec aliquā cāliratē bʒ alteꝝ sup reliquū: quā deus nō
possit plene supplere. pōt q̄ deus locatū transferre pribilr
de suo loco ɔseruādo totalr vbi i ipso locato: 7 eʒ poterit
in locato inouare ɔtiue vbi: 7 ipʒ in eodē loco adeq̄to 7 pᵐ
retinere. ℭ 2ᵒ ɔ pbari pōt ex eodem: qm si vbi sit talis res
2ᵒ ɔ pole erit per potētiā dei idē locatū esse i loco eodē in quo

pus: 7 nō eē vbi pinus: 7 eʒ esse vbi pus 7 nō in eo loco i q̄
pus: 7 que nō sunt intelligibilia. ℭ D. Si vbi est talis res an
nihilet deus vbi: qd bʒ sor. extēs in loco isto demptato. v. g.
a. 7 nullā mutationeʒ aliā faciat in sor. aut in nulla alia re:
qd est bñ pole sue oipotentie: quo facto quero vtrum sor.
sit in a. vel nō. si nō. igit sor. est mutatus ꝭm aliā mutatiōeʒ
qr pus fuit in a. qd est ɔ positū. si sic. igit ad B q sor. sit in a.
non requirit aliqua alia talis res: 7 cū nulla experiētia de il
la hēat: nec dei reuelatio: nec ratio alia pp quā deberet po
ni seqt q irronabilr 7 inutilr ponit. ℭ D. Si est talis res
aut est res aliq̄ absoluta: aut respectᵘ ꝭm ponētes respectᵘ
nō absoluta. nō. n. suba nec q̄titas nec q̄litas: sicut pʒ: nec
respectᵘ: qr vt vi nō eēt nisi vel respectus locati ad locū: vl
eʒ loci ad locatū. vel tū hic q̄ ille. 2ᵐ nō pōt dici neqʒ 3ᵐ ꝭʒ
viā illam: alioquin locus hēet vbi: 7 posset cōueniēter q̄ri
vbi ē iste locᵘ: 7 vltra ēt loci eēt locᵘ: qd ipsi nō cōcederēt.
Nec pᵐ pōt dici ꝭm viā suā: qd tñ ipsi dicūt. pbo: qr Respe
ctus loci ad locatū ē de gñe relōnis. igit 7 respectᵘ locati
ad locū. pʒ añs. nō. n. ad aliud pdicamentū: vt vr ꝭʒ doctrinā eoꝝ
reduci pōt. ɔña pbat: vt dic Aug. 7. de tri. 7 phs ēt in pdi
camētis. oia relatiua dicūt ad ɔuertētiā: 7 p ɔñs ꝭm viā illo
rū hñt respectᵘ mutuos: oēs aūt mutui respectᵘ ptinēt ad
idē pdicamentum. Igitur si vnus est de pdicamento relōnis 7 alter. Sed
ꝭm istos. vbi nō est res predicamēti relōnis. igit vbi nō est
talis res a locato 7 loco distincta. ℭ D. Ois qo facta p inter
rogatiua ptinētia ad pdicamētum vbi querit de loco: 7 ois
rñsio data p pdicabilia dicti pdicamenti ad hʒ. q. rñdet de
loco. igit vbi est locus: 7 eʒ. ɔña pʒ: 7 añs pbat q̄ ad pᵐ p
tē. nā iste iterrogatiōes equalēt in signando. vbi ē sor. 7 in
q̄ loco ē sor. 7 iste silr. q̄ fuit sor. vel vñ venit. 7 ad quē locū
fuit vel a quo loco venit: nec aliud qs p vnaʒ intelligit q̄ p
aliā vt puto quelʒ ɔsiteri: q̄ ēt ad ptē 2ᵐ pʒ. Nā idē penitᵘ
rñdet q dicit. est hic. 7 q dicit. est in isto loco: 7 q dicit illuc
fuit vel illinc venit: 7 q dicit ad illū locū iuit: vl ab illo loco
venit. ℭ Cōfirmat. si qs iterrogat de sor. vbi ē. 7 rñdeat ē i
eccl̄ia vel in scholis ɔueniēter rñderet 7 bñ si vere ibi sit. igr
in eccl̄ia 7 in scholis sūt termini ptinētes ad pdicamentū vbi: alio
gn nō ɔueniēter sic rñderēt: igit eiusdē ē iterrogatiuū B ad
uerbiū vbi: qd ista signant: signant aūt loca ipa extrinseca
7 nō aliquam rē formalr loco iherētem. q̄ nec vbi de re aliq̄
tali interrogat: 7 p ɔñs nec aliq̄ res talis ē vbi. Hoc pʒ ēt
auctē Cō. 5. meta. vbi dic. q ꝭʒ qd dr locᵘ bʒ locatū ē pdicamentū
vbi. Itē 4ᵒ phy. pluries dicit locū corpis locati eē vbi eiᵘ:
vñ ait. q phs itēdit distinguere iter locatū eē i corpe qd est
vbi eiᵘ: 7 inter ptē eē in toto: 7 eadē vba repetit i eodē ɔᵐ
igit ꝭm eū corpᵘ in q̄ ē locatū est vbi eiᵘ. Ista ēt intētio est
Boe. in lib. de tri. vbi ait. vbi vel de hoie vel de deo pdica
ri pōt. de hoie vt i foro. de deo vt vbiqʒ. Sʒ ita vt nō. q. sit
ipa res illud qd pdicat de q̄ dr. Nō. n. hō ita dr eē i foro: quē
admodū eē albᵘ vl lōgᵘ: nec q̄si circūfusus 7 determinatᵘ
pprietate aliq̄ q̄ signari ꝭʒ se possit: sʒ tñ q sit alijs iformatū
rebᵘ. p hāc ppe pdicationē ondit. Que vba sic exponit
Cōmē. vbi. i. locᵘ: pōt qdē pdicari 7c. 7 sequit. Sʒ ita dici
tur. hō eē i foro vel deᵘ vbiqʒ: vt q̄uis in pdicādo ea dicat
est. nō tñ ita dr. q. ipsa res de q̄ dr sit id. i. hēat eē eo qd pdi
cat. Et infra. Sic igit p hoc q dr hō esse in foro nequaq̄
homini inherens: qua ipse vere sit pprietas grāmaticoꝝ
vel dialecticoꝝ ppria significatione notat: sed per hanc p
dicationem hoc tñ ɔñs ondit. s. q illud circunfusum
7 determinatū per esse in foro dicit rebus alijs q̄ sit circū
fusio 7 determinatio vere sit informatum: 7 hoc quidē sen
su locus de hoie predicat. Hec Cōmē. ℭ Ex his euidenter
apparet ꝭm intentionem Boetij q vbi significat locum:
7 q per propriam predicationem illius predicati nulla p
prietas vel res subiecto inherens denotatur: sed tantū ex
trinseca que est locus. Si autem aliquis calūniet ex B q
ait informatū alijs rebus: 7 velit ex hoc inferre q p huius

[Right margin notes: N; 2ᵐ; 3; O; cap. p.; 4; Confirᵒ; Q; Cō. 28.; Cō. 34.; P]

pdicationē imponet aliqd qđ proprie loquēdo informet locatū ꝛ inhereat illi: attendat qd subdit infra boetius. ait enī simul de/actione/habitu/vbi. ꝛ qñ. Omnis hec pdicatio exteriorib⁹ daᷓ. Oiaqȝ hec qđdāmō referūᷓ ad aliud. Cōmenta. Hec oia. i. habitus ꝛ actiones de quibus nūc loquimur ꝛ loca ꝛ tempora de quibus predixinus: quodā modo referuntur ad aliud. i. alijs ꝙ̄ his quibus subsistēs est aliqd. ꝛ infra. Sic igiᷓ pdicatio alia est q̄ vere inherens inherere pdicaᷓ. alia que q̄uis forma inherētiū fiat: tñ ita exteriorib⁹ datur vt ea nihil alicui inherere intelligaᷓ. hec ipse. Ubi pȝ ꝙ nō pdicaᷓ p talē pdicationē alia fora inherens subiecto: sed res extrinseca tñ. ¶ Cōtra ista pmo pōt argui: qꝛ sequi videᷓ ꝙ/vbi/sit spēs predicamēti quantitatis. ꝛ p ꝯñs nō sunt. 10. predicamēta. ꝯña pȝ: qꝛ quātitatis spēs est locus: fm phȝ in pdicamētis. ¶ Scđo auctor sex pncipioꝝ dicit ꝙ/vbi/est circunscriptio corpis a loci circūscriptiōe pcedēs. ꝯstat āt ꝙ loc⁹ nō est circūscriptio corporis procedens a loci circunscriptiōe loci. alr̄ a loco esset locus in infinitū. ¶ D. Ipse subdit. Nō aūt in eodez est loc⁹ ꝛ vbi: sȝ locus quidē est in eo qđ capit. vbi/vō in eo quod circūscribiᷓ ꝛ cōplectiᷓ. Ex quib⁹ pȝ ꝙ non solum essentialiter: sed ēt subiecto distinguunᷓ locus ꝛ vbi. ¶ Ad pmuȝ pmo nego ꝯñtiam. Nec pbatio valȝ: qꝛ nō sequiᷓ. locus ē spēs quātitatis. vbi/est loc⁹. g̃/vbi/est species quātitatis. sicut non sequiᷓ. disciplina est spēs relōnis seu predicamēti ad aliqd. grāmatica est disciplina. g̃ grāmatica est spēs relōnis. Nā fȝ phȝ in pdicamētis. c. de qualitate. ꝛ silr̄ in 5 meta. c. de ad aliqd. añs est veꝝ. ꝛ ꝯñs falsum. vñ in tali ꝯña peccaᷓ per equocationē ex varia suppositione medij. Scđo dico ꝙ esto: ꝙ loc⁹ sit q̄ntitas. nō tñ loc⁹ est spēs quātitatis: qualitercūqȝ supponat iste terminus locus: sed dico: ꝙ est passio q̄ntitatis: ꝛ tūc suppōit mālr. vel simpliciter. Et ita expresse dicit Cōmenta. 5° meta. c. de quanto. vbi etiaȝ dicit ꝙ phs in pdicamentis enumerando illas species: locutus est fm famositatem tñ. Q uāuis igitur eadē res sit locus ꝛ q̄ntitas seu superficies. nō tñ fm eādē rōnē diciᷓ superficies ꝛ locus: sed inq̄ntuȝ est diuisibilis ad duo seu fm duas dimēsiōes: diciᷓ supficies. inquātū vō est id in q̄ aliđ est tali mō essendi in. diᷓ locus. ꝛ iō nō obstāte idētitate rei significate. pdicabilia tñ illa ꝓpter talē diuersitateȝ conceptuū ad diuersa predicamēta p se reducunᷓ. Ea vō magis ꝓprie ad tale pdicamentum ptinent p q̄ conueniēter respōdeᷓ ad interrogationē factā per vbi. vt ad interrogationeȝ loci: siue illa sint aduerbia siue ꝓpositiōes cum casualib⁹. vel obliqui nominū localium: ꝛ silia. ¶ Ad scđm dicēduȝ ꝙ ille auctor multū iproꝑe ꝛ figuralr̄ loquiᷓ in illo libello: ꝓpter qđ multi accipientes verba eius ad proprietatē falluntur in ipsis. Dōm ergo ꝙ non intendit dicere ꝙ/vbi/sit aliqua res disticta a loco ꝛ locato existēs in eo quē vocet circūscriptionē: sicut nec per circūscriptionē loci q̄ dicit circunscriptionem corporis pcedere intelligit aliquā rē a loco distinctā: qua circūscribaᷓ loc⁹ vel circūscribat. nō enim potest fingi que res sit illa. Sed per illa verba vult solum dare intelligere que sit ꝓpria rō predicamētalis ipsi⁹. vbi ꝛ quid importaᷓ per tales predicationes. sor. est i foro vel i scholis: ꝛ similes que formantur ex predicatis pertinentibus ad predicamētum. vbi: ꝛ vult dicere ꝙ nō aliud iportaᷓ q̄ ꝙ illud cōtineᷓ ꝛ circūscribiᷓ loco illo: ita ꝙ fm ipȝ idem est esse alicubi vel in aliquo loco: quod est illo circūscribi ꝛ cōtineri: ꝛ hoc satis manifestat ex eo qđ imediate addit. Est ergo in loco q̄cqd a loco circūscribiᷓ ꝛ complectiᷓ. ¶ Ad aliud dōȝ: ꝙ accipit esse in. nō pro inherētia: sȝ p predicationē ꝛ actū exercitū ꝓ signato: ꝛ ē sensus. ꝙ nō de eodē dicitur seu predicatur locus ꝛ vbi. i. pdicabilia de pdicamento vbi. nam locus diciᷓ de cōtinente: sed talia pdicabilia de contento. vnde nō diciᷓ. forum est in foro: sed bñ di. sor. est in foro. ꝛ ratio est que iam dicta est: qꝛ esse in foro est cōtineri a foro: ꝛ foꝝ nō cōtineᷓ a foro. sor. aūt continetur a foro. ꝛ ideo bene dicitur esse in foro. In foro autem est predicabile predicamenti. vbi. Econtra bene diciᷓ ꝙ cōtinens est locus: ꝛ nō bene diciᷓ ꝙ sor. vel aliud quid contentū a loco est locus: ꝛ hec est intentio eius. Utruȝ tamen verum sit ꝙ de eo tñ pdiceᷓ/vbi/seu predicabilia dci predicamenti qđ loco circunscribitur ꝛ complectitur: ꝛ ꝙ illa sit ratio vbi vel loci non curo pro nunc. nā mihi ꝛ alijs est communis ista difficultas.

Quantum ad articulum tertiū. vtrū videlȝ corpa simplicia moueanᷓ localr̄ a seipsis: ꝛ intelligo de motu non quideȝ violento: neqȝ etiam de mixto qualiter mouetur graue deorsum cum ab aliquo sic propellitur vt velocius descendat q̄ descenderet nullo ipsum propeliente: sed de motu naturali mero ꝛ simplici: qꝛ de h̄ maior est questio. ¶ Ad excludendum quosdam modos dicendi tam veteres q̄ modernos. pono ꝯnes aliq̄s. Pria est ꝙ talia corpa nō mouenᷓ immediate a celo. Hāc pono ad excludendū quādā antiquā opinionē que posuit ꝙ motus celi erat causa descēsus terre ad mediū: ꝛ fuisse dicitur Empeđ. 2. ce. sicut dis Pho ꝛ Cōmenta. Cui etiā nonnulli moderni concordant qui volentes cōcedere hꝰ corpa a se ipsis moueri nec alium motorē valētes assignare reducūt hꝰ motus in corpus celeste tanq̄ in actū pn̄m ꝛ immediatum motus illoꝝ: q̄uis si isti dicant ꝙ mouentur nālr: illi vero dicerēt ꝙ violēte. ¶ Hāc ꝯnem ꝓbo sic. si hꝰ corpora mouerenᷓ a celo imediate: sequereᷓ ꝙ quāto graue eēt magis elongatū a celo: tanto tardius descenderet. ꝯñs est falsum: vt percipit sensus. Uelocius enim videm⁹ ipm moueri in fine motus q̄ in pncipio. ꝯña pȝ. qꝛ quanto magis motū distat a motore: ceteris paribus: minus pōt motor super illud: ꝛ per cōsequens tardius mouet si mouet. h̄ ēt pȝ ad sensum in oib⁹ alijs motibus siue localib⁹ siue alijs. ¶ 2° sic. si ita esset sequereᷓ ꝙ non veloci⁹ descenderet graue maius q̄ graue minus eiusdē rōnis ꝛ similium dispositionū oium preter magnitudinē ꝛ paruitatē. ꝯñs ēt pȝ falsum ad sensum. ꝯña probatur: qꝛ vbi mobilia se hñt mere passiue sicut supponiᷓ in proposito ꝛ cetera sunt paria. nūq̄ maius citius trāsmutaᷓ ab eodē agente nāli q̄ minus. patet in motibus localibus violentis. pȝ etiaȝ in alterationibus. Nam stante vniformi dispositione passi: nō citius alteratur ab eodē agente mai⁹ passum q̄ min⁹: ꝛ ēt si eēt summa dispositio absqȝ alia vlla ꝯrietatis resistentia. ¶ Has duas rōnes ponit phs p̄ ce. ꝛ Cōmen. ꝯ memoratam opionē antiquā: q̄uis hāc scđam in alia forma quā nō tenui: vt absqȝ calūnia euidēti⁹ cōcludant etiam contra illū modum dicendi modernum. ¶ Tertio si sic. tunc grauia mouerenᷓ a celo per expulsionem vel impulsionem: ꝛ leuia p attractionem: sicut pȝ ex descriptionibus predictorum. 7° phy. ꝛ si sic seq̄reᷓ ꝙ q̄ñcūqȝ graue descēderet: celū expelleret ignem sibi ꝓximū ꝛ aerem ꝯsitem: ꝛ vlr cetera corpora media vsqȝ ad graue: ꝛ tādē mediātib⁹ illis graue ipȝ. Sed h̄ ē falsum. tū qꝛ fm hec ad cuiuslibet grauis descēsū ignis violenter moueret. Tum qꝛ si tunc simul aliqs ignis ascēderet ꝑpēdiculariter p eandē lineā ꝑ quā descenderet graue: celū traheret ad se ignē sibi ꝓximū ꝛ cetera corpora media vsqȝ ad ignē ascendērē: ꝛ p ꝯñs oia illa media sil̄ ascēderēt fm eādē lineā rectam: ꝛ ac per hoc ꝯrijs motibus mouerētur. Tū qꝛ etiā vel in tali expulsione ipm celū aut ps ei⁹ seq̄reᷓ ignē ꝓximū quē expelleret: ꝛ tūc sequiᷓ ꝙ vl' totū celū descēderet vel ps eius abscindereᷓ ab eo q̄ igneȝ sequereᷓ. Aut in tali expulsione. nec celū nec pars eius sequitur ignē: ꝛ tūc sequiᷓ ꝙ vacuū remaneat iuxta celū. nisi dicatur ꝙ alia ps lateralis ignis: rarefiat quousqȝ ipleat locum expulse: quod non videtur possibile naturaliter: cū ille ignis hēat summā raritatē sibi poßēȝ naturaliter. Aut absqȝ rarefactione per motū localem sibi succedat: ꝛ tunc

eadē rōne tertia veniat ad locū scōe: ⁊ quarta ad locū tertie: ⁊ sic deinceps: ⁊ p ɔ̄ns tota sphera ignis mutabiť. q̄ oia reputo nimis absurda. ℂ P. Derisibile est dicere ꝙ si lapillū habeo in manu mea ⁊ dimisero illū cadere: mox tota regio supior agiteť: qđ tn̄ sequereť ſm ꝑdicta. Cōsequētia sic ps: qm̄ vt videmus nūꝗ̄ aliqd expellit aliud nisi illud sit sibi ꝓximū: aut expellendo aliqd sibi proximum: ⁊ illo mediante expellendo aliud: ⁊ sic deinceps vsq̄ ad vltimū expulsum. Hoc ēt appet p phm 7° physicorum. ⁊ Cōmē. ℂ Cōfirmať insuper ex intēne Cōmē. 2° ce. vbi ait. Impoſe est vt aliqd moueať ab aliquo in loco mediāte aliquo non moto a p̄ mouēte. Et ex h̄ ifert ꝙ ps aeris opposita soli nō pōt local'r moueri. s. motu recto p expulsionē ab ipso sole: q2 pars celi media inter aerē ⁊ solē sic nō pōt a sole moueri. Ūn̄ ait. Si igiť ps aeris q̄ opponiť soli moueť a sole mediante pte celi q̄ est inter aerē ⁊ solē motu locali necesse est vt illa pars celi moueať a sole motu locali: qđ est impoſe. Hec Cōmē. ℂ Scđa ɔ̄. ꝙ hđ corpa nō moueť actiue a loca ad que tēdūt: sicut opinati sunt qdā antiq̄rū. Hanc ꝓbo ꝑt q2 tūc velocius moueret grane minus versus cētrū q̄ȝ magis ceteris parib⁹: qđ ps falsū: ⁊ ɔ̄ña ꝓbať vt supra. ℂ 2° q2 talis motus esset attractionis: vt ps: ⁊ q2 i tali motu nō pōt moueri aliqđ distās a mouente nisi moueanť oia media vt notū est. seqť q̄ncūq̄ modicus ignis hic genit⁹ ascēderet: oia corpa media vsq̄ ad cōcauū celi ascēderēt: ⁊ si tē ecōtra aliqđ graue ꝑpēdiculariter descēdēt ēt oia media sil' descēderēt: qđ est incōueniēs. ℂ P. Pars ignis tāgēs celū deberet ascēdere vel ɔ̄dēsari. ⁊ ɔ̄ñr tota sphera illa. ℂ P. In omni attractione vera necesse est attrabens cum attracto moueri vt habetur 7° phyſi. ⁊ sensu ps. ⁊ per ɔ̄ns opꝫ ꝙ celū ascenderet: que absurda sunt penitus. Et si dicatur ꝙ quedam attractio est ab attrabente quiescente. vt est attractio ferri a magnete: dicendū ꝙ nunꝗ̄ attrabens quiescens mouet ꝓprie ⁊ actiue: sed potius metaphorice per modū finis. Ūn̄ Cōmēta. 7° phyſi. Ad hoc inquit q̄ritur: qm̄ plura attractiua videntur attrabere sine tractu: ⁊ sine motu. Dicendum ꝙ hic dī attractio equoce. Attractio enim in rei veritate est illa in qua attrabens moueť cū attracto. ⁊ subdit. attractio autem in quo attrabens est quiescēs: ⁊ attractum motum non est attractio rei veritate sed attractū mouetur ex se ad attrabens vt perficiat se vt lapis mouetur inferius ⁊ ignis superius: ⁊ similiter oportet hoc intelligere de motu ferri ad magnetem. hec Commen. Ūn̄ philosophus 4° celi. ⁊ Cōmē. ibidē. nūꝗ̄ causalitatē actiuā talium motuū attribuit locis: sꝫ vult illa esse causas p modū finis tm̄. ℂ Tertia ɔ̄ est. ꝙ non moueně a medijs in qbus sunt. ꝓbo ꝑmo: q2 tunc ideꝫ actiuū nāle per se moueret ad plures differētias positionis ⁊ ſm ɔ̄trios motus. Hoc aūt repugnat actiuo nāli: q2 est ex se determinatum ad vnum. ergo ⁊c. ɔ̄ña probatur. nā per eandē ptē medij per quam leue ascēdit cōtigit graue descēdere ⁊ eɔ̄. ⁊ simul dū p vnā ascendit leue per aliā similē penit⁹ ⁊ propinquā contingit graue descendere. ℂ Secundo si sic. aut eadeꝫ pars medij cōtinue moueret corpus motū a ꝑncipio motus vsq̄ ad finem. aut alia post aliam: sicut multi dicunt accidere in motibus proiectorum. Primum non potest rōnabil'r dici: qm̄ tūc sequereť ꝙ cū graue generatū superi⁹ in aere. v. g. grando vel nix descenderet: aliqua pars aeris ab illa superiore regione vsq̄ ad terrā descenderet: qđ nō conuenienter posse dici videtur. Nec 2ᵐ q2. si sic. tūc q̄to illud magis descēderet tanto tardius moueret: qđ est falsum. ɔ̄ñtia ps: q2 in tali motu scōm mouens minus mouet q̄ȝ ꝑmum: ⁊ tertium q̄ȝ scōm: ⁊ sic deinceps vt ps in ꝓiectis. ℂ Tertio aut moueť a medio tāquā a motore ꝑ. seu nō moto ab alio: aut tāq̄ȝ a motore scđario ⁊ moto ab alio. Nō pōt dici 2ᵐ q2 tunc oporteret assignare quis esset ille motor ꝑor nec conuenit ⁊ preterea nos hic de tali motore ꝑmo inquirim⁹. Nec ꝑmū ēt dici pōt: qm̄ a quacūq̄ parte medij ponať graue superius genitū moueri siue ab ea que est supra ipsum: siue ab ea que est sub ipso: seu a laterali. sequiť ꝙ illa ex se moueatur deorsum ⁊ per ɔ̄ns ex se moueať ɔ̄ suā nām. quod repugnantiam videť includere. ℂ P. Sequitur: ꝙ motus violentus ⁊ ɔ̄ nām: vtputa ipsi⁹ aeris deorsum est p se ꝑor causaliter motu naturali grauis deorsum. Et ꝙ nō ē aliqs motus nālis nō ꝑcedēte saltem causaliter motu violento: qđ nō vꝫ ɔ̄ueniēter dictū: ⁊ expresse est contra Cōmen. 12° meta. ℂ P. Si tale graue est precise in potentia passiua et moueať: ⁊ ipsum mediuꝫ est totalis cā immediata particularis mouēs ipsum. mirū est ꝙ ipsum non mouet tale graue potius ad superius quo aptum est moueri naturaliter ipsum medium. Vel saltem non retinet ipsum ibi: vbi ipsū mediū naturaliter quiescit q̄ȝ ipsum moueat in superius: q̄ non nisi violente medium mouetur. Nō igitur videť rōnabiliter posse dici talia moueri a medijs: propter qđ phs 3° ce. dicit ꝙ aer est tanq̄ȝ organū in vtroq̄ motu. s. ad superius ⁊ inferius: ⁊ per consequens non primus motor. ℂ 4ᵃ conclusio est ꝙ talia non moueně immediate a generante. ꝓbo primo: q2 cum graue generať superius in aere generans est vel aer in quo generať vel celū. Sed a neutro ipꝫ moueť localiter vt supra probatuꝫ est: ⁊ si aliqđ aliud assignetur generās: de quo nolo disceptare: per easdem rōnes probať ꝙ non moueť ab illo. Silr̄ cum ignis generať hic inferius ex refractione radiorum ad speculum: aut ex percussione silicis ad ferrū: nullū potest generans assignari a quo immediate moueatur sursum: sicut patet volenti rationes supra factas quodcūq̄ fuerit assignatū generanꝫ applicare. ℂ Secundo constat ꝙ lapis hic inferius genitus ⁊ post per tempora sursum latus: cū descendit non mouetur actualiter a generante: nec sane mentis quisquam oppositum diceret: cū contingat ipsum moueri a loco maxime distante ab ipso generante. ℂ Tertio ⁊ fortius: qm̄ contingit olim dudum corrupto generante hđ corpora ad sua loca moueri si fuerit extra ipsa delata. constat autem ꝙ tunc non mouentur ab eo quod non est in rerum natura. ℂ Sed tunc quid dicendum est ad phm qui dicit ꝙ per se mouetur a generante: per accidens autem a remouente ꝓhibens. ℂ Respondeo ꝙ phs sicut patet diligenter attendenti dicta eius 8° physicorum ⁊ Cōmen. ibidem. ⁊ iteruꝫ quarto ce. ⁊ Cōmen. etiam ibidem. commento. 25. vbi hoc videtur expressius dicere: non intendit ꝙ moueanť a generante immediate: sed mediate tm̄: q2. s. generans causat in genito formam: per quam immediate ipsuꝫ genitū nisi impediatur: moueť ad propriū locū: motus tamen illius immediatū ꝑncipiū nō est generās: sed forma gēiti. Unde 4° ce. in illa parte. Cū quidem igitur fiat ex aqua aer. habet littera cōmenti sic. Reuertamur ⁊ dicam⁹ ꝙ cū aqua trāsmutatur in aerem. tunc transmutabitur de grauitate in leuitatē: deinde mouebiť ad superius: qđ exponens Cōmē. inquit. Per hoc ꝙ dixit deinde mouebitur ad superius: nō intendit deinde ſm tempus: sed ſm causam ⁊ causatū. i. ꝙ motus eius ad superi⁹ est causatus a sua leuitate. Hec Cōmenta. Item tertio ce. ait. sed quia motus non existūt a generante nisi mediante generato: ⁊ motus primo ⁊ essentialiter non fit nisi a motore: ⁊ nullo alio mediāte: ꝓp hoc iste motus non est primus neq̄ essentialis. i. primo ⁊ eēntialiter a motore extrinseco: sed a forma moti. hoc ipse. ℂ Iteꝫ 8° physicoꝝ. Et cum ista inquit sit questio. vtrū ista corpa simplicia moueantur in loco a motore extrinseco aut ex se distinguēdum est in responsione ad istā. qm̄ motus qui est in po° nālir ⁊ est in potentia que est in re ex q̄ gn̄ať corpus simplex in quo inuenitur motus necessario indiget motore eēntial'r. ⁊ est illud qđ est extrinsecū. s. generās. generās enim est illud qđ corpi simplici generat formam suā: ⁊ oia accidētia cōtingētia forme: quoꝝ vnum est motus in loco.

A ꝛ ideo cū fuerit forma completa in eo cōplebitur vbi suuz
debitum ꝛ alia accidentia nisi aliquid impediat. Potentia
vero ad motū que accidit inueniri in corpore simplici quā
do impeditur in tpe sue generationis:qn moueat ad suum
locū nālem ab aliquo impedimento qn gñatur in loco ex
traneo:aut qn exit a suo nāli ab aliquo extrahente nō indi
get in hoc ꝙ exeat in actuz motore extrinseco essentialiter
cum sit potentia accidentalis. Hec Commēta. Stat igitur
determinatio eius in hoc.ꝛ etiam Phi quam ibi exponit.
Quoniā corp⁹ aut est i potētia essentiali ad motū:quēad
moduz.vbi gra.terra aut aliud quodlibet corpus nō actu
leue est in potentia ad motū sursum:ꝛ tale indiget motore
extrinseco.s.generante dante sibi formam que sit pncipiuz
motus sursum:ꝛ per ɔñs motore nisi impediat:dante mo
tum sursum. Aut corpus est in potentia accidentali tm̄ ad
motuz:quēadmodū est corpus actu leue:qn gñatur extra
B locum propriū vel extrahitur de loco ꝓprio:ꝛ tūc nō indi
get motore extrinseco per se. Nunc aūt nō est questio ad p̄
sens de corpore:qd̄ est in potētia essentiali ꝛ ad formā ele
menti a quo moueat motu ꝓprio illi elemento:ad cui⁹ for
mam est in potentia:nec de elemēto qd̄ generat in loco nā
li.illud eni nō mouet. Sed est questio de elemēto actuali
ter habente formā talis motus:quod quidē non est in lo
co naturali:ꝛ de tali dicit ꝙ nō indiget motore essentiali.i.
per se extrinseco:sed vt dicit ibi ꝛ in de ce.ꝛ mun.sufficit re
mouens prohibens ꝛ ab illo non p se:sed p accidēs tm̄ mo
uetur. Uerūtn̄ nec semper est opportunū remouēs ꝓhibēs
distinctuz ab ipso:quinimmo ipsummet qñq3 sua vi ꝓpria
remouet prohibens. Sicut si corp⁹ valde ponderosum de
bili funiculo ligetur sursū:ꝛ pp ponderositatem nullo alio
5 cōclō frangente rupto tandem funiculo deorsum ruat. ¶ Quin
ta conclusio. ꝙ talia ex seipsis immediate mouentur . non
excludendo:tamen primum ꝛ vl'e mouens:qd̄ est deus. H
C ꝓbatur sic. Hec mouent ab aliquo motore imediate: ꝛ nō
ab aliquo extrinseco.igitur seipsis.ɔñia pz:ꝛ similr' añs
quo ad pmā partem.nā omne motū ab aliquo motore im
mediate mouet. Quo ad scdām āo ꝓbat:qr si motor cor
esset extrinsecus:vel ille esset celū vel medium:vel aliquid
alioꝝ:que in precedentibus cōclusionibus sunt exclusa:cū
nō appareat quis alius motor valeat inueniri. ¶ Hec con
cap. p. clusio ꝓbat ēt ex auctoritate Aug.3.de lib.arb.vbi expsse
dicit ꝙ motus lapidis non quo cū nos mouemus vel ali
qua vi aliena mouet:veluti cum in celum iacitur:s3 cū ad
terram nisu suo vergit:ꝛ cadit est motus eius. Cōstat autē
ꝙ non solū intelligit ꝙ iste motus est proprie lapidis tāq3
moti:qm̄ ꝛ sic etiā eius est motus quo iacitur sursum.igit
intendit ꝙ est eius tanq3 motoris. ¶ Ad hoc etiā sunt plu
Cō.3. res auctoritates Commenta supra allegate. Item 2° phy.
sit. Non dubitam⁹ ꝙ ista mouent ex se non ex motore ex
trinseco.s.quatuor elementa. Utrum autē motor in eis sit
alius a moto perscrutatus est in alio loco:ꝛ plures aucto
ritates eius ad eandem sententiam possent adduci. ¶ Itē
ca.5. Aui.primo sufficientie. Dicemus inquit ꝙ corporibus q̄
D apud nos sunt:aduenium actiones ꝛ motus. Et inuenim⁹
ꝙ quedam eorum veniunt ex causis que sunt extra ea:ꝛ ex
quibus fiunt in eis ipse actiones ꝛ motus : sicut caliditas
aque ꝛ ascensus lapidis:ꝛ inuenimus ꝙ quibusdam cor
actiones ꝛ motus sunt ex seipsis:non ex causa extrinseca:
sicut aqua calefacta cum dimittitur per se frigescit ex sua
natura:ꝛ lapis in altum proiectus cum relinquitur descē
dit ex sua natura. Et infra etiaz subdit alia ad propositū3.
6 2 ¶ Sexta conclusio est.ꝙ hō corpora mouent seipsa p se ꝛ
non per accidens tantum. Hanc autem pono maxime pp
Cō.28. opinionē Commēta.qui.3.celi vult ꝙ talia nō. mouent se ni
si per accñs.nā q3uis sm̄ eū sint per se mouentia:non tamē
per se mota.per se motū est tm̄mō ipm̄ medium. Unde ait
ꝙ lapis nō est motus p se ꝛ essentialiter:neq3 mouet se eēn

tialiter.ꝛ cū ita sit.ꝛ omne quod mouet se accñtalr' necesse A
est vt moueat se:qr essentialiter mouet aliud motum a se.
verbi gratia.quia homo non mouet se accidētaliter in na
ue:nisi quia mouet nauem essentialiter:ꝛ cum ita sit.lapis
igitur non mouet eēntialr' nisi aerē in quo est:ꝛ mouet se:
qr ad hoc ꝙ mouet se sequitur motum aeris sicut de hoie
cum naue:ꝛ idem ex toto dicit in.4. Sed huius oppositu3 Cō.22.
probo.primo qr constat:ꝛ ex verbis etiam suis idem colli ɔ Cōn.
gitur:ꝙ in tali motu aer non mouetur nisi pulsus a lapide
cedit igitur lapidi:ꝛ per consequens prius causaliter:l3 si
mul tpe mouetur lapis ipse q3 aer:ꝛ non qr aer mouet la
pis mouetur:sed econtra:qr lapis mouetur aer mouetur
ꝛ iterum qr lapis mouetur.ideo mouet aerem ꝛ non econ
tra. Et est quātum ad hoc similiter.sicut si aliqs impelle
ret lapidem.tunc enim q3uis simul mouerent lapis ꝛ aer:
ꝛ lapis etiam moueret aerem.nihilominus prius causali
ter lapis moueretur q3 aer moueretur.ꝛ prius etiam lapis
moueret q3 moueret aerem mouerent enim qr motus. Sic
in proposito.ideo mouet qr motus:licet non ab alio:sed a F
se.non igitur mouetur per accidens ad motū aeris. ¶ P. 2m.
Si aer totus qui est inter lapidem ꝛ terram tolleret.ita ꝙ
inter lapidem ꝛ terram esset vacuum:ꝛ lapis remaneret li
gatus debili funiculo:ꝛ relinqueretur sue nature . non est
dubium ꝙ tādem fracto funiculo ille lapis vel subito mu
taretur : vel in tempore moueretur ad terram . quamuis
ipse Cōmenta.dicat cōmento preallegato.ꝙ si auferimus 4° celi.
medium ita ꝙ vacuum esset:non esse possibile in istis cor cō.22.
poribus vt mouerentur econtrario illi.quod putatur a q
busdam.s.ꝙ citius mouerentur in vacuo:quia assimilaue
runt ea eis que per se mouentur essentialiter.s.animalib⁹.
Sed hec verba sentiendum est eum dixisse accipiēdo mo
ueri proprie vt distinguitur contra subito mutari:quo mo G
do.s.proprie animalia mouerentur in vacuo sm̄ ipsum 4° Cō.71.
physicorum.in fine. Si tamen intellexerit de moueri sim
pliciter vt communiter sumptuz dicitur de subito mutaris
falsum dixit. Nam constat ꝙ causa tota propter quam la
pis ꝛ quodlibet similium corporum remanet extra locum
propriuz ē:qr impeditur per mediuz nisi aliquod aliud im
pediens sit ne sit in loco proprio. Unde ꝛ quando tollitur
medium illud venit ad proprium locum : ꝛ quanto citius
tollitur citius venit:propter quod ꝛ si subito tolleretur to
tum medium ꝛ nullum adesset impediens:subito illud eēt
in proprio loco:ꝛ oppositum sentire est existimare contra
naturam. ¶ Rursus si stante medio:lapis non moueretur
nec aliquid aliud moueret aerem:vtiq3 aer non moueret.
nec etiam lapis moueret aerem vt motum est.igitur nunc
de facto lapis non mouetur per accidens ad motum lapi
dis.neq3 quia mouet aerem ipse mouetur:sed econtra qa
lapis mouetur:mouet aerem.
¶ P ponatur q3tū graue hēat inclusum intra se.aliqd̄ le D.
ue ꝙ nō nō valeat ɔniti declinationi grauis.v.g.sit ignis mo
dicus inclusus in grādi vase eneo:ɔstat ꝙ sicut H graue dū
descēdit:ipellit aerē quē h3 sub se.sic ēt vehit ignē iclusum
in se:ꝛ sicut dum mouet aer mouet illud graue:sic ēt dum
mouet ille ignis ēt ipm̄ graue mouet.ꝛ tā hūc q3 illū gra
ue mouet p se.l3 diuiso mō motionis.qr illū vehēdo hūc āt
pellendo. Et sicut dū aer pellit graue descēdit sic etiam dū
ignis vehitur.ꝛ similiter tam hic q3 i' violente mouetur a
graui.ꝛ in oibus silr' graue se h3 adhūc ꝛ illū. Sed nullus
dicet:ꝙ ideo vas illud mouet deorsum qr ignis vectus mo
uet deorsum.nec ēt ꝙ vas mouetur p accñs ad motū illi⁹
ignis.sed eɔ:qr vas mouetur:ideo ignis mouetur.ꝛ similr'
qr vas mouet id vehit ꝛ mouet ignē:igit silr' nō est dōm ꝙ
vas mouet p accñs ad motū aeris pulsi.nec ꝙ qr aer pelli
tur ideo vas pellit aut mouet.sed eɔ.ideo qr mouet pellit
aerē.ꝛ qr ip3 pellit ille pellit. ¶ P. Si graui dscēdēti sit al
ligatum aliqd̄ leue aut min⁹ graue:qd̄ secū trahat aut ti 3m

I ret inferius motu velociori motu naturali illius tracti.cõstat q ipsum non mouetur per accidens ad motum corporis tracti:nec ideo descendit qa illud trahatur:sz iõ secũ trahit illud ꝛ illud trahitur:qꝛ ipsum descendit.igitur nec ad motũ aeris quẽ ipellit violẽter ipz mouet̃ p accñs:nec ẽt descẽdit:qꝛ ille pellit̃ ꝛ pulsus descẽdit:sed eẽ.Exẽplũz Cõmẽ.nõ est ꝓposito ꝯgruũ:qm̃ aer nõ vehit lapidẽ inferius vt imaginat̃. Sed pulsus cedit:sicut ꝛ cũ ignis ascendit ꝛ ascẽdẽdo mouet aerẽ nõ trahit vel vehit aer ignẽ:sed pellit̃ ab igne q ascẽdit.¶ P.aliq̃lr est ꝯ eũ.si ex toto oz eẽ exẽplũ:qm̃ nũq̃z nauta mouet nauẽ qn ꝑus cãlr moueat se ꝑm totũ vel aliq̃ mẽbra sua:qb⁹ motis mouet nauẽ:ꝛ iõ lz ꝯñr moueat̃ ad motũ nauis,vno mõ mot⁹.s.vectionis.ꝑus tñ cãlr mouet se ꝛ motus mouet nauẽ motu pulsionis.

K ¶ Ex his directe ad q̃nẽ põt argui.hꝰ corpa cũ nãlr mouent̃:mouẽt̃ p se ꝛ nõ ab extrinseco.igit̃ p se mouẽtur a se ipsis.¶ Cõtra q̃nem istã põt argui tã auctoritate q̃z multiplici rõne phi:si qdẽ 8° phy⁹ in illo caplo. Mouentiũ igit̃ ꝛ coꝝ q̃ mouent̃ ꝛc̃.ponẽs quasdã diuisiones motoꝝ:inter cetera dixit q̃dã moueri ab alio nãlr:q̃dã moueri ab alio extra nãm.Et postea subdit q h⁹ sunt grauia ꝛ leuia . igit̃ ꝑm cũ talia in motu nãli mouent̃ ab alio ꝛ non ex se.¶ P. Statim subdit hec v̾ba.Et nãm ipsam a seipsis dicere:supple moueri impoſe ẽ.¶ P.Adhuc imediate adducit rões p qꝺ indubitãter apparet intẽtio ei⁹.ꝛ est p⁹.Q. moueri a se est ꝓpriũ viuẽtiũ.talia v̾o nõ viuũt.¶ Scõa:qꝛ tũc possent sistere seipsa:quod patet falsum. ¶ Tertia:quia possent ad diuersas põnis dĩias vt ignis ferri sursum ꝛ deorsum:qꝺ ẽt nõ videm⁹.¶ Quarta:qꝛ nullũ ꝯtinuũ ꝛ vnum nõ ꝑm tactũ tñ ꝛ cõsiliũ priũ mouet seipsum.hoc pz.qa nihil eius est determinate aptũ natũ facere:aut pati magis vel poti⁹ q̃z aliud. Et ideo dicit Cõmẽ.ibi.q necesse ẽ illa que mouent̃ ex se diuidi in motorẽ ꝛ motũ q̃ sint distincta aut ꝑm diffõnem ꝛ esse simul vt est in his q̃ mouẽtur ab extrinseco aut ꝑm diffõnẽ tñ.vt est in aialibus in qb⁹ sũt aia ꝛ corpus:q̃ distinguunt̃ ꝑm diffõnẽ ꝛ ẽẽntiã:lz nõ ꝑm esse. qꝛ impoſe est aiam esse sine corpore:sed talia corpa sunt cõtinua vere:ꝛ nõ tñ cõtigua ꝛ sunt filium partiũ.g ꝛc̃. ¶ 5° põt argui ex his que infra in illo.c. Necesse est igit̃ oẽ qꝺ mouet̃ ꝛc̃.dicit sic. Si talia mouerent se aut sic q pars eorum moueret ptẽ:aut totũ moueret totũ. Nõ ꝑmo mõ : qa nõ est ratio q vna moueat aliã potius q̃z ecõuerso:cuz sint oĩno siſes. Nec scõo mõ.tũ qꝛ tũc idem ꝑm eãdẽ dispõnez mot⁹ moueret ꝛ moueret̃:vl̃ ferret ꝛ ferret̃: ꝛ pari rõe idẽ alterabit ꝛ alterabit̃:ꝛ docebit ꝛ docebit̃ simul:q̃ sũt incõuenientia. Tũ qꝛ idẽ esset simul in actu ꝛ poẽtia tale:qꝺ ẽ impoſe.pz ꝯñtia:qꝛ oẽ qꝺ mouet̃ est in po'.vt pz ex diffõne motus:ꝛ oẽ qꝺ mouet est in actu.vt calefacit calidũz ꝛ oĩno gñat h̾ñs spẽm.i.formã. Tũ tertio p rõnem eiusdẽ in 7°.qꝛ si sic.tũc moueret̃ a seipso p̃:sed hoc est falsũz:qꝛ tũc nõ qesceret in quiescẽdo aliqꝺ aliud:ꝛ p ꝯñs nõ si ps quiesceret ipm qesceret.hoc aũt falsum est vt ibidẽ ꝓbat̃. ¶ 6° phs ꝓbat ibidẽ ex intẽtiõe q oẽ qꝺ mouet̃:mouet̃ ab alio qꝺ vtiq̃z falsum esset ꝑm dicta:ꝛ eo negato nõ remaneret sibi p qꝺ ꝓbaret ꝑmũ motorẽ imobilẽ.¶ 7° po⁹ actiua gñto meta.ꝛ 9° diffinit̃ p esse ꝑn̄ trãsmutãdi aliõ.nihil igit̃ trãsmutat seipsum.¶ 8° arguit qdã doctor sic.si idez moueret seipsum primo.idẽ ꝑm idez simul esset sub oppositis dispõnibus.ꝯñs est impoſe.ꝯña ꝓbatur:qꝛ semper mouens est in opposita dispositione ad motũ ꝛ ecõuerso.nã mouẽs sibi assimilat motũ ꝛ trahit eũ ad dispositionẽ similem sibi. igitur motũ est sibi dissimile dum mouetur. Et ideo primo de gñatione di q agens ꝛ passum sunt dissimilia in ꝑn⁹ ꝛ similia in fine.¶ 9° idem arguit sic.si talia corpora mouerent se per se ꝛ p eadem rõne ꝛ celũ moueret se per se ꝛ p̃. non enim appareret ratio pp quã celum non possit ita moueri circulariter a seipso sicut illa moueri recte. ¶ 10° idẽ sic arguit:sequitur q in eodem tpe per equale spatium moueret̃ graue maius ꝛ minus.vt ver.gfa.magna mola ꝛ medietas eius:qꝺ est falsum.vt pz ad sensum.ꝯña declaratur per regulã phi 7° physicoꝝ.si tanta virtus mouet magnitudinem in aliquo tpe:media virtus mouebit medietatem illius magnitudinis in equali tpe: ꝛ ratio est:qa qualis est proportio totius virtutis ad totũ motũ:talis est medietatis virtutis ad medietatez moti. Si ergo tota virtus mole mouet totam molam in tãto tẽpore:medietas virtutis mole mouebit medietatem mole in equali tempore. Et p eũdẽ modũ põt probari quelibet grauia eq̃lia vel inequalia equaliter moueri:ꝛ similiter leuia quelibet. Alias etiã plures rationes adducit:sed qa specialiter ꝓcedunt de motu ad formam:ꝛ de hoc ifra erit specialis perscrutatio:vbi videbitur de actiuitate volũtatis:illas pro nunc nõ discutio.

N

T.c.36.

¶ Pro solutione illorum premitto q aliquid moueri ex se ꝛ non ab extrinseco potest dupliciter intelligi . vno modo per exclusionem extrinseci motoris particularis per se ꝛ immediate ipsum mouentis. Alio modo ꝛ per exclusionẽ talis motoris ꝛ per exclusionem etiaz cuiuslibet alterius:cuius motio necessaria est ad hoc vt ipsum moueri possit. Primo modo corpora simplicia ex se mouent̃:sed nõ scõo modo.nam vt ipsa moueri possint:cum non sint apta nata moueri in ꝓprijs locis:neq̃z ab eis ad alia loca:necesse est si moueri debeant ea esse extra propria loca.ꝛ ibidem non impedita:impedimẽto.s.q ex seipsa remouere nõ valeãt. in tali autẽ dispositione ipsa se ponere non possunt:sed hoc eis conuenit vel ab aliquo generãte ipsa extra loca ꝓpria: vel ab aliquo ea postq̃z genita sunt extra propria loca deferente:ꝛ si impedimentum fuerit aliquid impediens eoruz motum modo predicto:requiritur aliquid qꝺ illud remoueat. Hoc aũt secũdo modo aialia mouent seipsa.nam nec indigent motore particulari illa p se immediate mouente: nec aliquo ponente ipsa in dispõne vt moueri valeant.pñt enim se in quibuscunq̃z fuerint locis mouere:ꝛ extra quelibet in quib⁹ fuerit loca se ponere:ꝛ ideo ista absolute dicit philosophus ex se moueri.corpora vero simplicia q̃ñq̃z dicit ex se moueri ꝛ non ab extrinseco:ꝛ tunc intelligit primo modo:q̃ñq̃z aũt dicit ea non moueri ex se sed ab alio. ꝛ tunc intelligit 2° mõ. Hanc snialr dĩam innuit Cõmẽ.8° phy.nam dicit q in corporibus simplicibus non apparet alietas motoris a moto:sicut apparet in habẽtibus aias. immo in eis non est alietas omnino : ꝛ sunt hec sicut dicit graue ꝛ leue.ista enim inueniuntur moueri ad sua loca naturalia ex se:ꝛ ad loca opposita suis locis naturalibus ex alijs. Ecce q hic dicit talia corpora moueri ad loca naturalia ex se:ꝛ q in eis non est alietas motoris ꝛ moti:ꝛ statim in sequenti cõmẽto vbi phs probat ista nõ moueri ex se per rationes supra recitatas.dicit q ista non mouentur per principium existens in eis absq̃z indigentia cause intrinsece:sed alia mouentur a principio in eis absq̃z indigentia cause extrinsece:ꝛ sic per totuz vbicunq̃z phs dicit illa nõ moueri ex se. Commẽta.exponendo addit absq̃z indigentia cause extrinsece.per causam aũt extrinsecã nõ põt intelligere causam extrinsecã immediate per se mouẽtẽ:aliogn contradiceret verbis suis ꝓxime allegatis:ꝛ multis alijs supra adductis.quibus dicit ea nõ moueri ab extrinseco. sed intelligit cãm extrinsecam facientem illa esse in dispositione que possunt moueri.vt supra dictum est. ¶ Et p ista patet responsio ad auctoritates philosophi:ꝛ similiter ad primas quatuor rationes.nam moueri ex se secundo modo ꝓpriũ est viuentiũ:ꝛ que sic mouentur ex se possunt sistere ꝛ cessare a motu:ꝛ ad diuersas partes moueri:ꝛ iterum habent in se dissimiles partes.quarum vna aliã mouet:ꝛ hec oĩa patẽt in aialibus.nõ sunt autem ista vera de his que mouentur ex se primo modo.quo modo phs non intendit ꝓbare corpora simplicia nõ posse moueri. ¶ Ad quintum

Marginalia (left column): k; obõnes q̃ 6m q̃.; T.c.17; T.c.29.; p^m; T.c.29.; 2^m; 3^m; T.c.30; 4^m; Cõ.30.; T.c.34; T.c.35.; 5^m; L; M; T.c.1.; 7° phy.; T.c.p.; 8° phy.; T.c.35.; T.c.17; T.c.2.; Aure.; 2. snia.; dist.25.; q.1.; T.c.50; 9^m; 10^m

Marginalia (right column): Rñsio ad rões factas; O; P; Cõ.28.; Q; Cõ.29.; ad.4.p^mas rõ.

A
Ad 5m

gnũ loquẽdo de toto ⁊ partib⁹ quãtitatiuis: vt videt̃ sa-
miere Aristo. dico ꝙ totũ mouet totũ ⁊ q̃libꝫ pars mouet
etiã seipsam. Si autẽ de partibus qualitatiuis vel forma
libus: põt dici ꝙ sic. puta grauitas in graui mouet totũ: ⁊
similr̃ mouet seipsam: ⁊ si esset separata a mã ⁊ a forma sub
stãnali adhuc moueret se sicut de facto pꝫ in eucharistia.
¶ Tũc cũ ꝓbat̃ ꝙ totũ nõ mouet totũ per illa que tanq̃
incõueniẽtia inferunt̃. dico ꝙ illa simplr̃ accepta nõ sunt
incõueniẽtia. Idẽ nãq꜃ seipsum alterat: sicut pꝫ de aq̃ cali-
da que p se redit ad fridiratẽ. vt sup̃ patet per Auic. ⁊ ex-
perientia docet. ⁊ silr̃ volũtas causat in se volitionẽ vt in-
fra patebit. ⁊ sic de alijs pluribus. ¶ Itẽ sic simplr̃ sum-
pta nõ reputant̃ a Pħo incõuenientia: sed solum in his in
q̃bus solum motio est vniuoca. i. in quibus pn̄m mouendi
est eiusdẽ speciei spãlissime cum termino motus. tali siqui
dem motiõe Pħs dicit idẽ nõ posse mouẽ seipsuꝫ p°. vt pu
ta fridum per fridiratẽ quã actu hꝫ nõ frigefacit seipsum:

B

nec calidum calefacit se per suũ calorem. Et ꝙ ista sit iten
tio eius pꝫ. nam statim ibidẽ absq꜃ medio addit. Silr̃ au
tẽ ⁊ aliorũ vnũq̃dq꜃ quorũcũq꜃ mouẽs necesse est habere

Cõ. 40.

vniuocũ. vbi Cõmẽta. Et iste inq̃t sermo est itellectus ex
ꝑdicta. s. ꝙ impossibile est vt aliqd̃ moueat ẜm ꝙ mouet̃.
⁊ hoc est in motis ⁊ mouẽtibus que dicunt̃ vniuoce. ⁊ ad
dit Cõmẽta. ꝙ Pħs dixit hoc: q2 h̃ nõ est ipõle nisi in mo
toribus que sunt corpora aut ṽtutes in corporib⁹. Ratio
est: q2 in illis tm̃ reperit̃ talis motio vniuocatꝫ nõ repiat̃
in oĩbus ⁊ in multis reperiat̃ motio equiuoca. talis autẽ
motio vniuoca nõ est in motu locali corpoꝝ simpliciũ: si-
cut pꝫ nisi diceret̃ per loca in quibus actualr̃ sunt mouẽt
se ad loca eiusdem speciei specialissime. Et forsitan ad hoc
excludendum inter alia incõuenientia dixit: ⁊ ferret ⁊ fer
retur: ⁊ similr̃ dõm ad aliud illatum. puta ꝙ idem esset in
actu ⁊ in potentia. s. in actu formali ⁊ virtuali etiam vni-
uoco: ⁊ in potentia formali. s. tali motione vniuoca se mo-

C

ueret. Si autẽ motio sit equiuoca nõ sequitur nisi ꝙ sit in
actu virtuali nõ vniuoco ⁊ in potentia formali iuxta vul-
gatã distinctionẽ: ⁊ istud nõ est incõueniẽs: sicut pꝫ de aq̃
calida: que est in actu virtuali frigida: cum actualiter ha-
beat formã substantialem: que virtualr̃ continet frigidita
tem: quã nõ habet formalr̃: sed habere potest. Sic etiam
multa alia virtualr̃ cõtinẽt qualitates: ad quas ẜm spẽm
sunt in potẽtia formali. vt argentum continet nigredineꝫ.
nam ⁊ ductum super albã tabulã vel mẽbranã facit lineã
nigram. ⁊ tamẽ ipsum etiam põt nigrefieri: ꝫ nõ a seipso.
Sic etiam dicit̃ de pipere ⁊ alijs pluribus aromatibus:
que sunt actu virtualiter calida: ⁊ tamẽ possunt formalit̃
calefieri per ignem. Immo qd̃ plus est: nõ vsquequaq꜃ est
impõle idem esse in potẽtia formali ⁊ actu formali: si per
esse in potẽtia formali nõ plus importet̃ q̃ꝫ posse recipere

D

formã: ⁊ per esse in actu formali nihil aliud q̃ꝫ actualr̃ ha
bere formam. ⁊ hoc pꝫ. nam aliqd̃ remisse calidum est in
potẽtia ad alium gradũ caloris: ⁊ põt fieri magis calm̃: ⁊
aqua per seipsam rediens ad frigiditatem prius est remisse
frigida actualr̃: ⁊ tamẽ est in potẽtia ad alios gradus fri-
giditatis: qnimo ⁊ illos cãt in se: ꝫ nõ per calorem quẽ hꝫ.
¶ Ad aliam ꝓbationẽ dico distinguẽdo sensus pmi con
sequẽtis. nam aliquid moueri a seipso pmo vno mõ idem
est qd̃ ẜm totum ⁊ nõ ẜm partẽ tm̃ moueri a se. ita ꝙ qd̃-
lꝫ sui sit mouẽs ⁊ qd̃libet motum. Scd̃m quẽ modum ac

T.c.2.
t.c.74.

cipit Pħs 5 phy. ⁊ 6°. cuꝫ dicit aliqd̃ moueri in aliquo tẽ
pore primo. i. in qualibet parte illius tpis. Alio mõ vt sit
sensus ꝙ de ipso verificat̃ pmo moueri ⁊ similr̃ mouere.
Scd̃m quẽ modũ accipit̃ pmo in diffinitione vniuersalis
pmo posteriorũ: ⁊ quẽadmodum dicimus ꝙ triangulus
pmo hẽt tres ⁊c̃. i. hẽre tres pmo verificat̃ de triangulo:
ita ꝙ sic loquentes vtimur actu exercito pro signato. Si
pmo mõ intelligat̃ cõcedo pmam ꝯñiam ⁊ ꝯñs: sed vlte-

E

riorem nego ꝯñiam: ⁊ eã nõ tenere satis clarum est. nam
simili modo ꝓbaret̃ ꝙ nihil mouet̃ ab alio pmo ad illum
sensum: cuius oppositum freq̃ntissime habet̃ in pħia: ⁊ ex
periẽtia docet: ⁊ patet: q2 quodlibet tale q̃esceret inquie-
scendo partẽ suam. Si ṽo intelligat̃ scd̃o modo tũc pmũ
añs vtrq꜃ falsum est. sed ꝯñia pma nõ valꝫ: q̃uis enĩ ali-
qd̃ corpus: ẜm totum sit motũ ⁊ ẜm totũ mouẽs: neutruꝫ
tamẽ ꝑdicatũ dicit̃ pmo de eo. qnimo dicit̃ de aliquo de
quo ipsum nõ dicit̃. puta de parte. nã quelibet eius pars
est mouẽs ⁊ q̃libet mota. ¶ Ad 6m dõm ꝙ sicut expresse

Ad 6m

pꝫ ex textu. Pħs loquit̃ de motu diuisibili: ⁊ de motu lo-
cali: ⁊ sic accipiendo dico ꝙ illa ꝯclusio Pħi ṽa est: sic in

7° phy.
T.c.p.

telligẽdo ꝙ omne qd̃ mouet̃ mouetur ab alio extrinseco
motore vel intriseco totali vel partiali. ⁊ sic graue esto ꝙ
moueat se. mouet̃ tamẽ ab alio: q2 a q̃libet parte sui tan-
q̃ꝫ a partiali motore intrinseco. nam sicut ipsum est totale
motum cõpositum ex partialibus motis: sic est totale mo-

F

uens compositũ ex partibus mouẽtibus. Et si dicatur ꝙ
ex illa ꝯclusione sic intellecta nõ potest ꝓbari pmũ moto
rem esse oĩno imobilẽ sicut intendit Pħs. Certe concedo
⁊ dico ꝙ Pħs per istã nõ sufficienter illud ꝓbauit nec for
te p aliqua alia sua pn̄: q̃uis forte putauerit oppositum.
¶ Ad 7m dico ꝙ q̃litercũq꜃ illa diffinitio sit intelligenda:

Ad 7m.

q2 de hoc infra. nihil tamẽ ad ꝓpositum: q2 talis potentia
motiua nõ est inquãtum huius ꝓprie actiua. nec localiter
mouere est ꝓprie agere: cuꝫ nulla oĩno entitas per taliter
mouere producat̃: sed tm̃modo acquiratur locus preexi-
stens. vnde etiã vult Pħs ꝙ non omne mouens est agẽs.
¶ Ad 8m nego ꝯñiam. ⁊ ad ꝓbationẽ dico ꝙ nõ quodli-

Ad 8m
quod est
Aureo.

bet mouẽs est in dispositione opposita ad motum. sed mo
uens qd̃ est ꝓprie agens: ⁊ motum qd̃ est ꝓprie patiens
trãsmutantia se ẜm qualitates actiuas ⁊ passiuas sunt in
dispositionibus oppositis ⁊ in pncipio dissimilia ⁊ in fine
similia: ⁊ tale agẽs est qd̃ sibi assimilat passum: nec est du
bium ꝙ de talibus Pħs loquit̃. Qd̃ aũt precise localiter

G.

mouet nõ habet tales cõditiones: sicut pꝫ in ꝓiciente la-
pidem sursum. ⁊ similr̃ in mouẽte aliud deorsum qd̃cũq꜃
sit illud. Itẽ nec qd̃libet agẽs est talis cõditionis respectu
passi vt alias patebit. ¶ Ad 9m dõm ꝙ multi nõ reputa-

Ad 9m.

rent icõueniẽs illud qd̃ infert̃: nec forte est hũ iprobabile.
dico tamẽ q̃cq̃d sit de illo ꝙ nõ par ratio est vtrobiq꜃: tuꝫ
q2 nõ apparet ꝙ aliqd̃ corpus mere nãlit̃ moueat̃ a ꝓpo
loco aut in ipso exñs moueat̃ in illo: sed potius quiescat.
celum autem est in ꝓprio loco ⁊ cõtinue in illo mouet̃. tũ
q2 qd̃ naturalr̃ mouet q̃cũq꜃ genere mot⁹ moueat. si nul-
lam hẽt resistentiã mouet in istanti. Vñ si nõ esset mediuꝫ
resistẽs graui aut aliud impediens descẽderet in istãti. vt
pꝫ 4° physicorũ. Si ṽo celum moueret se moueret nãlit̃

T.c.71

mere: ⁊ nullã oĩno hẽret resistentiã: q2 nõ mobilis ad mo
torẽ: q2 nihil sibiipsi resistit: nec mediũ: cuꝫ nullũ sit ⁊ per

D

ꝯñs moueret̃ in instãti: quod est falsuꝫ. Propter ista siue
cogant sufficienẽ siue nõ: ⁊ ꝓpter multas alias rõnes que
possent assignari videri põt ꝙ celum nõ moueat̃ a moto-
re mere nãliter mouẽte: sed a ꝓposito ⁊ a voluntate: ⁊ per
ꝯñs nõ a seipso ꝫ ab alio. Ex q̃ pꝫ ꝙ nõ ẽ par rõ vtrobiq꜃.
¶ Ad 10m nego cõsequẽtiam. ad ꝓbationẽ dico ꝙ illa ꝓ-

Ad 10m.

portio debet attẽdi inter virtutẽ mouentem ⁊ magnitudi
nem morã resistentẽ mouenti: sicut ⁊ ꝓpter solam resistẽ-
tiam apponitur tẽpus in motoribus virtutum naturalit̃
mouẽtium: ⁊ q2 idem nõ sibiipsi resistit non ẜm ꝓportio-
nem totius mole ad totam molam: ⁊ medietatis ad me-
dietatẽ est tempus in motibus illis. Quia ṽo mediuꝫ qd̃
etiam est per se motum ⁊ pulsum a mola resistit ei: ⁊ ꝓpẽ
talem resistentiam nõ in instanti: sed in tempore mola de-
scẽdit. idcirco ẜm ꝓportionẽ virtutis mouentis ad ipsum
mediũ motũ sumẽda est ꝓportio tẽporis. saluo semper bo
no itellũ regule illius. de q̃ nõ est pro nũc opus differere.

Quantum ad 4m arti. Utrum .s. angelus possit a seipso localiter moueri. videtur mihi dicendum quod sic. nam cum angelus possit localiter moueri: vt patet ex articulo primo: nec sit impossibile idem mouere seipsum localiter. vt patet ex .3. posse fuit deus sibi conferre. vt ipse se moueret: et satis rationabile esse videtur estimare quod sic de facto contulerit: presertim cum in perfectionibus mobilibus hoc videamus esse concessum. Probatur secundum sanctos. demones de loco ad locum vadunt vt tentent homines et faciant cadere in peccatum. tunc igitur vel mouentur a seipsis: et habeo propositum: vel a deo tantum: quod libenter ego non dicerem. nam non bene religiosum et pium videtur dicere quod sit totale mouens ducens diabolum ad faciendum homines peccare: aut ab aliqua alia creatura: nec istud congruum multum apparet. Quicquid tamen fit de veritate nobis certum non est: quia nec per scripturam expressum: posse tamen esset si deo placeret sibi tales vim mouendi tribuere. nam mihi videtur tradendum in ouri.

Cum ergo angeli non habent corpora nature sibi vnita: et pateat ex deo tamen permittente et secundum influentiam generale congrete assumere corpora. igitur patet se mouere localiter. Aliis quam a deo patet per Dam. li. 2. c. 3. vbi dicit quod angeli sunt incorporei et ab omni passione corporea exuti. quod ad secundum ibidem subdit. transfigurantur autem ad quodcumque diuini volverit et iusserit deus et ita hominibus supapponunt. et loquitur de bonis. de malis vero sequitur et ca. air. Permissione vero dei et formatione habent et transmutant et transfigurantur in quamcumque volunt figuram secundum fantasiam imaginationem.

Aduertendum tamen quod sicut angelus et corpus non dicuntur vni uoce esse in loco: quia corpus dimensiue aliter et circumscripti ue implendo locum et faciendo distare partes loci. angelus vero diffinitiue tamen non implens locum nec in ipso distantiam faciens. sic nec vniuoce corpus et angelus dicuntur localiter moueri: quia corpus sic mouetur vt medium scindat vel pellat aut alio modo distantiam loci faciat. nullum autem horum facit angelus suo motu. solum autem cum corpore conuenit in hoc quod et locum deserit et locum acquirit. ita quod vt hic licet loqui conuenit quo ad substantiam motus: non quo ad modum. Propterea cum dico angelum localiter moueri. non intendo affirmare modum motus quem videmus in motu corporum. vis secundum substantiam tamen .i. quod vere locum deserit et locum acquirit. eo modo quo sibi in loco esse conuenit. Hoc insimul docet Aug. 12. sup Gen. vbi querens vtrum anima cum exit a corpore ad aliqua corporalia loca feratur ait. Cito quidem responderem ad corporalia loca eam vel non ferri nisi cum aliquo corpore vel non localiter ferri. Jam vtrum habeat aliquod corpus cum de hoc corpore exierit ostendat qui potest. Ego autem non puto. spiritualem enim arbitror esse non corporalem. Ex his patet secundum eum quod non fertur ad loca corporalia cum aliquo corpore: sed cum vt dicit Magister in ista distin. demones ducant animas ad infernum et quasdam ibi esse idem Aug. velit primo retrac. et in enchi. 19. dicat aias mortuorum vsque ad resurrectionem abditis receptaculis contineri. probat quod vnaqueque digna est requie vel erumna. sequitur quod anima feratur ad corporalia loca: non tamen localiter: et per consequens non mouetur localiter vno modo .s. ad primum sensum. et alio modo .s. in secundo sensu non mouetur localiter: et ita de motu angeli est sentiendum. Per hoc patet ad argumenta questionis. Nam antecedens primi in primo sensu est falsum. probatio autem non valet: quia Aug. solum intendit negare modum motus: sicut etiam ab anima separata vt dictum est. Et sic ipsum debere intelligi patet etiam per Magistrum in primo libro. distin. 37. vbi eandem auctoritatem exponens dicit quod ideo Aug. attribuit mutationem loci corpori non spiritui: quia licet spiritus transeat de loco ad locum. non tamen ita vt dimensionibus circumscriptus interpone sui loci faciat distantiam sicut corpus. Ad aliam probationem antecedentis patet ex articulo secundo. Ad confirmationem dicendum quod nec anima nec angelus habet vbi dimensiuum: quale habent corpora que dimensionaliter sunt in loco. de quo tamen tractat ibi auctor ille. sed vtrumque habet vbi diffinitiuum: quod non est aliud secundum rem quam locus in quo diffinitiue locantur. Ad secundum dicendum quod angelus mouetur a seipso per se. Et ad probationes in oppositum patet responsio ex dictis in tertio articulo.

Distinctionis. vj. Questio. ij.

Secundo quero vtrum angelus possit se mouere de loco ad locum in aliquo tempore successiue. arguitur quod non. quia. Nullum indiuisibile potest moueri secundum locum in aliquo tempore continue. igitur nec angelus. consequentia patet: quia angelus est simpliciter indiuisibilis secundum substantiam. antecedens probatur ex intentione Arist. 6o phisicorum. Et ratione etiam dupliciter. primo quidem quia omne continue mobile super aliquam magnitudinem prius transit equale sibi quam maius: et totum illam per sibi equalia successiue mensurat. si igitur aliquod indiuisibile continue moueretur mensuraret totam magnitudinem per sibi equalia: et per consequens per indiuisibilia. Ex quo viterius sequeretur quod magnitudo esset constituta ex indiuisibilibus. cuius oppositum probatum est supra. Secundo. quia omne quod localiter mouetur vel est totum in termino a quo vel totum in termino ad quem. vel partim in vno et partim in alio. Non potest dici primum. quia quamdiu mobile est in termino a quo quiescit. nec 2m quia tunc consumatus est motus. igitur tertium. sed nullum indiuisibile potest partim esse in vno termino et partim in alio. cum partibus careat. igitur et cetera.

Contra non obstante indiuisibilitate angeli. angelus est in loco diuisibili et potest moueri. igitur non obstante eius indiuisibilitate potest secundum locum continue moueri.

Respondeo premittendo aliquas distinctiones deinde conclusiones ad propositum. Prima distinctio est quod angelum moueri secundum locum conuenit dupliciter. s. per accidens ad motum alicuius corporis assumpti et sibi vniti. Alio modo per se nullo corpore assumpto sicut si a celo empyreo veniat angelus ad terram: saltem vsque ad spheram lune: mouetur per se absque corpore. cum nullum sit ibi corpus ab ipso assumptibile.

Alia distinctio est quod angelum per se moueri secundum locum potest intelligi tripliciter. vno modo quod moueatur motu deperditiuo tantum. i. deserendo tantum modo locum. Alio modo quod motu acquisitiuo tamen ita quod locum nouum acquirat et priorem non deserat. Tertio quod vtroque simul modo. s. vnum deserendo et alium acquirendo.

His premissis pono probabiliter et sine assertione temeraria conclusiones quatuor. Prima est quod angelus potest se mouere per accidens secundum locum in aliquo tempore continue. Secunda quod potest se mouere per se continue motu deperditiuo tantum. Tertio quod potest se mouere continue motu acquisitiuo tantum. Quarto quod potest se continue mouere simul vtroque modo.

Prima conclusio probatur. nam angelos aliquando fuisse per tempus continue in corporibus motos ex sacra scriptura colligitur. Sicut patet in eo: qui cum Jacob vsque mane luctatus est. Et in eo qui in forma etiam humana diebus pluribus vadens et rediens comitatus est Tobiam iuniorem et de multis aliis similia legimus. Utrum autem illa corpora in quibus apparebant et mouebantur essent tunc ab eis primo formata et assumpta: an essent aliqua sibi ab initio naturaliter vnita: et tunc in figuram aliam transformata. hoc quamuis a scriptura non habeatur expressum: communius tamen teneretur quod tunc primo fuerit assumpta: eo quod sancti et doctores communi opinioni angelos esse spirituales omnino incorporeos naturaliter: sicut patet de Dam. lib. 2. Et de Diony. primo lib. de diui. noibus. Et quamuis Aug. videatur oppositum quandoque dicere. non tamen nisi iuxta aliorum opinionem sicut clare patet 21. de ci. dei. vbi secundum vtramque opinionem respondet ad neutram determinate declinans. Sed et in lib. de fi. ad Pe. quem postea edidit. eos incorporeos determinate asserit. o. quod deus superiores spiritus cum corporeis elementis nullum naturale fecit habere consortium. Et ex hoc tenetur communiter quod in assumptis corporibus angeli possunt moueri ...

4o arti. R. Ad 2m. Cap. 38. Cap. 5. m. Ad ar. pri. q. T. c. 36. 2m. Oppo. primo arti. prima distin. p. 2a distin. p. 3. a. Cap. 3. Cap. 4. Cap. 10. Cap. 3.

A
tinue. ¶ Scdam ꝯnem ꝓbo sic. angelus existēs in loco si
2ª ꝯ. bi maximo pōt spōte partem illius loci successiue cōtinue
deserere ꝛ in alio remanere. igiẛ pōt cōtinue motu deper/
ditiuo se mouere. ꝯña pꝫ. añcedens ꝓbaẛ. Nam vt sup.
di. 2. dcm̄ est: angelus nō sic determinat sibi mensurā locꝫ
qn possit nūc in maiore nunc in minore existere: ꝛ per ꝯse
quēs cū possit ex toto illo loco recedere: ꝛ iterum ad eius
partē precise redire si sibi placet nō apparet cur nō possit
partem tm̄ deserere: ꝛ partem retinere. Qꝫ ꝟo possit par/
tem successiue nō totum simul deserere. pꝫ: qꝛ cum nō na/
turaliter: sed libere angelus sit in hoc loco vel illo sic videẛ
posse successiue deserere partē loci remanentē in rerū nāa
sicut si successiue anihilareẛ successiue desineret in illa eē.

Firma. ¶ Cōfirmaẛ hec ꝛ similiter cōclusio. Nā po/e est ꝙ anima
humana aliquam partem sue māe successiue desinat ifor/
mare. igiẛ ꝛ angelus pōt ꝛc. añs pꝫ. qm̄ si aliqua ps car/
nis vel sanguinis successiue corrumpaẛ ꝛ ꝯtinuet sicut na

B turaliter possibile est. anima cōtinue desinet informare il/
lam. ꝯña satis videtur ꝓbabilis: qm̄ sicut anima que nā
liter vnitur materie nāliter in illo casu deserit eam succes/
siue. sic angelus qui libere iungitur loco libere potest par
tem successiue deserere. Ita enim anima est tota in quali/
bet parte corpis sicut angelus totus in qualibet pte loci.

2ᵐ ¶ P. fm Dam. lib. 2. demon si deus pmittat pōt pro libi/
Cap. 4. to in quacūqꝫ figura sibi assumere corpꝰ: ꝛ eadem ratiōe
in maiore ꝛ minore qͣtitate: ꝛ assumpto aliq̄ magno cor/
pore pōt partē deserere nō minus qꝫ anima humana: que
magis intimaẛ suo corpi. igiẛ multo fortius existēs in lo/
co magno pōt deserere vnā eius partem: ꝛ in alia nn̄ō
remanere: cum maior sit eius cōiunctio ad corpus assum

3ª ꝯ. ptū qꝫ ad locū. ¶ Tertia ꝯclusio pōt ex eisdem quasi ꝓ/
bari. nam angelus pōt esse in loco minore sibi maxio pos/
sibili: ꝛ pōt esse in sibi maximo possibili. igitur existēs. in
loco minore potest illo non deserto proximuꝫ acquirere.

2ᵐ ¶ Secundo. quia anima humana potest nouam partem
C materie (si partibiliter ꝛ continue sibi ad generet sic pos/
sibile est. vt puto) successiue informare nō desertis priori/
3ᵐ bus partibus quas informat. igiẛ ꝛc. ¶ Tertio. qꝛ exña
vnitꝰ alicui corpi illo crescēte pōt nouis ptibꝰ se vnire ꝛc.

4ª ꝯ. ¶ Quartam cōclusiōem ꝓbo: qꝛ anima humana pōt si/
mul vnam partem māe deserere ꝛ aliam de nouo cōtinue
informare. igiẛ ꝛ angelus vnum locū deserere ꝛ alium si/
mul acquirere. assumptū patet. posito ꝙ in vna parte cor
2ᵐ poris generet noua caro ꝛ in alia corrumpaẛ. ¶ Secun/
do. angelus pōt vnum locum spōte totaliter successiue de
serere. ꝛ pōt alium totaliter successiue acquirere. igiẛ pōt
simul vnum successiue acquirere: ꝛ alium successiue dese/
rere. añs quātum ad pmam partem ꝓbaẛ ex secunda cō/
clusiōe. Nam nō minus pōt deserere totū successiue qꝫ par/
tem: ꝛ per ideꝫ scda pars ꝓbaẛ ex ꝯclusiōe tertia. Et ꝯse/
quētia videẛ satis clara. cū deserere vnū ꝛ acquirere aliū
3ᵐ nō sint incōpossibilia. ¶ Tertio sic. possibile est angelum
D diuersis partibus eiusdem corporis cōtinue moti circa ip
sum successiue coexistere: ꝛ ecōuerso: ꝛ simul vnam ab eo
successiue ꝛ continue discedere. aliam ꝟo accedere. igitur
ecōuerso. possibile est angelū diuersis partibus corporis
quiescentis successiue ꝛ cōtinue coexistere: ꝛ simul ab vna
discedere ꝛ ad aliam accedere. ꝯsequētiam puto planam
cuilibet cōcedenti angelū posse localiter moueri ꝛ libere
vt suppono ex questiōe precedenti. Antecedens nō solum
de possibili: sed etiam de inesse verū est fm cōmunē opio/
Cap. xj. nem. nam si angeli sunt motores celorū vt vult Aug 8º de
Cō. 84. trini. ꝛ Phs ꝛ alij doctores cōmuniꝰ: ꝛ sint in determina/
Cō. 15. ta parte. puta in circunferētia: ꝛ in parte orientali vt vult
idem Phs 8º physicorū. ꝛ Cōmentator ibidem. ꝛ scdo ce.
in qua parte semper imotum eū existere dicunt. ita vt nū/
qꝫ sit in meridie vel occidente aut alia parte. Et ei velut q̄

E
si extrisecus ibi posito cōtinue successiue partes orbis co/
existūt: ꝛ cōstat ꝙ ei nō coexistit adequate aliquid indiui/
sibile celi. tum qꝛ nullū tale est in ipso: vt supra ꝓbatū fuit
disti. scda. tum qꝛ cum sic successiue totus orbis coexistat:
sequeretur ꝙ cōponereẛ ex indiuisibilibꝰ. vt patet ex cō/
sideratiōibus. 6. physicorū. sequiẛ ꝙ in quolibet instanti
coexistat alicui parti diuisibili: ꝛ successiue ꝯtinue vna ab
A. c. c. p ipso discedat. alia appropinquet vt dicebaẛ: ꝛ hanc ratio/
p longū nem satis reputo ꝓbabilem. ¶ Cōtra cōclusiōem istā que
pcessū. pncipaliter est quarta opinio cuiusdam doctoris moder/
Vid. liº. ni: ꝙ impossibile est angelū per se ab aliqua virtute crea/
pmo di. ta posse localiter moueri cōtinue. quāuis cōcedat eum sic
8. q. 4. moueri posse imediate a deo. Arguit autē ipse primo sic.
si hoc esset possibile sequereẛ magnitudinē. motum/ ꝛ tē
A. c. c. p pus/ componi ex indiuisibilibus/ cōtra demōstrata in. 6.
p longū physicorū. cōsequentia ꝓbatur: qꝛ si indiuisibile mouereẛ
pcessū. per se mēsuraret totū spaciū super qꝺ mouereẛ: ꝛ indiuisi/
F lia in illo essent imediata sicut patet: ꝛ per cōsequens ma/
gnitudo cōstaret ex indiuisibilibus: ꝛ quia eiuidem ratio
nis sunt motus ꝛ tempus quo ad diuisiōem cum magni/
T. c. 37 tudine: eo ꝙ eisdem diuisiōibus diuidātur. vt patet ibidē.
38. ꝛ. 39. sequiẛ etiam ꝙ motus ꝛ tempus ex indiuisibilibus com/
2ᵐ ponanẛ. ¶ Secundo. si sic. tunc in suo motu nullaꝫ habe/
ret resistentiam. ꝛ per cōsequens nō esset in illo motu ali/
qua successio. cum omnis successio in motu sit ꝓpter resi/
t. ꝛ. c. 71 stentiam. vt pꝫ. 4. physicoꝝ. c. de vacuo. ꝛ p Cōmē. ibidē.
3ᵐ ¶ Tertio. tūc angelus perfectior ꝛ maioris virtutis pos/
set se mouere velocius qꝫ angelus minor s virtutis. conse/
quens est falsum. cōsequētia ꝓbatur. qꝛ fm hanc pōnem
quicūqꝫ angelus posset se mouere per quantācūqꝫ distan
tiam in quantocūqꝫ tempore: eo ꝙ nō esset sibi difficilius
mouere se per magnam qꝫ per paruam. cū nullam hēat
resistentiam. ꝛ ita non posset vnus velocius se mouere qꝫ
alius. F. 2. ꝓbaẛ: qꝛ ponaẛ ꝙ duo angeli vnꝰ fortior alter
G debilior moueāt se qͣcitius possunt: si mouenẛ eque velo/
citer. igiẛ virtus maior ꝛ virtus minor agūt actiōes equa
T. c. 36. les in tempore quādo agūt fm vltimū potētie sue. qꝺ nō
37. ꝛ. 35 est intelligibile. ꝛ cū hoc est cōtra phylosophum ꝛ Com/
4ᵐ mē. vbi sup. ꝛ. 7º physicorū in multis allijs loci. ¶ Quar
to sequereẛ ꝙ aliqua virtus mior virtute angeli posset cū
aliqua resistentia velocius moueri qꝫ angelus sine resistē
tia. qꝺ est absurdū ꝛ impossibile. ꝓbaẛ cōseqn̄tia. nam su/
matur vnus angelus qui moueaẛ de terra vsqꝫ ad conca
uū lune qꝫ velocius pōt. ꝛ ponaẛ ꝙ in tempore. a. constat
ꝙ aliquis ignis pōt per mediū vsqꝫ ad eūdem locū in ali/
quo tempore moueri. ꝛ sit illud. b. tunc aliqua proportio
est temporis. b. ad tempus. a. sit gratia exempli decupla.
tūc sic. ignis decuplus ad priorem potest moueri in h me
dio in tempore decuplo minori qꝫ tēpus. b. igiẛ in tempo
re equali. a. ꝛ ignis centuplus pōt in tempore miori qꝫ. a.
ꝛ constat ꝙ quilibet ignis in suo motu habebit resisten/
H tiam ex medio in quo mouetur. angelus autem nullam.
5ᵐ ¶ Quinto. tūc eadem ratiōe anima humana quādo vel/
let esse alicubi pmo moueret se. ꝛ ita esset primū motum
Cō. 30. ex se in homine. cōtra determinationem phi ꝛ Cōmen. 8º
Rñº ad physicorū in multis cōmētis. vbi volūt ꝙ pmū motuꝫ ex
rōes hi. se sit cōpositū ex duabus partibus: qrū vna p mouet aliā.
Ad pᵐ. ¶ Ad pmam dico pmo ꝙ ipsa militat contra eū in eo qꝺ
concedit. vꝫ ꝙ deus possit angeluꝫ mouere cōtinue super
magnitudinem. nā si illud sequereẛ. posito ꝙ angelus per
se moueret a seipso: pariter sequereẛ si esset per se motus
ab alio. Unde phs nō plus iprobat indiuisibile posse per
se moueri ex se qꝫ ab alio. nec eius ratio plus probat de
vno qꝫ de alio. ꝛ miror ꝙ istud iste doctor non aduertit.
¶ Respōdeo igiẛ ꝛ nego ꝯñtiam: ꝛ ad ꝓbationē dico ꝙ
ipsa bona est de indiuisibili cui correspōderet pcise indi/
uisibile in spacio siue ꝙ nō coexisteret simul diuisibili par

I ti spacij si aliqd tale esset. angelus aut nō est tale. nam q̄uis ipse sit in se indiuisibilis: coexistit tamē diuisibili spacio: sicut etiā anima intellectiua indiuisibilis existens coexistit ꝛ informat diuisibile corpus. ꝛ ideo non mensurat magnitudinem per indiuisibilia: sed per diuisibilia tm̄.

Ad 2m ¶ Ad 2m cōcedo pmā cōsequētiam: ꝛ nego secūdam. nam mouēs liberū pōt etiam absq̄ resistētia successiue mouere. patet etiam fm arguentē. nam dicit ꝙ deus posset successiue angelū mouere. ꝛ cōstat ꝙ tūc etiam nulla foret resistentia. Similiter mediū non resistit corpori glorificato: nec corpus glorificatū virtuti mouenti. ꝛ tamē Christus post glorificationē sui corporis successiue ꝛ cōtinue mouebat. Dictū ergo phylosophi intelligendū est de motu naturali. in tali nāq̄ est successio precise ex aliqua resistētia.

Ꝯ rōnez. ¶ Sed cōtra hec iste doctor arguit. qꝛ tūc inquit ipse eēt successio precise. qꝛ angelus vellet tanta velocitate precise mouere se. ꝛ tūc vlterius sequit ꝙ omnes partes spacij successiue actu cognoscat. vel ꝙ aliquādo transit ꝛ nescit q̄ velociter.

Rn̄sio ¶ Respōdeo pmo ꝙ idem arg. pōt fieri contra eum ꝛ cōtra alios de hominibus habētib⁹ corpa glorificata. ¶ Scdo dico ꝙ angelū cognoscere quāta velocitate mouet pōt dupliciter intelligi. Uno mō ꝙ distincte cognoscat in quanto tempore quālibet partem determinate pertransit. verbi gratia. in quāto tēpore decimā. ꝛ in quāto cētesimā. ꝛ in quanto millesimam. ꝛ sic de qualibet determinate ꝛ distincte cognoscat in quanta parte determinata ꝛ certa temporis eā transeat. Alio mō ꝙ nō sic distinctam noticiam de singulis habeat: sed de tota magnitudine determinate sciat in quāto tempore transit: ꝛ cōfuse de partibus. Si intelligat pmo mō cōsequentia videt concedenda: ꝛ cōsequēs erit pro 2 parte: si detur minima pars magnitudinis perceptibilis ab angelo vel maxima nō pceptibilis: sicut nō obstante ꝙ volūtas libere possit intendere actum suū ꝛ velocitare: nō tamē distincte nouit quālibet partem actus ꝛ quālibet partē tēporis mensurātis intēsiōem illam. ꝛ h nō solū de voluntate humana: sed et de angelica videtur satis rōnabiliter debere dici. Si vero teneat oppositū: cōcedendū est ꝯsequēs pro parte prima. Si scdo mō negāda est cōsequētia. nam esto ꝙ nō cognoscat distincte quālibet partē magnitudinis ꝛ tempoꝝ: pōt tn̄ cognoscere ꝙ in tāto tempore pertransit totū spacium.

Ad 3m ¶ Ad 3m ꝯcedo ꝯn̄s. dico. n. ꝙ quilibet angelus per quātūcūq̄ finitum spacium pōt se mouere in instanti: sumendo mouere cōmuniter ꝛ large. nec est necessarium quālibet virtutem maiorem in quolibet effectu posse superare minorem. verbi gratia. corpus luminosius non velocius aut citius determinatam partem medij illuminare pōt q̄ pōt minus luminosum. cum minus luminosum possit in instanti. Similit̄ si vacuū foret: sicut possibile esse per potentiā dei: saltem quilibet catholicus hēt cōcedere: qlibet graue per quātācūq̄ finitā distantiam descenderet in instāti. etiā fm pncipia istius doctoris. nec citius descēderet grauius q̄ minus graue. Sufficit autem ꝙ in aliquo effectu excedat. ꝛ sic est in exēplis datis. nā ꝛ si maius luminosum nō citius illuminet q̄ minus: maiorē tamē partē medij ꝛ intēsius illuminat q̄ minus luminosum. Similiter q̄uis grauius nō superet in mouēdo se: supposito vacuo: corpus minus graue: superat tamē ipsum in mouendo se per mediū plenum. Sic in ꝓposito dico ꝙ angelus fortior in mouēdo se nō superat debiliorē: tamē superat in mouēdo aliqd corpus. nam maius corpus pōt mouere ꝛ idem vel equale velocius ꝛ hoc sufficit. ꝓbatio autem ꝓcedit de actiōibus trancia nō subitis.

Ad 4m ¶ Per ista patet ad quartum. fundatur. n. super falso. s. ꝙ sit dare certum tempus in quo angelus per certam distantiam pōt se mouē.

Ad 5m ¶ Ad 5m loq̄ndo de anima coniuncta vt videtur ꝓcedere arg. ꝯsequētia nō valet. Scdo dico ꝙ quicqd sit de ꝯseq̄ntie illud tamē dcm̄ phi nō ꝓbat ipsum esse falsum. nā phs loquit de moto diuisibili ꝛ quanto sicut manifeste patet ꝑ totū suum ꝓcessum ibidez. ꝛ similiter in pncipio. 7. vbi incipit de tali materia loq. ꝛ accipit moueri ex se: iuxta sensum datū in pcedenti. q. respōdendo ad pmā obiectionez tertij articuli. Tertio dico ꝙ esto ꝙ consequens esset contra phm. in hac tamē parte nō esset pōderāda eius auctoritas. ratio est: qm̄ apud ipsum nō minus. sed multo magis fuisset ipoſe angelum posse moueri fm locuz siue a se siue ab alio q̄ ꝙ aliq̄ res posset mouē seipsam: ꝛ tamē oppositū iste doctor cōcedit ꝛ cōcedere habet quicūq̄ non vult repugnare dictis sacre scripture.

Ad argm pn̄c. q. ¶ Ad argm pncipale. dico ꝙ idiuisibile pōt sumi dupl̄r. vno mō ꝙ sit indiuisibile in se: ꝛ fm suā eēntiam tm̄. Alio mō ꝙ sit indiuisibile fm localē coexistētiam. i. ꝙ indiuisibili loco vel situi coexistat: sicut aliqui imaginant pūctū. De idiuisibili 2o mō sumpto ꝯcedo an̄s: ꝛ de tali nō est dubiū ꝙ loquit Arist. ꝛ ꝓcedit rō sua: sed de indiuisibili pmo mō tm̄ eq̄lis est angelus: qui etiam lz fm se sit indiuisibilis: diuisibili tamen loco coexistit: an̄s est falsum: nec ratio ꝓcedit cōtra h: qm̄ tale idiuisibile in suo motu nō pus transit eq̄le sibi q̄ maius: sed prius transit eq̄le suo loco q̄ maius: ꝛ quia locus suus nō est indiuisibilis: non sequit ꝙ per idiuisibilia mēsuret magnitudinem: aut ꝙ indiuisibilia sint immediata.

ad ꝯfir. ¶ Ad aliā ꝓbōnē dico ꝙ loquēdo vl'r de eo qd mouetur fm locū: nō omne qd mouet partim est in termino a quo: ꝛ partim in termino ad quē. Sed vel est sic vel totū est in pte termini a quo: ꝛ totū in parte termini ad quē: ꝛ vtrūq̄ horū diuisim sufficit ad moueri: sic autem se habet angelus dū mouet. pmo aūt modo se habet corpus.

¶ Distinctiōis. vj. ¶ Q. iij.

TErtio quero circa istā di. Utrū angelus possit moueri de loco ad locuz in instanti. ꝛ arguit ꝙ nō: qꝛ si sic. aut esset possibile transeūdo ꝑ mediū: aut nō transeūdo per mediū. nō pmo mō: qꝛ cū medium sit pus fm situm q̄ extremuz: ꝛ ex pori ꝛ posteriori in magnitudine sit pus ꝛ posterius in motu: vt habet 4o phy. sequit ꝙ angelus pus mouet ad mediū q̄ ad extremū. Prius autē ꝛ posterius in motu nō cadūt in instanti: cum vel sint temp⁹ vel nō sine tempore: vt pz ex eodez. 4. igit ꝛc. Nec potest dici ꝙ moueat nō transeundo per medium: quoniam tūc illud nō esset mediū: qd implicat ꝯdictiōem. pz ꝯsequentia. nam mediū est in qd pus venit qd cōtinue mutat q̄ in qd vltimum iuxta diffinitionem phi. 5o phys. igitur ꝛc.

T. c. 99. T. c. 97 T. c. 22.

Ad oppositū arguit sic. angelus in trāseūdo de loco ad locū nullaz inuenit resistētiā. igit pōt de loco ad locū transire in istāti. ꝯn̄a pz ex intētione phi. 4o physi. c. de vacuo. ꝛ Cōmē. ibidē. ꝛ antecedens ꝓbatur: qꝛ nec habet resistētiam medij: cum corp⁹ nō resistat spiritui: quinimo simul se compatiant: nec resistentiam mobilis: cum idem sibiipsi non resistat.

T. c. 71.

In hac qōne ꝑmo tractabit q̄dā opi. 2o rn̄debit ad q̄situm. 3o instabit contra dicta.

Est quidem opi. vna q̄ ponit ꝙ āgelus pōt de loco ad locū moueri ꝛ motu ꝯtinuo ꝛ motu nō ꝯtinuo: nā vt dicit pōt locū diuisibilē in q̄ est successiue dimittē: ꝛ sic mot⁹ ei⁹ erit ꝯtinu⁹: ꝛ pōt et totū locū simul dimittē ꝛ toti alteri loco simul se applicare: ꝛ sic motus ei⁹ nō erit ꝯtinu⁹. Quo aūt mō moueat dic. ꝙ mouet in tpe: ꝛ nō in istāti. Qd. n. si motu ꝯtinuo moueat nō moueat in istāti: sed in tpe nō hz dubiū. Sz ꝙ et si 2o mō moueatur moueat in tpe ꝓbat sicut q̄cūq̄ motu sūt plura nūc sibi succedētia: ibi est tps: cū tps nihil aliud sit q̄ successio prioris ꝛ posterioꝝ in motu: sed in tali motu sūt plura nūc sibi succedētia. ꝓbō. Nā est dare nūc in q̄ pmo est in termino ad quē: ꝛ aliud in q̄ vltimo fuit in termino a quo: ꝛ ista sibi

S. Th. p. j. q. 53 art. j. ꝛ. 3

A succedũt:q2 nõ simul angelus est in vtroq3 termio:cu3 nõ possit simul eẽ i plib⁹ loci.g̃ ꝛc. Q̃ð aũt sit dare/nũc/in q̃ vltimo fuit in t̃mio a q̃ solũ est dubiũ int̃ assumpta:ipsi pbãt. Nã de rõne qetis est ꝙ illud qð qescit:silr̃ se hẽat nũc ꝛ pus:ꝛ iõ in q̃l3/nũc/tp̃is mẽsurãtis qetẽ qescẽs est in eodem:ꝛ in p̃ ꝛ in medio ꝛ vltimo:sed de rõne mot⁹ est ꝙ id qð mouet̃ alr̃ se hẽat nũc q̃3 pus.ꝛ iõ in q̃l3 nũc tp̃is mẽsurãtis motũ:mobile se h3 in alia ꝛ alia dispõne. Uñ op3 ꝙ in vltimo/nũc/hẽat formã quã pus non hẽbat:ꝛ sic p3 ꝙ qescẽ i toto tp̃e in aliq̃:puta in albedie est eẽ in illo i q̃libet istãti illi⁹ tp̃is. Uñ nõ est poĺe:vt aliqd in toto tp̃e p̃cedẽti qescat in vno termio:ꝛ postea in vltimo istanti illius tp̃is sit in alio termio. S3 h̃ est in motu:q2 moueri in toto aliq̃ tp̃e nõ est eẽ in eadẽ dispõne in q̃l3 instãti illi⁹ tẽporis. Op3 g̃ dare/nũc/in q̃ vltio qescit i loco a q̃:ꝛ p ↄ̃ñs.duo/

B nũc/sibi succedẽtia:ac p h̃ tp̃s. Dñt tñ ꝙ i⁹ tp̃s siue sit cõtinuũ siue nõ:nõ est idẽ cũ tp̃e qð mẽsurat motũ celi: ꝛ alia corpa que hñt mutationẽ ex motu celi : mot⁹.n.angeli nõ depẽdet ex motu celi. ¶ Alij tenẽtes eandẽ viã ↄfirmant eã sic. In oi mutatiõe est aliqd pus aliqd posteri⁹:h̃.n.significat nomẽ mutatiõis:vt dĩ.5° phy.igit̃ h̃ op3 assignare in p̃dicto motu angeli. Prioritas aũt ꝛ posterioritas.5.modis ↄcipi põt. Uno⁹ ꝙ sumant̃ pus ꝛ posteri⁹ fm duo instãtia icludẽtia vnum tp̃s.2° penes duo tp̃a ↄtinuata ad vnũ istãs.3° penes istãs ꝛ tp̃s:ꝛ h̃ vel penes istãs initiãs ꝛ tp̃s:cui⁹ est initiũ vel eq̃.penes instãs terminãs ꝛ tẽpus cui⁹ est finis.4° põt attendi p̃oritas ꝛ posterioritas penes duo istãtia nõ icludẽtia tp̃s.5° penes duo tp̃a nõ includentia aliqð istãs. Dic aũt modus qnt⁹:vt dicũt ipoĺis est:q2 sic se h3 istãs ad tp̃s:sic pũctũ ad lineam : vt inuit phs.4° phy.ipoĺe est aũt accipe duas lineas inter q̃s nõ claudat̃

C vnũ pũctũ si sint ↄtinue:vel plura:si sint discontinue:eo ꝙ cuilibet ꝓpriũ punctũ corrñdet.igit̃ impoĺe est sumẽ duo tp̃a iter que nõ cadat aliqð instãs vel vnũ : si sint cõtinua: vel plura seu tp̃s cũ plib⁹ istãtibus : si sint tp̃a discõtinua. In motu g̃ angeli p̃dcõ:aliq̃ p̃dictorũ modorũ op3 eẽ p̃us ꝛ posteri⁹:sed nõ põt esse aliq̃ triũ p̃orũ:q2 qlibet repit̃ tm̃ in motu q mẽsurat̃ tp̃e ↄtinuo.igit̃ 4° modo.igit̃ est dare vnũ instãs in q̃ est in termino a quo:ꝛ aliud in q̃ est in termio ad quẽ:iter q̃ istãtia nullũ claudit̃ tp̃s:ꝛ q2 talis successio istantiũ põt dici tp̃s:iõ talis mot⁹ angeli erit in tp̃e. ¶ Ista opi.q̃tũ ad illud qð dicit de motu angeli nõ ↄtinue:seu ꝓpri⁹ loquẽdo:de mutatiõe locali indiuisibili:nõ apparet mihi ṽa:nec etiã in suo fundamẽto. Uñ ↄ̃ p̃mu3 arguo p̃ sic. angelus fm illam opi.in tali motu dimittit simul totũ locũ a quo discedit:sit g̃ locus a q̃ recedit a.ꝛ locus ad quẽ accedit sit b.tũc sic. Angelus dimittit totu3 a.simul.igit̃ dimittit ip̃m in instãti.sit igit̃ illud instãs c.aut angelus in istãti c.est in loco b.aut in loco a.h̃ p3:q2 alias nõ mutaret̃ ex a.in b.vt supponit̃:sed ex a.in aliũ locũ q̃3

D b.vel simplr̃ in nõ a. Si ṽo est in a.igit̃ nõ dimittit.a.totũ simul.q2 ꝙ totũ simul aliqd dimittit simul̃ dimittit ꝛ dimisit:ꝙ aũt dimisit aliqd nõ est in illo : igit̃ si est in a.in istãti c.nõ dimittit totũ simul a.in instãti c.ↄtra positũ : si est in b.igit̃ in instãti mutat̃ ex a.in b.q2 nõ mutat̃ ex a.nisi p̃cise dũ dimittit a.imo nõ est aliud ip̃m dimittẽ a.q̃3 mutari ex a. P3 etiã in simili:nã q2 dũ mã simul tota vnã formã substãtialẽ dimittit seu perdit aliã simul totã recipit:ideo dicim⁹ ꝙ in istãti ex vna mutat̃ in aliã:sic igit̃ in ꝓposito. ¶ D. Esto ꝙ nec angelus:nec suus motus dependeat ex motu celi:nihilomin⁹ tamẽ sic sibi coexistit vt ṽe ↄtingat dicẽ ꝙ dũ sol est in tali loco:angelus est in tali loco:ꝛ du3 sol mouebat̃ a tali loco ad tale3:angelus mouebat̃ a tali ad talẽ:supposito ꝙ moueat̃ ↄtinue ab vno ad aliu3. Sic ergo (qcqd sit de illo tp̃e angelico) sumo totũ tp̃s nostrũ in quo sol tãdiu moueat̃ quãdiu angelus qescebat in a.ꝛ totũ tp̃s in q̃ sol mouebit̃ q̃diu angelus erit in b.cõstat ꝙ inter ista duo tp̃a nullũ tp̃s est mediũ : copulant̃ ergo fm cõem modũ loq̃ndi vno istãti:ꝛ sit illud c.tũc sic. Aut an-

E gelus in istanti c.est in a.tm̃:aut in b.tm̃:aut in vtroq3:aut in neutro:nõ in neutro pp rõnẽ pus dictã:nec in vtroq3:q2 nõ põt esse simul in duob⁹ locis fm opini. Si est in a.igit̃ in instanti c.nõ est mutatus ex a.ꝛ cu3 per opi.sit dare p̃m̃ instãs in q̃ est in termino ad quẽ:qui est exẽpli grã.b.aut illi instãti corrñdet in tp̃e nr̃o ip̃summet istãs c.aut aliud sequẽs.si.c.igr̃ est mutat⁹ ad b.qñ nõdũ est mutat⁹ ex a.ac p h̃ nõ est mutat⁹ in b.ex a.ↄ̃ positũ. Si ṽo corrñdet istãs aliud post c.cũ in tp̃e nr̃o ẽt fm opi.nõ sint istãtia imediata:erit aliqð tp̃s post c.in q̃ angelus adhuc erit in a.ꝛ per ↄ̃ñs totũ tp̃s añ istãs c.nõ fuit totũ in q̃ angelus fuit in loco a.ꝛ tñ sumptũ fuit totũ. Reliquit̃ g̃ ꝙ angelus in istãti c.nõ sit in a.est igit̃ in b.ex q̃ vlteri⁹ sequit̃ ꝙ in toto tp̃e añ

F c.fuit in loco a.ꝛ in istãti c.terminãte i⁹ tp̃s est in loco b.ac p h̃ in instãti est mutat⁹ ex a.in b.qð est ꝓpositũ. Nã q̃rentes cõit̃.vtrũ ãgelus de loco ad locũ possit mutari in istãti loquunt̃ de istãti tp̃is nr̃i:siue tali istãti mẽsuret̃ mutatio illa:siue ei tm̃mõ coexistat. Et iõ rñdẽ de q̃dã alio istãti vel tp̃e nõ est ad itellc̃m cõem q̃rẽtiũ loq. ¶ Cõtra 2m.vz ꝙ est dare istãs in q̃ vltio angelus qeuit in termio a q̃ qñ dimittit ip̃m totũ simul̃:sup q̃ dcõ:vt p3 fundat̃ opi.arguo ẽt.ꝛ p̃ ex eo qð iã pbatũ est.vz ꝙ in casu posito angelus p totũ tp̃s terminatũ ad istãs c.fuit in t̃mino a q̃ : ꝛ in istãti c.terminãte ip̃m nõ fuit in eo:s3 in termino ad quẽ:ꝛ ex h̃ q̃dẽ p3 ꝓpositũ:nã si fuit aliqð istãs vltimum sue qetis in termino a q̃ vel fuit imediate añ se:ꝛ h̃ nõ ↄuenit.vel post ip̃m ꝛ añ c.fuit tp̃s mediu3 in q̃ adhuc qeuit in termino a quo:ꝛ per ↄ̃ñs illud nõ fuit istãs in q̃ vltimo qeuit in termio a q̃. Nec hic val3 refugẽ ad aliqð aliud istãs vel tp̃s

G p̃ter nr̃m cõiter nobis notũ:cũ in oi qete etiã mẽsurata tẽpore nostro idipsum cogant̃ dicere ex ratiõe quã faciunt. ¶ P. Si in oi qete ẽ dare vltimũ istãs:igit̃ cũ mã trãsmutat̃ ex vna fo2a subali idiuisi͞l i aliã subalẽ idisi͞l erit dare vltimũ instãs in quo fuit sub forma ex q̃ transmutat̃:aut igit̃ in eodẽ istãti est sub forma ad quã:ꝛ patet ꝙ non:aut in alio sequẽte erit:cũ nullum sequat̃ sine medio:sequitur igit̃ ꝙ erit tp̃s in quo mã vtraq3 fo2a substãtiali carebit. ¶ P. fm h̃ se͞q ꝙ est dare vlt͞m istãs eẽ rei p̃manẽtis post qð nihil erit.ↄ̃ phm.8° physi.ꝛ ↄ̃ pbata sup̃ in diuersis locis. ¶ Ad rõnẽ p̃mi doctoris rñ° negãdo vltimũ istans qetis in tali mutatõe idiuisibili. Cũ pbat̃:q2 in q̃l3 istãti tp̃is mẽsurantis qetẽ:qescẽs est in eadẽ dispõne q̃ pus:ꝛ p ↄ̃ñs in istãti vltimo.dico ꝙ nõ est vex:sed tm̃mõ in q̃l3 istãti in q̃ verũ est dicẽ ꝙ i° qescit:sed p̃ter qðl3 tale est aliqð aliud istãs in q̃ nõ est vex dicẽ ꝙ qescit:sed ꝙ desinit qescẽ.exponẽdo p negõnẽ p̃ñtis ꝛ põnẽ p̃teriti:ꝛ i° est istãs qð terminat tp̃s illud. Et iõ nõ est de rõne qetis ꝙ in q̃l3 instãti tẽporis ꝛc.sed ꝙ in q̃l3 istãti in q̃ qescit vel poti⁹ in q̃ veru3

H est dicẽ ꝙ qescit. Istud appet in hñ ex dcis eo:nã h3 eoa ita est ð rõne mot⁹ ꝙ i° qð mouet̃ se hẽat alr̃ q̃3 pus:sic de rõne qescẽtis ꝙ silr̃. S3 nõ in q̃l3 istãti tp̃is mẽsurãtis motũ ↄtinuũ motu se h3 alr̃:q2 nõ in istãti initiãte:aliogn daret̃ p̃m̃ mutatũ eẽ in tali motu:qð est ipoĺe. Et itex si i illo istãti se hẽet alr̃ q̃3 pus cũ idẽ ip̃m istãs sit terminus tp̃is mẽsurãtis qetẽ p̃cedẽtẽ ꝛ fm opi.ꝛ fm ṽitatẽ.qũ post qetẽ aliqd mouet̃ motu ↄtinuo in illo hẽat vlti° qetu3 eẽ:ꝛ p ↄ̃ñs nõ se hẽat alr̃ q̃3 pus:sequit̃ ꝙ in eodem istãti se hẽat alr̃ q̃3 pus:ꝛ nõ se hẽat alr̃ q̃3 pus.q̃ mutuo ↄ̃dicũt. Sũt g̃ illa ṽa de istãti ↄtinuãte:tã in motu q̃3 in qete : in motu aũt ↄtinuo nõ est vex de istãti ↄtinuãte:nec in qete p̃cedẽte mutationẽ idiuisibilẽ de instãti terminãte. ¶ Ad rõnẽ alteri⁹ dico ꝙ illa p̃oritas ꝛ posterioritas d3 attẽdi s3 tp̃s ꝛ istãs.sic.s.itelligẽdo ꝙ in toto tp̃e p̃cedẽte fuit in termino a q̃:ꝛ in istãti terminãte fuit vel est in termino ad quẽ. Nec obstat ꝙ dicit talẽ p̃oritatẽ ꝛ posterioritatẽ nõ repe-

Egi.lib. p̃ di.37. q.vlti. T.c.7. T.c.105 Tho.ꝛ Egi.vbi supra. p̃m ↄ̃ Tho. Cõfir. ↄ̃ 2m ↄ̃ Egiõ. Confir. T.c.79 Ad rõe͞s Tho. Ad rõe͞s Egidij

rit:nisi i his q mēsurant tpe ɔtinuo:qm pter tps ɔtinuū nō apparet necessitas ponēdi aliud tps discretū: cum oia bene saluari possint per coexistētiā ad tempus ɔtinuum.

Quantū ad 2m arti. dico q qd nō est intelligenda de motu stricte sumpto. s. successiuo: qr certū est q nulla res pōt talr moueri in istāti: sed de moueri large accepto: vt cōe est ēt ad idiuisibilr mutari. Uel si pprie velim9 loq: sit qd vtrū angel9 possit mutari de loco ad locū in istāti. Et tūc dico q qd pōt itelligi 2r. vno9 vtrū possit sic mutari a seipso. alio9 cōiter vtrū a se vel a deo. Itē q mutet de loco ad locū pōt itelligi: vel q trāseat p mediū: vel q imediate trāseat de loco ad locū nō trāseūdo p mediū: qūuis inter illa sit mediū. ¶ His pmissis pono duas ɔnes: pa est. q angelus pōt a seipso mutari de loco ad locū in istāti trāseūdo p totū mediū. 2a q pōt a deo mutari de loco ad locū in istāti nō trāseūdo p mediū. ¶ Primā ɔnē pbo sic. Si aliqd corp9 graue descēderet de loco ad locū p vacuū descēderet in istāti. igit angelus pōt se mutare de loco ad locū in istāti p medium: añs pz ex 4o phy. c. de vacuo p phm z Cōmē. ɔña pbat qm tota cā ɔitatis añtia: vt pz ibidē est qr tūc in tali descēsu nullā hēt resistētiā: cum igit nullū corpus resistat angelo: z angelus possit se moue p me: vt pz ex pcedēti qne. sequit q pōt se mutare p me in istāti. ¶ Ad hāc rōnē pōt rīderi sm dcā vni9 doctoris q resistentia pp quā opponit tps in motu est multiplex. Una est medij ad mobile. Alia mobilis ad motorē: z hec ē qñcūqz mobile est distictū a motore: nā eoipso q mobile est in alio loco q motor velit: qdā resistētia ibi attēdit. pmū est in motu corpoꝝ simpliciū. 2m est in motu corpoꝝ celestiū: z eēt in motu aialiū p vacuū. Sz vtraqz sil ē in motu aialiū p me plenū. Angelus aūt dupl pōt moueri. s. in corpe assumpto. z in tali motu apponit tps: tam pp resistētiā mobilis ad motorē: qm est distictū ab eo: z in alio loco q vult eū eē: z medij ad mobile. Et pōt angelus moueri p applicationē vtutis ad diuersa spacia: z h est etiā qdā resistētia: pro quāto ipm applicās est alibi distictum ab eo: cui dz applicare vtutē suā: z pp talē resistentiā cadit tps in motu angeli: qūuis tps alteri9 rōnis ab eo qd est passio mot9 celi. ¶ Hec rñ9 ɔtinet falsitatem: vt mihi appet in eo qd dic q qñcūqz mobile est distictū a motore ibi est resistētia: rōne cui9 reqrit tps: si. n. h eēt verū. seqret q deus nihil posset mutare in instāti: quod nō reputo bn theologice dcm. pz ɔña: qr oē qd mutaret esset ab eo distictū. ¶ It. sequeret q qlz corpus eqlr resisteret oibus angelis: cū ab eis moueret: qr eqlr distigueret a qbuslz: z p ɔs nullus posset corp9 aliqd mouē in nō tpe: nec idē corp9 p idē spaciū in miori tpe q ali9: nec fortissim9 angeloꝝ posset mouē sperā lune veloci9 q posset is q actu mouet: cuz tñ ille sm rñsiōez nō possit nisi in tpe mouere: z cū sit vtutis finite: p ɔñs opz dare minimū tps in quo illaz mouē pōt. ¶ It. seqret q posito vacuo. si vnū aial esset in cacumine alte turris: z ide se pijceret ad terrā per vacuū nō descenderet in istāti: sed in tpe: eēt. n. mobile distictū a motore et alibi q vbi vellet ipm motor eē: nā eēt in turri z vellet q eēt in terra. Sz ɔñs est fłm ēt sm opi. nā dicūt q tota cā: qre in motu corpoꝝ simpliciū: z silr in motu nāli aialium qlis est cū aial de alto cadit. reqrit tēpus: est resistētia medij. medio igit sublato nō mouebunt in tpe: ɔstat aūt q si aial vltra vim nālē descēdēdi. s. grauitatem applicat vim aialē ad descēsum nō ex h apponet tps: cum etiā in pleno nō ex h tardi9: gnimo veloci9 moueret. Qd aūt dr q aial moueret in tpe p vacuū nō de nāli motu aut mixto: sed de volūtario seu aiali itelligēdū est. ¶ It. Si sola distō mobilis a motore sufficit ad resistētiā pp quā reqrit tps in motu locali: ita dēret eē in alijs motib9: z p ɔñs nullū alterātū posset alterabile qtūcūqz dispositū: a se tñ distictum alterare i istāti: cui9 opp pz ēt sz eos, in eadē qne in illuminatiōe medij z cātiōe speciei in medio. z visiōis in oculo. ¶ 2m ēt qd dicit scilz q in motu angeli p applicationē virtutis distictio ei9 a loco: cui vtutē vult applicare est sufficiēs resistētia: pp quā tps reqrit. nō est bn dcm: tu3 qr ad eqlē distantiā oēs angeli eque velociter se possent mouē: nec vn9 alio veloci9: qd est icōueniēs: supposito q nullus possit moueri: nisi in tpe: vt vult iste doctor: tum qr etiā in vacuo angelus non posset se nisi in tpe mutare de loco ad locū: qd nullus nisi absurde vī posse ɔcedē. q dicat q graue descēderet in nō tpe: tū etiā qr non min9 talis distō loci cui se vult applicare aial: dz eē sufficiēs cā: vt in ei9 motu reqrat tps q in motu angeli: z sic in casu posito pus aial de turri ad terrā nō in istāti: sed in tpe descēderet. Sic igit pz. q rñsio nō est sufficiēs. ¶ 2o ad ɔnē sic. si totū me ɔtentū in domo ista eēt corp9 glificatū dote subtilitatis: q vnū corp9 alteri nō resistit: z aliqd graue poneret supi9 sibi relictū descēderet nō min9 q nūc de facto qm mediū nō est glificatū: z nō descēderet in tpe: sed in istāti. eo q nulla esset resistētia igit angelus pōt se de loco ad locū mutare in istāti. pz ɔs qr nullā oino patit resistētiā: sic nec i9 pateret. ¶ 3o si hō vel angelus hēt vnitū corp9 glificatū tam glia subtilitatis q agilitatis posset i9 de loco ad locuz mutare in istāti. igit angelus nūc de scō pōt sic se mutare. añs p3. qm ois cā pp quā reqrit tps decsset: nā pp dotē subtilitatis nō resisteret mobili mediū: z pp dotez agilitatis mobile nō resisteret motori: z p ɔñs nulla remaneret cā pp quā tps apponeret. ¶ Probat 2o qr sm ɔitatē q hēbūt tales dotes post resurrectionē poterūt in istāti transire de loco ad locū: alioqn si nō nisi in tpe. igit nescio mai9 tps apponeret ad trāseūdū spaciū maius q ad trāseūdū minus: qd est expresse cōtra Aug. in questioibus de resurrectōe vbi ait. q corpus gliosum vtraqz interualla pari celeritate pertigit. vt radius solis: z p exemplū suū etiā pz añs. ɔñia pīm nota est: eo q in motōe angeli a se: nulla resistentia fit oino.

Sic allegat san. Tho. in 4. vbi q. rit de dote agilitatis.

¶ 2m ɔnē pbo sic. corp9 chri exñs in celo mutat ad hostiā sacramētalē mutatiōe acqsitiua: qūuis non depditiua: non transeundo p mediū. igit de9 posset vnū angelū exñtem in vno loco ponē in alio distāte absqz eo q eū portaret p mediū: pz qr nō min9 h est pole q i9. igit pari po posset angelū sic mutare de loco ad locū nō p me q nouū locū acqreret: z pm desereret. Ut. n. magi sup nām mutari acqrendo nouū locū z retinēdo porē: q simul nouuz acqrēdo z porē deserēdo: gnimo qcūqz nālr mouet sm locū dū vnū acqrūt aliū deserūt. Utrū āt talr ɔpa vtute possit angelus se mutare: qūuis aliq sollēnes doctores dicant q sic: mihi tñ dubiū est: nec bn clarum: ideo de hoc nihil ad psens.

S. Tho. Scotus

Contra pdicta multiplr pōt istari. z p ɔtra ɔnē primā arguit qdam modern9 sic. Si angelus posset p se subito mutari localr: pole est q angelus sit in ista domo z nō exīr: z q in istāti a. mutet subito: vt sit in celo vel alio loco ex domū istā: q scō h est ɔa: in a. iste angelus mutat ab ista domo. igit in a. exit istā domuz: pz qr si nō exit añ a. nec post a. vt pz p positū: z nō exit in a. igitur nūq exiret domū: z ita foret ex domum post q fuit intra: z tñ nō exiret: qd nō est itelligibile. Sz pbat q ɔñs sit fłm i casu posito: qr si exit istā domū in a. vel exit p hostiū vel p aliā ptē: z per ɔñs ibi fuit. Hoc aūt fłm: qr nō fuit ibi in instāti a. qm tūc fuit in celo per positum: nec in alio istāti: qr tunc eius mutatio nō fuisset subita. ɔ positū. igit vī ipole q angelus subito mutet ab ista domo. ¶ 2o si sic. tūc possz aliqd mutari ab extremo in extremū nō per mediū ɔ phz z Cōmē. 5o phy. ¶ 3o tunc angelus qñcūqz vellet eē in aliquo loco tūc ibi eēt: z ita angelus non posset esse alibi q est. z ita per ɔñs nō hēt libertatē voluntatis: qd est fłm. ¶ 4o nō eēt difficilius angelo se mouere subito ad magnā distantiā q ad paruā: sed ex sola volitione esset vbicunqz vellet: z ita diabolus si nō ipediret posset eē subito in celo

empyreo: ꝛ inter hoies: qd nõ vi verum. ¶ 5 si sic subito mutet angelus: tũc in istãti mutatiõis est in loco quẽ intẽdit. igit in illo istãti nõ vult eẽ alibi ꝙ̃ tũc est: ꝛ ꝑ ꝯñs in illo istanti nõ vult mutari localr: q2 velle mutari localr est velle esse alibi ꝙ̃ est: ꝛ ita sequit ꝙ in iᵒ instãti nõ mutatur volũtarie. ¶ 6ᵒ angelus existens in celo in aliquo instanti põt velle in iᵒ instãti eẽ in terra ꝙ̃ citiꝰ poterit: ponat igit ꝙ sic velit: ꝛ sequit ꝙ subito erit in terra: ꝛ per ꝯsequens in aliquo instãti erit mutatus ad terrã: ꝛ nõ in aliq̃ instanti mediato huic istãti: q2 tũc nõ mutaret ꝙ̃ citius posset. igit in istãti imediato post hꝰ: ꝛ ita istans erit imediatũ instãti: qd est ipoßle. ¶ 7ᵒ ꝯ vnũ dcm̃ in ꝓ rõne dicte ꝯnis. s. ꝙ posito vacuo graue descẽderet in istãti. arguit: q2 si sic. ponat ꝙ superius sit aliqd graue: ꝛ in hꝰ istãti deꝰãmbilet totũ mediũ: qd est ifra ip̃m vsq̃ ad terrã: igit in hꝰ istãti iᵒ graue erit in terra: ponat ꝙ̃ ꝙ siᵐ cũ hꝰ deꝰ in hꝰ istanti creet vnũ corpꝰ ipenetrabile ꝛ ponat in medio inter iᵒ graue ꝛ terrã ꝭm rectã lineam: ꝛ sequit adhuc ꝙ in illo instanti iᵒ graue esset in terra qd est ipoßle. Vñ ꝛ pari rõne si crearet vnũ corpꝰ iplẽs totũ mediũ: adhuc in iᵒ instanti graue eẽt in terra: ꝛ vlterius eadẽ ratione stãte illo medio graue descẽderet in istanti: qd est falsum. ꝯña ꝓbat. q2 posito iᵒ corpore impenetrabili: vt dcm̃ est. si graue nõ eẽt in isto istãti in terra hꝰ eẽt: q2 ipediret ab illo: nõ posset autẽ ipediri: nisi ip̃m sit in hꝰ istãti in aliq̃ situ: ꝑ quẽ opꝫ graue trãsire: si debeat venire ad terrã: ꝛ si sic. igit ẽt nõ posito illo corpe adhuc iᵒ graue eẽt in illo situ medio in hꝰ istãti: ꝛ per idem ꝓbat ꝙ eẽt in quolꝫ situ medio int iᵒ ꝛ terrã: qd oĩno claudit ꝯdictionẽ de exñtia nãli. ¶ 8ᵒ ꝯ aliud assumptũ in 2ᵃ rõne eiusdẽ ꝯnis: nã ponat ꝙ totũ mediũ nõ sit glificatũ: sed in eius meᵒ sit aliq̃ ps nõ glificata: ꝛ vnꝰ angelus velit mouere graue supius exñs ꝙ̃ citiꝰ põt ad terrã: tũc seqt ꝙ iᵒ graue imediate diuidet illã ptẽ medij: ꝛ ita nõ ꝑus tanget illã ꝙ̃ diuidet: qd nõ vi intelligibile. ¶ 9. Ponat ꝙ illud graue sit q̃dratũ ꝛ sit i illa pte medij nõ glificata: ita tñ ꝙ nihil illius nõ glificate ptis sit sub graui: tũc seqt. si in istãti descẽdet ꝙ situs illiꝰ replebit in istãti ꝑ iᵒ corpꝰ circũstãs. igit latera nãlr ꝯcurrẽt in istãti. ¶ 9. Posito toto meᵒ glificato ꝛ graui supius: ponat cũ hꝰ ꝙ hꝰ iferius sit ignis ꝭm rectã lineã oppositꝰ illi graui: ꝯstat ꝙ sicut iᵒ descendit: ita iste ascẽdit: ꝛ ꝑ ꝯñs obuiabũt sibi mutuo. Sꝫ hꝰ est ficm: q2 nõ est rõ ꝑ quã obuiẽt sibi in vno situ medij potiꝰ ꝙ̃ i aᵒ. Nec dꝫ dicẽ ꝙ obuiãt sibi in meᵒ si sint eq̃lis poᵗ: aut i aᵒ si tu ꝓportiõato ꝓport õi iᵒᵐ in ꝟtute: q2 tunc posito ꝙ ignis esset maioris poᵗ. sequit ꝙ obuiaret sibi supra mediũ totius distantie. hꝰ autẽ ficm est: q2 qñ nihil resistit põt minus corpꝰ mutari eq̃ facilr sic maiꝰ. ¶ Ad ꝑᵐ ꝯcedo vltᵐ ꝯñs. vꝫ ꝙ in casu iᵒ angelus fuit in hostio: si ꝑ hostium exiuit in istãti a. ꝛ cũ argr ꝯ q2 tũc fuit i celo: ꝯcedo ꝛ dico i ꝙ ex hꝰ nõ seᵗ ꝙ nõ fuerit in hostio: in eodẽ. n. istãti fuit in oibꝰ locis int medijs ꝛ in termino. Et si dicat ꝙ nõ est poßle nãlr idẽ simul eẽ in plibꝰ locis. Rñᵒ ꝙ aliqd eẽ simul in plibꝰ locis põt dupliciter itelligi. vnoᵒ ꝙ pmanent ꝛ qete: ꝛ sic nõ est poßle ꝑ nãm. alioᵒ in raptu ꝛ trãsitu subitaneo: ꝛ sic est poßle nãlr ei qd in suo trãsitu nõ inuenit resistẽtiã: sic est de angelo ꝛ corpibꝰ glificatis: ꝛ ẽt de graui posito in vaᵒ. ¶ Ad 2ᵐ q̃ qd sit ꝯ ꝯñte. neᵒ ꝯñã quã ipse nõ ꝓbat. ¶ Ad 3ᵐ accepto ꝯñte in bono itellᵘ ip̃m põt ꝯcedi: sic ꝯcedit Aug. de habituris corpa glificata. d. q. Vbicũq̃ voluerit spiritꝰ ibi erit ꝛ corpꝰ: ꝛ q2 vlterior ꝯña est logicalis ꝑcise ꝯcedo ꝯᵗ ẽt. vꝫ ꝙ angelus nõ põt esse alibi ꝙ̃ vbi est: ꝛ ita de q̃lꝫ demõstrabili ꝯcedẽdũ est ꝙ ip̃m nõ põt eẽ alibi ꝙ̃ vbi est: nam q̃cũq̃ demõstrato hꝰ est ipoßle: hꝰ est alibi ꝙ̃ vbi est: i hec tñ est ꝟa. alibi ꝙ̃ vbi est angelus põt eẽ. Si. n. angelus est in a. tñ: ꝛ põt eẽ in loco b. tũc illa est ꝟa. nec huiꝰ oppositũ seᵗ ex illo ꝯcesso: nec sic seᵗ ꝙ nõ habeat libertatẽ voluntatis. ¶ Ad 4ᵐ ꝯcedo totũ: ꝛ si ꝯñs videret absurdũ ꝑmo aspectu. ꝯsideret ꝙ tota absurditas ꝯsurgẽt ex eo ꝑcise ꝙ diabolus misceret beatis: ꝛ tam nobili societati: ꝛ certe hꝰ ipsum eque videret absurdum: si nõ in instãti: sed ẽt in tpe illuc accederet: qd tñ eũ posse nisi ipediret q̃libet ꝯcederet. ¶ Ad 5ᵐ ꝯcedo ꝑᵐ ꝯñs: ꝛ ẽt 2ᵐ: sed nego vlteriorẽ ꝯñtiam accipiẽdo mutari idiuisibilr: nã qd sic mutat dum mutat est mutatũ. Qd aũt est mutatũ nõ est mutatũ ad locũ vbi nõ est: sed ad locũ vbi nõ imediate ꝑus fuit: si tunc ꝑmo sit illuc mutatũ: ꝛ iõ tũc angelus vtiq̃ vult mutari ꝛ mutatus esse localr: q2 vult eẽ vbi nõ imediate ꝑus fuit. ¶ Ad 6ᵐ si ꝯcedat ꝙ voluntas eius possit eẽ ipossibilium: qd forte de diabolo põt ꝯcedi. dico casum esse poßlem: sed tũc nego ꝯñtiã. Nõ. n. sequit. diabolus vult post iᵐ instans esse in loco a. ꝙ̃ citius põt. igitur erit in loco a. ꝙ̃ citius poterit. Sicut ẽt nõ sequit: q2 ipse post hꝰ instãs põt ꝓducere vnã volitionẽ in instãti ꝙ̃ citius potest: ꝛ tamen potest hoc velle. ¶ Ad 7ᵐ dico ꝙ i illo casu graue nõ erit in iᵒ instãti in terra: sed sup iᵐ corpus ipenetrabile a quo ipediet ne sit in terra: ꝛ vlterius ꝯcedo ꝙ illo nõ posito graue illud erit in iᵒ instãti in quolibet situ medio: sicut dcm̃ est ad ꝑmũ argu. ¶ Ad 8ᵐ dico ꝙ nec imediate diuidet cõplete illam partẽ medij: nec in iᵒ instanti erit in terra. ꝑ Ad aliud cõtra idẽ põt ratiõabilr dici. ꝙ ille situs nõ replebit in iᵒ instãti: sed in tẽpore imediate sequẽte: ꝛ per aliquod tẽpus paruũ a terra distaret: ꝛ eẽt ibi vacuũ seu iter ea nõ esset medium: qd tamẽ ipsis nõ appropinquaret posset eẽ. Nec iᵐ mihi facit maiorem difficultatẽ ꝙ̃ si absolute poneret ꝙ deus in instãti annihilaret vnum mõtem magnum: qd eum posse nullus catholicus negaret: hꝰ autẽ posito vel oportebit dare vacuum per aliqd tẽpus vel cõcedere latera circunstãtis corporis in istanti ꝯcurrere: rõnabiliꝰ autẽ puto ꝯcedi ꝑᵐ ꝙ̃ 2ᵐ. Si tñ ꝯcedat 2ᵐ ita in casu nostro poterit cõcedi. ¶ Ad vltimũ dico ꝙ in iᵒ casu q̃ntuscũq̃ sit ignis ꝛ quãtũcũq̃ sit graue obuiabunt sibi in medio distantie. rõ est: q2 nõ velocius vnum ascẽdet ꝙ̃ aliud descendet: vel eꝫ: eo ꝙ vtrũq̃ mutabit in instãti. Et siᵐe est in iᵒ casu q̃ntum ad hꝰ: sicut si vtrũq̃ moueret in tempore eque velociter: in quo casu constat ꝙ sibi mutuo obuiarent in medio distantie. ¶ Ad argᵐ ꝑᵘˢ. q. dico ꝙ angelus trãsibit per mediũ: nec tñ ꝑus tpe vel duratiõe veniet ad meᵐ ꝙ̃ ad extremum. ¶ Ad ꝓbõnẽ dico ꝙ q̃tũs ad bonũ intellectum loquẽdo ꝑus ꝛ posterius fuit in motu ex ꝑori ꝛ posteriori i magnitudine: nõ tamẽ ex iᵒ ꝑcise. Unde sicut nõ posita magnitudine tñ ponit motus: sed preter illam alia plura requirũtur: sic nõ ea tñ posita ꝛ ptibꝰ suis ꝑus ꝛ posterius situatꝫ ponit ꝑus ꝛ posterius in motu. i. nõ ꝑus super vnam partem eius aliquid mouet ꝙ̃ sup aliam. Sed vltra hꝰ aliud requirit. vel aliq̃ resistẽtia. vel ꝙ mouens sic velit successiue illã trãsire: supposito ꝙ in eius potestate sit illam transire tam subito ꝙ̃ successiue. Itẽ dico ꝙ de potẽtia dei poterit mutari ad extremũ nõ per medium: ꝛ tunc dico ꝙ iᵐ erit medium ꝭm situm nõ tñ ꝭm transitũ. ¶ Ad ꝓbationẽ dõm. ꝙ phs describit sic mediũ. Medium est in qd aptum natum est ꝑᵐ pertingere mutans ꝙ̃ in qd vltimum mutat ꝭm nãm continue mutãs. Vbi pꝫ ꝙ loquitur de eo quod mouet cõtinue ꝛ nãlr. qd nõ est in ꝓposito. Itẽ ait. quod est aptum natum ꝛc̃. ꝛ hoc adhuc bene sibi ꝯuenit: esto ꝙ de facto non prius mutaretur in ipsum: ꝛ sic nlla ꝯdictio.

¶ Distinctionis. vij. ¶ Questio. i.

Circa ꝑmam partem. 7. distin. in qua magister agit de cõfirmatiõe bonorũ angelorũ ꝛ obduratiõe malorũ. Quero vtrũ angelus obduratus possit virtute ꝓpria/stãte cõmuni ifluẽtia dei/elicere aliqd bonũ velle. arguo ꝙ sic: q2 habet lib. ar. igit põt bene velle. patet ꝯña. q2 lib. ar. est põa rõnalis que valet ad opposita. 9ᵒ meta. ꝛ vt dicit Hierõ. ꝛ hꝫ in lr̃a. in ceteris a deo in vtrãq̃

3 Cap. 5. prē flecti pōt. aña p3: q2 fm Dioñ. de di. noi. bona angeli/ca sūt integra: ⁊ intelligēdū ē ꝺ bonis nālib⁹ de qb⁹ ē li. ar.

Ad oppositū āgeli ꝯfirmati nō pñt elicē aliqꝺ malū velle. igit̄ nec angeli obdu/rati pñt aliqꝺ bonū velle: aña p3 p Magr̄m in l̄ra. ꝯña p/bat̄: q2 facili⁹ est male agē ꝙ̄ bñ agit̄ si obdurati in malo pñt bñ. multo fortius ꝯfirmati in bono poterunt male.

In. q. ista pmo videbit̄ de q̄sito. 2° q̄ret̄ cā cōfirmationis bonoꝝ ⁊ obduratiōis malorum.

p⁹ arti. Sco. li. 2. dil. 7. q. j. **Quantū** ad p^m est vna opi. que ponit circa h̄ duas ꝯnes. vna est ꝙ angelus obdurat⁹ pōt nō bēre aliquē actum malū seu esse sine aliquo actu malo. 2° ꝙ pōt bēre aliquē actum bonū nō bonitate gratuita: sed morali nō tm̄ ex gñe: ⁊ ex circūstātia obti: sed etiā fm oēs circūstātias q̄ faciūt actū moralē eē pfectū bonū moralr̄. ¶ Primam ꝯnē pbat. q2 volūtas ei⁹ posset ex libtate sua nullū actū hre. igit̄ ⁊ nullū actum malū. pbat̄ aña. q2 fm

Cap. 22. Aug. p retrac. nihil tā in ptāte volūtatis ꝙ̄ ipa voluntas est. qꝺ nō itelligit̄ de volūtate q̄tū ad eius eē p^m: q2 q̄tuz ad i^m magis est in ptāte eius nō volūtas ꝙ̄ volūtas: sed intelligit̄ q̄tum ad operari. igit̄ volūtas magis in ptāte ei⁹ quātum ad opari ꝙ̄ aliq̄ pōa inferior. Sed voluntas pōt aliquā pōam iferiorē suspēdē ab actu q̄ libet igit̄ ⁊ seipaz.

k In spō. d. 7. q. 3 ¶ 2^m ꝯnez pbat sic. homo existēs in pctō ⁊ in vitio mortali pōt ex puris nālib⁹ supposita gñali influētia dei bēre velle pfecte bonū/ vel oēs circunstātias. igit̄ multo magis hoc pōt angelus obdurat⁹ ex puris nālib⁹. ꝯña pbat̄ p auctē

Cap. 3°. Aug. de fi. ad pe. vbi ait. ꝙ si posse eēt vt humana nā post ꝙ̄ a deo auersa bonitatē pdidit volūtatis: ex seipsa rursus eam habere potuisset: multo possibilius h̄ nā hēret angelica: que q̄to minus grauat̄ pōdere terreni corporis: tanto magis hac eēt pdita facultate.

5^m ¶ 2° in angelis manent nālia integra ⁊ splēdidissima fm Dioñ. Sed bñ velle fm nullā circūstātiā moralē in actu excedit nālem facultatez volūtatis: sicut nec fm subam actus: q2 i° circūstantie nate sunt nālr ꝯuenire tali actui: q2 per rōnē nālē ꝯcludit̄ talis circunstantias debere inesse tali actui: sicut p3 p rōnes pho

L rū: q2 h̄ rōne nāli pbauerūt a° autē nālr ꝯsegt̄ aliqd quod pbat̄ sibi debe inesse p rōnē nālē. igit̄ sic act⁹ volendi fm subam actus nō excedit volūtatez angeli: ita nec fm aliq̄ circūstātiā. igit̄ cū angelus possit in actū q nō excedit ei⁹ facultatē nālē: seqt̄ ꝙ pōt in actuz pfecte bonum moralr̄.

3^m ¶ 3° itellect⁹ angeli nō est ita excecatus ꝙ erret circa pn^a practica: q2 sunt nota ex terminis: sicut ⁊ pn^a speculatiua: ⁊ iō cum angelus possit terminos apprehēdere ⁊ eos componē: pōt ꝯitati illius pncipij assentire. Ex i° autē pn^o pōt deducē ꝯnē pcticā necciaz: ⁊ si nō cognoscat discurrēdo: pōt ꝯclō videri ab angelo i pn^o sic a nobis ex pn^o ꝯmratiue deducit̄: igit̄ sicut volūtas nr̄a de tali ꝯne deducta ex tali pncipio pōt hre volitionē rectā: ita angelus sequēdo dictamē itellectus sui pōt bēre volitionē bñ circūstantionatā.

4^m ¶ 4° tenet̄ cōiter ꝙ angelus ex puris nālibus pōt deum diligere super oia: ⁊ ad hoc teneret̄ si esset in puris nālib⁹ in statu vie: ⁊ p ꝯñs ad h̄ est iclinatio nālis ipsius. Cū igit̄

M nā sua maneat integra: ⁊ silr̄ iclinatio sua nālis. sequit̄ ꝙ adhuc pōt deū dilīgē: sed act⁹ dilīgēdi ex h̄ ꝙ trāsit super i^m bonū est sine oi mala circūstātia: q2 nō pōt minus intense diligi. ḡ circa deū pōt hre actū diligendi bonū moralr̄.

3 Sco. vbi sup. ¶ Hec opi. q̄tuz mihi appet multa ꝯtinet repugnātia dictis sanctoꝝ. p^m est ꝙ angelus obduratus ex se pōt oi actu volūtatis carē. Scdm ꝙ pōt nullū malū velle bēre. ℣ 3^m ꝙ pōt bēre aliqꝺ velle pfecte bonū moralr̄. ℣ 4^m ꝙ sua bona nālia remāserūt sibi itegra. ℣ Hoc qppe si itelligat̄ ꝙ sint itegra. i. eque pfecta ⁊ po^a sicut fuerunt añ peccatum: sicut op3 doctorē hūc itelligere: est etiam contra intentionē sanctoꝝ. Ideo ꝯtra pmū arguo pmo sic. ℣ Diabolus

p^m nō pōt se omni pena sensus puare: igit̄ nec pōt ex se omni actu voluntatis carere: aña p3: tum ex pssa determinatiōe

N Cap. 3°. Aug. de fi. ad pe. vt statim allegabit̄ ꝯ dcm̄ fm opi. Tum q2 si posset: nō est dubitādum ꝙ ea se puaret: ⁊ sic aliquādo finiret̄ suppliciū eius: qꝺ est ꝯ sacrā auctēm dicentem. Ibunt hi in supplicium eternū: ⁊ iterum. ignis eoꝝ nō extinguet̄ ⁊ vermis eoꝝ nō mouet̄. ¶ P. Hoc peius est ꝙ̄ dcm̄ Origenis: nā ille dic̄ finiēda aliquādo supplicia dānatorū ex misericordia dei: peius autē diceret̄ ꝙ ex ppria libertate ⁊ ptāte dānati: ⁊ tn̄ dcm̄ Origenis erroneū reputat̄. ꝯña pbat̄: q2 si posset omni actu voluntatis carē: posset p ꝯñs nō bēre displicētiā sue dānationis: ⁊ vniuersalit̄ nolitionē respcū alicui⁹ sibi isficti: ac p h̄ nullum inflictoꝝ ei esset sibi pena.

2^m ¶ Scdo. si diabolus posset oi actu ⁊c. posset ēt esse sine dolore ⁊ tristitia. p3 ꝯña: q2 ois eius dolor vel tristitia est actus volūtatis vel sine actu volūtatis esse nō pōt.

ꝯ 2^m cap. 3°. ¶ Cōtra 2^m ar. p auctoritatē expressam Aug. de fi. ad pe. vbi dicit ꝙ partem angeloꝝ que a deo volūtaria auersiōe discessit deus sic totā in eterno precepit remanere supplicio: vt etiā ignē ei eternū paret in q̄ illi oēs pauricatores angeli nec mala possint vnq̄ volūtate carere nec pena: sed pmanēte in eis iniuste auersionis malo pmaneat etiā iuste retributiōis eterna dānatio. Ex hac auctoritate p3: ꝙ nō pñt carere mala volūtate qꝺ est ꝯ ꝯnē.

O ¶ Scdo. ex eo ꝙ nō pñt carere pena patet ꝙ fundamētū pbationis dcē ꝯnis est falsum. qm̄ si volūtas posset nullū habere actū posset nullam bēre tristitiā aut dolorē ⁊ per ꝯñs nullam penam. p3 ꝯña/ qm̄ tristitia est actus volūtatis vel sine actu esse nō pōt naturalit̄. ¶ Tertio. si angeli obdurati possūt nullū actū malū bēre: igit̄ angeli ꝯfirmati pñt etiam nullū bonum actum bēre. ⁊ per ꝯñs possunt se puare bti^{tu}dine sua. ac per hoc nō sunt ꝯfirmati neq̄ bti. ꝯsequētia p3 qm̄ simili iudicio dei illi obdurati in malo ⁊ isti cōfirmati sunt in bono. Et ꝯfirmat̄ per silitudinē ꝯñe quam ꝯtra origenistas facit btūs. Greg. 34. mor. circa mediuz. Si q̄nq̄ finienda sunt inq̄t supplicia reproboꝝ. q̄nq̄ ergo finiēda etiā sūt gaudia btoꝝ. ⁊ pbat ꝯñtiam. p semetipaz nāq̄ veritas dicit. Ibunt hij in suppli. eter. iusti aūt invitā eternā.

P Nec dubium ꝙ pp̄ter eādē cām nō solū de inesse sed ⁊ de posse dēret tenere ꝯña. Nec minus/ de mala voluntate hoīū ⁊ bona illoꝝ. ꝙ̄ de supplicio istoꝝ ⁊ gaudio illoꝝ ⁊ iterū similr̄ angeli angelis ⁊ homines hominibus comparāt̄. ¶ P. Rō istorum si valet equaliter probat ꝙ angeli boni possint se suspendere ab omni actu volūtatis ⁊ p ꝯñs puare se oi bono actu. sic pbat de mal. ꝙ possint vo^{lū}tāte ab oi actu suspēdē. vt statiz p3 cuilz intuenti.

ꝯ 3^m Cap. 3. ¶ Cōtra 3^m arguo pmo per auctoritatē Aug. de fi. ad pe. vbi ait. ꝙ bone volūtatis initium ⁊ cogitatiōis nō homini ex seipso nasci: sed diuinit⁹ ⁊ ppari ⁊ retribui i eo de⁹ euident̄ ostendit: ꝙ neq̄ diabolus: neq̄ aliquis angelo p eius ex quo ruine illius merito in hāc inferiorē detrusi sūt caliginē: bonā potuit: aut poterit resumere voluntatē. Et paulo post. ℣ Oñdit inq̄t deus: vnde bona volūtas hoib⁹ detur quā sic amiserūt angeli cū hrent: vt amissaz deiceps hre nō possint.

Q Nec pt dici ꝙ tm̄mō loq̄t̄ de volūtate bōa bonitate ḡtuita gr̄a gratū faciēte: q2 imo de voluntate bona simplr̄ fm q̄ bonus a prauo ⁊ ifidelis a fideli distingui ꝯsueuit: q̄ vtiq̄ bonitas moralis di. nā ⁊ talr̄ bonam volūtatē hoiez nō posse a se hre Aug. expsse intēdit: sic expsse p3 in li. de pdestinatiōe sanctoꝝ: ⁊ etiaz in initiis alijs locis: vt ifra plri⁹ oñdet̄: ⁊ talē ex se hoiem nō posse bēre pbat̄ hic per h̄ ꝙ nec angelus: de q̄ tamē magis videret̄. ℣ Qꝺ etiā ꝯfirmat̄ p eūdē in epl'a ad vitalē vbi ait. Nec ipse diabolus arbi. h3 libe. ad bnfaciēduz: sed in maximā maliuolētiā pena sui sceleris obduratū. Ex h̄ ēt p3 ꝙ nō pōt hre actū bonū moralr̄: cū dicat eū obduratū in maliuolētia: que vtiq̄ nō nisi mala volitio est.

2^m ¶ 2° sic. q̄cunq̄ pōt elicere aliqꝺ bonum velle moralr̄: pōt diligē iustitiaz

A ꝛ hīe bonitatis affectū. Sed nullus angelus malus hoc
pōt. igit ꝛc. maior pꝫ: qm̄ nullū velle pōt eē pfecte bo
num moralr̄ nisi sit velle iusti: seu recte inq̄tum iustū ꝛ re
ctū est. Unde ꝛ si qs velit aliqd̄ iustū: non tn̄ q: iustum: sed
q: vtile vel cōmodū: aut alia rōne: ꝛ si bonum vult: non tn̄
Cap. 9. bn̄. Propter qd̄ phs 3° ethi. c. de fortitudie. dicit q oīs fi
nis opōnis virtuose est: q: ƀꝫ habitū ꝛ fortis aut fortitudo
bonū. i. finis: ꝛ subdit q boni vtiqꝫ gr̄a fortꝫ sustinet ꝛ ope
tur q̄ ƀm fortitudinē: ita q ƀm ipm fortis operatur opa forti
Cap. 10 tudinis pp̄ ipm: mēt fortitudis bonū. Et in sequēti. c. dic̄ q
q pp̄ verecūdiā: aut timorē pene operant nō fugiētes turpe:
ƀꝫ triste: nō sūt vere fortes. Opꝫ. n. inqt nō pp̄ necītatem for
tem eē: ƀꝫ qm̄ bonū. Minor pbat. nā q̄tum ad h̄ idē iudi
cium est de hoīb⁹ dānatis ꝛ ipsis angelis: qm̄ q̄uis ange
lus sit in nā pstātior: nō tn̄ in hac pditiōe p statu sue dāna
tionis potior est: ita. s. vt ipse possit bn̄ velle: hō v̄o nō pos
Cap. 3. sit: qnimo par sñia pstrigit vtrūqꝫ. Un̄ Aug. de fi. ad pe. in
B ca. pallegato de vtroqꝫ ait. q deus ei⁹ ita cognoscēdi atqꝫ
diligēdi se facultatē volūtatēqꝫ donauit: vt eam vnusquis
qꝫ hīe possit ꝛ pdere. Si qs tn̄ sponte pderet suo deinceps
arbitrio resumere nō valeret. Q̄tum igit ad h̄ pditio hoꝫ
ꝛ illoꝫ vna est: sed talē affectū iustitie hoīes dānati nō pn̄t
Cap. 3. hīe: sicut expresse ponit ibidē infra Aug. in eodē. c. vbi di
cit q ꝛ si tales tūc habebūt pniam: nō tn̄ psequent veniaꝫ
ꝛ assignat rōnem. Quia ꝛ si erit inqt ibi stimulus penitu
dinis: nulla tn̄ erit correctio volūtatis: a talibus. n. ita cul
pabitur iniqtas vt nullatenus possit ab eis vel diligi vl̄ de
siderari iustitia. Uolūtas. n. coꝝ talis erit: vt habeat in se
ppter malignitatis sue supplicium: nunq̄ tn̄ possit recipe
bonitatis affectū. In qbus v̄bis si bn̄ inspiciant ēt ponit
3m. pbatio maioris rōnis facte. ¶ 3° angeli boni sic sunt pfir
mati: vt nullam possint hēre malam voluntatem: igit ma
li sic sunt obdurati: vt nullā queāt hēre bonam. pn̄a pꝫ: q:
C q̄tum ad hoc talis est pparatio angeloꝝ ad angelos q̄lis
hoīum ad hoīes: de hoībus aūt ad hoīes similis pn̄a bona ē
igit ꝛc. assumptū pꝫ per Aug. q subdit ibideꝫ imediate: ꝛ
per modum ēt pbōnis pmissoꝝ. s. Quia sicut illi q cum
Chr̄o regnabūt nullas in se male volūtatis reliqas habe
bunt: ita illi q erūt in supplicio ignis eterni cuꝫ diabolo: ꝛ
angelis eius dānati: sicut nullā vlterius requieꝫ habebūt
4m sic bonā nullatenus hēe poterūt voluntatē. ¶ 4° arguitur
ex dictis opi. ait. n. q diabolus pōt deū diligere sup oīa: ꝛ
q pōt carere oī mala volūtate ꝛ hēe bonā ƀm oēs bonas
morales circūstantias. Ex his aūt sequit q in ptāte sua ē
pp̄ deum pteri ꝛ dolere de culpis suis: nā ex dilectione dei
poterit dolere q eum offendit. Ulterius poterit sperare d̄
misericordia dei ꝛ veniam postulare: ꝛ hec probant p fun
damēta opi. q: tales actus nō excedunt: vt hꝫ dicere opi.
facultatē volūtatis eius. Item q: maius est posse diligere
deū sup oīa vl̄ saltē non est minus: ƀꝫ si diabolus h̄ faceret
Cap. 5. vtiqꝫ iustificaret ꝛ psequeret veniā dicēte Aug. in de vera
D ꝛ falsa. peni. diabolus si posset sperare ꝛ culpam in se sen
tire: qd̄ nō inuenit in se sumeret in dei pietate. Qd̄ aūt nō in
ꝫ 4m. uenit in se vtiqꝫ iustitia intelligit. ¶ Cōtra 4m pōt argui. p
ex dicto Magistri in ista dist. 7. c. 2. dic̄. q mali angeli hn̄t
li. ar. sed depressum atqꝫ corruptū: qd̄ surgē ad bonum nō
valet. Idem pbat ex pluribus auc̄tibus Aug. de fi. ad pe.
iam allegatis. Ultra eas aūt adhuc expressius per illd̄ qd̄
Cap. 28 ait in Ench. q post h̄m creature rōnalis malum ēt nolenti
bus subintrauit ignorātia reꝝ agēdaꝝ ꝛ pcupiscentia no
xiarū: ex qb⁹ morboꝝ nō vbertatis: sed indigētie tanquā
fontibus oīs miseria nāe rōnalis emanauit: ꝛ statim infra
dicit. Uerū hec cōia mala sunt ꝛ hoīuꝫ ꝛ angeloꝝ pro sua
malitia dei iustitia damnatoꝝ: ita q ƀm Augu. merito sui
peccati angeli mali ꝛ in itellectu ꝛ in affectu infirmati sūt:
sicut ꝛ hoīes. pp̄ qd̄ sicut hoīes non possunt ex se bn̄ velle:
Hic expo ita nec illi. ¶ Auctoritas Dio. non pbat oppositum: ƀꝫ p
nit̄ suā
positum. Iacet eni sic. Et data ipsis angelica bona nequa
quā ipsa mutata eē dicimus: sed sunt ꝛ itegra ꝛ splendidis
sima: q̄uis ipsi nō videant claudētes ipsoꝝ boni ispectiuas
virtutes. Quare q sūt: ꝛ ex bono sunt: ꝛ boni ꝛ pulchruꝫ
ꝛ bonū desiderāt esse ꝛ viuere ꝛ intelligere q̄ sunt existen
tia desiderantes. Per bona aūt angelica: vt cōiter exponi
tur nō quelibꝫ coꝝ bona: sed naturalia. s. essentia ꝛ natura
les vires intelligunt. hec vtiqꝫ integra sunt: q̄tum ad sub
stantiā ꝛ coꝝ nāles inclinationes in bonum: vn̄ appetunt
esse ꝛ viuere ꝛ itelligere alia: vt dicit Aug. in Ench. ca. p
allegato dicit. q nā rōnalis in suis malis nō potuit admit
tere beatitudinis appetitum: cū hac tn̄ integritate constat
q quo ad alia sit debilitata ꝛ tenebrata. Qd̄ ipse Dionysi
us etiā expressit cū ait. q̄uis ipsi nō vident claudentes ip
soꝝ boni ispectiuas virtutes. Clauserunt. n. sibi per pecca
tum virtutes ipsoꝝ inspectiuas boni: pp̄ qd̄ ꝛ ignorantiaꝫ
reꝝ agendaꝝ ꝛ pcupiscentiam noxiarū sui peccati penas
patiunt: vt dicit Aug. ꝛ iō bene pcordant sancti doctores
pdicti. Quod v̄o ait Dionysius: illa esse splendidissima: in
telligendum est in cōparatione ad nos: quos acumine sci
entie maxime superant: nō āt in comparatione ad statum
eorum ante peccatū: quasi sint in eadē sublimitate intelli
gentie: nisi forte dūtaxat q̄tum ad notitiam speculatiuam
rerū. nam in appetēdoꝝ agēdorūqꝫ scia deprauati malitia
maximos patiuntur errores. ¶ Ex his ad rōnes potest re
sponderi. Ad pmā dōm. q añs est falsum: nec valet proba
tio: q: Augu. ibi voluntatē pro actu scdo: siue p ipso velle
accipit: sicut clare pꝫ ex scdo retrac. cap. p. ꝛ de lib. ar. lib.
3. ꝛ q̄uis nihil sit magis in potestate nostra q̄ ipsum vel
le: nō tn̄ ex hoc sequitur q oē velle sit in nostra ptāte: qn
imo dato q aliquod velle sit magis i potestate q̄ aliquid
aliud adhuc dictum Aug. est verū: vt dictum fuit in pmo.
dist. 1. q. 2. ¶ Scdo. esto q intelligat de potentia volunta
tis q̄tum ad suum operari: vt dicit opi. adhuc in pposito
non pcluderetur intētum: nam diabolus nullam potentiā
suam potest omni actu priuare: nō. n. itellectum potest pri
uare perceptione penaꝝ: ꝛ alia potētia nō est in eo. Iteꝫ si
probatio valeret: simili modo probaretur q angelus bea
tus posset se priuare beatitudie sua ꝛ omni gaudio: quod
non puto psonum dictis sanctoꝝ. ¶ Ad pmam rōnem p
scdā pclusione nego añs: cuius falsitas prolixe ostendetur
infra dist. 26. pro nūc autem sufficiat auctoritas Aug. ibi
deꝫ. vnde sumitur probatio pn̄e: ꝛ est illa que allegata est
contra tertium dcm̄ opi. ꝛ est mirandum de sic arguente:
qm̄ Aug. vt euidēter pꝫ legēti facit illam pn̄iaꝫ ꝛ d̄struit
pn̄s: vt inferat oppositum añtis: qd̄ tanq̄ verum proban
dum ipse premisit. ¶ Ad secūdam q̄tum ad illud qd̄ assu
mit ex dicto Dionysij pꝫ responsio ex dictis ptra quartuꝫ
dcm̄ opi. Ad id aūt qd̄ vlterius assumit. s. q bene velle ƀm
nullam circunstantiam moralem excedit facultatem volū
tatis. dōm q qcquid fuerit de facultate volūtatis ante pec
catum: ꝛ in statu nature integre in quo forte etiā absqꝫ gr̄a
nature addita nō poterant bene velle: facultatem tn̄ volū
tatis corrupte excedit intantum q nisi diuinitus adiuuet:
nec tales circunstantias pfecte cognosceret: nec ƀm eas po
test velle. Unde nō est volentis: neqꝫ currentis ꝛc. Nec suf
ficientes sumus cogitare aliquid ex nobis. ꝛ sine me (inqt
saluator) nihil potestis facere: que ꝛ de hominibus ꝛ an
gelis estimo esse vera. ¶ Ad 3m primo dico q si malitia ē
corruptiua principij: vt dicitur. 6° ethico. satis rationabili
ter dici pōt q in talibus pncipijs practicis erret maliciosis
simi diaboli intellectus. ¶ Scdo posito q non: adhuc nō
pcluditur qd̄ intendit: tum q: q tale principiū sibi veniat
in mentem: ꝛ si venerit q sub ipso sibi aliquid sumendum
occurrat nō est in eius potestate: sicut nec hominis. Sicut
docet Apl's in v̄bis iam allegatis: tū q: adhuc habita no
titia pclusionis practice adhuc sine gr̄a dei nō pōt volun

Marginalia (right column): dā p. hu / ei ⁹ suā. / Tho. 1. 4. / sen. di. vii. / vbi querit / vtꝫ oīs vo / lūtas dam / nati sit ma / la. / E / F / Adrōes / Scoti / vbi. s. / Cap. 4. / G / Ad pm. / Ad 2m. / H / Ad 3m.

J tas conformabilr elicere bonum velle: qnimo fuit vnus
error Pelagij: q de gra dei necessaria nobis erat solum:
vt sciremus qd esset agēdū: qm habita tali scia in potesta-
te nostra erat velle qd volendum eē sciebamus. ¶ D. In
diabolo est ɔtinue actualis malitia: cui incōpoſſe est omne
velle perfecte bonū moralr. Hec magis patebūt ifra: vbi
Ad 4m. ingret de potestate hois ex solis nālibus ad bonū. ¶ Ad
4m dōm. q diabolus in statu nature integre potuit vtiqz
deum diligere sup oia: non dico tn̄ q ex solis suis nālibus
absqz alio gratuito dei dono vel auxilio: in statu aūt natu-
re depravate: qūuis h ipm possit potētia remota: z sicut ēt
qlibet nr̄m: in actum tn̄ ex se exire nō pōt. Et hoc expresse
vult Augu. de fi. ad pe. vbi supra. ait. n. ipse q angelos ita
deus creauit: vt ēt pre seipsis illum diligerēt: cui9 se tales
creatos ope. vel vt hz alia lra: ope cognouissent: z ifra ait:
vt supra allegatū est: q sic eis facultatē diligendi se dedit:
K vt nusqsqz hanc dilectionē hre posset z perderet: si qs tn̄ in-
quit eam sponte pderet: suo deiceps arbitrio resumere nō
valeret. ¶ D. Scdm eundē: vt allegatū est ɔ 2m punctum
opi. hui9: in angelis pmanet continue auersio: quo igr pñt
actualr ɔuerti ad deum ipm sup oia diligēdo. cū sint incō-
possibilia: z primū tollere a se nō possunt?

2 artic. Sanct9 Tho. p re p' .q. 64. ar. 2. Quantū ad 2m arti. dicit vnus doctor: q eā obdura
tōis angeli est: qr talis est angeli nā q cui
cūqz volūtas ei9 adheret imobilr adheret: econtrario volū
tati humane que adheret mobilr potens discedere z ɔtro
adherere. Et iō si volūtas angeli ɔsideret añ adhesionem
pōt libere adherere: z huic z opposito in his. s. que nō nā-
liter vult: sed postqz adhesit imobilr adheret: z iō vt dicūt
ɔsueuit dici q liberū ar. hois flexibile est ad oppo̅m z añ
electionē: z post lib. āt ar. angeli est flexibile ad vtrūqz añ
Ɔ Tho. vbi. s. sz nō post. Sic ḡ boni angeli semp adherētes iustitie sunt
in illa ɔfirmati: mali vō peccātes sunt in peccato obstina-
L ti. ¶ Iste modus dicēdi mihi: sic z in alijs multis nō vr̄ suf
ficiens neqz verus. ¶ Prio qdē qm fundamētū assūptum
est fl̄m. z ɔ sanctos. vz de imobili adhesione volūtatis an-
Cap. 3. gelice: ait. n. Dam. lib. 2. q angelus ē suba itellectualis sp
mobilis arbitrio libera. z paulopost subdit. arbitrio libe-
ra vertibilis fm mētē. s. volūtate vertibilis: h āt vez nō es
Confir. set si sic imobilr adhereret. ¶ D. Scdm hāc viā sequit q
angeli beati sūt imobiles z iflexibiles nālr ad malū cum
adheserint iustitie sua volūtate. Sz hoc ɔñs est expresse ɔ
Dam. ibidē. ait. n. de sanctis āgelis: difficile mobiles sunt
ad malū: sz nō imobiles: nūc āt z imobiles ad malū nō nā
sed gra. Et idē dicit Aug. lib. 3. ɔ max. z allegat in di. ista.
Confir. ¶ D. vt pbatū fuit di. 3. mora aliq fuit iter creationē ange
li z eius pctm̄. z ɔstat q in illa mora habuit aliqd velle: z
vt pz ex allegatis in pcedēti arti. deū p seipso dilexit: si igr
M imobilr ei9 volūtas adhereret nūqz peccasset: qd est fl̄m.
Confir. ¶ D. Cōstat q diabol9 nō oē qd semel vult semp vult: qu
imo nūc vnum nūc eius oppo̅m. Vñ vt di p voluit Chrm
mori: postea voluit q nō moreret. vñ vxori pilati sugges-
sit: vt ipediret passio Chri: z satis est visil'e. q in ei9 volun
tate sit maxia mutatio ɔriaꝝ volitionū: lz oēs male sint z
Confir. ad malū finē relate. ¶ D. Que cā assignabit obstinatiōis
Aureo. lib. 2. di. 7. q. p. hoium damnatoꝝ. ɔstat. n. q nō pdcā fm ipsos. Ideo ali9
doctor assignat aliam cām cōez. vz q angelo in suo lapsu
infundit deus z qtidie in morte hois damnati ifundit quē
dam habitū itentiuū malitie iclinātē ad actū displicētie z
odij dei z necessitātē volūtatē sic vt ɔ eius iclinationē mo
ueri nō possit: z hunc modū ēt in pte pmus doctor tenuit i
Ɔ Aure. vbi. s. suo scripto sup. 2. sniaꝝ. dist. 7. Hic modus nō appet mihi
ɔueniēs. Prio qdē qr ponit talē habitū vitiosum a deo so
lo imediate cāri: z ad h nō dōm mouet me: q btūs Aug.
tenēs q pctm̄ originale est vitiū ɔcupiscētie qd facit hoiez
ɔcupiscere: cū Julianus defensor heresis Pelagiane pete-
ret vtrū a deo talis habit9 cāretur in aia: qd si daret iuste

rebat q nō esset malus: nūqz Aug. ɔcessisse invenitur q N
cāret a deo: sz oppositū expsse lib. 4. ɔ eūdē z silr in hyp-
posi. in rñ. 4. ¶ Scdo. qr assumit vnū qd est valde dubiū. 2
vz q aliqs habitus possit necessitare volūtatē sic q ɔriaz
actum nō possit elicere actui ad quē habitus iclinat. ¶ 3o 3
qr qcquid sit de h: nullus tn̄ habitus pōt necessitare volū-
tatem: vt semp sit sub actu eius: in potestate. n. eius est vti
habitu cū voluerit: nō obstante ḡ tali habitu: volūtas po-
terit: nisi aliud obsistat: puare se actu: z per ɔñs carere pe-
na z mala volitiōe: cuius oppo̅m dicit Aug. vt pz in arti. p
Sco. in scpo. li. 2. dis. 7. q. 3. cedenti. ¶ Alius dicit q ideo angelus malus obstinatus
est: qr in illo actu: siue in illis actibus in quibus peccat p-
petuo conseruatur a deo: ita q angelus non pōt illum vel
illos non habere. Ille tamē actus sic a deo ɔseruatus sic ē
deformis z malus q nō est angelis demeritorius. Sic nec
actus beati est meritorius qūuis sit bon9 z rectus. De ho
O mine vō damnato dicit q obstinat per eūdē modū in illo
Ɔ Sco. actu malo vltimo postqz aia separat a corpore. ¶ Iste mo
dus ɔicēdi nō mihi apparet ex toto rōnabilis. primo qr si
nō vr rōnabilr posse ɔcedi q habitus aliqs vitiosus cau-
set in aia a deo imediate: sicut a totali cā: vt dcm̄ est ɔ aliū
modū dicēdi: multominus vr hoc poni posse de actu vitio-
2m so. ¶ 2o qr si talē actū prauum deus imediate: sicut totalis
cā ɔseruat in mente diaboli: ita q adhuc nullo mō actiue
ɔcurrit illius voluntas: pari mō videret ɔcedendū q illū
actuz potuit deus a pn9 causare in mēte diaboli: z per ɔñs
volūtas diaboli potuit a superiore suo subijci tante prauita-
ti: cuius oppositū vr sequi ex snia Aug. p z 3o de lib. arbi.
q pbare conat q a nulla re voluntas rōnalis cogi pōt: vt
sit serua libidinis: qr nō ab iferiore: qr non pōt: nec a supio
Cap. p. re: qr iniustū est: vt dicit. 3o lib. ¶ D. fm hoc esset dādū q
pōt deus se solo imediate causare in mēte rōnali odiū sui
Opi. p-pria. s. dei: qd libenter ego non darem. ¶ Et iō dico aliter: nihil
tn̄ asserēdo. q obduratio diaboli: vt ex supradictis appet
in duob9 ɔsistit. s. in nō posse hre bonā voluntatem: z in nō
posse carere mala. Causa primi ē vltīo subtractio gre z au-
P xilij spālis dei: sine quo spāli auxilio nullus hre pōt bonā
aliquā voluntatē. Et hanc cām innuit Aug. de fi. ad pe. vbi
supra cū ait. De angelis qdē deus h disposuit z ipleuit: vt
si qs eoꝝ bonitatē voluntatis pderet nunqz eā diuino mu
nere repararet. innuens manifeste q nō nisi diuino mune-
re valeat reparare: qd tamē munus nō impartiri volūtas
diuina z disposuit z impleuit: z idē iudiciū est de damnatis
hominibus. Cā vō scdi. vz q non possunt carere mala vo
luntate: videtur posse assignari continuatio perpetua acer
bissime pene gehēne: z actualis ɔsideratio felicitatis amis
se cum omnimoda desperatione recuperādi: in quibus pe
nis iustissime detinentur a deo. In his autem constitutus
z spāli quolibet dei auxilio destitutus spiritu impatientie
Q agitatus surgit in continuum murmur z odium dei puni-
entis: ex quo etiam in plures alias cadit pessimas volun-
tates. ¶ De confirmatione vō bonorum que econtrario:
consistit in non posse carere bona voluntate z in non posse
habere malam: vl' alias vllo modo peccare: potest dici q
causa est perpetua continuatio sue bone voluntatis que ē
beatifica fruitio dei: quā ipse deus sic causat: vt eam volū
tas beati non habere nō possit. Et insuper preseruatio per
deum ab omni inordinata voluntate z cogitatione: ac vni
uersaliter quocūqz inclinatiuo vel allectiuo ad iordinatio
ad arg̅m pncle. nem aliquā voluntatis. ¶ Ad argumētum. q. respondeo
negando ɔñtiam. Ad primā probationem: qr potentia rō
nalis. vz ad opposita. Primo potest dici q Phs loquitur
fm statum in quo sumus q nec alium nouit: z ideo nō suf
ficit ad propositum eius auctoritas. Secūdo dicendū q
lz valeat ad opposita: non tn̄ ad quelibet opposita: z semp
siue in quolibet casu. Vñ z diabolus plura libere z volun
tarie agit circa hoies: que posset nō velle agē z non agere

tristat̃ ãt ꝛ dolet in penis in qb⁹ non pt nõ tristari. ¶ Ad auctez dicer. dõm: vt docet magister in lra ꝙ itelligenda ẽ ſm statũ in quo creata est rõnalis nãtalis. n. vt ait magister: ꝛ hõ ꝛ angel⁹ creatus est: ꝙ ad vtrũqꝫ flecti poterat. Sꝫ postea boni angeli ita ꝯfirmati sũt ꝑ gratiã vt peccare nõ possint: ꝛ mali ita vitio obdurati: vt bñ viuere nequeãt

¶ Distinctionis. vij. Qõ. ij.

Quia Magister in secũda pte hui⁹. 7. disti. tractat de multiplici scia q̃ vigent angeli mali. idcirco ad habẽdum notitiam ỏ cognitiõe ipsoꝝ angeloꝝ gñaliter plura querenda sunt. Primo igit̃ quero. Utrũ q̃zcũqꝫ rẽ angelus intelligit: intelligat intellectione tam a re quã intelligit: q̃z a suo intellectu eẽntialiter distincta. ꝛ vꝫ ꝙ nõ: q2 nõ q̃zcunqꝫ rem intelligit intellectus humanus itelligit intellectione a se: ꝛ a re illa eẽntialiter disticta. ergo nec q̃zcũqꝫ rem intelligit intellectus angelicus ꝛc. ꝯña pꝫ: q2 pfectior est itellectus angelicus q̃z humanus: ꝛ perfectionis est intelligere intellectione a se idistincta: vnde hoc attribuim⁹ deo. Si g̃ hoc aliquo modo ꝯuenit intellectui humano nõ dꝫ ab angelo vĩter negari. Antecedens ꝓbo tripliciter. ꝑ q2 nõ seipsum intellectus humanus intelligit intellectione distincta ab eo essentialiter: qỏ probo. q2 vbi obiectum est idem potentie: actus potẽtie in obiectum est indifferẽs ab vtroqꝫ: nam plus vel nõ minus conuenit medium cũ extremis q̃z extremũ cum extremo: actus aũt est medium inter potẽtiam ꝛ obiectum: sed cum intellectus intelligit se: potentia est eadẽ obiecto. igit̃ ꝛc. ¶ Scdõ: q2 aliqua entia distincta a se essentialiter: in eo tñ existentia subiectiue nõ intelligit intellectione distincta a se ꝛ ab illis: vtputa suam intellectionem de re nãli ꝛ speciẽ ab illa abstractam: cuꝫ iste sint sibi essentialiter pñtes. g̃ ꝛc. ¶ Tertio. q2 non omnem etiã rem extra se intelligit intellectione distincta essentialiter ab illa: vtpote substantias abstractas ꝛ imateriales. Nam ait phs. 3° de aia. ꝙ in his que sunt sine materia idẽ est intellectus: ꝛ qỏ itelligitur: ꝑ intellectum autem intelligit ipse intellectionem actualeꝫ potẽtie intellectiue: qỏ pꝫ per translationẽ quã Cõmẽ. exponit: loco. n. huius dictionis intellectus illa translatio hꝫ formare. Sed per formare significat operationẽ intellectus: quã vocamus itelligẽtiam simplicem vel simpliciũ: vt nõ longe post pꝫ ex collectione textus vtriusqꝫ trãslationis ꝛ expositiõe Cõmẽ. igitur ꝛc. ¶ Secundo ad. q. nulla itellectio angeli est eẽntialiter distincta ab ipso: igit̃ non q̃zcunqꝫ rem ꝛc. pꝫ ꝯsequẽtia. antecedẽs probatur. q2 si aliqua: vtiqꝫ illa esset forma quedam imaterialis ꝛ abstracta: vt claꝝ est: igitur ipsa esset quidam itellectus ꝛ intelligeret: ꝛ eadem ratione intelligeret intellectione a se distincta. ꝛ illa etiam vlterius itelligeret: ꝛ sic etiã actualr̃ in quolibet angelo essent infiniti intellectus ꝛ itellectiones: qỏ est inconueniẽs. ꝑma ꝯñia probat̃ auctoritate Cõmẽ. 12. meta. ꝙ in lib. de aia declaratum est formas abstractas eẽ intellectus. Et in 3° de aia. ꝙ illud qỏ ex intellectis nõ hꝫ mãm suũ intellectũ est intellectus in se: ꝛ ipse semper itelligit: qỏ aũt hꝫ mãm vnũqỏqꝫ itellectorum est in ipso in potentia: ꝛ ideo res materiales intellecte non intelligunt. hec Cõmen.

Ad oppositũ Angelus itelligit se itellectiõe distincta essentialr̃ ab eo. igr̃ q̃zcũqꝫ rem itelligit ꝛc. ꝯña pꝫ: q2 nullũ intellectum ab angelo est tam intimũ angelo q̃z est ipmmet: ꝛ ꝑ ꝯñs magis deberet intelligere se absqꝫ extraneo medio q̃z aliqỏ aliud. añs. ꝓbatur sic. angelus diligit se dilectione disticta ab eo. igitur itelligit se itellectiõe ab eo disticta. ꝯña pꝫ: q2 nõ nun⁹ volũtas angeli est eadẽ angelo q̃z intellectus ei⁹: nec minus volitio est eadẽ volũtati q̃z itellectio itellectui. Assumptũ probatur: q2 angelus põt se odire: cum possit velle se non esse: imo multi dicũt ꝙ diabolus ita vult de facto. igit̃ sua dilectio nõ est ipse: alias dilectio esset odium ꝛ eꝫ.

Respondeo qm̃ de notitia ac mõ cognoscẽdi angeloꝝ nõ possum⁹ aliqd inuestigare ꝑ rõnẽ nisi ex his q̃ cognoscim⁹ in nobis. idcirco duo articuli erũt in q̃one ista. In ꝑ videbit̃ vtꝝ q̃zcunqꝫ rem intellectus humanus itelligit actualiter intelligat intellectiõe tam a re intellecta q̃z ab ipso intellectu distincta essentialiter. In secũdo videbitur de principali quesito.

Circa ꝑmũ q2 oẽ itellectũ a nobis: vel est ipsemet intellectus: vel aliquid aliud ab eo: in ipso tñ existẽs: vel aliqd qỏ nec est ipse: nec est in ipso. Idcirco circa hꝫ pono distīcte aliq̃s ꝯnes. ꝑma est. ꝙ si intellectus itelligit se: intellectio actualis qua se itelligit est eẽntialr̃ distincta ab ipso. 2°. ꝙ si intelligit aliỏ a se: exñs tñ in ipso: vt in subto: intellectio qua intelligit est taꝫ ab ipso q̃z ab eo quod ipse intelligit eẽntialr̃ distincta. 3°. ꝙ si intelligit aliqd extra se qcqd illud sit: itellectio est ab vtroqꝫ essentialiter disticta. ¶ Primã ꝯnẽ ꝓbo sic. si itellectio qua itellectus intelligit se cum actu se itelligit nõ esset distincta ab eo. igit̃ ipse eẽt intellectus suimet. pꝫ: ꝛ vltra. igit̃ semp se actualr̃ itelligeret: ꝛ semp ẽt actualr̃ itelligeret se itelligere se. ꝯñs est certissime ꝯ experientiã. Itẽ phs. 3° de aia tanq̃z certũ ꝛ exptum supponẽs ꝙ nõ semp intellect⁹ itelligit q̃rit cãm huius. sequit̃ ãt nõ semp intellect⁹ intelligit. igitur nõ semp se intelligit. Et si dicat̃ ꝙ Aug. in. 10. ꝛ. 14. de tri. in pluribus locis dicit ꝙ mens sp se nouit ꝛ itelligit. Rñdenduꝫ est. ꝙ ipse nõ loquit̃ de itellectiõe actuali qua qs actualiter cogitat ꝛ intelligit: sed de habituali: queãdmodum vt ipsemet ponit exẽpluꝫ. 10. de tri. de perito multaꝝ doctrinaꝝ: quẽ etiã dum de vna solum cogitat. v. g̃. de medicina ẽt aliam. vbi gra. grãmaticam dicimus eũ nosse. In ꝓposito sumo itellectionẽ iuxta nr̃m cõem vsum: ꝑ ipsa cogitatione sub quo intellectu nõ est dubium ꝙ Aug. diceret mentẽ semp se intelligere: cum ibidem ꝛ lib. eodẽ. 14. ꝛ multis alijs locis dicat ꝙ mens q̃uis semp se nouerit: nõ tñ semper se cogitat. ꝯña vỏ pꝫ: qm̃ si vno tpe mens est notitia suipsi⁹ eadem rõne ꝛ semp: cũ semp vniformiter sit ꝛ olim ꝛ potẽtia ꝛ oẽ qỏ requiritur ad intelligẽdũ se hꝫ supposito: qnimo ipsa est oẽ adhuc requisitum. Si dicat̃ ꝙ ꝑꝑ hoc requiritur intẽtio volũtatis: que cum nõ adest mens non est notitia sui: est ãt cum adest: ꝛ q2 nõ semp ad hoc est itentio volũtatis: iõ nõ semp ipsa est notitia sui. ¶ Cõtra. intẽtio volũtatis ad nullam notitiam requirit̃: nisi ꝑꝑ copulationẽ obiecti: cum potẽtia in qua cãre dꝫ notitiam actualem: vt ad copulandũ sensibile sensui: ꝛ spẽm in memoria itellectui: ꝛ vniualr̃ nõ nisi ad ꝯiungẽdũ parentẽ ꝓli: vt diffuse declarat Augu. 14. de tri. vnde finalr̃ ꝯcludit. o. vbicũqꝫ volũtas nõ apparet: nisi copulatrix: quasi parẽtis ꝛ ꝓlis. Sed si cum mens intelligit se nõ est ibi intellectio aliq̃ alia ꝑter se: nulla est ibi proles nec parẽs: sicut nec aliq̃ res ibi gignitur. igit̃ nec ẽ volũtatis intentio opportũa. ¶ 2° ad ꝯnem arguo ꝑ eundem 14. de trini. vbi ait. mens quãdo cogitatiõe se cõspicit itelligit se ꝛ recognoscit. gignit g̃ hunc itellectum ꝛ cognitionem suã. Et ex hꝫ volẽs ꝯcludere ꝙ in tali notitia ẽt est trinitas quedam sicut ostẽdit in alijs subdit. Hec aũt duo gignẽs ꝛ genitum dilectiõe tertia copulent̃. Et ad idẽ infra. Quãdo mens inqt ad seipsam cogitatione conuertitur fit trinitas in qua iam ꝛ vbuꝫ vt possit intelligi formatur: quippe ex ipsa cognitio voluntate vtrũqꝫ coniungẽte. Non eẽt autem ibi notitia genita: nec aliquid gignens: nec etiã aliqua vera trinitas: nisi talis notitia esset res eẽntialiter ab ipsa distincta. Item lib. 9. liquido inquit tenendũ est ꝙ omnis res quãcũqꝫ cognoscimus cogenerat in nobis notitiã sui: ab vtroqꝫ. n. notitia pariter a cognoscente ꝛ cognito: itaqꝫ mens cum seipsa cognoscit sola parẽs est notitie sue: ꝛ cognitũ. n. ꝛ cognitor ipsa est. Erat autẽ ipsa sibi noscibilis: ꝛ anteq̃z se nosset. Sed notitia sui nõ erat in ea cum se

ipsam non nouerat. ¶ Ex his etiam patet propositum: tum quia nulla res gignit seipsam: mens autem gignit notitiam sui: tum quia nulla res est in seipsa postquam non fuit: notitia autem qua mens noscit se dum se noscit: cum ante non nosceret est in ea: cum ante tamen in ea non esset secundum Aug. vnde ait. Sed notitia sui non erat in ea etc. ¶ Idem. 3. idem probatur expressa auctoritate eiusdem. 9. de tri. vbi ait. sicut duo quedam sunt mens et amor eius cum se amat: ita quedam duo sunt mens et notitia eius cum se nouit. ¶ Quarto. si huius notitia non esset essentialiter distincta ab intellectu sequeretur quod intellectus intelligeret per seipsum et non per intellectionem additam: sicut res alie intelligunt: sed consequens est falsum secundum Phm 3° de aia. vbi ait. quod ipse est intelligibilis: sicut intelligibilia. et Comen. exponit id est intellectus per intentionem in eo sicut alie res intellecte. ergo etc. ¶ 2° conclusio habet duas partes: vna est quod intellectio qua intellectus intelligit aliquid distinctum a se existens in ipso est distincta ab ipso intellectu: hec probatur primo sic. intellectio qua intellectus intelligit se est distincta ab ipso: ergo a fortiori etc. antecedens est probatum in prima conclusione. consequentia videtur tenere per locum a minori: minus enim videretur de illa que intelligit se: et hoc propter identitatem intellecti ad intelligens. Unde Come. 12. meta. dicit quod essentia intellectus non est eadem cum intelligere: quod est actio intellectus in nobis: et intellectio in nobis intelligens non est idem omnibus modis: et causa in hoc est: quia intellectum in nobis est alius ab intelligente: in eis autem que sunt non in materia conuenit: vt intellectum et intellectus et actio intellectus sint idem. Et infra subdit causam: quia intellectum non est aliud ab intellectu: vbi sic patet ex distinctione intellectus ab intellecto in nobis arguit distinctionem intellectus ab intellectione et econtra in separatis a materia: et quamuis in separatis a materia sunt dictum sicut sonat non sit verum: nihilominus secundum ipsum apparet quod si vbi intellectus et res intellecta sunt idem intelligere non est idem intellectui: multo minus vbi distinguuntur intellectus et res intellecta. ¶ 2° si intellectus seipso intelligeret aliquid existens in eo et non per intellectionem a se distinctam semper intelligeret illud donec ipsum esset in intellectu: et intelligeret etiam quodlibet aliud existens in eo: consequens est falsum secundum experientiam: non enim semper intelligit speciem rei quam habet in senectute habitum vel speciem. consequentia probatur per illud quod tactum est in prima ratione precedentis conclusionis: quoniam videlicet non est ratio cur vna species existens in eo intelligatur vno tempore ab eo plus quam in alio stante hypothesi quod ipsa non intelligatur intellectione distincta ab intellectu. ¶ 3° intellectio intelligitur ab intellectu intellectione ab ipso distincta. igitur et quodlibet aliud existens in intellectu intelligitur etc. consequentia satis patet. quoniam nihil est in intellectu de quo magis videatur quod possit intelligi ipsomet intellectu tamen quam de ipsa intellectione. antecedens patet per Augu. 15. de tri. vbi vult quod cum scio me scire: sunt duo scire: et hoc quo scio hec duo est 3m scire: et sic in infinitum multiplicantur quotiens reflectam me super scire. ¶ 4° voluntas non vult seipsa aliquid existens in ea: sed quodcumque tale vult: vult volitione distincta ab ipsa voluntate. igitur intellectus etc. consequentia patet: quia eadem ratio est hincinde: antecedens probatur. quoniam si voluntas vellet seipsa aliquid existens in se non posset illud velle: nam est impossibile vt aliqua vna essentia creata simul aut successiue manens eadem sit contraria. Item non posset illud intensius et remissius velle cum ipsa non sit intensibilis vel remissibilis. ¶ D. Cum ipsa possit gaudere de vno et tristari de alio ipsa esse posset gaudium et tristitia et omnia hec videntur inconuenientia. igitur etc. ¶ Secunda pars conclusionis. videlicet quod quandocumque intellectus intelligit aliquid in se existens: intellectio qua intelligit est distincta ab eo quod intelligit: probatur ex pluribus dictis iam. primo quidem: quia si aliquod tale intelligeretur seipso et non intellectione alia a se semper intelligeretur: quoniam non potius vno tempore quam alio esset intellectio sui. ¶ Secundo. quia quodlibet tale cum intelligitur causat intellectionem sui secundum illam auctoritatem Aug. preallegatam ad primam conclusionem. Ligdo tenendum est etc. quam etiam similiam ponit lib. 14. Idem etiam patet per rationem quam facit in auctoritate in secunda ratione ad primam conclusionem. gignit. quod habet intellectum etc. ¶ 3° quia intellectio intelligit intellectionem a se distincta: ut patet per auctoritatem Aug. de multiplicatione actuum reflexorum in 3° ratione ad primam partem huius conclusionis: et per ea que dicta sunt in prima dist. primi. ad probandum quod actus reflexus sit alius ab actu recto. igitur et quodlibet aliud existens in intellectu quod ab ipso intelligitur intelligitur intellectione a se distincta. ¶ 3° conclusio etiam duas partes habet. quarum vna est. scilicet quandocumque rem extra se intelligat intellectus intelligit intellectione a seipso essentialiter distincta. Probatur primo ex prima conclusione. quoniam ex quo seipsum intelligit per intellectionem a se distinctam. igitur multo fortius alia. et consequentia potest declarari sicut prima facta ad secundam conclusionem. ¶ 2° probatur ex conclusione secunda. nam cum ea que sunt in intellectu sint per seipsa presentia intellectui: et tamen intelligantur intellectione disticta ab intellectu: multo rationabilius dicendum est quod ea que sunt extra intelligantur per intellectionem distinctam. ¶ 3° si aliquam rem extra se intellectus intelligeret seipso absque intellectione addita: vel illa est immaterialis vel materialis. si materialis vel intelligit eam intuitiue et immediate in seipsa: vel abstractiue in suo representatiuo. hoc patet ex dictis in. 3. dist. primi. Si abstractiue: igitur intellectione a se disticta. patet ex conclusione secunda in qua probatum est quod omnem rem in se existentem intelligit intellectione a se distincta. Si intuitiue: vtputa cum immediate calorem extra intuemur aut sonum idem sequitur. probatur quia alias non indigeremus presentia illorum ad intuendum illa. Nisi enim aliquo modo immutarent intellectum non essent necessaria ad hoc vt intellectus illa intelligeret: sicut non sunt necessaria ad hoc vt ipsa deus diligat. Nec potest assignari in quo immutent data hypothesi quod immutet propositum: quoniam et si dicatur quod speciem causant nihil iuuat: quia illa species ad nihil deseruit tali intuitiue visioni. et posito quod ipsa sit distincta ab intellectu sicut est in rei veritate. multo autem minus si non sit aliud quam intellectus: ad quid autem deseruiat. et propter quid causetur patebit in sequentibus. ¶ Istud confirmatur ex intentione Phi 2° de aia. ibi enim querit cur sensus non sentiunt absque exteriori sensibili. Et respondet quod sensus seu sensitiuum: secundum aliam literam non est actu: sed potentia tantum. que ratio si est sufficiens: sequitur quod si sensus esset actu et non tantum potentia vtique sentiret sine illis. igitur non minus si intellectus esset actu et non potentia tantum respectu illorum intelligeret sine eis. Sed si esset actualis intellectio eorum vtique esset actu respectu illorum nec vlterius actuaretur per illa. igitur etc. ¶ Confirmatur istud ex intentione Augu. qui vult quod quamcumque rem cognoscimus congenerat in nobis notitiam sui. quod est intelligendum de ea quam cognoscimus immediate siue sit in nobis siue extra nos.

¶ Sed ad istud videtur posse responderi ex quodam dicto in. 3. d. primi. vel illud ex isto impugnari. dictum enim est ibi: quod vna qualitas nunquam potest successiue esse notitia et non notitia: et iterum notitia postquam fuerit non notitia. Unde si qualitas que est visio conseruaretur a deo totaliter destructo visibili exteriori: ipsa non esset visio. et si iterum reponeretur visibile exterius sicut prius ipsa iterum esset visio. et tamen nihil causaretur in ea. nec fieret visio per aliquam rem causatam in ea. Ut quod igitur non potest in proposito similiter dici: quod non existente obiecto huius intellectus non est intellectio eius. ipso autem existente: est intellectio eius absque eo quod aliqua res alia causetur in ipso. Quod si hoc dici non potest: nec illud etiam. ¶ Respondeo. Quod loquendo de simplicibus notitijs que secundum institutum cursum nature habentur: nulla est notitia alicuius rei immediate que non sit aliquo modo causa eius et a qua ipsa notitia non dependeat in esse. sicut ex experientia docemur et ibi satis etiam probatum est. et ideo si aliqua talis conseruaretur a solo deo etiam existente obiecto aut reposito supposito quod fuerit rectum vel destructum: ipsa non plus esset visio eius quam si ipsum non esset in rerum natura. Sed si in tali repositione obiecti deus reiungit eam conseruationi obiecti partialiter sicut prius vtique erit visio eius. et ita dictum est ibi. Ulterius si deus faceret vnam visionem alterius rationis que scilicet in nullo dependeret ex natura sua ab obiecto visibili: sicut forte posset esse: illa semper esset visio eius: siue illud visibile esset in rerum natura siue non sicut est visio qua deus alia intuetur. In proposito autem constat quod intellectus nullo modo dependet causaliter ab obiecto exteriori: quare propter si ipse est visio vel intellectio illius illo existente vel hic aut ibi posito: ita etiam erit intellectio eius. illo non ibi aut etiam vllatenus existente. quod est falsum. Sic stat ratio.

A ¶ 2° qz si itellectus est eēntialiter itellectus alicui⁹ rei mā lis: eadē rōne ⁊ cuiuslibet: ⁊ p ɔñs est vnica itellectio omnium rez mālium: ⁊ certe nō solū existentiū sz ⁊ preteritarū ⁊ futurarū sicut deus. qd̄ est absurdissimuz. Si vō illa res quā seipso itelligit est imālis: aut illaz ituitiue itelligit: aut in aliquo repñtatiuo qd̄ in se hz. Si detur 2ᵐ ppositū hz

F bet vt prius. Si vō detur pmū ꝯ p: qz tunc in vita ista nos ituitiue cognosceremus substātias separatas: cuius opposi tum p experientiā certum est. pz ɔña. qz iā itellectus esset in

2° tellectio eaz si vnq̄z eē debeat. 2° qz nūc sequeret̄ q itelle ctus vidēs intuitiue deū esset eēntialr visio dei: ⁊ vlterius q nō posset nō videre deum: dūmodo in rerum nā ɔserua ret̄ a deo. nā h̄ posito nihil deesset adhuc vt ipse esset visio dei. Itē qcunq̄z intellectus eque pfecti sm nām existes eq̄ liter deum viderēt: ⁊ nō vnus alio perfectius. Sed hec sunt penitus absurda ⁊ erronea. igr̄ ⁊ illud ex quo sequuntur.

E 4° ¶ 4° ad eandē ptem ɔnis arguo. qz si eius oppositū esset

B vez sequeret̄ q nullā rē qs vno tpe pfectius alio: nec pfe ctius itelligeret: cuius oppositū expimur in visione rei exte rioris quā simul cū sensu intellectus apprehēdit: nec clari us nec minus clare sm q ipsa in alia ⁊ alia dispōne se hz ad nos: ita ēt est de pluribus alijs. ɔña vō pz. qm̄ intellectus

5° nō suscipit intēsionē ⁊ remissionē. ¶ 5° si intellectus eēt ipsa itellectio nullus habitus gñaret̄ in nobis. ɔñs est falsum. nā experimur multotiēs intelligere vl̄ itellexisse nos pmptius ⁊ facilius itelligere idipm. ɔñs pz: tum qz nō apparet ex quo vel qb⁹ imediate gñaret̄ talis habitus: tum qz fru stra poneret̄. nam ex quo itellectus eēt actualis intellectio habitus nihil ɔferret ad itellectionē: qz itellectus nō possz esse pfectior nec expeditior: nec alr aliqr̄ itellectio q̄z sit. ⁊ ideo ita prompte vel nō pmpte eēt intellectio: ⁊ quis itelli

C geret sine habitu sicut cum habitu. Et sumo hic itellectio nē pro notitia itellectus circa id: respectu cuius pcedimus

6° intellectū habituari: quicqd illud sit. ¶ 6° nō appet quō in itellectu posset eē tanta multitudo actuū q̄ztam expimur: vtpote simplicis intelligētie: vlis ⁊ singularis: ⁊ cōplexa affirmatiue ⁊ negatiue. Item actuū apprehensiuoz ⁊ iudi catiuoz ⁊ assensiuoz ⁊ hmōi alioz multoz: nisi diceret̄ q itellectus est vni⁹ itelligibilis intelligentia simplex. ⁊ hui⁹ ɔfusa: illius distincta: ⁊ alterius intelligibilis est itelligen tia ɔplexa non eēntialiter: sz obiectiue. ⁊ iudiciuz affirma tiuum vnius ⁊ negatiuum alterius: ⁊ silr̄ de oībus: quēad modū dicimus de itellectiōe diuina: qd̄ nō puto bū dictuz theologice neq̄z phyſice: nec ɔsonū ēt experiētie: qz cogno scimus euidēter aliqñ vnū itelligere alio non simul intelle cto. ⁊ vnū ante affirmare ⁊ idipm postea negare. prius as sentire: ⁊ postea eidē dissentire: prius errare postea scire: ⁊ alias mutatiōes itellectuales que: illa hypothesi data: nul

Cap. 4. latenus eē possent. ¶ Ad hoc ēt argui pt auctoribus. ait. n.

D Aug. 5 de tri. q qz aīa magis viuit dum sapit minusq̄z cū desipit: iō sit in ea aliq̄ mutatio. Hoz vtrūq̄z falsum esset si

Cap. 6. ipsa eēt itellectio que itelligit. Itē lib. 6. dicit q in aīa aliō est artificiosum eē: aliud inerte: aliud acutum: aliud memo rem: aliud cupiditas: aliud timor ⁊c. ⁊ tandem ex his ɔclu

Cap. 2. dit ipsam nō simplicē sz multiplicē esse. Itez lib. 8. ait q ani mi eēntia nō est ipsius eēntia virtutis sicut ē trinitas/ de⁹/

Cap. 13. vnus/magnus/verus/verax/veritas. Item lib. 15. dicit q nr̄a scia amissibilis est ⁊ receptibilis: qz nō est nobis quid scire vel sapere: qm̄ esse possumus ⁊ similiciamus neq̄z sapia

Cap. 10 mus. Itē. 2. de ci. dei. ait. q aīa nō est sapia. ⁊ statim ex hoc isert q mutari pōt ⁊ desipere: ⁊ postea dic̄ q sic aer illumi natur luce q̄ nō est ipse: ita aīa sit sapiēs sapia q̄ nō est ipsa. Oīa hec falsa eēnt sic pz itelligēti: si itellectus eēt itellectio

Arist. rerū. Hanc ēt esse itentionē Ari. ⁊ Cōmen. 3° de aīa non est

Auer. dubiū. cū vbiq̄z dicant q itellus mouet̄ ab itellectu agēte ⁊ a phantasmatibus ad postremā pfectionē que nō ē aliō q̄z intelligere: ⁊ q intelligere est pati: ⁊ silia q̄ nūq̄z saluari

pñt nisi ponēdo q intellectio sit res distincta ab itellectu. Et ad hoc bene facit ēt vnū verbū Cōmen. 3° de aīa. qui ꝯ Themistiū: vt pz Cōmēto 5 eiusdē lib. posuit intellectum speculatiuū nihil aliud esse q̄z intellectū possibilē pfectum per intellectū agentē seu aliqd̄ compositū ex vtroq̄z: ita q in itellectu possibili cū itelligit actu nihil de nouo gñatur: ad quē modū satis ppinquant illi qui dicūt q intellectus est sua itellectio qñ intelligit: nec aliqd in eo sit nouū: imo forte non differunt a mō isto. ¶ Contra hūc inquā arguit Cōmen. vbi supra: qm̄ sz hanc viā nō eēt necesse ponē nisi intellectū mālē tm̄. i. possibilē: aut intellectuz mālē ⁊ agen tem sm modū silitudinis: vbi enim non est via gnō non est agens. h̄ Cōmen. ista aūt esse ꝯ intentionē Phi ⁊ Cōmen. nulli qui eos legerit dubiū esse potest.

E Cō. 20.

¶ Scdam ptē ɔnis pbo p̄ si intellectio qua intellus intel ligit rē eē se nō esset distincta a re illa sed ipsamet res itel ligeret̄ se ipsa seu eēt itellectio sui: multo magis ipsa mēs. ⁊ qōlz q ē in intellectu eēt intellectio sui: ɔñs pz sīm ex p

F cedētibus ɔnib⁹: ⁊ ɔña vz satis clara: eo q non est potior rō p rebus eē. Sed ɔ: pp maiorē pniam ⁊ intimationez eoz q̄ sunt i itellu ad itellm ⁊ pp idēptitatez itelligibil' ad itellec⁹ seu itellm. ¶ 2°. Aut cū res aliq̄ eē itelli' ab itellu q̄ p⁹ itellecta nō fuit cāt̄ aliq̄ noua entitas i itellectu vel i re intellecta. aut nulla in hoc vel in illo. Si aliq̄ ⁊ ɔstat q nō i re eēxigit̄ in intellectu ⁊ vtiq̄z si illa sola cuz intellu ⁊ re extra sufficit ad h̄ q res extra actu intelligat̄ illā voco intellectionē. Si vero nulla causet̄: igitur nec res agit in itellectū nec eꝯ: ac p h̄ qñcūq̄z ⁊ vbicūq̄z res sit. itellectus intelliget eam: ⁊ sic semp actu illaz intelliget cui⁹ opp^m ex perimur. ¶ Item q̄zcūq̄z rem vnus hō itelliget intelliget qlz. nā sm h̄ nō aliā cōpōnē hēbit vna res ad itellectū vni us q̄z alteri⁹. ¶ Itē qlz itelliget q̄lz actualr pp eādē cōz. p accīo. n. eēt oīs ɔpo intell's ad aliquā plus q̄z aliaz vel

G eꝯ. ¶ Itē hoc oīb⁹ auctoribus ɔdic̄ ponētib⁹: vt pz ex p allegatis q oīs res q̄ cognoscit̄ notitiā sui gignit. ¶ Ter tio vt antea dcm̄ est: vna res non poterit pfectius vno tpe ab vno itellectu cognosci q̄z alio: supposito q ipsa in se va riata nō sit ꝯ min⁹ pfcō ad magis pfcm̄. ¶ Quarto qd di cet̄ cū res q̄ fuerūt ⁊ non sunt. intelligunt̄. quō. n. tūc erūt intellectiones? Multa alia possent argui ꝯ hoc. ¶ Sz qz a nullis hodie vel a paucissimis ponit̄ q q̄lz res sit sua i tellectio: posuerunt tm̄ nō pauci q res sepate a mā intelli gāt̄ nō p aliā intētionem: sed seipsis idcirco ꝯ h̄ pt spāliter argui. qz nullā talē rē intelligimus intuitiue in vita ista vt pz p expientiā ⁊ loquor sm cōem cursum nālē. Sed in q

H busdā repñtatiuis simplicib⁹ vel cōpositis existib⁹ apō intellectū: ɔstat āt q illa sunt nō subie ipse abstracte: nec in tellectio q̄ aliqd̄ taliū intelligit̄ est suba i⁴ cuius illud ē re presentatiuū. igr̄ ⁊c. ¶ Et si dicat̄ q in alia vita tm̄ cū ipe intuitiue vident̄. ¶ Pro pbatione. 2ᵉ ptis eiusdē ɔnis q̄ ē q res extra intelligit̄ p intellectionem a se distinctam. pre mitto q q̄lz res extra vel ē mālis vel imālis: ⁊ abstracta.

Scda pars ɔnis pbatur.

¶ Scdam ptem ɔnis. vz q q̄zcunq̄z rem eē intellectus in telligit: intelligit itellectione disticta a re illa. pbat̄: nā oīs res eē est mālis vel imālis ⁊ abstracta. Si est mālis ⁊ itel ligitur vel itelligitur abstractiue in suo representatiuo vel intuitiue ⁊ imediate in seipsa. ⁊ h̄ pz ex dictis in. 3. dist. p. Si intelligat̄ abstractiue statim pz q intellectione a se di stincta: tum qz equalr cognoscit̄: hoc mō res sumit̄ siue sit siue fuerit ⁊ non sit. ⁊ ɔstat q qñ non est notitia q̄ itelligit̄ nō est ipsa eēntialr. Tum qz p notitiā q̄ ipsa abstractiue co gnoscit̄ ei⁹ repñtatiuū cognoscit̄ intuitiue: vt vbi supra pz. ⁊ multo rōnabilius diceret̄ illud repñtatiuū esse illā noti tiam q̄z q res extra: ⁊ tm̄ illa notitia est essentialr distincta ab illo repñtatiuo. vt pz ex 2ᵉ ɔne. igr̄ ⁊c. Si vō itelligatur intuitiue: sic cū qs ituet̄ colorē in pariete quē ⁊ sensuali ⁊ intel lectuali etiam visione imediate pcipit: siue sint disticte vi

I

hões siue non. vt ꝓbatũ fuit in. 3. d. pmi. Adhuc pȝ ꝙ itellectiõe a se distīcta. ꝑ qdẽ qꝛ alˀs sequit̃ ꝙ ad hoc vt qs videat colorẽ nullã rẽ necẽ est cãri de nouo in colore vel in sensu visus: sȝ positis pcise colore ꝛ sensu qs illũ videret: hoc ãt falsũ est. Tũ qꝛ ẜm hoc: nec ꝓpinqtas nec distãtia coloris ad sensum. nec dispõ nec indispõ sensus: certe nec clausio vel apitio oculoꝝ ꝯferret vel obesset ad vidẽdum vel nõ vidẽdum: aut magis pfecte vel minꝰ pfecte vidẽdũ: cuiꝰ oppositũ expimur: ꝛ ꝙ istud sequeret̃ pȝ. qm̃ talia nõ reqrũtur ad aliq̃ȝ opõnẽ: nisi ꝓp actionẽ vniꝰ in aliud. Tum ꝑ Aug. ij. de tri. q expsse dicit: ꝙ cũ aliqđ corpꝰ videmꝰ tria ibi cõsiderãda sũt. Primo ipsa res quã videmus: deinde visio illa q nõ erat priusq̃ȝ rẽ illã obiectã sensui sentiremus. 3ᵒ ꝙ in ea re que vi: q̃ȝdiu vi sensuȝ tȝ oculoꝝ. i. animi itẽtio. ꝛ addit ꝙ. In his igit̃ tribus non solũ est manifesta distīctio: sed ẽt discreta nã. Et paulo post subdit. q̃uis re visibili detracta nulla fit nec vlla oĩno esse possit talis visio: si corpꝰ non sit qđ videri queat: nullo modo tñ eiusdem subẽ est corpꝰ i q̃ formaẗ sensus oculoꝝ: cum ideȝ corpus vi: ꝛ ipsa forma q ab eadẽ ipimit̃ sensui que visio vocatur. Tum ẽt qꝛ hoc dato non apparet cur hñs sensum potiꝰ videret colorẽ q̃ȝ eȝ color videret ipm̃. imo vniq̃ȝ magis vi illud dõm si ipse color sit visio. ꝯña pma ꝓbat̃: qm̃ si est necẽ aliq̃ȝ rẽ nouaȝ cãri. igit̃ vel illa erit visio vel aliqd reqsitum ad cãtionem rei que erit visio. nã si visio lȝ actu esset nõ esset necessariũ istam cãri: vtqs videret. ¶ P. Constat ꝙ non est necẽ cãri aliq̃ȝ talẽ rem in colore. igr̃ in sensu: q̃cũq̃ȝ aũt illa sit: oĩm mõ ea posita qs videat. hr̃ ꝓpositum. Nã talis res vt dicit Aug. vocaẗ visio. Q̇ si tu non illã: sed colorẽ ipsum velis vocare visionẽ nõ est ꝯtendendũ de noĩe. sufficit. n. ꝙ p̃ter obm̃ ꝛ sensum aliqd aliud gignat̃ in sensu sine q̃ non possimus videre ꝛ eo posito videmus. Pȝ igr̃ ꝙ visio sensualis est ẽentialr̃ distīcta a re visa. Ex hoc aũt sequit̃ ꝙ ẽt intellectualis sit ab illa re visa distīcta: qm̃ si in homine aliqua visio sit sensualis ꝛ itellectualis: vt qdam putant: claꝝ est. Si võ sint diuerse. adhuc idem sequit̃: tum qꝛ minus ꝯuenit itellectio pura cũ re sensibili q̃ȝ sensatio: tuȝ qꝛ sensatio pcedit cãliter hȝ itellectionẽ: si sint diuerse. Si võ res itellecta est in ãĩa ꝛ abstracta: cũ nulla talis itelligatur a nobis nãliter ꝛ in statu p̃sentis vite ituitiue. sȝ in qbusdaȝ cõceptionibꝰ vt in p̃: vbi supra ostensuȝ est. sequit̃ manifeste ꝙ itelligit̃ itellectiõe a se distīcta. ¶ 2ᵒ sic. ipossibile est aliquã rẽ itelligere vel eẽ itellectiuã vel eẽ itelligẽtem intellectu qui nõ sit ipsa: nec in ea velut forma. igr̃ impoı̃e est aliquã rẽ itelligere seu esse itelligẽtẽ intellectione: que nõ sit ipsa nec in ea velut forma. ꝛ vltra. igit̃ ipossibile est intellectuȝ humanũ itelligere aliq̃ȝ rẽ extra se itellectione q̃ non sit ipse vel in eo vt forma. ꝛ ꝑ ꝯñs itellectiõe distīcta a re illa. pma ꝯña satis ex se euidẽs est. qm̃ sic ꝑ itellectum res est itellectiua. ita ꝑ itellectionẽ res est actualr̃ intelligens. 2ᵃ clara est ẽt. Añs infra ꝓbabit̃. vbi inquiret̃ vtrũ aĩa itellectiua sit forma corporis. ¶ Confirmaẗ. qm̃ si aliq itellectio ẽentialis eẽt p̃ns intellectui ꝛ ꝯiuncta quocũq̃ȝ mõ p̃ñtie vel ꝯiũctionis imaginabili. dũtamen non iformaret eũ itellectus nõ eẽt per illã itelligẽs: nec illa esset itellectio eius. Sic nec corpꝰ chrĩ in sacro est rotundũ vel albũ rotunditate vel albedie sacr̃ali per hoc p̃cise: qꝛ non iformaẗ per illas. Naȝ alias ita ꝯiuncte sunt ꝛ ꝓpinque forme ille corpori chrĩ sicut accñtia ꝓpria. Silr̃ q̃tũcũq̃ȝ diabolus ꝯvniaẗ alicui corpori aut alius angelus vl̃ angelus angelo aut aĩe humane: dũ tñ non iformet: nullo predictoꝝ id cui vnitur est intellĩn aut ciꝰ itellectiõe que illi eque vnita est: est itelligẽs. Certe nec ipso deo qui maxie intimus est cuilibet creature: qꝛ non iformat: vlla creatura est itellectiua vel intelligẽs: eo mõ quo loqmur in ꝓposito. naȝ alias ex ipso ꝛ ꝑ ipsum sunt oĩa. ¶ 3ᵒ si aliq̃ res extra eẽt intellectui nostro sic intellectio sua: hoc maxime videret̃ de deo in statu beatifico itellr̃s: ita ꝙ deus eẽt ipsa visio itellectus humani. hec ꝯña satis est clara: tuȝ qꝛ deus ẽ maxime abstractꝰ ꝛ imãlis: ꝓp quã cãm mouent̃ qui dicũt ꝙ substãtie separate intelligunt̃ seipsis absq̃ȝ itellectiõe media. tum qꝛ maxime ipse intimus est mẽti. ꝛ p̃sertim iã actualr̃ beate: sȝ consequens est falsum: qđ pȝ: qꝛ visio qua angeli beati vident creaturaȝ in v̇bo est visio creata ẜm Aug. 2. super Geñ. ad lr̃am. vbi ait. Cõditio celi prius erat in v̇bo dei ẜm sapientiam genitã: deinde facta est in creatura spũali. hoc est i cognitiõe angeloꝝ ẜm creatã in illis sapiẽtiam: deinde celũ factũ est vt eẽt ẽt ipsa celi creatura in gñe ꝓprio. Cognitio v̇o rei p̃cedẽs in angelo ipsius rei ꝯditionẽ: vtiq̃ȝ ẜȝ Aug. est cognitio in v̇bo. sicut ex statim sequẽtibꝰ põt haberi ꝛ expressissime lib. 4. Per illã ẽt imediate vi ipm̃ v̇buȝ dei: vt certum est. igit̃ visio qua hõ videt imediate ipm̃ v̇bũ diuinũ in vita beata est creata in ipso. ꝛ ꝑ ꝯñs ab ipso deo viso distīcta. ¶ Cõfirmaẗ. nã ꝯstat ꝙ visione beatifica hõ videt deum ituitiue. Sed ẜm decretalẽ pape Benedicti. 12. illa est creata: cũ ibi determinet̃ ꝙ beatitudo ꝯsistit in duobus actibꝰ: visione. s. ꝛ fruitiõe. Pro hoc faciũt auctes supra allegate ꝙ oĩs res quã cognoscimꝰ gñat in nobis notitiam sui. ¶ Cõtra istã 3ᵃᵐ ꝯ̃ne sunt due opi. vna est ꝯ primã p̃te ꝯ̃nis. ponit. n. ꝙ intellectio nõ addit aliqd absolutum supra potẽtiam itellectiuã. sȝ tm̃modo quẽdam respectum ad obm̃. ¶ Et hoc est ẽt ꝯtra duas pmas ꝯ̃nes. Probatur ãt hec positio pmo sic. illa que ex opposito distiguunt̃ non p̃nt esse vnũ ꝛ idẽ. Sed actus primus ꝛ secũdus distiguunt̃. vt pȝ 2ᵒ. de aĩa. actus aũt p̃mꝰ est fõa absoluta. q̃ actus secũdus ꝛ opõ est forma respectiua. ¶ 2ᵒ si opatio sic forma absoluta distīcta a potẽtia ꝓcederet̃ in ifinitũ. cum oĩs forma absoluta possit hr̃e opationẽ: sed hoc est incõuenieñs. igit̃ ꝛc̃. ¶ 3ᵒ sicut se hȝ lucere ad lucẽ sic intelligere ad intelligẽs. vtrũq̃ȝ. n. est actus imanẽs: lucere ipsius lucis: ꝛ intelligere ipsius itellectus. Sed manifestum est ꝙ lucere nõ est aliqđ absolutũ additũ luci. igit̃ ꝛc̃. ¶ 4ᵒ omne absolutũ deus põt separe: sȝ intelligere nõ p̃t deus separare ab itellectu. igitur ꝛc̃. ¶ 5ᵒ in nullo absoluto possunt aduneri ꝯ̃ria. eodem actu sentiẽdi vi albũ ꝛ nigꝝ. igitur videre nõ est forma aliq̃ absoluta: ꝛ per ꝯñs multo minus intelligere. Hec ꝯclusio q̃tum ad hoc. s. ꝙ intellectio non sit res distīcta ab itellectu confirmatur ab alijs ꝑ auctoritates. Primo qdeȝ phĩs. 3. de aĩa. vult ꝙ intellectus nõ patit̃ sicut alie res: sȝ vt dicit Cõmẽ. passio itellectuȝ est receptio tm̃ sine trãsmutatione. hoc ãt vt vi nõ ẽ aliud q̃ȝ pati obtinetiue ꝛ nõ subitiue. Cõfirmaẗ per exẽplũ Phi ibidẽ de tabula ꝛ pictura. ꝯstat. n. ꝙ cũ tabula pingit̃ nõ educitur color de potẽtia tabule: sed applicaẗ corpus coloratũ corpori tabule: sicut igitur nõ recipitur color in tabula subiectiue: sic nec intellectio in intellectu. ¶ 2ᵒ ẜm Phm̃ vna intelligẽtia nõ patit̃ ab alia subiectiue cum eam intelligit: sȝ per essentiam itelligit eam. i. non per formam inherẽtem substantie sue. igitur silr̃ est de intellectu. ¶ 3ᵒ sequeret̃ ꝙ post forte itelligibile nullus itelligeret debile sicut est de sensu. Nam cã huius in sensu est: qꝛ sensus vel organũ aliq̃ȝdiu retinet spẽs receptas: sȝ si itellectus recipiat subitiue spẽs melius retinebit q̃ȝ sensus. igitur ꝛc̃. Nec põt dici ꝙ spũalitas obstaret. nã ꝛ sensibile spũaliꝰ hȝ esse in sensu q̃ȝ eẽ. ꝛ tñ ex illa spũalitate illud nõ tollitur. ¶ Cõtra 2ᵃᵐ p̃tem eiusdem ꝯ̃nis fuit alia opi. satis moderna que tenuit ꝙ visio beatifica qua creatura videt deum nõ est visio creata: sȝ icreata scȝ deus ipse q vi. hoc ꝓbat̃ p̃ sic. A quolibet beato p̃t ẜȝ legem dei ordinatã q̃lȝ creatura cognosci distīncte in v̇bo ꝑ cognitionẽ suã beatificam: ꝛ nõ ꝑ cognitionẽ beatificã creatam. qꝛ tũc vel illa eẽt corruptibilis de cõi lege: ꝛ tunc illa nõ eẽt beatitudo: qꝛ beatitudo nõ est beatitudo nisi sit fine sine ꝑpetuanda: vel ipsa eẽt infinite p̃ciosior cognitio. qꝛ infinitoꝝ cognitio ꝛ cuiuslibet distincte.

Marginalia (left column): K; Cap. 2.; Confir.; L; 2ᵐ; M; Confir.; 3ᵐ.

Marginalia (right column): N; Cap. 13. ꝯ p̃uis.; caᵒ. 31. ꝛ 35 ꝯ par tis.; Confir.; O.; ꝯ 3ᵃᵐ ꝯ. Duran. in 2ᵒ ope lib. 2.; pᵐ; T. cõ. 2.; 2ᵐ; 3ᵐ. Aureo.; P; 4ᵐ.; 5ᵐ; Adam; T. c. 14; Cõ. 14.; 2ᵐ.; 3ᵐ.; Q.; ꝯ 2ᵐ p̃te ꝯ̃nis.; pᵐ.

A

¶ Pelo sic. Quālʒ btūs videt q̄lʒ creaturā exñtē vel pos sibilē distīcte ī v̄bo p cognitionē suā beatificam: ⁊ nō per cognitionē beatificam creatā. igit̄ p icreatā. ɔ̄ña pȝ. Añs pbat̄ q₂ si aliqs btūs nō videt quālʒ ⁊c̄. sit iˢ petrus. constat q̄ iste pōt videre in verbo aliquā creaturā quā nō videt ex quo non oēm videt. Aut igit̄ hoc pōt per eundem actū visionis quo nunc videt: aut per alium. Si per eundem: igitur eadem ratione ⁊ per eundem potest ad huc videre aliquā aliā q̄ȝ nō videt: ⁊ sic̄ qualʒ: ⁊ p ɔ̄ña ille act⁹ ē īfinita cognitio ⁊ pfcōnis īfinite. q̄ repugnat actui creato. ¶ Utrūq₃ illarū est icōueniēs. igit̄ cognitio beatifica talis est icreata: qd̄ est intētū. ¶ 2º q₂ si nō sic eēt: tūc sūme btūs nō posset stāre sua beatitudie in sūmo hr̄e ita pfectā cognitionē in gnē pprio de creatura aliq̄ sic īfinitus btūs hūs nā lia paria. ɔ̄ñs est icōueniēs. ⁊ ɔ̄ña pȝ. q₂ aīa repleta vna tali fo₂a creata nō p̄t illa replēte sic̄ tm̄ capere de cognitione disperata sic̄ aīa par in nālib⁹ nō sic repleta: aliogn nō tot scīssimas qn plēs spēꝝ diuersāꝝ posset sic̄ nālr̄ recipe: qd̄ repugnare vi cuilibet creature. igit̄ ⁊c̄. ¶ 3º idē pbat̄ per Aug. 8. sup Gen̄. q dicit: q̄ de⁹ p suā subam loqt̄ ad itellectuales creaturas illumināda as cū iam p̄nt cape locutionē eius q̄lis est in v̄bo ei⁹. ¶ Pro ista via p̄t argui ex intētiōe Phi ⁊ Com̄. q̄ vt in pᵒ dis. hui⁹ scd̄i. q. 1. articulo 2º. pbatū fuit: est q̄ ip̄m pᵐ de⁹ ipse itelligat p seip̄m absq₃ itellectione media ab alijs itelligētijs abstractis: ita q̄ ipse est ⁊ qd̄ itelligit̄ ⁊ itellectio ei⁹ qd̄ ip̄m itelligit. sic̄ aūt ē in nobis.

B

3ᵐ

a. 14. d
parais.

4ᵐ

¶ Ad pᵐ ɔ̄ pᵐ partē ɔ̄nis rñdeo. q̄ si argumētatio illa deberet pficere: ɔcluderet ppositū nr̄m. s. q̄ itellectio ⁊ itellectus distiguunt̄. Sȝ qd̄ vlteri⁹ ifert̄: q̄ opō non ē forma absoluta: nō sequit̄ virtute argumēti: nō. n. est ɔ̄ñs q̄ si act⁹ pmus ē forma absoluta: ⁊ act⁹ scd̄s distiguit̄ ab illo: q̄ act⁹ scd̄s nō sit forma absoluta. Sicͭ nō sequit̄ q̄ si albedo ē q̄litas: ⁊ nigredo distiguit̄ ab albedie. ⁊ ēt opponit̄ illi: q̄ nigredo nō sit q̄litas. ¶ Ad 2ᵐ negāda est ɔ̄ña. ⁊ sic̄ qd̄ assumit̄ ad ei⁹ pbationē. Nā fm Com̄. 4. phy. q̄ȝtitas non est actiua: multe ēt forme non hn̄t opōnes: nisi velit qs dicere ēt illas formas hr̄e opōnes: q̄ p̄nt cāre in itellectu saltē pticulariter aliq̄ȝ opōnē: vtpote notitiā sui. ⁊ tūc ɔcedā q̄ itellect⁹ p̄t hr̄e opōnē: ⁊ illa aliā in ifinitū. Sicͭ de actib⁹ reflexis est dcm̄. Sȝ nō ad hūc sensuȝ dici ɔsueuerūt forme opatiue seu hr̄e pprias opōnes. ¶ Ad 3ᵐ dico q̄ si ɔpatio debeat eē v̄a. opȝ q̄ p lucere itelligat̄ ipsa lux. ⁊ p intelligere itellectio: vt dicat̄ q̄ sic se hȝ lux ad lucēs. sic itellectio ad itelligēs. ⁊ ɔcedo tūc silitudinē. Sed isto mō pbat potius ppositū: sic pȝ. Tm̄ qd̄ addit q̄ lucere ē act⁹ imanēs lucis nec pprie nec v̄e dcm̄ ē. nō. n. lucē est act⁹. i. opatio imanēs plus q̄ȝ albere vel calere q̄ nusq̄ȝ ab aliq̄ auctore alicuius ɔditiōis vocata sūt opōnes nec imanētes nec trāseūtes: sȝ sic arguētes fefellit silitudo illoꝝ ifinitiuoꝝ. ¶ Ad 4ᵐ ɔcedo q̄ itellectionē possȝ deus separe ab intellᵗu: ulla tm̄ sepata nō esset itellectio: vt alias dcm̄ est. ¶ Ad 5ᵐ dōm q̄ multipliciter deficit. Pˣio qdē: q₂ ita ɔ̄ arguētē pbari pōt: qm̄ nō plus in vno respectiuo p̄nt aduinari ɔ̄ria: q̄ȝ in vno absoluto: ⁊ ita pbaret q̄ itellectio ⁊ sensatio nō essent fo₂e absolute neq₃ respectiue. 2º q₂ forma arguēdi nulla est: q₂ nō ē debita sumptio minoris sub maiore. ⁊ si debite sumeret̄. v̄bi. g̃. in actu sentiēdi aduinari p̄nt ɔ̄ria vtrīq₃ falsa eēt pp̄e accepta. 3º q₂ ēt falsuȝ est q̄ eodē actu sentiēdi vī album ⁊ nigrū. Q̄uis. n. sic̄ aliq̄n videant̄ albū ⁊ nigrū: non tm̄ vnico actu. ¶ Ad auctēm pmā dōm q̄ intelligit de trāsmutatiōe stricte sumpta q̄ ē a ɔ̄rio. cū tali. n. trāsmutatiōe nō est receptio itellectionis: sȝ vtriq₃ hn̄ est cū trāsmutatiōe que ē salus ⁊ pfectio: seu fm l̄ram Cōmēti euasio. i. exitus ei⁹ qd̄ est in potētia ab eo qd̄ est actu: ⁊ est sic̄ ⁊ non ɔ̄riū: vt supplet Cōmē. sȝ extrahēs ip̄m a potētia ad actum: vt habet̄ 2º de aīa a Pho ⁊ Cōmētatore ibidem Cōmētis. 57. ⁊. 58. Prima igit̄ trāsmutationē tm̄ negat Com̄. in receptiōe intellectiōis. vbi allegat̄ ex. 3. de aīa. sicut pȝ ex Cōmētis allegatis de 2º. ⁊ itēꝝ ex eo q̄ illa v̄ba allᵗata dicit precise ad saluandū q̄ intellᵗs est imātis nō obstante q̄ intelligere sit passio. Passio. n. que est cum trāsmutatione pmo mō est in rebus mālibus tm̄: sed scd̄a est in itellectu: ⁊ hoc clarū est legēti ibidem Phm ⁊ Com̄. ¶ Ad ɔfirmationem dōm q̄ pp illud qd̄ arguit̄: ⁊ forte ppter aliud dicit Com̄. ibidem q̄ exēplum illud nō est veru: est tm̄ via ad intelligenduȝ. ⁊ iste modus doctrine est necessarius in talib⁹ reb⁹: lȝ sit rhetoricus. Dictum igit̄ ad illud qd̄ sumit̄ nō est exēplum: sed fm expositionē Com̄. est sic ad ppositum: qm̄ quēadmodum tabula (ait Cōmētator) nullā picturā hȝ in actu neq₃ in potētia ppinqua actui: ita in itellectu mālī non est aliq̄ formaꝝ itellectiuaꝝ quas recipit neq₃ actu neq₃ potentia propinqua actui ⁊c̄. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ illud nō facit pro via illa: q₂ non est intentio eius q̄ intelligentia per ppriā essentiam tanq̄ȝ per itellectionē intelligat aliā intelligentiā: sed per essentiam intelligētie intellecte. vt in pᵒ dist. supra ostēsum est. ¶ Ad 3ᵐ negāda est ɔ̄ña. Ad pbationem dōm q̄ illa non est causa nec fm veritatem: nec fm intentionē phl vel Cōmentatoris: sȝ fm Phm causa est: qm̄ sensitiuū quidem non sine corpore est. hoc aūt. s. intellectus separatus est. vt ibidē dicit Cōmē. Et fm veritatem. ⁊ sic forte intellexerit Phs. causa est: q₂ organū sentiendi quo mediante fit sensatio per forte sensibile alterat̄ alteratione debilitante ⁊ corruptiua: ex quo indisponitur ⁊ fit minus aptum ad sequētēȝ sensationē. Nō sic aūt est de itellectu: cuius opatio nullo organo mediāte elicit̄. ¶ Ad rōnes ɔ̄ 2ᵐ partē ɔ̄nis. Rñdeo ad pmā: q₂ determinate assumit de potētia dei ordinata. nego añs. nā q̄ȝuis de potentia absoluta dei nō tot numero finitas creaturas in v̄bo possit beatus videre qn possit plures: nī tot videt vel aliq̄n videbit q̄ nūq̄ȝ plures sed ex hoc potest reduci difficultas argumēti sic. Si btūs potest in v̄bo plures videre q̄ȝ videt: aut p eundem actum quo nūc videt aut p alium. Si p eundē cum adhuc illis visis possit plures: ⁊ iterum illis plures poterit p eundē videre oēs actu exñtes ⁊ possibiles: ⁊ per ɔ̄ñs infinitas: ⁊ tūc sequit̄ q̄ illa visio sit infinita cognitio ⁊ īfinite perfectiōis. Si per alium ⁊ alium actū: aut scd̄o adueniēte cedit pm⁹: ⁊ tūc beatitudo erit corruptibilis: aut cum scd̄o manet primus: ⁊ tūc cum vterq₃ sit visio verbi: ⁊ per ɔsequēs beatifica: cresceret eius beatitudo: vel saltē ipse esset magis beatificus q̄ȝ prius: ⁊ per ɔ̄ñs nō vniformiter btūs: qd̄ non v̄r dandum. ¶ Item sicut haberet plures visiones sic haberet ɔ̄ñter plures dilectiōes: qd̄ etiam non videtur ɔcedendum. ¶ Ad istam deductionē rñdeo q̄ per alium actum: ⁊ cum addit̄ q̄ vel cedente pᵒ vel manēte: dī q̄ vtrūq₃ dictum pōt dari. Et si det̄ pmū ɔcedēdum est q̄ beatitudo seu visio beatifica est corruptibilis. Si tamē corrumpit̄ nō est beatitudo sic accepto vocabulo vt accipit pmū argumentum. videlicet vt cōnotat ppetuitatem: siue q̄ eo actu quis ppetuo deum videbit. Cum hoc tm̄ potest stare q̄ vidēs sit beatus: q₂ si simul prima cedit ⁊ alia ponit̄: ita q̄ nunq̄ȝ sit quin videat ip̄m v̄bum semp ipse erit btūs: q̄ȝuis nulla eius visio erit vl̄ sit beatitudo ad illum sensum. Et fm hoc quecūq₃ auctoritates dicūt q̄ beatitudo sit perpetua deberet exponi de beato. 2º pōt dici q̄ primus actus manet cum scd̄o per hunc modū: q̄. s. in beato est quedam visio perpetua qua ipse videt v̄bum ⁊ totam beatam trinitatē precise vel in verbo ēt aliquas creaturas: sicut deo placet in se illi ostēdere. Cum v̄o deus de nouo aliquas beato ēt in v̄bo creaturas ostēdit: cāt̄ur in illo alia visio alteri⁹ spēi a pma qua etiam vī verbum ⁊ alie creature in v̄bo: per h̄ tm̄ non crescit itensiue beatitudo illi⁹. nec ipse est magis btūs nec pfectius itēsiue deuȝ videt: q₂ ille cum sint alterius rōnis non ɔponūt aliq̄ȝ vnā visionē: ⁊ q̄ȝuis plura alia in eo videat nō ppter illa beatior: sed pp deuȝ solū. i. ex eo precise

Ad 1ᵐ
Cō. 84.

Ad 3ᵐ

Ad 4ᵐ

Ad 5ᵐ
D

Ad pᵐ auctori.
Cō. 14.

E

ad ɔfir.
T. c. 14

Ad 2ᵐ
F

Ad 3ᵐ

a. a. t. c. 7.
Com. 7

Adrōes ɔ̄ 2ᵐ ptē

G

H

I ꝙ deū videt est beatus: iuxta vulgatā auctē Aug. 5. ɔfes. Hec aūt 2ª visio tādiu manet q̄diu plȝ deo: vt beatus videat illam rē: ꝛ postea cedit. ꝛ si iterū alia sibi ondat alia visio cātur: ꝛ sic tales sibi succedūt. pma tñ manēte semp. Et q̄uis vterq; hoꝝ modoꝝ sit possibilis de potentia dei vt

Adā in plo. q. 2 vtrūq; ponit qdam solēnis doctor neutrū alteri pȝeligens: mihi tñ plus plȝ modus scđs. ppterea qꝛ magis saluat pmanētiā visionis beatifice: imo stricte sumēdo: solus ponit aliq̄ȝ beatificā. De facto aūt quō ɔtingat. verū altero hoꝝ

Mod⁹ pprius. vel alio beatis: alia in v̄bo reuelari deus nouit. ¶ Occurrit aūt mihi vnus tertius modus quē nō dubito esse possibilem: ꝛ magis puto eē de facto. vȝ ꝙ qlibet beatus a pncipio sue beatitudinis hȝ visionē v̄bi ꝛ oium alioꝝ in v̄bo q̄ deo plȝ illi oñdere: nec postea vlla fit ei reuelatio noua: sed semp simul ꝛ vno actu videt q̄cūq; in v̄bo visurus est.

Cap. 16. K Huic magis vr̄ ɔsonare intentio Augustini g. 15. de trini. ait. Tūc. s. videbim⁹ deū sicuti est. fortassis nō erūt volubiles cogitationes nostre ab alijs in alia eūtes atq; redeuntes: sȝ oēm sciam nostrā. i. oia que sciemus vno simul ɔspectu videbimus. Et q̄uis hic loquat̄ cū nota dubitationis nō asserēdo: innuit tñ per hoc eum id magis opinari. Sed

Cap. 13 12. ɔfes. hoc idē de angelis absq; nota dubitationis affirmat dicēs: ꝙ ipsi sunt illud celū celi itellectuale vbi est itellectus nosse sil. nō ex parte. nō in enigmate. nō per speculū sed ex toto in manifestatione facie ad faciē: nō mō hoc: mō illud: sed qđ dcm̄ est nosse sil' sine vlla vicissitudine tēpoꝝ ꝛ h̄ idē putādum est de beatis hoibus qui erunt equales angelis dei. iuxta v̄buȝ saluatoris. ¶ Si tñ velimus oino ponere ꝙ de nouo eis aliqua reuelent̄: posset dici ꝙ p aliā notitiā que nō erit intuitiua v̄bi icreati: sicut est hū sibi possibile: vt tenui qñ icepi lecturam sniaꝝ. ꝛ per hos modos vitat̄ ex toto variatio beatifice visionis quā certe sancti vi-

L tare nituntur. vt innuunt in v̄bis eoꝝ. Nec per istū modū negatur quin per aliā notitiam de nouo aliqua intelligāt: sȝ nō ꝙ per notitiam in v̄bo. Neutrū tñ hoꝝ assertiue: sȝ tantūmodo dubitatiue ꝛ gratia inqsitionis sit dcm̄.

Ad 2m ¶ Ad secundā rōnē nego ɔñiaȝ: ꝛ pbationē ipsius: ꝛ vlterius ɔcedo ꝙ non tot itensissimas numero finitas pōt simul recipere qn plures possit. nec hoc repugnat creature. Sicut n̄ obstāte ꝙ aliqua pars medij sit repleta specie albedinis: pōt etiam intēsissima eo mō quo intēsissime dari dȝ. s. qua s̄m nām nō pōt esse intēsior in medio: pōt adhuc repleri intensissima specie nigredinis. ꝛ iteꝝ specie rubedinis ꝛ non tot taliū qn pluribus: si tot essent cātiua spērum. Unde talis receptiuitas ifinita: vt sic loquar: nō repugnat creature: nec aliq̄ȝ ifinitatem perfectionis intrinsece arguit in ea: qnimo nō maioris pfectionis ē posse recipe infinita q̄ȝ duo qꝛ qua rōne pōt duo pōt infinita. Ita ēt instat̄ de habitib⁹ in aia: quoꝝ nō tot qn plures possunt in illa esse simul: nō

M eni vnus indisponit ad receptionē alterius: sed potius ɔfert. Et si dicat̄ ꝙ secus est de actib⁹ seu actualibus intellectionibus: ꝛ de habitibus. nam plures habitus vtiq; simul possemus nāliter hēre eque intēsos. experimur aūt ꝙ non multos actus sil' eque intēsos possum⁹: qnimo dum intērē vnam cogitamus: mēs diuertit̄ ab alia cogitatione i toto vel in parte: ita vt non eque perfecte cogitet de re illa.

Rñsio Cap. 10 ¶ Rñō ꝙ h̄ vtiq; veꝝ est pro statu isto. ꝛ h̄ est nobis pena peccati: nc ēt s̄m Aug. p̄ de lib. ar. pena peccati est ꝙ mēs aliqñ perspicuas rōcinationes formidet: ꝛ de inuentiōe veritatis desperet: aliqñ etiā conet̄ in lucē intelligēdi: ꝛ rursus ɔcidat fatigata. Et multas alias penas mentis ponit. Sed oia cessabūt tunc: ꝛ liber poterit cogitare q̄cūq; de⁹ voluerit sibi ostēdere. Et nota ꝙ per silem rōnē pbari posset ɔ̄ sic arguētes: ꝙ nō est in beatis aliq̄ notitia creata de reb⁹ in pprio genere: qꝛ tunc stante illa in summe beato non posset aliam alterius spēm recipe eque pfectam: sicut ali⁹ minus hñs par sibi in nālibus: ꝛ tñ puto ꝙ ipsi non negarēt talem notitiam cātam in beatis angelis.

N Ad 3m ¶ Ad auctē Aug. dōm ꝙ Aug. intelligit ꝙ loquit̄ per subam suā non tanq̄ȝ per locutionē vel cognitionē qua illi formal'r audiāt vel cognoscāt: sed tñ per olm̄ ɔ̄repńtatiuū imediatuȝ notitie illoꝝ: ita ꝙ nullū aliud medium interuenit in quo cognito cognoscāt que sibi deus reuelat: secus aūt accipit cū loquit̄ his qui huic locutioni nō sunt idonei: qm̄ illis p medias aliq̄s creaturas loqtur: quas imediate iueniunt: ꝛ in illis: vel per illas alia que ipse repńtant. Et hic sensus pȝ ex eo qđ statim addit. Illis aūt inquit q eam capere nō pñt cum loquit̄ deus nō nisi per creaturā loquit̄: aut tñmodo spūalem siue in somnis siue in extasi in silitudine rerū corporaliū: aut ēt p ipsatu corporalē dum sensib⁹ corporis vel alia spēs corporis apparet vel insonāt voces. Ecce ꝙ sil̄ modo subam suā cōparat illi locutioni sicut isti silitu-

O dines corpales ꝛ voces. He aūt nō sunt actuales cognitiones qbus illi qb⁹ loquit̄ formal'r cognoscunt: sed obiecta cognita: sicut nos per voces significatiuas quas audim⁹ res significatas apphendimus. Et sicut pulchre dicit vn⁹ doctor sic arguētes deberent aduertere ꝙ Aug. etsi dicat ꝙ deus loquit̄ p subam suam: nō tñ dicit ꝙ illi audiūt per subam dei. Potest ḡ deus loqui per subam suā modo p̄expositō: ꝛ illi audire per actū creatū in se receptū quo audiunt intellectual'r subam dei: sicut ꝛ alijs loquit̄ per voces corporales ꝛ illi audiunt p actum in se receptū quo voces illas apphendūt.

Ad 4m ¶ Ad vltimū dōm ꝙ illud vtiq; est de intētione Phi ꝛ Cōmentatoris: sȝ ꝙ sic sit q̄ȝtum ad hoc ꝛ de itelligētijs abstractis hoc nō intēdunt: sed exp̄sse oppm̄: vt pȝ ex ibidē adductis: nihilominus tñ ꝛ suū dcm̄ etiā de itelligētijs est sim: nec ipsi probant.

2⁹ artic. **Quantū** ad 2m artim ꝛ pncipale quesitum dico duas ɔ̄nes. Pria est. ꝙ angelus aliq̄ȝ reȝ itelligit itellectiōe a se ꝛ a re itellecta eēntial'r distincta.

pm P Probat̄ pꝛ qꝛ angelus cognoscit creaturā in v̄bo per notitiam in illo creatam: sicut pȝ ex auctē Augu. 2° sup Geñ. allegata in 3ª rōne. p 3ª ɔ̄ne p̄cedentis articuli. pȝ ēt ex alia quā eodē ca. scribit. ait. n. Quēadmodū rō qua creatura cōditur prior est in v̄bo dei q̄ȝ creatura ipsa que ɔdit̄. sic ꝛ eiusdeȝ rōnis cognitio prius fit in creatura spūali que pctō tenebrata nō est ꝛ c. ratio aūt illa nihil aliud est q̄ȝ ipm v̄bum. Si auteȝ eius cognitio fit in creatura illa spūali. igit̄ est essential'r distincta tam a v̄bo q̄ȝ a creatura in qua fit. igit̄ ipm verbū intelligit angelus per intellectionē a verbo ꝛ a se essentialiter distinctā. pȝ ɔñia. qm̄ per illam notitiā imediate itelligūt verbū ipm.

2m ¶ P. ꝙ qualȝ rem extra se quā itelligūt intelligant itellectiōe distincta ab illa re: sufficienter pbari pōt per scđam rōnem tertie ɔ̄nis p̄cedentis articuli. ꝛ per Aug. ex. 4. sup Geñ. in pluribus locis.

Q Q₂ v̄o talium rerū notitia ēt ab ipso angelo sit disticta: ꝛ ab eodē ibidem potest haberi. Et pbat̄ insup per articulū parisieñ. 84. qui est talis. Q₂ substātia itelligentie nō differt a scia eius. ibi. n. nō est diuersitas itellecti ab itelligēte. nec diuersitas itellectoꝝ. error.

3m ¶ P. Si nulla itellectio itelligētie esset distincta ab ea. q̄libet itelligētia eēt eq̄ simplex vt deus. ɔñs est falsum: ꝛ ɔ̄ theologiam ꝛ Phiam: ēt sicut pȝ. 12. metaph. ꝛ 3° de aia. ɔña pȝ. qꝛ hac eō pōne que est itellectus cū sua itellectiōe sublata: ꝙ. s. nulla intellectio sit forma inherens itellectui nō apparet verisil'e ꝙ aliq̄ alia cōpositio remaneat in itelligētia p eo ꝙ q̄lȝ alia minus sibi videatur inesse.

Cō. 50. Com. 5.

2ª ɔ̄ ¶ 2ª ɔ̄ est. ꝙ q̄ȝtācūq; rem itelligit angelus intelligit intellectione a se ꝛ a re illa eēntial'r distincta. hoc pbat̄. qꝛ omnis res quā itelligit vel est extra ipm vel in ipso vel ipse. sȝ omnem extra ipm ipse intelligit itellectione a se distinctā ꝛ ab illa vt pbatum est. Itē itellectio qua se itelligit est ab eo essentialiter disticta: qꝛ si intellectio qua se intelligit eēt eadē eit eadem rōne dilectio qua se diligit esset eadem sibi ꝛ si sic tunc nō posset se plus ꝛ minus diligere. hoc aūt falsuȝ ē.

sum est potuit eni diabolus se minus seu remissius dilige re:alias se tantū diligēdo quātū dilexit nō plus ꝙ̄ debuis set seu imoderate se dilexisset: ac per hoc nō puerso ⁊ imo derato sui amore peccasset:cui⁹ oppositū sentētialr ponit Aug.2.super Gen.capitulis.21.⁊.22.⁊.14.de ciui.dei. Itē rem existētem in se intelligit intellectione a se ⁊ a re illa es sentialr distincta.⁊ hoc pz.q: eadē rō est q̄ztum ad hoc de ipso ⁊ de nobis. ℂ Ad rōnes pncipales rn̄deo. Ad pmaz nego an̄s.⁊ silr an̄s pme pbationis eius:⁊ ēt ꝓpositionē assumptā p illi⁹ pbationē:nec pbatio vlterioꝝ est ad pro positū:q: actus quo intellect⁹ intelligit se nō est medi⁹ in ter se intelligentē ⁊ se intellm:alias distingueret a seipso. Et preterea si actus sic mediaret. igit distingueret ab his inter que mediaret:⁊ per ꝯn̄s ꝓpositū concludit ⁊ opposi tum illius qđ intendit arg^m. ℂ Ad scđam etiaz pbationē negandū est an̄s.ad pbationē dōm ꝙ ꝓpter talem p̄sen tiam nō tollit quin itellectione distincta intelligat:sed so lum ꝙ per aliquā spēm aut aliud representatiuū duz ipsa sit actualr in intellectu nō representant. ℂ Ad 3^m pbatio nem dōm ꝙ an̄s est falsum:⁊ silr pbatio eius:vt dictū est. Quāuis ēt si vera esset nō pbaret illud qđ directe intēdit: eo ꝙ illud verbū Phi dictū sit de intelligētijs abstractis: nō de intellectu humano:vt supra tactū est ⁊c̄.

ℂ Ad scđam rationem principalē.ēt nego an̄s. Ad pba tionē.dico ꝙ forma abstracta dupl'r accipitur vno modo cōiter pro actu.alio modo sp̄aliter p actu informante. ⁊ sc̄z hoc for̄a imālis ⁊ abstracta du' sumēdo vno mō pro actu abstracto a mā ⁊ actu nō ꝯiūcto māe ⁊ p se subsisten te:sc̄z quē modū itelli^e siue ipse ⁊ a̅ie separate frequenē ap pellant for̄e abstracte.⁊ Aug.ēt deuz. formam dicit.15. de tri.cap̄.16. Alio modo sumitur pro actu informādi.

ℂ Ad 2^m rōnē nego similr an̄s. Ad pbationē ꝯcedo ꝙ illa eēt forma imālis ⁊ abstracta. Et cū infert ꝙ eēt itell's:ne go ꝯn̄am. Ad pbationē dōm ꝙ verbū Cōmē. intelligen dum est de formis imālibus substātialib⁹:q̄les sūt anime rōnales ⁊ ipse a̅ie separate:nō aūt earū accn̄tia:⁊ ipse q dem dicunt forme nō q̄dē ab actu informādi:sz ab actua litate essendi:seu nō q: informant:sed q: sunt act⁹ quidaz. Unde ⁊ forma frequēter p actu accipit:sm quā acceptio nem in plurib⁹ locis Cōmētator ipsas intelligentias for mas appellat.⁊ ēt ip̄m deū:⁊ Aug.silr.15.de tri.⁊.2.de li. ar.⁊ plurib⁹ alijs:dicūtur etiā hō substātie forme:q: sunt principia operationum. naz a forma egreditur operatio. Unde dicit ꝙ operatio fecit scire formā.

ℂ Distinctionis.vij. Questio.iij.

SEcundo circa istam mām de cogni tione angeloꝝ. Quero vtrū angeli cognoscāt res per spēs distinctas ab actualib⁹ notitijs quib⁹ res ipsas cognoscūt. Et arguit ꝙ nō.hō nō cognoscit per spēs di stinctas a suis notitijs.igit nec angelus.ꝯn̄a pz.q: nō plu rib⁹ indiget angelus ad cognoscēdū cū ipse sit pfectior in nā intellectuali q̄z hō.an̄s pbat.q: hō nō sentit per spēm distinctā a sensatione.igit nec itelligit p spēm distinctā ab intellectione.igit hō nō cognoscit per spēm distinctā a co gnitione.pma ꝯn̄a pz.q: potentior est intell's q̄z sensus. 2^a pbat.q: ois notitia hois est sensatio vel intellectio. an̄s pmū pz q̄m in visione sensitiua exteriori nullā spēm expe rimur:nec per rōnē aliquā possumus ꝯuincere spēz hō ab actu distinctā.nā positis p̄cise colore ⁊ luce ac visu:bn̄ di sposito in se.⁊ ad colorē:ponit visio.nec aliđ aliqđ regrit.

Ad oppositū arguit auctē Dio.4.đ di.no.d.ꝙ angeli illuminant p formas scia les rerū ⁊ rōnes. ℂ Itē 10^a ꝓpōne de causis scribit.ois i telligētia est plena formis.forme aūt ⁊ spēs idez signāt.

Rn̄deo hic erunt articuli tres.nā pmo inquiret vtrū homo cognoscat per spēs. 2° vtruz p species distinctas essentialr a notitijs:que duo implicant in argu mento q̄onis. 3° qđ principaliter queritur.

Quāuis aūt mā pmi articuli sit aliqualr pertracta ta in p li.di.3.q.1. Ad pleniorē tn̄ discussio nez eius:⁊ ꝓpter collationē de ipsa habita in pncipijs li broꝝ sententiaꝝ inter quosdam bachalarios concurrētes mecuz in lectura ⁊ me:volo iterū aliqualr eam hic tracta re.nō replicādo tamē que in pmo dicta sunt:nisi quaten⁹ oportuerit:ꝓpter aliqua obiecta vel dicta ꝯ illa. Ne tn̄ eq uocatio hui⁹ vocabuli spēs inq̄sitionez eiusmodi vllo mō perturbet.pmitto distinctionē quādā de noie ipso. Q̄uis hoc nomē spēs sit ad multa valde equiuocuz.dimissis tn̄ multis significationib⁹ eius:⁊ sumēdo ip̄m tātūmō vt ca dit in vsu disputantiū ⁊ tractantiū de notitia ⁊ modo quo aia cognoscit.dico ꝙ quadrupliciter pōt accipi. Prio cōit sime p omni forma ad notitiā habendam ꝯcurrēte:⁊ sm hūc modū est ipsa forma corporis qđ cognoscit di spēs. ℂ 2° cōius pro oi forma que est aliquo mō rō cognoscēdi aliam rem:⁊ sm hunc modū ars ⁊ alij habitus cognitiui pn̄t dici spēs. ℂ 3° mō cōiter pro forma q̄libet que est sili tudo ⁊ imago rei cognite per quā res illa cognoscit.⁊ sc̄z hunc modū etiā ipsa actualis notitia dicit spēs. ℂ 4° mō sumit sp̄aliter ⁊ ꝓprie.s. pro forma que est similitudo seu imago rei cognite per quā recognoscit manēs natr in aia. ēt postq̄z aia desijt actualr cognoscere est apta nata duce re aiam in notitiā rei cuius ipsa est imago ⁊ silitudo. Prio ⁊ duob⁹ vltimis modis vtitur noie spēi Augu.2.de trini. Et mō 2° vtit Phs.7.meta.in illo.c. Eoꝝ aūt que fiunt.cū ait.medicinalis aūt ⁊ edificatoria est spēs sanitatis ⁊ do mus. In ꝓposito aūt hoc nomē spēs sumit tn̄ 4° mō.

ℂ His pmissis circa hūc articulū pono q̄tuor ꝯnes. p' ē.ꝙ in aia nr̄a sūt tales spēs rerū sensibiliū. 2^a ꝙ in aia sunt ēt spēs rerū aliquaꝝ insensibiliū ⁊ mere itelligibiliū. 3^a est. ꝙ aliquas res q̄n̄qz aia siue hō cognoscit p spēs. 4^a ꝙ ali q̄s res q̄n̄qz cognoscit hō ⁊ nō p spēs. ℂ Primā ꝯnē pbo p supponēdo vnū qđ q'lz expiri pōt in seipso.vz ꝙ q̄n̄cūqz aliqs cogitat de aliq̄ re sensibili nō tunc p̄n̄terquā tn̄ alias vidit.vbi gr̄a.de leone:ita sue cogitationi imediate obijci tur aliqđ qđ est leo vel sil'e leoni:sicē cuz quis intuet oculis colorē i pariete imediate sue visioni obijcit color ille. Sic ego p certo sp expior. Sic se expiri insinuabat Aug.cū.2. de tri.dicebat. Ita sit vt ois q corporalia cogitat siue ipse aliqđ confingat siue audiat aut legat vel p̄terita narrātez vel futura pnūtiantē ad memoriā suā recurrat:⁊ ibi repe riat modū atqz mensurā oium formaꝝ:quas cogitans i tuet.ꝯstat eni ꝙ hoc nō poterat sibi esse notū nisi p expiē tiam:q̄ expiebat ꝙ q̄n̄cūqz aliqđ sensibile nō p̄ns cogita bat aliqđ imediate obijciebat:vt dictū est:sue cogitatōi: ⁊ ita arguebat ꝙ alij expirent. Et q: per rōnez ꝯuincebat illud tale nō eē rē aliq̄z extra aiam existētē:⁊ tn̄ esse verā ali quā entitatē;cōcludebat ꝙ erat forma aliq̄ in memoria ta lis q̄lē dixi noie spēi significari. Hoc idē se experiri mon strabat Phs in de memoria ⁊ re. vbi ait.ꝙ cū aliqs itelli git aliqđ q̄ztum:ēt nō inquātuz q̄ztum ante oculus ei⁹ po nitur aliqđ q̄ztuz.⁊ constat ꝙ nō loquebat de oculis exte rioribus.al's nō possemus de nocte talia intelligere. Item ēt ipse non pbaret ex hoc intentū.s.ꝙ intelligere taliū nō est sine phantasmate. Quid aūt est poni an̄ oculos nisi vi deri seu obijci visioni. Cum igit isti sic expirent in seipsis ⁊ ego silr semp expiar. miror multū ꝙ hāc suppōnē q̄dā socius negauit dicēs talē experientiā nō eē sibi cōez. Nec pro certo sibi credo salua gr̄a sua: supposito ꝙ ipse sit hō vniuoce mecū. Supposita igit hac experiētia pbo ꝓposi tum sic. Illud qđ sic obijcit cogitanti sensibile non p̄sens nō est aliq̄ res extra animā existens. igit est aliq̄ spēs seu imago vel phantasma ei⁹ exn̄s in aia.nō enī curo de noie. naz quolz p̄dictoꝝ in sua signatione frequēter vtunt au

J croꝛes. ꝯña est satis clara. Añs ꝓbo. q2 si illud tale eēt ali qua vna res extra aiam: sic cogitās posset euidēter cogno scere rem illam existere ꝛ cognoscere vbi est ꝛ qd agit ꝛ si miles veritates ꝯtingentes de ipsa: qḋ est ꝯ cōem expien/ tiā. Cōsequētia hec ꝓbaṫ auctē ꝛ rōne. Auctē qdē Aug. qm̄ eādē ꝯñam: ꝛ ad idē ꝓpositū ꝓbat in de quātitate aie vñ discipulo loquēte de vrbe Mediolanēsi nō sibi p̄sente quaꝫ alias viderat: ꝛ tūc recordabaṫ ꝛ dicente. Quid ibi agaṫ ignoꝛo. Qḋ vtiqꝫ nō ignoꝛarē si animꝰ meus vsqꝫ ad ea loca poꝛrigereṫ p̄sentia sentiretqꝫ. Rñdet Aug. veꝝ vi deris mihi dicere. Nō pōt aūt itelligi hoc dcm̄ de p̄ntia lo cali. qm̄ esto ꝙ ipse clausis oculis fuisset itra vrbeꝫ illā. ꝛ de ipsa tūc cogitasset silr ignoꝛasset qd ibi agebaṫ. Loque baṫ ḡ de p̄ntia imediationis obiectiue: ac si diceret. Si co gitatio mea imediate termināreṫ ad illa loca: vel si ea ad que imediate terminaṫ essent illa que vidi: nō ignoꝛarem qd ibi nūc agaṫ. Similē ꝯñam ipse ēt facit in de vera reli.

cap. 8.

cap. 60.

K Si vna est roma ꝛc. vt in ꝓ allegatum est. ꝛ iteruꝫ subdit. Si vnus est ille amicus meꝰ falsus est iste quē cogitās fin goꝛ: ꝛ ꝓbat. Naꝫ ille vbi sit nescio. iste ibi fingiṫ vbi volo. ¶ Rōne ēt ꝓbo. q2 nulla rō est ꝓpter quā vidēs rē aliq̄ꝫ i mediate p sensum exterioꝛē nouit illā eē ꝛ alias veritates ꝯtingētes de ipsa: nisi q2 illā in seipsa imediate cognoscit: ita igiṫ eēt in ꝓposito si cogitatio ipsa interioꝛ ad rē extra imediate termināreṫ. ¶ Sed ad hanc dicebaṫ a duobus ꝯsocijs Bachaḷ. ꝙ alia rō erat. s. q2 visio sensus exterioꝛis est notitia intuitiua: cuius ṽtute tales veritates ꝯtingētes cognosci p̄nt. Cogitatio vō rei absentis est notitia abstra/ ctiua p quā nō p̄nt tales veritates cognosci. Hoc nō valꝫ: q2 q̄ro quā notitiā ꝛ q̄ rōne dicis intuitiuā alicuiꝰ rei. Aut eni eaꝫ que imediate terminaṫ obiectiue ad illā: ꝛ iō dicis eā intuitiuam: q2 sic imediate terminaṫ: ꝛ tunc sequiṫ ꝙ si cogitatio interioꝛ imediate terminaṫ ad rem extra ipsa est notitia intuitiua eius. ꝛ vlterius sequiṫ illatū. Uel eam di/ cis intuitiuā vt aliqui moderni dicunt: qua pōt sciri rē esse si est: vel nō esse si nō est: ꝛ alie veritates ꝯtingētes de illa: ꝛ tūc dicere ꝙ hoc nō pōt sciri per hꝫ notitiā: q2 nō est in/ tuitiua: ꝛ per illā pōt: q2 est intuitiua: nō est aliud q̄ꝫ dicere per istā nō pōt: q2 nō pōt per istā ꝛ per illā pōt. q2 pōt per illā. ꝛ est soluere q̄ōnē per seipsam. Et silr poterit alrꝰ dicē ꝙ p cogitationē pōt illud cognosci: ꝛ nō per visionē exte/ rioꝛem: eo ꝙ illam dicet intuitiuā ꝛ visionē exterioꝛē ab/ stractiuaꝫ. ¶ P. Quero q̄re per illā quā dicis intuitiuaꝫ p̄nt tales veritates cognosci: nec videṫ ꝙ ratio aliqua red di possit preter hanc: q2. s. imediate terminaṫ obiectiue ad rē ipsam. Igiṫ silr dcm̄ erit de cognitione: si imediate ad rē extra termineṫ: siue eā postmodū velis vocare intuitiuam siue abstractiuā: q2 de vocabulis nō dꝫ esse cura. Relinqṫ ḡ ꝙ illud ad qḋ cogitatio talis imediate obiectiue termia tur: nō est res aliqua extra. ¶ 2ᵒ ꝓbo idem añs: ꝛ suppo/ no duo. vnum est ꝙ q̄ncūqꝫ aliquis sic cogitat de sensibili nō p̄sente idipsuꝫ obijciṫ imediate sue cogitationi: si aliqḋ tale sensibile sit actu extra aiam: qḋ obijcereṫ si nulluꝫ ta/ le eēt penitus: ꝛ hoc est clarū. ei eni qui vidit rosaꝫ: si cogi tet de rosa: posito ꝙ nulla sibi sit p̄sens: sint tñ multe i mū do: nō aliud obijciṫ q̄ꝫ si nulla tūc eēt. Alias posset vi co/ gitationis p̄cise cognoscere vtrū aliq̄ eēt in mūdo vel nō. Itē cogitando in estate qñ multe sunt: ꝛ cogitādo in hye/ me quādo nulla est: experireṫ / vel expiri posset diuersitatē obiectoꝝ imediate terminātiuꝫ suas cogitationes q̄ sunt ꝯ oēm experientiā. 2ᵒ suppono ꝙ quādocūqꝫ qs cogitat de sensibili nō p̄nte illo qḋ sibi imediate obijciṫ est aliq̄ en titas vel alique entitates actu existēs vel existētes in rerum nā siue in aia subiectiue siue extra aiam. hoc pꝫ: q2 ad non ens nulla simplex notitia nostra nālr habita imediate terminaṫ. Ex his ꝓbo ꝓpositum sic. illud qḋ obijciṫ cogi tanti de sensibili nō p̄nte dum nullū tale sensibile est actu

Frat frā ciscus d̄ triuisio p̄ dicatoꝛ. Jo. sco. Contra

L

Cōfirᵒ.

2ᵐ

M

2

ex aiam nō est aliq̄ res extra aiam. igiṫ illud qḋ obijciṫ co gitāti de sensibili nō p̄nte nō est aliq̄ res extra aiam. Añs ꝓbaṫ. q2 si illud tūc eēt aliq̄ res extra aiam nō eēt nisi ali/ qḋ taliuꝫ sensibiliū. nō eni pōt dici ꝙ illud qḋ obijciṫ cogi tāti de rosa sit aliq̄ res extra aiam ꝛ nō sit rosa: ꝛ sic aliqḋ tale eēt ꝛ nullū tale eēt: qḋ nō ꝯuenit. Cōsequētia ꝓbaṫ. q2 semp illud qḋ obijciṫ sic cogitāti est aliq̄ res vt dicit sup/ positio 2ᵃ. ꝛ intelligo semper de eo qḋ obijciṫ imediate: ꝛ p ꝯñs illud qḋ imediate obijciṫ sic cogitāti qñ nullū tale sensibile est extra aiaꝫ: vtiqꝫ est aliq̄ res exñs subiectiue in aia. igiṫ p suppōnē p̄mā illud qḋ obijciṫ imediate cogitan ti de sensibili silr qñ aliqḋ tale est extra aiam: est etiaꝫ aliq̄ res in aia. igiṫ nō est aliq̄ res extra aiam. ¶ Ad hāc rōnē respōdebaṫ negādo suppōnē scđam. In hac negōne ꝯue/ niebāt duo socij Bacha. Propter qḋ ꝓbo sic ꝛ tūc ꝓbaui nr̄am ꝓpōnē vlēm. Cuiuslꝫ notitie simplicis habite a no bis nālr imediatum obm̄ est aliqḋ actu exñs siue aliq̄ entitas vt p̄us assumpsi. hoc ꝓbaṫ p. q2 si deṫ oppositū: se quiṫ ꝙ de nullius rei ꝯtingentis actuali exña possumus nālr esse certi. ꝓbaṫ ꝯña. qm̄ talis certitudo ꝯuenit p̄mo ex notitia simplici qua imediate illaꝫ vel aliā rē imediate in seipsa conspicimꝰ. Unde si ab asserēte albedinē existere aut aliā rem aliq̄ꝫ queraṫ quō constat sibi ꝙ illa sit / dicet: q2 video illam: ita de alijs rebꝰ insensibilibꝰ q̄ itra nos sūt: sicut sunt opōnes aie interrogatus nō alr rñdebit: nisi q2 video seu mēte conspicio. Sed si qḋ imediate p aliq̄ꝫ noti/ tiā conspiciṫ nō existit. Uñ poterit quis nālr eē certus ꝙ illud qḋ p aliam siue eiusdem siue alteriꝰ rōnis imediate cōspiciṫ existat. Nō appet vñ. Nec valet dicere: q2 alia est intuitiua: qm̄ si per intuitiuam itelligaṫ notitia per quā sciri pōt rē obiectā existere: vt aliq describunt: pariter ꝓbaṫ ꝙ nulla sit intuitiua. ¶ 2ᵒ ꝯfirmo istud ex intētione expressa beati Aug. 2. ꝯfeß. vbi determinat ꝙ nec p̄terita possunt scienter narrari seu cognosci nālr: neqꝫ ēt futura p̄cogno/ sci vel p̄dici nisi ex cognitione aliquoꝝ p̄ntiū. Et ex h̄ fun/ damēto p̄cise tanq̄ꝫ sibi certo p̄rᵒ ꝙ illud qḋ nō est vide/ ri vel cerni imediate aio nō pōt. Uñ arguit ꝙ p̄terita ꝛ fu tura sūt ex eo ꝙ illa narrant ꝛ ista p̄dicunṫ. ac p hoc vidē tur: nō aūt videri pōt inqt ipse qḋ nō est. Et paulo post ca. sequēte subdit. d. Quāq̄ꝫ p̄terita cū ṽa narrantur ex me moꝛia ꝓferunṫ nō res ipse que p̄terierūt. sꝫ ṽba ꝯcepta ex imaginibus earum que in aio velut vestigia p sensus p̄re/ reundo fixerunt. ꝛ dat exēplū. Pueritia quippe mea q̄ iā nō est: in p̄terito tpe est qḋ iam nō est: imaginē vō eiꝰ cum eam recolo ꝛ narro in p̄nti tēpoꝛe intueoꝛ: q2 est adhuc in memoꝛia mea. Ecce ꝙ p cognitionem imaginis in memo ria actu exñtis recolunṫ ꝛ cognoscunṫ p̄terita. Deinde i/ mediate loquiṫ de futuris. Utrum aūt similis sit cā etiam p̄dicēdorum futuroꝝ vt rerū que nōduꝫ sunt iam existē/ tes presentanṫ imagines confiteoꝛ: deus meus nescio: ꝛ post pauca subdit. Quoquo mō itaqꝫ se habeat archana p̄sensio futuroꝝ: videri nisi qḋ est nō pōt. Qḋ aūt iam est: nō futuꝝ: sed p̄sens est. Et tūc ꝯñter interpositis etiā exē/ plis declarat ꝛ determinat ꝙ futura non p̄nt imediate co gnosci: sed tantūmō mediantibꝰ notitijs actu exñtiū ꝛ pre/ sentiū rerū signoꝝ. s. vel cāꝝ ipsoꝝ: ꝛ loquiṫ de cogni/ tione quā nālr habemus. nō aūt de illa sanctoꝝ ꝓphe/ tarū: vt ibi pꝫ manifeste. Sic igiṫ pꝫ ꝓpō illa. ꝛ p ꝯñs effi cacia facte rōnis. ¶ Cōtra istam tamē ꝓpōnē arguit vnus ex socijs duplr. Primo sic. obm̄ imediatū cogitationis il/ lius qui vidit rosam: rosa illa coꝛrupta: aut est rosa similis illi rose coꝛrupte que fuit a cogitante app̄hēsa. ꝛ h̄ nō: q2 de sola illa quā vidit cogitat. Aut est silitudo rose coꝛru/ pte: ꝛ h̄ nō: q2 nulla cogitatio qua cognosciṫ res sensibilis extra: siue illa sit: siue nō sit: terminatur ad aliqd existēs in aia tanq̄ꝫ ad obm̄ cognitū. vt pluribꝰ rōnibꝰ inferius sol/ uendis ipse ꝓbat. Aut illamet rosa que fuit app̄hensa: ꝛ

N

frā. p̄di. Jo. sco.

O

Confirᵒ. cap. 18. ꝛ. 19.

P

cap. 18.

cap. 19.

Q

obiectiōes Jo. sco.

A habet intētū. ¶ 2° sic. obm cōplacētie imediatū aliqñ est nō ens. ḡ obm imediatū cogitationis rei cōplacētis aliqñ est nō ens. ꝯña ꝓbaṫ. qꝛ quādo sunt due potentie eēntialr ordinate: qcqd est obm imediatū actus vnius ⁊ alterius. Sꝫ voluntas ⁊ intell's sunt hꝰ ad sanū intellm: qꝛ ipossibile est voluntatē velle vel nolle aliqd nisi intellectus ꝑcognoscat illud. Añs ꝓbaṫ. qꝛ aliqs opinans virtutē iusticie vel tēperantie in aliq̄ in quo nō est: cōplacet virtuti qui nō est.

Ad p͂ᵐ. ¶ Ad pᵐ rñdeo ꝙ obm illius cogitationis imediatuꝫ

Jo. sco. est siãudo rose corrupte. ⁊ illā ꝓpōnē assumptā ad ꝓbādū oppoᵐ nego. Ad ꝓbōnes aūt eiꝰ rñdebo infra in q̄ne 3° huiꝰ articuli.

Ad 2ᵐ. ¶ Ad 2ᵐ nego ꝯñam. ad ꝓbōnē qñcūqꝫ sūt due potētie ⁊c̄. nego illā. fm eniꝫ illa q̄ teneo ipsa multas singulares hꝫ falsas. ipse vō eam nō ꝓbat: sed absolute ponit. Ulterius dico ꝙ q̄uis ad bonū intellectū ꝯcedi posset ꝙ oē volitum vel nolitū est cognitū. nō tñ est vōꝫ ꝙ qcqd est imediatū obm actus volūtatis est imediatū obm actꝰ intellectꝰ in nobis sicut de nobis ipse loquiṫ. Et pꝫ in exēplo de beato qui eadē notitia qua videt verbū videt creaturaꝫ in vbo vt opinor ⁊ opinanṫ multi doctores.

B Posito igiṫ ꝙ beatus aliquis videat in vbo pctm alicuiꝰ viatoris. hac notitia ⁊ nulla alia stāte in ipso poterit ille odire peccatū viatoris p̄dicti. ⁊ tūc pctm illud odinū: q̄uis sit etiaꝫ cognitū: sic tñ est imediatū obm odij: nam odiṫ mediante alio odito qd̄ ipm nō est imediatū obm notitie illius beati. Sed vbū nūc: ⁊ verbū ipm sic est imediatum obm volitione ꝙ nō odit.

frā. p̄di. Alius etiā locius ꝓbabat p̄dictam ꝓpōneꝫ eē falsam: qꝛ nullo elephante existe dicebat ipse posset nā lis pħs cogitare de elephante. ¶ Rñdeo ꝙ nisi Pħs ille haberet tunc in mēte ipēm vel ꝯceptū elephātis nequaq̄ꝫ posset de illo cogitare. sicut ex dictis apparet ⁊ ex dicēdis amplius apparebit.

3ᵐ. ¶ 3° ꝓbo idē añs sic. contingat alicui cogitanti rē aliq̄ꝫ quā nunq̄ꝫ sensit per sensum exterioreꝫ. sile obijci eius qd̄ obijciṫ alteri qui eaꝫ alias vidit.

C Unde si aliqs qui vidit elephantē narret alteri qui nunq̄ꝫ vidit qualis figure sit ⁊ dispōnis mēbroꝝ audiēti occurret. sile eius qd̄ occurret narranti. ꝑsertim si ille distincte narret ⁊ ꝑfecte. ⁊ audiēs bene vigeat potentijs interioribus: sicut Arist. narrat de quodā antiquo q̄ ita informabat res trāslatas ad ipm per auditū quas nunq̄ꝫ vidit. vt cum ille forme experimētabanṫ inueniebanṫ fm veram dispōnem vt scribit Com. in de memoria ⁊ re. Sed ꝯstat ꝙ audiēti nō imediate obijciṫ verus elephas extra aiam. qꝛ nō vlis cū nō sit talē dare: nec q̄libet vel oēs singulares. vt est clarū: nec est aliqua rō cur vnus singularis determinate ponꝰ q̄ꝫ aliꝰ: cū ipse nūq̄ꝫ aliquē viderit. igiṫ nullus verꝰ elephas extra obijciṫ imediate tali audiēti. igiṫ nec narrāti. Ac ꝑ hoc illud qd̄ sibi cogitanti de elephāte nō presente obijciṫ imediate nō est aliq̄ vna res extra aiam exñs.

frā. p̄di. ¶ Ad hāc rōnē rñdendo dicebaṫ per vnū: ꝙ nō obijciṫ audienti aliquis elephas vlis: nec etiā quilibꝫ singularis.

D Sed aliqs singularis sub ratione singularis signati ⁊ determinati: sꝫ singularis quodāmō vagi.

Jo. sco. Alius vō dicit ꝙ tali audienti obijciṫ quilibꝫ elephas singularis: qꝛ quilibet idifferēter cognosciṫ illa cognitione. nec aliud est obijci q̄ꝫ cognosci.

ꝯ rñsiones. ¶ Ad excludēduꝫ has rñsiones p̄mitto suppōnes duas.

pᵃ suppō. vna est. ꝙ qñcūqꝫ aliqd̄ sensibile extra nō pñs cogitamus siue alias aliquid tale senserimus siue nō. ita obijciṫ imediate aliqd cogitationi nr̄e per modū obiecti cogniti: qcquid illud sit: sicut cuꝫ exterius oculis corporis intuemur obijciṫ visioni nr̄e color quē vidimus: ⁊ ita ad illud imediate terminaṫ aspectus noster interior: sicut ad colorem in pariete imediate terminaṫ visio corpalis exterior. Et hec supposito pꝫ ꝑ cōem oium experiētiam: quā etiam fatetur Augu. vt supra recitatū est.

2ᵃ suppō. ¶ Scd̄a suppō est. ꝙ illud qd̄ sic obijcitur nō est pure nihil. Sꝫ est aliqua entitas: ⁊ hec fuit p̄rime ꝓbata. Et ꝯfirmaṫ qꝛ experimur aliquādo nos aspicere vnū tale. aliqñ duo. aliqñ tria vel fm aliuꝫ numerū ꝓ libito voluntatis nr̄e. ꝯstat aūt talē multitudinē non nisi entitatum esse posse.

E

pᵃ ꝯ rñsionem. ¶ His p̄missis pono ꝯ vtrāqꝫ rñsionem duas q̄nes. p̄ma est ꝙ illud qd̄ est imediatuꝫ obm cognitionis eiꝰ qui nunq̄ꝫ aliqd tale sensit exterius nō est vna res extra aiam. Hāc ꝓbo: ⁊ pono vt p̄us ꝙ aliqs qui nunq̄ꝫ vidit elephantē cogitet ad narrationē alterius de elephante: illud qd̄ sibi obijciṫ est entitas vel alique entitates: si plura talia obijcianṫ: vt pꝫ ex suppositiōe. Scd̄o supponaṫ ꝙ sit vna ⁊ vocetur illa. a. ita ꝙ. a. stet determinate ꝓ illa entitate. tūc sic. a. nō est aliqs elephās vlis extra aiam vt vterqꝫ ꝯcedit. ⁊ ꝓbatū est. nec est aliqs verus elephas singularis: qꝛ nō est rō cur potius dicaṫ ꝙ sit iste vel ille: quocūqꝫ singulari elephāte vō demrato: cum nullū vt supponiṫ ipse vnq̄ꝫ senserit. igiṫ non est aliqs elephas singularis. Nec iuuat distinctio de singulari vago ⁊ signato seu determinato: qꝛ qcquid sit de talibꝰ modis apꝑhēdēdi determinate ⁊ vage seu de apꝑhēsione determinata ⁊ vaga ad bonū intellm vbi. in reꝝ tñ nā nō cadit distinctio singularis determinati ⁊ vagi: q̄si sit aliqs verꝰ elephas extra aiaꝫ singularis determinatꝰ: aliqd vō vagus.

F Sed q̄libet est aliqs singularis certꝰ ⁊ determinatꝰ ⁊ discretus a quolibet alio. Nūc aūt nō est rō ꝓpter quā. a. sit vnus taliū potius q̄ꝫ alius: siue vage siue determinate dicaṫ aliqs elephas obijci cogitationi.

Rñsio. ¶ Ad hāc aūt replicationē ipse respōdit. d. ꝙ. a. sub rōne indiuidui vagi cogitatū ⁊ acceptū nō est iste vel ille: qꝛ iste vel ille dicit indiuiduū determinatū ⁊ signatū: ⁊ ideo nō sequiṫ. a. sic cogitatū nō est iste nec ille elephas. igiṫ nō est aliqs singularis elephas.

ꝯ rñsionem. ¶ Contra p̄ sic. oīs elephas singularis exñs extra aiam est iste elephas vel ille vel ille: sic q̄libet elephantem singularē existētē extra aiaꝫ demrando: sꝫ. a. sub rōne idiuidui vagi cogitatū nō est iste vel ille singularis demrãdo. igiṫ. a. sic cogitatū non est aliqs singularis exñs extra aiaꝫ.

G Minor huius rōnis est nūc data per cūr ⁊ maior pꝫ: qꝛ ipsa est vna vlis affirmatiua: cuiꝰ q̄lꝫ singularis est va. quocūqꝫ eni elephāte singulari extra aiaꝫ exñte demrato verum est dicē: iste elephas singularis existēs extra aiam est iste elephas: eodē demrato in subto ⁊ in p̄dicato: alias ipse nō esset ipse. Et seqṫ. iste elephas est iste elephas. igiṫ iste elephas est iste elephas vel ille vel ille: sic q̄libet demonstādo. Cōclusio aūt huius rōnis ꝯdicit ei qd̄ ipse dedit in p̄ma rñsione. dicit eni ꝙ. a. qd̄ est obm cogitatiōis in casu dato: de quo ēt dicit ꝙ nō est cogitatum nisi sub rōne indiuidui vagi vtiqꝫ est aliquis vnus elephas singularis extra aiam exñs.

Confir. ¶ P. Ex ista q̄ne q̄ ex maiore va ⁊ minore data ꝯclusa est. sequiṫ propositū p̄ncipalr intētum. s. ꝙ tale obm imediatū cogitationis non est res aliqua existēs extra aiam. si eni eēt aliqua vtiqꝫ ipsum eēt aliqs elephas. nō eni eēt ceruus vel equꝰ aut aliquid aliud ab elephante.

D 2°. ¶ 2° ꝯtra eandē rñsionē 2° datā suppono vnū certuꝫ. s. ꝙ nō ex eo ꝙ iste qui nunq̄ꝫ vidit elephantē ⁊ cogitat nunc de elephāte incipit esse in reruꝫ nā aliquis verus elephas: ⁊ similr si ipse desinat cogitare nō proinde aliqs elephas verus desinet esse in rerū nā. Cum igiṫ fm rñsionem. a. sit aliquis vnus verus elephas singularis existēs extra animā. igiṫ anteq̄ꝫ iste cogitaret de elephāte. a. erat in reruꝫ nā: ⁊ postq̄ꝫ desinet cogitare adhuc. a. erit in rerū nā. igiṫ ex oibꝰ veris elephantibꝰ singularibꝰ existētibus in rerum nā vnus determinatus ⁊ certus est in oibus imediatū obm cogitationis ipsius qui nunq̄ꝫ aliqs vidit: vt puta elephas. a. Sed hoc irrōnaliter daṫ: qꝛ vt pluries dixi nō est potior rō pro. a. q̄ꝫ pro. b. vel. c. aut alio aliquo singulari elephāte. Et iteꝝ sequiṫ ꝙ. a. cogitatū vage ab isto est iste vel ille ⁊c̄. qꝛ. a. sic cogitatū est ille idem elephas q̄ ipse erat anteq̄ꝫ cogitareṫ.

3°. ¶ 3° qꝛ posui supra cōtra p̄ma rñsionē ꝙ. a. staret determinate ꝓ isto obto cogitationis.

igit si illud est aliqua res singularis extra: est nomē ꝓpriū illius rei: sicut Grego. vel Albertus. igit .a. nō est indiuiduū vagū: sicut nec Grego. nec Albertus q̄ⁱ intercūq̄ʒ cogitet vel appꝛēdat. Relinqt ꝗ certū q̄ .a. nō est aliquis elephas singularis extra aīam existēs. ⁊ hoc ꝫ rñsionē pmā.

ꝫ rñsionē alter.

¶ Contra rñsionē secundi arguo sic. a. nō est q̄lʒ elephas singularis. igit sic cogitanti nō imediate obijcit q̄libet elephas singularis. ꝯña pʒ. añs ꝓbat. tū q̄ .a. id vel ea p̄cise est: qđ vel que essēt si isto cogitāte de elephāte nullus elephas eēt in rerū nā: sicut pʒ ex suppōne pma scđe ꝓbōnis asūis p̄ncipalis rōnis pme ꝫnis p̄ncipalis huius articuli. Sed constat q̄ .a. nō eēt q̄libet eleph: as: imo nec eēt aliq̄s elephas nec aliq̄ elephātes extra aīam: si nullus elephas eēt. alias aliq̄s elephas eēt nullo elephāte existēte: quod includit ꝯdictoria. igit nunc .a. nō est q̄libet elephas. Et p idē pōt et argui ꝯtra rñsionē p̄cedentē alterius. ¶ 2° pōt est q̄ taliter cogitāti objiciatur: vt supra dixi vnum tale: ⁊ deinde duo talia: ⁊ tria ⁊ q̄tuor pro libito. Sed nō eēt possibilis talis multiplicatio obiectoꝝ h̄ꝫ. Si q̄dlibet essēt oēs elephātes extra aīam: sicut nō est pōe eē plures multitudines q̄rū quelibet sit oēs elephātes. Nec pōt dici q̄ vnū illoꝝ obtoꝝ sit oēs elephātes ⁊ non pari rōne q̄dlibet eoꝛūdē. ¶ Ad hāc ipse rñdit negādo simplr assūptūʒ nisi intelligat q̄ cogitās pōt h̄re duas cogitationes ⁊ tres quaꝝ quelibet referat obm. ¶ Cōtra .p̄. Nisi iste velit negare expiētiaʒ nō negabit qn aliq̄n sic cogitās expiat tria q̄dā apparētia sibi. aut igit illa sunt tres cogitationes: aut tria obcta cogitationum. Si p̄ᵐ igit ⁊ q̄n experit tm̄ vnū tale apparēs illud est vna q̄dā cogitatio: ⁊ p ꝯñs cogitāti de elephante obijcit imediate sua cogitatio ⁊ nō elephas extra aīam vnus vl̄ oēs. cuiꝰ oppositū dicit. ¶ Itē nunq̄ʒ obm seu qđ obijcit imediate talr cogitanti erit nō ens: cuius oppositū ēt rñdēdo freq̄ter dixit. ⁊ pʒ ꝯña. q: q̄libʒ sua cogitatio est ens. Si vō dēt 2ᵐ ꝯcedit añs nūc negatū.

30. sco.

ꝫ rñsionem.

¶ 2° si dicat q̄ nūq̄ʒ cogitāti obijcit duo talia aut tria ⁊c. sʒ solūmō verū sit dicē q̄ talis h̄ʒ tres cogitationes idem obm referētes: cur pari facilitate dici non poterit q̄ cum ego corporalibꝰ oculis respicio: nō obijciunt mihi tres hōmines: sʒ tres habeo visiones idē obm referētes. puto q̄ nō possit sufficiēter ratio assignari. ¶ 2° p̄ncipalr istā ꝯnē ꝓbo sic. Illud qđ est imediatū obm cogitationis illiꝰ q cogitat montē aureuʒ: aut flumē lactis: aut aliud tale q̄le nihil est aut nunq̄ʒ fuit in rerū nā extra aīam nō est aliq̄ vna entitas talis extra animā vna vel plures vt certuʒ est. igit nec illud qđ est imediatū obm cogitationis illiꝰ q cogitat aliq̄ʒ rē q̄lē nūq̄ʒ sensit exteriꝰ. pʒ ꝯña pro eo q̄ siles omnino h̄nt iste ⁊ ille de oībus q̄ sibi imediate objiciunt expiētiā: ⁊ iō nisi q̄s velit p̄cise volūtariā ꝓferre sniam hʒ de vtroq̄ʒ silr iudicare. ¶ Ad istā rōnē rñdit idē Bacha. negando ꝯñam. Ad ꝓbōneʒ ꝯcedit q̄ silem .i. ꝓportionabilē experiētiā. si expiētia debeat dici notitia abstractiua h̄nt iste ⁊ ille. Sʒ hoc inqt ipse nō est aliud dicē: nisi q̄ iste ⁊ ille h̄nt siles notitias. Ex h̄ aūt non sequit. ꝗ obcta equalr existūt vel non existūt. Quia deceptꝰ ⁊ nō deceptꝰ aliq̄n h̄nt silia iudicia: ⁊ aliq̄n siles intuitiuas: ⁊ tm̄ eoꝝ obcta nō equaliter existunt vel nō existunt. ¶ Hec rñsio nō est rōnabilis: Quia de q̄ꝝ existētia nō possumus iudicare certitudinalr nisi per experiētiā: vbi hincinde siles oīno hēant experientie: nec maior nec plures hēant ex vna parte q̄ʒ ex alia: si non similr iudicat de illorum existētia irrōnabile est iudicium ⁊ p̄cise volūtariū. Unde si querat a dissimiliter iudicante cur iudicet .a. existē ⁊ .b. nō existē: puto q̄ nō poterit rōnabilr respondere si oīno similē habeat experiētiam de vtroq̄ʒ. Sic aūt est in ꝓposito vt dicebā ⁊ notū est. ¶ Ad illud vō qđ dicit de decepto ⁊ nō decepto qui habent aliq̄ādo similes intuitiuas ⁊ similia iudicia. Dico q̄ quicūq̄ʒ habēt similes intuitiuas ꝑita q̄ qualēcunq̄ʒ habet vnus hʒ ⁊ alter ⁊ econuerso: si rōnabilr iudicabunt: similia habebunt iudicia de existētia obiectoꝝ intuitiue cognitoꝝ. Et vlterius dico q̄ neuter erit deceptus: quoniā q̄lʒ iudicabit obm intuitiue ab ipso cognitum existere: ⁊ vtriusq̄ʒ iudicium verum erit: q: nō est naliter pōe q̄ nō existens cognoscat a nobis intuitiue: vt contra hunc socium in tractando quēdam alium articulū sufficiēter ꝓbaui vt puto ⁊ recitabo in sequēti q̄ōne. ¶ 2° ꝯclusio ꝯtra rñsionē data est q̄ illud qđ est obm imediatum cogitationis illius qui alias aliquid tale sensit: nō est vna res existens extra animam. Hāc ꝓbo p̄mo ex p̄cedente sic. obm imediatū cogitationis illius qui nunq̄ʒ tale q̄d sensit exterius nō est res vna extra aīam existēs. igit nec obiectum imediatū cogitationis illius qui alias aliq̄d tale sensit. ꝯña probat ex eo q̄ vt supra dixi ꝯuenit aliquādo illud quod imediate vni obijcit eē totalr simile q̄ntū ad apparētiam ei qđ obijcitur alteri: ⁊ qualēcūq̄ʒ experiētiam vnus pōt h̄re de existētia sui obiecti pōt habere ⁊ alius de extīa sui. Nec aliter pōt h̄re alliq̄ʒ experiētiam p quā cognoscat id qđ imediate sibi obijcit existere extra aīam plus q̄ʒ reliquus possit: ⁊ ideo rōnabiliter similr iudicādum est vtrūq̄ʒ vel neutrū esse rē veram extra. Aliogn sicut vnus dicet suū obm eē rem veram extra: ita alius dicet de suo: nec vnū plus q̄ʒ aliud poterit ꝓbari. Cū igit dōm nō sit q̄ aliquādo obm illius qui sensit sit res extra: ⁊ aliq̄n nō. restat dōm q̄ nūq̄ʒ tale obm sit res extra. Confirmat istud per Augu. 8. de tri. vbi sicut illud qđ sibi obijciebat dū cogitabat Alexādriā quā nunq̄ʒ viderat dicit eam phantasiam illiꝰ: sic ⁊ illud qđ sibi obijciebat q̄n cogitabat Cartaginē quā viderat dicit eē Cartaginis phantasiam. Nō aūt dicit illud eē phantasiam istud vō rem ipsam extra. s. Cartaginē verā. ¶ 2° sic. Ei qui vidit solē: aliq̄n obijciunt simul plura quorum quodlʒ est verus sol vel aliquid simile vero soli ⁊ cōstat q̄ nō quodlibʒ est verus sol cuʒ sit tm̄ vnus sol. igitur nullum illoꝝ est verus sol extra. pʒ ꝯñtia. q: eadem ratio est de omnibus. ⁊ vltra. igitur quādo vnum solū tale obijcitur illud nō est verus sol extra. ⁊ ideʒ iudiciū est de quolibet re sensibili. extra quā in absentia cogitamus. ¶ Ad hanc rationē respondet idem socius negando antecedēs nisi ipsum forsitan intelligatur vt ad aliam rationē dicit. s. q̄ ille qui aliquādo vidit solem habʒ aliquādo plures cogitationes q̄bus sibi apparet ideʒ sol visus intuitiue in diuersis situbus. ¶ Cōtra. hec rñsio negat expiētiā: q: siue illa taliter apparētia cogitāti existant vel nō existāt: siue ēt sint cogitationes siue alie res: q̄n tm̄ aliq̄n plura simul sibi appareant nullus negare pōt: q̄ velit nō negare experientiā. ¶ P̄. Ut supra dicebaʒ. Silr sibi poterit alius dicē q̄ ipse nō videt q̄n est in cathedra sua plures hōies: sed vnū in pluribꝰ sitibꝰ. qđ absurdū eēt. ¶ 3° idip̄m ꝓbat p expressaʒ determinationē Aug. in de vā re. vbi ait sic. Si vna roma est quā circa tyberim nescio q̄s Romulus dr̄ ꝯdidisse. falsa est ista quā cogitans fingo. nō eni est ipsa. Ubi nota. Falsa est ista. Et iterū. nō eni est ipsa. ¶ Sed ad hāc rñdebat idē socius. d. q̄ Aug. intēdit ibi distinguere iter notitiā intuitiuā ⁊ abstractiuā de qbꝰ alias loquebat cōiter ⁊ indistincte ⁊ est sensus auctoritatis. alia est notitia qua intuitiue cerno romā: ⁊ alia qua absens cogito. Et q: mediante p̄ma scit q̄ roma est: iō vocat eā verā: q: vō mediante scđa id nō pōt sciri vocat eam falsam. ¶ Sed hec rñsio pro certo non est ꝯueniēs. tum q: Aug. nō intēdit ibi distinguere iter notitiā intuitiuā ⁊ abstractiuā: vt dicit iste. Sed intēdit ostēdere distinguēdū eē inter rē extra ⁊ suū phantasma qđ in eius absentia fingimus. Uñ post vba allegata subiungit. Si vnus est sol falsus est quē cogitās fingo: ⁊ his oībus ꝓbatis ꝯcludit intētum sub interrogationis forma. d. Nunq̄d nō ista sūt que phantasmata dici solēt. Uñ ꝗ impleta est aīa mea illusionibꝰ ⁊c̄. ¶ P̄. Aug. dicit. Si

ꝫ rñsionem

Jo. sco.

cap. 5.

Rñō Jo. sco.

ꝫ rñsionem

cap. 60.

Jo. sco.

ꝫ rñsionem

A vna est roma quã romulus ꝛc̃. falsa est ista quã cogitans fingo. Scd̃m hanc rñsionẽ in aũte per romã opꝫ intelligi notitiã intuitiuã rome:ꝛ per ꝯñs ꝙ ly quam. imediate se quẽs supponat pro tali notitia:ꝛ sic erit sensus ꝙ notitiã intuitiuã rome condidit romulus circa tyberim: quo qd stultius dicere. ℭ P. Illa ꝯña quõ teneret. si illa est vã:fal sa est ista. Si de notitijs intelligeret͛. certe nullo mõ: q2 nõ sequit͛. si notitia intuitiua est vera. igit͛ notitia eius abstra ctiua est falsa. Sed si per romã in añte intelligat͛ res extra ꝛ in ꝯñte intelligat͛ imediatũ obm cogitantis in absentia bene sequit͛. Quia si illa est vã:cũ ista quã cogitãs fingit nõ sit illa vt ipse assumit in ꝓbõne ꝯñtie. sequit͛ ꝙ sit phã tasma vel imago ei⁹:ꝛ per ꝯñs sit falsa roma:sicut homo pictus seu imago hois dĩ homo falsus. ℭ P. Statim cuꝫ Aug. dicit. nõ eni est ipsa. ꝓbat. d. nã qd ibi agat͛ mõ vtiqꝫ scire. ꝯstat aũt ꝙ ly/ibi/in ꝯñte stat ꝓ roma non ꝓ notitia rome. Naꝫ cũ dĩ qd ibi agat͛:nõ aliud signĩat͛ q̃ꝫ si diceret͛ qd in ipsa agat͛:ꝛ ꝯstat ꝙ h̃ nõ põt itelligi de notitia rome sꝫ tñ de ipsa roma. ℭ Ad ideꝫ est alia auctas eiusdẽ ꝯtra eplam fundamẽti. vbi ait. Per potẽtiã q̃ veritas intelligit͛ videt͛ aliã verã eẽ Cartaginẽ aliã quã cogitãs fingit. Itẽ 12. sup Geñ. loquẽs directe de cogitatione absentiũ sensi biliũ. quã ipse vocat visionẽ spãlẽ. ait sic. In visione spiri tuali. i. in corpoꝝ sĩlitudinib⁹:que spũ videnť:fallit͛ aĩa cũ ea que sic videt ipsa corpora eẽ arbitrat͛ ꝛc̃. nõ falleret͛ aũt sic arbitrãdo si illa que sic videt ꝛ sibi obijciunt͛ essent ipsa corpora vã:que sunt extra aĩam. Nõ sunt g̃ res extra ani mam. Itẽ idem in epl̃a ad Paulinũ de vidẽdo deũ. Incor poreas inqt similitudines corpoꝝ aĩa incorporalr̃ cõmẽ dat memorie. Uñ cum voluerit ꝛ potuerit velut de custo dia ꝓductas atqꝫ in cõspectu cogitationis exhibitas iudi cet:ꝛ cũ volet ẽt duo ista discernit. qd in spẽ corporali fo ris reliquerit:qd eius simile int⁹ aspiciat. Et illud absens hoc p̃sens esse dignoscit͛. Sicut me absente faciẽ mei cogi tas corpis ꝛ illa tibi est imago presens. absens aũt facies cui⁹ imago est:ꝛ hoc corpus illa võ corporis icorporea si militudo est. Ecce q̃ꝫ clare discernit imaginẽ rei absentis obam cogitationi a re extra. q̃ in illa seu mediãte illa cogi tat͛. Sed adhuc audi qd in eadẽ epl̃a subijcit. Intuere in quit celũ ꝛ terrã cogitãdo sicut oculis corporis cernendo ꝯsueuisti:easqꝫ imagines celi ꝛ terre que ante oculos co gitationis ꝓducte sunt. vide similitudines corpoꝝ esse nõ corpora. Nescio q̃lr̃ expressi⁹ loqui posset ꝓpositũ istud Pluribus alijs auctoritatibus inducẽdis ad ꝓbandũ di recte ꝯnẽ pncipalẽ idipsum clare ꝓbabit͛. ℭ Ex his autẽ duab⁹ ꝯnibus ꝓbatis ꝯtra responsionẽ datã. sequit͛ pnci palis ꝯclusio. s. ꝙ in aĩa sunt spẽs rerũ sensibiliũ. sic illud qd quis experit͛ imediate sibi obijci duꝫ cogitat de absen te sensibili vel est ipsa res vera sensibilis extra aĩam:vel ẽ aliqd existẽs in aĩa sibi simile. pꝫ. naꝫ opꝫ ipsum eẽ aliquã rem vel in aĩa vel extra aĩam existentẽ:vt supra ꝓbatum est. Sed ipꝫ nõ est res ipsa vera extra:vt pꝫ ex dictis dua bus ꝯnibus ꝛ eaꝝ ꝓbationibus. igit͛ est aliquid existẽs i aĩa simile illi. Hoc aũt ego voco ꝛ vocãt auctores spẽm: q̃uis etiã pluribus alijs vocabulis nominetur ab eis. vꝫ imago/phantasma/phantasia/similitudo/forma/ꝛ alijs p̃ter ista:sicut pꝫ eoꝝ dicta percurrentib⁹. ℭ Scdo candẽ ꝯnẽ ꝓbo sic. Si nulle tales species ponant͛ in aĩa:opꝫ cõ cedere ꝙ illa que apparent somniantib⁹:ꝛ etiã hominib⁹ freneticis vigilantibus sunt vere res extra aĩam existẽtes: ꝛ per ꝯñs illud sit verum vinũ qd eis apparet duꝫ somni ant se vinũ bibere. ꝛ ille verus ignis q̃ apparet dñ somni ant se adurit:sicqꝫ ipsi vere gustent vinum ꝛ vere tangant ignẽ:sicut apparet eis. Uerus etiã sit homo:qui alteri in somnis apparet secũ disputare:ꝛ vera ṽba q̃ ille loq̃ vide tur:ꝛ per ꝯñs ille etiã vere ꝛ realiter loquit͛ qui in somnis loqui videtur:ꝛ ita ꝯueniet ꝙ rusticus aut dormiens vere cũ alio de subtilissimis q̃onibus nesciens disputabit. Sed hoc nullus nisi stultissimus diceret. Unde beatus Aug. in li. de cura ꝓ mor. agenda. referens quẽdã sibi dixisse ꝙ ei somnianti Aug. quẽdã locũ obscurũ exposuit. ait. Immo nõ ego sed imago mea me nesciẽte. Et añ ista verba ꝛ post dicit ꝙ neqꝫ dormientib⁹/neqꝫ freneticis/aut furẽtib⁹ ap parent res ipse sꝫ similitudines rerũ. ℭ Ista ꝯclusio pre ter auctoritates supra allegatas in hac q̃one ꝛ preter eas etiã que posite sunt in p̃ libro. q. superius memorata. plu ribus alijs posset ꝯfirmari:quaꝝ tamẽ paucas aliq̃s reci tabo. Beatus siquidẽ Aug. 12. sup Geñ. distinguit tria ge nera visionũ. s. corpãle:spũale:ꝛ itellectuale:ꝛ de q̃lꝫ dans exempla. de spirituali ait. Ipsum quippe celum ꝛ terrã ꝛ ea que in eis videre possumus etiã in tenebris ꝯstituti cogi tamus. Ubi nihil vidẽtes oculis corporis:animo tamen corporales imagines intuemur seu veras sicut ipsa cor pora vidimus ꝛ memoria retinemus. seu fictas sicut cogi tatio formare potuerit. Nec põt dici ꝙ per imaginẽ intel ligat cognitionẽ illam spiritualẽ abstractiuã. Nec etiã ha bitum aliquẽ:vt alij moderni voluerunt dicere ꝓprie lo quẽdo de habitu:quia nec cognitionẽ nec habitum intue mur talibus cogitationibus. Sed obiecta cogitationum. Item habitus:nec similitudo nec imago rei dicitur. Item cum aliquid oculis cernit͛ ꝯtinuo fit imago eius in spiri tu:sed nõ dignoscit͛ facta nisi cum ablatis oculis ab eo ꝙ per oculos videbamus imagineꝫ eius in animo inuenire mus. ꝛ paulo post. Uidit inquit rex Balthasar articulos manus scribentis in pariete:ꝯtinuoqꝫ per corporis sensuꝫ imago rei corporaliter facte spiritui ei⁹ impressa est. atqꝫ ipso viso facto atqꝫ p̃terito illi in cogitatione permansit. Uidebat͛ in spiritu ꝛ nõ intelligebat͛ ꝛc̃. Item paulo post in eodẽ capitulo. Signũ corporaliter factum corporaliter viderat ꝛ transacto/eius imaginẽ in spiritu cogitãdo cer nebat͛. Ubi notanda sũt etiã aliq̃. s. ꝙ imago de qua loq̃t͛ cernit͛ in spiritu. Item ꝙ imago rei que oculis cernitur fit in spiritu:ꝛ illa trãsacta manet impressa spiritui:per quod excludit͛ glosa q̃dam cuiusdã alterius dicẽtis:ꝙ auctes ꝑ imagines itelligũt ipsas resmet ex̃. nã imago ꝛ phãtasma ꝛ silia vocabula signant ipsas res ex̃ ꝯnotãdo actũ phan tasiandi:vt dicit. Excludit͛ inq̃ꝫ h̃:q2 nec res ex̃ fit vel im primit͛ spiritui:nec ipsa manet seipsa trãsacta. ꝛ postq̃ꝫ pre terijt ꝛc̃. Clari⁹ quoqꝫ excludit͛ ista glosa:ꝛ ꝓpositũ ẽt cõ firmat͛ ꝑ eundẽ. infra eni ait. Hec nã spũalis:in q̃ nõ corpo ra sed corpoꝝ sĩlitudines exprimunt͛ ꝛc̃. ꝛ sequeñ. c. Mo mẽto inqt eo ꝙ corpus sensu corporis tãgit͛ fit ẽt in aĩo ta le qd:nõ ꝙ h̃ fit:sed ꝙ sĩle sit. Ecce ꝙ nõ corpora sꝫ sĩlitu dines corpoꝝ exprimunt͛ in spũ:ꝛ iterũ illud expressum nõ est hoc. s. corp⁹ sꝫ aliqd sĩle. Itẽ. 10°. ꝯfeß. dicit ꝙ in memo ria sunt thesauri innumerabiliũ imaginuꝫ de huiuscemodi reb⁹ sensibilib⁹ inuentarũ. ꝛ ifra in eodẽ. Nec ipsa tñ intrãt ad eãꝫ:sꝫ rerum sensaruꝫ imagines illic p̃sto cogitationi re miniscẽti eas. Et iterũ. Nec ea tñ. s. corpa videndo absor bui qñ vidi oculis nec ipsa sũt apud meꝫ:sꝫ imagines eoꝝ. Itẽ. c. sequenti. Iste quippe res nõ itromittunt͛ ad eã sed ea rum sole imagines mira celeritate capiunt͛:ꝛ miris tanq̃ꝫ cellis deponuntur:ꝛ mirabilr̃ recordãdo ꝓferunt͛. ℭ Hec pro ista p̃ꝯne sufficiãt. Hãc tñ q̃dam doctor in diuersis lo cis visus est ipugnare:ꝛ q̃tuꝫ ad ꝓpo^m p̃dictoꝝ facit due rõnes ex dictis suis colligunt͛ ꝯ istã ꝯnẽ. p̃ est. Si poni de beãt spẽs. h̃ est vl̃ ꝑꝑ assĩlatiõnẽ. vl̃ ꝑꝑ cãtionẽ cognitiõis vl̃ ꝑꝑ rep̃ntationẽ obci:vl̃ ꝑꝑ determinationẽ po^e:vel ꝑꝑ vnionẽ mouẽtis ꝛ moti. Sed ꝑꝑ nullũ istoꝝ est necĩa spe cies. igit͛ nõ est ponẽda. Dimissis ꝓbõnib⁹ hui⁹ maioris q̃ꝫ tũ ad alias p̃tes:de qb⁹ nõ curo ꝓ nũc. ꝓbat ꝙ nõ ꝑꝑ cã tionẽ cognitionis. nã hoc eẽt vt dicit h̃ni ponẽtes spẽs:q2 mãle ꝛ corporale nõ p̃nt imediate agere in spũale. Sed h̃ est falsum:q2 alias nõ possent cãre spẽm in intellectu. Iteꝫ

Marginalia: Confir. — Cõfir. — B — cap. 11. — cap. 49. de gnis — C — D — 2° ad ꝯnẽ 2^m — E — cap. 10. de gnis — F — cap. 16. — G — Ocham — cap. 45. — cap. 46. — cap. 10. — H — cap. 11. — ꝯ ꝯnẽm Ocham in 2°. p̃^m.

I

ꝙ nec ēt ꝓpter repñtationē obti quia notitia intuitiua non
reqrit aliqḋ repñtās aliud ab obto ⁊ actu. igit̄ nec abstra
ctiua que imediate seqt̄. pȝ ꝯña. qꝛ sicut obm sufficiēter re
p̄sentat se intuitiue ita in illa que imediate seqt̄ eam. Itē
rep̄sentatū opȝ p̄us eē cognitū: alioqn repñtans nō duce
ret in notitiā rep̄sentati. Sed ſm ponētes spēs. spēs est p̄/
uia ōi actui itelligēdi obm. ḡ nō pōt poni pp repñtationē
obti. Itē si ponit̄ pp repñtationē. hoc nō est nisi qꝛ distās
nō pōt agere i distās. Sed hoc est falsū. alias obm distās
nō posset cāre spēm in itellectu nisi ponendo aliud p̄uium
spēi per qḋ ipm eēt p̄ñs itellectui vt posset cāre spēm: ⁊ si
milr ante illud oporteret ponere aliam spēm p̄uiā: ⁊ sic in
ifinitū.

2m · Idē li. 3.

¶ 2° si ponat̄ talis spēs. vl' ipsa est eiusdem rōnis
cum obto exteriori vl' alteri⁹: si eiusdē: seqt̄ ꝙ in aia relin
quit̄ verus color. verus calor. verus sapor. verus sonus.
h aūt est absurdū: qꝛ cū oē actiuū eiusdē rōnis possit i pas
siuo eiusdē rōnis effectū augmētabilē p̄us in illo causatū

K

ab agēte eiusdē rōnis augere aliqḋ calīm extrīsecū posset
illū calorē augere in aia: ⁊ sic illa potētia posset fieri cal'a
multū: ⁊ frida nigra ⁊ alba ex sola aspectione: qḋ ē absur
dū. Nec pōt dici ꝙ sit alteri⁹ rōnis ab obto: qꝛ ōis po' po/
tens discernere iter minus dissilia pōt discernere iter ma/
gis dissilia. Sed hec potentia pōt discernere iter idiuidua
eiusdē spēi. igit̄ magis pōt discernere iter illā spēm ⁊ obȝ
cū cui⁹ dr̄ spēs ⁊ imago: qḋ est falsum ⁊ ꝯtra experiētiā.

Ad p̄m

¶ Ad p̄m hoꝝ dōm p̄ ꝙ esto ꝙ nesciret̄ ad qd nobis sint
spēs oportune: adhuc pp expiēntias q̄s habemus de ipsis
ponēde eēnt. Multa eni videm⁹ in nobis ⁊ extra nos de
qbus cur sint. ⁊ pp qd facta sint nescim⁹ reddere rōnē: nec

2

tñ illa negamus. ¶ 1° dico ꝙ spēs reqrit̄ tā pp repñtatio/
nē obti: nō ſm se p̄ntis: q̄ȝ pp cāionē notitie illius qñ non

cap. 5.

p̄ñs existit. Unde sicut Aug. 10. de tri. Quia nō pōt aia se
cum introrsus tanq̄ȝ in regionem icorporee nāe ipsa cor/

cap. 9.

pora inferre imagines eoꝝ cōuoluit ac rapit. Et li. 11. Ut
possit/ingt/esse visio cogitātis: ideo fit in memoria de vi/
sione sentientis simile aliqḋ quo se ita ꝯuertat in cogitan/

L

do acies animi sicut se in cernēdo ꝯuertit ad corpus acies

cap. 29. de gnis

oculoꝝ. Itē super Geñ. lib. 12. dicit. Qꝫ cū p̄us videm⁹ ali
qḋ corpus qḋ antea nō videram⁹: incipit imago eius esse
in spū nostro: qḋ cum illud absens fuerit recordemur. Itē
Phs. 3. de aia. intellectiue ingt aīe phantasmata vt sensi

t. 8. c. 39

bilia sunt. ⁊ Cōmē. ibi dicit ꝙ imagines sensibilium sunt
itellectui loco sensibilium. Multa alia testimonia p̄nt ad/
duci ⁊ inducta sunt in p̄ lib. d. 3. qbus apparet ipsas spēs
ꝓpterea naturalr̄ fieri in nobis vt res absentes vl' nō pre
sentes in illis: seu per illa nosse possim⁹. Unī ita terminat̄
ad illas nostra cogitatio in absentia rerū quas rep̄sentāt
sicut ad ipsa res cū p̄ntes existūt. vt ibi extiit declaratū.
¶ Nūc ad ꝓbationes factas ꝯtra hoc. cuȝ ꝓbat̄ ꝙ nō pp
cāionē cognitionis. dico ꝙ illa nō est cā quā assignatꝫ

M

cā est: qꝛ notitia rei in absentia eius vl' qñ ipsa nō est non
pōt in nobis in nāliter cāri nisi a spē seu a repñtatiuo aliq
qḋ ducat in cognitionē illi⁹. Unī tali repñtatiuo deleto pe
nitus nulla recordatio naturalr̄ fieri pōt in nobis: sicut do
cet experiētia: nisi p̄us aliud repñtatiuū formetur in aia.

Ad aliā ꝯnem

¶ Ad alia qbus ꝓbat̄ ꝙ nō ꝓpter repñtationem. ¶ Ad
p̄mū nego ꝯñaȝ: ⁊ dico ꝙ ꝓbatio nullā hȝ apparentiā. nō
eni est ꝯueniēs ꝙ obm in absentia vl' quādo ōino nō est se
p̄nte potētie. si dum actu est ⁊ debite oppositum se p̄ntat

Ad 2m Confir.

seu ꝓprius loquēdo. sic est p̄ns vt cognosci possit. ¶ Ad
2m cōcedo ꝙ p̄ntatū p̄us est cognitū. s. per notitiā intuiti/
uā: sed illā nō precedit spēs sed comitat̄ ⁊ remanet post il
lā: vt in p̄ li°. diffusius declaratū est: ⁊ loquor hic de p̄ntā/

Ad 3m Cōfir.

to quod distincte cognoscit̄. ¶ Ad 3m dico ꝙ siue l' assum
ptū sit verum siue nō: ipm tñ nō causat̄ in ꝓposito: sȝ illud
qḋ tactū est. vȝ qꝛ res nō semꝑ pōt imediate per seipsam
obijci aie: siue quia ōino deficit: siue qꝛ absens est subuenit

N

nā: seu potius ꝯditor nāe vt aliqd simile rei nobis p̄ñs in
esset: per qḋ rē nō p̄sentem vl' nō iam existētē nosse posse/
mus.

Ad 2m rōnem

¶ Ad 2m rōnē dico ꝙ illa spēs nō est eiusdē sȝ alte/
rius rōnis ab obto extra. Et cū assumit̄ ꝙ potētia discer/
nēs iter indiuidua minus dissilia ⁊c̄. Dico ꝙ silitudo du/
plr̄ potest capi. vno modo pro ꝯuenientia essentiali ſm ge
nus vl' spēm: sicut duo hoies ⁊ duo idiuidua eiusdē spēi
dicunt̄ esse silia. Alio modo pro ꝯueniētia q̄dā accidēta/
li qua imago et cuius est imago silis dicitur: ⁊ per opposi
tum pōt sumi duplr̄ dissimilitudo. Si ꝓpositio intelliga/
tur de dissilibus dissimilitudine opposita similitudini. p̄/
mo mō accepte: ipsa nō est vniuersalr̄ vera: ⁊ pȝ instantia.
Nā constat ꝙ lupus ⁊ ouis minus sūt dissil'es isto modo
q̄ȝ lupus ⁊ statua lupi: ⁊ tamē agnus bene distinguet iter
lupum ⁊ ouē: imo ēt iter matrē suā ⁊ aliā ouē que adhuc
plus conueniunt essentialr̄. nō aūt inter lupum ⁊ statuam
lupi. Nā si vnā statuā bene p̄fectā videret ita eam fugeret
sicut verum lupū. Alie instātie multe dari possent: ⁊ qꝛ in

O

isto sensu vt videt̄ procedit argumētum ideo non concludit.
Si vō itelligatur scḋo modo tunc minor est falsa. ¶ Se

2a ꝯ p̄ncipalis

cunda ꝯclusio p̄ncipalis hui⁹ articuli. vȝ ꝙ in aia sūt spe/
cies aliquarū rerum insensibiliū ⁊ mere itelligibiliū: q̄ȝ/
uis ꝓbata sit li° p̄. dist. 3. q. 2. ⁊ auctoritatibus ⁊ rōnibus:
nūc tamē pōt adhuc breuiter ꝓbari sic. Quarūdā rerum
insensibiliū recordamur. igit̄ illarū spēs habemus in no
bis. añs pȝ per experientiā. nā cogitationū nostrarū ⁊ af/
fectionū tā bonarū q̄ȝ malarum aliquādo recordamur:
⁊ ille vtiq̄ȝ insensibiles sunt. ꝯñia ꝓbatur ex eo ꝙ recor/
datio: sicut in p̄. d. 3. q. p̄a. ꝓbatū est: ⁊ per Aug. ⁊ per phȝ
sine spē in memoria reseruata nō fit in nobis. Nec obuiat
si dicat̄ ꝙ phs loquit̄ d̄ recordatione rerum sensibiliū: qꝛ
ex illo possumus ⁊ debemus arguere ita ēt in alijs eē. Si
eni absq̄ȝ spē recordari possemus de reb⁹ isensibilib⁹ cur
etiā nō possemus de sensibilib⁹. ¶ Cōfirmat̄ tam rō q̄ȝ ꝯ.

Confir. cap. 15.

ex intētione Aug. 10°. cōfes. Ecce ingt de memoria ꝓfero
cū dico q̄tuor eē ꝑturbatiōes/cupiditatē/letitiā/metū/tri

P

stitiā. Et infra ꝓbat ꝙ talia nō sunt ſȝ se p̄ntia memorie:
sȝ ſm spēs suas dicēs. Quis eni talia volēs loqueret̄ si q̄/
tiens tristitiā metumue noiamus: totiens merere vel time
re cogeremur. Et tñ nō ea loqueremur nisi in memoria no
stra nō tm̄ sonos nominū sȝ imagines ipꝛessas a sensibus
corporis: sȝ ēt rerū ipsas notiones inueniremus: quas nul
la ianua carnis accepimus: sȝ eas ipse animus ꝑ experientiā
passionū suarū sentiēs memorie cōmēdauit. Aut ipsa sibi
hec etiā nō cōmēdata retinuit. Sȝ vtrū per imagines an
nō quis dixerit. Nomino q̄ppe lapidē. nomino solē. cū res
ipse nō assunt sensibus meis: in memoria sane mea presto
sūt imagines eaꝝ. Noio dolorē corporis. nec mihi adest:
dū nihil dolet: nisi tñ adesset imago eius in memoria mea
nescirē qd dicerē: nec cū in disputādo a voluptate discer/

Q

nerē. Hic pȝ determinatio qōnis quā p̄misit. s. Sȝ vtrū p
imagines ⁊c̄. ⁊ plura añter ⁊ ꝯñter ibidē scribit ꝓpositū

c°. 3. 7. 9 30. seq.

ꝯfirmātia. Idē ponit ēt ipse de actu credēdi. 14. de trini.
sicut allegatum habet̄ in. q. memorata. ¶ Cōtra tñ illud
qḋ dictū ē. vȝ ꝙ act⁹ aie relinquūt suas spēs in aia. arguit̄
vnus ex p̄libatis socijs duplr̄. p̄ quidē: qꝛ tūc sequeret̄ ꝙ
si mellifices in die haberē actū alicui⁹ mille spēs causarē/

2m

tur in aia: qḋ vr̄ absurdum. 2° qꝛ tūc ēt habit⁹ cāret suas
spēs ⁊ spēs cāret alias spēs: ⁊ sic eēnt isinite.

Ad p̄m

¶ Ad p̄m di
co p̄mo ꝙ vl' iste arguens nihil ōino ponit relinq ex actu i
aia: quo derelicto mediante aia valeat recordari: ⁊ tūc nō
pōt saluare quō aia talium recordari possit: aut etiā obli/
uisci: quoꝝ tñ vtrūq̄ȝ ꝯtingit. Uel ponit aliqd derelinqui:
⁊ tunc qcq̄d illud sit siue spēs siue habit⁹ aut aliqd aliud.
eadē ōia argumēta faciā ꝯtra illud que iste facit ꝯtra spe/
cies: ⁊ pȝ applicatio. ¶ 2° rñdeo ad argu'a negādo ꝯñaȝ.

2°

naȝ si ꝯñs intelligat̄ de spēb⁹ rei: cui⁹ obiecte essent actus

A Illi:pȝ ꝙ nõ valet:qꝛ cũ habeẽ spẽs alicui⁹ rei singularis in memoria:nõ gñaẽ noua spẽs eiusdem rei totalr̃ distĩcta a pma ex iterata apprehẽsione ipsius:ſȝ pos firmaẽ. Rursus si ꝯñs itelligaẽ de spẽb⁹ ipsoꝝ actuũ ẽt non valet ꝯña: qꝛ nec act⁹ nec aliq̃ res nalr̃ causat in aïa spẽm sui nisi duȝ actu ĩtuitiue apprehẽdiẽ.nũc aũt nõ qlibet actus ĩtuitiue apprehẽdunẽ ab aïa. Dico tñ vlteri⁹ ꝙ si mille actus hẽret in die ꝛ quẽlibet ita aduerterẽ vt cuiuslibet possẽ postea recordari distincte vtiq̃ mille spẽs in aïa cãrentur. ¶ Ad 2ᵐ nego ẽt ꝯñaȝ.sic q̃tũ ad ipsas spẽs negat ṽtualr̃ Aug. 10.ꝯfeẽ.dãdo añs ꝛ exp̃sse negãdo ꝯñs:ꝛ idẽ sentio dõm de habitib⁹:nec ipse arguẽs suã ꝓbauit ꝯñaȝ. ¶ 3ᵒ ꝙ̃ ẽ.ꝙ aliq̃s res hõ aliqñ cognoscit per spẽs .pȝ ex dictis sic. Hõ cogitãdo ꝛ recordãdo cognẽscit res absentes seu nõ pñtes: quas aliqñ oculis corpalib⁹ vidit vl̃ ꝑ alios corporis sensus percepit:ꝛ talis cogitatio vl̃ recordatio imediate terminanẽ obtine ad spẽs illaꝝ rerũ p̄us sensatarũ.igiẽ aliqñ hõ cognoscit res aliq̃ ꝑ spẽs.ꝯña est euidẽs:qm̃ h̃ dico

B cognosci per spẽȝ qȯ cognoscit cognitione terminata imediate ad spẽȝ ei⁹ inquãtũ spẽs ei⁹ ꝛ imago.iuxta qȯ declaratũ est in p̄.d.3.q.1. Añs q̃ ad p̄ᵐ ptẽ nulli ẽ dub̃ᵐ. Quãtũ ad 2ᵐ pȝ ꝑ experientiã:qm̃ cuiuslȝ cogitantis vel recordãtis aspectus imediate terminaẽ ad aliqd qȯ est illa res ex̃ quã cogitat vel aliqd sibi sil̃e qȯ spẽs ei⁹ di:ꝛ h̃ expiẽ qlibet:ꝛ ꝓbatũ est in p̄ ꝯñẽ ꝙ illud nõ est ipsa res ex̃.q̃re relinqẽ ꝙ sit spẽs eius. Hoc idẽ ꝓbãt exp̃sse mlt̃e auc̃tes supi⁹ allegate Aug. vȝ illa.11.de tri.ita fit ꝛc̃.ꝛ illa.11.ꝯfe. Pueritia qppe mea ꝛc̃.ꝛ illa de vera reli.60.si vna est roma ꝛc̃. Et illa ex ep̃la ad Paulinam. Intuere celũ ꝛc̃. Rursus illa ex.12.sup Gen̄. Ipsum qppe celũ ꝛ terrã ꝛc̃.ꝛ alia ex.c.16.signũ corporalr̃ factũ ꝛc̃. Illa quoq̃.11.de tri.c.9. vt possit eẽ visio cogitãtis ꝛc̃. Adduco aũt insup vnã aliã eiusdẽ ex.10.ꝯfeẽ.ibi eni ait sic. cum ipmiẽ rei cuiuscũq̃ imago in memoria:p̄us neċe ẽ vt assit res ipsa:vñ illa imago possit ipmi. sic eni cartaginis memini sic oiuȝ locoꝝ qb⁹ interfui.sic facies hoium q̃s vidi ꝛ ceteroꝝ sensuũ nũtiata.sic ipsius corpis salutẽ siue dolorẽ. Cũ p̃so eẽnt ista

C cepit ab eis imagines memoria i q̃s ĩtuerer pñtes ꝛ retractarẽ aïo cũ illa absentia reminiscerer. Ex hac auc̃te p̄ colligiẽ ꝙ imago de q̃ loqẽ nõ est ipsa res extra:tum qꝛ dicit ꝙ est imago illius rei:tũ qꝛ dicit ꝙ imago ipmiẽ ex illa: ꝛ ꝙ memoria accipit imaginẽ ab illa. Res eni ipsa nõ est imago sui:nec ipmit seipaȝ i aïa:nec eã memoria accipit a seipsa. 2ᵒ habeẽ ꝙ memorãs absentia intueẽ aïa ꝛ retractat illoꝝ pñtes imagines:qb⁹ duob⁹ plene ꝓbat propositum. ¶ Cõtra tñ ꝯnẽ istã ambo p̄fati socij Bachal̃. arguerunt ꝓbare volẽtes ꝙ talis recordatio vl̃ cogitatio absentiũ nõ imediate obtiue terminaẽ ad spẽm rei exñtẽ in aïa. arguit ãt vn⁹ sic.p̄. Nulla cognitio terminaẽ imediate ad aliqȯ obm̃:quã hñs nõ põt expiri se cognoscẽ id:sic ꝙ ha

D beat euidẽs iudiciũ quo assentiat huic.hoc cognẽscit a me. Sȝ hñs cognitionẽ de rosa nõ pñte nõ pt expiri se cognoscere spẽm rose.igiẽ ꝛc̃.minor pȝ:qꝛ nullus cogitãs de rosa reputat se hr̃e euidẽs iudicium quo assentiat huic.spẽs

2ᵐ rose absentis cognosciẽ a me. ¶ 2ᵒ amor rei absentis non imediate terminaẽ ad aliqȯ obm̃:qȯ sit in ipso amãte.igiẽ nec cognitio rei absentis terminatur imediate ad aliquod obm̃ qȯ sit in ipso cognoscẽte.ꝯña pȝ:qꝛ nõ ẽ maior rõ de

3ᵐ noticia q̃ȝ de amore. ¶ 3ᵒ memorãs recordatur imediate de re ex̃:ꝛ nõ de spẽ rei.igiẽ cognitio rei absentis non imediate terminaẽ ad spẽm illius:ſȝ ad ipsammet.ꝯña pȝ:qꝛ recordatio est noticia rei absentis.añs est clarũ.memorãs eni de colore recordaẽ de re ex̃ nõ de spẽ:qꝛ nõ fuit p̄cogni

4ᵐ ta. ¶ 4ᵒ si cognitio terminaẽ ad spẽm imediate:vel spẽs cognosciẽ ꝑ illam cognitionẽ abstratiue vel ĩtuitiue. Non abstractiue ſm te ingt ipse:qꝛ abstractiua ſm te nõ ad reȝ q̃ abstractiue cognoscẽ terminaẽ imediate:ſȝ ad repñtãtiũ ipsi⁹. Nec ĩtuitiue:qꝛ tũc sequereẽ ꝙ ṽtute illi⁹ cogitationis cogitãs posset eẽ cert⁹:ꝛ saltẽ opinareẽ se eẽ eq̃ certuȝ ꝙ illa spẽs in aïa existit in rerũ nã: ꝛ ꝙ existit in aïa ꝛ in po ĩtellectiua vel sensitiua:sic sentiẽs colorẽ in pariete põt eẽt cert⁹ ꝙ color existit:ꝛ ꝙ existit i tali subto. Hoc ãt est fl̃m:vt pȝ ꝑ experientiã.pȝ ẽt:qꝛ multi negant tales spẽs.

5ᵐ ¶ 5ᵒ illa spẽs vl̃ ẽ eiusdẽ rõnis cũ sensibili ex̃ qȯ ẽ obȝ cognitionis:vl̃ alteri⁹. Nõ eiusdẽ.claꝝ ẽ:nec alteri⁹:qꝛ vnica simplici cognitione nõ pñt cognosci duo obta alteri⁹ ꝛ

6ᵐ alteri⁹ rõnis:q̃ sit ꝓpa ꝛ distĩcta vtriusq̃. ¶ 6ᵒ illa spẽs si ponaẽ ipa ſm te eẽt silis saltẽ ſȝ appẽtiã sensibili ex̃.alias nõ duceret i notitiã ei⁹. Sȝ h̃ est fl̃m:qꝛ nihil tale põt eẽ in aïa:cũ ipsa sit idiuisibilis:nihil aũt idiuisibile põt esse sil̃e ſm apparẽtiã q̃to ꝛ figurato. ¶ Cõfirẽ:qꝛ in audiẽte cantũ ex plib⁹ sonis ꝓportionatũ nõ vĩ posset remanere i aïa aliqd sil̃e ſm appẽtiã illi cãtui quẽ audiuit. ¶ 7ᵒ sensatiõe

7ᵐ exteriori q̃ cognẽscit res ex̃ sensib̃ꝰ pñs nõ cognẽscit aliqd exñs in aïa nec ĩtuitiue nec abstractiue. igiẽ nec cognitione interiori.ꝓpter ꝯña.qꝛ nõ est maior rõ hic q̃ȝ inde. ¶ 8ᵒ.tũc

8ᵐ bruta imagine iteriore eq̃ neċitate cognoscerẽt aliqd exñs in aïa:qȯ nõ vĩ dandũ. ¶ 9ᵒ tũc cogitãti de vmbra aliqd

9ᵐ exñs in aïa obijcereẽ:qȯ nõ vĩ dãdũ. ¶ Ad p̄ᵐ nego minorẽ.nec ꝓbõ valȝ:qꝛ nõ seẽ.ñ assentio euidẽter huic.spẽs rose absentis cognẽscit a me.igiẽ nõ assentio huic.h̃ cognoscit a me.demrato ꝑ subm illud qȯ est spẽs rose absentis: qꝛ possibile est ꝙ ego nõ cognoscã illud eẽ spẽm rose cognoscẽte me tñ me cognoscere illud. Sicut qs nesciẽs lucẽ solis eẽ accñs ei⁹ vidẽs eã nõ hȝ iudiciũ euidẽs quo assentiat huic.accñs solis videẽ a me:ꝛ tñ hȝ vel põt ꝑ non habito hr̃e euidẽs iudiciuȝ quo assentiat huic.h̃ vĩ a me: demrato eo qȯ est accñs solis. ¶ Vlteri⁹ dico ꝙ lȝ nõ ṽtute illi⁹ cogitationis qua ĩtueẽ spẽm:ꝯcurrẽtib⁹ tñ alijs noticijs simplicib⁹ ꝛ cõplexis põt qs hr̃e euidẽs iudiciũ huius. Spẽs rose absentis videẽ a me:sic ex supius habitis puto satis fieri manifestũ. Sicut etiã aliqbus alijs cõcurrentibus noticijs põt quis euidẽs iudiciũ hr̃e quo huic assentiat:accñs solis videẽ a me. ¶ Ad 2ᵐ nego ꝯñam.cuȝ eni amor ꝛ cognitio sint act⁹ diuersarũ rõnũ nõ est inconueniẽs ipsos differre q̃tuȝ ad illud de quo arguit:ꝛ q̃tũ ad alia multa:imo ita est ſm veritatẽ de facto:ꝛ ideo etiã assumptã in ꝓbatione ꝯñe nec ꝓbatã simplr̃ nego. ¶ Ad 3ᵐ dico ꝙ memorantẽ recordari imediate de re ex̃:põt intelligi duplr̃. vno mõ imediate:qꝛ nõ mediãte aliquo cui⁹ ipse recordeẽ. alio imediate:qꝛ nõ mediãte aliquo qȯ ipe cognoscat. In p̄ sensu ꝯcedo añs:ꝛ nego ꝯñam. Nec valȝ ꝓbatio:qꝛ lȝ recordatio sit noticia rei absentis ꝛ etiã noticia rei pñtis:ſȝ illi⁹ est abstractiua recordatio.hui⁹ aũt est ĩtuitio seu sensus.iuxta modũ loquẽdi phi in de memoria ꝛ reminiscẽtia.illius est noticia mediate.huius quoq̃ imediate. Sicut in p̄ declaraẽ.d.3.q.1.ꝛ etiã.3. In 2ᵒ aũt sensu nego añs:nec ad hũc sensũ ꝓcedit ꝓbatio:sic pȝ. ¶ Ad 4ᵐ dico ꝙ spẽs cognosciẽ ĩtuitiue ꝑ cognitionẽ illã.ꝛ tunc ad ꝯñam que addiẽ dico ꝙ si debeat iferri totũ illud ꝯñs copulatũ:ꝯña nõ valet. Instantia in simili.nam ꝯstat ꝙ imaginẽ in speculo seu illȯ qȯ vocaẽ imago ĩtuitiue videm⁹. ꝛ tñ nõ sumus certi veritate illius ĩtuitiue in quo sit subiectiue imago:nec an sit alia ab ea cui⁹ dĩ imago. Ideȝ est de iride ꝛ de colorib⁹ apparentib⁹ in collo columbe. Et in exemplo:mẽt arguẽtis hȝ ꝯña instãtiã. Naȝ certũ est ꝙ nõ qlibet vidẽs colorẽ corui vel margarite certus est vl̃ opinaẽ ṽtute illius visionis se esse certum in quo subto sit aliquis illoꝝ coloꝝ:cum ẽt virtute illi⁹ ĩtuitiue nõ possit esse certus:ꝙ color ille sit accñs:imo adhuc indiget alijs noticijs ꝛ argumentationib⁹ multis. Si ṽo nõ inferaẽ totuȝ ꝯñs copulatũ:ſȝ q̃libet ei⁹ pars per se.ꝯcedo ꝯñs q̃tũ ad p̄mã partẽ.dico eni ꝙ virtute ĩtuitiue quã hȝ quis de spẽ exñte in aïa ipse põt eẽ certus ꝙ illa spẽs existit in rerum

I nã ꝗuis forte nõ esset certus ꝙ ipsa est spẽs alteri⁹. Sic
ẽt videns accñs qḋ est nigredo corui põt esse cert⁹ ꝙ illud
accñs est in rerũ nã: ꝗuis nõ sit certus ꝙ ipm sit accidẽs.
Silr videns intuitiue suã dilectionẽ vel cognitionẽ cert⁹
est de illis accñtib⁹ qui existunt: ꝫ virtute illius intuitiue
ꝑcise nõ sit certus in quo existant: aut etiã ꝙ ipsa sint acci-
dentia. Et qui de talibꝫ spẽrũ exñtia dubitat hꝫ silr dubi-
tare de exñtia actuũ aie sue: ac ẽt accñtiũ sensibilium exi-
stẽtiũ ext aiam. Nec valet qḋ dr multos negare tales spẽs.
naꝫ ẽt multi negauerũt corpora moueri: ꝛ tñ ex sensus cer-
Ad 5m ti sumus de opposito. ¶ Ad 5m dico ꝙ est alterius rõnis.
ꝛ vlterius dico ꝙ nihil ꝓhibet eandẽ notitiã esse duorũ
obtoꝝ diuersaꝝ rõnum: quoꝝ vnũ mediante alio cogno-
scat: sicut dr de notitia creaturaꝝ in verbo. Illa võ que di-
cunt ꝯ hoc. vꝫ ꝙ act⁹ distiguit per obta: ꝛ ꝙ diuersoꝝ ſm
spẽm nõ pñt esse actus solo numero distincti: ꝛ p ꝯñs nec
K vnus nũo. si vã sint hñt intelligi de obtis imediatis: quoꝝ
scꝫ vnũ nõ mediãte alio cognoscit. Utrũ võ talis spẽi ꝛ rei
extra cognitio sit ꝓpria ꝛ distincta vtriusqꝫ vel nonnunc
Ad 6m nõ diffinio. ¶ Ad 6m dico ꝙ spẽs est similis ſm apparen-
tiam ipsi rei sensibili ext: ꝛ dico ꝙ nihil ꝓhibet in aia idiui-
sibili eẽ aliqd idiuisibile ꝗtitatiue ſm suã essentiã seu ali-
quid nõ ꝗtũ nec extẽsum: ꝙ tñ sit imago rei quante ꝛ ex-
tense: ꝛ sit illi sile ſm appatẽtiã. sic pulchre ꝛ diffuse ostẽ-
dit Aug. in de ꝗtitate aie in proposito nr̃o. s. de memoria
A cap. 9 vsqꝫ ad 24. iclu. fine. ꝛ imaginib⁹ corpoꝝ in ea recõditis. Unñ ꝯcludit ibi ꝙ nõ
abhorret a vero animũ carere oi corpea magnitudie que
trib⁹ illis differẽtijs ꝯsumat: ꝗuis corpoꝝ magnitudies
quaslibet imaginari queat. Et ad ꝯfirmationem nego sibi
illud assumptuꝫ: qm̃ nisi remaneret aliqd tale seu aliq̃ ta-
lia. ꝛ imagines sonoꝝ ex qb⁹ ꝯstabat cãtus nunq̃ illi⁹ re-
cap. 10. cap. 29. cordaret ꝛ h expsse vult Aug. 10. ꝯfes. ꝛ. 12. sup Gen. ait.
nisi aurib⁹ ꝑcepte vocis imaginẽ ꝯtinuo spũs in seipso for-
maret: ac memoria retineret ignoraretur 2ª syllaba vtrũ
L 2ª esset cũ iã p⁹ vtiqꝫ nulla eẽt q̃ ꝑcussa aũ trãsierat. Ac sic
ois locutionis vsus: vel ois cantandi suauitas: ois postre-
mo in actib⁹ nr̃is corporalis motus dilapsus occideret.
Ad 7m ¶ Ad 7m nego ꝯñaꝫ. nã sic ẽt ꝓbaret ꝙ nõ possem⁹ itelli-
gere act⁹ aie nr̃e nec ẽt cogſcẽ nr̃as sensationes cũ neutro-
rũ hui⁹ entiũ sensus exterior sit ꝑceptiu⁹ ꝛ vtrũqꝫ ꝑdictoꝝ
ſm oẽs est rñ. ꝓbõ ꝯñe nõ valꝫ: qr ſm assumit nec ꝓbat.
Ad 8m ¶ Ad 8m dõni ꝙ ꝗtũ ad bruta memoratiua ꝯñs est vtiqꝫ
cap. 2. dãdũ: ꝛ dat ideꝫ Aug. 12. de tri. nec ille arguẽs ꝓbat illud
Ad 9m dãdũ nõ esse. ¶ Ad 9m ẽt pp supradicta ꝯcedo ꝯñs ꝙ ipse
Franci. predi. ſm esse nõ ꝓbat. ¶ Cõtra eãdẽ ꝯneꝫ arguit alius socius
bach. triplr. p sic. Illud quo vt medio elicit opõ: non est
imediat⁹ terminus illi⁹ opõis: sic dolabra q̃ fit scãnũ non
est terminus scãnificationis: nec calor quo fit desiccatio ẽ
terminus desiccationis. Sed similitudo rei vt repñtatiua
est: est mediũ quo res ipsa cognoscit. g ꝛc. ¶ 2º illud est vt
2m o ſm imediat⁹ termin⁹ cogitationis abstractiue ad qḋ ter-
minat actus memoratiue cognitionis: ſꝫ talis act⁹ nõ ter-
M minat ad spẽm que est actu pñs ipsi memorãti: cũ de pñti
3m nõ sit memoria: ſꝫ ad rẽ absentẽ. g ꝛc. ¶ 3º illud qḋ nõ co-
gnoscit ab aliquo an sit nõ põt esse imediatũ obm cogni-
tionis ipsi⁹ certe ꝛ determinate: ſꝫ aliqs idiota optime co-
gnoscit de amico absente nullo cogitatiue habito de si-
militudine amici que est in memoria: imo nec cogitat vel
cogſcit qd sit talis silitudo. g nõ est imediatũ obm. ¶ Ad
Ad pm franci. pm si maior capiat tanq̃ vlis: sicut dpꝫ si vult debeat ali-
qd ꝯcludi in illa forma. nego ipsaꝫ. nã ꝯstat ꝙ verbũ diui-
num est mediũ quo beati vident cognitione matutina seu
diurna creaturas: ꝛ tñ ipm est imediatũ obm talis cogni-
tionis. Idẽ vult ẽt phs in de me. ꝛ re. vt tactuꝫ est supra: ꝛ
declaratũ in p. di. 3. q. 1. ꝓbationes adducte impertinẽtes
Ad 2m sunt: vt clarum est: nec vlẽm illã ꝓbare pñt. ¶ Ad 2m ne-
go minorem ꝛ dico ꝙ talis actus nõ est memoria spẽi ad

quã imediate determinat: sed intuitio est aliqua memoria N
rei extra ad quaꝫ mediate tñ terminat: vt supra dcm̃ est.
Ad 3m ¶ Ad 3m dico p ꝙ cuꝫ illa maiore põt ꝯcludi ꝯtra arguẽ-
tẽ ꝙ talis cognitio nõ terminat imediate ad rem extra. s.
ad amicũ idiote: qr constat ꝙ idiota nescit an suus amic⁹
sit in reruꝫ nã. forsitan eni tũc est mortu⁹. ¶ Rñdeo tñ ad
rõnẽ ꝙ idiota ꝛ intuet silitudinẽ amici sui ꝛ scit illam esse:
ſꝫ nesciat eam eẽ silitudinẽ illius: imo forte putet ꝙ illud
qḋ ipse intuet: etsi ſm veritatẽ sit silitudo sui amici relicta
in memoria sit ipse amic⁹ suus extra exñs: ſꝫ in h sic pu-
tet ipse fallat. sicut vt supra allegatũ est dicit Aug. qḋ est
cap. 10. ẽt satis ad ꝓpositũ in de ve. re. Si vn⁹ est ille amic⁹ meus.
falsus est iste queꝫ cogitãs fingo. ꝛ ꝓbat. nã ille vbi sit ne-
scio. iste ibi fingit vbi volo. Alia que possent obijci vel fa-
cere dubitare circa modũ cognoscẽdi res p suas spẽs satis
vt puto dissolui ꝛ declarari possunt ex dictis in. 3. d. p lib.
4ª ꝯ O in diuersis q̃ọnib⁹ ibi disputatis. ¶ 4ª ꝯ. vꝫ ꝙ aliquas res
homo aliqñ cognosci ꝛ nõ per spẽm: satis est clara dicẽdo
rem illã tñ cognosci per spẽꝫ q̃ cognoscit cognitione ime-
diate terminata ad spẽm illius ꝛ imediate ad ipsam. sic su-
perius accepi. Nã cũ oculis corporalib⁹ videmus colorẽ
in pariete exñtẽ: vel aurib⁹ audimus sonũ in aere factum:
aut alijs sensib⁹ nostris sensibilia ipsa exteriora ꝑcipim⁹: ꝛ
tales vtiqꝫ notitie terminant imediate ad ipsa sensibilia ꝑ-
cepta ꝛ nõ ad ipsoꝝ spẽs. Per nullã eni experiẽtiã vel rõ-
nem cogimur ponere aliq̃ꝫ spẽm mediãtẽ p modũ obti co-
gniti inter notitias hꝫ exteriores ꝛ ipsa sensata. Hoc ipm
pꝫ ex eo qḋ in p. li. d. 3. q. 1. ꝓbatũ ẽ. nullã notitiã distinctaꝫ
rei habitã p spẽm eẽ pmã illi⁹. Sꝫ dpꝫ q̃libet talẽ ꝑcessis-
se aliaꝫ priorẽ q̃ res illa nota fuerit imediate in seipsa. Pꝫ
ẽt ista ꝯclo de reb⁹ insensibilibus que imediate in seipsis
cognoscunt a nobis: vt ꝓbatum est li⁹. p. d. 3. q. 3.

Nunc restat articulus 2⁹. vꝫ vtrũ hõ cognoscat p spẽs 2⁹ artic.
distinctas ẽentialr a notitijs: sine. Utrũ spẽs rei
P ꝛ actualis notitia eiusdẽ rei sint res essentialr distincte: ꝛ
ꝗtum ad hoc pono duas ꝯnes. pª est. ꝙ spẽs rei ꝛ notitia
abstractiua eiusdẽ rei: qua. s. ipsa res cognoscit in spẽ sua:
essentialr distinguunt. 2ª ꝙ notitia rei intuitiua. i. qua i-
mediate in seipsa res cognoscit: ꝛ spẽs eiusdẽ rei: essentia-
pª ꝯ cap. 3. liter distinguunt. ¶ Primã ꝯneꝫ ꝓbo p auctẽ Aug. 11. de
tri. vbi silalr ponit ꝙ sicut spẽs sensibilis corporis extra:
ꝛ visio sensus exterioris sunt essentialr distincte: qḋ tñ nõ
sensu: sed sola rõne discernit. Sic illa ingt ipse phantasia
cũ animus cogitat spẽm visi corporis: cũ ꝯstet ex corporis
silitudie quã memoria tenet: ꝛ ea q̃ ide forat in acie recor-
dantis animi: tñ sic vna ꝛ singularis apparet: vt duo q̃dã
eẽ nõ inueniant nisi iudicãte rõne qua itelligim⁹ aliud esse
illud qḋ in memoria manet: etiã cũ aliunde cogitamus: ꝛ
aliud fieri cuꝫ recordamur. i. ad memoriã redimus ꝛ illic
inuenimus eãdẽ spẽm. hec ipse. Ubi nota ꝙ dicit rõne in-
Q uenit cogitationẽ ꝛ spẽm eẽ duo q̃dã: ꝛ iteruꝫ ꝙ aliud est
qḋ in memoria manet ẽt cũ aliunde cogitam⁹: ꝛ aliud fit
cũ recordamur: ex quoꝝ vtroqꝫ pꝫ ꝓpositũ hñ ꝯsiderãti.
Et excludit dcm̃ alteri⁹ opi. opposite dicẽns ꝙ eadẽ res q̃-
dũ nõ actu cogitamus est spẽs tñ. nobis actualr cogitã-
tibus est cognitio ꝛ notitia actualis absqꝫ alicui⁹ noue rei
positione in potẽtia cognoscẽte: qm̃ ſm dcm̃ illud tũc non
cap. 3. cap. 8. vere iudicarent esse duo. Itẽ tũc nõ aliud fieret ab eo qḋ
prius erat in memoria: sic ipse dicit ibideꝫ. ꝛ iterũ ifra. d. ꝙ
aliud est qḋ recõditum memoria tenet: ꝛ aliud qḋ inde in
cogitatione recordãtis exprimit. ¶ Cõfirmat 2ª ſm eun-
dẽ. notitia actualis fit ꝛ creat ex ipsa spẽ. igit ſm eundem
cap. 7. ipsa essentialr distinguit a spẽ. ꝯñs pꝫ. añs ꝓbat. nã eodẽ
li⁹ ait. Quãq̃ itaqꝫ formã que fit in acie recordãtis ex ea
fiat que est memorie. ipsa tñ acies nõ inexistit ſꝫ erat ante
cap. 9. istam. Et infra dicit. ꝙ ex eis que memoria ꝯtinent visio
facta est in acie cogitãtis. Iteꝫ infra. A spẽ ingt corporis qḋ

A

cernit exorit: vt ea que fit in sensu cernentis: et ab hac ea q̄
fit in memoria: et ab ea que fit in memoria: ea que fit i acie
cogitātis: quapp volūtas q̄ parentē cū prole ter copulat.
Per spēm aūt in sensu cernētis intelligit ipsaʒ visionē exte
riorē: p spēm xo in acie cogitātis intelligit visionē interio
rem. Vñ statim subdit. Visiones. n. due sunt. vna sentiētis:
altera cogitātis: vt aūt possit esse visio cogitātis: iō fit i me
moria de visione sentientis sile aliqd zc. vt in pcedēti arti°
est allegatuʒ. Itē subdit. ppterea duas in h gñe trinitates
volui cōmēdare. vnā cū visio sentiētis formatur ex corpe:
aliā cū visio cogitātis formaf ex memoria. Sic aūt ḃʒ eū
spēs sensualis et noti° corrñdēs sunt due res distincte et cū
intētione volūtatis cōstituūt trinitatē quādā. sic ḟm eūdē
spēs intelligibilis. i. q̄ est in memoria itellectiua et rei intel
lectualis est distincta a visiōe intellectuali et elicitiua ei°. ac
ambe simul cū intētiōe volūtatis cōstituūt suā quādā aliā
trinitatē: sicut pʒ lib. 14. et pari mō intelligēdū est de q̄cūqʒ
alia spē intellectiua et visione corrñdēte. ℭ Deinde pbo ꝯ
nem rōibus: et p̄ vna Aug. tacta in ṽbis p̄ allegatis: et sup
pono sicut notū est per experientiā. q̄ nō sp dū qs hʒ spēʒ
alicui° rei actu itelligit vel cōsiderat illā. ponat ḡ q̄ aliqs
q oiu habuit spēʒ nūc actualiter cogitet de re illa: cū tñ p°
imediate nō cogitaret: et q̄ post modicū tps desinat cogita
re: nec tñ desinat hr̄e spēm: qd q̄tidie contingit in quolibet
nr̄m: tūc arguo sic. ista noti° nunc incipit eē spē ista nō inci
piēte esse: et post desinet esse spe nō desinēte esse: et vtraqʒ. s.
spēs et notitia ista actu est. igit sūt res plures et eētialr di
stincte. ℭ Ad hāc rōnē rñdebitur negādo añs. nā casu po
sito ista notitia nō nūc incipit esse: sed incipit eē notitia: nec
pus desinet eē: sed desinet esse noti°. nā ipsamet spēs q̄ pre
fuit. fuit qdē sed nō fuit notitia: nūc aūt ipa est notitia. Itēʒ
postea erit sed nō erit notitia. ℭ Q̄uis ista rñsio lediosa sit
ad excludendum. nō vž tñ rōnalis: et q̄ sit cōtra intētioneʒ
Aug. vbi. s. nō est dubiū. nā ait. q̄ aliō fit cū recordamur.
Cōstat aūt q̄ spēs tunc nō fit. Itē in eodē cap. ait. q̄ cū co
gitātis acies id quod i memoria tenebaf destiterit intuerit
nihil forme que ipressa erat in eadē acie remanebit. q̄ ṽba
p certo nō pñt glosari ḟm modū istū rñdēdi. ℭ P. Si ista
spēs q̄ p̄fuit nūc ē notitia: et pus non fuit no° ꝯ aliquā rō
nē reddē pp qd nūc ipa ē no°: cū tñ prius nō eēt: nec appet
posʒ aliq̄ rō sufficiēs. ℭ Sʒ ad h dicef ḟʒ vnū docto. q̄ rō
est: qm̄ p ipam nūc res ipa cui° ē spēs appet intellui i et hʒ
eē obiectiuū et pus nō sic p ipaʒ appebat. ℭ Cōtra. aut ista
spēs nūc se hʒ eodē mō penit° ḟʒ se et in cōpōne ad itellm et
ad rē cui° ē spēs: aut aliq̄r alr. Si eodē mō penit° nō ē itel
ligibile q̄ p eā nō poti° res appeat itellui q̄ʒ p°us: et p ꝯñs
nec q̄ nūc sit no° plus q̄ʒ p°. Nec pt dici q̄ alr se hēat ḟʒ se:
q̄ nec ḟm eētiā suā nec ḟm aliqd ginatū i ea vel corruptū
sicut claꝝ ē satis: nec alr in ordie ad intellm: q̄ h nō pōt in
telligi nisi vel ḟʒ iherētiā: vtputa: q̄ nūc eēt i intellu: et pus
nō erat: vel eꝯ. Neutrū āt dr. nec vž ꝯgruēter posse dici nā
liter accidē: vel se hēet alr ad intellm ḟm efficiētiā: vtpote:
vel q̄ nūc efficif ab itellu: et pus ñ fiebat ab eo: vel eꝯ. pus
efficiebaf et nūc nō efficif: et istō dici nō pōt: q̄ non cōtingit
nalr vnā rē pfectā et actu existē et diu manēte sic agēs d no
uo hēe vel nō hēe: et iō nec nalr eēt pose intelligē. Vel 2° iō
alr se hēet ḟʒ efficiētiā ad intellm: q̄ intell's aliqd cāret in
spēꝝ certū est q̄ nō: vel eꝯ. ipa aliqd cāret in intellu: et tūc
illō tale poti° dici dʒ eē no° q̄ʒ ipa spēs: qd ē ꝯpo°. Nec pōt
dici q̄ alr se hēat in cōpatiōe ad rē ex. h. n. eēt sic appet ḟʒ
efficiētiā q̄ nō pōt dici: cū nō appeat qd res ipa cāet in spē:
vel eꝯ. Et maxie q̄ cōtingit rē tūc nō existē in reꝝ nā. Nec
pōt ēt dici q̄ h sit pp assistētiā intētiōis volūtatis: q̄ nūq̄
p nr̄m velle pcise aliq̄ res q̄ nō est itellectio fieret itellectio:
nō pl° q̄ʒ albedo pp aliqd velle meū fieret itellectio: nʒ pp
intētionē volūtatis aliqs itelligeret: nisi q̄ pp illā aliq̄ res
fit q̄ alias nō fieret. ℭ 2° ad ꝯnē arguo: qm̄ cū res cogscif

abstractiue in sua spē eadē no° q̄ res cognoscif abstractiue
spēs cognoscif intuitiue: sic declaratū ē in p̄ li° et tactū ali
q̄lr in arti° pcedēte. Spēs aūt nō est no° q̄ ipsamet cogno
scif intuitiue: vt pbatū est in. q. pcedēti arti° p̄ ꝯne 2°. igif
spēs nō est cognitio q̄ res ex cognoscif abstractiue. ℭ 2° ꝯ
pbaf: q̄ post desitionē no° itu. nue manet ipsa spēs. igf zc.
Cōtra ꝯnē istā argr̄ p̄ sic. Impole est re° eiusdē eē in eadē
po° duas silitudines realr differētes: sʒ spēs est q̄dā silitu
do pfecta rei et intellectio silr. igif nō sūt realr dfnte. ma
ior pbaf: q̄ vel ille due eēnt eiusdē rōis: et tūc duo acc ñtia
tñ nūalr dr̄a eēnt i eodē: aut eēnt alteri° et alteri° rōnis: et
si sic vnū erit pfecti° altero: et ṽtute ꝯtinebit ipm: sic pfectū
ꝯtinet ṽtualr ipfectū: sʒ ipole ē q̄ duo acc ñtia: q̄ꝝ vnū cōti
net in ṽtute alteꝝ: sint in eodē subo distincte: sic tepiditas
et calor in sumo. ℭ Cōfirmaf: q̄ alias intell's eēt due po°:
qm̄ aia p intellm bis assimilaref obto: semel p spēm et sēt
p itellectionē. p vnā āt potētiā vno mō tñ aia assilaf obo.
ℭ Cōfirmaf iteꝝ q̄ supflue poneref spēs. nō. n. ponif nisi
ad repñtādū obm et ad faciēdū ipm pñs intellectui: sʒ 2m
maxie fit p itellectionē. igif nō est spēs necia. ℭ Cōfirmaf
insup: q̄ ḟʒ phm. 3. de aia. sic aia ē oia sensibilia p sensū: sic
est oia itelligibilia p intellm. Cōstat aūt q̄ nō est sensibilia
realr: sʒ p assimilationē tñ iquātū p actū sentiēdi assimilaf
rei sensate. igif ipsa silr ē oia itelligibilia p intellʒ: inq̄tū p
actum intelligendi assimilatur rei intellecte. ℭ Secundā
ratio ad idem est: q̄ si species esset distincta ab intellectio
ne tūc simul in intellectu eēnt due intellectiones seu cogni
tiones. ꝯñs est ipole: q̄ nec eēnt eiusdē rōnis nec alterius:
vt prius pbaf de spēbus. ꝯñtia pbaf: q̄ nō ē minoris ab
stractionis spēs in intellu q̄ʒ in sensu: sed spēs isensu hʒ ḟm
ppriā ei° rōnem q̄ sit sensatio et cognitio foāc. igif hoc nō
est negādū a spe i itellu. assumptū pʒ p phʒ 2° de aia. et per
Cōm. dicit. n. phs q̄ sensus est susceptiuus specierum sine
mā. et Cōmē. expōnes dicit. q̄ iō in aia sunt intētiōes et cō
prehēsiones: et ex aiam nō sunt intentiones neqʒ cōprehen
siones. ℭ Cōfirmaf: q̄ nihil reqrif ad h q̄ fora aliqua sit
vera cōprehēsio: nisi q̄ p ipaʒ exhibeaf obiectū in esse ob
iectiuo pñtialr. hēe. n. sic obm pñs est ipsum cognoscere: et
eꝯ. sed spēs inquātū est similitudo rei hʒ ex ppria cōditio
ne q̄ exhibeat rē pñtem in esse obiectiuo igif ex ppria cō
tradictione hʒ q̄ sit ṽa cōprehēsio. ℭ Cōfirmaf h ipm: q̄
actus intelligendi ex h pcise hʒ q̄ exhibeat rē pñtē in esse
obiectiuo: q̄ est silitudo rei: et q̄ spēs ēt est silitudo: lʒ non
ita clara. igif zc. ℭ Tertia rō est. Spēs aut ponif in intel
lectu alia ab intellectione: vt suppleat vicem obii in rōe ter
minātis: aut in rōne pncipii formalis elicitiui act° ta qualē
hēt. n. opi. ponēte spēm distīctā ab actu ponif pp alterum
pdictoꝝ: sʒ nō ē ponēda pp pmū: q̄ actus quo intelligo ro
sam nō terminaf ad spēʒ rose: alias ois itellectio que esset
mediante spe essʒ reflexa: terminaref. n. imediate ad aliqd
in intellectu. Itē nō esset tunc notitia nec scia de rebus: nec
verificarentur ppōnes imediate de rebus: imo hec ppō
eēt falsa. triāgulus hʒ tres: inquantum cōparaf ad intellm
enuntiātē. ℭ P. Sensus immediate terminaf ad res extra
qm̄ imediate iudicat res q̄ sunt ex. al's sensatio esset actus
reflexus. igif multo magis intellect° iudicat de reb° ipsis.
ℭ P. Intellect° intelligēdo rosaʒ aut sistit i spe rose: et tūc
sequif q̄ intell's nihil intelligit de rebus: aut ex spe pcedit
vltra ad res. et tūc sequif q̄ ois actus intell's circa res est
discursiuus: q̄ ambo falsa sunt. Nec est ponēda spēs pp 2m:
vt. s. se hēat in rōne eliciētis actū vna cū itellectu: q̄ ipole
est effectū excedē impfectā cām suam equocaʒ: sed intelle
ctio est pfectior spe. igif non potest esse eius effectus equo
cus: sed cum non possit esse etiā eius effectus vniuocus cū
sit alterius rōnis. igitur nullo modo est effectus eius.
ℭ P ista actio p quāto ꝯtingit itellm aut ē ipsius intell's
possis. et h nō: q̄ ipse est puꝝ potētiale i gñe itelligibiliū. 3.

I de aia. nullū aūt tale hʒ aliq̄ʒ actuaꝛ: ꝛ ꝑ ꝯñs nec actiuitatē. Aut ē ipsi⁹ itell'ꝰ agēns. ꝛ si sic nō vʒ ꝙ tūc sit spēs nec̄ia. qꝛ nō vʒ rō q̄re intell's agēs cū phātasmate nō possit redu cere itellm̄ polem ad actū reꝰ itellectiōis sic reꝰ spēi quam ponis i itellu. ¶ Et ꝯfirmaꝛ ꝑ phm̄. 3. de aia q diē ꝙ sic se hn̄t sensibilia ad sēsuʒ sic phātasmata ad itellʒ. sʒ ſʒ eūdē ibidē actio sēsibil' ē pa' ipsi⁹ sensus: sonatio. n. ē audino ꝛ coloratio ē visio: q̄re i itellʒ ꝑ' ipssio a phāˢ erit itellectio.

T. c. 6. T. c. 2. Huius intentionis vʒ eē phs. 3. de aia. vbi ait. ꝙ aia est lo/ cus speꝝ nō tota: sed intell's. Itē ibidē ꝙ intelligē est pati: q̄ ꝟa nō eēnt si spēs eēt aliud ab intellectiōe. Et qđ multū facit ad ħ vt dicūt est: qꝛ Ari. nō fuisset tm̄ diminut⁹: ꝙ nul lā mētionē fecisset de ordine spēi ad intellectionē ſm quē ꝑ iprimiꝛ spēs ꝛ post intellectio.

I d ꝑᵐ ¶ Ad ꝑᵐ nego maiorem. Ad ꝓbōnē dico ꝙ sūt silitudines alteri⁹ ꝛ alteri⁹ rōnis: ꝛ cū infert. igiꝛ vna ē ꝑfectior altera ꝛ cōtinet eā v̄tualr ꝛc̄. dico ꝑ ꝙ si ista ꝓbatio valeret cōcluderet multa falsa. ꝛ ꝯ istūmet arguētē. ꝛ ꝯ quēlibet aliū. ꝑ similē. n. modū proba ret ꝙ in intellectu nō sil' pn̄t eē act⁹ apprehendēdi ꝛ actus

K assentiēdi: nec aliq alij duo act⁹ diuersaꝝ rōnū. Itē nec plu res habitus: nec habitus ꝛ actus simul: neq̄ʒ spēs plures. Ita etiam in voluntate non possent simul eē aliq duo act⁹ vel duo habitus aut habitus cū actu: ꝛ vltꝛ nulle due foie possent esse simul in eadē mā: q̄ oia sūt absurda: ꝛ ꝙ ita ꝑ/ bareꝛ claꝝ est volēti ꝑdictā ꝯñtiā cuilibet taliū applicare. Respondeo tm̄ ad rōnē ꝛ ꝑ nego ꝯñtiam ꝑp illā partē ꝯñ/ tis: q̄ diciꝛ. cū vnū cōtineret aliud v̄tualr. nō. n. quodlibet aliud ꝑfecti⁹ ꝯtinet illud v̄tualr ꝓprie loquēdo. nā sic cō tinere nō dīnisi qđ vel pōt aliud ꝓducere: vel qđ in oē in qđ aliud pōt ꝛ illud aliqd plus. ꝛ ꝯstat ꝙ nō q̄lʒ q̄ sūt alte rius rōnis sic se hn̄t adinicē. ¶ 2° ꝯcedo ꝙ spēs v̄tualr ꝯti/ net actū: sed nō sicut cā totalis: q̄uis nō sit ꝑfectior actu: ꝛ nego illud assūptū: ipol'e est ꝙ duo accn̄tia: qꝝ vnū ꝯtinet

L aliud v̄tualr: sint in eodē subo. pʒ instātia de hitu ꝛ actu ꝛ de luce ꝛ spe coloris i medio. ſʒ ponētes eas. de q̄ꝝ nūo ē ipe arguēs: ꝛ de multis alijs in itellectu ꝛ volūtate posset instari. Nec ꝓbō vʒ: qꝛ ꝑticularis est.

Ad ꝑᵐ cōfir. ¶ Ad ꝯfirmationeʒ ꝑᵐ. cū dī. al's itell's eēt due potētie. nego ꝯñtiā. ¶ Ad ꝓ/ bationē dico ꝙ pol'e est eādē potētiā eidē assimilari pluri bus modis diuersaꝝ rōnū q̄cq̄d sit de pluribus modis eius dē rōis.

Ad 2ᵐ confir. ¶ Ad 2ᵐ cōfirmationē: nego ꝙ spēs supfluat. Ad ꝓbōnē dico ꝙ alr ꝑsentaꝛ obm ꝑ spēʒ alr ꝑ actū. nā ꝑ spēʒ repsentaꝛ tāq̄ʒ ꝑ illud in quo cognosciꝛ: ꝛ q̄si mō hituali: ꝑ actū ꝟo tāq̄ʒ ꝑ illū quo cognosciꝛ siue qđ ē actualis cogni tio eius: q̄uis vocabulū repn̄tatiōis satis incōgrue actui

Ad 3ᵐ cōfir. applicet: ꝛ sic pʒ ꝙ spēs nō est supflua. ¶ Ad 3ᵃᵐ ꝯfir. cōce do ꝯñē: sed ex illa nō inferꝛ ꝙ ꝑncipalr intelligit. vʒ ꝙ nō sint spēs distincte ab actib⁹. nā ꝛ in sensu sūt hō spēs: sicut

Ad 2ᵐ ꝓbatū ē. ¶ Ad 2ᵐ rōnē dico ꝑ ꝙ viriliter militat ꝯ facto/ rē suū: si intelligaꝛ vt sonat. ꝑ q̄dē ex eo ꝙ dicit ipol'e eē du as cognitiones eiusdē vel diuersaꝝ rōnū esse in intellu. nā

M īfra exp̄sse dicit op⁹ de angelis: de qb⁹ tn̄ ꝓbō ipossitatis di cte eque cōcluderet: vt pʒ applicāti. ¶ 2° qꝛ ex ꝓbōnibus ꝯñe manifeste seq̄ꝛ ꝙ q̄libʒ spēs exn̄s i intellu est actualr cognitio. ꝛ ꝑ ꝯñs ꝙ q̄lʒ hō sil' actualr intelligit oia: q̄ꝝ sil' hʒ spēs: qđ ē ēt ꝯ'eū ꝛ ꝯ ꝟitatē: ꝛ ꝙ ita seq̄ꝛ nō op⁹ ē decl'a re: qꝛ statim adhibēti curā pʒ sic eē. ¶ 2° r̄ndeo ad rōnē: ꝛ nego ꝯñtiā. Ad ꝓbōnē dico ꝙ illa nō est sufficiēs rō. nā nō qđlʒ eque abstractū vt sensatio est cognitio. pʒ de volitio/ nibus q̄ sunt abstractiores q̄ʒ ipse sensatiōes: ꝛ tn̄ ſm cōeʒ op̄. ꝛ istum arguētem nō sunt cognitiones. Itē hitus intel lectuales nō sunt cognitiōes: ꝛ tn̄ nō sūt min⁹ abstracti sen sationib⁹. Dico igiꝛ ꝙ talis abstractio ꝛ spūalitas hn̄ req

T. c. 119 2. de aia riꝛ ad eē cognitionē. ꝛ ħ solū itēdūt ibi phs ꝛ Cō. ꝛ suffi/ cit ad eoꝝ ꝓpositūꝛ iō bn̄ cōcludit idē Cōmē. ꝙ forme ex̄ aiam nō sūt cōprehēsiones. hec tn̄ abstractio nō sola suffi/ cit vt res sit cognita: vn̄ ꝙ Cōmē. dicit ꝛ iō in aia sūt inten tiones ꝛ ꝯprehēsiones mō dʒ intelligi ꝙ iō ꝑcise: sʒ iō alijs tn̄ ꝯditionib⁹ necessarijs cōcurrētib⁹.

N Ad con firma. ¶ Ad ꝯfirmationē dōm ꝙ nō q̄liscūq̄ʒ exhibitio pn̄tie obti sufficit: sʒ ea tm̄mō ꝑ quā res in actuali conspectu mētis cōponiꝛ. iuꝫ sniam ꝛ

cap. 6. modū loquēdi Aug. 12. de tri. ħ aūt nō fit ꝑ spēm solū. naʒ ꝑ spēm hitualr tm̄ obm ē pn̄s. aliogn si actualr sꝑ actualr intelligereꝛ oē cuius spēs eēt in intellu: qđ est fm̄. ¶ Cō/ firmaꝛ r̄nsio. nā certū est ꝙ res ex̄ nō est magis pn̄s intelle ctui ꝑ spēm ꝑcise q̄ʒ ipsamet spēs: ꝛ tn̄ ipsa nō sꝑ cognosciꝛ ꝛ idē dicit Aug. de mēte q̄ sꝑ sibi est presens. ꝛ tamē nō sꝑ se cogitat. ¶ Ad aliā dicendum ꝙ non omnis similitudo rei est cognitio.

Ad 3ᵐ ¶ Ad tertiam rationem dico ꝙ spēs poni tur ꝑp vtrūq̄ʒ: respectu tn̄ abstractiue tm̄ ipsius rei ex̄ ꝛ in tuitiue sui sicut ꝛ ſm vtrāq̄ʒ habitudinē se hʒ ꝛ obʒ ad suā notitiā intuitiuā. ¶ Ad ꝑmā ꝓbationē q̄ arguiꝛ ꝙ nō i rō ne terminātis. dico ꝙ si tu velis vocare oēm notitiā imeᵗᵉ terminatā ad aliqd exn̄s in intell'u reflexā. ꝯñs est veruʒ: nec ꝓbaꝛ ipm eē falsum. Si ꝟo strictius ꝛ magis ſʒ ꝯsue

O tā acceptionē vocabuli. illa notitia tm̄ voceꝛ reflexa q̄ est notitia notitie. nego ꝯñam q̄ ēt nō ꝓbaꝛ in ħ sensu. ¶ Ad aliud cū diciꝛ: ꝙ tūc nō esset notitia de reb⁹ ex̄ nego ꝯñaʒ: ꝛ silr aliā q̄ iferꝛ ꝙ ꝓpōnes nō verificarenꝛ imediate de re bus seu magis ꝓpe ꝑ reb⁹: ꝛ iste ꝯñe nō ꝓbanꝛ ab isto: ꝛ ꝙ opposita ꝯñtiū stēt cū añtibus sufficienter declaratū est in ꝑ. d. 3. in 2° dubio illius q̄nis. Utrū res sensibiles nālr intelligāꝛ a nobis. Pro nūc aūt ostēdo debilitatē istaꝝ ar/ gumētationū ex vno qđ ponit btūs Aug. 4° sup Gen̄. in pluribus locis. ꝛ in alijs ēt libris ibidē. vʒ ꝙ angeli vidēt in v̄bo creaturas. ꝛ ꝑfecti⁹ eas cognoscūt ꝑ notitiā quam hn̄t de eis in ipo v̄bo q̄ʒ ꝑ eā quā hn̄t de eis imediate in ꝓ pria nā ipsaꝝ: ꝛ in ħ cōis doctores assentiūꝛ Aug. ponaꝛ ḡ ꝙ angelus hēat ꝑcise istā notitiā de creaturis in ꝟbo: ꝛ nullā hēat de ipsis imediate in ꝓpo gn̄e: nūq̄d diceꝛ ꝙ ipi nō hn̄t notitiā de reb⁹: aut ꝙ ꝓpōnes q̄s formarēt de reb⁹ ex̄ nō eēnt ꝟe ꝑ ipsis reb⁹. puto ꝙ ħ nullus intelligēs dice ret. Et ex hoc apparet ꝙ in ꝓposito tales argumētatiōes

P nullius v̄tutis existūt. ¶ Ad aliā de illa sūstentia ꝛ nō sūstē tia respōsum ē: vbi. s. ꝛ qđ inferꝛ de discursu nō ē ꝯñs ꝓpe loquēdo: sicut nec beat⁹ vidēs creaturas ꝑ v̄bū dī intelligē illas per discursum: nec deus ēt ſm opi. multoꝝ qui dicūt ꝙ intelligit creaturas intelligēdo essentiā suam. ¶ Deide cū ꝓbaꝛ ꝙ non se hʒ spēs in rōne eliciriui respectu actus. ¶ Ad ꝑmū dico ꝙ assumptū falsum est de cā equoca non totalr: instātia pʒ. nā visio albedinis est effectus equocus albedinis existentis in corpore: ꝛ tn̄ perfectior ea.

¶ Ad scđam si nō ponaꝛ intellectus agens aliq̄ po' aie di stincta ab intellectu poli: sicut forsitan nō est nec̄ium pone re: pōt dici ꝙ intell's possibilis ꝯcurrit actiue ad eliciēdum actū: ꝛ qđ de possibilitate ei⁹ adduciꝛ nō obuiat: qꝛ ipse nō

Q ē sic in pō q̄n sit aliqua actualitas in reꝝ natura ꝛ actuali tas ēt actiua taliū effectuū spūaliū. Si ꝟo ponaꝛ intell's di stinctus a poli pōt dici ꝙ ipse ēt ꝯcurrit. ꝛ cū dicis ꝙ tunc spēs i intellectu nō erit nec̄ia: qꝛ sufficiat intell's agēs cum phantasmate. Dico ꝙ nō sufficiūt ad oēm intellectionē qꝛ nō ad itellectionē reꝝ itelligibiliū mere q̄ fuerūt ꝛ n̄ sē. nec ad intellectionē vl'em ꝛ abstractam de q̄ dcm̄ ē i precedēti articulo: qm̄ phātasmata nō sic abstracte repn̄tāt. vtrum aūt sufficerēt ad itellectionē sensibiliū ꝑticularē vel nō sic cōem salrē ꝓ statu pn̄ti mai⁹ dubiū foret. Sed q̄cq̄d de ħ sit certum est ꝙ non sufficit pro quolibet statu. Nam i aia separata nō sunt phantasmata sensibilia. Per ista autem pʒ ꝙ nō est superflua spēs in itellectu esto ꝙ nō sit necessaria ad oēm intellectionē: sicut ēt nec spēs in memoria: nec etiā habitus intellectualis necessaria sunt ad omnem notitiaʒ qm̄ nō ad intuitiuam singularis sensibilis. intellectus aut sensus. ¶ Ad aliam dōm ꝙ ex dicto phi nō habetur ꝙ a phantasmate nō causetur in intellectu nisi sola intellectio:

A immo magis ex illa similitudine habetur oppositum: nam ex sensibili causatur in memoria species siue mediate siue immediate que non est cogitatio: neqꝫ cognitio. non nego autem quin notitia aliqua possit a phantasmate causari in intellectu. Item vtrum per phantasmata intelligat phūs potius spēs existentes in parte sensitiua que proprie dicitur phantasia. An vero omnes species representatiuas siue sint in intellectu siue in parte sensitiua non est clarum. magis tamen videtur hoc secundum haberi ex dictis suis: cum ponat spēs: vt aliqualiter patebit statim. Sed hoc determinare non est pro nunc opportunum.

¶ Ad aliud cum dicitur quod intelligere non est pati. dico quod verum est: quamuis quicquid ponatur actiuum intellectionis: quia tamen intellectio recipitur in intellectu. intellectus patitur tali passione: que scilicet est salus et perfectio eius. Et tamen ipsum intelligere est vere pati. Utrum autem intellectus se habeat passiue tantum vel etiam actiue respectu intellectionis: infra videbitur. ¶ Ad vltimum dico quod satis innuit ordinem illum per hoc quod dicit tales imagines se habere ad intellectum sicut sensibilia ad sensum: quod est verum de quibuscumqꝫ imaginibus vel spēbus per quas vel in quibus intellectus intelligit siue sint in intellectu siue alibi. Quis autem ignoret

B quod sensibilia sunt causa sensationum: et non econuerso. Et per hoc non consequenter aduertat quod spēs in intellectu est causa intellectionis: cuius est obiectum ipsa: et non econuerso.

3ᵘˢ arti. **Quantum** ad articulum 3ᵐ qui est de principali quesito pono conclusiones tres. prima est. quod angeli aliqua cognoscunt per spēs. 2ᵃ quod non omnia que cognoscunt: cognoscunt per spēs. 3ᵃ quod quecumqꝫ cognoscunt per spēs: cognoscunt per spēs distinctas ab actibus. i. ab actualibus intellectionibus. ¶ Primam conclusionem probo sic. angeli cognoscunt naturaliter aliqua preterita que non sunt et distincte recordantur ipsorum. igitur aliqua cognoscunt per spēs. Antecedens communiter conceditur. et probatur ex dicto Aug. in li. de diuinatione demonum. vbi ait. quod accessit demonibus per tam longum tempus quo eorum vita protenditur rerum longe maior experientia quam hominibus potest propter breuitatem vite prouenire. Et eandem sententiam ponit 2ᵒ super Gen. ad litteram. Constat autem quod experientia secundum quod de ipsa nunc loquitur acquiritur ex multis memoriis: vt patet in prohemio meta. Eiusdem namqꝫ rei multe memorie vnius

C experientie positionem faciunt. vt ibi scribit phūs. ¶ Consequentia hoc posito non est negandum ab angelo. consequentia probatur. nam cognitio memoratiua seu recordatiua propriissime est per spēm: sicut idem phūs vult in lib. de me. et re. et Aug. xi. et 14ᵒ de tri. sicut patet ex eorum auctoritatibus positis in q. sepe allegata: et sicut rei nos euidentia docet. ¶ Confirmatur. nam omne quod cognoscitur ab angelo vel cognoscitur immediate in seipso vel mediate in spē sua. Sed preterita et non existentia non possunt cognosci ab angelo naturaliter in seipsis sicut nec a nobis: vt patet per experientiam. Nec in hoc differentia est inter angelos et nos quantum ad notitiam naturalem quam Aug. vocat vespertinam de qua loquens de angelis 4ᵒ super Gen. ait. Quam notitiam precedebant que fiebant: quia precedit cognitionem quicquid cognosci potest. nisi enim prius sit quod cognoscitur cognosci non potest: quod intelligendum est de prioritate nature et causalitatis. non autem temporis sicut innuit infra. Et probatur ex eo quod scribit. 14. de tri. Ex hoc autem manifeste sequitur quod nisi aliquid sit ab eis cognosci in se naturaliter non potest. igitur in spē cognoscuntur: et habetur propositum. ¶ Secundam conclusionem probo primo: quia deum non

D cognoscunt per spēm: alias non eum intuitiue et facialiter viderent quod est falsum: vel simul viderent eum duplici notitia. vna intuitiua alia abstractiua: quod ponere videtur superfluum. consequentia patet: quia illud dicitur cognosci per spēm quod cognoscitur in spē sua et non immediate in seipso: nec aliquid aliud intelligo per cognosci per spēm: vnde et propter hoc solum ipsa spēs est ponenda. ¶ 2ᵒ angelus non intelligit seipsum nec ea que in ipso sunt per spēm: et intelligit illa. igitur non omnia que intelligit intelligit per spēm. Assumptum probatur. quia nos talia in nobis intelligimus immediate et non per spēm mediam: vt probatum est in prima q. distinctionis 3. vbi queritur vtrum res insensibiles naturaliter a nobis cognoscantur: et per easdem rationes illud ipsum probatur de angelis. ¶ 3ᵒ nos per sensum et etiam per intellectum cognoscimus quedam singularia sensibilia intuitiue: et non per spēm mediam: vt probatum est ibidem in q. de cognitione rerum sensibilium. Igitur angelus sensibilia existentia cognoscit intuitiue et non per spēm mediam alioquin non ita perfectam notitiam haberet nam

liter de ipsis sicut nos quod non est dicendum. ¶ 3ᵃ conclusio probatur: quia quecumqꝫ cognitione aliquid cognoscitur ab angelo mediante spē cognoscit ipsa spēs. igitur quicquid angelus cognoscit mediante spē cognoscit per spēm distinctam ab actuali notitia illius. patet consequentia: quia omnis notitia que spēs cognoscitur est distincta ab illa spē: sicut patet ex precedenti q. proxima. ¶ Ad argumentum q. negandum est antecedens. nam licet quedam homo cognoscat et per sensum et intellectum immediate non per spēm: aliqua tamen cognoscit per spēm: sicut dictum est: et ita suo modo est de aliis etiam.

Secundo circa istam materiam de cognitione angelorum quero vtrum angelus intelligat per spēm distinctam ab intellectione actuali. Et arguitur quod non. Quia homo non intelligit per spēm distinctam ab intellectione. igitur nec angelus. consequentia patet quia non pluribus indiget angelus ad intelligendum cum ipse perfectior sit in natura actuali quam homo. Antecedens probatur. quia homo sentit per species distinctas a sensatione. igitur nec intelligit et cetera. consequentia patet quia potentior est intellectus quam sensus. Assumptum probatur de visione sensuali. ibi enim nullam speciem experimur nec per rationem aliquam possumus conuincere spēm huius ab actu distinctam. Nam positis colore et luce et visu bene disposito in se et ad colorem ponitur visio. nec aliquid aliud requiritur.

Ad oppositum Arguitur per auctoritatem Dio. 4. de di. no. qui dicit quod angeli illuminantur per formas sciales rerum et rationes. Et. 10. etiam propositione de causis scribitur quod omnis intelligentia est plena formis. forme autem et species idem significant.

Respondeo in ista. q. videndum primo est de nobis quod etiam implicatur in argumento. q. deinde de angelis de quibus principaliter queritur. verum quia de nobis varie sunt opiniones. quibusdam omnino negantibus spēm tam in sensibus quam in intellectu. quibusdam ponentibus quidem spēs sed dicentibus eas non essentialiter distingui ab intellectionibus. quibusdam quoqꝫ ponentibus eas distinctas ab intellectionibus. Ideo tres erunt articuli principales in questione. ¶ Primus erit. vtrum sint aliqua spēs in sensibus vel intellectu. ¶ Secundus erit dato quod sint tales spēs: vtrum notitia rei et spēs eiusdem sint res essentialiter distincte. ¶ Tertius erit de principali quesito.

Quantum ad primum est opinio. vna que negat vtrumqꝫ species tam in sensibus quam in intellectu. vnde ex diuersis questionibus oppinantis possunt ad propositum sumi conclusiones. 5. quarum prima est ad cognitionem intuitiuam intellectus habendam non oportet aliquid ponere preter intellectum et rem cognitam. et nullam spēm penitus probatur primo. quia frustra fit per plura quod equaliter potest fieri per pauciora. Sed per intellectum et rem cognitam sine omni spē potest haberi cognitio intuitiua. ergo et cetera. Assumptum probatur: quia posito actiuo sufficienti et passiuo et ipsis approximatis potest poni effectus sine omni alio. Intellectus autem agens cum obiecto sunt agentia sufficientia illius cognitionis. possibilis autem est passiuum sufficiens. ergo et cetera. ¶ Secundo. Nihil est ponendum necessario requiri naturaliter ad aliquem effectum nisi ad illud ducat ratio certa procedens ex per se notis: vel experientia certa. Sed neutrum istarum inducit ad ponendum spēm. ergo et cetera. Assumptum probatur: quia experientia ad hoc non ducit. quia illa requirit notitiam intuitiuam. Sicut si aliquis experitur aliquid esse album videt aliam spēm sibi inesse. Sed nullam videt spēm intuitiue. igitur et cetera. Item nec ratio procedens ex per se notis: quia nulla ratio potest probare quod requiritur nisi habeat efficientiam: quia omnia effectus sufficienter dependet ex suis causis. Sed quod aliquid creatum sit causa efficiens non potest demonstratiue probari sed solum per experientiam per hoc. scilicet quod ad eius presentiam sequitur effectus et ad eius absentiam non. Nunc autem sine omni spē ad presentiam obiecti cum intellectu rei huius sequitur actus intelligendi sicut cum spē. igitur et cetera. ¶ Item si ponatur spēs necio requiri ad cognitionem intuitiuam sicut causa efficiens. cum illa spēs possit conseruari in absentia obiecti poterit in absentia obiecti causare naturaliter cognitionem intuitiuam quod est falsum et contra experientiam.

2° ꝯ

3

¶ 2° ꝯ ē. ad hᷓ: ꝗ̄ ad cognitionem intellectiuam abstractiuam necessario ponendū ē aliqd ꝓuiū pter obm ꝛ intellm. pbaᷓ: qꝛ oīs pō que nūc pōt in aliquē actū i quē pᵒ non potuit manente obiecto ꝛ pō eqlr: nunc vt ꝓus: hꝫ nūc aliqd qḋ ꝓus nō hūit. Sꝫ intellꝰs hñs notitiā ītuitiuā pt ī abstractiuam ꝛ nō hñs nō pōt manente obiecto ī se eqlr post notitiā ītuitiuā ꝛ añ. ḡ hita cognitōe intuitiua aliqd reqriᷓ i itellu rōne cꝰ pt i cognitionē abstractiuam i quā pᵒ nō potuit ḡ ꝛc̄. ¶ 2° sꝫ phꝫ. 2. de aīa. Qñ aliqd ē i pō eēntiali ꝛ accñtali aliqd hꝫ qḋ ē i pō accñtali qḋ nō hūit qñ fuit i pō eēntiali. Qꝫ ēt ē veꝝ i pō sensitiua. Nam pbaᷓ pᵒ cognitionē ītuitiuā sensus pticularis pt i iᵒ sensatū i absenᵃ rei sensibilꝭ ꝗ̄ ñ potuit añ cognitionem ītuitiuā sensus pticularis: ꝛ p ꝯñs ivirtute pbāᵗᵉ ē aliqd ḋrelictū meᵗᵉ iᵃ ītuitiua notiᵃ. eodē mō ē ḋ itellu q añ cognitionem ītuitiuā ē i pō eēntiali ad cognitionem abstractiuam. Sꝫ ipsa hita ē i pō accñtali. ita ꝗ̄ pt i abstractiuam ꝛ pᵒ nō potuit. igr ꝛc̄. Hoc ēt pꝫ ḋ aīa separata q pᵒ cognitionem ītuitiuā pt i aliqꝫ abstractiuam i quā pᵒ nō potuit ꝛ h pp aliqd derelictū. ḡ eodē mō ē ḋ itellu nr̄o. ¶ 3° ꝯ ē ꝗ̄. istḋ derelictū nō ē spēs sꝫ hitꝰ. h pbaᷓ. qꝛ illḋ ꝗ̄ ḋrelinqᷓ ex actibꝰ seᵗ actꝰ. Spēs āt ñ seᵗ sꝫ ꝓcedit. ḡ ꝛc̄. ¶ 2° qñ aliqd ē i pō accñtali reᵒ cognitōis nō oꝫ aliqd poneᷓ pt illḋ p qḋ ē i pō accñtali ad eliciendum actū: sꝫ posito hitu i intellu itellꝰs ē i pō accñtali. ḡ preter hitū nō oꝫ aliḋ ponere i itellu. Assūptū pꝫ p phm. 2. de aīa vbi diᷓ ꝗ̄ alr ē intellꝰs i pō añ adiscere ꝗ̄ꝫ post. qꝛ añ est in pō eēntiali. ꝛ post qñ p actū est derelictꝰ aliqs hitus est in pō accñtali ad aliūꝫ cōsilem. ḡ intellꝰs p hitum gñatū ex actu est in pō accñtali. Vñ nūqꝫ expiᷓ aliqs se eē i pō accñtali reᵒ cognitionis nisi pᵒ intellectionē. Nā si ponāᷓ mille spēs ꝓuie actui itellectꝰ, si nullū actū hēat intellꝰs: nō plus est nec plus expiᷓ se esse in pō accñtali ꝗ̄ꝫ si nulla sit ibi spēs. Et si nō poniᷓ aliq spēs i intellu ꝛ tñ ponaᷓ actꝰ itelligēdi: statī itellꝰs expiᷓ se eē in pō accñtali reᵒ alteriꝰ cognitōis. ꝗ̄ nō pt eē nisi p hitū derelictū ex pᵒ actu. ¶ 3°. Oīa q pñt saluari p spēm pñt saluari p hitū. ꝛ hitus necio reqriᷓ. igiᷓ spēs supfluit. Qꝫ hitus necio reqraᷓ: pꝫ: qꝛ si nō: sꝫ sufficeret spēs. ḡ si pᵒ mille itellectiōes corrūpaᷓ spēs: nō alr posset itellꝰs itelligere illud obiectum cꝰ ē iᵃ spēs ꝗ̄ꝫ añ oēm intellectionē: qḋ vꝫ absdū. Si dicaᷓ ꝗ̄ p mltas cognitiōes augeᷓ spēs. ꝯ: tūc p talē augmentationē spēi sp iclinaᷓ intellꝰs plus ad itelligendum. ꝛ p ꝯñs totalr supflueret hitus: q ab oībꝰ poniᷓ. ꝛ nō spēs. igᷓ spēs supfluit. ¶ 4°. Spēs ñ poniᷓ nisi vel pp assilationē: vl pp cāionē itellectiōis. vel pp repñtationem obiecti. vel pp determiatione poᵗ. vel pp vnitionē moᵗᶦ ꝛ moti. Sꝫ pp nullū istoꝝ oꝫ poneᷓ. igr nō ē ponēda. pbaᷓ minor. Nō. n. pp assilationē: qꝛ iᵃ assilatio vel ē i eēntia ꝛ natura intellectꝰ p quā ipse assilaᷓ obiecto cognito. aut est assilatio effectꝰ ad cāam. Nō pᵒ mō. qꝛ si intellꝰs itelligat sbaꝫ: tūc magꝭ assilatur p nām suā ppriā oᵒ ꝗ̄ ē sbᵃ ꝗ̄ꝫ p spēꝫ q ē accñs. magis. n. assilaᷓ sbᵃ sbᵉ ꝗ̄ꝫ accñs sbe. Nec. 2° mō: qꝛ iᵃ assilatio pasᷓ ad agēs ē p h ꝗ̄ ꝛcipit aliquē effectū cāatū ab agēte. Sꝫ isto mō sufficiēter assimilaᷓ intellꝰs p intellectionē cāatā ab obiecto ꝛ receptā in intellu. igr alia spēs nō est necia. ¶ Si dicas ꝗ̄ reqriᷓ spēs ꝓuia ad assimilādū ipm obiectum ꝗ̄ ē agens ipsi itellectui passiuo ad h ꝗ̄ recipiat intellectionē. ¶ ꝯ eodē mō dicā ꝗ̄ illa spēs ꝛcepta reqrit aliā ꝓuiā ad assimilādū obiectum itellui ad h ꝗ̄ recipiat illam spēm quā tu ponis: ꝛ iᵃ iterū reqrit aliā ꝓuiā: ꝛ sic i ifinitū. Nec pp repñtationē est necia spēs: qꝛ notitia ītuitiua nō requirit aliqḋ repñtatiuum aliḋ ab oᵒ ꝛ actu: vt ḋ pꝫ. Ergo nᵉ abstractiua q imediate seᷓ. ꝯñ pꝫ: qꝛ sicut obiectum sufficiēt repñtat se in ītuitiua. ita i ea q imediate seqtur illā. Itē repñtatū oꝫ eē ꝓus cognitū. Aliter repñtatū nō duceret in cognitionē repñtati. Sed sꝫ ponētes spēs: spēs est ꝓuia oī actui itelligēdi obiectum. ḡ ñ pōt poni pp repñtationē obiecti. ¶ Itē si ponitur ppter representationē hoc nō est nisi qꝛ distās nō pōt agere i distās sed hoc est fīm. Nā si obiectum distans nō posset cāare itellectionē nisi prius cāret spēm: qꝛ oꝫ esse pñs. eodē mō nō posset cāre spēm in intellectu nisi ponēdo aliqd ꝓuiū spēi per qḋ ipm esset pñs intellectui ad cāndū illā spēm. ꝛ silr ante illā oꝫ ponere aliam i infinitū. ¶ Nec pōt poni pp cāionē intellectionis. hoc. n. esset fm alios: qꝛ corpale ꝛ māle nō pōt agere immediate in spūale. Sed hoc est falsum: quia tūc nō posset ēt cāre spēm in intellectu. ¶ Nec pp determinationē poᵗ: qꝛ oīs poᵃ passiua sufficiēter determinatur per agens sufficiens: maxime qñ ipsa nē est actiua. Sed obiectū ē agēs sufficiēs vt ē pbatū. ḡ ꝛc̄. ¶ Nec pp vnitionē moᵗᶦ ꝛ moti: qꝛ tūc eadē rōne oporteret ponere aliā spēm ꝓuiā illi ad hoc ꝗ̄ obiectum mouens agēs vnitū esset intellectui: vt cāri posset in eo spēs. ꝛ sic in ifinitū. pꝫ igiᷓ ꝗ̄ i intellu nō ē neciūꝫ poneᷓ spēs sꝫ hitū tñ ꝛ h pp expiētiā.

N

4° ꝯ idē li. 3°

¶ 4° ꝯ ē. ꝗ̄ in sensu iteriori nō oꝫ ponere aliqꝫ spēm oᵒ. sꝫ hitū aliquē tñ. cātū vel derelictū ex actu eiusdē poᵗ inclinatiuū ad silēꝫ actū ꝛ elicitiuū eiusdē: nō aūt terminatiuū.

O

¶ Qꝫ aūt nō sit oportuna spēs teriatiua talis actꝰ pbaᷓ. pt idē est obiectum sensus exterioris ꝛ iterioris. Sꝫ nullū ipressuꝫ i sensu iteriori est obiectum sensus exterioris. igᷓ ꝛc̄. ¶ 2° si esset aliq talꝭ spēs teriansꝫ aut eēt eiusdē rōnis cū oᵒ extiori aut altius. Si eiusdem: sequitur ꝗ̄ i aīa relinqᷓ verꝰ color. verus sonꝰ. verꝰ calor. h āt ē absdū. ꝗ̄ pbaᷓ. qꝛ oē actiuum eiusdē rōnis i passiuo eiusdē rōnis pt efficere aliquē augmētabilē pᵒ cātū ab agēte eiusdē rōnis augē. ꝛ p ꝯñs aliḋ calꝫ extrīsecū pt eūdē calorē cātū pᵒ i aīa augmentare. ꝛ sic iᵒ pō posset fieri multū calꝭ. ꝛ frigida ꝛ alba ꝛ nigra ex sola aspectiōe. ꝗ̄ ē absdū. Nec pt dici ꝗ̄ sit alteriꝰ rōis. qꝛ oīs poᵃ potens discerneᷓ iter minꝰ dissilia pt discernere inter magis dissilia. Sꝫ h poᵃ pt discerneᷓ iter iduidua eē eiusdē spēi. igᷓ magis pt discernē iter illam spēꝫ ꝛminantē ꝛ obiectum extra cꝰ ē spēs ꝛ ymago. ꝗ̄ ē fīm ꝛ ꝯ expiētiā. Qꝫ āt hitꝰ aliqs sit i tali poᵃ pbaᷓ. qꝛ alr ipa ē reducibilꝭ ad actū pᵒ primum actū ꝛ añ. qꝛ añ nō reduciᷓ ad actū nisi i pñtiaᵃ sēsibilꝭ realr ꝛ pᵒ primum actū pt reduci ad actū i absenᵃ. ḡ aliqd ē relictū in ipsa pᵒ actū primum. ¶ Cōfirᵗ qꝛ nō ē magis incōueniēs ponē aliqd tale i poᵃ iteriori ꝗ̄ꝫ i exteriori. Sꝫ in organo extiori ponitᷓ qdā qlitas sic hitualꝭ iclinās vt pꝫ i scriptoribꝰ ꝛ cātoribꝰ ꝛ oībꝰ opantibꝰ manualr q nō tñ iuclināt ad aliqd eiusdē rōnis sed ad idē iduiduū nūero. pꝫ in aliquo viro ad trāseūdū p certū locū ꝛ hostiū ꝭ certa pte domꝰ: si mutat hostiū adhuc freqnt redit ad locū vbi fuit primum hostiuꝫ quousqꝫ p mltos actꝰ gñeᷓ qlitas iclinās ad trāseūdū per secūdū hostiū. ḡ eodeꝫ mō pt poni ꝗ̄ sit aliq qlitas in vtute pbātastica iclinās poᵗᵃᵐ ad actus ꝯsiles. q hitus dici pōt. nec pt hūc oꝫ aliquā spēm ponere ad quā termineᷓ actꝰ huiꝰ poᵃ. quinimmo mediāte tali habitu derelicto pōt elicere actū suū terminatū ad idē sensibile numero qḋ ꝓus vidit. nō aūt ad aliquā silitudinē vel ymagineꝫ vt aliq slo ymaginātur.

P

5° ꝯ

Q

ꝯ op.

¶ 5° ꝯ. ē ꝗ̄ in sensu exteriori nō est ponenda spēs aliq: ꝛ h pbaᷓ per eādem rōnē per quā pbata est pᵃ ꝯ. ¶ Hec opp̄ nō vꝫ mihi vā. pro cuius clāritatis ostensiōe ꝛ rñsionē ad pñtē articulū pmitto duplicē distinctionem vnā de habitu. nā pt duplr accipi ꝗ̄ꝫ pro nūc sufficit. vno mō cōiter p oī forma firmiter manēte in aīa seu de difficili mobili ꝯcurrēte ad eliciēdū actualē opationē ꝛ isto mō spēs ēt quā pono postꝗ̄ꝫ firmata ē i poᵃ pt hitꝰ nomiari. Alioᵒ stricte ꝛ magꝭ pprie sꝫ vsū voᵇ sumi pt hitꝰ pro aliq forma cāta i aīa ex actibꝰ ꝓcedētibꝰ iclināte ad actꝰ eiusdē rōis eis ex qbꝰ cāta ē. q forma ñ ē silitudo ymagialꝭ seu repñtatiua oᵒ actꝰ ad quē iclinat. ¶ Alia distictio ē de h noīe/spēs/ ꝗ̄ ꝗ̄uis sit eqiuocū valde ꝛ mltiplicē hēat significationem: dimissis multis significatiōibꝰ eiꝰ ad ppositum ipertinētibꝰ. ꝛ sumendo tpm tñ mō vt cadit i vsu disputātiū ꝛ tractātiū ḋ notiᵃ ꝛ mō q aīa cognoscit. dico ꝗ̄ qdruplr potest accipi. vno modo cōmunissime pro omni forma ad notitiam habendam concurrente. ꝛ fm hūc modum etiā ipsa forma corporis

A q cognoscit dicit spēs. 2° cōmuni⁹ p di forā q̄ est rē aliq̄
modo rō cognoscendi aliā rē. ⁊ s3 hūc modū ars ⁊ aliq̄
habit⁹ cognitiui pñt dici spēs. 3° mō. cōmuniter p forma
q̄lz q̄ ē silitudo: ⁊ ymago rei cognite ⁊ p quā res illa co/
gnoscit. ⁊ fm hūc modū ēt ipsa actualis notitia dī spēs.
Quarto mō sumit pprie. s. p forā q̄ est silitudo seu ymago
rei cognite manēs nālr in aia ēt postq̄ desijt actualis no°
seu postq̄ aia desijt actualr cognoscere apta nata ducere
aiam i notitiā rei cui⁹ ipsa ē ymago ⁊ silitudo. ¶ Prio ⁊
duob⁹ vltimis modis vtit noie spēi. Aug. ij. de tri. ca. 9°.
Et 2° mō accipit phs. 7. meta. i l° cap. Eop āt q̄ sūt: cū ait
medicial' āt ⁊ edificatoria ē spēs sanitatis ⁊ dom⁹. ¶ In
psenti spēs. 4° mō tm̄ sumit. ⁊ bit⁹ 2° mō. Sic. n. qd h3 dif
ficultatē: ⁊ inter varias opp. discutit. Et sic acceptis vo/
cabulis pono ōnes q̄ttuor. ¶ Pria ē q i pō sensitiua exte
riori nō sūt spēs. ¶ Scda q spēs sūt in pō sensitiua iterio
ri. ¶ Tertia q sūt ēt i itellu. ¶ Quarta q pter spēm nō
ē i pō sensitiua habitus elicitiuus sue notitie abstractiue.

B ¶ Pria ōnē pbat p auctē Aug. ij. de tri. c. 2. vbi dic q d̄tra
cta re visibili nulla remanet forā q̄ inerat sensui dū ad eēt
i° qd videbat: sensus aūt ipse remanet q erat ⁊ pus q̄ ali
qd sentiret: ⁊ tm̄ i fine dicti cap' dicit q detracta re visibili
remanet i mēoria silitudo ei⁹. hoc ēt volunt oēs cōiter. Et
rōne p3. qr alias posset visus p spēm illā cognoscē sensibi
le absens saltem abstractiue. q nō ē verum. p3 ōña qm̄
vt patebit i sequētib⁹ ppea spci' remanēt spēs sensibiliū i
aia vt i absentia sensibiliū supleāt vicē eop ita q p eas co
gnitas cognoscant absentia sensibilia. ¶ Pria. nulla expe
riētia vel rō cogit ponere talē spēm. igitur non ē ponēda.
¶ Dijs pmissis pono aliq̄s ōnes. p' est q op3 concedere
spēs esse in potētia sensitiua iteriori. ¶ 2° q ēt in itellu o3
spēs ponere. ¶ Tertia q nō o3 ponē hitū i pō sēsitiua pp
ei⁹ cognitionē simplicē ⁊ i cōplexā. ¶ Scdaz ōnē possez
plimis aucib⁹ Aug. ⁊ phi pbar. S3 qr ille posite sūt i p li.
di. 3. vbi inqrit vtrū res sensibiles nālr itelligant a nobis
⁊ pbat q de sensibilib⁹ hēm⁹ aliq̄s sensuales notitias n̄
C ad ipsas imediate: s3 ad eap spēs tm̄ laterō: iō illas obmit
to hic. ⁊ pbo ōnē p rōnes p sic. Suppono vnū q qlz expi
ri pōt si vult i seipso. videlz q cū aliquā rē quā alias vidit
recordat vel cogitat ipse tūc aliqd actualr intuet. tunc sic
Istud q ipse intuetur vel ē ipsamet res quā alias vidit eadē
nūero vel aliq̄ silitudo illi⁹ p⁹ ei⁹ visionē alias hitā i aia
reseruata. S3 nō pt dari p^m: q tm̄ dat opp pcedēs pbō. p qd
qr tūc ipse posset p hō notitiā euidēter scire: vtrū i° res eēt
vel nō eēt. ⁊ alias singulares ⁊ ōtingētes v̄itates de ipa.
ōñs ē flm fm expientiā. Recordor. n. nūc vrbis rome ⁊ tm̄
nescio nec scire possū p istā notitiā vtrū ipsa sit vel nō sit. ⁊
qd agat vel nō agat i ea scire possū euident vtp sit viuus
aut mortu⁹ vel ēt anichilat⁹. ōñaz pbo. p Auctē Aug. de
q̄titate aie. c. 8. vbi eādē ōñam fac ex toto. vñ sic ēt vbi s̄
tractū ē Adeodato Rñdēti se meminisse vrbis mediolanē
sis quā alias viderat. ⁊ spatiop mediop. ⁊ hoc p memori
am posse fieri q̄uis aia ei⁹ nō porrigeret extra suū corp⁹
vt eēt psens locis illis ifert Aug. ymagines g illop locop
D mēoria ōtinētur. Rñdet Adeo. Ita sētio. Nā ⁊ qd nūc ibi
agat ignoro. qd vtiq̄ nō ignorarē si animus me⁹ vsq̄ ad
ea porrigeret psentiaq̄ sentiret. Rñdet et Aug. vep vide
ris mihi dīe. Ecce q hic expsse sit silis ōña. ⁊ Aug. appro
bat eā. ⁊ ōnē ēt pncipalē vt p3 i pn' auctē: ⁊ eādē ōñam
ipse fac ide v̄a rel. ca°. 60. ¶ 2° p3 rōne. qm̄ nulla alia rō ē
pp quā vidēs rē aliquā imediate sensu exteriori nouit illā eē
⁊ alias v̄itates ōtigētes illi⁹ nisi qr illā i se ipsa imediate
cogscit: ⁊ ita eēt i pposito si sensus iterior imediate illā i se
ipsa cogscēt. ¶ Nec v3 dīe. q cā ēiq̄ exterior l^m cogscit i
tuitiue: iterior' āt abstractiue tm̄. Nā si i° notitia appellet i
tuitiua q̄ imediate ad rē cognitā tmiat: tūc ēt iterior sen/
sus cogscet intuitiue fm te. Si v̄o ea tm̄ vocet intuitiua q̄ pt

E scire rē eē / si ē / vl nō eē / si nō ē ⁊ siles v̄itates ōtigētes. tūc
dīe q hoc nō pōt sciri p hō notitiā qr nō ē intuitiua: ⁊ p illā
pōt qr est intuitiua nō est aliud q̄ dīe q p istā pōt: qr pt p
istā ⁊ p illā nō pōt qr nō pōt p i^m. ⁊ est soluer ōnē p seipaz
Et silr poterit alius dīe: q p iteriorē po^m pōt illud cogno
scī: ⁊ nō p exteriorē. ¶ Scdo q i° q qs sic intuetur non sit
ipsamet rex extra pbat: qr poīe est q tūc i° res nō sit ⁊ lō/
go tpe añ desierit eē. S3 nulla no° a nobis nālr hita pt ter
minari imediate ad id qd n̄ ē. g ⁊c. Assūptū pbat p auctē
expssa Aug. ij. ōfe. ca°. 18. vbi ait. Neq̄. n. pōt videri q nō
ē. Et q narrāt pterita: nō vtiq̄ v̄a narrarēt si aio i' nō cer
nerēt: q̄ si nulla eēnt cerni oino n̄ possēt. Et paulo post ex
plicās q̄mō pterita sunt: qr. s. in sua ymagine: ⁊ i° est quaz
cernūt narrātes pterita. ait. Quāquā pterita cū v̄a narrā
tur ex memoria pferūtur nō res ipse q̄ pterierūt: s3 v̄ba cō
cepta ex ymaginib⁹ eap q̄ in aio velut vestigia p sensus p
tereūdo fixerūt. ⁊ dat exē^m. Pueritia qppe mea q̄ iā nō est
F in tpe pterito. est qd iā nō est. ymaginē v̄o eius cū eā reco/
lo ⁊ narro in presenti tpe intueor: qr est ad huc i memoria
mea. Ecce q sufficit ad ppositū ⁊ ēt p ōne pncipali. nā ⁊
alia statiz subdit ēt ppo^m ōfirmātia. ¶ Scdo qr vt i pcedē
ti qōne plurib⁹ auctib⁹ eiusdē pbatū est. oīs res quā ime
diate cogscim⁹ gnāt in nobis notitiā sui. Q. ēt hūc docto
rē ō quē arguo ōcedere o3 imo iplicite ōcedit i vna qōnū
in qb⁹ hāc mām tractat. Nā assignādo cām vt qd nō ob/
stāte q vna intellectio eq̄lr assilet multis idiuiduis eius
dē spēi duc tm̄ determiate i notitiā vni⁹ dicit q h̄ ē: qr ipa
ex nā sua deteriat sibi q ducat itellectū i notitiaz illi⁹ obi
a q̄ ptialr cāñr. qr ita deteriat sibi cāri ab i° o^m q nō pōt
cāri ab alio: ⁊ iō sic i ei⁹ cognitionē duc q nō duc i cogni
tionē alteri⁹. Et addit q si aliq̄ cāret a solo deo: p eā cog/
sceret i° singulare a q̄ detmiate cāret si cāret a creatura.
Igr s3 eū nulla no° nālr duc detmiate i noti^m alic⁹ nisi ab
i° causet ptialr: s3 ōstat q nulla cāt ptialr ab eo q nō est.
cālitate inquā efficiētie de q̄ ēt spe loqt. igr in nll⁹ q non
ē duc notitiā saltē imediate. ⁊ p ōñs res i° q̄ nō est: nō ime
G diate cognoscit p illā notitiā. ¶ D ad ōnem pncipalr sic.
Cōtingit alicui cogitāti de re aliq̄ quā nūq̄ vidit sile oc/
currē obiectiue ei qd occurrit alteri cogitāti de re eadem
quam tamen alias vidit. ver. gra. si quis narret alicui qui
nūq̄ vidit elephantem qualis figure ⁊ dispositionis sit
membrorum simile occurret audienti ei q occurret nar/
ranti: presertim si ille distincte narret ⁊ perfecte. ⁊ audiēs
vigeat virtutibus interioribus. sicut narrat Aristo. d quo
dam antiquo qui ita informabat res translatas ad ipm
per auditum quas nūq̄ vidit. ⁊ cum ille forme experimē
tabantur inueniebantur fm veram dispositionem: vt di/
cit cōmenta. in de memo. ⁊ remi. Quero tunc aut iste au/
diens videt per interiorem sensuz immediate in seipso ele
phantem verum. aut ymaginem eius. primuz non potest
dici. tum quia nunq̄ vidit ipsum aut sensit per sensum ex/
teriorem: ⁊ impossibile est q aliquis naturaliter rem ali/
H quam extra apprehendat per potentiam interiorem ime/
diate quam nec tunc nec antea apprehendit per sensuz ex
teriorem. tum quia constat q tunc non cognoscit imme/
diate quēlibet elephantem: nec est ratio propter q̄ vnum
determinate cognoscat plus q̄ alium. Igitur nullum ele/
phantem veruz immediate apprehendit. igitur sola yma
go elephantis occurrit ōspcui suo. ⁊ cum simile occurrat
narranti ēt sibi ymago tm̄ occurrit. nec est dīa nisi q illa
narrātis fuit a re extra causata: h̄ vero a virtute interiori
audiētis ficta. iuxta moduz dcm̄. in p. d. 3. vbi ista mā sat
ōlixe pqrit. ⁊ p ōñs i v̄tute iteriori sūt spēs ⁊ ymagies rep.
¶ D si sit sic dic ista opp sequitur q somniantib⁹ ⁊ freneticis
vigilātib⁹ nō ymagines rep: s3 ipse v̄e res ēē occurrāt / ap
peāt: ⁊ q realr gustēt vinū. ⁊ tangant ignem verum sicut
appet opp. que certe nullus cōpo⁹ mentis concederet.

I ¶ Hec ꝙ̄ pter auctes vbi ĩ lꝰ li. recitatas qbꝰ euidētiꝰ asserit pōt alijs ēt ꝯfirmari. B tūs. n. Augu. 12°. sup gen̄ c. 10. distiguit tria gnā visionū. s. corpalē spūalē ⁊ intellectu alē: ⁊ de q̄lꝫ dās exᵒ de spūali ait. Jpm qppe celū ⁊ trā ⁊ ea q̄ i eis videre possumꝰ ēt i tenebris ꝯstituti cogitamꝰ. vbi nihil vidētes ocl'is corpis: aīo tn̄ corpales ymagines ītuemur. seu veras sic ipsa corpa vidimꝰ ⁊ mēoria retinemꝰ. seu fictas sic cogitatio fořař potuerit. i. qbꝰ v̄bis nō q ⁊ tales ymagines asserit retineri i mēoria. ⁊ dič q illas intuemur aīo: ita q ad ipsas t̄minat̄ ītuitꝰ ⁊ notitia illa qd̄ ēt opp̄. negat. ⁊ p̄ qd̄ excludit̄ glosa quaꝫ aliq̄n dat p̄fata opp̄. dicēs p̄ ymagīes intelligi debē ipsas cognitiōes. nam cognitiōes nō intuemur s; obi̇a cognitionū. ¶ Et ne dicas sic aliq̄n dic̄ ꝯsueuit' p̄dictꝰ oppināns q p̄ ymagines res ipsemet cē̃ sunt acciᵒⁱ. n̄ ā. dn̄t q ymago ⁊ phanᵐᵃ ⁊ silia vocabula signt ipsas res singlares extra: ꝯnotādo actū phantasiādi: ita q nō ē aliō phanᵐᵃ q̄ res ipsa fātasiata. attēde

K qd seq̄t̄ statī. loquens. n. de 3°. gn̄e visiōis. s. triū ingt illud q̄ dilectio intellecta ꝯspicit̄ ideas res ꝯtinet q̄ nō hn̄t ymagīes sui siles q̄ nō sūt q ipse. p̄ q manifeste demr̄at q ymagīes q̄ vident̄. 2°. gn̄e visiōis nō sūt id qd̄ ipse res q̄p dn̄t ymagines. ¶ Jtē. c. 4° describit spm̄: s; q ab eo denoiat̄ visio spūal'. dicēs q ē. vis q̄dā mēte iferior vbi corpaliū res siliudines exprimunt̄. ¶ Jtem cap. 16. Cū aliqd oculis cernit̄ ꝯtīuᵒ fit ymago eiꝰ i spū: s; n̄ dinoscit̄ fcā: nisi cū ablatꝰ ocul' ab eo qd̄ p̄ oculos videbamꝰ ymaginē eiꝰ i aīo inuenimꝰ ⁊ si qd̄ spūs irrōnalis ē veluti pecoris huiuscꝫ oculi nūciāt. Si āt aīa rōnalis ē ēt intellcu nūciat̄ q ⁊ spūi p̄sidet. ecce q ymago fit i spū ⁊ ēt in itellectu si ē hō q videt oculis corpis. ¶ Nec pōt dici q p̄ ymaginē q̄ fit cū aliqd oculis cernit̄ intelligat aliquē habitū q̄lē fingit opp̄. tū q; s; opp̄.

L habitus ille ⁊ s̄m v̄itatē nullus habitus ꝓpe sūptꝰ ē ymago vl' silitudo rei cē̃. tū q; s; opp̄. habitus nō t̄miat actū illiꝰ poᵗ s; ē rō eliciēdi ip̄m. ymago āt de q̄ loq̄t̄ Aug. terminat actuꝫ poᵗ seu cognitionē. sic pꝫ i auctē p̄ allegata. Et iterū eodē cᵒ. dič q vidit rex balthasar articl'os manꝰ scribētī i piete ꝯtinuocꝫ p̄ corpis sensuꝫ ymago rei corpalr̄ facte spūi eiꝰ impssa ē. atcꝫ ipso viso ıcō atcꝫ p̄terito illi i cogitatiōe permāsit. videbat̄ in spū ⁊ nō intelligebat̄ ⁊c̄. ecce q ymago spūi impssa videbat̄ in spū. t̄minabat q̄ visionē spūalem. Jtē paulo post dič: q ipse balthasar. signū corpalr̄ fcm̄ cō palr̄ viderat. ⁊ trāsacta eiꝰ ymaginē i spū cogitādo cernebat. vbi pꝫ id ip̄ꝫ. ¶ Jtē. 10. ꝯfe. c. 10. Nō ea ingt. s. mōtes ⁊ flumia ⁊ alia corpalia q̄ p̄noiat vidēdo obsorbui q̄n vidi oculis. nec ipsa sūt apud me s; ymago eoꝝ. ¶ Jtē cᵒ sequēti. Jste qppe res nō itromittunt̄ ad eā. s. mēoriā. s; earꝫ soluꝫ ymagīes mira celeritate capiūt̄ ⁊ multa alia ad idē faciētia dič inde vsꝫ a. t capl'ꝫ. 18. iclusiue. ¶ Jtē ꝯ eplam fundamēti dič q p̄ poᵐ q̄ vitas intelligit̄. h ē itell'o: vt aliā

M verā eē cartaginem. aliā quam cogitās fingit. ¶ Jtē hoc ip̄m ipse ifra. caᵒ. 29. dič ⁊ p̄bat ex sensu audituꝰ dicēs. Nisi i aurib' pcepte vocis ymaginē ꝯtīᵒ spūs i seip̄o fořaret ac memoria retineret ignoraret̄ sciri silla verū scda' eēt cum iā hᵒ vtiqꝫ nulla eēt q̄ pcussa aure transierat. ac sic omnis locutiōis vsus. ois cātādi suauitas. ois postremo i actibᵒ nr̄is corpalis morꝰ delapsus cecideret. neqꝫ ullū p̄gressū nāsciscēetur si trāsactos corpis motus memorit̄ spūs nō teneret. Quos vtiqꝫ nō tenet nisi ymaginalr̄ a se formatū h Aug. Multe alie auctes ⁊ phi ⁊ cōmenta. ac Auicē. pn̄t p̄ ista ꝯne adduci q̄s ad vitādā nimiā p̄lixitatē obmitto.

3° 2 ¶ Quātū ad 3ᵐ ꝯnē. dico tria. Primū ē q in itellectu sūt ponēde spēs reꝝ isensibiliū ⁊ mere intelligibiliū: sic intellectionū ⁊ volitionū ⁊ alioꝝ actuū intellectus vel volūtatꝫ. hoc p̄bat̄: q; ꝯ' intellectū taliū actuū p̄teritoꝝ recordari ⁊ ipsos in suis spēbus derelictis intelligere: ⁊ ille spēs nō sunt in aliq̄ sensu interiori vel exteriori. igit̄ in intellectu sūt hꝫ spēs ponēde ꝯn̄a est clara. ⁊ h̄a p̄ aīiis p̄bata ē li. p̄ d. 3. in illa. q. Utrꝫ res intelligibiles nālr̄ intelligant̄ a nobis. 2ᵃ p̄s pꝫ satis ex se: q; sic nullus sensus ē cognitiuꝰ illius rei mere intelligibilis: sic nulliꝰ spēi taliū reꝝ ē ꝯfuatꝰ.

N ¶ Cōfirmat̄ p̄ illud Aug. 15. de tri. Quāuis ingt i memoria hois ⁊ mētie illa quā pecora nō hn̄t. i. q̄ res intelligibiles ita ꝯtinent̄ vt nō i euꝫ p̄ sensus corpis venerit ⁊c̄. vbi pꝫ expsse q in pte intellectiua ponit memoriā ⁊ in intelligibiliū reꝝ intelligibiles spēs. suppono aūt p̄ nūc q memoria intellectiua nō sit poᵗ distincta ab intell'u s̄m Aug. ⁊ vt cōīus tenet̄. Jtē li. 14. c. 2. ⁊. 3. dič q in p̄ria recordabimur fidei quā nūc hēmus p̄ spēm eiꝰ q̄ remanebit i nobis. ⁊ ita credēdū ē q nūc recordēt̄ aīe sepate hōꝝ. q̄ oī sēsu carēt. ¶ Scdm̄ ē q i itellectu sūt ponēde spēs rerū sensibiliū sicte ab ipso q̄ a modernis vocant̄ ꝯceptꝰ sic ibidē vbi sup̄ ē de spēbꝰ distictū. Hec p̄bo pᵒ sic. Cōtingit itell'm itelligē res sen̄ᵃˡ itelleᵗᵃ cōi ⁊ ꝯfusa: q̄ ēt nullū singl'are d̄terminate ⁊ distīcte itelliḡit: igr̄ itell'u ē sen ꝯ' eē aliq̄ spēm sēsiᵐᵐ. Ān̄s pꝫ p̄ expiētiā. Nā diffiniēs hoīeꝫ vl' triāgulū. vtiqꝫ res sēsibiles intelligit ⁊ notificat. ⁊ ꝯstat q n̄ determiate hūc hoīeꝫ

O vel hūc triāgulū. ꝯn̄a p̄bat̄. q; talis cognitio cōis ⁊ ꝯfusa ad aliqd imediate t̄minat̄ certū ē. ⁊ nō ad aliquā reꝫ cē̃ aīam: q; nō ad rē vl'em cū nulla talis sit vt nūc suppono ⁊ p̄babit̄ li. 3. nec ad aliquā singularē determinate vt expiētia p̄bat. igit̄ ad aliquā rē i aīa. Jlla igit̄ vel est similitudo reꝝ ⁊ repñtatia ipsaꝝ. ⁊ p̄ ꝯn̄s ē spēs: vt nūc de spē est sermo intellectu. siue recepta a rebꝰ q; de h p̄ nūc non curo. vtor. n. h noīe spēs gn̄al'r. ad oēs manerics spēruꝫ d̄ qbꝰ distīctū ē sufficiēt lib. p̄. d. 3. in rn̄sione ad. 5. duᵒ illiꝰ q. vel illa res ad quā terminat̄ talis intellectio nō est spēs ⁊ hoc dici nō pōt: q̄m tūc p̄ illā itellectionē nō intelligerētur res cē̃. Rursus illa spēs nō est in aliqua vi sensitiua. sicut nulla vis sensitiua est apphensiua vl'r. qd̄ p̄bat̄ q; si aliq̄ eēt hoc maxime videret̄ de cogitatiua hois q̄ oībus sensitiuis viribꝰ ē pfectior. S; de lᵒ si ē veꝝ vt pꝫ p̄ cōmē. 3° de aīa ꝯᵐ. 6. ⁊ ibidē cōmē. 19. dicit q p̄priū ē itellectui iudicare infinita in p̄pōne vl'i. Jtē. 2°. de aīa cōmē. 65. dicit

P q cōprehenꝰ intētiōis indiuidui est sensuū ⁊ ꝯprehēꝰ intētionis vl'is est intell'o. ¶ Scdo. Cōtingit intellectū intelligere q̄litatē sensibilē. v. ḡ. albedinē abstrahēdo ab oī situ ⁊ q̄ntitate. ⁊ silr̄ q̄ntitatē abstrahēdo ab oī situ ⁊ qualitate igit̄ ꝯ' in intell'u eē ꝯceptus aliq̄s seu spēs rerū sensibiliūᵐ. Ān̄s pꝫ ex. 3° de aīa p̄ expientiā virorū speculatiuoꝝ q re rū q̄dditates p̄nt distinguē ⁊ distincte diffinire. ⁊ p̄pes earū passiōes aduertere: ꝯn̄a p̄bat̄. Nā talr̄ intelligere q̄litatē vel q̄ntitatē nō pōt intell'o intuitiue vt notū est. nec abstractiue in aliq̄ spē sensibili iterioris vel exterioris sensus. q̄m q̄lꝫ spēs sensus repñtat rē ꝯcernēdo q̄ntitatē ⁊ q̄litateꝫ ⁊ situ eius. sic dič Auič. 6. nāli. p. 2°. c. 2. igit̄ cū oporteat dare aliqd̄ repñtatiuū i q̄ talr̄ apphēdat hꝫ res: restat q illd̄ sit ꝯceptꝰ aliqs vel spēs apud itell'm. ¶ Tertiū ē q in in

Q tellectu sūt ponēde spēs reꝝ sensibiliū ab ipsis cāte ⁊ i itellectu recepte. h p̄bat̄: q; aliogn aīa separa nō posset nālr̄ recordari actualr̄ reꝝ singl'ariū sensiᵘᵐ distīcte ⁊ detmiate. ⁊ vlteriꝰ cū s; sniaꝫ Aug. i li. de cura p̄ mor. agēda aīe defūctoꝝ nullā notitiā p̄ter recordatiuā de hijs q̄ sūt apd̄ nos vel gerūt̄ p̄sentialr̄ i vita ista apud hoīes nālr̄ ex se hēant nō plus q̄ꝫ nos de eis sequeret̄ q aīa sepata nullā notitiā perītꝰ de singulari aliq̄ sensibili distīctā hēt q s; scd̄s falsum est. ⁊ p̄bat̄ p̄ illud euāgelicum de diuite epulone qui qnqꝫ fratres se dicebat habere in mundo: vt scribitur Luce. 16. consequentia patet: quoniam talis recordatio non nisi per speciem fieri potest: ⁊ non per speciem fictam: vt i primo patet vbi supra. igitur per speciem ab ipsis rebus rebus, dum fuerunt sensate deriuatā. ¶ Hec conclusio cōfirmatur per auctoritatē Augu. 12. super geñ. capᵒ. 6ᵒ. preallegatā pro 2ᵃ conclusione premissa. Cū aliqd oculis cernit̄ ⁊c̄. Et p̄ illud etiaā phi. 3ᵒ de anima. Et bene dicentes

sūt aiem eē locū spēꝝ. nisi ꝙ nō tota ſʒ itellectiua. ⁊ p̱ ꝯ ibidē cōmē. 6. ¶ 4ᵃ ꝯ ꝓbat facilr. qꝛ spēs exñtes in v̄tute sensitiua sufficient itēse ⁊ firmate sufficiūt ad saluādū oīa appētia ⁊ expta circa notitias hꝫ simplices iteriores. igitur frustra ponerent hit⁹ aliq̄ p̄ter illas. ¶ P̄ i sensu exteriori nō ponit aliqs hit⁹ fm ēt opp̄. aliā: ſʒ suffic̄ ad eliciēdū illā notitiā obm ipm cū po⁰. igit nec i sensu iteriori est ponēdus aliqs talis hit⁹: ſʒ suffic̄ ipa spēs retēta piter cū po⁰ cognitiua ad eliciēdū actū seu iteriorē notitiā. pꝫ ꝯña qm̄ sic i p̱⁹ .d. 3. diffuse ostēsū ē. spēs ita se hꝫ ad notitiā iteriorē sic sensibile ex̄ ad exteriorē. ⁊ ita imeᵉ noti⁹ interior tmiat ad spēꝫ ⁊ ē ituitiua respcū spēi lʒ sit abstractiua reᵉ rei ex̄. sic noti⁹ extior seu sēsus extior imediate tmiat ad senᵉ ex̄ ⁊ ē ituitiua illi⁹. ¶ Nō tn̄ p̱ h̄ nego hitum aliquēʒ q̄ ituens hꝫ spēꝫ noscit hitualr illā eē spēꝫ ⁊ silᵉ rei alteri⁹ sic vbi s̄ expositū ē. Sʒ iste hit⁹ nō ē elicitiu⁹ no⁰ illi⁹ ad spēꝫ imeᵉ tmiate. ¶ P̄. hit⁹ vt nūc de hitu loqmur inclinat ad act⁹ ꝯsiles hijs ex qb⁹ ē gēit⁹. notitia ꝟo ituitiua rei ex̄. ⁊ notitia abstractiua eiusdē nō sūt silēs nec eiusdē rōnis ēt fʒ iᵐ opp̄. alibi. igit ꝙ ē derelictū ex notitia ituitiua alic⁹ ⁊ nō iclinat ad notitiā ituitiuā eiusdē: sed tm̄ ad abstractiuā. nō ē hit⁹. Quicqd ḡ sit i⁰ ꝙ sic iclinat hꝫ p̱ po⁰. ⁊ certe nō appet aliud q̄ʒ spēs. ¶ Nūc ad rōnes opp̄. Rñdēᵐ ē. ⁊ ad eas qdē q̄ sīt p̱ ꝯne p̱⁹ ⁊ ēt p̱ qnta siue sint efficaces siue nō. nō ē op⁹. rñdē. qꝛ ꝯnes illas ꝯcedo si itendāt negare spēꝫ ad sēsū s̄ positū. nō āt si vl̄r: qꝛ vt dcm̄ ē ⁊ ipsa met notitia spēs dī. nec sic negat spēꝫ itēdit opp̄ illa. ¶ Silr̄ 2ᵐ ꝯnē ꝯcedo ſʒ dico ꝙ i⁰ p̄uiū ē spēs: nec respcū tal' notitie simplicis oꝫ ponē aliū hitū elicitiuū. Et tūc restat rñdere ad rōnes 3ᵉ ꝯnis. ¶ Ad p̱ᵐ dico p̱ ꝙ nō oē ꝙ derelinqt ex actu vel actib⁹ ē hit⁹. acciᵗᵒ hitū vt i p̱posito qnimo ⁊ spēs derelinqt ex actu seu p⁹ actū ituitiōis. ¶ 2⁰ dico ꝙ spēs ⁊ si p̄cedat quosdā actus. s. abstractiōis nō tn̄ oēm actū: qꝛ nō illū ituitiuū q̄ nūcᵉ est acqsita. ¶ Ad 2ᵐ. nego minorē si sumat ad p̱positū. ⁊ ad p̱batione dico ꝙ nō loqt phs de hitu aliquo q̄ sit respectu talis simplicis notitie: sed respcū notitie scialis ⁊ complexe. 2⁰ dico ꝙ reᵉ talis notitie simplicis itellect⁹ ē i po⁰ accñtali p̱ ipsam spēciē nec aliud ad h̄ ē necīū. ¶ Et cū vlteri⁹ dī ꝙ null⁹ experit se eē i pō accñtali respcū cognitionū nisi p⁹ itellectionē. ꝯcedo/ nā nec aliqs ēt hꝫ nālr spēꝫ añ oēꝫ itellectiōēꝫ. Et cū vlteri⁹ addit ꝙ si ponerētur mille spēs p̄uie ⁊c̄. Dico ꝙ istud est ipol'e nālr: ita hñ sic ē ipol'e de hitu ꝙ hēat añ oēm intellectionē. Si tn̄ v̄tute diuina cāret añ oēm actū spēs i itellectu: ⁊ cū illa ēt notitia q̄ cognosceret illā spēm eē silⁱᵗᵘᵈⁱⁿᵉᵐ alteri⁹ absq̄ aliq̄ alio hitu talis vtiq̄ expiret se eē in pō accñtali ad hꝫ notitiā: ⁊ cū vellet posset iᵐ elicere. ⁊ addo ꝙ quocūq̄ habitu posito siue post intellectionem siue ante ⁊ nō posita spē rep̄sentatiua oppositi aut ea penitus abolita: ita vt reuocari nō possit p̱ intellectū: nūq̄ʒ itellectus poterit exire in talē notitiā abstractiuā: ⁊ per ꝯñs nec expietur se eē neq̄ erit i po⁰ accñtali ad illā. sicut pꝫ p̱ Augu. 2. de tri. cap̄. 3. ⁊. 5. Et ꝙ sori⁹ ē p̱ experientiā ipaꝫ ⁊ p̱ ista pꝫ ad. 3ᵐ arᵐ. ¶ Ad. 4ᵐ dico ꝙ reqrit spēs p̱p̱ rep̄sentationē obiecti: ⁊ vt supleat vicē ei⁹. vn̄ sicut dic. Augu. 10. de tri. cap̄. 5. qꝛ nō pōt aia secū introrsus tāq̄ʒ in regionē incorporee nāe ipsa corpa inferre ymagines coꝝ cōuoluit ⁊ rapit. Et li. 11. c. 9. vt possit inqt eē visio cogitātis: iō fit i mēoria de visione sentientis silē aliqđ q̄ se ita ꝯuertat in cogitādo acies animi sicut se in cernendo ꝯuertit ad corpus acies oculoꝝ. Itē. 12. sup Gen̄. caᵒ. 29. dicit ꝙ cum p̱us videmus aliqđ corpus ꝙ antea nō videmus: incipit ymago ei⁹ eē in spū nr̄o ꝙ cū illud absens fuerit recordemur. Itē phs. 3. de aia. Intellectiue igt aie phātasmata vt sensibilia sunt. ⁊ cōmēta. ibi cōmē. 39. dicit ꝙ ymagines sēsibiliū sūt intellectui loco sensibiliū. multa alia testimōia possent induci ⁊ inducta sunt vbi sup̱ in p̄: qb⁹ appet ipas spēs nō ob aliud nālr fieri in nobis nisi vt res absentes in illis seu p̱ illas nosse possim⁹. ⁊ ꝙ ita ad illas termiat nr̄a cognitio i absentia reꝝ q̄s rep̄sentāt sicut ad ipsas res cū p̄sentes existūt. Tūc ad ꝓbōnes q̄ sunt ꝯ h̄. Ad p̱ᵐ cōcedo añs. ⁊ nego ꝯñam. ⁊ p̱bō nullā hꝫ appētiā. nō eniꝫ ē ꝯñs ꝙ obm in absentia: vel qñ oino nō est se p̄sentet potētie: si dū actu ē ⁊ debite oppositū se p̄sentat: seu poti⁹ sic est p̄sens vt imediate cognosci possit. ¶ Ad 2ᵐ ꝯcedo ꝙ p̄sentatū p̱⁹ est cognitū. s. p̱ notitiā ituitiuā. ⁊ illā nō p̱cedit spēs ſʒ cōicat ⁊ remanet post illā: vt ex dictis satis appet ⁊ āpli⁹ i p̄ li. ¶ Ad. 3ᵐ dōm: ꝙ siue illud sit veꝝ siue nō: nō tn̄ ē cā i p̱posito. ſʒ cā ē ea q̄ tacta ē. videlicet ꝙ qꝛ res nō semp̱ pōt imediate p̱ se ipsam obici aie: siue qꝛ oino desijt: siue qꝛ absens est subuenit nā seu poti⁹ deus istitutor nāe: vt p̱ aliqđ silē rei nobis p̄sens inesset p̱ qđ rē absentē vel nō iā exñtē nosse possem⁹. ¶ Ad rōnes p̱ ꝯne 4ᵉ Rñdēdū ē. Ad p̱ᵐ qdē dōm ꝙ nō oē obꝫ sensus iterioris est: aut ēt esse pōt obm sensus extioris. q̄uis aliqđ possit esse obm exterioris sensus ⁊ alicui⁹ iterioris. Q̄. āt ē obm iterioris ⁊ nō extioris ē ipsa spēs. Silr̄ ⁊ sensatio sensus exterioris. Sic pꝫ p̱ Aug. 2. de li. ar. cap̄. 7. ⁊. 8. ⁊ p̱ phm̄. 2⁰. de aia. ¶ Ad 2ᵐ dōꝫ ꝙ i⁰ spēs nō ē eiusdē ſʒ alteri⁹ rōnis ab oᵒ ex̄: ⁊ cū assumit ꝙ pō potēs discernere iter idiuidua min⁹ dissilia ⁊c̄. Dōm ꝙ silitudo du⁰ p̄t accipi vno mō p̱ ꝯentia eēntiali fʒ gen⁹ vel spēm. Sic duo hoies ⁊ duo idiuidua eiusdē spēi dr̄r eē silia. Alio mō p̱ ꝯentia q̄dā accidētali q̄ ymago ei c⁹ est ymago di silis: ⁊ p̱ oppᵐ p̄t accipi dissilitudo. Si āt p̱pō assūpta itelligat de dissilib⁹ dissilitudine opposita silitudini p̱ mō ipsa nō ē ꝟa vl̄r ⁊ pꝫ istātia. Nā ꝯstat ꝙ lupus ⁊ ouis min⁹ sūt dissiles isto mō. q̄ʒ lup⁹ ⁊ statua lignea lupi. ⁊ tn̄ agnus bñ distiguet iter lupū veꝝ ⁊ oueꝫ. Immo ⁊ iter ouē mrem ei⁹ ⁊ aliā ouē q̄ ad huc plus conueniūt eēntialr. nō aūt inter lupū verū ⁊ statuā lupi. Naꝫ si vnam statuā hñ impfectam videret: ita eā fugeret sic verū lupū. Alie istātie multe possent dari: ⁊ qꝛ i isto sensu vt vī p̱cedit arᵐ iō nō ꝯcludit. Si tn̄ intelligat. 2⁰ mō tunc minor ē falsa. Nā spēs magis est silis rei cuius est fʒ hūc modū silitudinis q̄ʒ duo indiuidua extra eiusdem rōnis. ¶ P̄. maior illa esto ꝙ qs vellet eā admittere deberet itelligi si cetera forēt paria in se ⁊ i ordine ad vim ipsaꝫ cognitiuā. ꝙ non ꝯ⁰ in p̱posito nā duo indiuidua extra possunt intuitiue apprehēdi in distinctis locis: ⁊ simul ⁊ seorsum. nō sic aūt de spē ⁊ re ex̄. nūq̄ʒ. n. silr̄ ⁊ res ⁊ spēs ei⁹ pñt ab eadē po⁰ intuitiue apphēdi neq̄ in distictis locis neq̄ in eodē. ⁊ multe alie dr̄e hincīde possent assignari p̱p̱ quas potentia illa non ita potest imaginem distinguere are cuius ē imago. sicut duas res extra. Supposito ꝙ talis po⁰ interior possit ituitiue res ex̄ apphēdē sic aliq ꝯcedūt h̄ eē pol'e ꝯcurrēte tn̄ exteriori sensu. Et q̄ dcā sunt intelligi debēt de po⁰ sensiᵗⁱᵘᵃ de q̄ solū est arᵐ. Q̄m̄ si de itellectiua arguerēt. Dōꝫ eēt ꝙ illa vtiq̄ pōt distinguē inter rē ⁊ spēm ei⁹. Sʒ de sensiᵗⁱᵘᵃ magis pōt vti i dubiū. ¶ Ad aliđ q̄x⁰ in pō pōi hitū rñdēdū ē sic ad arᵐ p̱ 3ᵉ sua ꝯne. nā totum illđ saluat per speciem absq̄ habitu nō aūt p̱ hitū sic sumptū.

¶ Distinctionis septime. Questio. iiij.

Tertio qꝛ in 3⁰ arti⁰ p̄cedētis. q. ad p̱bandū ꝙ angelus aliq̄ cognoscit per spēm: assumptū est ꝙ nō existētia nō pñt nec a nobis nec ab angelis nālr cognosci in seipsis seu intuitiue: qđ idē valet apud me: ⁊ h̄ ipsum ēt tenui i p̄. d. 3. q. 1. oppositū aūt tenuit qdā valēs bachal. mecū in lecturā ꝯcurrēs: ⁊ de hac mā ꝯferēdo simul dicta sūt hic ⁊ ide q̄ʒ plura q̄ iterseri huic opi vtile iudicaui. Idcirco nūc q̄ro vtrū aliqđ nō exñs possimus nālr itueri seu intuitiue cognoscere. ⁊ arguo p̄ sic. ¶ Intell's nālr cognoscit intuitiue oē qđ exteri⁹ sensui appet: sed aliqđ nō exñs apparet exteri⁹ sensui. ḡ ⁊c̄. Maior pꝫ: qꝛ sēsus cognoscit:

J intuitiue oē qd exteri⁹ sibi appet. pbat̃ h: qꝛ cõstat ꝙ oē si bi apparēs ipē cognoscit ꝛ nõ abstractiue: qꝛ nod' abstractiua non competit sensui exteriori. igitur intuitiue. ꝛ si sensus. igit̃ ꝛ intellectus: cum sit potentia perfectior. Minor probatur: qꝛ aliter quodlibet apparens esset verum.

cap. 35. Oppositū arguitur per Aug. 4° sup Gen. ad lit. vt allegatum est in. q. pcedente. articulo. 3° nisi prius sit qd cognoscat̃ cognosci nõ põt. igit̃ non existens non põt nal̃r a nobis cognosci intuitiue.

Jo. sco. Dē. q. tenuit pdictus venerabilis Bochal̃. ꝙ non exñs põt a nobis nal̃r tā p sensum q̃ p intell'm intuitiue cognosci. ꝛ fuit p⁹ rō sua illa que facta est arguendo ad. q. ¶ 2° fuit. talē actū p oia h3 aliqñ sensus: ꝛ ēt intell'c⁹ de nõ existente qualē hrēt si illud actualiter existeret ꝛ actualiter sensum immutaret. ergo de nõ existente h3 aliqñ intuitiuā cognitionē. ꝯña nota est: qꝛ cognitio quā haberet si illud actual'r existeret ꝛ sensum imutaret eēt vtiqȝ intuitiua. Añs vꝫ notū per experiētiā: qꝛ si aliqs tangit duo corpora realiter sphærica: ꝛ post per cācellationē digitoꝝ vnum tm̄ experit̃ silem notitiam dualitatis hincinde. Et h magis apparet qꝛ iudicia sequētia hita vtute illaꝝ notitiaꝝ sūt oino similia. Quale. n. iudiciū haberet tāgēs duo realr' talē h3 p oia tangēs per cācellationē: ꝛ nisi aliunde certificaret̃ eq̃ assentiret vni iudicio sicut alij. ¶ Cõfirmat̃ sic. De quibuscunqȝ intellectus h3 silia iudicia nal̃r eadē. de eis pbet nal̃iter siles apprehēsiones. p3. qꝛ iudicia nal̃r causant̃ a simplicibus apprehēsionibus: ꝛ sine eis nal̃r cāri nõ pñt. S3 de exñte ꝛ nõ exñte habet aliqñ intellectus silia iudicia: vt dari posset exemplū in multis: sed iudiciū quo intellectus indicat existēs eē nõ põt hri nal̃r nisi phabeat̃ apprehensio simplex intuitiua exñtis. igit̃ nec iudicium quo indicat nõ exñs eē hri põt sine apprehēsione intuitiua sui vel saltē alterius: s3 alterius nõ: qꝛ virtute intuitiue alicuius rei nõ indicat intell'c⁹ de eē alterius: vt patet inducendo.

3. c. p. p. pria. ¶ Oppositā ꝯnē ego tenui ꝛ pbaui duab⁹ rōnibus: que ēt habent̃ in p lib. di. 3. q. p⁹. fuit aūt vna hec. Si hõ põt nal̃r cognoscē intuitiue sensibile nõ exñs: maiori vel pari rõne posset nal̃r cognoscē sensibile exñs q̃ntūcūqȝ esset remotum vel occultū. hoc aūt eē falsum p3 p experientiā. Nemo eni est qui nal̃r possit intueri colorē margarite existentis in arca regis tartaroꝝ: vel regis indoꝝ: aut alterius corporis distantis plurimū vel occulti. ꝯña pbat̃: qꝛ nullo exñte est magis cognoscibile aliqd nõ exñs ceteris parib⁹: saltē talequo si existeret esset eiusdē rõnis ꝛ oino sile cū illo existēte. Nec ēt aliq̃ res nal̃is magis põt cāre notitiā nõ existentis q̃ exñtis sibi silis: vbicūqȝ ꝛ qualitercūqȝ existat: ꝛ hec clara sunt vt puto cuilibet cõsiderāti. ¶ Scda rō fuit hec. Non est nal̃r posse ꝙ hõ cognoscat simul intuitiue qdlibet singulare sensibile siliūm singulariū que fuerunt aut similium que erunt. vel similiū possiuz que nunq̃ erūt. igitur est posse nal̃r ꝙ hõ cognoscat intuitiue aliqd sensibile nõ exñs. quero tūc: aut ille videt sensibile qd fuit: ꝛ tunc cū nullum similium sensibiliū plus hēat cāsalitatē aliquā vel habitudinē q̃cūqȝ ad hāc visionē q̃ cetera: nec deus etiaz suppleat cāsalitatē alicuius coꝝ spāliter cāndo. s. eādē notitiā quam ipm cāret si existeret: cū ponat̃ talis visio nal̃r cāri. sequit̃ ꝙ pari rõne q̃ videt vnū videat qdl3 sensibilium pteritoꝝ: ꝛ sic si videt albedinē nõ exñtē ꝛ pteritā sil' videt q̃scunqȝ siles q̃ nūq̃ fuerūt. Eodē mõ pbat̃ ꝙ nõ videt albedinem futurā neqȝ possibilem non futurā: qꝛ tūc videret q̃zlibet similē futurā vel posēm. ¶ Adduxi ad hoc auctē Aug. xi°. de tri. dicētis. Nec vlla põt esse visio si non sit corp⁹ qd videri queat. Qd intelligendū est, de potentia nal̃i creature. ¶ Ad pmā rõnē suā rñdi distinguendo de duplici apparētia. s. simplici ꝛ cõplexa que nõ est aliud q̃ iudicium q̃ aliqd ꝯplexe signabile indicat̃. Si de hac indicatiua apparētia intelligat̃ maior negaui illā: ꝛ sil'r assumptā ad eius probationē. dico. n. ꝙ nec sensus nec intellect⁹ cognoscit intuitiue eē: imo nec aliqd qd appet apparētia cõplexa siue appareat intellectui siue sensui. Et vltra. ad pbõnez cū dꝛ. ꝙ oē sibi apparēs sensus cognoscit ꝛ non abstractiue. igit̃ intuitiue. Rñdeo ꝙ loquēdo de apparentia cõplexa: vt pus: ꝛ de cognitione simplici. añs est falsum rōe p⁹ ptis sue. Si vero non intelligatur de cognitione simplici. qcquid sit de añte. ꝯña nõ valet. nā notitia intuitiua ppꝛie accepta: vt de ipsa nunc est sermo: est notitia simplex nõ cõplexa. Si vero maior intelligat̃ de apparentia simplici: que vtiqȝ in sensu exteriori est ipsa simplex intuitio rei sensate: maiorem primi syllogismi ꝯcedo: ꝛ nego minorē: q̃ dicit̃ ꝙ nõ ens appꝫ sensui. ¶ Ad pbõnē cū dꝛ. ꝙ alias qdl3 apparēs eēt veꝝ. p3 ꝙ nõ est ad ppositū: qꝛ hic accipit̃ apparētia pmo mõ. ¶ Ad 2ᵐ rõnē dixi ꝙ vel añs sumit̃ precise indefinite sicut pfert̃ vel sumit̃ loco huius vlis. Qualēcūqȝ actū hēt sensus de exñte talē p oia aliqñ h3 de nõ exñte. Si p modo negaui ꝯñiaz: nec v3 pbō. Exēplū. Nõ. n. sequit̃. talē formā h3 nix qualē h3 lac. igit̃ nix h3 dulcedinē. Nā añs est veꝝ ꝛ ꝯñs falsum: nec valet pbare per h: qꝛ lac h3 dulcedinem. Si vo sumat̃ añs 2° mõ. nego ipm. nec valet pbō: qꝛ talis tāgēs pus duo: ꝛ postea vnū tm̄ nõ h3 silez noti^am simplicē de dualitate: qꝛ postea nõ tāgit duo vt pus licet forte hēat simile iudiciū cõplexū. Et qꝛ in cõfirmationib⁹ suis ex h nitit̃ probare propositum. dico ꝙ illud super quo sustentantur confirmationes pdicte. s. ꝙ similia iudicia naturalr' habita sp causant̃ ex similibus apprehēsionibus simplicib⁹. Si q̃l3 iudicia eiusdē significati cõplexi appellent̃ ab isto similia: quēadmodū vꝫ ipse accipe: qꝛ nec alr' põt ostendere ꝙ tāgens pus ꝛ postea in casu suo silia iudicia habēt de dualitate tactoꝝ: sic inq̃ accipiēdo iudicia silia dico ꝙ illud fundamentum est sim. pbō tangens. n. duo sphærica ꝛ non videns illa: sile iudiciū h3 cū illo q illa videt ꝛ nõ tangit: ꝛ tm̄ nõ hñt siles apprehēsiões simplices ex quibus causent̃. qꝛ iudiciū vnius cātur ex visione: ꝛ iudiciū alterius ex tactione. Itē vnus ex recordatiõe ꝛ abstractiua notitia indicat niuē eē fridā. ali⁹ vo tāgēs eā pmo nõ ex aliq̃ simili notitia simplici: sed ex actuali intuitione seu sensatiõe exteriori immediate ad frigiditatē niuis terminata iudicat idipꝫ. Interdum etiam vnus hoc idem iudicat per narrationem alterius: qd alius iudicat ex actuali expiētia: vel ex memoria in eo derelicta. Et sic in multis posset ostendi ꝙ non sp silia iudicia ex silibus simplicibus causantur apphensionibus. ¶ Ad rões vo meas ipse rñdit sic. ¶ Ad pᵐ dixit ꝙ de quocūqȝ sensibili nõ exñte ipse experit̃ se hēre no^am intuitiuā: ꝛ de oi sili existēte q̃ntūcūqȝ remoto vel occulto posset hēre intuitiuā: si cāe sufficientes cõcurrerent ad cāndum notitiā sensibilis exñtis: vel occulti: sicut aliqñ cõcurrūt ad cāndum notitiā nõ exñtis. ¶ Ad 2ᵐ negauit ꝯñiā. Ad pbationē dicit ꝙ talis nõ videt qdcūqȝ nõ exñs: s3 solū illud ad cuius visionem cāndū sufficiunt cāe nāles pñtes. v. g. cognoscēs intuitiue dualitatē corpoꝝ sphæricoꝝ. v. g. pisoꝝ per cācellationem digitorum cognoscit solū dualitatem q̃ opponeret̃ vnitati pisi tacti: ꝛ nõ q̃cunqȝ aliam. ¶ Ad auctoritatem Aug. dicit exponēdo. Si non sit corp⁹ qd videri q̃at: vel aliqd supple. vel aliqua q̃ equaleant in cāndo visionē: nūc aūt dicit ꝙ aliq̃ res equalēt in cāndo visionē de ipso. ¶ Pro exclusione hãꝝ solonū ꝛ confirmatione cõclusiõis mee posui duas ppõnes: q̃p p⁹ fuit. Nulla res eē nal̃r pcepta per sensum põt cāre in aia pcipiētis intuitiuā notitiā alterius rei sensibilis actual'r exñtis nõ simul partialiter cõcausantis. Ista est euidēs p experientiā. Nec. n. vn⁹ color dū vꝫ cāt in aia cū videntis notitiā alteri⁹ coloris actual'r existētis: nõ tm̄ secū mouentis eādē potentiā ꝛ concausantis visionē in ea: ꝛ multo magis nõ cāt notitiam intuitiuam soni aut alterius sm speciez sensibilis non actualiter eūdē sensū immutātis. Nisi ꝙ forte dicat ꝙ imo cāt: s3

nos non

nos nõ pcipimus:sz tūc pariter dici poterit q̃ sonus pce-
ptus a ceco nato cāt in aīa ei⁹ intuitiuā notitiā coloris.ipse
aūt nõ pcipit. ℭ Ħ. Si sic dicēte querendū esset vñ ɔstaret
sibi q̃ vnū sensibile isto mõ cāt notitiā alteri⁹:sz non perci
2ª ppõ. pimus. ℭ Scḋa ppõ.nulla res extra pcepta per sensum
nālr cāt in aīa pcipientis notitiā intuitiuā alicuius sensibi
lis nõ exñtis nõ pariter ɔcausantis. Ħ pz ex pº.tū qr magis
vel saltez non minus vꝫ q̃ posset cāre notitiā cuiuis existen
tis sibi similis seu q̃ esset sibi simile si existeret. ℭ Quia
adhuc nec illi suffragatur non esse:nec huic aliquid nocet
esse. ℭ Tum qr si illud sensibile nõ existens:cuius notitiā
hec res diceretur posse causare existeret:hec res nõ posset
cāre notitiā illius intuitiuā.igit̃ nec pōt dum illud existit.
ɔñtia est euidens.assumptū pz.qr alias in tali casu dubitā
dum esset vtrū sentiens sentiat aliqḋ absens sensibile exñs
alibi.verbi grā.in exemplo huius socij.Cū quis cancella
tis digitis tāgit vnū pisum.ꝛ videtur sibi q̃ tangat duo
pisa:talis haberet dubitare vtrum tangat aliquod aliud
pisum alibi existens.que tamen dubitatio nulli vnq̃ ac-
cidit homini sane mētis. ℭ Ex his cõfirmat̃ ɔclusio supra
posita sic. Nulla res sensibilis pōt nāliter percepta per sen
sum causare notitiā intuitiuā sensibilis non exñtis nec na
turalr ɔcausantis.igit̃ nullus pōt nāliter intuitiue sentire
non existēs.pz ɔña:qm quelibet sensatio intuitiua q̃ natu-
raliter cātur in nobis cātur ab aliq̃ re sensibili actu a no-
bis percepta per sensum:sicut pz per experiētiā. Unde ꝛ
in exēplo socij intuitiua tāgentis ipsum digitis cācellatis
cātur a piso tacto. Ex his quoq̃ excludit̃ solutio pme rō-
nis sic. In nullo casu qs nāliter pōt intuitiue cognoscere ali
qḋ sensibile absens vel occultū.igit̃ ibi nullo casu pñt na-
turaliter ɔcurrere cause sufficiētes causare notitiā intuitiuā
absentis existētis sensibilis vel occulti.pz ex opposito ɔse
quētis respõsionis date.ꝛ vltra.igitur ī nullo casu nāliter
pñt ɔcurrere cause sufficiētes causare notitiā intuitiuā non
exñtis.ɔña pz hic ex scḋa propõne premissa. Et ex hoc vl
terius sequit̃ q̃ in nullo casu quis intuitiue sentiat nõ exi-
Cõfirmaᵒ. stens. ℭ Cõfirmo querendo ab isto venerabili socio.quō
ipse experit̃ se tāgere non existens cū tāgit cācellatis digi-
tis pisum vnū.qr si vt dicit.ita absens pōt intuitiue cogno
sci sicut nõ existens:si cause sufficiētes causare suā intuitiuā
cõcurrunt.ꝛ sibi non ɔstet nec nāliter possit cõstare an cāe
iste sufficiāt cāre intuitiuā non existentis potius q̃ existen
tis remoti:cui foret simile nõ exñs si existeret:nõ plus pōt
experiri vel nosse se tāgere non exñs q̃ existens remotū.
Uñ sicut dicit se tāgere dualitatem pisorū non exñtē ita di
cet sibi alius q̃ ipse tāgit dualitatē alibi existētem. Et ex Ħ
pz ꝛ q̃ nulla sua pbatio est efficax ad intētū suū. ℭ Solu
tio ꝛ scḋe rõnis tollitur:ꝛ ppter illud qḋ nunc dictū est.ꝛ
etiā qr quero de dualitate quā dicit opponi vnitati huius
pisi tacti si esset.an ea eēt que esset duo pisa.quorū qḋlibet
esset hoc pisum demõstratum qḋ quis tangit.verbi grā.
a.ꝛ cū talis dualitas sit impossibilis sequit̃ q̃ tāgit aliqḋ
impossibile.qḋ est absurdum. Aut dualitas que esset duo
alia pisa vel hoc pisum ꝛ qḋdam aliud.ꝛ hoc nõ:qr nulla
talis dualitas opponeret̃ vnitati huius pisi:cuz q̃libet sit
illi cõpossibilis. Et rursus cū multe tales sint possibiles q̃
libet taliū tangeret ille:cū non sit potior ratio pro vna q̃
pro alia.nisi ad placitū asseratur oppositū. ¶ Uel vltimo
ea dualitas eēt duo que sunt partes pisi tacti.verbi grā.c.
d.ex qbus cõstat pisum.a.que duo ideo forsitan dicentur
opponi vnitati.a.qr nõ est possibile vt.c.ꝛ.d.sint duo disti
cta in actu remanēte vnitate actuali ipsius.a. ¶ Et si sic di
catur sequit̃ q̃ non tāgit dualitatē non existentē vt ipse di
cit.sed vere existētē:qr.c.ꝛ.d.vere existūt.sz non qualiter
ille iudicauit illa existere.s.distincta in actu. ℭ Responsio
ad auctoritatē Aug.non est cõueniens intētioni eiusdem:
Fortisiᵒ. qm ibi vult ostēdere Aug.in qualibet visione exteriori cõ-

currere trinitatē quādā rerū nā distinctaꝝ.vt ibi pz in pri⁹
capituli.quoꝝ vnū est res que vꝫ.hoc aūt falsum eēt si nõ
ens videret̃ verū ad sustinēdū solones datas iste venera-
bilis socius fundare nisus ē propõnē pmā ɔ̃ cas positā. Et
ideo ꝓ posuit vnā ɔ̃nē talē. Eadē sensatio numero q̃ ē cau
sata ab hac sensibili.a.vel q̃ posset cāri ab.a. pōt cāri vel
potuisset fuisse cāta ab altero sensibili totalr distincto ab
a. Ista pbat̃ sic.hoc nõ repugnat in alijs effectibus cāns
nāliter.igitur nec in cognitione.ɔña nota:qr nõ est maior
repugnātia hic q̃ ibi vt videt̃. Sed añs pbat̃:qr idē calor
numero qui nūc ē productus ab hoc igne in hoc calefacti
bili vel q posset pduci pōt produci ab altero igne sensibili
vel ab aliquo equalente igni simili vel produci potuisset.
aliter inter indiuidua eiusdē rõnis esset essentialis ordo de
pendentie. ℭ 2º probatur idē añs:qr sm sanctos si Adam
non peccasset illi solū fuissent nati:qui nūc sunt saluati vel
saluādi.sed nūc sunt multi saluati:quoꝝ patres sunt dāna
ti.ergo aliqui nūc saluati habuissent.casu illo dato.alios
pres. ℭ 3º ad ɔ̃nem sic.sensationē eandē nūo quā nūc cāt
istud ouū pt aliḋ ouū nālr ɔseruare vel ɔtinuare. igit̃ pōt
eam pducere vel produxisse.ɔña tz:sed añs pbatur.qr si
deus poneret vnū aliud ouū totaliter simile in eodē situ cū
isto subtrahendo cāliuitatem hoius:adhuc remanet hor sen
satio.alioqn posset sentiens pcipere differentiā inter vnuz
ꝛ aliud.qḋ est falsum. Ex hac ɔ̃ne infert correlarie ɔ̃ am-
Corᵐ. bas propõnes p me assumptas ad ɔcludenduz solutiones
ipsius:q̃ vna res pcepta per sensum pōt nālr cāre in ani-
ma pcipientis notitiā intuitiuā alterius rei sensibilis nõ se-
cū partialiter nõ causantis:siue illa existat actualr siue nõ.
Pbatur hoc sic. Eadē sensatio numero que nūc est cāta ab
hoc sensibili pōt cāri vel potuisset fuisse causata ab altero
sensibili totalr distincto.ergo vna res pcepta p sensuz po-
test ꝛc.ɔña pz:qr ista eadē sensatio si fuisset causata ab illo
alio a quo potuit cāri fuisset intuitiua illius:sicut nunc est
Contra Jo. sco. replicano. istius.añs pz ex ɔ̃ne nunc pbata. ℭ Cõtra ista.ꝓ ostendo
q̃ iste venerabilis bacba.daris sibi eis que assumit non pbat qḋ
pncipalr intendit q̃uis correlarie inferat illud. ℭ Scḋo
propõnes meas quas falsificare nitit̃ ɔfirmabo. ℭ Et 3º ɔ̃
dicta nunc per eū aliquas ɔ̃nes pbabo. ℭ Primo igit̃ di
co.q̃ esto q̃ vera eēnt q̃ assumit ipse nõ probat qḋ itēdit.
qr dato sibi q̃ sm hāc sensationē eādē numero quā video
albedinē.a.ꝛ quā ipsa albedo.a.causat.causasset in me al
bedo.b.distincta ab albedine.a.ꝛ.a.tūc nõ ɔcausasset sicut
ipse dicit.sensatio q̃ nūc ē intuitiua.a fuisset tunc intuitiua
b.nisi fuisset ꝛ intuitiua.a.aut alterius rei distincte a.b.ꝛ
nõ secū cõcausantis.adhuc nõ haberet̃ q̃ aliq̃ res pcepta
per sensum cāret vel cāsset notitiā intuitiuā alterius nõ se
cum ɔcausantis.q̃uis haberetur q̃ notitiā que nūc est al-
teri⁹ rei.a.b.non ɔcausante nūc.b.causaret.ꝛ sic pz q̃ ex il
lo suo añte non sequit̃ ɔsequēs illarū per eū. Nā vt pz ad
veritatem ɔñtis opz q̃ de aliqua vna re demõstrabili pos
sit hec esse vera:hec res causat notitiaz intuitiuā alterius
nõ partialiter ɔcausantis.ꝛ hoc iō:qr ꝓdicatū.vt logice di
citur.appellat ppriā formā. Ego.n.semp totū illud etiā cū
hoc pricipio pcepta posui a pte ꝓdicati:ꝛ ad sensum quez
sic facit pbatū si bene aduertat̃. ℭ Pro ɔfirmatione 2º p
positionum mearū assumo vnā ppõnem talez. Nulla res
sensibilis pñs sensui ꝛ mouens ipsum ad intuitionez sui
causat in sentiente notitiā qua intuitiue cognoscat̃ aliqua
alia res sensibilis eiusdē rõnis actualr exñs ꝛ eidem sen-
sui nõ pñs. Et hoc etiā per expientiam pz. Uñ albedo hu-
ius margarite.a.dū mouet sensum meū ad intuitionē sui:
nõ cāt in me notitiā qua intuitiue cognoscā albedinez mar
garite.b.aut aliquā aliā que alibi est nec mihi presens:ꝛ
ita de quolibet alio sensibili.nec oppositum est pōe nālr.
¶ Pōt etiā ista ppositio deduci ex dictis alijs ipsius ɔtra
quez arguo.ꝓ qdem:qr arguendo q̃ abstractiua rei extra

nõ terminatur imediate ad spẽm eius in aīa assumit hanc ꝓpõnẽ. ꝶ Nulla cognitio terminat̃ imediate ad obiectū aliqđ quã hñs nõ põt nãlr̃ expiri cognoscere illud vt recitatū est in p̃cedẽti.q. sed cõstat q̄ nullus hñs intuitionem seu notitiã ītuitiuã de sensibili p̄ñti põt nãlr̃ experiri se cognoscere rem aliã similem nõ sibi p̄sentẽ vbicunq̃ illa existat. igitur nullus talis hꝫ notitiã imediate ad rem aliã similem terminatã. ⁊ per ꝯñs nec intuitionẽ aliquaꝫ qua illam cognoscat. ℭ 2° qꝛ eiusdeꝫ rei sensibilis sensui actualr̃ p̄ñtis. ꝟ.g. albedinis.a. neutra medietas pfectionalis seu ꝫm intẽtionem causat intuitionem qua cognoscatur reliq̃ medietas que est oĩno silĩs ⁊ eque p̄ñs eideꝫ sensui. igitur per locū a maiori nec tota albedo.a. cãt intuitionẽ qua cognoscat̃ aliqua alia albedo sibi silĩs alibi existẽa ⁊ nõ p̄ñs eidẽ sensui. Añs pꝫ ẽt ꝑ aduersariū. nã posuit in alia materia loquẽs q̄ qlibet gradus actus vel habitus cognoscit̃ cognitione ꝓpria ⁊ distincta a cognitione alterius. Rõnabiliter aūt idipsum ꝯñter hꝫ dicere de qualibet re sensibili intuitiue cognita. igit̃ alia notitia ꝑticulari cognoscit̃ vna medietas.a. ⁊ alia cognoscit̃ medietas reliqua: ⁊ qꝛ nõ est rõ cur vna causet notitiã alterius potius q̄ ecõ: hꝫ ꝯñr dicere q̄ q̃libet causat ꝓpriã notitiã ⁊ neutra cãt notitiã reliq̃. q̃uis ille sint ꝑtes vnius totalis notitie: qua tota albedo cognoscit̃: sicut dicit de ꝑticularib⁹ notitijs graduū actus ⁊ habitus. Ex hac ego infero ꝓpõnem ꝑ positã: videlicet q̄ nulla res nãlr̃ põt ꝑcepta per sensum cãre in aīa percipiẽtis intuitionem: seu q̄ pro eodẽ accipio notitiã intuitiuã alterius rei sensibilis actualr̃ existentis nõ simul secum partialr̃ cõcãntis: qꝛ si dicat̃ oppositū in aliqua re seqtur ex quo illa ꝑcipit̃ ꝑ sensum: ⁊ in eo cãt notitiã alterius: q̄ ẽt cãt notitiã sui: ⁊ qꝛ illud aliud sensibile cuius notitiã causat nõ secū ꝯcãt mouet sensum: cū tñ natū sit illū mouere: sequitur q̄ illud nõ est p̄sens sensui. ⁊ loquor de presentia exigita ꝑ ꝯditionẽ sensus illius ad hoc vt exire valeat in actū suū. ⁊ sic vltimate ꝯcludit̃ q̄ aliqua res sensibilis p̄ñs sensui ⁊ mouens ipsum ad intuitionẽ sui causat in sentiente notitiã qua intuitione cognoscit̃ alia res sensibilis sensui nõ p̄ñs. Aut igit̃ illa alia nõ p̄ñs est eiusdẽ rõnis cū p̄ñte q̄ eius notitiã cãt: ⁊ tunc hꝫ directe oppoᵐ ẽt ꝓpõnis iam ꝓbate. qꝛ est alterius. ⁊ inde infert̃: qꝛ si aliq̃ res sensibilis talr̃ vt est dcm̃ põt cãre notitiã sensibilis dissilis ⁊ alterius spẽi: multo magis notitiã sibi silĩs eiusdẽ spẽi. Ex hꝫ vlterius apparet q̄ p̄dictã ꝓpõnem aliaꝫ positaꝫ ipse negare nõ debuit: cū ipsa sit ꝯñs ad secũdã nunc positã: q̄ vt patuit ex dictis suis clare deducit̃. ℭ D. vt tunc dixi. nec ad id aliqđ est responsum: ipsa est nota per experientiaꝫ vt superius declaraui. Stat igitur propositio illa. ⁊ per ꝯñs ꝑme rõnes mee minime sunt solute. ℭ Nũc insup q̃uis nõ sit opportunū ꝓpter aliqua per me dicta. grã tñ elucidani de veritatis quo ad q̃dã dicta nũc per eū pono aliquas ꝯ̃nes. Prima ẽ q̄ nulla intuitio rei sensibilis p̄ñtis: ⁊ sensuꝫ ad illã imutantis est intuitio alicuius rei alterius silĩs nõ p̄ñtis. ꝓbatur ꝑmo ex dicto cõmemorato huius Bachal. videlꝫ q̄ nulla intuitio vni⁹ ꝑtis ꝑfectionalis rei sensibilis p̄ñtis est intuitio alicui⁹ alterius rei q̃tũcũq̃ sibi silĩs ⁊ similiter p̄ñtis. igit̃ ꝑ locū a maiori nulla intuitio rei sensibilis p̄ñtis ⁊c̃. est intuitio alicui⁹ alterius silĩs non tamẽ presentis. ℭ Cõfirmat̃. qꝛ si dicat̃ q̄ ītuitio.a. p̄ñt s est intuitio ẽt.b. nõ p̄sentis. ponat̃ q̄.b. fiat p̄ñs iuxta.a. ꝯstat q̄ etiaꝫ tũc intuitio q̄ fuit ei⁹ dū nõ fuit p̄ñs erit eius postq̄ iã erit p̄ñs. ⁊ si sic. igit̃ intuitio vnius medietatis.a. est ẽt ītuitio reliq̃ medietatis. pꝫ ꝯñã: qꝛ nõ minus ẽ dcm̃ q̄ duoꝝ silium in eodẽ situ existẽtiū sit vna intuitio q̄ duoꝝ sensibilium in diuersis sitibus existẽtium. ℭ 2° qua rõne intuitio vnius rei p̄sentis. ꝟ.g.a. esset intuitio alicuius silĩs non p̄sentis ꝟpore.b. eadẽ rõne ipsa esset intuitio cuiuslibet alterius sibi silĩs ⁊ nõ p̄sentis. ⁊ sic seqtur q̄ intuens albedinẽ a. intuet̃ q̃libet aliã albedinẽ silem ipsi.a. qđ absurdū est dicere. Assumptū ꝓbat̃: qꝛ q̄ ipsa esset intuitio.b. non presentis nõ vꝫ aliud posse assignari pro cã nisi qꝛ.b. est qualitas silĩs ipsi.a. ꝶ Nõ.n. aliq̃ cãlitas eius ad ipsaꝫ intuitionem.a. posset assignari pro cã: qm̃ nulla res sensibilis nãlr̃ põt exñs absens seu nõ p̄ñs sensui mouere illū ad intuitionem sui: sicut ꝑ experientiã notū est. Si ꝟo silitudo est p̄cisa cã. igit̃ cuiuslibet eque silĩs ipsa erit intuitio. ℭ 3° qua rõne intuitio vnius rei p̄sentis ẽ intuitio ẽt alterius silĩs non p̄sentis: eadem rõne notitia abstractiua distincta vnius rei alias sensate esset ẽt notitia abstractiua distincta alterius rei illi similis: nunq̄ tamẽ sensate. Sed hoc ẽ falsuꝫ ꝫm dicta huius Bachal. q̄ vult q̄ notitia ꝓpria abstractiua nãlr̃ ꝑsupponit intuitiuã eiusdem rei. Est ẽt falsum ꝫm se. qꝛ alias aliqs recordaret̃ distincte alicuius sensibilis: qđ ipse nunq̄ sensit: qđ nãlr̃ ẽ impoĩe. ℭ Ex hac ꝯ̃ne infero ꝯ̃ eū. q̄ si sensatio q̄ ẽ ītuitio h⁹ sensi^lis.a. fuisset cãta ab alio sensibili. puta.b. q̄ fuisset ita ītuitio illi⁹.b. sicut nũc est intuitio.a. cuius oppoᵐ assumpsit iste socius in ꝓbãdo ꝯñtiam factã ad ꝓbandū correl. suū. ℭ Probat̃ hꝫ. qꝛ si illo posito fuisset intuitio.b. igitur nũc ẽt est intuitio.b. cuius oppoᵐ ꝓbatur ex ꝯ̃ne ꝓxima. pꝫ ꝯñã: qꝛ si tũc fuisset ⁊ mõ nõ est. hoc p̄cise ẽ: qꝛ mõ non cãtur ab illo. Sꝫ hꝫ non põt ipse dicere: qꝛ tũc eadẽ rõne nulla intuitio esset non existẽtis: cuꝫ nulla cãetur a nõ existẽte. oppᵐ aūt ꝑncipalr̃ ipse tꝫ. ℭ D. Si: õ p̄cise nũc nõ ẽ intuitio.b. igitur si intuitio.a. cãretur a solo deo ipsa tũc nõ esset intuitio.a. qđ nõ est dcm̃. alioquin seq̃retur q̄ deus nõ posset cãre in me visionẽ qua intueret albedinẽ p̄sentẽ ipsa albedine nõ cãnte visionẽ p̄dictam. Rursus si illud dcm̃ eẽt verū. cū ẽt ꝫm hũc sociū q̃libet intuitio cãbilis ab.a. sit ẽt cãbilis a.b. ⁊ a quolibꝫ sensibili eiusdẽ rõnis: sequeretur q̄ quelibet intuitio causabilis ab.a. indifferẽter posset eẽ intuitio.a. ⁊.b. ⁊ cuiuslibet sensibilis eiusdẽ rõnis: ⁊ nõ vnius plus q̄ alterius. ⁊ per ꝯsequẽs si aliqua talis cãretur a solo deo illa nullius eẽt intuitio: qđ nõ est dcm̃. ℭ Scđa ꝯ̃ est. q̄ nulla intuitio causabil̃ ab hoc sensibili.a. est nãlr̃ cãbil̃ ab aliquo alio sensibili totalr̃ distincto ab.a. que directe opposita est cõclusioni eius supra posite. ꝓbatur: qꝛ si aliq̃ eẽt cãbilis ab alio: aut illa si cãretur ab alio eẽt intuitio.a. tm̃: aut illius tm̃ a quo cãretur: aut vtriusq̃: aut neutrius. Non põt dici pꝛimum: qꝛ tunc seqtur q̄ aliquod mouens sensuꝫ ad intuitioneꝫ sui cãret intuitionẽ alterius sensibilis nõ presentis: ponatur q̄.a. non eẽt presens: qđ est cõtra ꝓpositionem vnaꝫ supra in hac replicatione ꝓbatam. pꝫ ꝯsequentia: qꝛ illud tale sensibile moueret sensum ad intuitionẽ. Et per idẽ pꝫ q̄ non esset intuitio vtriusq̃. Nec illius tm̃ a quo cãretur vt pꝫ ex correl. pꝛimo ⁊ ꝓbationibus eius. Nec põt dici q̄ neutrius: qꝛ tũc frustra cãretur. ℭ 2° si sic: seqtur q̄ eadem sensatio numero cãretur simul a pluribus sensibilib⁹ etiã situ distinctis. Si eniꝫ sint verbi grã plura oua opposita vni visui sic q̄ oĩa simul videri possint. si sensatio causabilis ab vno. puta.a. sit etiam causabilis a quolibet aliorum: qua rõne cãbitur ab vno cãbitur a quolibet. sicut ꝓbatur ex vno dicto huius socij quo ait q̄ a causis nãlibus approximatis ⁊c̃. q̄cq̄d nõ ꝓuenit nõ põt ꝓuenire. igitur q̄cq̄d põt ꝓuenire ꝓuenit. Sed sensatio ab.a. causabilis põt vt dicit a quolibet illoꝝ ꝓuenire. igitur ꝓuenit. Ulterius ꝫm dicta eiusdẽ ipsa erit intuitio cuiuslibet: ⁊ sic vna visio numero erit imediate ⁊ simul visio pluriū ⁊ cuiuslibet distincta: sicut dicim⁹ q̄ visio dei est distincta visio omnium: qđ non vꝫ cõcedẽdū. ℭ Ulterius seq̃retur q̄ vno illorum corrupto vel remoto adhuc aliquo alio manẽte eadem visio manebit. lꝫ forte postea nõ erit visio illius corrupti vel amoti. pꝫ ꝯñã: qꝛ adhuc manebit sua causa sufficiens eã causare ⁊ ꝯseruare. Simili modo ꝓbabitur q̄ eadem visio ꝑ sit totius ⁊ partis. ꝶ Nã visio cãbilis ab vna

B medietate totius erit cābilis a reliqua medietate eiusdē:ꝛ per ꝯñs ab vtraq; simul cābitur visio eadē3 que causabit ab vna illarū. Et vlterius sequitur ſm pncipia huius Bacbal. ꝙ eadē visione p̄ videbitur totū ꝛ pars eius:qḋ tamē alijs dictis eius repugnat vt p3 ex dictis supra. ¶ Itē esto ꝙ remittat obiectū non remittet visio. q2 adhuc tota cābitur a parte remanēte. ꝛ oīa ista vident incōueniētia. quare ꝛ ꝑ^m. ¶ Ex hoc vlterius infero ꝙ si idē iudiciū sit habendum de omnibus effectibus nālibus vt ipse vult:ꝯñter ē dōm ꝙ nullus effectus producibilis ab hac re est nālr̄ producibilis ab aliqua alia eiusdē rōnis totalr̄ distincta. Cuius opp^m ipse dixit. ꝛ ꝯña p3. ¶ Istud aūt illatū si quis vlt tenere pōt faciliter rūdere ad rōnes eius in oppositū. Unde ad ꝑ^m negaretur illud assumptū. idē3 calor numero qui nūc est productus ab hoc igne in hoc calefactibili:vel qui pōt pduci:pōt pduci ab altero igne. Et ad pbationē qua dī ꝙ alias inter indiuidua eiusdē rōnis esset ordo essentialis depēdētie. Ista propositio posset hic multipliciē intellectum ſm ꝙ multiplr̄ posset accipi ordo dependētie essentialis. ꝛ ſm aliū ꝛ aliū sensum esset aliter ꝛ aliter respōdēdum. in pposito tñ videt esse sensus:si eius illatio efficax pbatio sit:ꝙ aliquoꝝ indiuiduoꝝ eiusdem rōnis vnu3 ab alio essentialr̄ depēderet:sicut a p se cā extrinseca tñ. ꝛ in hoc sensu ipsa nō esset neganda. ¶ Ad 2^m probationem dicti antecedētis qua dī ꝙ si Ada3 non peccasse:pōt rūderi iuxta dictū vnius moderni doctoris. ꝙ dictū sanctoꝝ intelligendum est q̄ntum ad idētitatē animarū tñ. aīa ꝗ̄o nō est effectus patris:sed dei tñ. Potest etiam forte probabiliter dici ꝙ esto ꝙ intelligeret q̄ntum ad idētitatem totius hominis eēntialem dūtaxat. adhuc non sequitur ꝙ idē effectus nūc ab vna cā productus tūc fuisset productus ab alia. nā substantialr̄ hō non includit nisi mā3 ꝛ formā:que ſm doctrinā sanctorum vt puto ꝛ infra patebit vnica ē.s. anima intellectiua:nec mā nec anima est effectus patris:s3 vtraq; dei solius. ¶ Ad rōnem scōa3 quicquid sit de ꝯña nego añs. Ad pbationē dico ꝙ illo casu dato nō remoneret eadē sensatio. ꝛ eius qḋ infertur vlterius nego ꝯsequētia:q2 nō quacūq; possibili variatione notitie posita i anima ex alietate obiectorū pōt homo nālr̄ pcipere illoꝝ alietatem ꝛ diuiam:sicut in multis casibus posset exemplū dari. ¶ Contra dicta huius replicationis iste veñ. Bacbal. adhuc alia dixit. vnde pro ꝯfirmatione dictorum suoꝝ posuit aliquas ꝯnes. quarū prima est. ⁋ Si duo sensibilia simillima obijciātur eidē sensui successiue manēte eade3 visione. ambo videbunt eadē visione numero adequata visioni:qua videbat alterū illoꝝ tñ. pbatur sic p̄. Eade3 est similitudo ꝛ repñtatio vnius simillimoꝝ que est silitudo vel repñtatio alterius. si simil̄r se habeant ad potentiā illa manente. Sed visio est similitudo vel repñtatio obiecti visibilis. igit si duo visibilia simillima obijciātur ꝛc. eade3 visione manente illa erit amborum. ¶ 2° sic. Eadē apparētia qua apparet vnum simillimorū apparet reliquum:si similiter obijciatur potētie. Sed visio est apparētia obiecti visibilis. igit eadē est simillimoꝝ si equaliter se habeāt ad potētia3 illa manente. ¶ Tertio sic. qñ duo agētia successiue approximant eidē passio. si pmum egerit effectū suu3 ſm vltimū potētie sue:scōm nullum effectum potest inducere nec effectū primi intēdere illo remanente in toto suo esse. ergo si duo sensibilia simillima successiue obijciantur eidē potentie manēte tota visione qua videbatur pmu3. secundum nullā visionē vel gradū visionis poterit causare. ꝛ tñ nō est dubiū ꝙ videbit. ergo visione qua videbat primum. Añs p3 inductiue. Nā si ignis hanc aquam calefecerit ſm vltimū sue potentie:secundus succedēs p̄ amoto nullū caloris gradu3 causabit. ita p3 de luminari respectu luminis. ¶ Secūda ꝯ eius est. Una ꝛ eadem visio pōt manere duobus sensibilib⁹ simillimis succedētibus siue successiue approximātis eidē sensui. pbat sic. possibile est aliquā visionē nāliter ꝯseruari absq; p̄sentia cuiuscūq; sēsibilis. ergo possibile est ꝙ remaneat duob⁹ successiue approximatis. añs pbat:q2 post fortē impssionē alicuius visibilis nobis diuertētib⁹ oculos vel claudētibus:vel ipso visibili annihilato vel trāslato experimur nos videre illā re3 prius visam. ergo visio manet re visibili annihilata vel sublata. ¶ Cōfirmat hec per Aris. in de som. ꝛ vi. qui dicit ꝙ post inspectionē niuis nobis claudētibus oculos experimur nos videre albedinē niuis:imo per tempus post quecunq; intuemur. ¶ 2° probat idem añs. qm̄ vna eademq; auditione soni manente sonus successiue multiplicat. aliter auditio succederet in aīa sicut sonus in aere. ¶ Et hic īfert correlarie aliq. ꝑ^m est ꝙ sensatio exterior nata ē remanere p tēps aliqḋ de re sensibili recedēte. ¶ 2^m est ꝙ visio intuitiua pōt esse nāliter non existētis. imo aliqñ de facto est:ꝛ de hoc est pncipalis inq̄sitio. ¶ 3^m ꝙ aliqua res sensibilis pñs sensui ꝛ mouens ipsum ad intuitionē sui causat in sentiēte notitiā qua pōt intuitiue cognosci aliqua res sensibilis eiusdem rōnis actualr̄ existēs ꝛ eide3 sensui nō pñs. ⁋ Probat ex dictis sic. vnū simillimoꝝ p̄sens sensui cāt in sentiēte notitiā:qua manēte eadē alterū pōt succedere. ergo aliqua res sensibilis pñs sensui ꝛc. causat intuitionem qua alterū actualr̄ existens ꝛ eidē sensui nō p̄sens pōt intuitiue cognosci. añs p3 ex ꝯne scōa. ꝛ ꝯñtia p3 ex prima. ¶ Et q2 ista ꝯclusio cū sit de possibili vt dicit:non directe opponi forte diceretur mee ppositioni supius cōtra eū posite:que est mere de inesse. ¶ Ideo addit ꝯnem tertiā que est:ꝙ manēte visione vna qua videantur duo sensibilia simillima successiue eide3 sensui approximata illa ex hoc ꝙ incepit eē visio scōi vel tertij non desinit eē pmi. ⁋ Probatur sic. Si desineret esse primi:vel hoc esset:q2 ꝑ^m sensibile desinit esse:vel q2 desinit eē pñs:vel q2 vna sensatio nō potest esse duorū simillimoru3. ⁋ Non ppter ꝑ^m:q2 visio pōt esse nō entis vt dicit scōm correlariū scōe ꝯnis. ⁋ Nec propter scōm:q2 visio nata est nālr̄ pmanere sensibili recedēte vt dicit correlariū ꝑ^m eiusdem ꝯnis. ⁋ Nec apparet tertium:q2 vna pōt esse duorū vt dicit pma cōclusio. Ex his infert ꝙ aliqua res sensibilis presens sensui ꝛ mouēs ipm ad intuitionē sui causat in sentiēte notitiam qua intuitiue cognoscatur aliqua res sensibilis eiusdē rationis actualiter existens ꝛ eide3 sensui non p̄sens. ⁋ Probatur. q2 hec visio qua manēte videbūtur duo visibilia successiue eide3 sensui approximata depēdebit ab vltimo. ꝛ per ꝯñs causabitur ab eo:ꝛ tñ illa eadē visio erit intuitio alterius eiusdem rōnis actualr̄ existentis ꝛ eide3 sensui non presentis. p3:q2 nō desinit esse visio pmi. igitur ꝛc. Scōo infert ꝙ aliqua intuitio rei sensibilis p̄sentis ꝛ sensum ad illam immutantis est intuitio alterius similis nō presentis:ꝛ p3 ꝙ istorum duoꝝ corre^m primū directe ꝯtradicit ppositioni superius assumpte pro ꝯfirmatione rōnum mearū primarū. ꝛ scōm cōtradicit prime propōni nūc posite cōtra eu3. ¶ 4° conclusio fuit. ꝙ idem effectus numero naturalr̄ producibilis ab hoc agēte est etia3 producibilis ab altero agente naturali totalr̄ distincto. probatur sic. ¶ Idē effectus numero est corruptibilis naturalr̄ ab hoc agēte ꝛ ab altero totalr̄ distincto. igitur producibilis. ꝯñtia te3:q2 non est maior ratio hic q̄ ibi vel ecōuerso. Antecedēs p3:q2 ide3 calor numero qui corrūpitur ab hac aqua potuit ita bñ corrūpi ab alia aqua. ⁋ 2° due possunt eē cause totales effectiue eiusdem effectus ad hūc sensum:ꝙ quelibet sine altera possit illū effectū producere. igitur idē effectus q est pducibilis ab vna ē producibilis ab alia. pbat añs:q2 si duo ignes sufficiēter approximarent eidem stipule:quilibet illorum sufficiēter igniret illā sine altero. ¶ 2° probatur ide3 antecedens:q2 eiusdē effectus possunt esse duo fines totales. igitur due cause agētes. ꝯña tenet:q2 non est maior ra-

3 tio hinc ꝙ inde. ¶ Añs pꝫ:qꝛ aliqs potest facere aliquez
effectū ꝓpter duos fines:quorū quilibet si per se esset suf/
ficiēter moueret agēs ad causandū effectum illum. ℭ Ex

Cor^m
hac ꝯne infertur ꝯtradictio scđe ꝯnis mee proxime posite
.s.hec.aliqua intuitio causabilis ab hoc sensibili.a.est na
turalr̄ causabilis ab altero sensibili totalr̄ distincto. ꝓbat᷑:
qꝛ nō plus hec repugnat intuitioni ꝙ calori vel alteri esse

Replicatio ꝯ nūc dicta ꝑ socium ꝑ ꝓpō.
ctui nali. Qualiter aūt ipse respondeat ad rōnes meas.ꝑ
ꝯnibus contra euꝫ positis post dicetur. ℭ Propter ista di
cta eius pono propōnes aliquas.pma est.ꝙ succedentib⁹
sibi ſm presentialitatē duobus sīlibus visibilibus in eodē
situ ꝛ in eadem oppositione ad eundē videntē.cum pmuꝫ
fuerit totalr̄ extra oppositionē debitam ad videntem:non
simul ab illo videbit᷑ cū secūdo:neqꝫ scđm videbit᷑ cum p/
mo anteꝙ ipsum scđm sit in debita oppōne ad videntem.
¶ Hec propositio nota est per expientiam. ¶ Unde si post
vnū foramē corporis interpositi succedāt visibilia talia v̄/
bi gratia.duo oua simillima.a.ꝛ.b.ab oculo existente cir
ca foramē non videbitur.a.quādo exiuerit oppōnez fora/

R
minis ꝛ sibi successerit.ac videbitur.b.Silr̄ nec.b.videbi
tur anteꝙ ipsum sit oppositū foramini:ꝛ ouꝫ.a.erit ibi ac
videbitur. Et hoc pꝫ manifeste ex eo ꝙ in tali casu nunꝙ
experiet᷑ aut iudicabit se simul illa duo videre.ꝛ tm̄ si cor/
pus illud mediū in quo est foramē tolleret᷑ de medio:cete
ris silr̄ se hn̄tibus:expiretur ꝛ indicaret ambo illa videre.

Cor^m pm
ꝛ ita vtrūqꝫ eēt. ℭ Ex quo pꝫ ꝙ occultatū seu illud qđ op/
positionem exiuerat:aut qđ nondū erat oppo^m non simul
cū reliquo videbat᷑. Ex hoc seqtur alia:videlꝫ ꝙ duobus
visibilib⁹ sibi ſm existiam succedētibus:sic.s.ꝙ pm non est
in rerū natura simul cum secūdo non simul ab eodē videt᷑
vtrūqꝫ hoc ꝓbat᷑.qꝛ si aliqđ visibile qđ fuisset ꝛ non esset
simul videret᷑ cum eo ꝙ tunc esset:eadē rōne vel maiori vi
sibile qđ fuisset pñs ꝛ non eēt presens:esset tm̄ in rerū na
tura.vbicūqꝫ esset ceteris paribus videret᷑ cuꝫ eo qđ tunc

L
eēt pñs.pꝫ hoc:qꝛ ꝙtum ad videri actualis existētia nō
derogat ipsi visibili.nec aliqđ nō existēs est magis visibi/
le ꝙ eēt si existeret ceteris paribus. ℭ Sed ꝯñs pꝫ eē fal/
sum ex propōne posita.igitur ꝛc̄. Per idē ēt probat᷑ ꝙ nō
simul cū eo qđ actu est videt᷑ aliud qđ nondū est:ꝛ sibi suc

Cor^m 2^m
cedet. ℭ Ex his seqtur alia.s.ꝙ sine pmō sive scđo sibi si/
millima visibilia succedāt visio prioris non remanet cū vi
detur 2^m:aut saltē ipsa non manet visio prioris.ꝓbatur.qꝛ
alias simul cū scđo videretur pm. Sequitur etiam ꝙ visio
posterioris nō est:aut saltem nō est visio illius dum pmū

Hic concludit᷑ ꝯ 2^m ꝯnez socij positā proxime. ꝯfirmat᷑
actu videt᷑:qꝛ alias simul vtrūqꝫ videretur. ¶ Et qꝛ impos
sibile est nāliter vt duo.pm aut 2^m mō sibi succedentia simul
videant᷑:Impossibile est ēt nāliter vt visio prioris maneat
visio eius qñ scđm vi.ꝛ hoc directe est cōtra scđam ꝯnez
huius socij ꝓxime positā acceptā in eo sensu in quo eā po/
nit. ℭ Et istud ēt ego aliter cōfirmo sic. ¶ Si visio prioris
manet.igitur ꝛ notitia cōplexa sequēs.verbi gratia.ꝙ co/
gnoscebatur ipsum esse etiā manet.pꝫ ſm dicta eius:qꝛ ta

M
lis notitie cōplexe.vel sola simplex intuitio est immediata
causa effectiua.nō excludēdo tm̄ cām pmam:que deus ē:
ꝛ cū illa remaneat vt ponit᷑:manebit ꝛ ipsa:aut etiā ipsum
obiectū visionis est cum causa.ꝛ idem seqtur:qꝛ ſm sociū
omne cābile ab vno simillimo ꝑ cābile est a reliquo:ꝛ sic
visibile 2^m succedens supplebit causalitatem pmi:ꝛ conser
uabit illam cōplexam notitiā. Sed ꝯñs est impossibile:qꝛ
talis notitia cōplexa esset falsa.ꝛ sic notitia esset error vel
in errorē conuersa:qđ naturaliter esse nō pōt. ℭ Ad ratio/

Ad rōm scđo.
nem autē eius pro illa sua cōclusione scđa respōdeo negā/
do añs. ℭ Ad probationem dico ꝙ claudens oculos vel
diuertens nec experitur se videre nec videt rē prius visaꝫ:
sed videt quandam qualitatem seu passionem factaꝫ in ex
terioribus oculi partibus a re prius visa. ℭ Ad cōfirma/
tionem dico ꝙ salua reuerētia allegantis.nō inuenio Ari.

N
sic dicere vt allegat:nec talem sententiam ibi ponere. Sed
volēs probare ꝙ a sensibilibus fiunt passiones in sensib⁹
addidit exempla de aspicientibus multo tempore vnū co
lorem:quibus diuertēbus oculos aliquid tale videtur.

In đ so. ꝛ vigi.
ℭ Uñ lr̄a eius est.eiusdē modi videt᷑. Non dicit illud vi/
deri qđ prius videbatur. Et idē postea dicit de aspicienti/
bus solem.ꝛ dat experiētiam.qꝛ accidit:inquit visum vide
re pmum quidem huius colorē donec permutatur in pu/
niceū:deinde in purpureum:quousqꝫ in nigrum veniat ꝛ
euanescat. Ex quo manifeste pꝫ ꝙ tale tunc apparens nō
est illa res ꝙ prius videbatur:sꝫ aliqua passio facta in or/
gano sensus.talis enim est que sic remittit᷑ paulatim ꝛ tā/
dem euanescit ꝛ nō ipsa res que pus videbatur ꝛ integra

Cap. 2°.
manet in esse suo. Et huic simile Aug.11.de tri.dicit in ea/
dem expientia.vnde ait. Qꝫ quasi versantur in cōspectu q/
dam colores lucidi varie sese cōmutantes ꝛ minus minus/
qꝫ fulgentes donec omnino desistāt. ℭ Ad secūdam ꝓba/
tionem eiusdē antecedētis dico ꝙ sicut est alius ꝛ alius so

O
nus totaliter vel partialr̄ qui additur:sic ꝯformiter ē alia
ꝛ alia auditio:ꝛ si succedit vnus sonus imutans auditum
suum sensatū per auditum alteri sono:sic ꝛ in aīa auditio/

Cap.10.
nī succedit auditio. Et istud ꝓbat᷑ ex dicto Aug.14.de tri.
dicētis:ꝙ si aliquid sonet vbi adest auditor simul incipiūt
simulqꝫ desinūt ꝛ sonus ꝛ eius auditus. Hoc aūt nō eēt ve
rum si auditio pme partis soni remaneret simul cuꝫ scđa.
Probatur etiā per rōnem:qꝛ si quis proferat me audiēte
istā dictionē dicēs.auditio pme syllabe nō est auditio secū
de:cum sint soni diuersarum specierū:vt sonus do.ꝛ sonus
mi.diuersorum aūt specie sensibiliū non est vna auditio ne
qꝫ numero neqꝫ specie:sicut nec eadē visio albedinis ꝛ ni/
gredinis. Similr̄ nec auditio pme littere est auditio secū/
de ꝓpter eandē causaꝫ:ꝛ sic est ad alijs. Et sic pꝫ ꝙ sicut si/
bi succedūt soni inmutantes:sic succedūt sibi eorū auditio/

2^a propō pn.
nes in aīa. ℭ Secūda ꝓpositio pncipalis est.ꝙ si duo visi
bilia simillima eidē videnti obijciātur successiue in eodē

P
situ.Sic tm̄ ꝙ pmum non desinat obijci cū 2^m obijcitur:nō
eadē visione pmo ꝛ adequate qua videbatur pmū videbi
tur secundū.probatur:qꝛ si obijciatur nūc mihi albedo re

3
missa tanti gradus:ꝛ deinde intēdatur ad duplum nō ea/
dem visione pm ꝛ adequate qua videbitur prima medietas
videbitur scđa.pꝫ ſꝫ dicta socij superius recitata.pꝫ ēt:qꝛ
alias ad intēsionem visibilis non intēderetur visio:quod ē
contra experiētiam.nā intensius visibile clarius ꝛ melius
videt᷑ ceteris paribus:qđ nō eēt nisi visio esset intēsior.igi
tur si duo visibilia simillima eidē vidēti obijciant᷑ successi/
ue in eodē situ ꝛc̄.pꝫ ꝯsequētia:qꝛ naturalr̄ non est possibi
le.aliter duo simillima eidē in eodem situ obijci mō dicto.
ℭ P.Si per diuinam potētiam aliter duo sic obijcerent᷑:
vel illa fierēt sic per se vnum sicut due medietates pfectio/
nales cōstituunt vnā formam:vel non.si sic.ideꝫ iudicium

Q
vtrorūqꝫ. Si non:multo magis vel eque non eadem visio
ne pmo ꝛ adequate viderent᷑ ſm quam videbatur primū.
Nam distinctio obiectorū magis exigit distinctionē noti/

2^m
tiarum:ceteris paribus:ꝙ vnitatem. ℭ Secūdo.si in tali
casu eadē visione adequate videtur 2^m qua videbatur pri/
mum.Igitur 2^m videbatur anteꝙ videnti obijceretur ꝛ eēt
ei presens:ꝛ si sic.igitur ꝛ eadē rōne qđlibet aliud simili/
mum nō pñs:ꝛ sic videns albedinē.a.tanti gradus:vi/
det actualr̄ oēm albedinē existem vel possibilēꝫ simillimā
ipsi.a.quod est absurdū dicere. Cōsequētia probat᷑ ſm di/
cta socij:qꝛ si videret᷑ cum esset pñs:ꝛ non pus videbat᷑.ꝛ
tm̄ visio eius pus erat.igitur ad hoc ꝙ aliqđ videat᷑:neces
sario reqritur ꝙ ipsum sit actualr̄ pñs vidēti. Hoc aūt re/
pugnat dictis eius:qui tꝫ ꝙ nāliter possibile est non ꝓñs:
ꝛ etiā non exñs videri. Nec pōt dicere se intellexisse de ab
sente vel nō existente qđ aliqñ fuit presens ꝛ de alijs. Naꝫ
constat ꝙ qualitas pilorū tactā ſm eum per cancellationē

A

3ᵃ ppō

digitoꝝ nunq̄ fuit p̄sens tangenti aut existens in rerū natura. ❡ Tertia ppositio pncipalis est: q̄ si duo visibilia simillima successiue in eodē situ eidem videnti obijciant: sic tn̄ q̄ p̄ᵐ non simul postea obijciatur cū scd̄o: non eadem visione p̄ qua prius videbatur p̄mū precise videbat̄ postea vtrūq̄ simul. Probat̄ primo: q: i tali casu nō simul videbitur p̄mū cum scd̄o. vt pʒ ex propōne p̄ma. igitur non eadē visione ⁊c̄. ⁊ est ɔn̄a euidēs. Scd̄o si successiue obijcerētur in eodē situ: ⁊ p̄mum remaneret p̄sens cū secūdo: nō eadeʒ visione p̄ qua videbatur primū: videret̄ secūdū: vt pʒ ex ꝓpositione secūda. igitur si p̄mū desinat esse p̄sens nō eadeʒ visione qua videbatur videbit̄ scd̄m. pʒ ɔn̄a: q: alias presentia visibilis obesset ad hoc vt videret̄: ⁊ ceteris paribᵘˢ non p̄sens videretur. pn̄a aūt nequaq̄: qd̄ est absurdum. ❡ Cōfirmatur istud per vnū dictū istius socij: qd̄ ipse dicit in respondēdo ad vnam rōnem contra eum vt infra recitabit.

B

Dicit enim q̄ intuitio causata ab vno sensibili: que tamen erat ēt causabilis ab alio: est intuitio illius a quo causatur ⁊ nō alterius a quo nō causatur. ⁊ iō p̄cise: q: ab illo nō causatur. Ex quo seqtur q̄ visio prioris visibilis eo destructo vel nō p̄sente non erit visio eius: q: tunc non causabitur ab eo. Nec valet dicere q̄ aliqn̄ cābatur ⁊ hoc sufficit. q: eadē ratione diceret̄ sufficere ad hoc q̄ intuitio vnius sit intuitio alterius a quo nō cātur: q̄ ipsa aliquādo nō causabitur ab illo. ❡ Itē s̄m istud saltē habebit̄ q̄ actualis causatio magis cōferat ad hoc vt videatur res ipsa. ⁊ p̄ ɔsequens si in casu remaneret p̄mum visibile videret̄: ⁊ q: tunc causaret ipsam visionē: cuius oppoᵐ pʒ ex propositione scd̄a nunc proxime posita. ❡ Ex his seqtur vna alia. s. q̄ non si duo sensibilia simillima successiue obijciant̄ eadē manente eadem visione videbūtur ambo eadem visione adequate qua videbat̄ alterum tn̄: que directe est contradictio sue prime superius vltimo recitate. Probatur. q: Aut hoc esset qr̄ qd̄ prius obijciebatur nō desinit esse presens ⁊ obijci quādo obijcitur scd̄m. Aut quādo primum desinit obiici seu esse p̄sens secūdo facto presente. non enim ē aliter possibile. Sed non p̄mo modo: vt pʒ ex secunda ꝓpositione. Nec secūdo modo: tum q: non potest naturalr̄ manere eadem visio in casu illo: vt pʒ ex secundo correl̄. p̄mo: tum q: esto q̄ maneret per quācunq̄ potentiā adhuc illa visione non videretur: sicut pʒ ex ꝓbationibus. ❡ Ad rationes ꝟo suas pro cōclusione sua prima. Respōdeo ad p̄mam negādo antecedēs ratione prime partis si intelligitur vniuersalr̄: ⁊ pʒ ipsum esse falsum etiā p̄ dicta socij. Nā visio vnius medietatis perfectionalis forme ē similitudo ⁊ representatio illius. ⁊ tn̄ non est similitudo ⁊ representatio relique: sicut etiam non est visio eius. ⁊ tamē sunt simillime. Alie ēt instantie possent dari de speciebus in memoria: qm̄ alias non posset anima separata vel angelus recordari distincte alterius simillimorū. Si ꝟo an̄s capiat̄ indefinite ɔsequētia nulla est. ❡ Ad 2ᵐ. si sit sermo de apparentia intuitiua vel etiā de abstractiua distincta maior est falsa. vt pʒ ex nunc dictis. Si ꝟo sermo sit de apparentia abstractiua ɔfusa: non est ad propositū. Si aūt cōiter de apparentia: tunc vel maior sumitur indefinite precise: ⁊ sic est discursus inutilis: vel sumitur vl'r seu loco huius vl'is. omni apparentia ⁊c̄. ⁊ tunc est falsa: vt ex dictis pʒ. ❡ Ad 3ᵐ si an̄s capiatur vl'r nego ipsum: ⁊ dico q̄ nō pʒ inductiue. Nam oppositū pʒ de sensibilibus silibus: quorum si vnū prius videatur causat speciē in memoria: quo etiam amoto si reliquū videatur causabit etiam speciem suam in memoria. Vel si negentur species: ⁊ ponatur habitus: idē valet: q: scd̄m causabit distinctū habitū. alias non posset quis distincte recordari: nec tot simillimoꝝ meminisse quot vidit: qd̄ est ɔ experientiā: ⁊ contra Aug. 2. de tri. Itē si vnuʒ luminare causet tantū lumē q̄ntum potest in aliqua parte medij: ⁊ 2ᵐ superueniat equale illi: causabit equale lumen: siue illud faciat vnitū cuʒ priore siue non. Si dicat̄ q̄ hoc est verū supposito q̄ primum luminare remaneat. nō autē si remoueat̄ succedēte scd̄o. Respondeo q̄ ēt si p̄mū remoueatur scd̄m causabit nouum lumen: qd̄ eēt equale illi: qd̄ causabatur a p̄mo: si illud lumen p̄mum tūc eēt. Qd̄ autē mediū nō apparet luminosius hoc nō est: q: scd̄m non causat nouū lumen: s; q: non manet lumē causatū a p̄mo. Unde si per diuinā potētiam conseruaretur ⁊ scd̄m luminare approximaret̄: vtiq̄ nouū lumē cāret ⁊ mediū eēt magis luminosum. nec oppositū socius ꝓbat: ac per hoc nec inductiue pʒ suū an̄s vt dicit. ❡ Ex di. tis infero duas alias cōclusiones: quas supra ɔtra eundeʒ posui. prima est. Nulla intuitio rei sensibilis p̄sentis est intuitio alterius sibi similis non p̄sentis. Probatur ex dictis: q: si aliqua est. vel est intuitio sensibilis nō p̄ntis qd̄ aliquando fuit presens. aut eius qd̄ nunq̄ fuit presens. Non pōt dari primū. vt pʒ ex propōne 3ᵃ. ⁊ ex hoc seqtur per locuʒ a maiori vel a simili q̄ nec illius qd̄ nunq̄ fuit p̄ns. Cōfirmatur ista ɔn̄a per responsionē socij datā ad tertiam rōneʒ: quam alias feci pro conclusione ista: vt statim patebit. ❡ Alias arguebam ad hāc ɔnem. p̄mo sic. nulla intuitio vnius ⁊c̄. vt supra habetur. ❡ Ad hanc respōdit concedēdo an̄s ⁊ negādo ɔn̄tiā. s. ad probationē q̄ non tenet per locū a maiori vt assumitur. ponendo ex vna parte q̄ ambe partes perfectionales sint p̄sentes. ⁊ ex alia parte q̄ duo sensibilia distincta manente visione succedāt: q: in tali casu inquit ipse videbunt̄ vna visione. ⁊ similr̄ dicerem inquit ipse de perfectionalibus eiusdeʒ forme. ❡ Ista responsio vt ex dictis pʒ. stare non potest. tum q: probatū est q̄ in nulla successiue visibilium respectu eiusdem vidētis ambo videri possunt eadē visione adequate qua alterum tn̄ videbatur. Tuʒ quia si ponātur partes perfectionales successiue fuisse causatas in p̄sentia videntis priore remanēte vtrīq̄ tunc erit locus a maiori: q: vtrūq̄ est presens hic ⁊ cetera sunt paria. ⁊ tamen ēt tunc habet concedere an̄s. Ad confirmationeʒ ibi factā dicit. q̄ si. b. fiat presens in alio sibi situ causabit aliaʒ visionē. Si ꝟo in eodem vnam inadequatam illi qua alterum simillimorū precise videretur. Ex hac r̄nsione habet̄ propositum: q: si. b. factū p̄sens in alio situ iuxta. a. causabit aliam visionē a visione. a. igitur visio. a. non erit visio. b. p̄sentis. ⁊ eadē ratione vel maiori visio. a. nō est visio. b. antēq̄ ipsum sit p̄ns. pʒ ɔn̄a: q: vt dicebam si. b. non p̄ns videtur aliqua visione: eadem videbitur si fiat p̄ns. p̄ntia. n. obiecti non derogaret illi visioni quin eēt eius si eius erat dū non erat p̄ns. ❡ Scd̄a ratio mea erat. Qua rōne intuitio. a. p̄ntis eēt intuitio alicuius silis nō p̄sentis vt pote. b. eadē rōne ipsa eēt intuitio cuiuslibet alterius similis non p̄ntis ⁊c̄. Respōdendo negat istud assumptū. s. q̄ erit intuitio tn̄ sibi silis non p̄ntis: q: silr̄ se habuit ad illam potentiam stāte illa visione: sicut illud qd̄ nunc videt̄. ❡ Ad probationē dicit q̄ totalis silitudo non est causa precise: s; cum hoc reqritur q̄ silis non p̄ns albedo que ponitur videri aliqn̄ fuerit p̄ns illi potētie manente illa visione. Hec responsio irrōnabilis est vt videtur. p̄mo: q: s̄m ipsam sequitur q̄ si deus hanc visionē eandem numero qua video a. albedinē conseruaret: albedine destructa adhuc viderē a. ⁊ ista visio etiam tunc eēt visio. a. ⁊ tn̄ si hanc visionem eandē deus in me causasset anteq̄. a. albedo fuit in rerum natura: ista visio non fuisset tunc visio eius: nec ego vidissem. a. Sed hoc vt puto irrōnabiliter dicit̄. nam fuisse vel non fuisse p̄sens potētie nihil confert vel nocet ad hoc vt aliqd videatur: dūmodo ponat̄ in aīa res que est eius silitudo intentionalis: qualis notitia vel visio dicitur eē similitudo obiecti. ❡ Cōfirmo istud: q: alias sequeret̄ q̄ deᵘˢ non posset cāre in me notitiam intuitiuā alicuius rei p̄terite que nunq̄ fuit mihi presen . imo etiā nec alicuiᵘˢ que fuit mihi p̄ns: que non cōcederē libēter. ❡ Confirmo iteꝝ

Margin notes (left column): Cor. infert ɔdictoria p̄ᵉ socij sup̄ prime recitate. — C — Ad rōᵉˢ Jo. sco. s. posi. i ꝓbōne p̄me ɔclusionis. — Ad 2ᵐ — D — Ad 3ᵐ — Cap. 8.

Margin notes (right column): E — p̄ᵃ ɔ ɔclusio dir̄ ex dictis in p̄cedēti replicatione posita. — F — p̄ᵐ — G — 2ᵐ — H

per dicta socij. ipse enim inter cetera pertractādo cōclusionem quartam supra recitatam: ponit .3. propositiones. quarum vna fuit: q deus potest causare visionē sensibilis presentis eo nō concausante. ¶ Cum igitur presentia sensibilis non sit necessaria visioni nisi ad causandū illam: q2 sine eo naliter causari non pōt: vt p3 ex 2° de aīa. vbi Phūs inquirit ppter quid sensus nō sentiunt absentibus sensibilibus: sequitur q possit causare visionē eius: esto q nec sit nec fuerit pñs vnq̄3. Item iste socius ibidē respondēdo ad vnam rationē meam dicit: q nulla est nāliter intuitio non exñtis: que non causabatur ab ipso dū erat existens vel ab aliquo actualr exñte qd esset aliqd ipsius si ipsum esset. Quero igr de intuitione dualitatis pisorū: quando vnū tāgitur digitis cancellatis a quo cāt. An ab ipsa dualitate non existēte vel ab aliquo existēte qd esset aliqd eius si ipsa esset. Non ab ipsa q2 nunq̄3 fuit exñs. igr ab aliquo ip9 rc. Sed istud non pōt assignari aliud q̄3 pisum actu existēs qd tāgitur. igr pisum esse aliquid talis dualitatis. r per pñs iste tangit dualitatē cuius vna vnitas est. s. hoc pisu3 exñs: r alia non est: r hoc pisum existēs causat tactionē: qua etia3 tangitur pisum non existens: r sic intuitio huius pisi existentis est etiā intuitio nō existētis: qd nunq̄3 fuit pñs manente hac tactione. Nihilominus hoc dictu3 eius nūc recitatu3 non videt posse stare cū responsione alias per eū data r supra recitata: qua dicebat q talis nō tāgit dualitatē nisi q̄ opponeret vnitati huius pisi tacti. cōstat eni3 q nulla dualitas cuius pars eēt hoc pisum tactū opponeretur vnitati huius pisi. r tn̄ talem dicit nūc tangi vt p3 ex dictis. ¶ Ad tertia3 rōnem dicit q similitudo teneret si intuitio rei presentis eēt intuitio rei absentis: que nunq̄3 fuit p̄sens: quod ipse nōdū dicit. ¶ Cōtra hoc arguitū est r ostēsum. q qua rōne intuitio presentis eēt intuitio absentis qd fuit p̄sens: esset etia3 intuitio absentis similis: qd nunq̄3 fuit presens.

¶ Secunda cōclusio que seqtur ex dictis: r qua3 alias posui: est q nulla res sensibilis presens sensui r mouēs ipm ad intuitionem sui causat in sentiēte notitiam qua intuitiue cognoscatur aliqua alia res sensibilis eiusde3 rationis actualr existens r eidem sensui non presens. Probat qm̄ si detur oppo"vel causat notitiam absentis qd fuit p̄sens: vel absentis qd nunq̄3 fuit p̄sens. Primum non pōt dari vt p3 tam ex pma q̄3 ex tertia ppositionibus nūc probatis. r ex hoc sequitur q nec secūdum dari possit: cum non sit potior ratio pro absente qd nunq̄3 fuit p̄sens q̄3 pro eo qd fuit presens: imo s̄m dicta socij potior ratio videt pro eo qd fuit presens vt p3 ex proxime recitatis. ¶ Pro ista ppositione alias feci aliquas rōnes vt supra p3. ad qua3 prima3 que super experientia fundabatur: iste venerabilis socius respōdit. d. q vtiq3 albedo margarite p̄sentis pōt causare notitiam qua intuitiue cognoscatur albedo alterius similis sime absentis. que tn̄ fuit presens eadem visione manente. ¶ Hec responsio probatur ex iam dictis: tum q2 probatū est q visio non potest naturaliter manere in absentia visibilis sic saltem q sit visio eius dum absens est: vt p3 ex ppositione prima r correlarijs eius. tum q2 dato q aliquas maneret visio absentis: q2 tn̄ per ipsam nō videretur aliq̄ alia res tunc presens similis absenti: nec ab illa p̄sente ipa visio tūc causaretur: vt p3 ex probationibus scde r tertie propositionū superius proxime positarū: non haberet q aliqua res sensibilis presens sensui r mouens ad intuitionem sui causaret visionē absentis: qd aliquādo fuit p̄sens. ¶ Ad secūda3 dicit q nulla cognitio terminatur rc. quā habens nō experitur inquit vel experiebat. Nunc aute3 si succedant duo visibilia manēte eadem visione: videns experiebatur aliquando se videre illud qd nunc est absens. Hec solutio etiam nō stat propter falsum fundamētum de manentia visionis absente visibili. ¶ Ad tertiā negat consequentiam r dicit eam nō tenere per locu3 a maiori sicut

dicit ad aliam rōnem factam pro pma pñe in eadem replicatione. tūc per me posita r recitatū est nunc in pma cōclusione correlaria harū duarū vltimarum que alias fuerūt posite. Sed ipsa stare non potest vt ibidē sufficienter ostēditur. Quia x̄o ex hac vltima correlaria pclusione: vt supra ostēsum fuit: deducebat pncipalis pclusio: de qua agitur: videl3 q nō est nāliter possibile nos intuitiue cognoscere nō existens. p3 q illa cōclusio r sue probationes i sua soliditate persistunt. Quā etiā conclusionē ex nunc dictis cōfirmo: q2m̄ si sit naturalr possibile vt non existēs cognoscatur a nobis intuitiue. vel hoc est verū de nō existēte qd aliqñ fuit presens. vel de non existēte qd nunq̄3 fuit p̄sens. Sed nec de hoc nec de illo: vt p3 ex dictis. igitur rc. ¶ 4° propositio pncipalis est. nulla intuitio causabilis naturaliter ab hoc sensibili est naturalr causabilis ab alio sensibili. Probatur. Nulla notitia euidēs cōplexa causabilis immediate ab B sensibili r hac notitia simplici intuitiua eiusdem est naturalr causabilis ab alio sensibili q̄ātūcūq3 illi simili r notitia sui intuitiua. igr nulla intuitio causabilis rc. p3 pña per socium qui vult quātū ad hoc idē iudiciu3 esse habendū de quibuscūq3 effectibus naturalibus. añs probatur: q2 si notitia cōplexa qua (verbi gr̄a) euidenter cognosco. a. albedinem existere esset causabilis naturaliter ab albedine. b. r notitia intuitiua ipsius. b. sequeretur q videns precise albedinem. b. euidenter cognosceret albedinem. a. existere. r sic vidēs precise vnu3 singulare determinatum cognosceret q aliud illi simile. qd tn̄ nō videret existit. hoc autē est contra cōem experientia3. ¶ Secūdo nulla euidēs r distincta notitia memoratiua de aliquo certo sensibili causabilis a specie illius vel habitu existente in memoria est causabilis ab aliqua alia specie vel habitu sibi simili. igr nulla intuitio rc. pña p3 vt prius per dicta socij. añs videtur similr clarū. nam alias per vnicā spēm vel habitū in memoria posset quis euidēter r distincte recordari cuiuslibet singularis similis illi a quo fuit cāta spēs illa. r vlterius seqtur q nunq̄3 posset obliuisci vnius: qn simul esset oblitus cuiuslibet. quod ēt est contra experientiā. Et hec vltima pña p3. q2 quādiu h3 specie3 qua potest recordari de aliquo nō est oblitus illius. Si ergo per vnam speciē pōt recordari de quolibet q̄3diu aliquā talē specie3 habebit de nullo erit oblitus. igitur si alicuius obliuiscat nullam tunc talem spēm habebit. r si nullam habebit nullius poterit recordari. igitur si pus potuit/omniū erit oblitus. ¶ Pro hac eadē cōclusione feci alias (vt supra p3) duas rōnes. Ad quarū pmā ipse respondit dicens q si talis notitia pmo cātur ab vno r postea ea manēte succedat aliud erit intuitio vtriusq3. Si x̄o terminetur ab altero tm̄ erit intuitio illius a quo causabitur: puta. b. r nō alterius vtpote. a. Huius aūt responsionis pmum mēbrum constat esse falsum ex proxime dictis. ¶ Cōtra secūdum aūt tunc arguebā ex pbationibus correl. precedētis. ¶ Ad quam pmam respōdit q ideo precise talis intuitio non est eius a quo nō causat: q2 non cātur ab eo. Et q2 cōtra hoc vlteri9 inferebam q nulla intuitio eēt non existētis. q2 nulla causatur a nō existēte. Respondit q nulla est intuitio non existentis que non causabatur ab ipso vel ab aliquo actualr existēte qd esset aliqd ipsius si ipsum esset. ¶ S3 istud vt apparet non stat cū dictis suis primis. Nam tactio dualitatis nō exñtis quam d3 tangi ab eo qui vnū pisum tāgit digitis cancellatis nō causabat a dualitate existēte nec ab aliquo existēte qd eēt pars illius si ipsa existeret vt supra est probatū. ¶ Ad scdam probationē p idem mēbrū dicit pmo. q ad illa3 ego ita habeo rñdere sicut ipse. q2 dico q intuitio. a. sic est intuitio eius q non potest esse intuitio alterius: tunc queris vnde est hoc. Non possu3 vt ait assignare aliā cām nisi q2 causatur ab. a. r nō ab alio. ¶ Scdo respondit ad rōnem: q2 intuitio causabilis a duobus non est.

A illius a quo potuit causari ⁊ non causat: ideo q2 ab eo nō causatur nec a deo ipso presente. quēcunq3 enim horum daretur ipsa esset intuitio ipsius. ¶ Unde dicit sine assertione se ponere ꝓpositiones tres. Prima ꝙ deus pōt causare intuitionem sensibilis pn̄tis ipso non ꝯcausante. Scd̄a ꝙ pōt cōseruare intuitionē pn̄tis ipso absente. Tertia ꝙ i potentia cui nullum sensibile est pn̄s nec ante fuit non potest deus causare intuitionē que sit intuitio istius sensibilis: puta. a. ⁊ non sit alterius cuiuslibet sibi similis omnino ſm naturā: q2 omni apparētia qua apparet vel apparere posset vnum simillimorū apparet aliud si similiter se habeant ad potētiam. igitur ⁊c̄. ¶ De primo dicto expedio me breuiter. d. ꝙ illa non est causa. Sed causa ē: q2 ipsa ex sui natura est similitudo intentionalis istius: videlic3. a. precise: siue causetur ab eo siue a deo. Et si per impossibile causaretur a. b. vel aliq̄ alio sensibili adhuc nō esset intuitio nisi ipsius. a. Sicut etiam spēs propria ipsius. a. in memoria existens ⁊ ab. a. cum sensabatur causata. si eadē3 fuisset infusa a deo ⁊ non causata ab. a. nihilominus esset similitudo repn̄tatiua ⁊ mediū recordandi respectu ipsius. a. ⁊ nō respectu alicuius alterius. Uñ q̄ʒtum ad hoc accidit noticie ⁊ spēi a quibus causentur: dūmodo ipse eede3 ⁊ nō alie causentur. ¶ Cōtra respōsionem ꝯo eius arguo dupl'r. ꝑ q2 ipse prius concedit ꝙ ideo precise intuitio causabilis ab. a. ⁊ a b. si causaretur a solo. b. non esset intuitio illius. a. q2 nō causaretur ab. a. posita autē causa precisa. ponitur illud respectu cuius dicit̄ causa. S3 si a deo tm̄ causaret̄ intuitio ipsius. a. pn̄tis/ illa intuitio nō causaretur ab. a. vt clarum est. igitur q̄ʒtūcunq3. a. esset presens adhuc illa nō esset intuitio ipsius. a. cuius oppositū nunc ipse dicit in propositione prima illarum suarum triū. ¶ 2° q2 3ª propositio earūde3 non videtur danda: alioquin sequeretur ꝙ in me qui nunq̄ʒ vidi Moysem neq3 Dauid deus vtriusq3 in me causare posset noticiā distinctā. ⁊ sic de alijs preteritis rebus similibus. Eodē mō sequitur ꝙ de nullo futuro possit distinctam noticiam dare: que non puto esse concedenda. Et cōfirmatur ista ꝯña per dicta socij. q2 omni apparētia qua apparet vel apparere posset ⁊c̄. ¶ Ad secundā rationem pro eadem cōclusione superius factam. Respōdet negando ꝯn̄tiam in casu dato. Ad probationem concedit dictum suum ⁊ consequens illarum. s. ꝙ quicquid pōt prouenire a causis naturalibus/ prouenit. Et cu3 dico: hec noticia est causabilis: dicit ꝙ verū est a quolibet seorsum vel si successiue approximarētur. Si tn̄ simul in diuersis sitib⁹ non sunt nata causare vnam noticiam sed duas. Ista respōsio vt videtur non soluit rationem. Nā positis talibus pluribus sensibilibus in diuersis sitibus simul oppositis eidē potentie: quorum vnum sit. a. aliud sit. b. ⁊ visio causabilis vocetur. c. quero an. c. sit causabilis ab. a. vel non? Si sic. igitur causatur ab. a. q2 per concessum quicquid pōt prouenire a causa naturali prouenit. Deinde quero an. c. possit prouenire a b. vel non? Si sic. Igitur prouenit a b. ⁊ per consequēs de facto. c. prouenit ⁊ ab. a. ⁊ a b. quod est probandum. Si nō. igitur. c. nō est causabilis a b. ⁊ vltra. Igit̄ quelibet noticia causabilis ab vno sensibili est causabilis ab alio sibi simili. Cuius oppositū tenet iste vene. Bacha. ¶ Ex ista quarta propositione cum quodā alio dicto huius socij. s. ꝙ idem iudicium q̄ʒtum ad hoc habēdum est de omnibus effectibus naturalibus. sequitur ꝙ nullus effectus naturaliter producibilis ab hoc agente est naturaliter producibilis ab alio agente naturali totaliter distincto. qd̄ directe cōtradicit sue quarte conclusioni superius recitate. Uerum quia ipse illa3 probauit aliquibus rationibus: ideo ad illas respondeo. ¶ Ad primā nego consequentia ⁊ similiter propositionem assumptā ad eius probationem. contra: si dicitur ꝙ non est maior ratio hinc q̄ʒ inde quam ipse nō probauit. Similiter autem posset probare ꝙ a pluribus ⁊ diuersis ſm speciē equus ⁊ bos sunt naturaliter producibiles. ⁊ ita de alijs speciebus animalium perfectorum: quod tamē ꝯstat esse falsum. nā equus est corruptibilis ab aqua ⁊ igne ⁊ a lapide cadēte ⁊ a multis alijs etiam specie differētibus. ¶ Ad secūdam si antecedens intelligatur de eodem effectu ſm numerum/ sic d3 intelligi si consequens debeat inferri ad propositu3/ nego ipsum. ¶ Ad primam probationem dico ꝙ illa nō probat antecedens. Nam q̄ʒuis quilibet igniret per se neuter tamen causaret formam ignis causabile3 ab alio. vnde illud non probat nisi ꝙ idem specie effectus est ab vtroq3 producibilis. ¶ Ad secūdā probationem quicquid sit de antecedēte intellecto de fine voluntarie prestituto ab agēte: de quali procedit probatio eius: nego consequentiam. Ad probationem non est maior repugnantia hic q̄ʒ ibi: q2 ista tantūmodo assumitur ⁊ non probatur nulla probatio est: sed potius manifestatio deficientie probandi: quod est ab arguente probandum. Unde tali argumētationi sufficiat instare. Similiter arguendo de quolibet effectu naturali: ꝙ produci possit naturaliter ab agētibus naturalibus specie differētibus. ¶ Pro hac eadem conclusione iste socius alias vt supra recitatum est: fecit inter alias vnam rationē deducendo ad istud 1 ꝙ inter indiuidua eiusdem rationis esset ordo essentialis dependentie: ⁊ q2 istud ꝯcessi ad hūc intellectum: videlicet ꝙ vnum indiuiduu3 depēderet ab alio eiusdem speciei tanq̄ʒ a per se causa extrinseca. Contra hoc in vltima sua replicatione arguit sic. In essentialiter ordinatis non est processus in infinitum/ qualit' ncūq3 eēntialiter ordinentur. igitur inter indiuidua eiusde3 rationis non est talis ordo eēntialis dependentie. patet ꝯsequētia: q2 in illis est processus in infinitum. antecedēs ꝯo patet ex 2° meta. ¶ Respondeo. antecedēs potest intelligi dupliciter. vno modo ꝙ respectu eiusdem effectus non sunt infinite cause essentialiter ordinate. ⁊ ſm hunc sensum habet philosophus. 2. metaphysice: ⁊ ego concedo. ⁊ sic nego consequentiam/ accipiendo consequens vt dedi. sc3 ꝙ vnum indiuiduum sit per se causa alterius indiuidui eiusdem speciei. hoc enim nullatenus repugnat antecedenti. Alio modo potest antecedens intelligi sic: ꝙ. s. non est possibile vt ab aliquo tanquā a per se causa dependeat aliud vt ab. a. dependeat. b. sic ꝙ. b. nō possit naturaliter produci nisi ab. a. ⁊ iterum eodem modo a b. dependeat. c. ⁊ a c. dependeat. d. ⁊ sic in infinitum. ⁊ in hoc sensu nego antecedens. nec in hoc sensu loquitur philosophus. Sic eni3 nō ponitur vnus effectus numero dependere a causis infinitis essentialiter ordinatis. nam cause essentialiter ordinate omnes simul causant: quod in proposito non conuenit. ⁊ ideo non sunt tales cause essentialiter ordinate in causando. ¶ Ad rationem principalem questionis superius fuit responsum.

Margin, left: 3 scotū. — Hic inferl' ꝯ ꝯ/ dictoria 4ᵉ opinionis oppo⁹ sup posite.

Margin, right: E — F — T. c. 5. — G — T. cō. 5.

¶ Distinctionis. vij. Questio. v.

Quarto quero vtrum angelus species ⁊ intellectiones quibus alias res naturaliter intelligit/ recipiat a rebus ipsis intellectis. Et videtur ꝙ non. primo quidem de speciebus: q2 de extremo ad extremum non deuenitur nisi per medium. esse autem forme in imaginatione. quod est sine materia. non tamen sine cōditionibus materialibus/ est medium inter esse forme que est in materia: ⁊ esse forme que est in intellectu per abstractionē a materia ⁊ conditionibus materialibus. igitur intellectus angelicus non potest formas materiales reducere ad esse intelligibile nisi prius reducat eas ad esse imaginabile. sed hoc est impossibile sibi: cum careat imaginatione. que est vis sensitiua. igitur ⁊c̄. ¶ Secundo idem arguitur de intellectione: quoniā3 si eius intellectio causaretur a rebus: angelus intelligeret per discursum. hoc autem est contra

Margin, right: D — H

Dio. de diui. nomi. vbi dicit q angeli non cōgregant diui nam cognitionē a sermonibus diuisibilibusq ab aliquo cō muni ad ista specialia simul agūtur. consequētia probat: qr sicut aliqua cā precedit effectum etiam tempore: sic pri us tempore causaret notitiam sui in angelo q̄ effectus. & sic angelus prius intelligeret causam q̄ effectum.

Opp^m. **Ad oppositum** arguitur sic. angelus non pōt naturaliter intelligere determi nate aliquam rem anteq̄ sit. & aliquam potest intelligere dum est postq̄ non fuit. & ēt dum non est postq̄ fuit. igitur angelus speciem & intellectionem accipit a rebus. antece dens quo ad primā partem patet per Aug. super Geñ. 4. in illa auctoritate allegata in 3° articulo precedētis. q. Quā notitiam precedebant que fiant &c. ¶ Secunda pars non est dubia: & tertia probatur: qr angelus potest recordari p teritorum. vt in eodem articulo est probatum.

Hic erunt articuli duo. ¶ Primo videbit de que sito. ¶ Secundo vtrum intelligat discur rendo: qd implicatur in vno argumento.

P^s artic. **Pro primo** premitto q in nobis quedam intel lectio est complexa. quedam incom plexa. & quedam incomplexa & intuitiua. quedam vero ab stractiua. Item specierum quedam sunt singulares & a re bus recepte. quedam vero vniuersales & ficte ab intellectu. omnia hec & ipsorū differentia patet in p lib. dist. 3.

¶ His premissis pono cōclusiones quinq. ¶ Prima conclu sio est: q notitiā intuitiuā quam angelus h3 naturaliter de re alia accipit a re intuitiue nota per illam. hoc probatur sic. Cuiuslibet notitie intuitiue in angelo causa effectiua i mediata. l3 partialis/est ipsa res intuitiue nota. igit quāli bet huius accipit a re intuitiue nota. cōña nota est. antece dens probatur. Q2 enim sit causa effectiua probo. qr si nō sit sic. igitur preter ipsam est aliquid aliud sufficiēs actiuū totale ipsius notitie: vel aliqua alia plura: que simul suffi cienter possunt illā producere: & cum ipsa non sit principiū passiuum seu receptiuū totale aut partiale intellectionis huius vel dispositio illius. nec ēt sit effectus naturalr con sequens intellectionē ipsam vt certū est. seqtur: q erit pos sibile huiusmodi notitiā causari in angelo naturalr re ta li non existente. consequēs est falsum. cōña probatur: quia positis sufficiētibus actiuo & passiuo in opportunis dispo sitionibus ponitur effectus. si sit actiuū naturale. vel saltē potest poni: si sit liberum: sicut p3 ex. 9. metaphy. & ex dif ferentia vtriusq generis principij actiui. Q2 autem imme diata/probatur. qr si esset cā mediata tm̄. esset ergo cā ali cuius: qd imediate esset causa notitie: & illud non videtur eē nisi spēs vel aliquis habitus. vel aliqua alia notitia. nō potest dici q notitia alia: quia non abstractiua. nam quēli bet notitia abstractiua rei distincta & naturaliter habi ta presupponit intuitiuam eiusdem. & tunc de illa priore es set querēdum. vtrum imediate causaretur a re. & si sic. eadē ratione & quelibet: aut mediate: & sic in infinitum a parte ante. quod est impossibile. Nec potest dici q habitus: qr quilibet habitus naturaliter acquisitus p̄supponit causa liter actū: nec species: qd forte magis posset videri. qr spe cies non est opportuna nisi in absentia obiecti. vt dictū est in precedenti. q. & per cōsequens non per se requiritur ad notitiam intuitiuam. ac per hoc non est per se causa eius. ¶ Confirmo. qr si intellectus angelicus per possibile vel impossibile esset virtus potens tantūmodo intueri presen tia & non recordari p̄terita vel absentia: in eo nulla causa retur species alia a notitia ipsa intuitiua: sicut nec in sensu exteriori in nobis causatur. vt habitū est in precedēti. q. igitur species que causatur in intellectu angelico non est causa notitie intuitiue. ¶ Preterea angelus nō potest. na turaliter aliquam rem futuram distincte intuitiue cogno scere: & presentem potest. igitur ipsa est aliquo modo p se causa notitie sue intuitiue. & constat q non materialis vel formalis aut finalis. igitur efficiens. consequētia patet: qr alias dum adhuc res esset futura/existerent omnes cause requisite ad notitiam eius. & per consequēs illa poni pos set in effectu. Antecedens patet: quoniam proprium est dei naturaliter futura intueri distincte. Et probatur etiam per auctoritatem Dam. lib. 2. dicentis. Futura quidem nec an geli nec demones nouerunt. supple naturaliter. & per au ctoritatē Aug. 4. super Geñ. preallegatam in. q. proxima. & a iam consimilem ibidē/vbi vult q quāuis per notitiā in verbo que vnq supernaturalr tm̄ haberi potest: res p̄ us fuerunt cognite ab angelis beatis q̄ fuerint in rerū na tura. per notitiā tamē vespertinam: que s̄m eū est qua res in seipsis naturaliter cognoscūtur: non potuerūt cognosci nisi prius saltē causaliter essent. vt dictum fuit. ¶ Ista con clusio confirmatur per auctoritatem eiusdem. 12. de tri. ait enim deus non ad tēpus videt nec aliqd noui fit in eius vi sione atq scientia: cū aliquid tēporaliter geritur ac transi toue: sicut inde afficiunt sensus carnales animaliū & homi num: vel ēt celestes angelorū. Ubi p3 s̄m eū q cū aliqd tē poraliter fit tūc afficiunt sensus. i. itellectus angelorū & ali quid noui in eis fit ecōtra de deo. ¶ Secūda 2° est. q ab stractiuam notitiam distinctam de re alia accipit angelus a re abstractiue nota mediate: ad hunc sensum: qr scilz eā accipit imediate ab alia re quā imediate accipit vel acce pit ab illa quam actualr per huius notitiā abstractiue co gnoscit. Hoc probat: nam talē notitiā accipit imediate a specie distinguēte illā rem representātem & illam spēm ime diate accipit a re illa. igitur &c. cōñtia est nota: & prima p̄s antecedētis probatur: qm̄ notitia abstractiua de re distin cta & in singulari est per spēm eius distincte & singulariter ipsam representātem in se intuitiue cognitā: vt ex alias se pe dictis p3: & per cōñs imediate cātur a specie illa. Q2 aūt tale notitiā habeat angelus nāliter p3 ex tertio arti. pri me. q. ¶ 2ª vero pars antecedētis patebit ex quarta 2ne se quēte. ¶ 3ª 2° est. q notitiā cōplexā aliquam accipit ange lus nāliter a re intellecta. probat. qr notitiā euidētem ali cuius veri 2tingentis enūtiabilis affirmatiue & de presen ti angelus nāliter h3. Cognoscit. n. euidēter q nūc ego lo quor ista. igitur &c. cōñtia p3. nam talem notitiam non pōt habere nisi mediante intuitiua notitia: seu notitijs intuiti uis: qua & quibus actualr me & mea verba cognoscit: no titiam aūt intuitiuā huius accipit a re ipsa vt p̄batū ē. igi tur &c. ¶ 4ª 2° est: q in angelo sunt singulares spēs. i. singu lariter rep̄ntatiue accepte ab eis rebus quarum rep̄ntati ue sunt. Prima pars probat. qr alias non posset hēre de eis distinctam recordationē: cuius oppo^m probatū est. q. proxima: cōña probatur: sicut de nobis probatū est in p̄mo dist. 3. in. q. de notitia rerū sensibiliū. in tertio dubio dicte q. Scđa pars 2nis probatur: qr si nō essent a rebus acce pte. vel oēs essent simul ei 2create ab initio: & tūc per eas posset cognoscere distincte eque bene futura sicut preteri ta: qd est falsum. Uel quādocūq angelus aliqd singulare d: nouo apprehendit: deus illi spēm illius infunderet: qd q̄uis sit possibile nō tm̄ sic contingere verisimile est: eo q naturaliter & virtute p̄pria sibi a deo tributa & eo sibi co agente s̄m cōem influētiam tm̄ anima nostra & coniuncta & separata possit tales spēs acquirere. constat autē q non minus perfectus est angelus s̄m nām q̄ anima nostra: h autem perfectionis vtriq est. nam sic de nō existētibus pōt haberi notitia. ¶ Quinta 2clusio. q in angelis sunt vel es se possunt nāliter spēs vniuersales & ficte ex spēbus rece ptis a rebus. Hoc probatur: qm̄ hoc est perfectionis in in tellectu nostro: p̄pter habendam notitiam quiditatiuā ab stractas proprias diffinitiuas & scientificas vt tactū est in q. proxima. articulo primo. ac in illa. q. frequenter memo rata. igitur non debet angelo denegari nāliter inesse pos

se. ¶ Cōtra ista est opi. satis cōis que tenet q̄ angeli nul
las nouas spēs recipiūt: sed habent oēs sibi ɔcreatas ab
initio: ⁊ hoc p̄ter rōnem p̄mo factam ad. q. hȝ alias. Q̄m
qualis est distīctio ⁊ ordo corpoꝝ supremoꝝ ad infima:
talis est sup̄maꝝ substāriarū spiritualiū ad infimas: nunc
aūt suprema corpora. s. celestia habent potentiam totali-
ter in sua natura perfectam per formā. In corporibus aūt
inferioribus potētia māe non totaliter perficitur per for-
mā: sed nunc accipit vnā: nunc aliā ab aliquo agente. igit̄
similiter inferiores substantie itellectiue. s. hūane aie hn̄t
potentiam intellectiuam non cōpletam nālit̄: sed cōple-
tur in eis successiue per hoc q̄ accipiūt spēs itelligibiles
a rebus: potentia v̄o intellectiua in substārijs sp̄ualib⁹ su-
perioribus. i. angelis naturaliter cōpleta est per spēs itel-
ligibiles nālit̄ habitas ad oīa intelligenda que nālit̄
cognoscere p̄nt. ¶ 2° aie humane q̄ sunt forme corporuȝ
iō a corporibus ⁊ p̄ corpora suā perfectionē intelligibileȝ
consequuntur: alioquin frustra vnirent̄ corpib⁹. igit̄ sube
superiores. i. angeli cū sint totaliter a corporibus absolu-
te imālit̄ ⁊ in esse intelligibili subsistentes: suam perfe-
ctionē intelligibilē consequuntur per intelligibilem efflu-
xum quo a deo spēs reꝝ cognitaꝝ susceperūt simul cum in-
tellectuali nā. ¶ Tertio. ideȝ probatur auctoritate Aug.
2° sup Gen. ad lrām. dicētis q̄ cetera infra angelos ita cre-
antur vt prius fiant in cognitione rōnalis creature: ac de-
inde in genere suo. ¶ 4° ad hoc potest argui ex alia auc̄te
eiusdem ibidem li. 12. ait. n. Nec sane putandum est face-
re aliquid corpus in spiritu quasi spiritus corpori facien-
ti materie vice subdatur. Omni eniȝ modo prestantior est
qui facit ea re de qua aliquid facit ⁊c̄. ⁊ ideo concludit q̄
imaginem corporis in spiritu nostro qua cum absens fue-
rit recordamur non ipsum corpus in spiritu: sed ipse spiri-
tus facit in seipso. Ex cuius rōnis medio manifeste con-
cludi potest q̄ res corporales: aut certe etiam spirituales
inferiores angelis nō p̄nt aliquas spēs vel notitias cāre.
¶ 5° pōt argui. q̄ aut res causantes hō spēs in intellectu
angeli prius causant necessario species illas vel alias in
medio: aut immediate causant illas in intellectu angeli.
Non potest dici primū: q̄m tunc sequitur q̄ si esset vacuū
inter rem illā ⁊ angelū: non posset angelus intelligere il-
lā. Itē non posset intelligere colorē in nocte: sicut nec nos
corporaliter videre: q̄ color existens in tenebris non cau-
sat speciem vllam in medio: sed hec sunt absurda. igitur il-
lud dici vere non potest. Nec ēt 2m: q̄m tunc angelus per
nullam distantiam posset impediri a notitia rei: ⁊ sic dia-
bolus exn̄s in angulo orientis: nosset illud quod est in oc-
cidente: quod non conuenienter vr̄ dictum. ¶ Ad p̄m dico
q̄ deficit multipliciter. p̄ qdē q̄ s̄m ipsum sequitur q̄ nū-
q̄ȝ angelus perficeretur per nouam intellectionem ⁊ cōsi-
derationem actualem: sed semp oīa simul actu ɔsideraret
que potest naturali cognitiōe cognoscē: cui⁹ opp̄m iste do-
ctor met dicit infra. q. 58. arti. p̄. ¶ 2° q̄ falsum assumit di-
cendo q̄ corpora celestia sunt totalr̄ p̄fecta. si intelligatur
q̄ nullā perfectionē substātialē vel accidentalē recipiunt:
nā certū est q̄ luna ⁊ alia corpora celestia illuminant̄ a so-
le. Si v̄o intelligat̄ de perfectione substantiali nihil ad p̄-
positum: cū spēs ille in angelis nō sint forme substātiales.
¶ 3° q̄ vel maior illa sumitur vl̄r: ⁊ sic est falsa: q̄m corpora
celestia sic se hn̄t ad infima q̄ gn̄ant illa: ⁊ tn̄ angeli non
gn̄ant animas humanas aut creant. Uel ipsa sumit̄ par-
ticulariter aut indefinite: ⁊ tunc forma arguendi est inuti-
lis ⁊ nihil cōcludit. ¶ Ad 2m dico q̄ nō iō ɔsequuntur per-
fectionem intelligibilem a corporibus obiectiue: q̄ sunt
forme corporis: quinimo ⁊ cū sunt separate ab eis tales p̄-
fectiones accipiunt. Utrum aūt iō per corpora vel sensus
corporis ɔsequunt̄ huius perfectioneȝ: q̄ sunt forme cor-
porū non curo: nā ⁊ si ita esset non ad p̄positū facit: q̄ nō
dico q̄ angeli recipiant per corpora tales perfectiones:
sed dico q̄ a corporibus: sicut ab obiectis ⁊ efficientibus
partialibus sue notitie. ¶ Ad 3m dōm. q̄ sicut pȝ ibidem
clare: ⁊ silr̄ li° 4° in pluribus locis Aug. loquit̄ ibi de co-
gnitione qua creature ab angelis cognoscuntur in verbo
que vtiq̄ sup̄nālis ⁊ beatifica est. De cognitione v̄o nālī
quā vocat ipse vespertinā nō illud dicit: sed oppositum vt
supra recitatū est. ¶ Ad 4m dico p̄ q̄ si sequamur sonum
illoꝝ v̄boꝝ p̄baretur q̄ corpus inaiatū non posset agere
in sensum: quod tn̄ expresse est ɔ p̄hm 2° de aia qui vult q̄
sensibilia exteriora sint actiua sensationū vel s̄m alios spe-
cieꝝ in sensu. Et silr̄ Aug. 2. de tri. Itē s̄m h̄ phantasma-
ta nec spēm nec intellectionem causarent in intellectu: qd̄
est ɔ p̄hm: ēt nec doctor p̄dictus hoc diceret. ¶ D. Esset
ɔtra eundēmet Aug. qui vt in p̄cedentib⁹ q̄ōnib⁹ pȝ: vult
q̄ oīs res quācūq̄ cognoscim⁹ cōgenerat in nobis noti-
tiā sui: ⁊. 14. de tri. dicit q̄ quedā cognoscibilia cognitio-
nem interpositione tēporis antecedunt: sicut sunt ea sensi-
bilia que iam erāt in rebus t̄palib⁹ anteq̄ȝ cognoscerent̄.
Quedam vero simul esse incipiunt velut si aliquid visibi-
le: quod omnino non erat ante oculos nostros oriatur: co-
gnitionem nostram vtiq̄ non p̄cedit: ⁊ mox subdit: Uerū
tn̄ siue t̄pe p̄cedentia: siue simul esse incipiant cognoscibi-
lia cognitionū gignunt non cognitione gignuntur: ⁊ pȝ h̄
q̄ loquit̄ de sensibilibus. Non igitur vult ipse negare sim-
pliciter corpus agere in spm̄: sed solūmō intendit q̄ non
agit: sicut agens totale effectus recepti in sp̄ū sicut partia-
le aūt ipsum agere non negat: aliogn ɔdiceret sibi: vt pȝ
ex dictis: qd̄ non est putādū. ¶ Ad 5m dōm. q̄ eque hn̄ cō-
cludet ponēdo spēs innatas q̄ angelus per nullā distan-
tiā īpediret̄ a cognoscendo rem vllam. Unde ⁊ istud ɔn̄s
concedunt doctores: quoꝝ rōnes solute sunt. Mihi tn̄ vi-
detur alr̄ respondendū ad argumētū. ⁊ dico q̄ non est ne-
cessariū q̄ res cognoscēda ab angelo causet spēm suaȝ in
medio: nam vna aia separata cognoscit nālr̄ aliā distan-
teȝ: sicut pȝ de aia diuitis epulonis que cognoscebat aiaȝ
Lazari: ⁊ silr̄ aiam Abrae a quarum qualibet loco dista-
bat: sicut pȝ ex verbis euāgeliste dicentis q̄ diues ille. i.
aia que fuit illius diuitis vidit Abraā a longe: ⁊ silr̄ ex re-
sponso Abrae dicentis magnum chaos inter hos ⁊ illos
firmatum esse. Sed constat q̄ nec aia Abrae nec anima
Lazari suas spēs causabant in medio: cū medium non sit
susceptibile spērum rerū spiritualiū. Et cum infert̄ q̄ tūc
per nullam distantiam ipediretur notitia angeli: nego ɔse-
quētiā. Nā nō obstante qd̄ dictū est de aia separa adhuc
p̄ distantiā ipedit̄: sicut exp̄sse vult Aug. in li° de cura p̄
mor. agenda. est. n. snia eius q̄ aie exn̄tes in inferno nihil
p̄nt scire. s. nāliter de his que actualr̄ fiunt in mundo: nisi
discant relatione eoꝝ qui hinc illuc descedunt: ⁊ per hūc
modū dicit Abraam sciuisse quales in mundo fuerāt di-
ues ille ⁊ Lazarus. Et iō dicit Aug. Proide fatēdū est ne-
scire qdē mortuos qd hic agatur. s. dum hic agit̄: postea
v̄o audire ab eis qui hinc ad eos moriēdo pergunt. Hoc
aūt non possent nisi accedētes illuc viderent: quos tamē
hic existentes non cognoscebant.

Quantū ad 2m arti m p̄mitto vnā distinctionē de intel-
ligere discurrendo: potest. n. quātū ad pro-
positū sufficit accipi triplr̄. vno modo vt idē sit qd̄ vnum
post aliud intelligere. Scd̄o vt sit idē qd̄ vnum p̄ aliud in-
telligere. Tertio vt sit idē qd̄ vnū post aliud: ⁊ per aliud in-
telligere siue qd̄ in idē venit: aliqd p̄us ignotum p̄ aliud
p̄us notū cognoscē: ⁊ h̄ mō strictius ⁊ magis p̄prie sumit̄ in-
telligere per discursum: ⁊ in h̄ sensu negāt angelū itelligē
discurrēdo q̄ h̄ negāt: ⁊ p̄prie ēt talis discursus iter noti-
tias cōplexoꝝ accipit̄. ¶ His premissis pono ɔnes tres
affirmatiuas s̄m tres acceptiones p̄dictas. ¶ Est ergo p̄a
ɔclusio. q̄ angelus nāliter itelligit discurrendo s̄m p̄m sen

sunt. h pbat'. nā angelus aliquā rē icipiētē eē distincte cognoscit: 7 sil'r vitates aliquas pingētes de ipsa: quā 7 ds aliqū non cognouit: qñ tñ alias res 7 alias veritates cognoscebat. igit' angelus cognoscit discurrendo ad sensum illum. pña est nota. Añs pbat' ex dictis in pmo arti. nam rem futuraz angelus non cognoscit distincte: 7 p pñs nec eius singulares veritates pingentes: nec est dubium q nūc dum illa futura est cognoscit alias res 7 veritates: 7 qñ illa res erit psens: tunc cognoscet illā: sicut eas q nunc sunt. ¶ 2^a p est. q angelus intelligit discurrendo scdo mõ: 7 ne fiat in vbo calūnia: quādocūq dico intelligit pro eodem accipio quod pro conuenit intelligere: 7 semper loquor de cognitione nāl'r ab ipso possibili. Hāc pnem pbo sic. Aliq veritatē nō imediatam angelus cognoscit. igit' vnum per aliud cognoscit. 7 per pñs discurrit scdo modo. pña pbat'. qr ois veritas cognita nō per aliaz seu per notitiā alterius vitatis est veritas imediata saltem illi cui sic est cognita: vt pz ex diffōne ppōnis inmediate primo posterior. s. q non est altera prior. supple qua ipsa cognoscatur: vt cōiter exponit': 7 eodē mō sumo vitatem inmediatā. añs declaro. Sumo vbi grā. vitatem istam. Sol eclipsabitur tali tpe. Uel istā pditionalē. Si mūdus 7 cursus astrox durabit vsq ad tñ tempus sm dispōnem q̄lis nūc est tali die sol eclipsabit'. Istam veritatem non est dubium esse notam angelo: cuz sit nota vel esse possit ēt hoī astrologo: 7 non est ei nota per se: siue ex terminis: vt pz, ēt qr cuilibet nrm qui vtrosq terminos nouimus esset nota. Itē nō est sibi nota ex aliqua notitia intuitiua vna aut pluribus: sed qr nouit qñ sol 7 luna in talibus punctis erunt, igitur non est sibi imediata. Idem posset probari de vitatibus plium effectuū nālium: quos futuros angelus pcognoscit: 7 non nisi per notitiā suax cāx: vñ Aug. in de diuinatione de. dicit q demon in aeris affectione atq inordinatione sibi nota nobis ignota: futuras puidet tempestates. i. per notitiā qua nouit aerem sic eē affectum 7 inordinatū cognoscit q tēpestas erit. ¶ 3^a p est. q angelus intelligere pōt discurrēdo tertio mō. Hāc pbo: qr si detur oppositū. seqt' q diabolus ql3 simul actualiter nouit distincte infinitas vitates spē differētes: 7 vlterius ēt q habet simul actu infinitas notitias specifice distinctas vel vnam equiualentem infinitis specifice distinctis. pñs vlt' q pu to nō esse pcādū. pñtiā declaro in exēplo iā sumpto de sole constat. n. q si mundus 7 cursus astrorum vniformiter ppetuaret' a deo infinities sol eclipsaret': cum igit' diabolus quālibet eclipsim futurā: seu quocūq tpe sol sit eclipsandus posset cogscē: si nō possit scire per discursum mō isto igit' simul nouit qñcūq eclipsabit'. 7 per pñs simul nouit ifinitas tales vitates si mundus 7 cursus astrox ppetuabitur vniformiter. In tpe a. eclipsabit' sol si mūdus 7c. In tpe b. sol eclipsabit' 7 sic de alijs tēporibus. Idē pz in alio exēplo: nā pstat q figure angulares in ifinitū sunt multiplicabiles p additionē angulox. v. g. possibilis est figura triāgularis. possibē ēt est aliq q̄drāgularis: 7 ltē aliqua pentāgularis: 7 sic in ifinitū. supposito q ptinuū sit ifinite diuisibile. de q̄libet aūt spē figurax scibilis est aliq ppa passio. Certū ē igit' sm pdicta q diabolus sil' cogsci ifinitas pnes 7 vitates specifice distinctas. ¶ P. Mihi vr valde mirabile dictu q nullā vitatē necessariam cogscibilē nāl'r diabolus igret: 7 tñ oporteret h dicē s3 illā viā. Nā si aliq igrat vl' illa ē mediata vl' imediata. Si mediata. q p porē cogscibilis: 7 p pñs aliq igta p aliā pus notā cogsci pt ab eo: ac p h p discursuz h 3^m suptū: cui oppo^m ponit'. Si vo illa ignota ē imediata. igit' p locū a miori. seqt' q aliq mediata ē sibi ignota: 7 p pñs vt pus. aliq ē ab eo cogscibilis p discursuz. ¶ Pro opi. opposita nō adducunt opinantes aliā rōnē q̄z illā psuasionē de cōpōne corpox supriox ad ifima q soluta ē i arti. pcedēti. 7 auctē Dio. allegatā in 2° argumēto facto ad. q. ¶ Ad p^m igit' arg^m cū dr q de extremo ad extremū nō deuenit' nisi p mediū 7c. Dici pōt p q q̄uis ista ppō hēat vitatē in motu locali: cū aliqd corpus mouet' a vtute finita: nō tñ vl'r i alijs motib' hz vitatē: nā pstat q capilli nigri fiūt albi: 7 tñ nō pus fiūt virides vel cerulei: q colores sūt medij iter albedinē 7 nigredinē. Cū do tñ magis ad intētionē arguētis pōt pcedi ppō vbi est dare p se me^m: 7 p se extrēa: 7 pz q al'r nō est va: nūc ēt ita aliqd ē me^m iter aliq q iter q̄dā alia nō est me^m. v. g. iuxta māni de q est smo eē itētionale in me est me^m p se iter esse māle coloris 7 eē ei' itētionale i organo visus. Uñ visibile imediate supp^m organo nō cāt spēz i illo: 7 tñ tale eē itētionale in me ē p se me^m iter eē māle tāgibilis 7 ei' eē itētionale in organo tact'. Ita ēt eē itētiōale i sensu vel in imaginatiua est me^m iter eē māle 7 eē pure itellectuale in aia piūcta: 7 tñ nō in aia separata: 7 ita dico q eē imaginabile nō ē me^m iter eē māle 7 eē itellectuale re^u itell's angelici. Uñ sicut nō bñ argueret' q tāgibile nō pōt agere i organū tact' nisi pus agat in me^m extrisecū: qr visibile nō pōt agē in organū visus: nisi agat in me^m extrisecū: ita nō bñ arguit'. q res nālis nō pōt agere imediate in itell'm angelicū: qr nō pōt ēt imediate agē i itell'm hūanū piūctū. Qd tñ ēt verū vl'r sit vex in q̄libet actione itellect' p nūc nō affirmo nec nego. ¶ Ad 2^m q eqd sit de pseqūtia. pcedo tñ pñs. Et ad auctoritatē Dionysij dico q ipe nō loqt' d angelis sm statū mere nālē: s3 sm statū beatificū: nec de q̄libet notitia eorū: s3 de ea q deū cognoscūt: 7 istd pz tū ex eo q sine me^m ibidē pcedit. Ait. n. sic. Ex ipsa. s. diuina sapia itelligibiles 7 itellectuales angelicax mētiū vitates simplices 7 beatos hñt itellect'. Ecce q de beatis spāl'r loqt'. Qd ēt pfirmat' qr cito post loqt' spāl'r de aiab' humanis: 7 postea d demonib' spāl'r: tñ qr ait. nō sermonib' diffusis pgregantes diuinā cognitionē: nō ait ab^te cognitionē: s3 dterminauit dicēs. diuinā: 7 ēt post stati seqt'. Uniformiter itelligibilia diuinox itelligūt: p q pz q loqt' de cognitiōe q deuz beatifice vidēt. 7 certe illā nō pgregāt ex smōib' diffusis: neq p discursus acqrūt. In pposito aūt nō est smo de tali notitia: neq de eis sm statū beatificū: s3 sm nālē. i. si eēnt in statu eox pure nāli: 7 in tali pscrutatiōe meli' pōt videri vitas ex dictis sanctox cū loquunt' de demonib' q̄z cū de angelis beatis: nā multi dicūt de ipsis sm statū illū sibi pueniētia: que itelligi nō debent sibi nāliter conuenire: q qui non distinguunt errāt circa intellectū ipsox.

Quarto quero vtrum species quas a rebus angelus recipit sint cause intellectionum quibus res ipsas intelligit: vel e pō ipse intellectiones sint cāe specierum. Et ar' p q species sint cāe itellectionum: qr vel species sunt cāe intellectionuz. vel e pō. h pz qr aliogn angelus posset acquirere species rerum eis nō intellectis. 7 eas non intelligere non acquirendo species 7 vtrūq falsum est. Sed intellectiones nō sunt cāe specierū cum ipse species non ponātur nisi pptr generationem intellectionū. effectus autem non ponitur vt cā eius generetur. igitur 7c. restat ergo q species sint cāe intellectionū. Sed q ecōtra intellectiones sint cāe specieruz probatur. Retenta ma^te pmi argumenti. Sed species nō sunt cāe intellectionū. pbō. qr vel essent cāe nāl'r agentes. vel libere nō libere. qr cām liberam nō necessario seqtur effectus: 7 per pñs possent causari species in angelo non cātis intellectionibus. ex quo vlterius seqtur q angelus posset habere de rebus notitias abstractiuas nullis pcbabitis intuitiuis cuius oppo^m pbatum est in p^o d. 3. Nec etiā sunt cāe natural'r agentes intellectiones: qr si sic sequeretur q semper dum angelus haberet spēm rei simul etiam haberet actualem intellectionem eius. 7 p pñs: q tot res semp actu intelligeret 7 tot distinctas intellectiones haberet:

quot habet species. q videt excedere vires create nature. relinquitur ergo q species ipse non sint cãe intellectionum sed econuerso intellectiones cãe specierum.

In ista.q. duo erunt articuli: nã p videbitur de qõ-to. Scdõ vtrũ angeli simul actualiter omnia intelligant quorum habent species. ad qõ tandẽ ad inconueniens deducit. 2m or.

Quantũ ad pm dico q̃ qõ pót intelligi tam de intellectione abstractiua qua angelus per speciem tãq̃ per medium cognitũ intelligit rem cuius ẽ spẽs q̃ de intellectione intuitiua qua imediate in se ipsa rez apprehendit. Si intelligatur: ꝛ sm hoc pono ꝯnes. 4. prima est q notitia intuitiua quam hʒ angelus de re est causa.s. partialis speciei eiusdem rei. ℂ Scdõ q ipsa notitia est cã speciei naturalr̃ actiua: sic q in agendo speciem non depẽdet a volũtate nisi pro quanto dependet in essendo. Sʒ q stante notitia ipsa cãet vel non cãet spẽm non est in potestate volũtatis. ℂ Tertia ꝯ q species in mente angeli est causa actiua intellectionis abstractiue qua angelus rem cuius 1a est species itelligit. ℂ 4a q in causando hꝰ intellectionẽ ipsa spẽs aliquo mõ depẽdet a volũtate. ℂ Primã ꝯnẽ declaro ex his que cõprehẽdimus in nobis: qm̃ nec aliter possumus de angelis aliquid p rõnem autumare: eo q nullã de ipsis experientiam habeamus. ar itaq̃ sic. Visio sensualis est causa spẽi in memoria. Igitur visio intellectualis seu intellectio intuitiua est causa spẽi in itellectu. Añs pʒ p Augu ij. de tri. cap. 9. vbi ait q a spe corporis quod cernitur: exoritur spẽs que fit in sensu cernẽtis: ꝛ ab hac ea que fit in memoria. Species autem in sensu cernentis est sm euʒ vt ex statim sequentibus patet ipsa met visio. sic etiã spẽs i acie cogitãtis ẽ visio cogitãtis seu cogitatio. Etiõ sbdit: vt possit esse visio cogitãtis id fit in memoria de visione sentiẽtis aliquod simile ꝛc: vt in superioribus q̃õnibus est allegatum. ꝯña pʒ pro tanto: q2 sic se hʒ visio intellectualis ad constituẽdũ memoriam intellectualem sicut visio sensualis ad constituẽdum memoriam sensualẽ. memoria vero intellectualis nihil aliud est q̃ intellectus spe informatus. ℂ Nec obstat si ponatur q memoria sit potentia realr̃ distincta a visu: qm̃ ꝛ si non esset distincta sed eadẽ: sicut multi oppinãtur: quãtũs concedãt organa esse diuersa: nihilominus ad huc spẽs a visione causaretur ꝛ non eꝯ. ꝛ silr̃ erit in intellectu: qui simul est virtus apprehẽsiua ꝛ memoratiua: ac p hoc spẽi cõseruatiua. Q. maxie de ãgel' certũ eẽ dʒ in qbꝰ nulla vis corpal' existit.

ℂ Distinctionis. ix. ꝛ. x. Questio. j.

Circa dis. 9. ꝛ. 10. In qbus magister agit de distĩõne ꝛ pẽminẽtia ordinum angelorum: ꝛ quõ superiores per medios nũtiant minoribus diuina pceptra: ita q que ipsi nouerũt q̃si loquentes alijs manifestant. ℂ Quero p. vtrũ vnus angelus nãliter ex se possit nosse distincte ꝛ intuitiue cogitationes aliorum angelorum: ac ẽt nostras. Et arguit q sic. q2 angelus qlibet nãliter pót cogñscẽ distincte ꝛ intuitiue cuiuslibet alterius angeli: ac ẽt hõis eẽntiã ꝛ itellectũ ꝛ volũtatẽ. igit ꝛ qlʒ pót nãliter sic cognoscẽ cuiuslibet angeli vel hõis cogitationes ꝛ volitiones: ꝯña vr̃ clara: q2 nõ mĩꝰ cogitatio ꝛ volitio st̃ de se actu itelligibiles q̃ itellectꝰ ꝛ volũtas: imo plus: nã nos p hꝰ opõnes ꝯue nimus in notitiã potẽtiarum. tanq̃ in minus nota per notiora. añs pbat. nã qlibet angelus cognoscit eẽntiaʒ suã intuitiue. igit ꝛ qlibet superior cognoscit eẽntiã iferioris intuitiue. pʒ ꝯña: q2 oẽ cognoscibile ab iferiori pót esse cognoscibile a supiori eque pfecte vel pfectiꝰ. Et silĩ mõ pbat de volũtate ꝛ itellcu: ita etiã de hõie. qm̃ hõ etiã suaʒ essentiã sic nouit intuitiue vt pbatũ est in pmo. di. 3.

Oppositũ arguit. q2 dei est pprĩũ nosse cogitationes cordiũ iuxta illud Hier. 17. prauũ est cor hõis ꝛ inscrutabile ꝛ qs cognoscet illud. Et statiʒ rñdet. ego dñs scrutans corda. supple ꝛ nullus alius.

Hec est opi. cuiusdam doctoris: sicut ex his per que reprobat opi. sancti Thome. colligit: q qlibet angelus nãlr̃ pót intuitiue ꝛ distincte cognoscere cogitationes aliorum: nec in hoc depẽdet a volũtate cogitantis: vnde posita cogitatione vel volitione nõ est in ptãte angeli cogitãtis vel volẽtis occultare eã alteri angelo: quin ille eã possit distĩcte cognoscere. ℂ Probat aũt opi. hec pmo sic. oẽ itelligibile in actu psens itellectui pfecto nõ depẽdẽti a phantasmate ꝛ sibi pportionatũ pót ab eo intelligi: ꝛ addit nõ dependenti a phantasmate: q2 intellꝰ noster pro statu isto nõ intelligit aliqd: nisi p cõparationẽ ad phãtasmata q̃tũcunq̃ sit sibi psens: sed cogitatio vel conceptus in vno angelo q̃tũcunq̃ claudat p voluntatẽ est intelligibile in actu ꝛ pportionatũ intellectui angeli alteriꝰ: ergo ab illo pót cognosci. ℂ 2o si angelus posset alteri occultare suã cognitionẽ: eadẽ rõne posset illi occultare suã eẽntiã ne videret ab illo. ꝯñs est falsuʒ. ꝯña probat: q2 eẽntia angeli sibiipsi est intimior q̃ ppria cogitatio. ℂ 3o non subest imperio volũtatis create actio agẽtis nãlis approximati passo: sicut q ignis nõ calefaciat lignum nõ subest imperio volũtatis create: sed intellectio in angelo est naturalr̃ itelligibilis ꝛ motiua itellꝰ alteriꝰ angeli. ergo nõ pót volũtas vnius angeli occultare ne itelligatur ab alio angelo cõceptus suus. ℂ 4o si volũtas vnius angeli pót claudere suũ cõceptũ ne videat ab alio angelo pfectiori: pót eadẽ rõne occultare cõceptũ suũ ne cognoscat voluntas a pprio itellectu: qõ est falsuʒ. ꝯña pbat. q2 minus pót voluntas ipedire ne intellꝰ pfectior ꝛ magis dispositus moueat ab intelligibili sibi psente q̃ ipedire itellectũ imperfectiorẽ: ꝛ qui nõ est ita dispositus: vt moueatur ab illo intelligibili: sed intellꝰ supioris angeli est pfectior q̃ itellectus istius sic occultãtis: ꝛ etiã magis dispositus: vt patiat ab illo intelligibili: q2 intellectus pfecte intelligẽs aliqõ obiectũ nõ pót pfecte simul intelligere intellectionẽ illius oppositi: q2 nõ intelligit intellectionẽ: nisi per actuʒ reflexum: ꝛ per ꝯñs nõ intelligit pfecte illã intellectionez dum est: q2 tunc haberet simul duos actus intelligẽdi pfectos: sed alius angelus pót intelligere illã perfecte actu recto intelligẽdi. ℂ Quinto. Non minus est occultabilis actus voluntatis q̃ actus intellectus: immo magis: sed actus voluntatis non potest occultari intellectui alterius angeli. ꝯ nec actus intellectus. probatur minor: q2 si claudit vel occultat volitionem: vel per seipsam: vel per aliam volitionem. Non per seipsam: q2 ipsa posita in eẽ est multiplicatiua sui ꝛ motiua potentie sibi proportionate: q2 ꝛ hoc est de ratione minus perfectioris. ergo per aliam volitionem: ꝛ de illa quero si occultatur vel non. Si sic. ergo per aliã: ꝛ sic in infinitum. ergo est deuenire ad vnam que est manifesta: ꝛ per consequens intellectio vel conceptus non potest esse occultus per volitionem. ℂ Ad illud autẽ verbum apostoli prime ad Cor. quis. n. scit hoĩum q̃ sunt hominis: nisi spiritus hominis qui est in ipso. Quod alia opi. pro se adducit. Respondetur q hoc itelligitur de corde hominis quod est voluntas: iuxta illud: fili prebe mihi cor tuum. i. amorem tuum. qui est actus voluntatis: ꝛ istũ actum voluntatis dicitur solus deus nosse: non q2 non sit naturaliter intelligibilis ab alio angelo. Unde nõ pót vnꝰ angelus claudere suam volitionem: quin sit intelligibilis ab alio. Sed ideo dicit solus deus cognoscere voliciões q2 nõ coagit volitionibus: vt agat in itellectũ alteriꝰ: ꝛ h iuste: q2 volitiones ordinant ad pmiationẽ ꝛ punitionez que soli deo conueniunt: iuxta illud. mihi vindictã ꝛ ego retribuam. ꝛ ideo cognitionem illorum sibi reseruauit. Sed ista rõ non ita concludit de intellectionibus: q2 non sunt ita ordinate ad premium ꝛ penam: vnde non sunt meri-

toriē nisi vt cadunt sub actu voluntatis: ⁊ inquantum imperantur a voluntate. ¶ Cum isto doctore satis concordat quidam alius. d. q angelus nature sue derelictus potest videre intuitiue cogitationes ⁊ affectiones in alio angelo: ⁊ in nobis similiter: quod probat primo: quia sicut visibile ad visum: sic intelligibile ad intellectum: sed omne visibile potest videri a potentia perfecta visiua: si debito modo approximetur. igitur omne intelligibile potest videri ab intellectu angelico qui est potentia intellectiua perfecta. ¶ Secundo omne actiuum totale vel partiale respectu vnius passiui potest esse causa partialis respectu cuiuslibet passiui eiusdem rationis ⁊ cuiuslibet effectus eiusdem rationis: sed vna intellectio angeli potest esse causa partialis respectu actus reflexi in eodem angelo: nam potest intelligere se intelligere. igitur illa intellectio potest esse causa partialis respectu alterius angeli: si debito modo approximetur. Et eodem modo est de intellectione nostra: ac etiam de affectione. De facto autem forte aliud est quod angelus non potest intelligere nisi concurrente deo sicut causa partiali: ⁊ q2 de facto forte non coagit intellectui angelico ad intelligēdū cogitatiōes nr̄as vel alterius angeli: iō forte non intelligit illas. ¶ 2° dicit iste doctor. q supposito q angelus videat cogitationes ⁊ affectiōes intuitiue: nō tn̄ videt obiectum terminans actū nisi in vli ⁊ ꝯspectu cōi sibi ⁊ aliis: vt q2 posito q diligā sorte: pōt angelus intuitiue videre dilectionē meā si sit approximata sibi: ⁊ videt q diligo hoīem: sed nō videt q diligo sortē. Eodē mō in ꝓposito: si itelligā sortē: pōt videre itellectionē meā intuitiue: ⁊ pōt videre q intelligo hoīem: sed nō q intelligo istū vel illū: ⁊ tota cā ē q obiectum actus nō pōt cognosci a potētia cognoscēte actū nisi per discursum ⁊ arguitiue. Aliter .n. si vidēs actū itvitiue semꝑ videret obiectum actus illius intuitiue cū angelus ⁊ itellectus noster ꝓ statu isto possit cognoscē cognitionē abstractiuā ituitiue: seq̄t q tūc videt obiectum illius actus ituitiue: qd̄ falsum est: q2 possum itelligē abstractiue obiectum qd̄ nihil est in effectu. igit̄ cognosco obiectum actus arguitiue tm̄: ⁊ per discursum. Sed isto mō nō cognosco aliqd̄ singulare determiniatū: sꝫ tm̄ in ꝯspectu cōi: q2 cognitio equalr̄ assimilat̄ oībus idiuiduis eiusdē rōnis: maxime si illa idiuidua sint simillima: ⁊ per ꝯn̄s per talem non pōt determinare plus hr̄i cognitio vnius q̄ʒ alterius. ¶ Ista opi. mihi non vr̄ vera: ad qd̄ ostēdēdū: ⁊ pro rn̄sione ad .q.

Premitto q angelū posse ex se naturaliter itelliger̄ cogitationē alterius pt̄ duplr̄ itelligi vno mō q sic ex se q relictus suis nālibus posita in itellectu alterius angeli cogitatiōe in debita approximatiōe: ⁊ deo nō subtrahēte cōem ifluētiā suā i sua ptāte sit illā distīcte ⁊ intuitiue itelliger̄: ita q nec ab āgelo cogitāte possit ipediri qn illā itelligat. Alio mō q sic ex se pt̄: q2 posita cogitatiōe i alio angelo ⁊c̄. vt dcm̄ ē: pt̄ alio angelo cogitāte coagēte ⁊ suā cogitationē quasi ostēdēte illam cognoscere. In h̄ 2° sensu ꝓ nūc nō q̄rit̄ qō: sꝫ i qōne sequēti discutiet̄ ad sensū istū. Nūc āt ꝑꝫ sēsu p̄ma tractāda ēē q̄ sēsu ēt vt pꝫ opp. recitata loq̄t̄. ¶ Hoc p̄misso Pono ꝯnes tres. p̄ ē. q de facto nulla creatura cognoscit distincte ⁊ ituitiue cogitationes vel affectiones hūanas. 2° q nulla pōt nālr̄ tales cogitationes vel affectiōes sic cognoscē. 3 spālr̄ ꝯ 2m doctorē q si angelus intuitiue cognosceret cogitationē alterius qua alter distincte ⁊ determinate cogn̄scit aliqd̄ singulare: ⁊ per hāc cogn̄sceret obiectum eius vtriq3 cogn̄sceret illud distincte ⁊ determinate. ¶ Primam ꝯnē possem multis auctoritatibus scripture ꝓbare qbus asseritur dei esse corda hoīum nosse. Verū q2 aliq pro libito interdū glosant dicētes q ex talibus auctoritatibus nō excluduntur creature ab hꝫ cognitiōe: iō vnicam adduco que glosam hꝫ prorsus repellit. Scriptū .n. habemus 2° paralipomenon. dcm̄ esse deo per Salomonē. Tu solus nosti corda filioꝝ hoīum. Si solus. ḡ nulla creatura. Dicco per corda: itelligit affectiones tm̄ nō cogitationes ꝓp cām superius a doctore p̄ assignatā. Cōtra: tūc diabolus cogitationes saltē nosset: sed hoc est falsum sicut ꝓbat̄ per illud ecclesiasticū dogma scriptū in li. de ecclesiasticis dogmatibus: Internas aīe cogitationes diabolū nō vidē certi sumus. Et ne q2 diabolū spālit̄ nominat suspiceris eum solū nō alios angelos hāc nō hr̄e notitiā. ausculta qd̄ subdit̄. Secreta aūt cordis ille solus nouit: ad quem dr̄: tu solus nosti corda filioꝝ hoīum. ¶ P̄. Nimiū foret periculosum si diabolus distincte cognosceret qd̄ hō determinate cogitat. ¶ H̄. Hoc reprobat̄ ex intētione Hierony. super illud Matth. 9° cū vidisset Iesus cogitationes eoꝝ ⁊c̄. dicit .n. ipse q illud ex h̄ ꝓbat̄ q ipse eēt deus. Sꝫ certe istō nō eēt verū: si etiam diabolus suis nālibus relictus h̄ nosse posset: ⁊ alias eque bene sequeretur q diabolus eēt d̄s. Et si attendant̄ v̄ba euāgelij p̄cedētia pꝫ manifeste q loquitur ꝓprie de cogitatiōibus: vt ptinēt ad itellectū: nā p̄misit euāgelista. Et ecce qdam de scribis dixerūt intra se hic blasphemat: ⁊ imediate seq̄t̄. Cū ḡ vidisset ille cogitationes eoꝝ: cogitationes qdē dixerūt intra se nō affectiones in q̄ gbus cupierunt vel voluerūt. Itē3 q ibi per cogitationes significent̄ itellectiones: pꝫ per Aug. 15. de tri. vbi p̄dictū v̄bū ad hūc itellectū exponit. ¶ Alias auc̄tes non est opus afferre: q2 he tam exp̄sse sunt: vt nullus xp̄ianus de ista ꝯne possit licite dubitare. Vn̄ miror multū de 2° doctore ēt qui cū nota dubitationis dicit angelos de facto cogitationes hoīum non nosse: cuꝫ tn̄ illud assertiue scriptura tā expresse determinet. ¶ P̄. Cā quā3 ille doctor assignat ꝓp qd̄ sole affectiones lateant angelos non est sufficiens. Tum q2 q̄ʒuis soli deo ꝯueniat p̄miare atq3 punire: vt qd̄ ob hoc fuit necesse: vt ipsas volitiōes solus nosset. Nūqd̄ si alij nossent: ipse ꝓpterea minus eēnt p̄miāde vel puniende: aut hoc minus sibi soli ꝯueniret: pꝫ bene q non.

¶ Scd̄am ꝯnē ꝓbo sic. Cogitatio ⁊ affectio ꝑ se depēdēt i mouēdo itellm̄ ad notitiam sui seu qd̄ ē in cāndo intellectionem de se ab ipsa voluntate eius cuius sūt. ḡ nec nullus angelus pt̄ illas ex se nālr̄ distīcte ⁊ ituitiue videre. ꝯn̄a nota ē: q2 cū nec cogitatō nec affectio possit ituitiue ab aliq̄ itellectu creato nālr̄ cogn̄scibili nisi ipe pialr̄ cāent ꝓprias notitias: vt ēt ābo p̄dicti doctores ꝯcedūt ipōle est nālr̄ aliquē intellm̄ creatū eas ituitiue cogn̄scere si ille non ꝯcelus causant suas notitias. Si aūt in ꝯcāndo dependēt a volūtate ipsius cogitātis: seq̄t̄ q nō ꝯcurrēte volūtate cogitātis ad hꝫ motionē itell'a ⁊ cātionē itellectiōis nō erit pōle illas intelligi. Antecedens autem probo. primo sic. Nō minus substantie im io voluntatis cogitatio vel affectio alicuius ad mouēdū intellectum alterius ad intellectionem sui q̄ʒ subsit ad mouendum intellectum in quo est. h̄ patet tam quia ipsa non minus est cognoscibilis ab eo in quo est q̄ʒ minus ei propterea ad causanduꝫ in ipso intellectionem. immo vt videtur magis. Nichil enim tam facile nobis est nosse: q̄ʒ nos intelligere ⁊ velle ⁊ similia que mox vt volumus experimur in nobis. ¶ Hoc etiam videtur probari ex dictis vtriusq3 oppinantis: quoniaꝫ vterq3 vlt q cogitatio ipsa vniformiter comparetur intellectui cuilibet angelico eius in quo est quantum ad posse in illo causare intellectionem sui. Sicut patet in rationibus eorum recitatis. Sed in mouendo intellectum in quo est substantie vtriq3 imperio voluntatis. Alioquin ipsa naturaliter causaret intellectionem sui. ⁊ illa aliā. ⁊ sic actualiter forent simul infinite intellectiones super se reflexe. ¶ Secundo. Non minus affectio ⁊ cogitatio subsunt imperio voluntatis quantum ad hoc q dictum est q̄ʒ ipse species existētes in memoria sensitiua vel intellectiua subsunt voluntatis imperio ad mouendum intellectum eius in quo sūt ad notitiā sui. patet. Sed iste nō possunt nisi ꝑꝫ deteriatione voluntatis mouere que eis pro libito vtitur.

¶ 1ᵐ ↄnē ꝓbo sic. Nullū genꝰ entiū ꝑuat vl'r vel vtꝫ plu ribꝰ ꝭm idiuidua ⁊ tpa opōne sibi nāl'r cōpetēte seu nata cōpetere. Genus aūt angeloꝝ pro sp vel in pluribꝰ ꝭm in/ diuidua ⁊ tpa priuaꝛ cognitione distincta cogitationū bo minū: vt pꝫ ex pcedēte ↄne. ḡ ipsi nō sunt nāl'r apti ad talē opōnē. ↄn̄a est clara. ⁊ ꝑ'ps añtis ꝓbaꝛ auctē Aug. 7. de ciui. dei. sic deus administrat cuncta que creauit: vt etiam ipsas ꝓprios exercē ⁊ agere motus sinat. ⁊ li. 5. ↄ Julianū ait. neqꝫ. n. deꝰ ita nās creat vt leges auferat: q̄s dedit mo ribꝰ vniuscuiusqꝫ nāe: ⁊ vtrobiqꝫ motū pro opōne capit: ⁊ intelligēdū est dcm̄ vtrūqꝫ vt in pluribꝰ: nā aliqñ p mira/ culū suspēdit aliq̄s creaturas ab opōnibus suis: qđ tñ ra/ rissime ↄtingit: sicut ↄtigit in camino ignis triū puerorū. ¶ Cōfirmaꝛ. q: alias posset dici ꝙ albedo pōt natural'r ꝓducē albedinē siue calor calorē: tñ ꝙ h nō ↄtigit: ē q: deꝰ suspendit eā a tali actione nō coagendo sibi: qđ tñ nullus diceret. ¶ 2ᵒ deus nullā spēm rerū corporaliū priuaꝛ vt in plibus ꝭm indiuidua ⁊ tpe vlla opatione ad quā sit nāl'r apta nata. igiꝛ nullas subas spūales ⁊ nobilissimas crea/ turarū priuat vt in plibus ⁊c̄. ↄn̄a ꝓbabilis multū est: nec oppositū ↄn̄tis vꝫ rōnabil'r stare cū añte. ⁊ añs est claruꝫ. ¶ D. Cā nulla rōnalis vꝫ posse assignari ꝓpter quā deus sic sp suspēderet ab hꝫ cognitione angelos saltē bonos: sicū nō suspēdat eos a cognitione reꝝ minꝰ pfectarū: nec ēt ma gis pfectaꝝ: vtpote subaꝝ ⁊ corpalium ⁊ spūalium nam seinuicem etiam ista inferiora naturaliter cognoscunt.

¶ 3ᵐ ↄnē ꝓbo sic. Intellectio q̄ q̄s determiate itelligit aliqđ singulare ex nā sua. sic determinate est notitia illius ꝙ non est notitia alicuius alteriꝰ quācūqꝫ siās illi. igiꝛ si aliquis intell's intelligit p illam aliquid aliud determinate intelli/ git 1ᵒ cuius ipsa est notitia. ¶ 4ᵒ pōt sic argui. Aliqua cogi tatio nō pōt distincte ⁊ intuitiue cognosci ab ipsomet ange lo cogitāte. igiꝛ vnus angelus nō pōt nāl'r intuitiue videre cogitationes alterius. ↄn̄a videꝛ satis patens. Añs ꝓbaꝛ. Nā si angelus videt cogitationeꝫ aliquā suā: aut pōt vide ri cogitationē illius cogitationis ⁊ simul etiā cogitationē secunde cogitationis in infinituꝫ ⁊ sic sequiꝛ ꝙ simul sunt infinite cogitationes in ipso. Aut deueniꝛ ad aliquā quaꝫ videre nō pōt ⁊ habeꝛ ꝓpositū. cuius inqꝫ tanqꝫ obti. Añs est certū p experientiam aliogn nūqꝫ aliqđ indiuiduū disti cte ⁊ determinate cog̃scereꝛ: nō cogniꝫ alijs oībꝰ sibi siībꝰ. pꝫ ēt p eūdē ↄ cuiꝰ dcm̄ ē posita 1ᵃ q̄. Diciꝛ. n. in suo 2ᵒ in pᵃ ↄne. Utrū angelus intelligat alia a se p eēntiam suam vel p spēs. in solᵒᵉ qđdam dubiū p eū motuꝫ sic. lꝫ intellectio vel spēs si ponereꝛ al'r assimileꝛ multis idiuiduis tñ ex nā sua determinat sibi ꝙ ducat itell'm in cognitionē illiꝰ obti a q̄ p/ tialiter causaꝛ. q: ita determinat sibi cāri ab illo obo ꝙ nō pōt cāri ab alio ⁊ sic iō in eius cognitionē ducit ꝙ nō ducit in cognitionē alterius th ipse. ¶ Tertiaꝫ conclusionē ꝓbo sic. si aliq̄s itelligit p speciem aliquā singulariter ⁊ deter/ minate aliquod indiuiduum representanteꝫ determinate intelligit illud indiuiduum quod illa determinate repn̄tat igitur si aliquis intelligit per aliq̄ꝫ notitiā determ nate ali quod indiuiduū repn̄tantem: intelligit determinate illud indiuiduum. ↄn̄a pꝫ. Tū q: eadem ratio est hincinde: nec aliquid videtur plus obuiare consequenti q̄ꝫ antecedenti: quod pꝫ. si. n. ꝓpter aliquid obuiaretur consequenti hoc esset vt videtur ꝭm istum: q: notitia est eque similis alijs indiuiduis eiusdem rationis: vt supra pꝫ per eum qui hāc precise causam assignat. Sed ita etiam spēs est equaliter similis. Tū q: si aliq̄s intelligit p aliq̄ꝫ spēm vel aliquē cō ceptū cōem ⁊ vl'eꝫ intelligit oia repn̄tata vel signata nāl'r per illum cōfuse ⁊ indistincte. Sic si aliquis intelligeret p aliq̄ꝫ notitiā vl'em ⁊ cōem intelligeret indistincte ⁊ cōfuse oia signata ⁊ representata per illam: ita etiam si intelligēs per speciem singulariter repn̄tantem ⁊c̄. Añs pꝫ: q: alias impoīe eēt determinate recordari ⁊ distincte alicuius indi uidui: nā vt supra pꝫ: ⁊ etiā in p̄ impoīe ē eē nāl'r recorda/ tionem nisi p speciem: ⁊ constat ꝙ per speciem vl'em non potest esse recordatio alicuius indiuidui determinate ⁊ di stincte. si igitur nec per singularem seu singulariter repre/ sentantem. igitur nullo modo. ¶ D. ꝭm hoc nulla species singulariter repn̄taret: cuiꝰ oppoᵐ assumiꝛ in añte. ¶ Cō/ firmatur per eūdem doctorē q in suo 2ᵒ in illa. q. vtrum an gelus intelligat alia a se per essentiā suā vel per spēs: sol/ uendo qđdā dubium a se motum dicit sic: lꝫ intellectio vl' spēs si poneretur equal'r assimileꝛ multis indiuiduis: tñ ex natura sua determinat sibi ꝙ ducat intellectū in cogni tionem illius obiecti a quo particulariter cātur: q: ita de terminat sibi causari ab illo obiecto quod non potest cau sari ab alio: ⁊ ideo sic in eius cognitionem ducit ꝙ nō du/ cit in cognitionem alterius. Ex quibus pꝫ tam ipsum an tecedens q̄ꝫ etiam ꝙ causa quam supra assignat dicti sol. s. de simulatione nulla est. ¶ Pro solutione rationum pre mitto ꝙ sicut ad hoc ꝙ aliquod sensibile naturaliter sen/ tiatur ab aliquo: non sufficit ꝙ ille sit sensitiuus: ⁊ illud sit sensibile. sed requiritur ꝙ sensibile comparetur ad sensiti uum ꝭm debitam cōparationem in ꝓpinquitate ⁊ distan/ tia ⁊ alijs cōditionibus certis diuersis: tamen ꝭm diuersi tatem sensuum ⁊ sensibilium: vt pꝫ: q: visibile necesse est esse oppositū ꝭm rectā lineam ad organū visus: qđ non re quiritur inter audibile ⁊ auditū. Et si aliquis esset visus cui visibile nō posset sic opponi directe ille non posset illđ videre. Sic ad hoc ꝙ aliquid possit naturaliter intelligi intuitiue ab aliquo non sufficit ꝙ ipsum sit intelligibile: ⁊ aliud sit intellectiuum: sed necesse est ꝙ si illud intelligibi le determinet sibi aliqualiter se habere ad intellectum ad hoc vt intelligatur tal'r vtiqꝫ se habeat ad ipsum: ꝙ si sit impoīe nāliter ipsum ad illud taliter se habere: impoīe ēt est nāliter ipsum ab illo sic intelligi. Et. n. potens ꝙ habet potētiam faciendi ⁊ vt est potentia faciendi: est aūt nō oī/ no: sed habentiū aliquo mōꝫ vt dꝫ. 9ᵒ metaphy. Nunc autē q̄uis cogitatio sit intelligibilis ⁊ intuitiue ⁊ distractiue: tñ ad hoc vt sic sit poīe eā intelligi ab intellectu creato ipa ex nā sua sibi determinat quēdā modū se habēdi ad ipm. sic ꝙ si taliter non se hz̄et ad illū nō esset possibile illam in telligi ab eo. Iste aūt modus est vt puto ꝙ ipsa informet illū: ⁊ sit subiectiue in illo. Qđ pōt declarari ex eo ꝙ si p po/ tētiā dei duo hoies essent in eodē loco ꝑmo: adhuc cogi/ tatio vnius non intuitiue intelligeretur ab altero nō ob/ stante ꝙ esset eiusdem rōnis intellectus illius: ⁊ alias for sitan dispositus melius: ⁊ ipsa ita eēt ꝓxima itellectui alte rius: sicut ei in quo est. Nec apparet ꝓp qđ ipsa possit cō/ causare itellectionē sui in vno ⁊ non in altero: nisi q: est in vno subiectiue ⁊ nō in altero. Allo ēt casu possibili dato grā exēpli declaraꝛ: nā si vnus angelus bonus vel malus sit i eodē loco p cū hoie: ita ꝙ toti corpori hois: ⁊ cuilibet par ti eius coexistat totus angelus: sicut coexistit aia rōnalis illius ꝑter h ꝙ illa informat corpus: angelus aūt nō. Si/ cut pluries forte accidit: cogitatio talis angeli: eque erit pn̄s penitus aie illius hois: sicut cogitatio ꝓpria illius: ⁊ tñ nō cognosceꝛ ab illo distincte. Nec vꝫ posse alia cā assi/ gnari ꝑter hāc: q: illa nō erit in eiꝰ aia: sicut forma in mā. ¶ Aut si q̄ alia est h tñ cōcurrit. cum igiꝛ ⁊c̄. ¶ Et illđ vi/ deꝛ posse ex alio ↄfirmari. nā cogitatio non videꝛ ab hoie cognosci nisi p quādam expientiam qua experiꝛ se hoc vel illud intelligere vel velle ⁊ sic de alijs actibus quos expe/ riꝛ in se: qui oēs pro nūc sub voᵇˡᵒ cogitatiōis cōprehēdanꝛ nō posset aūt h experiri nisi hꝰ actꝰ suas potētias informa rēt: sic nec al'r ipse p eos itelligēt vl' vellet vt supiꝰ dicebaꝛ. vñ si ipsa ↄseruaret sic p se a deo ꝙ nō iformaret itell'm sicut p ipsam tūc intellectus nō intelligeret sic nec eā intelligeret. q̄uis esset eque sibi ꝓpinq̄ vel indistās sicut ꝑus. nec rō hꝰ alia dari pōt nisi q: talis est conditio ipsius ⁊ intellectus.

J ¶ Cũ igit̃ nulla cogitatio isto mõ se hẽat ad aliquẽ aliuз intellectũ ab eo: cui⁹ est: aut nãliter hẽre se possit. sequit̃ q̃ a nullo alio cognosci possit intuitiue: nõ tñ h̃ mõ opз se hẽre ad itellectũ oẽ qd ab eo dз intuitiue cognosci: sic nec neće ẽ oẽ qd sentire põt eẽ directe opp^m: sic necesse est eẽ visibile ad h̃ vt videat̃. Et pp istõ qd nũc dcm̃ est vĩ posse probari q̃ vn⁹ angelus non põt nãliter itelligere cogitationẽ alteri⁹: qd ɔcedo. Et q̃uis h̃ nõ inuenerĩз exp̃ssuз in scriptura sicut de cogitatioĩb⁹ hoĩuз: non tñ habetur oppositũ: quinimo hoc magis trahi põt ex dictis sanctoꝝ: ⁊ antiquiores doctores hoc tenẽt. ¶ Nũc ad rõnes alterius opi. ꝓ quãto tãgũt istam ɔ̃nem. respondeo ad primã: põt ꝑmo ɔcedi cõclusio que ibi directe ɔcluditur. vз q̃ cogitatio põt ab angelo cognosci: sed nõ sequit̃. põt cognosci ab angelo: igit̃ distincte ⁊ intuitiue. Sed est fallacia ɔ̃ñtis: sed si in maiore addat̃ intuitiue. dicẽdo oẽ intelligibile in actu p̃ñs ⁊c̃. põt ab eo intuitiue itelligi. Dõm q̃ ꝓpõ vera est: si intelligat̃ sibi taliter esse p̃sens q̃liter illud: vt sic intelligatur ex sua nã reqrit: ⁊ tunc pз: q̃ minor est falsa ex his que p̃missa sunt. ¶ Ad 2^m q̃uis directi⁹ vadat ɔ̃ opi. illã quam ibi ĩprobat. Dico si ɔtra dicta traheret̃ q̃ non est ex imperio voluntatis q̃ cogitatio lateat ⁊ nõ essentia: sed q2 cogitatio nõ eã cõparationẽ hз ad intellectũ angeli q̃lẽ requirit vt intuitiue itelligat̃: eẽntia võ est in cõparatiõe sibi sufficiẽti ꝑm suã exigentiã. ¶ Ad 3^m dõm. q̃ intellectio in angelo non est sufficienter motiua intellectus alteri⁹ angeli ad intuitionẽ sui ꝓpter dictã cãm. ¶ Ad 4^m ẽt per idẽ pз q̃ põt imutare ꝓpriũ intellectũ ad intuitionẽ sui ⁊ nõ aliũ: ⁊ istud sufficit ad rõnẽ: q̃uis ẽt aliq̃ alia in ipsa sumant̃ satis dubia ⁊ forte nõ vera. ¶ Ad 5^m dõm. q̃ ẽt act⁹ voluntatis est occultabilis: imo nãliter occultatus. i. incognoscibilis ab alio angelo: nec dico eũ occultari per modũ illũ quo i^e opi. forte tenebat: si eum habebat sensum in quo ille doctor ĩprobat eam. ¶ Ad p^m alterius doctoris q̃uis illa similitudo nõ possit intelligi vl'r quo ad oĩa: sed particulariter tm̃: ɔcedo tñ q̃ cogitatio est itelligibilis ab angelo: sed non sequit̃. ergo intuitiue. Sicut ẽt q̃dam sunt a nobis intelligibilia: nõ tñ intuitiue nãliter: vtputa habitus infusi: ⁊ ꝑm hũc doctorẽmet ẽt habitus acquisiti ⁊ substantie fmãles que ⁊ si sint intelligibilia in suis conceptibus simplicibus cõibus ⁊ forsitan ꝓpriis: in seipsis tñ ⁊ intuitiue a nobis nãliter nequeũt intelligi. Ita dico ẽt q̃ cogitatio nr̃a vel angeli intelligibilis vtiq̃з est nãliter ab alio angelo in ɔceptu aliquo cõmuni: ĩ seipsa tñ imediate nequaq̃. Et si similitudo de visibili ad visum sumeretur: cũ ista determinatione ĩtuitiue. ⁊ in respectu ad quẽlibet intellectũ dicẽdo: sicut se hẽt visibile ad visum ⁊c̃. Sed oẽ visibile p̃t nãl'r a quolз visu ĩtuitiue videri: qcquid sit de minore: maз forsitan falsa est: maior tñ est neganda simpl'r. ¶ Ꝺ. Illa similitudo dз sic intelligi q̃ ita intelligibile se hẽat ad intellectũ ꝑm exigentiã suã: vt intuitiue videatur: sicut visibile ad visum: ⁊ tunc nihil cõcludit̃ ɔ̃: q2 nõ sic se hз cogitatio ad intellectum alterius: vt supra dcm̃ est. Et q̃ illa similitudo debeat sic accipi: pз q2 aliter ꝓbaret̃ q̃ visibile non oppositũ directe visui posset videri sic arguẽdo. Sicut se hз audibile ad auditũз: sic visibile ad visum: sed audibile nõ oppositũ: approximatũ tñ põt audiri. igit̃ ⁊ visibile nõ directe oppositũ: approximatum tñ potest videri: ⁊ pз ad sensum q̃ ɔclusio est falsa. ¶ Ad 2^m rõnem põt dici: q̃ nõ ɔcludit q̃ cogitatio nr̃a sit intelligibilis ab angelo. supposito q̃ intellectus illius sit alterius rõnis a nostro: sicut illemet doctor habet tenere: cum ponat intellectum angeli esse sub̃am eius: ⁊ similiter essentiam esse aĩe intellectum. Itẽ si nõ essent plures angeli eiusdẽ spẽi: vt magni dicunt rõ nihil ꝓbaret: ⁊ si aliq̃s eiusdem spẽi: nõ tñ oẽs: nõ ꝓbaret tunc de oĩbus: sicut tamen intendit. ¶ Respondeo tamen concedendo q̃ illa intellectio posset esse causa partialis intellectionis in intellectu angeli: si debito modo sibi approximetur: sed debitus modus quo debet intellectus approximari intellectui: vt causet intellectionem sui est: vt informet intellectum illum: quod non conuenit nãl'r in ꝓposito. ¶ Ad probationem illius alterius sui dicti. vз q̃ esto q̃ angelus videat intuitiue intellectionem qua intelligo forté ⁊c̃. dico q̃ quãuis per illam videret distincte ⁊ determinate: non tamen sequtur q̃ intuitiue. instantia est. Nam per aliquam recordationeз intelligitur distincte aliquod singulare: quod fuit ⁊ non est: non tamen intuitiue. Utrum autem ita per actum suum possit obiectum videri: sicut per speciem videtur suum representatum dubium est. Si tamen diceretur q̃ sic: tunc aliud dictum ibi assumptum esset falsum. vз q̃ obiectum non posset intelligi per actum nisi per discursum. nam qd intelligitur per sp̃ẽз nõ intelligitur per discursum: vt supra fuit dictũ. ¶ Ꝺ. Adhuc nõ sequit̃. intelligit̃ per discursum. igit̃ non intelligit̃ distincte ⁊ determinate. Intelligimus. n. deũ in via per discursum: ⁊ tamen distincte. lз nõ intuitiue: sed abstractiue in aliquo conceptu composito sibi ꝓprio: vt in primo declaratum est. dist. 3. Et ideo iste doctor fallitur in hoc q̃ ex hoc q̃ aliquid non intelligitur intuitiue: infert q̃ non intelligatur distincte ⁊ determinate: que illatio nulla est. ¶ Ad rationem principalem respondeo negando ɔ̃ñtiaз nec probatio valet ꝓpter cãm p̃assignatam.

[Marginalia: Ad rões addu. in p̃ arti. — K — Ad 2^m — Ad 3^m — Ad 4^m — Ad 5^m — L — Ad rões alterius doctoris — M — Ad 2^m — S. th. ⁊ Egid. — N — O]

¶ Distinctionis. ix. ⁊ x. Questio. ij.

Secundo quero vtrum vnus angelus possit nãliter alteri angeli loq̃ locutiõe itellectuali. argui(t) ꝑmo q̃ nõ. Nullus angelus põt nãliter aliũ loquẽtẽ itellectualiter audire auditione itellectuali. g̃ nullus angelus nãl'r põt alteri loq̃ locutione intellectuali. consequẽtia pз: q2 alias frustra eẽt talis locutio: sicut q̃s frustra loquitur surdo: qd non est ponendũ in angelis. Añs ꝓbat̃: q2 ꝑm Aug. 15. de tri. Audire ⁊ videre q̃uis diuersa sunt in sensibus: nõ tñ in itellectu: sed ibi idẽ est audire qd videre seu intelligere: sil'r loq̃ idẽ est qd v̅bũ formare: qd non est aliud q̃з cogitare: ⁊ per ɔ̃ñs itellectual'r alium audire loquentem intellectual'r idem est quod illius cogitationes videre. Sed hoc non põt nãliter aliquis angelus: vt probatum est in precedenti. q. igit̃ ⁊c̃.

Ad oppositũ arguitur. Aĩa sepata potest alteri aĩe itellectual'r loq̃. igit̃ m'lto magis angelus angelo. ꝓbat̃ añs ex eo qd hз in euãgelio de aĩa illius diuitis epulonis que aĩe abrae loquebatur.

Respõdeo q̃ angeli loquant̃ adinuicem habem⁹ ꝑ scripturã Zach. 2° vbi legit̃. Ecce angelus q̃ loq̃bat̃ in me igrediebat̃ ⁊ alius ãgelus egrediebat̃ in occursum illius ⁊ dixit ad eũ. curre loq̃re ad puerũ istũ ⁊c̃. hic hз q̃ angelus angelo est locut⁹. Itẽ p^a ad cori. si linguis hoĩum loq̃r ⁊ angeloꝝ. vbi dicit vna glosa q̃ angeli p̃positi signãnt minorib⁹ qd de dei volũtate p̃munt sentiũt. qd fit aliq̃b⁹ nutibus aut signis. ¶ Ad h̃ ẽt põt argui: q2 angeli loq̃ p̃nt aĩab⁹ mortuoꝝ: igit̃ ⁊ angelis aliis: ɔ̃ñtia satis est clara. Añs ꝓbat̃ p̃ i^o Aug. de cura ꝓ mor. p̃nt ⁊ ab angelis qui rebus que agunt̃ hec p̃sto sunt audire aliq̃d mortui q̃ vnũquẽq̃з illoꝝ audire debere indicat: cui cũcta subiecta sunt. In li. ẽt de di. demonũ. dicit q̃ demones q̃dã audiũt a sanctis angelis: vt p̃nuntient: Si g̃ audiũt igit̃ alii loquunt̃. Ex istis hñ hз q̃ angeli loquuntur. Utrũ aũt nãl'r vel v̅tute sp̃ali diuina nõ hз expressuз: cõiter tñ tenet̃ q̃ sic. Uidẽdũ g̃ est de mõ. ¶ Ad qd intelligendũ: p̃ videdũ est q̃d est loq̃ intellectual'r ⁊ q̃d audire 2° q̃ño angelus alteri loquit̃ ⁊ illum alter audiat. ¶ De p̃ dõm q̃ sicut loq̃ locutione vocali non est nisi ꝓferre v̅ba vocalia: vt aliq̃s audiat auditione corporali: ⁊ intelligat id qd per voces signiat̃: ita loq̃ intelligibil'r nõ est nisi formare

[Marginalia: P — cap. 10. — cap. 2. — cap. 13. — Q — R]

A ṽbũ itellectuale:vt aliqs audiat auditõe itellectuali:⁊ itelligat illō qδ signif̃ p ṽbũ. ṽbũ aũt intellectuale:sicut dicit Aug.15.de tri.est formata cogitatio ab ea re quã scim⁹:qδ nec grecũ est:nec latinũ:nec lingue alic⁹ alteri⁹:⁊ iō itellectualr̃ loq̃ est in itellectu cogitare. pp qδ ibidẽ q̃dã ingt. cogitatiões locutiões sũt corde.⁊ cetera mltã ad ꝓpo^m. Audire ṽo p itellectũ nõ est nisi cognitionẽ alteri⁹ itelligẽ. Sȝ audire p sensuȝ nõ est aliδ q̃ȝ voces ꝓlatas pcipere. Unde ibidẽ Aug. Auditio inq̃t ⁊ visio duo q̃dã sũt iter se distantia i sensib⁹ corpis:in aio āt nõ est aliδ atq̃ȝ aliud vidẽ ⁊ audire:qδ ↄñr p saluatoris ṽba ḋclarat ibidẽ. vide ibi. hec de p̃. ℭ De 2ᵒ.s.de mõ loquẽdi ⁊ audiẽdi angeloꝝ adinuicẽ dicit q̃dã doctor:q̃ est talis:nã angelus cãt i seipso cogitationẽ de aliq̃:vt ali⁹ angelus audiat: q̃ cãta cãt effectiue cogitationẽ illi⁹ cogitatiõis i alio:⁊ sic ex ↄñti cãt aliq̃ mõ in alio cogitationẽ obĩi p̃me cogitationis:⁊ sicut dicit alibi.s.in suo 2ᵒ talẽ cogitationẽ in alio cãt p̃cise p modum obĩi. Alius ṽo in q̃ cãtur h⁹ cogitatio cogitatiõi alteri⁹ p illã audit aliũ loquenteȝ:nec aliδ facit q̃ loq̃r̃ 1 ⁊ h mõ dic̃ ipe q̃ vn⁹ angelus alteri nãlr̃ loq̃r̃. ℭ Iste modus loquẽdi non placet mihi:rõ est:qm̃ fm ipm seq̃r̃ q̃ qlȝ angelus nãlr̃ videat seu intelligat ituitiue cogitatiões alteri⁹:cui⁹ opp^m ꝓbatũ est in.q.ꝓxima:⁊ ↄñã pȝ:nã exq̃ ipse p suam cogitationeȝ cãt p̃cise per modũ obĩi cogitationẽ sue cogitationis in alio:ita nãlr̃ põt h̃ȝ cogitationẽ ali⁹ itelligẽ: sic ipsãmet eẽntiã angeli:cuius illa est cogitatio:aut aliq̃ȝ aliã rẽ:que sui notitiã nãliter:⁊ p̃cipue p modũ obĩi cãt in eo. Uñ ⁊ istã ↄñtiã satis ipse iplicite ↄcedit:sicut ẽt ⁊ ipsuȝ ↄñs exp̃sse:qδ tñ ego fm reputo. ℭ Ali⁹ modus dicẽdi est:q̃ vn⁹ angelus loq̃r̃ alteri cãndo in illo itellectionẽ eiusdẽ obĩi:qδ ipe itelligit. Ubi aduertẽ^m q̃ fm istũ doctorẽ p̃ter visionẽ q̃ angelus videt in verbo aliqδ obm.ṽ.g. a.q̃tuor modis alijs põt idẽ a. vidẽ. vȝ intuitiue in seipso a. Et iteꝝ intuitiue ⁊ intellectu alterius angeli cognoscentis. Et etiã abstractiue p speciẽȝ habitualeȝ ↄcreatã vl̃ acq̃sitã. Et nulla istaꝝ intellectionũ est auditio:q̃ nulla est p se exp̃ssa ab intelligente inquãtũ intelligens est:imo accidit ei q̃ obm sit intelligens:eq̃.n.maneret si non eẽt intelligens. Et in oib⁹ istis:si aliqs intellect⁹ causet est intellect⁹ ipsi⁹ itelligẽtis nõ alterius:⁊ ipm obm ↄcurrit ibi cum intellectu:vt cã p̃tialis. ℭ 4ᵒ mõ põt iste cog̃scẽ a. ita q̃ itellectio fiat in eo p intellectũ aliũ exp̃mente:⁊ intell's istius nullã cãlitatẽ hẽat re^u alicui⁹:sȝ tñ erit passiu⁹:⁊ ista sola cognitio est auditio:⁊ est exp̃ssa ab itelligente iquantũ est itelligẽs:ita q̃ solũ itell's loq̃ntis vl̃ q̃ sũt i ipo vl̃ i ipo vl̃ p̃ñtia sibi:vt sibi sunt actiua respectu auditiõis:⁊ h nõ vt ꝓximi effectus:nã ista p̃ñtia loquenti p̃us cãnt itellectionẽ actualẽ in loquẽte q̃ȝ causent istã auditioneȝ i audiente:ipsa tñ itellectio loquẽtis nõ est in loquẽte rõ agendi inquãtũ loquit̃:sȝ aliq̃d ptinẽs ad memoriã loquẽtis. Q; āt angelus possit sic cãre intellectioneȝ ipsi⁹ a. in alio angelo ꝓbat̃:q̃ qδ est sufficienter in actu p̃mo respectu alicuius effectus:põt illũ causare in quocũq̃ȝ receptiuo illius effectus. Sed angelus habens notitiã actualẽ alicuius obĩi ṽbi gr̃a a. est sufficienter in actu p̃mo ad cãndum intellectionẽ actualẽ ipsius a. igit̃ põt illam causare in quocunq̃ȝ receptiuo illius. Sed intellectus alterius angeli est receptiuus eius:cum sit eiusdeȝ rationis cũ illo intellectu. Igitur ⁊c. probatio maioris:q̃ prima extrema proportionis actiui ⁊ passiui sunt vniuersalissima abstracta a quocũq̃ȝ actiuo ⁊ passiuo: q̃ ista proportio inest particularibus p rõnem communem:⁊ ideo extremis:minor probat̃. q̃ angelus hẽt in se actũ cognoscendi a. ⁊ speciem:queq̃ȝ ponat̃ necessaria ad cognitioneȝ:⁊ per id qδ habet potest facere intellectum suum in actu secundo causando in se intellectionem a. sicut effectum. ℭ Cõtra hec:q̃ continent aliqua falsa. primum est:q̃ vnus angelus potest videre intuitiue a. in intellectu alterius angeli cognoscentis a. Si enim h esset verum ⁊ h esset q̃ videndo cognitionem alterius angeli cognoscentis. a per illã intuitiue videret a. pȝ:q̃ non potest videre a. in intellectu alterius angeli: nisi vel videndo per speciem quam alter angelus habet de a. vel videndo formaliter per cognitionem eandeȝ qua alter angelus videt a. vel videndo ipsam cognitioneȝ qua alter videt a. ⁊ per illam sic visam videndo a. Primum non potest dici:q̃ cognitio per speciem fm euȝ est abstractiua:nec minus ea que esset per speciem existentem in alio intellectu q̃ȝ que est per existentem in suo. Nec secundum dici potest:q̃ non est possibile naturaliter q̃ duo eadem cognitione numero formaliter intelligant: sicut impossibile est naturaliter q̃ vna cognitio numero simul informet duos intellectus. relinquitur ergo tertium:⁊ sic patet consequentia. Sed q̃ consequens sit falsuȝ probo. Tum q̃ sequitur q̃ angelus videns visionem suam qua videt deum intuitiue:videret etiã illa visione reflexa deũ intuitiue.⁊ per ↄsequens aliq̃ visio de creatura siue hñs creaturã ꝓ obĩo imediato ⁊ p̃/esset beatifica. Tũ q̃ sic due visiones beatifice essent in eo. Tũ tertio:q̃ fm dicta sua iste angelus posset cãre in diabolo visionẽ p̃dicte sue visionis p̃me cũ sit sufficienter in actu p̃ ad cãndũ in seipso visionẽ p̃dicte visionis. Tuȝ ẽt q̃ ipsamet visio dei simul cũ intellectu vidẽtis p̃ñt in dicto intellectu cãre visionem reflexã sui. Igit̃ illud poterit cũ intellectu diaboli in ipso intell'u diaboli. Et vtraq̃ȝ ↄñã pȝ p rõneȝ suã:eo āt posito diabolus videbit deũ intuitiue ⁊ oĩa ista sunt f̃la ⁊c. ℭ P. Probatũ fuit in p̃.di.3. q̃ nulla notitia habita de re p aliqδ mediũ cognitũ est ituitiua. ℭ 2ᵒ ↄ lᵒ qδ ponit angelum sic in alio posse cãre notitiã:q̃ sequit̃ fm h q̃ ẽt in seipso cãre poterit talẽ auditionẽ de a. cuȝ ei⁹ intell's sit p eũ eiusdẽ rõnis cũ intell'u alterius in q̃ põt auditionẽ de a. cãre: ⁊ sic sil' ⁊ semel habebit duas notitias de a. vnã que nõ est auditio p quã ipse intelligit a. q̃ñ cãt auditionẽ in alio q̃ fm eũ ibidẽ est effect⁹ p̃or sine quo auditio cãri nõ potest: ⁊ aliã q̃ est auditio. Sed h est ↄ eũ. p̃ q̃ fm ipm itell's audientis se hȝ mere passiue re^u auditionis. Igitur iste se hẽt mere passiue ad 1^m:⁊ cum auditio fm eum efficiat̃ a loq̃nte nõ se hẽt mere passiue ad ipaȝ:qδ ↄdicit iã dicto. Tuȝ q̃ vt pȝ in q̃rta rõne ipsi⁹ recitata in p̃cedenti.q. ↄ aliam opi. ipo'e est fm eũ in itell'u esse duos actus p̃fectos sil':sȝ ponat̃ q̃ iᵃ auditio sit tã perfecta q̃ȝ posset in alio cãre:qδ opȝ dicere esse po'e p rõnem suã:seq̃r̃ ꝓpo^m. ℭ 3ᵒ seq̃r̃ q̃ aliqs poterit hẽre distinctã notitiã in particulari ⁊ determinate de aliq̃ nõ existẽte:esto q̃ nullã habeat ꝓpriam speciẽ illius:aut nunq̃ȝ nouerit illũ intuitiue:qδ nõ vr̃ po'e nãlr̃. ℭ P. Qualis notitia esset iᵃ:non abstractiua:q̃ talis est mediãte spẽ:ẽt fm eũ. Nec ituitiua:q̃ iᵃ nõ est nõ existis. ↄñã ꝓbat̃. ponat̃.n.q̃ aliqδ singulare p̃teritũ:q̃dã angelus nõ nouerit:qδ tñ ali⁹ nouit ⁊ hȝ speciem ei⁹:⁊ põt determiate ⁊ distincte recordari de ipso. iste qui sic põt recordari ⁊ est sufficienter in actu primo ad faciendũ se in actu scdo recordationis:poterit in 1ᵒ aᵒ cãre etiã silẽm recordationem fm dicta ista:⁊ sic ẽt aliqs recordabit̃ eius quod nũq̃ȝ nouit:qδ vr̃ repugnãtiã icludere. ℭ P. Si vnus angelus hẽt sciam vnius ↄñis que non põt cog̃sci:nisi p alias p̃ores. sicut po'e est:vt in vna.q. supius est ostẽsuȝ.⁊ eẽt sufficienter in actu p̃ respectu actualis ↄsideratiõis:⁊ scie p̃dicte ↄñis:poterit h̃ȝ notitiã cãre in alio qui nũq̃ȝ ↄñes p̃ores nouit:posito q̃ ita fuerit:sicut po'e est:vt põt patere ex dictis in eadem.q.⁊ sic aliqs cognosceret scientifice aliq̃ȝ ↄñẽ:qui tñ non cognosceret nec actu nec habitu p̃n^a illius:qδ ẽt nõ est po'e. ℭ P. Scdm istã viã videt̃ q̃ vna creatura possit hẽre sciam per infusionẽ ab alia creatura: ⁊ nãliter:qδ non libenter ego ↄcederẽ. ℭ 3ᵒ ↄ modũ dicendi in se:nam p istũ modũ locutionis si in cetu multoꝝ an-

cap.10. | 2^m | Ocha q̃ libero p q.8. | B | 3 Ocha vbi.s. | Sco. li. 2.di.9. | C | D | 3 Sco. vbi.s. | E | F | 1^m | 2^m | G | ↄfirma° | D | ↄfirma° | 3^m

3 gelorum vnus vni spūaliter loqueret̃: nescire posset audiens qs esset qs loq̄ret̃: supposito q̄ illa locutio esset de re alijs actualiter nota. Istud declarat̃ fm dicta istorum. Volūt.n. q̄ in ptāte ꝛ spōte angeli actualiter aliqd cognoscentis sit cāre audi tionez illi⁹ obti i alio: vn̄ pōt ita loq vni q̄ nō alteri: ꝛ loq ꝛ nō loq: sicut placet sibi. igr̃ angelus recipiens in se audi tionez: videns alios angelos ꝛ noticias ꝛ spēs ꝛ alia p q̄ sit i actu p̄ re⁹ auditiōis: si aliq̄ alia sit quorum glz pōt eiusmo di auditionez cāre nō pōt determiate scire qs illā cāuerit ac p̄ h̄ nec qs sibi locutus sit. ¶ P. Ista via nō dat modū quo vnus angelus possit loq angelo alterius spēi: ac etiā aīe hūane separate. ꝯstat āt q̄ angeli loquūtur angelis alte ri⁹ spēi ꝛ demonib⁹ ꝛ aīalib⁹. Nō ḡq3 opi. nō est efficax: mā maior sic absolute sumpta est falsa ꝛ multas h3 istātias: si cut ex dictis pōt videri. ¶ Et p̄terea i nobis h3 istātias:

N nā vnus hō est sufficienter i actu p̄ ad cāndū i suo itellectu itellectionez fm aliquez hitū quez h3: nec tn̄ pōt sil'ez cā re in itellectu alteri⁹ hois. Itē pōt in volūtate sua cāre vo litionez: ꝛ nō in volūtate alteri⁹: qd ēt de angelis verum est. Itā p̄t istari d̄ alijs iterioib⁹ hois potentijs. Oporteret ḡ q̄ itelligeret̃ maior illa d̄ illis receptiuis q̄ fm h̄ q̄ sit cau dez rōnis etiā eodez mō cōparant̃ seu se hñt ad illō qd est in actu p̄ re⁹ illi⁹ effect⁹: ꝛ fm illū itellectū mior patenter erit falsa: nā ad angelū hñtez notitiā actualez ꝛ speciez ali cui⁹ obti nō eodē mō se h3 itell'us alteri⁹ angeli: sicut itell'us ppri⁹. p3: nec eodē mō se h3 ad notitiā ꝛ spēm hui⁹: nā h̄ isormat̃ p istas. ille nō. ¶ P. Sic tactū est nō oēs angeli sūt eiusdez speciei: ꝛ iō minor si d̄ebeat esse vl'is ēt esset defe ctuosa.

Mod⁹ pprius. ¶ Dico igit̃. q̄ cū angelus nō videat cogitationes alteri⁹: nec appareat hñ dici posse q̄ nō per modū obti: sz p modū agentis extrīseci: ꝛ cāe libe effectiue cāet' imedia te cognitionez i mente alteri⁹: cū tā p̄ᵐ q̄z 2ᵐ videat̃ esse p̄ pūū deo: iō nec iuxta p̄ᵐᵃᵐ opi. nec iuxta 2ᵐ loquūtur adiui

2 cez. Loquūtur tn̄ fm q̄ p scripturā certi sum⁹: sz q̄liter est nobis ignotū. Pōt tn̄ dici q̄ sic q2 hō alteri⁹ hois cogita tiōes vidē nō pōt imediate i seipsis format exteri⁹ voces vl' itui⁹: aut scripturas: ꝛ si q̄ alia signa sint qb⁹ qd corde qs cogitat in alteri⁹ deducit notitiā. Sic ipsi angeli volen tes iuicez māifestare q̄ secretis cogitatiōibus ꝯcipiūt for māt in seipsis q̄dā itellectualia signa ꝛ spūales vt ita dicā smones ꝛ loq̄las p q̄ spūaliter audita ab alijs cogñscit̃ qd co gitāt: ita q̄ sic in nob est dupl' locutio: vna q̄ est p̄ᵐ sig⁹ rei imediate ꝛ h̄ nulli⁹ est ligue eaꝝ q̄ distiguūtur fm diuersi tatē gentiū hūanaꝝ iux̄ sniam Aug. supra tactā: ꝛ hāc lo cutionez solus de⁹ audit. alia q̄ est scōariū sig⁹ ꝛ p̄ori i idē sigñando subordinatū: ꝛ ex h̄ q̄dāmō p̄oris sig⁹ ꝛ hanc ēt alij audiūt. Sic in mentibus angelorum est duplex locutio. p̄ q̄ est sig⁹ p̄ᵐ ꝛ imediatum rei: ꝛ h̄ est cogitatio deo ꝛ sibi tm̄ nota. Alia est sig⁹ scōariū ꝛ subordinatū illi in sigñan do quā alie spūales creature itelligibiliter audiūt: ꝛ p eā qd

M p p̄mā dicat̃ ꝯcipiūt: ꝛ hāc puto aplm vocasse linguā an cap. 13. gelorum. p̄' ad corin. Et ad h̄ facit glosa supra allegata q̄ dīc q̄ angeli prepositi sigñant minorib⁹ qbusdā nutib⁹ aut si gnis. Scōm hūc modū pōt angelus vni determinate diri gere smonē suū ꝛ oimō quo nos ꝛ lōge plus atq3 pfectius distīcte ꝛ varie loq vt sibi placet: ꝛ alius pōt determinate scire qs loq̄t̃. nā is. s. in q̄ intuetur h̄ signa. In eis.n. audi re intelligē est. Si queratur vtrum vni possit aliqs sic loq q̄ alius cui nō loq̄t̃ nō audiat. dōm q̄ nō si ali⁹ sit in ōbita p pinqtate ad audiendū: ꝛ ad h̄ sit attentus nisi de⁹ pro tūc cū p̄hiberet audire nō coagendo ad auditionē. Et est sil'e sic cū aliqs nrm iter mltos ꝯstitut⁹ nō pōt vocaliter loq vni

Ↄ dictum modum qn audiat̃ ab alijs. ¶ Sed ꝯ modū istū dicet̃ q̄ qua rōne vnus angelus pōt vidē h̄ signa in mente alteri⁹ angeli: eadē rōne vr̄ q̄ possit vidē cogitatiōes eiusdē in eadez mē te existes ꝛ sibi ppinq̄s equaliter: ꝛ p ꝯñs superflue ponūtur

Rñsio h̄ sig'. ¶ Rño q̄ ppinqtas eq̄lis ꝛ vnitas obti nihil facit ad h̄. nā istis nō obstātib⁹ vnū est ab alijs intuitiue itelligi

N bile ꝛ nō aliud. Exē⁹ ꝯstat q̄ in eadē mā est forma subalis colorati ꝛ color eiusdē ꝛ vtruq3 eq̄ ppinquum est videnti nec est ibi aliqs ordo: aut aliqua mediatio situalis: ꝛ tn̄ sic sentim⁹ colorē: ꝛ p itell'm ipsū intuitiue intelligim⁹ q̄ nec formā subalē: nec ēt mām sentim⁹ aut itelligim⁹ intuitiue: q̄uis alio mō illas itelligē possum⁹. In mente ēt sil' h3 qs habitū ifusū ꝛ itellectionē actualē: ꝛ hāc itelligit intuitiue illā nō. Sic igr̃ dico de mō locutiōis āgelice. Verū aūt ita sit ignoro appet tn̄ mihi sic esse pol'e: cū ꝛ nos ēt iude taliter tales locutiōes possim⁹ formare sil'es locutiōib⁹ vocalib⁹ sic pōt glz in seipso aduertere.

Ad ar. ¶ Ad arg⁹. q. rño negādo ꝯñs. ad pbationē dōm q̄ cogitatiōes nō imediate in seip sis audiunt̃ intellectualiter seu vident̃: sed mediantibus in tellectualibus signis imediate visis: sicut dictum est.

¶ Distinctionis. xj. Questio. j.

O Circa disti. xi. in qua tangit̃ de pfectu co gnitionis angelice: quero vtrū oīa quorum angelus sil' h3 spēs vel pōt hīe ipse nāli ter possit sil' actu ꝛ distincte intelligere. ¶ Et

P. arguitur p̄ q̄ non: q2 si sic esset. sequitur q̄ nō tot posset sic itelligē qn posset plura. ꝯñs p3: q2 nō p̄t ange lus tot species hīe qn si gñetur vel creet̃ vnū idiuiduū i p portionata sibi ppinqtate possit ab illo spēz accipere: ꝛ cuz nō tot idiuidua qn plura possint sic fieri nō erit dare maxi mā multitudinez possibiliū ab eo hñi specierum: ꝛ p ꝯñs nō tot: quin plura posset actualiter distīcte itelligē. Sz istō ꝯñs est falsū: q2m̄ ad ipm sequit̃ q̄ angelus sit ifinite intellecti uitatis: seu ifinite virtutis intensiue ad intelligendū: qd so li deo ppriū est: declaratur ꝯñs ex eo q̄ virt⁹ angeli fm h̄ nō hīet terminū in posse: nec ēt esset terminata per maxi mū: q2m̄ oīs finita potentia terminatur per maximū in qd pōt vt p3 p̄ ce. p pbm. sequitur ḡ q̄ vtus angeli sit ifinita.

te.c.116. 2ᵐ. ¶ 2⁹ si illud esset pol'e eadez rōne vel maiore posset sil' di stincte itelligere oīa ei pñtia imediata per seipsa: nam spe cies nō ponit̃ nisi vt suppleat vicem obiecti absentis: ꝛ p

P ꝯñs posset simul distincte cogñscē oēs p̄tes pportionales vnius cōtinui sibi pñtis: ꝛ cuz ille sint infinite: sequitur q̄ posset simul infinita distincte comprehendere: ac per hoc eius scientia fore intensiue infinita.

Ad oppositū

arguitur ꝛ pbatur q̄ nō solū sic pōt: sz nimo q̄ nō pōt oppositum. Nā si posset nō oīa actu ꝛ distīcte itelligere: quorum h3 spēs posset aliq̄ intelligere aliqbus nō intellectis. posito igr̃ h̄ in esse: quero aut pōt itelligere aliqd aliorum aut nō: si non. igitur nō est in potentia actuali respectu aliorum: quorum h3 spēs: ꝛ p ꝯñs non h3 spēs illorum: qd iplicat opposita. ꝯñs p3: q2 ita p spēm itellectus ꝯstituitur i actu p̄: ꝛ in potētia actuali respectu notitie icōplexe sui obiecti: sicut p habitū scientificū respectu ꝯsiderationis actualis obiecti illi⁹ hit⁹.

Q ¶ P. Qua rōne pōt itelligere per vnā spēm eadez pōt p quālibet saltem diuisim. ¶ Si dicatur q̄ pōt aliqd aliud itelligē. ꝯ. oēm itellectionem actualem: necesse precedere actualez itentionez volūtatis copulātis potentiā cū obiecto. h̄ p3: q2 etiā ipsam visionez sensualez: ꝛ p̄mā in nobis ne

cap. 5. cessario p̄cedit intentio volūtatis: iuxta Aug. determina tionē. xi. de tri. vbi dicit. q̄ volūtas que coniungit sensum corpori visibili ex quo formet nō pcedit a visione que fit in sensu. ꝛ probatio eius est: p̄us. n. inq̄t q̄z visio fieret iaz erat voluntas que formandum sensum corpori admouit igit̃ si angelus de nouo itelligeret aliquā speciez suā p̄us

ca. 1. ꝛ. 2. vellet illā itelligere. Sed fm eūdem. 10. de tri. voluntas nō pōt velle aliqd icognitū. igit̃ illā volitionem p̄cederet cognitio illi⁹ spēi: ꝛ sic volitio p̄supponeret cognitionem ꝛ cognitio volitionez: aut ergo eadē p̄supponeret eā a q̄ p̄supponit̃: ꝛ sic idez esset p̄us seipso: aut aliā p̄supponeret: ꝛ ab alia p̄supponeret̃: ꝛ sic esset infinitas actualis cogni tionū ꝛ

tionum ⁊ volitionū se ꝑsupponētiū inuicē: q̄rū vtrūq̄ʒ est ipoīe. ¶ Si dicat̄ ꝙ nō. ex eo ꝙ voluntas nō pōt velle incognitū: sequit̄ ꝙ volitionē ꝑcedat cognitio voliti: sed sufficit ꝙ simul sit cum ipsa. ¶ Contra ex h̄ nō vitat̄ impossibile illat̄ ūm: nam vt pʒ ex auc̄te allegata cognitionem necessario ꝑcedit volitio: sit ergo illa cognitio. a. ⁊ volitio ꝑcedens ipaʒ sit b. aut igit̄ in iᵒ priori quo b. fuit ante a. fuit aliqua cognitio aut nō: si nō. igitur b. fuit volitio incogniti: si sic: aut a. aut alia cognitio. Si a. igit̄. a. fuit ā̄teq̄ʒ fuit: si alia. sit illa c. igitur ante c. fuit volitio coniungēs pōam obiecto: aut igit̄ b. aut alia. Et siue h̄ siue iᵒ dec̄. vl̄ ꝑcedit̄ i infinitum. vel dabitur ꝙ aliqua cognitio terminabit̄ ad incognitū. ¶ 2ᵒ si angelus posset aliqua sua specie nō vti actualiter: eadē rōne ⁊ q̄lʒ alia quā bʒ: ⁊ sic posset angelus naīr si vellet suspēdē se ab oī itellectiōe coꝑ: q̄rū spēs bʒ: ⁊ nullā earū ꝑ spēs suas actu intelligē: qd̄ videtur absurdum.

Respondeo intelligendo. q. de angelis bonis in quibus non est viciata vlla po^a nālis. pono ɔ̄nes. Pria. ꝙ angelus p̄t simul distincte itelligē oia: q̄rū simul bʒ spēs distinctas ⁊ distincte rep̄ntantes. Scd̄a ꝙ potest etiam nō omnia talia simul distincte intelligere.

Primam. ɔ̄nem ꝓbo auctoritate beati Augu. 4ᵒ. sup Gen̄. vbi dicit ꝙ potētia spiritualis mentis angelice cuncta que voluerit simul noticia facillime apprehēdit. ¶ Ex hoc arguo sic. Nō minus facile est angelo simul itelligē ſm oēs spēs/ q̄ʒ ſm aliq̄s earū. igit̄ pōt simul intelligere ſm oēs. ɔ̄ña pʒ: ⁊ añs ꝓbat̄ ex ꝑdcā auctoritate: qm̄ si minus facile foret intelligere ſm oēs q̄ʒ ſm aliq̄s: ⁊ tūc nō cuncta que vellet siml̄ facillime cōprehenderet: q̄nimo min⁹ facil̄r comprehēderet duo q̄ʒ vnū: ⁊ tria q̄ʒ duo: ⁊ quāto plura tanto minus facil̄r. ¶ Cōfirmat̄ alia eiusdem auctoritate ibidem. vbi ait. ꝙ oia simul mens angelica pōt que sigillatim p̄ ordinē cōnexarū cāꝝ ſmo distiguit. Ubi vult ꝙ cuncta que creata fuerūt in p̄riᵒ ⁊ distincte quodā ordine facta narrant̄ simul mens angelica cōprehēdit: nec est dubiū ꝙ nō solum h̄ est verū de noticia sup̄nāli quā bʒ in ꝟbo: sʒ ēt de nāli quā bʒ de reb⁹ in ꝓprio gn̄e: ⁊ quā vocat Aug. vespertinā: sic pʒ ibi statim. ⁊ duob⁹ caplis ꝑcedētib⁹. Nec pōt dici ꝙ loquat̄ de cognitiōe ɔfusa nō de distincta: nā h̄ nō attribueret potētie mētis angelice: cū nos ēt hec in via possim⁹ oia ɔfuse simul itelligere in aliq̄ cōi cōceptu: ⁊ tamē ibi in tali cōprehēsiōe simultanea ⁊ facillima multorū dat dr̄ias inter pōam mentis humane ⁊ angelice. ¶ 2ᵒ si nō posset h̄ angelus. aut hᵒ ɔtingeret: q: nō posset simul tot itellectiōes recipe: aut q: nō posset simul tot ꝓducē: h̄ pʒ: q: si est sufficiēs ad agendū tot siml̄: ⁊ ad suscipiēdū: cū cū positis actiuo ⁊ passiuo sufficiētib⁹ possit poni actio: ⁊ etiā actiones dūmō nō habeāt mutuā repugnātiā: sic est in ꝓposito. oēs tales poterūt siml̄ poni. Sed nō pōt dici ꝙ nō possit tot siml̄ recipe: q: non minus est potēs ad recipiēdū intellectiones q̄ʒ habitus vel spēs: nec ei⁹ receptiuitas limitat̄ ad certā multitudinē intellectionū q̄ʒ spērū vel habituū: imo in rei ꝟitate ad neutrā determinat̄. Sed pari facilitate pōt multas ⁊ paucas recipe q̄ztū est ex se: sicut sup̄ in pᵃ. q. de cognitiōe angelorū dicebat̄ iuxta finē in soluēdo quādā rōnē. Nec ēt ideo nō pōt q: nō pōt tot simul ꝓducē cū ei⁹ actiuitas limitata sit ad certā multitudinē potēm intellectionū simul ꝓducibiliū. Nā supposito ꝙ intell's sit p̄riᵘˢ actiuū intellectiōis: nō est tñ totale: sed p̄tiale ɔcurrēs cum specie ad ꝓductionē itellectiōis: ita ꝙ cū vna specie coagit vnā itellectiōeʒ: ⁊ cū alia specie aliā: nūc aūt q̄ztūcūq̄ʒ aliq̄d est solū agēs p̄tiale: ⁊ aliā ⁊ aliā opōnē agit cū alio ⁊ alio p̄tiali p̄riᵒ coactiuo q̄ztū est ex se: ita p̄t i plr̄es opōnes sil̄ cū talib⁹ plib⁹ p̄ncipijs coactiuis. sic in pauciores cum paucioribus: nisi forsitan in opando debilitet̄: aut ꝑ se mō aliq̄ dependeat ab aliq̄ qd̄ debilitet̄ ex multiplicatiōe taliū opōnū.

Exēplū: lux. n. existēs in medio est cā p̄tialis ⁊ coactiua simul cū colore spēi coloris in meᵒ vt vult Cōmē. 3ᵒ de aia. ⁊ cū alio ⁊ alio colore aliā ⁊ aliā coefficit spēm: ⁊ q̄tcūq̄ʒ cōcurrerēt secū colores: tot spēs cōgenerarēt. nec maior virtus arguit̄ in luce ex eo ꝙ cū multis multas pōt q̄ʒ ex eo ꝙ cū vno pōt vnā: q̄nimo si eēnt ibi secuʒ infiniti colores distincti in dispōne tali ꝙ q̄lʒ posset spēʒ ɔcausare ⁊ eēt sufficiēs susceptiuum: nec aliud ꝓhiberet ipsa cum illis siml̄ infinitas spēs coefficeret. Cum ergo angelus non debilitet̄ ex itellectiōe: cū ei⁹ receptio nō sit passio corruptiua: sed ꝑfectiua poti⁹: nec etiam depēdeat in itelligēdo ab aliquo debilitabili: vtpote abstract⁹ a corpe. nec idigēs sensitiua vlla ꝟtute vel organo corpali ea facilitate q̄ cū vna spē p̄t coefficere vnam itellectionē pōt cum multis multas coefficere: nec tot cum tot q̄n cum plibus possit plures. De intell'u autē nostro in p̄nti statu nō est sic. ⁊ h̄ ꝓꝑ depēdētiaʒ eius in opando a ꝟtute phātastica ⁊ spiritib⁹ corpalibus q̄bus accidit debilitas ⁊ fatigatio. nō solū ex ɔtinuatione opōnis: sed ēt ex multiplicatiōe sicut expientia monstrat. Un̄ Aug. 4. sup Gen̄. mox post ꝟba allata: ꝙ poᵃ mentis angelice cuncta q̄ voluerit simul facillime cōprehēdit dicit: ꝙ ꝓꝑ corpus corruptibile qd̄ aggrauat aiam: mēs humana etiam cum feruētissimo studio instat noticie rerum nō nisi cum tēporis tarditate ⁊ difficultate agit. Et candē cām reddit. 15. de tri. qd̄ ex peccati morbo dic̄ nobis ꝓuenisse: ⁊ in caᵒ ꝑcedēti dicit ꝙ p̄tes imaginis nr̄e aie. s. mēs/ itelligētia ⁊ volūtas: erūt eq̄les cum fuerint ab oī lāgore sanate. igit̄ tot simul poterim⁹ actu itell'ere: q̄t meminisse. ⁊ ꝑ ɔ̄ñs q̄t rerū spēs hēbimus. Per que clare vʒ ꝙ hō in statu inocētie ⁊ nālis itegritatis oibus rerum spēb⁹ q̄s habuisset: simul vti actual'r potuisset. q̄d ḡ mirꝫ si h̄ possit angelus nō ꝑ pctm̄ in suis nālib⁹ ꝟtutib⁹ viciat⁹. Et istud p̄t eē ꝑ se ɔfirmatio ɔ̄nis ꝓposite. ¶ Cōtra istā ɔ̄nē arḡr ⁊ p̄ter media aliq̄ que sunt soluta in ꝑ. d. pᵃ. q. pᵃ. ar. 3ᵒ. vbi ondit̄ ꝙ in itell'u p̄nt simul eē plures act⁹: pōt nūc alijs medijs argui. Nā actualis itellectio sine actuali attētiōe eē nō p̄t: nec ad q̄dcūq̄ʒ idifferent̄ pōt hēri actualis attentio. iuxta iᵒ. plibus intētus deficit ad singula sensus. ⁊ h̄ nos experimur. ḡ ⁊c̄. ¶ 2ᵒ q: si simul angelus oia actualiter intelligeret iam equaret̄ deo in itellectualitate: qd̄ nō est dicēduʒ. ¶ 3ᵒ q: sequit̄ ꝙ āgelus sit ifinite itellectiuitatis seu pōe ad itell'endū: qd̄ est falsum. ɔ̄ña ꝓbat̄. nam posse itell'ere aliqd̄ vnum itelligibile distincte est alicuius pōe. ⁊ posse duo itelligibilia siml̄ distincte itell'ere est maioris pōe in duplo: ⁊ posse tria simul distincte itell'ere est maioris pōe in triplo. ⁊ sic semꝑ ſm multiplicationē itelligiᵇⁱˡⁱᵘᵐ arguit̄ maior intellectiuitas. igit̄ posse simul infinita distincte itelligē est infinite itellectiuitatis: seu arguit ifinitam itellectiuitatē in eo qd̄ sic pōt. Sed si angelus posset siml̄ distincte omnia itelligere quorum bʒ vel pōt hēre spēs. angelus posset q̄ztum est ex se intelligere siml̄ ifinita distincte. nam posset nō tot q̄n plura sicut pōt nō tot q̄n plr̄es spēs recipe. ɔ̄ña pʒ. qm̄ ꝓꝑ spēm nō sit maior poᵃ angeli: sed tāta nunc est q̄ta eēt q̄tcūq̄ʒ spēs hēret ēt si hēret actu ifinitas. Si autē haberet infinitas posset simul infinita distincta itelligere. igitur ⁊ nunc q̄ztum est ex se pōt infinita sil̄ distincte itell'ere. ¶ Confirmat̄. q: nō est dubium ꝙ intell's angeli est in se ꝑfectior: q: cum plibus spēbus pōt sil̄ plura itell'ere distincte q̄ʒ si nō posset sil̄ cum plibus spēbus sic plura: sed vnū tm̄ actu intelligeret: ⁊ etiā q̄ʒ si posset duo tm̄. ⁊ iteruʒ etiā q̄ʒ si posset tria tm̄: ⁊ sic in ifinitū ꝑcedēdo ſm aliquā multitudinē infinitā semꝑ. Et ita etiā est ꝑfectior q̄ʒ esset vnus alius intell's qui nō posset nisi vnum ⁊ q̄ʒ alius qui posset duo tm̄: ⁊ sic in infinitum: si ifiniti tales eēnt se inuicē in h̄ excedētes: quorū quilibet posset sil̄ finita tm̄ intell'ere. igitur cum posse tm̄ vnum intell'ere esset alicuius ꝑfectiōis: ⁊ itell's qui tale posse hēret esset alicuius determinate ꝑfe.

3 ctionis si aliqs talis eēt. sequit' q̄ posse in īfinita seu nō īfi
tot qn in plura sit infinite pfectiōis: ⁊ q̄ intellectus qui sic
potest sit infinite perfectus seu infinita perfectio itensiue.
4m ¶ 4° si angelus posset sil' oia ⁊c. posset sil' intellīere omnes
spēs q̄s bēret: q̄2 nō alr̄ intelligunt' per spēs res quarū sūt
spēs: vt p3 ex supradictis: ⁊ etiā in p̄ lib. qua aūt rōne pos/
set simul intellīere omnes spēs: eadē posset sil' itellīere oēs
intellectiones illarū spērū: cum sint sibi eque pñtes. ⁊ silr
itellectiones itellectionū illarū: ⁊ sic in infinitū: ⁊ per ꝯñs
posset sil' infinitas itellectiones in se bēre: ⁊ sil' illas intelli
gere. ⁊ loquor semp de itellectiōe distīcta: vtrūq3 aūt est i/
5 pos'e. igit' ⁊c. ¶ 5° simul itellīeret oēs spēs cum i' itellectio
nes du3 sunt cārent etiā suas spēs vel notiones vel q̄cūq3
vis alio noīe appellare aliq̄s sīlitudines suas: p q̄s ange/
lus posset postea recordari se spēs rerū itellexisse: sicut et
p h' similitudines relictas ex actib' itellect' ⁊ affectioni/
cap. 14. bus volūtatis recordamur earū: vt sīialr ponit Aug. 10.
c. 18. ꝯfes. ⁊ silr. 14. de tri. igit' sil' angelus itelligit etia3 omnes
c. 8. ⁊ 9 spēs suarū pmarū itellectionum. ⁊ iterū i' alie itellectiōes
K cānt suas spēs. ⁊ p ꝯñs et alias itelligit ⁊ per alias intel/
lectiones: ⁊ sic vltra. ex quo seq̄t' q̄ simul sint in intellectu
angeli īfinite species: quod est impossibile saltem nāliter.
Ad pm ¶ Rñdeo ad pmum dōm q̄ q̄uis in nobis in statu pñti
actualis attētio nō se extendat ad multa sed ad pauca: in
angelis tamē qui excellentiorē habēt nām ⁊ iā nllo petō
viciatā: aut peccati pena debilitatā ad tot se extēdē potest
actualis attentio: ad quot ⁊ intellectio: ⁊ i° ad tot quot bēt
spēs. Illud autē v̄bum vulgatum itelligendum est in no/
bis pro statu isto: de quo scribitur Sap. 9. Corpus quod
cor. ag. a. ⁊ terrena ihītatio deprīmit sensu3 mlta cogitātē.
Ad 2m ¶ Ad 2m negāda est ꝯñia. nā i' dato adhuc itellectiuitas
angelica ab excellētia diuine itellectiuitatis, incōparabilr
supat'. Primo qdē. q̄2 deus est sua intellectio qua vniuer/
sa intelligit. itellectio v̄o angeli nō est angelus: sed accñ/
talis pfectio ei'. Et hāc rōne satis ad ppositum. in sili red'
cap. 16. dit Aug. 15. de tri. vbi cū dixisset q̄ in patria fortassis nō
L erūt volubiles cogitationes nr̄e ab alijs in alia euntes
atq3 redeūtes: sed oēm sciam nr̄a3 vno sil' ꝯuitu videm': ⁊
que v̄ba multū fauēt ꝯm ppositi. statim addit. tamē cu3
hec fuerit. si ⁊ hec fuerit formata: erit creatura que forma
bilis fuit: vt nihil iam desit eius forme ad quā puenire de
beret: sed tamē coequāda nō erit illi simplici: vbi non for
mabile aliqd formatum est vel reformatum: sed forma vi
del3 informis neq3 formata ipsa ibi eterna est imutabilis/
q3 suba. P' 2° q̄2 nō solum angelus intelligit itellectiōe que
nō est ipse: sed accñs sibi: sed etiam nō seipso pcise: sed alio
coagēte sibi pn'imo plibus eū pficiētibus. s. spēbus i' itel
ligit. deus autē seipso tm̄ nllo idigēs alio. 3° ē ⁊ si angelus
intellīere possit omnia quo3 spēs possidet. nō tm̄ pōt itellī
gere futura neq3 cogitatiōes secretas: ⁊ mlta fortan alia
que non sunt sibi sufficienter pñtia: ⁊ silr pterita q̄plura:
M quorū nō accepit spēs. de' autē oia vniuersalr cōphēdit.
Ad 3m ¶ Ad 3m nego ꝯñam. ad pbatiōnē cōcedo q̄ posse intellī
gē vnū distīcte arguit aliquā pōam. Et cū dr̄ q̄ posse itellī
gere duo sil' distīcte arguit in duplo maiorē pōam: ⁊ cōce
do si cetera sint oīno paria. vz tam ex pte itelligibiliū q̄3 i/
tellectionū ⁊ aliorū p se ꝯcurrentiū ad intellīendū. Si v̄o
nō sint cetera paria: ppō nō est vniuersalr v̄a. Instātia p3
in sili. Nā alicui' pōe est posse se solo portare tātū pōdus:
⁊ tm̄ nō est in duplo maioris pfectiōis posse sil' cū alio cō/
portāte portare duo pōdera sil': qrū qdl3 sit tātu3: q̄nimo
nec est vllo mō maioris po'e. Silr alicui' actiuitatis ⁊ pōe
est posse cū vno colore pcialr cāre in vna parte medij vnā
spēm. ⁊ tm̄ nō est duplo maioris: sed nec q̄dē maioris acti/
uitatis sue po' cū duob' colorib' posse pcialr cāre sil' in ea/
dē pte medij duas spēs: nec distiguo vtr3 sint eiusdē rōnis
vl' alteri'. eadē. n. lux nllo nō aucta vl' itēsa q̄ cū vno colo
re pōt tm̄ vnā spēm cāre in vna pte medij: sil' cū duob' pt N
duas: ⁊ sil' cū ifinitis (si ifinite ponerent') in dbita dispōne
ad agēdū i' 1m pte medij posset sil' cāre ifinitas spēs. Ita in
pposito dico q̄ posse itellīere duo sil' distīcte coagēntibus
duab' spēb' nō arguit maiorē itellectiuitatē in angelo q̄3
arguat posse intellīere tm̄ vnu3 coagēte sibi vnica spē: nec
intelligere mille coagentib' sibi mille spēb' arguit maio/
rem pōam vel intellectiuitatem q̄3 posse tm̄ vnū cu3 vna.
ad ꝯfir. ¶ Ad ꝯfirmationē dico q̄ si eēnt ifiniti itell's quorū vn'
nec p paucas nec p multas spēs possit itelligē sil' plus q̄3
vnum. Alius aūt posset duo nec pl'a p aliquot spēs: ⁊ ali'
tria tm̄: ⁊ sic vltra in ifinitū: q̄l3 angelus q nūc de facto est
eēt q̄lib3 i' 1m pfectior. nō tm̄ ex h' sequit' q̄ nūc sit: aut q̄ tūc
eēt ifinite pfectiōis. Et rō est: q̄2 q̄l3 i' 1m itellectuum esset al/
terius rōnis ab isto angelo nec alr̄ eēt pos'e. Et iō l' prima
cōparatio q̄ dr̄. angelus est pfectior q̄3 esset si cum plibus
spēbus nō posset pl'a intellīere. iplicat ipos'e. id. n. nō esset
idē angelus q nūc est: nec eiusdem rōnis: sed aliqs ali' al/
teri' rōnis: ex tali aūt excessu eorū que nō sunt eiusdē rō/
O nis nō se' q̄ excedēs sit pfectiōis ifinite. Exēplum. p3. n. q̄
vna suba. v̄bi gr̄a angelus: est pfectior ista nigredie. ⁊ itē
est pfectior vna alia nigredine in duplo pfectiore q̄3 p̄ : et
silr vna alia q̄litate alterius rōnis: pfectiore ipsa nigredi/
ne: ⁊ sic si eēnt ifinite q̄litates eiusde3 rōnis vel alteri' q̄ se
inuicē semp excederēt q̄l3 i' 1m angelus esset perfectior. nec tm̄
eēt ifinite pfectiōis sic nec nūc est. Pōt etiā instari tali mō
arguēdi ex eo qđ dcm̄ est de luce. nam ipsa cum duob' co
loribus pōt cāre duas spēs: ⁊ cum trib' tres: ⁊ sic in ifini/
tū: nec tm̄ est ifinite pfectionis ⁊ nihilominus ipsa est pfe/
ctior q̄dā a luce q̄ cū q̄cūq3 nō posset cāre nisi vnā spēm
silr: ⁊ pfectior i° q̄ cū q̄cūq3 nō posset nisi duas: ⁊ si eēnt in/
finite talr̄ gradatim se excedētes ipsa que nūc est / eēt qua
libet illarū pfectior. Ita plures alie istantie possent dari.
Ad 4m ¶ Ad 4m dico p̄ q̄ istud arg'm pōt eq̄ fieri ꝯ q̄l3 opi. na3
P sm q̄l3 angel' pōt itelligē suā itellectionē. ⁊ tūc ar' q̄ itel/
lectionē sue itellectiōis pōt itelligē: ⁊ silr aliā: ⁊ sic in ifi'm.
¶ Rñō tm̄ ⁊ p̄ pōt pbabilr dici q̄ ⁊ oēs suas spēs ⁊ oēs i
tellectiōes pōt simul distīcte intelligere: nō tm̄ ipse pōt oēs
suas itellectiōes intelligere: nec h' 2m seqtur ex p̄. Sicut et
nō sequit'. oēm suam itellectionē pōt intelligē. igit' pōt oēm
suā itellectionē itelligē. nā ex añte nō seq̄t' q̄ possit hr̄e sil'
ifinitas itellectiōes: qđ tm̄ seq̄t' ex ꝯñte. Uel sm alios pōt
rñderi ad arg'm ꝯcedēdo ꝯñam p̄ 'm ⁊ vlteri' q̄ ipe pōt in/
telligē itellectōes illarū spēp: tm̄ iste pcessus nō vadit i ifini
tum: sed terminat' satis citomā semp posteriores regl'r sūt
remissiores ⁊ minus pceptibiles porbus. ⁊ iō cito deue/
niret' ad aliq̄s ita remissas: q̄ nō possent cōgñare actualē
notitiā sui. esto et q̄ i tali reflexiōe sp posterior eēt notior
sm spē3: sic volūt aliq: qñ obm p' itellectiōis i i° ordie q. s.
est recta: est min' nobile q̄3 ipa notitia ei': h' im q̄3 nō obstā
Q te adhuc aliq̄ talis pp sui remissiōe3 nō posset itell'm mo/
uē ad notitiā sui: ita q̄ q̄uis eēt sm spēm notior: nō tm̄ eēt
Ad 5m actiuior. ¶ Ad 5m dico q̄ sic res eē nullā3 spēm sui cāt in
aia nisi cognoscat': sicut supra: ⁊ etia3 in p̄ habitum est: ita
nec spēs: nec itellectio aut aliqd aliud exñs in intell'u cāt
spēm sui nisi actualr pcip at' ⁊ itelligat' ab itell'u: ⁊ q̄2 nō
q̄l3 itellectio actualr itelligit': vt iam dcm̄ est: iō nec q̄lib3
cāt spēm ppriā: ⁊ sic nō puenit multitudo infinita spērū.
2m ꝯ. ¶ 2m ꝯñē pbo sic. Nō min' est in ptāte angeli aliqb' suis
spēb' nō vti / q̄3 sit in ptāte hois suis nō vti. h' p3: q̄2 nō pl'
spēs angelice nālr mouēt nec min' ipse ⁊ intell's et i ptāte
volūtatis angelice quo ad suos vsus q̄3 spēs humane nā
liter moueāt ⁊ sint in ptāte hois. igit' et aliqb' suis spēb'
angelus pōt nō vti. ꝯña hec pbat'. q̄2 sic experimur nos pro
libito cū plurīū rerū hēmus spēs sufficienter firmatas ⁊
cap. 10. intēl'o nunc vna nūc alia vtimur. Uñ Aug. 2. de tri. dicit
q̄ volūtas formādā cogitātis aciē p cōdita memorie du/

A .cit vt libiti est. ℭ 2° nó min⁹ est in ptāte angeli vsus suarū
2ᵐ spērū ꝙ̄ sit in ptāte hoīs vsus suoꝝ bituū:⁊ ꝙ̄ ēt esset in
angelo si habitus aliqs hēret a spēb⁹ distinctos. ista pꝫ. qꝛ
spēs nó nāli⁹ mouet ꝙ̄ habit⁹ sicut expiētia pbat in nobis.
Sꝫ hō pōt bitu quē hꝫ nó vti: sicut pꝫ de pito doctria ꝓ mul
ta ꝓ:q non sp ꝯsiderat ꝙ̄lꝫ i"nec h̄ puenit ex defectu nāe:
sed ex libera ptāte. nam ꝙ̄uis nó simul oibus possit vti si
multi sint:tamē ꝙ isto vtat ⁊ nó i° ⁊ ꝙ actum ei⁹ q̄ vtit cō
tinuet p tps aliqd mai⁹ vel min⁹:nisi aliunde ꝓueniat ipe
dimētū in ptāte sua ꝯsistit sicut expientia pbat: ⁊ ideo in. 8.
T.c. 32. phy. ⁊ 2° de aia frequēter bi ꝙ habitib⁹ vtimur cuꝫ volu/
T.c. 60. mus:ex q̄ etiā pꝫ ꝙ ita cōtingēt in angelo si habit⁹ hēret.
ℭ Cōtra. p qꝛ spēs est agēs nāle re" itellectiōis sui obiecti
Cap. 53. ⁊ intell's est passiu⁹. Uñ fm sniaꝫ Aug. 3. de li. ar. nó est i
ptāte nr̄a qd nobis veniat in mētē. igit ꝙ̄lꝫ semp cāt itel/
lectionē sui si nó adsit ipedimētū. pꝫ ꝯña ex ꝯdōne agētis
T.c. 10. nālis posita. 9. meta. sed in angelo oino est ipedimentū: vt
2ᵐ pꝫ. igit ⁊c. ℭ 2° qꝛ cū in angelo oēs spēs sint sufficiēter in/
tense ⁊ potentes mouere itellm ⁊ eq̄ pñtes: si aliq̄ vteret
angel⁹ ⁊ aliq̄ nó: h̄ solū videret eē: qꝛ angelus vellet deter
minate i' nó vti/qua nó vteret ⁊ ea determinate vti/q̄ vte/
ret: sed ipole est ꝙ aliq̄ determinate velit vti qn determia
te i" intell'at: sic ipole est ꝙ aliq̄ determinate velit vti/qn
B determiate i" appꝛhēdat. igit si posset a° nó vti/posset simul
Ad pᵐ i" intell'ere ⁊ nó intell'ere: qd est fīm. ℭ Ad pmū istoꝝ
dōm. ꝙ ꝙ̄uis spēs sit agēs nāle:⁊ posito ꝙ itell's sit nālr
passiu⁹ respectu intellectiōis: nihilomin⁹ vtrūqꝫ ꝙ̄tuꝫ ad
hoc depēdet a voluntate q̄ ad ꝓductionē actus ⁊ ꝯtinua/
tionē/vel saltē q̄ ad ꝯtinuationē: qd dico ꝓꝑ pmas intelle/
ctiōes ⁊ repētinas: q̄ nó sunt in nr̄a ptāte q̄ ad ꝓductionē
pmā earū fm Aug. ⁊ h̄ dico in nobis in via. nihilominus
tn̄ etiā i' sunt in ptāte nr̄a q̄ ad cōtinuationē ipsarū. Uñ li/
bere possum⁹ ab illis desistere cuꝫ difficul" que locum hꝫ
in angelis bonis. Et istud sufficit ad h̄ ꝙ aliq̄ spē hita an/
gelus possit nó semp vti ea actualr. Et pt ꝯfirmari rñsio.
nā etiā hitus intellectuales in nobis sunt nālr motiui sicut
⁊ spēs: ⁊ silr ṽtutes motiue in mēbris: ⁊ nihilomin⁹ in po
Ad 2ᵐ testate nr̄a est nó talib⁹ semp vti. ℭ Ad 2ᵐ dico ꝙ ꝯña i' nó
C est bona. nā ad h̄ ꝙ aliq̄ꝫ spēm dterminate itell's nó itell'at/
nó est necīu ꝙ velit i" determiate nó itell'ere: sed suffic ꝙ
nó velit itell'ere: ⁊ ꝙ nó detineat itellm in intellectiōe illi⁹
⁊ memoriaꝫ nó copulet aciei. iuxta modū loquēdi Aug.
Cap. 8°. Et h̄ p eū bñ innuit. 11. de tri. vbi ait. Jaꝫ porro ab eo qd in
memoria est: cum aciē velle auertē nihil a° est ꝙ̄ nó idem
cogitare: ita ꝙ tūc di volūtas velle auertē: cum spōte non
Ad arᵍᵃ facit aciem cogitare. ℭ Ad argu" pncipalia. Ad pmū cō
pncipa° cedo p" ꝯñs: ⁊ nego ꝯñam: q̄ infert ꝙ angelus eēt ifi" in/
tellectiuitatꝫ. ℭ Ad pbōnē dico ꝙ ṽtus itellectiua ange/
li fm se pcise sumpta/vtiqꝫ terminum hꝫ ⁊ maximū in qd
pōt. Sed sumpta cū alijs coagētibus seu ipsa ⁊ alie simul
sumptibiles nó hꝫ tminū. Sꝫ istd nó pbat eā eē ifi" sicut
n' lux p' eē ifi' ⁊eo ꝙ cū plib⁹ ⁊ plib⁹ colorib⁹ coagētib⁹/
vltra ꝙ̄lꝫ determinatā multitu" spērū posset. vt dcm̄ ē.
D Sed pbat ifinitatē pōalē ifinitoꝝ agentiū polluꝫ: que ne
Ad 2ᵐ gari nó oꝫ. ℭ Ad 2ᵐ cū dr: ꝙ si posset intell'ere sil' distincte
oia q̄ꝫ hꝫ spēs: eadē rōne posset sil' distīcte itelligē oia si/
bi pntia imediate p seipsa. Dico ꝙ verū est de his q̄ disti/
ctas cānt i itell'u spēs: ⁊ de qb⁹ in eoꝝ absētia angel⁹ hēret
spēs distīctas supplētes vices eoꝝ: ⁊ de talib⁹ ꝓcedit ꝓ/
batio ꝯñe: sꝫ pter ꝯtinui nó sūt hꝫ. nó. n. q̄lꝫ distincta hēt
spēs ꝓpas: sꝫ sil' oēs vnā spēꝫ gn̄ant in ipo āgelo sic i nob.
Ad arᵍ ℭ Ad arg" in oppo" qd est ꝯ ꝯñē 2ᵐ rñō. ⁊ ꝯcedo pmum
in oppᵐ ꝯñs qd infert. ⁊ vlteri⁹ dico ꝙ posito ꝙ angelus aliq̄ itel
ligat ⁊ aliq̄ nó. adhuc pōt intell'ere aliquid eoꝝ q̄ nó itel/
ligit. Et cū ar ꝯ: qꝛ oēm itellectionē necīo pcedit actualis
intētio volūtatꝭ: si p actualē itētionē intelligat aliq̄ volitio
elicita: nego ꝓpositionē. Et silr dico ꝙ nó oēm sensatiōnē

E nec oēm visionē pcedit volitio: ꝙ̄uis aliq̄ꝫ pcedat: ⁊ h̄ se/
pe ꝯtingat. sicut qn̄ qs electiue aperit oculos: vl' flectit ad
aliqd determiate vidēdū. Q ꝫ aūt nó omnē sensationē pre
cedat volitio pꝫ in repētinis sensatiōibus: vt x̄bi grā. Cū
qs in aliq̄ ꝯsideratiōe multū intēt⁹ subito a vehemēti mo
uet sensibili: vt igne vel aliq̄ fortit pūgitiuo: talē siqdē pce
ptionē sensibilis nó pcessit volitio seu voluntatis itentio.
Ampli⁹ adhuc pꝫ in violētis passiōib⁹: q̄s nec pueniit nec
comitat volitio vlla: sicut cū qs detinet in igne aut a° mul/
tū discōueniēti ⁊ lesiuo. in q̄ casu ꝯstat ꝙ tale nec añceden
ter nec cōcomitant vult talē sensationē: nec copulat vel cō
iungit sensum sensibili: qnimo nitit ꝙ̄tuꝫ valet auertē sen/
11. de tri. sum ⁊ refugit ⁊ odit talē sensationē. Et ió ad auctē Aug.
Cap. 5. dōm ꝙ Aug. nó dat i" vl'em: sed idefinitā tm̄mō. q̄ vtiqꝫ
ṽitatē hꝫ in multis. Sic cum qs volēs aliqd vidē aperit
oculos vt videat i°. aut dum actu videt detinet oculū ap/
tum ⁊ opatiōe debita volens ꝯtinuare pdictam visionē: ⁊
sic in plib⁹ alijs casibus. Et h̄ sufficit ad itētionē Aug. ibi
dē: vt pꝫ diligent aduertēti. Si dicat ꝙ saltē noticiaꝫ ꝙ̄lꝫ
libe habitā pcedit volitio qcqd sit de repētinis ⁊ violen/
tis: q̄rū cāe sunt extrīsece vel saltē aliq̄ ipsarum cārū. ⁊ h̄
sufficit ad ꝓpositum arg": qꝛ in angelis nó pñt re" saltem
F suaruꝫ spērū aliq̄ noticie repēte vel violēte causari. Ad i°
mihi vr̄ dōm. ꝙ nó oēm noticiā ēt libē elicitam necīo pce
dit volitio elicita. Qd pōt ēt in nobis saltē euident decla
rari. Nam p expientiā ꝯstat/ꝙ nó semp hñs actualē noti/
ciā de aliq̄ obto hꝫ simul noticiā de noticia illi⁹ obti: qn si/
mul hēret ifinitas noticias: ⁊ tn̄ in ptāte sua est vt hēat no/
ticiā illi⁹. Ponat g̃ ꝙ aliqs postꝙ̄ habuerit noticiā de a.
aliquādiu dū nó hēt noticiā illi⁹ noticie: icipiat hēre noti/
ciā siue noticie de a. Aut istā 2ᵐ noticiā nó pcessit aliq̄ voli
tio elicita re" sui: ⁊ hī ꝓpo". Aut pcessit aliq: ⁊ tūc se' ꝙ vl'
ipa pus fuit volita ꝙ̄ fuit nō: noticia inꝙ̄ simplici ⁊ incō/
plexa: qd est ipole nālr. Ul' pus hūit noticiā: 2' noti' ꝙ̄ ha
buit 2ᵐ noticiā: qd est ēt ipo". Tū qꝛ vel noti' 2' noti' pus
fuit volita ꝙ̄ habita. ⁊ p ꝯña noti' ei⁹ fuit habita añ ipaꝫ:
⁊ sic pcedit in infi" in pteritis noticijs. ⁊ seqt ꝙ sp rectam
noticiā pcessit reflexa: q̄ sūt ipolia. Uel aliq fuit noti' q̄ nó
G fuit pus volita: ⁊ hī ꝓpositū: ⁊ tūc eadē rōne fuit stādū in
p°. tū ēt qꝛ q̄ rōne noti' p' noti' pus fuit nō/ꝙ̄ fuit habita:
eadē rōne ipsa pma noti' q̄ est de ipo a. imediate: pus fuit
nota ꝙ̄ habita: qd nó est itelligibile. Dico igit ꝙ pole est
tā in nobis ꝙ̄ in angelis hēre aliquā noticiā libere ⁊ spōte
elicitā: quā nó pcedit volitio elicita respectu ei⁹. Uñ sicut
Cap. 36. dic btūs Aug. 2. de li. ar. Ceteris ṽtutib⁹ ⁊ potētijs: de q/
bus ibi lo' ꝑ liberā voluntatē vtimur: ēt ipsa libera volū/
tate p eā ipsam vti nos possum⁹: vt q̄dāmō seipsa vtat vo/
lūtas q̄ vtit ceteris. Uñ aūt ṽtutibus vel potētijs non est
aliud ꝙ̄ facē i' opari seu ꝙ̄ applicare i' ad ꝓprios actus.
Uñ tūc volūtas vtit itell'u vel habitu itell's: seu poti⁹ h̄ p
volun" sic hāc locutionē ibi corrigit Aug. vtit talibus:
qn̄ spōte ⁊ voluntarie inte'lit fm habitū. tūc aūt volūtas
D vtit seipsa: cuꝫ ipsa in se eliciat ꝓpriā opationē. Et sic dicit
de ṽtutibus ⁊ potētijs. ita intell'dū est de alijs habitib⁹
⁊ spēb⁹ ⁊ actibus: q̄rū vsus est in nr̄a liba ptāte. Et istoꝝ
vsus pñt sic separi. ꝙ hō pōt aliqn̄ libē vti intell'u ⁊ habi/
tu vel spē. aut ēt actu: esto ꝙ tūc nó vtat volū" vsu ꝓpo. s.
eliciendo volitionē. ⁊ per ꝯñs hēre intellectionē aliq̄ꝫ libe.
esto ꝙ respcū illius nó hēat volitionē elicitaꝫ. Et forsitan
talem vsum intell'it Aug. cum dicit voluntatē copulare ⁊
ꝯiungē pōas alias actibus suis: ita ꝙ nó sit aliud volū".
copulare visuꝫ visioni: aut visibili: q̄rū vtrūqꝫ dicit Aug.
ꝙ̄ actualr vti visu ad vidēdum: ⁊ eodē mō de acie cogitā
tis ⁊ alijs de qbus lo' sepissime. Ad ꝓpositum igit dico ꝙ
nó obstāte ꝙ plures spēs nó intellecte sint in angelo vel in
hoīe eque potētes ꝯcāre noticiā sui in itell'u: pōt angelus
libē vti vna spē cū itell'u ad cāndū noticiā illius. pēi non

uendo alia spē eque potente ꝛ pñte. Nec opȝ ꝙ ꝑus velit illā spēm determinate intelligē aut illā congnare noticiaȝ sui: sicut qs pluribꝰ scīētijs habituatꝰ pōt ꝺm aliquā illaꝝ determinate opari: esto ꝙ nullus prius velit determinate opari ꝺm illam. Et sicut etiam de duobꝰ ꝓposit eq̄lr vtilibus ꝛ equalr indicatꝫ vtilibus ad aliquē finem itentū. pōt qs alterum illorū determinate velle: esto ꝙ nō ꝑus velit illud velle suū: aut ꝑus velit se velle iᵒ: aliogn nunq̄ȝ possȝ hr̄e aliqḋ nouuȝ velle. ¶ Ad 2ᵐ argᵐ pro eadē pte rn̄deoꝛ ꝛ cōcedo ꝯñs: supposito ꝙ angelus relinqueret suis nalibus: nec tñ ex h̄ sequeret ꝙ ipse careret itellectiōe vlr. nā adhuc posset intelligē se ꝛ alia entia pn̄tia intuitiue. Utrū autem ꝛ simplr posset se ꝑ suam libertatem omni intellectione priuare est aliud dubium: de quo nihil ad p̄sens.

¶ Distinctionis. xij. ¶ Q̄o. Prima.

Circa di. 12. i q̄ Magr̄ tractat de materia creaturaꝝ corporaliū. Quero vtꝝ mā subste corpalis sit entitas actu distīcta a forma eius. Et arguit ꝙ nō. qꝛ mā non est aliqḋ ens actu. igit nō est ens actu distinctum a forma. ꝯña est nō. añs ꝓbat. ꝑ ex auc̄te phl dicentis. 7. meta. dico autem mām que ꝺm se neqȝ est qd / neqȝ q̄ttas: neqȝ aliud aliquid dr̄ quibꝰ ens est determinatū. i. diuisum. Si aūt mā nō est aliqḋ eoꝝ: qbus diuidit ens. igit neqȝ ē ens. ¶ 2ᵒ ex alio dcō eiusdē. 5. phy. Uolēs. n. ꝓbare ꝙ gn̄o nō est motꝰ. arguit sic. Qḋ mouet ē: qḋ gn̄at nō est. igit gn̄o nō est motus. ꝯstat aūt ꝙ sic in ꝑᵒ subm supponit pro s̄bto motꝰ. sic in 2ᵒ pro s̄bto gn̄onis. mā aūt est s̄bm generatōis: vt pȝ ibidē. igit ipsa nō est. supple actu: sicut est illud qḋ ē s̄bm motus. ¶ 2ᵒ pncipalr. suba corpalis est vna entitas ꝑ se in actu. igit eius mā nō est entitas actu distīcta a forma eius. añs est certum. ꝛ ꝯña ꝓbat ex dicto phi. 7. meta. ait enim ꝙ ipole est s̄bam ex substātijs eē ixn̄tibꝰ sic i actu. duo nāqȝ sic actu nunq̄ȝ sunt vnū actu: sed si ptāte duo fuerunt erūt vnum. ꝛ mox subdit ꝓbationē. d. actus. n. sepat.

In oppositum arguit. suba corpalis est ens i actu. igit mā ꝛ forma eius sūt in actu: sed sequit. mā est in actu ꝛ forma est in actu. ꝛ materia nō est forma. igit mā est in actu distincta a forma.

Rn̄deo Dic ꝑ dicā. qd videbit de q̄sito. 2ᵒ obijciam q̄dā ꝓ rōnes cuiusdā opi. ꝛ rn̄debo ad oba.

Quantū ad ꝑᵐ ꝑ ꝑmittā aliq̄s distīctiōes: deiñ ꝯnes ad ꝓpositū. ꝑᵃ distō est de ente in actu ꝛ d ente in poᵃ. Nā ens in actu pōt accipi duplr. vno mō gn̄aliter ꝓ oī eo de quo ꝯtingit ꝓ ꝓpōnē de inesse ꝛ de pn̄ti vere enūciare eē. vbi gr̄a dōo h̄ est. ꝛ ꝑ oppositū lᵒ dr̄ ens in pōa de quo nō ꝯtingit ꝑ hōꝰ ꝓpōnē: sed tñ per illā de poss enūciare eē. vtpote dōo. h̄ pōt eē. Et pȝ ꝯueniētia huiꝰ distictiōis: qꝛ vt dic̄ Aug. 5. de tri. ab eo qḋ ē eē dcā est eēnᵃ: ꝛ ꝺm Com. 7. meta. dicē vnūqḋqȝ p̄dicamētorū esse ens: dirimit ab esse. ḡ ꝺm ꝙ aliqd dr̄ esse actu. dr̄ ēt sic ens vel eēntia: qḋ idē signat. Alioᵒ pōt accipi ens spālr: ꝑ eo qḋ ē ens in actu ꝑ mō. ꝛ est eēntia itegra ꝛ ꝑfecta specie vel ꝑfectio alteriꝰ: cū illa ꝑfectam essentiā in determinata specie ꝯstituēs. ꝛ ꝑ oppositū ens in pōa pōt dici iᵒ qḋ ꝛ si sit ens in actu ꝑ mō: est tñ q̄dā ꝑtialis ꝛ icōpleta eēntia ꝑfectibilis ꝛ q̄si complectibilis ꝑ aliā vt sit eēntia itegra ꝛ ꝑfecta i spē. Et ista distō sumit ēt ab eo qḋ dr̄ eē: sȝ alr q̄ȝ p̄cedēs. nā ibi sumit ab eē ꝺm ꝙ p̄dicat absolute sine adiunctiōe alteriꝰ termini p̄dicati. ita ꝙ oē qḋ est dr̄ iᵒ mō ens in actu: ꝛ sic cuiuslȝ nr̄m tam aia q̄ȝ corpus est ens in actu. qꝛ cuiuslȝ aia ē: ꝛ ēt corpꝰ ē. Aia vo q̄ erit antichri ē ens i poᵃ. qꝛ ipa nō est ꝛ pōt eē. Dic aūt sumit 2ᵐ quod / est / p̄dicatur nō absolute. sȝ cū adiūctōe alteriꝰ termini. vb. ḡ. aliq̄ pn̄t dici lectꝰ in actu: ꝛ aliq̄ lectꝰ in poᵃ. nam ligna cōposita ꝛ cōpaginata ꝺm debitū modū sunt lectꝰ in actu. i. lectꝰ integer ꝛ ꝑfectꝰ. Ligna vo nō secta ꝛ nō cōpagiata sūt lectꝰ in poᵃ. ꝛ de ꝑmis p̄dicat eē lectū. de secundis vo q̄uis p̄dicet / eē ꝛ ꝑ ꝯñs sūt ens vel entia in actu ꝑ mō. nō tñ p̄dicat de eis eē lectū: sed posse eē lectū: ꝛ iō dn̄r eē lectꝰ i poᵃ. i. iperfectꝰ ꝛ possibilis ꝑfici vt sit lectꝰ. ꝛ si h̄ qdē sit possibile per solam trāsmutationē localē ꝛ segregationē priuȝ aliq̄rū ꝛ ꝯiunctionē aliaꝝ absqȝ gn̄one noue forme. vt aliqui volūt de oibus artificialibus: tunc bn̄ pōt dici ꝙ talia ligna pn̄t eē lectꝰ. Si vo forme artificiales sunt entitates q̄dā ab illis materijs distincte ꝛ eas iformātes. vt alij opinant. tunc ligna talia dn̄r eē lectꝰ in poᵃ ad hūc sensum: qꝛ scȝ pn̄t in se recipe formā: cum q̄ simul sint lectꝰ. Pōt autē ista distō ꝺm vba vsitata breuit formari. vt dicat ꝙ aliqd pōt dici ens in actu duplr. vel actualitate pn̄tie quo ad ꝑmū modū: vel actualitate ꝑfectiōis q̄ ad 2ᵐ. Et per oppoᵐ ad vtrūqȝ pōt ēt duplr aliqd dici eē in poᵃ. Alia distinctio est / ꝙ aliq̄ eē actu abinuicem distīcta pōt sumi duplr. vno mō actualitate diuisionis ꝛ mutue negōnis / iuxta moduȝ loquendi phi. 6. meta. vbi ait. ꝙ veruȝ affirmationē hȝ in cōposito ꝛ negōnē in disiūcto. Ubi Cōmē. exponit. i. vera affirmatiua significat cōpōnē in entibꝰ: ꝛ vera negatiua diuisionē. Et ꝺm hūc modū quorūcūqȝ entiū vē dr̄. h̄ nō est illud. illa dn̄r actu distīcta seu diuisa vel diuersa. Alio mō aliq̄ sunt distincta actualitate sepationis ꝛ discretōis: ꝛ sic quecūqȝ sunt ꝑ mō distincta. ꝛ cum h̄ sunt sic distincta ꝛ separata vt nō ꝯstituāt: seu nō sint simul sumpta: vnū h̄ aliqd ꝑ se dicūt actu distīcta: queadmodū sumit phs. 7. meta. vbi ait. ꝙ actus sepat: ꝛ ob h̄ dic̄ duas medietates magnitudinis nō eē duo in actu: sed ptāte tñ. cuiꝰ verus sensus positꝰ fuit in ꝑ. d. 24. q. ꝑᵃ. ¶ His ꝑmissis pono ꝯnes. ꝑma est. ꝙ mā est ens in actu ꝑ mō. 2ᵃ ꝙ nō est ens actu 2ᵒ mō: sed ens in pōa tñ. 3ᵃ ꝙ mā est entitas actu distincta a forma. ꝑ mō loquēdo de distōne. 4ᵃ. ꝙ non est entitas 2ᵒ mō actu distincta a forma. ¶ Primaȝ ꝯnem probo sic. Suba corpalis per se subsistēs nāliter gn̄ata / est. igit mā est: ꝛ ꝑ ꝯñs est ens in actu ꝑ mō. añs notū est sensu. Uidemus. n. ignē nālr genitum ꝛ plātas ꝛ aialia ꝛ multa alia. ꝯñam ꝓbo qꝛ ois hōꝰ s̄ba nālr genita hȝ aliquā parteȝ essentialē q̄ p̄fuit sue gn̄ationi: ꝛ talē nos vocamus mām. Cū igit impole sit totum eē nisi pars sit: se ꝙ mā est. Assumptū ꝓboꝛ ꝛ sumo gr̄a exēpli. ignē aliquē genitum nālr: aut aliq̄ ps eius p̄fuit sue gn̄oni ꝛ aliq̄ nō: aut totꝰ p̄fuit: aut nihil eius oino p̄fuit. Nō pōt dari 2ᵐ: qꝛ tūc ipse fuisset añ suam gn̄onem. ꝛ sic nō esset genitus ꝯ positū. Nec pōt dari 3ᵐ: qꝛ seqtur ꝙ ipse fuisset genitus nālr sicut fuit. esto ꝙ nulla alia suba fuisset corrupta: ꝯñs autē istud est ꝯ expientiā. Uidemus. n. ꝙ quādocūqȝ aliquis ignis gn̄at: aliq̄ alia substātia corrūpit vt lignum / vel fumus / vel aliqd aliud: nec vnq̄ȝ videmꝰ ipm gn̄ari: ugn alia suba corrumpat. ꝛ ita est de oibꝰ q̄ nālr gn̄ant. Sȝ ꝯña ꝓbat. qꝛ si nihil eius p̄fuit. igit ipse totalr seu ꝺm qōlȝ sui est ꝓductꝰ a suo gn̄ante nāli: ꝯcurrēte tñ actiōe vniuslis ꝛ ꝑmi agētis: ꝛ illud fuit sufficiēs ꝓductiuū eius. Igit esto ꝙ lignum qḋ fuit corruptū quando ignis ille fuit genitꝰ nō fuisset ibi: adhuc sufficiēs fuissȝ ꝓducere illū ignem. nā cōstat ꝙ illud lignū nō fuit cā efficiēs nec totalis nec ꝑtibilis huiꝰ ignis. ꝛ cū gn̄ans eiꝰ eēt actiuū nāliter. sequit ꝙ de facto ꝓduxisset. ¶ Et istud cōfirmat. qꝛ positis oibus per se cāitiuis alicuiꝰ effectꝰ ꝓducibilis circūscriptis qbuscūqȝ alijs pōt poni effectꝰ: quinimo si cā efficiēs agat nāliter: ꝛ nullū oino sit impedimentū: ꝛ oia sint in dispōne debita: ponit de facto effectꝰ ipe. nūc aūt dato h̄ fuissent oēa cāe ignis mō debito. esto ꝙ lignum illud ibi nō fuisset. ¶ Cōfirmat ex fiū. Nā qm̄ deus est sufficiēs ꝓductiuū ignis ꝺm totum: siue ꝺm qōlȝ sui. iō absqȝ pn̄tia ligni aut alicuiꝰ alterius pōt ꝓducere ipm: ꝛ si ageret de necessitate nāe: ipm etiā absqȝ ꝯcursu alicuius alteriꝰ ꝓduceret. ¶ ꝑ. Ut qd oporteret subam aliq̄ȝ corrumpi vt alia gn̄aret: si nec ipsa / nec aliqd eiꝰ / intrat sub-

A stantiā geniti. Ut qd ēt agēns nāle regreret māṁ seu pas/
Cōfir. sus in qd agat. Nulla certe appet necessitas. ¶ Cōfirmat
h: qꝛ alias ipm corrūpendū eēt solū ad ipedimētū agentis
vt. s. vel nō ageret vel tardi⁹ ageret. ⁊ per ꝯn̄s eo nō posi/
to facilius ageret ipm agēs effectū suū. ḡ nec istud 3ᵐ pōt
dari. Relinquit̄ ḡ p̄mū. vʒ ꝙ aliq̄ pars eius p̄siit in ipso
corrupto: ⁊ illā vocamus māṁ: ⁊ aliq̄ nō p̄siit/ quā voca
2ᵐ mus formā. ¶ 2ᵒ hoc pōt argui per auc̄tem ⁊ theologice
⁊ phyſice. nam s̄m theologiā/ mā creata fuit: nec deo fuit
coeterna. igr̄ mā nō est ens tm̄ in pōa. ꝯn̄a pʒ. qꝛ alioquin
nō eēt alr̄ ens q̄z erat ante creationem: nam ⁊ anteq̄z crea
ret̄ fuit in pōa vt esset ⁊ potuit esse per pōaʒ creatoris tm̄
⁊ ita etiā nunc si esset tm̄ in pōa: nō posset esse nisi p pōam
Cap. p̄ creatoris. Añs pʒ per Aug. in lib. de fi. ⁊ symbolo. Nul/
lo mō inq̄t credēdum est illā ipsaʒ māṁ de q̄ fact⁹ est mū/
dus: per seipsam esse potuisse tanq̄ coeternam ⁊ coeuam
deo. ⁊ infra. Rectissime credit̄ oia deum fecisse ex nihilo.
qꝛ etiā si de aliq̄ mā factus est mundus: eadeʒ ipsa mā de
C nihilo facta est. Eandē sniam ponit. 12. ꝯfes. ⁊ h̄ cōiter oēs
theologi tenēt. Scd̄m p̄hiam etiā idē pʒ: q̄z mais opposito
B mō. Nā p̄hi ponūt eā igenerabilē ⁊ icorruptibilē: ⁊ si sic:
igit̄ nō tm̄ pot esse: sed est: ꝯn̄tia pʒ: quia si nō esset: sed tm̄
posset esse. ⁊ s̄m p̄hiam nō posset esse per creationē. igit̄ p
Com. 15 gn̄onē: ⁊ per ꝯn̄s nō esset ingenerabilis. Item Cōmen. 4.
meta. Qd̄ nō est inq̄t actu est nō ens: sed mā nō est nō ens.
igit̄ est actu. Item s̄m h̄ nulle essent cāe itrinsece: ⁊ etiam
per ꝯn̄s nō eēnt q̄tuor genera cāꝝ: ⁊ multa alia sequerē/
2ᵃ p̄. tur ꝯ phylosophicas veritates. ¶ 2ᵒ ꝯ est: ꝙ mā non est
ens in actu 2ᵒ mō. i. eēntia aliqua simplex vel composita i/
tegra ⁊ p̄fecta in specie aliqua. Sed quedā entitas p̄fibi/
lis receptibilis cuiusdā alterius entitatis p̄fibilis: ⁊ cum
qua simul ꝯstituit vnā entitatē integrā ⁊ p̄fectā in aliqua
specie subarū gn̄abilium ⁊ corruptibilium: ⁊ h̄ alia enti/
tas p̄fibilis vocat̄ forma substātialis: que sic differt a mā: ꝙ
esto ꝙ ēt sit entitas p̄fibilis sicut ⁊ mā: est s̄m se constituti
ua simul cū mā essentie p̄fecte/ s̄m aliquā spēm determia/
C te. ita ꝙ q̄cunq̄ māṁ informaret/ nō ꝯstitueret essentiam
alterius spēi: sed eiusdem tm̄. mā v̄o nō sic est determina/
ta ad spēm aliquā: sed ad oēs penitus indeterminata: ita
ꝙ cum vna forma constituit ignem: ⁊ cum alia aquā. ⁊ sic
de ceteris formis substantialibus. Unde sicut p̄hs docet
T. c. 69. p̄mo phy. Si volum⁹ itelligere qualis sit nā māe p̄me de
qua est sermo: opʒ eam per analogiā ⁊ ꝓportionabilitatē
aliarum māꝝ ꝯsiderare. Et v̄bi grā. sumo exemplū sup
positū de lecto. ⁊ supponat̄ pro nūc/ siue verū sit: siue nō:
ꝙ res artificiales habeāt formas distinctas a substantijs
⁊ formis nālibus: ita ꝙ lectus sit aliqd̄ compositum ex li
gnis ⁊ forma artificiali ꝓpria. Dico igit̄ ꝙ sicut ligna lecti
nō sunt lectus: nec scānum/ nec arca/ nec aliqd oino aliud
perfectum in aliqua specie artificialiū: nec etiā sunt forma
lecti nec forma scāni: nec aliq̄ alia artificialis: sed sunt ex se
idifferentia ⁊ possibilia recipe diuisim qualʒ h̄ꝫ formarū
D ⁊ cū q̄libet ꝯstituere aliquod artificiatū p̄fectuz s̄m aliq̄z
spēm artificialiū. sic mā p̄ma substātie corporalis. v̄. grā.
ignis/ nō est ignis: nec aqua: nec lapis: nec ferrum: nec ali
qua res oino simplex/ vel composita/ p̄fecta in specie ali/
qua rerū nāliū: nec est aliqua formarū nāliū. sed est ifor
mabilis ⁊ perfectibilis per eas ⁊ potēs constituere essen
tiam perfectā in specie: cum vna vnā: ⁊ cum alia aliā: s̄m
determinatā nāṁ forme. Differt aūt a mā artificialium in
hoc/ ꝙ lʒ illa non sit entitas perfecta in specie artificiato/
rum est tm̄ entitas quedaʒ p̄fecta in spē nālium. Ūn̄ ligna
lecti vere sunt ligna: ⁊ eis conuenit diffinitio specifica li/
gni: sed mā ista in nulla spē oino nālium vel artificialium
aut alioꝝ quorūcūq̄ entiū simplicū vel cōpositorum est
entitas p̄fecta. Sicut forte quidā putarēt: ꝙ q̄uis ipsa nō
sit p̄fecta entitas in specie aliq̄ subarum cōpositarū: est tm̄

entitas simplex p̄fecta in ꝓpria spē. sicut etiā dicim⁹ ꝙ an/ E
gelus est entitas p̄fecta in spē sua: nō obstāte eēntiali eius
simplicitate. Nō sic est de mā. ¶ Propter ista igit̄. s. ꝓpt̄
eius iperfectionē: ⁊ partialitatē per quā differt a suba cō
positā: ⁊ pp eius indifferentiā ⁊ indeterminationē specifi
cā per quā differt a forma. dico ꝙ mā est ens in pura po°:
⁊ ita itelligo dicta sanctoꝝ ⁊ p̄hoꝝ loq̄ntiū in isto ꝓpo°.
¶ Qꝫ aūt mā sit talis entitas ꝓbat̄ p̄ auc̄te clara Cōmen 3ᵐ
tatoris p̄ phy. dicētis sic. Et ista nā que est p̄⁹ mā est vnuʒ Cō. 69.
s̄m cōe oibus entibus transmutabilibus que alterant̄ in
uicē: sed nō est vna in se: ita ꝙ sit suba simplex exn̄s i actu:
neq̄ ita ꝙ sit aliqd compositū ex mā ⁊ forma. nā si habe/
ret formā ꝓpriam nullā aliā reciperet ipsa permanēte ⁊c̄.
Hic aduerte ꝙ negat māṁ esse subam existentem actu si/
ue simplicem siue cōpositam per aliquā formā sibi ꝓpriā.
¶ Itē vtroq̄ mō negat eaʒ esse ens in actu in lib. de suba Cap. p̄
orbis. Ūn̄ dicit ꝙ trāsmutatio indiuiduoꝝ in suis substā
tijs iuenit cogere subm nō esse ens in actu ⁊ nō h̄re formā
qua substātiuat̄. Si. n. h̄ret formā/ nullā aliā reciperet ⁊c̄. ⁊
sequit̄. ⁊ si eēt suba simplex existēs in actu tūc eēt ipossi ⁊
non receptiuū. supple h̄ꝫ formarū substātialiū. ⁊ ex h̄ cō/ F
cludit. Ūn̄ nā hui⁹ subiecti recipiētis formas subales. s. p̄
me māe necesse est eē nāṁ pōe. s. ꝙ pōa est eius dr̄ia suba
lis: ⁊ iō nullā hʒ formā ꝓpriā ⁊ nāṁ existētem in actu: sed
eius suba est in posse. Ex istis pʒ ꝙ nō solum negat māṁ
esse ens in actu per aliquā formā ꝓpriā distictaʒ ⁊ eā sem
per informātez sicut aliqui opinati fuerunt: quēadmodū
exponūt q̄nq̄ qdā moderni Cōmē. Sed etiā negat eaʒ eē
subam simplicē que sit aliqd ens in actu. Ita ēt. 4. physi. Cō. 5.
vtroq̄ mō negat eā esse in actu. Cum dicimus inq̄t ꝙ in
mā nihil est demōstratū in actu. nō itelligim⁹ ꝙ possit de/
nudari a rebus demr̄atis in actu: sed intēdimus ꝙ in sua
eēntia nō est aliqd demr̄atū: neq̄ est in se aliqd demr̄atū:
qm̄ si ita esset/ nō reciperet res demōstratas. ¶ 2ᵒ idē ꝓbo 2ᵐ
ꝑ rōnē eiusdē Com̄. que in ꝓposito facit mihi fidē. ⁊ est rō
iam aliqualr̄ tacta in auc̄te 2ᵒ allegata. ⁊ ponit eam ibidē:
⁊ etiā in p̄ physi. vbi supra. arguo igit̄ sic. Si mā eēt enti/ G
tas in actu isto 2ᵒ mō. sequit̄ ꝙ nulla esset subarū nālium p̄ cap̄ de
gn̄atio vel corruptio ꝓprie dcā. ꝯn̄s falsum. ꝓbatio ꝯn̄e. sba orb.
Qm̄ gn̄atio ꝓprie dicta per h̄ differt ab alijs trāsmutatio p̄⁹ phy.
nibus: qm̄ in ceteris trāsmutationibus manet aliqd vnū 69. ⁊ 63.
sub vtroq̄ termino retinēs illud nomē ⁊ eandē diffōnem
specificā: ita ꝙ si eo demōstrato querat̄ qd est hoc. rīdet̄
idem nomē ⁊ eadē diffō specifica. in gn̄atione v̄o ⁊ corru
ptione nequaq̄. Si autē mā esset ens p̄fectum in spē. iam
h̄ret ꝓpriā quiditatē: ⁊ posset h̄re ꝓpriū nomē ⁊ propriam
diffinitioneʒ specificam: sicut angelus vel albedo aut alia
eēntia cōpleta in specie sua: ⁊ cum ipsa eadē sit in genito:
sequit̄ ꝙ subm gn̄onis retineret idem nomē ⁊ eādem dif/
finitionē. Nec refert vtrū mā ponat̄ ens in actu p. formaʒ
informantē: qꝛ esset quoddā subale compositū: sicut dici
mus de igne: aut ponat̄ esse quedaʒ suba simplex in actu.
qm̄ ita nulla trāsmutatio angeli est gn̄o simplex s̄m q̄cū H
q̄ formas sit: sic nec trāsmutatio aque cum sit calida vel
frigida: ⁊ est vtriusq̄ rō eadē. s. qꝛ subm manet idem s̄m
eēntiā ⁊ diffōnem. Sed dicet̄ ꝙ causa ꝓpter quā vna trās
mutatio est gn̄atio simplr̄. alia v̄o nō: sed potius s̄m quid
⁊ alteratio. est. qꝛ vna fit s̄m formas substātiales. alia v̄o
s̄m formas accn̄tales: ⁊ qꝛ angelus nō trāsmutat̄ de for/
ma vna subali in aliā: ideo eius trāsmutatio nō est gn̄o sim
plicit̄. Cum aūt ignis generat̄ ex aq̄/ mā trāsmutat̄ ex for
ma vna subali in aliā. ⁊ iō illa trāsmutatio dr̄ gn̄atio sim/
plicit̄. Istud nō valet: qm̄ ꝙ aliq̄ forme sint subales: ali/
que aūt accn̄tales: non alr̄ cognoscit̄ nisi ex eo ꝙ cum s̄m
illas quas vocam⁹ subales est trāsmutatio illud qd trās/
mutat̄ manet sub vtroq̄ termino ⁊ mutat nomē ⁊ diffō/
nem. cum v̄o s̄m alias que dicunt̄ accn̄tales est trāsmuta

3 tio:retinet idē nomē ꝛ eandē diffōnē. Et hoc est qđ Com.
Cō.63. ait pmo phy. Due inquit trāsmutatiōes. s. que est in accñti
bus rei. ꝛ que est in suba ꝯuenīūt in hoc: qm̄ sunt altera/
tio eiusdē rei de vna q̄litate in aliam: ꝛ de vna dispōne in
aliā. Sed qi viderūt ꝙ qñ res transmutaꝛ in qbusdā suis
dispōnibus statim nomē ꝛ diffō eius transmutabunꝛ: ꝛ in
quibusdā nō. Vocauerūt pͥm̄ modum/trāsmutationem/in
suba/ꝛ alteratione sbalē: ꝛ vocauerūt istas dispōnes: dis/
positiōes subales. Scdam ꝯo trāsmutationē in qua neq̄
nomē rei/neq̄ eius diffō trāsmutaꝛ: vocauerūt alteratio/
nem accñtalem. hec Cōmē. Ex istis pꝫ ꝙ sicut ꝯcludiꝛ ꝙ
nulla trāsmutatio māe erit gñatio simplicit: si ipsa sit ali/
qđ ens in actu. sic etiam cōcludiꝛ ꝙ nulla eius forma erit
subalis: sed quelibet accñtalis: sicut ꝛ quelibet forma an/
Cō.69. geli. Et ideo Cōmē. vbi supra pmo physi. vtrūq̄ incōue/
niens simul infert. d. Et si mā esset aliquod ens in actu. i.
habēs formam: tunc gñatio in sba esset alteratio: ꝛ forme
eēnt accñtia. ꝛ dato ꝙ hec icōueniẽtia inferaꝛ in verbis
R istis/spāliter ꝯ pͥm̄ modum dicēdi mām esse ens in actu. s.
per aliquā formā: nihilominus eque ꝯcludit ꝯ aliū. s. si di
caꝛ ꝙ est suba simplex in actu: ꝛ h̄ ppter rōnē assignataꝫ.
Vñ sicut tu diceres ꝙ nō obstante ꝙ mā sit suba simplex
in actu adhuc hēt aliq̄s formas sbales: ꝛ cuꝫ transmutaꝛ
sm̄ illas illa trāsmutatio est gñatio simplr: ita dicā tibi. ꝙ
esto ꝙ hēat aliquā formā subalē sibi ppriā ꝛ coeternā: ad
huc hꝫ alias subales sm̄ q̄s transmutatio est gñō simplr.
3ᵃ ꝯ. ℭ 3ᵐ ꝯnem pbo sic. mā substātie corporalis est: ꝛ forma
eiusdē substātie est: ꝛ mā nō est forma: nec fōa est mā. igr
mā substātie corporalis est entitas distīcta a fōa eiusdē: ꝛ
loquor de distīctiōe pmo mō. ꝛ ꝯña pꝫ. añs etiā q̄tuꝫ ad
2ᵐ oēm suam partē est certum. ℭ P. Sumo vnā subam cō/
positā: cuius mā sit a. ꝛ forma sit b. ꝯstat ꝙ ꝛ a. est aliqua
entitas: ꝛ b. silr: qr nulla suba est composita ex nō entita/
te: h̄ supposito arguo sic: a. nō est b. igiꝛ nō est eadē nume
L ro ipsi b. ꝛ vltra: igiꝛ est alia. a b. ꝛ adhuc. igiꝛ est diuersa
a b. oēs ꝯñe sunt euidētes ex signatis terminorū: ꝛ ex di/
T.c.xj. cto et phi. 10. meta. pbanꝛ. vbi ait. ꝙ idē ꝛ aliud/dicūtur
esse opposita: ꝛ pp hoc oē ad omne aut idem aut aliud: et
iterum diuersum quidem igiꝛ aut idē ppter hoc oē ad oē
dī q̄cūq̄ dicunꝛ ꝛ vnum ꝛ ens. Ex quibus patēt due vlti
me ꝯñe. pma autē est clara: qr ꝯa negatiua sigñat diui/
sionē in entibus: vt dicit Cōmē. ꝛ sm̄ phm̄ verū hꝫ nega/
4.m.c.8. tionē in disiuncto. ℭ Sed hic surgit dubiū: qm̄ si mā est
Dubiū entitas distīcta a forma ꝛ ipa sm̄ totum illud qđ eēntialr
est/manet eadē in gñato ꝛ corrupto: ipa etiā retinebit idē
nomē ꝛ eādem diffōnē: talē. s. qualis cōpetit sibi: ꝛ per cō
sequēs nullā trāsmutatio eius/erit gñatio simplr. vel rō
facta ad ꝯnē pcedentem nō est sufficiēs. ℭ Rñdeo ꝙ ꝯña
Rñō nō tꝫ. nam mā esto ꝙ sit entitas distīcta/sm̄ hunc sensuꝫ/
a forma: ꝛ per ꝯñs possit habere aliqualē ppriam diffini/
tionem: quēadmodum loquiꝛ Com. pmo physi. Cuꝫ ait.
Cō.65. Potes enim dissoluere rōnē māe ꝛ forme ꝛ distingue eas
sm̄ diffinitionē: lꝫ nō in esse ꝛc. qr tamē ipsa nō est entitas
M alicuius vnius spēi determinate: nec sicut eēntia pfecta in
specie. nec sicut pfectio cōstituēs in esse determinato speci
fico: ideo nec sibi competit diffinitio vlla specifica ex se: p
pter qđ cum talis est transmutatio eius ꝙ nulla forma cō
stitutiua ꝛ cōplectiua essentie specifice remanet cuꝫ termi
no vtroq̄: illa est gñō simplr vel corruptio. ℭ Quarta ꝯ
4ᵃ ꝯ. faciliter pbaꝛ. qm̄ si mā distigueretur actu. in scđo sensu/
a forma/nulla suba composita ex mā ꝛ forma/esset per se
vnuꝫ hoc aliquid: hoc autē est falsuꝫ: vt certuꝫ est.

1ᵘˢ arti⁹. Q̄uāuis aūt 3ᵃ ꝯ nō deberet alicui intelligenti eē du/
bia. ꝯ eā tñ videꝛ eē opi. cuiusdā doctoris
sicut intuentibus rationes eius appꝫ ꝛ verba: lꝫ in qbusꝛ
Aureo. dā alijs ꝯbis ei videaꝛ fauere. ℭ Est aūt opi. q̄tum facit
in 2ᵒ dis. ad ppositū hec. ꝙ suba cōposita hēt in se duas realitates
incōpletas ꝛ q̄si trūcatas: quarū vna est in po⁹ ꝛ confuse
12. part. 4. q. pͥ. realitas ois rei gñabilis ꝛ corruptibilis ꝛ cuiuslꝫ ichoa/
N tiuū vel ichoatio. ꝛ hec dī mā. Alia ē actuatio istius ꝛ cō
plemētū vni⁹ itegre ꝛ pfecte nāe: que est ipsa suba compo
sita. Et istud cōpositū ingt ipse est res ꝛ rō determinata/ꝯ
mōstrata in actu cōpleto. Alia aūt duo tm̄mō sunt realita
tes iprecise istius. vna vt ichoatio. altera ꝯo vt cōplemen
tū. Et ite p in alia pte q̄ōnis rñdendo ad qđdā dubiū dic.
ꝙ q̄uis mā sit res idiuisa in se ꝛ forma silr. ꝛ non fundēt
eādē indiuisionē absolutā. fundāt tñ oimodā indiuisionē
relatiuā in actu: nō in potētia. Per indiuisionē autē abso/
lutā: vt pꝫ alibi ex dictis eiusdē opi. intelligit indiuisionē
rei in se. per relatiuā vero intelligit indiuisionem ab alio.
Ex quibus pꝫ q̄tū ad propositum facit ꝙ ista opi. vult ꝙ
mā ꝛ forma in composito nō sunt due entitates adinuiceꝫ
distīcte: nec mā est distīcta a forma in actu. nec econuerso.
pᵐ. ℭ Istud aūt ipse pbat multiplr. p supponit ꝙ forma dat
eē māe ꝛ pticipaꝛ a mā. tunc querit. Aut istud esse ꝛ ptici/
O patio ista forme a mā est ipsamet forma. Aut aliqd dereli
ctū ꝛ ipressum a forma in mā. nō pōt dici 2ᵐ. sicut multipli
citer pbat. relinquiꝛ ꝙ pmū: ex quo sequiꝛ ꝙ forma est eē
ꝛ entificatio ipsius māe. ꝛ per ꝯña non est ab ea distīncta.
T.c.14 Hec rō vt dicunt est phi. 12. meta. vbi ait. ꝙ mā non est h:
nisi sm̄ ꝙ vi: qm̄ illud qđ est sm̄ ꝯtactū ꝛ sm̄ ordinem est
Cō.14. mā ꝛ subm: qđ Com. exponit. d. ꝙ essentia māe nō est nisi
ex continuatione eius cū forma ꝛ vt pficiaꝛ per eā: ꝛ ifra.
mā nō est ens per nām intellectā de ea: sed per ꝯtinuatio/
nē cū forma. Nec accipit Com. vt dicunt ꝯtinuationē q̄ti
tatiuā sed entitatiuā q̄ nō est aliđ q̄ idiuisio mutua relaᵐ.
2ᵐ ℭ 2ᵒ si forma diceret ppriā rōnē ꝛ determinatam nām ali/
quā. sequiꝛ ꝙ igneitas nō iportabit nām vnā. Similiter
hic ignis demonstratus nō est entitas vna. ꝯseq̄ns est sm̄
T.c.xj. q̄tū ad vtrāq̄ partē. ꝯña pme partis pbaꝛ p phm̄. 7. me
taphy. vbi assignās rōnē pp qđ cōposita accñtiuꝫ nō hñt
P rōnē ꝛ diffōnē sigñantē ppriaꝫ qditatē. composita aūt sub
stantiarū hñt. dicit ꝙ rō est: qr qditas ꝛ diffō sube cōposi/
te nō iclndit duo: quorū qđlibet hēat rōnem: sicut ꝯtingit
Cō.xj. de cōpositis accñtiū. Et Cōmē. ibi dicit: ꝙ diffō pfecta est
sermo: q cū cōpleꝛ nō remanebit in eo aliqđ ens in actu de
quo iterrogaꝛ per qd. cū in eo sit data qditas que est esse
illius rei: ꝛ nō est in eo ens additū suo enti. ꝛ ista est diffe/
rentia ingt Com. inter diffōnes subarū ꝛ diffōnes accidē/
tiū. Sed hec eēnt falsa. si igneitas nō diceret vnā rōnē sim
plicē: sed eēt in ea mā ꝛ forma: quorū qđlibet hēret nām
suā propriā. Quātuꝫ ad scđaꝫ partē ꝯñtis pbaꝛ et ꝯñtia.
qr si forma diceret aliquā entitatē ꝛ nām determinataꝫ ꝛ
mā silr. querēda esset causa vnitatis indiuidui cōpositi ex
eis. Si dicas ꝙ causa nō est querēda: ex quo vnum est in
T.c.15. actu ꝛ aliud in potentia: sicut dicit phylosophus. 8. meta.
ℭ Cōtra. pͦ h̄ nō est sm̄ mētē phi. dicit. n. ꝙ ex mā ꝛ fōa
fit vnū: qr h̄ est in pōa/aliud in actu: ꝛ h̄ iō: qr illud quod
Cō.15. fuit in pōa fit actu. Ubi dicit Com. ꝙ causa istius veritatꝫ
Q est vt transmuteꝛ illud quod est in pōa donec fiat in actu
ab agente. s. ab extrahēte ipsum ex potentia in actuꝫ. Est
igiꝛ hic aliqđ vnum qđ pmo est in pōa ꝛ post transferꝛ de
pōa in actū: translatio. n. eius nō largiꝛ ei multitudinem:
sed pfectionē in esse ꝛ in toto: h̄. n. est vnū in actu: ꝛ hoc in
tēdebat. s. Arist. cū dicit: qm̄ nō est aliud causatū ꝛc. i. nō
Cō.16. est. n. h̄ aliud cāꝫ ab agēte ab eo in qđ agit. Item ibidē.
omnia inquit qui ponit ꝙ aīa ꝛ corpus sunt duo diuersa:
cōtingit ei dicere qd sit ligamēti cā aīe cum corpore. Qui
autē dicit ꝙ aīa est pfectio corporis. ꝛ ꝙ corpus nō existit
sine aīa: nō sunt apud ipm̄ duo diuersa: nec accidit ei que/
stio hec. Et ifra dicit: ꝙ aīa cū corpore sunt vnuꝫ: sicut di/
cimus ꝙ mā ꝛ forma sunt vnuꝫ. ℭ Itē phs. 2. de aīa. non
t.c.7. opꝫ ingt querere si vnū est aīa ꝛ corp⁹. Ubi Com. mā in
quit nō est h̄ nisi p formā. Et si materia ꝛ forma eēnt in cō

A posito exñtes in actu:sic cópositū nó diceret vnum nisi si cut dī de rebus que sunt vnū fm ɔtactū ɀ ligamentū:mó aūt qꝛ mā nó differt a forma in cópofito nisi in pōaɀ com positū nó est ens actu nisi per formā: tunc compositū non dicet vnū:nisi qꝛ sua forma est vna. Jtē.3.ce. ɔ^m.20.ait.ꝙ esse in pōa est esse in alio nó distinctuʒ ab eoɀ hoc inten/ dimus cū dicimus de pma mā qȯ est nó ens in actu ɀ est ens in ente in actu ɀ nó distinctum ab eoɀ hec est intētio mei sermonis ꝙ est in eo in pōa. Ex his oib⁹ pʒ ingt opi/ nás ꝙ potētialitas que est in mā vt faciat vnū cuʒ forma: nihil aliud est q̄ʒ idistictio ɀ impꝛecisibilitas vni⁹ ab alia. Nó igit posset ɔstituere vnum si dicerēt rōnes pcisas ɀ determinatas:q̄ʒtūcūqʒ alterū eēt pōa:alteruʒ vero act⁹: imo vtrunqʒ esset actus.lʒ materia esset actus iperfectus.

2m

C 3° sic.foᷓa in mā nó creat.ḡ forma nó dicit rōnē ppriā ɀ determinatā vel determinabilē ɀ signabilē.aña pʒ.ɔña p bat sic. Ois foᷓa de nouo pducta : cuius nulla pars oino precessit:dicit recte creari. Sed res que dicit sic rōneʒ de/

B terminatā pcisibilē sic de nouo/est:ꝙ nulla ps eius pfuit: qꝛ psuppono ꝙ eius realitas pscindat ab oī alia realita/ te.igit ois talis res si de nouo exeat ad esse de necessitate

T.c.17 Com.18

creat. Jsta dicunt est rō phi.7.meta.ɀ Cōmētatoris etiaʒ ibidē.necnó in.12.vbi hec sunt ṽba eius ɔ Them. Et ap paret bene ꝙ iste nó intelligit q̄uo fit gn̄atio. Cū.n.intelle xit ꝙ generatū fit de nouo a ɔueniēti.i. qꝛ causat formam eius:ɀ ponit eā in materia:quasi esset aliud in mā:fuit ne cesse apud ipm vt in rebus nālibus sint res creantes aīa/ lia ɀc. Ex quo pʒ fm Com.ꝙ nó potest vitari creatio:ni/ si qꝛ forma:ɀ si sit aliud a mā:nó tn̄ aliquid pcisum ab ea.

Cō.17.

Jtem.7.meta.ait.ɀ cuʒ sit declaratū ꝙ ex forma simplici nó est generatio:nec mā habet generationē:necesse est vt omne generatuʒ sit diuisibile in duas partes rōne:non in actu:m.īm.s.ɀ formam. Clare inquit dicit Cōmē.ꝙ mā ɀ forma sunt due partes/nó habētes realitates in actu:hoc est precisas:actus enī distiguit ɀ separat.

4m C

C 4° si mā ɀ forma sunt due res diuise:ɀ vna nó est terminatio ɀ entificatio al/ terius:sequit necessario ꝙ vel vna q̄ʒtitas erit in duobus subiecti.s.mā ɀ forma: vel si quelibet habeat propriā quā titatē:vnū ɀ ideʒ cōpositūʒ erit duo quāta : ɀ duo corpo/ ra. Nec valet dicere ꝙ forma intime illabit materie:nam corpus gloriosum illabit alteri glorioso vel nó glorioso:ɀ tn̄ sunt corpora diuersa.

Epi.op.

C He sunt rōnes istius opi.ex q/ bus diligēter inspectis:apparet certissime ꝙ ista opi.intē dit vel saltē ad hoc eā trahunt sue rōnes:vel etiam verba inducta ꝙ mā ɀ forma in composito nó sunt due distincte entitates non solum: tanq̄ʒ duo aliqua: quoruʒ quodlibet sit fm se vnū hoc aliquid ɀ neutrum sit perfectio alterius. Qȯ sibi oēs ɔcedunt:sed etiā ꝙ nó sint due entitates pre/ cise ɀ distīcte aliquo mō adiuicem:ɀ ꝙ iuxta suum modū loquendi fundant omnimodam indiuisionem relatiuam.

3 Auer. D p

Et sic intellecta ista opi.vt mihi videt nó solū dicit falsuʒ: sicut pbat p rōnes tertie ɔnis:sed etiā dicit incompossibi lia. Unde arguo sic ɔtra eum. mā ɀ forma sunt due entita tes.igitur sunt multe entitates:ɀ vltra.igit mā ɀ forma sᷓt adinuicē diuise. Primū añs dat ab opi.ɀ p⁹ ɔña pʒ.quia dualitas spēs est numeri.ɀ p ɔñs est multitudo quedā.2ª

5.t.c.8. ad.13. T.c.p.

ɔña pbatur.qꝛ si nó sunt a se diuise.sunt igit indiuiseɀ si i diuise.igit vna.pʒ per rōnē vnius.5.ɀ 10.meta. Si autēʒ vna.igitur nó multe.pʒ ibidē:ɀ per rōnē:qꝛ vnū ɀ multi/ tudo opponitur vt diuisum ɀ indiuisuʒ. C D. Jste doctor in suo primo.di.8.q.3.arti.5.ɔtra 2m modū dicendi.in 3° sua rōne assumit istā maiorē. Ubicūqʒ est multitudo ibi ē

I

distinctio:sed vbicūqʒ est dualitas/ibi est multitudo. hec est clara.igitur vbicūqʒ est dualitas/est distinctio:sed mā ɀ forma sunt vere duo /fm euʒ:vt dcm̄ est:qnimo in alia parte qōnis eiusdē hoc probat per h/ꝙ alias nó eēnt duo pn⁹.ɀ dic ꝙ ad pbādū ꝙ sint due entitates nó opʒ labora re:putās h⁹ certū eē. C D. Rōnes sue nunc recitate/eque

E Confir⁹

oēs pcedunt ɔ dualitatē mãe ɀ forme sicut ɔ eaɀ mutuā distinctionē:sicut satis pʒ cuilibet ɀ soluendo apparebit. vel igit iprobant dualitatem quā ɔcedunt:vel nó impro/ bāt distinctionē quā improbare intendunt:ɀ per ɔñs nó sunt sufficiētes:qȯ certe veɀ est.

Ad pm rōnē Aureoli vbi supra

C Unde ad pmam rōnē dico ꝙ forma nó dat mãe aliqȯ esse a se distinctū:ɀ cū cō/ cludit ꝙ forma est esse mãe ɀ entificatio eius. Dico ꝙ illȯ pōt dupli̇r intelligi. vno mō fm intrāsitiuā ɔstructionē:vt sit sensus:forma est esse mãe.i.esse qȯ est mā:ɀ in hoc sen su ppositio ista est falsa.nec seqtur ex datis:qm̄ nó seqtur foᷓa nó dat mãe aliqȯ eē a se.s.foᷓa distinctū.igit forma ē mā. C D. Jn h sensu pdicta ppō est ɔ arguētē:qꝛ sequitur forma est mā.igitur mā ɀ foᷓa nó sūt due entitates. Alio mó pōt intelligi fm ɔstructionē trāsitiuā:ɀ tunc est ṽa.nā forma vtiqʒ est esse mãe:sicut actus ɀ pfectio est sui pfecti bi lis. Ex isto aūt sensu nó seqtur ꝙ sit indistincta a mā/sʒ opp^m.nā quelʒ pfectio distinguit a suo pfectibili. Aucto

12.m.14 F

ritas Com.est ēt ɔ allegātē:nū qꝛ oē qȯ ɔtinuat alicui/di stinguit ab illo. Unde nec mā ɔtinuat sibiipsi.nec ēt foᷓa sibinet ɔtinuat:tū qꝛ vbi iste allegādo ponit hunc termi nū/forma.Com.ponit/alio:qȯ est relatiuuʒ diuersitatis: qȯ qꝛ supponit ibidē p forma sicut isti bn̄ intellexerunt.se quit ex vbis Com.ꝙ forma sit diuersa a mā. Pro tāto āt dicit Com.ꝙ mā est ens per ɔtinuationē cū alio.s.cū for/ ma:qꝛ nó pōt fm eū existere absqʒ forma.nó qꝛ indisticta sit a forma vt isti dīt. Alr ēt met Com.exponit.s.p ɔtinua tionē.i.p cōparationem:ɀ fm illā etiam expositi nem ar guitur distīctio entitatiua forme a mā.vide ibi.

Ad 2m

C Ad se cūdā rōnē dico ꝙ formā dicere propriā rationē ɀ naturaʒ determinatā pōt intelligi dupli̇r. vno mō ꝙ dicat seu sit na tura determinata integra ɀ pfecta:ɀ illud est falsum:vt su pra dcm̄ est. Alio mó ꝙ sit quedā natura pticularis ppria ɀ determinata ac pcisa a mā:ɀ istud est veɀ.ɀ si sic sumat añs:nego ɔñam:nec pbō pme partis valʒ.qȯ expsse pʒ.

G

ꝙ pcedit ac si foᷓa eēt quedā nā specifica cōpleta ɀ pfectā habēs diffōnem:ɀ materia esset qȯdam ens extrinsecum illi nāe specifice:qȯ ego nó ɔcedo. Nec sequit.foᷓa nó est nā integra ɀ pfecta distīcta a mā.igit non est nā pticularis disticta a mā. C D. Quis non videat ꝙ per ista verba. Et nó est in eo ens additum suo enti:nó minus posset inferri ꝙ mā nó sit aliud a forma:ɀ ipsa ɀ forma nó sint due enti/ tates:que tamē ambo iste cōcedit:q̄ʒ possit inferri ꝙ non sint adinuicē distincte. Neutrū tn̄ ad itētionē Cōmētato/ ris:ɀ vt ibi negat inferri pōt. Ad pbōnē ɔñe pro altera pte dico sic dcm̄ est ibi p pbm.

8.m.15.

C Ad p^m auctē in ɔtrium di co pmo/ꝙ ista pōt trahi ɔ iducētē eā. Nam Com.dicit ꝙ trāslatio nó largit multitudinē:ɀ si sic:igit nec dualitatē ɀ per ɔñs mā ɀ forma nó sunt due entitates. C Rñdeo ta mē pro eo ɀ pro me.ꝙ iō Com.dicit ꝙ nó largit ei multi/ tudinē:qꝛ mā ɀ forma nó sunt duo q̄dā in actu.2° mó.s.ꝙ

D

q̄lʒ sit fm se aliqȯ vnū h aliqd:ɀ neutra sit pfectio alteri⁹ ɀ reliq̄ eɀ/sit po⁹ pfectibilis p alterā. Naʒ mā vt sup dcm̄ est.ɀ h auctas/ɔfirmat dcm̄:illud est entitas ipfecta ɀ icō pleta pfectibilis p formā ɀ ɔstituēs cū ea naturā itegram

T.c.64 8.m.15.

ɀ pfectā:ɀ p ɔñs totā:qꝛ totū ɀ pfectū sunt idē.3° phy.ɀ h est qȯ vult dicē Cōmē.cū ait:ꝙ largit ei.s. materie perfe/ ctionē que est forma ɀ pfectio eius quo ad esse pfectum ɀ totū. Et istud declarat p illud qȯ imediate sequit. h.n.est vnū in actu:h inq̄ʒ totū qȯ ɔsurgit ex materia.s.ɀ ex for⁹. C Ad aliā auctoritatē cū dicit:ꝙ q ponit ꝙ aīa ɀ corpus sunt duo diuersa ɀc.dico ꝙ intelligit duo diuersa in actu. 2° mó.s.quoꝝ qȯlʒ est fm se h aliqd ɀ neutruʒ est pfectio alterius:ɀ qȯ ita itelligat pʒ per illud qȯ statim sequitur.

8.m.16.

Qui autē iquit dicit ꝙ aīa est pfectio corpis: ɀ ꝙ corpus nó existit sine aīa nó sūt apud ipʒ duo diuersa.s.il̄o⁹ phil sof:sm quē opʒ dare cām ligamēti eaꝝ. Nūc aūt sic dico/

q aia ꝛ corpus sunt duo: qꝺ tñ aia est pfectio corpis: ꝛ iꝺ mihi remanet qꝺ illa. Seꝺ nũquiꝺ seꝫ. aia est pfectio corporis. Igiꞇ aia nõ est distiсta a corpe. Puto q qlꝫ hñs rectũ iuꝺiciũ ꝺiceret q nõ: seꝺ q oppositũ sequiꞇ. Qꝺ etiaꝫ aꝺꝺiꞇ q aia ꝛ corpus sunt vnũ: sicut materia ꝛ forma sunt vnũ. s. cõpositũ. ꝯceꝺo: nec istuꝺ ifert q nõ sint aꝺiuicẽ ꝺistiсte mõ pꝺicto. Per iꝺẽ pꝫ aꝺ illã ꝺe 2º ꝺe aia. ꝛ aꝺ illã ꝺ 3º ce. cuius sensus ꝺñsus est etiã in p. ꝺ. 24. q. pª. ꝛ pꝫ ibi q recte loquiꞇ Com. aꝺ itellectũ sup ꝺatũ. Et q iste ꝺoctor aꝺiũgit q si mã ꝛ forma ꝺicerent rõnes pcisas ꝛ ꝺetermi natas: vtraqꝫ eẽt actus. ꝺico q nõ est verũ si ꝺicerẽt: sicut ꝺicũt naturas partiales pfectibilẽ ꝛ pfectiuã vt ꝺcm̃ est.

Ad 3m rõnẽ ꝺico pª/ q ipa manifeste cogit suũ factorẽ ꝺicẽ q p gñonẽ nulla oĩo forma vel aliq noua realitas fit in mã: cuius nulla pars pfuit: ꝛ per ꝯñs q nulla oĩo realitas parua vel magna est sm se totã aut sm aliqꝫ ptẽ vel graꝺũ eius nouiꞇ in mã: alioqn ꝺareꞇ aliq realitas noua: cuiꝰ nulla ps oĩo pcessit: ꝛ p ꝯñs sm istos ipsa esset creata: qꝺ vitare n. timeꞇ. Q aũt nulla oĩo realitas fit p gñationẽ in mã q pus nõ fuerit: ꝛ in se sint est: ꝛ ꝯ hũc met ꝺoctorẽ. Pꝫ. Sic p hãc rõnẽ nitiꞇ pbare q forma nõ sit entitas ꝺistiсta ꝛ pcisa a mã: ita pbareꞇ q forma nõ sit vlla realitas vel entitas alia a mã: ꝛ q ipsa ꝛ mã non sint ꝺue. Si eñi sint ꝺue/ ipsa forma q non est mã nec icluꝺit mãm. vtiqꝫ creabiꞇ sm eũ: qm̃ ꝛ nulla ps eiꝰ pfuit: ꝛ ipsa ꝺe nõ esse aꝺ eẽ exiuit. Et tñ ipse ꝯceꝺit q mã ꝛ forma sunt ꝺue entitates: ꝛ q forma est aliuꝺ a mã. Et si ꝺicas q ipse ait: q est aliuꝺ: seꝺ nõ pcisum ab ea: aut itelligit q nõ sit pcisum ab ea. sic q nõ est entitas q sic sit iꝺipm qꝺ est: q nõ sit etiam mã. ꝛ tũc icõpossia iplicanꞇ ipꝺo. q est aliuꝺ ꝛ nõ pcisum. iꝺẽ. n. valet ac si ꝺiceret. q est aliuꝺ ꝛ nõ aliuꝺ. Vel iꝺ ꝺicit q nõ est pcisuꝫ: qꝛ nõ est aliqꝺ sm se h aliqꝺ: qsi sm se subsistẽs ꝛ nõ pficiẽs mãm ꝛ cũ ea ꝯstituẽs aliqꝺ p se vnũ h aliqꝺ: ꝛ tũc frustra laborat in h cũ nõ ꝺeꞇ oppositũ ab aliq: cũ h tñ stat q forma sit entitas ꝺistiсta a mã pficiens eã: ꝛ cũ ipsa vnã per se subaꝫ cõpositã ꝯstituẽs. Aꝺ rõnẽ autẽ eius rñꝺeo/ q si per creari intelligaꞇ pcise illuꝺ qꝺ p fieri nullo eius itriseco psupposito. ꝛ oẽ illuꝺ ꝺicaꞇ fieri quoꝺ exit ꝺe non esse aꝺ esse: siue accipiat esse p se: sicut subẽ p se subsistẽtes: siue in alio: sicut acciñtia ꝛ forme subales: quẽaꝺmoꝺũ ipse vꝫ vti istis vocabulis in pposito. ꝯceꝺo sibi q forma creaꞇ. Seꝺ nõ sic acceperũt creari sancti ꝛ phi. cũ negauerũt aliquiꝺ posse a creatura creari. Qualꝛ aũt itellexerit patebit i 4º li. Auctoritas Com. nõ facꞇ aꝺ ppositũ: qꝛ Com. ibi accipit creationẽ cõiter pro actione nõ spãlꝛ vt ꝺistiguiꞇ ꝯ gñonẽ ꝛ naturales alias actiones: ꝛ istuꝺ pꝫ: qꝛ nec Tbe. in gñonibꝰ illorũ aialiũ: ꝺe qbꝰ loquiꞇ/ posuit aliqꝺ pprie creari. nec hec Cõmẽ. ifert ꝯ eũ nec sibi iponit q senserit hoc: qnimo satis cito post opi. Tbe. cõnumerat iter eos q nõ posuerunt creationẽ pprie ꝺictã. Qualꝛ aũt Tbe. in illo suo ꝺcõ errauerit. ꝛ Com. i probet eũ nõ est opus aꝺ pñtẽ ꝺifficultatẽ ꝺisserẽ. Alia ẽt auctoritas nõ iuuat eum. qꝛ Cõmẽ. itelligit q sunt ꝺue partes nõ in actu secũꝺo mõ supra posito: quoꝺ conceꝺo. De 4ª aũt rõne multũ miror: si non aꝺuertit ꝺoctor iste eã apte militare ꝯ ꝺualitatẽ quã ꝯceꝺit: ꝛ qn viꝺerit q si sunt ꝺue entitates: ꝛ pbõ sit sufficiẽs. nẽcio arguiꞇ q vnũ acciꝺẽs sit in ꝺuobꝰ subiectis. Rñꝺeo g p eo ꝛ pro me negãꝺo ꝯñam. nã ꝺico q sola mã est subm pmũ ꝛ aꝺeqtum qtitatis: sicut infra pbabiꞇ: iꝺ nõ sequiꞇ q ipsa qtitas sit in ꝺuobꝰ subiectis. qꝫuis etiã multi nõ hẽant pro incõuenienti q sit in ꝺuobꝰ subiectis partialibꝰ iꝺistãtibus ꝛ ꝯstituẽtibꝰ aliqꝺ p se vnũ: sicut sunt materia ꝛ forma. nõ autem ꝺuo corpa gliosa vel nõ gloriosa. Aꝺ pm rõnẽ in pñꞇ. q. factã rñꝺeo negãꝺo añs. accipiẽꝺo ens actu/ pmo mõ. accipiẽꝺo autẽ 2º moꝺo/ ꝯceꝺo. ꝛ h 2º mõ pceꝺit pbatio pª. Vult. n. phs q mã p se nõ est aliqꝺ iꝺiuiꝺuum pfectum in spẽ aliq: ꝺe q aliqꝺ pꝺicamẽtũ per se preꝺiceꞇ: quia est incompleta ꝛ potẽtialis entitas. sm moꝺũ supra expositũ.

Aꝺ aliã pbationẽ ꝺꝺm q phs nõ vtiꞇ isto vocabulo/ subm. Seꝺ ait. ipoꝛe eñi q nõ est moueri: ꝛ postea subꝺit sit eñi qꝺ nõ est. Et iꝺeo cũ ꝺoctores ꝺicunt subm motus est: ꝛ subm gñonis nõ est: si aꝺ intellectũ phi ꝺebeãt accipi tales ppõnes: opꝫ per/ subm/ itelligere nõ illuꝺ qꝺ realꝛ subijciꞇ rei/ que est motꝰ: aut rei/ que est gño: seꝺ illuꝺ qꝺ ꝺenoiaꞇ moueri. Et illuꝺ qꝺ ꝺꞇ gñari: ꝛ pꝫ ꝯitas ꝯborũ phi. nã qꝺlꝫ qꝺ ꝺꞇ moueri (pprie loquenꝺo ꝺe motẽ) vere ꝺũ moueꞇ est. Vñ illꝺ qꝺ alteraꞇ/ aut augmẽtaꞇ/ aut ferꞇ/ est ꝛ existit. Seꝺ illuꝺ qꝺ ꝺꞇ fieri vel gñari nõ est/ ꝺũ gñaꞇ/ aut fit. qꝫuis tunc sit mã que erit eius. Ipsa ꝯo mã qꝫuis sit subm qꝺ realꝛ subijciꞇ factiõi ꝛ gñoni: non tñ est iꝺ qꝺ gñaꞇ ꝛ fit: ꝛ sic pꝫ q ꝯbũ phi nõ valet ꝯtra ppositũ. Aꝺ 2m rõnẽ ꝺꝺm q si in ꝯñte sumaꞇ/ entitas in actu/ pº moꝺo. ꝯña nõ valet. Si ꝯo 2º mõ: ꝯceꝺo ꝯñs ipm. ꝛ in 2º sensu (loquẽꝺo ꝺe ente in actu) pceꝺit pbatio ꝯñe. nã ita expresse accipit phs: ita eñi pmittit ibi. palã ingt. qꝛ nullũ cõiter pꝺicatorũ significat h aliqꝺ/ seꝺ tale. Sinaũt. supple. si significat h aliqꝺ: alia quoqꝫ multa acciꝺũt. supple. ipossibilia: ꝛ tertiꝰ hõ. ꝛ h est pmũ impoꝛe quoꝺ acciꝺit. ꝛ statim aꝺꝺit aliã pbationẽ. Ampliꝰ ingt est: ꝛ ita manifestum scꝫ qꝺ ꝺcm̃ est. Impoꝛe est. n. subam ex substãtijs eẽ inexñtibus sic vt actu: ꝺuo nãqꝫ sic actu nunqꝫ sunt vnum actu. Vbi notãꝺa est illa ꝺeterminatio. sic: qꝛ nõ absolute ꝺiꞇ inexñtibꝰ actu: neqꝫ ꝺuo nãqꝫ actu: sꝫ vtrobiqꝫ aꝺꝺit/ sic: vt ꝺnotaret moꝺũ illũ exñꝺi actu ꝺe q pmisit. s. vt qꝺꝺã h aliqꝺ sm se. Que. n. sic sũt ꝺuo actu: nõ sũt vnũ actu. Sꝫ mã ꝛ forma nõ sic sunt ꝺuo actu: vt ꝺcm̃ est in qrta ꝯne.

Distinctionis. xij. Qõ. ij.

Secundo quero. Vtrũ mã subẽ gñabilis ꝛ corruptibilis a qualibꝫ forma ipsam informãte sit separabilis naturaliter. Et arguo q nõ. pº sic. ꝺimensio interminata mãe nõ est naturalꝛ corruptibilis. igitur a sua ꝺimensione interminata nõ est materia nãliter separabilis. ꝯñtia pꝫ. qꝛ nõ alꝛ materia separaꞇ a forma quã habuit qꝫ per corruptionẽ illius: alioquin vel illa forma trãsiret ꝺe vna mã aꝺ aliam: vel remaneret per se nõ iformãs aliquã mãm: quorũ vtrũqꝫ ipossibile est naturaliter. añs pꝫ per Cõmẽ. in ꝺe substantia orbis. Scꝺo si a qualibꝫ forma informãte se posset mã separari nãliter: sequeretur q per põam ꝺei mã posset existere omnino sine forma. cõsequens istuꝺ est falsum. ait. n. Vgo ꝺe sacra. lib. pº. Certe nõ puto pmam illam omnium rerum materiã taliter iformẽ fuisse/ vt nullam omnino formam habuerit. qꝛ nec aliquiꝺ tale existere posse omnino: qꝺ aliquoꝺ esse habeat ꝛ nõ aliquã formam creꝺiꝺerim. ꝯsequẽtia ꝯo pbaꞇ: qꝛ si p virtutem finitam a qualibet forma ꝺiuisim est materia separabilis: satis cõueniẽs viꝺeꞇ q per virtutem infinitam sit separabilis a qualibet: ita vt nullam penitus habeat.

Ad partem oppositam arguo sic. a qlibet forma substãtiali mã subẽ gñabilis est separabilis nãliꞇ. Igiꞇ a qualibet forma ꝛc. añs est certum: qꝛ quelibet hmõi forma est nãliter corruptibilis: excepta intellectiua. mã ꝯo est incorruptibilis nãliter. ꝛ per ꝯñs a qualibet separabilis. nã etiã ab itellectiua separabilis est mã: sicut pꝫ in morte hoĩs. ꝯña pꝫ: qꝛ cuiuslibet alterius forme a substãtiali forma substãtialis est partiale subm/ iuxta illuꝺ pmi phyſi. mã cũ forma est cã omniũ acciꝺẽtium sicut mater: ꝛ p ꝯñs sicut causa mãlis ꝛ subiectiua. Corrupto aũt subiecto corrũpiꞇ omne acciꝺens existens in eo.

In ista questiõe erunt articuli tres: iuxta tria iplicata in argumẽtis. Primus erit ꝺe ipsa ꝺimẽsione seu qtitate mãe ꝺe qua singulariter est ꝺubiuꝫ ꝛ pꝑter eã pncipaliter qꝺ mota. Vtrũ. s. ipsa sit corruptibilis nãli

A ter. ita q sicut mã perdit vnã formaz sbalẽ ⁊ acqrit aliã: ⁊ silr vnã qlitatẽ pdit ⁊ aliã acqrit. sic ẽt pdat vnã qͣtitatẽ ⁊ aliã acqrat. An eadẽ qͣtitas nũo ẽm eẽntiã semp sit in mã ei coeua ⁊ nõ corruptibilis nãliter. Scðs erit. vtr cuiuslz forme sbalis vel accidẽtalis sola mã sit imediatũ ⁊ pᵐ receptiuum. Terti⁹. vtr p diuinã potentiã sit pol'e mãz existere sine forma: ita q nullã hẽat sbalẽ vel accidentalẽ.

1ᵘˢ artic.

Primus articulus tractandus est supposita cõiori opi. de qͣtitate. vz q sit 3ᵃ qͣdaz res alia a substãtia ⁊ a qlitate informãs mãm ipsam: aliogn hec perscrutatio foret supflua. ¶ Tũc qͣtũ ad articulum istũ dico vna cũ Com. ⁊ alijs multis/ q qͣtitas mãe coeue sibi iheret: nec in eadez mã vnqͣ quãtitas qͣtitati succedit. ¶ Ad cuius declarationẽ ɔsiderandũ: q si talis successio qͣtitatum in mã ɔtingeret nãliter: h nõ esset nisi vel cũ mã transmutat ẽm raritatem vel densitatẽ: vel cum trãsmutat ẽm gñõnẽ ⁊ corruptionem sbalem: vel cum res auget augmẽ B to ꝓprie dicto: qð sit p additamẽtũ qͣti ad qͣtum: vt d ipso agit p de gñõne. Non. n. apparet qñ alias qͣtitas corrumpatur. nã nec in motu ẽm locum: nec in alia alteratõe: quã nõ comitetur gñõ sbalis/ vel corruptio/ aut rarefactio: vel ɔdensatio. Nullo aũt predictoꝝ contingit talis corruptio qͣtitatis vt mihi apparet. Pono igitur ɔnes tres. Prima est. q nec in rarefactiõe nec in ɔdensatione quantitas mãe corrumpit. nec etiã noua ei acquirit. Secũda ɔ. q nec cũ vna res corrumpitur ⁊ alia generat aliqua noua qͣtitas generatur aut aliqͣ corrũpitur. Sed eadẽ numero precise que fuit corrupti est postea generati. Tertia. q nec in augmẽto aut decremento quantitas aliqua totaliter de nouo generat: aut que ꝓfuit tota corrumpit.

T. c. 38. c. 32.

1ᵃ ɔ. ¶ Primã ɔnem ꝓbo. ⁊ primo de rarefactione. Et pono gr̃a exẽpli. q portio aeris bipedalis qͣtitatis debeat rarefieri motu continuo: quousqͣ fiat quadrupedalis ⁊ rarefiat tota pmo. i. q non prius ẽm vnam partem: ⁊ posterius ẽm aliaz: sed simul ⁊ C eodem tpe quo vna pars eius rarefit etiam alie rarefiant: ⁊ loquor de ptibus ẽm extẽsionẽ. ⁊ totũ istud pol'e ẽ ⁊ frequẽter ɔtingit. Hoc supposito ostẽdo primo q in hõ rarefactione prior eius quãtitas non corrumpitur. ¶ Primo qdem: qꝛ si corrumperet: vel corrumperetur tota simul ⁊ in istanti: vel ptibiliter in tempore. Non pᵐ mõ: tum qꝛ vel in illo instãti gñaret noua qͣtitas in eadẽ mã/ vel non. Si nõ. igit in illo instãti mã esset idiuisibilis ⁊ inextẽsa: quod non est dõm. tum qꝛ cũ forma sua sbalis ⁊ qlitates proprie necio nãliter silr exigant mãm extensam: tũc in illo instãti esset forma sbalis corrupta: ⁊ sic nũqͣ aer rarefieret quin corrumperet. tũ ẽt qꝛ querendũ eẽt: vbi esset in illo istanti ipse aer. nõ. n. posset esse nisi in loco punctali: ⁊ nõ ɔtingeret dicere in quo/ potius qͣ in alio. tum etiã qꝛ vel tunc esset vacuus locus quẽ occupabat prius: vel in illo instan D ti latera ɔtinentis ɔcurrerẽt: que nõ sunt dicenda. Si dicatur q in eodẽ instãti generet qͣtitas noua: aut gñat quantitas maior bipedali: ⁊ tũc cum nõ possit esse maior precise per idiuisibile: tum qꝛ idiuisibile nõ reddit maius: tũ qꝛ nulla talia idiuisibilia sunt: vt supra ꝓbatum est. erit maior ẽm aliquẽ excessuz diuisibilẽ: ⁊ per ɔñs ipse aer in illo instãti occupabit maiorẽ locũ ẽm excessuz diuisibilẽ: ⁊ sic sequit motus localis ipsi⁹ ɔtinẽtis aerẽ in instanti: ⁊ etiaz ipsiusmet aeris: loquẽdo de tali motu ẽm locũ: quali dicimus moueri illud qð maiorẽ locum occupat qͣ prius: aut tunc gñatur quãtitas equalis priori: qð non ẽt dici: qꝛ frustra prior corrumperet aut gñaret minor: qð minus etiaz dici ẽt. tum qꝛ ipsi⁹ ɔtinẽtis ⁊ ipsius aeris dati esset local' motus in instãti. tum qꝛ aer iste ɔdensaretur: nõ ãt rarefieret: ꝓpinquius. n. sue ptes iacerẽt: ⁊ ipse locũ minorez occuparet. non ẽt ḡ dari q quãtitas illa corrumpit in istãti ⁊ tota simul. Sed nec põt dici q ptibiliter in tpe: qꝛ vel prius ipsa corrũperetur: ⁊ postea noua gñaret: ⁊ tũc aliqd trãsmutatur ex vna qͣtitate in aliã ɔriam. Aut sil' dum ipsa cor E rumperetur alia gñaretur: sicut dicũt q opinantur ɔria eẽ sil' in esse remisso: ⁊ sil' dũ vnũ corrumpitur reliquum gñari. Non pᵐ mõ: qꝛ tũc sequeret q in toto illo tpe aer datus ɔdensaretur ⁊ fieret minoris extẽsionis: ⁊ sic qñcunqͣ nãliter aliqd debeat rarefieri: oporteret ipm prius ɔdensari: qð pz falsum eẽ. ¶ D. Aut ipsa corrũperetur ptibiliter ẽz ptes itentionales: ⁊ h non: qꝛ tales nulla qͣtitas hz. alias vnũ bipedale posset eẽ magis bipedale qͣ aliud: ⁊ idẽ nõ magis nec minus eẽt bipedale: ⁊ sic ẽm alias qͣtitates certe mensure: qð nõ est itelligibile. Uel ẽm ptes extensiuas: ita. s. q prius corrũperet ps qͣtitatis iformans vnã partẽ mãe qͣ ps informãs aliã: ⁊ istud non ẽt dici: qꝛ tũc vel ps mãe prius destructa sua qͣtitate: remaneret absqͣ qͣtitate oĩo que iformaretur portiõe qͣtitatis que ꝓus iformabat aliã portionẽ mãe ⁊ adhuc iformat: ⁊ vtrũqͣ absurduz est physice speculãtib⁹: vt certũ est. Nec 2ᵒ mõ: qꝛ si corrũperetur ptibiliter ẽm ptes intentionales: ⁊ alia sil' ptibiliter F gñarentur ẽz ẽt tales ptes: seqret vt dcm̃ est q quantitas susciperet magis ⁊ min⁹. ⁊ vltra h sequit q due qͣtitates sunt in eadẽ pte mãe pᵐ. s. ps remanẽs de priore ⁊ ps genita de nouo. Ite vel illa ps remanens est eq̃lis extensionis: vt prius. vel maioris. Si eq̃lis seqtur alteꝝ duoꝝ. s. q mã nõ est extensior qͣ prius: ⁊ tñ erit rarior: vel alia portio ei⁹ exibit de sub priore qͣtitate ⁊ iformabit noua: remanẽte tñ inreꝝ nã ea que ꝓus iformabat. Si maioris extẽsiõis: eadez rõne tota qͣtitas corrupta poterit esse extensior absqͣ corruptiõe alicui⁹ sue ptis ⁊ sic nã frustra corrũpit eam. Frustra ẽt gñata est noua qͣtitas: qꝛ non pp eã mã est maioris extensionis qͣ sit pp solã ptem q remansit ex pᵃ. Sed oĩa h sũt prorsus absona. Aut corrũpet ptibil'r ẽz ptes extensiuas: ⁊ sicut ɔtinue por corrũpet sic noua gñabitur. Sz nec h dici põt. nam ɔstat q nõ stati ptes aeris erunt in summa G raritate sua. Sed prius eadẽ ps erit ẽm minorem excessuz rarior: ⁊ postea ẽm maiorẽ: ⁊ sic donec terminabitur rarefactio. Aut igr̃ in qlz instãti tpis mẽsurantis totam rarefactionẽ erit noua qͣtitas totalr in illa pte mãe ⁊ nulla durabit per tps: ⁊ istud est ipol'e: vt ꝓbatũ est in ᵖ lib. cũ ageretur de itẽsione formaꝝ corruptibilium. aut ps ᵖ genita remanebit cũ sequẽtib⁹: quẽadmodũ ẽm veritatẽ ɔtingit in intẽsione qlitatuz: ⁊ si sic frustra ponit corrupta prior qͣtitas que fuit anteqͣ mã incipet rarefieri. sic. n. illa remanente poterat mã rarefieri: sicut põt remanẽte ea que ponitur nouiter gñata. Et ꝓsertim: qꝛ ista non est alterius rõnis qͣ fuit illa. ¶ Cõfirmatur ẽt qꝛ si aliqð cal'm fiat magis calidũ ẽm istã viã nõ corrũpit por calor: sz remanet ⁊ nouus gñatur. Rursus qꝛ qlz ps illius portionis mãe iformabit aliqͣ parte qͣtitatis prius genite: qꝛ nulla exibit de sub sua pte qͣtitatis: vt stati dicebatur: seqtur necio q vel tota vel aliqͣ pars ei⁹ informabitur sil' duabus qͣtitatib⁹. Et preterea vel prius genita erit eq̃lis extensionis cũ posteri⁹ genita vel maioris: ⁊ tũc vtrolibet mõ seqtur silr incõueniens: H vt prime est deductũ. Pz igitur ex istis q qͣtitas nõ corrũpitur in rarefactiõe. Qð vo nulla noua gñetur pz ẽt ex dictis. Uel. n. gñaretur remanẽte tota pore. vel illa desinẽte. Nõ 2ᵒ mõ: vt iaz ꝓbatũ est. Nec ᵖ: qꝛ vel priore sp iformãte totam mãm: ⁊ tunc sequit q due qͣtitates simul eandẽ mãm informabunt: ⁊ iterum seqtur q eadem pmo quantitas erit maioris extensionis qͣ prius: ⁊ per consequens frustra ponitur ꝓpter hõ rarefactionẽ generari aliqͣ quãtitatem. Uel priore desinẽte informare aliquã partẽ ⁊ aliquẽ informantẽ: ⁊ tunc seqtur q accidens separetur a suo subiecto naturaliter remanẽs in rerum natura: ⁊ q de subiecto transeat ad subiectum. nam pars quãtitatis qua informabat ptem illam materie que postea ponitur ncn informari per priorem informat postea partem aliam materie: quã prius nõ informabat. Ex quo etiã vltra sequit q

due pres quãtitates eãdẽ partẽ pme materie informantes: q̃ oia sũt impossibilia nãliter. P 2°. qz cũ in quolibet instanti tẽporis mensurantis rarefactionẽ sit q̃ntitas mãe maior vl' prior remanet cũ posteriore vel nõ τc. ꝓsequere vt prime dictũ est. Ex eisdem motiuis cõtrio deductis ꝓbari põt ꝙ in ɔdensatione non corrumpit̃ prior q̃ntitas nec noua generat̃ sicut faciliter pȝ inspiciendo: ideo applicare ad hoc p̄dicta media pro nũc omitto. ¶ Scdaȝ ɔnem probo: τ ponatur gratia exempli: ꝙ ex aliquo aere demonstrato generetur ignis. Si ergo q̃ntitas aeris corrumpit̃: aut corrumpitur in tpe partibiliter: aut tota sil' in instanti. Non p̄ mõ: vt ꝓbatur ex dictis ad pmã ɔnem. Nec scdo modo: qz vel corrumpetur tota simul in instanti corruptiõis forme substantialis aeris τ generationis forme ignis. vel ante illud in instanti. Nõ ante: qz vel aer remaneret post absq; quantitate: vel si noua generabitur: aut illa remanebit vsq; ad instans corruptionis: τ cum semp aer vsq; ad illud istans fiat rarior τ augeatur ei⁹ quantitas. quãtitas illa fiet maior q̃ȝ fuit cum p̄ genita est τ remanebit per totum tẽpus sue rarefactionis: τ ita potuit remanere p' q̃ ponitur corrupta: imo multo rõnabilius hec de illa ɔceditur. Aut nõ remanebit vsq; ad illud instans: sed corrumpet̃ τ noua generabit̃: imo certe in quolibet istanti oportebit dare ꝙ noua quantitas gñetur: τ tunc sequunt̃ omnia incõuenientia q̃ deducta sunt ɔ̃ similẽ imaginationẽ de intensione formarum in pmo lib. Nec põt dici ꝙ ꝑ totum tp̃s p̄cedens durat quantitas eadẽ aeris τ in istanti corruptionis forme substantialis sil' tota corrumpat̃. Probo qz in illo instanti non corrũpitur raritas aeris. igr̃ nec q̃ntitas. ɔña pȝ: qz raritas nõ est alia res a q̃ntitate. Uel si sit alia: non minus est possibile ꝙ eadẽ q̃ntitas q̃ est in corrũpẽdo remaneat post eius corruptionẽ in genito q̃ȝ ꝙ remaneat eadẽ q̃litas: vt certũ est. Añs ꝓbo τ suppono vnũ demr̃atũ 6° phys. s. ꝙ oẽ qd̃ mutatũ est qñ pmo est mutatũ est in eo ad qd̃ ẽ mutatũ. qd̃ gñalr̃ verũ est in q̃cũq; genere motus vel mutationis. τ suppono ẽt ꝙ mã aeris rarefiat ɔtinue absq; iterruptiõe: quousq; veniat ad maximã raritatẽ quã hẽbit in hᵒ gñõne: τ istd̃ suppositũ est necium. supposito ꝙ semp sit p̄sens actiuum qd̃ rarefacit τ vȝ ignẽ gñare. Aut igitur mã aeris erit p̄ mutata ad sũmaȝ quã hẽbit raritatẽ in instãti gñõnis: aut in istanti alio sequẽte: aut in p̄cedente. Non p̄t dici ꝙ in p̄cedente: qz non cessat mã rarefieri quousq; non habeat̃ raritas incõpossibilis forme aeris: τ silr̃ qz eadeȝ rõne possent terminari cetere transmutatiões aeris qbus disponit̃ ad formaȝ ignis: τ sic sequẽs gñõ non eẽt terminus p̄cedentis transmutationis: τ iteꝝ per totum tẽp⁹ sequẽs esset actiuũ sufficiẽter ꝓximũ passiuo: τ in debitis dispositionib⁹ ad agẽdũ absq; ẽt ipedimẽto: τ tñ nõ ageret: qd̃ est ɔ nãm. Si mã erit pmo mutata ad illam raritatem in instanti gñõnis. igr̃ tũc erit in illa: seu hẽbit illã: qd̃ est ꝓpositũ: τ idẽ sequit̃ si in instãti sequẽte: qm̃ etsi nõ ad sũmã erit in istanti illo mutata: qz tñ ɔtinue durat rarefactio: vt suppositũ est. tunc pmo erit mutata ad aliquã citra sũmaȝ τ tunc illaȝ hẽbit: τ ẽt postea in tpe sequẽte. Suppono. n. ex ꝓbatis in pmo ꝙ in intẽsione pars prior remãeat cũ sequẽte. Si qs aũt vellet dicere ꝙ rarefactio non durat vsq; ad istans corruptõis: aliq̃ tñ alia alteratio vt calefactio vl' desiccatio durat: quãuis irrõnabilr̃ sic dicẽs loqueret̃. nihilomin⁹ nõ ipedit̃ ꝓpositũ: qm̃ idẽ arguit̃ de alia q̃libet q̃litate: τ q̃cũq; ponat̃ remanere in genito. multo rõnabili⁹ hic ponitur de quantitate. ¶ Forsassis rñdebitur ꝙ q̃uis vbi simplr̃ est intẽsio forme absq; alia transmutatione annexa ps p̄cedens remaneat cuȝ sequentib⁹. vbi tñ ɔcurrit alia transmutatio ɔtingit oppositũ aliqñ lȝ per accñs. v. g. si corruptio subiecti forme q̃ itẽdit̃ interueniat. Sic aũt est in ꝓposito. nam subiectũ pñale quantitatis τ oium q̃litatuȝ est forma sbalis: τ ideo qz ipsa in illo instanti corrumpit̃ sil' et corrumpit̃ τ q̃ntitas τ ols q̃litas eius: τ sicut tũc iducitur forma alia. s. ignis τ in exẽplo dato. sic etiam induuit̃ congrue τ ɔuenienter q̃ntitas τ q̃litas. Jn illo igr̃ instãti vtiq; mã mutata est ad aliquaȝ q̃litatem: vt arguit̃: sed ad totaliter nouaȝ: τ sic de quãtitate τ q̃litate q̃libet dicet̃: nec habebit̃ ꝙ eadẽ q̃ntitas vel q̃litas que fuit in corrupto remaneat in genito. ¶ Cõtra. forma sbalis rei corrumpende nõ prius corrumpit̃ q̃ȝ in eius mã sunt iducte dispõnes incompossibiles sibi: τ ꝓpter q̃rum p̄ñtiam ipsa corrũpit̃: neq; ẽt postq̃ȝ inducte sunt. Sed tunc pmo igit̃ in instanti sue corruptionis sũt in mã quantitas τ q̃litates que p̄fuerũt. añs ex se est euidens. ɔña ꝓbat̃ ex eo ꝙ dispõnes que iducunt̃ tanquaȝ sequele forme genite (si que tales sint) non sunt cã corruptionis alterius forme sbalis: qnimo prius nã vel cã corrumpit̃ illa q̃ȝ iste inducant̃. Uñ τ ista corruptio forme p̄cedentis est dispositio quodãmodo ad formam sequẽteȝ i. mã ex hoc ꝙ priuat̃ priore forma disponit̃ ad sequẽtem: iductio võ forme substantialis noue prior est saltez cãliter inductione accñtium ɔñtium eam. Nõ igit̃ hᵒ dispõnes sequẽtes sũt he: ꝓpter q̃s forma corrũpit̃: sed p̄cedẽtes: que tũc pmo sũt in gradu incõpossibili ipsi forme. ¶ Fundamẽtum q̃ȝ rñsionis. vȝ ꝙ forma sbalis est pñale subiectũ accidentiu: vtiq; falsum est: sicut in 2° artic. ośdet̃. ¶ 2° ad ɔnẽ arguo sic. Agẽs nãle gñatiuũ alicu⁹ sube disponit mãm gñationi forme/dispositionibus ɔuenientib⁹ forme in suo esse. igit̃ dispõnes preinducte remanẽt cum ipsa forma. igr̃ τ quantitas. nam ipsa est vna de dispõnibus formarũ nãlium. Añs pȝ ad sensum. ɔña ꝓbat̃. tum qz non est aliquod agẽs qd̃ ipsas corrumpat: cũ ipm generãs vincat actionẽ cuiuslibet ɔ̃rij: τ istas ipsas faciat: tum qz frustra destrueretur ex quo sic̃es oporteret iterum cãri. ¶ Confirmat̃: qz nullus vnquaȝ artifex τ agens ßm arteȝ destruit dispõnes artificiales: quas facit: nec ẽt eas quas inuenit prius factas in sua mã ab alio artifice: si q̃s inueniat: aut ẽt a nã. dũmodo sint ɔuenientes forme artificij quã intendit. Q2 si quis faceret nõ artificiose ageret: sȝ insipiẽter τ superflue τ nõ ßm artem: sȝ ɔ̃ potius agere diceret̃. Constat aũt ꝙ nã in suis operationibus nõ minus superfluum fugit q̃ȝ ars. Tum 3° qz si tales dispõnes remanerẽt in susceptione forme a mã: nullum gñans disponeret mãm inducẽdo dispõnes ɔuenientes: sȝ solũmodo corrumpendo ɔ̃rias τ disconuenientes: cuius oppositum videmus ad sensum. nam ignis non solum corrũpit frigiditatẽ ligni sicci sȝ auget τ intẽdit ei⁹ siccitatẽ: τ qd̃libet elementũ agens in aliud auget sibi symbolã q̃litatẽ in illo. Tũ 4° qz seq̃ret̃ ꝙ mã ßm se p̄cise sufficienter eẽt disposita ad suscipiẽdũ imediate q̃libet formã idifferẽter: ita ꝙ si ꝑ potẽtiã dei ipsa eẽt separata per se: τ nullã hñet formã accñtalẽ aut sbalẽ: q̃ȝcũq; formã sbalẽ nulla p̄ueniente dispõne ime⁹ susciperet: si eẽt agẽs ꝓpinquũ potẽs formã iducere: ex quo ẽt sequit̃ ꝙ nũc de facto ipsa est ßm se ꝓpinqua mã τ ꝓpriũ susceptiuũ oiuȝ formaꝝ τ nõ remota solũ. Hoc aũt est ɔ̃ Phm. 8. τ 9. meta. τ ɔ̃ Com. 2. meta. ɔᵒ. 33. τ li. 12. ɔᵒ. 11. τ ɔᵒ. 22. τ multis alijs locis vbi distinguũt mãȝ ꝓpinq̃ȝ a remota: τ mãm ꝓpriã vni⁹ gñis formaꝝ a mã ꝓpria alterius gñis: τ volũt ꝙ nãliter mã q̃dam formas non recipiat nisi qbusdã alijs mediantib⁹ τ vbi nũquã diceret nos ita eẽ videm⁹ ad sensum. Tũ 5° qz si tales dispõnes p̄uenientes nõ manẽt in istãti gñõnis forme: sequit̃ ꝙ existente aliq̃ mã disposita ad vnã formam. v. g. terre poterit nãliter itroduci forma alia disparata oino τ req̃rẽs ɔ̃rias dispõnes. v. g. forma ignis. Jstud aũt nullus physice loquẽs diceret: sicut puto. ɔña declarat̃. ponat̃ ꝙ aliqd̃ ligni frustũ disponat̃ ad formã terre: τ sit aliqs ignis distans q̃ ɔtinue moueat̃ versus hᵒ lignum: τ moueat̃ sic ꝙ in eodem instanti quo corrumpetur forma sbalis ligni ipse pmo sit in distãtia debita ad agendum in mãm illam: τ volo ꝙ iste ignis sit potẽtior q̃ȝ agens illud qd̃ disponit ad formã terre. to/

rus casus:sicut pȝ polis ē. Hoc posito ɔ̄stat ꝙ aliq̄ forma sub̄alis inducet̄ in illa mā. tū qꝛ mā, nō pōt nālit̄er existere sine forma sub̄ali:tum quia est ibi agens nāle sufficiens ad agēdū: ⁊ ipsa est sufficiens receptiuum forme: ⁊ in debita distantia ad ag̅ēs. Sed nō inducere forma terre. probatio qm̄ i illo instāti corruptiōis forme sub̄alis ligni ꝑ te nō ē aliqua dispō ad formā terre i mā illa:q̄uis ꝑfuerint multe:⁊ per ɔ̄ñs ipsa ꝑ tunc nō est magis disposita ad formā terre q̄ȝ ad formaȝ ignis: q̄uis prius fuerit magis disposita ad formā terre. Cū ergo ignis sit eque sufficiēter ꝓpinquus:⁊ sit potētior ad agendū: supposita eq̄li dispōne mā̄e:sequit̄ ꝙ iducet in mām formā ignis. 3° nulla q̄litas rei corrūpende ɔ̄ueniens forme iducēde corrūpit̄ nālit̄er cū illa forma dȝ induci. igit̄ nulla q̄ntitas rei corrūpende corrūpit̄ cū ex ea alia nāl̄r g̅ñat̄. ɔ̄ña ꝓbat̄. tū qꝛ oēs q ponunt eādeȝ q̄litatē nūo remanē in g̅ñato:que fuit in corrupto:ponūt etiā ꝙ eadē q̄ntitas nūo ſm eēntiam manet:lȝ aliqn̄ sit maior vel minor:nō tn̄ oēs q ponūt eandē q̄ntitatē manē ponunt ita de q̄litate:vn̄ magis vr̄ hoc ponēdū de quātitate q̄ȝ de q̄litate. tū qꝛ eadē cā est vtrobiq̄ȝ. s. ɔ̄ueniētia ad formā generādā. nulla ē. n. forma sub̄alis q̄ nō req̄rat nāl̄r mām quātam. Añs ꝓbat̄ ex auc̄te ph̄i. 2. de ge. c. 2. vbi vult ꝙ i eēntib' hn̄tib' symbolū facilior ē g̅nō vni' ex alio:⁊ assignat cām qꝛ facili' inq̄t ē vnū q̄ȝ multa trāsmutare. v. g̅. Ex igne q̄dē erit aer altero trāsmutato. s. hūiditate:⁊ ibi ꝑ longū ꝓcessuȝ vult ꝙ sola q̄litas ɔ̄ria corrūpat̄ ⁊ symbola q̄ est cōueniēs ⁊ cōis remāeat. Ibid̄ ēt Cō. Gnō inq̄t hoꝝ q̄ ɔ̄riāt̄ ſm vnā diāȝ erit ꝑ corruptionē vni' ɔ̄rietatꝫ. v. g̅. ꝙ ignis fit aer corrupta siccitate ⁊ remanēte caliditate:⁊ h̄ ē facilior g̅nō. ¶ Hāc rōnē totā in virtute facit idē Com̄. i de sb̄a orb̄. vbi ait. dimēsiones simplices q̄ appellant̄ corp' simplex non denudant̄ a p̄ᵃ mā:sicut nec alia acc̄ntia cōia oib' corporib' ɔ̄rijs aut duobus coꝝ aut plus. v. g̅. diaphaneitas in q̄ cōicant ignis/aer/⁊ aqua. Et paulo ante p̄mittit:⁊ qꝛ s. Ari. inuenit oēs formas cōicari in dimēsionib' non terminatis:sciuit ꝙ nunq̄ȝ p̄ᵃ mā denudat̄ a dimēsionib' non terminatis. Et ꝑ totū capl̄m tȝ istā ɔ̄nē. ⁊ sil̄r p̄ phy. ⁊ multis alijs locis. nec alicui q sua dicta circa h̄ vidit p̄t dubiū esse:qn̄ ipse fuerit istius s̄nie. ¶ 3ᵃ ɔ̄nē ꝓbo. nam nec quātitas aucti:nec q̄ntitas alimēti corrumpit̄. igitur nulla. pȝ ɔ̄ña:qꝛ nō est aliud cuius quātitas in tali trāsmutatiōe possit corrumpi. antecedens ꝓbat̄:qꝛ si aliq̄ p̄dicta corrūpet̄/vel h̄ erit ampliatione poroꝝ ipsi' augendi in rarefactione:seu priū ei':seu ipsi' alimēti. Vel in digōne:aut p̄uia aliq̄ alteratiōe alimēti:vel in diuisione eius ⁊ distributiōe priū ipsi' ad p̄tes aliti:vel in ɔ̄uersione eaꝝ in sb̄aȝ aliti. h̄ pȝ:qꝛ in augmēto non ɔ̄currunt alie trāsmutationes:vt pȝ ɔ̄siderāti:⁊ ēt per Com̄. p̄ de g̅nōne. ¶ Sȝ in rarefactione non corrūpit̄ quātitas:vt pȝ in ɔ̄ne p̄ᵃ. Nec in ɔ̄uersiōe vt patere pōt ex 2ᵃ. Et eadē rōne nec in digestione aut aliq̄ alia alteratione p̄cedēte. Nec ēt in diuisione. nā q̄uis per diuisionē corrūpat̄ quātitas totalis quātū ad esse toti' ꝑ eo ꝙ post diuisionē:p̄tes que erant ɔ̄tinue ⁊ sil̄' vna quātitas totalis sunt post diuisionē discrete ⁊ nōvna vt p̄us. nulla tn̄ ps mā̄e p̄uata est p̄te quātitatis quā prius habuerit ac ꝑ hoc nulla quātitas corrupta est ad sensum in quo tractatur p̄ns difficultas. In ampliatione q̄ȝ poroꝝ ei':qd̄ ē augēdū:bene pȝ ꝙ nō corrumpit̄ aliq̄ quātitas. Si āt nulla quātitas corrumpit̄ in augmentatione tali. pȝ ēt ꝙ nulla de nouo g̅ñatur:sic. s. ꝙ aliq̄ pars mā̄e informet̄ aliq̄ p̄te quātitatis:q̄ prius non informabat̄:alioqn̄ ipsa informaretur sil̄' duab' quātitatibus:qd̄ non est possibile nāl̄r. Pōt tn̄ dici ꝙ noua quātitas totalis g̅ñatur: ⁊ pro eo ꝙ noua quātitas vna totalis resultat ex ɔ̄tinuatione partis ad g̅ñate ꝑ quem augeri dr̄ alitum ad p̄tes ipsius aliti: ⁊ est talis quātitas q̄ prius non fuit:lȝ fuerint p̄tes eius. Verū tn̄ respectu talis totalis quātitas dicat̄ ꝓprie g̅ñari vel non:nō curo pro nūc:qꝛ non facit ad ꝓpositum:qꝛ in tali sensu nūc non loquor de g̅nōne. ¶ Per silem modū ꝓbari pōt ꝙ in decremēto non corrūpit̄ aut g̅ñat̄ quātitas aliq̄. ¶ Contra p̄dicta pōt argui p̄ sic. corrupto subiecto corrūpit̄ nāl̄r qd̄libet accn̄s ei':alioqn̄ vel accn̄s remāeret ꝑ se sine subto vl̄ migraret de subiecto in subm̄. vtrūq̄ȝ q̄ꝛ est ipole nāliter. Subm̄ āt quātitatis est ɔ̄positū de g̅ñe sub̄e. igr̄ corrupto ɔ̄posito corrumpit̄ quātitas. Et sil̄r arguit̄ de ceteris accidentib'. Assumptū ꝓbat̄ p̄ auc̄te Com̄. in de sb̄a orb̄ di. ꝙ Arist. inuenit ꝙ subta oīum accn̄tium sunt indiuidua sub̄e q̄ sunt in actu. de q̄bus declaratū fuit ab eo esse ɔ̄posita ex formis ⁊ subto qd̄ est in potentia: ⁊ statim post dicit:ꝙ subiectum recipiēs accn̄tia non est simplex actu sed ɔ̄positū. expssa valde auctoritas est. Itē. 2. de aia. subm̄ inquit accidētis est ɔ̄positū ex mā ⁊ forma ⁊ est aliqd̄ exn̄s in actu ⁊ non idiget in suo esse accn̄te. Subm̄ aūt forme non hȝ esse actu:ſm ꝙ est subm̄:nisi per formā: ⁊ indiget forma vt sit in actu. vbi pȝ idē qd̄ prius. Et ꝓbat̄ ēt 3ᵃ rōne:qꝛ idē est subiectū quātitatis ⁊ motus ad quātitatē. pȝ:qꝛ mot' ad q̄ntitatē est ipsamet quātitas:sic̄ alij motus sunt ipsemet res q̄ acq̄runt̄. Sȝ subiectū talis motus sic̄ ⁊ ceteroꝝ est totum ɔ̄positum ⁊ ens in actu non āt sola mā. igr̄ ⁊c. ¶ 2° si quātitas corrupti remaneret. igit̄ p̄cederet in mā formā sb̄alē ipsi' geniti:ex quo vlteri' seq̄ret̄ ꝙ prius h̄ret esse ⁊ actū ſm qd̄:q̄ȝ esse simpl̄r ⁊ actū simpl̄r. Hoc āt falsum est:qm̄ qd̄ est simpl̄r:prius est eo qd̄ ſm qd̄ tm̄. ɔ̄ña pȝ:qꝛ q̄ntitas est accn̄s ⁊ dat eē ſm qd̄ tm̄. forma v̄o substantialis dat eē simpl̄r:vn̄ dat eē specificū ⁊ nomē ⁊ diffōnē. ¶ 3° sequeretur ꝙ itroductio forme substātialis eēt alteratio:qꝛ ei' subiectum eēt ens in actu saltē ſm qd̄. ¶ 4° qꝛ tūc forma sb̄alis nō eēt cā quātitatis in mā:nec diuersitas formaꝝ cā diuersitatis quātitatū in materijs. Cōtra Com̄. p̄ ce. dicētē ꝙ diuersitas formaꝝ est cā diuersitatis quātitatū ⁊ magnitudinū recipientiū formas. idē vult p̄ de aia. ¶ 5° sequeretur ꝙ nulla eēt mixtio v̄a:neq̄ȝ augmētū:vel plura corpora eēnt in eodē loco p̄io. Vtrūq̄ȝ est falsum. ɔ̄ña ꝓbat̄. nā in vera mixtione quelibet ps mixti est mixta. ⁊ sil̄r si est veꝝ augmētū/q̄libet pars aucti est aucta. Si igr̄ q̄ntitates miscibilium manent:sequit̄ ꝙ in q̄libet p̄te mixti tot erunt quātitates quot miscibilia:⁊ sil̄r esset de q̄libet p̄te aucti. ¶ Ad idem vr̄ esse auctoritas vna Com̄. in de sb̄a orb̄. Videmus inquit ꝙ forma caliditatis qn̄ agit in aquā icipit aq̄ augeri ⁊ crescere in dimēsionibus aeris. cū igr̄ ꝑuenerit ad maximā q̄ntitatem aq̄:tūc subiectū denudabit̄ a forma aq̄ ⁊ a quātitate dimēsionū aque ꝓpria:⁊ recipiet formā aeris ⁊ quātitatē dimēsionū ꝓpriaꝝ forme aeris. Vbi vr̄ vult ꝙ mā aque denudet̄ a p̄orib' dimēsionibus ⁊ recipiat simul cum forma aeris nouas dimēsiones. ¶ Ad p̄ᵐ ɔ̄cedo maiorem de eo ꝙ est p̄ subiectū vel ps ei' inquātū hꝫ. ⁊ tunc nego minorē. nā forma sb̄alis nō est p̄ subiectū nec ps eius qd̄ est p̄ subiectū q̄ntitatꝫ:qꝛ sola mā est ei' p̄ᵐ subiectū. De eo v̄o qd̄ est subiectū nō p̄:sȝ ſȝ p̄tē ei':nego maiorē si vl̄r sumat̄. ⁊ ɔ̄cedo minorē. ¶ Ad ꝓbōnes inductas r̄ndebit̄ in artic. sequenti. ¶ Ad 2ᵐ loquēdo de p̄cessione ſm t̄ps. ɔ̄cedo ꝙ quālibet formā que de nouo iducit̄ in mā p̄cessit in eadē mā quātitas:⁊ ēt ꝙ ⁊ hūc:⁊ illū actum simpl̄r qui de nouo cāt̄ur in mā precessit actus ſm qd̄:nec h̄ incōueniens est. p̄cessione tn̄ p̄fectionis forma sb̄alis precedit quātitatē ⁊ actus simpl̄r actum ſm qd̄. ¶ Ad 3ᵐ nego ɔ̄ñaȝ nec ꝓbatio sufficiēs est:qm̄ ad hoc ꝙ itroductio forme sit alteratio:opȝ ꝙ subiectū sit in actu per formā dantē nomē ⁊ diffinitionem:q̄lis non est quātitas:nec aliqua forma accidentalis:alioquin nō remaneret idē nomē:⁊ eadem diffinitio sub vtroq̄ȝ termino trāsmutatiōis:per qd̄ differt alteratio a g̅nōne:vt dcm̄ est in. q. p̄cedente. ¶ Ad 4ᵐ dōm ꝙ formā sub̄alē esse cām q̄ntitatis in mā pōt dupl̄r intelligi. Vno modo ꝙ sit cā ei' quātuȝ ad ei' esse absolute. alio

3 modo q sit eius cā q̄ztum ad eius terminationē: siue q̄ztū ad esse tantū vel tātū: seu in planiorib⁹ verbis. Uno mō pt dici cā q̄ztitatis in mā.i.cā qua mediāte vel per quā mā ē quāta. Alio mō q est cā ꝓpter quā mā est quāta: tāta: vel tāta extensione ꝛ sua q̄ztitas est tāte vel tante extensionis. Ubi sciendū est q eadē eēntia q̄ztitatis demōstrata: pōt esse maior ꝛ minor ꝛ plus ꝛ minus extēsa seu hēre ptes extremas plus minusue distātes. ꝛ silr mā eadem ꝑcise pōt esse maioris vel minoris extēsionis: ita q nec mā ex se nec ei⁹ q̄ztitas ex se determinat ad certū ꝛ ꝑfixum gradū extēsionis: vtpote q sit bicubita vel tricubita aut alicui⁹ alterius certe mēsure. Sz talis terminatio ꝓuenit ex forma subali. Primo igit mō forma sbalis non est cā entitatis in mā: vnde non ex ipsa forma sbali hz mā q sit q̄zta: qnimo q̄ztitas est passio ꝯña māmi per se. sed scdo mō forma est cā q̄ztitatis: qm̄ ꝯm exigentiam ꝛ ꝯditionem substātialis forme existēns in mā q̄ztitas māe sicut ꝛ ipsa etiam mā: est tāte vel tante extensionis. Et hoc vult dicere Comē. in verbis allegatis. Est igit in vna portione māe semp eadem numero portio q̄ztitatis: sed existens sub forma subali terre est tāte extēsionis. vbi gratia. vnius palmi: existēs vō sub forma aq̄ est. 10. palmoꝝ. ꝛ sub forma aeris. 100. sub forma āt ignis 1000. ꝛ hꝰ diuersitatis q̄ztitatū ꝛ magnitudinū: seu q mā ꝛ sua q̄ztitas sint tāte vl' tāte. cā est diuersitas formaꝝ substātialium. nā ꝛ ipsa mā ꝛ ipsa q̄ztitas ex se sunt indeterminate ac indifferentes ad hꝰ gradus ꝛ in potentia ad quēlibet: ꝛ pp hanc cām vocat Comē. aliqñ dimēsiones māe dimēsiones in potētia. ¶ Ad 5ᵐ nego ꝯñam. Ad ꝓbationem cum dr q in vera mixtione q̄libet pars mixti est mixta. Rñdendū est ꝯm distinctionē Phi ꝛ Com. p̄ de gen. de partib⁹. Nā quedā dicunt partes māles. vel q̄zti ꝯz q est q̄ztum: ꝛ sic omne ex quo q̄ztū ꝯponit est ps. Quedā autē dicunt ptes formales seu quāti ꝯm q est q̄ztum hñs foiaz: ꝛ tales sunt oēs ille ꝛ tm̄ ille: in q̄rū q̄libet per se separata a ceteris ptibus posset nālīter saluari forma sua specifica. Omne qd est pars 2° modo est ps p̄ modo. Sz non oē qd est ps modo p̄ est pars 2° modo: qnimo q̄libet pars 2° mō sumpta ꝯtinet infinitas: quaꝝ nulla est pars 2° mō. Et est rō: qm̄ in q̄libet spē reꝝ nālium hñtium ptes ꝯm magnitudinē est dare minimū ꝯm extēsionem: in quo forma sua pt saluari nālīter: aut si non est dare minimum tale: necīo est dare ifra q̄ztitatē in qua pōt saluari maximū in quo nō pt. sicut in p̄ dist. 17. plixius dcm̄ est. Sed in quolibet tali minimo seu maxīo in quo nō: sunt ifinite ptes p̄ modo dicte. nā qdlibet hꝰ est q̄ztum: ꝛ ifinite ei inexistunt ptes eiusdez rōnis. Uñ in q̄libet pte ignis sunt ifinite ptes: quaꝝ quelibet est ignis: ꝛ sic de alijs. Nūc ad ꝓpositū dcm̄ ꝯm Com. p̄ de gnōne. ꝯ Alex. q nec mixtio nālis ꝛ nā: nec augmentum fiunt ꝯm ptes p̄mo modo datas. sed ꝯz ptes sumptas 2° modo. In tales. n. diuidunt miscibilia ꝛ iuxta ponūtur. vna vni⁹ iuxta vnam alterius. silr in tales ptes fit diuisio alimēti: ꝛ ad tales ptes aliti fit haꝝ distributio: ꝛ iuxta positio. Deinde sequit actio mutua ꝛ ibi mixtio. hic augmentum. remanētibus semp ꝓprijs q̄ztitatibus istarum ptiuz sicut ēt remanēt ptes māe quas informāt: ꝛ sic sue māe nō sunt in eodez loco p̄: sed iuxta posite: sic nec ipse q̄ztitates. ¶ Pro auctē vō Com. que vltimo adducit: sciendū q aliqui putauerūt Com. posuisse duplex genus dimensionuz: quarum quasdā vocabat dimēsiones iterminatas ꝛ dimēsiones simplices. ꝛ etiam aliqñ dimēsiones in potentia: ꝛ iste erant inseparabiles a mā ꝛ cōes ꝛ generato ꝛ corrupto. Quasdam vō alias vocabat dimēsiones terminatas ꝛ dimensiones in actu: ꝛ iste vtiq erāt in mā simul cuz alijs ꝛ ab illis realiter distincte ꝛ sepabiles a mā: nec cōes gñato ꝛ corrupto: sed vtrūq ꝓpriam hēbat dimensionē terminatam: ꝛ de istis intelligeret ꝯm istam imaginationem auctoritas allegata nō de interminatis. Sz istam imaginationē nec puto fuisse Com. ꝛ esto q fuisset non puto esse veram. p̄ qdem: qz supflue ponit duplex dimēsio in mā. naz ꝑ vnā sufficiēter pñt oia saluari que ꝯm veritatez pñt saluari per duas. 2° ponit q ipōle est ꝯm nām: eo q ponunt due q̄ztitates in eodem loco p̄ ꝛ se penetrātes. nam tā hec q̄z illa ē longa: lata: ꝛ profunda: ꝛ totam eandem mām p̄ iformat ꝯm viam istam. 3° qz cuz mā rarefit ꝯtinue anteq̄z sequatur subalis gnō: aut in q̄libet instāti gñatur noua dimēsio terminata: ꝛ tunc vel opz dicere q nulla duret plus q̄z per instans: qd est ipōle nālīter: vel si durat per tps erunt simī in eadem mā ifinite dimensiones terminate: quaꝝ quelibz informabit eam totam ꝛ iteꝝ cum mā semp fiat extensior. q̄libet dimensionum p̄dictarum ēt fiet extēsior: ꝛ sic eadez dimensio terminata nūc erit maior nūc minor: nec plus ex se terminata ad certam mēsuram q̄z illa quā vocāt iterminatam: ꝛ eadē rōne qua p̄me interminate dant vnam terminatā. dabit etiā huic alia terminata: ꝛ illi alij alia in ifinitū: vel gñabit q̄libet talis in tpe ꝛ peribit: ꝛ hoc est ipossibile. sic ex ꝓbationib⁹ p̄me ꝯñs pz. Uel nulla añ gnōnē subalem gñabit: sed eadē successiue fiet maior ꝛ extensior ꝛ sequit idem qd iam dcm̄ est. Dico igitur q nō est in mā duplex q̄ztitas: sed vna tm̄: que pōt terminari maiori ꝛ minori extēsione: seu pōt esse plus ꝛ minus extēsa: ꝛ rarior ꝛ minus rara: sicut ꝛ mā quā informat: nec ad hoc opus est addi vel subtrahi aliq̄ q̄ztitas noua vel pars q̄ztitatis: sicut nec etiam māe: ꝛ ipsa ꝯm se absolute vt idifferēs ad hanc vel illā extensionē dr interminata ꝛ dimensio simplex ꝛ in potētia. vt vō est tāte extensionis ꝛ mensure ꝛ tāte dr terminata: ꝛ ꝯm hāc dūr forme differre: sicut supius dicebat. Est ḡ sensus verus auctis allegate: q tūc mā denudabit a q̄ztitate dimēsionum aque ꝓpria: ꝛ recipiet q̄ztitatē dimēsionum ꝓpriarum forme aeris. i. tūc mā ꝛ etiam dimensio eius desinet eē tante extēsionis q̄ztam appropriat foia aq̄ ꝛ fiet tante extēsionis q̄ztam exigit forma aeris. hoc autē ꝯtingit absq corruptione alicui⁹ prioris q̄ztitatis ꝛ absq generatione noue quātitatis ꝯm essentiam.

Quantū ad 2ᵐ artiᵐ. vtrum vz cuiuslibet forme sola mā sit imediatū ꝛ p̄mū receptiuū ē dubiū: qm̄ qbusdam vr q ꝯpositum ex mā ꝛ forma sbali sit p̄mū subm accidentiū: ꝛ qdā ēt volūt q q̄ztitas sit subm q̄litatū corporaliū. Alij vō ꝯcedūt qdem q ꝯpositūz ex mā ꝛ forma sbali vtriq est subm accidentiū. Sed nō p̄: eo q non ꝯz q̄libet vel per q̄libet ptem sui: qm̄ non per formā sed per mām tm̄. Dicunt ēt q nullum accidēs in se subiriue recipit aliud: q̄zuis per vnum disponat ad suscipiēdū aliud ꝛ sic ꝯz eos ois forma māe corporalis imediate recipitur in sola mā: ꝛ per ꝯñs cuiuslibet sola mā est pᵐ ꝛ imediatū subm. Quoꝝ dcm̄ mihi plus placet. Et ideo istd ꝓbo p̄ sic. Per illud: sine tm̄ ꝯpositum: est subm forme: siue sbalis: siue accidētalis: per qd tm̄ ipm anteq̄z ipsam hēt erat in potētia receptiua ad illā. B pz: qz cuius est potētia eius est actus. Sed per solā mām ꝯpositum erat in potētia receptiua ad formā q̄libet corporalē quā hz. ḡ ꝛc. ꝓbo minorē multipliciter. p̄ qdem auctē Com. in de sba orb. vbi ait. q sbm trāsmutatōis nō est suba simplex in actu: qz tūc esset ipassibile ꝛ ipossibile. i. carens potētialitate ꝛ non receptiuū: ꝛ infra dicit q Ari. inuenit q subra oium accidētium sunt indiuidua sube que sunt in actu: de qbus declaratum fuit ab eo esse composita ex formis ꝛ subcto qd est in potētia: ꝛ accipit etiam signū ex B q subm recipit accidentia ꝯtingentia in eo q nō est simplex. i. signū per qd Arist. cognouit subm accidentiū. s. corporalium nō est simplex in actu est: qz recipit accidētia ꝯtingētia: vnde addit: qm̄ si eēt simplex actu non pōt recipere accidētia. pati. n. est ꝯrium ipsi actu. hec Com. Hinc aduerte q Arist. in eo q vidit substātias existētes in actu recipere accidētia ꝯtingentia cognouit ipsas nō esse simplices ꝛ eē cōpositas ex subcto ꝛ po⁴. ꝛ

Marginalia: R; p̄ ce. 72; p̄ aia. 53; Ad 5ᵐ; T. c. 35; L; Co. 38; M; in p̄ cel. de suba orb.; N; Contra; 2; 3; O; P; 2ᵐ artic.; pᵐ; Q; Cap. 1.

rō est:quia pati repugnat actui.igit̄ non ſm formā que est actus ipm cōpositū est in po° ad accidētia:⁊ p eādē rōnez nec ad aliā formā cui⁹ receptio est passio ꝓprie dcā. qd̄ di co ad dr̄iam formarū spūaliuz. 2° ꝓbat̄ minor:q̄ alias sequeret̄ q̄ forma esset pn̄m patiēdi ⁊ trāsmutādi ab alio: ac p hoc po° passiua q̄ nō cōuenienter cōcedit̄. 3° q: tunc transmutatio non plus faceret nos scire māꝫ q̄ formā:si forma eēt subm trāsmutationis sicut mā. Ista rō nō ꝓbat de q̄titate q̄ ipsa nō recipit̄ de nouo in materia: sꝫ q: ei⁹ subm sit sola mā. probat̄ per h̄ q̄ ipsa alias migraret de subiecto in subm: qd̄ pꝫ:q: si nō sola mā:sed ēt forma esset subm q̄titatis:cuꝫ nulla forma sit eterna in mā:sꝫ vni alia succedat:q̄titas nūc esset subiectiue in vna forma nūc vo in alia. ¶2° sic.in hoīe sola mā est subm oiuꝫ formaꝝ corporaliū.igit̄ i oib⁹ reb⁹ corꝑalib⁹ sola mā est taliū formarū p̄m subm.ꝯn̄a ē euidēs: q̄ nō min⁹ sufficit mā in alijs ad recipiēdū q̄ i hoīe.an̄s ꝓbat̄:q: nec for̄a subalis hoīs est subm accn̄tium corꝑaliū: cū ipa sit spūalis:⁊ nulla alia for̄a subalis ē i eo:vt ꝑ nūc suppono: nec ēt aliqd̄ accn̄s ē subꝫ alteri⁹ accn̄tis:sic pꝫ p p̄hm.4.meta.i illa pte. Dino vo destruūt subam. Ubi vult q̄ accn̄s vnū nō accidit alteri nisi ꝓ tāto dicant̄ accidere sibi inuicē: q: ambo accidūt 3°.s.subiecto. Unde hec sunt verba eius. Accidens.n.non accn̄ti accidet:nisi q: ambo eidē accidūt. Et satis ꝓpe post ꝓbat istud per h̄:q: nō est rō q̄ vnū accidat alteri pon⁹ q̄ eꝫ. Uñ ait. Nec itaq̄ albo aliqd̄ est accn̄s vt musicū.nihil eni magis illi q̄ illud huic accidit.pꝫ igr̄ q̄ in hoīe formarū accn̄taliū sola mā est subm. q̄ aūt ipsa sola sit subm forme subalis.pꝫ ex eo q̄ in ipso nō est nisi vna tm̄ sbalis forma vt suppono.igr̄ illius nulla sbalis forma est subm.⁊ cō stat q̄ nulla forma accn̄talis etiā est subm ei⁹.igr̄ sola mā. ¶Nunc r̄ndeo ad ea que ꝯ hoc arguebant̄ in p° obiectiōe p̄cedētis articuli. Ad auctē Com.de sba orb.dico q̄ Commen.intēdit q̄ ꝯpositū est sbm accidētis per se.nō tm̄ p̄: q: p suam ptem tm̄.s.māꝫ. ⁊ istud manifeste ipse monstrat p illud qd̄ sequit̄:q̄.s.ex hoc Aris.cognouit ipm.s. subm eē ꝯpositū ex subto in potētia.i.mā:⁊ itēꝝ q̄ pati repugnat actui ⁊ q̄ si esset simplex actu nō eēt receptiuū. ¶Ad aliā de 2° de aia eodem mō dōm.s.q̄ cōpositum ex mā ⁊ forma substātiali est p se subꝫ accn̄tis.nō tm̄ p̄m seu nō p̄. Et aduerte dr̄iam iter subm forme ⁊ subm accidentis ſm Com. Nā subm accidētis est aliqd cōpositū exn̄s in actu simplr̄ per aliam formam ab ipso accn̄te.ita q̄ ad suuꝫ esse simplr̄ nō indiget accn̄te cui⁹ est subm. Sed subm forme subalis nō est aliqd tale cōpositū hn̄s esse in actu simplr̄ p aliā formā ab ipsa:sꝫ p ipsammet cuius est subm hꝫ esse simpliciter:⁊ iō idiget ea in suo esse simplr̄. Unde etiam ipsa mā sola differēter est subm forme ⁊ accn̄tis.nā accn̄tis ē subm actuata simplr̄:seu hn̄s eē in actu simplr̄ per aliā formā ab illo accn̄te.cui ꝯcordat aliud dcm̄ Com.in de suba orbis. vbi ait.q̄ hec dispō in oib⁹ accn̄tibus existētib⁹ in p° mā.s.q̄ nō inueniunt̄ in ea nisi ſm q̄ hꝫ formā exn̄tē in actu. Sꝫ forme.s.sbalis.quaꝫ hic itelligit p nomē forme est sbm mā nō hn̄s esse simplr̄ per aliam formā sꝫ per ipsammet. Nec sequit̄.mā hn̄s formā substātialē vel actuata p formā substātialē est subm accn̄tis.igit̄ forma subalis est subm accidentis:sicut nō sequit̄.mā q̄ta est subm aie rōnalis vel alteri⁹ forme subalis.igr̄ q̄titas est subm aie rōnalis.naꝫ an̄s est veꝝ:⁊ ꝯn̄s falsum:nec sequit̄ mā alba est subm dulcedis. igit̄ albedo est subm dulcedinis.nā in lacte an̄s est veꝝ:⁊ ꝯn̄s falsum. ¶Ad rōnem q̄ ad idē adducit̄.dico q̄ q̄cūq̄ res sit motus ſm q̄titatē ⁊ q̄litercūq̄ debeat itelligi fieri h̄ motus:qd̄ pro nūc nō est discutiendū:cuiuslibet motus qui est aliqua res formalr̄ exn̄s in eo qd̄ mouet̄ p̄m subm est mā sola:sicut ⁊ gnōnis subalis sed dr̄nter: q̄ generationis est subm ſm q̄ nō hꝫ esse actu simplr̄ p aliam for̄aꝫ ⁊ iō in gnōne simplr̄ nō remanet aliqd demonstratuꝫ hn̄s idē nomē ⁊ diffōnē quā prius:in alijs aūt motib⁹ est subm ſm q̄ p aliam formā hꝫ esse actu simplr̄ q̄ remanet in tota transmutatiōe:⁊ ideo ēt remanet aliqd demr̄atum retinēs ibidē nomen ⁊ diffōnē eādē. Et ista est ex toto sn̄ia Com. p̄ phy.cui⁹ v̄ba recitare ꝓp breuitatē omitto.

Cō.63. 3° artic.

Quantū ad 3m arti.vtꝝ vꝫ sit poīe per diuinā potentiam māꝫ existere ⁊ nullā in se formā hr̄e subalē vel accn̄talem. R̄ndeo q̄ supposita dei oīpotentia: quā veraciter ꝯfitemur ⁊ q̄ mā sit eēntia distincta ab eēntia forme:vt ex p̄cedenti.q.appet ⁊ cōiter ꝯcedit̄:nō apparet mihi q̄ aliqs debeat opinari:q̄n h̄ nō sit poīe deo facere. Et rō que dꝫ mouē q̄libet est:q: oē poīe esse verū pōt verificari per diuinā potētiā.al's aliqd v̄bū eēt ipoīe apd̄ deū. Sed māꝫ esse ⁊ nullā formā esse q̄uis sit falsum: est tm̄ possibile esse veꝝ:cū nullā iplicet aut inferat ꝯdictionē. igr̄ ⁊c. ¶2° si hoc nō esset deo possibile.sequit̄ q̄ nō q̄libꝫ creaturam deus posset sine aliquo extrīseco ꝯseruāte per se tm̄ ꝯseruare.ꝯn̄a ista pꝫ.q̄ q̄ vna res non possit etiam nālr̄ existē sine alia ab ipsa essentialr̄ disticta ⁊ non sibi extrinseca:nō est nisi vel q: illa est effectus nālis ipsius:sicut sol nāliter esse non pōt:q̄n lumē sit ab ipso diffusuꝫ:vel q: est ꝓpria quedam passio ꝯn̄s. Sic dicimus q̄ ignis nō pōt esse sine calore:vel q: est cā ipm in esse ꝯseruans:sicut lumen non pōt existere nāliter non exn̄te luminoso corpore quo ꝯseruat̄ in esse.ꝓp p̄mum nō ipedit̄ ꝓpositum:tum q: forma non est effectus māe illo mō:tum q: p diuinā potentiā pōt q̄libet talis cā sine hui⁹ effectu existē.pꝫ de sole tpe mortis chr̄i q̄ non ꝓfudit lumen in aere.pꝫ ēt de igne i camino qui tres illos pueros nō calefecit:aut aliter aliq̄liter egit in eos. Nec ꝓp 2m:q: nulla est forma tā nāliter ⁊ necessario ꝯn̄s aliqd subm q̄n sine ipsa deus possit subm conseruare:sicut expsse haberi potest a beato Aug.in ep̄la ad Consentiū.q̄ est.73.in nuō ep̄laꝝ.vbi ait. Ualet diuina potentia de ista visibili atq̄ tractabili natura corpoꝝ a qbusdam auferre: q̄s voluerit qualitates. Et cum ante statim dixisset q̄ deus carnem nostrā pōt ꝑpetuo sine corruptiōe seruare sicut ⁊ pueros in camino sine lesione seruauit:⁊ posuit q̄dam r̄nsionem qua dici posset non carni illoꝝ virorum additam fuisse ꝯ ignem incorruptionē:sed ipsi igni detractam corrūpēdi facultateꝫ.verba sua sunt:nō hoc dixit esse ipossibile:sed dicit hec adhuc prius dicto mirabilius esse:eo q̄ sit̄ ignis cōburebat ligna ⁊ nō vrebat illoꝝ corpora.⁊ mox sequunt̄ v̄ba allegata:ita q̄ non est dubiū alicui diligenter ꝯsiderāti:q̄n Aug.velit ibi asserere deū posse si vellet facere ignem absq̄ calore:⁊ q̄libet rem sine ꝓpria q̄litate ⁊ q̄libet passione nālr̄ ꝯn̄te. Relinquit̄ ergo si māꝫ nō posset sine oī forma facer̄:q̄ hoc sit q: per formā mā conseruat̄ in eē:⁊ sic pꝫ ꝯn̄a. Sꝫ falsitas ꝯn̄tis:vt mihi appet dꝫ cuilꝫ catholico eē certa:q: nō minus q̄libet rem deus pōt absq̄ alio ꝯseruāte extrinseco ꝯseruare q̄ posset absq̄ alio efficiēte ꝓducē. sicut.n.ab ipso ita per ipm sunt omnia ⁊ oia in ipso ꝯstant ſm Apl'm. ¶Confirmatur:q: alias deus idigeret creatura ⁊ iuuaret̄ per eam in ꝯseruādo aliam creaturam:qd̄ v̄r d̄rogare oīpotentie dei. Unde sicut dicit Aug. p̄ de li.ar. q̄ ille non deum oīpotentē credit qui vlla credit eum adiutū in creādo nā q̄si ipse sibi nō sufficeret:ita certe vr̄ q̄ non plene credat̄ oīpotēs si nō vnā q̄libet creaturam sine alterius adiutorio ꝯseruare posse. ¶Ad hoc facit:q: sicut cōiter arguit̄.nō minus h̄ est deo possibile q̄ q̄ accn̄s sit sine subto:qd̄ tm̄ fit per diuinaꝫ potentiam in sacr̄o. Multa etiam alia mirabilia ⁊ supra nāꝫ legimus facta diuinitus:ex qbus ꝯsideratis ⁊ creditis nō deberet aliqs dubitare hoc deum posse. Et ideo Aug.in allegata ep̄la cū adduxisset miraculuꝫ de igne in camino. ait. Qui ista nō credunt nimiuꝫ de diuina p̄tāte diffidunt: necum eis vel ad eos nūc s̄mo nobis est. Qui auteꝫ ista credunt ex his ⁊ illa vtcunq̄ coniiciant que fideliter que

Cap.2.

rsit. ¶ Contra 3nem istam est opi. vnius docto. cuius ro est: quia si materia esset sine forma, materia esset actu sine actu: quod implicat 3dictionem. 9na pz: quia ipm quod est actus est forma. Et sumitur ro ista a Comen. 2. phy. Cuius auctes et ad hoc sunt ibidem 9m. 30. et in p li. 9m. 70 ¶ 2o ad idem arguitur sic. Quanto aliq faciunt veri us vnu: tanto minus sunt adiuicem separabilia. Sed materia verius facit vnu cu forma: quam ppria passio cu subiecto: quia materia cum forma facit vnu per se. passio autem cu subiecto vnum p accides: et tn no pot separi a subiecto. ¶ 3o omne esse est a forma fm Boetiu. si ergo materia esset sine forma haberet esse et non haberet esse: quod est ipossibile. ¶ 4o si sic sequeretur quod in materia sil essent priuationes oppositarum formarum. simul. n. priuata formis oppositis esset. Sz 9na est ipossibilis: quia materia non pot habere priuationem vnius forme opposite nisi sit sub alia forma opposita. ¶ Iste rones modicum valent. Uñ ad primam dicendum si intelligatur quod esset actu p modo supra posito. et per actu intelligatur forma 9na non est ipossibilis: nec implicat 3dictionem aliquam. Si vero intelligatur quod esset actu 2o modo: 9na non valet: quia non esset sic actu. Auctoritas vero Comen. vbi agitur de potentia dei acceptari non oz. ¶ Ad 2m si accipiatur ppria passio p accnte pprio realiter informante subiectum sic argm vr accipere. dicendum quod quilibet talis pot etiam a subiecto separi: vt et ex aucte Aug. pot apparere. ¶ Ad 3m dicendum quod Boetius intelligit de esse specifico. pfecto 9positi de genere subiecti: et sic non est ad ppositum. ¶ Ad 4m 3cedo 9nam. Cum pbatur quod sit ipossibile. dicendum quod illud assumptum verum est de formis oppositis imediatis circa subiectum: et necio sibi succedentibus. Sz talis successio non est necio respectu potentie dei: sed fm cursum nature tantum: et io non sequitur quod materia non possit esse sine forma per potentiam dei: sz solum quod non naliter: quod 3cedo. ¶ Ad pm 3cedendum est 9na. ¶ Ad 2m dicendum quod Ugo loquitur de potentia naturali. non autem de potentia dei absoluta. Et ad argumentum in oppositum patet ex dictis.

(Margin: 3 contra 3nem. Tho. ph. q. 66 arti. p Co. 12. — 3m — 4m — Rns ad rationes Thom. — R — Ad 2m — Ad 3m — Ad 4m — Ad pm princi — Ad 2m)

¶ Distinctionis. xv. Questio. j.

Circa dist. 15. in qua Magister agit de productione mixtorum ex elementis vt piscium et auium ex aqua. et reptilium ex terra. Quero sic hic 9suetum est queri. vtrum in mixtis generatis ex elementis remaneant essentie ipsorum elementorum. Et arguitur p quod sic. quia si non manerent iam nullum esset mixtum. Supponimus autem mixta esse. 9na pz. quia non est aliquid mixtum nisi aliquid alicui misceatur: que vero non sunt non possunt misceri. ¶ Confirmatur: quia mixtio est miscibilium alteratorum vnio. p de gnone. ex quo dupliciter arguo. p quia que non sunt non est possibile esse vnita. 2o quia que solum alterantur non corrumpuntur. miscibilia vero solum alterantur in mixtione: alioquin debuisset dixisse corruptorum vnio. ¶ D. Ibi inquit Phs. hec. n. s. miscibilia nec corrupta esse necium quando mixta. 2o ponatur quod elementa 3currant ad gnonem mixti: aut in hac gnone oia corrumpuntur: aut aliquod sic et aliquod non aut nullum. pm non pot dici: quia non esset aliquod agens generans mixtum. non enim ipsum generarent elementa: quia in instanti gnonis non sunt: et per 9ns nec tunc agere possunt: nec aliud aliquod agens pt assignari: nisi forsitan dicatur quod agens vniuersale. s. celum tunc generat mixtum. Sed hoc non sufficit: quia preter agens vle necesse est esse agens particulare primum materie genitum: cum nale agens non imediate agat in distans. ¶ D. Quid corrumpit ipsa: non. n. appet aliud corrumpens extrinsecum. Si autem mutuo se corrumpunt necesse est aliquod alia vincere: et per 9ns aliquod remanere. non igitur oia corrumpuntur. Nec pt dici quod aliquod corrumpitur et aliquod non: quia tunc quod corrumpitur 3uerteretur in naturam remanentis: et non esset tunc mixtio: sicut nec quando gutta apponitur amphore vini 3uertitur in vinum: vt dicit Phs. ¶ D. Tunc illud corruptum non vniretur remanenti: quia non esset: et p 9ns mixtum non esset mixtum ex illo corrupto. Relinquitur ergo 3m. s. quod nullum corrumpitur: quod est propositum.

(Margin: I — pm — Confir. T. c. 90 — T. c. 90 — 2m — M)

Ad oppositu arguitur ex intentione Phi. p de gna qui pbat quod non miscentur habitus et passiones subiectis: quia talia saluantur in natura ppa. igitur si elementa inuicem vere miscentur non saluantur. corrumpuntur ergo. et p 9ns sue essentie non manent in mixto. ¶ Confirmatur p illud quod subdit phs. manifestum inquit quod neque fm pua saluata opz que miscentur dicere mixta esse. compositio. n. erit et non mixtio.

(Margin: Oppom T. c. 83. — N — T. c. 86.)

Circa q. istam quadruplex est opi. vna fuit Auic. sicut pz p sufficientie. et Comen. recitat p de gnone. et 3o ce. quod in mixto manent elementa integra et fixa fm essentias pprias: corrumpuntur tamen eorum qualitates et ex eis quedam 9plexionalis et media qualitas generatur. Alia opi. fuit Com. vt pz. vbi. s. 3. ce. vz quod forme sbales elementorum non corrumpuntur fm totum sz diminuuntur et corrumpuntur fm ptem et ex collatione earum sic diminutarum puenit alia forma: sic cum albedo et nigredo admiscentur fiunt ex eis multi colores: vt ait. Ex hoc et 9niter 3cedit quod tales forme sbales recipiunt magis et minus: quod dicit non repugnare eis pp earum iperfectionem. nam suum esse est medium inter formas pfectas et accidentia. Probat igitur duo. pm est. quod non totaliter corrumpuntur: quia inquit ipse. Si corrumperentur fm totum: tunc prima materia reciperet p et essentialiter oes formas: et non reciperet formas 9positorum mediantibus istis corporibus. 2m est. quod non remanent 9plete: et in sua pfectione. p quia si sic remanerent: necesse inquit esset quod nullum ens generaret ab eis diuersum in forma sbali: sz tantum in accntibus. 2o quia tunc 9positum ex elementis non haberet vnam formam sbalem: et per 9ns non erit vnum in actu: cuius pbo est: quia non est possibile quod vnitas 9positi sit vnitas 3tactus tantum vel 3tinuationis. est igitur vnum per vnam formam: et 3stat quod non per formam accntalem. igitur per sbalem. Et sequitur et (vt dicit) quod vna formarum elementorum est distincta ab alia. Ex quo pt iferri quod 9positum non erit vnum sed plura essentialiter. 3o quia si remanerent hoc forme integre: aut et eorum qualitates remanent pfecte: et tunc sequitur quod in 9posito sit ignis in actu cum calore: et siccitate in summo: aut remittuntur fm premissa: et tunc sequitur quod pole erit vt eorum forme denudentur his qualitatibus fm totum. pars enim et totum idem hnt iudicium. et totum hoc inquit est ipole. ¶ 3a opi. recentissima oium est. quod forme sbales elementorum non manent fm totam essentiam suam: nec fm aliquam ptem magnam vel paruam que retineat nomen et diffonem totius forme. Sz fm aliquam partem suam: cui p se non 9petit ro forme illius. Unde imaginantur in quilibet forma miscibili siue sbali siue accntali vnum genus partium. non quidem qntitatiuarum sz essentialium: non eiusdem romis inter se et cum forma totali. Sed alterius et alterius: ex quibus integratur ipsa forma substantialis. Dicunt ergo quod in mixtione: aliqua illarum corrumpitur et alia remanet eadem que prius fuit: et ex talibus realitatibus partialibus et incompletis elementorum 9statur et resultat forma mixti: ita quod forma mixti non est aliqua simplex forma de nouo inducta in materia: sed quedam ex peristentibus diuersarum formarum partibus 9flata. Rones huius opi. recitabuntur in 2o articulo. ¶ 4a opi. que nunc etiam coius tenetur: est. quod forme elementorum nec fm se totas: nec fz vllas partes suas remanent in mixto.

(Margin: opi. aui. Cap. 11. Co. 90. Co. 67. op. auer. Co. 67. — O pm — 2m — 1 — 2 — D Aureo. li. 2. dist. 15. pt. 2. q. j. et 2. et in qlz q. vlta. — Sco. li. 2. dis. 15. q. vnica p articu. Q)

Nunc restat videre que opi. ex his sit vera. probabo ergo p aliquas 3nes. et 2o obiciam 3 et rndebo ad obiectiones. Pro p pmitto quod sicut et tetigi in p li. di. 17. vbi querebatur an forme intensio fiat p depurationem a 3rio in solone cuiusdam argumenti. Forme miscibilium possunt dupliciter considerari. Uno modo in compone ad aliquod aggregatum ex eis anteqz sequitur gno subalis alicuius sbe alterius spei ab eis: quam sbam dicimus corpus mixtum: vt lapis: vel ferrum aut aliquod huiusmodi. Alio modo possunt 3siderari in 3patione ad aliquam talem sbam ex eorum mixtione genitam: et in illo 2o sensu loquendo de mixto et sicut et opi. pmisse locute sunt. pa 3 pbanda: est. quod forme substantiales elementorum non manent pfecte integre in ipso mixto. Alia quod nec manent remisse et fracte vt imaginatur opi. 2a. 3a quod nec fm aliquas ptes suas essentiales. iuxta imaginationem opi. 3e. 4a absoluta quod forme hoc non sunt actualiter fz se in mixto modo tali de quo dictum est. qualiter autem et quo dicen-

tur. ¶ Primã ꝯñe ꝓbo sic. accipio (gratia exempli) vnũ lapidẽ aut in illo lapide est aliq̃ particula in q̃ est tm̃ vna forma substã/lis vnius elemẽti: ꝛ loquor de prib⁹ fm̃ q̈titatẽ oĩmẽ quã aut nulla est oĩno q̃cũq̃ ꝑua: in qua nõ sint forme pluri um elẽtoꝝ. Si dicat̃ pᵐ. igr non q̃libet ps istius lapidis ẽ mixta: nec q̃libet est lapis. nã vnicũ simplex elẽtũ non est lapis. ꝯñs aũt fl̃m est fm̃ veritatẽ ꝛ fm̃ ꝯcessionẽ oĩum: q̃m q̃lz ps lapidis: ꝛ filr cuiusl3 ptis ps in infinitum ẽt sumẽdo minorẽ est de lapis: ꝛ ita est in q̃lz homogeneo: q2 q̃lz ps ei⁹ q̃titatiua est eiusdẽ rõnis cũ toto. ꝛ hoc ẽt expsse di cit Phs in illo. c. de mixtione. Si dicatur 2ᵐ: cũ forma sub stãtialis nõ deserat ꝓpriã mãm transiẽs ad aliaz: sicut nec ẽt acciñs migrat de vno subto in aliud. seq̃tur q̃ sil̃ cuz illa forma erit sua mã quã prius etiam informabat: ꝛ sue et las q̃titas: ꝛ sic in eodem situ ꝑ erunt plura corpora sil̃: qd̃ est ipos̃e nãliter. ¶ Cr⁹ aũt forma vni⁹ elementi. vbi gratia. ignis existẽs in mixto informat pcise eadẽ portionẽ mãe quã infor mabat añ mixtionẽ. ꝛ silr cuiuslibet alteri⁹ elemẽti forma informat pcise suã priorẽ mãm. Aut nõ solũ suaz mãm: sz ẽt informat mãm quã prius informabat forma alterius elemẽ/ti. Hoc 2ᵐ nõ est possibile nãlr. Nec pᵐ pot dici: q2 vel nul la noua forma subalis est ꝓducta: ꝛ per ꝯñs illa nõ erunt vna suba numeroꝫ q̃tuor aggregate: nec mixtũ erit lapis sz erit ignis ꝛ aer: ꝛ terra ꝛ aqua. Aut noua forma subalis erit inducta: ꝛ tunc cũ mãe elemẽtoꝝ manẽtes nõ se mutuo penetrent in eodẽ situ, vna erit situalr extra aliã: ꝛ ex hᵒ se/quit̃ q̃ vna pars mixti informet̃ forma mixti ꝛ forma ignis tm̃: ꝛ alia informet̃ forma mixti ꝛ forma aeris tm̃: ꝛ sic de alijs: ꝛ p ꝯñs nullũ mixtũ erit homogeneũ: ꝛ nulla ps erit mixta. Uel vnũ elẽtũ solũ erit mixtũ: qd̃ nõ est ꝯõm. ¶ 3ᵒ pono q̃ ex vno mixto gñet̃ aliud mixtũ: aut igr in mixto genito sunt forme subales ꝑmoꝝ elẽtoꝝ ꝛ aut nõ. si nõ. igr nõ est necesse vt in mixto sint hᵒ forme: ꝛ p ꝯñs frustra po nunt̃ eẽ in alijs mixtis. Si sic. cũ nõ sit in gñone isti⁹ facta noua ꝯgregatio ꝛ mixtio elemẽtorum: nõ sunt alie forme elemẽtoꝝ in isto genito q̃ fuerũt in corrupto: ꝛ tũc sequun tur aliq̃ incõueniẽtia. Unũ est q̃ hic nõ sit vera gñõ pro eo q̃ remaneat aliqd idem numero retinẽs idẽ nomẽ ꝛ eadẽ diffinitionẽ: eo q̃ remaneat eadẽ forma specifica spãlis: imo plures in pluribᵒ materijs. ¶ Jtẽ illi qui opponũt opi. de fendunt dicũt gñones in hᵒ differre a mixtiõe q̃ in gñone to taliter corrũpitur id ex quo aliud gñat̃: in mixtione vo nõ. nõ est igit̃ hec vera gñõ. Aliud qd̃ sequit̃ est q̃ eedẽ mẽsure ꝛ ꝓportiones elẽtoꝝ sũt in mixto genito q̃ fuerũt in corru pto: ꝛ ita quotcũq̃ mixta vnq̃ succẽssiue gñabunt̃: in oĩ/bus erit equa elemẽtoꝝ ꝓportio: ꝛ elemẽtum qd̃ ꝑdomi/nat̃ in pᵒ mixto imediate ex elemẽtis gñato predominabit̃ in q̃libet succedẽtiũ: qd̃ absurdũ est dicere. ¶ 4ᵒ sic arguit qdam doctor. Aut mã vnius elemẽti est in eodẽ situ pᵒ cuz mã alterius: aut in alio. Si in alio. ita etiã ꝛ forme. ꝛ tunc mixtio nõ est nisi iuxta positio. Si in eodem aut ipsa ꝛ illa constituunt vnam eẽntiã: sicut due ptes albedinis vel alte rius forme existẽs in eodẽ subto ꝑ ꝯstituunt vnã formã nu mero: ꝛ tũc sequit̃ q̃ mã suscipiat magᵗ ꝛ min⁹: ꝛ nãlr pos sit intẽdi ꝛ remitti: qd̃ nunq̃ est auditũ. p3 ꝯña. q2 non est aliud essentiã aliq̃ intẽdi q̃ ex aliquo adueniẽte ꝛ nãliter in eodẽ loco cũ alio eiusdẽ rõnis existe vnã totalem essen/tiam fieri. Unde intẽsum dĩ qd̃ est maius intẽsiue: ꝛ sic eẽt in ꝓposito. Aut ille mãe nõ ꝯstituunt vnã essentiam nume ro: ꝛ3 remanent distincte numero: ꝛ si sic. si q̃libet retinẽat ꝓpriã formã subalẽ. sequit̃ q̃ in eodem situ ꝑmo erũt disti cte sube corporee ꝯposite ꝛ nãliter per se subsistentes. nec mixtio aliud erit q̃ congregatio corpoꝝ se inuicẽ penetrã tium: que impossibilia sunt nãlr. ¶ Ad istud valet ẽt rõ Cõ/men. supra facta de vnitate ꝯpositi ꝯ Aui. ¶ Scõa ꝯ que spãliter est ꝯ Cõmen. ꝓbat̃ euidẽter per q̃libet predicta ꝑ rõnum: sicut p3 applicanti: ꝛ ita arguẽti de illis partibus formarum remanẽtibᵒ: sicut argutum est de ipsis formis: si integre ponant̃ remanere. Spãliter autẽ deficit in eo q̃ concedit formas subales elemẽtoꝝ intẽdi ꝛ remitti: sic. n. nõ solum in mixtione: sed ẽt extra p se vnum elemẽtũ poss3 ꝑ actionem alterius subaliter remitti: ꝛ sic idem ignis nu/mero nunc eẽt minus ignis q̃ prius. Sicut potest vn⁹ esse min⁹ calidus vel rarus q̃ prius. ꝛ rursus p actionẽ ignis intẽsioris posset intẽdi ꝛ fieri magis ignis: qd̃ est magnũ incõueniẽs physicũ. ¶ Q̃. Cum nõ solũ elemẽta illa qua tuor sint miscibilia: sz ẽt multa corpora mixta sint miscibi/lia: vt ex eis etiã aliud mixtũ gñetur: sicut p3 in electuarijs ꝛ alijs pluribus. Sequit̃ q̃ etiam ille forme subales mix/toꝝ miscibiliũ sint intẽsibiles ꝛ remissibiles essentialr: ꝛ p ꝯñs nõ solum forme elemẽtoꝝ pp earum: sicut dicit. ipe ꝯ ectionem ꝛ diminutionem a formis perfectis pñt sic remit ti. ¶ Q̃. Jn colore medio nãli: q̃lis est viriditas feniculi ꝛ rubedo rose. aut in olio ex extremis cõmixtis essentialiter genito. qd̃ dico ad dĩam coloris medij fm̃ apparentiã tm̃ de quo dcm̃ est in pᵒ vbi. ꝯ. dist. 17. nõ sunt essentie coloꝝ extremoꝝ: nec fracte nec integre. Igitur nec forme elemen/toꝝ in mixto. ꝯña p3 per eum: q2 silr dicit elementa esse in mixto ꝛ colores extremos in medijs: vt recitatum est. S3 añs ꝓbatum est sufficiẽter vt estimo. vbi. ꝯ. ¶ Tertia ꝯ ex rõnibus ꝑme ꝯñs ẽt ꝓbat. Si. n. remaneant tales ptes formaꝝ elemẽtoꝝ aut in aliqua pticula mixti: est tm̃ pars forme vnius elemẽti: ꝛ tũc nõ q̃libet pars est homogenea toti ꝛ alijs partibus. Aut in q̃libet pticula non tm̃ est pars vnius forme: sz pluriũ sil̃: ꝛ sequit̃ q̃ ꝛ plures mãe ꝛ cõ/posita subalia: ꝛ corpa nãlr p se subsistẽtia sint sil̃ in eo/dem loco ꝑ. sicut in ꝑma rõne deducebat̃. ¶ Q̃. Cum fm̃ istam opi. forma mixti nõ sit forma noua fm̃ essentiã distin cta a formis miscibilibus seu a particulis illaꝝ remanẽti/bus: ꝛ nulla illarum particularũ deserere possit naturalr̃ suam mãm manẽs in reꝝ nãtura: ẽt possit simul cum illa de nouo mãm aliam informare. multo certe minus q̃ pᵒ for/ma totalis ꝛ pfecta sue sp̃ẽi: de qua nulli dubiũ est: cũ nul/lus sane mẽtis ꝯcederet q̃ forma subalis ignis hᵒ demon strari possit nãliter eadẽ ipsa ꝑmo informare vnaz aliã mãz de nouo: nec est q̃ illa ꝯposita subalia pticularia quo ad formas diuersoꝝ elemẽtoꝝ non ꝯstituant aliq̃ subam p se vnã: nisi fm̃ ꝯtinuationẽ vel q̃daz in eodẽ loco ꝯgrega tionez. ¶ Q̃. Enam 3ᵃ rõ applicat̃ euidẽter ꝯ istã opi. ꝛ eo euidẽtius quo ista opi. nullam aliam formã ponit in mix/to. Silr ꝛ illa Cõmen. ꝯ Aui. de vnitate compositi. cũ iste nullam vnam formã possit assignare nisi composito vnita/te ꝯtactus. ¶ Q̃. Spãliter ꝯ vnam istam pot argui de illis generalibus realitatibus forme elemẽtaris. aut. n. vna ẽ act⁹ alterius: ꝛ sic forma subalis erit essentialr̃ cõposita ex ꝑ/prio actu ꝛ ꝓpria potẽtia: qd̃ iste doctor nõ vult ꝯcedẽ. Et pterea erit qd̃dã cõpositũ subale p se gñabile ꝛ corrupti bile. corruptibile quidẽ dum venit ad mixtionem. gñabi/le vo dũ mixtũ illud dissoluit̃ in elemẽta: q̃m tũc realitas que erat in mixto recipit suam actualitatẽ: ꝛ tunc est ver⁹ ꝛ integer ignis in actu ꝛ ipsa forma ignis cuius pars sola ꝑfuerat: qd̃ est valde absurdum: aut neutra est act⁹ alteri⁹ ꝛ tunc cũ nõ sint eiusdẽ rõnis fm̃ opi. ꝛ sint in eodẽ subie/cto ꝑmo nõ ꝯstituent vnã formã plus q̃ faciat grãmatica ꝛ musica l aiã: aut albedo ꝛ dulcedo in lacte. ¶ Q̃. Si neu tra est actus alterius vtraq̃ igit̃ imediate informat mãm ꝛ cum ea vnum per se compositum constituit. ꝛ sic ex mã ꝛ vna illarum realitatum resultat vnum compositum per se: ꝛ ex eadem mã ꝛ alia realitate resultat compositum al/terius rõnis aliud saltem partialiter a ꝑmo. ¶ Confirma tur: q2 si per potẽtiam dei vna illarum realitatum informa/ret vnam portionem mãe: ꝛ alia aliam portionem distin/ctam ꝛ discretam ab alia: non est dubium q̃ ex eis ꝛ suis materijs constituerentur duo composita diuersarũ rõnum.

3
Et sic sequit̃ q̃ ignis ⁊ q̃ôlibet elemẽtũ nõ sit vnũ nisi per accidẽs pp̃ vnitatẽ mãe:sicut musicum ⁊ grãmaticũ sunt vnum pp̃ vnitatẽ subiecti musice ⁊ grãmatice. ¶ D. Qd̃
ꝯ Aure.
Cõ.77.
dicit op. de forma mixti.s. q̃ non est alia ab illis partibus formaꝝ elementariũ:sed ꝯflata ex eis est falsum:qd̃ primo ꝓbatur per Com. ꝑ de aia. Ibi.n. Phs ꝯ eos qui ponebãt aiam ex oib⁹ elemẽtis ꝯpositam vt cognoscat oia. arguit inter cetera q̃ esto q̃ sic esset ex oib⁹ elemẽtis ꝯposita ad/huc nõ cognosceret oia:q: nõ cognosceret ꝯpositum ex ele/mẽtis. ⁊ Com. declarans h̃. Cõtingit inq̃t eis vt nõ cogno/scant vniuersam rei ꝯpõnẽ:⁊ q̃ non sentiat forma ei⁹. forã enĩ est supra elemẽta in ꝯposito. ꝯtingit ḡ vt nõ cognoscat deũ aut hoiem neq̧ carnẽ neq̧ os. nõ.n. est elemẽtũ eẽntia .i. forma:neq̧ ex elemẽtis. ⁊ hoc necẽ est in oibus ꝯpositis: ⁊ sequit̃ adhuc. eẽntie ⁊ forme reꝝ necesse est vt sint supad/
R
dite elemẽtis. Uerba expressiora nõ possent dici ad ꝓposi/tum:nec ṽba solũ s; ꝓbõ sua cogit h̃ ipm itẽdere cũ infert q̃ nõ cognoscet vniuersam rei cõpositionẽ ⁊c̃. Itẽ 7° meta.
Com.2.
T.c.60
in fine Phs soluens qõnẽ motã in.3. vtrũ. v; in indiuiduo sub̃e sit aliqua cã p̃ter mãm:qm̃ vt ibi.s.3. meta. dic̃ Com. cã formalis fuit nota ab eo solo iter antiquos. Hãc inquã soluẽs in fine septimi in illa pte. Qm̃ ṽo ex aliquo cõposi/tum sit vt vnũ sit oẽ sed nõ vt cumulu erĩ ⁊ ẽt qm̃ illi nullam ponẽtes formã distinctam a mã:dicebãt ista corpora nõ eẽ aliud q̃; ipsa elementa diuersimode ꝓportionata inuicem ꝯgregata:iõ Phs ꝓbat ꝑ q̃ p̃ter hõ elemẽta est aliud ali/quid in ꝯposito. Deinde q̃ illud aliud nõ est aliqd̃ elemen/tum nec aliqd ex elementis cõpositũ:⁊ finalr̃ determinan/
T.c.60
do ꝯcludit. Uidebitur q̃ vtiq̧ aliqd hoc ⁊ elemẽtũ ⁊ cau/sa essendi. hoc qdẽm carnẽ. h̃ ṽo syllabã. silr̃ aũt ⁊ in alijs. Sub̃a aũt vniuscuiusq̧ hec. hec.n. cã pma essendi. Ubi cõ/mẽ. ꝯ ̃ vltimo dicit expresse. q̃ in istis est aliqd additũ ele/mẽtis:⁊ p̃ter illud nõ est aliqd̃ elemẽtũ:q: vt dicit Phs. si
L
p̃ter illud ⁊ alia elemẽta esset aliud elemẽtũ additũ eis ⁊ ꝓcederetur in infinitum. Nec etiam illud additũ est ex ele/mentis:q: ẽt p̃ter illa elemẽta ex qbus est:oporteret eadẽ
Cõ.60.
rõne esse aliud additum. Et Com. dicit. q̃ si illud fuerit ele/mentũ ꝯtingit vt habeant alia elemẽta aliqd̃ additũ:⁊ est forma:⁊ si nõ:non fieret aliqd hoc:⁊ est eadem rõ cum ea quã Aui. facit vt supra habitũ est. deide exponẽs ꝑallega/ta ṽba Phi. videbitur aũt vtiq̧ ⁊c̃. vbi est ꝯ determinatio nis. per hãc inq̃t perscrutationẽ appebit hoc esse aliã sub/stantiam ab elemẽtis mãlibus:que ẽt est elementũ. i. pars ꝯpositi:⁊ q̃ est pma cã:⁊ q̃ est cã que est forma:⁊ q̃ alicu/ius est caro:⁊ alterius os:⁊ alterius sylla:⁊ silr̃ in oibus rebus diuersaꝝ substantiaꝝ dõm:qm̃ hoc est cã pma sub̃e .i. qm̃ ista sub̃a est cã que est pma qdditas. Ex his clare p; q̃ Phs ⁊ Cõmẽ. intẽdũt q̃ in mixtis sit aliq̃ forma substã/tialis. que nec est elementũ nec ex elemẽtis ꝯposita:⁊ ipsa est forma que est pars cõpositi:⁊ nõ sicut qdam dicunt de
M
forma totius. ⁊ hec est cã p quã ipm cõpositũ est hoc vl̃ il/
Aureo. vbi.s.
lud sm̃ spẽm ⁊ qdditatẽ. ¶ Sed ꝯ hunc auctoritatis sen/sum arguit iste doctor:q: sm̃ h̃ forma mixti erit elemẽtũ: q: ipsa cũ elemẽtis intrabit ꝯstitutionẽ ꝯpositi:⁊ tũc eadẽ rõne p̃ter eam ⁊ alias ptes cõpositi op; ponere aliõ elemẽ/tum in ifinitũ. ¶ Ad illud dõm q̃ elemẽtũ sumit̃ duplici/
Rñsio
ter. Uno° cõiter ꝓ oi pn° intrĩseco rei. Alio° spãliter ꝓ pn° intrĩseco mãli:seu qd̃ est q̃si mã. Scdõ mõ negat illud ad/ditum esse elementũ:⁊ ꝑ mõ affirmat:vñ statim ait. hoc nõ elemẽtũ sed pn™. Elemẽtũ ṽo est in qd̃ diuidit̃ in existens
Arist. ⁊ Cõmẽ. vbi.s.
vt mãm. Et Com. exponens h̃ ⁊ simul soluens obiectionẽ ꝑmissam dicit. elementũ.n. est illud in qd̃ resoluitur res:⁊ est in re quasi mã. hoc aũt .s. forma est elemẽtum:⁊ cu; res resoluit̃ non resoluit̃ in ipm. Per qd̃ vult q̃ est elemẽtum
Cõ.60.
sed nõ mãle. Hoc etiã p; ex ꝑallegatis. dicit.n. Cõmẽ. ap/parebit hoc esse aliam sub̃am ab elementis mãlib⁹. nõ ait absolute ab elẽtis. Item cũ dicit q̃ ipsa est elementum:ex

N
posuit .i. põ cõpositi. ¶ H. Si forma mixti nõ eẽt alia vt di/ctum est:sequit̃ q̃ oia mixta essent eiusdẽ spẽi ⁊ hĩent ope/rationes eiusdẽ spẽi:qd̃ est manifeste fl̃m. ꝯña p;. nã oium essent eadẽ pn° intrinseca ⁊ nõ esset diñtia nisi in ꝓportiõe ⁊ q̃titate ipsoꝝ elemẽtoꝝ .s. q: in vno mixto superabunda/ret ignis in alio aer:⁊ sic de alijs sm̃ aliã ⁊ aliam ꝓportio/nem adinuicẽ:⁊ hoc ẽt iste doctor ꝯcedit. Sed ex ipso ne/cessario sequit̃ incõueniẽs illarũ. Nã vt dicit Com. 3° ce.
Cõ.72.
Regula est q̃ a causis:q̃rum nã est eadẽ ⁊ nõ differunt nisi sm̃ magis ⁊ min⁹ non sequit̃ nisi vna nã diuersa s; magis ⁊ minus. Et iterũ subdit. q̃ cause diuerse in q̃titate hñt cã/ta diuersa in q̃titate ⁊ vtrũq̧ est eiusdẽ spẽi:⁊ ex h̃ arguit ꝯ eos q dixerũt elemẽta differre abinuicẽ pp̃ figuras pro/prias. Sermo ãt eoꝝ inq̃t. si eẽt verus ex diuersitate cãrũ sm̃ magis ⁊ minus .s. cãrũ conuenientiũ in forma ⁊ essen/tia ⁊ diuersarũ sm̃ magis ⁊ minus ꝯsequeret̃ diuersitas
O
cãtoꝝ sm̃ formas:qd̃ est ipole. hoc Cõmẽ. nisi ḡ sit in mix/to alia forã sub̃alis p̃ter formas illas seu forãrum ptes (q̃/litercũq̧ velis eas vocare) cum tales sint eiusdẽ rõnis in oibus mixtis:nõ obstantib⁹ diuersis eaꝝ ꝓportionib⁹ oia mixta ex silibus elemẽtis erũt eiusdẽ rõnis. ¶ 4° ꝯ ꝓbat̃
4° ꝯ
ex trib⁹ p̃cedẽtibus:qm̃ si forme elemẽtoꝝ nõ manent s; totũ nec sm̃ ptem:seq̃t̃ q̃ nõ sint sm̃ se actualiter in mixto. Pñt nihilominꝰ ⁊ vna rõ addi. Suppono q̃ ex vno elemẽ/to p̃cise põt aliqd̃ mixtum gñari sm̃ q̃ q̃libet corpora pre/ter illa q̃tuor pma:q̃ vsitate vocant̃ elemẽta dicim⁹ mixta.
Cap.15.
ṽ.ḡ. piscis ex aq̃ tm̃. Et ista suppositio p; per Augu. 3. sup Geñ. ad lr̃am. vbi ait. q̃ obseruatũ est quedam aĩalia ita nasci ex aquis vel terra:vt sexus eis nullus sit:⁊ iõ semen eoꝝ nõ sit in eis s; in elemẽtis ex qbus oriunt̃. Accipio igi/tur vnũ piscem genitũ nõ p propagationẽ sed imediate ex aqua sola. ꝯstat q̃ in isto nõ ẽ sub̃a terre vel aeris aut ignis
P
nec sm̃ totũ nec sm̃ partẽ:cum nullũ talium fuerit in loco gñõnis huius piscis. Quero igit̃ an in ipso sit forma sub̃a/lis aque vel nõ. Si non:igit̃ habeo aliqd mixtũ in q̃ nulli/us elementi forma sub̃alis sm̃ se vel sm̃ ptẽ aliquã iui re/perit̃:⁊ cũ nulla expientia vel rõ habeat̃ q̃ hõ elẽta sint in corporib⁹ alioꝝ pisciũ vel aĩalium terrestriũ plus q̃; habe/ri possit de isto:non est dõm q̃ in alijs sunt hõ elementa. Nõ põt aũt dici q̃ in ipso sit forma sub̃alis aque. ꝑ qdem q: sm̃ hoc aq̃ ex qua genitus est non esset corrupta:s; ad/huc remaneret:⁊ si sic ꝓductio huius piscis nõ fuit gñatio
T.c.31.
sed alteratio tm̃. Silr̃.n. mõ Phs. 2. de gñõne in illo.c. S; tñ adhuc ⁊ sic inspiciemus. ꝓbat q̃ nullum elẽtoꝝ est nã gñabilium. Si.n. inquit erit aer. siquidẽ pmanet alteratio
2
erit ⁊ nõ gñatio. 2° q: tunc piscis erit aqua sicut statua fa/
Com.31
cta ex ligno est lignum:q: remanet sub̃a ligni. Uñ Cõmẽ. ibidẽ. si illud vnũ elementũ remaneret ꝯuenit vt sit in actu illa res subita. si igit̃ aer. oia erũt aer. si aqua. oia erunt aq̃.
3
3° q: tunc erit gñõ alicuius sub̃e per se absq̧ corruptione alterius sub̃e:qd̃ nõ est nãliter possibile.
Q

2° artic.
NUNC restat obijcere dictis ⁊ ponere rõnes ꝓ pte op/posita. Et qdem vr̃ q̃ si elemẽta totalr̃ corrum/
T.c.83.
pant̃:tũc mixtio nõ differt a gñõne ꝯ Phm ꝑ de gñõne.o. manifestũ aũt q̃ oportuit differre .s. mixtio a gñõne. si est
2m
mixtio. ¶ 2° arguit̃ ex diffõne elementi. 5. meta. q̃ est talis sm̃ lr̃am cõmẽti. Elemẽtũ dr̃ illud ex quo componit̃ res ꝑ
t.c.4.
⁊ est in eo. Ubi Cõmẽ. p h̃ inq̃t. qd̃ dicit sc; Phs. Et est in eo excludit̃ elementũ illud qd̃ transmutat̃ cu; aliqd gñat̃ ex eo:sicut cum caro gñat̃ ex sanguine tũc sanguis non re/
3m
manebit pars carnis. ¶ 3° sic. Mixtũ sm̃ q̃;cũq̧ partẽ sui minimã ⁊ signabilẽ resoluit̃ in q̃tuor elementa. igit̃ in mix/to sunt forme elemẽtoꝝ. Añs p;. nam dum cõburit̃ lignũ ad sensum:p;. q̃ resoluit̃ in quasdam ptes igneas:quasdã
4m
fumales:aliquas ṽo aqueas:⁊ quasdã cinerales. ¶ 4° ex eisdẽ res nutriunt̃ ⁊ sũt:⁊ mixta nutriunt̃ ex oibus q̃tuor
5m
elemẽtis. igit̃ ẽt sunt ex elementis. ¶ 5° mixtio nõ est cor/

ruptio

[A] ruptio simplr ipsoꝝ miscibiliū. pȝ ꝑ de gnōneꝫ si forme [T.c.90.] miscibiliū nec ſm totū nec ſm parteȝ manerent in mixto. [T.c.88.] esset mixtio corruptio simplr miscibiliuȝ.igiť ⁊c̄.Confir/ mať per p̄bȝ q dicit.ꝙ gutta vini mille millijs amphoris aque nō misceť.soluiť eni spēs.Ecce ꝙ rō:q̄re non misceť [Aureo. vbi sup̄.] est:q2 corrūpiť:ex quo sequiť ꝙ que misceнť nō corrūpū/ tur.Preter istas rōnes adducit tertius opi. vnā aliā ma/ gis appropriatā suo modo dicēdi. Et dicit eā esse p̄bi.7. [T.c.60.] meta.in fine.arguit aūt sic.sicut se hȝ.a.⁊.b. ad hanc syl/ labam ba.sic elemēta ad formā mixti.puta ad formā car/ nis.sed.b.⁊.a.sic se habēt ad illā syllabam.ba.ꝙ neutri⁹ sonus pfectus saluať in illa syllabā. nec ēt particula aliq̄ retinens ꝓpriā rōnē sui soni.⁊ tamē aliqua particula vtri usqȝ saluať in ipsa.vt pȝ sensui.igiť ⁊c̄.Et accipiunť ista ꝑ cise vt sunt ꝓlata nō scripta.maior ꝓbať:q2 ille sonus ba. est vna quātitas.cum sit vna syllaba:sicut ⁊ forma mixti. vt ḡbi gr̄a.lapidis est vna forma. ¶ Respōdeo ad ꝑ^m dico [Rn̄deo. Ad ꝑ^m] ꝙ mixtio pōt sumi triplr.Et silr mixtum. Nam ad gnōnē alicuius mixti plures trāsmutationes ꝯcurrunt. ¶ Quo/ [B] niam ꝑmo miscibilia diuiduť in partes ⁊ ille inuicē con/ gregaNť ⁊ iuxta ponunť.deinde mutuo alteranť ⁊ conti/ nuanť.postremo ipsa corrūpunť. ⁊ noua sub̄a generatur. [ꝑ^o] Potest igiť mixtio accipi ꝑmo modo pro ꝯgregatione ⁊ iuxta positione partiū miscibiliū precise. ⁊ talis mixtio nō [2^m] est generatio. Scd̄o pro alteratione miscibiliū in vnione ⁊ continuatione coꝝ. ⁊ nec sic est generatio simplr ꝓprie [3^m] dicta. Tertio mō pōt sumi pro gnōne ꝯñte mixtiones pre dictas:⁊ sic ꝓprie ē gn̄atio. Differt tamē a gnōne cōmuni. q2 nō omnis generatio ꝑsupponit eiusmodi ꝑores mixtio [Ad 2^m] nes. ⁊ ideo nō omnis generatio est mixtio. sed omnis mi/ xtio sic dicta est generatio. ¶ Ad secūdā dico ꝙ nec ignis nec aliquod alioꝝ triū corporū est alicuius substātie que per se sit vna:elemētum ſm illam diffinitionē elementi.sȝ [C] sic.sole cause intrinsece rei.mā.s.⁊ forma.sunt elemēta ip/ sius. ⁊ si adhuc amplius contrahať ad illud in qd̄ res etiā resoluiť.sola materia rei est sibi elementū. ⁊ hec patent ꝑ [Cō.4.] Cōmen.ibidem. Et si querať ꝓpter quid ꝗ quatuor ꝑma corpora vocanť elementa respectu alioꝝ.dico ꝙ ꝓpterea: quia vel ex eis ꝑus alteratis ⁊ mixtis. ⁊ tādeȝ corruptis. alia imediate generanť vel ex his que sunt imediate ex ip sis sic genita. Quāuis nec omnia alia corpora ex eis geni ta sint. ⁊ ideo nec oium ēt in isto sensu vere dicunť elemen [Ad 3^m] ta:sed multoꝝ. ¶ Ad tertiū nego antecedēs. Ad ꝓbatio/ nem dico ꝙ nec ille partes aquee sunt aqua que diciť ele/ mentaris:nec illi cineres sunt terra.nec illi fumi sunt aer. ⁊ ideo in nullum triū elementoꝝ resoluiť. non resoluitur etiā in ignem sed ignis ex eo generatur. Quomodo autē ignis possit ex ligno generare cineres vel fumum est alia [Ad 4^m] questio:nec pertinēs ad ꝓpositum. ¶ Ad quartū dico ꝑ/ [D] mo ꝙ non omnia corpora mixta nutriunť.pȝ de lapidib⁹ ⁊ metallis. Item non omnia que nutriunť i nutriuntur ex igne ⁊ terra aere ⁊ aqua. sed quedā ex alijs corporibus. quedā ex aliquo vel aliqu h⁹ hoꝝ. ¶ Secūdo dico ꝙ non est intelligendū ea que nutriunť esse ex his ex quib⁹ nutriunť. ꝙ illa ex quibus nutriunť ſm suas formas in/ grediaNť constitutioneȝ nutritoꝝ.alias homines consta/ rēt ex vino ⁊ pane ⁊ herbis ⁊ alijs innumerabilib⁹ que as/ sumūť ad alimentuȝ.sed quia illa in nutritoꝝ substantias ꝯuertunť. ⁊ ex similibus multis interuenientibus transmu/ tationibus generata sunt. vnde pȝ ꝙ argumētum nullius [Ad 5^m] est efficacie. ¶ Ad 5^m dōmꝙ nec in mixtione ꝑmo modo nec etiā i sumpta secūdo modo miscibilia simplr corrum/ puntur:sed essentialr sunt in tali mixto seu aggregato.sed non sic vertitur questio de mixto. sed de mixto mixtione tertia. ⁊ in tali vtiqȝ simplr corrūpunť miscibilia. Q2 si di cantur nō corrūpi vel manere improprie dictum est. vere tamē ad sensuȝ p̄bi qui iō dicit illa nō corrumpi totalr.q2

qd̄ genitū est ex ipsis ⁊ manet est medium iter illa nō per [E] participationē:sed per ꝯueniētiam.conuenit enim in pro/ prijs qualitatibus cum illis miscibilibus plus q̄ȝ illa in/ ter se. ⁊ per ꝯñs etiam in forma quaȝ tales consequuntur qualitates. Similr ⁊ in operationibus prouenientib⁹ ex qualitatibus illis:⁊ q2 pōt per suas q̄litates ⁊ opationes similes aliquo modo,ideo dicitur continere illa in virtu/ te. ⁊ ēt in isto illoꝝ virtutē saluri. Et hec intēno p̄bi est sicͭ [T.c.84.] pȝ per expositionē suāmet.ait enim nō manēt igiť actu vt corpus album neqȝ corrumpunť.neqȝ alterū neqȝ ambo. ⁊ in quo sensu dicat illa nō corrumpi imediate ostendit di cens. Saluať enim virtus eorum. Ecce ꝙ ideo dr̄ nō cor rumpi.quia saluať virtus eoruȝ.nō q2 saluanť ipsa. alias ꝯtradiceret ꝑme parti accidētis. ¶ Ad ꝯfirmationē di/ cēdū ꝙ nō ideo precise gutta illa nō misceť aque:q2 corrū pitur.sed quia etiam cōuertiť in aquam. In vera enim mi [F] xtione nulluȝ miscibiliū manet neqȝ vnū in alterum con/ uertiť.sed oia corrūpunť ⁊ cōuertunť in qdd̄ā mediū cō/ mune. ⁊ istud pȝ ex lr̄a sui auctas complete allegať.ait eni soluiť enim spēs ⁊ transmutať in cōem aquā. iterum ime/ diate sequiť ad ꝓpositū. Qñ autē potētijs adequanť.tūc transmutať vtrūqȝ in ꝑdominās ex sui nā:nō gn̄ať aūt al [ad vlti^m qd̄ ē Au reoli.] terum eoꝝ sed mediū. ¶ Ad vltimū dico ꝑmo ꝙ illā ma/ iorem nō ponit p̄hs nec in vna trāslatione nec in alia. Vñ false allegať. ¶ 2° dico ꝙ ipsa sumpta vniuerslr vel ēt q̄ȝtū ad ꝓpositū:est falsa:⁊ ꝓbō nō valida est. cuȝ sit ex vtraqȝ [7.m.60.] affirmatiua in secunda figura. ¶ Tertio dico ꝙ P̄hs ibi nō inquirit verū elementa sint in mixto vel nō. nec ex ꝑn/ cipali intentione agit spālr ibi de forma mixti. Sed sicut [Cō.60.] pȝ per Cōmen.iuxta ꝑn^m cōmēt. ⁊ supra dcm̄ est.p̄hs ꝑn/ cipalr intēdit ꝓbare ꝙ in rebus est ꝑter mām alia cā que est forma. G̃ra tn̄ exēpli loqť spālr de foīa mixti quaȝ an/ tiqui nō ponebant esse distinctā ab ipsis elementis. ⁊ pro/ [G] bat ꝙ ipsa est aliud qdem ab eis nec ex eis cōposita. sicut pȝ supra. Propter qd ex toto p̄hs ē opposit⁹ itētioni isti⁹ opinātis:nec est ꝯriꝰ ꝯiubus ꝑmissis. q2 nō dicit nec in/ tendit ꝙ elemēta sint in mixto.sed solum ꝙ etiam si essent adhuc preter illa oporteret ponere formā mixti. ⁊ hȝ hoc directe ꝓcedit rō sua ibidē in sua dissolutione. Quāuis āt illa maior nō possit haberi ibidem a p̄hoꝝ Cōmen.tamē poni vȝ.sed nō est mirū cum exꝑsse ponat elemēta in mi/ xto manere. vt supra pȝ. ⁊ in h̃ errat. nihilomin⁹ tn̄ ⁊ ipse [Ad rō/ nem Cō mē. 3.c. 67.] est ꝯtra itētionē opi.sicut pȝ ex dictis. ¶ Nūc est rn̄dēdū ad vnam rōnē Cōmē.s.eam qua infert.q2 si forme substā tiales corrūperenť:mā imediate reciperet omnes formas. Dōm est ad hoc.ꝙ si itelligať imediatio illa in perficiēdo ⁊ in essendo:q̄lȝlibet formā subālem imediate mā recipit. nō vnā mediante alia. Aliogn secūda nō esset subalis:nec transmutatio terminata ad ipsam esset generatio : sed al/ [H] teratio accidentalis:sicut pȝ per aliaȝ suā rōnē:quā ibi fa cit. ⁊ supra recitata est. Si vō intelligať de imediatione in transmutādo:sic est verū ꝙ mā existens sub vna forma nō in quālibet imediate transmutať. nec tn̄ semꝑ trāsmutať ꝑus in formā alicui⁹ illoꝝ q̄tuor corpoꝝ.sicut si panis cō uertať in carnē:non ꝑus mā eius trāsmutať in ignem vel aquā aut aliud reliquoꝝ duoꝝ.sed in humiditatem ciba/ lem:⁊ postea in carnē.nec oppositū ei⁹ sequiť ex h̃ ꝙ ele/ menta subalr corrūpanť. ¶ Ad alias suas rōnes nō opȝ respondere.q2 verū ꝯcludunt:q̄uis ꝯ^o inualido medio.nā ſm illud sequereť ꝙ nullius ꝑmoꝝ corpoꝝ. ⁊ certe etiam alioꝝ ꝓpria q̄litas posset aliqualr remitti:quando simul remittereť forma substātialis.qd̄ ē manifeste falsuȝ. Nec ꝓbatio sua valet.qm̄ nō quo ad oia idē est iudiciū toti⁹ ⁊ partis.nō eni si aliqua pte sue diaphancitatis pōt aqua vl̄ aer manens ꝑuaritpte similr totalr diaphancitate carere. nec si poīe est vnā p̄tē terre corrūpi.poīe est vt tota simul corrūpať nālr. ⁊ sic de multis alijs posset exēplificari,

qd nō semp ꝛ maxie respectu tertij idem est iudicium to/tius ꝛ partis. ¶ Ad pmam rōnē. q. dōm ꝙ si de mixto loquamur vere genito: illud nō debet intelligi esse mixtū p essentiam. sed ꝯuenientiam ꝛ equiualentiā vel virtualem continentiam. vt supra dictum est. ¶ Ad diffinitionē illā posset dici ꝙ itelligit de mixtione secūdi modi. nō aūt tertij. Pōt ēt vt dicit vnus doctor accipi dictum illud de mixtione tertij modi. ꝛ tūc dz exponi mixtio miscibiliū pro alteratoꝝ vnio. vnio inqꝫ in vno effectu cōmuni medio ꝛ ꝯuenienti. Sed ꝛ aliter ꝛ nō min⁹ bñ vt puto dōm. ꝙ iō dr vnio. qꝛ p̄supponit talē vnionē. ita ꝙ illa p̄dicatio nō itelligat esse per essentiā. sed ꝯcomitantiā. ¶ Aduertēduz tñ ꝙ nō omne qd dicimus mixtū presupponit talē mixtionē sicut supra pz. ꝛ ideo nō omne mixtū dr mixtū ꝓpter hui⁹ mixtionē: sꝫ ꝓpter ꝯuenientiā ꝛ equalentiā eius vt dcm ē.

¶ Ad scdam rōnem dōm ꝙ oia corrūpunt. ꝛ ꝙ p̄ter illa est aliud extrinsecū corrūpens ꝛ inducens formā mixti siue sit aliq̄ virtus existens in ꝯtinēte: siue calor aliquis vel aliquid aliud. ꝛ satis hoc pz in mixtione tyriace ꝛ aliorū electuarioꝝ. Nam p̄ter omnia illa miscibilia necessaria ē actio ignis vel imediate calidi conuenientis.

¶ Distinctionis. xvj. ꝛ. xvij. Questio. j.

Circa dist. 16. ꝛ disti. 17. in quibus Magister agit de creatione hominis quo ad animā s̄m quā dicit eum factū esse ad imaginem dei. Et quo ad corpus. Quero p̄mo vtrum euidenter possit probari aiaꝫ s̄m quā homo est ad imaginē dei. i. intellectiuā: esse substātialem hominis formā. ꝛ arguit ꝙ nō. Quia aia intellectiua non est substātialis hoīs forma. igit nō pōt euidēter ꝓbari ꝛc̄. aña ꝓbat: qm̄ nulla forma separata a mā est subalis forma hoīs. aia intellectiua est hm̄. ergo ꝛc̄. Maior pz: qꝛ homo est aliqd per se vnū. igit forma subalis hoīs est eius act⁹ māe que est altera ps ei⁹. hec est eni tota cā q̄re cōpositū aliqd est per se vnū. s. qꝛ hoc qdē eius est potētia. ꝛ hoc ē actus eius potētie. sicut haberi pōt ex. 8. meta. minor pz p phm. 3. de aia. dicit eni ꝙ rōnale est intellm̄ nō misceri corpori. siue s̄m aliā lrām: vt nō sit mixtus cū corpe. ¶ Et 2° ꝓbat idē aña sic. Intellect⁹ vnus numero est oium hoium. igit aia intellectiua nō est subalis forma hoīs. aña pz per Auerro. q hoc multis rōnib⁹ conat ondere. 3. de aia. ꝯña ꝓbat: nam vel intellect⁹ nihil aliud est qꝫ ipsa aia intellectiua vel est accñs eius. ꝛ qdcūqꝫ hoꝝ det nō pōt esse vn⁹ intellectus oium nisi sit ꝛ vna aia intellectiua oium. Sed īpōle est ꝙ vna aia nūo sit forma subalis oium hoium: qꝛ tūc nō essent plures hoīes essentialr: sicut due sube alie īdiuidue eiusdē spēi: q̄ ꝛ formis ꝛ materijs distinguunt.

Ad oppositū arguit sic. Euidēter ꝓbari pōt ꝙ ꝓprius ꝛ vltim⁹ finis hoīs ē operatio aie intellectiue. igit euidēter pōt ꝓbari ꝙ aia intellectiua sit subalis forma hoīs. aña pz satis ex p̄ ꝛ. 10. ethi. ꝯña ꝓbat: qm̄ euidēs est ꝙ diuersitas ꝓprioꝝ finiū in reb⁹ est ex diuersitate specificarū ꝛ subaliū formaꝝ earum.

Rñdeo hic duo erūt arti⁹. In p̄ inqret vtrū euidēter ꝓbari possit ꝙ aia intellectiua sit substātialis forma hoīs. In 2° vtrū idē intellectus numero sit oiuꝫ hominū: an cuiuslibet sit ꝓprius aliqs intellect⁹.

Quo ad primū premitto ꝙ per formā subalez hoīs intelligo p̄n^m intrinsecuꝫ distinctū a mā: per qd hō est hō. sicut ꝛ per formā substātialē gñaliter intelligimus eā partē cōpositi s̄m quā ipm est hoc aliqd. vt dicit phs. 2. de aia in p̄n°. Per aiaꝫ vō intellectiuā intelligo illud quo p̄ homo intelligit. Quib⁹ p̄missis sciendū est hic fuisse errorē Auer. Cōmē. qui vt pz. 3° de aia opinatus est intellectū esse quādā substātiaꝫ per se abstractā: que nō vnit homini a p̄n° sui esse: seu cum p̄mo ipse est homo: sed tm̄ cū est in annis discretionis. Tūc eni quodāmō copulat sibi ꝛ continuat: ita vt per ipsuꝫ possit intelligere. Et ideo. 3. de aia. dicit ꝙ puero intellect⁹ materialis est continuatus in potentia tm̄. Et infra postqꝫ posuit modū quo opinat⁹ est intellectū homini copulari. ait. Iaꝫ igit inuenimus modū s̄m quē possibile est vt iste intellectus ꝯtinuet nobiscū in postremo. ꝛ cām q̄re nō copulat nobiscū in p̄n°. Et infra. Manifestū inqt est ex hoc: qꝛ nō ꝯtinuamur cū hoc itellectu in p̄n°: sꝫ in postremo. qm̄ dū fuerit in potētia in nobis erit ꝯtinuatus nobiscū in potentia. ꝛ ipossibile est vt intelligamus per ipm aliqd nisi cuꝫ efficiat forma in nobis in actu. ꝛ h̄ erit apud ꝯtinuationeꝫ eius in actu. Cū igit puer vere sit homo: ꝛ eiusdem rōnis cuꝫ adulto. ꝛ idē adultus sit ipse idē numero ꝛ specie qui fuit puer: si puer nō est homo per intellectū. sequit ꝙ nullus homo sit homo per intellectū. ꝛ per ꝯñs ꝙ intellectus seu suba illa per quaꝫ intelligit nō est forma subalis hoīs sicut de forma loquimur in proposito. Sed si dicat forma. dicet equoce. s. nō sumēdo formā ꝓ p̄n° ꝯstitutiuo. sꝫ pro p̄n° operatiuo tm̄. Et iō qdaꝫ sequētes Cōmē. dñt. ꝙ intellectus est forma nō qdē dans esse ꝛ ꝯstituens in actu p̄mo: sed dans operari. Et ꝓpter hoc ipse ēt Cōmen. 2. de aia. ꝛ lib. 3. dicit ꝙ pfectio ꝛ actus dr̄ de aia rōnabili seu itellectu ꝛ alijs partibus aie nō equiuoco. ¶ Pro mō aūt ꝯtinuationis itellect⁹ nobiscū s̄m Cōmē. est sciendū. ꝙ sicut intellect⁹ possibilis quē ipse vocat mālez est quedā suba abstracta pura potētia in genere intelligibiliuꝫ. ꝛ que est omnia fieri. sic est quedā substātia alia abstracta que ē potens omnia facere in genere intelligibiliū. i. intellectū possibilez reducere ad actum respectu cuiuscūqꝫ: ad. qd est in potētia. ꝛ istā vocat intellectū agentē. Huic aūt agenti ꝯtinuat homo: scꝫ per intentiones imaginatas ꝯcurrit cum intellectu agēte ad causandū intētionē itellectu possibili. Huius modi g̃ intentionē causat intellect⁹ agens: ꝛ possis recipit. ꝛ tale cāre intellectus agēns vocat Cōmē. abstrahere ꝛ cāre intellecta in actu. Recipere vō intellectus possibilis vocat intelligere. Hec oia pñt haberi. 3. de aia cōmētis. 18. ꝛ. 36. ¶ Ista opi. est magnus error meo iudicio nō solū in theologia: sed etiā in phia. Et qꝛ Cōmen. innuit in diuersis locis phm fuisse eiusdē snie. ideo p̄mo ostēdaꝫ oppositū ex dictis phi. 2° hoc ipsum ꝓbabo rōne euidēti. Et 3° spāliter arguā contra modū dicendi Cōmēta. de ꝯtinuatione intellectus nobiscuꝫ. ¶ Q igitur phus senserit aiam intellectiuā esse formā substantialē hominis pz. p̄mo qꝛ s̄m ipsum aia intellectiua est substantia ꝛ est actus: seu s̄m aliam lrām perfectio corporis. igitur ipsa est forma substātialis alicuius cōpositi qd per ipsam est hoc. vl illud s̄m spēm. ꝛ vltra. igit est forma subalis per quā homo est homo. aña pz s̄m phm. 2. de aia in p̄n°. vbi ꝓponit se velle dare diffinitionē cōmunissimā de aia. ꝛ statim ex cōi cōceptione supponēs aiam esse substāntiā: eo ꝙ omnes opinentur substāntiam nobiliorē esse accidēte. ꝛ animam oibus accidētibus. vt dicit ibi Cōmē. ponit distinctioneꝫ de suba in mām ꝛ formā ꝛ cōpositum. Et formā dicit s̄m quā iam est hoc aliquid. Et post subdit. est aūt mā quidē potētia. spēs aūt endelechia. i. actus. ꝛ paulopost sic accipiendo actū ꝯcludit diffinitionē aie. ꝙ est act⁹ corpis ꝛc̄. Ex his patet ꝙ ꝓprie loquitur de forma ꝛ actu. s. constitutiuo. ꝛ qui est principiū essendi ꝛ nō operandi tm̄. Et qꝛ s̄m ipm hec diffinitio cōmunis est oi anime. ideo intellectiua s̄m ipsum est talr forma corpis. ꝯña pz. tū ex diffinitione qd nois forme quā p̄misit. tum ex dīa formarum subaliū ꝛ corporaliū. nā per subalez formā cōpositū est h vel illud s̄m spēm. ꝛ ideo ipsa dat nomē ꝛ diffinitionē. nō sic accidētalis. ꝛ pz. qm̄ cōpositū ex aia intellectiua ꝛ corpore illud est qd hoiem dicimus. ¶ Ad hāc rōnem rñdet Cōmē. 2. de aia. c. ꝙ Arist. nō asserit hanc diffinitionē esse cōem oi aie: sꝫ cōditionalr loquit: ꝙ si aliq̄ est cōis hec est

Ad p^m rōnem p̄nci. — Scotus — Ad 2^m — K — p^m — T. c. 3. — T. cō. 6. — L — 2^m — Cō. 5. — Oppo^m — M — p° arti. — T. c. 2. — p. 5. ꝛ. 36 — N — Cō. 5. — Cō. 36. — O — Cō. 7. — Cō. 5. — Nota — P — ꝛ ēt 5° — ꝫ Auer. — p^m. — T. cō. 2. — Q — Cō. 2. — T. c. 4. — rño. 2^m. 2^m. 7. ꝛ 21.

A qua dī ꝙ eſt act⁹ corporis ꝛc̄.vnde vba phi ſunt.Si aūt ali
qd cōe in oī aīa opʒ diceretur erit vtiqʒ act⁹ pmus corporis
phyſici organici. ¶ Hoc euidētius ꝯfirmaꝛ. nam poſtea
T.c.21. datis diffinitionib⁹ de aīa in cōi ait phs.c.2.De intellectu
aūt ꝛ perſpectiua potētia nihil adhuc manifeſtū eſt. Sed
vī genus alterū aīe eē.Ex qb⁹ vbis pʒ ꝙ phs nō itēdit il
lam diffinitionē cōem eſſe ēt itellectui.imo oppoſitū inuit
per hoc qḋ addit.Sed vī genus alterū aīe eſſe.Et iō dicit
Cō.21. Cōmē.Qꝫ ex p̄dicto ſermone nō fuit manifeſtū vtrū itel
lectus ſit pfectio aut nō.Et infra dicit ꝙ ſi itellect⁹ dicatur
Cō.5. aīa hoc erit ſm equocationē.Et in 3° li. Ex his vbis phi
ꝯcludit ꝙ ſm phm itellectus nō eſt pfectio corpis. aut ſi
ꝯ rñſionem eſt:eſt alio mō ꝗ̄ alie virtutes aīe ꝛ equiuoce illis. ¶ Hec
nō tollunt rōnē p̄dictā.nō qdē pᵐ.qm̄ ꝛ ſi ibi phs ꝯditio
nalr̄ loqꝛ.illius tn̄ cōditionalis añs ipſe aſſeruit in pn° ca
pituli.vt ſupra dcm̄ eſt.Rurſus paulopoſt illa verba. Si
B aūt aliqd cōe ꝛc̄.ſubdit.vniuerſr̄ qdeʒ igiꝛ dcm̄ eſt qd ſit
T.c.7. aīa.ꝛ alia lr̄a hʒ.Jā diximꝰ qd eſt aīa vlr̄. ¶ P. Phs in ſe
T.c.8. quēti.c.pbat ꝙ aīa eſt act⁹ corpis ꝛ forma.qꝛ ipſa eſt quo
T.c.24 viuim⁹ ſentim⁹ mouemur ꝛ itelligim⁹.ꝛ ita loqꝛ de itel
lectiua. vt pʒ:ſicut de alijs.cū iter alias actiōes pprias ſa
T.c.27 tis ponat itelligere.ēt pluries in illo.c. ¶ Jtē ſequēti.c.ſ.
potētiaꝝ aūt aīe. Uult ꝙ ſicꝰ figure eſt vna diffinitio cōis
ꝯueniēs cuilibet ſpēi figure ꝛ nulli ppria.ita ꝛ de aīa opʒ
eſſe cōem diffōnē ꝯuenietē cuilibet partiū ei⁹ inter qͣs ex
preſſe noīat intellectū:que diffō nulli illarū ſit ppa.Et di
cit ꝙ talis cōis diffō eſt illa quā dedit.ſ.ꝙ eſt actus corpo
Cō.30. ris ꝛc̄.ꝛ vt ipſe dicit ꝛ Cōmē.met. volens dare diffōnem
cōem aīe:ꝛ dimittens p̄dictā deridēdus eſt.Ex his oībus
manifeſte pʒ ꝙ phs voluit illā diffinitionē ita competere
aīe intellectiue ſicut alijs. ¶ Scdm̄ ēt dcm̄ non tollit rō
nē p̄dictā:qm̄ phs cuʒ ait ꝙ de intellectu nihil adhuc ma
nifeſtuʒ eſt.refert vbū ſuū ad vnū dubiū qḋ ſtatiʒ p̄miſit.
vʒ.Utrū vnaqueqʒ partiū aīe ſit ſeparabilis:qḋ dubiū de q̄
C licūqʒ ſeparatione intelligaꝛ ſm diuerſas expōnes que de h
T.c.21. dant nō erat adhuc p phm declaratū de intellectu vtrum
ſeparabilis eēt.De qbuſdā aūt alijs partib⁹ aīe dicit ꝙ h
manifeſtum eſt ꝙ nō ſunt ſeparabiles ſicut īmediate ſubdit
ꝛ añ ēt declarauit.Ex diffōne igiꝛ illa quā phs vult cōem
eſſe oī aīe hī ꝙ itellect⁹ eſt act⁹ corpis:ꝗ̄uis adhuc nō eēt
2ᵐ declaratū vtrū eēt act⁹ ſeparabilis. ¶ 2° pncipalr̄ idē pba
tur ex dīa quā ipe phs dat.12.meta.iter cās agētes ꝛ for
males.dicit eni ꝙ cā agēs p̄cedit illud cui⁹ eſt cā.nulla āt
cā formalis p̄cedit rē cui⁹ eſt cā formalis:ſʒ ſil' eſt cuʒ ea.
Qñ eni īqt ſanaꝛ hō tūc eſt ēt ſanitas.ꝛ figura eree ſphe
T.c.16. ꝛ.17. re ſil' ꝛ erea ſphera.ꝛ Cōm.ēt ibi exponēdo.cā īqt agēs
differt a foꝛali:qꝛ agens ꝛ mouēs p̄cedit illud qḋ agiꝛ ꝛ
moueꝛ ab eo.foꝛalis āt ꝛ mālis ē cū gnōne. ¶ Sʒ dubiū
D ē ſm phm:vtrū aliq̄ talis cā.ſ.foꝛalis remaneat p⁹ corru
ptionē cōpoſiti.Si aūt īqt phs.ꝛ poſteri⁹ aliqd manet p
ſcrutādū eſt.Jn qbuſdā eni nihil phibet.vt ſi eſt aīa tale.ſ.
remanēs poſt.nō oīs ſʒ itellus.oē nāqʒ impoſe forſan.Ex
his pʒ ꝙ phs oppinat⁹ ē aīaʒ itellectiuā eē foꝛalē cāʒ ali
cui⁹.alias nō eēt dubiū vtrū aliq̄ cā foꝛalis remaneat p⁹.
Si āt eſt cā foꝛalis.ſeqꝛ ꝙ ē foꝛa dans eē.ſic.n.accipit ibi
cāʒ foꝛalē.Qḋ ēt ꝯfirmaꝛ ex expōne cōmēti.nam vbi lr̄a
nr̄a hʒ.q̄ aūt vt rō ſil'.hʒ lr̄a cōmēti.que aūt ſūt vlia ſunt
inſimul.ꝛ Cōmē.exponit.i.cāe pp q̄s res ſit oē ꝛ vnū.vel
vt aliq libri hñt:pp q̄s ſit ens ꝛ vnū ſunt cuʒ eo ꝙ p ipſas
ſit totū ſimul cū talē diſpōneʒ hēant in cōgregato ſic ptes
in toto.Sic ḡ intellect⁹ eſt cā formalis alicui⁹ cōpoſiti:qḋ
per eū tanq̄ʒ per formā eſt hoc vel illud.tale aūt cōpoſitū
2ᵐ eſt ꝙ hō vocaꝛ.igiꝛ ꝛc̄. ¶ Nūc 2° pbo per rōnē ꝙ aīa in
tellectiua ſit forma ſubalis hoīs.ꝛ eſt rō cōis que ſumiꝛ a
T.c.36. ꝛ.37. pho.3.de aīa.Hō itelligit ꝛ nō ſeipſo p̄:neqʒ per mām ſuā
p.igiꝛ per formā ſuā aliq̄ʒ p̄ itelligit.ꝛ vltra.igiꝛ aīa intel
lectiua eſt foꝛa hoīs.ſʒ nō accidētalis.igiꝛ ſubalis.Prima
ps añtis nota ē per expientiā. experiꝛ eni aliqs hō ſe itel
A ligere.Scda ps ꝛ 3° ēt ſunt clare cū mā eiuſdē rōnis ſit ēt
in reb⁹ carentib⁹ nāliter cognitione.ꝯñia pma ēt eſt eui
dens.qꝛ oīs opatio competens alicui cōpoſito cōpetit il
li vel p̄ciſe per ſuam mām vel per ſuā formā p̄ciſe vel per
vtraqʒ:cū p̄ter hoc nihil ſit ei⁹.Alioqn nō plus cōpetit ſi
bi ꝗ̄ cuilibet alteri. ¶ 2° ꝯña eſt nota:ex qd noīs aīe itelle
ctiue ſupra p̄miſſo.Minor pſyllogiſmi probaꝛ:qꝛ forma
per quā homo p̄ itelligit nō ineſt homini accidētalr̄.alias
nō per ſe.ſed accidētalr̄ eſſet potēs itelligere.nec ēt eſt ac
cidens per ſe ꝯñs ipm.qꝛ oē tale ꝯſequiꝛ ipm rōne alicu
ius.qḋ eſt de eſſentia hoīs.Si ḡ illud quo p̄ intelligit hō
eēt accidēs hoīs:iā ipm nō eſſet quo p̄ intelligit.ſed illud
rōne cuius ipm cōpetit homini. Unde ſiue īmediatū pnᵐ
F Rñſio p Auerro. intelligendi ſit ſuba ſiue accidēs.pᵐ tn̄ ꝛ pncipale ē ſuba.
¶ Ad hāc rōnē dī a defenſorib⁹ Cōmen. Auerro.ꝙ foꝛa
eſt duplex.q̄dā dans eſſe ꝛ operari.quedā danſ opari tn̄.
¶ 2° diſtinguūt de homine. Nā vno mō ſumiꝛ pro eſſen
tia aliq̄ per ſe vna.ꝛ ſic eſt quedā eſſentia cōpoſita ex cor
pore tanq̄ʒ ex mā ꝛ aīa cogitatiua tanq̄ʒ ſpecifica ei⁹ for
ma.q̄ ēt aliqñ vt dicunt vocaꝛ ab Ariſto.intellectus ꝛ rō.
Et aliqui ēt doctores vocant eaʒ rōnē particularē.qꝛ ipa
Cō.5. ſicut dicit Cōmē.recipit intētiones particulares tn̄:ꝛ di
ſcurrit in illis. Alio modo ſumiꝛ homo pro quodā aggre
gato ex hoīe p̄ mō ſumpto ꝛ aīa intellectiua ſeu intellectu
ſibi ꝯiuncto.ꝛ ſic nō eſt per ſe vnum : ꝗ̄uis ſit aliquo mō
plus ꝗ̄ per aggregationē ſimplr̄ dictā pp̄ter nālē vnio
nem ꝛ inclinationē quā ſue ptes habēt adinuicē. ¶ 3° di
ſtinguūt de intelligere:nā qͦdā eſt intelligē pticulariter:ꝛ
illud eſt opatio cogitatiue.qͦdā eſt intelligere vniulr̄:ꝛ il
lud eſt opatio ppria aīe itellectiue ſeu itellect⁹ pprie ſum
pti. ¶ Ex his ad formā rōnis pōt rñderi.cum eni dī ꝙ hō
itelligit:ſi accipiꝛ itelligere 2° mō.vera ē de hoīe 2° mō ac
cepto:nō aūt de accepto p̄ mō.Et vlteri⁹ ꝯcediꝛ ꝙ p ſuam
G formā appropriatā ꝛ dantē opari tn̄.nō aūt per aliq̄ʒ dan
tē ſibi eſſe.qꝛ nec hō ſic ſūpt⁹ eſt aliqd p ſe vnū.Si vͦ acci
piꝛ itelligere p̄ mō.ſ.pticulariter.vā eſt de hoīe p̄ mō ſum
pto:ꝛ vltra ꝯcediꝛ ꝙ p ſuam formā q̄ vtiqʒ eſt aīa cogita
ꝯ rñſio. tiua. ¶ Jſta reſpōſio deficit p̄ in hoc ꝙ ponit aliq̄ʒ formaʒ
dare opari que nō dat eē. Nō eni eſt poſe ꝙ aliq̄ res opeꝛ
per aliquē tanq̄ʒ per pnᵐ operandi:qn p illā aliq̄ mō hēat
eſſe:ſicut impoſe eſt ꝙ aliqd calefiat per calorē aliquem
niſi per illū ſit calidū.Un̄ ſi calor aliqs eēt ſeparatus nec ali
cui inhereret/quātūcūqʒ eēt pximus alicui vel indiſtans.
nō tn̄ illud calefieret per calorē illū. eſto ꝙ calor ille cale
faceret aliqd aliud.ſicut vtiqʒ ꝯtingeret ſi haberet propin
Cō.55. quū calefactibile. vt Cōmē.ēt cōcedit p̄ de gnōne.ꝛ ita ge
neralr̄ per nullā formā aliqd pōt agere niſi hēat eē per il
lam.alr̄ ſil' mō poſſet dici ꝙ veſtis ſentit:qꝛ veſtitū ſentit.
ꝛ ꝙ corp⁹ in quo locaꝛ angelus intelligit.qꝛ angelus itel
D T.c.2. ꝛ.5. ligit:qḋ nihil eſt. ¶ Cōfirmaꝛ ex itentione phi.2.de aīa.
vbi dicit actū pᵐ eſſe p̄orē actu 2°.ꝛ ꝙ ſecūdus alicui ieſt.
qꝛ illi ineſt pmus.Un̄ ait.ineriſtere eni aīaʒ ꝛ ſomn⁹ ꝛ vi
2ᵐ gilia eſt. ¶ 2° ſi hoc eſſet verū ſequiꝛ ꝙ per nullā opatio
neʒ alicui⁹ aīalis poſſet ꝯuinci ꝙ aīa ei⁹ eſſet forma dans
illi eſſe.ſemp eni dicet aduerſarius ꝙ illa aīa dat ei opera
ri tn̄.ꝛ nulla dat eſſe.aut ꝯſtituit in eē ſpecifico. ¶ P. Di
ꝯfirmaꝛ cant mihi tales defenſores Auerro.quō Magr̄ ſui magi
ſtri.ſ. Phs pbat ꝙ aīa ſit act⁹ corpis ſi ipſa pōt dare ope
rari nō dādo eē.Sicut eni tu dicis ꝙ intellectiua dat ope
rari tn̄.ꝛ nō eſt actus corporis.ita dicam tibi ꝙ ſenſitiua
leonis ꝛ ēt motiua dat ei operari tn̄.nec eſt act⁹ eius.Cer
tus ſum eni ꝙ hui⁹ oppoſitū nō magis eſt euidēs ꝗ̄ illi⁹.
ꝛ ita vt p̄tangebaꝛ/de nulla ſufficiēter pbatur ꝙ ſit actus
corporis informās ꝛ dās eſſe cōpoſito. ¶ 2° deficit ſolo i
2° ꝯ rñſionem eo ꝙ ꝯñter ponit:de illo hoīe aggregato ꝛc̄. p̄ qdē:qꝛ ſe
quiꝛ ꝙ nō idē ipſe homo qui intelligit pticulariter intelli

i git vniulr.nec cõ.pz ꝯñaꝗ: nullũ aggregatũ est ꝑe sua.
homo aũt intelligẽs particulr ſm istã sol'onẽ est pars ho
minis aggregati:qui itelligit vniul'r.Sed ꝯñs est ꝯ expe/
riẽtiã manifestã.Experior eni ꝙ ego ipse q itelligo ꝑticu/
lariter itelligo vl'r.⁊ ita puto ꝙ ipsemet Auer. expiebat.
⁊ ql'z põt expiri q discernere nouit iter intelligere vl'r ⁊ in
Rño telligere ꝑticul'r.❡Dices ꝙ ego expiẽs me itelligẽ ⁊ vl'r
⁊ ꝑticulariter sum hõ aggregatũs ⁊ per vnã mei ꝑtẽ.s.ꝑ
hoiem ꝑ se/vnũ experior me intelligere ꝑticul'r.⁊ per aliã
ꝯ rñsio/ ꝑtem.s.intellectũ/experior me intelligere vl'r.❡Contra.
nem ꝑmo:qꝛ ꝙ aliqõ aggregatũz experiat' se aliqd opari:ipro
i ꝑijssime dcm̃ est.al's posset dici ꝙ ꝯuent⁹ vel populus ex
perit' se operari id qõ opat' vnus de ꝯuẽtu vel de populo.
⁊ ꝙ vniuersũz vel mundus experit' se cognoscere futura.
2 qꝛ deus cognoscit futura.qõ nullus diceret.❡2° aliquis
hõ per se vnus in spẽ humana põt itelligere ꝑticul'r ꝑ for/
mã sibi dantem esse:sicut ꝯcedit sol'o.igit' aliqs hõ per se
vnus per formã sibi dantez esse põt intelligere vniul'r.pz
k ꝯña:qm̃ qcũqz intelligit vniul'r.ita experit' se intelligẽ qm̃
intelligit.⁊ ita in sua ꝑtãte hĩe hõ opationez sicut aliquis
experiẽs se itelligere ꝑticul'r experiat' se sic itelligere ⁊ hõ
opõnez hẽre in ꝓpria ꝑtãte.⁊ per ꝯñs illa opõ ita est a for
ma dante esse intelligẽti.⁊ ita intima sibi:sicut est forma a
qua est ista.⁊ ita ille intelligẽs est vnus per se hõ sic ⁊ iste.
Aut si ꝓteruiter neget' de isto:pariter negari poterit de il
lo.⁊ dici ꝙ nec anima cogitatiua ꝯstituit aliqd vnum per
3° se sicut nec intellectiua.nec vnq̃z ꝓbabit' oppositũ. qn eq̃
fortiter vel fortius ꝓbet' de intellectiua. cum ista intelle/
ctio magis appareat ꝓpria hoi aut saltez nõ minus.
ꝯ cõmẽ/ ❡Cõsequẽter arguo ꝯ modũ dicendi Cõmẽ.de ꝯtinuatio/
tatorem ne intell's.⁊ ꝑ̃ de ꝯtinuatione itell's possibilis.dicit eni ꝙ
ꝯtinuat' nobis ꝑ pati seu recipe.qꝛ.s.recipit itẽtionẽ a spẽ
imaginata q̃ est in hoie.Si eni tal'r ꝑcise ꝯtinuaret' hoi.se
quit' ꝙ hec hõ ꝑ̃ mõ sumpt⁹.nec hõ sumpt⁹ 2° mõ.s.ꝑ ag/
gregato itelligeret.cui⁹ oppo^m ipse nitit' saluare ꝑ talẽ ꝯti
l nuationẽ.ꝯña declarat'.qꝛ si ꝑ talẽ ꝯtinuationẽ ꝑcise itelli
geret.eadẽ rõne paries colorat⁹ vel aggregatũ ex pariete
⁊ visu videret.qõ nullus diceret:nisi qui oĩno visu mente
careret.pz ꝯñtia.qꝛ color exñs in pariete cãt visionem in
visu:⁊ visus.recipit ab eo.❡P.Prius tpe vel nã aliq̃ eã
operãs habet ꝑn^m operãdi q̃z operet' ꝑ illud. nã potẽtias
cap.p. ꝑus accipimus.deinde opõnes reddim⁹ vt dr̃ 2° ethicoꝝ.
igit' ꝑus aliquo mõ hõ hz itellectũ q̃z ꝑ ipm̃ intelligat.igit'
⁊ ꝑus q̃z intellectionẽ intellect⁹ recipiat.⁊ per ꝯñs ante re
ꝯfirma° ceptionẽ illã intellectus aliquo mõ vnit⁹ est homini:aut
si nõ.sequit' ꝙ homo per ipsũz nõ intelligat. ❡P.Si ali/
quis puer portaret' extra ꝯsortiũ hominũ ad locũ inhabi
tatũ ⁊ pluriũ distantẽ.ꝯstat ꝙ veniens ad etatẽ perfectaz
aliqd itelligeret ⁊ aliquas veritates nãliter cognosceret
m que nõ nisi per intellectũ pñt apprehẽdi.igit' ſm istã viaz
eius spẽs imaginata intẽtionẽ cãret in intellectu possibili.
Et qꝛ nec in nõ existens nec in q̃ztũlibet distans põt agere
aliqua virtus nãlis actione verã seu corꝑali seu spiritua/
li.sequit' ꝙ vel tunc ibi de nouo causat' intellectus qõ nec
et Cõmen.ꝯcederet.Uel ꝙ ille intellect⁹ ꝑus existẽs illuc
aliũde accedat:qꝛ absqz rõne dcm̃ apparet.Uel ꝙ ibi ꝑus
erat.⁊ hoc vel spontanee tm̃:qõ nõ est dcm̃.al's potuerat
abfuisse ⁊ nõ aduenisse.⁊ per ꝯñs in eius ꝑtãte fuit vt ille
puer nunq̃z intelligeret:vel erat illi puero nãl'r pñs ⁊ ꝑri
mus.⁊ tũc de tali ꝯiunctione nãli querẽdũ est q̃lis fit.nec
apparet alia q̃z ꝯiunctio forme ad mãm.Nec valet dicere
ꝙ sub̃a spũalis nulli est local'r ꝓpinqua aut distans: qm̃
q̃uis ipsa nõ circũscriptiue seu dimensiue sit alicubi:qui
tñ ipsa sit alicubi diffinitiue:qõ nõ vbiqz nec phs nec Cõ/
8.phys. men.negat.vnde motorẽ celestez dicunt esse determinate
84. in circũferẽtia spere ad ꝑtẽ oriẽtalẽ.❡P. Super illo ver
Cõ.20. bo phi.2.de aia.Que võ est ſm potentiã tempore ꝑor in

vno est.vel ſm lſm aliã.indiuiduo est.dicit Cõmen.expo n
nẽdo.ſm opi.eni nrãm ⁊ Themistij intellectus qui est in
potẽtia ꝑus ꝯtinuat' nobis q̃z intellect⁹ agens.⁊ opz ꝙ in
telligat de ꝑoritate et tẽporis.alias nõ exponeret textũz.
igit' opz eũ dicere ꝙ intellectus possibilis sit homini huic
demonstrato ꝑus ꝯtinuatus q̃z a phãtasmate eius aliqd
recipiat.⁊ per ꝯñs opz Cõmẽ.assignare aliã ꝯtinuationẽ Cõ.18.
priorẽ.Prima ꝯñtia ꝓbat':qꝛ intellectus possibilis prius
recipit q̃z agens abstrahat.qnimo ait ipse. ꝙ itellectus q
est abstrahere intellectũ ⁊ causare eũ necesse est vt ꝑcedat
in nobis intellectũ q est recipe eum.⁊ cõmẽto.16.ista īngt
actio.s.cãre intellecta ⁊ facere ea ẽ prior in nobis q̃z actio
que est intelligere.igit' intellectus agẽs prius saltem cãl'r
ꝯtinuat' homini q̃z possibilis aliqd recipiat a phantasma
te eius.⁊ per ꝯñs ipse possibilis ꝑus ꝯtinuat' q̃z recipiat.
❡2° arguo ꝯtra ꝯtinuationẽ intellectus agẽtis cum ho/ 2^m
mine.aut eni intelligẽda est precise ſm ꝯtactũz vel simul/
tatẽ localẽ.aut ſm contactũ virtualẽ:qui est ꝑ actionẽ vni
us in alterũ:aut ꝑ quẽdã ꝯcursum in causando eundẽ effe o
ctũz cõem.aut ꝑ informationẽ verãm.nõ eni apparet ali⁹
modus possibilis nãl'r quo sub̃a spũalis possit ꝯcipi ꝯti/
nuari cũ homine.sed nõ põt dici ꝑmũ vt supra dcm̃ est.de
possibili intellectu.nec 2^m:qꝛ ſm Cõmẽ.nec phãtasma ali
qd agit in intellectũ agentẽ: cũ nõ sit in potẽtia:nec eõ in/
tellectus agẽs q̃cq̃z agit in phantasma:vt patet ꝑ eundẽ.
3° de aia.ꝯtra Auẽpace.nec tertiũ : qõ tamẽ magis trahi Cõ.5.
posset ex dictis eius:qꝛ tũc nõ vniret' itellect⁹ agẽs homi/
ni:vt lumẽ existẽs in medio colorato corpori. simul eni ⁊
indiuise ꝯcurrunt ad causandũ visionẽ sicut phãtasma cũ
intellectu agẽte ad causandũ spẽm vel intellectionẽ.❡P. ꝯfirma°
Si duo agẽtia ꝑtalia ꝯcausent nõ ex hoc sic dicit' vnũ for
ma alterius aut aggregati ex eis:neqz aggregatũ aut al/
tera pars dr̃ agere ꝑ alteram sicut ꝑ suam formã. ⁊ tñ hec
dicit' agere ꝑ intellectum agẽtẽ sicut ꝑ ꝓpriã formam ſm
Cõmẽ.3° de aia. sic ergo pz ꝙ talis modus ꝯtinuationis Cõ.36.
vel vnionis intellectus cum hoie nõ sufficit ad saluãdum p
ꝙ homo possit intelligere quẽadmodũ se itelligere expe/
rit'.⁊ necesse est ponere q̃ztum ex his q̃ natural'r cõprehẽ
dimus ꝙ aia intellectiua sit vere forma ꝑ quam homo est
homo.Nec obstat qõ qdam theologi inducũt de xp̃o:q
ꝑ diuinitatẽ intelligit ⁊ cognoscit oia. ⁊ tñ diuinitas nõ ẽ
forma informãs xp̃i humanitatẽ:qꝛ q̃uis diuinitas non
sic informat humanitatem:nihilominus tamẽ īz modo in
cõprehẽsibili a nobis cũ ipa humanitate ꝯstituit vnũ sup
positũ ita ꝑ se vnũ sicut aliqõ creatũ suppositũ. ⁊ ita vere
illud ꝯstitutũ hñdictũ qõ xp̃s vocat' est de⁹ ꝑ diuinitatẽ
sic alal aliqõ vere est aial ꝑ suã aiaz. Sed in ꝓpo^{to} ſm viã
Cõmẽ.nõ põt saluari ꝙ hõ sit sic vnus aut sit hõ ꝑ aiam i/
tellectiuã.neqz ꝑ aliquã aliã viã nobis nãl'r cõprehẽsibi/
lẽ:nisi ponat' ꝙ aia itellectiua iformet corp⁹ humanũ q̃/ q
uis in multis ꝯditionib⁹ differẽter ab alijs formis.❡Cõ ꝯ 2^a ar.
tra ꝯnez istam arguo multipl'r.ꝑmo sic.oẽ recipiens opz
esse denudatũ a nã specifica recepti.Sz intellectus noster
est receptiuus oĩum formarũ mãliũ.igitur est denudat⁹ a
natura cuiuslibz forme mãlis.⁊ vltra igit' ipse nõ ẽ forma
mãlis. Maior pz:qꝛ alias idem eẽt receptiuũ sui ⁊ eẽt
mouens ⁊ motũ. Tuz ꝑ inductionẽ.visus eni recipiẽs co T.c. 4.
loritatẽ necesse est vt careat colore:⁊ auditus recipiẽs so/ ꝯ.4.⁊.
num careat sono.Hanc rõnẽ innuit phs.3.de aia cũ ait.Ne 19.
cesse vtiqz qm̃ oia intelligit immixtũ esse. ⁊ ita format eam 2^m
ibi Cõmen.❡2°.si intellectus esset forma corporis.seque
ret' ꝙ ipse esset forma cõplexionalis vel addita cõplexio/
ni.⁊ per ꝯñs virtus organica.ꝯñs falsum.ꝯña ꝓbat'.qm̃
vt dicit Cõmẽ.ois virtus in corpore cõposito aut attribui
tur ꝑmis qualitatib⁹.s.forme cõplexionis.aut erit virtus
exñs in forma cõplexionabili:⁊ sic necessario erit aia or/ t.c. 6
ganica.hãc et innuit phs i illa ꝑte.vñ neqz misceri.⁊ Cõm.

A ibi. ¶ 3°. tūc intellect⁹ trāſmutaretᷣ a ſuo obiecto. ꝛ ꝑ ꝯñs 3m in itelligēdo debilitaretᷣ: ꝛ ſilr ab excellēti obiecto corrū⸗perẽtᷣ: qḋ eſt falſum. ꝯña ꝓbatᷣ: qꝛ oīs ṽtus recepta in cor⸗ Cō.7. pore trāſmutatur ſm ꝙ ſuū recipiēs. ſ. corpus trāſmuta⸗ 4m tur. ꝛ hāc ponit Cōmē. ¶ 4°. nulla potētia indicās infini Cō.36. ta ꝛ ẽt vllā eſt forma corporis. itellꝰs eſt hꝫ. indicamꝰ eni 3° ꝛ.19. ꝑ ipm vt ait Cōmē. infinita in ꝓpōne vlī. igiᷣ ꝛc̃. maior pꝫ qꝛ oīs virtus mixta indicat idiuiduelr ꝛ finita tm̄ vt pꝫ i⸗ 5m ductiue. ꝛ hāc ponit cōmēto. 19. ¶ 5°. ab alijs ſic arguiᷣ. oīs forma corpis extēdiᷣ extēſione corpis. intellectus nō ex tēditur. igiᷣ ꝛc̃. Maior ꝓbatᷣ. ꝑmo qꝛ perfectio ꝛ ꝑfectibi le ſūt correlatiua. Uno aūt correlatiuo ꝑ multiplicato mul tiplicatᷣ reliquū. Igiᷣ ſi ꝑfectibile hꝫ ptes. ꝛ ꝑfectio ẽt ha⸗ bebit ptes correſpōdēter. 2°. qꝛ oē qḋ cōpetit toti ꝑ ſe ne⸗ ceſſario cōpetit cuilibet parti ſaltē ſcḋario. Sed eſſe extē⸗ T.c.78 ſum ꝑ ſe cōpetit hoī ſic̃ ꝛ cuilibet alij aīali. ¶ 3°. ex Inten⸗ tione Phi. 8. phi. ibi eni ꝓbat ꝙ ꝑmus motor nō eſt ṽtus in magnitudine. qꝛ tūc ps ṽtutis moueret partē mobilis B in tpe finito ꝛc̃. vbi ſupponit tāq̄ꝫ neceſſario ꝯñs ꝙ habe⸗ Cō.78. ret ptē ꝛ partē ſm extēſionē. ꝛ idē vult ibidē Cōmen. Uñ deridet eos q reprehēdūt Ari. in hoc ꝙ accipit partē vir⸗ tutis in arguēdo: cum illa ſit idiuiſibilis. nam vt ait: omni forme in corpore ꝯuenit diuiſibilitas. Q̄obrem illa virtus ſi erit in mā erit diuiſibilis. ¶ Cōfirmatᷣ: qm̄ aut aīa adue⸗ niret māe mediāte q̄ꝫtitate: ꝛ tūc neceſſario extēderetᷣ: eo ꝙ reciperetᷣ in q̄ꝫto. ꝛ omne qḋ recipitᷣ: recipitᷣ per modū recipiētis: aut adueniret imediate māe: ꝛ tūc ſequitᷣ ꝙ q̄ꝫ⸗ titas adueniat toti cōpoſito ex mā ꝛ aīa intellectiua. ꝛ tūc fortius idē ſequitᷣ. qꝛ oē informatū q̄ꝫtitate neceſſe eſt eſſe 6m q̄ꝫtum. ꝛ per ꝯñs extēſum. ¶ 6°. oīs forma q̄ eſt perfectio māe educitᷣ de potētia māe. aīa intellectiua non educitᷣ de potētia māe: qꝛ ſm theologos ipſa creatᷣ. ꝛ ſm phos ipſa aduenit corpori ab extra. Maior ꝓbatᷣ: qꝛ educi de potē⸗ tia māe nō eſt aliud q̄ꝫ iꝑfectū deduci ad ꝑfectū eſſe: ꝛ ꝑ 7m fectibile ad actū. ¶ 7°. oīa forma corpis eſt corruptibilis C ad corruptionē cōpoſiti. aīa itellectiua nō eſt corruptibilis igiᷣ ꝛc̃. Maior ꝓbatᷣ: qꝛ ad corruptionez cōpoſiti neceſſe eſt aliqḋ eiꝰ itrinſecū ꝑnm deſinere eſſe. alioq̄n ſi qḋlꝫ ꝑnm itrinſecuꝫ remaneret: tota eſſentia eiꝰ remaneret: ac ꝑ hoc ꝛ ipſum: ꝛ ſic nō corrūperetᷣ. Cōſtat aūt ꝙ mā hoīs nō cor 8m rumpitᷣ. igiᷣ ꝛ forma. ¶ 8°. oīs forma corporis cōicat cor pori ſuū effectū formalē. viſio enī qꝛ ē ꝑfectio oculi: cōicat ei ſuū effectum formalē. ꝛ ideo h̄ eſt vera. oculus videt ꝛ albedo cōicat corpori eſſe album. ꝛ ſic pꝫ in omnibus idu cendo: ſed intellectus nō cōicat corpori ſuū effectū forma lem. nō enī hec eſt vera. corpus intelligit. igiᷣ ꝛc̃. ¶ Cōfir matur: qꝛ cuius operatio eſt abſtracta ꝛ diuiſa a corpore nō eſt forma corporis. Sed intelligere eſt abſtractū a corpe. nam corpus non intelligit. igiᷣ ꝛc̃. Maior probatᷣ: qꝛ ac⸗ T.c.36. cidēs nō poteſt eē abſtractius ſuo ſubiecto. vnde phs. 3. D phyſicoꝝ. cōtra antiquos ponētes infinitū ſeparatū a ſen ſibilibꝰ arguit hoc eſſe ipoſſibile per hoc: qm̄ paſſio ꝛ ac⸗ cidēs nō eſt magis ſepatū q̄ꝫ ſuū ſubiectū. Subiectū autē infinitū eſt numerus vel magnitudo: que nō ſūt ſeparata. Rñones Idem ibi Cōmen. ¶ Ad ꝑmaꝫ. omne recipiēs ꝛc̃. dico ꝙ Ad ꝑm illa ꝓpoſitio pōt habere duplicē ſenſum ſm ꝙ receptum Cō.36. duplr pōt accipi. ſ. pro eo ꝙ formalr recipitᷣ in alio vt in ſubiecto. Alio modo pro recepto obiectiue: quēadmodū potētia dicitᷣ recipere ſuū obiectū. Si ꝑ mō. adhuc recipi⸗ ens denudari a nā ſpēi ipſius recepti pōt duplr intelligi. vnoꝰ ꝙ ipm recipiēs nō ſit eiuſdē nāe ſpecifice cū ipſo re⸗ ceptore in iſto ſenſu pōt ꝓpoſitio ꝯcedi. ꝛ minor negāda ē nō enī intellectua in ſe formalr recipit oēm formā mālez. ¶ Alioꝰ ꝙ ipſum recipiēs nō habeat in ſe aliqd eiuſdem ſpēi cū recepto: ꝛ ſic eſt ꝓpoſitio falſa. inſtātia pꝫ in medio qḋ eſt hñs in ſe vnā ſpēm coloris: adhuc cū illa pōt aliaꝫ eiuſdē rōnis recipere. Si ṽo intelligatᷣ de recepto obiecti⸗ ue ſicut magis videtᷣ itelligere Cōmē. per ꝓbationē quā E addit deducēs ad hoc ꝙ idem erit mouens ꝛ motum: ẽt Cō.4. nego ꝓpoſitionē. nā nō ſolū idem ſpecie: ſed ideꝫ numero pōt mouere ſeipſum ꝛ agere in ſe ſicut pꝫ de intellectu cū intelligit ſe: ꝛ graui ſe mouente. ꝛ infra ꝛ de alijs oſtēdetᷣ. ¶ Pro intentione aūt phi dicētis intellectum eſſe corpi. T.c.4. immixtum ꝛ ſeparatum ꝛ abſtractum ꝛ ſimilia verba. Dōꝫ ꝙ formā aliquā eſſe māe mixtam duplr pōt intelligi. vno mō cōiter: vt. ſ. oīs forma ꝯiuncta māe ꝛ eaꝫ informās di⸗ catur forma mālis ꝛ mixta māe. Alio mō ſpālr: vt ea tm̄ dicatᷣ mālis ꝛ mixta que cum hoc ꝙ informat mām ſubia⸗ cet etiā legibus ꝛ cōditionibus māe: vtpote qꝛ extenditᷣ ſm extenſionē māe: ꝛ per eius tranſmutationē nālē edu⸗ citᷣ de potētia ad actū: ꝛ hoc ſecūdo mō ꝓprie ſoliti ſumus aliquas formas dicere māles diſtinguendo cōtra imāles ꝛ ſpūales formas. Cum phus ergo dicit intellectum eſſe immixtū ꝛ ſeparatū: intelligit 2° mō: ꝛ nō ꝑmo. Uel forte ne⸗ gat eum eē mixtū ex diuerſis nūſcibilibus: quēadmoduꝫ F antiq aliqui putauerunt aīam ex oībus eē mixtam vt oīa Ad 2m cognoſceret. ¶ Ad ſcḋam rōnem neganda eſt ꝯñtia. quia probatio nō valet de forma vlr: ſed ſi ſit vera: veritatē hꝫ de forma que educitᷣ per nālē trāſmutationē de potentia Ad 3m materie. ¶ Ad tertiam ꝯña eſt neganda. ꝛ ad ꝓbationeꝫ dicēduꝫ ꝙ ꝓpoſitio aſſumpta nō eſt vera de forma nō ex⸗ tenſa neq̄ꝫ organica: neq̄ꝫ per trāſmutationē naturalē māe Ad 4m nō educta: qualis eſt anima intellectiua. ¶ Ad quartam maior neganda eſt loquēdo vniulr de forma: nec illa idu⸗ Ad 5m ctio valet: cū ſiat tm̄ in virtutibꝰ mixtis 2° mō. ¶ Ad qn⸗ tam ẽt nego maiorē. ꝛ ad ꝑmā ꝓbationē dicēdū ꝙ nihil valet. nam cōſtat ꝙ creator ꝛ creatura dicūtᷣ relatiue: tm̄ nō multiplicatᷣ creator ad multitudinē creature. ita etiam multorum ſeruoꝝ vnus eſt dominꝰ ꝛ multoꝝ filioꝝ vnus eſt pater. ꝛ tamē hec correlatiua ſūt. ꝛ ita in multis alijs ꝓpoſitio illa capit iſtātiā. ¶ Ad ſcḋam ꝓbationē: qua dīr ꝙ oē qḋ cōpetit toti per ſe neceſſario cōpetit cuilibet pti. G dōm ꝙ ꝓpoſitio eſt falſa. nam leoni ꝛ equo: ꝛ ſic de alijs ſpēbus aīalis cōpetit ꝑ ſe eē corruptibile: qḋ tamē nō cō⸗ petit māe eius. ¶ Item cōpetit eē aīal ꝛ aīatum. ꝛ tm̄ aīa eius nec eſt aīal nec aīata. ꝛ ita in multis alijs dari poſſet inſtātia. ¶ Ad tertiam ꝓbationē dōm: ꝙ rō illa phi non indiget illo ſenſu de toto ꝛ parte: ſed ſufficit ſibi ꝙ ꝑ par⸗ tem virtutis intelligatᷣ alia minor virtus. ꝛ ꝑ partē mobi T.c.78 lis aliud mobile minus: ꝛ ſic melius ꝛ clarius ꝓcedit ra⸗ 8.phyſi. tio illa ad cōcludēdum omnimodam abſtractionē moto⸗ ris a magnitudine ſicut concludere intēdit. Utrum autez hoc efficaciter cōcludat vel nō. dubiū eſt. De dicto ṽo Cō men. nō eſt curādum in hoc. Nam pro certo ipſe non pu⸗ tauit ꝙ aliquis poſſet eſſe actus vel forma māe quin extē deretᷣ extenſione illius: ꝛ in hoc ipſe deceptus eſt. ¶ Ad cōfirmationē dicēdū ꝙ tā aīa q̄ꝫ q̄ꝫtitas: ſuppoſito ꝙ quā H titas ſit alia res a mā: imediate informat mām. dico tamē ꝙ aīa vere informat mām q̄ꝫtam nec tamē ipſa eſt quāta. ¶ Cū ꝯ hoc aſſumitᷣ ꝙ oē qḋ recipitᷣ in alio recipitᷣ ꝑ mo⸗ dum recipiētis. dōm ꝙ iſta ꝓpō que a multis plurimū aſ ſumitᷣ quaſi maxima. ſi veritatē debeat habere intelligē⸗ da eſt ſic. oē quod recipitᷣ recipitᷣ ꝛc̃. i. ſm ꝙ recipiens eſt aptū recipere. nō aūt ꝙ ſit tale quale eſt recipiēs ſaltē ſm oēs cōditiones recipiētis. Inſtātias enī innumerabiles ha beret. ꝯſtat enim ꝙ in incorruptibili mā recipitᷣ corrupti⸗ bilis forma: ꝛ in vaſe denſo frigido ꝛ ſicco recipitur aer rarus calidus ꝛ humidus. ꝛ ideo q̄ꝫuis in quibuſdam q̄⸗ dam recepta conformentᷣ recipiētibus: ſicut aq̄ ꝛ alia flui Ad 6m da ꝯfigurantᷣ ſm figuras recipiētiuꝫ. nō tamē oīa. nec iſta etiā in oībus recipiētibus conformantᷣ. ¶ Ad ſextū nego maiorē. ad ꝓbationē dōꝫ ꝙ nō oē qḋ ē actu in mā: poſtq̄ꝫ fuit in ea tm̄ in potētia dicitᷣ educi de potētia māe. iuxta ſenſum qui in tali dicto ſolet haberi. Sed illud tm̄ qḋ per

I
nales trāsmutationes mãe per nãle agēs exit ad actū:qđ
Ad 7^m
nō ↄtingit aie intellectiue. ¶ Ad 7^m ēt.maior est negāda.
¶ Ad pbationē dōm ꝙ possibile est cōpositū vere corrū
pi.esto ꝙ nulla pars eius corrūpatur:ꝛ hoc per solā dissolu/
tionē ipsius ꝛ separationē ptis a pte.Unī si aliqđ corpus cō
tinuū.verbi grā.lignū.a.secet in duas ptes aut plures.
esto ꝙ oēs remaneāt in rerū nã.nō tñ remanet.a.qꝛ nō q̄
litercūqꝫ existes:sed ↄtinue sūt ille ptes.a.ita in ppositō
nō q̄litercūqꝫ sint aīa ꝛ corpus ipsa sunt hō. Sed aīa infor/
mans corpus ꝛ actuās ꝛ corpus iformatū ꝛ actuatū per
Ad 8^m
aiam sunt hō. ¶ Ad octauū dōm:ꝙ si per effectū forma/
lē aliq̄ res intelligi debeat:non pōt ↄgrue alia intelligi q̄
fmā vel cōpositū:ꝛ sive hoc sive illud pꝫ qđ in ppositō esset
dōm. Si vō per effectū formalē intelligat denominatio
sumpta a forma:sicut vt argumētū accipere:ꝛ multi in te/
li sensu vtunt hō termino.dōꝫ ꝙ pprie loquēdo maior nō
est vera nisi de formis accītalibus:nō tñ de oibus fortassis/
rō est qꝛ forme subāles dant eē hoc vel illud seu per ipsas
K
aliqđ est hoc vel illud vt supra tangebat. Jd aūt qđ p̄ for
mā est hoc vel illud.verbi grā.ignis vel aq̄/leo vel ceruus
aut aliqđ aliorum non est mã illius forme. Sed cōpositū ex
vtraqꝫ.ꝛ iō iuxta illū modū loquēdi nō mãe sed cōposito
forma subālis dat suū folmalē effectū. ¶ Accidētales vō
forme:qꝛ dant esse tale vel tale vt albū vel calidū ꝛ hō ꝙ
vere cōperit subiecto forme. ideo dici dꝫ ꝙ suū formalē
Ad con
fir.
effectū dent subiecto. ¶ Ad ↄfirmationē cū dicit cuius ope
ratio est abstracta ꝛc.dōm ꝙ opationē eē abstractā a cor/
pore pōt itelligi dupl'r.vno modo sic ꝙ nec pncipium/quo susceptiuū
vel elicitiuū eius sit corpus:nec etiā pncipium/qđ i sit p se ex cor/
pore ↄstitutū.ꝛ isto mō ↄcedo maiorē.ꝛ dico ꝙ intellige/
re hois vel aie itellectiue ↄiūncte nō est sic abstractū:qꝛ
pncipium ꝙ talis opationis est ipse hō:cuius per se ps est cor/
pus:imo forsitā nō pprie aia ↄiuncta:sed homo tñ dr in/
telligerē.iuxta illud phi p̄ de aia. dicere irasci aiam sile ē/
T.c.64
ac si aliquis dicat eā texere vel edificare. Melius aūt for/
tassis est nō dicere aiam misereri aut addiscere aut intelli/
gere.sed hoiē aia.i.per aiaꝫ.ꝛ nō est dubiū ꝙ accipit in/
L
telligere fm qđ est opatio intellectus pprie dicti vt pꝫ ex
cap. 36.
sequentia textus. Similē sniam innuit Aug.2.de li.ar.vbi
ait. Memoria nō solū aliorum:sed etiā sui meminit vel po/
tius nos ꝛc.ꝛ etiā ipsam per ipsaꝫ meminimus. Alio mō
pōt intelligi operationē esse abstractā a corpore.ideo pcise:
qꝛ corpus nō est eius pncipium/quo:susceptiuū vel elicitiuū.
Et in isto sensu dico maiorē esse falsam. nec est inconueni/
ens alicuius opationē ꝛ accidēs eo eē abstractius isto mo/
dō:videlicet ꝙ ipsum informet corpus ꝛ eius accidens in/
formet ipsum:ꝛ nō corpus.ꝛ ita dico de intelligere. Et qđ
plus est aliqui ēt idem dicunt de qualibet hois sensatione.
ꝛ fm illā opi.que qualibet aiam sensitiuam in alijs etiam
ab hoie dicit eē inextēsaꝫ ꝛ totā in qualibet pte. Jdē esset
M
dicēdum de sensationibus eius.qđ alij dicunt de sensatio/
nibus hominis. Et ego de intelligere p̄ nūc de alijs non
diffiniens. Jncōueniens autem foret dicere ꝙ accidens sit
abstractius a suo subiecto q̄ eius subiectum a suo subie/
cto:aut ꝙ accidens esset per se subsistens vel magis aptū
per se subsistere q̄ suū subiectū; neutrum aūt dico in pro
posito.ꝛ ad similem sensum pcedit aliqual'r intentio phi
3° phys.
vbi allegat.nam pncipal'r intendit pbare ꝙ infinitū nō ē
T.c.36.
suba per se exns.sicut clare pꝫ ex textu ꝛ cōmento.

2° arti.
Quantum ad scdꝫ articulū est opi. Auerro.ꝙ idē
intellectus numero est oium hominū
ꝛ nō alius vnius hois ꝛ alius alterius.hoc aūt pbat ipse
Cō.5
3° de aia sic pmo:qꝛ si detur oppositū:sequit ꝙ intellectus
sit aliqđ hoc.i.aliquid singulare demonstratū infra spēm
ꝛ nō nã simpl'r.ꝛ fm hoc erit intētio intellecta in potētia.
ꝛ p ↄñs erit mouēs vel potens mouere intellectū ad intē/
tionē intellectā in actu siue ad intellectionem.ꝛ sic sequit

N
ꝙ intellectus recipiet ꝛ mouebit seipsuꝫ:qđ est impossibile.
2^m
¶ 2°.si sit sic singularis ꝛ indiuiduus nō recipiet intētiones
vles:sed singulares tm:sed hoc est falsuꝫ:qꝛ tūc intellectus
esset sensus.ↄña pbat:qꝛ si recipiēs est singulare signatuꝫ
etiā receptuꝫ est singulare.alias ita posset dici ꝙ sensus re
3^m
ciperet intētiones vles. ¶ Tertio sequit:ꝙ res intellecta
apud me ꝛ apud te sit vna in spē:ꝛ due in indiuiduo:ꝛ sic
res intellecta habebit rem intellectā:ꝛ sic pcedit in infini
tū.hec sunt verba eius.ꝛ puto ꝙ per rē intellectā itelligit
ↄceptum rei existentē in itellectu vt ratio sit hec. sequitur
ꝙ ↄceptus de aliqua re.verbi grā.de rosa:existens in in/
tellectu meo:ꝛ ↄceptus de rosa existens in intellectu tuo:
erunt vnus specifice:ꝛ duo numeral'r.ꝛ cū a quibuslibet
eiusdem speciei possit abstrahi cōceptus vnus communis:
potero ab eis alium conceptū abstrahere:ꝛ tu simil'r. Et
iterū iste conceptus secūdus in me est alius a tuo:ꝛ tamē
eiusdē spēi.ꝛ per ↄñs ab eis iterū alius poterit abstrahi:
ꝛ sic in infinitū. Primo ↄña pbat ex eo:ꝙ impossibile est
O
ꝙ vnus conceptus numero sit simul in diuersis intellecti
4^m
bus subiectiue. ¶ 4°.sequit ꝙ discipulus nō poterit addi
scere aliqđ a magistro:qđ est cōtra experiētiam:ↄña pba
tur:qꝛ vel addisceret acquirēdo eandē sciaꝫ numero:quā
hꝫ magister:vel acquirēdo aliā cāusatam a scientia magistri
nō p̄ mō:qꝛ nō est possibile vt eadē sciētia sit in duobus ho
minibus nisi in eis sit idē subiectū scie:qđ dēta hypothesi
de diuersitate intellectuū nō est in ppositō. Nec 2° modo:
qꝛ tūc sciētia magistri esset virtus generās ꝛ causans sciē
tiā in discipulo ad modū fm quē iste ignis generat alium
5^m
ignē sibi similē in specie:qđ est impossibile. ¶ Quinto po
test argui fm pncipia phi ꝛ Cōmen.nam cōstat ꝙ intelle/
ctus est incorruptibilis ꝛ infiniti hoies fm opi. eorum fue/
runt. Si igit nō esset vnus itellectus oium:sed cuiuslibet
esset pprius intellectus actu. essent intellectus infiniti.ꝛ
P
lꝫ fm veritatem falsum sit infinitos hoies fuisse:possibile
tamē fuit sic fuisse vt in pma.d.pbatū fuit. Si autē infini/
ti iam fuissent:actu essent aie infinite. qđ est impossibile.
2ª opio.
Auer.
cap.12.
¶ Istam opi.falsam esse nō solū ↄstat ex veritate fidei no
stre. Sed etiā ex euidenti rōnem. Et pmo quidē per ratio
nem Aug.1° de li.ar.vbi pmo probat ꝙ vnusquisqꝫ ho/
minū hꝫ ppriū sensum exteriorē.ꝛ nō est vnus plurium.
Deinde hoc ipsuꝫ pbat de sensu iteriori quo quis se vide/
re aut alios sentire sentit. Postremo hoc etiā probat de itel/
lectu in rōne ipsa.Unī ex verbis suis pōt rō duplex forma
1^m
ri. ¶ Prima est talis. possibile est me aliquid intelligere illud
te non intelligente.igitur intellectus meus nō est intelle/
ctus tuus.añs notum est ex experientia.ↄñtia pbat:qꝛ si
intellectus meus est intellectus tuus. igitur ois itellectio
mea est intellectio tua.ꝛ vltra.igit omne qđ intelligo:tu
Q
intelligis.hoc eni est homini aliquā rē intelligere qđ eius
2^m
intellectionē in se hēre subiectiue. ¶ 2°.ego possum scire
me aliquid intelligere te nō potēte natural'r scire ꝙ ego i
telligam.igit intellectus meus nō est intellectus tuus.añs
etiam per experiētiam notum est.nam nullus pōt nãliter
nosse cogitationes alterius seu qđ alius cogitet.ↄñtia p/
bat sicut pōr:qꝛ si itellectus meus est tuus.igit cogitatio
mea qua cognosco me intelligere est etiā tua. nam ideo ē
mea ꝛ p illā cognosco:qꝛ ipsa est in itellectu meo. Si ḡ est
in intellectu tuo.ↄñs est ꝙ tu per illam cognoscas me itel
ligere sicut ꝛ ego cognosco. ¶ Has rōnes breuiter absqꝫ p/
batione ↄsequētiarum:eo ꝙ statim pñt occurrere:sil' tangit
Aug.in his verbis. Nōne vnusqꝫqꝫ nostrū habet suā ra/
tionē/quandoquidē fieri pōt vt ego aliquid intelligam cū tu id
nō intelligis.hec est pma:ꝛ ↄtinuo addit scdam:nec vtrū
intelligaꝫ tu scire possis. Ego autē sciam. ꝛ tunc in psona
discipuli respondens. Manifestum inquit etiā est rōnabi/
les mentes singulos quosqꝫ nostrū singulas habere. Sed
Rño
cōme^{ti}.
hanc ↄñam vitare nitit Cōmen.vbi supra. ꝛ est snia eius

A ꝙ nõ obstante vnitate intellect⁹ in me ⁊ in te:aliqd qd tu
nõ intelligis ego possum itelligere:qm̃ nec ego intelligo
nec tu per aliquã intellectionẽ:nisi quatenus illa tibi vel
mihi copulat᷑ per phãtasma seu intẽtionẽ imaginatã que
est in te vel in me.copulat᷑ aũt per hõ spẽm:qꝛ ipsa mouet
intellectũ ad intellectionẽ ipsam. Et qꝛ possibile est phã/
tasma meũ mouere ad intellectionẽ.tuo võ nõ mouẽte ad
illam:possibile est me aliquid intelligere te illud nõ intel/
ligẽte. Et per hoc posset ad formã rõnis facte responderi
negãdo qd sequat᷑:vt si intellect⁹ meus est tuus:ois intel
lectio mea sit intellectio tua:qm̃ intellectio mea est intelle
ctio mea:qꝛ ad eam mouet me phãtasma meũ:qd ita est
meum ꝙ nõ est tuũ.⁊ silr intellectio tua est intellectio tua:
qꝛ ad eam mouet phãtasma tuũ:⁊ qꝛ ad aliquam mouet
meũ phãtasma tuo nõ mouẽte ad illã:aliqua intellectio ẽ
mea intellectio.⁊ per eã intelligo que nõ est tua itellectio:
nec tu per eã intelligis. ¶ Alr iuxta sniam eiusdẽ aliqui
vident᷑ respondere:videlicet ꝙ quãuis intellect⁹ meus sit
intellectus tu⁹.nõ tamẽ eodẽ mõ est meus:⁊ tuus:qꝛ non
eque pfecte tibi ⁊ mihi copulat᷑.⁊ ideo non oportet vt oẽ
qd intelligis per illuꝫ ego intelligã:nec ecõuerso. ¶ Neu
tra responsio sufficiens est.⁊ de pma pꝫ pmo:qꝛ sm ipsam
sequit᷑ ꝙ si tu rem aliquã intelligis quã ego nõ intelligo:
ego nõ possum illã intelligere te perseuerãte in intellectio
ne eius:cuius oppositũ docet experiẽtia.ꝯñam de claro.
si detur oppositũ.igit᷑ phantasma meum mouebit intelle
ctum ad intellectionẽ. Aut igitur ad eandem ad quã mo
uet tuũ:vel ad aliam.nõ ad eandẽ:qꝛ ipsum non põt age/
re ꝙ iam actu per aliud actũ est. Nec ad aliã:quia vel ad
aliam nõ cõponentẽ cum prima vel cõponentẽ.⁊ per ꝯñs
ꝯstituentẽ intẽsiorẽ ⁊ perfectiorẽ intellectionẽ. Nõ põt da
ri 2m:qꝛ tũc sequit᷑ ꝙ ex eo ꝙ illud intelligerẽ tu pfecti⁹ in
telligeres ꝙ̃ prius itelligeres.nã itelligeres pfectiori itelle
ctione. Nisi dicat᷑ ꝙ nõ intelligeres tota intellectione:sed
parte eius tm̃:quod est absurdum. Nec potest sm Com/
men.dari primũ:qꝛ tũc in te vel in me possent esse diuerse
intellectiones ⁊ cõceptus sm numerũ ⁊ eiusdeꝫ spẽi.ꝯtra
illud ad qd nitit᷑ ipse Cõmenta.deducere in 3o sua rõne su
pra posita. Nec põt dici ꝙ meũ phantasma mouet ad eã/
dem intellectionẽ:nõ quidẽ pducendo ipsam aut faciẽdo
ipsam esse postq̃ꝫ nõ fuit:sed faciẽdo ipsaꝫ esse intellectio/
nem meã postq̃ꝫ nõ fuit mea. Quia si sic esset:sequeret᷑ ꝙ
nec ipsum phãtasma meũ nec intellectus agens simul cuꝫ
eo ꝯcurrẽs eẽt verũ agẽs.sꝫ vtrũqꝫ diceret᷑ agẽs sꝫ meta
phorã tm̃ ⁊ similitudinẽ.cuius oppositũ ipse vult in eodẽ
cõmento.⁊ infra.ad hoc tñq̃ꝫ ad incõueniẽs deducit The
mistium. ¶ D. Posito ꝙ ego intelligaꝫ per eandẽ intelle/
ctionẽ qua ⁊ tu prius intelligebas:aut nõ potero pseuera
re in eadẽ intellectione te desinẽte illam rem per illam in/
tellectionẽ intelligere.qd est contra experientiã:aut si sic.
eadem rõne ⁊ alius post me:⁊ sic in eternum per eandem
intellectionem numero a quibuslibet hominib⁹ illa res i/
telligeret᷑.⁊ per ꝯñs etiã per eandẽ simul intelligunt oẽs
qui illam rẽ intelligunt ⁊ intellexerũt:⁊ sic nõ solum intel/
lectus agẽs ⁊ possibilis sunt sm ipsum eterni.sed etiam ⁊
ipsa intellectio.⁊ per ꝯñs etiaꝫ intellectus speculatiuus:
⁊ nihil est ibi vere factum. Cuius oppositũ ex intentione
in pallegatis cõmentis nitit᷑ defensare. ¶ D. Quero quo
modo illa intellectio sit mea. Aut eniꝫ sit mea tanq̃ꝫ agẽ/
tis.⁊ pꝫ per respõsionẽ ꝙ nõ.aut tanq̃ꝫ recipientis:⁊ nec
hoc dici põt:qꝛ nõ recipio eam nisi per intellectum ⁊ ipsa
prius erat in intellectu.igitur nullo modo sit mea.⁊ p cõ/
sequẽs nec per ipsum intelligo. Nec põt dici ꝙ sit mea:qꝛ
intellectus plus:vel alio modo mihi de nouo copulat᷑:qꝛ
tũc questio redit.quõ copulet᷑ de nouo intellectus si nihil
noui sit in ipso nec in phãtasmate.cuꝫ tamẽ copulatio illa
sm Cõmen.intelligat᷑ per precisam actionẽ phãtasmatis

in intellectu. ¶ 2o.nõ valet illa solutio:qm̃ sm eam sequit᷑
ꝙ nihil possimus intelligere nisi cuius intellectionẽ phã/
tasma causet:qd est manifeste per experientiã falsum. Nã
intelligimus intellectiones:⁊ dilectiones nostras ⁊ pteri/
tas ⁊ presentes:quarũ tñ nullum est oino phãtasma sensi
bile de quali phãtasmate tm̃ nũc est sermo. Itẽ prime p/
positiones que nobis nãlr eueniunt in mentẽ vt ipsemet
Cõmen.dicit.3.de aia.verbi gra. Quodlibet aut est aut nõ
est.intelligimus nos.⁊ tamẽ coꝝ itellectiones nulla phã/
tasmata causant.nõ igit᷑ per aliquã intellectionẽ intelligi/
mus:qꝛ ad illa mouet nostruꝫ phantasma:sed qꝛ ipsa est
in nostro intellectu ⁊ illam informat.vnde hoc precise po
sito intelligimus per ipsam. ¶ D. Ipsa pncipalis ratio pt
formari specialiter de intellectione talium spiritualiũ re/
rũ nõ habentiũ phantasmata sensibilia:⁊ similr veritatũ
cõplexarũ quaꝝ notitiaꝫ nõ recipimus a phãtasmate.nã
⁊ qdlibet taliũ te nõ intelligẽte ego intelligo ⁊ nõ ecõtra.
¶ D. Posito ꝙ simul intelligamus rosam. possibile est ꝙ
ego intelligã me intelligere rosam:te nõ intelligente:⁊ ꝙ
intelligam rosam.⁊ istam intellectionẽ reflexaꝫ nõ causat
phãtasma rose.sꝫ ipsa cognitio recta rose. Si ḡ ⁊ mea co/
gnitio rose ⁊ cognitio reflexa eiusdẽ est in te seu in tuo in
tellectu.vt quid ergo tu nõ intelligis me itelligere rosam/
sicut ego? ¶ Secũda etiã solutio nõ valet.nam posito ꝙ
sm illam fictionem cõmenticiã intellectus ẽt sit tibi mul/
to perfectius copulatus q̃ꝫ mihi:adhuc possibile est ꝙ ali
aliquid intelligam dum tu non intelligis illud. ¶ Tertio
cõtra ꝯclusionẽ illam pncipalr arguit᷑:qm̃ si vnus esset in
tellectus oium hominũ sequeret᷑ ꝙ in eodẽ subiecto pmo
essent cõtraria in actu simul.hoc aũt est falsum in se ⁊ sm
Phm ⁊ Cõmẽ.ẽt ꝯñs declaratur. Nam simul in itellectu
vnius hominis est assensus etiam intẽsus vnius conclu/
sionis.⁊ in intellectu alterius hominis est intẽsus dissen/
sus eiusdẽ ⁊ assensus ꝯtradictorie:q vtriqꝫ assensus ⁊ esti
mationes sunt vere ꝯtrarie:vt pꝫ ex scdo piher. Nec ad hꝫ
valet refugiũ ad phantasmata.tuꝫ qꝛ tales assensus ⁊ dis/
sensus possunt esse circa phãtasiabilia.tum qꝛ nec diuer/
sitas agẽtium facit vt contraria possint simul esse in vno
subiecto.alias idem subiectum posset esse calidũ calore
causato ab igne:⁊ frigidũ frigore causato ab aqua:qd est
falsum. ¶ Nunc ad rationes Cõmen.respondeo.ad pmã
dico pmo ꝙ ita potest adduci ꝯtra eum:qꝛ ipse non nega/
ret quin intellectus possit seipsum itelligere. ⁊ tũc sequit᷑
ꝙ agat in se aut moueat se:aut si hoc nõ sequit᷑ sed vitatur
per aliam viam ita etiã dicam. Ego autẽ concedo illud vl
timum consequẽs.s.ꝙ intellectus possit mouere seipsum.
¶ Ad secũdum.nego consequẽtiam si intelligat᷑ de inten/
tionibus vniuersalib⁹ vniuersalitate repñtationis:quo/
modo intelligẽdum est aliquas intẽtiones esse vniuersa/
les. Nec pbatio valet. qꝛ nõ obstante singularitate reci/
piẽtis:adhuc intẽtio recepta põt representare vniuersali/
ter.sicut ⁊ ipsemet Cõmẽ.fateri cogit᷑. nam ⁊ sm ipꝫ intelle
ctus est vere aliquid singulare:q̃uis non sint plures eius/
dem rõnis:⁊ tamẽ intentio aliqua existẽs in eo est vniuer
salis per representationẽ. Et cum dicit᷑ ꝙ ita posset dici de
sensu.dico ꝙ ita dicam ꝯtra eum.nec aliquã rationem po
terit sufficientẽ assignare:quin eandẽ ego assignem in p/
posito.qꝛ impluriſicabilis in eadẽ specie non impedit ve/
ram singularitatẽ. Redddit᷑ tamẽ rõ ab aliquibus:quia in/
tellectus est virtus inextẽsa ⁊ non organica. Sensus autẽ
extensa:⁊ ideo species in intellectu põt representare vni/
uersale:nõ autẽ in sensu. Utrum autẽ hec sit causa vel nõ.
non diffinio.dico tamẽ ꝙ illa nõ est quã ipse assignat:nec
oppositũ ipse pbat:nec puto ꝙ pbare possit. ¶ Ad ter/
tium ꝯcedo ꝙ ꝯceptus de rosa existens in intellectu meo
est alius numero a conceptu rose existẽte in itellectu tuo:
⁊ ꝙ isti conceptus sunt eiusdem rationis.⁊ ab eis potest

abstrahi alius ɔceptus: qui ita erit cōceptus illoꝝ conceptuū: sicut illi primi sunt ɔceptus rosarū: ⁊ talē possibilem ꝓcessum in infinitū: nullus deberet negare. Si vo per rē intellectā nō intelligeret Cōmen. ipsum conceptū rei aut intellectionē: sed ipsam rem extra intellectā. dōm ꝙ eadem res numero potest intelligi a te ⁊ a me nō obstante diuersitate intellectus mei a tuo. sicut idē sol videt̄ a te ⁊ a me. nec tamē est idem visus meus ⁊ tuus. ¶ Ad quartū nego ɔñam. Ad ꝓbationē dico ꝙ discipulus addiscit acquirēdo aliā sciam: nō tamen causatam a sciētia magistri: sed a notitijs ⁊ itellectionibꝰ suis: ad quas mouet̄ per verba ⁊ sermones magistri. ¶ Ad quintū dico ꝙ a Phō vtriq̄ expressum habet̄ ꝙ aia itellectiua est actus ⁊ forma corporis. Utrum autē plurium vel omniū hominū sit vna animaran singule singuloꝝ. ⁊ si sic. Utrum vna. nec simul nec successiue plura corpora informauerit: an sit naturalr̄ reditus animarū ad corpora: ita ꝙ sit certus ⁊ finitꝰ numerus aiarum: per quas quorūlibet hoium preteritoꝝ corpora informata sūt successiue: sicut plures Phi posuerūt nō inuenitur expressum. Ego tamē ɔcedo ꝙ possibile fuit ab eterno mundum fuisse ⁊ infinitos homines precessisse ⁊ etiā infinitas animas simul esse. nec talis infinitas impossibile est dicitvt probatum est in primo. ¶ Ad rationes principales questionis pꝫ ex dictis responsio.

¶ Distinctionis. xvj. ⁊ xvij. Questio. ij.

Secundo quero vtrum ꝑter aiam intellectiuā sit aliq̄ alia forma subalis in hoie. ⁊ videt̄ ꝙ sic. ¶ Primo. qa hō nō tm̄ est homo. sed ēt est aial ⁊ aiatū corpus. ⁊ corpus ⁊ suba. igit̄ nō tm̄ est in eo forma per quam est hō. s. anima rōnalis: sed etiam forma per quā est animal. ⁊ hec est aia sensitiua: ⁊ forma per quā est animatum corpus: que est aia vegetatiua: ⁊ similr̄ forma corporeitatis: p quā est corpus: ⁊ forma per quā est suba: ac p hoc preter aiam intellectiuam sunt multe alie forme substātiales in homine. Añs notū est. ɔña ꝓbat̄ ex eo ꝙ impossibile est aliqd effectum formalē sine forma habere. Sicut aūt esse hominē est effectus formalis aie rōnalis. Sic esse aial est effectꝰ formalis aie sensitiue: ⁊ sic de alijs. ¶ 2° in homine sunt opationes vitales diuersarum rationū: vt vegetari / sentire / ⁊ intelligere. igit̄ ⁊ in eo sūt diuerse anime que sūt ꝑma ꝑcipia hꝫ opationū. pꝫ ɔña: qꝛ diuersitas operationū ꝓcedit ex diuersitate formarū. ¶ 3° nulla res est corpus p formā mere spūalem. igitur in homine est alia forma substātialis preter animā intellectiuā. añs notū est. ɔña ꝓbat̄: qꝛ homo est corpus. sm̄ ꝙ corpꝰ est genus: ⁊ est cōpositus ex corpe vt corpus dicit alteram ptem cōpositi: vel saltē altera predictarū cōcedit̄. Sed nec homo nec aliq̄ pars eius est corpus per aliquā formā accidentalē. igit̄ per substantialē: sed nō per intellectiuā cum illa sit mere spūalis. igit̄ per aliam. ⁊ sic saltē vna alia forma substantialis est in homine. scꝫ forma corporeitatis. ¶ 4° si nō esset aliqua alia forma substantialis in homine: sequeretur ꝙ carnes ⁊ ossa / nerui ⁊ sanguis ⁊ alie hꝫ organice partes hominis nō differēt substātialr̄ specifica ꝯria. ɔña pꝫ: sed qđ sequit̄ est falsum. nam hꝫ partes hñt accidentia ꝓpria ⁊ ꝓprias opationes specifice differētes: talis autē diuersitas accidentiū ⁊ operationum necessario arguit diuersitatem specificam formarum substantialium. alias nunq̄ posset argui ꝙ aliqua differant specie in genere substantie: qđ est incōueniens dicere.

Ad oppositū hō est vnū p se ⁊ aliqd in genere sube. igit̄ eiꝰ ē vna tm̄ subalis forma. pꝫ ɔña: qꝛ sic p formā subalē res hꝫ esse: sic ⁊ vnū eē: igit̄ ꝑter aiam itellectiuā nō est alia forma subalis i hoie.

Respondeo circa pluralitatē formaꝝ in hoie varij sunt modi dicēdi. Quidā eñ tot dicūt eē subales foꝛas: q̄t sūt ꝑdicata eēntialia q̄ in qd dicunt̄ de eo: ⁊ ita in q̄lꝫ cōposito subali ponūt multitudinē foꝛarū subaliū sm̄ gradus ꝑdicati seu ꝑdicatoꝝ in qd de ipso. Alij ponūt hꝫ plalitatē sm̄ plalitatē opōnū vitaliū. ⁊ dnt tres aias eē in hoie. vegetatiuā. sensitiuā. ⁊ itellectiuā. Alij āt duas tm̄. s. sensitiuā ⁊ itellectiuā. Alij ēt duas tm̄. nō tn̄ duas aias: sꝫ foꝛam corpeitatis ⁊ aiam itellectiuā. Quidā vo tot ponūt q̄t sūt ptes etherogenee in corpe. Et qꝛ nulla ꝑdicteꝝ opi. vꝫ mihi vatiō circa h pono q̄tuor ɔnes. Pria ē ꝙ nō sūt ponēde i hoie tot subales forᵉ q̄t sūnt ꝑdicata q̄ de ipso dicunt̄ in qd. 2ᵉ ꝙ nō sūt tot ponende q̄t hꝫ hō opōnes vitales. 3° ꝙ nō tot quot partes hꝫ etherogeneas. 4° ꝙ nō est ponēda alia forma subalis in homine ꝑter aiam intellectiuā. ¶ Primā ɔnē ꝓbo sic. si in hoie sūt tot subales forme quot sunt ꝑdicata ⁊c̄. Eadē rōne ⁊ in angelo ⁊ in q̄lꝫ forma accñtali erūt tot entitates distincte quot ꝑdicata de eis in qd dicunt̄ sm̄ gradus ꝑdicati. ɔñs est falsum. qm̄ tūc in michaele eēt vna entitas p quam est suba: ⁊ alia per quā est spūs: ⁊ alia per quā est michael. ⁊ sic esset substātialr̄ compositus ex tribus substātijs: qđ nullus dicit. Silr̄ in albedine esset vna entitas p quam est qualitas: ⁊ alia per quā est color: ⁊ alia per quam est albedo: qđ cōiter etiā negat̄. ɔñtia pꝫ: qa si dicat̄ oppositum. s. ꝙ per eandē entitatē michael sit michael: ⁊ spūs ⁊ suba: ⁊ silr̄ albedo per eandē sit albedo ⁊ color ⁊ q̄litas: nō apparet ꝓpter qd equus nō sit p eādē formā equus / aial: ⁊ sic de alijs. ¶ Cōfirmat̄: qa nō minus hō est per eandem formā subalē hō ⁊ aial q̄ ipse per eādē formā accñtalē sit albus ⁊ coloratus. pꝫ: qa nō minus essentialr̄ ⁊ in quid ꝑdicat̄ aial de hoie q̄ coloratū de albo: aut ēt color de albedine. ¶ Scđo si sic. sumo cōpositū ex mā ⁊ forma subalitatis ipsius ignis: siue per quā ignis est suba precise. Aut istud cōpositū sic ꝑcise acceptū est suba corporea aut icorporea: aut nec corporea nec icorporea. Si corpea: igit̄ vel est corpꝰ vel ps eiꝰ est corpꝰ: nō eni aliter pōt itelligi ꝙ sit suba corpea. Si est corpus: cū dē corpus sit suba: ⁊ nō ois suba sit corpus: alia forma est in illo cōposito per quā est suba: ⁊ alia per quā est corpꝰ: ⁊ idē sequit̄ si dicat̄ ꝙ ideo est suba corpea: qa eius ps est corpꝰ. nā etiā illa pars que est corpus est suba: ⁊ tūc sequit̄ ꝙ illud cōpositum nō est precise ex mā ⁊ forma subalitatis. ɔ̈ positū. Iterum seq̄t̄ ꝙ in igne sint pl̄es forme corpeitatis. ¶ P. Adhuc prescindat̄ sm̄ intellectū ista forma alia corporeitatis: ⁊ sumat̄ ꝑcise mā ⁊ forma subalitatis ipsius ⁊ fiat argumētum vt prius. si dicat̄ ꝙ est suba incorporea: cū angelus michael sit etiā suba incorpea ⁊ alterius rōnis ab ista: aliq̄ spēs sube icorporee ꝑdicabit̄ in qd de tali cōposito: que spēs erit ꝑdica cū inferius ad subam: ⁊ per ɔñs ab isto adhuc in isto cōposito ꝑter formā subalitatis est alia foꝛa. ɔ̈ positū. Si dicatur ꝙ nec est suba corpea nec suba icorpea: igit̄ est alteriꝰ rōnis a suba corpea ⁊ ab incorporea: ⁊ per ɔñs adhuc aliqua spēs sube ꝑdicat̄ in qd de tali cōposito: ex quo vt prius sequit̄. ꝙ ꝑter formā subalitatis est alia forma in eo. ɔ̈ positū. Nec pōt dici ꝙ est qđdā cōe ad subam corpeā ⁊ subam incorporeā: ⁊ per ɔñs nec est eiusdē rōnis vel spēi cū hac vel illa: nec etiā alterius spēi: sicut nec genus differt specie a sua specie: nec etiā eiusdē spēi est cū illa: vt dicit̄. 10. meta. hoc inquā dici nō pōt. Tum qa hꝫ cōpositū (si tale detur) est suba quedā vere singularis: sicut ⁊ mā hec istiꝰ ignis demōstrati: ⁊ quelibet eius forma est vere singularis. Tum qa si est sic cōe / ꝑdicabit̄ de suba corpea: ⁊ p ɔñs per ɔuersionē ipm est suba corpea: ⁊ redit incōueniēs prius illatū. Tū tertio qa ex̄ aiam nō est aliqđ vl̄e vt suppono. ¶ Cōfirmari pōt ratio theologice ponēdo ꝙ deꝰ ɔseruet mām istius ignis ⁊ formam subalitatis que est in ipso: ceteris formis annihilatis: qđ ⁊ vtiq̄ hñ posset: supposita distinctione taliū formarū. ¶ 3° sequit̄ ꝙ posse est aliqd esse

A ignem ꝛ nõ eſſe corpus aut ſubam:ꝛ aliquid eſſe hoiẽ vel equum ꝛ non eſſe aial: quod nullus concederet:cũ quodlibet ſuperius ꝑdicetur de ſuis inferioribꝰ in primo modo. ꝯña probatur:q2 deus poterit ꝯſeruare mãm ignis cum ſola forma igneitatis:deſtructa forma corporeitatis:ꝛ forme ẽt ſubſtantialitatis:ꝛ ſimiliter cõſeruare mãm hoĩs cũ forma humanitatis:ſeu cũ aia rõnali:deſtructa forma aialitatis ſi diſtincte ſint vt dĩ. ¶ Quarto ſm pħm 7° meta. (4ᵐ; T.c.43) in diffinitione ſufficit ponere primũ genus cum finali dĩa: ſed hoc eſſet falſum:ſi ſm multitudinem predicatorum in quid:eſſet multitudo formarum ſubalium:nam tunc ꝑ hꝫ diffõnem nõ explicaret aliqua formarum importatarꝫ per differentias medias inter primũ genus ꝛ dĩam finalem.

(5ᵐ) ¶ Quinto ſi ſic.ſequitur ꝙ nullũ ſuperius ꝑdicetur in qd de ſuo ꝑ ſe inferiori:qḋ manifeſte falſum ẽ ſꝫ oẽs ꝛ huic ẽt opinioni videtur ſpecialiter repugnans.nã ħ ꝯceſſo ſequitur ꝙ non ſit multitudo aliqua predicatorum in quid:quã (B) tamen iſti ſupponunt.ꝯña probatur.nã ſm hoc qḋlibet ſuperius vel ſignificabit tm̃ prẽ eius qḋ ſignificat ꝑ inferius.Vbi grã.aial ſignificat ſm illam viã cõpoſitum ex mã ꝛ aia ſenſitiua.Homo vo cõpoſitum ex mã ꝛ aia ſenſitiua. ꝛ ẽt ex aia rõnali:ꝛ tunc habet ꝓpoſitum:q2 nomẽ partis nõ predicat in qd de noĩe totius:vt certũ eſt.cũ pars ꝛ totũ realr̃ diſtinguãtur. Aut ſuperius ſignificabit cõpoſitũ ex mã ꝛ vna forma tm̃.Vbi grã.aial ſignificat preciſe compoſitũ ex mã ꝛ aia ſenſitiua.Inferius aũt ſignificat preciſe mãm ꝛ aliã formã:vt hõ mãm ꝛ aiam rõnalem:ꝛ tũc idẽ ſequit:q2 ꝛ hoc compoſitũ ꝛ illud eſſent realr̃ diſtincta:ꝙ nis vna ps vnius eſſet pars alterius.ſ.mã. ¶ 6ᵐ nõ ſunt in (6ᵐ) hoie plures aie:ꝗ nõ ſm multitudinẽ predicatoꝝ ꝛc̃.añs ꝓbabit in ſequẽti ꝗne.ꝯña pꝫ:q2 ſi nõ ſunt plures aie i homine.ergo per eãdẽ aiaꝫ hõ eſt hõ ꝛ ẽ aial:ꝛ per ꝯñs ꝑ eandem formã.

(Obiectiones ꝯ pᵐ ꝗ.) ¶ Cõtra ꝗnẽ iſtam ſunt alique rõnes tenẽtiũ oppoſitũ.pͥma eſt talis. Si per eãdẽ formã hõ eſt hõ ꝛ animal:oẽ qḋ ineſt homini per formã per quaꝫ homo eſt hõ: (C) ineſt ei per formã per quã hõ eſt aial. Oẽ autẽ quod ineſt homini per formã per quã eſt aial ineſt ei inquantum eſt aial:ꝛ per ꝯña ex virtute reduplicationis ieſt omni animali:ſed eſſe riſibile ineſt homini per formam per quã eſt homo.igitur eſſe riſibile ineſt omni aiali:quod eſt falſuꝫ.Oã aũt omne qḋ ineſt homini per formã per quã eſt aial ineſt ei inquantũ eſt aial.ꝓbat:q2 oẽ tale aut ineſt ei ſm ꝙ ẽ homo:aut ſm ꝙ eſt aial.nõ ſꝫ ꝙ eſt hõ:q2 ſentire debet ſortiri per formam qua eſt animal:ꝛ tamen non ineſt ei ſm ꝙ eſt homo.ergo ſm ꝙ eſt aial. ¶ 2° forma gñis poteſt remanere (2ᵐ) corrupta forma ſpẽi.ergo ſunt realr̃ diſtincte.añs ꝓbatur:q2 plura accñtia eadẽ numero manent in gñato ꝛ corrupto:quoꝝ ſubiectũ eſt cõpoſitũ ex mã ꝛ forma.igit eadem forma ſubalis manet:ꝛ illa non eſt forma ſpeciei. ¶ Tertio ſicut dicit pħs.7.meta.diffõ eſt ſermo habẽs pres:ꝛ p̱tibus diffinitionis reſpondẽt partes rei.igit generi rñdet (3ᵐ; T.c.33) alia pars diffiniti ab ea que reſpondet differentie. Sola aũt (D) mã nõ reſpondet generi:q2 genus dicit formã mediaꝫ inter potẽtiã ꝛ actũ:vt dicit Cõmẽ.2° metaphy.com̃.33.igit reſpondet ſibi vel forma tm̃ vel mã cuꝫ forma alia ab ea forma que reſpondet differẽtie. (ꝛ ꝑ me. c.17.) ¶ Quarto. Pħs 2° meta.volens probare ꝙ nõ ſit proceſſus in ĩfinitũ in cauſis formalibus:probat non eſſe proceſſuꝫ in infinitũ in predicatis in quid.igitur videt velle ꝙ ſm diuerſitatẽ talium predicatorum:diuerſent forme in eodẽ indiuiduo. (4ᵐ; T.c.6 ꝛ.x.) ¶ Ad hoc videt eſſe auctoritas Cõmenta.1° meta.com̃.33.vbi dicit ꝙ materia primo recipit formas vľes ꝛ mediantibus illis formas vſq3 ad indiuiduales. Tales aũt forme:quarũ vna mediãte alia recipit:differũt abinuicẽ:cum nihil ſit mediũ recipiendi ſeipſum.igit ꝛc̃. (ꝛ ꝑ me. c.17.)

(Ad pᵐ) ¶ Ad pͥmã cõcedo ꝯſequentiam. ꝛ cũ aſſumit vlterius:ꝙ oẽ qḋ ineſt homini per formam ꝑ quam eſt homo ineſt ſibi inquãtũ aial:dicenduꝫ ꝙ hec eſt falſa.ſumẽdo ly.inquantũ.reduplicatiue:vt ſumit argᵐ in (E) vlteriori deductione. Inſtantiam hꝫ multiplicẽ.aliqḋ enĩꝫ bicubitũ per eandem formã eſt bicubitũ ꝛ quãtum:ꝛ ꝑ cõſequens per formã per quam eſt quantũ eſt bicubitũ:nec tamen eſt bicubitũ inquantũ quantũ:q2 non omne quantum eſt bicubitũ:ſimiliter aliquod albuꝫ per formã ꝑ quã eſt equale eſt album:nec tamen eſt albuꝫ inquantũ quale. Nec ꝓbatio valet:ſiue enim ꝓbatio illa aſſumpta ſit diſiũctiua:ſiue de diſiuncto predicato:falſa eſt:ꝛ inſtantiam poteſt in ſimili habere in exemplis propoſitis:ſi quis aduertat ꝛ i multiꝫ alijs. ¶ Ad ſecundum nego antecedens:nec (Ad 2ᵐ) valet probatio:q2 fundatur in falſo.vꝫ ꝙ primum ſubiectũ accidentium ſit cõpoſitũ ex mã ꝛ forma:cuius oppoſitum ſupra habitũ eſt. ¶ Ad 3ᵐ dĩm ꝙ illud dictũ pħi ſm vim (Ad 3ᵐ; 7° met. 33.) vocis acceptũ intelligi dꝫ de diffinitione data per terminos obliquos.verbi gratia.ſi dicatur ꝙ homo eſt compoſitus ex corpore ꝛ anima.tales enim diffinitionis parteſ vtiq3 ſignificãt partes rei:vna mãm:alia formam:nec ex hoc concluditur ꝙ ſint plures ſubſtantiales forme in re diffinita. (F) de diffinitione autem que daſ per terminos rectos/genꝰ/ ꝛ dĩam/nõ ꝓprie põt dictũ illud itelligi:qm̃ vt in ꝑ.d.8.q. 3.oſtenſum eſt:ẽt ſm mẽtem pħi:genus nõ ſignãt prẽ:ſed totum.alias non plus ꝑdicaret in quid q̃ꝫ dĩa:põt tñ ipropͥe dici ſignãre prẽ:ꝑ eo ꝙ ſignãt rẽ iperfecte ꝯfuſe ꝛ per hoc.q.pͥnalr̃ ꝛ ſilr̃ dĩa. Tota vero diffinitio ſignãt explicite ꝛ ꝑfecte. Et ħ docet bñ Aui.5.meta.vbi mouẽs qõnẽꝫ (cap̃.5.) qũo pͥbus diffõnis debẽt rñdere partes rei:ꝛ loquẽs de tali diffõne dicit talẽ multitudinẽ nõ eſſe in re: ſed eſſe ſm intellm̃:pro quãto res cõcipit:vt nõ terminata in cõceptu cõi:ꝛ ẽt vt terminata:q̃ terminatio ꝛ interminatio non eſt in re:ſed in conceptu. Et ꝓpterea dicit ipſe ꝙ cũ diffinimꝰ hoiem dicẽtes ꝙ eſt aial rõnale:nõ intendimus ꝙ ſit cõpoſitũ ex aiali ꝛ rõnali:ſed ꝙ ipſe eſt aial:qḋ eſt rõnale:ita ꝙ ꝑ ſignaſ hõ:vt qḋdã cõe ꝛ nõ terminatum:deinde ꝑ dĩam (G) qſi terminaſ. ¶ Ad 4ᵐ neganda eſt ꝯñtia:qm̃ non iõ pħs (Ad 4ᵐ) volẽs illud ꝓbare ꝓbat nõ eſſe ꝓceſſum in infinitũ in ꝑdicatis in qd:ſeu ponꝰ in diffõnibꝰ ꝛ pͥnbꝰ eaꝝ:q2 ſm multitudinẽ ꝑdicatoꝝ taliũ ſit multitudo formaꝝ:ſꝫ ſicut etiam innuit Cõmẽ.ideo q2 ſi eẽnt infinite forme in re: diffõnes (Cõ. 10.) vel ꝑtes diffõnis eẽnt ĩfinite:qḋ ẽ ſſm:q2 cũ ħ bene ſtat ꝙ nõ ſint plures forme in re q̃ diffinit. Auctas Cõmẽ.non ẽ (ꝑ meta. cõ.17.) ꝯ.q2 q̃l̃rcũq3 intelligi debeat vl̃tas illa formaꝝ:non dicit Cõmen.ꝙ ille forme ſint ſimul in mã:ſed quod vnam recipit mediãte alia:q2 vꝫ ꝑus vnã deinde aliã. ¶ 2ᵐ ꝗnẽ ꝓbo (2° ꝗ) ꝑ ſic.multo plura ſunt gñа opationũ vitaliũ que competũt homini q̃ꝫ ſint gñа aiaꝝ.igit nõ tot aie ſunt in hoie q̃t vitales hꝫ opationes:aſſumptũ ꝓbaſ:nã nutriri/creſcere/gñare/ſentire/ſomniare/reminiſci/appetere/ꝓgredi/intelligere:ꝛ multa alia gñа ſunt opõnũ vitaliũ:nã q̃dã ꝑdcõꝝ ſub ſe plura gñа ꝯtinent:ſicut ſaltẽ pꝫ de intelligere ꝛ appetere:ꝛ hoꝝ oium geneꝝ opõnes ꝯueniunt hoi.conſtat autẽꝫ (H) ꝙ nõ ſũt tot gñа aiaꝝ nec aliqs tot ponit.ꝗ ꝛc̃. ¶ 2° ſic.in (2ᵐ) hoie nõ ſunt plures aie.igit nõ quot ꝛc̃.ꝯña clara eſt.añs (cap̃. 15.) ꝓbaſ.ꝑ qdem ex eo ꝙ in de eccleſiaſticis dogmatibus:ſic ſcribit.neq3 duas aias dicimꝰ in vno hoie:ſicut Jacobus ꝛ alij ſyroꝝ ſcribũt. ¶ Ad ħ qdã modernus doctor reſpõdet.d.ꝙ hic non ꝯdemnanſ ſimplr̃ due aie in hoie:ſed due (Ocham qḋ li.2. q.10.) aie intellectiue:quaꝝ vna ſit a deo: altera a diabolo: ꝛ ħ vt dicit pꝫ inſpicienti lr̃am ibi. Ego aũt multũ miror de expoſitione iſta:ꝛ de hoc ampliꝰ qḋ dicit ex littera iſtõ patẽ. Sic enim iacet lr̃a.neq3 duas aias dicimꝰ in vno hoie:ſicut Jacobus ꝛ alij ſyroꝝ ſcribũt.vnã aialem q̃ aieſ corpus:ꝛ mixta ſit ſanguini:ꝛ alterã ſpũalẽ:que rõnem miniſtrat. Sꝫ dicimꝰ vnam eẽ eãdẽq3 aĩam in hoie:q̃ ꝛ corpꝰ ſua ſocietate viuificet:ꝛ ſemetipſam ſua rõne diſponat:hñs in ſe libertatem arbitrij:vt in ſua ſubſtãtia eligat cogitatione qḋ vult. Hic pꝫ ꝙ nec illi ponebant duas intellectiuas i hoie:

I sed vnā aialē:alterā spūalē:nec aliquā illaꝝ dicebāt ē diabolo eē creatā. Unū hic est alius error ab illo quē dicit iste doctor:qnimo de illo:nec ibi i nec in toto libro illo vlla fit mētio. ¶ D. Ex determinatōe quā addit. d. Sꝫ dicim⁹ ꝛc. pꝫ ꝙ fit intētio scribētis nullā aiaꝫ ꝑter itellectiuā eē in homine:frustra enim poneret:exq̄ ipsa ꝑ seipsaꝫ viuificat corpus:ꝛ per ɔñs est pn̄ᵐ opōnū vitaliū. Cōfirmaꝛ ex intētione August. 16. sup Gen̄. vbi dicit ꝙ aia rōnalis nō solū carni ꝑbet aialē vitā:verūēt ꝫm ipsam carnē aliquid concupiscit ꝛc. Si aialē vitā ꝑbet. igiꝛ ꝑter eā supflue ponitur alia anima sensitiua vel aialis:ꝛ eadē rōne vegetatiua:qꝛ vegetatiua ꝫm ꝙ dicit phs 2ᵒ de aia. continet virtualꝛ insensitiua. ita ꝙ oia potest que potest vegetatiua:ꝛ p ɔñs qō cōtinet sensitiua:cōtinet ēt vegetatiuam. ¶ Et h ēt expresse ꝓbaꝛ p Dam. lib. 2. q̄ dicit ꝙ cōtineꝛ aia rōalis organico corpore ꝛ ei est vitē ꝛ augmētationis ꝛ sensus ꝛ gnōnis tributiua. Et eādē ex toto sniam ponit Aug. in de quātitate aie.

cap. 12. — T. c. 15. 26. et. 31. — cap. 13. — K — cap. 65.

Unde ex hoc pōt etiā argui ad ꝓncipale:qm̄ pluralitas ponēda nō ē:ad quā nō cogit expiētia/rō/vel auctoritas/cui ɔdici nō liceat. Sꝫ nec experiētia cogiꝛ ad ponēdū in hoie plures aias. pꝫ:nec ēt auctas vlla talis:nec rō: qm̄ si aliq̄ deberet ad hoc cogere/videreꝛ de illa q̄ ꝓꝑ multitudinem operationū vitalium argueret multitudinē aiarum:nā ex solis eiusmodi opationib⁹ deuenim⁹ nālꝛ in notitiam aie. Hec aūt nō cogit:cū vna aia possit pluriū opōnum:immo oium q̄ ɔueniunt hoi eē pn̄ᵐ pn̄ᵐ:sic pꝫ ex dictis. q̄ ꝛc. ¶ 3ᵒ Aug. i li. de fide ꝛ symbolo. hō inqt excepta for⁹ mēbrorū que diuersis gn̄ibus aiantiū diuersa tributa est: non distaꝛ a pecore:nisi rōnali spiritu qui mens etiā noiaꝛ: ꝛ itelligit de dīia specifica:qa etiā per mām numeralꝛ distat a pecore. Ex hoc arguo. si in hoie sit aia sensitiua distincta ab intellectiua:illa est eiusdē rōnis cū aia pecoris:alias non solo spū rōnali distaret a pecore:vt ait Aug. Si est eiusdē rationis. q̄ hō vel ps hois est pecus:nā q̄lꝫ subalis forā ɔstituit i suo eē specifico:ꝛ sic sequiꝛ ꝙ hō vel ps eius sit asin⁹ vel bos:aut aliqd tale eiusdē spēi:cū aliq̄ brutoꝝ:qō certe q̄ ɔcederet nō iter hoies:sꝫ iter bruta eēt cōputād⁹. ¶ Cōfirmaꝛ. qꝛ si talis aia informaret mām absqꝫ aia rōnali:cōpositū resultās vtiqꝫ esset qōdā pecus:igiꝛ ꝛ nūc ita est de facto:cū illa per aduētū intellectiue nō muteꝛ a sua specie:

3ᵐ — cap. 3. — L — ɔfirma.

assumptū ꝓbaꝛ p Aug. 83. q. ɔ Apollinaristas vbi dicit ꝙ ɔ Apollinarē ponētē p ꝙ chrīs nō hēbat hūanā mētē:h ē rōnalē aiam q̄ hō a pecorib⁹ ꝫm aiaꝫ dīt:vba sua sūtsegꝛ ꝙ vbū suscepit quādā beluā cū figura corpis humani. Et ex h dicit ꝙ mutauit errorē:ꝛ scdo posuit ꝙ vbum assumpsit carnē solā absqꝫ aia. Ex qb⁹ pꝫ ꝙ Apollinaris ꝑ posuit vbū assumpsisse carnē cū aliq̄ aia/sensitiua:ꝛ ad h ꝫm Aug. sequiꝛ ꝙ beluam quādā assumpserat:igitur si aliqō tale cōpositū eēt illō vtiqꝫ eēt qōdam pec⁹ ꝛ belua. ¶ 4ᵒ idē Aug. vbi supra de fide ꝛ symbolo ait. si qs tenuerit catholicā fidē:vt totū hoiem credat eē susceptū a vbo dei. i. corp⁹/aiam/spm̄:satis ɔ illos. s. hereticos munitus est. In libro aūt de ecclasticis dogmatib⁹ ipse ait:si liber fuerit su⁹:vt cōius crediꝛ ꝛ antiquoꝝ voluminū rubrice testāꝛ: aut si nō fuerit su⁹:sꝫ gēnadij:vt vꝛ velle Magꝛ 2ᵒ sniaruꝫ dist. 18. circa finē. nihilominus auctenticus liber est apud oēs theologos:ꝛ in eo regule nr̄e fidei ɔtinentur. ¶ In illo inq̄ lib⁹. sic scribiꝛ:nō ē terti⁹ i suba hois spūs:vt dydymus ɔtēdit:sed spūs ipsa est aia pro spiritali nā vel pro eo ꝙ spirat in corpe spūs appellata:aia vo ex eo vocaꝛ ꝙ ad viuēdū vel ad viuificandū animet corpus. Ex quib⁹ pꝫ ꝙ in pma aucte cum ait. aiam spūm cōstructio ē appositiua: ꝛ est sensus aiam spūm. i. aiam q̄ est spūs. Ergo ꝫꝫ has auctoritates nihil est de suba hois ꝑter corp⁹ ꝛ aiam q̄ ē spiritus. i. aiaꝫ rōnalē. ¶ 5ᵒ. si in hoie eēnt plꝛes aie. v. g. s. sensitiua ꝛ itellectiua:tūc seqꝛ ꝙ hō erit cōposit⁹ ex aiali:ꝛ p ɔñs nō erit aial. ɔña scdā pꝫ. pꝛ⁹ ꝓbaꝛ:qꝛ quedam ps hois

Qō. 80 — 4ᵐ — M — cap. 20. — 5ᵐ

erit qōdā ɔstitutū ex corpe ꝛ aia sensitiua:qōlꝫ autem tale est aial. ¶ Cōfirmaꝛ. qꝛ si tale cōstitutū remaneret absente aia rationali vtiqꝫ ipm viueret ꝛ sentiret:ꝛ p ɔñs eēt aial. Sic q̄ dico ꝙ ne dū nō sunt tot aie in hoie qt hꝫ opationes vitales:sꝫ nec aliq̄ aia in eo ē disticta ab intellectiua. ¶ Cōtra ista tn̄ ē opi. ēt aliquoꝝ modernoꝝ tenētiū ꝙ in hoie ē aia sensitiua distincta ab intellectiua:hoc ꝓbant ꝑ sic. Impole est ꝙ in eodē instāti sint in eodē ɔria:sed act⁹ appetēdi aliqd ꝛ act⁹ renuēdi idē sunt ɔrij:igiꝛ si sint siꝛ in rerum nā nō sunt in eodē subto. Sꝫ manifestū est ꝙ sūt siꝛ i hoie: qꝛ ideo idē qō hō appetit per appetitū sensitiuū renuit per appetitum intellectiuū. ¶ Cōfirmaꝛ per phm 3ᵒ de anima qui dicit ꝙ in eodem sunt appetitus contrarij:hoc est eēnt contrarij:si nati essent recipi in eodem subiecto. ¶ Secundo eadem forma substātialis non potest simul ꝛ semel habere duos actus appetendi respectu eiusdē obiecti:sꝫ frequenter in hoie sunt siꝛ actus volēdi aliqō obm ꝛ act⁹ appetēdi idē appetitu sensitiuo:igiꝛ illi actus nō sunt in eodē subo. ¶ 3ᵒ eadē forma numero nō elicit simul actum appetēdi aliqd nālꝛ ꝛ aliū libere. Sed volūtas libere vult aliqd ꝛ appetitus sensitiu⁹ nālꝛ appetit. igiꝛ ꝛc. ¶ 4ᵒ sensationes sunt obiue in aia mediate vel imeᵗ:ꝛ nō sunt subiectiue in aia intellectiua. igiꝛ anima sensitiua distinguiꝛ:maior pꝫ:qꝛ nihil aliud potest assignari subm sensationū:nisi aia vel potentia:ꝛ si potētia sit accñs aie erit subiectiue in aia:minor ꝓbaꝛ:qꝛ aliter ois apprehensio aie sensitiue eēt intellectio:qꝛ esset subiectiue in aia intellectiua. Itē tunc aia separata posset sentire:qꝛ ex quo sensatio eēt subiectiue in aia intellectiua:ꝛ deus pōt ɔseruare oē accñs in suo subo sine quocunqꝫ alio:posset cōseruare sensationem in aia itellectiua sepata:qō est absurdum. ¶ 5ᵒ eadē forma numero nō est extēsa ꝛ nō extensa mālis ꝛ imālis:sed aia sensitiua in hoie est extēsa ꝛ mālis:aia vo intellectiua nō:qꝛ est tota in toto ꝛ tota in qualibet parte. q̄ ꝛc. ¶ 6ᵒ arguiꝛ p alium doctorē sic. hō in gn̄ando hoiem ꝓducit aiam sensitiuam: aia vo intellectiua creaꝛ. igiꝛ in hoie est aia sensitiua distincta ab itellectiua. añs ꝓbaꝛ:qꝛ nisi sic sit:sequitur ꝙ hō sit ignobilioris ɔditionis ex se quo ad actū gn̄andi ꝛ ɔtinuādi suā spēm q̄ꝫ cetera aiantia:qō nō vꝛ rōnabile. Tum qꝛ nā nō deficit in necessarijs:ꝛ maxime in rebus ꝑfectis ꝫm phm 3ᵒ de aia:ꝛ Cōmē. Tū qꝛ potentia nutritiua est nobilior in hoie q̄ꝫ in alijs aialibus:igitur po⁹ gn̄atiua in ipso est ꝑfectior:ꝛ igiꝛ pōt in effectū ita nobilem:sicut pōt po⁹ gn̄atiua bruti:sed illa pōt in aiam sensitiuā:igiꝛ po⁹ gn̄atiua hois pōt in aiam sensitiuā. ponaꝛ igiꝛ ꝙ in gnōne hois de⁹ nō creet aiam itellectiuā. seqꝛ ꝙ hō gn̄abit adhuc veꝝ aial. igiꝛ ita facit qn̄ deus creat aiam intellectiuā:cum ista creatio nō ipediat actionē hois. Tū qꝛ cōplexio hois nobilior est q̄ꝫ complexio alioꝝ aialium:igitur forma cōplexionalis eius est nobilior q̄ꝫ ceterorum:cum igiꝛ in ceteris sit aia:sequiꝛ ꝙ ēt in hoie hꝫ forma est aia.

N — Contra 2ᵐ ɔnē obnōes Ochoꝫ vbi. Z. — T. c. 53. — 2ᵐ — O — 3ᵐ — 4ᵐ — 5ᵐ — 6ᵐ — Hibernic⁹ i. q. de imagine. — P — Cō. 45. ꝑ. c. 32.

¶ Ad pꝛᵐ dico ꝙ sicut circa volūtatē ɔsueuimus distiguere de velle absoluto ꝛ velle ɔditionali ꝙ magis velleitas q̄ꝫ volitio dici solet:sic circa appetitum in cōi possum⁹ distinguere de appetitu abˢᵒ ꝛ cōditionali. Cū q̄ dꝛ ꝙ actus appetēdi aliqd ꝛ actus renuēdi idem sunt ɔtrarij. dico ꝙ esto ꝙ istud ɔcedereꝛ:si vterqꝫ sit actus absolutus. non tn̄ est veꝝ si vnus absolutus alter ɔditionalis. supposito etiā ꝙ talis actus ɔditionalis sit actus elicitus ꝙ forte falsuꝫ est. vn̄ volitio actus ꝛ nolleitas ei⁹ nō ɔriant. nec sunt icōpossibiles nō solū i eodē hoie:sed nec ēt in eadē po⁹. Sic pꝫ de ꝓiciente merces in in mare qui absolute vult ꝓicere ꝛ cōditionalꝛ nollet. puta si posset alꝛ euadē. ꝛ isto mō itelligēde sūt auctoritates dētes appetit⁹ ɔrios eē i eodē. Primo autem modo loquendo de appetitibus. s. vtroqꝫ absoluto forte posset dici ꝙ nec in eadem potentia nec in eodē hoie sunt simul. vn̄ nūq̄ꝫ aliqs siꝛ abˢᵒ vult aut appe

A tit aliqd & ab^m nō vult seu renuit illud idē. Cōtingit tñ ali/cui videri oppōsitū pp̄ iperceptibilitatē .q. successionē ꝯriop̄ appetitū i eod hoie q̄ h₃ succedētia sibi iudicia ex diuer sis cāis puenientia nūc aliqd appetit & mox renuit illō idē.

Rñio ad rationes. Ocham vbi .ā. cap. 14. ¶ Ad p^m dico. ꝙ pp̄ illā rōnē fuerūt moti manichei ad po nēdū duas aias in hoie: q vt dicit Aug. 10. sup Gen. cū vi derūt nō posse carnē sine aia ꝯcupiscere: aliā quādā aiā₃ suā ex alia nā deo ꝯriā carnē hīe putauerūt: vñ cōcupiscat ad/uersus spūm. S₃ vt in .12. c. ondit. nō oz pp̄ hō repugnātiā carnis & spūs & ꝯcupiscentiap̄ ꝯriap̄ diuersas aias ponē.

Q̄ō 40 Silr. 83. q. Ex diuersis ingt visis diuersus appetit^9 aiarū est &c. & sbdit. Nō itaq₃ ob h putādū ē diuersas eē nās aia rū: qz diuerse sūt volūtates: cū ēt vni^9 aie volūtas p tēpop̄ diuersitate varief &c. & facit ad ppositū tota qō illa. Itē ꝯ Julianū li. 6° añ mediū. Motib^9 igr suis aia q̄s h₃ s₃ spūz aduersaf alijs motib^9 suis quos h₃ sm carnē. Rursus mo

B tibus suis q̄s h₃ sm carnē aduersaf alijs motibus suis q̄s h₃ sm spūm: & iō dī caro concupiscere aduersus spiritum & spiritus aduersus carnem. Ex quibus ēt p₃ ꝙ vni^9 eius dē aie sūt tales pl̄es mot^9 sibi iuicē aduersantes: de h ēt ali qd in sequēti .q. dicef. S₃ q̄ntū p nūc dōm ad argu. ꝙ act^9 appetēdi aliqd est act^9 & renuēdi illō idē: si vterq₃ sit rōna lis vel vterq₃ sensualis: aut nālis: vtriq₃ ꝯrij sūt: nec vnq₃ sil̄ sunt in eodē hoie. S₃ act^9 appetēdi rōnalis non est ꝯrius formalr actui renuēdi sensibili ēt eiusdē obiti: l₃ vtualr sint ꝯrij. Et istud p₃ qm̄ appetitioni rōnali ꝯria est renuitio rō nalis d̄ eodē obō: & ista renuitio rōnalis alteri^9 rōnis est a renuitione sensibili eiusdē obti: & qz vni tm̄ vnū ē ꝯriū. 10.

T. c. 17 meta. seq̄f ꝙ ista sensibilis non sit illi appetitui rōnali ꝯria

Ad 2^m & 3^m formalr: l₃ vtualr: vtpote qz in ꝯrios effect^9 iclināt. ¶ Ad 2^m & 3^m sil̄ dico. ꝙ nō appet vlla impossibilitas ꝙ eadē aia cir ca idē obiectū hēat vnū actū mere nālr receptū mediante sensatione illi^9 obti trāsmutatiōe alicui^9 organi corpalis & aliū spōtaneū & liberū pūia deliberatiōe creatū.

Ad 4^m ¶ Ad 4^m nego minorē: ad pbationes in .q. sequēti rñdebif. dico tñ

C ꝙ nūc ꝙ illa 2ª pbatio ēt reducif ꝯ arguētē: cū ipse non ne garet qn deus posset illā sensitiuā aiam a corpe separe: & p

Ad 5^m ꝯñs sm rōnē suā in ea posset sensatio ꝯseruari. ¶ Ad 5^m di co ꝙ aia sensitiua in hoie nō est extēsa nec mālit̄ nec in

Ad 6^m tellectiua: cū ipsamet itellectiua sit sensitiua. ¶ Ad 6^m dico p ꝙ per idē posset argui ꝙ hō in gñando pduceret aiam itellectiuā: qz alias q̄ ad ꝯtinuationē sue spēi eēt ignobilio ris cōditiōis alijs aialib^9. nā aia intellectiua est foīa speci fica hoīs: nec alicui^9 alteri^9 forme pductio sufficit ad ꝯti/nuationē hūane spēi. ¶ Rñio ēt ad argu. p ꝯcedēdo ꝙ hō in gñōne hoīs pducit aiam aliquā sensitiuā: sicut multi & magni cōcedūt: s₃ ex h nō hr̄ ꝙ in hoie: sint due aie distīcte vna sensitiua: alia intellectiua: nā sensitiua pus itroducif: & deīde facta vlterioꝝ dispōne ad itellectiuā sil̄ corrūpif sen

D sitiua & ifundif itellectiua: & sic dōz est de alijs formis subā lib^9 q̄ pcedūt aiaz intellectiuā: & similr sensitiuā & vegeta tiuam in materia que disponitur ad intellectiuam: simul enim cum posterior generatur prior corrumpitur.

E ¶ Scdō si qs vellet tenere ꝙ nulla aia sensitiua distincta ab itellectiua pducif añ itellectiuā nec ēt simul cū itellecti ua i gnōne hoīs pōt dici ꝙ si attēdaf nobilitas ꝯditionis i gnāndo pci^s penes formā quaz gnāns pducit quo ad h hō est ignobilior alijs: eo ꝙ alia perfectiorē formā ex se p ducūt. simplr tñ hō est nobilior illis. nec istud ē icōueniēs cū non solū aialia: sed & ipse ignis hoc mō sit pfectior an/gelo: nā formā subalē pōt ex se pducere nō aūt angelus. & tñ simplr angelus est illis pfectior. Nec p^s pbō ad pban dū hoc eē falsu₃ v₃. qz sic nō est dicendū ꝙ nā deficiat hoi i necījs qz nō dedit sibi vtutē pducendi aiam intellectiuā p quaz hō est hō. sic nec qz nō dedit sibi vt posset pducere aiam aliquā sensitiua₃. & vtriusq₃ rō est: qz nec h nec illud fuit sibi necessariū. eo ꝙ auctor nāe de^9 sic nāli cursu hūa nā nām administrat ēt hō formā ꝯgruenter corpi tribuit

A vt humana spēs in sibi necessarijs nō deficiat. ¶ Ad aliā pbationē pōt ꝯcedi ꝙ po^a gñatiua i hoie est pfectior quo ad essentiā q̄₃ po^a gñatiua in alijs: nō tñ quo ad effectum. Uel sm modū loquēdi aliquoꝝ modernoꝝ ipsa po^a est p/fectior essentia sed nō est pfectior po^a. nec hoc est inconue/niēs. Uno tñ mō posset dici etiā pfectior po^a: qz. s. ad pfe/ctiorē effectū perfecte & vltimate disponit. ¶ Ad aliā de nobilitate cōplexionis / dico ꝙ inde non seqtur ꝙ aliq̄ for/ma cōplexionalis pprie loquēdo. i. que ex cōplexione vir tute nālis agētis gnātur / sit in hoie nobilior alijs. sed suf/ficit ꝙ nobiliori forma corpus taliter complexionatum perficiatur. & sic est. Nā corpus sic nobiliter complexio/natum nobilissima forma. s. anima intellectiua perficitur.

3^a ꝯ ¶ 3^m ꝯnē pbo ex quodā medio supra tacto. Qm̄ pluralitas, nō est ponēda: ad cui^9 pōnē nō cogit expientia / nec rō / nec auctoritas sacra. s₃ ad pluralitatē formap̄ subaliū s₃ plura

F litatē ptiū organicap̄ & therogeneap̄ hoīs ponēdā nō co/git auctoritas sacra vt notū ē: nec expiētia ēt / nec rō. pbō. qz oēm talē diuersitatē accñtiū regrit in corpe hūano vna & eadē forma subalis & oēs ptes sic differētes accñtib^9 ip sa eadē informat. nam eadē aia itellectiua forma est toti^9 corpis hūani: igif nō pp̄ diuersitatē accñtiū quā in ptibus corpis videm^9: possum^9 arguere diuersitatē formap̄ suba liū. Itē nec pp̄ diuersitatē opōnū: qm̄ eadē foīa in diuersis & eisdē ēt ptibus corpis pōt aliap̄ & aliap̄ opōnū eē p̄n^m p^m sicut .ā. p₃. Cū g̃ nō sint alia: vñ possit argui talis diuersitas formap̄ subaliū: rō nō est ponēda. ¶ D. Nec in plātis: nec

ꝯfirma. in alijs aialibus est diuersitas formap̄ subaliū sm diuersi tatē taliū ptiū. igif nec in hoie. ꝯña p₃. añs pbo: qz organi

G zatio corpis & distinctio taliū partiū puenit aliquo modo gñatiōe aie. igif sm h tales forme subales puenient in pti bus corpis ipam aiam. Aut g̃ corrūpunf in gñōne aie aut manēt. si corrūpūf vel alie sil̄es inducunf: & h non est dōm qa tūc ille frustra corrūperenf. Aut nō inducūf alie: & tūc seq̄f ꝙ i tali aiato nō sit hō diuersitas formap̄ subaliū: qō est ppo^m. Si vō manēt: tūc seq̄f ꝙ erit vera subalis gñatio alicuius absq₃ cuiusq₃ subali corruptione: qō repugnat to

Cō. 69. ti phīe. ¶ Cōfirmaf p Cōmē. p phy. vbi ait. ꝙ si mā habe ret formā ppriā nullā aliā reciperet ipa pmanēte: s₃ stati cor rūperef q̄₃cito alia forma gñaref. Nec pōt dici ꝙ aliq̄ vna forma totius corpis corrumpitur. Tum qz nō apparet ꝙ aliq̄ forma vna pus informet corp^9 plāte q̄₃ aia ei^9. Cū qz q̄ rōe ille ptiales forme remanerēt ita & ista totalis. ¶ D.

ꝯfirma. Si manēt. sequif ꝙ pductio illa nō erit vā gñatio simplr: sed alteratio tm̄: nā subm deferēs trāsmutationē retinebit

H sub vtroq₃ termino idē nomē & eādē diffōnē: cū q̄libet sub stātialis forma ꝯstituat in eē specifico. Nec refert q̄ntū ad h / vtrū illa forma sit pfecta vel iperfecta: qz q̄libet ꝯstituit hoc aliqd vnū sm spēm: & p ꝯñs ipsum manēte eadē foīa erit i. lē ipm nō variatū sm suā subam: ac p hoc q̄libet trāsmutatio supueniēs erit tm̄ mō accidētalis. ¶ Istud confir/

p phy. 69 matur per Cōmēta. vbi supra. qui per hoc pbat ꝙ mā nō est aliquid existens actu hñs ppriam formā substantialē: qm̄ tūc gñatio in suba eēt alteratio: & forme recepte essent accidētia: & hoc est aliud incōueniēs: qō ēt sequif in pposi to. v₃ ꝙ aia intellectiua erit accidēs. Et certus sum ꝙ ista inconuenientia nō min^9 sequunf in proposito q̄₃ in eo in q̄ arguit Cōmē. sicut p₃ cuilibet volenti attendere. Et p hoc excludif etiā vna solutio q̄ ab aliqbus dari ꝯsueuit. v₃ ꝙ nō obstāte ꝙ eadē forma subalis remāeat adhuc erit vera generatio si forma recepta sit subalis: nā per hoc ēt pbaf vt supra plixius .d. 12. q. i. fuit declaratū ꝙ nulla forma su perueniens erit subalis. Hec ēt incōueniētia seq p₃ p phm

T. c. 31. 2° de gñōne sicut supra di. 15. in 4ª ꝯne. q. pbaf. Si dicatur ꝙ adhuc erit gñatio pro eo ꝙ noua suba gñabif. s. cōposi/ta ex pcedēte q̄ defert transmutationē & forma noua que

3 aegrisr ita dicā tibi φ cū lignū calefit ē ꝯa gñatio:qꝛ noua subā gñat.s.cōposita ex ligno ꝛ foꝛa caloris:nec poterit ꝓbari φ forma caloris nō sit subālis:aut istō cōpositū nō sit subā:nisi ex h φ lignū ē idē nūo in actu ſm spēm ligni qd erat aū trāsmutationē:ꝛ eodē mō in ꝓpo^{to}. ¶ 4^{m} ꝯnē ꝓbo 4° ꝯ ſ sic. ois subā q̄ est in hoie est aia vel corpus:ꝛ non sunt in hoie plures aie.igit̄ in hoie nō est aliq̄ forma subālis alia ab intellectiua:ꝯña pȝ:qꝛ in hoie est aia intellectiua:vt pȝ in p̄cedēti.q.aña q̄ ad 2^{m} ptē ꝓbat̄ ex ꝯne 2^{a}. Q uo ad p^{m} cap. 19. ꝯo auc̄te expressa q̄ bȝ i de ecclasticis dogmatibus:sic.n. scribit̄ ibi.duab⁹ substātijs cōstat hō/aia sꝫ ꝛ corpe. Ex h aūt manifeste seq̄t̄ φ ois subā ex q̄ cōstat hō sit aia vel corpus. Scđo sic. si in hoie eēt alia for^{a} subālis ab itellectiua vel ipsa eēt forma elūti vel forma mixti:quā aliq vocāt formā corporeitatis vel alia aia:nō for^{a} elti:qꝛ nulla talis manet eēntialr̄ in mixto:vt dis.15.ꝓbatū est:nec aliq̄ alia aia: vt pȝ ex 2^{a} ꝯne huius.q. ¶ Itē si eēt aliq̄ alia aia:aut vegek tatiua aut sensitiua:ꝛ siue h siue illa precessit vtiq̄ aiam intellectiuā in mā illamā pri⁹:vt cōiter dr̄ embrio viuit vita vegetatiua ꝛ sensitiua anteq̄ȝ infundat̄ aia rōnalis:ꝛ qꝛ nā nō corrūpit aliquā formā:vt aliā oino silr̄ introducat:qꝛ supflua foret actio ei⁹:ꝯseq̄t̄ φ si aliqua talis aia est in homine illa eadē est que preuenit intellectiuā in corpore:ꝛ si sic.seq̄t̄ φ noua subā gñata est.s.hō absq̄ corruptione aliculus subē:sicut inferebat̄ in ꝯne tertia. Nec potest dici φ sit forma corporeitatis vel mixtionis:qꝛ ꝛ idē inconueni- Confir. ens nunc illatum sequit̄. ¶ p.nō magis incōueniēs est φ homo aut pars aliq̄ eius sit belua vel pecus q̄ȝ φ sit lapis vel lignū:aut aliquod ptinens ad aliquam speciē corporis inaiati:cū minor sit ꝯueniētia inter aiā rōnalē ꝛ tales formas q̄ȝ iter ipm̄ ꝛ alias aias. Sed p̄mū non est ponēdum. igit̄ nec scđm:sed illud sequit̄:si ponat̄ aliq̄ talis forma in homine:nā quelibet talis cōstituit indiuiduū sue speciei. Nec valet refugiū ad distinctionē de formis iperfectis ꝛ ꝑfectis:qm̄ nulla oino forma subālis est extra aiam que nō sit indiuidua ꝛ singularis ꝛ determinate spēi:ꝛ per ꝯñs cō-obiones stituat singulare determinate spēi. ¶ Cōtra ꝯnem istā pōt ꝯ 4^{m} ꝯ. argui ꝓbando spāliter φ p̄ter aiā intellectiuā sit in hoie: 1 alia forma subālis.s.forma corporeitatis. p̄mo qꝛ vere est corpus:ꝛ nō ꝑ aiā intellectiuā:cū illa sit forma spūalis igit̄ 2^{m} per aliam formā subālē. ¶ 2° homo est cōpositus ex aia rōnali ꝛ corpore:vt oēs cōcedunt. Aut igitur corpus ex quo cōponit̄ est mā sola. Aut mā cū aliquo accñte. Aut mā cū aia intellectiua. Aut mā cū aliqua alia foꝛa subāli. nō mā sola:qꝛ tunc ēt ignis ꝛ qōlibet elm̄tū:ꝛ silr̄ quodlibet corpus mixtum esset compositū ex corpore ꝛ forma:qd null⁹ s.pb.30 dicit. Sola eniȝ aialia dnr̄ composita ex corpore ꝛ forma. Nec est mā cū accñte:qꝛ nullū accñs ē de eēntia hominis. Nec mā cū aia itellectiua:qꝛ aia itellectiua ē altera ps hominis corpi ꝯdistīcta:igit̄ est mā cū alia forma substātiali: 3^{m} ꝛ habet̄ ꝓpositū. ¶ 3° qñ aliqd aial morit̄ mā pro nullo instanti ē sine forma corporeitatis. Aut igitur illa p̄erat in aiali dū viueret:ꝛ habet̄ ꝓpositū. Aut est nouiter introdu- W cta:ꝛ hoc rōnabilr̄ dici nō pōt:qm̄ nullus effectus vn⁹ ſm speciem ꝓducit̄ indifferenter a quolibet:ꝛ ab vno ꝛ a pluribus ſm spēm:nec etiā indifferenter per quālibet trāsmutationem preuiā:sed a determinata causa:ꝛ a determinata dispositione p̄uia. Nūc aūt videm⁹ φ si bos aut aliud aial interficiat̄ gladio vel fuste:aut suffocet̄.vel submergatur: aut aliquo alio mō moriat̄:semper cadauer eius est eiusdē rōnis:ꝛ per ꝯñs forma cadaueris illius est eiusdē ratiōis. igitur non ꝓducit̄ tunc de nouo:sed p̄erat in viuente ꝓducta a determinato ꝛ ꝓprio generante sue spēi:ꝛ ita etiā de 4^{m} hoie ꝓbari pōt. ¶ 4° mortuo aiali manent eadem accñtia numero que prius erant:igitur hñt idē subm̄ numero: qa accñs nō migrat nālr̄ de subiecto in subȝ:nūc aūt subiectū eoꝝ nō ē mā p̄ma.qꝛ illa nō imediate recipit accidētia ab solutaꝫ:igitur remanet aliqua forma precedens ꝛ non sensi- N tiua.igitur corporeitatis. ¶ 5° hoc specialr̄ probat̄ de ho- 5^{m} mine:qꝛ si corporeitas nō distinguit̄ ab intellectiua:seq̄ret̄ φ corpus chri in sepulchro nunq̄ȝ fuisset pars essentialis nature humane in christo:nec fuisset idem corpus viuum ꝛ mortuum:nec fuisset deitas vnita illi corpori:nisi ꝑ nouā assumptionem:qd videtur absurdum. Similiter non eēnt eadē corpa sanctoꝝ viua ꝛ mortua:ꝛ per ꝯñs nō eēnt adoranda:sicut corpa sanctoꝝ:qꝛ illa corpa nunq̄ȝ habuerunt: igitur magis cōcordat cū fide ecclesie ponere distinctionē inter illas formas q̄ȝ vnitatē. Plures alie rationes adducūtur ad idē:sȝ he sūt potiores ꝛ eis solutis cetere facilr̄ sol- Ad p^{m} uunt̄. ¶ Ad p̄mū dōm:φ hoc nomē/corpus/equoce accipit̄:qñq̄ eni signat ipsam q̄titatem seu dimensionē:sicut cap.p. apud Cōmēta.in de suba orbis:ꝛ p̄ phy.qñq̄ aūt dēm naturā seu subam quātā:vt apud Augu.7° sup Gen̄.vbi ait. Cō.63. Nos dicim⁹ nām qualibet longitudine/latitudine/altitu- cap.17. dine/spatiū loci occupātē:ꝛ isto modo hō est corpus:ꝛ etiā de puis mā eius est corpus. ¶ Moderni aūt doctores distinguūt Egi.i ō corpus in corpus de gñe quātitatis:ꝛ illud est trina dimē- pla^{a} for sio:ꝛ corpus de gñe sube:ꝛ istud subdiuidūt in corpus qd marum est genus:ꝛ sic dicit̄ de omni suba composita ex mā ꝛ foꝛa O subāli:ꝛ in corpus qd signat alterā partē cōpositi distinctā ꝯ formam. Primo mō cōcedo φ homo est corpus. Sciendū tñ φ sicut aial:esto φ significet totū cōpositū:qꝛ tamen eius dr̄ia constitutiua:vt loquar modo consueto significat determinate formam.s.aiam:ideo aial dicitur esse p̄ncipaliter aial ꝑ aiam:sicut iȝ corp⁹ qd est gen⁹ significet subā cōpositā:ꝛ de illa solū ſm hūc modū accipiendi predicet̄: qa tñ eius cōstitutiua dr̄ia significat determinate mām:sic pȝ in diffōne eius:nā diffinit̄ φ est suba materialis:ideo corpus dicit̄ esse corpus p̄ncipalr̄ per mām:ꝛ sic dico φ homo est corpus per mām.i.qa ex mā compositus:ꝛ non est corp⁹ ꝑ aliquā aliā formam ab aia intellectiua. ¶ Ad 2^{m} Ad 2^{m} dōm φ corp⁹/altera ps compositi est sola mā. Uerūtamē hoc pōt duplr̄ accipi.s.cōiter:ꝛ sic quelibet materia ē corpus:quō accipit etiam Cōmēta.p̄ physico. Ubi posita di- Cō.63. stinctione de duplici alteratione.s.subāli ꝛ accidētali ait:ꝛ cum cōsiderauerint istud qd defert vtrāq̄ trāsmutationē inueniunt ipsum idē numero:ꝛ est corpus demonstratū: P videmus enim idem corpus in eodē loco transferri de carneitate in terrestreitatem:ꝛ de terrestreitate in vegetabilitatem ꝛc̄. Et in 2° meta.d.φ quatuor elementa alterantur Cō.31. adinuicem in accidentibus ꝛ formis substantialibus remanentibus illis in hac corporeitate singulari.i.remanente eorum corporeitate singulari:constat autem φ illud nō pōt itelligi nisi de sola materia nō de cōposito ex mā ꝛ alia forma subāli. Tū qa in nullo elm̄toꝝ est plus q̄ȝ vna forma subālis. Tūȝ qa sola mā ſm ipm est subm̄ gñationis:sicut pȝ in eodē cōmē.p̄mi physi.per eundem ꝯ Auicē.ꝛ infra: Cō.63. Nec est cōtra h φ ibidē ait.φ qui ponit hāc mām esse cor- Cō.69. pus peccat:qm̄ tūc accipit corpus pro ipsis dimēsionib⁹: quas ibi ꝓbat differre a mā:ꝛ istud claꝝ est volenti aspicere. Sic aūt accipiēdo corpus cōiter pōt concedi φ ignis ꝛ Q quelibet suba mālis seu corpus p̄ mō dictum est cōpositū ex corpe ꝛ forma. Alio mō pōt accipi spālr̄ ꝓ mā organisata:ꝛ sic sola aiata consueta sunt dici composita ex corpore. ¶ Ad 3^{m} dico.φ forma cadaueris de nouo introdu- Ad 3^{m} citur:nō tñ semp eiusdē rōnis:sicut assumit argumentū:sicut nec semp eodē mō dissoluit̄ armonia:ꝛ corrumpit̄ cōplexio aialis:sed aliquando per supabūdātiā vni⁹ humoris:aliqñ per supabundantiā ꝯtrarij:ꝛ qñq̄ per excessum vnius q̄litatis:ꝛ aliqñ per excessum ꝯrie:ꝛ interdum tā varie:vt tā diuerse cōplxiones generentur/φ eas etiā diuerse ſm spēm forme cadaueris cōsequunt̄:qd ēt frequenter apparet sensibiliter ex diuersitate accidētiū ipsorum cadauerū:q̄uis ēt plerūq̄ in exterioribus accidentib⁹ nō ꝑcipia-

A tur talis diuersitas. Nec tñ nego qn et aliqñ diuersis cau/sis possit sequi forma cadaueris eiusdez rõnis: nec hoc est incõueniens: qm̃ ⁊ hoc et videmus in plurib⁹ effectib⁹ nã lib⁹: eũdẽ enim calorẽ fm speciem causat sol ⁊ ignis: ⁊ sic de multis alijs.

Ad 4m ℭ Ad 4m concedo q frequẽter multa ac/cidẽtia manẽt eadẽ nũo in in eodẽ subo: ⁊ dico q sola mã est subm coꝶ: sicut frequẽter dcm̃ ẽ in pcedẽtib⁹ distinctio nibus. ℭ P. Uel iste q sic arguit intendit q sola forma sub stantialis est subiectum talium accidentium corporaliũ: ⁊ hoc est valde mirabile ⁊ dissonũ physicis dictis: ac etiam veritati: vt pz ex dictis in. q. de dimẽsionib⁹ di. 12. vel vult q cõpositũ ex mã ⁊ forma sit coꝶ subm: ⁊ tunc contradicit sibi: nã in. q. pcedẽte vult q nullum accidẽs sit simplicius suo subo: ⁊ per hoc probat q sensatio non est subiectiue in composito ex mã ⁊ aia.

Q cbez 2. qlibet q. ij.

Ad 5m ℭ Ad 5m nego oẽs illas consequẽ tias: si in eis capiat corpus pro altera parte compositi: nã sicut eadem ipsa mã existens in sepulchro fuerat pars eẽn

B tialis nãe humane in chr̃o: ita ⁊ idẽ corpus existens in se/pulchro fuerat ps nãe humane in chr̃o: ⁊ qd̃ tũc erat mor/tuũ prius fuerat viuũ: nã tale corpus nihil aliud erat intrĩ sece q̃z ipsa mã: iteꝶ illa fuit vnita verbo absq3 assumptiõe noue rei. Idem etiam dico de corporibus sanctoꝶ loquen do pcise de eo q eẽnt alr est corp⁹: verũtñ in eis noue sub stantiales forme introducte sunt: qd̃ nemine3 puto debere negare: alioquin pulueres ⁊ cineres in quos resoluta sunt multoꝶ corpora sanctoru3 q̃s veneramur / fuissent partes eẽntiales ipsoꝶ sanctoꝶ dum viuerent: qd̃ absurdu3 ⁊ ma nifeste falsum est. Et io glibet h3 cõcedere q tales reliquas veneremur nõ qz fuerunt ipse partes sanctoꝶ: sed qz pars eoꝶ fuit pars sanctoꝶ. Illam aũt parte3 dico solam mãm.

ℭ Addo et q hoc argumentum fortius reducitur ꝯ suum factorẽ. Nam fm ipm 3o quol. q. 5. forma corporeitatis ⁊ forma mixtionis sunt penitus idem. forma igitur cineris si ue cinereitas est eius corporeitas. Si ergo corp⁹ est aliqd̃ cõpositũ ex mã ⁊ forã: cũ cinereitas non fuerit in sanctis vi

E uentibus: sicut nec ipsi fuerunt ex cinerib⁹ eẽntialr compo siti: sequit q ista nõ sũt illa corpa q̃ habuerũt.

ad argm pnci. q. ℭ Ad argu menta. q. ad primum ꝯcedo q in hoie est aia intellectiua ⁊ sensitiua ⁊ vegetatiua: qz eadem ipsa anima est que est ho/mini pncipium / viuendi / sentiendi / ⁊ intelligendi: vt supra probatũ est: ⁊ ipsa etiam substantia etia3 p eã formalr: hõ etiã substãtia est: ita q nõ op3 ponere aliquã multitudine3 formaru3 in hoie. De forma ṽo corporeitatis dõm q si su matur corpus pro altera parte: non est dicenda alia forma corporeitatis. Si vero sumatur vt est genus: sic vel intelli/gimus per formã corporeitatis formã eius quod ẽ corp⁹: ⁊ sic aia itellectiua est forma corporeitatis: vel intelligim⁹ formam qua ipsum primo est corpus: ad modu3 quo dici mus q homo est homo per aiam rõnalem: ⁊ sic nego talẽ formã corporeitatis ⁊ in hoie ⁊ in quolibet composito: nã vt dictum est supra non per formã pncipaliter: sed p mãm

D

Ad. 2. ⁊ 3. mãlis substãtia est corpus. ℭ Ad 2m ⁊ tertiam patet ex di ctis.

Ad 4m ℭ Ad 4m cõcedo ꝯsequens ⁊ dico q talis diuersitas accidentium ⁊ operationum nõ puenit ex diuersitate for/maꝶ substantialiũ: sed ex conditione vnius forme. s. anime que suum ppriũ ⁊ debitũ susceptiuũ requirit taliter orga/nizatũ ⁊ talib⁹ accident h⁹ diuersis diuersas partes mãe perficientib⁹ dispositũ ⁊ eadẽ ipsa in hs diuersis organis ⁊ partibus est diuersarum operationu3 pnũ pn^m. Et omnia hec quilibet ponens aiam formã corporis h3 ꝯcedere: nec pter illã p hs diuersitate accidẽtiũ ⁊ operationũ op3 alias formas substantiales in partibus illis fingere. Quod aũt dicit q fm h nunq̃3 posset argui q aliq̃ differãt specie in genere substantie: dico q immo: nam l3 ex hs diuersita/te in partibus vnius totalis perfectibilis qd̃ est debitum ⁊ ppriũ forme susceptiuũ non possit argui diuersitas for/maꝶ substantialiũ: quando tñ in pprijs susceptiuis ⁊ per/

A fectibilib⁹ talis accidẽtium ⁊ operationũ diuersitas repe/ritur: bene arguitur diuersitas specifica substantialis in il/lis. Unde qz in corpore cerui qd̃ totũ cõparat ad suã aia3: vt ppriũ pfectibile: ⁊ in corpore leonis: qd̃ et est vnum pro priũ pfectibile sue aie: videmus hs diuersitatẽ accidentiũ hũ arguimus in eis diuersitatẽ specificã aiaꝶ: nec tñ in di/uersis ptibus eiusdẽ corpis dicimus aias specie diuersas existere non obstãte q in eis sit diuersitas ⁊ acciñũ ⁊ opo num: qz nulla caꝶ ptium p se est pprium aie susceptiuum.

ℭ Distinctionis. xvj. ⁊. xvij. Questio. iij.

TErtio quero. Utrum in homie potentia sensitiua ⁊ intellectiua realiter di stinguatur ab eius anima. Et arguo primo q sic de potentia sensitiua: na3 potentie sensitiue sunt multe in homine: anima vero tñ vna. igi tur aliqua potentia sensitiua hominis distinguitur ab aia: ⁊ qua ratione vna ⁊ quelibet. ꝯña pz: qz si quelibet esset eadem aie: essent oẽs eedẽ inter se: ⁊ per ꝯñs nõ eẽnt mlte: sed vna tñ: añs notũ est.

F

2m ℭ Secundo idem pbat de intel/lectiuis: ⁊ per idem mediũ sic. memoria ⁊ itellect⁹ ⁊ volun tas in hoie sunt tres res distincte igit. quelibet est res alia ab aia. ꝯña pbat sicut pcedẽs. añs pbat auctoritate Aug. 4o de trini. d. Cum memoriam meã / intellectũ ⁊ volũtatẽ nomino: singula quidẽ nomina ad res singulas referũt: s3 tamẽ ab oibus tribus singula facta sũt. Nullum enim ho/rum trium nominum est: quod nõ ⁊ memoria intellectus ⁊ voluntas mea simul operata sit. Ubi pz q fm ipsu3 illa tria nomina p tribus rebus distinctis que sunt in ipso sup ponunt: ⁊ nullum supponit pro re pro qua aliud supponit: als non singula ad res singulas referuntur. vt ait.

ca. viij

Ad oppositũ arguit per auctoritatẽ illius de spi ritu ⁊ aia: qui ait. aia est spũs rõ/nalis ⁊ intellectualis. ⁊ sequit statim. fm sui operationis officiũ varijs nuncupat nominibus. di nãq3 anima dũ ve/getat: spũs dum cõteplat: sensus dum sentit: animus dum sapit: mens dũ intelligit: ratio dum discernit: memoria dũ recordatur: voluntas dũ vult vel cõsentit. Ista tamẽ nõ dif ferũt in substãtia quemadmodũ in nominib⁹: qm̃ ista oia aia vna est: ⁊ pprietates qdẽ diuerse: sed eẽntia vna: ⁊ pau lo post etiam subdit: has potentias h3 anteq̃3 corpori mi/sceat. nãles sigdẽ sunt ei: nec aliud sunt q̃3 ipsa. Itez infra. potentie nãq3 eius atq3 vires eius idem sunt q ipsa. ⁊ mul totiens eandem sententiam ponit in illo libello.

cap. 8.

G

Respondeo primo tractanda est qõ quo ad po/tẽtiã sensitiuã. ℭ 2o q̃ ad itellectiua3.

Quantũ ad pm̃ est triplex sollẽnis opi. vna. n. põit q po⁹ sensitiua aie ẽ q̃dã q̃litas a corpe ⁊ aia eẽntialr distincta subiue exñs nõ in corpe tñ neq3 in aia so la: sed in coniuncto. Q. aũt hs potentia: q̃nimmo vlr q̃lib3 potẽtia aie sit accñs distinctu3 ab aia probant dupliciter. p qz cum po⁹ ⁊ actus diuidant ens ⁊ qdlibet genus entis: op3 q ad idẽ genus entis referant po⁹ ⁊ actus. Et ideo si act⁹ nõ est in genere sube: po⁹ que dr ad illũ actũ nõ põt eẽ in gñe sube: opõ autẽ aie nõ est in gñe sube: sed in solo deo eius opõ ẽ ei⁹ suba: igit potẽtia ad opõnẽ aie non est suba. ℭ 1o aia fm suam eẽntiã est act⁹: si g ipsa eẽntia aie eẽt ime diatũ opõnis pn^m semp hñs aiam actu hret opa vite: sicut sp hñs aiam actu est viuũ: sed h est falsu3. g ⁊c. ℭ 3o Dio. de diui. no. dicit q celestes spũs diuidunt in eẽntiã / ṽtu/tẽ ⁊ opõnẽ: ⁊ multo magis in aia / aliud est eẽntia aliud po tentia. ℭ 4o ab alijs arguit q potẽtia est de 2a spe q̃litatis igit est accñs ⁊ distincta a suba. Q. aũt istud accñs sit subi ue in cõposito. pbat: qz eius po⁹ est sicut subiecti: cuius est opõ: vt dicit phs in de som. ⁊ vig. sed opõnes potentiaru3 sensitiuaꝶ sunt nõ aie solius: s3 toti⁹ cõiũcti: qm̃ tales exer cet p organa corpalia. igit ⁊c. ℭ Cõfirmatur p phm in de som. ⁊ vig. q dicit q neq3 aie pprium ẽ sentire: neq3 corpo

p9 arti. Sã. th. j. par. q. 77. ar. j. ⁊. 5

D

pm

2m

3m cap. xj.

4m

I rio:cui⁹.n.po⁹ ē ei⁹ ꝛ actio. ¶ Ista opi. nō placet mihi. eo ꝙ pluralitatē rerū ponat: ad quā ponēdā nec cogit expiētia: nec rō ex expiētia sūpta: nec aliq̄ auctas sacra. Q̄ nō expientia pȝ: null⁹.n.expit aiam ꝛ ei⁹ potētiā q̄si duo distīcta. Q̄ nō rō patebit soluēdo. Q̄ ēt nec auctas sacra: pȝ. qꝛ nullibi in sacro canone hr̄. ¶ Arguo tñ ꝛ argui⁹ ꝯ eam ꝓ sic: oē per qḋ ꝓ sentiēs sentit: est po sensitiua: aia est hmōi: pȝ in 2° de aia. ergo ꝛc̄. Ad hāc rñdet ꝙ forma accñtalis hoc ipso ꝙ ipsa est actionis ꝓn̄ᵐ a forā subali hȝ. Et iō forma subalis est ꝓn̄ᵐ ꝓᵐ opponis: sed non ꝓximū: ꝛ sic intelligit phs. Ex h̄ ad formā rōnis dȝ dici ꝙ maior nō ē vā nisi d̄ eo per qḋ proxime ꝛ imediate sentiens sentit: ꝛ in hoc sensu minor est falsa. ¶ Cōtra. si aia nō est imediatū ꝓn̄ᵐ sentiendi: posē erit ꝙ aliqd inaiatū vere sentiat. Nā poterit deus in corpore causare potētiā vel causatam ꝯseruare nō causando aiam. Hoc autem posito id vtiq̄ sentiet: sic̄ si fieret calor in corpe absq̄ forā subali illud calefaceret. Hoc autē nō vr̄ ꝯcedēdū: nā illo casu posito tale corpus non viueret cū aia sit vita corpis: ꝛ p ꝯn̄s nec vite operationes hēret. ¶ P̄. Qua rōne h̄ posset fieri de vna opōne potētie sensitiue: ꝛ de q̄lꝫ: ꝛ sic de opōnib⁹ appetit⁹ sensitiui: ex quo seq̄r ꝙ aliqs carēs aia poterit dolere ꝛ tristari timere ꝛ esurire ꝛ sitire. Hoc aūt est ꝯ intētionē Aug. 83. q. vbi ꝯ Apollinarē negātē chr̄m habuisse aiam: ꝓbat ꝙ ipse vere aiam habuit ex eo ꝙ ipse vē doluit: ꝛ esuriuit ꝛ cetera silia passus fuit vñ ait. ꝙ sicut qꝛ hēmus euāgelistarū narratiōes per q̄s chr̄m natū de maria v̄gine cognouimus: ꝛ cōprehēsū a iudeis ꝛ flagellatū ꝛ crucifixū atq̄ interfectū ꝛ sepultū: q̄ eū corpus habuisse testant̄: sic eū habuisse aiam indicāt affectiōes ille que nō pñt esse nisi in aia: q̄s euangelistis testātib⁹ legim⁹. ꝛ mirat⁹ ē Jesus ꝛ irat⁹ ꝛ ꝯtristat⁹ ꝛ exhylarat⁹ ꝛ multa alia innumerabilia. Sicut etiā illa que ꝯiunctim officia sīl' ꝛ corpis ꝛ aie ostendūt: sicuti sunt ꝙ esuriuit/ ꝙ dormiuit ꝛc̄. Et īfra subdit. Sicut āt qꝛ māducauit sine corpe itelligi nō pōt: sic ꝙ qꝛ esuriuit sine aia fieri nō potuit. Nec ista glosari pñt: vt itelligat̄ loqui tm̄ de po⁹ nālr: qm̄ tūc nihil ꝯ illū ꝓbaret: nā ꝛ ille nō dixisset nālr eē fcm̄ ꝙ christus habuit corpus humanū: ꝛ sīle alijs: ꝛ tñ caruerit aia humana: sed per singularē potētiā dei: ꝛ p ꝯn̄s nisi sit simplr̄ impoē aliquē dolere vel esurire ꝛc̄. sine aia: nō ex illis sufficiēter arguit̄ ꝯ eū. ¶ Dices ꝙ idē seqtur ꝯ alios ponētes potētias esse idē qḋ aia: nā ipse opōnes poterūt fieri per potentiā dei absq̄ aia: ac p hoc nihil arguet̄ ꝯ Apollinarē. ¶ Rñdeo ꝙ vtiq̄ tales q̄litates q̄ sunt dolor vel esuries ꝛ sīl'es possent fieri absq̄ aia: sed tūc nulla esset dolor vel esuries nec per eā aliquis doleret ꝛ esuriret. Sȝ ꝙ aliqs doleat vl' esuriat aut aliqd eiusmodi patiat̄ absq̄ aia est penitus ipoē: nunc aūt legimus ꝙ chr̄s doluit esuriuit ꝛc̄. ideo bñ ꝯ illū cōcludit ꝙ vere aiam habuit. Et iō qḋ dicit Aug. ꝙ ille affectiones nō pñt esse sine aia: nō est intelligēdū qn possint existere sine aia: sed ꝙ nō pñt eē tales affectiones. nā si fierēt sine aia: q̄uuis essent alique entitates: nō essent tm̄ affectiones tales. v.g. dolor vel esuries. ꝛ sic de alijs. sicut si rem illā que nūc in me est visio de⁹ me d̄structo ꝯseruaret absq̄ isto: aut etiā in aliquo subtor dūmō nō esset in aia. v.g. i lapide siue hoc sit possibile siue nō: illa nō esset tūc visio: nec lapis: aut aliqd aliud p illā videret. Sicut in simili diffusius dictum est in li. ꝓ. ¶ P. Si potentia sensitiua. v.g. visiua sit tale accidēs existēs in cōiūcto ex organo visus ꝛ aia informāte illud sequitur ꝙ ad destructionē organi destruat̄ potētia visiua: ꝛ hoc ēt ꝯ his opi. ꝯcedit: sed hoc vr̄ē est ꝯ Aug. in lib. sup Gen̄. ad lrāȝ in pfecto vbi ait: alia.n. est lux que sentit̄ oculis: alia autem q̄ per oculos agit̄ vt sentiat̄: illa.n. in corpe: h̄ autē q̄uis p corpus ea que sentit accipiat in aiatum est. Et paulo post d̄ ista luce q̄ per oculos agit̄: vt sentiat: ꝛ que p corpus accipit ea que sentit: q̄ non est aliud q̄ȝ illud qḋ nos vocamus

ꝯ Tho. vbi. s.
ꝓᵐ
T. c. 14
ꝯ Tho.
K
Q. 8. 80
L
M
ꝯfirma⁹

potētiā visiuā ꝛ visualē: subdit. Neq̄ hoc cū misteria desunt corporis: sicut in cecis aut in surdis. Nam in istoꝝ animis est ista lux de qua nūc agimus: sed instrumenta corporis desunt. Neq̄ illo mō quo in silentio vox nō audit̄: cum ista lux est in aia ꝛ assunt corpis instr̄a: sed nihil qḋ sentiat̄ infertur. Nō ergo qui his causis nō sentit caret ista luce: sȝ cū talis potētia nō est in aia que nec aia dici solet: sed tantū vita q̄lis ꝓhibet̄ esse vitis ꝛ arboris ꝛc̄. Hic nota ꝙ in animis cecoꝝ ꝛ surdoꝝ dicit esse lucem istam: ꝛ insup ꝙ q nō sentit pp̄ carētiā organorū sentiendi non caret ista luce. Ex quo pȝ ꝙ nō destruit̄ talis potētia ad destructionē organi. Quod autem addit. Sed cum talis potentia nō est in anima ꝛc̄. nō est accipiēdū sic vt intelligat̄ ꝙ eadem aia aliqñ hēat in se talem po^{am}: ꝛ aliqñ nō hēat: sed qꝛ aliq̄ aia talē potētiā nō hȝ: sicut est aia viuētiū insensibilū seu isentientium: si tñ talium vita appellet̄ aia: ꝛ ideo addit ipse q̄ nec aia dici solet ꝛc̄. ¶ Ad ꝓ^{am} rōnē opi. cū dicit ꝙ actus ꝛ potētia diuidūt ens ꝛ q̄dlibet genus entis ꝛc̄. Aut accipiunt̄ act⁹ ꝛ potētia: vt sūt dr̄e entis seu eē: qḋ signat verū: ꝛ tūc nihil ad ꝓpositū. Vel accipit̄ potentia pro ꝓn̄ᵒ actiuo vel passiuo: ꝛ actus ꝓ eo cui⁹ dr̄ talis potētia: ꝛ tunc illa ꝓpō assumpta. s. ꝙ act⁹ ꝛ potētia sūt in eodem genere vl'r accepta est falsa simplr̄ ꝛ ꝯ arguētē. Nā vt supra ꝓbatū est: oē accñs mere corporale imediate recipit̄ in mā: ita ꝙ immediata potētia susceptiua ipsoꝝ est alteri⁹ generis ab eis. Itē fm hūc doctorē sup 4° meta. nullū accñs inheret alteri accidēti: ꝛ per ꝯn̄s eius potētia non est eiusdē generis cum eo. Itē in ꝓposito eēntia aie fm eū est ꝓn̄ᵐ potētie ēt actiuū a quo fluit ꝛ passiuū seu māle in quo recipit: igitur vel eēntia aie est accñs: qḋ ipe non diceret: vel potentia est subā: qḋ est ꝯ eū. ¶ Ad 2ᵐ reduco arᵐ ꝓ ꝯ eū nā potentia aie si sit tale accñs hȝ suā eēntiā est act⁹: informat.n. subm igit̄ si ipa est immediatū ꝓn̄ᵐ opatiōis sp hēbit in actu opa vite. ¶ Rñō igit̄ ꝛ nego ꝯn̄tiam: nec ꝓbō valet qm̄ nō opȝ vt actui ꝓ sp sit ꝯiūct⁹ act⁹ scḋs: sicut in multis declari posset. ¶ Ad auctē Dio. dōȝ ꝙ nō vult aliud dicē: nisi ꝙ in oī spū celesti ē eēntia/ virtus/ ꝛ operatio: que tria quedā sunt nō tñ realr̄ sed ratione: ꝛ hoc manifeste ipse dicit. Est enim textus suus talis. In tria diuidūtur fm se super mundana ratiōe oēs diuini intellectus in eēntiā/ v̄tutem/ opōnē. Et Ugo in cōmēto exponit super mūdana rōne. i. spūali rōne. ¶ Ad 4ᵐ nego ꝯn̄tiā. nō forma subalis inquātū est ꝓncipium opatiuū: seu p quā aliqd est potēs opari est in 2ª spē q̄litatis: nec tñ est accñs: vt de accñte nūc loquitur. Et h̄ etiā Cōmē. approbās dc̄m Alex. 7° phy. in fine idē dicit. Querit.n. q̄re Ari. inuestigās ad q̄s spēs q̄litatis est motus tacuit ibi spēm scḋam que est nālis po⁹: ꝛ rñdet ꝙ Alex. dicē ꝙ iā determinatū ē vl'r: ꝙ nō est q̄litas: ꝛ intēdit igr Cōm. ꝙ res agūt p suas formas ꝛ patiūt̄ p mām: ꝛ mā ꝛ forme sunt sube necie. ¶ Alij tenentes potentiā sensitiuā non esse accñs dixerūt ꝙ ipsa est cōpositū qḋdā ex corpe sic mixto ꝛ anima ꝓportionalr̄ pficiēte ad actū correndēte tali cōposito. Vñ fm istos ipa aia nō est potentia sensitiua loquēdo de potentia totali: sȝ ps hui⁹ potētie. Hoc dictū q̄uis absq̄ ꝓbōne inuenerim positū vr̄ tñ posse ꝓbari auctē Aug. 2. de tri. nā oē in quo sensatio recipit̄ subiectiue ptinet essentialiter ad potentiam sensitiuā: sed sensatio recipit̄ tā in aia q̄ȝ in corpe. igit̄ ꝛc̄. Minor pȝ per Aug. vbi supra: ibi enim cōmemorātis trib⁹. s. re visibili: visione: ꝛ voluntate animi q̄ re visibili sensum admouet ait: ꝙ ꝓᵐ nō pertinet ad aiantis nām: alterū aūt. s. visio ita ptinet: vt ēt in corpe fiat: ꝛ p corpus in aia: fit.n. in sensu qui neq̄ sine corpore est: neq̄ sine aia. 3ᵐ vero solius aie est: qꝛ volūtas. Hic attēde ꝙ primo dicit visionē fieri in corpore ꝛ in aia: p qḋ ꝓbat̄ minor assūpta. Itē dicit ꝙ sensus nō est sine corpore neq̄ sine anima. ¶ Ad idē est alia auctas eiusdē. 10. sup Gen̄. Vissime .. v quit scriptū esticaro cōcupiscit aduersus spūm ꝛ spūs ad-

N
O
ad rōes Tho. vbi. s.
Ad 2ᵐ.
P
Ad 3ᵐ.
Ad 4ᵐ
Co. 20.
2ª opi. Sco. li. 4. d. 45. 3. q.
Q
cap. 2.
ꝓᵐ
2ᵐ
cap. 12.

uersus carnē. Sꝫ tñ carnē sine aīa ꝯcupiscē nihil posse puto: qđ oīs doct⁹ idoctusq́ꝫ nō dubitat: ꝛ ꝑ h̄ ipsi⁹ ꝯcupiscētie carnalis cā nō est in aīa sola sꝫ multo min⁹ ē in carne sola: ex vtroq́ꝫ aūt fit ex aīa. s. ꝙ sine illa delectatio nulla sentit̄ ex carne aūt ꝙ sine illa carnalis delectatio nō sentit̄. carnē itaq́ꝫ ꝯcupiscētē aduersus spūm dicit. Apl's carnalē ꝓculdubio delectationē quā de carne ꝛ cū carne spūs hꝫ aduersus delectationē quā solus hꝫ. hec Aug. In his v̄bis pꝫ ꝙ delectatio spūs ē i solo spū: sꝫ delectatio carnis est in spū ꝛ in carne: q̄ delectatio vtriq́ꝫ act⁹ est sensitiui appetit⁹: ex quo seq̄t̄ ꝙ appetit⁹ sensitiu⁹ icludit ꝛ carnē ꝛ aīam: ꝛ eadē rōne alie ēt sensitiue v̄tutes.

3ᵐ 4ᵐ

¶ 3ᵐ idē pōt ꝓbari ꝑ dcm̄ ꝓhi de som. ꝛ vig. supra allegatū. ¶ 4ᵐ pōt argui: q2 si nō sic eēt sequeret̄ ꝙ instr̄m seu organū sentiēdi nō eēt ꝑ se requisitū ad sensationē: q2 si eēt aliquo mō ꝑ se cā ei⁹ inon. n. vllā ꝑ se cāitatē hꝫ respectu sensatiōis: vt v̄r: nisi sit per se eius susceptiuū ꝛ cā mālis.

5ᵐ

¶ 5ᵐ q2 alias sola aīas susciperet sensationē: ꝛ ꝑ ꝯñs in ea sepata posset deus ꝯseruare sensationem: ꝛ sic a corpe seperata sentiret: qđ v̄r valde mirabile.

B

¶ Scđm hanc viā pꝫ: ꝙ potētia sensitiua distinguit̄ ab aīa: sicut ꝛ totū distīguit̄ a pte. Pꝫ ēt quō potētie adinuicē distinguunt̄. Quāuis. n. aīa humana tota sit in q̄lꝫ corpis parte: distīctō tamē potētia⸗ saluat̄ ꝑꝑ distīctōnem organorum ꝛ partiū corpis: cū quaꝝ vna ipsa aīa ꝯstituit vnā potentiam sensitiuā: vtpote visum: ꝛ cū alia aliam vt auditū: ꝛ sic de alijs. In alijs v̄o aīalibus: si aīa sensitiua extēdat̄ in eis vna ps aīe cū vno corpis mēbro ꝯstituit vnam potētiaꝫ: ꝛ alia ps cū alio cōstituit aliam.

Adam in sec. sē. dr. q. 2. prolo.

¶ Alia opi. est: ꝙ sola aīa ē potētia sensitiua: ꝛ i ea sola sensatio recipit̄ subiue. Quod ꝓbat̄: q2 nulla forma simplex recipit̄ ꝑ ꝛ imediate incōposito essentialit̄: sed vel recipitur in altera pte tm̄: vel in vna imediate ꝛ i altera mediate: ꝛ alias idē accñs fit̄ eēt in diuersis subiectis: sensatio aūt est forma simplex. igit̄ ꝛc. Ista v̄r intentio Cōmē. 2ᵒ de aīa. cōmē. 136. ꝛ. 137. in quoꝝ ꝑ̄mo ait.

Cō. 136. ꝛ. 137.

Sonus qui est in actu ex̄ aīam: ita mouet instrumentū auditus: sicut auditus q est i actu. i. organū inmutatū a sensibili ꝑq̄litatē mouet v̄tutē audit⁹. In alio cōmē. ait. ꝙ sensus mouēt v̄tutes: sicut sensibilia que sūt extra aīaꝫ mouēt sensus. In q̄bus pꝫ ꝙ v̄tutes distinguunt̄ ab organis: ꝛ dicit ꝙ mouētur ab illis factis: ꝛ ꝑ ꝯñs necv̄tus seu po⁹ includit organū: nec in organo est sensatio.

6ᵐ

¶ Quāuis autem ꝑ̄ma istaꝝ duaꝝ opi. mihi valde probabilis videat̄: hec tñ scđa plus placet: ꝛ ideo ꝑ̄ter eius ꝓbōnes adductas confirmo eā auctib⁹ ꝛ rōne. Auctas ꝑ̄ᵃ ē Aug. 12. sup Gen. d. neq́ꝫ. n. corpus sentit: sed aīa per corpus quo veluti nuntio vtit̄ ad formādū in seipsa qđ extrinsecus nūtiatur. Si aūt corpus reciperet sensationem sil̄ cuꝫ aīa: ita ēt sentiret sicut ꝛ ipsa. Nō enim nāl'r sensatio in alio q̄ꝫ in sentiente recipit̄. Uult igit̄ Aug. ꝙ organū ip̄m corporale nō recipit sensationem in se imediate: sed est qđdam mediū velut nūtius ꝑ qđ sensibile sensationē causat in aīa. s. cāndo spēm in organo. per quā organū cāt sensationē in aīa iuxta ꝑmissum dcm̄ Cōmē.

cap. 46

D

cap. 15. 2ᵐ

¶ Ad h̄ est alia auctoritas eiusdē. 14. de ci. dei. vbi sil'r loquitur de passionibus seu operatiōib⁹ sensitiui appetitus ait. n. sic dolores porro q dicūt̄ carnis aīe sunt in carne ꝛ ex carne. Quid. n. caro per seipsam sine aīa vel dolet vel concupiscit: q. d. nihil: ꝛ subdit: sꝫ dolor carnis tm̄mō offendēdo est anime ex carne: ꝛ quedā ab eius passione dissensio: sicut anime dolor que ꝛ tristitia nuncupat̄ dissensio est ab his reb⁹ q̄ nobis nolētib⁹ acciderūt. Ubi distinguit duplicē dolorē. s. carnis ꝛ aīe: sicut in. 12. sup Gen. vt ꝑ̄allegatū est: distinguit duplicē ꝯcupiscētiā. s. carnis ꝛ spūs: dolorē carnis q maxīe spectat ad appetitū sensitiuū: dicit eē aīe existis in carne: ꝛ esse ex carne seu passione in ea facta tāq́ꝫ ex cā: ꝛ ipsa est offensio seu aīe tm̄ dissensio. est igitur sꝫ ip̄m in aīa tm̄ subiue: ꝛ tñ in carne cāliter efficiens. Superius ēt habitum est sm̄ Aug. 83. q. ꝙ affectiones appetitus non nisi in aīa eē ꝑ̄nt: ꝛ ꝑ ꝯñs vocādo potētiā illud ꝑ̄cise in q̄ ꝑ̄ ꝛ imediate recipit̄ actus sola aīa est appetitus sensitiuus: ꝛ ideꝫ iudiciū ē de ceteris potētijs sensitiuis.

E

Q. 6. 8. 3ᵐ

¶ Ad h̄ arguo ēt ꝑ Cōmē. rōne satis mihi ꝓbabilē: sic. Aīa hūana est memoria sensitiua. igit̄ est quelibet potētia sensitiua hoīs: cui⁹ ē fo2a: igit̄ in q̄lꝫ aīali aīa eius est eius potētia sensitiua: ꝯñs ꝑ̄ᵃ pꝫ: q2 idē iudiciū est de singulis. pꝫ ēt 2ᵐ: q2 qua rōne aīa hoīs est potētia sensitiua hoīs eadē ꝛ aīa bruti est eius potētia. añs ꝓbo2 ꝑ̄ auc̄te Aug. 10. ꝯfes. animus igr̄ est ipsa memoria: ꝛ declarat ꝑ cōem ꝯceptionē. d. Nā ꝛ cū mādamus aliq̄d vt memoriter hēat̄ dicimus: vide vt istud in aīo hēas: ꝛ cū obliuiscimur dicimus. h̄ fuit in aīo: ꝛ elapsum ē aīo. ipsaꝫ memoriā vocātes animū. Et certū ꝙ loq̄t̄ de memoria sensitiua seu q̄ retinētur spēs reꝝ sensataꝝ: ꝛ acq̄site per sensus: vt pꝫ ex. c. 10. ꝛ pluribus seq̄ntibus.

cap. 15.

4ᵐ 2

¶ 2ᵒ ideꝫ ꝓbat̄ rōne: q2 spēs sensibiliū ꝛ cāte per sensus sūt subiectiue in aīa īcellectiua: ꝛ remanēt in ea postq̄ꝫ est a corpe separata: alias nō hēret distīctā memoriā singulariū sensibiliū: quod est ꝯ̄ sanctos. Si g̊ nō ipsa aīa tm̄ est potētia ꝯseruatiua taliū spērum: ꝛ ꝑ ꝯñs memoria.

F

Uel opꝫ dicere ꝙ dū est cōiuncta q̄dam spēs sensibiliū fūt in ea tm̄: q̄dā v̄o oīno eorūdē obiectoꝝ: ꝛ simil'r illa representātes sunt in corpore tm̄ vel in corpore simul ꝛ aīa: ꝛ hoꝝ vtrūq́ꝫ videtur sup̄fluū: cum ille q̄s sola hꝫ ad oīa: ꝑꝑ que iste alie ponerentur sufficiāt. Aut oꝫ dicere ꝙ ille eedē que remanēt in anima separata fuūt in aīa simul ꝛ corpore dū est cōiuncta: ꝛ tunc seq̄t̄ ꝙ de cōmuni lege ꝛ nāli cursu accidēs vno tp̄e informet aliquod subm̄ saltem partiale: ꝛ alio tp̄e non informet illud: quod non videt̄ eē ꝯcedendum.

Dubiūꝫ cap. 14.

¶ Sed circa dictuꝫ istud est grande dubium: quoniam sicut Aug. dicit 7ᵒ sup Gen. quidam ventriculus in medio cerebri organuꝫ ē memorie quo aliqua passione leso compertū fertur hominez amittere memoriam eorum: quorum prius habebat. hoc autē nō cōuenit: nisi per corruptionē spēi. igit̄ illa spēs ꝑ̄us erat in illa parte corporis. quod ꝓbatur: q2 nihil qđ ē i sola aīa subiue corrumpit̄ ꝑ corruptionē factam in corpore.

G Rñō

¶ Rñdeo ꝙ supposito eē veruꝫ qđ dicit̄ q̄cūq́ꝫ ipsius sit cā quam ꝑ nunc latere me fateor: nō sequit̄ tñ illatū: qđ pꝫ: q2 in tali casu nō solū ille sic lesus videtur amisisse memoriā: seu potius spēs rerum sensibilium: sꝫ sensibilium: si aliquorū ꝑ̄us habebat: ꝛ tñ spēs tales nullatenus imediate partem aliquā corpis informāt.

Rñsio ad rōes pro op. Scđo.

¶ Ad ea que ꝓ ꝑ̄cedēti opi. adducta sunt rñdeo. Ad ꝑ̄mā auctoritatē Aug. dicꝫ ꝙ visio sm̄ eū fit in corpe mediate tm̄: q2 sꝫ fit immediate in anima informāte ip̄m: sꝫ fit ēt per corpus in aīam: q2 sꝫ a spē cāta in organo cātur in aīa visio: ꝛ q2 volūtas de qua ibi loquitur nō imediate cāt̄ ab aliquo qđ imediate corp⁹ iformet. id circo eā dicit solius esse aīe. Qđ v̄o addit̄ ꝙ sensus nō ē sine corpore ꝛc. dꝫ ꝙ sensus pōt accipi dupl'r: vno modo pro ipsa vi sensitiua que non est aliud q̄ꝫ ipsa aīa informās talem corporis partem: ita ꝙ hoc nomē/sensus/vel spāle: vt visus/signat aīam cōnotādo certā partē corporis quod informat: ꝛ ꝑꝑ istā ꝯnotationē pōt dici ꝙ sensus nō est sine corpore: ꝛ cōstat ēt ꝙ non est sine anima: cū ipse sit anima: ꝛ sꝫ hūc modū aīa separata nō dr̄ sensus: q̄uis ipsa posset dici sensus: si accipiat̄ sensus pro potentia sensitiua absolute: ꝛ sic dicit auctor de spū ꝛ aīa: cum ait. ꝙ aīa cum separatur a corpore secū trahit sensum/imaginationē/intellectū ꝛ rōnem ꝛc. Si igit̄ ꝑ̄ isto modo accipit̄ sensus: visio fit in sensu immediate. Alio mō accipit̄ sensus pro instr̄o per qđ anima sentit: cū connotatione tñ aīe informantis ip̄m. Uñ visus sm̄ hūc modū est oculus aīa iformat⁹: ꝛ ideo nō est sensus ēt sine aīa ꝑꝑ qđ oculus mortuus non dr̄ nisi equoce oculus: vt dr̄ 2ᵒ de aīa: neq́ꝫ est ēt sine corpore cum ipsuꝫ sit corp⁹: ꝛ sic accipit sensum idē Aug. vt pꝫ circa ꝑ̄n^m capituli. In sensu aūt sic accepto fit ēt visio: sed mediate: vt dcm̄ est.

H cap. 9. L. c. 9

¶ Ad aliam auc̄tem satis pꝫ: quid dcm̄ est ex his que

ex.14.de ciui.dei.prime allegata sunt. Silr.n.intelligit de concupiscētia carnis ꝛ de dolore carnis:nam tā hic ꝙ ille in sola ē aia subiectiue ꝛ est a carne cāliter ꝛ effectiue. Quod ꝯo in fine auctis ponit ꝙ.s. concupiscētiā carnalē cū carne ꝛ de carne:neqꝫ intelligēdū est ꝙ hꝫ illaꝫ cum carne.i. exńs cū carne vel i carne:sicut ēt dič ꝙ dolores carnis aie sunt in carne.i.aie existētis in carne:hꝫ ēt illam de carne.i. ex carne: ꝛ qꝛ aliā ꝯcupiscentiā vel delectationē que vocatur cōcupiscentia spūs:qlis est illa quā signat ꝓpheta cuꝫ ait:ꝯcupiscit ꝛ deficit vel desiderat aia mea in atria dñi:ꝛ alie ꝺ quib⁹ idē Aug.statim exēplificat:nō hꝫ spūs ex carne:ideo dicit ꝙ eam solus hꝫ. ¶ Ad pͣm dōm.ꝙ non iō dicit nō esse aie ꝓpriū sentire:qꝛ ipsa sensatio in alio sit subiectiue ꝑticulariter ꝙ̄ꝫ in aia:sed qꝛ sensatio non fit in aia: nisi per corpus:vt dictū est ad auctem pͣmam Aug. Et hic sensus pꝫ ex eo qꝺ imediate subiūgit pͥs:sequit.n.q vero dꝛ sensus vt actio motus qdē per corp⁹ aie est:ꝛ ex ista cā ꝯcludit. Manifestū qm̄ neqꝫ aie ꝓpria passio:neqꝫ inanimatuꝫ corpus poſe est sentire ꝛ reddit singula singulis:vt qm̄ est per corpus:iō nō ē ꝓpria aie:qꝛ vero est aie ideo inanimatū non est poſe sentire. ¶ Ad 4ᵐ pꝫ ex dictis:nō instrumētū per se reqritur ad sensationem tanqꝫ per se susceptiuū spēi cāntiue sensationis:non.n.quelibet spēs nata est cāre qꝫlibet sensationē:sed determinata determinatam:vñ spēs nata imediate cāre visionē in aia non est nata cāre in ea auditionem nec e contra. Silr spēs nata cāre visionem ita pōt nālr causari in organo visus seu in oculo ꝙ non in aure. ¶ Ad 5ᵐ ꝯcedēdo ꝯñs.s.ꝙ sensationeꝫ posset de⁹ in aia separata ꝯseruare:ꝛ vlterius ꝯcedo ꝙ si cetera requisita ad hoc ꝙ talis qualitas sit sensatio cōcurrerent:aia separata sentiret.nec video cur alicui theologo ꝺ debeat eē mirabile. ¶ Sed contra ꝯnem istam in se pōt obijci. Primo qꝛ sequitur ꝙ ois sensatio hois sit intellectio:cum quelibꝫ sit in intellectu. Item ꝙ sensus sit intellectus ꝛ ecōuerso:cuius oppositum probat phs 2ᵒ de aia. ¶ 3ᵒ seqtur ꝙ sit vn⁹ sensus tm̄ in hoie:sicut vna tm̄ in eo est aia.ꝯ Augu.2ᵒ de lib.ar.ponētē quinqꝫ sensus exteriores ꝛ ꝑter illos adhuc sensum quēdā interiorē:qui sensuū numerus vulgatissim⁹ ēt est apud oēs phos. ¶ 4ᵒ tūc eadē potētia eēt appetitus sensitiuus ꝛ intellectus:qꝺ est ipoſe cū sibi in suis desiderijs plm aduersent fm sanctos. ¶ 5ᵒ seqtur vnū absurdissimū.s.ꝙ visio sit i aure:ꝛ auditio i oculo:ꝛ gustatio in pede:ꝛ per ꝯñs ꝙ hō videat per aurē audiat per oculū ꝛ gustet per pedē ꝛ vlr per qꝫlibet partem corporis ꝑcipiat qlibet sensibilia: ꝛ pꝫ ꝯñia qꝛ aia in qua subiectiue dñr esse iste sensationes in qualibet est corpis pte. ¶ Ad pͣmuꝫ dico ꝙ per intellectionē vno mō possum⁹ intelligere oēm notitiaꝫ foꝛalr exñtē in intellu:ꝛ sic cōcedo ꝙ qꝫuis nō ois sensatio sit intellectio:qꝛ nō sensatio bruti.ois tamē sensatio hominis est itellectionē. Alio mō per intellectōeꝫ possum⁹ itelligere tm̄ notitiā intellectus:ad quā nō immediate ꝑ se mouet organū corpale seu aliq forma existēs in coꝛꝛ tunc sim est ꝙ sensatio sit intellectio. Hoc duplex gen⁹ notitie in ipsa aia distiguit Aug.7ᵒ sup Geñ.his inquit sensibus qꝫsi nuntijs accipit aia qcqd eā corporaliū nō latet. Et paulo post subdit.ꝙ nūc qꝺ ex ceteris emittat aia nō adiuuat:nisi ad corporeas formas coloresqꝫ sentiendos:ꝛ addit. habetqꝫ ipsa innumerabilia longe dissimilia cūcto generi corpoꝝ que non nisi in intellectu atqꝫ rōne conspiciat:quo nullus sensus carnis aspiciat. ¶ Ad 2ᵐ dōm:ꝙ vt supra dictū est sensus duplr accipit:vno mō pro instrumēto corpali:quo sentiēs sentit:ꝛ sic nullus sensus ē itellectus:alio mō accipitur sensus pro vi seu potētia que sentit:ꝛ sic lꝫ non ois sensus sit intellectus:sensus tm̄ humanus est intellectus:qꝛ est ipa rōalis aia que vtiqꝫ intellect⁹ est:lꝫ nōvna sꝫ alia ꝛ alia rōne dicatur sensus ꝛ itellect⁹:ꝛ hoc expresse pꝫ ꝑ auctorē de spū ꝛ aia:vt allegatū ē in pͣ.q. ¶ Ad phꝫ aūt dōm:ꝙ ipse nō ꝓbat nec ꝓbare intēdit ꝙ in hoie sensus ꝛ itellect⁹ potētia distiguātur:sed bene vult ꝛ ꝓbat ꝙ itelligere ꝛ sentire nō sūt idē ꝯuertibilr ꝛ diffinitiue vt opinabantur antiqui.vñ ꝑ ꝓbat ꝙ nō oē sentire est intelligere:deinde ꝙ nō oē intelligē est sentire:sicut pꝫ attendēti. ¶ Ad 3ᵐ si accipitur sensus ꝓ organo.nego ꝯñtā:si ꝓ potētia ꝯcedo ꝯñs.s. ꝙ est tm̄ vnus sensus in hoie:qꝫuis ꝓꝑ diuersa exercitia varijs noib⁹ nūcupet:ꝛ aliqñ plures sensus:lꝫ improprie eē dicant. Hoc ēt pꝫ per auctorē lib.de spū ꝛ aia.ait n.sensus minus est in aia:ꝛ idē ꝙ ipa ēt cū corpus nō sit:corporeus dꝛ:ꝛ cū intellect⁹ nō sit nisi vnus sensus:verūtm̄ per exercitia varia necessarie nūcupātur. Dicit aūt sensus imaginatio/rō/intellect⁹/vel itelligētia:ꝛ hec oia nihil aliud sūt qꝫ ipsa:alie ꝛ alie inter se ꝓꝑetates ꝓꝑ varia exercitia:sed vna eēntia rōalis ꝛ vna aia. Aug.aūt ꝑ sensus itelligit organa sentiendi:sicut pꝫ.2.de tri.ꝛ 7ᵒ sup Geñ.ꝛ pluribus sequētibus. ¶ Ad 4ᵐ dōm ꝙ appetit⁹ sensitiuus ꝛ intellectiu⁹ in hoie non sunt due poᵗ eēntialr distincte:sed eadem ipsa aia inqꝫtum fm sensualē motū mouetur vel mobilis est ad appetitionē dꝛ appetitus sensitiuus:inqꝫtū aūt fm intellectualē apꝑhēsionē dꝛ appetitus intellectiu⁹. Contrarietas ꝯo illa nō ē accipiēda velut diuersaꝝ aiaꝝ aut potētiaruꝫ: sed tm̄mō diuersaꝝ delectationū aut ꝯcupiscentiaꝝ eiusdē aie aliter ꝛ alr mouēte fm Aug.10.sup Geñ. Cōmen.ēt 3ᵒ de aia.vult ꝙ eadē potētia sit volūtas ꝛ appetit⁹:lꝫ vt ait si desiderauerit per cogitationē dꝛ volūtas:si fuerit sine cogitatione dicet appetitus:vide cōmentū illud:qꝛ plura ibi sunt ad ꝓpositū. ¶ Ad 5ᵐ ꝯcedo ꝙ sicut intellectio est imediate in aia ꝛ mediate in qlibꝫ pte corpis sic ꝛ visio ꝛ sensatio qlꝫ:nec tm̄ qlꝫ ꝑs corpis audit vel videt:sicut nec etiā ꝛ quelibet intelligit:nec ēt hō audit per oculū:sed ꝑ aures qꝛ per aurem ꝛ nō per oculū causatur auditio in aia eius.

De secundo articulo dico ꝯñr ꝙ ipsa aia rōnalis est intellectus ꝛ volūtas:ita ꝙ nec intellectus est res distincta ab essentia aie:nec etiā voluntas. Ista ē intētio Aug.in sermone de imagine.vbi ait. Anima est intellectus.anima est memoria.anima ē voluntas. Iteꝫ 10.de tri.dicit ꝙ hec tria.memoria:intelligentia ꝛ volūtas nō sunt tres vite:lꝫ vna vita:nec tres mētes:sed vna mēs. consequenter nec tres subē:sed vna subā.ꝛ in fine capituli ait.hec tria vnum/vna mens/vna essentia. Alie auctoritates possent adduci.sed non curo:qꝛ iste sufficiunt. Ad hoc mouet me maxime ratio tacta in precedenti articulo.quia pluralitas reꝝ nō est ponenda:ad quā nec experientia nec rō ex experientia ꝓcedēs nec auctoritas sacra cogit.alias enim frustra poni vꝫ. Nullū ꝑdictoꝝ cogit. De auctoritate enim ꝛ expientia clarū est.de rōne ex experiētia sumpta ꝓbo.si qua enim esset sumeret ex eo ꝙ experimur i nobis diuersa genera operationum aie.aut qꝛ experimur in nobis diuersos modos opandi.s.libere ꝛ nālr. Sed ex primo nō potest argui sufficienter distinctio realis potētiaꝝ. alias oporteret ponere in vno hoie plures potētias intellectiuas ꝛ plures volitiuas:cum plura genera actuū intellectualiū expiamur:ꝛ similr volūtarioꝝ. Nec ex 2ᵒ.qm̄ ēt fm opi.ꝯñā eadē volūtas respectu quoꝝdā obiectoꝝ elicit quosdā actus nālr ꝛ respectu alioꝝ elicit actus quosdam libere.ex quo pꝫ ꝙ ꝓpter talē diuersum modū operandi nō opꝫ ponere diuersas potētias realr.igit ꝛc. ¶ P.ꝓbatum est in ꝑcedenti articulo ꝙ aia ipsa est potētia sensitiua.igitur aia humana ipsa seu rōnalis est sua potentia intellectiua. Cōtra ꝺ tamē videtur alique auctoritates. Una est Augu.15.de trini.vbi ait ꝙ si detracto corpore sola aia cogitet aliqd eius est mens tanqꝫ caput eius vel oculus vel facies. Sed non hec vt corpora cogitāda sunt. Non igitur aia.sed qꝺ excellit in aia mens vocat. ¶ 2ᵒ si non distiguerent hec adinuicem.vt ab aia:sequeretur ꝙ sicut intelligimus per intellectū:ita intelligeremus per voluntatē:ꝛ sic

diligimus

diligimus p volũtatē:ita diligeremus p intellectũ: ſʒ hoc
eſt falſum ſm Aug. ibidē. oſtēdēs.n. diſſimilitudinē trini/
tatis reperte in anima noſtra ad trinitatē incãlatã ait ſic.
Itaq; in hoc magna diſtãtia eſt ꝙ ſiue mētem dicamus in
homine eiuſq; notitiã ⁊ dilectionē ſiue memoriã intelligē
tiam ⁊ volũtatē nihil mētis meminimus niſi p memoriã:
nec itelligimus niſi p itelligētiã: nec amamus niſi p volun
tatē. At ꝟo in illa trinitate qs audeat dicere patrē nec ſe/
ipſum nec filiũ nec ſpũm ſanctũ itelligere ⁊c. ¶ 3° ifra vult
ꝙ q̃libet pſona diuinarũ eſt memoria/intelligentia ⁊ volun/
tas. nec iſta diſtãt in eis. in nobis autē aliud eſt memoria:
aliud intelligētia: aliud dilectio ſiue charitas. ¶ Itē. Freq̃n
ter Aug. loq̃tur de eis velut de plibus ⁊ diſtinctis rebus.
vn̄ vt ſupra hi loquēs de eis dicit. h tria ⁊c. ¶ 4° Anſel. d
cōcor. ſicut habemus in corpe mēbra ⁊.5. ſenſus. ſingula
ad ſuos vſus apta: qbus quaſi inſtrumētis vtimur ⁊c. ita
aia hʒ in ſe q̃ſdã vires qbus vtit̃ velut inſtrũis ad vſus cõ/
gruos. Eſt nãq; ratio in aia qua ſicut ſuo inſtrũo vtit̃ ad ra
tiocinãdũ: ⁊ volũtas qua vtit̃ ad volendũ. nõ eſt enim rō
vel volũtas tota aia: ſed eſt vnaqueq; aliqd in aia. h ipſe.
¶ 5°. magiſter ſniarum li. p̃. di. 3. expreſſe dicit ꝙ illa tria/
nales ꝓprietates/ſeu vires ſunt ipſius mētis ⁊ a ſe inuicē
differũt: q2 memoria nõ eſt intelligētia vel volũtas: nec in
telligētia volũtas ſiue amor. ⁊ aũ pmiſit ꝙ dictũ Augu. q̃
ait ꝙ ſunt vna mēs ⁊ vna eēntia/nõ eſt verũ iuxta ꝓprieta
tem ſermonis. ¶ Pro ſolone p̄dictorũ ſciēdũ eſt ꝙ cuʒ aia
ſit po' ⁊ pn̄ multarũ opationũ in hoie: diuerſa (vt ſupra di
ctũ eſt) ſortit̃ vocabula: quorũ aliqd ſignificat ipſaʒ eēntiã
aie ↄſignificãdo determinate quaſdã opationes in q̃s pōt.
ꝟ.g. intell's ſignificat eēntiam aie cõnotando determinate
opationē que eſt intellectio. Vñ idē ſignat hoc nomē intel
lectus: ꝙ hec orõ. aia potēs intelligere. Aliud ꝟo nomen
ſignificat illã eãdē eēntiã cõnotãdo aliã opationē eius q̃ ē
velle: vt eſt h nomē volũtas: ⁊ ita eſt de multis alijs. Et q2
talia noia ſic partialr̃ exprimũt eã nõ partialitate intrinſe
ca. nã q̃libet eã totã ſignat ⁊ pro tota ſupponit: ſʒ partia/
litate. q. extrinſeca pro eo ꝙ nõ oia in que pōt: ſed aliq̃ ex
illis determinate dat intelligere. iõ dr̃ aliqñ ꝙ itellectus ⁊
volũtas ⁊ hꝰ ſunt aie ptes: ⁊ dicunt̃ ēt pluralr̃ potētie: ita
ꝙ inq̃ztũ pōt in iſta dr̃ vna po' ĩnq̃ztum autē in illa dr̃ alia
po'. Et iõ dicit auctor de ſpiritu ⁊ aia. tota anime eēntia in
ſuis potētijs cõſiſtit: nec per ptes diuidit̃ cũ ſit ſimplex ⁊ i/
diuidua. ⁊ ſi aliqñ hic partes dr̃ rõne potius ſilitudinis q̃ʒ
veritate cõpõnis intelligēdũ eſt. Simplex ſuba eſt aia. nec
aliud. nec minus eſt rõ in ſuba q̃ʒ aia. ſed vna eadēq; ſuba
ſm diuerſas potētias. i. ſʒ ꝙ diuerſa ſortit̃ vocabula. Itē
docet Aug. 12. de tri. Intellectũ inquit noſtrũ ⁊ actionē vl̃
cõſilium ⁊ executionē vel rõnē ⁊ appetituʒ rõnalem: vel ſi
quo alio mõ ſignificantius dici põt vna mētis nã cõplecti
tur. ⁊ ſtatim ſeq̃tur. Cũ igitur diſſerimus de nã mentis hu
mane: de vna quadã re diſſerimus: nec eã in h duo que cõ
memoraui niſi p officia geminamus. Ex his pʒ ꝙ rõ ⁊ ap
petitus nõ ſunt due partes mētis: neq; due res ſed vna tñ
ſm diuerſa officia diſtincte ſignata: per qd̃ ēt ↄ pñs pncipa
liter cõfirmatur. Ex his ad pmã auct. Aug. dõm ꝙ nõ in
tēdit ꝙ mens ſit quedã nobilis pars aie ad modũ quo ca
put vel oculus pars eſt in corpore. Sʒ cũ aia humana ſit
homini pn̄ vegetãdi ⁊ ſentiēdi ⁊ appetēdi ⁊ intelligendi
⁊ volēdi ⁊ multarũ opationũ: nec ipſa dicatur mēs inq̃ztũ
eſt vegetatiua vel ſenſitiua: ſʒ inq̃ztum intellectiua ⁊ intel/
lectualr̃ volitiua: idcirco mēs quaſi q̃dã pars aie dr̃: ⁊ q2
illi actus penes quos aia dr̃ mēs ſunt nobiliores ceteris i
quos pōt. ideo mēs dr̃ nobilius aliqd ſeu nobilior aie ps.
Eſt ergo ſenſus: nõ igitur anima: ſed qd̃ excellit in animo
mēs vocatur. i. nõ igit̃ aia abſolute dr̃ mens: ſed ſm excel
lentiam cõſiderata vocat̃ mens. ¶ Ad 2m dõm. ꝙ hec no/
mina itellectus ⁊ volũtas aliqñ ſumũtur ad ſignãdũ ope/
rationes: que ſunt intelligere ⁊ velle. aliqñ aũt ad ſignan/
dum potētiã intellectiuã ⁊ volitiuã. Si pmo mõ accipian
tur nõ arguit ad ꝓpoᵐ. Si ſcdo mõ tũc dico ꝙ ſi attenda/
mus preciſe veritatē dicti cõcedēdum eſt ꝙ nos intelligi/
mus per volũtatē ⁊ volumus per intellectũ. Vñ Cõmē. 3.
de aia. virtualr̃ hoc cõcedit. d. deſideratũ mouet itellectũ
⁊ tunc deſiderabit intellectus. ⁊ cũ deſiderauerit tunc mo
uetur homo a virtute deſideratiua: q̃ eſt intellectꝰ aut ima
ginatio. Ecce ꝙ intellectus deſiderat ⁊ eſt virtus deſidera
tiua. ⁊ per ↄñs hõ deſiderat p intellectũ. Si aũt attēdamꝰ
nõ ſolũ veritatē dicti: ſed pſeitatē. ⁊ per ↄñs artificioſitatē:
quoniã ſicut dicit Phs pmo phicorum. Maxime proprie
dicimus medicũ aliquid facere: aut pati ſi ſm ꝙ medicus
hoc patiat̃ aut faciat. Et Cõmē. ibi dic̃ ꝙ paſſio aut actio
nõ attribuũtur rei per ſe niſi ſm ꝙ eſt illud cui attribuun/
tur: ⁊ intentio eſt p̄dicatio q̃ eſt p ſe. hoc eſt ꝙ in locutione
artificiali ⁊ maxime ꝓpria: cum actio aut paſſio attribuit̃
alicui: intelligit̃ ꝙ cõpetat illi inquãtũ tale. Si hoc inquã
attēdamus nõ eſt cõcedēdum ꝙ homo intelligit per volũ
tatem. aut ꝙ intellectus vult: q2 ꝓpter diam ↄnotatorũ
iſte nõ ſunt per ſe/ad intellectũ pmiſſum. q2 nec intellectꝰ
inq̃ztum intellectus vult: nec homo inq̃ztũ intelligit/vult.
Et ob hãc cãm auctores intelligēdi ſunt tales locutiones
negare: nõ q2 ſunt falſe: ſed q2 non ſunt locutiones p modũ
artis ⁊ ſciētie. ¶ Ad auctoritateʒ Aug. dico ꝙ illis termi
nis/memoria/intelligētia/⁊ volũtate vtitur pro actibus.
Et ſm hoc maxime pʒ dr̃s quam intendit: q̃ñ quelibet
pſona diuina eſt ſua memoria ⁊ intelligentia ⁊ volũtas. Et
memoria eſt intelligentia ſeu intellectio ⁊ volitio. in nobis
autē nõ ſic. Vel poteſt dici. ꝙ ſi accipit pro potētia ponit il
las negatiuas de vitãs affirmatiuas oppoſitas non tanq̃ʒ
falſas: ſed tanq̃ʒ inartificiales. mihi tñ prima ſolutio ma/
gis placet: eo ꝙ plene pʒ ex textu. ¶ Ad 3m dico ſimilr̃ ꝙ
illa accipit pro actibus. ⁊ iſtud clarum eſt ſatis: eo ꝙ illud
vocabulũ/charitas/nunq̃ʒ cõſuetum eſt poni pro aliq̃ po'
anime. ſed tñ pro actu vel habitu. ¶ Ad illud qd̃ additur
de plurali locutione/dõm: ꝙ locutio vtiq; eſt impropria:
vſitata tñ eſt ad explicãdũ diſtincte multa in que poteſt: ſeu
ꝙ ipſa eſt multe potētie per equiualētiam. A ſimili etiam
Aug. 9. ſuper Gen. dicit pluraliter in deo abſconditas eſſe
quorũdam factorum cauſas cum: cum ipſa ſimpliciſſima
ſua volũtas/vnica ſit omnium cauſa prima: ſed ꝓpter eius
diuerſos effectus pluralr̃ cauſas eius dicit. Sic docet ma
giſter. 18. di. huiꝰ ſcdi. Et ſm hũc ſenſuʒ ego loquor. ſicubi
me cõtingat circa iſtam mãm/ſic loqui. Qd̃ Aug. dicit h
tria non dʒ mouere. Nã in. 15. de tri. de intelligētia/memo
ria/⁊ volũtate in deo loquēs. dicit. ꝙ ois tria h oēs ⁊ ſin/
gule pſone hñt nec diſtant in eis: ita ꝙ dicit illa tria. ⁊ cum
hoc dicit ꝙ nõ diſtiguũtur: ſicut ⁊ verũ eſt. ¶ Ad Anſel.
⁊ Magiſtrũ ſimul. quãuis aliqui conentur eos exponere.
dico tñ ꝙ mihi apparet eos fuiſſe illius opi. ſicut ⁊ multi
alij ſolēnes doctores. Quia tñ Aug. videt̃ mihi eis ↄriuſ.
nec neceſſitatē video ponendi hꝰ diſtõnem: idcirco teneo
oppᵐ: ſalua ſemp alioꝝ reuerētia. ¶ Ad pmum argumen
tum. q. pʒ reſponſio in articulo p̄cedēti. ¶ Ad ſecundum
dico ꝙ Aug. accipit illa pro actibus nõ pro potentijs. ⁊ h
etiam coguntur cõcedere alij: cum ipſi non ponant ꝙ me/
moria ⁊ intellectus ſint due potētie realiter diſtincte.

¶ Diſtinctionis. xviij. Queſtio. j.

Super diſtinctioneʒ. 18. in qua Magiſter agit de formatione mulieris ex co
ſta viri. Quero vtrum ex coſta illa abſq; alte/
rius materie additamēto fuerit corpus Eue
formatuʒ. arguit̃ ꝙ ſic. ¶ Primo auctoritate
Magiſtri in diſtõne p̄ſenti dicentis/ꝙ de ſola ipſius coſte
ſuba/ſine omni extrinſeco additamento/per diuinã poten
tiam multiplicata/mulieris corpus eſt factum.

Opp^m. 3 **Ad oppositum** arguit^r: q2 si ita fuisset/sequeretur q corp^9 p^me mulieris/fuisset multo rarius corporib^9 aliarū: qd nō ē credēdū. ᵓña declaratur. Nā quāto in eadē extēsione mā est paucior tāto est rarior. igit^r si ex sola mā coste est corpus eue formatum: tanto fuisset rarius corpore viri: q plures portiones mae equales portioni mae: que fuit in costa illa fuerunt in tāta q̄titate corpis viri q̄ta fuit tota statura mulieris. Sz cōstat q multo plures portiones tales fuerūt: eo q nō nimis excedat in statura corporis vir mulierē. Sed constat q corpora aliarū mulierū posito q sint corporibus virorum rariora. non tñ sm tm̄ excessum. igit^r corpus eue fuisset multo rarius q̄ sint corpora aliarum mulie℞.

Parte. 6 c penul. z vlti.

Hic est opi. Magri z Ugo. de sa. li. p ad pte affir^me: z vtriusqz rō ē. q2 si de^9 ad pficiēdū mulieris corp^9/aliā mā̃ addidisset/magis fuisset illō additū q̄ costa. z p ᵓñs pori^9 ex illo q̄ ex costa corp^9 mulieris dici sem̄ ubuisset. Scriptura āt gen. 1° dicit. Edificauit deus costaz quā tulerat de adā in mulierē. nec de alia mā facit mētionem. Possibilitatē aūt h^9 probāt ex illo miraculo christi quo de qnqz panibus/sua būdictione multiplicatis/qnqz millia hominū saturati sunt. Sic. n. fuit possibile deo illos panes in tot plures multiplicare absqz alio additamēto: sic fuit pōle illā costā ad maiorē/q̄tam voluit magnitudinez trahere absqz oi additamēto. ℭ Pro declaratione huius pōnis dist nguit Ugo sex opa: qbus vt ait. fiunt q̄cūqz fiūt. vnū est opus creatiōis. cū. s. de nihilo aliqd fit. Scdz est opus multiplicationis: quo. s. de aliq̄ fiūt aliq̄ sm sbaz z q̄titatē in maius. seu cū de aliquo aliqd maius fit. Tertiū est opus minutionis. vtputa cū de aliqbus aliqd fit in minus: seu qd magnū factū est: fit minus. 4^m est opus diuisionis: quo. s. de aliquo fiūt aliqua. nō tñ sm subam z q̄titatē in maius: sz in minus: sicut cū totū in partes diuidit^r. 5^m opus est cōpōnis vel ᵓiūctionis: cū. s. ex aliquib^9 aliqd fit. nō tñ sm subam z q̄titatē in minus: sed in maius. velut cū partes in totū vniūtur. 6^m est opus annihilationis cum aliqd in nihilū redigitur. Ho℞ sex quatuor dicit eē ꝓpria diuine virtuti. s. tria p^ma z vltimū: quartū ṽo z qntum dicit ᵓuenire creature. Cuius opus ingt recte ꝓpterea nihil esse dz: q2 per eius opus essentijs rerū/siue in cōiūgēdo diuisa/siue in diuidēdo coniuncta/nihil tollitur vel ᵓfertur. Declarādo aūt magis opus multiplicationis dicit. q cuz de aliquo plus fit: aliquid fit. q2 nisi in eo qd iā aliqd est/aliqd fieret: ipsum qd plus postea ibi est non esset. z addit de opatione vnionis. Rursus cū de aliqbus aliqd minus fit/aliqd fit: q2 nisi illud qd prius ibi plus fuit aliqd factuz esset: in eo q minus mō est: illud oīno nō esset. ℭ Istā opi. non capio: z ideo ᶎ eam quatuor ᶎnes probo. Prima ē. q impōle est illud opus multiplicationis sic itellectū: vt ponit. Scda. q ēt opus tale vnionis ē ipōle. Tertia. q creatura pōt in aliud opus pter illa duo q̄ sibi attribuit. Quarta. q ex costa ade nō fuit sine additamēto materie formatum corpus eue. ℭ Primā ᶎnē ꝓbo sic. Sit. a. nomē alicuius portionis mae q debuit multiplicari z fieri maior sm subam z q̄titatē. z sit. b. nomē portionis maioris materie in qua. a. portio multiplicata est. Tūc sic. Aut in. b. est aliquid qd nec est nec fuit. a. nec ps eius. aut nō ē aliqd in. b. qd nō sit vel fuerit. a. vel ps eius. Si dez p^m igitur. a. nō est factū maius sine additione alterius. nā additū est illud qd nec ē nec fuit. a. neqz ps illius. ℭ D. Uel illud additamētū fuit aliqd: vel nō. Si aliqd z nō fuit. a. nec ps eius. igit^r. b. est factū per cōpōnē istius ad illud qd est vel fuit. a. z sic illud opus nō est opus multiplicationis quo ex aliq̄ fiūt aliqua: sz potius est 4^m opus quo ex aliqbus fit aliqd mai^9: qd sm opi. z veritatē competit ēt creature. Si ṽo nō fuit aliqd: igit^r ipm ē factū de nihilo: qm̄ sm ipsum ibidem. De nihilo aliqd factū est qn̄ id qd p^us nihil erat vt aliqd esset

Ab vnionis.

ᶎ magi. z vgonē

factū est. z istud vt subdit ē opus creatibis. Si ṽo i. b. nō est aliqd qd nō sit vel fuerit. a. vel ps eius. igit^r i ipso nihil est plus q̄ fuit in. a. z p ᵓñs nulla multiplicatio facta est. nec. b. est maius sm subam q̄ fuit. a. ℭ T^r. aut. a. in h opere penitus desijt eē. z tūc sequit^r q ipm ē annihilatū. z hoc sextū opus supra positū. Et iteꝝ seqtur q. b. sit factū de nihilo vt p^us. Et sic h^9 multiplicatio nihil aliud erit q̄ annihilatio vnius z creatio alterius. Aut nō penit^9 desijt: z tūc vel ipm vel aliqd eius remāsit: z tūc. id. qd remāsit vel est ipsum. b. vel ps eius. Si est. b. igit^r p hoc opus nō est aliqd factū qd p^us nō eēt. Si aūt est pars ipsius. b. igit^r aliquid aliud est in. b. qd nō est factū ex. a. z per ᵓñs nō de aliquo facta sunt aliq̄. sed ex aliqbus factū est aliqd. ℭ Scda ᶎ ꝓbatur q̄si eisdē motiuis. mō tñ ᵓuerso. vñ si ex. b. que fuit portio magne mae ponat^r facta eē portio minor que sit. a. quero. Aut in. b. fuit aliqd qd nō est. a. nec ps. a. z hoc est ᶎ dictū opi. vltimo allegatū. Et pterea seqtur q tale opus vnionis nō sit aliud q̄ quedā partialis annihilatio vel destructio eius qd dz fieri minus vel alicuius eo℞ ex quib^9 dz fieri aliqd in minus. Uel in. b. non fuit aliqd: qd non est. a. vel pars ipsius. a. z tūc sequitur q. a. in nullo est minus sm subam q̄ fuit. b. cuius oppo^m ponitur. sed si est minus sm quātitatē tm̄: eo modo quo cū aliqd densatur fit minoris q̄titatis. z certe sic de magno facere paruū est opus ēt creature. ℭ Scdo. aut in tali opere. a. penitus incepit eē. ita q nec ipsum nec aliqd eius p^us fuit. z tunc sequitur q ipsum sit de nihilo factū. z per ᵓñs creatū z ipsuz. b. sit annihilatū. z tale opus vnionis non aliud sit q̄ vnū magnū quid annihilare. z vnuz qd minus creare. Aut ipsum vel aliqd eius p^us fuit. z si ipsum. a. prius fuit. igitur nō est factum p h^9 opus. Si ṽo nō ipsum: sed aliqd eius. vel illud qd prius fuit: fuit ipsum. b. vel fuit ps ipsius. b. Si fuit. b. igit^r in ipso. a. est plus q̄. b. z per ᵓñs nō est factū aliqd minus sm subam ex magno. sed ex paruo magnū: nec ex aliquibus aliqd: sed potius ex aliquo aliqua. cuius opp^m dz. ℭ 3° cōiter pro vtraqz ᶎne arguo. siue eniz ex. a. fiat. b. per multiplicationē: siue eᶎ ex. b. fiat. a. p vnionē. q̄ro aut mā ex qua fit/desinit eē. z tunc mā que fit: fit ex nihilo z creat^r aut nō desinit eē: z cū in neutro mō factionis sm pōnē istā aliqua portio mae creet^r vel annihilet^r: seqtur q eadez ipsa mā p̄ est illa que fit z ex qua fit. qd est impōle. ℭ Ad istā pōt respōderi sm eū: q ideo dz ex hac fieri illa: q2 h fit illa. z tunc h quidē desinit eē qd est: sed tñ non desinit eē: q2 incipit eē illa q̄ vtiqz est aliqd. Et ideo ipsa non annihilatur: nec illa que fit de nihilo: q2 priusq̄z fieret fuit aliquid. Sed non fuit illud qd ipsa fit. Nec etiā fit de aliquo: q2 ipsa desinit esse qd prius ipsa fuit. z hec solutio posset satis applicari ad pcedētes ēt rōnes. Trahit^r aūt hec solutio ex suis verbis que sunt ista. Cū duo sunt. vnū fit aliud. z transit in illud. vt sit illud. z desinit quidē esse qd est. z tñ non desinit esse: q2 incipit esse qd non est. Et cū fit illud qd esse incipit. fit aliqd: q2 illud aliqd est qd esse incipit. z qd fit. z tñ non de nihilo illud fit qd fit: q2 prius q̄z hoc fieret aliquid fuit. Nec rursum de aliquo id fit qd fit. q2 desinit esse qd prius fuit: qn̄ esse incepit hoc qd prius nō fuit. h ipse. ℭ Primo ᶎ illud dictū. ipsa desinit esse qd est. z tamē non desinit esse. Istud enim est inintelligibile mihi. Nā q̄uis aliq̄ res possit desinere eē qualis aut q̄ta ē: esto q nō simul desinat eē. verbi. g. corpus albū z bicubitū possit desinere eē album z bicubitū: z sic de ceteris q̄ de ipso accñtal^r z ᵓtingenter pdicātur. esto q nō desinat esse. impōle tñ est q ipsum desinat esse id qd ipsum est: z tñ nō desinat esse. Ipsum enim nō ē nisi ipsum. cū igit^r ipossibile sit eē ipsuz nō ipsum. ipossibile est ipsum desinere eē ipsum: qn ipsum desinat esse. z ita vl^r est in oībus: qm̄ nulla entitas est nisi ipsa vt socrates nō est nisi socrates. z mā nō ē nisi mā: z sic de singulis. Impossibile igitur est sor. desinere esse sortez: quin sor. desi

Rnō.

ᶎ rñsio.

A nat esse. ꝛ ita impo[ss]ile est hāc māam desinere eē hanc māam/
Confir. ꝛ illud qd̄ ipsa est quin desinat esse. ℭ P. Demonstretur il
lud ipsū precise qd̄ est hec mā. a. Aut hoc desinit eē. ꝛ ha
betur propositū. Aut si nō desinit eē. igitur hoc erit post h̄
instans. ꝛ tūc sequitur ꝙ eodē ipso penitus demonstrato.
verū erit post hoc istās dicere. h̄ est: qꝛ si nō: sed tm̄ de alio
ab isto. erit verū dicere h̄ est. seqtur ꝙ nūc non vere dī de
ipso. hoc erit: qm̄ de ipso vere dicet̄ ꝙ erit precise: qꝛ qddā
aliud ab alio erit. Alias ꝛ de eo qd̄ nūc annihilat̄: suppo
natur ꝙ nūc aliqd annihilet̄ nunq̄ꝫ amplius recreandū: ꝛ
esset verū dicere ꝙ ipsum erit: ꝛ ꝙ nō desinit eē. nā quod/
dam aliud erit. qd̄ nullus diceret. Si aūt eodē penitus de
mōstrato vere dicet̄ hoc est. igitur tūc ēt vere dicet̄ h̄ est:
hoc eodē penitus demōstrato per h̄ᵐ: qd̄ demōstratur per
2ᵐ. aliogn esset aliud ab hoc: ꝛ sic aliud a se. Si autē ista
B erit vera. hoc est hoc. igit̄ h̄ nūc est vera. h̄ erit hoc. ꝛ per
ɔ̄ns de p̄ ad vltimū: si hoc nō desinit esse: hoc non desinit
esse hoc. Ex quo vlterius seqtur ēt ꝙ nō incipit esse aliud.
2ᵐ ɔ̄ rñ. alias sil̄ erit hoc ꝛ aliud q̄ꝫ h̄: qd̄ nō cōtingit. ℭ 2ᵐ. ɔ̄ aliud
dictū. s. ꝙ illa que fit p̄us q̄ꝫ fieret fuit aliqd. Si enim fuit
aliquid. ꝛ cōstat ꝙ nō fuit aliud q̄ꝫ. a. supposito ꝙ. b. sit il/
la que fit. igitur. b. prius fuit. a. igit̄. b. prius q̄ꝫ fieret fuit:
qd̄ est falsum. Item si. b. p̄us fuit. a. igit̄. a. prius fuit. b. im
possibile enim ē in terminis mere absolutis ꝛ nō cōnotati
uis: quales supponunt̄ isti eē: talē ɔ̄nam impedire. Si aūt
a. p̄us fuit. b. igit̄ nō mō fit. b. aut trāsit i. b. Et p̄terea si. a.
prius fuit. b. eadē rōe ꝛ nūc. a. est. b. ꝛ. b. nō est aliud ab. a.
Confir. ℭ P. Si. b. fuit. a. siue illud qd̄ est. b. fuit. a. qd̄ dico: qꝛ ali
qui sequētes p̄missam opi. dant hāc s̄cdam: ꝛ nō p̄mā. igit̄
illud ipsum qd̄ fuit. a. est. b. ꝛ hāc ēt ɔcedūt. sꝫ si sic. igit̄ im
possibile est deū reparare idē numero. a. qn destruat ip̄m
b. ɔ̄ns est falsum. p̄bo ɔ̄nam: qꝛ si deus pōt reparare. a. nō
C destruēdo. b. h̄ p̄cise erit recreādo ipsum. a. qꝛ nō p reconuersionē vel trāsitionē ipsi⁹. b. in. a. qm̄ tūc. b. destrueret̄.
Sꝫ ꝙ nō possit p recreationē p̄bo: qꝛ sm̄ opi. a. nō ē reda
ctū i nihil. igit̄ nō p̄t recreari sic̄ nec creari: nisi p̄us rediga
tur in nihil: ꝛ non pōt redigi ad nihil nisi prius ipsum ha/
beat eē: vel ip̄m. b. redigat̄ i nihil: ꝛ p ɔ̄ns destruat̄. ℭ P.
Confir. Si p̄t recreari ponat̄ i eē. h̄ posito vez ē dīc ꝙ idip̄m peni
tus qd̄ fuit. a. mō ē. a. Alias nō eēt idē nūo. a. Sꝫ p ɔcessū
ēt idip̄m qd̄ fuit. a. est mō. b. ex quo seqtur ꝙ idip̄m singu
lare demōstratū mō est. a. ꝛ est. b. ꝛ p ɔ̄ns. b. non ē alia eēn̄ q̄ꝫ
a. ac p hoc nec cū. a. fieret. b. fiebat alia eēn̄ q̄ꝫ erat: ꝛ sic n̄
desinebat eē illud qd̄ erat. ɔ̄ dictū ab opi. ℭ Rursus ɔstat
ꝙ. a. fuit q̄dāz eēn̄ singularis nullis realr̄ inter se distinctis
cōis: sic̄ ꝛ mō nō est cōis aliqb⁹ plibus: igit̄ si ipsa est illud
ipsum qd̄ fuit: oē qd̄ fuit ipsa mō factū est ipsa. ꝛ p ɔ̄ns id
qd̄ est. b. est factū. a. igit̄. b. trāsiuit in. a. ꝛ est destructū. Q
aūt ɔ̄ns illud falsum sit puto ꝙ nullus negaret. p̄bo tn̄ga
D ponat̄ ꝙ postq̄ꝫ. a. fcm̄ fuit. b. ꝛ alia portio māe i videlꝫ. c.
sit fcā. a. ꝛ silr̄ q̄dā alia portio: vt. d. sit fcā eadē ipsa portio
b. totū eni h̄ poīe ē sm̄ viā illā. Hoc posito si. a. nō pōt re/
parari qn destruat̄. b. h̄ iō p̄cise erit: qꝛ. a. nō p̄t reparari nisi
fiat ex. b. nisi. b. vel id qd̄ ē. b. ꝛ fuit. a. retrāseat in. a. igit̄ h̄
facto. c. reparari nō poterit nisi destruat̄. a. in qd̄ trāsiuit. b. ꝛ
p ɔ̄ns id qd̄ fuerat. c. ꝛ p ɔ̄ns ipoīe erit vt sil̄ sint in rerū
nā. a. ꝛ. c. ꝛ idē iudiciū ē de. d. ꝛ alijs quotcūq̄ꝫ trāsiuissent
in. b. Hoc aūt oīno absurdū ē cū nō hēant incōpossibilita/
tem ad eē sil̄ in rerū nā nō plus q̄ꝫ hērēt an̄ suos trāsit⁹ in
Confir. b. ℭ P. sm̄ opi. ex vno p̄nt p multiplicationē multa fieri.
ponat̄ g̃ ꝙ ex. a. fiāt. b. c. d. h̄ posito verū ē dicere sm̄ opi.
ꝙ idip̄m totū qd̄ fuit. a. est. b. ꝛ eadē rōne ēt idē ip̄m totū
qd̄ fuit. a. ē. c. ꝛ silr̄ idē ipsū est. d. ꝛ sic idē ip̄m oīno est. b.
c. d. ꝛ p ɔ̄ns nō sunt multa adinuicē ɔnumerata. ꝛ hec rō
Confir. sp̄alr̄ facit pro h̄ ɔ̄ne. ℭ P. Ponat̄ eē ꝙ ex aliqb⁹ distictis
fiat vnū p opus vnionis: vt ex. c. d. b. fiat. a. seqtur ꝙ illud
ip̄m qd̄ est. a. fuit. b. ꝛ fuit. c. ꝛ ēt. d. ꝛ p ɔ̄ns vel. a. nō ē vnū

E tale: sꝫ plura. vel illa nō fuerūt plura: sꝫ vnū. cuius vtriusqꝫ opp⁹ ponit̄. ℭ Vltimo aliud dictū. s. ꝙ id qd̄ fit desinit
3ᵐ ɔ̄ rñ. eē: qd̄ p̄us fuit qm̄ eē incipit h̄ qd̄ prius nō fuit. fundari vī
sup falsa imaginatione: salua reuerētia sempe eius. Videtur
enim imaginari ꝙ sicut qn̄ aliqd albū fit nigrū est ibi ali/
quod cōe subiectū: qd̄ simul desinit esse albū ꝛ incipit esse
nigrū. sic in tali trāsitu eēntie in essentiā: vel māe vnius in
aliā sit aliqd cōe. qd̄ prius est h̄ essentia: ꝛ postea est alia es
sentia. Sed illa imaginatio nō est vera: qm̄ nō sic ē aliqd:
id qd̄ est p aliqd a se distinctū qd̄ sit in ipso: sicut aliquid ē
album per aliqd qd̄ non est ipsum: exn̄s tm̄ in eo. ℭ P. Ita
Confir. posset argui de illo cōi imaginato qd̄ prius est hoc ꝛ po/
stea illud: nā cū id non minus subsit diuine potentie q̄ꝫ hec
mā vel illa: ita ipsum poterit diuina operatione trāsire in
quoddā aliud sicut hec mā: ꝛ tunc vel ipsum ēt resoluet̄ in
quoddā aliud cōe subiectū: ꝛ sic in infinitū vel ipsum tran
F seundo in aliud sicut desinet esse qd̄ est ita desinet esse sim/
3ᵐ ɔ̄ plicter. ℭ Tertia ɔclusio facilr̄ probatur. nā creatura po
test in opus gn̄onis ꝛ in opus alterationis. ꝛ cōstat ꝙ nec
gn̄o nec alteratio est diuisio alicuius totius in partes: nec
ɔiunctio pluriū prius distinctorū in vnū. Et si fieret calū/
nia de cōposito dicēdo illud fieri p vnionem māe ꝛ forme:
q̄uis hoc nō esset sm̄ intētionē opi. De ipsa tn̄ forma hoc
non pōt dici. ꝛ tn̄ illam facit creatura: cōcurrente tn̄ actio/
ne dei: sicut ēt non nisi deo cogēte pōt aliqua diuidere vl̄
cōiūgere. Vn̄ vt videt̄ Ugo. in hac parte fuit illius antiq̄
opi. reprobate p Phm̄: q̄ posuit generationē ꝛ corruptio/
nē nō fieri: nisi p ɔgregationē ꝛ disiunctionē quorūdā cor
porū minimoꝝ. Que ēt corpa minima vocata athoma ipse
4ᵐ ɔ̄ in eodē. c. ponit. ℭ Quartā ɔ̄nē p̄bo. qꝛ vel illa eadē nu/
mero mā coste fuit in corpe mulieris seu corp⁹ mulieris.
aut nō. Nō pōt dici ꝙ nō: qꝛ tūc non illā costā quā tulerat
de⁹ de adā edificasset in mulierē: vt dicit scriptura: sꝫ quan
dam aliā māam. P. ex h̄ magis haberet̄ ꝙ nō ex illa p̄cise
sine additamēto fuisset mulier formata. Si vo eadem mā
G numero fuit in corpore vel corpus mulieris: aut ipsa fuit
tota mā mulieris. ꝛ tūc seqtur ꝙ quelibet ps corporis mu
lieris fuit pars illius māe coste. ꝛ p ɔ̄ns nihil plus de mā
sm̄ sub̄am fuit in corpore mulieris q̄ꝫ in costa. Ex quo vl/
terius seqtur: ꝙ per solā rarefactionē tracta est ad tantā
magnitudinē sicut pꝫ ex 4ᵒ phy. Cui cōsonat dictū Augu.
Ca. vlti. 10. sup gen. vbi ɔtra Tertullianū ait. qd absurdius q̄ꝫ pu
tare nullū esse corpus manēte nāe sue q̄ntitate: qd̄ vndiq̄ꝫ
crescat nisi rarescat. Et si sic fuisset seqtur ꝙ corpus mulie
ris multo fuisset rarius q̄ꝫ corpus viri: ꝛ q̄ꝫ sint corpa alia
rū mulierū: qd̄ est falsum. Aut ipsa nō fuit tota mā mulie/
hec⁹. p. ris. ꝛ habet̄ ppositū. ℭ Dico igit̄ ꝙ ex illa mā coste ꝛ alia
ēt vel nouiter creata vel p̄existe in alijs reb⁹ sicut deo pla/
D cuit: formatū est corpus mulieris. Nec tn̄ pp h̄ additamē
tum māe: nō debuit dici ex ea factū corpus mulieris: cum
ēt nō obstāte ꝙ nō ex sola mā seminis in terra iacti genere
tur plāta: adhuc dicimus ꝙ ex semine planta generatur.
Cur aūt de illa potius q̄ꝫ de alia facta sit mētio: eadē rō eē
potest qua ꝛ illā costam voluit de viro sumere vt ex ea par
tialiter formaret mulierē: ꝛ est multiplex mystica significa
tio: quā Magister ponit in lra. ꝛ ita ēt innuit Augu. 9. sup
Cap. 19. de pan̄is. gen̄. ꝛ per hoc patet solutio ad rationē positionis. ℭ Ad
illud de panibus euangelicis etiā dico sicut alij doctores
dicunt: ꝙ nō sine additamēto alterius māe illa panū mul
tiplicatio facta est. Auctoritas vo Magistri ꝛ Ugo. i hac
parte cōiter nō recipitur. sicut nec aliud dictū eorum huic
simile: qd̄ ponit Ugo ibidē ꝛ Magister. dist. 30. huius se/
cundi: videlicet ꝙ id solū substantie paterne qd̄ in genera/
tione descinditur sine additamēto alterius substantie in se
ipso multiplicatur ꝛ crescit ad p̄fectam filij q̄ntitatē: ita ꝙ
nec aliquid alimētorum cōuertitur in sub̄am eius. Huius
enim oppositum tenent doctores cōmuniter.

3 ¶ Distinctionis.xxiiij.et.xxv. Questio. j.

Circa dist.24.et.25.in quibus Magister tractat de li.ar.hois. Quero primo/vtrum actuū lib.ar.voluntas hominis sit causa immediate productiua. Et videt᷑ q̄ non.qr si esset sic cā.aut esset cā actuū imperatorū per lib.ar.aut elicitorū.non imperatorū:qr taliū voluntas non est principium nisi mediate actu suo elicito:q̄ est velle vel nolle.et p̄ cōns non immediate principiat illos. Itē nec elicitorū:qm̄ tales immediate recipiunt᷑ in ea subiectiue:et illā informant.et per cōns si volūtas immediate tales actus produceret/ipsa moueret se ipsam ad formā talē. Hoc aūt est contra Phm qui vbiq̄ vult q̄ nihil mouet seipsum primo. Item contra Aug.2.de li.ar. dicentem. Nulla res seipsam formare potest:et probat.qr nulla res pōt dare sibi quod non hz. Et vtiq̄ vt habeat formā formatur aliquid. Quapropter quelibet res si quam habet formā non ei opus est accipere quod habet.si quā vero formā non hz non pōt a se accipere quod non hz.nulla ergo res vt diximus formare se potest.hoc ipse.

Oppo^m. cap. 10. **Sed in oppositum** est.q̄ idez ipse ait.5.de ci.dei. Voluntates inquit nostre faciunt quicqd volendo facimus:qd̄ nō fieret si nollemus. Omnem aūt actū li.ar.volendo facimus:et nullus fieret si nollemus.igit᷑ oēm huiꝰ actum nostre voluntates faciunt:sed actum elicitū non faciunt mediate.alias huiꝰ actus in infinitū seipsos presupponerēt:et non daretur aliquis primus et immediate elicitus.igitur immediate talis actꝰ a volūtate producit᷑. ¶ Ista qō supponit hominez aliquā agere per li.ar. Qd̄ quidē cum per experiētiam notuz sit: non pōt per aliqd euidentius demōstrari. Probat᷑ tn̄ contra id negātes:ducēdo ad q̄dam que sm̄ oēs vsum rōnis habētes falsa et inconueniētia iudicātur:vtpote:qr si nihil homo per lib.ar.agat/frustra erit omne humanū cōsiliū:vt deducit Dam.li.2.nullus pro suis actibus merebit᷑ penam vel premiū.vt ostēdit Aug.2.de li.ar.et multa alia sequuntur absurda. H.vt idem dicit in de gr̄a et lib.ar.circa principiū. Diuina p̄cepta homini non prodessent nisi haberent liberū ar.volūtatis quo ea faciēs ad promissa p̄mia perueniret. Demū hoc repugnat innumerabilibus quasi auctoritatibus sacre scripture:sicut ibidē declarat Aug.et idē ipse ipponosticon r̄nsione 3°.liberū inquit arbitriū hoibꝰ eē certa fide credimus et p̄dicamꝰ indubitāter. ¶ Hoc igitur supposito restat videre de quesito:vtrum videlz actuū lib.ar.voluntas sit immediata cā productiua.et intelligēda est qō nō de actibus imperatis a volūtate:qm̄ cōstat q̄ taliuz nō est cā nisi mediāte imperio qd̄ est actus elicitꝰ. Sz de actibus libere elicitis de quibus intellecta qōne pono cōnes tres. ¶ Prima ē/q̄ taliū actuū voluntas est immediata cā productiua. ¶ Scd̄a.q̄ eorū nō sola volūtas ē immediata cā productiua:sed cū ea cōcausat notitia obiecti. ¶ Tertia.q̄ huiꝰ actuū volūtatis obm̄ nō est inq̄ztū obiectū immediata cā productiua. Primā probo p̄ sic.hꝰ actus sunt immediate in potestate volūtatis.igit᷑ eorū volūtas est immediata cā productiua. Añs pbat᷑.nā q̄ sint in ptāte volūtatis pz:tuz qr si nō.seqtur q̄ nullus actus sit in ptāte eius.et per cōns perit li.ar. pz cōña:qm̄ qlibet alius actus exñs in nr̄a ptāte:iō precise dr̄ esse in ptāte qm̄ nostrā seqtur volūtatē iuxta id Aug.primo retrac.hoc est in ptāte qd̄ cū volumus facimꝰ. Et iterū in ptāte nr̄a nō est:nisi qd̄ nostram seqtur volūtatē.igit᷑ si volūtas ipsa seu volitio nō sit in nostra ptāte:nec actus cōns eā erit in nostra ptāte. ¶ Cōfirmat᷑ qm̄ ipsa volitio nō est cā libera.sz mere nālis alterius actꝰ.vñ ea posita cū ceteris reqsitis necessario seqtur actus.verbi gr̄a.si sit potentia motiua sufficiens:et non impedita:positis ceteris reqsitis:si adsit volitio efficax mouendi:necessario seqtur motus:nec est in ptāte nostra vt ex istis stantibus non sequat᷑. Si igitur volitio nō sit in ptāte nostra:nec alius actus erit in nostra ptāte.tū ēt per locū a maiori.qm̄ vt ibi proxime dicit Aug.nihil tā in ptāte q̄z ipsa volūtas est. Et infra lib.2.c.primo. Non dicimus inquit esse in ptāte nostra nisi qd̄ cū volumus fit:vbi primo et maxime est ipm̄ velle.sine vllo quippe interuallo tpis p̄sto est voluntas ipsa cuz volumus. igitur si volitio nō sit in nostra ptāte:multo magis nec aliquid aliud.pz ergo q̄ tales actus sunt in ptāte volūtatis. Q₂ aūt immediate clarū est.cū nō sit aliqs alius actus prior.aut qcq̄z aliud quo mediāte volūtas habeat in ptāte suuz actū.vt notū est. Et cōfirmatur ex dictis.qr iā illud eēt magis in ptāte nostra q̄z ipsa volitio:cuius oppm̄ pz ex dictis. Cōsequētia pbat᷑:qr si sunt immediate in potestate voluntatis.igit᷑ eorū est voluntas causa immediata. Sed non mālis tm̄ vel receptiua.tum qr tunc aliquid aliud eēt immediata et totalis cā actiua volitionis:et cum nullus actus sit magis in ptāte patiētis precise q̄z agentis:sz ecōtra.sequit᷑ q̄ actꝰ voluntatis magis erit ptāte alterius principij dati q̄z ipsiusmet volūtatis:qd̄ est absurdū.tum ēt:qr si esset mere passiua nulli homini iuste bonitas vel malitia actus imputaretur.d.Aug.83.q.nec peccatū/nec recte factū imputari cui q̄z iuste pōt qui nihil p̄pria fecerit volūtate. Hoc aūt nō esset:nisi qr tūc actus ille nō eēt in eius potestate.et p̄ cōns si eēt illius mā receptiua non eēt in eius ptāte:qd̄ repugnat añti. Vñ oino irronabilr̄ dictum apparet.q̄ actus aliquis sit in plena ptāte principij passiui:qd̄ respectu eius est precise passiuum. ¶ Si dicat᷑ q̄ volūtas:lz non immediate producat suū actuz.non tn̄ est precise passiua respectu illius.qm̄ ipsa mouet alias potētias ad p̄prios actus seu actus illorum causat in eis a quibus vel a quarū actibus causatur in ipsa actus suus:et sic mediāte ipsa est cā sui actus. Hoc nō valet:qr iam actus aliarū potentiarū magis esset in ptāte volūtatis q̄z ipsum velle:cōtra Aug.vt supra habet᷑. ¶ Scd̄o probatur eadē cōclusio ex intētione Aug.3°de li.ar. Premittit enim ibi q̄ motus culpabilis volūtatis ē in ipsa:et mox inquit cuius est. Unde in psona Magistri. Cuius inqt est iste motus quē profecto culpandū esse cōcedis. Et r̄ndit in psona discipuli. In animo eū video:sz cuius sit nescio. Nō igitur inquirit cuius est tanq̄z subiecti et moti:sed cuius tanquam actiui principij seu mouentis:et tandem determinat q̄ est ipsiusmet voluntatis.igitur in tali motu voluntas mouet se.et per cōns est causa efficiēs sue volitionis. ¶ Confirmatur p̄ silitudinē quā inducit.ait.n.q̄ sicut motꝰ quo lapis descēdit in ima:est proprie lapidis:sic ille est p̄prie animi. Uerūtn̄ in hoc est dissimilis/q̄ in ptāte nō hz lapis cohibere motū quo fertur inferius.animus vero dum nō vult non ita mouet᷑. Sed talē motum inferius.esse lapidis nō solum vt moti:sz vt mouentis actiue pz sm̄ eundez ibidē. qui explicat se loqui de motu quo naturalr̄ mouetur inferius:nō de illo quo violenter iacitur sursum:et tn̄ cōstat q̄ etiam ille violentus eius est vt moti.ac per hoc si nō intendebat q̄ motus nālis aliter esset eius q̄z moti:non oportebat violētuz excludere. ¶ Tertio ad idē arguitur ex alia determinatione eiusdem.83.q.vbi ait. Moueri per se animam sentit qui sentit in se eē voluntatem.nam si volumus non alius de nobis vult:et iste motus anime spōtaneus ē. In quibus per eum/velle q̄ anima in volēdo moueat seipsam:et videt᷑ fundare suum dictum in hoc:qr motus hꝰ spontaneus est et in nr̄a ptāte. Itez de p̄fectione iustitie circa mediū. p̄cepta inquit diuina vt fieret non iuberentur:si nihil ibi nostra voluntas ageret.cū igitur nobis iubeatur vt deū et p̄ximuz diligamus:in hac dilectione agit nostra volūtas.et pz q̄ non minus in alijs suis spōtaneis actibꝰ. Item infra in eodē.volūtas non implet qd̄ agit nisi diuinitus adiuuetur.vbi etiaz implicat voluntatē agere:et quid aget nisi agat p̄priū actū. ¶ H. Si deberet negari voluntatem esse cām immediate productiuam actus sui.hoc pro tāto videretur:ne ponatur q̄ aliquid agat immediate in seipz.

huic enim fundamēto maxime nitūtur qui volūtatez ponunt mere passiuam. Sed ꝓpter hoc non oꝫ illud negari: quoniā cum mēs amat seipsam: ſm Aug. 9. de tri. ipsa est pn̄ᵐ a quo suus amor procedit. ꝛ ꝑ ꝯn̄s ipsa efficit in se suū amorē ꝛ agit in seipsam. Non ergo est impossibile volūtatem agere in se: ꝛ sic mouere seipsaꝫ. Huic ēt cōcordat Ansel. de ꝯcor. vbi dicit volūtatē esse instrumētū mouens seipsum: ꝛ oēs volūtarios motus facere. ℭ Cōtra ꝯnē istaꝫ pōt argui. ꝑ ex diffōne potētie actiue posita. 5. meta. vbi dicitur ꝙ est pn̄ᵐ trāsmutandi aliud. igitur nec voluntas nec aliquid aliud est pn̄ᵐ agēdi in se. ℭ Scdo. qꝛ mā ꝛ efficiēs non coincidūt. 2. phy. hoc aūt seq̄ret ſm hāc ꝯnem. nā eadem volūtas esset efficiens ꝛ mā volitionis. ℭ 3ᵒ relatiōes opposite non pn̄t fundari in eodē simul. Relationes autez agētis ꝛ patientis ꝛ mouētis ꝛ moti sunt opposite. igitur neutre pn̄t in eodē fundari. ꝛ per ꝯn̄s nec idē pōt agere in se aut mouere se. ℭ 4ᵒ. ꝑdicte relationes sunt reales ex pte vtriusqꝫ extremi: cum sint de 2ᵒ relatiuorum. eiusdē aūt ad se non est relatio realis. pꝫ. 5. meta. ℭ 5ᵒ. si sit vera ꝯ̄ sequitur ꝙ pn̄ᵐ productiuū erit pars eius qd̄ per se ab ipso producitur. nā cū per se nō fiat forma: sꝫ cōpositū: vt pꝫ. 7. meta. per se productū in ꝓposito erit cōpositū ex volūtate ꝛ volitione: ꝛ voluntas que est pars eius erit productiuū. sꝫ ꝯn̄s est falsum. tū qꝛ tunc aliquid esset sibi causa essendi: ꝯ̄ Aug. ꝑ de tri. Tum qꝛ cū ꝓducēs equocū nobilius sit ꝓducto: sequeret ꝙ volūtas ꝑcise que est producēs eēt nobilior illo cōposito seu volūtate volēte: qd̄ pꝫ esse falsum. ℭ 6ᵒ. Phs 3ᵒ de aīa dicit ꝙ in motu locali aīalis est aliqd̄ mouens imobile. s. bonū actuale: ꝛ mouēs qd̄ mouetur. s. appetitiuū. Mouetur enim ait. qd̄ appetit ſm ꝙ appetit: ꝛ appetitus. i. appetitio: vel appetere actus aut motus qdem est. Est igit intētio phi ꝙ bonū actuale mouet appetitum ad suū actū ꝛ illū causat in eo. Ipsum aūt appetitiuū inquātū appetit mouet. ꝛ per ꝯn̄s nō cāt in se suum appetitū. ℭ 7ᵒ. Cōmē. 2. phy. dicit ꝙ cōtingēs equalr nō inuenitur in potētijs agētibus per se: sꝫ in potētijs passiuis: ꝛ earum in eis: qꝛ rū ꝑparatio ad receptionē duoꝝ ꝯ̄trioꝝ est eq̄lis siue sit aīa siue non aīa. Sꝫ volūtas est potētia contingens equalr respectu hoꝝ actuū suoꝝ: sicut pꝫ ex. 9. meta. ꝛ satis ex dictis. igit non est poᵃ actiua: sed passiua mere respectu eoꝝ. ℭ Cōfirmatur ꝑ rōnē eiusdē ibidē: qm̄ a cōtingente equalr nō pōt altera actionū ꝓuenire determinate: cū neutra sit reliqua dignior q̄ꝫtū ad hoc. ℭ Ad pᵐ pōt dici ꝑ iuxta intētionem Cōmē. 9. meta. Ubi Phs ponit eandem diffōnē potētie. ꝙ Phs non diffinit vl'r potētiā actiuam: sed eā que est trāsmutatiua mere. Uñ ipse ait ꝙ phs describit potētiā actiuā que est forma: ꝛ potētiā passiuā q̄ est per mām. ꝛ de tali verū est: ꝙ est pn̄ᵐ trāsmutādi aliud: qm̄ est pn̄ᵐ transmutādi mām ꝛ nunq̄ꝫ est pn̄ᵐ trāsmutādi se. q̄uis vtrūqꝫ pn̄ᵐ actiuū. s. ꝛ passiuuꝫ aliqñ concurrāt in eodeꝫ cōposito: sicut pꝫ de aqua calefacta que per se absqꝫ extrinseco agēte redit ad frigiditatē: cuius frigiditatis pn̄cipiū quo actiuū est forma aq̄: ꝛ pn̄ᵐ passiuū ē mā eius. Et h ēt Inuit in eodē cō Cōmē. o. In qbusdam enim reb⁹ potētia actiua erit in ipso passiuo: ꝛ in qbusdā in alio. Et ſm hoc pꝫ ꝙ illud assumptū nō facit ad ꝓpoᵐ ꝙ volūtas non sit cāliter actiua. ℭ 2ᵒ. esto ꝙ cōcederet Phm ibi diffinire potētiā actiuā. adhuc nō est ꝯ̄. naꝫ ait ipse sic. Potestas ꝙ hoc qdē pn̄ᵐ motus aut mutationis aut in altero aut inq̄ꝫtū alteꝝ 5 meᵉ. per quā diffinictionē apte demōstrat nihil ꝓhibere ꝙ idē sit susipsius trāsmutatiuū: sꝫ aliter ꝛ alr. Sic volūtas inq̄ꝫtū virtualr ꝯtinet actū suū trāsmutat seipsaꝫ: inquātū est eius formalr receptiua. ℭ Ad 2ᵐ dico ꝑ ꝙ q̄uis multi sic allegent Phm. non tn̄ h Phs dicit: nec etiaꝫ Cōmē. sicut pꝫ intuēti vtrūqꝫ ibidē. ℭ Ad 3ᵐ dōmqꝫ si q̄libet relationes mutue vocētur relationes opposite nihil ꝓhibet aliquas relationes oppositas in eodem fundari. ad bonū intellectū loquendo de fundatione relationis. Hoc pꝫ per Aug. quo ad relationes de qbus agitur: nā cū mēs amat se vel intelligit seipsa est actiua ꝛ passiua mouens ꝛ mota. H. Nullus pōt negare qn eadē res possit esse intelligens ꝛ intellecta: amās ꝛ amata: respectu eiusdē. ꝛ tn̄ hec oīa dicunt relatiue ꝛ referunt realr: sic pꝫ ex dictis. d. 30. pmi. Si x̄o magis ꝓprie ille tn̄ dicant relationes opposite q̄ sunt incōpossibiles circa idē. nego ꝑdictas relationes esse oppositas. ℭ Ad 4ᵐ dico ꝙ eiusdē ad se pōt esse relatio realis: nec Phs dicit oppᵐ alicubi. nā vbi allegat precise loqtur de idētitate: ꝛ nō vl'r de relatione eiusdem rei ad seipsaꝫ. Et ꝑterea nō dicit illā nō eē realē sicut in ꝑ. d. preallegata ostēsum est. ℭ Ad 5ᵐ. Si tale cōpositū dicat ꝑ se ꝓductū: de quo ad pn̄s nō curo: ꝯcedo ꝯn̄s: ꝛ nego pmaꝫ illationē qua probat eē falsum. nā volūtas nō est illud cōpositū. ℭ Ad scdam ꝓbationē dico ꝙ nō oē ꝓducēs equiuocū est nobilius ꝓducto: qnimo multas hꝫ instātias. Nā color exn̄s in pariete vel spēs in organo est productiua visionis in anima. ꝛ ſm istā imaginationē ꝓducit cōpositum ex aīa ꝛ visione. quo cōposito ipsa nō est nobilior. Ideꝫ est de spēbus in aīa exn̄tibus a quibus notine ꝓducuntur. ꝛ multe alie instātie possent dari loquēdo gn̄aliter de ꝓducēte tam totali q̄ꝫ particulari. ℭ Ad 6ᵐ dico ꝑ ꝙ concesso ꝙ bonū actuale cāret appetitū in appetitiuo efficiēter. quod tn̄ nō est intelligēdum de causatione imediata: sꝫ mediata tn̄. vtputa qꝛ efficit notitiā sui que partialiter efficit appetitū. ꝛ hoc Phs videtur innuere ibidē cum ait: ꝙ appetibile mouet cum nō mouetur: eo ꝙ sit intellectū aut imaginatum: innuens per hoc ꝙ mediāte sua apprehēsione moueat appetitū. quod ēt innuit Cōmē. exponēs illud. appetitus motus quidā est. appetitus inquit est motus. qꝛ ē a re appetita per intellectū in actu. i. per intellectionē. Et in Commen. 49. ait ꝙ desideratū mouet intellectū: ꝛ tūc desiderabit intellectus. ꝛ cū desiderauerit tūc mouet hō. ꝛ iteꝝ intellectus qñ cōprehēderit aliquid desiderabit per scientiaꝫ ꝛ mouebit ꝑ desiderium. ita ꝙ ſm eum scia cā ē desiderij. ꝛ desideriū cā motus. Sciētie aūt causa est ipsum desideratum bonū. sꝫ nō qd̄libet bonū desideratum ꝛ apprehensum sit cā sue apphēsionis. ex hoc tn̄ nō seqtur ꝙ ipsa virtus appetitiua nō sit ēt ꝓductiua sue appetitionis. ℭ 2ᵒ pōt dici ſm aliquos ꝙ Phs vl't ibi ꝙ bonū actuale mouet appetitum metaphoice tn̄. ꝛ ꝑ moduꝫ finis. sicut ex intētione Cōmen. 12. meta. haberi pōt. ℭ Et si arguit ꝯ̄ vt aliq arguunt ꝙ tūc Phs equocaret de motore cū ait: ꝙ est aliqd̄ mouēs imobile ꝛ aliquod mouēs motū: eo ꝙ mouēs motum. puta ipsum appetitiuū moueat actiue corpus motū. ꝛ non per modum finis. Cōcedi pōt illatū: nec aliqd̄ malū sequitur circa ꝓpositum illud Phi: sicut pꝫ diligēter consideranti quid intēdit ibi Phs. ℭ H. Hoc opꝫ quēlibet cōcedere. nā cōstat ꝙ appetitū mouet corpus localr. nullus aūt diceret ꝙ bonū actuale mouet appetitū localr motione actiua. ꝛ sic non vniuoce dī vtrunqꝫ mouere. ℭ Ad 7ᵐ dico pmo ꝙ Cōmē. loquit de potentijs agentibus nālr inquātū huius. nō aūt de liberis inquantū libere sunt: seu respectu eoꝝ quoꝝ sunt libere. qd̄ dico ꝓpter aīam rōnalem: que respectu quorūdā opationū est pn̄ᵐ mere nāle. respectu x̄o quorūdam est pn̄ᵐ liberū contingēter. Itē loquitur de potētijs totalibus non partialibus siue sit vnica siue plures partiales: ꝛ sumant pro vna totali. Primū hoꝝ pꝫ per verba que ꝑmittit iam allegata. ait enim. Dicamus igitur ꝙ pma mā est parata ad recipiēdum duo ꝯ̄ria equaliter. ꝛ lō receptio vtriusqꝫ ꝯ̄trioꝝ est ei nālis. ꝛ silr apparet de aīa concupiscibili. s. ipsam esse ꝑparatam ad actiones ꝯ̄rias equalr. Istud enim cōtingēs non hꝫ cām agētes ꝯ̄rias equalr in omni tpe. s. illud qd̄ est nāle. h Cōmē. Ubi nota ꝙ loqtur de nāli pn̄cipio. ꝛ iterū de anima cōcupiscibili qualis est aīa brutalis. vel ēt humana inquātū est sen

sualis.non aūt vt rōnalis est ꝫm quē modū ipsa est libera ꝛ equaliter ad opposita se hñs.vt pꝫ etiā ex eius intentio/ne.ac phī.9.meta.ℭ 2ᵒ pꝫ per alia verba eiusdē ibidē.s.2. phicoꝝ.tex.n.ergo cōtingens equale impoſſe est vt inue/niatur ex eo altera duarū diuersarū actionuꝫ nisi ex alterā cā cōiūcta cū eo.qm̄ neutra actio est dignior vt sit relicta. Uult igitur ꝙ nulla sit totalis cā naturalr̄ actiua cōtrario rū.Qꝫ aūt aliquid sit partiale ꝓductiuū ꝯrioꝝ ꝛ mere nāliter:quoꝝ ꝯrioꝝ aliud partiale ꝓductiuū sit ꝑn ͫ liberum nō est ꝯtra eū.Nam tūc ex libertate principij liberi altera actionū determinate ab vtroqꝫ ponet.ℭ Ex his pꝫ ꝙ dictū Cōmē.nō est ꝯ ꝯnem ꝑmissam.tū qꝛ ipsa nō est eorum totale ꝑn ͫ ꝓductiuū vt patebit in sequēti ꝯne.tum qꝛ vo/luntas respectu talium actuū est liberuꝫ ꝑn ͫ.ℭ 2ᵒ ꝯ est ꝙ nō sola voluntas est imediata cā ꝓductiua libere volitio/nis.Hāc probo rōne cōi tenētium istā viā que satis ꝓbabi/liter cōcludit ꝓpoᵐ vt mihi apparet. Arguo itaqꝫ sic.Si so/la volūtas esset imediata cā ꝓductiua libere volitionis se/queretur ꝙ nāliter volūtas posset velle incognitū.ꝯñs est ꝯtra experiētiā.ꝛ Aug.8.ꝛ.10.de tri.in multis partibus.ꝛ.3.de li.ar.ꝯñam probo.qꝛ ois res sine qua alia res nāli/ter ꝓduci non pōt:est per se cā/vel necessaria dispō cāe.vel cā cause illius.vel effectus nālr̄ ꝯñs eā.puto ꝙ huic instā/tia inueniri nō possit. Sed si volūtas sola sit imediata cau/sa ꝓductiua volitionis libere:notitia rei volite non est cā volitionis.qꝛ nō fina lis/nec formalis/nec mālis.pꝫ ꝙ effi/ciens.ꝑ hypothesim. ℭ Itē nō est necessaria dispō cause il/lius.qm̄ volūtas ex se est sufficiēter apta recipe volitionē. ꝛ per hypothesim est sufficiēs ꝓductiuū eiusdem.pꝫ ēt ꝙ nō est cā cāe.ℭ Itē nō est effectus necio ꝯñs eam.cū sit nā/liter por eā.pōt.n.res cognosci.esto ꝙ nō diligatur ꝛ non eꝯ. Hoc videt̄ de itētione Aug.15.de tri.vbi vult ꝙ amor ꝓcedit de sciētia.ꝛ in.c.26.dicit ꝙ amor de gignēte mente ꝛ de genita notione tanqꝫ de parēte ac ꝓle ꝓcedit.Itez ad Simplicianū li.ꝑ dicit ꝙ vocatio que vtiqꝫ est notitia ē ef/fectrix bone voluntatis. Itē Cōmen.3.de aia vt allegatuꝫ est in solōne.6.argumēti ꝯ ꝑcedētē ꝯnēꝫ vult ꝙ scia est cā desiderij.ꝛ cōᵐ.56.eiusdem tertij libri dicit ꝙ ois appetit⁹ fit ex imaginatione. Itē.12.meta.ait ꝙ forma balnei que ē in aīa ē agēs desideriū.ꝛ ꝙ ꝓpter illā.s.tanqꝫ ꝓpter cām ef/ficiētē desideramus formā q̄ est extra aīam. Et infra.desi/deriū inqt est ꝓpter estimationē eius qḋ ē aliqd eē bonū. Itē dicit ꝙ cōprehēsio est cā voluptatis.ex qb⁹ oibus au/ctoritatib⁹ pꝫ ista ꝯ.ℭ Sꝫ ꝯ eā pōt argui.ꝑ qꝛ sequitur ꝙ aliqua cā sit successiue ꝓductiua mere nāliter ꝯrioꝝ in passo eodē disposito.hoc aūt falsum ē:cū oē agēs nāle de/terminatū sit ad vnū ꝛ solū liberꝫ possit i oppō.ꝓbat̄ ꝯñā: qꝛ stāte eadē notitia rei alicui⁹ possum⁹ pro libito illā ꝓus velle ꝛ postea nolle.ꝛ eꝯ.igit̄ illa notitia vtriusqꝫ illorum actuū q̄ vere sunt ꝯrij erit cā.ꝛ ꝯstat ꝙ mere nālis ꝛ nō li/bera sicut nec ipsa volitio:de qua magis videret̄:ē alicu/ius ꝑn ͫ liberū:sꝫ mere nāle.vt supra dictū est.ℭ 2ᵒ.seqret ꝙ qcūqꝫ rē aliqꝫ ꝑfectius nosset:intensius amaret vel odi/ret:qm̄ a cā intēsiori:ceteris paribus:intēsior effectus pro/ducitur.ꝯñs aūt pꝫ eē falsuꝫ multis.ℭ 3ᵒ.ꝯtingit frequen/ter ꝙ notitiā ꝑcedit volitio sic cū volumus nosce qḋ nesci/mus.ꝛ iō dicit Aug.9.de tri.ꝙ partū mentis antecedit ap/petitus qdā quo illud qḋ nosse volumus qrēdo ꝛ inueniē/do nascit̄ ꝓles ipsa notitia.ꝛ ibidē dicit.ꝙ iste appetitus ē quedā volūtas.qꝛ ois qui querit inuenire vult. Ex h̄ duo sequunt̄ ꝯ dicta.vnū est ꝙ non ois volitionis libere elicite est cā ꝓductiua ipsa notitia:qꝛ nō eius q̄ dicta est:ꝛ ꝑ ꝯñs nec alicui⁹ alteri⁹. Scḋm est ꝙ aliq̄ volitio est circa inco/gnitū.qm̄ nō nisi incognitū qrim⁹ nosse.ℭ 4ᵒ.ꝛ ē ad ideꝫ. volūtas pōt velle intellꝫ nolliā notitiā hr̄e.ꝛ ꝑ ꝯñs pōt ha/bere volitionē absqꝫ oi notitia.ac ꝑ hoc aliq̄ volitio erit ꝺ incognito.ꝓbat̄ ꝯñā.qꝛ intellꝰ q̄tum ad exercitiū actus subest imꝑio volūtatis.ꝛ ꝑ ꝯñs nō hēbit actū cuꝫ illa vo/luerit vt nō habeat.ℭ 5ᵒ.nō est necesse ꝙ effectus libere a volūtate ꝓduct⁹ ꝑcognoscat̄.alr̄ eēt ꝓcessus in infinitū a parte ante in actibus elicitis a volūtate.igitur nec necesse est eius obiectū eē ꝑcognitum. ℭ Ad ꝑmū dōmꝫ ꝙ ill' aīā non est incōueniēs de cā partibili cū qua ꝯcurrit alia par/tibilis libera ex se potēs i ꝯtrarios effectus. Exēplū. Stā/te eadē apprehēsione ꝑcise alicuius cōplexi mihi ꝓpositi ꝛ euidētis.verbi grā.ꝙ Rex nūc est Parisi.possum crede/re ꝛ assentire.ꝛ demū si volo possum dissentire:ꝛ tm̄ tā ad ꝓductionē assensus q̄ꝫ dissensus ꝑticulariter ꝯcurrit appre/hēsio eius cui assentitur.ℭ Ad scḋm negāda est ꝯñā:pro/pter ꝯcursum cāe libere q̄ ēt cū intēsiori notitia pōt remis/siorem actū elicere:ꝓbatio aūt illa valeret vbi oēs cāe cō/currētes agerēt mere nāliter.ℭ Ad tertiā concedo ꝙ ali/quam notitiā ꝑcedit volitio.nihilominus tm̄ q̄ꝫlibet voli/tionē ꝑcedit saltē cāliter alia notitia eiusdē rei cuius ē ipsa volitio.Un̄ cū quis vult nosse incognitū.q̄uis ista volitio ꝑcedat notitiā que desiderat̄ de illo.nō tm̄ ꝑcedit illaꝫ qua ista notitia desiderata cognoscit̄. Et ex hoc pꝫ etiā ꝙ talis non vult incognitū.sed vult scire incognitū.qḋ tm̄ sciet̄ nō est sibi incognitū.ꝛ hoc ē qḋ Aug.docet.10.de tri.vbi sol/uit hoc dubiū. Intelligēdū inquit est.nō hoc idem dici cum dr̄ amat scire incognita.ac si diceret̄ amat icognita. Id.n. pōt fieri vt amet quisqꝫ scire incognita:vt aūt amet icogni/ta/nō pōt. Nō enim frustra ibi est positū scire:qm̄ qui sci/re amat incognita nō ipsa incognita.sed ipsum scire amat. Qḋ nō haberet cognitū neqꝫ scire ne scire se quieqꝫ posset fidēter dicere neqꝫ nescire.ℭ Ad 4ᵐ nego ꝑmam ꝯñaꝫ.nā cū volūtas vellet intellectū nullā intellectionē hr̄e i nosset hoc qḋ vellet.s.intellectū nullā intellectionē hr̄e.ꝛ cū pro/batur qꝛ intellectus subest imꝑio volūtatis ꝛc. Dico ꝙ ve/rum est.sꝫ ad hoc ꝙ sibi in hoc intellectus obediat oporte/bit ꝙ ꝛ ipsa obediat sibimet.videlꝫ ꝙ ipsa se ab omni vo/litione suspēdat.nec opp ͫ est possibile nāliter. Utrū tm̄ vo/luntas possit sic libere se omni volitione ꝛ intellectione ꝑ/uare.nō assero pro nūc nec nego.ℭ Ad 5ᵐ nego ꝯñam.qꝛ nō omne qḋ ꝓducit̄ necesse est ꝑcognosci.sicut oē qḋ dili/gitur:ꝛ qꝛ nō oēm actū quem ꝓducit vult.ideo nō omneꝫ cognoscit:q̄uis cognoscat illud qḋ per illū vult.ꝛ si illum vellet ēt illum cognosceret.ℭ Tertiā ꝯnem ꝓbo.qꝛ ꝯtin/git obiectū actus nō esse in rerum natura.vt puta cū desi/derat aliqḋ futurum.igitur talis actus obiectū nō est effi/ciens causa.ℭ Itē.Actus pōt libere elici circa aliqḋ voli/bile cōplexum seu tm̄ cōplexe significabile:sicut pꝫ cuꝫ qs vult nō cenare vel ducere vxorē. Cum ergo talia cōplexe tm̄ significabilia nō sint alique entitates vt probatuꝫ est in ꝑmo li:seqtur ꝙ nullius actus possint eē cause effectiue. Ad hoc ēt est itētio Cōmē.12.metaphy.vbi vult ꝙ forma balnei in anima extra est agēs desideriū ꝛ motum.sed bal/neum extra animā qḋ desideramus ꝓpter formam eius q̄ est in aīa est finis motus. Aug.quoqꝫ nō videt̄ aliaꝫ cau/salitatē attribuere obiecto volitionis respectu actus q̄ꝫ fi/nis.vn̄.11.de tri.semꝑ obiectū volūtatis appellat finē ei⁹. ℭ Itē.83.q. Cū amor inquit motus qdā sit/neqꝫ vllus sit motus nisi ad aliquid:cū querimus qd amādus sit:quid sit illud ad qḋ moueri oporteat querimus.vbi ēt rē ama/taꝫ nō nisi tanqꝫ finē ponit amoris.ℭ Sic igit̄ dico ꝙ ob/iectū actus volūtatis nō est imediate effectiuuꝫ actus.nisi forte cū volūtas amat seipsam.sꝫ tūc non inquātū est obie/ctum:seu amata est efficiēs amorē.sed inq̄ꝫtū est amās.ita ꝙ ipsa cū notitia sui efficit amorē sui.vbi aūt obiectū a vo/luntate distinguit̄ ipsum nullo mō est imediata cā effecti/ua actus. Aliqn̄ est mediata:sicut cū rem intuitiue visam diligimus.tūc eniꝫ res dilecta est cā notitie que est imedia/ta cā dilectionis.ℭ Sed ꝯ hāc ꝯnē arguit quidā doctor ꝑ sic.Si obiectū nō sit causa effectiua saltez ꝑticularis;re/

A spectu volitionis: seqtur ꝙ volitiones nō capiāt distinctionem formalē ab obiectis. ꝛ tūc cū habitus generentur ex actibus nālr. habitus diuersoꝝ obiectorū nō eēnt diuersi formalr. qḋ est falsum. ℭ 2° si sic. tūc nec habitus nec act⁹ vnus obiecti eēt nobilior eo qui est alterius. ſ3 maior ꝛ minor pfectio eēt tm̄ ſm intēsionē i conatu volūtatis. igit̄ nec volitio qua volūtas diligit deū est nobilior ea qua diligit muscā. supposito ꝙ eque intense diligat muscā sicut deū. ꝛ per ꝯns nō plus erit beatitudo in deo q̄3 in musca. Et si intēsius diligeret muscā q̄3 deum: beatior esset naturali beatitudine in musca q̄3 in deo. q2 beatitudo nālis ē in nāli volitōne pfectiori. ℭ 3° nō q2 lapis ē volitus h3 hitudinē ad volūtatē ſ3 ecōuerso. volūtas ſm actū volēdi lapidē depēdet a lapide. ideo videt̄ volūtas habere essentialē ordinē3

B ad volibile: ꝛ nō ecōuerso: ꝛ se habere ad illud sicut mēsuratum ad mēsurā. Cum igitur mēsurati ad mensurā sit essentialis depēdentia. sequit̄ ꝙ actus volēdi essentialr depēdet ab obiecto volibili. Sed ōis dependētia est cāti ad causam vel cāti posterioris ad cāuz prius: sicut qñ ab aliqua vna causa sunt multi effectus ſm ordinē. l3 effectus pmus nō sit cā effectus posterioris. Actus aūt volēdi non depēdet ab obiecto sicut effectus posterior: ab effectu priori eiusdē cāe: igit̄ sic a cā. ℭ Quarto nos expimur ꝙ magis possumus diligere bonū cū est psens q̄3 cū est absens. igitur obiectū cognitū qḋ per eius cognitionē psens ē intellectui: aliqd per se facit ad actū. ℭ Alias ēt rōnes facit. sed ille pbāt tm̄ hāc negatiuā. s. ꝙ voluntas nō est totalis cā volitionis. quā ēt ego ꝯcedo. iō nō op3 ad illas respondere. Cōtra eandē ꝯnē pōt adduci auctoritas Aug. 83. q. (q°. 40.)

C vbi dicit ꝙ ex diuersis visis diuersus appetit⁹ aīaꝝ ē. Idē aūt est visum ꝛ volitū. ꝛ p ꝯns ex obiecto volito ē appetitus seu volitio in aīa. ℭ Ad pm̄ cū infert̄ ꝙ volitiones non capiūt distōnē formalē ab obiectis: duplex sensus pōt esse. Unus. i. volitōes distictoꝝ obiectoꝝ spē nō sunt formalr disticte. ꝛ in h sensu nego ꝯnam. Ali⁹ sensus pōt eē ꝙ l3 volitiones distictoꝝ obiectorum sint formalr disticte. hāc tm̄ distōnē nō capiūt effectiue ab obiecto. ꝛ in h sensu cōcedo ꝯns. qm̄ sicut volitiones nō efficiunt̄ ab obiectis. vel saltem nō imeᵗᵉ. sic nec eoꝝ distōnes que non sunt res alie q̄3 ipse. ℭ Ad 2m nego pmā ꝯnam. ꝛ q2 nō pbat̄ non op3 vlterius rn̄dere. ℭ Ad 3m dōm: ꝙ nullus actus volēdi lapidē depēdet eēntialr a lapide imediate. ꝛ qdā nec mediate nec immediate: vtpote q est de lapide nō exñte: aut tm̄ abstractiue apprehēso. qdā ħo mediate tm̄. vt q est de lapide intuitiue apprehēso. qm̄ talis volitio depēdet a notitia: ꝛ non a lapide. Et q2 assumit̄ ꝙ mēsurati ad mēsurā est eēntialis depēdētia: nō est vlr verū: ꝓprie loquēdo de depēdētia: cū de nō exñte possit hri abstractiua notitia q̄ ad ipsum velut ad mēsurā refert̄. ℭ Ad 4m dōm: ꝙ si bonū3 magis diligi possit pñs q̄3 absens. h est q2 pfectius apprehēditur dū est pñs. ꝛ sic solū mediate facit ad actū: causando. s. notitiā q̄

D est cā dilectionis. ℭ Ad auctēm Augu. dōm ꝙ ex diuersis visis sunt diuersi appetit⁹ mediātibus visiomb⁹ illoꝝ3 visoꝝ. ℭ Ad pncipale argu. dōm. ꝙ volūtas est imediata cā ꝓductiua: pcialis tm̄ actuū elicitoꝝ. ℭ Ad ꝓbationē pmam p3 supra. d. 6. q. 1. arᵗ 3° in solōne qrti argu°. ꝯ. 6. ꝯnē illius articuli. ꝛ pro nunc recole qḋ ibi allegat̄ ex cō°. 40. octaui phy. s. ꝙ ſm Phm non est impole aliqd mouere semꝑ in motorib⁹ q̄ sunt corpa aut virtutes i corporibus. virtutes aūt in corpibus vtiq3 ſm ipsu3 sunt ꝛ dicūtur ṽtutes extēse ex extēsione corpoꝝ q̄ pficiūt. volūtas aūt nec corpus est nec virtus ēt exñs in corpore. ad intellectū dicti. ℭ Ad aliā ꝓbationē ex dicto Aug. dōm ꝙ Augu. non accipit formā sicut h accipit̄ in ꝓposito: videl3 pro entitate aliā pficiēte ꝛ informāte sed pro nā ꝛ eēntia. ꝛ sic formare aliqd nō est aliud q̄3 ip3 efficere ꝛ dare illi eē actu in ꝓpria nā. quēadmodū accipit̄ in gen. cū3 dī. Formauit deus hoiem de limo terre. sic aūt nec volūtas nec res alia seipsa3 formare pōt. qlibet aūt format̄ per incōmutabilem formā qua cūcta subsistunt: que deus est. vt ibi. ꝛ sequenti ꝓxime. c. dicit Aug. Si qs tm̄ vellet accipe formam vt hic accipi d3: ꝛ formare pro cāre in se formā. qḋ tm̄ non eēt ad mētē Aug. ibidē. qnimo etiā ꝯdiceret sibi in superius allegatis. pro pma ꝯne. posset rn̄dere ꝙ Aug. intēdit ꝙ nulla res pōt formare se tanq̄3 totalis cā actiua sue forme. qm̄ pter q̄3libet cām creatā reqritur ad cāndum ipsa pma forma que deus est. Et sic adhuc veniret̄ ad intentum Aug. s. ꝙ per eternā ꝛ incōmutabilē formam cūcta formantur. nec ex hoc haberetur aliquid cōtra predicta.

(Margin: q°. 40. — C — Ad pm. — Ad 2m — Ad 3m — Ad 4m — D — Ad pn̄le argu. q. — 8. phys. — Cō. 40. — Cap. 2.)

ℭ Distinctionis. xxvj. xxvij. ꝛ. xxviij. Questio. j.

Circa di. 26. ꝛ duas seqñtes i qb⁹ magr agit de gr̄a opante ꝛ coopante p quā iuuat̄ liberū hois arbitriū ad bn̄ opandū ꝛ ad malū vitādū. qro p vtrū hō ſm psentē statū stāte isluētia dei gn̄ali possit p liberū arbitriū ꝛ nālia ei⁹ absq3 spāli gr̄a dei auxilio agere actū aliquē moralr bonū. Et arᵗ ꝙ sic. p q2 hō nālr pōt implere pcepta legis scripte. igit̄ ꝛ nālr pt op⁹ moralr boᵐ facē. Añs p3 p Apl'3. ad Ro. 2. Cū. n. gētes ingt q̄ legē nō hñt nālr ea q̄ sunt legis faciūt ipi sibi sūt lex ꝛc̄. ꝯña ꝓbat̄ qm̄ talis lex nō nisi bona opa pcipit. dicēte aplo īfra caᵒ. 7. lex qdē scā ꝛ mādatū scm̄ ꝛ boᵐ ꝛ iustū. ℭ Cōfirmat̄ p 1° hiero. i epl'a ad demetriadē ṽginē. Quā. n. multos phoꝝ ꝛ audiuim⁹ ꝛ legim⁹ ꝛ ipsos vidim⁹: castos: pacientes: modestos: libales: abstinētes: benignos: ꝛ amatores iusti' nō min⁹ q̄3 sapie. Un̄ q̄so hoib⁹ alienis a deo ista q̄ deo placēt vn̄ h illis bona. nisi de nāe bono: h i°. ℭ Scḋo. Sic p3 ex sacra scriptura hoi a deo pcipit̄ ꝛ suadetur vt agat opa ṽtuosa. igr̄ ipse pōt talia opa facē. p3 ꝯña: q2 alias frustra daret̄ talia pcepta ꝛ exhortatiōes. ℭ Cōfirmat̄ p illō hiero. i expōne fidei catholice. Execram⁹ ēt eoꝝ blasphemiā q dicit ipole aliqd hoi a deo eē pceᵐ: ꝛ mādata dei si a singul' s3 ab oib⁹ posse ſuari. ℭ 3°. Si hō non posset talia bona agē / nullus ea nō faciēdo peccaret. vt. n. ait Aug. in li. de duab⁹ aīab⁹. vltra meᵐ. Dīe pctī reū teneri quē q̄3: q2 nō fec̄ qḋ facē nō potuit sūme iniqtatis ē ꝛ isanie. S3 h ē erroneū: q2 ſm illō nullus peccaret nō iplēdo diuina pcepta. ℭ Ad oppᵐ ē qḋ ait Aug. i de pde. scoꝝ iux̄ pnᵐ. Nemo idoneus quit sibi suffic̄ ad icipiēdū vel pficiēdū qḋcūq3 opus boᵐ. s3 i oi ope bono ꝛ icipiēdo ꝛ pficiēdo sufficiēᵗ nr̄a ex deo est. ℭ Hic erūt articuli duo. Nā p dicet̄ ad q̄situ3. ℭ 2° ꝯ dcā arguet̄ ꝛ ad argu° rn̄debit̄. ℭ Quātū ad pm̄ q2 pluꝛ3 modernoꝝ ē opio ꝙ hō p sola sua nālia cū cōi isluētia dei ꝛ i statu pñti ꝛ nāe lapse actū bonum moralr. i. ꝯformē recte rōni ſm oēs circūstātias reqsitas ad h vt actus sit virtuosus ꝛ moralr bon⁹ pōt elicere. v. g. diligē deū sup oia dolere ꝛ detestari pctm̄ cōissum: ꝛ ꝙ dei offensiuū. ꝛ sic de alijs. qꝝ pnᵗᵉ motiuū ē: q2 cuil3 recto dictamini rōnis pcti ce pōt volūtas se ꝯformare. Etiā ꝛ in idē redit q2 circa obm apphēsū volūtas pt exire i actū: ꝛ nō nectio defectiuū. Ex qb⁹ sic p3 seqt̄ ꝙ nō solū aliquē actū moralr bonū hō nālit pt agere. S3 ħ3 q̄3l3 spēz boni moralis pt boᵐ actū elicē. ℭ Que opio q̄rū mihi appet salua ōbita oppinātiū reuerētia cadit rectiᵐᵉ i errorē pelagij: qnimo etremātius deuiat a doctria catholica idcirco / p ꝯndā ꝙ dcm̄ ē. deide ꝯ opp i se ponā ꝯnes tres. pᵃ erit ꝙ i statu isto nullus actum moralr boᵐ hō pt agē ex se siue p sola nālia cū cōi tm̄ isluētia dei. S3 ad qḋl3 hō pagēdum i̇ṅdiget spāli i auxilio dei. ℭ 2° ꝙ hō ſ3 hūc statū ex se absq3 spāli auxilio dei nō pōt hēre aliqḋ rectū dictamē pcticū. seu cognoscere qd sit volēdū / aut nolēdū / agēdū / vel vitādū / ꝛ loquor sp de hijs q̄ ptinēt ad vitā hois bonā vel ꝑuā moralr. ℭ 3° ꝙ supposito ꝙ hō hēat verā notitiam de agendo: adhuc sine spāli auxilio dei nō pōt ꝯformiter velle ꝛ conformiter operari.

(Margin: E — F — G — H — Sco. Ocham Adam. — I — K)

i ¶ Ad euidētiā pmi sciēdū q pelagi⁹ distiguēs inter posse: velle: ⁊ agere. Solū posse dicebat nobis a deo eē. ⁊ id sm eum nō est i nra ptāte: vt possum⁹ bn vel male: aut possimus bn vel male opari. In nostra aūt ptāte ē bene ⁊ male velle ⁊ bn ac male agere. nec ad ista oino idigemus auxilio. vn̄ sm q recitat btūs Aug. li. p̄. de gra xpi ⁊ pcō originali. ca. 4. quez hbuit fuisse Aug. pz. 1°. retracta. ca°. 50. ipse Pelagi⁹ i lib° suo. 3°. pro libero arbitrio. ait sic. Nos sic tria ista distiguimus ⁊ certū velut in ordinē digesta partimur. Primo loco posse statuimus. 2° velle. tertio esse. Posse in nā: velle i arbitrio. eē i effectu locamus. Primū illud. i. posse ad deū ꝓpe ptinet q illud creature sue ꝯtulit. Duo vo reliq. ħ est velle ⁊ esse: ad hoiem referēda sūt: q de arbitrij fonte descēdūt. Ergo i vo^{te} ⁊ ope bono laus hois ē. Imo hois ⁊ dei q ipsi⁹ voluntas ⁊ opis possibilitatē dedit: qꝫ ipsam possibilitatē gre sue adiuuat semꝑ auxilio.

k Q. vo pōt hō velle bonuz atqꝫ pficere soli⁹ dei est. pōt ita qꝫ i lud vnū eē ēt si duo ista nō fuerint. ista vo sine illo esse nō pnt. Itaqꝫ mihi liberꝫ est: nec voluntatē bonā hēre ne actionē. nullo āt mō possū nō hie possibilitatē boni. Inest mihi ēt si noluero nec otiū sui aliqn̄ i ħ nā recipit. Quem nob sensū ex aliq faciāt clariorē. Q ō possum⁹ videre ocul nrm nō est. q vo bn aut male videm⁹/ ħ nrm ē. Et vt gnaliter vniuersa cōplectar. q possum⁹ oē bonū facere. dīce. cogitare. illi⁹ ē q hoc posse donauit. q hoc posse adiuuat. Q. vo bn vel agimus vel loquitur vel cogitamus nrm ē. qꝛ ħ oia vtere i malū ēt possum⁹. ħ oia sunt vba Pelagij. Clarum aūt est q ab ista sententia opꝑ pmissa nō discordat cū dicat nos p sola nālia bn agere posse. Et qꝛ posset videri q nec i hoc errauit pelagi⁹: lꝫ errauerit in alijs. ecce qd statim. c. 6°. Augu. explicans cur pelagius in pmissis vbis interposuerit. Quiqꝫ ipsam possibilitatem ⁊ ait. Sed ne nihil de gratia dixisse videretur adiunxit. Quiqꝫ ipsam possibilitatem gre sue adiuuat semper auxilio. Nō

l ait ipsam voluntatē vel ipsam opōnē. qō si diet. nō adhorer a doctrina apostolica videtur. Ex qbus manifeste datur intelligi: q qꝛ illud nō dixit ipse ab aplica doctrina abhorruit. ¶ P. idē Aug. in ypoñ. iuxta pn^{m} huius dogmatis ponēs articulos. Huius inquit dogmatis iste sunt neꝑhāde blasphemie. Adā inquit ⁊c. ⁊ seqtur. Ipsum posse hoiem p liberꝫ arbitrium tāqꝫ p se sibi sufficientē iplere qō velit. ħ illud eoꝝ dem̄ dicit esse blasphemiā. ¶ P. in libro de heresib⁹. c. penul. Pelagiana ingt heresis ⁊c. seqtur. Hij gre dei in tātum inimici sunt: vt sine hac posse hoiē credāt facere oia diuina mādata. Cū si hoc verū eēt frustra dns dixisse videret: sine me nihil potestis facere. p q dn̄i verba nō solū nō oia eius mādata sine sua gra: sed nec aliqua nos posse mōstratur. ¶ Itē in epl'a cuiusdā cōcilij carthaginēsis ad papā Innocentium pmum celebrati sub Aurelio, epo cartaginensi: sic habet. Pelagiū ⁊ celestiū auctores nefarij prorsus ⁊ a nobis oib⁹ anathematizādi erroris aduertimus. ⁊ seqtur. Isti asserunt in eo dei gratiā deputādā q talem hoibus instituit creauitqꝫ nāz.

m q p ppriā voluntatē legēdi posset implere siue nālr i corde ꝯscriptā siue in litteris datā. In rescripto aūt pdicti Innocētij ad pfatum ꝯcilium. quārū ad hunc articulum sic papa ꝯcludit. Quisqs g huic assentiens videt esse sententieqꝛ dicat adiutorio nobis nō opus esse diuino: inimicū se catholice fidei ⁊ dei bnficio ꝓfitet ingratuz. Itē i ꝯcilio mileuitano tpe Archadij ⁊ honorij iperatoꝝ. Et pape pdicti Innocētij sub eodem Aurelio epo celebrato. Sic hēt ca°. 5. Itez si qs dixerit eādē grām p Jesuz xpm. d. n. pp ħ tm̄ nos adiuuare ad nō peccāduz qꝛ p ipsam nobis reuelat intelligētia mādatoꝝ vt sciamus qd appetē. qd vitare debeamus. nō autē p illā nobis pstari vt qō faciēdum cognouerim⁹ facē debeam⁹ atqꝫ valeamus. Anathema sit. Quis autē nō videat hoc eos dīce q asserunt ex puris nā-

n lib⁹ nos deū posse diligere sup oia. i q sm sniam saluatoris tota lex pēdet: ⁊ cuilꝫ recto rōnis dictamini non posse voluntatē ꝯformare sine spāli auxilio dei. Immo eo amplī⁹ se nō agere dei gratia mōstrāt q nec ad cognoscēdum qd agēdum nob sit vel vitāduz dnt nos egere diuio auxilio: sed id p sola nostra nālia posse. ¶ Itē idē Aureli⁹ eps i epl'a quā scripsit ad oēs epos p bizātenā ⁊ arzigitanaz puītiā ꝯstitutos de dānatiōe pelagij atqꝫ celestij hereticorū. primo ponit dogma pelagij. d. Cum diceret. s. pelagi⁹ adā imortalē factū ⁊c. seqtur. Et grām dei atqꝫ adiutoriuz nō ad singulos actus dari. sed i lib. arbi. esse vel i lege atqꝫ doctrina ⁊ istra. ħ oia pelagi⁹ anathematizauit ⁊c. Deinde ponēs dogma catholicū singulis ar^{lis} pelagij opponit articulos catholicoꝝ: ⁊ ꝯ eū q nunc pelagij recitat⁹ ē. sic ait. Ut ꝯfiteat grām dei ⁊ adiutoriū etiam ad singulos

o actus dari ⁊c. ¶ Q. si isti ħ ꝯsentiāt. Aut igit sine tali adiutorio possemus illa eadē: lꝫ forte: nō ita faciliter vel difficilius. ⁊ tūc ꝯsentitur pelagio/ qui vt dicit Aug. in de heresibus vbi supra increpatus a fratribus q nihil tribueret adiutorio gratie dei ad eius mādata faciēda correptionē eoꝝ hactenus cessit/ vt nō eaz libero arbitrio preponeret sed in fideli caliditate supponeret. dicens. ad ħ eā dari hoibus vt que facere p liberꝫ iubentur arbitrium facilius possint implere p grām. dō vtiqꝫ vt facilius possint volūit credi ēt si difficili⁹ tm̄ posse hoīes sine gra dei facē iussa dia. Illā vo graz sine q nihil bn possum⁹ facē nō eē dīr nisi i lib. arbi. qō nullis suis meritis pcedētib⁹ ab i° accepit nra nā. ⁊ ħ vtiqꝫ dānatū ēt ē i palēst° ꝯcilio. ¶ Aut sine tali adiu^{to} neqꝫqꝫ pos^{mus}: ⁊ ħ sē q n ex puris nālib⁹ i possim⁹.

¶ Distinctionis. xxvj. xxvij. ⁊. xxviij. Questio. j.

p **Circa** dist. 26. ⁊ duas seqnētes: in quibus Magister agit de gra operāte ⁊ cooperātē p quā iuuat liberꝫ hois ar. ad bn operādū: malūqꝫ vitandū. Quero p/ vtrū hō sm pūtem statū stāte influētia dei gnāli possit p liberū arbitriuz ⁊ nālia ei⁹ absqꝫ spāli dei auxilio agere aliquē actū moraliter bonū. Et arguit q sic. p qꝛ hō pōt nāliter implere pcepta legis scripte. igit pōt nālr facere opus

p^{m}

moralr bonū. añs pꝫ p Aplm ad Ro. cū enim gentes ingt que legē nō hnt. nāliter ea q sunt legis faciūt ipsi sibi sunt lex ⁊c. ꝯña ꝓbat qꝛ talis lex nō nisi bona opera precipit. Eodē infra dicēte. lex qdē sancta ⁊ mādatum sanctū ⁊ bonum ⁊ iustū. ¶ Cōfirmatur per illud Hiero. in epistola ad Demetriadē virginē. Q. enim multos phorum ⁊ audiuimus ⁊ legimus ⁊ ipsos vidimus castos/ patiētes/ modestos/ liberales/ abstinentes/ benignos/ amatores iustitie/ nō minus qꝫ sapiētie. Vn̄ queso hominibus alienis a deo ista q deo placēt. vnde ħ illis bona nisi de nature bono: ħ ille. ¶ 2° homini precipit a deo vt ista bona opa agat. sicut pꝫ per totā sacrā scripturā. igitur possibile est homini agere talia opa. alioquin deus pcepisset homini impossibilia sibi: qō ꝓfecto impium ⁊ blasphemū est dicere. dicēte Hiero. in expōne fidei catholice. Execram⁹ eoꝝ blasphemiā:

q qui dicūt impossibile aliquid homini a deo esse pceptum: ⁊ mādata dei nō a singulis: sed ab omnibus posse seruari. ¶ Tertio. si hō non posset talia bona opera agere/ nullus ea non faciendo peccaret. vt ait Augu. in lib. de duabus animalibus. vltra mediū. Dicere peccati reuz teneri quēqꝫ. qꝛ nō fecit qō facere non potuit: summe iniquitatis est ⁊ insanie. sed ꝯñs illud est erroneum. qꝛ sm illud: nullus peccaret nō implendo diuina precepta.

Cap. 2. Cap. 7. r^{m} q s^{m}

Ad oppositū est qō ait Aug. in de pde. scōꝝ circa pn^{m}. Nemo ingt sibi sufficit ad incipiēdū vel pficiēdū qōcūqꝫ opus bonū. sꝫ in oi ope bono ⁊ incipiendo ⁊ pficiēdo sufficiētia nra ex deo est.

Oppo^{m}

Quia de ꝓposita qōne multi modernoꝝ tenēt ptē affirmatiuam: in quo vt mihi videt salus eoꝝ dubia

A reuerẽtia ac iudicio meliori p̄mũ dissonãt a doctrina san
ctoꝝ ⁊ ab ecclesiasticis diffinitionibus: fauentqꝫ cuidam errori
Pelagij condẽnato. idcirco sic ꝑcedã. Nã p̄ p̄te oppositã
ꝓbabo rõnib⁹ ⁊ auctoritatib⁹. Scdo ostendã aliã partez
fuisse de articulis dãnatis Pelagij. aut si in aliquo discor
dat magis deuiare a catholica veritate q̄ dictũ pelagij. ⁊
ob hoc ipsaz nõ esse ab aliquo catholico sustinendã. Ter
tio arguã ꝓ parte illa. ⁊ ad eius ꝓbationes respondebo.

3ᵃ art. Quantũ ad primũ articulũ p̄mitto q̄ ego sicut ⁊ il
li de parte opposita ⁊ doctores cõiter per
actum moralr̄ bonũ nõ aliud intelligo q̄ actũ moralẽ cõ
formẽ recte rõni s̄ʒ oẽs circũstãtias reqsitas ad h̄ q̄ act⁹
sit vere virtuosus. quo p̄misso volo tres cõclusiões ꝓba-
re. Quaꝝ p̄ma est q̄ nullus hõ in statu p̄senti dei etiã ge-
nerali influẽtia stante: põt absqꝫ spãli auxilio eius agere
aliquẽ actũ moraliter bonũ. ¶ 2ᵃ q̄ nullus hõ ⁊c̄. potest
absqꝫ spãli auxilio dei in his que ad moralẽ vitã pertinẽt
B sufficienter cognoscere qd volendũ/vel nolendũ/agendũ
⁊ vitandũ sit. ¶ Tertia q̄ nullus hõ ⁊c̄. habita etiã suffi-
cienti notitia de aliquo volendo/agendo/vel vitando/ex
his q̄ ad moralẽ vitã pertinent põt absqꝫ spãli auxilio dei
p²ꝫ cõformiter velle/vel agere. ¶ Ad ꝓbãdũ p̄mã ꝯnẽ p̄mit
tã aliquas suppõnes a quolꝫ catholico absqꝫ vlla conta-
1ᵃ suppõ tione simplr̄ confitendas. ¶ Quarum p̄ma est. q̄ nullus
actus culpabilis est moraliter bonus. hoc pꝫ. q̄r nullus
actus moraliter bonus est aliquo mõ difformis recte rõ-
ni seu carens aliq̄ circũstãtia debita inesse s̄m rectã rõnẽ.
vt dcm̄ est. Sed oĩs actus culpabilis est difformis recte
rõni aliquomõ igit̄ ⁊c̄. Minor ꝓbat̄: q̄r si aliquis act⁹ sit
penitus ꝯformis: ⁊ nullatenus difformis recte rõni: ipse
talis est q̄lis esse dꝫ. alias rõ cui ꝯformat̄ nõ est recta: sed
2ᵃ suppõ errãs. Si vero talis est q̄lis eẽ dꝫ nõ est culpabilis. ¶ Scda
q̄ nullus temptat⁹ ad aliqd̄ vitiũ seu actũ aliquẽ moraliter
malũ põt hᵒ temptationẽ absqꝫ dei auxilio superare. hoc pꝫ.
C q̄m cũ in episcopali palestino iudicio fuisset inter cetera
obiectũ Pelagio cũ dicere victoriã temptationũ nobis non ex
dei adiutorio eẽ: sʒ ex li. ar. h̄ tanq̄ catholice veritati mani-
feste ꝯtrariũ anathematiçare cõpulsus est. alias ipse nõ nisi
anathematiçatus exisset: sicut refert Aug. in epistola ad
Paulinũ nolanũ epm̄. Vñ sicut ibidẽ scribit: ꝯñs fit vt q̄-
cũqꝫ sequit̄ illius ep̄alis iudicij auctoritatẽ ⁊ ipsius Pela
gij ꝯfessionẽ eẽ tenere debeat q̄ sp̄ tenuit catholica eccle-
sia. Et inter illa h̄ qd̄ ad ꝓp̄ᵐ facit enumerans. vt fateat̄ in-
quit q̄m ꝯ temptationes cõcupiscentiasqꝫ illicitas dimicam⁹ ⁊
q̄uis ⁊ illic hẽamus ꝓpriã voluntatẽ. nõ tm̄ ex illa: sed ex
adiutorio dei nostrã ꝑuenire victoriã. Et h̄ totum ẽt h̄ in
ep̄la Aurelij cartaginẽn. epi quã destinauit ad cõprouin-
tiales epos de dãnatiõe Pelagij ⁊ Celestini. ¶ Itẽ Aug.
paulopost ibidẽ in ꝑsona sua ⁊ ceteroꝝ catholicoꝝ. Sine
D gr̄a inqt dei nos dicimus ad nõ peccãdũ nihil valere vo-
lũtatis arbitriũ. igit̄ nec ad temptationes prauas superandũ
seu ad resistẽdũ vt illis nõ p̄beamus ꝯsensuz. ¶ Itẽ Inno
cẽtius papa rescribẽs epis q̄ cartaginẽn ꝯcilio affuerunt:
pares inqt nos ad resistẽdũ. s. temptationibus nõ liberũ ar-
bitriũ: sʒ dei soli⁹ soliũ auxilium põt facere. ¶ Ad h̄ multe
possent adduci auctoritates scripture sacre ⁊ scõꝝ: sed nõ
expedit. Nã certũ est oppoᵐ eẽ erroneũ sicut ex epistolis
epoꝝ q̄ affuerũt ꝯcilijs cartaginẽn ⁊ mileuitano ad papã
Innocentiũ destinatis: ⁊ ex rescriptis illi⁹ ad eosdem pꝫ.
3ᵃ suppõ ¶ 3ᵃ suppõ est. q̄ tã ꝓ vitãdis actibus vitiosis q̄ ꝓ virtuo
sis agẽdis fideles orãdo diuinũ iplorãt auxiliũ. ⁊ cũ illos vi
tauerint ⁊ istos egerint deo gr̄as reddũt. nec eoꝝ orõnes
nec gr̄aꝝ actiões superflue sunt aut ficte. ¶ Prima pars hu
ius suppõnes clara est ⁊ euidẽs ꝑ q̄tidianã experiẽtiã. ¶ 2ᵃ
vero nulli fideliũ dubia eẽ dꝫ. q̄m oppoᵐ dicẽ est totũ xp̄ia-
ne religionis ritũ dãnare: ac xp̄m ⁊ ap̄los aliosqꝫ scõs pa
tres q̄ ecclesiã sic agẽ ⁊ verbis ⁊ actibus docuerũt: de fictio

E ne turpiter ac ipse infamare. Vñ ad h̄ tanq̄ ad ꝑniciosuz er-
rorẽ dãnatores pelagianaꝝ heresuz illi⁹ dogma deduce-
bant. ⁊ ob illud velut erroneũ ꝯdẽnarũt sicut in p̄allega-
4ᵃ suppõ tis epistolis pꝫ. ¶ 4ᵃ suppõ est. q̄ q̄libet hõ in statu p̄nti i-
firm⁹ ⁊ ipotẽs est ad quẽlʒ bonũ actũ cadẽtẽ sub diuino pre
cepto. ita q̄ nõ solũ ad meli⁹ vel facili⁹ agẽdũ. sed simplr̄
ad agẽdũ indiget ꝓpter suã infirmitatem speciali auxilio
gr̄e dei: itaq̄ q̄ nullũ actũ eiusmodi põt agere nõ adiut⁹.
Hoc ꝓbat̄ q̄m Pelagius cõpulsus ẽ in palestino iudicio
ꝯfiteri gratiã di atqꝫ adiutoriũ ad singulos act⁹ dari. ⁊ op
positũ hui⁹ tanq̄ erroneuz sub anathemate reuocare: vt
recitat Aug. in preallegata epistola ad Paulinũ. Simili-
ter ⁊ Aurelius in sua. Et q̄ istud sit intelligendũ de spãli
adiutorio gr̄e pꝫ per Augᵐ qui eandẽ fidei regulam inter
duodecim quas sumit pro fundamẽtis ꝯtra Vitalẽ here-
ticũ in ep̄la ad eundẽ recitãs. ait sic. Q̄m ꝓpitio xp̄o xp̄ia
ni catholici sumus: scimus nõdũ natos ⁊c̄. ⁊ seqt̄: scimus
gr̄am dei nec paruulis nec maiorib⁹ s̄m merita n̄ra dari:
F scimus maioribus ad singulos act⁹ dari. scim⁹ nõ hoib⁹
oibus dari. Si nõ oibus. igit̄ est adiutoriũ spãle. Et si ad
singulos actus. igit̄ ad eos q̄ cadũt sub p̄cepto. Sed q̄ ta
li adiutorio hõ indigeat nõ solũ ad facilius: sed simplr̄ ad
agẽdũ vt dicebat̄: pꝫ q̄r cũ Pelagi⁹ vt ibidẽ recitat Aug.
post illud iudiciũ in q̄busdã suis libris sensum p̄dicte sue
ꝯfessionis aperiẽs dixisset: iõ dei gr̄aʒ hoibus dari: vt qd̄
facere ꝑ liberũ iubent̄ arbitriũ: facilius possint iplere per
gr̄am: innuens ꝑ h̄ q̄ ⁊ si nõ tam facile possint: tñ sine gr̄a
agere tales actus. Hunc sensum tanq̄ erroneũ postea dã-
nauit mileuitanũ cõciliũ tẽpore Honorij ⁊ Arcadij ipera
cap.6. toꝝ ac pape Innocẽtij p̄mi celebratũ. Vñ ibidẽ scribit̄ sic.
Quicũqꝫ dixerit: ideo nobis gr̄am iustificationis dari: vt
qd̄ facere ꝑ liberũ iubemur arbitrium facilius possimus
implere per gr̄am: tanq̄ si gr̄a nõ daret̄ nõ qdẽ facile: sed
tm̄ possem⁹ etiã sine illa iplere mandata diuina: anathema
sit. De fructibus eni mãdatoꝝ dñs loquebat̄: vbi nõ ait.
Sine me difficilius potestis facere: sed ait. Sine me nihil
potestis facere. Ex qua determinatione pꝫ manifeste gr̄aʒ
G dei in adiutoriũ ad agẽdũ tales actus hũane ifirmitati p̄-
stari: ⁊ q̄ sine tali adiutorio nullatenus posset. ¶ Confir-
matur istud q̄m in ep̄la cartaginensis cõcilij ad Innocen-
tiũ papã: in q̄ etiã vt in illa pꝫ fuerũt dãnati errores Pela
gij: sic inter cetera scribũt patres cõcilij loquẽtes de Pela
gio ⁊ Celestino. Persuadere nõ cessant ad operãdã perfi
ciendãqꝫ iustitiam ⁊ dei mãdata cõplẽda solã sibi huma-
nã sufficere posse nãm. non attẽdẽtes qd̄ scriptũ est: spũs
adiuuat ifirmitatẽ n̄ram ⁊c̄. Ubi pꝫ eos intelligere q̄ ad
iplenda mandata ꝓpter n̄ram infirmitatẽ que ex se ad il
lud est ipotẽs nobis detur auxiliũ dei. Et hoc etiã exp̄sse
5ᵃ suppõ ponit vel innuit vbicũqꝫ de hoc auxilio gr̄e loquit̄ Aug.
¶ 5ᵃ suppositio est: q̄ hõ ad agẽdũ actus bonos moralr̄ ⁊
nõ meritorios vite eterne talr̄ indiget adiuuari a deo: q̄
liter non indiget adiuuari ad agendũ actus moraliter pra
uos: hoc pꝫ: q̄m tales actus taliter a sanctis deo tanq̄ au
H ctori tribuunt̄: qualr̄ nõ attribuunt̄ actus n̄ri mali: sed po
tius negant̄ ab illo eẽ. Unde Aug. in de p̄de. sanctoꝝ. ait.
Q̄ȝ q̄cq̄d ⁊ anteq̄ in xp̄ʒ crederet ⁊ cũ credidisset bñ opa
tus est Cornelius totũ deo dãdũ est: ne forte q̄s extollat̄.
Cõstat aũt q̄ Cornelius anteq̄ in xp̄m crederet nihil opa
tus est bñ meritorie ad sensum illũ: sed tm̄ bñ moraliter.
Itẽ p̄mo libro ad Simplicianũ in solõne q̄õnis scde. cir-
ca p̄nᵐ dicit q̄ nihil boni fit a cathecuminis sine adiuto-
rio gr̄e dei; ⁊ tm̄ opa illoꝝ non sunt meritoria eterne vite.
Unde ⁊ ibidẽ dicit. q̄ tãta est gr̄a dei in illis quanta non
sufficit ad obtinendũ regnum celoꝝ. Ex his pꝫ q̄ act⁹ bo
ni p̄cise moraliter deo attribuuntur auctori. Q̄ȝ autẽ ma-
li nõ eodem mõ sibi attribuant̄: pꝫ ꝑ eũdem scdo libro de
baptismo paruuloꝝ ad Marcellinũ: vbi ait. malã volun

tatē vtiqȝ non habem⁹ ex do. ¶ Itē ifra. extolli i supbiaȝ ꝓprie volūtatis est hoīuȝ: nō opis dei: neqȝ.n.ad h eos cō pellit aut adiuuat de⁹. Et ibi ēt vult ꝙ ois bona volūtas in nobis sit a deo: alr nō pōt fm ipm saluari illud verbuȝ Apli. Quid.n.habes qđ nō accepisti: qđ itelligēdū est ēt de voluntate bona moraliter tm: sicut iā ex dictis aliqlr ⁊ ifra plenius apparebit. Itē de verbis Apli ser.9. Confite re ingt a deo te hr̄e quicquid habes boni: a te gcqd mali.

¶ Sexta suppō est. ꝙ hō in statu pn̄ti nō ē ex se sufficiēti or ad hn̄dū bo^m velle ꝙ̄ȝ diabolus. h pȝ p Augu. de fi. ad pe. ca⁹.3. vbi ait sic. Si posse eēt vt huana nā postq̄ȝ a deo auersa bonitatē pdidit volūtatis ex se ipsa rursus eam ha bere potuisset. multo possibilius hoc nā hēret angelica q̄ quāto minus ḡuat pōdere terreni corpis tāto magis hoc eēt posita facultate. ꝙ dcm̄ nō esset verū si ad habendū bo nū velle hō ex se sufficiētior vel potentior eēt ꝙ̄ȝ diabolus.

h^m org. ꝓpa ꝯ. K

¶ Ex his ꝯnē ꝓbo p̄ sic. Hō nō pōt absqȝ spāli dei auxilio facere aliquē actū moralē non culpabilē. igit homo nō po test absqȝ spāli auxilio dei facere aliquē actū moralr bo num. ꝯn̄a ꝓbat, qr alias aliqs actus culpabilis ēt bonus moralr ꝯ primā suppōneȝ. Añs ꝓbo auctoritate ⁊ rōnē auctoritate eni Aug. in de correc. ⁊ gr̄a. liberū arbitriuȝ ad malū sufficit: ad bonū aūt parū est nisi adiuuet ab oi potente bono.

cap.47 ꝯfirma⁹

¶ Itē in epl'a ad Hylariū syracusanū circa fin^m. Ualet itaqȝ libeꝝ arbitriū ad bona opera: si diuinit⁹ adiuuet: desertū vō diuino adiutorio q̄libet scia legis excel lat nullo mō habebit iustitie soliditatē: sed inflationē im pie supbie ⁊ exitiosuȝ tumorē. ¶ Itē de verbis Apli. ser. 12. Prorsus si adiutoriū dei defuerit: nihil boni agere pote ris: agis quidē illo non adiuuāte libera volūtate: sed ma le adhuc idonea est volūtas tua: que vocat libera ⁊ male agendo fit dānabilis ancilla: cū dico tibi sine adiutorio dei nihil agis: nihil boni dico: nā ad male agendum habes si ne adiutorio dei liberā volūtatē.

Confir.

¶ Itē ȝ in libello de pre destinatione diuina. Libeꝝ vō qđ a deo habemus arbitriū prono ad neqciā lapsu fluit: ⁊ cū ad vtutis indolē dei au xilio deserente nihil possit ad genus oē peccati idonea ful tum vtute subsistit. Et in oibus p̄dictis pȝ accipi auxiliū: nō pro ifluētia gn̄ali: sȝ ꝓ auxilio spāli: qm̄ sine ifluētia ge nerali liberū arbitriū nullū malū agere pōt: ⁊ tn̄ predicte auctoritates dicūt ipm sine auxilio dei sufficē ad male agē dū.

Confir. L

¶ Rōne etiā ꝓbo sic. hō non pōt sine spāli auxilio dei actu vel habitu diligere deum pp se.i. pp ipm deū. igit nō pōt aliquid diligere vel velle vltimate pp deum. igit non pōt hr̄e aliquē actū moralem nō culpabilem. Añs pȝ per Aug. li.5 ꝯ Julianū. vbi sic ait. Qñ deo donante ex vera viuunt fide ipse deus adest ⁊ mēti illuminādē ⁊ cōcupiscē tie superāde ⁊ molestie pferende. Hoc enim totū recte fit: qñ fit pp ipm.i. qñ gratis amat. q̄lis amor ipse nobis esse non pōt nisi ex ipso. Hic habes ꝙ amor quo deus gratis amat: q vtiqȝ tm̄ ille est quo deus diligit pp se: non pōt eē in nobis nisi sit ab ipso. Itē in epl'a ad Uitaleȝ: libeꝝ ingt arbitriū ad diligendū deū primi pcti grāditate pdidim⁹. Uult dr̄e ꝙ liberū arbi. merito pmi pcti factū est ipotens ad diligendū deū: ⁊ loquit de dilectione quapropter se di ligitur: nam tunc tm̄ dicendus est diligi. Nam vt ait Ber nardus de diligendo deū. Quicqd propter aliud amare videaris id plane amas quo amoris finis protendit non per qđ tendit. Et idē Aug. in de vera inocē. ꝓpositiōe.19. ait. Qui deum colit vt aliud magis ꝙ̄ȝ ipsum ꝑmereatur non deum colit: sed illud qđ assequi concupiscit: sic autem colit deum: q deum non ꝓpter ipsum: sed ꝓpter aliud di ligit.

Ratio

cap.5.

M

¶ Itē.21. de ciui. dei. Tunc itaqȝ victa vitia deputā da sunt cum dei amore vincunt: quem nisi deus ipse non donat. Item Bernardus de diligendo deum. Difficile in quit. imo impossibile est suis s. quēpiam liberiue arbitrij viribus semel accepta a deo libertate ad deū ex toto con

cap.16.

uertere voluntatē: ⁊ non magis ad propositū retorqueret sicut scriptuȝ est. Oēs que sua sunt querūt. ¶ Itē Ansel. de concor. dicit ꝙ voluntas post desertā iustitiā facta est ancilla sue affectionis que ad cōmodum est. Ex quibus omnibus patet ꝙ homo in presenti statu non potest ex se tm̄ aliquid velle vel diligere nisi in relatione ad seipsuȝ: ⁊ per ꝯn̄s non potest diligere deū ꝓpter deum: patet igitur añs. Cōsequētia ēt pma ex eadē auctoritate Aug. per illā enim expositioneȝ.i. qñ gratis amatur. dat intelligi ꝙ tūc tm̄ aliquid fit propter deum quando gratis amat deus.i. ꝓpter seipsum. Patet etiam ratione: qm̄ aliquid diligi ꝓ pter deum nihil aliud est ꝙ̄ȝ diligi: quia diligitur de⁹. Sic igitur aliquē velle vel agere aliquid ꝓpter deū vltimate ē ipsum illud velle: qr diligit deum ꝓpter se. ergo si quis nō diligit deū pp se nihil agit vel vult ꝓpter deum vltimate. ꝯn̄a etiā scđa ꝓbatur ex eadem auctoritate: si eatur ad mē tē Aug. in eo qđ ait. Hoc totū recte fit ⁊c. vbi nō ē du^m eū itēdere ꝙ tūc solū recte fit: qñ fit pp deū. Pȝ ēt rōne. Qm̄ nullus actus moralis nō ordinat⁹ in deū finalr: seu nō fa ctus pp deū: est fact⁹ pp illū: pp qđ fieri dȝ: ⁊ p ꝯn̄s vitupa lis ⁊ culpabilis eē censet. Assūptū ꝓbat p Aug^m in đ mo rib⁹ eccl'ie. vbi a ꝓposito ingrit qs dȝ eē finis oiuȝ actuuȝ nr̄oꝝ. d. Audiam⁹ ḡ quē finē bonoꝝ nobis xp̄s p̄scribat: nec dubiuȝ est: qn is erit finis q̄ nos sūmo amore tendere iubet: diliges ingt deū tuū: ⁊ subdit. Eo est oino tendēdū. ad illud ꝯsilia nr̄a referēda: bonoꝝ sūmū nobis deus est: Neqȝ ifra nobis remanēdū est: neqȝ vltra q̄rēdū: alteꝝ eniȝ piculosuȝ: alteꝝ nullū est.

N. c̄ sup̄ᵉ.

O

cap.8.

Itē nō arbitror cū de morib⁹ ⁊ vita sit q̄stio amplius esse regrēdū qd sit hoīs summū bo nū quo referēda sunt oia: id eni esse patuit ⁊ rōne quantū voluimus: ⁊ ea que nr̄e rōni antecellit auctē diuina nihil aliud ꝙ̄ȝ ipsum deū. Hec est rō eiusdē ꝯ Julianū lib.4. vbi ait. Noueris itaqȝ non officijs: sed finib⁹ a vitijs discernen das eē vtutes: officiū ē aūt qđ faciendū est: finis vō pp qđ faciendū est. Cū itaqȝ facit hō aliqd: vbi peccare nō videt si nō pp hoc facit pp qđ facere dȝ: peccare ꝯuincit. Et ꝯtr ōndens qs dȝ finis eē actuū nr̄oꝝ. Absit ingt: vt vere vtu tes cuiqȝ seruiāt nisi illi: vel pp illū cui dicim⁹: de⁹ vtutum ꝯuerte nos. Proinde vtutes q̄ carnalibus delectationib⁹ vel quibuscūqȝ cōmodis ⁊ emolumentis tp̄alib⁹ seruiunt vere prorsus esse non pūt. Que aūt nulli rei seruire volūt nec ipse vere sunt. Uere quippe vtutes deo seruiūt in hoi bus deo seruiūt in angelis: a quo donant hoibus ⁊ ange lis. Quicqd aūt boni fit ab hoie: ⁊ nō pp hoc fit pp qđ fie ri debere vera sapia precipit: ⁊ si officio videatur bonū: ip so non recto fine: peccatū est. Ex his pȝ ꝙ qcqd hō agat vltimate ꝓpter aliud ꝙ̄ȝ ꝓpter deū peccat: ac per hoc ei⁹ actus nō est iculpabilis. Huic etiā cōcordat qđ idē ait.19. de ciui. dei. Uirtutes quas mēs hr̄e sibi videt: p q̄s iperat corpi ⁊ vitijs ad qđlibet adipiscenduȝ vel tenendū retule rit: nisi ad deū: etiā ipse vitia sunt potius ꝙ̄ȝ vtutes. Nā lȝ q̄busdā tūc vē honeste putent: cū referunt ad seipsas: nec pp aliud expetunt: etiam tunc inflate ac superbe sunt: ⁊ iō non vtutes sȝ vitia iudicāda sunt.

cap.15.

cap.13.

P

¶ Ex his ifero correl. ꝙ nemo pōt mereri primā grām de condigno: nec etiā de cōgruo ꝯ aliquoꝝ sniaȝ modernoꝝ. Noie aūt grē nō solū significo grām gratū facientē: sed etiā gratis dataȝ: ⁊ vlr qđcūqȝ dei spāle adiutoriū ad bn̄ operāduȝ: siue adiuuet aliqđ donū creatū infundendo: siue imediate per seipsum mouēdo volūtatē ad bn̄ volendum: siue quocūqȝ alio mō spāli iuuet hoiem. ¶ Hec conclusio sic itellecta ꝓbat sic. Nemo pōt habere ante pmā grāȝ actū aliquē liberi arbi trij non culpabilē. igit nemo de ꝯdigno vel de ꝯgruo pōt mereri pmā grām. pȝ ꝯn̄a: qr nullus meret nisi per actus liberi arbitrij: ⁊ certū est ꝙ non per aliquē culpabilē me ret grām: sed potius penā. Añs probat. qr si aliqs posset ante pmā grām hr̄e actū liberi arbitrij non culpabilem:

cap.25.

Q

Correl^m.

A las aliquis posset sine spāli adiutorio talē aliquē actū bñe cuius oppositū ꝓbatū est. Probaē ēt p Aug^m hypoň.rň/ sione 4ª dicētē. Dānamus aūcte diuina opera liberi arbi/ trij q̄ gr̄e ꝓponunť. igiť talia opa ꝓueniētia gratiā sunt cul pabilia. ℭ Cōfirmaē hec ꝫ 3m se alia auctoritate eiusdez. Confir. Ait.n.ipse ad Paulinū Nolanū ep̄m. Si q̄rere hō volue rit ante gr̄az qd meruerit vt accipiat eā: mala sua nō po/ terit hō inuenire nō bona. Et subdit. Quē si debitū seq̄re tur qd ei^9 merito nisi suppliciū redderet: ℭ Cōfirmaē.nā vt subdit. Et ip̄z hois meritū donū ē gratuitū: nec a p̄re lu minū: a q̄ descēdit oē datū optimū: boni aliqd accipe qs̄q̄ meref nisi accipiēdo qd nō meref. igiť p̄mū meritū hois ē gr̄a seu gratuitū donū dei. igiť nō meref primā gr̄az: alias ante primā esset h̄o: z añ primū meritū esset aliud meri tū p̄us. ℭ Cōfirmaē ēt aūcte Ap̄li ad Ro. dicentis. Quis prior dedit illi z retribueť ei: q.d. nullus. Qd verū nō eēt: cap.11. si aliquis p̄mā gratiā mereret. Jā.n. dedisset meritū qd a deo nō habuisset: z p eo gr̄am recepisset. Et iō Aug. sup B istis verbis ser.10. de verbis Ap̄li. Quis p̄or inq̄t dedit illi z retribueť ei: qa prior dedit cū totum gratis accepit: Quis prior dedit illi z retribueť ei: Si dn̄s retribuē vel/ let nihil nisi penā debitā retribuisset. Quis prior dedit il/ li: Quis p̄uenit gratiā q̄ gratis daťr Si aliqd merito/ riū añ venit gratiā iā nō gratis dať: sed ex debito reddiť. Si aūt gratis nō datur: gratia.n. vocať. In quib^9 v̄bis ēt ipse ꝓbat ꝯnē predictā. ℭ 2^a ad principalē ꝯnē arguo sic. 2m Si hō posset absq̄ spāli auxilio dei facē actū moralr̄ bo/ nū ipse tētať^9 ad actū vitiosū posset absq̄ spāli auxilio dī tētationē illā superare. ꝯn̄s est falsuz. vt pz ex scd̄a suppo sitione. ꝯn̄a ꝓbať: qm̄ ipse tentatus posset elicere actū op positū bonū moralr̄: z sic nō elicere actū vitiosuz ad quez tentať: ac per h̄ vinceret z nō vinceret. Un̄ si añs sit verū: tētatus. v.g. de ꝯcupiscentia posset velle ꝯtinere pp deū: cū tali aūt volitione nō est cōpossibl'e: vt cōcupiscat: z sic C nō cōcupiscet z supabit. ℭ 3ª sic. Si hō pōt zc. igitur stul/ 3m te z sup̄flue orādo implorat adiutoriū dei: vt non ꝯsentiat tentationi. Uel vt nō irascať ꝓximo aut malum aliq̄ ope/ ref. Et stulte etiā regratiatur deo cuz ista obtinuerit: ꝯn̄s pz esse falsum ex suppōne tertia. ꝯn̄a ꝓbatur: qm̄ si pōt nō adiutus a deo facere actū bonū: potest nō adiutus vitare actū malū oppo^m. Et si sic sup̄flue iplorat auxiliuz. Et hec vltima ꝯn̄a tenet per idez oino: per qd tenet ꝯn̄a ꝯcilij cartaginensis ꝫ Pelagiū z Celestinū: qm̄mo in rei verita te eadē illi est in s̄nia. Un̄ in p̄allegata ep̄la dicti cōcilij ad papā Innocētiū arguiť sic. Istoꝝ sacrilegas disputatiōes nece sequiť: vt nec orare debeam^9 ne intremus in tentatio nem: q dn̄s etiaz discipulos monuit z posuit in orōne qd docuit. Aut ne deficiat fides nr̄a: qd pro ap̄lo Petro se ro gare testať^9 est. Et q h̄ sequať ꝓbat sic. Si.n. hec possibi/ D litate nāe z arbitrio volūtatis in p̄tāte sunt cōstituta quis nō ea videat a dn̄o inaniter peti z fallaciter orari: cū oran do poscunť q̄ nāe nr̄e iā ita cōdite sufficientib^9 virib^9 obti nenť. Hic pz q hec est s̄nialr̄ ꝯn̄a ꝯcilij. Si virib^9 ꝓprijs hō pōt nō cadere in tētationē: aut nō deficē a fide inaniter z fallaciter ista petit a sūmo deo. Silr̄ ꝯn̄a vtiť Aug. in d̄ cap.21. p̄fectione iustitie ꝫ Celestinū. Precepta inq̄t dei: vt fierent nec iuberenť si nihil ibi volūtas nostra ageret: nec oraret si sola sufficeret: cuius aūctis vltima pars ꝓbat ꝓpo^m. Itē ꝫ Pelagiū in de nā z gr̄a. eadē ꝯn̄a vtitur p̄missa. Quid cap.18. inquit stulti^9 q̄z orare vt facias qd in p̄tāte habeas. Itē cō tra Uitalē hēticū i ep̄la ad eūdē. Prorsus inquit nos ora mus deū: rsz orare nos fingim^9: si nosipsos nō illū credim^9 facē qd oram^9. Prorsus nō deo gr̄as agim^9: sed nos agē fingim^9: si nō illi gr̄as agim^9 ip̄z facē nō putam^9. Eādem s̄niaz ēt ex toto ponit i de bono p̄seuerātie circa p̄n^m. Et in rei vitate quilz intēdēs aduertit veꝝ esse qd di. Ex eodem fundamento pōt argui adhuc ad ꝓpo^m: qm̄ si hō ex se dō nō adiuuante pōt agē bonos actus morales irrōnabilr̄ z E inaniter rogat vt deus p̄stet sibi ꝯtinēter aut tēperāter seu iuste vel liberalr̄: aut māsuete viueret: aut agere alios act^9 v̄tutū moraliū. Irrisorie etiā gratias agit deo cū aliquem taliū actuū egerit: qd est ꝫ suppōnē p̄dictā. Forte dicet ali quis: q nō dz quis ꝓ talibus actib^9 bonis p̄cise moralr̄ aut de talibus gr̄as agere: sed ꝓ actib^9 vite eterne merito rijs. Sed hoc nō pōt stare: alias nullus cathecuminus vl̄ in p̄cō mortali exn̄s deberet deo gr̄as reddere de actib^9 talib^9 quātūcūq̄ bonis: cū ꝯstet nullū eē actū ꝓ tūc meri toriū vite eterne: qd tn̄ ꝯn̄s non est dādū. ℭ Quarto sic. 4m si hō zc. seq̄tur q nō ad quoscūq̄ actus cadentes sub p̄ce pto ꝓpter suam infirmitatē idigeat iuuari per gr̄am dei: sic q non adiutus nō possit agere illos. ꝯn̄s est ꝯtra sup/ positionē quartā: z ꝯn̄a est clara: q2 si detur oppositū. vz q indigeat iuuari ad actus cadentes sub p̄cepto: etiā indi F get adiuuari ad eos q cadūt sub cōsilio tn̄: cū magis ad/ huc excedāt impotentiā eius ꝓpter eoꝝ arduitatē. Un̄ d̄ talib^9 dixiť Saluator. Qui pōt capere capiat: z per ꝯn̄s ad quēlibet actū bonū moralr̄ idiget iuuari: z ad nullum per se sufficit: qd est oppo^m añtis. Forsitan diceť q hō non R.. indiget iuuari ad absolute agendum huiꝰ actus bonos: sed indiget iuuari ad agendū illos meritorie: z ad hoc iu/ uať gr̄a: qm̄ ea informante aiam: tales actus sunt deo ac/ cepti ad premiū vite eterne: qui alias non essent sic acce/ pti. ℭ Sed hec r̄nsio plene concedit inconueniēs: qd in/ ꝫ r̄nsio. fertur. s. q hō non indiget gratia pp suā ipotentiā z infir/ mitatem nec ad adiutoriū sue infirmitatis ei datur a deo gr̄a: sz forte ad ornatū aie z acceptationē ipsius. Sicut si seruo dn̄s dat speciosam vestē in qua vult sibi ministrari acceptans ad certū premiū seruitia a seruo illa vestē indu to exhibita: alia v̄o nequaq̄. Nullus diceret q seruus ꝓ pter suā impotentiā indigeat iuuari ꝓpter veste huiꝰ ad G agendū seruitia dn̄i: aut q vestis illa sibi data sit in adiu/ toriū impotentie sue: sz sit data ad ornatum z decorem: z ꝯn̄ter ad acceptationē ad premiū ordinatum a dn̄o. ℭ 5^a 5m sic. Si hō absq̄ spāli auxilio dī: st̄āte sola influentia ḡnali pōt agere actus moralr̄ bonos: sequitur q hō nō indige/ at iuuari aliter a d̄o ad agendū tales actus vitiosos oppo sitos: ꝯn̄s est ꝯtra qntā suppositionē. ꝯn̄a est satis certa: qm̄ etiā ad actus vitiosos ipse indiget ḡnali influentia dī: qua sibi subtracta nequaq̄ ipse agere posset. Ex isto fun/ damento reprobat Aug. responsionē Pelagij: q2 cuz ar/ gueretur ꝯtra eū: q si per potestatē liberi arbitrij possu/ mus bn̄ agere nō oia bona nr̄a haberemus a deo: cuius oppositū dicit scriptura: r̄ndebat q iō talia opa habem^9 a deo: q2 ab ipso habem^9 possitatē bene operādi. Hoc in/ quā reprobat: q2 etiā possibilitatē male operādi habem^9 D a deo: z tn̄ non dicit scriptura: sed negat potius nos mala opera nr̄a hr̄e a deo. Unde p̄ libro de gr̄a xp̄i z originali peccato. Desinat inquit itaq̄ Pelagius seipsum z alios cap.25. fallere ꝫ dei gr̄am disputādo: non pp vnū illoꝝ triū. i. pro pter possitatē bone voluntatis atq̄ operis: sed etiā ꝓpter voluntatez atq̄ operationē bonā erga nos dei gr̄a predi cāda est. Nā illā possibilitatē ab vtrūq̄ valere diffiniue/ rit. i. ad bonū z ad malū: z tn̄ nō ideo attribuēda sunt deo ēt nr̄a peccata: sicut z ꝓpter eandē possibilitatē vult tri/ buere bona opa nostra. Simili mō solutionē alioꝝ quo/ rūdā eiusdē secte dicentiū: ideo bonā voluntatem homi/ nis deo vt auctori attribui: q2 ab ipso est homo sine quo non potest esse bona voluntas: hoc reprobat scd̄o libro d̄ baptismo paruuloꝝ ad Marcel. non multo post mediū: qm̄ vt ait. eodem modo mala volūtas esset deo vt aucto/ ri attribuēda: qd vt subdit nefas est dicere. Opz ergo 3m veritatem catholicā ꝯfiteri nos spāli gr̄a: z influētia idige re iuuari ad agendum opera bona: ita vt sic bona nostra dei adiutorio attribuantur: quo nō attribuunť z mala.

Q 3

¶ Sexto. Si hō rc. sequitur φ hō in isto statu est ex se potētior ad hñdū bo^m velle φ diabolus. ɔñs est ꝯ suppōnez sextā: ɔña pbat̄ qm̄ diabolus nō pōt ex se hēre aliqō velle moral'r bonū. Sicut expsse dicit Aug. de fi. ad pe. ca. 3. Un̄ φ hñ pōderādum est ibidē ex hoc medio vult pbare φ hō nō pōt ex se hēre aliquā bonā cogitatiōnē vel bonā volūtatē φ nūc pncipal'r etiā inqrit̄. Ait eni sic. Bone volūtatis initiū ⁊ cogitatiōis nō hoi ex se ipso nasci sed diuinitus ⁊ preparari ⁊ tribui in eo deus euidenter ostēdit φ neq3 diabolus neq3 aliqs angeloꝝ eius ex quo ruine illi⁹ merito in hāc inferiorē decursi sunt caliginē bonā potuit aut poterit resumere volūtatem. Q. n̄ posse esse rc. vt i pbādo suppōnē recitatū est. ¶ Itē in epl'a ad vitalez dicit. Nec ipse diabolus arbitriū hz liberꝝ ad bñ faciēdū: sed i maximā malivolētiā pena sui sceleris obduratū. ¶ Ex q̄ auctē pz eū negare a diabolo possibilitatē nō solū volūtatis meritorie sicut forte aliqs vellet glosare: sed ēt volūtatis moral'r bone, cum dicat eum obduratum in malivolētia: que non est aliud q̄ȝ mala volitio.

R

¶ Auctoritatibus sacre scripture eadē ɔclusio euidenter pbatur. Sicut illa sapiētis. Nō possuȝ esse ɔtinens nisi deus det. Sap. 8. Et illa xp̄i. Sine me nihil potestis facē. Joā. 15. ⁊ illa Apl̄i. Nō est volentis: neq3 currentis: s3 miserentis dei. ad Ro. 9. ⁊ ad Eph. 2. Ipsius sumus factura creati in xp̄o. i. per xp̄m in opib⁹ bonis. ⁊ ad Phil. 2. De⁹ operat̄ in nobis velle ⁊ pficēre pro bona volūtate. ⁊ p̄ma ad corin. 4. Quid enim hēs quod non accepisti: ⁊ innumerabiles alie possent adduci qbus indubitanter ostendit̄ nullū bonū nos agere posse sine auxillo dei: sed iste sufficiāt.

Rñ

¶ Uerꝝ ad oēs predictas ⁊ ceteras siles: quis forsitan dicet φ nō cogūt: vt dicatur nobis esse necium aliud adiutoriū dei ab influentia gñali: oēs. n. saluant̄. Si dicat̄ φ non possumus aliqd facē: nisi deo iuuāte per suā iflnētiā gñalez. Uel forte dicet̄ φ tales auctes nō sunt itelligende de qbuslibet bonis actib⁹ possibus ab hoie fieri: s3 de bonis meritorijs tm̄. Et in hac solutione plus sustētant̄ moderni ꝯnē oppositam defendentes. Neutra tñ harꝝ sufficiēs ē.

1 ꝯ rñsio.

¶ Unde p̄ma excluditur: p̄mo per illō qō dictū est in 4ª suppōne. ⁊ per illō qō dcm̄ est in qnta rōne ad ꝯnē. Nā nec malos act⁹ possum⁹ agerē subtracta dei iflnētia gēali: ⁊ tñ nō sic ad malos actus dicit scriptura nos indigē iuuari a deo: sic̄ ad bonos. Alias sicut sapiēs dixit nō possuȝ eē ɔtinēs: nisi deus det: ita potuisset ipse vel alius dicē: nō possuȝ ɔcupiscē: aut mechus esse: nisi de⁹ det. ⁊ sicut Apl's ait. Ipsi⁹ sum⁹ factura creati in xp̄o in opōnib⁹ bonis: ita dicē possum⁹ ipsius sumus factura creati in xp̄o in opōnib⁹ malis: ⁊ sic dicit. deus opat̄ in nobis velle ⁊ pficē bona volūtate: ita dōm̄ eēt φ opat̄ velle ⁊ pficē pro mala volūtate. Que v̄ba tā q̄ȝ plena blasphemie: ōis fideliuȝ auris exhorret. ¶ Cōfirmat̄. qm̄ vt sepius allegatū est per ɔciliū: ⁊ series ēt textus p̄cedētis oñdit: cū xp̄s ait. sine me nihil potestis facē: de fructibus mādatoꝝ spāl'r loqt̄: ⁊ vt dicit Aug^{us} de v̄bis apl̄i. ser. 12. vt allegatū est supra: cū tibi di sine adiutorio dei nihil potes facē: nihil subitellige boni. nam illo nō adiuuāte vniqs agis male. ꝯ pter iflnētiā gñalē spāl'r iuuat nos de⁹ ad bñ agēdū: sine quo adiutorio spāli nihil bñ agere possemus.

M

ꝯ 2m rñ.

¶ 2ª q̄ꝗ rñsio nō valet: ⁊ p̄ qdē euidenter excludit̄ p vltio allegatā auctē Apl̄i. si fm̄ Apl̄i intētionē sumat̄: vt optie mōstrauit Aug. in de p̄de. scōꝝ: nō multo post pn^m. Nā vt plixe pbat: tota itētio Apl̄i tēdit ad oñdendū neminem posse aduersus alterꝝ extolli: aut de aliq̄ sup alterꝝ in semetipso: aut alio hoie: sed tm̄ i dño gl'iari. Un̄ Apl's. Hoc inquit transfiguraui in me ⁊ apollo: vt in vobis discatis supra q̄ȝ scriptū est vnus pro altero infletur aduersus alterꝝ. Quis eniȝ te discernit: qd aūt habes qō nō accepisti: Si aūt ⁊ accepisti qd gl'iaris: q̄si non accepis. s. a deo. Op3 ꝯ itelligere dcm̄ Apl̄i vl'r de q̄lȝ bono q̄ hō ab hoie discernī pt: ⁊ aduersus alterꝝ extolli: igit̄ nō solū de meritorijs: s3 ēt de bōis moralib⁹: nō tñ meritorijs: alias cathecuminus aliqs: aut ēt xp̄ianus exñs in pctō mortali agēs act⁹ aliqs moral'r bonos: ⁊ ex illis se extollēs aduersus alterꝝ posset Apl'o q̄rēti rñdē. Discernit me māsuetudo mea: iustitia mea: ⁊ sic d' alijs: ⁊ h̄ nō accepi: s3 habui a meip̄o. Et iō ibidē subdit Aug. vt supra allegaui: φ qcqd ⁊ anteq̄ȝ in xp̄m credēt: ⁊ cū credidisset bñ opat̄⁹ est Corneli⁹: totū dādū est deo: ne forte qs extollat̄. bona aūt q̄ añq̄ȝ i xp̄m credēt opat⁹ ē Corneli⁹: constat nō fuisse meritoria: meritoria iquā vite et'ne: sic̄ de meritorijs bōis loquunt̄ sic soluētes: ⁊ sic distigui solēt a moralib⁹ bonis. Hoc idē expsse pz p eūdē lib. p̄ ad Simpli. in rñsiōe ad 2^m. q. Incipit igt hō pcipe gr̄az: ergo icipit credē deo: vl' interna: vel externa admonitiōe mot⁹ ad fidē: ⁊ subdit. S3 in qbusdā tāta est gr̄a fidei q̄ta nō sufficit ad obtinēdū regnū celoꝝ: sic in cathecumis: sic i ipso Cornelio añq̄ȝ sacroꝝ pticipatiōe icorporaret̄ eccl'ie. In qbusdā v̄o tāta ē gr̄a: vt iā corpi xp̄i ⁊ scō di tēplo deputent̄: ⁊ se⁹. Fiūt ꝯ ichoatiōes q̄dā fidei cōceptionū siles: nō tñ solū ɔcipi: s3 ēt nasci op⁹ ē: vt ad vitā pueniat̄ eternā. Nihil tñ hoꝝ sine gr̄a mīe dei: q2 ⁊ opa si q̄ bōa sūt ɔsequūt̄: vt dcm̄ ē illā gr̄az nō p̄cedūt: hec ipse. Hinc appēt māifeste φ nō solū opa meritoria vite eterne q̄lia sūt eoꝝ tm̄: q pticipatiōe sacroꝝ icorpati sunt. Eccl'e ⁊ facti tēplū dī: s3 ēt alia bona nō meritoria vite et'ne: q̄lia sūt in cathecumis nō fiūt sine gr̄a dei. Illō ēt dic̄ d' bonis opib⁹ hereticoꝝ ⁊ scismaticoꝝ in s'mone d' patiētia: fm̄ φ pz in auctē que ex illo sermone paulo post alleganda est.

n O

P cap. 7.

Ꝯtra illā respōsionez videt̄ eē p̄cessus Aug. ꝯ Julianū li. 4. a. c. 7. vsq3 ad. 19. Nā Julian⁹ volens pbare nos viribus nr̄is absq3 spāli dei gr̄a posse recte agere: sumebat p argumento. φ vere v̄tutes fuerint in ifidelib⁹. vt pz ibi: ⁊ cū h̄ volebat φ p illas seu eaꝝ opa illi nō mererent̄ vitāz eternā: vñ dicebat eos scurilliter bonos eē: ⁊ ita de alijs oibus: q̄ nō pp deū agūt opa talia: sic̄ pz ex caplis. 12. ⁊. 19. Et ꝯ illō dcm̄ Juliani Aug. plixe p̄cedit pbādo ex intentiōe in ifidelib⁹ nullā fuisse verā v̄tutē: l3 fuerit vitia finitima ⁊ ppinq̄ v̄tutib⁹: ⁊ q̄dam specie fallente silia. Et φ ipsi nihil bñ opari s't: s3 male ⁊ culpabil'r ēt vbi bōa ex gñe vel officio opati sunt. Ergo nō fuit itētio Aug. pbare contra illū: ifideles aut aliqs alios non posse sine di adiutorio bñ agere: lō tm̄ q2 nō pñt agē meritorie: seu opa qbus mereant̄ vitā eternā: q2 h̄ sibi ɔcedebat Juli. sed ēt φ nō possunt agere v̄tuose ⁊ bñ moral'r: seu opa v̄tuose ⁊ v̄e bona moral'r: cui⁹ opp^m affirmabat Julian⁹. Hāc sniam catholici sciq3 doctores eccl'ie docuerūt. Un̄ scūs Cyprian⁹ martyr vt eū allegat Aug. in de p̄de. scōꝝ: dicit i nullo nobis esse gl'iandū qm̄ nihil nr̄m sit. Ad qō adhibuit Apl'z testē dicēte. Quid aūt hēs qō nō accepisti: ⁊ pz φ vl'r d' qbuslibet bonis actib⁹ loqt̄ al'r nō oñderet in nullo nobis esse gl'iandū: vt supra d'ductū ē. ¶ Itē Ambro. li. 2. sup Luc. ⁊ eūdē ēt allegat Aug. li. p̄ de gr̄a xp̄i ⁊ pctō originali. Uides inqt itaq3: q2 vbiq3 dñi v̄tus studijs coopat̄ hūanis: vt nemo possit edificare sine domino: nemo custodire sine dño: nemo qcq̄ȝ icipe sine dño. Q̄ūo aūt vbiq3 cooperatur v̄tus dñi studijs humanis: si aliqb⁹ hoib⁹ nō coopat̄ actibus v̄tuosis: aut q̄ūo: nec qcq̄ȝ pōt hō icipe sine dño: si ēt actū v̄tuosuȝ pōt pficē sine eo. ¶ Itē Hieronym⁹ in expōne catholice fidei ad Damasuȝ papā ait. Liberū sic ɔfitemur arbitriū: vt dicam⁹ nos sp dei indigē auxilio. Item in epl'a ad Thesoroph hōtē. Un̄ audeo lingua pferre temeraria vniūqueq3 suo regi arbitrio. Si suo regit̄ arbitrio: vbi ē auxiliū di. Et si xp̄o rectore nō idiget: quo scribit Hieremias. Nō est in hoie via ei⁹: ⁊ a dño gressus hois dirigūt̄. Itē ibidē. ceterꝝ nos ab eo differim⁹ brutis aialib⁹ φ liberi arbitrij ɔditi sum⁹. S3 ip̄m liberꝝ arbi. vt diximus: dei tunc auxilio: illiusq3 p singula ope indiget. Itez in dialogo

Cyprian⁹

Ambro. cap. 44 Q

Hiero.

A
suo ꝯ Pelagiũ sub noib⁹ Attici ⁊ Critoboli edito li.2.ait
Nõ nr̃e solũ est ptãtis qð velim⁹:s3 ⁊ dei clemẽtie:si nr̃az
adiuuet volũtatẽ. Itẽ ibidẽ li.3. Hoc lõga disputatõe ꝯclu
sũz ẽ:vt gr̃az suã dñs q̃ nobis liberꝝ ꝯcessit arbitriũ i sin
gulis opib⁹ iuuet atq3 iustẽtet. Multaq3 alia ibidẽ scribit
q̃ hic ⁊ ista falsa eẽnt:si verum esset ꝙ sine spãli auxilio dei

Io.dam.
possemus agẽ ṽtuose: siue bñ moralr̃. ¶ Itẽ Ioã. Dam.
li.2.ca.vltio.De⁹ inq̃t est ois boni pn̄⁹ ⁊ cã:⁊ sine ei⁹ opõne
⁊ auxilio impole est bonũ velle vel facere nos. Sed ꝯstat
ꝙ q̃cũq3 facit actũ aliquẽ moral'i bonũ vult bonũ qð fac

Prosper
igit ⁊c̃. ¶ Istã fuisse sniaz bti Prosperi. ⁊ ħm ip̃m ⁊ sniaz
catholicã:oppositã ṽo erroneã:p3 ex libro suo ꝓ pdicato
ribus gr̃e facto ꝯ collationẽ vnã Cassiani de ꝓtectione dĩ
q̃ est.13.in nuõ collationũ patrũ a Cassiano cõpilatarꝫ. In
illo siqdem lib⁹ coll'.12.snias ex illa collatione Cassiani q̃s

B
vocat diffõnes:⁊ p̃mã tm̃ approbat ⁊ tãq3 catholicam cõ

cap.3.
mẽdat. Reliq̃s ṽo rep̃hẽdit ⁊ respuit. ¶ Pria aũt ⁊ quaz
approbat est q̃ bĩ i collatione p̃'.in his ṽbis. Ex qb⁹ mãi
feste colligit nõ solũ actuũ:verũetiã cogitationũ bonarũ
ex deo eẽ pn̄⁹ qð in nobis ⁊ initia sancte volũtatĩ ispirat:⁊
ṽtutẽ atq3 opportunitatẽ eoꝝ q̃ recte cupimus tribuit pa
gẽdi. Oẽ eni datũ optimũ ⁊ oẽ donũ pfectũ desursũ ẽ de
scendens a pre luminũ. Qui ⁊ icipit q̃ bona sunt ⁊ exeqt

cap.8.
⁊ ꝯsumat i nob. ¶ 2⁹ ṽo bĩ ibidẽ talis. Qui.s.deus cũ i no
bis ortũ quẽdã bone volũtatĩ ispexerit illuminat eũ cõfe
stim atq3 ꝯfortat ⁊ incitat ad salutẽ incremẽtũ tribuẽs ei:
quam vel ipse plantauit vl' nr̃o conatu viderit emersisse.
Hãc Prosper rep̃hẽdit pp vltimã clãz.o. ꝙ iã Cassian⁹ a
p̃missa diffõne discedit:⁊ ꝙ totũ gr̃e datũ fuerat ex parte
libo arbi.deputat'.cũ v3 dicit aliquã bonã voluntatẽ nr̃o

cap.9.
emersisse conatu. ¶ 3⁹ habet ibidẽ talis nisi ꝙ in his oib⁹
⁊ gr̃a dei ⁊ libtas nr̃i decl'at arbitrij. Et q2 interdũ suis ẽt
motib⁹ hõ ad ṽtutẽ appetit⁹ possit extẽdi:sp̃ ṽo a dño idi
get adiuuari. Hãc rep̃hendit Prosp pp illð. Et q2 interdu3

C
suis ẽt motibus ⁊c̃.dicẽs. Quasi medic⁹ nr̃:nõ ob h̃ ẽt do

cap.10.
net morbidis:vt verã desiderẽt sanitatẽ. ¶ 4⁹ bĩ ibi.talis.
Ut aũt euidẽti⁹ clareat etiã p nãe bonũ ꝙ bñficio creato
ris idultũ est nõnũq3 bonaꝝ volũtatũ ꝓdire pn̄⁹:que tñ ni
si a dño dirigant':ad ꝯsumatione ṽtutũ puenire nõ possũt
Apl's testis est dicẽs. Uelle.n.adiacet mihi:pficere autẽ
bonũ nõ inuenio. Hãc reprehendit Prosper dicẽs:q̃si apl's
ex affectu nãli:⁊ nõ ex gr̃e dono bonã hẽat volũtatẽ:q ꝓ

cap.12.
fitet' ex deo sibi eẽ:sufficientiã etiã cogitãdi. Pretermitto
tres sequẽtes:in qbus etiã ꝓpositũ satis cõfirmat'. Uenio
ad.8.q̃ scribit' sic. Uñ cauẽdũ nob est:ne ita ad deũ ois san
ctoꝝ merita referam⁹:vt vl' nisi illð qð malũ atq3 peruer
sum est ascribam⁹ nãe. Hãc Prosp rep̃hẽdit dicẽs. Quasi
nã añ gr̃az nõ sit in dãnatione:⁊ nõ sit i cecitate:nõ sit in vul
nere:aut nõ gratia iustificati sint q pinde sunt vñ iustitia.
Residuas omitto:q2 nõ ita directe ptinẽt ad ꝓpo⁹. Sed
ex dictis istis euidenter p3 catholice tenendũ esse ħm do

D
ctrinã sc̃i huius:ꝙ in statu isto vere infirme ⁊ vulnerate
hõ nõ possit absq3 adiutorio gr̃e dei vllã hr̃e bonã volitio
nẽ. Sed tm̃mõ ad malã ex se sufficiat:iuxta etiã doctrinã
Aug. que aliqualr̃ p3 ex allegatis in rõe p̃'supra facta ad
ꝯnẽ. Et qð satis ꝯfirmat ꝓpo⁹ est ꝙ pene in oibus libris
predicta collatio Cassiani:cũ correctionibus beati Pro
speri appositis inenit' ꝙ a p̃rib⁹ pꝛoibus puto ichoatũ:⁊
p ecclam in cõsuetudinez tractũ:vt ex illa collatione ⁊ ve
ra approbarent' ⁊ falsa respuerent':nec reciperent' falsa ꝓ

Grego.
veris. ¶ Item btũs Grego.22.mora.sup illud Iob.31. Si
osculatus sũ3 manũ meã ore meo.ait sic. Sancti viri sciũt
se nõ ṽtute ꝓpria:sed p̃ueniente supna gr̃a ad meliora vo
ta vel opa cõmutatos:⁊ q̃cqd sibi mali inesse cognoscunt
de mortali ꝓpagine sentiunt meritũ. Quicqd ṽo bõi in se
inspiciũt imortalis gr̃e cognoscunt donũ:eiq3 de accepto
munere debitores sunt:qui ⁊ p̃ueniẽdo dedit eis bonũ

A
velle qð voluerunt:⁊ subsequendo ꝯcessit bonũ posse qð
volũt. Ecce hic exp̃sse ꝙ q̃cqd mali sibi inesse ꝯspiciũt sc̃i
cognoscunt venire de mortali ꝓpagine. Quicqd ṽo boni
cognoscũt eẽ donũ imortalis gr̃e. Quero igit' de actu mo
raliter bono vtrũ sit ħm hãc diuisionẽ bti Grego. cõputã
dus in nuõ maloꝝ venientiũ de mortali ꝓpagine an non:
puto ꝙ nullus catholicus dicet ꝙ sic.igit' cõputãdus est
in nuõ eoꝝ que dñr dona imortalis gr̃e. Item idem super
Ezech.homel'.9.sup illð Ezech.2. Audiui vocẽ loquẽtis:
⁊ dixit ad me. Fili hois sta supra pedes tuos ⁊c̃. Ecce iqt
diuina vox iacenti ꝓphete iussit:vt surgeret: sed surgere
oĩno nõ posset:nisi in hũc oipotentis dei spũs intrasset:q2
ex oipotẽtis dei gr̃a ad bona opa conari qdẽ possum⁹:s3
h̃ implere nõ possum⁹ si ipse nõ adiuuaret:q iubet. Deide
id ꝓbãs auctĩb⁹ apl'i:deus est qui opat' velle ⁊ perficere.
Et xp̃i. sine me nihil potestis facere. subdit infra. S3 sciẽ

F
dũ est:q2 mala nr̃a solũmõ nr̃a sunt. bona aũt nr̃a ⁊ oipo
tẽtis dei sunt ⁊ nr̃a:q2 ipse aspirãdo nos preuenit:vt veli
m⁹ qð adiuuãdo subsequit' ne inaniter velim⁹:s3 possim⁹
iplere q̃ volum⁹. Hic et apparet ꝓpo⁹:nisi qs actus ṽtuo
sos velit inter mala opa nr̃a cõputare:qð nullus non stul
tus dixerit. ¶ Itẽ notãdũ est ꝙ etiã conatũ ad bonũ op⁹
tribuit gr̃e dei. Quis aũt hinc non videat ꝙ multo forti⁹
sibi tribuit actũ perfecte ṽtuosũ3 seu moralr̃ bonũ. ¶ Itẽ

Isidor⁹ cap.30.
Isidorus in lib.dĩiaꝝ. Dei est inquit bonũ qð agimus pp
gr̃az p̃uenientẽ ⁊ subsequẽtẽ. Nostrũ ṽo est pp subsequen
tẽ liberi arbitrij volũtatem. Nã si dei nõ est:cur illi gr̃as
agimus. Que ꝓbatio si attente ꝯsideret' oñdit quoscunq3
act⁹ rectos:siue meritorios vite eterne:siue nõ:per dĩ gr̃az
⁊ adiutoriũ nos hr̃e:nã de oibus talib⁹ nos deo gr̃as age
re:⁊ agere vtiq3 nos debẽ nullus negabit xp̃ianus. Idem

cap.46.
isup ifra. sciãt inqt liberi arbitrij defensores nihil posse in
bonũ suã preualere ṽtutẽ:nisi diuine gr̃e sustentent' iuua

Bernardus.
mine. ¶ Itẽ btũs Bernardus ser.13.super cantica. Origo
inquit fontiũ ⁊ fluminũ oiu3 mare est ṽtutum ⁊ scientiaꝝ

G
dñs xp̃s. Quisq3.n.est dñs ṽtutũ:nisi ipse ẽ rex glie. Sed
⁊ iuxta Anne cãticũ idẽ ipse de⁹ sciaꝝ dñs deus est. Cõti
nẽtia carnis cordis idustria:voluntatis rectitudo ex illo
fonte manãt. Et infra.qd casta ꝯsilia.iusta iudicia. sancta
desideria: nonne riuuli fontis illius sunt? Adhuc subdit.
Quicqd sapie:q̃cqd ṽtutĩ hr̃e ꝯsidis dei ṽtuti ⁊ dei sapie
reputa xp̃o. Quo posset exp̃ssius dicẽ ṽtutẽ oẽm moralẽ
actũq3 ṽtuis a xp̃o in nobis velut a fonte deriuari? Item

cap.40.
idẽ in lib. de gr̃a ⁊ lib.ar.ait. Liberi arbitrij conat⁹ ad bo
nũ ⁊ cassi sunt:si nõ gr̃a adiuuent':⁊ nulli si nõ excitent'. Ce
terũ in malũ.o.scriptura proni sũt sensus ⁊ cogitationes
hois. Ex hac auctẽ p3:ꝙ sine adiutorio dei excitãtis libe
rũ arbitriũ conari nõ põt ad bonũ:multo igit' min⁹ agere

cap.44
põt actũ ṽtuosũ3. Itẽ ibidẽ. ¶ Apl's oẽ qð boni põt eẽ.i.
cogitare ⁊ velle ⁊ pficẽ ꝓ bona volũtate attribuit dõ non
suo arbitrio. Si g̃ de⁹ tria hec:h̃ est bonũ cogitare velle p

cap.45.
ficẽ opat' in nobis:p̃ⁿ ꝓfecto sine nobis:2ᵐ nobiscũ:⁊ ter

D
tiũ per nos facit ⁊.c.sequẽti:sic inquit ista cu3 libero arbi
trio operat':vt tm̃ in p̃ illð p̃ueniat:in ceteris comitet'. Ad
h̃ vtiq3 p̃ueniens:vt iã sibi deiceps coopet':ita tñ ꝙ a sola
gr̃a ceptũ est pariť ab vtroq3 pficit':vt mixtũ nõ sigillati3:
simul nõ vicissim p singulos ꝓfectus opent': non partim
gr̃a ptĩ3 liberꝝ arbi. sed totũ singula ope indiuiduo pagũt.
totũ qdẽ h̃:⁊ totũ illa:sed vt totũ in illo sit totũ ex illa. Ex
his satis clare p3 ꝓpositũ:q2 si ois act⁹ moralr̃ bonus:siue
meritori⁹:siue nõ coexigit:imo ordie nãe ẽt p̃exigit neces
sario bonũ cogitare:qð si nõ possit esse in hoie nisi ex gr̃a:
nectio seq̃t' ꝙ absq3 illa non possit ab ipso fieri actus aliqs
moralr̃ bon⁹. Itẽ iter ep̃l'as Bernardi ꝯtinet' vna q̃ ẽ.193.
pliu3 ep̃oꝝ errores Petri abailardi Innocẽtio pape scri
bẽtiũ inter q̃s sext⁹ est i his ṽbis. Q3 liberꝝ arbi.p se suffic
ad aliqð bonũ:⁊ in rescripto Innocẽtij ad ipsos illud cũ

ceteris illi⁹ dogmatibus ibi notatis ⁊ suis i cremēsi ɔcilio
I p btm̄ Bernardū ɔfutatis tāq̄ heretica ɔdēnat:⁊ ē epla.
Ansel. cap. 19. 194. ¶ Itē Ansel. d̄ ɔcordia grē ⁊ libi ar. ait. Nemo certe suat rectitudinē hāc acceptā nisi volendo. Velle aūt illā aliqs neq̄t nisi hñdo: hr̄e vo illā nullatenus valet: nisi p grāz. Sic ḡ illā nullus accepit: nisi grā p̄ueniēte: ita null⁹ eā suat: nisi eadē grā subsequēte. Ex his euidēter p₃ ꝓpositū: q: si nullus pōt hr̄e vel accipe rectitudinē volūtatis: nisi p grām: sequit̄ ꝙ nullus pōt sine adiutorio grē ɔformare volūtatez suā recte rōni: nā tūc sp volūtas est recta: qn̄ est recte rōni ɔformis. ¶ Item Ugo de sacra. lib. p̄. parte 7ᵃ vt p₃ ex auctē eiusdem ꝑ scd̄a ɔne inducenda. ¶ Itē
Ugo cap. 35. Magr̄ Magr̄ 2ᵒ sniaꝝ. dis. 25. c. penul. ait sic. Lib. ḡ ar. cū sp ⁊ in singulis sit liber: nō est tn̄ pariter liber in bonis ⁊ in malis. subaudi hoib⁹: ⁊ ad bona ⁊ ad mala supple opa liberi⁹ est eniz in bonis vbi liberatū est: q̄z i malis: vbi liberatū nō est: ⁊ liberi⁹ est ad malū qd̄ p se pōt q̄z ad bonū: qd̄ nisi grā liberet̄ ⁊ adiuuet̄ nō pōt. Hic expsse hr̄ ꝙ p se pōt ad malū: ad bonū āt nō nisi iuuet̄ p grāz. Itez di. 26. in fine
K p̄mi. c. ait. His testimōijs apte isinuat̄: q: volūtas hois grā dei p̄uenit̄ atq̄ p̄paratur: vt fiat bona: nō vt fiat volūtas: q: ⁊ an̄ grāz voluntas erat: sed non erat bona ⁊ recta volūtas. Ex qbus p₃: ꝙ sine adiutorio grē volūtas nō
Sā. th. ṽtuosa eē pōt nec recta. ḡ nec moralr̄ bona. ¶ Itē Scūs Tho. expsse hāc sniaz ponit in p̄ scd̄e. q. 109. arti. 2ᵒ. Itez arti. 3ᵒ. Itē arti. 4ᵒ. Itē ar. 6ᵒ nō hic scribo ei⁹ dicta pp̄ breuitatē. ¶ Itē Linconiensis in suo s̄mone de aduentu: cu-
Lincon. ius initiū est. Erūt siḡ in sole ⁊ luna: ait sic. In doctrina q̄z morali pb̄oꝝ: ⁊ in ɔuersatiōe multoꝝ gentiliū: vt scipionū ⁊ africanoꝝ videbant̄ lucere splēdide stelle ṽtutū: sed
L nunc ṽe manifestū est ꝙ sine xp̄i fide nulla est ṽa ṽtus i alicuius doctrina seu ɔuersatione. Hoc ip̄m asserit ⁊ dicit fu-
cap. 37. isse de intentione btī Aug. in suo enchi. vbi tractās de 4ᵒʳ ṽtutib⁹ cardinalibus: ⁊ q̄rens an Cato ⁊ Scipiones eius ṽtutes habuerit ait sic. Cōcedim⁹ cū Aug. ꝙ sine fide Jesu xp̄i nullus vnq̄ ṽtutes habuit aut hr̄e potuit: ⁊ ꝓbat imediate sic. Nō eni pōt eē amor ordinat⁹ ubi ɔtēnit̄ aut nō amat̄ qd̄ maxie amādū est: cū ṽo nō amat̄: nisi qd̄ scit̄ aut credit̄. p₃ ꝙ q nesciū aut nō credit dn̄m Jesum xp̄m: nō amat aut ɔtēnit qd̄ maxie amādū ē: quapp̄ in tali ṽt⁹ nō est. Qd̄ ēt probat Aug. talib⁹ argu̅ᵗⁱˢ sic. d. absit vt i aliq̄ sit ṽa virtus: nisi sit iust⁹ ⁊c̄. Ex his p₃ ꝓpo̅ᵐ: qm̄ si sine auxilio di spāli nō pōt hr̄i ṽa ṽt⁹ moralis: vt euidēter appet ip̄m sensisse. igr̄ nec fieri actus moralr̄ bon⁹. Itē si sine auxilio dei nō pōt eē amor ordiat⁹: vt ipse vult: igr̄ nec actus moralr̄ bonus: qm̄ ois act⁹ ṽtuosus ē amor ordina-
M tus vl̄ ip₃ necio p̄supponēs. ¶ Itē Beda ɔ̄ Julianū hereti-
Beda cap. 18. cū. Rn̄dēdo ad qd̄dā illius arg̅ᵐ. ait sic. Qui dic̄ dn̄z non ipol̄e aliqd p̄cepisse q iustus ē verꝫ ꝓfecto dic̄ si ad ei⁹ respicit auxiliū: cui canonica vox supplicat. d. Deduc me in semitā mādatoꝝ ⁊c̄. Si ṽo viribus ai sui fidit / refellit eiusdē iusti veridicā sniam: que dicit: sine me nihil potestis facē. Ex q̄ p₃ s̄m ip₃ ꝙ dicēs aliquē suis virib⁹ tm̄ posse iplē aliqd̄ di mādatū: xp̄o ɔ̄dicit: qd̄ ēt legr̄ dicentē ꝙ qs suis tm̄ virib⁹ possit facē actū moralr̄ bonū: q̄z. n. tali actu aliqd̄ mādatū iplet̄ vl̄ ɔsiliū. Implēs ṽo ɔsiliū qd̄ est plus: pōt etiā iplē mādatū. Hāc fuisse sniaz btī Aug. nullus q
Aug. eius libros ⁊ eplās ⁊ s̄mones ɔ̄ errores Pelagij scriptos vidit: ignorare p̄mittit̄. Sic satis iā etiā appet ex auctib⁹ ei⁹ supius allegatis. Preter illas adduco aliq̄s mltū apertas ⁊ expsse ꝓbātes p̄dictā sniam. Scribens. n. ad Julianā mr̄em Demetriadis ṽginis: cui Pelagius scribens cōmendādo ipsāz de moralib⁹ ṽtutib⁹: q̄s spūales appellat diuitias: dixerat ista ṽba. Habes ḡ ⁊ hoc p q̄ merito p̄ponaris alijs: imo h̄ magis: nā corpalis nobilitas atq̄ opulentia tuoꝝ itelligunt̄ esse nō tua. Spiritales ṽo diuitias nullus ēt p̄ter te ɔferre poterit. In his ḡ iure laudāda. In

N his merito pre ceteris p̄ferēda es: q̄ nisi ex te: ⁊ in te eē nō p̄nt: hec oia sūt ṽba Pelagij. Scribens iquā Aug. ex his ṽbis mot⁹ ad illi⁹ ṽgis mr̄ez: ait sic. Nō sane p̄uus ē error illoꝝ q putāt ex nob̄ ipsis nos hr̄e: si qd̄ iustitie ɔtinentie pietatis castitat̄ in nob̄ est: eo ꝙ ita nos ɔdiderit deus: vt vltra p̄ter qd̄ nob̄ reuelat sciaz nos adiuuet: vt ea q̄ faciēda discendo nouim⁹ ēt diligēdo faciam⁹. Hic appet mānifeste eum de bonis moralibus loq: q̄lis appellam⁹ virtutes morales ⁊ act⁹ eaꝝ: ⁊ dic̄ eos errare q dicūt talium aliqd ex nob̄ sine dei adiutorio nos hr̄e. Ampli⁹ imediate post recitationez ṽboꝝ Pelagij p̄missoꝝ ait. Carnis nēpe q̄sta in his ṽbis sit cauēda p̄nicies: nā vtiq̄ qd̄ dcm̄ est: nō p̄nt eē ista bona nisi in te: optie ⁊ ṽissime dcm̄ est: iste plane cibus est. Qd̄ ṽo ait: nisi ex te: h̄ oino ṽtus est: ⁊ subdit. Hec dei dona sūt: ⁊ nr̄a qdē sunt: s₃ nō ex nob̄. Hētis. n. thesaurū istū in terrenis corpib⁹: ⁊ adhuc fragibilib⁹ tāq̄ in va-
O sis fictilib⁹: vt eminētia ṽtutis di sit: ⁊ nō ex nob̄: ⁊ sūt ṽba
cap. 4. Apl̄i loquentis tn̄ in p̄ psona. 2ᵃ ad corin. Et ifra volum⁹: q̄ vt ṽgo sacra cū audit spūales diuitias ⁊c̄. q̄ nisi ex te: ⁊ in te esse nō possunt: ita glier̄ q̄si nō accepit. Et subdit rōnez. d. Quia ⁊ si ēt ex illa pp̄ arbitriū ꝓpriū sine q̄ nō opamur bonū: nō tn̄ sic iste dicit: nō nisi ex illa. Propriū q̄ppe arbitriū nisi di grā iuuet̄: nec ipsa volūtas bona eē in hoie pt. De⁹ est. n. igt Apl̄s q opat̄ in nob̄ ⁊ velle ⁊ opari p bona volūtate. Quātū appet mihi nō posset expssi⁹ loq de p̄dicta sniam: nec his ṽbis ɔuenienter applicari pōt illa fuga distōnis de actib⁹ bonis meritorie ⁊ moralr̄ tm̄: ⁊ cū de ṽtutib⁹ moralib⁹ earūq̄ actib⁹ ipse loqt̄ expsse: ⁊ neget eos eē posse i nob̄ sine adiutorio di. ¶ Cōfirmat̄ p illō qd̄ ibi
ɔfirma. dez scribit. An ingt qn̄ Apl̄o dicēte audierit hō: qs. n. te discernit. rn̄sur⁹ est. bona volūtas mea fides mea iustitia mea ⁊ nō ɔtinuo qd̄ sequit̄ auditur⁹. Quid. n. habes qd̄
P nō accepisti. Sic ēt supra dicebat: si ex se absq̄ adiutorio dei hr̄et volūtatē bonā moralr̄ ⁊ iustitiā: aut aliā ṽtutem vtiq̄ posset rn̄dē: hec habeo ⁊ nō accepi: ac p h̄ ō illis merito in seipso gl̄iari ɔ̄ illō qd̄ intendit Apl̄s. Itē in de spū ⁊ aia: circa p̄n̄ᵐ. illis ingt acerrime ac vehementissime resistendū est: q putāt sine adiutorio dei p seipsaz viz volūtaꝫ hūane vl̄ iustitiā posse p̄ficē: vl̄ ad ipāz tēdendo p̄ficere. Certū ē āt h̄ ipsos diceq asserunt ꝙ sine di adiutorio spāli possum⁹ iuste ⁊ ṽtuose aliqd agere. Nā ꝙ Aug. nō de adiutorio gn̄al̄ isluētie: s₃ spāl̄ dei grē ipse itelligat appet: eo ꝙ statiz recitato q̄uō pelagiani fatebant̄ ad virtuosa opa nos a do iuuari subdit suā catholicāq̄ sniaz dicens. Nos aūt dicim⁹ hūanā volūtatē sic diuinit⁹ adiuuari ad faciēdā iustitiā: vt p̄ter ꝙ creat⁹ est hō cū libo arbi⁹ p̄terq̄ do-
Q ctrinā q̄ ei p̄cipit̄ quēad̄ᵐ viuē debeat accipiat spm̄ scm̄ q̄ fiat in aio ei⁹ dlecta⁹ dilectioq̄ sūmi illi⁹ atq̄ icōmutabilis boni: qd̄ de⁹ est: ēt nunc cū adhuc p fidē ambulat̄ nōdū p spēz. Ut hac sibi velut arra data gratuiti muneris inardescat iherere creatori atq̄ iflāmet̄ accedere ad p̄ticipationez illius vi luminis: vt ex illo ei bn̄ sit: a q̄ h₃ vt sit. Nā neq̄ liberꝝ arb. q̄cq̄ nisi ad peccādū valet si latet ṽitatȷ via. Et cū illō qd̄ agendū: ⁊ q̄ itendendū cepit nō latere: nisi ēt delectet nō suscipit̄: nō bn̄ viuit̄. Ut aūt diligat̄ charitas dei diffūdit̄ i cordib⁹ nr̄is: nō p arbitriū liberꝝ: qd̄ surgit i nobis: sed p spm̄ scm̄ q datus ē nob̄. Ex his appet ꝙ vltra vires libi arb. ⁊ spāle ēt adiutoriū doctrine di: dic̄ nob̄ necīūesse adiutoriū spūs sci q̄ deū diligam⁹. s. pp̄ nā sola talis dilectio di charitas dic̄: ⁊ ex q̄ dilectiōe operemur. nā q̄cūq̄ bō agat: siue ex dilectiōe di agat: non recte nec ṽtuose seu bn̄ moralr̄ agit: q: nō pp̄ deū agit: ac per h̄ nō pp̄ id pp̄ qd̄ agere d₃: ⁊ iō peccat s̄m ꝙ supius ex eiusdē dictis est probatū: talis aūt dilectio di nō p viz liberi arbi. vt dicit: s₃ ex grā di hr̄. Ex hac ēt rōne ipse sup eplāz ad Gal. vbi Apl̄s
cap. 5. ait. Uos aūt in libertatem vocati estis frēs ⁊c̄. dicit ꝙ iudei ad vetus testm̄ p̄tinētes: q̄dam opa legis iplebāt: q̄ in

A facris ſit. Illa v̄o q̄ ad bonos mores ptinēt oīno non pote rāt:nō eni implet ea niſi charitas. Itez ſup illō ps.58. mīa ei⁹ pueniet me. Quā inqt itelliges:qr pueniſ eos:niſi intelli gas qō ait Apl's. Quid hēs qō nō accepiſti:hec ē mīa ei⁹ pueniēs. Deniqʒ attēdēs oia bōa q̄cūqʒ hr̄e poſſum⁹:ſiue i nā:ſiue i iſtituto:ſiue i ipſa ↄuerſatiōe i fide/i ſpe/i chari tate i bonis morib⁹/i iuſtitia/i timore dei/totū nō eē/niſi ex illi⁹ donis ita ↄcluſit. De⁹ me⁹ mīa mea. Itē ō correctio ne ⁊ grā. Intelligēda ē grā dei q̄ ſola hoīes liberāt a ma lo:⁊ ſine q̄ nullū pſus:ſiue cogitādo:ſiue volēdo ⁊ amā do:ſiue agēdo faciūt bonū. Nō ſolū vt mōſtrāte ipa:qd faciēdū ſit ſciāt:verūetiā vt pſtāte ipa faciāt cū dilectione

cap.4.

B qō ſciāt. Demū ipſe i ſmōe de patiētia vnā qōnē mouet ⁊ ſoluit:vbi euidēter dterminat pdictā ſniaʒ.d.ſic. Sed meri to q̄ri pt verū ⁊ iſta patiētia donū dei ſit an virib⁹ tribuen da ſit volūtatis hūane:q̄ q̄ſqs ab eccl'ia ſepat⁹ nō p erro re:q eū ſepauit p v̄itate ſacri:ſeu v̄bi q̄ apō eū remanſit ti more penaꝝ eternaꝝ penas patit' tpales. Cauēdū eſt eniʒ ne forte ſi dei donū iſtā patiētiā dixerimus:hi qb⁹ ineſt ēt ad regnū dei credant' ptinē. Si āt illā donū dei negaueri mus:cogamur fateri ſine adiutorio ⁊ munere dei in volū tate hoīs eē poſſe aliqd boni. Neqʒ eni h̄ nō ē bonū vt cre dat hō eterno ſupplicio ſe eē puniēdū ſi negauerit xp̄m:⁊ p ſua fide q̄lecūqʒ ſuppliciū pferat ⁊ ↄtēnat hūa^m. Propo ſita aūt hac qōne ⁊ factis pdictis ad vtrāqʒ ptē argu^m nul lo iterpoſito dterminat eā ſic. Proinde ſic negādū nō ē h̄ eē donū dei:ita itelligendū eſt alia eē dona filioꝝ illi⁹ hie ruſalē q̄ ſurſuʒ ē lība nr̄e mr̄:hec ſunt eni q̄dāmō hēdita

C ria i qb⁹ ſum⁹ hēdes:coheredes āt xp̄i. Alia v̄o q̄ pīt ac cipē ēt ↄcubinaꝝ filij qb⁹ iudei carnales ⁊ ſciſmatici/vel heretici cōpant'. Quāuis.n.ſcriptū ſit. Ejice ancillā ⁊ filiū ei⁹:neqʒ eni heres erit fili⁹ ancille:cum filio meo Iſaac. ⁊ Abrae dixerit de⁹. in Iſaac vocabit' tibi ſemē. Qō ſic eſt Apl'o iterptat⁹:vt diceret.i.nō q filij carnis hi ſt filij dei:ſʒ q filij pmiſſiōis deputant' in ſemie:vt itelligerem⁹ ſemen Abrae ſm Iſaac pp xp̄m ad filios dei ptinē:q ſunt corp⁹ xp̄i ⁊ mēbra.i.eccl'ia di vna v̄a germana catholica tenēs piā fidē:nō eā q̄ p elatiōnē vl' tumorē:ſʒ eā q̄ p diſcretiōnē operatur:tn̄ ēt filijs ↄcubiaꝝ qn̄ a filio ſuo Iſaac dimiſit Abraā nōnulla eis largitus ē munera:ne relinq̄rent' oīno inanes:vt nō tenerent' hēdes. Sic eni legimus. dedit autē Abraā oēm ſubaʒ ſuā Iſaac filio ſuo:⁊ filijs ↄcubinaruʒ dedit Abraā munera. Si ḡ filij ſum⁹ libe hierlʒ: alia dōa exhēditarioꝝ:alia intelligam⁹ hēdū. Ex his pʒ manifeſte ppo^m:qm̄ patiētia hereticoꝝ vel ſciſmaticoꝝ q̄ ſuſtinent' morte pp xp̄m nō vtiqʒ eſt act⁹ meritori⁹:⁊ tn̄ illā dicit eē donū dei:⁊ h̄ ſentiendū eſt de cuiuſlʒ alteri⁹ v̄tutis actu:⁊

D vl' q̄libet actu bono moral'r:q̄uis nō ſit meritori⁹:qō ipe ēt inuit arguēdo ad ſcdaʒ ptē qōnis:ait ne cogamur fate ri ſine adiutorio ⁊ munē dei i volūtate hoīs eſſe poſſe ali qd boni:⁊ idē affirmat in determinādo qōnē:⁊ poſtea p ſequēdo ⁊ ſoluēdo arg^m ad pmā ptē qōnis p illā diſtōnem donoꝝ dei. Ex q̄ etiā pʒ:q illa diſtō de bonis actib⁹ mora liter tn̄:⁊ de bonis meritorie ſupra facta nihil iuuat ptem oppoſitā in ppoſito. ¶ Iſte auctes p nūc ſufficiāt:qm̄ ex eis ⁊ plib⁹ alijs ſupra adductis:⁊ ifra adducēdis puto cui libet poſſe clare patere ppoſitū. ¶ Inſup Innocenti⁹ pa pa reſcribēs p̄ūb⁹ q affuerūt millenitano ↄcilio ⁊ hereſes Pelagij dānauerūt. In oīb⁹ inquit diuinis paginis volūtati libe:nō niſi adiutoriū dei legim⁹ eē nectendum:eāqʒ nihil poſſe celeſtib⁹ pſidijs deſtitutā. Itē cōciliū epoꝝ africorū ſcribentiū ad papā Zozimū poſtremū pelagianaꝝ here ſuʒ dānatorē oīno inqt: vt recitat ſcūs Proſper in palle gato lib° ↄ Caſſianū. pparat' volūtas a dn̄o:⁊ vt boni ali qd agāt pīnis iſpiratiōib⁹ ſuoꝝ ipſe tāgit corda filiorum. Quotquot.n.ſpū di agunt' hi filij di ſunt:vt nec nrʒ deeſſe ſentiam⁹ arbitriū:⁊ i bōis q̄qʒ volūtaꝫ hūane ſingl'is mo

Innocēti⁹

cap.8.

tib⁹ magis illi⁹ valē nō dubitem⁹ auxiliū. Quis āt dixerit volitiōes moral'r bonas ſeu v̄tuoſas non cōprehendi illa locutiōe.in bonis q̄qʒ volūtatis hūane ſingulis morib⁹:⁊

E

¶ 2^m ↄnez pbo p ſic. Si hō pōt abſqʒ ſpāli auxilio di ſuf ficiēter cogſcē qd nolēdū vel volendū:agēdū vel nō agen dū i his q̄ ptinēt ad vitā moralē. vl' ipſe p dānatiōe p' cul pe nō icurrit ignorātiā agēdoꝝ:vel a tali pena ipſe abſqʒ dei grā ſe ſufficit liberare:pʒ ↄn̄a. Sed vtraꝝ pō ↄn̄tis fal ſa eſt.⁊ ↄ doctrinā ſcōꝝ:de p° pʒ p Aug.3.de lib.ar.c.39.⁊ enchi.28.⁊ eodē lib.c.89. pʒ falſitas ptis 2°. De vtraqʒ ēt ſil' pʒ p retrac.cap.9.vbi ait.q ad miſeriā iuſte dānatiōis ptinet ignorātia ⁊ difficultas q̄s patit' hō ois ab exordio natiuitatꝭ ſue:nec ab iſto malo q̄ſq̄ʒ niſi grā dei liberatur. ¶ Cōfirmat'.q: ipſe lib.6.ↄ Iulianū.pmiſſo q quilibet a natiuitate ⁊ ignorantiam ⁊ cōcupiſcentiam trahit:ſubdit. Ignorantia minuitur:v̄itate magis magiſqʒ lucēte. Cōcu piſcentia minuit' charitate magis magiſqʒ feruēte. Nihil boni hoꝝ duoꝝ ē a nobis. Nō eni ſpūʒ hui⁹ mūdi accepi mus:ſʒ ſpūʒ q ex deo eſt:vt ſciam⁹ q̄ a deo donata ſūt no bis:⁊ ſunt v̄ba Apl'i p° ad corin. Si āt minutio ignorātie nō eſt a nob:ſed a deo:ↄn̄s eſt p locū a maiori q ↄſūptio nō ſit a nob vl' expulſio. Itē idē li.2° de baptiſmo paruulo rū ad Marcel'. Nolūt inqt hoīes facē qō iuſtū eſt:ſiue qō lateat an iuſtū ſit:ſiue q: nō delectat. Et ſubdit. ignoran tia igit' ⁊ infirmitas vitia ſunt q̄ ipediunt volūtatē ne mo ueat' ad faciendū opus bonū:vel ab ope malo abſtinēdū vt ei inoteſcat qō latebat ⁊ ſuaue ſiat qō n̄ dlectabat. grā dei ē q̄ hoīuʒ adiuuat volūtatē. Itē Ugo li.p ō ſacra.p.7. aīa inquit rōnalis corꝑi hūano iſuſa:niſi p grām adiuue tur:neqʒ cogn̄ē v̄itatꝭ pcipe:neqʒ ↄcupiſcētie carnis ſue re ſiſtere pōt:⁊ loq de cogn̄e v̄itatis ad ſalutē pertinentis:ſi cut ipſe explicat per.6. Nō dubiū aūt eſt cogn̄ē coꝝ q̄ agē da ſūt vl' vitāda nolenda vl' volenda ptinē ad nr̄aʒ ſalutē. ¶ 2° ſci orabāt deū pro tali notitia hn̄da. igit' nō poterant ex ſe abſqʒ dei auxilio hr̄e talē notitiā. ↄn̄a pʒ:q: alias ſe quit' q ſuperflua fuiſſet coꝝ orō ⁊ ficta:qō nō eſt dōm:pʒ ↄn̄a p viʒ ↄn̄aꝝ ſacraꝝ p ↄciliū:⁊ Aug.ↄ Pelagiū ⁊ Cele ſtinū:vt ſupra recitatū ē:añs pʒ in plib⁹ locis ſcripture. ſi cut ibi. Notā fac mihi viā in q̄ ambulē:⁊ ibi. Greſſus me os dirige ſm eloquʒ tuū ⁊ nō dn̄et' mei ois iniuſtitia. ⁊ i numerabilia talia. ¶ 3° hō nō pōt abſqʒ auxilio dei vllam cogitatiōnē bonā hr̄e. igit' nec pōt cogſcē ⁊c. pʒ ↄn̄a. añs probat' auct̄e Apl'i.2° ad cori. dicentis. Nō ſum⁹ ſufficien tes cogitare aliqd a nobis q̄ſi ex nobis:ſʒ ſufficientia nr̄a ex deo ē. Qua auct̄e velut validiſſimo argumēto ad ideʒ ppoſitū vtit' cōtra Pelagiū Aug. li.p. de grā xp̄i ⁊ petō originali. Itē in de vera inocentia. diui inqt eſt muneris: cū ⁊ recta cogitatio ⁊ pedes nr̄os a falſitate atqʒ iniuſti tia cōtinemus. Itez in eccleſiaſticis dogmatib⁹. Bone co gitationes ſp a dō ſunt. Ad paulinū etiā Nolanum ep̄m ſcribēs Aug. ⁊ loquēs de filio pdigo q ad ſe reuerſus di cit. Surgā ⁊ ibo ad pēʒ meū:ait. Quā cogitatiōnē bonā qn̄ hr̄et:niſi ⁊ ipſaʒ illi in occulto pr̄ miſericordiſſimus i ſpiraſſet:manifeſte demōſtrās q nō niſi iſpirāte deo poſ ſumus vllā bonā cogitationeʒ hr̄e. ¶ 4° pbat' ↄ iſta exp̄ſ ſa auct̄e Aug. In epl'a ad Sixtū pſbyteꝝ ſic dicentis. Ne mo recte ſapit recte intelligit:recte conſilio ac fortitudine pualet:nemo ſcienter pus eſt vl' pie ſciēs:nemo timore ca ſto deū timet:niſi acceperit ſpm̄ ſapie ⁊ intellm̄ conſilij ⁊ fortitudinis ſcie ⁊ pietatis ⁊ timoris di. Et ſubdit. Nō q: tot ſunt ſpūs. Sʒ oia hec opat' vn⁹ atqʒ idē ſpūs diuidens ppria vnicuiqʒ put vult:q: ſpūs vbi vult ſpirat. Ubi ma nifeſte pʒ ppoſitū:q: cōſtat q q non recte ſapit: nec recte itelligit:nec recte pualet ↄſilio:nō cognoſcit qd agendum qdue vitādū i his q̄ ad vitā moraleʒ ſpectant. Deniʒ ad idē eſt exp̄ſſa determinatio ↄcilij pmemorati. nā ibi ſcribi tur ſic. Utrūqʒ donū dei eſt ⁊ ſcire qd facere debeam⁹ ⁊ ⁊.

2^m

cap.26.

F

cap.2.

Ugo

cap.39.

cap.29.

2^m

G

3^m

cap.3.

cap.25.

cap.50.

D

4^m

3 diligē vt faciamus. Plures etiā auctes adducende: pro 3ª
3ª 2 ōne pbant etiā istā scōam: sic pȝ itueti. ¶ 3ᵐ ōnem probo
pmo sic: si habita sufficienti notitia de volendo aliquo vel
nolēdo/agēdo/vel nō agendo/pōt hō sine speciali auxilio
cōformiter velle vel nolle: agere vel non agere: seqr̄ q̄ vel
nō ad singulos actus grā ⁊ spāle adiutoriū dei: vel si dar̄
supflue datur. ꝯn̄a est euidēs: sed ꝯn̄s est erroneum: vt pȝ
ex suppōne q̄rta superius posita ad pbandū ꝯnē primā.
2ᵐ ¶ 2º si habita ⁊c. igir̄ cognoscēs aliqd se debere velle vel
agere non hȝ opus rogare deū q̄ten⁹ sibi pstet: vt sic velit
vel agat. Silr̄ p alijs sciētib⁹ q̄ agere debeāt nō esset orā
dū: vt ꝯuerterent̄ ad bonū si mali sunt: aut pseuerent si iu/
sti sūt. pȝ ꝯn̄s: q2 talia p qb⁹ orarer̄ ex seipsis hr̄e possent.
Sed ꝯn̄s est manifeste erroneū: ⁊ ꝯ piū ritū fideliū. Silr̄
sufficeret eccl'ie pdicare īfidelib⁹ euāgeliū: ⁊ cathecumi/
nis baptismi virtutē: nec pro illis orare vt crederent: nec
k pro istis vt baptismū vellent: ⁊ p ꝯn̄s supflue tā p istis q̄ȝ
pro illis orat eccl'ia: qd̄ nō est dōm. Silib⁹ rōnibus in v̄tu
3ᵐ te arguit Aug. ꝯ Uitalē hereticū in ep'la ad eundē. ¶ 3º si
habita ⁊c. seqr̄ q̄ ad iplēdā legē seu ad faciēdū ea q̄ impe
rat lex sufficeret hōi lex ipa ⁊ notitia ei⁹ nec vltra īdigeret
adiutorio grē dei. Sȝ h̄ est expsse ꝯ Apl'm in multis locis.
cap. 8. Et hāc rōnē et in v̄tute ꝯ Pelagiū ponit Aug. li. p̄ de grā
xp̄i ⁊ pctō originali. Et silr̄ in ep'la ad Asselicū: vbi dic̄ q̄
4ᵐ tales nō noie: sȝ errore iudaiȝant. ¶ 4º seqret̄ q̄ ipm bo/
cap. 2. nū velle: ⁊ etiā bonū opus nō eēnt fm se dona di. ꝯ Apl'ȝ
dicentē ad Phil'. De⁹ est q opar̄ in nobis velle ⁊ pficē seu
cap. 5. opari: vt in grecis codicib⁹ h̄ri dicit Aug. li. p̄ de grā xp̄i
⁊ pctō originali. vbi ꝯ Pelagiū notat q̄ Apl's nō ait. De⁹
est q opar̄ in nobis posse tāqȝ ipsi iā ⁊ velle ⁊ opari per se
l ipsos habeāt: nec in his duob⁹ adiutorio ei⁹ indigeāt. Sȝ
cap. 25. velle ingt ⁊ opari: ⁊ idō īfra. vt supra allegatū est. Nō solū
ingt de⁹ posse nr̄m donauit atqȝ adiuuat: sed etiā velle. ⁊
5ᵐ opari ⁊ opar̄ in nobis. ¶ 5º pbar̄ ꝯ ista p expssam deter/
cap. 5. minationeȝ mileuitani ꝯcilij in q̄ scribit sic. Si qs dixerit
grām dei p iesuȝ xp̄m dn̄m nr̄m: pp h̄ nos tm̄ adiuuare ad
nō peccādū: q2 p ipsam nobis reuelar̄ itelligētia mādato
rū: vt sciam⁹ qd appetē: qd vitare debeam⁹: nō aūt p illā ȝ
nobis pstari: vt qd̄ faciēdū cog̃uerim⁹ et facē diligamus:
atqȝ valeam⁹: anathema sit. ⁊ subdit. Utrūqȝ est donū di.
⁊ scire qd facē debeam⁹: ⁊ diligē vt faciam⁹. igir̄ vltra no
titiā de volēdis vl' agēdis idiget hō adiutorio grē dei ad
agendum vl' volēdū q̄ ipse volēda vel agēda eē cognoscit.
Confir. ¶ Cōfirmar̄ h̄ ipm p articulū Parisieñ. 128. q oppositum
dānat: ⁊ testar̄ fuisse errorē Pelagij. vn̄ sic iacet articulus.
Qd̄ si rō recta ⁊ volūtas recta: error: q2 ꝯ glosaȝ Aug. sup
m illud. Cōcupiuit aīa mea desiderare ⁊c. Et fm hoc ad re/
ctitudinē volūtatis non est neccia grā: sed scia tm̄: qd̄ fuit
error Pelagij. Dia sunt articuli v̄ba: fm quē articulūȝ: vt
pȝ ꝯn̄s qd̄ in ei⁹ vltia pte īferr̄. s. q̄ ad rectitudinē volun/
tatē nō est neccia grā: sed sufficit scia tm̄: fuit error Pelagij.
Sȝ certū ē q̄ si h̄ita sufficiēti scia de agendo aut volendo
absqȝ alia grā volūtas pōt ꝯformiter velle: cū cōformiter
volēdo recte rōni volūtas sit recta: ꝯn̄s ē: vt ad ei⁹ rectitu
Confir. dinē nō sit grā neccia: sȝ sufficiat scia. ¶ Confirmar̄ rursus
(⁊ h̄ multū me mouet) qm̄ nō obstāte q̄ Pelagi⁹ poneret
nos ad bn̄ volēdū ⁊ agēdū iuuari a deo iquātū iuuat pos
sibilitatē nāe: dādo doctrinā ⁊ notitiā de volēdis ⁊ agen/
cap. 7. dis. Un̄ sicut recitat Aug. li. i. de grā xp̄i ⁊ pctō originali.
Hec erat v̄ba Pelagij. Adiuuat eni nos deus p doctrinā
⁊ reuelationē suā dū nr̄i cordis oclos apit: dū nob ne p̄ńti
bus occupemur futura demr̄at: dū diaboli pādit īsidias:
dū nos mlt'iformi ⁊ ieffabili dono grē celestis illuminat:
q2 tū vltra h̄ nō ponebat: q̄ et ipm bonū velle ⁊ bonū op⁹
habeam⁹ ex grā dei: sȝ ex nobis p liberū ar. nr̄ȝ eū errasse
cap. 18. dicit Aug. Un̄ ibidē recitat q̄ Pelagi⁹ auctē Apl'i suo do
gmati vehemēter ꝯria q̄ ait. Qȝ de⁹ opar̄ in nobis velle ⁊

pficere p bona volūtate: sic exponebat: opar̄ in nob velle n
qd̄ bonū est qd̄ scm̄ est: dū nos terrenis cupiditatibus de
ditos future gl'ie magnitudine ⁊ premiorū pollicitatione
succēdit: dū reuelatione sapie in desideriū dei stupentem
suscitat volūtatē: dū nobis suadet oē qd̄ bonū ē. Et tūc se
quūr̄ v̄ba Aug. qd manifesti⁹: nihil aliō eū dīe grāȝ q̄ d̄s
in nobis opar̄ velle q̄ bonū est q̄ȝ legem atqȝ doctrinā ȝ: ⁊
subdit. Sȝ nos eā grāȝ volum⁹ isti aliqñ fateant̄: q̄ future
gl'ie magnitudo nō solū pmittir̄: verū etiā credir̄ ⁊ sperar̄
nō solū reuelar̄ sapia: verūetiā ⁊ amar̄: nec solū suader̄ oē
qd̄ bonū est: verū ⁊ psuader̄ ⁊ seqr̄. Hāc dȝ Pelagius grā
tiam cōfiteri. si vult nō solū vocari: verūetiam eē xp̄ian⁹.
cap. 12. Item hec gratia agir̄ nō solū vt faciēda nouerimus: verū
etiā vt cognita faciamus. Nec solū vt diligēda credam⁹:
verūetiā vt credita diligam⁹. Item sup illo v̄bo Saluato
cap. 14. ris Jo. 6. ois q audiuit a pr̄e ⁊ didicit venit ad me. Quis
ingt nō videat ⁊ venire q̄ȝq̄ȝ ⁊ nō venire arbitrio volunta
o tis. Sed h̄ arbitriū pōt eē solū: si nō venit. Nō aūt pōt nisi
adiutū eē si venit. Et sic adiutū: vt nō solū qd faciēdum sit
sciat: sed qd̄ scierit et faciat. Ex istis pȝ: q̄ in h̄ fuit ille de
q̄ agir̄ error Pelagij: q posuit hoiem hec ita p doctrinam
xp̄i aut reuelationē seu ispirationē sufficiēti notitia ⁊ sciē
tia de his que noranda vl' agenda sunt absqȝ alio auxilio
grē ⁊ velle ⁊ agere q̄ volēda ⁊ agēda esse cognouerit: ita
q̄ ad tales actus nō indiget iuuari: q̄si fact⁹ sufficiēter po
tēs p notitiā datā possitati nāli. Qd̄ adhuc māifesti⁹ decla
cap. 47 rar̄ ex v̄bis Aug. eodē lib. ait eni. Quātū attinet ad istaȝ
d̄ dina grā ⁊ adiutorio qōnē tria illa q̄ Pelagi⁹ aptissime
dicit attēdite posse: velle: eē. i. possitatē: volūtatē: actionē.
Si ergo cōsenserit nobis nō solā possibilitatē in hoie: etiā
si nec velit nec agat bn̄: sed ipsam quoqȝ volūtateȝ ⁊ actio
nē. i. vt bn̄ velim⁹ ⁊ bn̄ agamus q̄ nō sunt in hoie: nisi qñ
bn̄ vult ⁊ bn̄ agit diuinit⁹ adiuuari: vt sine illo adiutorio
nihil bn̄ velimus ⁊ agamus eāqȝ eē grāȝ dei p iesuȝ xp̄m
p nihil de adiutorio grē dei quātū arbitror inter nos con/
trouersie relinquer̄. Ecce q̄ tota ꝯtrouersia inter catholi
cā doctrinā ⁊ errorē Pelagij q̄ȝtū ad articulū istū est: q2
catholici dicūt q̄ vltra possitatē bn̄ volēdi ⁊ bene agēdi:
quā possitatē tā ipsi q̄ȝ Pelagi⁹ fater̄ eē i nob a deo: q suffi
cientē notitiā tribuit adhuc ad ipm actū bn̄ volēdi ⁊ bn̄
operādi neccium est nobis adiutoriū grē dei. Pelagi⁹ v̄o
h̄ negabat asserēs q̄ post habitā talē notitiā nō est nobis
neccium aliud adiutoriū. Sed iā sufficiētes sumus cōformi
ter bn̄ velle ⁊ bn̄ opari: ex q̄ pȝ q̄ sniā catholicorū est ista
quā signat ista tertia ꝯ: ⁊ opp^m ei⁹ fuit error Pelagij. Et idō
valde miror aliquē doctorē catholicū dicere q̄ hō habi/
ta sufficienti notitia de aliquo volēdo vel nolēdo/agēdo
aut vitando pōt absqȝ auxilio diuīe grē conformiter velle
vel nolle agere vel nō agere. Et adhuc magis mirandum
q est q̄ aliq absolute pnūtiant hoiem ex puris nālib⁹. i. so/
lis absqȝ spāli auxilio dei posse bn̄ velle ⁊ bn̄ agere: cū sic
dicētes: excludāt etiā necitatē auxilij dei: qd̄ est p doctri/
nā ⁊ sciaȝ: ac p h̄ minus tribuant grē dei q̄ȝ tribuerit ipse
Pelagius: hec sufficiāt quo ad pmū articulū questionis.

2ᵘˢ artl. Nunc scdō pncipalr̄ ondēdū est q̄ ps affirmatiua qō
nis. vȝ q̄ hō pōt ex suis viribus nālibus absqȝ
spāli auxilio dei agere actū v̄tuosuȝ: seu qd̄ idē est: agere
actū bonū moralr̄ fuit vnus de errorib⁹ dānatis Pelagij.
aut si in aliq̄ discordat in eo magis deuiat a v̄itate q̄ȝ dcm̄
illi⁹: ac p h̄ ꝯcludir̄ q ipsa a nullo catholico debeat susti/
neri. Hec aūt iā satis pōt ex nūc dictis: qm̄ vt ostensum
est Pelagi⁹ posuit q̄ hō habita sufficienti notitia p doctri
nā vel reuelationē dei de his q̄ volēda vel agēda sunt: pōt
absqȝ alio auxilio velle ⁊ agere q̄ volēda ⁊ agēda esse co/
gnoscit. Pȝ aūt q̄ h̄ non est aliud dictu: q̄ȝ si dicar̄: q̄ pōt
velle ⁊ agere ꝯformiter recte rōni: qd̄ idē est qd̄ recte seu
bn̄ moralr̄ velle ⁊ bn̄ moralr̄ agere. Illud aūt dcm̄ Pela/
gij tanq̄ȝ

A Cōfir⁹. gij tanq̄3 erroneū esse dānatum satis p3 ex adductis in ꝓ/ batione ꝯclōnis 3ᵉ ꝓcedētis articuli. ¶ Rursus clarū est ꝙ tenentes partem illā affirmatiuā de questione: in nullo quātum ad istud discordāt: nisi forte ꝙ ipsi absolute dicūt hominē posse sine adiutorio dei recte velle ⁊ agere: nō po nētes ipsum indigere iuuari ad noticiam habēdā de volē dis ⁊ agēdis. Pelagius ꝟo ponit hominē tali auxilio in/ digere: sed in hoc ipsi magis a veritate catholica deuiāt: sicut manifeste p3 ex probatiōib⁹ ꝯnis 2ᵉ. ⁊ pluribus etiā adductis pro ꝯclusiōe 3ᵉ. igit̄ multo minus illa ꝯclō susti/ neri debet vel pōt q̄3 illa dānata Pelagij. ¶ 2ᵒ idem osten 2ᵐ do per expressa ꝟba Pelagij que recitat Aug. lib. ꝑmo de Cap. 4. gratia christi ⁊ pctō originali: quē librū3 fuisse Aug. p3 2ᵒ retrac. c. 50. Distiguēs enim Pelagius iter posse ⁊ velle ⁊ agere/ aiebat sic. Nos sic tria ista distiguimus: ⁊ certū ve lut in ordinē digesta ꝑimur. Primo loco posse statuim⁹. 2ᵒ velle. 3ᵒ esse. Posse in nā: velle in arbitrio: esse in effectu B locamus. Primū3 illud. i. posse. ad deum pertinet q illud creature sue ꝯtulit. Duo ꝟo reliqua: hoc est velle ⁊ eē: ad hominē referēda sunt: q2 de arbitrij fonte descendunt. Er go in volūtate ⁊ opere bono laus hōis ē: imo hōis ⁊ dei qui ipsius voluntatis ⁊ operis possibilitate3 dedit q̄cūq3 ipsam possitatē gr̄e sue adiuuāt semp auxilio. Qd̄ ꝟo po/ test homo velle bonū atq3 ꝑficere/ solius dei est. Pōt itaq3 illud vnū esse: ⁊ si duo ista nō fuerūt: ista ꝟo sine illo eē nō pñt. Itaq3 mihi liberū est: nec volūtatē bona3 habere nec actionē. Nullo aūt modo possum nō hēre possitatē boni. Inest .n. mihi etiā si noluero: nec otiū3 sui aliq̄n in nā reci pit. Quē nobis sensu/ exēpla aliqua faciāt clariore3. Qd̄ possumus videre oculis/ nostrū nō est: ꝙ ꝟo bn̄ aut male videmus h̄ nostrū3 est. Et vt gn̄alr̄ vniuersa cōplectar: ꝙ possumus oē bonū facere/ dīe/ cogitare/ illius est qui hoc posse donauit q hoc posse adiuuat. Qd̄ ꝟo bn̄ vel agim⁹ C vel loquimur vel cogitam⁹ nostrū est: q2 hec oia ꝟtere in malū etiā possum⁹. Hec oia ꝟba Pelagij: quoru3 snia vt p3 in hoc ꝯsistit. ꝙ ex nobis nō habem⁹ posse bn̄ agere: s3 ex deo qui po ͫ dedit ⁊ adiuuat: bn̄ ꝟo velle ⁊ bn̄ agē ia3 potentes a deo facti vtriq3 habemus ex nobis: nec ad illa alio adiutorio idigem⁹: sicut posse videre habem⁹ a deo. vidē aūt a nobis. Certe ab hoc nō discordāt qui dicunt ꝙ per liberū arb. vel vires nāles: quas cōstat nos a deo ha/ bere sufficimus ab/q3 alio auxilio recte velle ⁊ agere: nisi forte in h̄ ꝙ nō dicunt vires nās iuuari auxilio gr̄e qd̄ di cit Pelagius: ⁊ in h̄ peius errāt ipsi q̄3 ipse. Et ne forte ali Cap. 6. qs dicat ꝙ ꝑdicta Pelagij snia non erat erronea: q̄uis in pluribus alijs errauerit. Ecce qd̄ Aug. ait ibidē. explicās enim cur Pelagi⁹ in ꝑdictis ꝟbis iterposuit clausulā illā. Quiq3 ipsa3 possitatē gr̄e sue adiuuat semp auxilio: ait sic; S3 ne nihil de gr̄a dixisse videret̄ adiunxit. Quiq3 ipsam D possibilitate3 gratie sue adiuuat semper auxilio. Non ait ipsam volūtatem vel ipsam operationē. Quod si diceret nō abhorrere a doctria aplica videret̄: ex quo dat̄ intelli/ gi: ꝙ q2 id nō dicit: ideo a doctrina apostolica abhorruit.

¶ Tertio quāuis nō seq̄tur ꝙ hō possit ex puris nālibus mereri vitā etnā ad illum sensū q̄3 dat rn̄sio: seq̄t̄ tn̄ ꝙ hō pōt ex puris nālib⁹ ea facē ꝓ qb⁹ i ꝑmiū hēbit vitā etnā ꝙ vtriq3 stim est: ⁊ dico ꝙ istud ieq si teneat̄ dctm̄ opp̄ cū sis fundamētis: na3 ex illis eq̄ ꝯcludit̄ de q̄3 actu cadente sub ꝓcepto diuino: ⁊ sic illa h3 ponet̄ ⁊ ita ponūt cōtrer̄eā tenētes ꝙ hō ex puris nālib⁹ pōt iplere oia precepta mo ralia quātum ad subā3 opm/ seu ꝙ idē est: agere quecūq3 agi precepta sunt ⁊ vitare que sunt iussa vitari. Q, aūt il/ lud seq̄tur p3 expresse ꝑ ꝯnam Augu. ꝯtra pela. in de nā ⁊ g̃. circa pn͂. vbi sic arguit. Nā humāi generis ex illi⁹ vni us preuaricatione carne procreata si pōt sibi sufficere ad implendā legē perficiendāq3 iustitiā de ꝑmio d3 esse secu/ ta hoc est de vita eterna, etiā si in aliqua gente aut aliquo superiore tēpore fides eā latuit sanguinis christi. Non eni3 E iniustus deus q iustos fraudet mercede iusti⁹. ecce clare posita ꝯna. q̄ ꝯfirmari pōt ꝑ verbu3 christi. matth. 19. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. ⁊ ꝓuer. 7ᵒ. scribit̄ Serua mādata mea ⁊ viues. Q, ꝟo ꝯns sit fals/ ꝓbat statim sub/ dens. Q, si fieri potuit aut pōt: hoc ego dico ꝙ de lege di/ xit apostolus. x̄ gratis mortuus est. Si eni hoc ille dixit de lege quā accepit gens vna iudeoꝝ: quāto iustius dicit̄ de lege nature quā accepit vniuersum genus humanum: si per naturam iustitia: ergo x̄ gratis mortuus est. ¶ Ad h̄ Adā li. forte dicet aliqs: sicut dicit q̄dam modernus. ait eni ꝙ er ꝓ. d. 1. q. ror Pelagij fuit: q2 posuit ꝙ ex puris nālibus possumus 10. ar. 1. mereri: h̄ aūt nō dicit opi. tenēs ꝑtē illā affirmatiuā. Na3 q̄uis ꝯcedat nos ex puris nālibus posse elicē bonos act⁹ moralr̄: nō tn̄ in ꝑtāte nr̄a est ꝙ deus illos acceptet ad vi tā eternā: q2 h̄ semp est de mera gr̄a sua: ꝑp qd̄ christus dic in F euāgelio: cum oia bn̄ feceritis dicite inutiles sui sum⁹: in/ uenio ꝑ h̄ ꝙ opa nostra nō ex se: sed ex sola gratiosa acce/ ptatōe diuina sunt meritoria vite eterne. ¶ 2ᵒ dr̄ ꝙ Pelagi⁹ 2 voluit nos ex puris nālib⁹ posse iplere ꝓcepta oina. h̄ aūt est error: q2 nō est in ꝑtāte nr̄a facē aliqd ex hꝫ ꝓceptis cū in ꝑtāte nostra nō sit ꝙ illa sint ꝓcepta. ¶ 3ᵒ posset dici ꝙ 3 l3 possim⁹ absq3 adiutorio dei facē act⁹ bonos moralr̄: nō tn̄ act⁹ bonos meritorie: nā meritorij sunt alteri⁹ rōnis ab illis: ⁊ meritorios nō possum⁹ agē: nisi ꝯcurrēte gr̄a g̃ratū faciēte. Pelagi⁹ ꝟo itellexit ꝙ ex nobis agē possum⁹ act⁹ meritorios. ¶ Nulla istarū rn̄sionū tollit ꝓp͂. Prima q/ 3 Ade3 dē nō. q̄m dato ꝙ ille quē ꝯscribit Pelagio fuerit error ip vbi sup. si⁹: nō ex h̄ tn̄ tollit̄ ꝙ iste de q̄ agit: nō fuerit ēt error eius: nō. n. in vno tm̄ ipse errauit: sic p3 in diuersis lib. bti Aug. ⁊ spālr̄ in epl̄a eiusdē ad Paulinū Nolanū ep̄m sup⁹ alle gata: ac ēt in epl̄a Aurelij Carthaginēsis ep̄i: quā acceptis rescriptis pape ⁊ iperatoꝝ de dānatiōe Pelagij ⁊ Celesti G ni ad cōprouiciales ep̄os destinauit: in vtraq3. n. hn̄. 12. er rores distincti dānati notant̄ ꝯ Pelagiū. Debēt g̃ q vellet euadē qd̄ ꝓbatum est ostēdē illud nō fuisse de errorib⁹ ill/ q̄3 nō facit rn̄sio: nec facere aliqs pōt: cum sit ꝓbatū euidē ter op͂. ¶ Cōfirmat̄: q̄m vt in ꝑallegatis ep̄lis p3 iter ce/ Confir⁹. tera ponunt̄ duo distincte tanq̄3 distincti articuli ⁊ errores: q̄rum vnū est: q2 dixit. Gr̄am dei ⁊ adiutoriū nō ad singu/ los actus dari: sed in libero arb⁹ eē vel in lege atq3 doctri/ na. Aliud est q̄ dicit gr̄am dei s̄m merita nostra dari. ex q̄ vt estimo volūt doctores ꝯcludē eum sensisse ꝙ possum⁹ ex puris nālibus mereri. na3 in ꝓpria forma istud dctm̄ nō iuenio sibi inter alia sua dcā imputari. Quāuis aūt in h̄ 2ᵒ dcō tenētes viā illā nō ꝯsentiāt. Pelagio. in ꝑ tn̄ oino con sentiūt: ⁊ ille est q tactus est. Quia. n. ponebat nos nō idi gere auxilio dei ad bn̄ volēdum ⁊ bn̄ agēdum: q̄uis po/ neret iuuari ad cognoscēdū qd velle ⁊ qd agē debeamus qd̄ ꝑstat̄ ꝑ legē dei atq3 doctrinā: iō dr̄ eū posuisse gratia3 H dei ⁊ adiutoriū non ad singulos actus dari ⁊c̄. Et certe h̄ ponūt isti dicētes ꝙ possum⁹ sine auxilio dei bn̄ velle ⁊ bn̄ agere: nec in alio vident̄ discordare preterq̄3 ꝙ nō faciunt mētionē de auxilio dei ad habēdum noticiā de his q̄ velle debem⁹ ⁊ agere: ꝙ si ēt cōcedūt nos absq3 dei auxilio ista nosse: peius errāt q̄3 Pelagius ipse: vt sup dicebat̄. Si di/ cat̄ ꝙ isti nō negāt gr̄am dei ad singulos act⁹ dari de scōt q̄uis dicāt ꝙ ēt absq3 illa posse hō aliquos actus bonos agere: tūc redit̄ ad aliā dānatā snia3 Pelagij qua dicebat gr̄am nobis dari vt facilius facerem⁹ q̄ facē per liberum iubemur arbitriū: sine q̄ tn̄ l3 non sic facilr̄ facē illa posse/ mus: nisi in hoc vellent discordare: vt dicerent ꝙ eque fa/ cilr̄ etiam sine gr̄a possemus: qd̄ peius est q̄3 dctm̄ illius: ⁊ vtrūq3 ꝑ determinationē Cōcilij est manifeste reprobatū: vt p3 in eo qd̄ est superius allegatum. ¶ Scd̄o non valet 2⁹ ꝯ rn̄sm rn̄⁹. quoniā s̄m eā oporteret dicē ꝙ qd̄cunq3 bonum po/ tuisset absq3 gr̄a gratum faciēte Adā agere ante lapsum

nos nūc post lapsū possumus absq̄ spāli auxilio dei. p3 q2 lz ipse potuisset agē actus bonos moralr: nō fuisset tamen in eius potestate vt illos deus acceptaret ad vitam eternā. Immo certe etiā si cum gr̄a agamus vel ipse egisse actus suos adhuc nec in nr̄a est: nec in eius fuisset ptāte vt illos acceptasset deus ad vitā eternā. Vn̄ talis acceptatio actuū nostroꝝ: ꝛ in gr̄a gratum faciēte elicitoꝝ est mere gratuita ꝛ liberalis. sicut in p̄ di. 17. q. p̄ª. probatū est. Ex quo sequit̄ etiā ꝙ q̄dcūq3 bonū possum⁹ cū gr̄a: possumus sine gr̄a. Et certe p̄mū ꝯsequēs nō est catholicū: nūc enī ignorantia agēdoꝝ ꝛ cōcupiscētia noxioꝝ non eēt in nobis pena p̄mi peti: nec hō fuisset vulnerat⁹ in nālibus: sicut tradit doctrina scōꝝ. 2ᵐ ƀo ꝯsequēs non est catholicum: q̄m nūc gr̄a nō esset nobis adiutorium ifirmitatis et ipotētie sicut tradit doctrina catholica. ℭ 2ª etiā rn̄ nō vitat ꝓpositum. Nam ille error Pelagij de iplenōe p̄ceptorū nō fuit: q2 diceret ꝙ in ptāte nr̄a est: vt illa sint nobis p̄cepta. nunq̄. n. talis sensus ex dictis eius recitatis p̄ concilia vel per scōs alios hēri pōt: ꝛ certe nec ƀisimile est eū illud sensisse. Sed in h̄ fuit error q2 voluit ꝙ p̄cepta diua absq̄ auxilio gr̄e per ꝓpriā v̄tutē valemus iplere: ꝛ vtiq3 hoc ipsi ista opi. hz cōcedē: cum dicit ꝙ possumus absq3 auxilio actus bonos agē: ꝛ si eorum fundamenta pensent̄ h̄ dicere hn̄t indifferēter de quolibet actu bono moralr. ac p̄ hoc de his que cadūt sub p̄cepto. ℭ ƀ. Si nō alr negat nobis esse pōle iplere diua mādata. igr̄ nō alr de nobis q̄3 de Adam an̄ petm̄ eius negaret: q2 nec in illi⁹ fuit ptāte ꝙ p̄ceptū sibi daret̄. ℭ ƀ. Esto ꝙ talia opa q̄lia p̄cepta sūt nobis nūq̄ fuissent p̄cepta: adhuc sm̄ itētionē ecclesie ꝛ sanctoꝝ non possemus facere illa absq̄ auxilio dei. ℭ 3ª rn̄ etiā nō euadit: q2 error de q̄ mentio p̄cipaliter fcā est fuit in h̄/ꝙ Pelagius dicit ꝙ ea que cognoscimus esse volēda vel fiēda a nobis possum⁹ velle vel facē absq̄ auxilio dei. Hoc aūt cōcedit rn̄sio cum dicit nos posse sine dei auxilio agē actus bonos moralr. Utrū aūt illi sint meritorij vel nō: nihil ad ꝓpositū hui⁹ articuli: tum q2 supra sufficienter ꝓbatum est: ꝙ nedū actus meritorios: sed nec q̄scunq3 alios moralr bonos possumus agere sine adiutorio diuino: tum q2 nō videt̄ verum ꝙ actus meritorij sint alterius rōnis ab actibus similibus in obiecto ꝛ circūstāntijs: qui nō sunt meritorij: de quibus intelligi debet rn̄sio. Hoc ꝓbatur ex eo ꝙ idē actus numero pōt successiue esse meritorius ꝛ nō meritorius loquēdo de meritorio ad sensum supra positum. Actus. n. credēdi quē habet cathecumin⁹ ante baptismū nō est meritorius. si tamē ille ꝯtinuet̄ vsq3 ad p̄ceptionē sacri aut vsq3 ifusionē gr̄e gratum faciētis: ꝛ vltra: vtiq3 erit meritorius. Similr dolor quo peccator ꝓpter deum dolet se peccasse ante p̄ceptionē gr̄e gratum faciētis nō est meritori⁹: si tamē ꝯtinuet̄ vltra ifusionē talis gr̄e/erit meritorius. Ecōtra actus aliqs bon⁹ elicitus mediāte gr̄a est meritorius. ꝛ si ꝯtinuet̄ vsq3 post p̄uationē gr̄e/erit nō meritorius: ꝛ casus iste est possibilis. possibile enim est ꝙ aliquis in gr̄a oret vel speculetur in legē domini: ꝛ tātū in tali actu p̄sistat ꝙ sciens omittat aliquid q̄d tenetur tūc facē: sic ꝙ omissio illa sit petm̄ mortale. Ex his vt puto euidenter apparet. ꝙ illa ꝯclusio affirmatiua fuit vnus erroꝝ seu articuloꝝ dānatoꝝ Pelagij. ex quo sequit̄ eam nō debere ab aliquo catholico sustineri.

Restat articulus 3⁹ in quo arguendū est ꝯtra dcā ꝛ ꝓ opposita parte. Et p̄mo adducam rōnes doctoꝝ tenentiū partem oppositam: deide addam quasdā alias rōnes: necnō scōꝝ auctes quibus pars p̄dicta ꝯfirmari posse alicui forsitan videret̄. ℭ Arguit autē doctor vnus sic. Peccator exn̄s in petō pōt ex puris nālibus habere attritionē de petō/omnib⁹ circūstāntijs debitis circūstāsionatā. ac per h̄ moralr bonam. igit̄ ꝛc. Assumptum ꝓbat̄: q2 alias oporteret dicē ꝙ peccator iustificat̄ absq̄ aliqua dispōne p̄uia sufficiente de ꝯgruo ex p̄te eius ad iustificationē: ꝛ difficile eēt saluare ꝙ deus nō esset acceptator psonarū: cum vnū iustificat p̄ infusionē gr̄e alium nō. Uel oporteret dicē ꝙ aliqua attritio nō moralr bona esset sufficiēs dispō de ꝯgruo ad iustificationē. q̄d non vz ꝯueniēs neq3 verū. ℭ 2⁹ alius arguit sic. Hō ex puris nālibus pōt hēre rectum dictamē de aliquo diligēdo. ƀbi gr̄a. de diligendo deum super oia: ꝛ tali voluntas pōt se cōformare. igit̄ ex puris nālibus pōt deum diligē super omnia. ac per hoc agē aliquid moralr bonum. ℭ 3⁹ idē sic. Ois potentia libera pōt hēre aliquē actū circa obm̄ sibi ostēsuꝫ. igitur voluntas: sed non necessario deordinatum. igit̄ pōt ex puris nālibus habere ordinatū: ꝛ p̄ ꝯn̄s moralr bonū. ℭ 4⁹ idē alibi sic. Omne q̄d pōt ex se sufficienter in actum demeritorium: pōt etiā ex se sufficienter in actum meritoriū. p3: q2 cum actus meritorius ꝛ demeritorius sint ꝯtrij nō est. maior repugnātia actus meritorij ad nām in solis nālibus ꝯstitutā q̄3 sit actus demeritorij ad eādem. Sed volūtas pōt ex se in actum demeritorium. igit̄ ex se pōt in meritorium. nō tamē erit actus meritori⁹ ille ex puris nālibus: sed ex acceptiōe diua. erit aūt ordinatus ꝛ bonus. ꝛ hoc sufficit ad ꝓpositum. Vn̄ pōt sic argui. volūtas potest ex se in actum vitiosum. igit̄ ꝛ in actū v̄tuosum. ℭ 5⁹ alius arguit sic. idē actus sm̄ spēm pōt elici a volūtate habituata ꝛ a volūtate nō habituata: ꝛ hoc multo magis videtur verū de habitibus infusis q̄3 de acq̄sitis q minus cadunt sub experientia nr̄a: sed volūtas mediāte charitate pōt in actū bonum ex gn̄e: q2 in meritoriū. ƀbi gr̄a. dilectionem dei pp̄ se. igit̄ absq̄ charitate in puris nālibus exn̄s pōt in actū bonū eiusdē spēi. ℭ 6⁹ idem arguit sic. In volūtate ex frequētis actuū bonoꝝ elicitoꝝ mediāte charitate ḡgnari vitiis habitus nālr iclinatiu⁹ in actus similes. ꝛ ita si subtraheret̄ charitas infusa: adhuc voluntas posset mediāte habitu acq̄sito elicē actus illos p̄oribus: ꝛ p̄ ꝯsequēs bonos moralr. He sunt rōnes scribētiū pro opposita p̄te. Nunc adduco alias. ℭ 7⁹ sic. Ex puris nālib⁹ hō pōt stante dei influētia gn̄ali parentes honorare. idigēti subuenire. pro patria fortiter ꝛ ꝯstāter pugnare: ꝛ multa alia iuxta iud. cīū recte rōnis: in q̄bus nullus diceret eū peccare aut male agē: sed bn̄ ꝛ laudabilr. igit̄ pōt absq̄ dei spāli auxilio agē bn̄ moralr. Assumptū p3: q̄m etiā de ifidelib⁹ pluribus legim⁹ ꝙ frequent̄ talia egeruntꝛ ex his laudant̄ nec vituperant̄. ℭ 8⁹. Ex puris nālib⁹ pōt quis agē actū remuneratiōe seu p̄mio: ꝛ si nō eterno saltē tēpali/dignū. igit̄ ꝛ actum moralr bonum. ꝯn̄ia est euidens: q2 nullus actus nisi sit rectus ꝛ moralr bon⁹ est aliquo p̄mio dign⁹. Assumptū ꝓbat̄. tum per illud q̄d habet̄ in Exo. de obstetricibus egyptijs que timētes deū seruabant pueros hebreoꝝ ꝯtra p̄ceptū Pharaonis. ꝛ ibidē dr̄. Bn̄ ergo fecit de⁹ obstetricib⁹. ꝛ iterū. Quia timuerūt obstetrices deuꝫ edificauit illis domos. Nō p̄miasset aūt dn̄s etiā illo premio/nisi act⁹ ille sic fuisset p̄miādus: vel si fuisset vitiosus aut moralr malus: q̄d oporteret dicē. Si dicat̄ ꝙ non fuit moralr bonus cū fuerit actus libe ꝛ de libertate elicitus. Idē p3 etiā de antiquis romanis qui suis strenuis actib⁹ meruerunt gl̄iaꝫ iperij. Vn̄ de eis dicit Aug. li. 5. de ci. di. Quib⁹ ḡ nō erat daturus de⁹ vitā eternā cum scīs angelis suis. si neq3 hāc eis terrenā gl̄iam excellētissimi iperij cōcederet: nō redderet̄ merces bonis actib⁹ eoꝝ. i. v̄tutibus q̄bus ad tātā gl̄iam p̄uenire nitebant̄. Et paulo post subdit. Nō est q̄d de summi ꝛ veri dei iustitia cōquerant̄. perceperūt mercedē suam. Ubi manifeste innuit ꝙ eoꝝ laudabilibus actibus iuste merces illa tpālis reddita sit a deo. Et q̄d plus est etiā dicit ꝙ suis v̄tutib⁹ ꝛ bonis actib⁹: ex quo asserit eos exercuisse act⁹ v̄tuosos ꝛ bonos moralr. ℭ 9⁹ si sine spāli gr̄a ꝛc. seq̄tur ꝙ q̄libet ifidelis: imo etiaꝫ ꝛ fidelis exn̄s in petō mortali quocūq3 suo actu delibera-

Marginalia: 3; 3 2ᵐ rn̄3; K; 3 3ª rn̄3; L; M; 1ª arti.; 6ᵐ fco. li. 4. disti. 14. q. 2.; N; 2ᵐ Ocb. li. 1. dis. p̄ª. q. 2.; 3ᵐ; 4ᵐ Li. 1. di. 17. q. 2.; O; 5ᵐ Adā li. p̄ dis. p̄ª. q. 10.; 6ᵐ; P; 7ᵐ; 8ᵐ Cap. p̄.; Q; Cap. 15; 9ᵐ

A tē facto peccaret: qḋ nimis durum vʒ. Sic.n. sequit̄ q dā
do elemosynam/ꝛ orando deum/ꝛ testificando verum/ꝛ
defendēdo iniuste oppssum: ꝛ multa alia faciendo de gñe
bonorum que homines pctōres quotidie operant̄ pecca/
ret: qḋ nō videt̄ bñ dcm nec catholice. cū eos ad talia ope
ra plati ꝛ pdicatores eccle quotidie exhortent̄. Unde ēt
ex hoc sequit̄ q nec infidelibus eēt pdicandū vt cōuerte/
rent̄ ad fidē: aut vt exercerēt iustitiā: vel exhiberēt opus
aliqḋ misericordie vel pietatis. ꝛ similr̄ nec chrīanis pec/
catorib° qui nō sunt in charitate: qꝛ nulli suadēdum est vt
faciat aliqd qḋ ipse faciendo peccet. Et oīum ꝯsequentia
10m pʒ: qꝛ quilibet talis caret gr̄a dei. ℭ 10m. Sm h sequeret̄ q
homo nō posset vti voluntate sua ꝛ lib° ar° nisi male. cōtra
Cap. 35. Aug. 2. de lib. ar. vbi inter media bona qbus hō bñ ꝛ ma
11m le vti pōt: cōputat volūtatē. ℭ 11° homo in solis nālib° cō/
stitut° tenet̄ bñ velle. igit̄ pōt ex solis nālibus bene velle.
añā pʒ: qꝛ alias nō peccaret nunq̄ʒ bñ volendo: qḋ nō est
B dōm. cōsequētia probat̄: qꝛ in nullo statu qs tenet̄ ad ali/
12m qd: qḋ pro tunc est sibi ipoīe. ℭ 12° quero de isto spāli mō
iuuandi ad bonum actum: aut.n. deus iuuat cāndo aliqḋ
donum habitualē seu gr̄am gratum facientē: seu gratiaʒ
gratis datam: que pōt inexistere etiam nō actualr̄ operā/
ti: ꝛ nō actualr̄ volēti: ꝛ tunc sequit̄ q solum pp posse ho/
mo indigeat isto adiutorio spāli: cuius oppositū pluries
dcm̄ est supra. Aut iuuat imediate efficiendo ipm actum
volēdi. Et si sic. aut ipm actum solus deus cāt ꝛ volūtas
tm̄mō recipit. ꝛ tunc sequit̄ q ille actus nō est in ptāte ho
minis nec ei iputandus ad pmiū vel ad penā. nec merito
rius neqʒ demeritorius: qḋ nō est dōm. Aut nō solus de°
causat illū: sed simul ipse cum volūtate: ita q deus sit tm̄
partiale efficiēs: ꝛ cum isto mō etiā ꝯcauset oēm effectuʒ
cuiuscūqʒ cāti agentis/siue nālis/siue liberi: ꝛ omnē actū
C siue sit bonus moralr̄/siue malus. ꝛ h dʒ iflūētia dei gñā/
lis/sequit̄ q vltra gñalē dei influētiam nō idiget spāli dei
adiutorio ad bñ volēdum: cuius oppositum pn° intendit.

Auctes sacre scripture. ℭ Auctoritatibus etiaʒ pōt pars illa ꝯfirmari. ꝛ p auctē
Aplūs Aplī pme ad Cor. dicētis. Qui statuit in corde suo firm°
nō hñs necessitatē: potestatē hñs sue volūtatis: ꝛ hoc iu/
dicauit in corde suo seruare virginitatem suaʒ/bñ facit. h
Cap. 7. Apl's dicit q voluntas seruandi vginitatē est in ptāte ho
minis: ꝛ sic volens bñ facit. P 2°. ecclastici scribit̄. Si vo/
Eccl. c. 15. lueris mandata cōseruare cōseruabūt te. ꝛ sequit̄. Appo/
suit tibi aquā ꝛ ignē ad quod volueris porrige manum.
Ante hoiem vita ꝛ mors. bonum ꝛ malū qḋ placuerit ei
dabit̄ illi. In multis etiā partibus scripture ꝯuenit̄ volū/
tas hois dicēdo. noli h ꝛ noli illud: ꝛ vtiqʒ sm hoc: qḋ di
cit Augus. in de gr̄a li. ar. circa pn°. vbi ad faciēdum ali/
quid vel nō faciendum in diuinis monitis opus volūtaʒ
exigit̄/satis li. ar. demonstrat̄. Et per ꝯñs talia sunt in ho
Augu. cap. 2°. minis ptāte. ℭ Auctoritatib° etiā Aug. idē pbat̄. Primo
quidē ipse in de spū ꝛ lr̄a. sup illo vbo Aplī ad Ro. dū.n.
D gentes que legē nō hñt nālr̄ que sunt legis faciūt. dicit
q ab ipsis infidelib° q̄dā facta itelligimus vel audiuim°
que sm iustitie regulā nō solū vituperare non possumus.
verum etiā merito recteqʒ laudare. Et paulo post. Sicut
nō ipediunt inqt ad vitam eternā iustū quedā pctā venia/
lia sine quibus hic vita nō ducit̄. sic ad salutē eternā non
ꝓsunt impio aliqua bona opa sine qbus difficillime vita
cuiuslibet pessimi hois inuenit̄. Ex quibus pʒ q sm ipsuʒ
ab impijs seu ifidelibus fiūt q̄dam bona opa recte lauda
bilia sm regulā iustitie: ꝛ p ꝯñs bona opa moralr̄: lʒ illa
nō sint meritoria vite eterne. Et de talibus bonis. s. meri/
torijs itelligit Aug. vbicūqʒ dicit q sine gr̄a nō possumus
bonum facē. Qḋ euidēter pbari vʒ ex eo qḋ 4° lib. ꝯtra
Cap. 19. Julianū. post lōgam disputationē: qua pbare nisus est in
fidelibus nulla eē opa bona: exponēs se dicit sic. Scito nos
illud bonum hoium dicē. illaʒ voluntatē bonā/illud op°

bonum/sine dei gr̄a que dat̄ p vnum mediatorē dei ꝛ ho E
minū nemini posse ꝯferri. p qḋ solum hō pōt ad eternum
dei donum regnūqʒ pduci. Oia pinde cetera que vident̄
inter homines hēre aliquid laudis videant̄ tibi vtutes ve
re: videant̄ opa bona qd ad me ptinet: quasi dicat de alijs
bonis q̄ʒ de meritorijs nō est cura mei sermonis. ℭ 2° idē 2m
in de duabus aiabus circa finem. ait. ppterea.n. corpora
diligendo peccamus: qꝛ spūalia diligē ꝛ iustitia iubemur
ꝛ nā possumus: ꝛ tunc in nr̄o gñe optimi ꝛ beatissimi su/
mus. Hic aduerte q dicit nos nā posse diligere spūalia: q̄
dilectiōe optimi sumus. ℭ 3° cōtra Adimātū. Nisi qs vo/ 3m
lūtatē mutauerit/bonū operi nō pōt q in nostra positum Cap. 26.
esse ptāte alio loco dñs docet. vbi ait. Aut facite arboreʒ
bonam ꝛc̄. ℭ 4° cōtra fortunatū. hic inqt est pmiū. qꝛ pro
pria volūtate recta facimus. ꝛ infra. si ergo iperatū est no 4m
bis vt faciamus arborē aut bonam aut malā: nr̄m est eli/
gere qd velimus. ℭ 5° ꝯtra felicē manicheū lib. 2. paulo 5m
post pn°. hēt inqt Aug. vnusqsqʒ in voluntate aut eligē q̄ F
bona sunt ꝛ esse arbor bona. aut eligē que mala sunt ꝛ eē
arbor mala. ℭ 6° idem ad Simplicianū. lib. 2. Quāuis sit 6m
in ptāte cuiuscūqʒ qd velit: nō est tamē in cuiuscūqʒ ptāte q. 2a
quid possit vel facē cuiq̄ʒ: vel a quocunqʒ pati. In multis
etiā locis librorū de lib° ar°. ꝛ retractationuʒ dicit q nihil
est tam in ptāte nr̄a q̄ʒ ipsum velle. Sed nō est dōm q so/
lū malū velle sit in nr̄a ptāte. alioqn libertas arbitrij nō ni
si ad malum data nobis eē videret̄: qḋ non est dōm. igit̄ ꝛ
bonū velle est i nr̄a ptāte: ꝛ p ꝯs ex nob possum° bñ velle.
ℭ Demū magr̄ sniaꝝ expresse determinat opp° oium p/ 7m
dictorū tenēs partē oppositā qōnis. Uñ lib. 2. d. 26. ait sic.
Añ gr̄am pueniētem ꝛ opantē qua voluntas bona ppa/
rat̄ in hoie pcedunt quedam bona ex dei gr̄a ꝛ lib° ar°. ꝛ
q̄daʒ etiā ex solo li. ar. qbus tamē vitā nō meret̄ neqʒ gra G
tiam qua iustificat̄. Et postea subdit. Nō negamus tamē
multa añ hāc gr̄am: ꝛ pter hanc gr̄am fieri bona ab hoie
per li. ar. vt ait Aug. in rn̄siōib° ꝯ Pelagianos. vbi dicē ho
mines p li° ar° agros colere: domos edificare: ꝛ alia plu/
ra bona facere sine gr̄a operāte. ℭ Ad pmū rn̄° negando Ad pm
simplicit̄ añcedēs vtpote doctrine sanctorum expsse ꝯtra scot. vbi supra.
rium. ait.n. Aug. hypoñ. rn̄sione 3° Petruʒ nisi dñs respe/
xisset nunq̄ʒ pria motus amare fleuisset. ꝛ paulo post. Est
igit̄ inqt li° ar°. q quisqʒ eē nō negauerit: sed cōfessus fue
rit q sine deo bonum opus. i. q ad eius scm̄ ppositū per
tinet nec incipe nec perficē possit. catholicus est. Ubi in/
nuit q dicēs op° nō est catholic°. ꝯstat autē q talis attri/
tio sic pfecte circūstātiōata ptinet ad scm̄ hois ppo° velut
saltē inchoatio quedam. Itē Amb. li. 9. sup Lucam de fle
tu etiam Pe. loquēs. bone inqt lachryme que culpam la/
uant: deniqʒ quos Jesus respicit plorant. Negauit primo
Petrus ꝛ nō fleuit. negauit. 2. ꝛ nō fleuit. qꝛ adhuc nō re/
spexerat dñs. negauit 3°. respexit Jesus ꝛ ille amarissime
fleuit. ꝛ sic pbat August. li. p. de gratia christi ꝛ pctō ori/ Ca. 45.
ginali. vbi allegat h vba. nō pōt dici q corporalib° ocu/ D
lis eū dñs respexerit visibilit̄ admonendo. Et ideo qḋ ibi
scriptum est inqt Aug. respexit eum domin° intus actuʒ
est in mēte: actum est in voluntate. Misericordia dñs la/
tenē subuenit: cor tetigit. memoriam reuocauit. interiore
gr̄a sua visitauit Petrum. iterioris hois vsqʒ ad exterio/
res lachrymas mouit ꝛ pduxit affectum. Ex quibus ap/
paret sm istos duos scōs q Pe. de suo pctō nunq̄ʒ sufficiē
ter atteri vel dolē potuisset nisi eū domin° spāli gratia ad/
iuuisset: ꝛ sicut de ipso: ita ꝛ de ceteris est cōfitenduʒ. Uñ
de fi. ad pe. ait August. Firmissime tene ꝛ nullatenus du/
bites neminē h posse hominū pniam agē: nisi quē de° illu Cap. 31.
minauerit ꝛ gratuita miseratiōe cōuerterit. Apl's eniʒ di/
cit. Ne forte det illis pniam ad cognoscēdam vitatē ꝛ resipi
scāt a diaboli laqueis. Itē in de gr̄a ꝛ li. ar. nisi donuʒ dei
ipsa ꝯuersio eēt nō ei diceret̄ deus virtutum ꝯuerte nos.

F Item li. 5. contra Julianũ. Quãtãlibet inquit pbeat deus pa Cap. 9. tientiam. s. expectãdo et sustinẽdo peccãtes: nisi ipse dederit quis agit pniam? q. d. nullus. et hoc statim pbat p iam allegata apli verba. patet igit̃ q illud antecedẽs est falsum. V Ad pbationẽ cõcedendum est qd pmo infert. s. q absq pvia dispõne ex parte pctõris ex pte in q̃ eius tñ. iro vz. q illa nõ sit a deo pueniente: iustificat̃ pctõr. Uñ gratis iustificat̃ p grãm ipsius: sicut dicit aplus. Et cum infert̃ q esset difficile saluare q deus nõ esset acceptator psonarũ: dõm q si fit smo de acceptatõe psonarũ vt sonat in petrũ: quẽadmodũ Jaco. 2. cum dicit. si psonas acceperitis pctm operamini: et vt accipit̃ ad Ro. 2. cum ait. Nõ est psonarũ ac- Cap. 2. ceptatio apud deũ: nequaq̃ est difficile saluare q deus sic gratis iustificando vnũ et nõ alium nõ sit acceptator psonarum: imo facillimũ est illud vidẽ. Nã ille tm̃ dĩ acceptator psonarũ qui in dãdo munera vel pmia attẽdit genus/ R vel nationẽ/statum/vel cõditionẽ/aut aliquã prerogatiuaz psonalẽ q̃ vna psona pter dignitatẽ meritorũ aliã excellit. Unde vbũ Jaco. dctm est cõtra eos qui diuites: diuitiarũ intuitu pauperibus pponorãt vt pz in pn. dci. c. p Augu. in epla ad Hiero. de vbis Ja. qui totã legẽ suauerit offendat autẽ in vno fcũs est omniũ reus. Uerbũ quoq Pau. dctm est ad docẽdũ q deus in iudicãdo nõ attẽdit nationẽ vel genus: sed tam gentili q̃ iudeo retribuit sm merita. Cap. 10. Similr et Pe. actuũ. 10. dicit. nõ eẽ acceptationẽ psonarũ apud deum. qz nõ acceptat psonas intuitu gñis seu nationis: sed vt ait. in omni gente qui timet deũ et opat̃ iustitiã acceptus est illi. Nunc aũt pz q deus dum pcise gñs et ex sua libertate mere huic dat grãm alli nõ dat. hunc vocat: illum nõ vocat: nõ attẽdit in ipsis aliquã talẽ prerogatiuã psonalẽ: et ideo nequaq̃ põt dici acceptator psonarum ad sensum illum. Si võ acciperet̃ acceptatio psonarz simplr pro pdilectione qua vnum alteri oino sibi pdiligit: eiq g̃ 1 tias et dona largit̃ que reliquo denegat: nõ debem⁹ conari ipsam a deo excludẽ. sed simplr cum aplo cõfiteri q cuius vult miseret̃ et quẽ vult idurat. Et ad hoc valẽt multa Ad 2m dicta de pdestinatione dei eterna. li. 1. d. 40. C Ad 2m dõz q pma pars añcedẽtis. accipiẽdo rectum dictamẽ pro dictamine quo dictat̃ quid: et quẽadmodũ sm. s. oẽs debitas circunstãtias aliqd est diligẽdum vel volẽdũ: est simpliciť falsa. vt pz ex dcis in 2ne 2ª. Etiaz falsa est 2ª pars si itelligat̃ q volũtas ex se põt se cõformare tali recto dictamini. vt opz itelligi ad h q valeat 2ña. et falsitas pz ex dictis in 2ne 2ª. C Ad 3m dõm q volũtas circa nullum obm Ad 3m sibi ostẽsum põt ex se tm̃ actum hẽre moraliter bonũ. Uñ si aliquem habeat nõ adiuta diuinitus necessario ille erit deordinatus propter carentiam alicui⁹ debite circũstãtie. Ad 4m C Ad 4m simplr nego minorẽ: sicut ex toto eam negaret Aug. vt pz ex plibus auctoritatib⁹ adductis. Ad pbationẽ 2clõnis pmie ex suppõne pma. et ex alia eiusdẽ in de gratia christi et pctõ originali. allegata in pbando 2nem 3m. M Cap. 14 Et certe nõ videt̃ mihi q bñ sonet in auribus alicui⁹ fidelis. cum ipsa oino excludat necessitatem auxilij diuini ad omnẽ actum bonũ. Nã cõstat q quẽlibet actum malum possumus ex nobis: nec ad aliquẽ talẽ iuuat nos spãliter deus. Si aũt quicũq põt ex se in actum malum põt ex se in actum bonũ oppositũ. sequit̃ q quẽlibet actum bonũ possumus ex nobis absq spãli auxilio dei. Probatio nulla est. qz q̃uis 2traria sint susceptibilia in eodez: neutrũq sit subo repugnans. et per 2sequens tã bonus actus q̃ malus ei oppositus suscipi possit in voluntate: qd tñ nõ probat̃ p illud assumptũ. nõ tamẽ sequit̃ q si voluntas possit in se efficere actum malũ. q possit etiam bonũ. Sicut nec si homo põt ex se hẽre errorẽ alicui⁹ vitatis: põt etiam ex se hẽre sciam illius. Alioquin hõ nãliter ex se posset scire omnẽ vitatẽ creditã de trinitate. et aliam q̃lz nobis reuelatam et scire determinate quot astra sunt in celo: et sic de

multis vitatibus: quas nos ex nobis nãliter scire nõ pos- N sumus. nã circa q̃libet illarũ possumus ex nobis errare. C Ad 5m et 6m dõm/q esto q 2cederet̃ illud assumptũ. nõ Ad 5m et 6m pbatur tñ ppositum. qz vltra habitũ quẽlibet necium est nobis ad bonum velle q deus moueat spãliter nostram voluntatem: sicut in solutione. 12. argumenti declarabit̃. C Ad 7m dicendũ/q lz hõ in solis suis nãlibus 2stitutus Ad 7m possit sine spãli auxilio dei honorare parentes: subuenire indigẽti: et alia multa agẽ de gñe bonorũ. nullũ tamẽ bonorum põt agẽ pter qd opz: et quẽadmodum opz sm oẽs circũstantias requisitas ad moralẽ bonitatẽ actus. saltez enim deficiet circũstãtia vltimati debiti finis qui est de⁹. vt supra pz: ac per h nec põt agere actũ aliquẽ moraliter bonũ: vt in pposito habet̃ smo de ipso. Et ideo de gentilibus et simplr infidelib⁹ qui dñr talia exercuisse. dõm q lz O talia egerint que erant bona ex gñe vel ex offõ iuxta modũ loquẽdi Aug. nõ tamẽ illa egerũt vltimate pp deũ. ac per h nec pter id finalr pter qd debuerũt. et ideo non virtuose: sed male atq vitiose. q̃re nec ipsorũ actus fuerũt moralr boni. et h tota solo vtualr hi ab Aug. li. 4. 2 Juli. Cap. 18. C Ad 8m nego añs. Ad pmã pbationẽ que est de obste- Ad 8m tricibus. dõm q illũ timorez dei pro quo dĩ deũ edificasse illis domos nõ habuerũt ex se tm̃. sed ex deo misericorditer inspirãte. et sane verisil̃e est: vt dicit qdã doctor: et ille obstetrices ex informatione hebreorũ fuerũt 2uerse ad veri dei cultũ. lz nõ fcãte 2uersione pfecta. Uñ iam timorẽ dei veri habebãt: vt dicit scriptura. qualitercũq tamẽ illud se habuerit. dõm est q nec sic timuerũt deũ nec eius timore pueros cõseruauerũt nisi deo spãliter adiuuante. Et idẽ dõm esset de romanis de qbus arguit̃. si cõcederet̃ q aliquos actus vere vtuosos habuissent: et ita etiã g̃nalr de ceteris: q quicq̃ vtuose fuissent opati: sicut pz ex auctoritate Augu. in pmo ar. all'a. de hmõne ipsius de patientia. P Et similr ex eius li. 4. 2tra Jul. vbi sil'r cõtra se argu. Ju- Cap. 3. lia. recitãs ait. Sed acerbissimu grẽ hui⁹ inimici exempla nobis oppositis ipsorũ quos dicit alienos a fide abũdare vtutis in quib⁹ sine adiutorio grẽ solum ad nãe bonũ. lz superstitionibus mancipatũ qui solius libertatis ingenue viribus: et misericordes crebro: et modesti et casti inuenium̃: et sobrij et c̃. Et 2tra hoc arg. quasi respõdẽdo statim sequẽti. c. Isto inquit tolerabili⁹ illas quas dicis in Cap. 9. pijs esse vtutes diuino muneri potius q̃ eorum tribuens tm̃ nõ voluntati: lz ipsi hoc nesciant donec si ex illo predestinatorũ numero sint accipiant spiritum qui ex deo est vt sciant que ex deo donata sunt eis. Uerum qz vt pz per eũdem Aug. 5. de ci. dei. et plibus sequẽtibus. illi romani de Cap. 12. quib⁹ arguit̃ actus illos qui putant̃ eẽ virtuosi pro obtinẽda mundi glĩa vltimate finalr exercebant. dõm est nequaq̃ ipsos exercuisse actus vere vtuosos seu moralr bonos: nec etiã vllo pmio eterno vel tẽporali: sed potius pe- Q na et supplicio dignos. Qz autẽ Aug. dicit eis redditã eẽ mercedẽ bonis actibus. i. vtutibus. dõm: vt in pmo li. d. pª. q. 3. ar. 2. lati⁹ dixi. q nõ ideo dicit̃ merces illa eis reddita: qz pro pmio suorum actuum eis deus illam cõtulerit sed qz pro illa obtinenda ipsi suos actus agebant. Et ideo dicit August. q eorum intentioni merces quã querebant Cap. 3. est reddita. Sicut etiam de hypocritis dicit saluator: receperunt mercedẽ suam. i. quam querũt: quorũ tamẽ act⁹ vtiq constat esse vitiosos. nec vlla numeratione nisi pena li dignos. Actus etiam illorũ nõ dñr boni nec vtutes nisi sm similitudinẽ et hominũ estimationem. vnde. Ista inqt Cap. 12. August. laudis auiditas et cupido glorie multa alia miranda fecit laudabilia. s. atq gloriosa sm hominũ estimationem. Et. c. 19. Quobrem inquit q̃uis vt potui satis exposuerim qua causa deus vnus verus et iustus romanos sm quãdam formã terrene ciuitatis bonos adiuuerit ad tanti imperij gloriã 2sequẽdam: põt tamẽ et alia causa eẽ

A latentior ꝓpter diuersa merita generis humani deo ma/
gis nota ꝙ̄ nobis: dum illud cõstet inter omnes veraciter
pios neminē sine vera pietate. i. veri dei vero cultu verā posse
hēre v̓tutē: nec eam verā esse quādo glorie ſuit humane.
Et idem li. 4. ɔtra Julia. caplo. ij. ⁊ duob⁹ sequentibus.
Q̄ð etiā dicit. Aug. Nō est ꝙ summi ⁊ veri dei iusticia cō
querant̃: perceperūt mercedē suam. Nō est dcm̄. q. si illaȝ
nō recepissent deus iniuste cum eis egisset: nō eis. s. ɔferē/
do ꝙ illorū operum iustitia exegisset. sed ideo dcm̄ est vt
excludat̃ querela. que lȝ nō ſm v̓itatē: tamē ſm hominū
falsam estimationem: qui eiusmodi actus putabāt v̓tuo/
sos: ac ꝑ hoc p̄mio dignos ɔtra deū fieri potuisset si mer/
cedē illis nō reddidisset. Jlla eniȝ eis reddita ois omnino
q̄rela etiam ſm opi. falsam alias potens cōtra dei iustitiā
Ad 9m est exclusa. ¶ Ad 9m negāda est ɔn̄a: nec valȝ ꝓbō. qꝛ lȝ q
B liber taliū careat gr̃a gratum faciēte seu charitate que est
habitus infusus: nō tamen caret oi gr̃a dei gratis data: ⁊
omni gratuita dei motiōe ad actū bonū. q̄nimo multis ta
libus de⁹ sp̄ālr̃ auxiliat̃ ad bn̄ agēdū. Nō tamē negādūȝ
est multos hoies eiusmodi act⁹ ex offō seu ex gn̄e bonos
agēdo peccare. peccāt enim cū nō ꝓpter illud: ⁊ sic agūt:
ꝓpter qð ⁊ quēadmodū agere debēt siue sint infideles si
ue chr̄iani. Nec tn̄ peccāt p̄dicatores monētes eos ad il/
los act⁹ recte: ⁊ fine debito exercēdos. si ⁊ ipsi actū sue p̄/
dicatiōis: quēadmodū ⁊ q̄ fine debēt exerceant. Un̄ sicut
dicit Aug. li. p̄ ɔtra. Crescētiū. circa p̄n̄m. Sicut malign⁹
suasor petit: etiā si nō p̄suaserit merito penaȝ deceptoris in
currerit: ita fidelis iustitie p̄dicator: etiā si ab hoib⁹ respua/
tur. absit vt apud deū sui officij mercede fraudet̃. Si ḡ p̄/
C dicet quis alijs vt eiusmodi actus agant propter deum:
siue illi non agant / siue agant non propter deum: aut cum
omissione alterius debite circumstantie: nō solum ipse nō
peccat. sed etiā meret̃: dum tn̄ offm̄ p̄dicatiōis: sicut dixi:
Ad 10m quēadmoduȝ debet exerceat. ¶ Ad 10m dōm ꝙ volūtate
per nosipsos male vti possum⁹. bn̄ v̓o nequaq̄ȝ nisi diui/
Cap. 9. nitus adiuti. Et ideo ipsemet Augu. p̄ retrac. vbi ⁊ hanc
s̄niam recolit ait: ꝙ ex deo est etiā bon⁹ vsus libe volūta/
tis: ⁊ ꝙ nisi volūtas diuinit⁹ adiuuet̃ a mortalib⁹ recte vi/
Ad 11m vi nō pōt. ¶ Ad 11m negāda est ɔn̄a. ad ꝓbōnē dōm ꝙ vti
q̄ȝ verū est ꝙ pro nullo statu q̄ȝ tenet̃ ad aliqd qð pro tūc
est sibi ipoīe: ⁊ verū etiā est ꝙ pro isto statu nō est homini
ipoīe bn̄ agere. Nā pōt cum adiutorio gr̃e bn̄ agere. Sȝ
bene est sibi ipoīe ex se tn̄ bn̄ agē. Et vtiq̄ȝ hō pro isto sta/
tu tenet̃ ad aliqd ad qð per se solū ipse non pōt. Hic r̄nsio
Cap. 6. ɔfirmat̃ per r̄nsionē Aug. datā ad argu. Celestini in de p̄/
fec. iustitie. Arguebat siquidē ille. Hō dȝ esse sine pctō. ⁊
cōstat cum nō aliud debere q̄ȝ pōt. ḡ hō pōt esse sine pctō.
Ad qð Aug. R̄ñr inquit eadē similitudine qua sepius r̄ñr.
Cuȝ eni videm⁹ claudū qui sanari pōt recte vtiq̄ȝ dicim⁹.
debet eē hō iste sine claudicatiōe: ⁊ si debet pōt. nec tn̄ cuȝ
D vult ɔtinuo pōt: sed cum fuerit adhibita curatiōe sanatus
⁊ medicina adiuuerit voluntatē. Hoc fit in interiore hoie
qð ad pctm̄ attinet tanq̄ȝ eius claudicationē per eius gra
tiā q venit nō vocare iustos: sed pctōres: qꝛ nō est opus sa
nis medicus: sed male habētib⁹. Ex his collr̃ ꝙ vtiq̄ȝ hō
pro statu isto dȝ ⁊ tenetur esse sine pctō. nec tamē pōt ꝑ se
tn̄ sine adiutorio diuine gr̃e esse sine pctō. Sic in proposi
to dōm est. ¶ Posset etiā dici ꝙ lȝ homo in solis nālibus
pro statu isto cōstitut⁹ teneat̃ bene agē. nō tn̄ tenet̃ ex solis
nālibus bn̄ agere. ⁊ ideo non sequit̃ vt possit ex solis nāli
Ad 12m bus bn̄ agere. ¶ Ad 12m dico ꝙ lȝ deus frequenter iuuet
hominē ad bn̄ agendum per aliqð habituale donū quod
causat in aia. nō tn̄ tm̄ sic iuuat. sed etiā iuuat ipsum actuȝ
imediate cāndo: ⁊ ad ip̄m imediate mouēdo p̄ōam. Un/
de hō h̄ns gr̃am etiam gratum facientē. ⁊ aliud qðcunq̄ȝ
habituale dei donū: adhuc ad bene operandū idiget alio
sp̄āli auxilio dei ſm doctrinam beati August. in de natu/
ra ⁊ gr̃a. sic dicētis. Mala nostra nō adhuc solū supern⁹
Cap. 26. medicus sanat: vt illa iam nō sint: sed vt de cetero recte am
bulare possimus: qð quidē etiā sani nō nisi illo adiuuante
poterimus. Et infra. Sicut inq̄t oculus corporis etiā plenis
sime sanus nisi cādore luce adiutus non pōt cernere: sic ⁊
homo etiā plenissime iustificat⁹ nisi eterna luce iustitie di/
uinitus adiuuet̃ recte nō pōt viuere. constat autē nullum
nō habētem gr̃am gratū facientē esse plenissime iustifica
tum. Sic igit̃ ad argm̄ dico. ꝙ de⁹ iuuat nos imediate ip̄m
actum efficiendo. ⁊ ꝙ nō ipse solus efficit actum. sed etiaȝ
volūtas coefficit. Sed vt iam tetigi: nō solum iuuat deus
ad bonū velle ꝑtialr̃ coefficiēdo: qui est modus cōmunis
qui cōcurrit ad cuiuslibet creati agentis quēlibet effcm̄:
vt in argumēto dicebat̃. sed etiā quodaȝ alio mō sp̄āli. vȝ
F faciendo ipsam volūtatem partialr̃ cōcausare: ita ꝙ ipsa
voluntas partialr̃ cōcausat applicata ⁊ q̄si instr̃aliter mo
ta a deo ad sic partialr̃ cāndum. Jn qua tamē motiōe ipsa
nō necessitat̃: sed instr̃m liberū exn̄s in cui⁹ p̄tāte est sequi
motionē p̄mi agentis iuuat̃: ita vt agat: que nō sic adiuta
nequaq̄ȝ agere potuisset. Ad p̄ductionē v̓o actus mali so
lum p̄ᵒ mō de⁹ cōcurrit: qꝛ nō facit voluntatē agē actū ma
lum: sicut facit eam agē actum bonum. ⁊ hoc est illud ad/
iutoriū dei sp̄āle sine quo dico: nihil nos bn̄ velle vel face
re. Jsta clare docet btūs Aug. in de gr̃a ⁊ li. ar. vltra me/
diū: dicens sic. Certū est nos velle cū volumus: sed ille fa/
cit vt velimus bonū de quo dcm̄ est: ꝙ p̄parat̃ volūtas a
deo: de quo dcm̄ est. qui opat̃ in nobis ⁊ velle. Certuȝ est
nos facere cū facimus. sed ille facit vt faciamus p̄bendo
vires efficacissimas volūtati qui dicit faciā vt in iustifica
G tionibus meis ambuletis ⁊ iudicia mea obseruetis ⁊ fa/
ciatis. Jtem paulopost. Jpse vt velimus operat̃ incipiēs:
qui volētibus operat̃ ꝑficiens. ꝓꝑ qð ait Apostolus. Cer
tus sum: q̄m qui operat̃ in nobis opus bonū ꝑficiet vsq̄ȝ
in diē iesu chr̄i. Ut ḡ velim⁹ sine nobis opat̃. Cum autem
volum⁹. ⁊ sic volum⁹ vt faciam⁹ nobiscū operat̃. Tamen
sine illo vel operāte vt velimus vel cooperāte cum volu/
m⁹. ad bona pietatis opera nihil valemus. hoc ipse. Que
v̓ba si bene ɔsiderent̃: pȝ cū distiguē duplicē dei modum
operandi circa bonū velle nr̄m. Unus est sibi propri⁹ in q̄
volūtas nostra nō coopat̃: vtpote facere nos velle. iō ait.
Ut ergo velim⁹ sine nobis opat̃: sine nobis inq̄ȝ operanti
bus vt velim⁹: qꝛ lȝ voluntas velit ⁊ causet volitionē: nō
tamē facit se velle aut cāre volitionē. Nec tamē qꝛ de⁹ fa
cit. ideo ipsa nō cāt: sed potius ideo causat. Et ꝓpē ad illō
Cap. 7. excludendū Aug. in de correc. ⁊ gr̃a. de filijs dei de qui/
bus ait apostolus. ꝙ sp̄ū dei agūtur. inquit. agunt̃ eni vt
agant nō vt ipsi nihil agāt. Alius modus est sibi ⁊ volun
tati cōis. s. causare volitionē. ideo ait. Cū volum⁹ nobiscū
operat̃. Et qꝛ vtrūq̄ȝ nobis necessariū est nec alterū suffi/
cit ad bene velle: ideo addit. Tn̄ sine illo nihil operante vt
H velimus ⁊c̄. Jtē in de v̓a inocētia. Quotiēs inq̄t bona agi
mus deus in nobis atq̄ȝ nobiscū vt operemur operat̃. Jtē
ad ep̄l'z. in eodē. multa de⁹ facit in hoie bona. que nō facit hō que
deus nō facit vt faciat homo. ¶ Ad auctoritatē ap̄li dōȝ/
ꝙ talis vtiq̄ȝ habet p̄tāte volūtatis sue: nō quidem sic ꝙ
possit ex se sic velle sine adiutorio illius q dicit: sine me ni
hil potestis facē. Sed sic ꝙ illo iuuāte ⁊ velle ⁊ perficere
possit: de quo dcm̄ est. qui opat̃ i nobis ⁊ velle ⁊ ꝑficē pro
bona volūtate: ⁊ ſm hūc sensum itelligēde sunt cetē simi/
Cap. 4. les auctes. Qð bn̄ docet idē apostolus ad phil̃. cum ait.
omnia possum in eo. i. ꝑ eū qui me ɔfortat. i. qui mihi pos
sibilitatē tribuit: vt exponit glo. Jta etiā docet Aug. in de
ꝑfec. iustitie. ⁊ in de gr̃a ⁊ lib. ar. ⁊ in li. retrac. in locis q̄ȝ/
pluribus. ¶ Ad aliā de li° ecclīastico ⁊ oēs siles: dōm ꝙ
ad eccl. per eas demōstrat̃ vtiq̄ȝ in nobis esse li. ar. ⁊ volūtarie s̄/
uare mādata ⁊ bn̄ operari. nō tamen ex nobis tm̄mō: sed
deo iuuāte ⁊ p̄stāte nobis sic velle ⁊ implere quod volu/

mus. Unde Aug. in de pfectione iustitie. dixit. q nõ est vo
luntariũ bonũ nisi cũ deus operat̃ in nobis ꝛ velle ꝛ ope
rari pro bona voluntate. lʒ illa de ecclastico intelligenda
sit pro statu hominis ante peccatum: vt patebit. disti. 29.
℄ Ad auctem pmã Augu. dõm q operum que dñr bo/
na quedã dñr bona: q2 sũt bona ex officio seu ex gñe tm̃.
nõ aũt ex circũstantijs. Sic Aug. 4. li. ɔtra Julianuʒ ait.
Possunt aliqua bona fieri nõ bñ faciẽtibus a qbus fiunt.
bonũ est enim vt subueniat̃ periclitanti homini psertim i/
nocẽti. Sed ille qui hoc facit si amãdo gl̃iaʒ hominũ ma
gis ꝙ dei facit non bñ bonum facit. Et silr ifra dicit. Ipsa
bona opa que faciũt ĩfideles nõ ipsorũ eẽ: sed ipsi⁹ qui bñ
vtit̃ malis. ipsorũ aũt esse peccata quib⁹ ꝛ bona male fa/
ciũt. Cõstat aũt q talia que nõ bñ fiunt ꝛ sunt pctã facien
tibus. ꝛ si sint bona ex officio ꝛ ex gñe: nõ tamẽ sunt bona
moralr. ad sensum in quo pñs q̃stio ꝟsat̃. Quedã ꝟo dñr
bona: q2 sunt bona ex officio / seu iuxta modũ loq̃ndi mo/
dernorũ / bona ex gñe: ꝛ etiam bona ex circũstantijs: que
vʒ / fiunt ꝑpter qd ꝛ quẽadmodũ fieri debent. ꝛ talia ap/
pello in ꝑposito bona moralr. Similr quedã dñr recta ꝛ
laudabilia: q2 sunt bona pmo mõ. q̃dam q2 sunt bona ẽt
scdo mõ. Ecõtra etiã q̃dã dñr vituparabilia: q2 nõ sunt bo/
na etiã pmo°. q̃dã q2 nõ sunt bona scdo mõ. etiã si sint bo/
na pmo mõ. Nũc ad ꝑpositũ dico q sine bonis ꝛ recte fa
ctis ꝛ laudabilib⁹ pmo mõ acceptis itelligit Aug. difficil
lime cuiuslibet etiã pessimi hoĩs vitam duci. Difficillime
enim ĩueniret̃ homo qui nũq̃ʒ veneratus fuerit parentes.
nec nunq̃ʒ misertus ꝑpinquorũ suorũ: nec vnq̃ʒ dixerit ve
rum. ꝛ sic de alijs: que ex gñe bona sunt. Sed nõ difficilli
me reperirent̃ multi qui nunq̃ʒ aliqd taliũ fecerint ꝑpter
cũ finẽ vltimate ꝑpter quẽ debuerũt: vtpote ꝑpter deũ.
imo inter ĩfideles vix aliqs repiret̃ qui aliqd taliũ fecerit
eo fine quo debuit. Quapp Aug. statim post pmam ptem
auctoritatis allegate arguendo addit. Quãq̃ʒ si discutiat̃
quo fine fiant vix inueniũt̃ quã iustitie debitaʒ laudem de/
fensionẽ mereant̃. Et ideo cum Aug. dicit infideles age/
re aliqua bona / vel laudabilia. intelligit de bonis p°° m̃.
Qd etiã manifeste pʒ ex eo qd li. 4. ɔtra Jul. de ĩfidelib⁹:
qui visi sunt singulariter inter ceteros ꝟas hẽre ꝟtutes:
dicit: q nãliter que legis sunt faciunt scripturã habẽtes in
cordibus opus legis. hactenus vt alijs nõ facerẽt qd ꝑ/
peti nollẽt. hoc tamẽ ꝑcãtes. q hoĩes sine fide nõ ad eum
finẽ ista opa retulerunt ad quẽ referre debuerũt. Minus
enim Fabricius ꝙ Catilina puniet̃: non q2 iste bonus. sed
q2 i le magis malus: ꝛ minus impius ꝙ Catilina Fabri/
cius: nõ ꝟas ꝟtutes hñdo: sed a ꝟis ꝟtutib⁹ nõ plurimũ
deuiãdo. Si tamẽ aliqd talr factũ. s. debito fine ꝛ alijs de/
bitis. c. circũstãtijs reperiat̃ ab ĩfidelibus. dõm est eos id
fecisse nõ sine spãli adiutorio dei. nec oppositũ dicit Aug.
imo ꝑpositũ magis. ibideʒ. Uñ statim ipse subdit. Sicut
ipsa imago dei renouat̃ in corde credẽtiũ per testm̃ nouũ:
quã nõ penit⁹ ĩpietas aboleuerat. nã remanserat id qd aĩa
hominis nisi rõnalis esse nõ põt: ita etiã ibi. s. in corde nõ
credẽtium. lex dei nõ ex omni parte deiecta per iniustitiã
ꝑfecto scribit̃ renouata per grãm. Ex quib⁹ patet auctẽʒ
illã Aug. nullatenus eẽ contra. Nec etiã qd vlterius dici
tur ꝑbat talẽ glosam de intẽtione Aug. qd pʒ. tum q2 cũ
frequẽter in ꝑcedẽtibus ꝑxime capitulis Aug. dixerit ta
lia infidelium opera que ꝟtuosa ꝛ laudabilia vident̃ ꝟe
eẽ pctã ꝛ puniẽda: nulli dubiũ eẽ põt: q2 intellexerit ipsa
nõ eẽ moralr bona: sed eẽ vitiosa ꝛ mala moralr̃. Si aũt
vbi allegatur vellet concedẽ illa esse moralr̃ bona: q̃uis
non meritoria: patẽter cõtradiceret sibiipsi. quod nullus
sane mẽtis concederet. tum q2 si subtiliter ɔsiderẽtur ꝟba
allegata pro parte opposita: magis cõformat̃ propositũ
ꝙ infirmatur. Dicit enim ipse se de illo loqui bono p qd
homo põt ad eternum dei donum regnũq̃ʒ ꝑduci: sine qd

idẽ valet bonum. qd est a deo pmiabile pmio vite eterne.
constat autẽ tale esse omne bonũ: quod est ꝟe bonum mo
raliter: vt in ꝑposito accipio. s. q est bonum ex genẽ ꝛ om
nibus circũstantijs requisitis ad hoc q actus sit ꝟe ꝟtuo
sus. Quilibet enim talis actus si fieret ab homine habẽ/
te gratiam gratum facientẽ: ꝛ in tali gratia postmodum
decedẽte vtiq̃ʒ eterne vite pmio pmiaret̃. igit̃ quilibet est
tali pmio pmiabilis. lʒ cum sit a nõ habẽte ꝑdictam gra/
tiam nequaq̃ʒ ad tale pmiũ acceptet̃. Cum ergo tale bo/
nũ dicat Aug. nõ fieri ab ĩfideli: nec fieri posse sine specia/
li auxilio dei. q̃uis alia bona ex gñe tm̃ fieri possint ma/
nifeste nostrum ꝑpositum ex illo eiusdeʒ dicto cõfirmat̃.
℄ Ad 2ᵐ auctoritatẽ eiusdẽ rñdẽdũ ẽ iuxta rñsionẽ: quã
ipsemet dat pmo retrac. Recolẽs eni ꝟba ꝑdicta inquit.
Põt queri cur nã ꝛ nõ gratia possumus: dixerim. Sʒ cõ/
tra manicheos de nã quomõ ꝟsabat̃ ꝛ vtiq̃ʒ illud agit g̃/
tia vt sanata natura qd viciata nõ põt possit per eum qui
venit querẽ ꝛ saluũ facẽ qd perierat. Ex quo apparet eũ
vtiq̃ʒ intelligẽ q ꝑ nãm possumus: sed nõ per solã naturã.
℄ Ad 3ᵐ dõm ẽt sm expõnẽ eiusdẽ li. pmo retrac. In po/
testate inq2 hoĩs est mutare volũtatẽ: sed ea ptãs nulla est
nisi a deo det̃ de q̃ dcm̃ est. dedit eis ptãteʒ filios dei fieri.
Cũ enim h sit in ptãte qdcũq̃ʒ volumus facimus: nihil tã
in ptãte ꝙ ipsa voluntas: sed ꝑparat̃ voluntas a dño. Eo
modo g̃ dat̃ ptãtẽ. h August. Per idẽ rñdẽduʒ est ad aliã
ɔtra fortunatũ. ꝛ ad aliã ɔtra felicẽ. ꝛ similr ad vltimã ex
li. ad simplicianum. cui⁹ sensum per eadẽ ꝟba ipsemet ex
ponit li. 2. retrac. ℄ Ad illud qd arguit̃ ex q Augu. dicit
frequẽter nihil eẽ tam in ptãte ꝙ velle ꝛc. dõm nõ solum
eẽ in nr̃a ptãte male velle. sʒ etiã bñ velle. sed different. nã
absq̃ʒ spãli dei adiutorio male velle possum⁹: bñ autẽ vel/
le nisi illo spãlit̃ adiuuãte nõ possumus: sicut pʒ p Augu.
in de correc. ꝛ grã. ꝛ in de ꝟbis aplĩ. ꝛ in de ꝑdc. diũa: vt
sepius in pmo rõne pro pma ɔne est allegatũ. Nec tamen
q2 p solũ liberũ arbitriũ nõ nisi male velle possum⁹. ideo
nobis datũ est vt male velimus: sed potius: q2 deo iuuan
te p liberũ arbitriũ bñ velle possumus: datum nobis est
vt illo ꝑstante bñ velimus: eiusq̃ʒ imploremus auxiliũ sine
quo nihil bñ velle possum⁹. ℄ Ad illud qd iducit̃ pro in
tẽtione magr̃i: dõm q bonorũ operũ hoĩs q̃dã ꝑtinẽt ad
bonitatẽ vite moralis. Quedã aũt ad bonitatẽ vite nãlis:
qua ẽt bñ viuũt multi hoĩes vitiosi ꝛ moralr praui. Cum
g̃ magr̃ dicit. q̃dã bona fieri ab hoĩe per solum li. ar. ꝛ sñ
grãm ꝛ ꝑter grãm. nequaq̃ʒ itelligit de bonis ꝑtinẽtib⁹
ad bonitatẽ vite moralis. sed de ꝑtinẽtib⁹ ad bonitatẽ vi/
te nãlis. Et h vtiq̃ʒ manifestũ est ex probatione quã addu
cit. vʒ ex auctẽte Aug. hypoñ. rñsiõe 3ª. Qd vt clari⁹ pateat
recito ꝟba Aug. sicut iacẽt ibidẽ. Est inq2 fatemur li. ar.
oĩb⁹ hoĩb⁹ hñs qdẽ iudiciũ rõnis: nõ per qd sit idoneũ q̃
ad deũ ꝑtinẽt sine deo aut incohoare aut certe ꝑagere. sed
tm̃ in operib⁹ vite pñtis taʒ bonis ꝙ malis. exponit se de
quib⁹ bonis. d. Bonis dico que de bono nãe oriũt̃. i. vel/
le laborare in agro: velle bibẽ: velle manducare ꝛc. ꝛ vlr
cõplectẽdo subdit. vel q̃cq̃d bonum ad pñtẽ ꝑtinet vitaʒ.
Que omnia nõ sine gubernaculo diuo subsistunt. imo ex
ipso ꝛ per ipm̃ sunt vel eẽ ceperũt. Deĩde exemplificat de
malis. d. Malis dico vt est velle idoluʒ / colẽ / blasphema
re / velle turpiter viuẽ ꝛc. Et subdit. velle q̃cq̃d non lʒ vel
nõ expedit opari. Ex his pʒ ꝑ q liberuʒ arb̃ nõ est per se
idoneũ incohoare vel ꝑagẽ bona que ꝑtinẽt ad deum. eius/
modi aũt cõstat eẽ oĩa opa bona moralr seu vere virtuo/
sa: ẽt si nõ sint deo accepta ad pmiũ vite eterne: alioqn ta/
lia opa in cathecuminis vel christianis i pctõ mortali existẽ
bus: quorũ opa cõstat nõ acceptari ad pmiũ vite eterne:
nõ ꝑtinerẽt ad deũ nec ex dei grã dicerent̃ ꝑcedẽ. cui⁹ op/
positum ꝑbatũ est p August. in li. ad simplicianũ in decla
ratiõe ɔnis pme. articuli pmi. ꝛ sic pʒ q liberũ arbitrium

A nõ põt agẽ bonũ ptinẽtia ad v̾tuose viuẽ: seu ad bonitatẽ vite moralis sine auxilio dei. ⁊ oꝫ intelligi de auxilio spāli ⁊ nõ gñalis influẽtie tñ. qꝛ nec sine illo gñali: etiam suf/ficit ad mala opa: vel etiam ad alia bona vite nālis vt cla/rum est: ⁊ ipse etiam innuit per aliam clausulaꝫ. Que om/nia nõ sine gubernaculo diuino ⁊c̃. ⁊ tamẽ dās differẽtiā in hoc dicit: sed tñ in operib⁹ vite pñtis ⁊c̃. supple est ido/neū sine deo. vult ergo ꝙ li. ar. potest ista sine deo specia/liter adiuuāte: nõ autẽ illa. Quod etiaꝫ ↄ̃firmat illa exclu/siua dictio/tñ. Pꝫ etiā ꝙ illa bona que p se dicit posse li. ar. sunt bona pertinẽtia ad bonitatẽ vite nālis: ⁊ indigẽtiā. s. ad talẽ vitam pertinẽtẽ: constat ꝙ non ex eo ꝙ quis colit agrum aut edificat domum vel bibit ⁊ manducat. iuxta qd̾ sua requirit corporis sustẽtatio. ⁊ sic de alijs que enu/

B merat dicit̃ moralr̃ bonus. q̃nimo interdum qui v̾tuosior est moralit̃/melius colit agrum ⁊ alia pdicta opa exercet pfecte sm ꝙ ad eorum nālem pfectionẽ exigit̃. ex quo eui/dẽter colligitur ꝙ intẽtio magistri ibi nõ est contra dicta.

Ad p᷑ pnci. ¶ Ad p᷑ pncipale questionis cuꝫ assumit̃ ꝙ homo põt nā/liter implẽ pcepta legis scripte. dõm ꝙ implẽ talia prece/pta dupliciẽ quis dici põt. vno mõ. qꝛ facit id qd̾ lex iubꝫ fieri. vel abstinet ab eo q̃d lex iubet nõ fieri. ⁊ in isto sensu accepto añte. ↄ̃sequẽtia nõ valꝫ. Nam põt quis facere qd̾ lex iubet. vbi gr̃a. honorare parẽtes. nec tamẽ aget bene moralr̃. vtpote si nõ ex amore dei. seu si nõ ppter deū: sed timore pene aut cupiditate humane glīe vel cõmodi tem/poralis seu q̃cuq̈ alia inordinata intẽtiõe honoret paren/tes. Alio mõ dici potest quis legẽ iplẽ si facꝫ qd̾ iubet lex ppter id ⁊ quẽadmodū fiendū est ⁊ fiendū eẽ lex docet: ⁊ hoc mõ tñ recte dicit̃ quis implẽ pceptuꝫ legis. Unde

C Augu. super eplam ad Gal. dicit ꝙ pcepta legis nõ im/plet nisi charitas: qꝛ ⁊ hoiēꝫ si ppterea nõ occidit aliquis ne ⁊ ipse occidat: nõ implet pceptuꝫ iustitie. Sic aūt sum/pto añte dico ꝙ hominẽ implere pceptum nāliter: duplr̃ põt intelligi. Uno mõ nāliter. i. per vires nāe precise absqꝫ spāli auxilio alio dei. ⁊ sic est falsuꝫ. Alio mõ nāliter. i. per vires nāe adiutas tñ spāli auxilio dei. ⁊ sic cõcedo: ⁊ nego cõsequẽtiā. si cõseq̃ns intelligat̃ cū exclusione spālis auxilij: sicut itelligi opꝫ. vt sit ↄ̃tra dicta. ¶ Ad pbationẽ

Ad rõeꝫ 2. dõm ꝙ dictuꝫ apli intelligẽdum est in scdo sensu ⁊ non in pmo. sicut expresse pꝫ ibidẽ per glosam. ⁊ est assumpta ex li. Aug. in de spiritu ⁊ lr̃a. ait enim sic. Nec moueat ꝙ nā/liter eos dicit que legis sunt facere nõ spiritu dei. nõ fide: nõ gr̃a. Hoc enim agit spūs gr̃e vt imaginẽ in qua nāliter facti sumus instauret in nobis. Uitium qppe contra nāni est: qd̾ vtiq̈ sanat gr̃a. ⁊ subdit. Proinde vitio sanato per gr̃am nāliter fiunt que legis sunt nõ ꝙ p nāe nomẽ nega/ta sit gratia: sed potius per gr̃am reparata nā. ¶ P. Apo/

D stolus nõ ait. cū enim gẽtes que gr̃am nõ hñt: sed que le/gẽ nõ hñt: intelligẽs per hoc gentiles ad fidẽ christi con/uersos qui legẽ Moysi nõ acceperāt. nõ tamẽ ipsi gratia dei carebāt p quā pcepta legis iplebāt. Et hanc solonem

Cap. 15. ⁊ pcedentẽ similr̃ dat Aug. Juliano heretico pro se dictaꝫ auctẽtem allegāti. li. 4. ↄ̃tra eundem. c. Ideo dr̃ sine lege nāliter ea que legis sunt facẽ. qꝛ ex gẽtibus venerunt ad euāgelium nõ ex circūcisione cui lex data est. Et ppterea nāliter: qꝛ vt crederẽt ipsa in eis est per dei gratiam corre/cta nā. ¶ Ad cõfirmationẽ dico ꝙ nec v̾ba illa nec epl̃a

Cap. 37 c. 38. in qua ↄ̃tinent̃ fuerunt Hiero. sed pelagij sicut clare patet ex li. Augu. de gr̃a chr̃i: ⁊ pctõ originali. In quibus v̾ba pelagij ex epl̃a quā se ad Demetriadeꝫ v̾ginẽ scripsisse cõ/memorat recitant̃ que vicina sunt allegatis. Idẽ pꝫ ex epi/stola Aug. ad Julianā matrẽ pdicte demetriadis virginis in qua etiam recitat v̾ba pelagij in epl̃a eadẽ cõtenta. Est autẽ illius epistole pelagij pn̄. Si summo ingenio pariq̈ fretus scia ⁊c̃. finis v̾o nullus labor durus. nullum tẽpus

E longum. quo gloria eternitatis acqrit̃. Scdo dico ꝙ si q̃ moales v̾tutes aut earū bone opõnes sint in gentilib⁹ in/fidelibus vel fuerit: illas vtiq̈ nõ ex solis viribus nālib⁹: sed cum spāli dei adiutorio habuerūt: sicut dcm̃ est in rñ/dendo ad. 8. arg᷑.

Ad 2᷑ ¶ Ad 2᷑ cõcedo ꝙ homo vtiq̈ põt age/re talia opa v̾tuosa: nõ tñ nisi adiutus spāli auxilio dei: sic̃

Cap. 22. Ca. 44. Cap. 46 similr̃ dicit Aug. in de pfec. iustitie. rñdens argumẽto ce/lesti. ⁊ silr̃ in de nā ⁊ gr̃a. rñdens argumẽto pelagij. simi/liter etiā ↄ̃tra Juli. li. 5. eidẽ sic arguẽti. Si fideliter intu/eas hoies ad studium ↄ̃tinẽtie: fateris/ꝙ ista v̾tutẽ pudici/tie a volẽtibus posse seruari. vt sit quicūq̈ voluerit corpe sctūs ⁊ spū. Cui Aug. rñdeo inqt me fateri: sed nõ sic vos. naꝫ vos ipsius cum virib⁹ hoc tribuitis. ego adiute p dei gr̃am volūtati. Cõcedo ergo cõsequẽs illud pmo illarum sic simplr̃ positum. Sed hoc nõ est ↄ̃tra me. qꝛ ex ipso nõ

F sequit̃ ꝙ homo possit talia opa facẽ suis viribus sine spe/ciali auxilio dei. Si v̾o cõsequens acciperet̃ cū additiõe pdicta. s. sine auxilio speciali dei. nego consequẽtiam. Et ad probationem cum dicit̃. alioqn deus pcepisset impos/sibilia homini. dõm ꝙ si sit sensus ꝙ pcepisset ea que sunt homini impossibilia cū adiutorio dei: illud non sequit̃: vt pꝫ: si v̾o sit sensus ꝙ pcepisset ea que sunt homini impos/sibilia sine adiutorio dei cõcedẽdum est qd̾ infert̃: sicut h̃ per Aug. ⁊ supra etiam per Bedā rñdẽtem Juliano doce/tur esse concedẽdum. Ex quo etiam hñ põt vlterius infer/ri ꝙ deus nõ pcipit homini vt talia opa faciat sine auxi/lio suo. qd̾ etiā dico esse concedẽdum. docente illud ipsuꝫ Aug. in ser. de pluribus martyribus: cum ait. Juste ⁊ ca/ste viuere ⁊ charitatẽ cum omnib⁹ custodire cum dei ad/iutorio omnibus pceptū est. Itẽ super ps. 118. Ita dñe ita inqt fac misericors dñe. Impera qd̾ nõ possit impleri. imo

G impera qd̾ nõ nisi per gratiā tuā possit impleri. In primo sensu consequẽtis intelligendum est dictū Hiero. nõ in 2᷑. Qd̾ ↄ̃firmat̃: qꝛ ipse paulo post ait. Liberū sic cõfitemur arbitriuꝫ vt dicamus nos semper dei idigere auxilio: per que v̾ba vt dicit magister li. 2᷑. d. 28. ipse elidit errorẽ pe/lagij. Per hoc pꝫ qd dõm ad 3᷑. concedẽdum enim est ꝙ

Ad 3᷑ Contra homo põt talia facẽ bona: sed nõ sine auxilio dei. ¶ Sed cõtra hoc põt argui. qꝛ cum nõ sit in hois ptāte vt eū de⁹ iuuet. nam ipse libẽ ⁊ cõtigent̃ iuuat quẽcūq̈ iuuat. si ho/mo nõ põt bonum facẽ nõ adiutus: sequit̃ ꝙ nõ est in ho/minis ptāte agẽ bonū. ex q̃ sequit̃ sicut prius arguendo in/

Rño ferebat̃ ꝙ ipse nõ faciẽdo bonum nõ peccat. ¶ Rñ᷑. pmo ꝙ simile argumẽtū fieri põt gñaliter contra omnes. nam oẽs catholici cõfitent̃ ꝙ ad omnẽ actum volūtarium ho/minis necessarium est adiutorium gñalis influẽtie dei. et constat ꝙ nõ plus est in potestate creature vt eam de⁹ iu/uet illo modo gñali q̃ꝫ sit in eius potestate vt eā iuuet illo modo speciali quo iuuat ad hñ agendum. Sicut ergo ex

H indigẽtia adiutorij gñalis influẽtie nõ põt inferri ꝙ actus voluntarius nõ sit in potestate hominis. Sic nec ex indi/gẽtia adiutorij spālis: quare illa p᷑ cõsequẽtia est negāda.

Contra ¶ Sed adhuc videt̃ remanẽ difficultas argumẽti. nā sicut sẽ sm dcā ↄ̃cedẽ opꝫ ꝙ nõ est in ptāte hois agẽ bonū sine illo spāli adiutorio: sic nec sine adiutorio gñalis influẽtie. q̃ si alicui hoi deus nõ auxiliaret̃ illo spāli mõ hñ agẽdum ipse nõ posset hñ agẽ. ⁊ per ↄ̃sequẽs talis nõ bene agẽdo nec peccaret: sed etiam si deus nõ coageret ad aliquẽ actū eius seu nõ auxiliaret̃ per influẽtiam gñalem ipse nullum actum ageret: nec nõ agẽdo in tali casu peccaret. Sed pri/mū ↄ̃sequẽs nõ est dandū. q̃re ⁊c̃. ¶ Rñ᷑. ꝙ nõ omnis im/

Rño potẽtia hñ agẽdi excusat hominẽ a pctõ si nõ hñ agat: qꝛ nõ illa que est pena peccati: sicut nec ignorātia que est pe/na peccati excusat hominẽ a pctõ: si nõ agat qd̾ debꝫ: aut agat qd̾ nõ dꝫ. Nūc autẽ sm presentẽ statum: omnis ho/mo ipotẽs est ad hñ agendū ex se ppter culpam origina/lẽ: nisi enī 1ª fuisset cuilꝫ eẽt collatū aux᷑ quo hñ agẽt sine alio adiutorio spāli: sicut poterat pm⁹ hō ante pctm̃. Qd̾

f autē nūc nō pōt nec tale auxiliū b3 pena est peccati. Et idō si alicui de⁹ nō auxiliet mō illo spāli ad bñ agendum non ppterea excusat a pctō dum nō agit que agē debet. secus autem fuisset si pmo homini anteq̄ peccasset tale auxiliū debuisset. vnde Aug. in de correc. et gratia. loquēs de prima gratia et dono dei seu auxilio collato āgelo et homini cum pmo facti sunt. Si hoc adiutorio vel angelo vel homini cū pmum facti sunt debuisset: q̄m non talis nā facta erat vt sine diuino adiutorio posset manē si vellet: nō vtiq̄ sua culpa cecidissent: adiutorium quippe defuisset sine q̄ manē nō possent. nūc autē quibus deest tale adiutorium iam pena peccati est. vbi innuit q̄ nunc defectus illi⁹ adiutorij et per p̄ns impotētia bñ agēdi nō excusat a culpa cu3 sit pena peccati. ℂ Patebit tñ hec solutio plenius ex quibusdam dicendis in sequētibus. Ex his p3 q̄ rñdēdo ad forāz obiectiōs scē p̄cedēda est p̄ns p⁹: et negāda est 1ᵃ.

ℂ Distinctiōis. xxvj. xxvij. et xxviij ℂ Q. ō. ij.

Secundo quero. vtrum homo in presenti statu possit ex suis viribus naturalib⁹ absq̄ dei auxilio speciali quodlibet peccatum vitare. Et videtur q̄ sic. quia si nō posset sequitur. q̄ aliquādo ipse nō peccando peccaret. hoc autē implicat impossibilia. consequētia probatur per illud Augu. 3. de lib. ar. Quis enim peccat in eo quod nullo modo caueri potest. ℂ Secundo si nō posset sequitur q̄ nō omne peccatum hominis erit voluntariū. et per p̄ns nō esset pctm̄. qd̄ est cōtradictio. p̄nsequētia pbat per illud Aug. de vera religione. adeo peccatum voluntarium malum est: vt nullo modo sit pctm̄ si non sit voluntariū. Et hoc quidem ita manifestū est: vt nulla hic doctorum paucitas nulla in de doctorū turba dissentiat. Prima v̄o p̄sequentia patet ex eo. q̄ si aliquod peccatum homo nō possit vitare illud ipse de necessitate cōmittet et nō libere. ac per hoc nec voluntarie. ℂ Cōfirmat h̄ ratio tota per p̄sequētiā Aug. de vera rel. ait enim. Qd̄ nūc hoi a peruerso angelo psuasum est et ad h̄ vtriq̄ voluntate cōsensit. nam si necēario id fecisset nullo pcti crimine teneret.

Ad oppositū est illud Augu. in de perfectione iusticie. Nature viciate paruz est ad non peccandum voluntatis arbitrium nisi adiuta sanet gratia dei per Jesum christum dominum nostrum.

Ista qō est intelligenda de peccato actuali nō de originali. nā de originali pctō habit' infra spāliš inquisitio. Erūt aūt hui⁹ qōnis articuli duo. nā pmo videbit de q̄sito pn'. Sc̄o v̄o inqret. an homo vltra nālia bona hnō grām habitualem gratum facientem possit absq̄ alio speciali auxilio dei quodlibet peccatum vitare.

Circa primum articulum nōnulli qdam dixerunt q̄ hō per libe. ar. absq̄ alio dei spāli adiutorio pōt vitare omne peccatum ad hūc sensum. v3. q̄ in ptāte habet se pseruare ab omni pctō et nullū penitus cōmittere. Alij v̄o dixerunt. q̄ nō est in ptāte hominis qn aliqd̄ peccatū cōmittat. neq̄ pōt sine speciali dei gr̄a et adiutorio se ab omni pctō seruare immunē. seu omnia peccata collectiue vitare: qd̄libet tamē pctm̄ fm se homo pōt p lib. suū ar. absq̄ alio auxilio dei spāli pter influētiā gnālem vitare. Idcirco in articulo isto pono duas p̄nes. Pria est. q̄ nō est possibile hoi in statu pn̄ti absq̄ spāli adiutorio dei vitare omne pctm̄ p pmā opi. Secūda q̄ nō qd̄libet pctm̄ suum pōt hō aliquis in pn̄ti statu aut potuit ppria virtute sine spāli auxilio dei vitare. Et in vtraq̄ p̄ne loquor de hoie nō volente forte ppria volūtate peccare. ℂ Primā p̄nem pbo. pmo sic. Nemo pōt absq̄ spāli auxilio dei oēm noxiā temptatioēs vitare. Aut oī q̄ tētat resistē. igit non est hoi posse sine spāli dei adiutorio: omne pctm̄ vitare. p̄sequētia plana est: q2 ois nō resistēs tētationi noxie peccat. Prima p̄ antecedētis cuilibet p experiētiam quā de seipso habz est. nō.

Mundus enim/caro demonia/diuersa mouent prelia: et quis est qui habeat in sua ptāte vt nullum p̄dictorum cōtra eum moueat plium: quis eni h3 in ptāte sua: quibus visis aut alijs sensib⁹ tangat. Que cogitationes eius mentē introeant. Aut ēt quis vitare possit inordinatos fomitis motus. p3 q̄ nullus. Scd̄a v̄o pars añtis pbat. pmo ex eo q̄ cum pelagius dogmatizasset victoriam tētationē in nobis eē ex li. ar. nō ex diuino adiutorio. hoc tanq̄ erroneum et fidei catholice veritati p̄trarium anathematizare compulsus est. Vñ sicut dicit Aug. in ep̄la ad paulinū nolanum epm̄. et est allegatum in pce. q. in pbōne suppositionis 2ᵉ. Pro prima p̄ne. pmi arti. ibi pbanda. p̄ns sit vt q̄cunq̄ sequit illius episcopalis iudicij auctoritatē et ipsius pelagij confessionē: hec tenē dēat: que semp tenuit catholica eccl̄ia. Deinde enumerans illa q̄rum ad ppositum facit subdit inter cetera. vt fateat quādo contra tētationes p̄cupiscētiasq̄ illicitas dimicam⁹: q̄uis et illic habeam⁹ et ppriā voluntatē: nō tamē ex illa: sed ex dei adiutorio nostram puenire victoriā. ℂ S3 ad hoc forte dicet iuxta q̄rūdam glosam/ q̄ aliud est vincē tētationē. aliud resistere tētationi. Omnis enim qui nō cōsentit tētationi: resistit ei. Vincit aūt ille tm̄mō/qui sic illam supat/ vt id adipiscat ad qd̄ pōcedum inclinabat tētatio. Is autem est qui ex sua victoria meret bonū eternū. ad h̄ enim amissionem tētatio iclinabat. Ex quo sequit q̄ nō omnis qui resistit tētationi vincit illam: sed tm̄mō ille qui resistit meritorie. Dicunt igit nemo virtute ppria possit vincē tentationes: sicut v̄ba allegata testant: quin tamē possit resistē/nō excludit. Hec glosa pro certo nō est ad mētē patrum. qui pelagij dānātes errorē/ p̄dictam veritatē catholicā sine ambagib⁹ p̄fitēdam eē decreuerunt. Hoc manifeste p3 pmo ex v̄bis Innocētij pape rescribētis patribus qui interfuerāt cōcilio carthaginēsi. vbi errores pelagiani dānati sunt: inter hēs enim q̄rum ad hunc articulū in pelagium et celestinum. ait. Nescientes q̄ nisi magnis pcibus in nos dei gr̄a implorata descēdat nequaq̄ terrene labis et mūdani corporis vincē conemur errores. Cū pares nos ad resistēdū nō libe. ar. sed dei solius solum facē possit auxiliū. Et iterū infra. necesse est inquit vt quo auxiliante vincimus eo iterū nō adiuuāte vincamur. Ex his aduertāt p̄tacti glosatores q̄ catholici p̄res in v̄bis p̄dictis cū intellexerunt de tētatione hēre victoriā: qui tētationi resistit nec vincit illa. s. neq̄ alia. Nā si alia tētatiōe fortiori superat⁹ q̄ nō cedat minori. sic cūm quis abstinet a fornicatiōe: humane laudis maiore cupidine. nequaq̄ dī vincē tētationē fornicariā: sed duab⁹ tētatiōibus pulsatus vel vtraq̄ vel maiore vincit: et vna tētatio reliq̄ vincit. ℂ Itē idē Innocētius rescribēs patribus mileuitani cōcilij p̄ pela. et cele. ibidem ēt damnatos sic iungt. Negātes ḡ auxiliū dei inquiūt hominē sibi posse sufficē: nec gr̄a hō egē diuina. qua p̄uatus necē est diaboli laqueis irretitus occūbat. Et paulopost. Quippe nec alias diaboli machinas nisi eadē possumus iuuāte vitare. Aduertāt et hic q̄ sine gr̄a vitare nō potest homo diaboli tētamēta: sed necē est eum illaqueatū occūbere: nō igit pōt p seipsum resistē. ℂ Confirmat intentio ista. q2 certum est q̄ p̄dicti p̄res p̄fatum dānātes errorē voluerūt ipm̄ dānare fm eū sensum in quo loquebat pela. et in quo eū cognoscebāt errare: sed talis sensus est si victoria tentationis pro resistētia capiat: sicut p3 p Aug. li. pmo de gr̄a christi et pctō originali. vbi de pelagio loquēs. In h' inqt ad v̄gīnē sacrā cu3 dicit. diuinā mereamur gratiā vt facilius neq̄ spūi sancti spūs auxilio resistamus: significat pfecto quid sapiat. Ut quid enim hoc v̄bū interposuit. i. facili⁹. An v̄o n̄ erat integer sensus. vt neq̄ spūi sci spūs auxilio resistamus. Sed q̄tū detrimētum h̄ adiectio diramēto fecerit quis nō intelligit. Volēs vtiq̄ credi tantas esse nature vires q̄s extollēdo pcipitat: vt ēt sine auxi

lio spūs sci: ⁊ si minus facile: tñ aliq̃ modo neq̃ spūi resi/stat. Et infra. eiusdē vbis pelagij recitatis. In qbus inquit [cap. 48.] vbis certe manifestum ē: ita eum velle nos adiuuari gra/tia spūs sci: nō q2 sine illo ēt per solam nāe possibilitatem nō possum⁹ resistere tētatoꝛib3 vt facilius resistamus. Ex his vbis p3 q̧ pelagius de resistētia loq̃bat᷑. Q᷑ aūtē ipse erraret in hoc qḋ dicebat hoiem sine adiutorio spūs sanc/ti posse: lz nō facilr tñ aliq̃ mō spūi neq̃ resistere. appet ex eo q̧ Aug. post pelagij vba nunc recitata ⁊ q̄dam alia ex [Cap. 29] alio libro eius. s. pmo pro lib. ar. istis silia stanz. addit Au gu. tolle facil⁹ ⁊ non solū plenus. Verum ēt sanus est sen sus. Ex quo p3 q̧ appositio istius vbi/facil⁹/inuit sensu3 [Cap. 30] nō sanū: qḋ etiam añ notauit Aug. cū ait. Sed q̄tum de/trimētū h additamēto fecerit ⁊c. Et ppea ꝯñter ait. Emē/det hec oia: ne si in rep̄ magna p̄funditate humana erra uit infirmitas ēt diabolica huic accedat erroꝛi vel fallacia vel animositas siue negādo qḋ sensit: siue defendēdo q̧ p/peram sensit. Ergo damnatores erroꝝ illi⁹ voluerūt cōn/tendū eē nos nec facilr nec difficilr posse tētationi resistēr sine adiutorio dei: cum simplr ⁊ sine ambagibus confitē/dum esse decreuerint: q̄ñ ꝯ tētationes ꝯcupiscētias q3 illici/tas dimicamus: q̄uis ⁊ illic hēamus propriam voluntatē non tñ ex illa: s3 ex dei adiutorio nostram prouenire victo/riam. ℂ D. Homo hñs gr̄a3 ⁊ resistēs tētationi resistit me/ritorie ⁊ vincit tētationē ⁊ eidē tētationi. posset ēt sine gr̄a ⁊ q̄l3 alio spāli adiutorio resistere: vt dicit rn̄⁹. igit᷑ gr̄a nō iuuat tētatum ad resistēdum vel vincēdum tētationē: s3 fa ciat suam resistētiam eē deo acceptam ad pmium ꝯseq̄ue/dum. Et est silē sicut si rex militē aliquē resistētē ⁊ fortiter pugnantē ꝯ inimicum in veste seu roba regis pmiare vel/let aliq̃ pmio: quo tñ nollet eum pmiare si sine roba regis ꝯ eunde pugnasset: ⁊ silr restitisset. Nam vestis illa neq̃q̄ iuuisset militē ad pugnādum: q̄uis sine ipsa pugna illius non eēt apud regē meritoria. S3 ꝯfessio catholica dicit tē tatum iuuari a deo: ⁊ silr tota doctrina scōꝝ vult q̧ homo pp suam infirmitatem ⁊ impotētia3 indigeat adiutorio di uino ꝯ tētationes. q̄re ⁊c. Nec pōt dici q̧ indiget iuuari vt facilius possit resistere. nō aūtē simplr vt possit. q2 tunc ca [D. ꝯtr.] ditur i responsionē tacta3 pelagij ꝯdēnata3. ℂ D. Resistē tia q̄ hereticus vel scismaticus qs aut cathecuminus resi stit tētationi alicui pp deū: nunq̄ non est meritoria vite eter ne. Si ergo talis sic resistit absq3 spāli adiutorio dei cū sic resistere sit aliqḋ bonum: q̄uis nō meritorium sequitur q̧ in volūtate hominis sit bonum aliqḋ sine adiutorio ⁊ mu nere dei: cuius oppositum prolixe monstratum ē in qōne pcedēte. ⁊ spāliter ex determinatione Aug. in sermone de patiētia allegato ad probandum pmam ꝯnem articuli p/mi. Eadē pars añtis probatur 2ᵒ sic. Si absq3 dei auxilio posset homo resistere tētationibus: nō eēt rogandus deus nec eius implorādum auxilium quo possemus resistē illis p3 ꝯña ista in rōne 3ᵃ facta ad probandum primam ꝯnem pmi articuli precedentis. q. S3 ꝯñs p3 eē falsum. ex eo q̧ quotidie pro hoc orat eccla sicut ⁊ caput eccle chris ora/re docuit: cum ait in oꝛone dominica. ne nos inducas in tē tationem. i. ne nos in tētatione deficere pmittas: iuxta ex/positionē Aug. in epl'a eius. ⁊ aliorum quatuoꝛ epoꝝ ad Innocētium papam ꝯ pelag. destinata. ℂ Dico nō sequi ex h q̧ nō sit orandum p tali auxilio: q2 q̄uis sine illo pos simus resistē: non tñ ita bñ ⁊ facilr: vt q̄ melius ⁊ facilius resistē possimus orandum ē. ℂ Ista rn̄sio nullatenus stare pōt: pmo q2 exp̄sse ꝯdicit concilio ⁊ Aug. dicētibus q̧ se/quit᷑ nō dēre nos orare. 2ᵒ q2 aperte dant illam sniam dam natam ⁊ reprobatam quā innuebat pela. dicēdo. ⁊ facili⁹ neq̄ spūi ⁊c. ℂ Hanc rōnem ⁊ ad idē propositu3 facit idē Aug. ꝯ pelagium lib. 2. de baptismo paruuloꝝ ad marcel linū circa pn̄ᵒ. d. sic. Sunt. n. q̄dam ita p̄sumētes d libero humane volūtatis arbitrio: vt ad nō peccādum nec adiu/uandos nos diuinitus opinent᷑ semel ipsi nāe nr̄e cōcesso libero voluntatis arbᵒ. ⁊ mox ꝯ eos. Vñ fit inquit ꝯñs vt nec orare dēamus ne intremus in tētationē. hoc ē ne tēta tione vincamur vl' cum fallit ⁊ poccupat nesciētes vl' cū premit atq3 vrget infirmos. ⁊ tunc dicit illud illatum eē p/niciosum ⁊ cōtrarium religioni qua sumus ibuti. ⁊ aduer sarium qua deum colimus pietati. ℂ Scōo probat᷑ pmo pncipalis ꝯ ex fundamento iam tacto de oꝛone: q2 quoti/die orat eccla pro vitandis seu non ꝯmittēdis pctis: dicēs tua nos hodie salua virtute vt in hac die ad nullum decli nemus pctm̄. ⁊ silr pro eodē plures alias orationes quo/tidie fundit ad deum. Silr apl'us ad Coꝛ. 2. Oramus ingt [Cap. vi.] deu3 vt nihil mali faciamus. Ex quo vbo sm̄ q̧ dicit Au gu. in proxime allegata epl'a ad Innocētium: satis appet q̧ ad nō peccandum. i. ad nō male faciēdum: q̄uis eē non dubitetur arbitrium volūtatis: tñ eius ptās non sufficiat nisi adiuuet᷑ infirmitas. Ipsa igitur oꝛo clarissima testifica tio est. s. nostre infirmitatis ⁊ necessitatis diuini adiutoꝛij. ℂ Tertio sic. si homini eēt posse sine auxilio dei virtute p/pria vitare oē pctm̄: possibile eēt sibi virtute ppa sine alio spāli dei auxilio implere omnia mandata diuina. ꝯña p3: q2 q̄ocūq3 mandatum homo nō impleat peccat. S3 ꝯñs ē falsum cum fuerit vnus error damnatoꝝ pelagij. dicente Aug. de pelagianis ⁊ cele. in lib. de hereticibus. c. penul. Di gratie dei intantum inimici sunt vt sine hac posse hominē credant facere omnia mandata diuina. Cum si hoc verū eēt: frustra dñs dixisse videret᷑ sine me nihil potestis face. Itē idē in epl'a ad Hylarium syraculanum circa pncipiū. Id inquit qḋ dicūt sufficē homini: ⁊ spūs sci dono ad opa bona non adiuuet᷑: q̄nimo anathemaṫiçandum est ⁊ om/nibus execrationibus detestandum. Hoc ipsu3 ēt damnatū fuit in ꝯcilio milenitano vt allegatum est in pbatione q̄r/te suppositionis facte ad pmam ꝯnem primi articuli p̄ce/dētis qōnis. ℂ Quarto pbat᷑ ꝯ expressa determinatione ꝯcilij milenitani in quo sic habet᷑. Quicūq3 dixerit gratiā dei qua iustificamur per Jesum christum dñm nr̄m ad so/lam remissionē pctōꝝ valere: que ia3 ꝯmissa sunt: non etiā ad adiutoꝛium vt nō ꝯmittantur: anathema sit. Itē Aug. [Cap. vi.] in de pfectione iustitie. q̄sq̄s negat nos orare dēre ne intre mus in tētationē. negat aūt hoc qui ꝯtēdit ad nō peccan/dum gratie dei adiutoꝛium nō eē homini necessarium: sed sola lege accepta humanā sufficē voluntatē: ab aurib⁹ om nium remouēdum ⁊ oꝛe omnium anathemaṫiçandum eē nō dubito. Eādem sniam ponit aliud caplm̄ pallegati cō/cilij: sic p3 in probatione tertie ꝯnis pmi articuli pcedētis qōnis. Nec pōt dici gratiā eē necessariā homini nō ad sim plicit᷑ vitandum: s3 ad vitandum facilr peccata quasi sine ipsa: q̄uis difficilr vl' nō tam faciliter hō illa vitare posset. nā hec fuit peruersa ac dānata expositio pelagij sicut pro/batum est p verba Aug. in de gr̄a chr̄i ⁊ peccato origina/ [Cap. 17] li. paulo añ allegata. Quod ēt refellit᷑ per aliud caplm̄ p/allegati concilij recitatum in probatione suppōnis quar/te facte ad probādum pmā ꝯnem primi articuli pcedē. q. ℂ Multis auctībus sacre scripture possz ꝯ pdicta proba ri. Sed paucas cōmemorare sufficit. ait enim ps. Nisi do/minus custo. ciuitatē frustra vigilat qui custo. eā. ⁊ pp̄te/rea ipse orabat. d. nō det. i. non permittat dari in cōmotio/nem pedem tuum neq3 dormitet q custo. te. Item sapiens [Cap. 8.] in libro sap. vnum sciui: q̄m alr non possum esse continēs nisi deus det. ⁊ hoc ipsum erat sapie scie cuius eēt hoc do/num adiij dñm ⁊ deprecatus sum illum ⁊c. Et sequitur in oꝛone sua. da mihi sedium tuarum assistricem sapiam. ⁊ i/fra. Scit enī illa omnia ⁊ itelligit ⁊ deducet me in opibus meis sobrie ⁊ custodiet me in sua po᷑. Ecce fatetur se nō posse continere nisi deus det. ⁊ ppterea orat sibi dari dei sapientiam increatā que deducat eum sobrie ⁊ sua poten/tī virtute custodiat ab incontinentia ⁊ intemperantia. v3.

absqꝫ peccatis. Alie plures possent adduci: sed iste suffici aut. ¶ 2ᵐ ꝯńe ꝓbo ꝑ sic. aliqs peccat nó diligendo deum ꝑp se vltimate ꝛ diligẽdo creaturá non ꝑp deũ finalr. igr̃ tale pctm̃ bõ non pt̃ sine spãli auxilio dei vitare. añs est certum. ꝯña ꝓbat̃. qꝛ tale pctm̃ nó pt̃ vitari nisi deus diligat̃ ꝑp se: sed sic diligere deũ nemo in pñti statu pt̃ sine spãli auxilio ei⁹: vt ꝓbatũ est in ꝓcedẽti. q. ꝓma rõne ꝓme ꝯnis. ꝑmi articuli. ergo ⁊c. ¶ 2ᵒ. si qõlibet suũ pctm̃ bõ sine spãli auxilio dei pt̃ vel possit vitare. igr̃ audiens ꝓdicari sibi fidem chũi pót sine alio adiutorio credere q̃ sibi ꝓponuntur credenda. pꝫ ꝯña: qꝛ talis si non credat vtiqꝫ peccat. nam q non crediderit ꝯdẽnabit̃. mar. vlti. ⁊ Jo. 16. ait saluator. Cũ venerit ille arguet mũdũ de peccato ⁊ de iusticia ⁊ de iudicio. de peccato qdẽ qꝛ non crediderũt in me. Aug. qꝫ ad vitalem in epl̃a ꝫ eum. neqꝫ enim dicitur⁹ eo inqt nihil mali eũ facere q nó credit in chũm: aut q fidez deserit chũi. Sꝫ ꝯña est erroneũ testãte Aug. se in eo aliqñ errasse. ⁊ ꝑpterea ipm̃ retractasse in ꝺ ꝓde. scõꝝ. circa pꝛĩᵐ. vbi sic ait. Neqꝫ eni fidem putabam dei gr̃a ꝓueniri vt ꝑ illã nob̃ darer̃ qꝫ vtilr̃ posce⁹ᵐ: nisi qꝛ credere non possem⁹ si nó ꝓcederet ꝓconium veritatꝫ: vt aũt ꝓdicato nob̃ euãgelio ꝯsentiremus nr̃m esse ꝓpriũ ⁊ nob̃ ex nob̃ eẽ arbitrabar. Quẽ meũ errorẽ nõnulla opuscula mea satis idicant añ epatuꝫ meũ scripta: ⁊ deinde cõmemorat ꝗ se in libro suaꝝ retrac. reuocasse: ꝓpterea: qꝛ fides iter dei dona ab Apl̃o nũatur ⁊ ita est: sic pꝫ ꝑ lib. Seqꝫ in hoc errasse vbi nũc rectata sũt eius ṽba. dicit suisse cõuictũ ex illo aplĩco testimonio. Quis. n. te discernit? Quid habes qõ non accepisti. Qð testimoniũ vt non multo post subdit. nó sinit quẽqꝫ fideliũ dĩe hẽo fidem quã non accepi. Reprimit̃ eniꝫ oĩs his apostolicis ṽbis tota hui⁹ rñsionis elatio. Sꝫ ne hoc qdeꝫ pt̃ dici: qꝫuis non habeam pfectam fidem. habeo tñ eius me nũ: quo in chũm ꝑmitus credidi: qꝛ ⁊ hic rñdet̃. qd autẽ habes qõ nó accepisti? Si aũt ⁊ accepisti: qd gloriaris q̃si non acceperis: ⁊ infra ꝯcludẽdo. Proinde inqt posse hẽre fidem sic ⁊ posse hẽe charitatem nãe est hoĩum. hẽe aũt fidem quẽadmodum ⁊ hẽe charitatẽ: gratie est fidelium: ⁊ multa alia ibidem dicit reprobando quendam illius tpis errorem dicẽtium. qꝫ initium fidei erat in nob̃ ex nob̃. Jtẽ iste fuit error Vitalis: sic idem Aug. in epl̃a ad eũdem recitat. eidem inquiens iux̃ pꝛĩᵐ epl̃e. Quõ dicis qꝫ te audio dĩe vt recte credamus in deũ ⁊ euãgelio ꝯsentiam⁹ nó eẽ donũ dei: sꝫ hoc nob̃ esse a nob̃. i. ex ꝓpria volũtate: quam nob̃ in nr̃o corde non opatus est ipse. Et adhoc cũ audieris. Quid est ꝗ qõ ait Apl̃s. Deus opatur in nob̃ ⁊ velle. rñdes ꝑ legem suam ꝑ scripturas suas deum opari vt velimus q̃s vel legimus vel audimus. Sꝫ ei ꝯsentire vel non ꝯsentire ita nr̃m est vt si vellim⁹ fiat. si aũt nolim⁹ nihil nobis opationem dei valere faciamus. Hic pꝫ qꝫ iste Vitalis opinabat̃ hoiem posse ꝓdicato sibi chũi euangelio ex ꝓpria libertate absqꝫ alio dei adiutorio credendo ꝯsentire: sic signat consequẽs illatũ. Hoc aũt tanqꝫ erroneũ reprobat Aug. ꝯtra trib⁹ rõnib⁹: quaꝝ ꝓma est: qꝛ tũc sequeret̃ qꝫ nó eẽt pro infidelib⁹ orandũ vt crederẽt: sed tñmodo foret eis euangeliũ predicandũ. vnde ait. Qꝫ si dicis ꝑfecto nostris oõnib⁹ contradicis. dic ꝗ apertissime nos ꝓ his qbus euangeliũ predicam⁹ non dẽre orare vt credant sed eis tñmodo ꝓdicare. Et deinde oñdit hoc eẽ ꝯ piã cõsuetudinẽ eccl̃e ⁊ doctrinam aplĩcã: ac btĩ Cypriani. ꝟ 2ᵃ rõ est: qꝛ tũc nó deberem⁹ deo gratias agere: ex hoc qꝫ aliqui tali predicationi credẽdo ꝯsentiũt: qꝛ sic ficte agerem⁹ ⁊ non ṽe: qõ non est credendũ: cũ hoc pius teneat ritus ecclesie: vñ ait ifra. Jnaniter ⁊ ꝑfunctorie poti⁹ qꝫ veraciter magnas cũ exultatione agim⁹ deo gratias: qñ aliq infidelium credũt si ꝗ in eis ipse nó facit. ⁊ subdit. Prorsus non deo gr̃as agim⁹: sed nos agere fingim⁹: si vnde illi gratias agim⁹ ipm̃ facere nó putam⁹. ꝟ 3ᵃ ratio ei⁹ est: qñ vt dicis ꝗ incidit in sniam dãnatã Pelagij: q̃ dicebat gr̃az dei nó ad singulos actus dari: ⁊ pꝫ ꝯña: qꝛ sm̃ hoc dictũ nó daretur ad talem actũ credendi. vñ subdit ipse. Hec est illa pelagianoꝝ male diffamata meritoqꝫ reprobata ⁊ ab ipso etiã Pelagio timẽte damnari in oriẽtaliũ epoꝝ iudicio damnata snia: q̃ dicũt gr̃am dei non ad singulos act⁹ dari: sed in li. ar. esse vel in lege atqꝫ doctrina. Et q̃libet rationũ ꝓdictarũ valde diffuse ꝓsequit̃. ꝯcludẽs tandẽ. qꝫ credẽ euãgelio nó est opus nãe vel doctrine sed diuine grẽ. Jn epl̃a qꝫ ad Paulinũ nolanũ epm̃. Quia iquit volũtas vt ad ṽa credẽda moueat̃ nó sibi sufficit nisi per gratiam de⁹ oppitulet̃: dicẽte ipso dño cuꝫ de nó credẽtib⁹ loq̃ret̃: nemo venit ad me nisi ei datuꝫ fuerit a pr̃e. ꝑp hoc ⁊ Apl̃s q̃uis instanter euangeliũ predicaret: parũ tamẽ esse credebat nisi pro illis etiã oraret vt crederẽt. Beda etiam sup illud Luc. 5. preceptor per totam noctem laborãtes nihil cepim⁹: si verbo aũt tuo laxabo rete. nisi in ṽbo inqt gratie supne laxata fuerint instrã disputationum frustra vocis sue predicator iaculũ mittit: qꝛ fides ꝑpl̃oꝝ nó in sapia verbi compositi sed diuine vocatiõis munere prouenit. ¶ Sed ad rõnem forte dicet̃ sicut quẽdam audiui dicentẽ qꝫ ista intelligẽda sunt de credere meritorio. Non eni audieris qꝫ euãgelium pót illi meritorie credere sine adiutorio diuine gratie: sꝫ simpliciter tñ credere pót ⁊ his que dicũt̃ assentire absqꝫ spãli adiutorio alio ex ꝓpria libertate: ⁊ de ꝗ nó credẽdi differet̃ intelligenda esse dicta scõꝝ recitata nó de scdo. Sꝫ si diligenter consideraret̃ q̃ dcã sunt hec rñsio refellit̃ ex eisdeꝫ. ꝑ ex ꝑ motiuo Aug. supra tacto: qꝛ sm̃ hoc fides non hñ benũ charitatẽ non eẽt iter munera spũs scĩ computãda: qõ est contra sniam Apl̃i ꝑme ad Cori. ꝯuersio etiã catheciminoꝝ qñ icipiũt credere nó eẽt op⁹ gratie dei ꝯ Aug. libro ꝑ ad Simpli. in rñsione ad. q. 3ᵐ ⁊ allegata sũt ei⁹ verba in. q. ꝓcedenti. arti. ꝑ. in ꝑtractatiõe ꝓme ꝯnis. pꝫ ꝯña qꝛ tales nó credũt meritorie in sensu q nũc de isto vocabulo cõiter hẽt. Ex 2ᵒ etiã funda ᵐ refellit̃: qñ credẽs ex ꝓpria virtute lꝫ nó meritorie sup aliũ non credentẽ vere poss; extolli ⁊ gloriari in seipso. Et aplo iterrogãti. qs. n. te discernit. qd aũt habes qõ non accepisti. poterit rñdere: discernit me fides mea q̃ credo euãgelio chũi. hanc habeo ⁊ nó accepi. Non. n. dũ est qꝫ ceteris parib⁹ sic credẽs extolleret nó credentẽ. sicqꝫ frustraret̃ totus in pte illa conat⁹ apl̃i q̃ vult ostẽdere de nullo q̃uis bono hoiem posse in seipso gloriari ⁊ seipsum extollere sup alium vt vbi. ꝺ. de prede. scõꝝ. ꝓlixe declarat Aug. Et ideo ꝯcludendũ est cũ Aug. qꝫ talem fidem hẽe etiam donũ dei est: sic ⁊ hẽe charitatem. Ex 3ᵒ etiã fundamento refellit̃ qñ non eẽt orandũ vt qs euangeliũ sibi predicãtũ crederet. Sꝫ tñmodo vt suũꝫ credere deus ad premiũ vite eterne acceptaret: ⁊ sua fides illi meritoria eẽt: aut vt charitatẽ illi ispiraret q̃ suum credere meritoriũ illi foret. pꝫ ꝯña: qꝛ sm̃ rñsionẽ iste pót sine inspiratiõe aut alia ope diuina credere qõ sibi ꝓponit̃: ⁊ ꝑ hoc supflue ꝑp ꝗ dei auxiliũ posceret̃: sic supius est plies declaratũ. Opp ᵐ át tenet ritus eccl̃e. Qð 4ᵒ etiam reprobat̃: qñ sequit̃ qꝫ ꝓ nouiter credẽtib⁹ nó baptiꝫatis vt cathecuminis nó essent reddẽde deo gratie de fide ipsoꝝ. pꝫ ꝯña: qꝛ nó credũt meritorie. Ex 5ᵒ qꝫ tollit̃: qꝛ sm̃ hoc non ad singulos actus bonos dei gratia daretur: qꝛ nó ad illũ credere: qõ vtiqꝫ rectũ est ⁊ bonũ: lꝫ non vite eterne meritoriũ. pote. n. est qꝫ aliqs nó exñs in statu merẽdi ita integre ⁊ recte credat sic alius qs exñs in statu merendi. ¶ Qꝫ si qs velit ista aliter euadere dicẽdo. s. qꝫ taliter credenti vtiqꝫ de facto ad actum illũ datur gratia: seu qꝫ deus spãli auxilio oppitularur quo facilius vel prompti⁹ credat. possꝫ tamen etiam sine tali auxilio: lꝫ ita nó faciliter ⁊ prompte credere: aduertat hanc responsionem coincidere cum responsione illa damnata Pelagij: qua dicebat ideo gratiam nobis dari: vt qꝫ facere per liberum iubemur arb. fa

A 1ᵐ cilĳ possim⁹ iplere p grãm. Nulli.n.dubiũ est qn p̃dicãti chꝛim credere iubeamur. ¶ 3° ad ꝯne3 sic. si qõl3 pctm̃ ⁊c. igit̃ q̃cũq3 ⁊ q̃ztacũq3 noxia tẽtatione qs tẽtet̃. ipse p̃t ꝓꝑa virtute sine alio spãli auxilio dei illi tẽtationi resistere. p3 ꝯña: q2 ql3 non resistẽs talib⁹ tẽtatiõib⁹ peccat. Sed ꝯñs catholice dari nõ p̃t: sic̃ p3 ex dcis ad ꝓbandũ p̃mã ꝯnẽ: ⁊ ex multis testimonĳs sacre scripture. Sic̃ est illõ. ipulsus euersus su3 vt caderez ⁊ dñs suscepit me. fortitudo mea ⁊ laus mea dñs: ⁊ illud. in te eripiar a tẽtatione. In te. glosa. i. p te. Apl's q̃; magnis tẽtatiõib⁹ memoratis: qbus tñ sci nõ p̃nt diuelli a charitate chꝛi ad Ro. 8. ait. In his oĩb⁹ su peram⁹ pp eũ q dilexit nos: ⁊ l̃ra Aug. h3 p eu3 q dilexit nos. Sup q̃ v̈bo ipse ait i de gratia ⁊ li. ar. Nõ g̃ p nos sed p eũ q dilexit nos. Quid pl'a adducã: Cũ cuil3 chꝛiano d̃beat sufficere q tota dei ecclia a chꝛo capite istructa orat ne iducat̃ in tẽtationẽ. i. ne in tẽtatione deficiat: Deĩq3 sci de supatiõe tẽtationũ deo tãq3 auctori gratias referãt: nec nõ q op^m tãq3 erroneũ dãnat ꝓfitẽs simplr: qn ꝯ tẽtatiões ꝯcupiasq3 illicitas dimicamus: tãq3 vis ⁊ illic h̃eamus ꝓꝑiã volũtatẽ: nõ tñ ex illa: s3 ex dei adiutorio nostram ꝑuenire victoriã: vt. s̃. all'. ẽ. Per quã qdẽ ꝯfessionẽ euident pie itẽ dẽnb⁹ appet q nedũ magnas tẽtationes s3 nec ꝑuas ꝯ q̃s dimicam⁹ possum⁹ virtute ꝓꝑa supare. Cui ꝯcordat Gre. 9. moꝛ. sup illõ Job. 10. ⁊ i pluerẽ reduces me. d. apte redu ci ad pluerẽ di q2 dimissus sibi cuiusl3 tẽtatiõis aura rapit̃

Confir. ¶ Cõtr'. q2 tũc Job potuisset ꝓꝑa virtute absq3 auxilio dei spãli patient̃ ferre illatos sibi corpis cruciat⁹ ⁊ talẽ ipati entie tẽtationũ diaboli ꝓposito bone volũtatis euicere: qd̃ qcũq3 dixerit testificãte hꝛo Prosp. in libro suo ꝯ p̃dicato rib⁹ grẽ. in p̃cipitia pelagiana decurrit. Uñ postea. c. 25. reci^m. 10. disſõne Cassiani ꝯ eũ. ait. Si deus sciuit tñmõ q Job posset nõ ẽt donauit vt posset testis patiẽtie ei⁹ fuit nõ auxiliatoꝛ. Et in quo erit necessariũ gratie adiutoriũ si hu manis solis virib⁹ tanta illi est parata victoria. ¶ Ultimo idẽ ꝓbat̃ p ꝯciliũ p̃allegatũ in quo anathematiçat̃ qui di xerit gratiã non valere ad adiutoriũ. Ut nõ ꝯcomitentur pctã. Aut. n. itelligẽdũ est illõ esse dictũ tñmõ: q2 null⁹ p̃t vitare oĩa pctã: ita vt nullũ oĩno ꝯmittat sine gratie adiu torio. vt aliq volũt exponere: vel q2 nullũ pctm̃ hõ põt vi tare sine adiutorio gratie. Primũ non p̃t dici: q2 tũc sequit̃ q gratia dei nulli hoi valet ad vitãdũ pctã: cui⁹ opp^m cla mat ꝯciliũ. p3 ꝯña: q2 nullus est potẽs vitare qd̃ nullũ pe nitus ꝯmittat pctm̃: sicut etiã ex. 7. c. dicti ꝯcilĳ euidenter ꝓbatur. Relinquit̃ ergo 2^m: ⁊ habet̃ ꝓpositum.

1ᵉ artic. p̃'ꝯ. Quantũ ad 2^m ar^m pono duas ꝯnes sil'es. ¶ Prima est q nullus iustus seu h̃ñs habitualẽ gra tiam gratũ faciẽtez põt sine auxilio dei alio spãli vitare oẽ pctm̃. ꝓbat̃ sic. Nemo ẽ exñs in gratia ꝑ̃t sine dei auxilio alio spãli oẽm noxiam tentationẽ vitare: aut oi tentationi D noxie resistere. igit̃ null⁹ talis põt sine dei spãli auxilio vi tare oẽ pctm̃. Pria ps añtis clara est: ⁊ eam fatent̃ ꝓphe tice ⁊ aplĩce voces. 2ᵃ ẽt p3: q2 alias scis viris nõ eẽt op⁹ orare q eos orare docuit chꝛs. s. ne nos inducas in tẽtatio ne3 qd̃ quisq3 dixerit. ait Aug. in de pfec. iusti. vt p̃allega tum est. ab aurib⁹ oium remouẽdum ⁊ oꝛe oium anathe matiçandũ esse non dubito. ¶ D. Si h̃ non eẽt neciũ: cur

Confir. scũs Dauid in tanta istãtia exorabat. adiutoꝛ meus esto ne derelinq̃s me neq3 despi. ⁊c. ⁊ alĳ sci ac ab ecclia tota iustoꝝ quotidie pro eodem ad deũ supplices preces fundi

Cap. 10 tur. ꝯñtia p3: per illud Aug. contra Pela. de natura ⁊ gra tia. Quid stulti⁹ q̃3 orare vt facias qd̃ in ptãte habeas. Et per determinationẽ cartaginensis ꝯcilĳ aliasq3 ꝓbationes ad sil'em ꝯñam factas in qõne p̃cedenti. in 3ᵃ rõne facta p ꝯne p̃ma. ¶ Scdo sic. iusti ⁊ i gratia exñtes idigẽt adhuc

2ᵐ auxilio dei vt ꝑseuerẽt in bono nec deficiãt. igit̃ indigẽt au

Cap. 17 xilio vt non peccẽt. p3 ꝯña p illud Aug. in de correc. ⁊ gra tia. neq3 eni nihil malũ facit q bonũ deserit: ⁊ a quo decli nare non d3 inclinat̃ in malũ non ꝑseuerans in bono. vbi

A inuit q ipmmet nõ perseuerare sit pctm̃. ¶ D. Si exñs in gratia non vlterius peccaret. vtiq3 perseueraret in bono. añs ostendit esse veꝝ quotidiana etiam iustoꝝ oꝛo: qua di cunt. sanctificet̃ nomen tuũ. quib⁹ v̈bis s̃m expõnem bea ti Cypꝛiani martyris: vt allegat Aug. ibide3 de coꝛ. ⁊ gra tia: vbi. s̃. ⁊ in de bono ꝑse. circa p̃n^m. a deo petim⁹ ⁊ ro gamus: vt qui in baptismo sanctificati sumus in eo quod esse cepim⁹ ꝑseueremus. ⁊ subdit Cypꝛianus. Hanc conti nuis oꝛonib⁹ precem faciam⁹: hoc diebus ac noctib⁹ po stulem⁹: vt sanctificatio ⁊ viuificatio que dei gratia sumit̃ ipsi⁹ protectione seruet̃. Nõne etiam Dauid scũs oꝛabat ⁊ omnes adhuc sci in p̃nti vita degẽtes oꝛant. conserua me dñe: q2 speraui in te. Nõne ⁊ idem pro pp'o deo deuoto

Cap. vi. F oꝛabat p̃mo Paral'. d. dñe deus custodi in eternum hanc volũtatem cordis eoꝝ: ⁊ semper in venerationẽ tui mens ista permaneat. Nõne ⁊ Saluatoꝛ pro suo populo oꝛabat

Cap. 17 ad patrem Joã. 17. pater sancte cõserua eos quos dedisti mihi: ⁊ sequit̃. Quos dedisti mihi custodiui: ⁊ nẽo ex his perĳt nisi fili⁹ perditiõis: ex qb⁹ p3 q ceteri apostoli erãt in gratia. Qd̃ etia3 confirmat̃: q2 eis predixerat. iam vos mũdi estis. p3 etiam q de custodia spũali q̃ custodiebant̃ a pctõ: loquebatur. nõ enim adhuc nisi spũaliter iudas pe

Cap. 15. rierat: ⁊ subdit. Non rogo vt tollas eos de mundo: sed vt serues eos a malo. Et certũ est q non loquebat̃ de malo pene vel aduersitatis hui⁹ mũdi: cũ in eodem sermone eis predixisset: venit hoꝛa vt omnis q interficit vos arbitret̃ se obsequiũ prestare deo. Et iteꝝ. In mũdo habebitis pres suram: s3 confidite: q2 ego vici mundũ. Sed vtiq3 de malo culpe loquebat̃. ¶ D. Beatus Gre. 9ᵒ moꝛ. super illõ Job 10. visitatio tua custodiuit spm̃ meum. Humanũ inqt spm̃

G visitatio supna custodit cum virtutibus ditatum vel flagel lo percutere vel compungere amore non desinit. natura si dona p̃stat: sed hũc ꝯtinue restaurando nõ subleuat citius bonũ perdit: qd̃ non a largiẽte custodit̃: ⁊ p3 etiam q de

Cap. 11. iustis viris ipse loquit̃. Item in ecclesiasticis dogmatibus scribitur. vt non labant̃ a bono vel nãe vel meriti sollicitu dinis nostre est: ⁊ celestis pariter adiutorĳ. vt labamur po testatis nostre ⁊ ignauie. Hec ꝯ probat̃ auc̃te Aug. de na

Cap. 26 tura ⁊ gratia. dicẽtis mala nostra nõ ad hoc solũ supern⁹ medicus sanat: vt illa ia3 nõ sint: sed vt de cetero recte am bulare possim⁹. Qz quidem etiam sani nõ nisi illo adiuuã te poterim⁹. nam medic⁹ homo ⁊c. ⁊ ifra habet̃ in respõ dendo ad obiectionem factam ꝯ ꝯnes 1ᵉ arti. ¶ 2ᵃ ꝯ est. q

2ᵃ ꝯ nõ qd̃libet pctm̃ homo exñs in gratia põt sine alio dei au xilio spãli vitare. probat̃: q2 nõ quãl3 tẽtationem põt sine spãli auxilio supare. igit̃ ⁊c. probat̃ assumptũ: q2 si quãli bet. igit̃ in nulla quãtacũq3 tentatiõe positi viri iusti debẽt auxiliũ implorare neq3 de alicui⁹ victoria deberẽt se ma gis q̃3 prius deo obligatos cognoscere: ⁊ tanquã de nouo munere illi grãs agere. ꝯña p3 ex dictis supra. falsitas ve

D ro ꝯñtis q̃tum ad p̃mam ptem p3: eo q vt preallegatum est ex rescripto Innocẽtĳ ad cartaginẽse conciliu3. Neces se est vt q̃ auxiliãte vincim⁹: eo iterum nõ adiuuante vin camur. Ac per hoc etiam post p̃teritas victorias iustoꝝ d̃ peccatis insuper veniẽtib⁹ tentationib⁹ h̃ñt iteꝝ ei⁹ auxi lium iploꝛare. Sic faciebat Dauid scũs. d. adiutoꝛ meus esto ne derelinquas me neq3 despicias me deus salutaris meus. Sic fiendũ esse oñdit pia consuetudo vniuũs eccle sie: nec estimo hoc ab aliq̃ vere chꝛiano negandũ. Quãtum ad scdam etiam ptem qlibet vt puto confitebit̃ esse falsũ: q2 s. n. iustoꝝ de magne tẽtationis periculo liberatus non reputet se in eo magnũ dei bñficium recepisse: ⁊ eo ampli us ad agendum grãs obligatũ. ⁊ tanq̃3 pro nouo munere grãs ⁊ sacrificium confessionis seu laudis absoluat. Uñ

Cap. 4. brũs Joã. in Apoc. dicit. q seniores. p q̃s vtiq3 sancti viri figurant̃. adoꝛabant viuentẽ in secula scl'oꝝ mittentes co

I ronas suas añ thronũ. Que vba exponẽs Greg. 22. moral. ait. coronas suas añ thronũ mittẽ est certaminũ suoꝝ victorias non sibi sꝫ auctori tribuere vt ad illum referãt gloriam laudis a quo sentiũt vires accepisse certaminis. Pꝫ etiã hoc añs aucte eiusdem. 28. mor. sup istud Job. 38. quis ꝯclusit hostijs mare ⁊c. vbi de victoria tentationũ q̃s hõ in cogitationib⁹ carnalibus patit loquens dicit sic. Nemo sibi cogitationum victoriam tribuat cuꝫ veritas dicat. qs ꝯclusit hostijs mare qñ erumpebat q̃si de vulua ꝓcedẽs. Quia nisi ab ipso cogitationis ꝑmordio cordis fluct⁹ gr̃a diuina retineret tentationem procellis mare. i. humanum cor seuiens terrã ꝓculdubio humane mentis obruisset: vt salsis fluctib⁹ ꝑfusa aresceret. i. ꝑniciosis carnis voluptatibus delectata depiret. Solus ḡ dñs hostijs mare ꝯcludit: qr prauis motib⁹ cordis claustꝝ īspiciẽte fortitudinis obijcit. Item in fine dicti li. sup eisdẽ v̄bis Job. ait. sic beatus igit̃ Job. ne sibi tribuat qd ꝯ̃ procellas fortiter stat vocẽ diuinam audiat: qs ꝯclusit hostijs mare ⁊c. ac si apte diceretur. In cassum te exterius in bonis opibus pensas. Si nõ me iterius q tentationis vndas ꝯpesco cõsideras: vt. n. tu fluctus ferre possis in ope mee virtutis est q fluct⁹ frango tentatiõis in corde. Ex his appet mani^{ste}: qꝫ nullus ẽt iust⁹ ⁊ in gr̃a ꝯstitutus q̃lis vtiqꝫ erat Job: cogitatiõis noxie tẽtationi põt propria virtute sine adiutorio diuino resistere.

2^m ℣ 2° si qõlꝫ pctm̃ hõ exñs in gr̃a põt sine sp̃ali auxilio dei vitare. igit̃ vel non ad singulos actꝰ gr̃a atqꝫ adiutoriuꝫ dei dat̃. vel ad aliqs frustra ⁊ iportune dat̃. Pars p^a ꝯ̃ñs fuit vnus error dãnatoꝝ Pela. vt. s̃. pꝫ. ac ẽt in ꝑcedẽti. q. 2^a vo ps blasphemia q̃dã est. Cõsequẽtia v̄o ꝑma satis est clara: qm̃ ad illd velle vel nolle q̃ resistit tentatiõi nõ daret̃ adiutoriũ dei: aut si daret̃ supflue daret̃: ex q̃ sine hꝰ adiutorio poterat ꝑualere. Si dicat̃ qꝫ nõ datur supflue: qr facili⁹ per illd adiutoriũ resistit tentationi approꝑinquat̃ ad illaꝫ dãnatã r̃sionem Pela. vt facilius possint iplere p gr̃am ⁊c. vt dcm̃ est. s̃.

3^m ℣ 3° si sic. igit̃ non quẽlꝫ bonum actum q fit ab hoie deus facit vt hõ faciat illum siue non ad quẽlꝫ bonum actum hois deus mouet voluntatẽ hois: faciens eam velle id qd ipsa vult: pꝫ ꝯñs de actu quo vult resistere praue tentatiõi: q vtiqꝫ bonus est: imo ⁊ meritorius in habente gr̃am. Si. n. hõ p habitũ gr̃e ⁊ lib. ar. resistit seu non vult ꝯsentire: cũ habitus nõ moueat põꝫ lꝫ adiuuet coagẽdo: non poterit dici qꝫ deus moueat volũtatẽ ad agẽdum nisi alio mõ sp̃ali ꝯcurrat gratis ⁊ misericorditer: vt dicebat̃ in ꝑcedenti. q. in r̃sione ad obiectionẽ 12^m. ꝯ̃ñs autẽ pꝫ esse falsum p auctes plures ibidem inductas. Ex istis puto satis patere. qꝫ etiã veri iusti ⁊ in gr̃a exñtes vt tentationibus fortiter resistãt ⁊ in pctm̃ non cadãt idigẽt adhuc sp̃ali auxilio dei: ⁊ sine illo non possent ꝑsistere qn caderẽt in pctm̃. Et id qcunqꝫ iusti ꝯ̃ tentationes fortes ꝯsistũt humili veraciqꝫ cõfessione dicũt cũ ꝓpha. aia nostra sustinet dñm: qm̃ adiutor ⁊ protector noster est. Et iteꝝ cuꝫ eodẽ. Dñe deus virtus salutis mee. Obumbrasti sup caput meũ in die belli. Qui ⁊ alibi ait. Salus ãt iustoꝝ a dño ⁊ adiutor eorum in tp̃e tribulationis. Multa alia adduci possent testimonia scãꝝ scripturaꝝ: sꝫ ista sufficiant.

ꝯ̃ p̄dcã omnia.

¶ Contra oia predicta ꝑt argui per arg^a Celesti. ⁊ Pelagij tenẽtium qꝫ homo p libertatẽ li. ar. habita notitia legis q̃ cognoscitur qd agẽdum ⁊ qd vitanduꝫ potest qõlꝫ vitare pctm̃. Et q̃uis multa argumẽta faceret Celestinus: sicut pꝫ in li° Augu. de ꝑfectione iu. vbi singula repetit ⁊ soluit. oia tamẽ in paucis radicibus sustentant̃: ⁊ ideo sufficit hic aliq̃ recitare quoꝝ solonib⁹ cetera sil̃r soluant̃. Arguit aũt ꝑmo sic.

p^m Peccatum aut est volũtarie aut nec̃itatis. Si necessitatis non est pctm̃. si voluntatis igitur vitari põt.

2^m ℣ 2° homo dꝫ esse sine pctõ. igit̃ potest esse sine peccato. pbat̃ ꝯñs: quia non aliud dꝫ homo q̃ꝫ põt.

3^m ℣ 3° ꝑceptũ est hoi esse sine peccato. igit̃ ꝑt esse sine pctõ. non enim ꝑcipitur qd oino fieri non posset.

4^m ℣ 4° nec̃e est ꝯfiteri hoiem tam oia que prohibent̃ posse vitare q̃ꝫ oia que iubent̃ posse iplere. igit̃ posse est hoiem eẽ sine pctõ. pꝫ ꝯñs: qr non peccat̃ nisi cuꝫ fiunt q̃ prohibent̃ aut non fiũt q̃ iubent̃.

5^m ℣ 5° si homo non ꝑt eẽ sine pctõ. querẽdũ est cuius sit hec culpa. an. s. eius. vl' alterius. non alterius: vt ꝯstat: nec ẽt ei⁹: q̃ñ est eniꝫ culpa eius si nõ est qd eẽ non põt.

6^m ℣ 6. oẽ pctm̃ deus iputat hoi: qr nõ est pctm̃ quicqd non iputabit̃ in pctm̃. igitur homo potest vitare oẽ pctm̃: alioqn sibi iputaret iniuste.

7^m ℣ 7° nã hois bona est. hoc eni negare nullus nisi marcion aut manicheus audebit. igit̃ posse est ei carere malo: ⁊ p ꝯñs peccato.

¶ Auctib⁹ ẽt argt̃. Nam q̃dam auctes exhortãtur hoies ad ꝑfectionẽ: sic illa Saluatoris. Matth. 5°. Estote ꝑfecti sicut ⁊ pr̃ vr̃ celestis ꝑfectus est: ⁊ multe alie siles in scriptura. Non est ãt ꝑfectus q non ẽ sine peccato: neqꝫ ad ipossibile fit exhortatio. ¶ Item qcũqꝫ est sine macula vtiqꝫ ẽ sine peccato. cum oi peccato aia maculet̃. multi aũt sũt sine macula. Unde de talib⁹ Dauid ait. Beati imaculati: ⁊ iteꝝ. Ero imaculatus cuꝫ eo: ⁊ obseruabo me ab iniqtate mea. Apl's aũt ad Eph. 5°. elegit nos inqt ante mundi cõstitutionẽ vt essemus sci ⁊ sine macula: ⁊ plures alie auctoritates pñt adduci. Hec sumpta sunt ex dictis Celesti. recitatis in libro de ꝑfectione iu. Sꝫ ꝑter ista adducit Pela. vt recitat Aug. in de nã ⁊ gratia. ẽt auctes alioꝝ catholicoꝝ doctoꝝ. Quaꝝ vna est Hylarij. d. non eni nisi sp̃ũ ꝑfecti ⁊ imortalitate mundati qꝫ solis mundis corde dispositũ est hoc qꝫ in deo est imortale tenemus. Alia est Hiero. super illd. beati mundo corde: qm̃ ipsi deũ videbũt. Quos inqt Hiero. nõ arguit ꝯsciã vlla pcti: ⁊ addit. Mũdus mundo corde ꝯspicitur: tẽplum dei/non põt esse pollutũ. Itẽ Hiero. li. ar. nos ꝯdidit deus nec ad virtutẽ nec ad vitia necessitate trahimur. Alioqn/vbi necessitas nec corona ẽ. Alia est Aug. 3° de lib. ar. dicẽtis. Quis eni peccat in eo quod nullo modo caueri põt: Peccatur ãt. Caueri ḡ põt a Quibusdam ꝑdictoꝝ sic pꝫ. arguitur ꝯ̃ ꝯ̃nem ꝑmam. ꝑmi arti. ⁊ qbusdam ꝯ̃ scd̃am. Et oia ꝑdicta arg^a sunt sil'r ꝯ̃ duas illas ꝯ̃nes arti. 2^i. Cõtra q̃s tñ sp̃aliter vr̃ posse argui: qd sequit̃ hitualẽ gr̃am a deo imitti ⁊ supflue hoibus dari: qd non est dcm̃. pbat̃ ꝯñs. qm̃ gr̃a hꝰ nõ datur nisi ad hoc vt p eam homo sit potẽs agere q̃ agẽda sũt: ⁊ vitare q̃ sũt vitanda. Sed ꝯm dicta ad neutrũ hõ est potens p ipsam: qr imo alio dei adiutorio seu a deo al'r iuuari indiget. qre ⁊c.

Ad p^m ¶ Ad ꝑmam ꝯcedẽdum est iuxta s̃niam Aug. in de ꝑfec. iusti. qꝫ pctm̃ est voluntarie: ⁊ ẽt qꝫ pctm̃ vitari põt: sꝫ non sequit̃. igit̃ vitari põt absqꝫ auxilio dei. Cum auxilio vero dei vtiqꝫ põt hõ vitare pctm̃. Uñ Aug. ibidẽ. Respõdem⁹ inquit pctm̃ vitari posse si nã viciata sanet̃ gr̃a dei p iesum christum dñm nr̃m. Inm̃ eni sana nõ est: inq̃ꝫtum id qd faciendum est aut cecitate nõ videt: aut ifirmitatem non implet. Et in de baptismo puuloꝝ ad Mar. libro 2° circa pn^m. Si a me inquit q̃rat̃ vtrum homo sine pctõ possit esse in hac vita: ꝯfitebor posse p dei gr̃am ⁊ lib. eius arbi. ⁊ ifra. Põt inquit hõ si velit esse sine pctõ adiut⁹ a deo. Posset ẽt dici ad vnum sensum. qꝫ pctm̃ est necessitatis. vꝫ qꝫ homo ex se sine diuino adiutorio non ꝑt vitare pctm̃: sꝫ necesse est euꝫ non adiutũ peccare: ⁊ hac intentione loquens propha clamat ad dñm. de necessitatibus meis erue me.

Ad 2^m ¶ Ad 2^m eodem modo dcm̃ qꝫ homo vtiqꝫ dꝫ ⁊ potest ẽt esse sine peccato: sed cum adiutorio dei: ⁊ nõ aliter. Et hoc Aug. de ꝑfec. iusti. pulchre declarat. d. Cum videmus claudum qui sanari potest: recte vtiqꝫ dicim⁹: dꝫ esse homo iste sine claudicatione. Et si dꝫ/põt. Nec tñ cum vult ꝯtinuo potest: sed cum fuerit adhibita curatione sanatus: ⁊ medicina adiuuerit voluntatem. Hoc fit in interiore homine qꝫ ad pctm̃ attinet tanq̃ꝫ eius claudicationem per eius gratiã q venit non vocare iustos: sed peccatores: quia non est opus sanis medicus: sed male habentibus.

Ad 3^m ¶ Ad tertiũ eodem

A modo dõm: ꝙ hõ põt eẽ sine pctõ: ꝫ nõ sine adiutorio dei.
Cui ẽt nõ ꝓcipit vt sine adiutorio sit sine pctõ: sic nec vt si/
ne adiutorio dei bñ viuat: vt dcm̃ est in ꝑcedẽti.q. ¶ Põt
Cap. 7. ꝙ homo esse sine pctõ ꝫ cũ adiutorio dei: ⁊ iõ subdit Aug.
ↄsultissime ꝓcipit boi vt rectis passib⁹ ambulet vt cum se
nõ posse ꝓspexerit.s.ex se: medicinã regrat que in iteriore
hoie ad sanãdã pcti claudicatonẽ ẽ gr̃a dei p iesum chr̃m
Ad 4m. dñm nr̃m. ¶ Ad 4m dõm est ꝙ vtiqꝫ neceẽ est ↄsiteri oia q̃
iubent iplere: ⁊ oia q̃ ꝓhibent vitare hoiem posse: ꝫ cum
adiutorio diuine gr̃e: ⁊ nõ alr̃: sic diffõnib⁹ ↄciliorꝫ ⁊ auctori
bus sacris edocemur: vt in hac ⁊ in ꝑcedẽti.q.pꝫ. Et vt h
Aug. sacri canonis auctẽ ↄfirmet. Ad istud argm̃ rñdendo
Cap.12. Celestino: vbi supra ꝓmittit oẽꝫ iussionẽ diuinã in illa vna
gñaliter ↄtineri iussione q̃ dictũ est. Diliges dñm deũ tuuꝫ
⁊c. ⁊ oẽm ꝓhibitionẽ in illa vna cõprehẽdi: q̃ dcm̃ est. Nõ
B ↄcupisces. Et hiis ꝑ scripturã dclaratĩ subdit. Sꝫ nec qsq̃ꝫ
ꝑt esse ↄtinẽs: qd ꝑtinet ad non ↄcupiscere: nisi deus det: ⁊
charitas diffusa est in cordib⁹ nr̃is non ꝑ nos ipsos: ꝫ per
Ad 5m spm̃ scm̃ q datus est nob. ¶ Ad 5m dõm ꝙ hoiem nõ posse
esse sine pctõ non est culpa: sed est pena quã hꝫ ex culpa ꝓ/
mi parẽtis q pli. ar. ⁊ auxiliũ gr̃e qd acceperat: q̃le ẽt qlibet
alius accepisset si ipse non peccasset: poterat esse sine pctõ.
Et qꝛ hec pena est pena illi⁹ culpe in q̃ non solũ ille: sed ⁊
oẽs ex ipso futuri peccauerũt sm̃ Apl̃m: iõ peccat qlibet
qñ non est sine pctõ hoc est qñ non vitat sed ↄmittit pctm̃.
Cap.14 Et ideo Aug. vt supra. ad istud argm̃ rñdẽs. rñdemus ait.
Ideo hois eẽ culpam ꝙ non est sine pctõ: qꝛ sola hois vo/
luntate factũ est vt ad istam necessitatem veniret: quã sola
Cap.10 hois volũtas superare non põt. Et antea dĩc. Per arbitrij
libertatẽ factum est vt eẽt hõ cum pctõ: ꝫ iam penalis vi/
tiositas subsecuta ex libertate fecit necessitatẽ. Vñ ad deũ
fides clamat. õ necessitatibus meis educ me: ⁊ paulo post
subdit. ꝙ illa libertas non perisset si bona ꝑmãsisset volũ/
C tas: qꝛ võ peccat volũtas secuta est peccãtẽ pctm̃ habẽdi
Ad 6m dura necessitas. ¶ Ad 6m rñdẽduꝫ est: vt supra. ¶ Ad 7m
Ad 7m ↄcedendũ est ꝙ nã humana potest carere malo: ⁊ iõ sm̃ ꝙ
Cap.15. vbi supra dicit Aug. ad deũ clamam⁹. libera nos a malo.
Qd̃ non ꝑficitur q̃diu corpus qd corrũpit aggrauat aiaꝫ
¶ Ad auctes canonis dõm ꝙ homo ꝑt eẽ ꝑfectus ⁊ sine
pctõ ⁊ sine macula: ꝫ ꝑ gr̃am dei: qd manifeste etiã innuit
auctas allegata apli. Elegit nos vt essemus sci ⁊ imacula
ti. loqtur eni de electiõe ꝓde. cuius effect⁹ est scitas ⁊ puri
Cap. 62 tas nostra. ¶ Ad auctem Hylarij rñdit Aug. in de natura
⁊ gr̃a. ⁊ hñ. ꝙ ipsa nõ est ↄ sniam positam: cũ ipse non aliõ
q̃ꝫ hoiem posse esse mũdo corde testet. Qd̃ ↄcedit: sed gr̃a
Cap.66. dei p iesum chr̃m. Et eodẽ mõ itelligẽda est auctas prima
Hiero. sic in eodẽ docet Aug. ¶ Ad aliam võ eiusdẽ dõm
sm̃ Aug. ibidẽ. ꝙ ipsa non est ↄ: qꝛ loquit de nã q̃lis ꝓmi/
tus fuit ↄdita: in qua nulla tũc fuit peccãdi necitas: sed vt
subdit. Qd̃ ex vitijs nãe non ex ↄditione nãe sit quedam
D peccãdi necessitas audiat homo atqꝫ vt eadẽ necessitas nõ
sit discat deo dicere: õ necessitatibus meis educ me: qꝛ ⁊ in
hꝰ orone certamẽ est aduersus temtatorẽ de ipsa ↄ nos ne
cessitate pugnãtẽ. ¶ Ad auctez Aug. rñdebit cũ soluetur
ꝓmum argm̃ ꝑme qõnis. ¶ Ad illud aũt qd arguitur ↄ ↄ/
nes scdi arti. dõm non sequi ꝙ gr̃a inutiliter vel supflue de/
tur: sic infirmus oculus nec supflue nec inutilr sanatur: q̃ꝫ/
uis etiã sanus sine adiutorio lucis videre non possit. Nec
sequit etiam ꝙ in habitualib⁹ gratijs sit ꝓcessus in infini/
tum: sic forsitan qs vellet arguere: qm̃ tale adiutoriuꝫ qd
vltra habitum gr̃e necessariũ dico: non est aliqd habitua/
le donum causatũ in aia: ꝫ quedã spãlis dei assistẽtia: siue
deus ipse spãliter assistẽs ⁊ gratis iuuans ad bñ agẽdum
⁊ volẽdum ⁊ ad non peccãdum: siue nõ permittẽdo vltra
virtutẽ ab ipso nobis prestitam temtari: siue faciendo nos
fortiter ⁊ recte ↄ temtationem pugnare: siue alio mõ igno/
to nobis iuuãdo. Et si dicat qd supra habitum est ꝑ Aug.

ꝙ homo põt vitare pctm̃ si nã viciata sanet per gr̃am dei: E
ex quo vꝫ ꝙ non sit aliud adiutoriuꝫ necium. Dõm ꝙ per
illud dictum Aug. nõ excludit opportunitatem alteri⁹ ad
iutorij seu modi iuuandi: qꝛ imo alibi exꝓsse ponit. s. in de
nã ⁊ gr̃a. vt statim patebit. Põt etiã dici ꝙ per gratiam q̃ Cap. 26
sanat nã viciata non solum itelligit habitus gratie sanans
tanq̃ꝫ aie medicina: ꝫ ipse ẽt deus gratis assistens ⁊ sanãs
vt medicus. in h dissimilr se hñs ad medicũ corporalẽ: ꝙ
sic dicit Aug. vbi nũc cõmemoraui. Medicus homo cum
sanauerit hoiem iam decetero sustẽtandum elemẽtis ⁊ ali
mentis corporalibus: vt eadẽ sanitas apto subsidio ↄuale
scat: atqꝫ persistat deo dimittit qui prebet ista in carne viuẽ
tibus: cui⁹ erãt etiam illa q̃ dum curaret adhibebat. Ipse
aũt deus vt subdit cum per mediatorẽ dei ⁊ hoium hoieꝫ
iesum chr̃m spũaliter sanat egrũ vel viuificat mortuũ. i. vi
uificat ipium. ⁊ cũ ad ꝑfectam sanitatẽ. hoc est ad ꝑfectaꝫ F
vitã iustitiãqꝫ ꝑduxerit: non deserit si non deserat: vt pie sꝑ
iusteqꝫ iuuet. Sic eni oculus corporis ẽt plenissime sanus
nisi cãdore lucis adiuuet non põt cernere: sic ⁊ hõ etiaꝫ ꝑ/
fectissime iustificatus nisi eterna luce iustitie diuinitus ad/
iuuetur recte non põt viuere. Sanat q̃ deus non solũ vt de
leat qd peccauimus: ꝫ vt ꝓstet ẽt ne peccemus. Et ex ista
auctẽ. pꝫ ꝙ etiam hñs gratiam illã habitualẽ adhuc indi
get diuino adiutorio vt nõ peccet ⁊ recte viuat. Nemo eni
ꝑfecte iustificatus est non hñs hꝰ habitũ gratie ⁊ talẽ ad/ Ad pm
huc dicit diuino auxilio adiutorioqꝫ idigere. ¶ Ad ꝓmuꝫ pncip.
ꝓnli. q. rñdeo negãdo ↄñam. Nec valet ꝓbatio: qm̃ nõ seq
tur. Pctm̃ põt caueri. igit potest caueri absqꝫ spãli auxilio
dei. Sicut ẽt nõ sequit. hõ ꝑt mereri ⁊ beatificari. igit põt
mereri ⁊ beatificari absqꝫ spãli auxilio dei. nam añs est ve
rum: ⁊ ↄñs falsum duplr ⁊ erroneum. Aug. vero in vbis
itelligit pctm̃ posse caueri deo iuuãte vt caueatur. Vñ de G
nã ⁊ gratia. rñdens Pelagio in sui erroris fauorẽ ꝓdictaꝫ
Aug. auctem allegãti. pctm̃ inquit põt caueri: ꝫ oppitulã cap.67.
te illo qui non ꝑt falli. Et ideo vt ꝓmisit in hoc adiutoriuꝫ
postulamus dicẽtes. ne nos inferas in tẽtationeꝫ: ⁊ paulo
ifra. Duob⁹ inqt modis etiã in corpe cauet morbi malũ:
⁊ vt non accidat: ⁊ vt si acciderit cito sanet: vt nõ accidat:
caueamus dicẽdo: ne nos inferas in tentationeꝫ: vt cito sa
netur/caueamus dicẽdo. dimitte nobis debita nr̃a. ¶ Ad Ad 2m
2m negãda est ẽt ↄñs. Nec valet ꝓbatio: qm̃ nõ dico ꝙ hõ
non potest vitare pctm̃: sic pro fundamento assumit ꝓba/
tio illa: sed dico ꝙ non ꝑt absqꝫ auxilio dei: cum illo auteꝫ
ꝑt: ⁊ ideo non necitate simplr loquẽdo: ꝫ volũtarie peccat
cum peccat. ¶ Sed vt interius gradiamur: pone ꝙ alicui Obijcit
hoi vltra nãlia bona ipsius: ⁊ gñalem influentiã dei nullũ
adiutoriũ a deo ↄferatur ad bene agẽdũ siue ad nõ peccã
dũ: nũqd iste poterit ꝑceptum iplere ⁊ noxie tentatiõi isur
gẽti resistere: aut necio ↄsentiet tẽtationi: ⁊ trãsgredietur ꝑ
ceptũ. Si dicat ꝓm recedit a snia supra posita. Si 2m non
igit libere: sed de necessitate trãsgrediet ꝑceptum ⁊ tenta/
tioni ↄsentiet: ⁊ per ↄñs non peccabit: qꝛ oẽ pctm̃ volunta H
rium vt prius arguebat. ¶ Rñdeo dõm ãiuxta dictũ Au/ Solo
gu. superius in rñsione ad 5m obiectionẽ allegatum ⁊ alia
plura ibidem ⁊ alibi ↄ pelagianos in plurib⁹ locis: ac etiã
in ꝓ retrac. Q, ille vtiqꝫ sic ↄstitutus de necitate trãsgredie
tur ꝑceptum ⁊ tẽtationi succumbet: nec tñ talis necessitas
cum sit pena illi⁹ culpe in qua peccauimus oẽs: ⁊ cui⁹ rei
sum⁹ ꝓ quaqꝫ iuste penas luimus eũ a pctõ excusabit. Si
cut ẽt dicebat in solone tertij argm̃ ꝓncipalis. precedentis
qõnis. Hoc ↄfirmat ꝑ illud Aug. ↄ ꝑfectione iu. Pctm̃ est Cap.16.
cum vel nõ est charitas q̃ esse dꝫ: vel minor est q̃ꝫ dꝫ esse: si
ue hoc vitari volũtate possit: siue non possit: qꝛ si põt pñs
volũtas hoc facit. Si aũt non põt ꝓterita volũtas hoc fe/
cit. s. ꝓmi hois. Et tñ vitari potest nõ qñ volũtas superba
laudat: sed qñ humilis adiuuat. Et vlteri⁹ dõm: q pp hꝰ
necessitatẽ nõ fit qn illud pctm̃ sit volũtariũ: qm̃ adhuc a

I

Cap. 13

Cap. 15.

sciente ꝛ nõ coacto cõmittitur q̃ sufficiũt ad rationẽ voluntarij: vt inuit Aug. p̃ retrac. Uel alr̃ ſm eũdẽ ibidẽ dõz. ꝙ pctm̃ dĩ volũtarium vel in ope vel in origine. B 2° mõ saltẽ pctã illius adhuc essent volũtaria. Prim⁹ enim hõ voluntarie peccat cui⁹ alioꝝ i nobis penas illius ꝯfictũz initiuz origo fuit. Si dicat͛ ꝙ sic esse volũtarium non sufficit ad rõnem pcti. sed vltra hoc reqritur ꝙ sic sit volũtarium ꝙ vitari possit. hoc ꝓbatur ex diffõne pcti quã Aug. ponit in de duab⁹ aiab⁹ dicẽs. Pctm̃ est volũtas retinẽdi vel ꝯsequẽdi qd̃ iustitia vetat: ꝛ vñ libeꝛ est abstinere. rñdenduz

Cap. 15.

est ſz eũdẽ p̃ retrac. ꝙ ibi diffinitũ est pctm̃ ꝙ tm̃mõ pctm̃ est: nõ qd̃ ẽt pena pcti. Et de tali ẽt pctõ: qd̃. s. non est pena

Cap. 13

peccati ipse ibidem dicit itelligẽdum eẽ dictum suũ de vera religione in ꝯ̃riũm allegatum. Nũc aũt talia sunt etiaz pena pcti. pcti. s. illius p̃mi hois in cui⁹ pctõ oẽs peccauim⁹.

Ad ꝯ̃nẽ

¶ Ad ꝯfirmationem dõm ꝙ illa verba vera sunt: sed non iuuant ꝓpo͂: qm̃ in p̃ hoie ante pctm̃ suũ si fuisset necẽitas talis: qꝛ illa non fuisset pena pcti vtiqꝫ illũ excusasset a pec

K

cato: in nobis vero nõ excusat: qꝛ pena est ex peccato proueniens: vt superius est sepe dictum.

¶ Distinctionis. xxix. Qõ. j.

Circa dist. 29. in q̃ Magr̃ inquirit. vtrum hõ ante pctm̃ eguerit grã operante ꝛ cooperante. Quero vtrum hõ ante pctm̃ p li. arb. ꝛ sue nãe vires p̃cise absqꝫ alio adiutorio dei fuerit sufficiens ad agendum aliquem actum moralr̃ bonum seu vere rectum vel virtuosum. Et

Cap. 15.

arguo p̃ ꝙ sic aucte scripture. s. in ecclastico. dicẽtis. deus ab initio ꝯstituit hoiem ꝛ reliquit illum in manu ꝯsilij sui. adiecit mãdata ꝛ precepta sua ꝛc̃. Quid est ãt vt dic̃ Augu. hypoñ. rñsione 3°. reliqt illũ in manu ꝯsilij: nisi dimisit illũ in ptãte li. ar. sui. In manu eni potẽtas intellr̃. Sz non dicer͛ reliquit in ptãte arbitrij ad faciendũ. s. dei mandata: nisi ex se absqꝫ adiutorio dei sufficiẽs fuisset ad illa iplẽdas

L

ꝛ p ꝯsequẽs ad agẽdũ opa recta moralr̃ ꝛ virtuosa.

Oppo͂

Ad oppositũ arguitur aucte magr̃i h̃ dicentis. Egebat itaqꝫ hõ grã nõ vt liberaret volũtatem suã q̃ pcti serua nõ fuerat: ſz vt p̃pararet ad volẽdum efficaciter bonum qd̃ per se non poterat. Ex his pꝫ propositum: qm̃ si p se non poterat efficaciter velle bonum. igitur non per se sufficiebat ad agendum actum aliquem moraliter bonum. Cum omnis talis actus sit volito boni/vel ex ipsa procedens.

In ista qõne erũt articuli duo. In p̃/iuxta titulũ qõnis ingret͛ de ptãte p̃mi hoiꝫ añ suũ lapsum ad bonũ faciẽdũ. In 2° ingret͛ de ptãte eiusdez ad bonũ post lapsum: ꝛ silr̃ de ptãte alioꝝ hoium ex ipso nãliter descẽdentiũ. Et hoc ꝓpter quedam dicta p quedã venerabilem magr̃m cõtra aliqua per me posita supra in

M

p̃ma qõne super. 26. dist. huius scđi.

p̃⁹ artic.

Quantũ ad p̃mum ar͂ p̃mitto iuxta cõe dctm̃ ꝙ adiutoriũ dei duplr̃ capi põt. Uno modo pro adiutorio gñalis influẽtie: quo. s. dz adiuuare gñaliter oẽ agẽs creatũ in oi sua actione. Alio mõ ꝓ adiutorio assistẽtie seu influentie spãlis. quo spãliter aliqua agẽtia iuuat ꝛ non oia: ꝛ ad aliquas actiones: ꝛ non ad oẽs: qd̃ etiam cõsueuit vocari adiutorium grẽ. extendendo nomen grẽ ad oẽm eius gratuitã ꝛ spãlem oppitulationem: siue ipse immediate p seipm̃ siue mediante aliq dono suo oppituletur ad

p̃ᵃ ꝯ̃

agẽdum. hoc p̃misso pono ꝯ̃nes tres. ¶ Prima est q̃ primus hõ. i. Adam. añ suũ lapsum non fuit sufficiens p suas vires sine auxilio gñalis influentie dei agere aliquẽ bonũ actum. hec ꝯ̃ cõiter a catholicis doctoribus ꝯceditur: ꝛ idõ

Cap. 17

pro ei⁹ ꝓbatione sufficiat p nunc auctoritas apli Act. 17. dicẽtis. In ipso. s. deo viuimus. mouemur ꝛ sumus: p quẽ docemur ꝙ nos non possum⁹ sine ipso viuere. i. vite operationes exercere nec moueri: nec ẽt esse. Sz ad qõlibz hoꝝ

N

nobis est neccia influẽtia eius. Quapp si ipse nõ ifflueret ad esse nr̃m/nos non essemus: ꝛ si influeret ad eẽ ꝛ nõ ad operari sic vtiqꝫ essemus: ꝙ nihil tñ operaremur: sic cõtingit de igne in respectu ad tres pueros in camino ignis exñtes: vt

Cap. 3.

Cap. 14

legitur Dañ. 3°. Confirmat͛ istud p aucẽm Aug. 4. super Geñ. exponẽtis p̃dicta apli v̇ba sic. Cum eni aliud simus q̃ꝫ ipse: nõ ob aliud in illo sumus: nisi qꝛ id opat͛: ꝛ hoc est opus ei⁹ quo ꝯtinet oia: ꝛ quo ei⁹ sapia ptẽdit a fine vsqꝫ in finẽ fortiter ꝛ disponit oia suauiter. Per quã dispõnẽ in illo viuimus/mouemur/ꝛ sum⁹. Uñ collr̃ ꝙ si opus suuz a reb⁹ subtraxerit: nec viuemus/nec mouebimur/nec erimus. Claret igit͛ nec vno qdem die cessasse deum ab ope regẽdi q̃ creauit: ne motus suos nãles qbus aguntur atqꝫ vegetant͛ vt oino vere sint: ꝛ in eo ꝙ sunt p suo queqꝫ gñe manẽãt ilico amitterẽt ꝛ esse aliquid oino desinerẽt si eis subtraheret͛ motus ille sapie dei quo disponit oia suauit͛.

O

Hoc ãt opus ꝛ hic motus est quã vocam⁹ influentiã gñalem: q̃ subtracto vtiqꝫ: vt ait. cetere res pderẽt mot⁹ suos. Nec põt dici hoc dcm̃ hũisse veritatẽ tm̃ post hois lapsuz cum ẽt de ipsis angelis scis qui nũq̃ꝫ peccauerũt nec vlli⁹ alterius pcti reatu obstricti sunt idem dicat infra libro 9°.

Cap. 13.

2ᵃ ꝯ̃

¶ Ad h̃ ẽt faciũt pl'a dcã in p̃ lib. dis. 45. ¶ Scđa ꝯ̃ est. ꝙ Adã añ lapsum nõ fuit p suas vires nãles p̃cise ẽt cuz dei gñali influẽtia sufficiẽs ad agẽdum aliquẽ actũ moraliter bonũ seu v̇e virtuosum: qnimo vltra p̃dicta fuit sibi necessarium aliđ dei auxiliũ spãle. ¶ Hanc ꝓbo p̃ ex aucte vna Aug. de cor. ꝛ grã. d. sic. Istã grãm nõ habuit hõ p̃mus q̃

cap. 47

nũq̃ꝫ vellet malus eẽ. Sz sane hũit in qua si pmanere vellet nũq̃ꝫ malus esset: ꝛ sine q̃ ẽt cũ li. ar. bon⁹ eẽ nõ posset. Sz eã tñ p li. ar. deserere posset. Nec ipm̃ ḡ deus eẽ voluit sine sua grã: quẽ reliqt in ei⁹ lib. ar. Qm̃ li. ar. ad malum sufficit. ad bonũ ãt paꝝ est nisi adiuuet͛ ab oĩpotẽte bono. Qđ adiutoriũ si hõ ille p libeꝝ non deseruisset arbitrium

p̃ᵐ

P

semp eẽt bon⁹: ſz deseruit ꝛ desertus ẽ. Ex hac aucte ꝓbat͛ ꝓpo͂ p̃ sic. Adã non poterat sine grã quã acceperat etiã cũ lib. ar. eẽ bon⁹. igit͛ nõ poterat p suas vires nãles sine speciali dei adiutorio eẽ virtuosus. igitur nec agere actuz virtuosum vel moralr̃ bonum. Añs datur ab Aug. in aucte p̃dicta. ꝯñs probatur: qꝛ illa grã quã acceperat vtiqꝫ erat spãle adiutorium distinctum a suis nãlibus virib⁹: quod pꝫ. tum qꝛ sine ipsa esse poterat suum li. arb. ꝛ cetere vires nãles: sicut inuit Aug. cum ait. sine qua etiam cũ li. ar. ꝛc̃. tum qꝛ de facto illã pdidit: sicut signat Aug. cũ dicit. Sed deseruit ꝛ desertus est. Nec tamẽ pdidit vim aliquã nãlẽ: ſz fuerit in nãlibus vulnerat⁹. ꝟ 2° sic. li. ar. ad malum suf-

2ᵐ

ficit. ad bonũ aũt paꝝ est: nisi adiuuetur ab oĩpotente bono: vt dicit Aug. ꝛ ibi loquit͛ de li. ar. q̃le fuit in p̃ hoie añ pctm̃: vt claꝝ est. tali igitur adiutorio idigebat li. ar. Ade ad faciẽdum bonum q̃li nõ idigebat ad faciẽdum maluz.

Q

igit͛ adiutorio aliquo spãli idigebat ad faciẽdum bonum: ꝛ loquor semp de bono virtuoso. ꝯñia pꝫ: qm̃ ad male faciendum nõ sufficeret sine influẽtia gñali. ¶ Sed ꝯ̃ hoc qđ

Contra

dcm̃ est. illud adiutoriũ datum p̃ hoi fuisse aliqd distinctũ a libero eius arbi. ꝛ a nãlibus virib⁹ vr̃ esse itẽtio Magr̃i li° 2°. dist. 24. sic dicẽtis. Hic ꝯsiderãdũ est ꝙ fuerit illõ adiutoriũ hoi datum in creatione quo poterat manere si vellet. ꝛ rñdet. Illud vtiqꝫ fuerat libertas arbitrij ab omni labe ꝛ corruptela immunis atqꝫ volũtatis rectitudo ꝛ omniũ naturalium potẽtiarum aie sinceritas atqꝫ viuacitas. Ex qbus verbis vr̃ hñri ꝙ illud adiutorium nõ erat res aliqua li. ar. supaddita: sed erat ipsummet tñ li. ar. nõdum corruptum vel viciatuz: ꝛ alie nãles vires illese ꝛ sanctae p hoc si p li. ar. cum tali adiutorio poterat Adam bene agere. sequit͛ ꝙ p suas vires nãles precise sine alio adiutorio spãli

Rñr.

poterat facere actum moralr̃ bonum. ¶ Ad hoc dõm ꝙ istud dictum Magr̃i sic intelligendũ non ꝯuenit dcõ Augu. iam allegato: quod pꝫ. tũ qꝛ loquẽs de li. ar. p̃mi hois

A ań pctm̄:qd̄ vtiq̄ ꝯstat tūc fuisse incorruptū ⁊ nō viciatū.
dicit illō pax esse ad bonū nisi adiuuet ab oipotēte bono.
Igit vltra arbitriū illesum ⁊ nō viciatū hēbat adiutoriuṁ.
qd̄ qdē nō erat ip̄m li.ar. Alioqn ip̄m solū li.ar.qd̄ hēbat
nō erat pax ad bonū:sed sufficiēs sine idigentia adiutorij.
cui⁹ opp̄m dicit Aug.tū qꝛ si illō adiutoriū non est nisi lp̄z
li.ar.icorruptū:cū tale pfecto eēt li.ar. Ade ań pctm̄.seq-
tur q̄ sic p seip̄m sufficiebat hoi ad malū:ita p seip̄m suffi-
ciebat ad bonū.nā ip̄m vtiq̄ cū illo adiutorio sufficiebat
ad bonū. Vñ Aug.dicit.q̄ adiutoriū si nō deseruissꝫ semp
eēt bon⁹:⁊ paulo post subdit. Tale q̄ppe erat adiutoriuꝫ
q̄ desereret cū vellet ⁊ in q̄ pmanēt si vellet. Sꝫ istō ꝯdicit
Aug.dicēti de li.ar. Ade li.arbi.ad malū sufficit ad bonū
āt pax est ⁊c̄. Nec p̄t dici q̄ Aug.loquit d̄ li.ar. Ade post
pctm̄:qd̄ tūc vtiq̄ lesum ⁊ corruptū fuit. Nā ipse vult pba-
re q̄ p̄ hoi fuit necīum adiutoriū illud vt pseuerare posset
in bona volūtate in q̄ creatus erat. Vñ paulo post subdit.
B Tūc ḡ dederat deus hoi bonā volūtatē:in illa q̄ppe eū fe-
cerat q fecerat:rectū dederat adiutoriū sine q̄ in ea nō pos-
set pmanē si vellet. Ad illō āt pbandū assumit q̄ li.ar. ad
malū sufficit.ad bonū āūt pax est nisi adiuuet:qd̄ qdē ni-
hil penitus fuiret,pposito nisi itelligēt de li.ar. icorrupto
⁊ nō viciato q̄le hēbat Adā ań pctm̄. Ergo vel dcō magrī
nō est assentiēdū i hac pte:qd̄ ⁊ qdā apte affirmāt. Vl' itel-
ligēdū est in v̄bis illis magri recitatis nō eē ꝯpletā rñsio-
nē ei⁹:sꝫ adhuc pēdē ex lr̄a imediate sequēte q̄ talia ē. Li.
v̄o ar. est facultas rōnis ⁊ volūtatis q̄ bonū eligit gr̄a assi
stēte vel malū eadē desistēte:⁊ post pauca:qd̄ bonū ē inqt
nisi gr̄a addita nō eligit. malū v̄o p se eligit:⁊ tūc eius snīa
ꝯsona est v̄bis Aug.pallegatis ⁊ alijs ꝑxie allegandis:⁊
ꝯcedit Adam hūisse adiutoriū p̄ter suū li.ar. nāle illesum
⁊ incorruptū. Hoc ēt ꝯuenit snīe magrī:met ibidē paulo p̄-
cedēti:vñ i fine p̄mi capl'i eiusdē.d.ait. His testimonijs eui-
dēter monstrat q̄ hō rectitudinē ⁊ bonā volūtatē in crea
C tione accepit atq̄ auxiliū quo stare poterat:alioqn nō sua
culpa cecidisset. In qb⁹ satis appet eū asserere in creatiōe:
vltra rectitudinē illā nālē fuisse datū hoi adiutoriuṁ quo
poterat stare. ¶ Scđo ad ꝯnem principalr̄ arguo sic. Si
Adā ante pctm̄ potuisset per suas vires nāles precise age
re actū moralr̄ bonū:ipse potuisset facere se de non bono
bonū.posito q̄ aliquādo fuisset sine omni actu volūtatis
cū suis tm̄ nālibus aut de bono meliorē deo illum nō spe-
cialiter adiuuante. pꝫ ꝯña:qm̄ qñcūq̄ quis agit actū mo-
raliter bonum si non erat bonus nec malus fit bonus:⁊ si
erat bon⁹ fit melior. Sed ꝯñs est falsum:ꝗ qꝛ si Adā h̄ po-
tuisset:id ēt potuissent angeli boni:qd̄ est ꝯ Aug.12.de ci.
cap. 8. dei. vbi ait sic. Si boni angeli fuerūt prius sine bona volū
tate:eāq̄ in se ipsi deo nō operāte fecerūt. ḡ meliores a se-
ipsis q̄ʒ ab illo facti sūt. absit. sequit. Aut si nō potuerūt se
ipsos facere meliores q̄ʒ eos ille fecerat q̄ nemo meli⁹ qē-
D q̄ʒ facit:pfecto ⁊ bonā voluntatē q̄ meliores eēnt nisi ope
rante adiutorio creatoris hēre nō possent. Ex qbus etiam
v̄bis pbat ꝯña ipsa facta. Nec pōt dici ⁊ Aug. itelligat d̄
adiutorio isluētie gn̄alis tm̄:qm̄ tūc silr̄ eēt dōm q̄ angeli
nō potuerūt:deo nō operāte in se facē malā volūtatem:aut
per se fieri mali:qd̄ nullus v̄sus scōꝝ admittit. ¶ D. Non
silr̄ posse dici docet eccl'ia ex̄ de sum.tri. ⁊ fi.cat.c.firmiter
dicēs. Diabolus ⁊ alij demones a deo qdem nā creati sūt
3m boni:⁊ ipsi p se facti sūt mali. ¶ 3° si Adam potuit ⁊c̄.igit
potuit p solas vires suas nāles seruare diuinū mādatum
⁊ diaboli tētationi resistere ⁊ in rectitudine iustitie in quo
factus erat pmanerē. pꝫ:qꝛ tentāte diabolo potuit velle pp
deum non comedere:⁊ sic ꝯ q̄ʒlibet tentationē potuit hēe
actū bonū moralr̄:ac p h̄ manere in sua rectitudine ⁊ non
cap.47 cadere. Sꝫ ꝯñs est expsse ꝯ Aug.d.de nā ⁊ gr̄a. q̄ ei⁹ lib.
ar. p gr̄aꝫ sibi p̄ datā adiuuabat vt sine h̄ adiutorio in bo-
no nō maneret. ⁊ itēꝝ q̄ de⁹ dederat adiutoriū sine quo ēt
cū lib.ar. nō posset eē bon⁹ nec in bona volūtate maneret E
vt ꝑxie lꝫ sparsim allegatū est. Et insup inqt. Si h̄ adiuto- cap.49.
riū vel angelo vel hoi cū p̄m facti sūt defuisset:qm̄ nō talis
nā facta erat vt sine diuino adiutorio posset manere/si vel-
let. non vtiq̄ sua culpa cecidisset:adiutoriū q̄ppe defuisset
sine q̄ manē nō posset. Nunc āt qbus deest tale adiutoriuꝫ
iā pena pcti est:qb⁹ āt dat/sm̄ grām/dat:nō sm̄ debituꝫ.
Expssa est auctas nec explicari idiget nec applicari. Itē in cap. 116
enchi. loquens de statu hois ań pctm̄. ait. etsi pctm̄ in solo
li.ar. ꝯstitutū eēt. nō tm̄ iustitie retinēde sufficiebat lib.ar.
nisi pticipatione imutabilis boni diuinū adiutoriū prebe-
ret. Sic.n. mori in ptāte est hois cū velit:⁊ nemo est:q nō
seip̄m/vt nihil aliud dicā/vl' non vescēdo/possit occidere.
Ad tenēdū v̄o vitā/volūtas non satis est:si adiutoria/siue
alimētoꝝ/siue quorūcūq̄ tutaminū desūt. Sic hō in para
diso ad se occidēdū relinquēdo iustitiā idoneus erat p vo-
luntatē. Vt aūt ab eo teneret vita iustitie/parū erat velle F
nisi cum ille q fecerat/adiuuaret. Itē 14° de ci. dei. ait. Cur cap.27.
nō pmitteret deus vt ab illo. s. malo angelo hō q rectus. h̄
est bone volūtatis creatus fuerat/tentaret:qm̄ qdē sic erat
institut⁹ vt si de adiutorio dei fideret:bon⁹ hō malū ange
lum vinceret. Si āt creatorē atq̄ adiutorē deū superbe sibi
placēdo desereret vinceret:meritū bonū hñs in adiuta diui
nitus volūtate recta. malū v̄o in deserēdo deum volūtate
pueršā. Quia ⁊ ip̄m ꝯfidere de adiutorio dei:nō qdeꝫ pos-
set sine adiutorio dei:nec tm̄ iō ab his diuine gr̄e bñficijs si-
bi placēdo recedere nō hēbat in ptāte. Ex his habetur ex-
presse:q̄ Adam vtiq̄ fidens de adiutorio dei/poterat vin-
cere tentatorē:⁊ p hoc innuit q̄ nō aliter posset. fidere āt nō
poterat sine adiutorio dei:⁊ per ꝯñs nec sine eius adiuto-
rio vincere. Rursus imediate subiungit. Nā sic in hac car-
ne viuere sine adiumētis alimētoꝝ in ptāte nō est. nō āt in
G ea viuere in ptāte est:qd̄ faciūt q seipsos necāt:ita bñ viue
re sine adiutorio dei:etiaꝫ in paradiso nō erat in potestate.
erat aūt in ptāte male viuere. Ex his auctībus clare puto
patere illud ꝯñs esse falsum quo ad singulas eius partes:
⁊ ꝯnem ēt ipsam eē verā. Nec p̄t hic valere fuga de adiu-
torio gn̄alis influētie:cū ꝯstet q̄ nec ēt male viuere homo
sine tali adiutorio potuisset. loquit igr̄ de adiutorio sp̄ali.
¶ Ex hac ꝯne ego istō ꝯnē pro me alias positam etiā su- Cont.
pra dist. 26. vꝫ q̄ hō in p̄nti statu dei:etiam gn̄ali influentia
stante:nō pōt sine sp̄ali dei auxilio agē actuꝫ aliquē bonū:
loquēdo d̄ actu moralr̄ bono:vt tūc fuit expositū. Proba
tur sic. Adā ań pctm̄ suū nō potuit ex suis virib⁹ nālib⁹ si-
ne alio dei auxilio p̄ter isluētiā eius gn̄alē agē aliquē actū
moralr̄ bonū. igr̄ nec hō pro p̄nti ⁊c̄. añs pbatum est. ꝯña
pꝫ ex eo q̄ li.ar. hois nūc nō est potētius ad bñ agēdū:nec
ēt aliq̄ alia vis nālis hūana q̄ʒ fuit in Adaꝫ ań pctm̄. Sed
minus:cū pp illius pctm̄ cuiuslibet ex eo nāliter descēden
tis libeꝝ arbitriū sit vulneratū ⁊ infirmū:vt declarauit no
H bis Saluator in parabola sauciati:⁊ ꝯtinet cōtexta tota do-
ctrina scōꝝ. ¶ Hāc ꝯnē in se:lꝫ etiā tūc multiplr̄ pbauerim
ad maiorē veritatis declarationeꝫ volo adhuc ex qbusdā
alijs fundamētis catholicis ꝯfirmare. Et p̄ qdem ex aliq-
2m bus regulis circa mām istam p Celestinū p̄mū papā posi-
tam ex declaratiōibus sūmoꝝ pontificū p̄decessoꝝ suoruꝫ
⁊ africanoꝝ ꝯciliorꝝ:vt ipse testat:formatis in oībus fide-
libus ppositis. vt excelo tāq̄ʒ ex p̄ncipijs in his q̄ ad hanc
mām spectāt ꝯr̄ dicēdis salubriter regulent. Ipse siqdeꝫ
sm̄ q̄ pꝫ ex libro ꝯcilioꝝ eccl'ie per beatuꝫ Isidoꝝ recole-
ctoꝝ in sua decretali epl'a quā pp̄ter aliquos:qui post dam
nationē Pelagij ⁊ Celestini:ac mortē btīssimi Aug. psu-
mebāt in ptib⁹ galliaꝝ aliqualr̄ fauere pelagianis errori
bus:⁊ Aug. tanq̄ʒ in iprobādo illos excesserit necīum mo
duꝫ detrahere:sic p̄dictus papa relōne sci Prosperi ⁊ Hy
larij epi arelateñ. acceperat:tr̄ostinauit ad vniuersos episco
pos galliarum. Premissis p̄ epoꝝ increpatione:qui taliū

disputationib⁹ nõ obsistebant:ac mirabili cõmendatione beatissimi Aug. de vit̃ ⁊ ɔtinuata semp sinceritate catholi ce fidei ⁊ excellentia sapie ⁊ vite sanctitate:inter cetera qua sequunt̃.ait sic. Ut ḡ plenius q̃ in aliquo dubitāt istruant̃: ɔstitutiones scõrum patrũ ɔpendioso māifestemus indicu lo. Q̃ si quis nõ nimium est ɔtentiosus:agnoscat oium di sputationũ ɔnexionem ex hoc subditap̃ breuitate pēdere. nullāq̃ȝ sibi ɔdictionis supesse rõnem:si cuȝ catholicis cre dat ⁊ dicat. In preuaricatione Ade oẽs hoies nālem pos sibilitatẽ ⁊ innocentiā perdidisse:⁊ neminẽ de profundo il lius ruine per li.ar.posse ɔsurgere:nisi eum gr̃a dei mise rātis erexerit. Hec est pma regula quā ipse trahit:vt mox ōndit ex epl'a Innocentij pmi ad cartaginēse ɔciliũ. Ex hac regula sic ɔcludo ppositum. si in hoc statu hoies pñt ex suis nālibus viribus sine spāli adiutorio dei agere bo num moral'r:nõ oẽs hoies in puaricatione Ade perdide rũt possibilitatem nālem bñ agēdi:cuius oppositũ tradit canon pdictus:quẽ de possibilitate nāli ad bñ agenduȝ in telligi dēre quilibet nõ nimis ɔtentiosus statim fatebitur. ɔña pbat̃ ex eo q̃ dato ɔñte non põt assignari quā nālem possibilitatẽ hoies in Ade preuaricatione perdiderit. Nõ eni dici põt q̃ possibilitatẽ nālem ad agendũ bene merito rie:qm̃ nec ipse Adam fm cõem oium doctop̃ confessio nẽ potuit ex suis virib⁹ nālib⁹ sine adiutorio gr̃e qcq̃ȝ agẽ re meritorie:⁊ p ɔñs nec nos ei⁹ pctõ talẽ nālem possibili tatem perdidimus:q̃ nec talẽ si ille nõ peccasset habuisse mus:sic etiā ipse nõ habuit.

Dubiũ ⁋ Sȝ forsitan ex eadeȝ auct̃e igeret quis mihi difficultatẽ ⁊ quereret. quā ego nāleȝ possi tatẽ dicam hoies in Ade preuaricatiõe perdidisse:qui in quio ipm nõ potuisse sine speciali auxilio dei:vel bene mo raliter agere.

R̃n̄o ⁋ Respõdeo q̃ possibilitas naturalis Ade ad bñ agendum fuit ante pctm̃ talis:q̃ ipse per liberũ arbi trium suasq̃ȝ vires nāles cum adiutorio habitualis gratie suis naturalibus addite sufficiebat sine alio speciali auxi lio dei agere bñ moral'r:sicut patebit in sequenti ɔclusiõe: ⁊ supposito q̃ habuerit gr̃am gratum facientẽ potuit etiā agere meritorie. Nunc autem propter illius preuaricatio nem infirmatis naturalibus viribus hominis ⁊ vulnera to lib.arbi.nemo per suas vires etiam cum habitualibus donis similibus donis datis Ade sufficit sine dei auxilio spāli agere quicq̃ȝ bene moraliter:sȝ est adhuc aliud auxi lium speciale sibi necessarium.s.q̃ deus moueat volunta tem eius faciẽdo eam bñ velle:⁊ consequẽter bñ operari ⁊ pficere:quod bñ voluerit.sicut al's in di.26.dixi. Ex quo vtiq̃ pȝ q̃ quā ipse Adam habuit ⁊ si nõ peccasset nos ẽt habuissemus,possibilitatem nālem pdidimus.

2ª regl'a Cap.7. ⁋ Aliam regulam subdit sic.qõ nemo nisi per christum libero bene vtatur arbitrio ⁊ sumit eā ex epl'a memorati pape Inno. ad Milenitanum ɔciliũ. Ex hac sic. Nemo sine speciali adiutorio dei bñ vtit̃ lib.ar.Igitur nemo sine spāli dei auxi lio agit bñ moraliter.pȝ ɔña. Nam agere bñ moraliter:vt in proposito capio ⁊ al's posui:est agere conformiter recte rõni fm omnes circũstantias reqsitas ad hoc q̃ actus sit vere virtuosus.nullus aũt diceret q̃n sic agens bñ vtatur li.ar. Añs pȝ.nam cum ait Papa.nisi per christum.nõ est dubium q̃n velit signāre spāle illud auxilium:⁊ nõ tm̃ gñā lem influentiā qua cõiter fidelibus ⁊ infidelibus bonis ⁊ prauis hoibus:⁊ brutis ⁊ insensatis arboribus auxilium prebet.

3ª regl'a Cap.9. ⁋ Tertia est talis. Q̃ ita deus in corporib⁹ hoiuȝ atq̃ȝ in ipso li.ar.operet̃ vt scã cogitatio:pium consilium: oisq̃ȝ motus bone volũtatis ex deo sit: q̃ per illum aliqd boni possumus:sine quo nihil possumus. Quā confirmat auct̃e alterius Pape.s.zozimi.qui vt subdit. Cuȝ ad tot⁹ orbis ep̃os de diuine gr̃e oppitulatione loqueret̃. Quod ḡ ait tp̃s interuenit quo eius nõ egeamus auxilio. In oib⁹ igit̃ actibus/causis/cogitationibus/motib⁹/adiutor ⁊ p tector orandus est. Supbuȝ est enim vt qcq̃ȝ sibi humana nā psumat. Et ad hãc muniendā sn̄iam plures subdit au ctoritates Apl'i:iter quas iste sunt. Gr̃a dei sum id qõ suȝ. Et plus oibus laboraui nõ ego:sed gr̃a dei mecuȝ:per q̃s ⁊ pid qõ iterposuit.s.cum de diuine gr̃e oppitulatione lo queretur pȝ scripturarum morem sciẽtibus:⁊ eas nõ ɔten tiose iterpretātibus:q̃ hic de auxilio spāli ⁊ non tm̃ de in fluentia gñali loquunt̃. Sed si sine spāli dei auxilio agunt aliq bñ moral'r seu virtuose non ois motus bone volũta tis est ex deo:nec in oibus actibus/causis/cogitationib⁹/⁊ motibus:ipse est orandus adiutor.attestante sn̄ia Cartagi nēsis ɔcilij per me al's allegata dicẽtis. Quis nõ videat a dño inaniter peti ⁊ fallaciter orari:cũ orādo poscunt̃ que nāe nostre iam ita condite sufficientibus virib⁹ obtinent̃. Sibi ẽt nedum quicq̃ȝ:sed multaȝ sibi psumit humana nā cum presumit se sine adiutorio posse agere opus vere vir tuosum. Nec valet dici q̃ h̃ loquant̃ isti sancti pontifices de actibus meritorijs tm̃mõ.propterea q̃ dicit. vt scã co gitatio:q̃nimo q̃ etiam de oibus bonis actibus vl'r inten dant:inde magis appet:q̃ postq̃ȝ dicit.scã cogitatio.pius ɔsilium:vt vl'r oẽs ɔprehēderet:addidit: omnisq̃ motus bone volũtatis. Et iterum q̃ ingt per illuȝ aliqd boni pos sumus:sine quo nihil possum⁹.s.boni.iux̃ doctrinā Aug. in de v̀bis Apl'i.ser.12.dicẽtis. Cum dico tibi sine adiuto rio nihil agis.nihil boni dico.nam ad male agẽdũ habes sine adiutorio dei liberam volũtatem. Ubi appet q̃ bonũ vl'r accipit distincte ɔ̃ malum:⁊ nõ nisi ad malum dic̃ nos hẽre sine dei adiutorio liberam volũtatẽ. Nemo aũt sane mẽtis diceret actus bonos moral'r ⁊ vere virtuosos: ac p hoc recte laudabiles malop̃ noie iportari. Plura alia po nit in illa epl'a Papa pdictus hãc sn̄iam roborantia: qb⁹ oibus positis ɔcludit epl'am sic. Satis sufficere credimus qcqd fm pdictas regulas apl'ice sedis nos scripta docue runt:vt prorsus non opinemur catholicum qõ apparuit p fixis sentẽtijs eẽ ɔ̃rium.

4ª regl'a ⁋ Deinde eãdem ɔ̃nem confirmo auct̃e alterius pape.s.Innoc.scdi.q̃ vt pȝ in libro epl'aruȝ beati Bernardi.epl'a.194.dānauit errores Petri abaylar di.⁊ ei tanq̃ȝ heretico silentium iposuit. Inter illos siqdeȝ errores:sic pȝ in epl'a imediate pcedẽte eidẽ pape directa sextus notatur in his v̀bis. Q̃ li.ar.p se sufficit ad aliquod bonum. Ex quo ɔñs est vt catholice sit fatendum:q̃ li.ar. p se ad nullum sufficit̃ bonum:⁊ si ad nulluȝ. Igit̃ nõ ad ali quem actũ vere virtuosum vel moral'r bonuȝ. Cui sn̄ie cõ cordat auct̃as Aug.in libro de pdestinatione diuina.sic di cẽtis. Liberũ v̀o qõ a deo hẽmus arbitrium pno ad neq tiam lapsu fuit:⁊ cũ ad virtutis indolẽ dei auxilio desere te nihil possit:ad gen⁹ oẽ peccati idoneũ fultũ virtute sub sistit. Quõ põt dici non ɔ̃dicẽdo prorsus ei⁹ intẽtioni q̃ pos simus sine auxilio dei actũ aliquẽ vere virtuosuȝ agere:cũ expresse dicat q̃ liberũ nr̃m arbitriũ ad virtutis indolẽ dei auxilio deserẽte nihil põt. Uel quõ põt glosari de auxilio gñalis influẽtie.cũ dicat ipm idoneũ fultũ v̀tute ad omne genus peccati:⁊ per ɔñs ad oẽs malas volitiones.in qua rum tñ nullā submota gñali influentia dei posset.

Indoles proles seu hũs. ⁊ proprium intellectum vel signum seu imago future probitatis vel.

⁋ Ex alio insuper sum⁹ eandem ɔ̃nem confirmo. Sãctus siquidem prosper in libro suo pro pdicatoribus gr̃e queȝ fecit ɔtra vnā collationem Cassiani intitulatam de prote ctione dei.⁊ est.13.in numero totali collationum.⁊.3ª inu mero collationum.2ª partis.in qua collatione Cassianus multa loquit̃ de gratia dei ⁊ potestate liberi arbitrij. Duo decim circa dictam mām notat sententias Cassiani q̃s dif finitiones vocat.⁊ pmam tm̃ laudat ⁊ approbat tãq̃ȝ ca tholicam/ceteras vero dānat ⁊ respuit tãq̃ȝ repugnantes catholice veritati. Hinc ne legentes illam collationem la berentur errore pia patrum diligentia vt estimo factũ est q̃ ille diffinitiones in predicta collatione notarentur: ⁊ cuilibet sigillatim correptio ⁊ reprobatio beati prosperi breuiter ex prenominato eius libro excepta iungeretur ne

falsitas

A falſitas pro veritate reciperetur. Et taliter in omnib⁹ pene libris dicta collatio correcta inuenitur. ¶ Ceteris aūt pro nunc ꝑꝑ breuitatem obmiſſis quibus nihilominus ꝑſens confirmatur propoſitū/tres tm̄modo memoro. ſ. tertiā ꝙ ſcribitur ibi ca°. 9. in qua Caſſianus ait ſic. Niſi ꝙ in hijs omnibus ꝛ gratia dei ꝛ libertas noſtri declaratur arbitrij. Et ꝙ interdum ſuis etiā motibus hō ad virtutum appetitus poſſit extendi/ſemper vero a dn̄o indiget adiuuari. Hāc reprehendit ſanctus proſper. propter illud. Et ꝙ interdum ſuis etiā motibus ꝛc. dicēs. Quaſi medicus noſter nō etiā hoc donet morbidis vt verā deſiderent ſanitatem. Itē quartā que ſcribitur ibi cap̄. 10. in hijs verbis. Ut aūt euidentius clareat etiā per nāe bonum qd̄ beneficio creatoris indultum eſt/nos nūꝗ̄ bonaꝝ voluntatum B prodire ꝑn⁹ que tn̄ niſi a dn̄o dirigatur ad ↄſumationem virtutum prouenire nō poſſunt/apl̄s teſtis eſt dicēs. Uelle. n. adiacetur mihi. perficere autem bonum nō inuenio. Hāc inꝗ̄ ſic reſpuit ſanctus proſp. d. Quaſi apoſtolus ex naturali affectu ꝛ nō ex gratie dono bonā habeat voluntatem/qui profitetur ex deo ſibi eſſe ſufficientiā etiā cogitandi. Uenio ad. 8. que cap̄. 12. illius collationis ſcribitur ſic. Unde cauendū nobis eſt/ne ita ad deū omnis ſanctorum merita referamus: vt nihil niſi id ꝙ malum atꝗ̄ peruerſum eſt humane aſcribam nāe. ↄtra hāc ſic ait Proſp. Quaſi nā ante grām nō ſit in dānatione. nō ſit in cecitate. nō ſit in vulnere. ¶ Ex hijs euidēter colligit̄ caſſianū reprehendi ꝛ improbari in hoc ꝙ dixit. hoīem poſſe ex ſuis motibus abſꝗ̄ dei gratia aliqñ extendi ad appetitum vir C tutis. ex quo ſequitur dōꝫ eſſe ſi reprehēſio iuſta ſit: ꝙ hō nō eſt ex ſe ſufficiens ēt ad actum deſiderādi virtutē. Reprehenditur quoꝗ̄ in eo ꝙ voluit: nō nūꝗ̄ in nobis ex libero noſtro arbitrio ſine adiutorio gratie bonaꝝ voluntatum prodire ꝑ⁹. quāuis illa non poſſint ſine dei adiutorio ad ꝑfectionem ꝑuenire virtutū. Ex quo ſequitur eſſe fatēdū ꝙ nullā bonā volūtatem ēt nō ex toto ꝑfectā: ex nobis ſine dei adiutorio habere valemus. Reprehenditur etiā in eo ꝙ ait: nō eſſe aſcribendum nāe humane ante adiutorium gratie niſi id tm̄modo ꝙ eſt malum atꝗ̄ peruerſum. ex ꝗ ſequit̄ eſſe dōm: ꝙ hō nōduꝫ adiutus a gratia dei nullum actum moral'r bonū ſeu virtuoſum penitus hꝫ: ſed tm̄modo vitioſum ꝛ malū. Cū nā nr̄a ante gratiā ſit in dānatione/in cecitate. i. ignorātia. ꝛ in vulnere. i. vulnerata ꝛ infirma. ¶ Huic fauet ſententiā beati Bernardi aſſerētis ꝙ nullos etiam conatus ad bonū deo nō excitāte nos ad illos habere poſſumus ad malū vtiꝗ̄ poſſumus. ex quo pꝫ ꝙ de adiutorio alio ab influētia generali loquit̄. cum ſine illa nullus ad bonū vel ad malum conari poſſit aut ꝗcꝗ̄ co D gitare. Sunt aūt verba beati Ber. iſta. que ſcribit in li. de ḡ. ꝛ li. ar. c. 40. ſm̄ cotationem libri quē vidi. Liberi arbitrij conatus ad bonū ꝛ caſſi ſunt ſi a gratia non adiuuent̄ ꝛ nulli ſi nō excitentur. Ceterum in malum dīte ſcriptura ꝓni ſunt ſenſus ꝛ cogitationes hominis. ¶ Ex hijs autem ſequit̄ ꝙ ſine ſpeciali adiutorio dī hō nō poſſit agere aliquē actū moral'r bonum ſeu vere virtuoſum: nullus eſt qui nō videat. Quomodo. n. poteſt agere virtuoſe ex ſe ꝗ ex ſe non pōt rōne conari ad bonū aut deſiderare virtutē: nec ſufficit ſibi niſi ad id ꝙ malum eſt atꝗ̄ peruerſum.

Ca. 12°. ¶ Et cōfirmatur iſtud: qm̄ cum Caſſianus collat. 13° dixiſſet. cauēdum nobis eſt ne ita ad deū omnia ſanctorum merita referamus: vt nihil niſi id qd̄ malum atꝗ̄ ꝑuerſum ē humane aſcribamus nature. S. Proſper qui cōtra illā collationem edidit libꝛū intitulatū pro Predicatoribus gratia: approbans bn̄ dicta ꝛ male dicta ↄdemnās: hoc dictū velut nō catholicum reſpuit. d. Quaſi natura añ grām nō ſit in dānatione: nō ſit in cecitate: nō ſit in vulnere. Ex quo pꝫ euidenter ꝙ ſm̄ intēntionem ſancti Proſperi catholice ↄfitēdū ē ꝙ abſꝗ̄ gr̄a hō nō poſſit niſi male ꝛ ꝑuerſe agē.

E Et ꝙ in hoc ipſe merito reprehenderit caſſianū euidēs teſtimonium eſt ꝙ pene in omnibus libris illa collatio caſſiani: adiunctis correctionibus ſancti proſperi ad clauſulas reprehenſas quas proſper diffinitiones appellat ſcripta reperit̄. Hoc vt eſtimo prouidente pia ſolicitudine patrū ne ꝗs ꝑ ea que male ibidē interſerta ſunt in errorē incaute laberetur. ¶ Item cum beato Augu. fuiſſet a pelagi obiectum eum dicere vel ex dictis eius ſequi.

¶ Item cū beatus Aug⁹ a Pelagianis infamaretur de aliquibus velut catholice doctrine repugnātibus: ꝛ inter cetera obhceretur qd̄ diceret. Q; deus tale plaſmet in hominibus arbitriū: quale eſt demonū: qd̄ ꝓprio motu nihil aliud poſſit vel velit niſi maluꝫ. Sicut pꝫ in libello eius ꝗ vocatur cōfutatio catholica capitulorū ſuper falſo imputatorum. ipſe reſpōdēdo. ibidē. nequaꝗ̄ dictam obiectionem negauit: ſed ꝗ̄tum ad ſimilitudinē poſitam tm̄modo differētiam aſſignauit di. Sed hoc inter malos homines diſtat ꝛ demones ꝙ hominibus ēt valde malis ſupereſt ſi deus miſereatur recōciliatio. demonibus aūt nulla eſt ſeruata cōuerſio. Q; autem ex ſe nō poſſit homo niſi malū: nō ſolum nō negando innuit ſed ēt ſatis cōfitēdo expreſſit dicens: totus mūdus: ſicut ait Apl̄s Io. in maligno poſitus eſt. ꝛ multorū talis eſt malitia qualis ꝛ demonū. In hoc tamen ſubiunxit dr̄iam que iam poſita eſt. In ꝑcedenti etiaꝫ cap̄ nō negat: ſed ſe cōcedere inſinuat ꝙ hō naturali motu nō poſſit niſi peccare. Et his ↄſonāt eius alie expreſſiones anītes ſupra recitate. ſ. de corre. ꝛ gr̄a. ꝛ de verbis Apoſtoli. ſer. 12. ꝛ ea que proxime recitata eſt de lib. eiuſdeꝫ de predeſti. diuina. Ex his autē colligitur catholice dōm. ꝙ hō non pōt per li. ar. ſine auxilio dei quicꝗ̄ velle/vel agere: niſi male ꝛ culpabiliter. ꝛ intelligēdum eſt de alio auxilio ꝑter influentiam generalem: quoniā ſine illa cōſtat euꝫ nō poſſe quicꝗ̄ velle vel agere nedum bene ſed nec male: cum tamē in predictis auctoritatibus affirmetur hominē ſine dei auxilio poſſe male velle ꝛ male agere. Ex quo fundamento euidēter ↄcluditur: ꝙ hō non poteſt agere quicꝗ̄ bene moral'r ſeu virtuoſe: ſiue meritorie ſiue nō meritorie ſine ſpeciali auxilio dei: cū nullus actus virtuoſus ſit malus vel culpabilis: vt clarum eſt. ¶ Tertia cōcluſio ē. ꝙ Adam ante peccatum per li. ar. ꝛ vires naturales ſuas ac adiutorium gratie ſuperadditū qd̄ habebat ſimul cum generali dei influētia potuerit abſꝗ̄ alio ſpāli auxilio dei agere actum moraliter bonum. Probatur ꝑmo auctoritate Augu. hypoñ. reſpōſione 3ª. in ꝑn°. vbi recitans vnum errorem Pelagij ait. Iterū poſſe dicunt hominē per li. ar. per ſe ſibi ſufficientē implere quod velit. Et poſt cōtra hoc inquit ſic. Reſpōdemus. neminem poſſe per ſe ſibi. i. per li. ar. ſufficere implere qd̄ velit. recte dicimus niſi protoplaſtum ſolum potuiſſe cum volūtas li. ar. fuiſſet ſana eidem ante culpā. ꝛ paulo poſt probās iſtud auctoritate ſcripture ait. Nam vt calcatius li. ar. cū poſſibilitatis bono quod valeret implere quod voluiſſet Adam factum intelligas. audi qd̄ dicat ſcriptura ſancta eccleſiaſtico lib°. Deus inqt ab initio fecit hominem ꝛ reliquit illū in manu cōſilij ſui: addidit mādata ꝛ ꝑcepta ꝛc̄. Quid eſt autē reliquit euꝫ in manu ↄſilij ſui niſi dimiſit illū in poſſibilitate arbitrij ſui. In manu enim poſſibilitas intelligitur. Ipſa eſt ꝑma gratia qua ꝑmus hō ſtare potuiſſet ſi ſm̄ nature boni mandata voluiſſet. hoc Aug. Ex his verbis pꝫ ſm̄ Aug. ꝙ Adā per lib. ar. taliter dotatum qual'r habebat ante culpam. ſ. cum bono poſſibilitatis. ſeu gratia illa prima ſufficiebat ſibi implere qd̄ vellet. ceterarum ꝟo neminē ſibi ſufficere: per quod pꝫ eum loqui de ſufficientia ad bonum. nam ad malum ēt alij ſibi ſufficiunt. Hoc ēt pꝫ ex eo qd̄ dicit Adā per lib. ar. cū bono poſſibilitatis potuiſſe ſtare ſi voluiſſet ſeruare mādata. per qd̄ etiā innuitur ꝙ potuiſſet ſeruare mādata. igitur potuit agere bonum actum moraliter. Si

Cap. 6. F Ca. 47. G 3ª ꝯ ꝑª H

i
xo sibi sufficiebat. ad hoc igitur non indigebat alio auxi-
lio spali. Als ceteri possent dici sibi suff. cere et ad bonu3:
q3 constat q ipsi per li. ar. cum spali adiutorio dei possunt
agere bonum et omnia dei mãdata complere: et tn̄ de cete-
ris illud negat. ¶ Secũdo. aut Adam per li. ar. cum ad-
iutorio gr̄e addito poterat stante influentia generali sine
alio speciali adiutorio seruare mãdatum dei: vel nõ. Si sic
igitur potuit agere actũ bonum moraliter. Si non. igitur
nõ seruando non peccauit: quod non est dicendum. Cõñtia
probatur: q3 non faciens id quod nõ potuit facere: si impo-
tẽtia id faciẽdi nõ sibi prouenerit ex peccato: nequaq̃ pec-
cat. Nã peccatum quod nõ est pena peccati: verissime dif-
finitum est ab Aug. in de duabus animabus. Peccatũ est
voluntas retinendi vel cõsequẽdi quod iustitia vetat: et vn-
de liberum est abstinere: vt idem dicit primo retrac. Pri-
mum autẽ peccatũ Ade non fuit pena peccati: nec illa im-
potẽtia si fuisset prouenisset sibi ex peccato aliquo. q̃re tc̃.
Hanc rationez satis innuit Aug. in de correc. et gratia. vt
p3 in auctoritate in 3ª ratione pro cõclusione scõa allegata.
¶ Cõtra hoc tamẽ arguit vnus modernus doctor tenens
partem oppositam: quoniã si Adam cum accepta gr̄a po-
tuit seruare mãdatum sine alio adiutorio. igitur potuit ẽt
sine alio speciali adiutorio temptationem superare: et pecca-
tum qdlibet precauere. Et cum iam post lapsum nõ sit li.
ar. hominis infinite debilius: q3 sic totam fortitudinẽ sua3
penitus amisisset: posset ẽt nunc cum tãta gratia q̃tã tũc
habuerit tẽtationem aliquam superare. s. debiliorem intã-
tum in q̃ntum ipsum li. ar. est debilius nunc q̃3 tũc. Uel po-
natur q q̃ntum li. ar. est debilitatum intantũ habeat gr̄am
ampliorem. cõñs autẽ hoc est falsum: vt dicit. et ego etiã di-
co: vt patuit in. q. precedente. ¶ Respõdeo et cõcedo p̃ma3
cõñtiam. Scõam autẽ nego. nec probatio valet: sicut p3 in si-
mili. Nã certum est q oculus sanus stãte influẽtia dei ge-
nerali cũ adiutorio lucis põt aliquem colorem in certa di-
stantia videre sine adiutorio alio dei spali: et tamẽ talr̄ põt
esse infirmus: q nõ cum tanta luce nec cũ quãtacũq3 ma-
iore vel minore poterit illum colorem aut alium in illa aut
alia distãtia videre nisi prius sanetur. Sic in proposito ẽt:
q3 li. ar. vtiq3 per peccatum p̃mi hoĩs infirmatũ est et vitia-
tum vitijs que ab origine qlibet cõtrahit: q3 nõ solum fuit pri-
uatum gratuitis: s3 ẽt in naturalibus vulneratũ. et q3 debi-
litatio li. ar. nõ fuit p̃cise per subtractionẽ adiutorij: sed ẽt
per accessum infirmitatis et vitij: quale nullũ erat prius in
eo: ideo per nullã appõnem habitualis gratie adiuuantis
suppleri põt po cius: nisi cũ hoc p̃fecte ab infirmitate sane-
tur: qd nulli in hac vita de cõi lege cõtingit. ¶ Tertio põt
cõfirmari cõ alla auctoritate Aug. in de bo. perse. nõ multo
post p̃n̄ dicẽtis: q nõ inferri in tẽtationem et nõ discedere
a deo nõ est oĩno in viribus li. ar. quales nunc sunt. fuerat
aũt in hoie anteq̃3 caderet. Si aũt nõ discedere a deo et nõ
cadere in tẽtationẽ fuit oĩno in viribus li. ar. hoĩs anteq̃3
caderet. igit̃ nõ indigebat ad non discedẽdũ alio spali ad-
iutorio: aliogn̄ nõ oĩno sed aliqualr̄ tn̄ et p̃tialr̄ id fuisset i
viribus eius. Per vires aũt eius nõ tn̄ ipsum li. ar. sed ẽt
vim et adiutoriũ sibi collatũ debem⁹ accipe: sicut cõtestãtur
auc̃tes inducte supius. Tertia h̃ cõ. vtiq3 mihi magis cõso-
na vi dictis scõis: sine assertione tn̄ et absq3 p̃iudicio melio-
ris deliberationis sit posita. Et h̃ quãtũ ad ar⁹ p̃m.

Quantum ad scõm pono p̃ncipaliter vnam cõnez
tn̄: v3 q Adam post suũ lapsum nõ po-
tuit per suas vires nãles absq3 spali auxilio dei facere ali-
quem actũ moraliter bonũ. Probatur sic. Adã ex suo pec-
cato incurrit ignorãtiam agẽdorum pertinẽtium ad vitã
moralez: ita q postea nõ potuit sine spali auxilio dei de ali-
quo agẽdo vel vitãdo sufficiẽter cognoscere ipsum eẽ agẽ-
dum. et p̃pter quid: et queadmodũ esset agendum: nec de
aliquo vitando potuit sufficienter cognoscere an et quem-

admodum eẽt vitandum. Incurrit etiam infirmitatẽ et im-
potentiam quãtum ad voluntatem: ita q postea nihil vo-
lendum potuit velle p̃pter quid: et queadmodum eẽt vo-
lendum: nec aliqd nolendum potuit nolle propter quod:
et queadmodum erat nolẽdum. Et per has circũlocutio-
nes p̃pter quod: et queadmodum intelligo omnes circũ-
stantias requisitas ad hoc q actus aliquis sit moralr̄ bo-
nus seu vere virtuosus. igitur Adam non potuit post la-
psum sine auxilio spali agere aliquem actũ moraliter bo-
num. consequentia est euidens. et primam partem antece-
dentis p̃bo auctoritate Aug. 3º de lib. ar. dicentis q Adã
et Eua cum primo peccauissent et in errorem et in erumnã
et in mortem p̃cipitati sunt. et. c. p̃xime precedẽte. Illa in-
quit est peccati pena iustissima vt amittat quisq3 quod be-
ne vti noluit cum sine vlla posset difficultate si vellet. i. vt
qui sciens recte nõ facit amittat scire quid rectu3 sit: et qd
recte facere cum posset noluit: vnde amittat posse cum ve-
lit. In Ench. etiam loquẽs de p̃mis peccãtibus angelo. s.
et homine. dicit q eis volẽtibus subintrauit ignorãtia re-
rum agẽdarum et cõcupiscentia noxiarum. Ex quibus p3
q Adam in damnatione sui peccati incurrit ignorãtiam
agẽdorum pertinentium ad moralem vitã. ¶ Itẽ Ugo de
sacr. lib⁹ p̃. par. 6. et Magister libro 2º. dist. 23. dicũt q Adã
peccando amisit scientiam anime que s̃m ipsos erat qua
ipse prius cognoscebat quid agere et quid cauere debebat.
Insuper beatus Prosper in lib⁹ suo pro predicatoribus cõ-
tra Cassianum reprehẽdit illũ: q3 in collatione sua de pro-
tectione dei dixit. Cõcepit ergo Adam post p̃uaricationẽ
quam non habuerat sciẽtiam mali. boni xo scientia3 quã
acceperat non amisit. dicẽs vtrũq3 esse falsum. igitur ami-
sit Adam scientiam boni: et per cõsequens bene agẽdi. igit̃
postea non poterat ex se sine misericordia: et spali auxilio
dei cognoscere sufficienter: quid agere: aut quid vitare de-
beret. patet cõsequentia: q3 a pena et damnatione sui pec-
cati diuinitus illata nõ potuit seipsum liberare. Secundã
partem antecedẽtis p̃bo p̃ sic. Adam nõ potuit post suu3
lapsum sine speciali auxilio dei recte deum diligere. igitur
nõ potuit sine speciali dei adiutorio aliquid bene velle. an-
tecedẽs p3 per Aug. de fide ad Petrum. dicentem. Deus
quippe cognoscẽdi ac diligendi se nõ nisi angelis et homi-
nibus indidit facultatem: quibus p̃pter arbitrij libertatẽ:
que maxime debuit intellectuali creature creatoris beni-
gnitate conferri: ita cognoscendi ac diligendi se facultate3
voluntatemq3 donauit: vt eam vnusquisq3 et habere pos-
set et perdere. Si quis tamẽ eam spõte perderet suo dein-
ceps arbitrio resumere nõ valeret. Constat aute3 q Adã
sponte perdidit talem voluntatem. cõsequẽtia prima clara
est. Secũdam probo sic. Ada3 sine speciali auxilio dei nõ
potuit aliquid p̃pter deu3 vltimate velle. igitur nõ potuit
sine speciali auxilio dei aliqd velle: p̃pter id vltimate pro-
pter quod debebat vltimate velle: ac per hoc nec bñ mo-
raliter velle: cum ad moralem bonitatem requiratur intẽ-
tio debiti finis. cõsequẽtia probatur ex eo quod vt p̃batu3
est supra. d. 16. q. p̃ma. Deus d3 eẽ vltimatus finis oĩs nr̄e
voluntatis et actionis. Quod nunc etiam cõfirmo: q3 qui-
cunq3 vult aliquid. vel vult deu3. vel aliud a deo. Si deũ
et nõ propter se sed propter aliud: vtitur fruẽdis. qui actus
culpabilis est: et per cõsequens non moraliter bonus. Si
vult aliud a deo: et non propter deum vltimate. ille actus ẽ
vltimate propter aliud a deo: et per cõsequens ille vult ali-
quid. aliud a deo propter se: et sic fruitur alio a deo: et p cõ-
sequẽs eius actus est culpabilis nec moraliter bonus. Ex
quo sequitur q omnis volitio que nõ est de deo propter se
vel de alio a deo propter deum vltimate: est culpabilis et
vitiosa. ¶ Secundo sic. Angelus post suu3 lapsum nõ po-
tuit sine speciali auxilio dei habere bonũ velle. igitur nec
Adam post suum. antecedens et cõsequentiam ponit Au-

gu. de fide ad Pe. dicens. Si possibile esset vt humana na
tura postq̃ a deo auersa bonitatem perdidit voluntaris.
ex seipsa rursus eam habere potuisset: multo possibilius
hec natura haberet angelica: que quanto minꝰ grauatur
pōdere terreni corporis: tanto magis hac etiā predita fa
cultate. Sed ostendit deus vnde bona voluntas homini
bus detur quam sic amiserunt angeli cū haberēt vt amis
sam deinceps recuperare nō possent. ¶ Tertio idem pro
batur auctoritate Augu. hypoñ. responsione tertia. vbi lo
quens de Adam dicit ꝙ lib. ar. male vtens incautus dum
sponte serpenti prebens suadenti consensum domini prete
rijt preceptum: amisso possibilitatis bono solum arbitriū
ad velle potius est vulneratum. Et paulo post. Per se ho
mo lapsum facere potuit: q: voluit. Sed nō sicut per se la
psus est. per se. i. per propriam voluntatem consurgere va
luit: nisi manu domini misericordissima: quando eius pla
cuit pietati fuisset erectus. ꝛ infra. Nō enim propter aliud
ꝯtraxit offensā: nisi per id qđ potuit: nec delinqueret sua
denti resistere. Per velle igitur malum/perdidit posse bo
num: qui pro posse bonum potuit vincere velle malū. Hic
notādum est quod ait. Amisso possibilitatis bono: per qđ
intelligit donum vel dona additum vel addita li. ar. Ade
quo vel quibus cum lib. ar. poterat habere bonum velle.
¶ Item quod ait ꝙ postea potitus est solum. i. nudum ar
bitrium ꝛ vulneratum. ꝛ ꝙ per illud non potuit consurge
re. s. ad bonum velle nisi fuisset erectus misericordissima
manu dei. Per quam debere intelligi speciale auxiliū dei
ꝛ non generalem eius influentiam tm̄: puto ꝙ quilibet nō
contentiosus de plano concedet. ¶ Ex hac cōclusione in
fero duas alias propter collationem habitam cum quo
dam venerabili Magistro. quarum prima est / ꝙ ex pec
cato primi parentis quilibet homo naturali vsu nascēs cō
trahit ignorantiam agendorum. ita ꝙ nullus sine speciali
auxilio dei potest in his que ad moralem vitā pertinent
sufficienter cognoscere quid volendum vel nolēdum. Suf
ficienter autem dico illum cognoscere qui nō solū cogno
scit aliquid esse agendum vel volendum: sed etiam nouit
propter quid: ꝛ quēadmodum est agendum vel volēdū
sm̄ omnes circumstātias requisitas ad hoc ꝙ actus sit bo
nus moraliter ꝛ vere virtuosus: ꝛ de tali sufficientia noti
tie sum in superioribus locutus semper circa istam mate
riam. Et q: predictus Magister respondendo ad rationē
quam feci supra ad probandum secundam cōclusionem p̄
mi articuli prime. q. 26. d. cōcessit hominē ex peccato Ade
incurrere ignorantiam agendorum pertinentium ad fidē
ꝛ fidei sacramenta. non autem ignorātiam agendorū per
tinentium ad vitam moralem vt moralis est precise. ideo
cōclusionem istam sic positam ꝛ sibi oppositā probo sic.
Adam ex suo peccato incurrit ignorantiam agendorū per
tinentium ad vitam moralem. igitur ꝛ quilibet homo na
turaliter nascens ex eo. cōsequentia est euidens. Nam pe
nas quas ipse incurrit nos incurrimus ꝛ non minores.
Alias ipse meliores se genuisset. cōtra Aug. 3º de lib. arb.
Antecedēs probatur sicut prima pars antecedētis ratio
nis facte ad cōclusionem precedētem. ¶ Secūdo sic. ꝛ be
ne pōdero istam rationem. Cōstat ꝙ sm̄ cōmunē cursū
quilibet hō cum primo venit ad annos discretionis habꝫ
ignorantiam eorum agendorum que pertinēt ad vitā mo
ralem vt moralis est: iudicans frequenter agēdū esse qđ
vitandum est ꝛ ecōtra. ꝛ totaliter agēdum esse aliquid vel
vitandum. qualiter non est. ꝛ hoc experientia manifestat.
Nunc quero/an sic ignorare ꝛ errare contingit homini ex
natura sua sm̄ se. aut ex aliquo vitio vel malo nature. Nō
potest dici p̄mum. tum q: si hoc esset verum sequitur ꝙ et
si hō primus non peccasset filij nascentes cū ad annos di
scretionis venissent: similiter circa agibilia moralia igno
rantiam ꝛ errores habuissent. quod catholice dici nō pōt.
tum q: sm̄ hoc dictum. talis error non esset tunc vitupe
randus in homine: nec per talem ignorantiam faciēdo ali
quid cōtra ea que fienda sunt sm̄ legem dei: ipse peccaret:
ꝛ maxime si legem nunq̃ accepisset. Quod etiam non est
dicēdum. cum sm̄ Apostolum qui sine lege peccauerunt
sine lege peribunt. patet autē cōsequentia ista. ꝛ falsitas ēt
cōsequentis per Aug. 3. de li. ar. Nā si non est ista inquit
ipse pena hominis: sed natura: nulla ista peccata sunt. ꝛ p
bat. Si enim non receditur ab eo modo quo naturalr̄ fa
ctus est. ita vt melius esse non possit ea que dꝫ facit cū hoc
facit. Et ante dicit ꝙ nullius rei vituperatur nisi vitiū. om
ne autē vitium est cōtra naturam cuius est vitiū. Ex quo
sequitur ꝙ nullum existēs sm̄ naturā humanā. qualis. s.
instituta est vituperari dꝫ in homine. ꝛ per ꝯsequēs nec ta
lis error esset vituperādus. Et hoc appropinquat: immo
forte intrat errorem Juliani. qui concupiscētiam ꝛ ignorā
tiam quas quilibet in se habet/dicebat non esse mala ali
qua/neq̃ aliqua vitupabilia. Si dicatur: ꝙ sic errare ho
mini contingit ex vitio/seu aliquo malo. Uel huiusmodi
vitium inest nature sm̄ se ꝛ a p̄ma sua institutione/vel nō.
Nō potest dici ꝙ sic: ne cadamus in errorem Manicheo
rum. Dicēdum ergo ꝙ non inest nature ex istitutione eius
prima. cum igitur ipsum sit quoddā malum ꝛ penale na
ture: opꝫ dicere ꝙ ex aliqua culpa proueniat. ꝛ constat ꝙ
non ex culpa actuali/personali/ꝛ propria hominis sic er
rantis: cum nulla alia eius culpa precesserit. igitur ex cul
pa alicuius alterius cuius ipse merito reus sit. nec appa
ret ex cuius culpa nisi primi hominis. Et ita predicat do
ctrina catholica. Pꝫ ergo propositum. vꝫ ꝙ quilibet ho
mo naturaliter genitus cōtrahit ex peccato primi parētis
ignorantiam agēdorum pertinētium ad vitam moralem.
¶ D. Dictus venē. Magister cōcedit ꝙ hō pro damnatio
ne prime culpe incurrit ignorātiam agēdorum ꝑtinētium
ad fidem ꝛ fidei sacramēta. Aut ipse inter pertinētia ad fi
dem includit: vel vult intelligi esse inclusa moralia opera:
que agi iubet fides catholica: ꝛ tūc habetur propositum.
nam omne opus virtutis docet fides christiana. Aut non
includit illa. Sed vult ꝙ homo incurrit ex peccato primi
parētis ignorantiam eorum p̄cise que pertinēt ad articu
los fidei ꝛ eius sacramēta. Et si sic/cum in gentili non sit
minus vitiū nature ex quo prouenit errare circa mores.
vtpote. verbi gratia putare licitam esse fornicationem vel
aliquid tale. q̃ id ex quo prouenit error circa fidei articu
los: quos nunq̃ audiuit vel circa baptismū: vt forte si pu
tat non oportere baptisari. ꝛ similiter circa alia sacramen
ta christianorum: quicquid sit de proportione peccatorū.
hincinde necesse est dare vnde contrahat natura humana
hunc defectum ignorātie circa mores. non minus q̃ assi
gnare vnde cōtrahat ignorātiam circa ecclesiastica sacra
menta. nec apparet quid detur nisi culpa primi parentis.
Utrum autem ignorātiam agēdorum ꝑtinentium sic ad fi
dem. ꝛ ecclesiastica sacramenta cōtrahat homo ex primo
peccato. vt dicit iste venē. Magister. pro nunc non appro
bo neq̃ reprobo. Indubitanter tamē videbitur mihi ꝙ di
cta sanctorum dicētiū ꝙ ignorantia ꝛ difficultas nō sunt
natura iustificati hominis: sed pena damnati. ꝛ ꝙ natura
humana duo vitia a prima sui corruptione concepit: que
sunt ignorantia boni ꝛ concupiscētia mali ꝛ similia: in qui
bus de originali ignorantia boni fit mentio: intelligi debe
ant de ignorantia agibilium ad moralem vitam pertinen
tium siue de alijs etiam intelligi debeant: siue non debeāt.
patet itaq̃ prima pars cōclusionis premisse. ¶ Secunda
ꝑo. scꝫ ꝙ nullus possit sine speciali dei auxilio vincere hu
iusmodi ignorantiam: seu sufficiēter cognoscere quid agē
dum. probatur per auctoritates Augu. ꝛ Ugo. allegatas
in ratione prima supradicte cōclusionis.
Sed confirmo per aliam eiusdem contra Julianum. li. 6.

3 ca.26.dicentis.de ignorantia et concupiscentia originali/
ter contractis. Remittuntur ergo in renascentibus. minu
untur in proficientibus. Ignorãtia minuitur veritate ma
gis magisqz lucente. concupiscentia minuitur caritate ma
gis magisqz feruẽte. Nihil boni hor duorum est a nobis.
Non enim spiritum huius mundi accepimus sed spiritũ
qui ex deo est vt sciamus que a deo donata sunt nobis. et
sunt verba apostoli. pᵉ ad cor.2. Ecce qꝫ non solũ consum
ptio vel expulsio ignorantie est a nobis sed nec minutio.
quinimmo dei est donum. ¶ Item Aug. de sac. lib. pmo
p.7.cap.35. Anima inquit rationalis corpori humano in
fusa nisi per gratiam adiuuetur neqz cognitionem verita/
tis pcipere neqz ɔcupiscentie carnis sue resistere pt et loq/
tur de veritate cuius ignorãtiam originalr hõ contrahit.
Nec possunt ille glosari de gratia vel auxilio generalis in
fluentie:ne concedamus qꝫ a penis contractis pro primo
K peccato/homo ex se cuz generali dei influentia liberetur:
sicqz concludatur, qꝫ christus pro nobis gratis mortuus ẽ.
Ex his apparet qꝫ ratio illa prima probans pdictam con
clusionem efficax est: et solutio data non valet.

Q Pro presenti statu stante dei influẽtia generali potest abs
qꝫ dei speciali auxilio cognoscere quid agendum vel vitã
dum. in his que ad moralem pertinent vitam. efficax est et
salua reuerentia Ven. magistri mei insoluta. Arguebam
enim sic. Si homo potest absqꝫ speciali dei auxilio etc. vel
ipse pro dãnatione prime culpe non incurrit ignorantiam
agendorum. vel a tali pena ipse absqꝫ dei gratia sufficit se
liberare. cuius ɔsequentis vtrãqꝫ partem probaui esse fal
sam. ex auctoritate Augustini primo retra.cap.9. ¶ Ad
hanc respondendo magister ven. distinxit de agendis p/
tinentibus ad fidem et fidei sacramenta. et de pertinentibꝰ
ad vitam moralem vt moralis est. de primis dixit non eẽ
sermonem ad propositum. de secundis autem concessit cõ
sequens quantum ad primam partem dicẽs: qꝫ homo nõ
L incurrit pro dãnatione illa ignorantiam agendorum per/
tinentium ad vitam moralem vt est moralis. Hoc autẽ nõ
esse cõcedendum nunc est probatũ. verum est qꝫ ipse addi
dit vnam dictionem. s. omnimodã. vnde dicit qꝫ hõ nõ in/
currit oĩmodã ignorãtia ãgẽdorꝫ. per qꝫ quid velit intelli
gere videat ipse. sufficit enim mihi vt supra dixi: qꝫ de nul
lo agendo vel vitãdo habeat sufficientem notitiam. nam
siue nullã siue aliqlẽ: nõ tñ sufficiẽtẽ hẽat nõ poterit hẽre fꝫ
illã actũ bonũ moralr vt supra accepi et vere virtuosum.
¶ Probauit tamen iste Magister/ qꝫ homo non incurrit
ignorantiam agendorum: de quibus dictum est ex pluri/
bus. Et primo ex auctoritate Aug. de questionibus euã/
gelij dicentis/super illo. Abierunt semiuiuo relicto. Ho/
mo peccator semiuiuus relinquitur: quia ex parte qua de/
um potest cognoscere et intelligere/viuus est. ex parte ꝟo
qua peccatis contabescit/mortuus est. ¶ Ad hanc aucto
M ritatem dico primo/ qꝫ ipsa vt videtur/facit pro me. Nam
eoipso qꝫ ait eum peccatis contabescere et mortuum esse/
asserit non eum sufficere/ qꝫuis inqꝫtum est adhuc in potẽ
tia et aptus natus ad cognoscendum deum/dicatur viuus
esse. ¶ Secundo dico qꝫ esto qꝫ haberetur ex hac auctori/
tate/ qꝫ homo possit deum cognoscere. non sequitur. ergo
potest sufficienter de aliquo cognoscere/quid sit agendũ/
vel non agendum. non enim omnis notitia de deo est ta/
lis. ¶ Secundo arguit ex alia auctoritate eiusdez que scri
bitur primo de lib. ar. vt breuiter. inquit/eterne legis no/
tionem que impressa nobis est. inquantum valeo verbis
explicem ea est qua iustũ est vt omnia sint ordinatissima.
Quod non posset facere: inquit iste Magister lex ista/nisi
traderet notitiam agendorum moraliter. ¶ Qualiter ex
hac auctoritate ven. Magister probet intentuz nõ video.
Nam hec bene stant simul. s. qꝫ lex eterna sit qua iustuz est
vt omnia sint ordinatissima: seu que censet omnia debere
esse ordinatissima: quod idem est dictu. et qꝫ homo de nul/
N lo agendo moralis vite sine speciali dei auxilio notitiã ha/
beat: qua sciat illud ordinatissime facere. vnde illam suaz
cõsequentiam sibi nego. ¶ Alia est eiusdem in eodem li.
putas ne ista mẽte cui regnum in libidines eterna lege cõ
cessum esse cognoscimus potentiorem esse libidinem. Hic
dicit Augu. qꝫ nos cognoscimus eterna lege cõcessuz mẽ
ti regnum in libidines. Alia etiam est quedaz glosa super
id ad Ro. scdo. Gentes ea que legis sunt naturaliter faci/
unt. d. et si gentilis non habeat legem scriptaz: habet tamẽ
naturalem: qua intelligit et sibi conscius est: quid sit bonũ
et quid malum. lex enim naturalis est nemini iniuriam fa/
cere. nihil alienum preripere: a fraude et periurio abstine/
re. ¶ Ad has dico primo qꝫ non seqtur. cognoscimus mẽ
ti concessum esse regnum in libidines. igitur hoc cogno/
scimus sine auxilio dei speciali. Sicut non sequitur. beatꝰ
cognoscit deum esse trinum et vnum. ergo hoc cognoscit
sine auxilio speciali. Nec sequitur. gentilis naturaliter seu
O per legem naturalem cognoscit quid sit bonum etc. igitur
absqꝫ auxilio speciali dei. Sicut etiam nõ sequitur. homo
naturaliter facit ea que iubet lex dei. igitur homo sine spe
ciali auxilio dei facit que iubet lex. Nam antecedẽs est ve
rum vt pꝫ per Apostolum vbi allegatur. et tamen conse/
quens nõ est verum. Et ideo dico pro omnibus auctorita/
tibus sanctorum asserentibus nos naturaliter cognosce/
re vel facere quod earum intentio est nos per pncipia seu
vires nostre nature cognoscere vel facere. non tamen intẽ
dunt excludere dei auxiliuz speciale. Nec vnqꝫ inueni: aut
ab aliquo alio audiui vllam auctoritatem autenticaz: que
hoc explicite vel implicite diceret. Unde ex nulla auctori/
tate predicto modo loquẽte talis exclusiua debet inferri.
Et hoc expresse docet glosa statim sequens. verba glose al
legate per ven. Magistrum. Non te moueat inquit/ qꝫ na
turaliter dicit/que legis sunt facere/non spiritu dei/nõ fi/
de/non gratia. hoc enim agit spiritus gratie/vt imaginez
dei in qua naturaliter facti sumus instauret in nobis. Ui/
P tium quippe cõtra naturam est/quod vtiqꝫ sanat gratia. et
subdit. Proinde vitio sanato per gratiam naturaliter fiunt
ea que legis sunt: nõ qꝫ per nature nomẽ negata sit gratia.
sed potius p gratiaz reparata natura: qua gra in interiori
homine innouato lex iustitie scribitur. quã deleuerat cul/
pa. Hoc enim illic scribitur p renouationẽ qd deletuz erat
per vetustatẽm. Et paulo post sic exponit verba Aposto/
li. Naturaliter faciũt ea que legis sunt: id est naturali ratio
ne illuminata per gratiã discernũt facienda et vitanda qd
faceret lex. Eodem modo penitus loquitur Aug. in de ve
ra innocẽtia. ¶ Scdo. dico qꝫ illa verba glose allegate in
telligenda sunt de gentili non fideli: sed conuerso ad fidez
Christi. sicut et verba apostoli que exponit sm Aug. li.4.
cõtra Julianuz. Ubi ad argᵐ quod ex hac auctoritate apo
stoli cõtra eum faciebãt Julianus respõdet. ¶ Tertio. di/
co qꝫ esto qꝫ concederem gentilem infidelem aut alium ali
quem hominez naturalr et sine speciali dei auxilio: cogno
scere nemini esse iniuriandum. Hec alienum pripiendum.
et similes veritates: que sunt pncipia et regule moralis vi/
Q te: cognosceret etiam quid sit bonum ex genere: et quid ex
genere maluz: quibus nihil amplius posset extorqueri ex
verbis glose illius. Adhuc nihil haberetur cõtra me. naz
nullo talis notitia est sufficiens ad agẽdum actum bonuz
moraliter vt accipitur. s. cõformez recte rationi sm omnes
circunstantias requisitas ad hoc qꝫ actus sit vere virtuo/
sus. Unde esto qꝫ quis. verbi gratia. cognoscat bonum es/
se subuenire indigenti. et non iniuriari proximo. nec rape/
re alienum: nisi cognoscat cum hoc propterquid et quem/
admodum sit subueniendum et ab iniuria et rapina absti/
nendum: non hꝫ notitiam sufficientem ad bonitatez actus
moralem de qua loquimur. Qd pꝫ: qa si quis subueniat

Marginal notes: arᵐ ma. Alb. p/dic. — 2ᵐ Cap. 6. — 3ᵐ — Cap. 9. — Rño. — Cap. 15.

A indigentis: ⁊ nō propter finem debitum non agit bene mo/
raliter. Si quis etiam abstineat ab iniuria vel rapina nisi
propter debitum finem abstineat non abstinet virtuo/
se seu moraliter bene. ℭ Eandem conclusionem proba/
ui etiam inter cetera per auctoritatez Aug. in epistola ad
sixtuz dicentis. Nemo recte sapit: nemo recte intelligit. ne
mo cōsilio/aut fortitudine preualet ⁊c̄. nisi acceperit spiri
tum sapiētie ⁊ intellectus: spiritum consilij ⁊ fortitudinis.
Constat autez/vt dicebam/ ꝙ qui nō recte sapit/nec recte
intelligit/nec preualet consilio/non sufficienter cognoscit/
quid agendum/in his que ad moralem vitam pertinent.

2ª pbō. cōis.

ℭ Ad hoc iste Magister dixit duo. Primum ꝙ si ista au/
ctoritas sumatur/vt capio/concluditur ꝙ nullus carens
gratia gratum faciēte/potest agere actum bonum morali
ter: qđ est ɔtra dicta mea alia in probatione ꝑme ɔclusio/
nis mee quā ibi posui. Q; autem illud sequatur. pz. qꝛ nul
B lus carēs gratia gratum faciēte/hȝ spiritum sapiētie ⁊ cō
silij: cum illa sint dona spiritus sancti: que nō habētur sine
gratia gratū faciente: vt dicūt doctores ⁊ scriptura sacra.
Sap. j. Spiritus sanctus discipline effugiet fictuz. ℭ Se
cundo respōdet ad auctoritatem. d. ꝙ cū dicitur nemo re/
cte sapit ⁊c̄. Intelligēduz est de rectitudine que inest actui
ex certa actione finis simplr̄ vltimati: que nō potest esse ni
si spiritu sancto grām infundēte ⁊ faciēte vna cum tali cha
ritate in actu ⁊ mediatū ordinem ad finē simplr̄ vltimuz.
Nō loquitur autē Aug. de rectitudine que pōt esse in actu
ex attentione finis ꝓpinqui ⁊ imediati. Sicut est recte mi
litare ad debellādum superbos ⁊ ad pacificandum subie
ctos: que potest eē in homine dona spiritus sancti nō ha/
bente: sicut pz de Nabuchodonō. debellāte Cyrū. ℭ Quā

Rñº magistri alberti.

C tum ad pᵐ dictum venē. Magistri dico. ꝙ ex illa auctorita/
te sicut ego accipio ⁊ sicut accipit met Aug. nō sequit᷑ qđ
infert ipse. Et cum probat per hoc ꝙ nullus carēs gratia
gratū faciēte hȝ spiritum sapiētie ⁊ ɔsilij ⁊c̄. Dico ꝙ istud
est cōtra intētionem Aug. ibidē. vnde statim subdit. Non
qꝛ tot sunt spiritus: sed omnia hec operatur vnus atqȝ idē
spiritus diuidens singulis prout vult. qꝛ spiritus vbi vult
spirat. Sed quod fatēdum est aliter adiuuat nōdum inha
bitans ⁊ aliter inhabitans. Nam nōdum inhabitans ad/
iuuat vt sint fideles. inhabitans adiuuat iam fideles. Ex hͦ
patet ꝙ spiritus spirat dona sua: de quibus loqt᷑r aliqñ
etiam in eis quos nō inhabitat. In quibuscūqȝ autem est
gratia gratuȝ faciens illos inhabitat spiritus sanctus. vn

ȝ al. rñ.

Cap. 4.

de ⁊ dicūtur templū dei sm̄ illud prime ad Cori. Nescitis
ꝙ templum dei estis ⁊ spiritus dei habitat in vobis. Ubi
ait glosa Aug. in nemine habitat deus quem non ante san
ctificet ⁊ purget spiritus sanctus. Sanctificatio autem ⁊
purgatio nō est sine gratia gratum faciēte vt clarum est. er

Cap. 12.

D go sm̄ Aug. ibidem talia dona spiritus sancti sunt etiā ali
quando in nō habente gratiam gratum facientem. ℭ D.
sm̄ Aug. ibidem. Fides est donum. s. s. vnde ait ꝙ sicut ne
mo recte sapit ⁊c̄. ita sine spiritu fidei nō ē quisqȝ recte cre/
diturus. ⁊ ante verba preallegata dicit. Sicut nō haberet
hō sapiētiam/intellectum/consilium ⁊c̄. nisi accepisset spi
ritum sapiētie ⁊ intellectus ⁊ consilij ⁊c̄. ita nō haberet fi/
dem: nisi accepisset spiritum fidei de quo dicit apostolus.
habentes autem eūdem spiritum fidei ⁊c̄. vbi pz ꝙ fides
est donum. s. s. sm̄ intentionem in qua ibi de donis loquit᷑
Aug. Et ita dicunt verba Apostoli que allegat. Simili/
ter ꝑme ad Cor. inter dona spiritus sancti numerat fidem
⁊ ꝓhiam. ⁊ tamē constat ꝙ vtraqȝ frequenter est in nō ha/
bente charitatem ⁊ gratiā gratum faciētem: sicut per eun

Cap. 12.

dem apostolum ⁊ glosas expresse pz ibidem. Et ideo sal/
ua reuerentia sua dictum illud non videtur consonum di/
ctis Apostoli ⁊ sanctorum. Auctoritas scripture quaȝ al/
legat non est intelligenda quasi in ficto/nunq̄ȝ sint aliqua
munera spiritus sancti: sed qꝛ fictum spiritus sanctus non
inhabitat neqȝ approbat: ideo euȝ dicitur effugere. ℭ Re

E sponsio quam secundo dat venē. Magister (salua reueren/
tia) nō videtur valere: quoniā sm̄ Aug. vt patet ex dictis
supra in prima probatione prime cōclusionis. prime. q. di.
26. ⁊ per rationem factam ad hoc in probatione cōclusio/
nis huius articuli. nunq̄ȝ actus est moraliter rectus nisi i/
mediate vel mediate ordinetur vltimate in deum. Uñ mi/
litare propter pacem subiectorum vel debellationem sup/
borum vltimate: cita ꝙ huius actus/nec actu/nec habitu/
referatur in deum/culpabile est. Si igitur actus non po/
test ordinari in deum vltimate sine adiutorio speciali spiri
tus sancti: vt concedere videtur reuerendus Magister: se/
quitur ꝙ actum moraliter rectum/non possit quis exerce
re sine speciali adiutorio dei: quod est propositum. ℭ Pro

alia pbō. cōis.

prefata cōclusione adduxi determinationem mileuitani cō/
cilij dicentis. vtrūqȝ donum dei ⁊ scire quid facere debea/

F mus ⁊ diligere vt faciamus. ℭ Ad hoc dixit Reᵘˢ Magi/
ster ꝙ illud dictum est directe cōtra Pelagium qui pone/
bat ꝙ recta ⁊ bona notitia intellectus bene erat a gratia
dei quam vocabat doctrinam legis. sed velle bonum non
erat a deo nisi quatenus dedit voluntatem. ⁊ ideo conci/
lium dicit ꝙ vtrunqȝ est donum dei. ⁊ hoc etiam dicit se ⁊
alios contra quos arguo ponere. nam loquendo de bono
actu intellectus ⁊ voluntatis meritorio vterqȝ est a deo cū
dei auxilio speciali. loquendo ŷo de bono morali precise
vterqȝ etiam est a deo. sed non oportet ꝙ cum auxilio spe/
ciali: sed solum cum dei influentia generali. vnde dicendo:
vterqȝ donum dei est. ergo ex dei auxilio speciali: fallacia
consequentis est. ℭ Hec responsio vt dicitur non saluat in

Rñº al.

tentionem cōcilij. nam quecunqȝ fuerit positio pelagij de
quo in sequentibus videbitur. determinatio tamē ista cō/
cilij est contra quēcunqȝ ponentem nos sine speciali dei do
no ⁊ auxilio scire quid facere debeamus. Et ꝙ de specia/
li dono ⁊ auxilio sit sensus concilij ⁊ non de influentia ge/

ȝ rñso.

G nerali probatur euidenter. nam certum est ꝙ influētia ge/
neralis que cōmuniter est tam respectu malarum actionū
q̄ȝ bonarum: ⁊ tam naturalium q̄ȝ rationalium nō dicitur
sm̄ vsum scripturarum catholicarum gratia dei per Jesuȝ
christum. ac per hoc auxilium gratie dei per Jesum chri/
stum nō debet intelligi auxilium generalis influentie sed
auxilium speciale: ⁊ hoc infra plenius patebit. nūc autem
in proposito cōcilium de talis gratie auxilio loquitur. vn/
de sic iacet capitulum illud. Si quis dixerit gratiam dei ꝑ
Jesum Christum. d. n. propter hec nos tm̄ adiuuare ad
non peccādum: qꝛ per ipsam nobis reueletur intelligētia
mādatorum vt sciamus quid appetere: ⁊ quid vitare debea
mus. non autem propter illam nobis prestari vt quod fa/
ciendum cognouerimus etiam facere diligamus atqȝ va/
leamus anathema sit. Cū etiam dicat Apostolus. scientia

H inflat. charitas ŷo edificat: valde impiuȝ est vt credamus
ad eā que inflat nos gratiam christi: ⁊ ad eā que edificat
non habere: cum sit. vtrūqȝ donum dei: ⁊ scire quid facere
debeamus: ⁊ diligere vt faciamus. vt edificante charitate
scientia nō possit inflare. sicut autem de deo scriptum est: q̄
docet hominem sciētiam. ita etiā scriptum est. charitas ex
deo est. igitur ⁊ scire quid facere debeamus ⁊ diligere vt
faciamus sm̄ hanc determinationem concilij est in nobis
ex speciali gratia ⁊ auxilio dei: ⁊ cum scire in eo qui nō di/
ligit facere nō sit meritorium. Et hoc ē in eo in quo est sit
sm̄ concilium ⁊ Apostolū ex gratia dei seu auxilio specia
li. sequitur ꝙ talis scientia ⁊ non meritoria sit donum dei.
D. si ista responsio sit sufficiēs: quia per nomen dñi vel gra/
tie dei intelligitur generalis influentia: nunq̄ȝ ex aliquo te
xtu scripture poterit probari ꝙ ad aliquem actum siue in/
tellectus siue voluntatis siue meritorium siue non merito
rium indigeamus speciali auxilio dei. naȝ nusq̄ȝ in scriptu/
ra reperitur ista locutio: speciale auxiliū: sed tm̄ donum ⁊

I gratia ⁊ auxiliū vel adiutorium: sine additione spūalitatis: aut aliquid equiualens. sed istud nō est dicenduz. ¶ Item sint duo. vnus nō baptiçatus: alter baptiçatus peruenientes ad annos discretionis. ⁊ naturale ingenium ac cetera in eis sint paria. s͠m istam responsionem nō baptiçatus cū adiutorio solius generalis influētie poterit cognoscere sufficienter aliquid pertinens ad vitam moralem: vt moralis est esse agendum aut vitāduz. igitur ⁊ baptiçatus similiter poterit recognoscere cum tali auxilio precise. ⁊ tamē sua cognitio erit meritoria: supposito ꝙ ipsa nō sit aliquo modo culpabilis: ex quo sequitur ꝙ etiā actus intellectus meritorius habetur sine speciali auxilio. Nec valet dicere ꝙ in baptiçato est speciale auxilium. s. gratia gratū faciēs infusa in baptismo: qꝛ si ita non baptiçatus ⁊ talem grām non habēs cognoscit. sicut ⁊ ipse qui gratiam habet: clarum est ꝙ illa gratia in nullo iuuat eum ad cognoscendum. Et

K ideo ꝗuis sua cognitio ex assistētia gratie sit deo accepta ad vitam eternam: ⁊ sic meritoria. nō tamen iste in cognoscendo potest dici iuuari ex illa. nec ipsa respectu illius dici poterit esse auxilium quo iuuetur ille ad cognoscenduz quid agere debeat cōtra intentionem cōcilij ⁊ cōcessionez istiusmet ven. doc. qui dicit ꝙ ad actum intellectus meritorium indigemus auxilio speciali. Sic ergo patet ꝙ illa conclusio vera est ⁊ efficaces probationes eiusdem. ¶ Cōfirmo autem eam: ⁊ nunc sic. si homo pro isto statu potest absq͡z speciali dei auxilio cognoscere quid agēdum in his que pertinent ad moralem vitam: sequitur ꝙ non alio auxilio indigeat ad hec ꝙ͡z indigeret si nullus nūꝙ͡z peccasset. patet consequētia: qꝛ etiam si nullus homo vnꝙ͡z peccasset adhuc indigeret auxilio generalis influentie: sicut ⁊ met Adam anteꝙ͡z peccasset non poterat sine tali auxilio actuz aliquem agere. vt patet ex pͥma cōclusione precedentis articuli. Sed istud ꝯsequēs est falsum: sicut dn̄s declarauit in parabola sauciati. vnde sicut Magister dicit in 2° sententiarum. d. 25. ⁊ cōiter omnes doctores catholici ꝯcordāter

L genus humanum fuit ⁊ spoliatuz gratuitis donis ⁊ in naturalibus bonis vel vulneratum. vnde naturalia bona. s. ingenium memoria intellectus corrupta sunt: lz non subtracta: vt dicit magister. ¶ P. Sequitur ꝙ doctrina veteris ac noui testamenti non fuit homini necessaria ꝗ͡tuz ad cognoscendum quid ⁊ qualiter sit agēdum in his que ad mores pertinent: cum ipsa sit auxilium dei quoddam speciale. ⁊ sic magna pars scripture asseritur ad curationem humani generis superflua: cuius tamē oppositum eadem parabola ostendit in duobus denarijs: quos samaritanus tradidit stabulario vt curaz gereret sauciati: sic pꝫ p Aug. hypoth. siue in responsionibus cōtra Pela. responsione 3ª. ⁊ per expositores alios cōiter. ¶ Item si homo potest sine speciali dei auxilio ⁊c. multo magis poterit sine speciali dei

M adiutorio legendo doctrinam moralem scripture intelligere sensum illius ⁊ cōcipere ac velle illa agere que ipsa docet esse agenda. clara est consequentia. Sed consequens ē manifeste contra Aug. de fide ad Pe. sic nostram fidē instruentem. Firmissime tene ⁊ nullatenus dubites posse quidem hominem quem nec ignorantia literarū nec aliqua prohibet imbecillitas vl' aduersitas verba sancte legis ac euangelij siue legere siue ex ore cuiusꝙ͡z predicatoris audire. Sed diuinis mandatis obedire nemine; posse nisi quē deus gratia sua preuenerit: vt quod audit corpore ⁊ corde percipiat: ⁊ accepta diuinitus bona voluntate atq͡z virtute mandata dei facere velit ⁊ possit. neq͡z enim qui plantat est aliquid neq͡z qui rigat sed qui incrementum dat deus. ⁊ est hec probatio verbum Apostoli prima ad Corin. ecce ꝙ hoc dicit neminem posse corde percipere. i. intelligere aut illa velle facere nisi pueniatur gratia dei. aut igitur loquitur de gratia aliqua speciali: ⁊ habetur propositum. aut de generali influentia tm̄. ⁊ hoc non potest dici: quia nec sine tali potest quis etiam sanus ⁊ fortis corpore

N legere vel ex ore predicatoris audire. ⁊ ideo ita eēt sibi necessaria gratia dei ad legendum vel audiendum legez dei sicut ad intelligendum: cuius oppositum ipse euidenter intendit. ¶ Item sancti orabant deum pro habenda noticia agendorum moralis vite. Igitur illaz ex se sine speciali dei auxilio habere non poterant. antecedens patet ibi. notaz fac mihi viam in qua ambulem: ⁊ ibi. doce me facere iustificationes tuas. ⁊ egressus meos dirige s͠m eloquium tuum: ⁊ innumera talia habentur in scriptura. consequentia probatur: qꝛ oniam pro his ad que facere indigebant tm̄ generali influentia nunꝙ͡z eos orasse inuenitur. nec vnꝙ͡z aliquis prudens homo pro talibus orat. quis enim orat deum vt ignis eum calefaciat: quando est proximus sufficienter igni. aut si distet ab igne aliqualiter orat vt possit ad il

O lum accedere. ⁊ sic de alijs que sunt in potestate sua ⁊ pro eis non est necessarium auxilium speciale. ⁊ tamen in omnibus motibus ⁊ actionibus siue voluntarijs siue naturalibus mere necesse est cuilibet agenti creato influentia generalis dei s͠m cōmunem omnium doctrinam. nec huic repugnat ꝙ ecclesia rogat deum vt nos cōseruare ⁊ fructus terre dare ac etiam conseruare dignetur. quoniā eis h omnis stante etiam influētia generali noceri modis plurimis possint: supplicat pro adiutorio ⁊ influentia speciali qua ⁊ nocitura vitentur: ⁊ pro futura misericorditer ⁊ gratiose presentur. ¶ Cōfirmatur. qꝛ omnis argumētatio cōciliorum ⁊ sanctorum cōtra Pela. preter auctoritates scripture ad probandum ꝙ ad vitanda peccata vel mandata dei perficienda vel ad credēdum que Christus iussit esse cre

P denda vel alia aliqua operanda est necessarium nobis auxilium gratie dei. fundatur super hoc ꝙ sancti orabāt pro talibus. Si autem dicatur ꝙ ex hoc non probatur necessitas specialis adiutorij sequitur ꝙ nunꝙ͡z probauerunt sufficienter contra eum ꝙ necessaria esset nobis ad aliqua p̄dictorum specialis aliqua gratia seu adiutoriuz dei. quod tamen eos intendisse non est dubium apud quēꝙ͡z doctorē catholicum. ¶ P. constat ꝙ generalem influentiam suaz nisi rarissime deus subtrahit alicui creature: ⁊ hoc reputatur tunc ad miraculum sicut contingit de igne non vrente pueros in camino. sicut ⁊ miraculum esset si sanis apertis oculis rem coloratam in luce presentem nullo impedimento existente non viderent. pro talibus autem que homo non nisi ex miraculo nō potest: nemo sollicitus est aut dubius vt pro illo fundat orationem ad deum: imo derisor aut stultus reputaretur qui hoc faceret. ¶ Uerum cōtra predictam cōclusionem dictus ven. doc. arguit multipliciter. primo sic. aut homo ex suis naturalibus sola dei

Q generali influentia concurrente potest cognoscere deuz esse summe honorandum. aut non. sed vltra hoc requiritur quoddam dei auxilium speciale. si detur primum habetur propositum: qꝛ illud est quoddam morale bonum. Si secundum sequitur ꝙ homo in suis naturalibus cōstitutus ⁊ concurrente dei influentia generali de hoc bono morali quod est deum esse summe honorandum habebit ignorantiam inuincibilem. Et vltra sequitur ꝙ omissio huius actus scilꝫ non honorare deum summe non imputabitur ei quo ad penam vel etiam quo ad culpam s͠m omnes doctores non imputētur: que ex ignorantia simpliciter inuincibili cōmittuntur. Sed vtriusq͡z istorum consequētium videtur esse falsum ⁊ cōtra Apostoluz ad Ro. primo. vbi dicitur ꝙ gentiles habuerunt notitiā ꝙ deus est summe honorandus: qꝛ quod notum est dei manifestum est in illis. ⁊ ꝙ huius actus imputatur eis ad penam pꝫ ibi. reuelatur ira dei super omnem impietatem ⁊ iniustitiam hominum eorum qui veritatem dei in iniustitia detinent. ⁊ quo ad culpam ita vt sint inexcusabiles. ⁊ subdit statim causaz: quia cum cognouissent deum non sicut deum glorificauerunt.

Cōfirma° eiusdem ꝯnis.

Cōfirma°

Cōfirma°

Cap. 32.

Cap. 3.

Cōfir°.

Cōfir.

Cōfir.

Ab. 3 cō. arg.

Cap p.

Rñö. ¶ Respondeo et dico: q homo non potest illud cognosce
A re sine speciali auxilio. Et cũ infertur q tũc habebit igno
rantiam inuincibilez de illo bono morali si intelligatur q
ignorantia sit inuincibilis sine speciali adiutorio dei conce
do istam partem cõsequentis. Et cum infertur vlterius q
tunc omissio illius actus non imputabitur ei. nego conse/
quẽtiam. Ad probationem sm omnes doctores nõ impu
tantur homini. que ex ignorãtia simpliciter inuincibili cõ/
mittuntur. Dico q istud est intelligendum de ignorantia
que nõ est peccatum nec pena peccati cuius ille sit aut fue
rit reus. nam ignorantia que prouenit homini ex peccato
cuius ipse fuit reus eum nequaq̃ excusat saltem a toto: si/
cut pz de eo qui ex ignorantia cõtracta propter ebrietatez
culpabilem hominem occidit. talis enim sm cõmuniorez
doctrinam et sm Phm etiam 3° ethi. non excusat ipsuz ab
homicidio: nec quo ad culpam nec quo ad penam. nũc au
tem ignorantia ista de hoc q deus est summe honorãdus
B vtiq3 est pena peccati primi hominis: in quo peccato om/
nes peccauerunt vt ait Apostolus. nam si ille non peccas
set et alij etiam illo peccato nõ peccassent nullus hãc igno
rantiam habuisset. et ideo neminem excusat a tali omissio
ne. ¶ Hec responsio est expressa sentẽtia beati Aug. in epi
stola ad Sixtum super illis verbis Apostoli allegatis. ita
vt sint inexcusabiles. dicẽtis sic. et q̃uis se ipsi excusare vi/
deantur non admittis hanc excusationem qui scit se fecis/
se hominem rectum eiq3 obedientie dedisse preceptuz nec
nisi eius quo male vsus est libero voluntatis ar. etiã quod
transiret in posteros manasse peccatum. neq3 eniz damnã/
tur qui non peccauerunt: quandoquidem id ex vno in om
nes pertransijt: in quõ ante propria in singulis quibuslibz
peccata omnes cõiter peccauerunt: ac per hoc inexcusabi
lis est omnis peccator vel reatu originis vel additamento
etiam proprie voluntatis siue qui nouit siue qui ignorat si
ue qui iudicat siue qui non iudicat. q2 et ipsa ignorantia in
C eis qui intelligere noluerunt sine dubitatione peccatum
est. in eis autem qui non potuerunt pena peccati. ergo in
vtrisq3 non est iusta excusatio: sed iusta damnatio. ¶ Ad
Ad pb°. probationem aliam falsitatis huius partis consequentis
dico q gentiles non habuerunt notitiam talez sine specia
li auxilio dei. dico tamen q istud speciale auxilium potest
dupl'r accipi. vno modo q fuerit tale ad quod non coad/
iuuerint vel cooperate fuerint ipse creature: que sunt effe/
ctus dei seu notitie earũ sicut est auxiliũ quo cognoscũtur
futura: aut alia que tñ per inspirationẽ seu diuinã reuela/
tionem stricte sumptam cognouerunt alij sancti viri: quo
cognoscuntur mysteria incarnationis et redemptionis no
stre a nobis. alio modo q ad tale adiutorium cõcurrerint
etiam notitie creaturarum. que tamen notitie simul etiam
cum adiutorio influẽtie generalis non sufficiebãt illis ad
cognoscendum deum esse summe honorandum. sed aliud
speciale adiutorium et influẽtia necessaria vtiq3 erat: sicut
etiam simul cum doctrina vocali exterius prolata et cum
generali dei influentia necessarium nobis est speciale dei
D adiutorium vt corde intelligamus et consentiamus christi
fidei que nobis predicatur. ¶ Modo ad propositum di/
co q gentiles illi de quibus loquitur Apostolus non ha/
buerunt speciale adiutorium primo modo: sed secundo: et
nec huius oppositum dicit aliqua glosa per hunc Magi/
strum contra me allegata: sed propositum vtiq3 vna glosa
sibi dicere videtur expresse. vnde super illo verbo. deus. n.
manifestauit illis. dicit glo. hoc dicit ne sola natura suffice
re videretur. ergo si naturaliter vel naturali ratione dicã/
tur cognouisse non sequitur. Igitur ex solis naturalibus et
Confir. sine speciali auxilio dei. Et confirmatur istud. q2 sm Aug.
in de videndo deum ad Paulinaz: impossibile est cuilibet
homini cognoscere sine speciali adiutorio dei esse aliquid
tale quale Philosophi de quibus est sermo cognouerunt
deum esse. et per consequens etiam est impossibile vt ipse E
cognoscatur esse summe honorandus nisi ad hanc notitiã
specialiter iuuet ipse. assumptum patet: q2 hec sunt verba
eius. Quis enim sine adiutorio spiritus sancti cogitare va
leat aliquid esse magisq3 esse q̃3 omnia que per corpus sen
tiuntur: quod nec loco videatur nec querendum sit oculis
nec audiatur affatu. nec tactu teneatur nec sentiatur inces
su. videatur tamen sed corde mundo. q. d. nullus. et tamen
aliquid tale esse deum cogitauerũt illi Phi. per adiutoriũ
autem spiritus sancti nõ potest intelligi influentia genera/
lis tñ in proposito: quoniam sine illa non possumus etiaz
cogitare aliquid esse quod videatur visu aut alio sensu sen
tiatur vt certum est. et sic non magis de deo q̃3 de celo dice
ret Aug. q non potest cogitari esse sine adiutorio spiritus
sancti: quod est ridiculum sentire. ¶ Itez. 2. de ciui. dei. ait Cap. 7.
sic. Philosophi vtcunq3 conati sunt ingenijs acutissimis F
prediti ratiocinando inuestigare quid in rerum natura la
titaret: quid in moribus appetendum esset atq3 fugiendũ:
quid in ipsis ratiocinandi regulis certa connexione trahe
retur: aut quid nõ esset consequens vel etiam repugnaret.
et quidam eorum quedam magna quãtum diuinitus ad/
iuti sunt inuenerunt. quãtum autem humanitus impediti
sunt errauerunt. puto autem q inter illa que inuenerũt cõ
putandum sit istud de quo agitur. s. q deus sit summe ho
norandus. nec credo q reuerendus iste Magister oppo/
situm diceret. ergo hoc cognouerunt per adiutorium dei.
nec potest intelligi per adiutorium generalis influẽtie tñ/
modo: quoniam etiam et ad parua inueniẽda et etiam in
suis erroribus tale adiutorium habuerunt. ac per hoc sic
bene diceretur inq̃tum diuinitus adiuti sunt errauerunt
q non puto aliquem concessurum; nec potest hoc exponi
de cognitione meritoria vite eterne: cum infideles et ido/
latre essent. ¶ Haymo etiam ibidem super illo. obscuratũ
est insipiens cor eorum. ait. cor illorum quod illuminatũ G
est per naturale ingenium et per dei gratiam postq̃3 incepe
runt idola adorare obscuratum est per ignorãtiam. et sub/
dit post pauca. Quod enim cõtulit illis diuina gratia gra
tis abstulit vtiq3 dum essent ingrati. ecce q dicit cor illorũ
fuisse illuminatum per naturale ingenium et per dei grãz
et iterum q notitiã illam quã habuerũt de deo contulit il
lis diuina gr̃a gratis. puto autem nõ esse solituz apud scri
pturam: imo nullibi inuenio ea que nos habemus ex no/
bis concurrente tñmodo influẽtia generali: dici nobis cõ
ferri a diuina gratia gratis. sicut nec vsq̃3 dictũ est: vt ali/
quis sapiens diceret: q ignis calefacit aliquid ex gratia
dei. aut q homo aliquis blasphemat deum vel odit proxi
mum ex gratia dei: seu q gratia dei ista conferat talibus
agentibus: cum tamẽ nullum horum sine concursu influẽ
tie generalis fiat. ¶ Secundo arguit iste Magister sic. si 2m
homo ex suis naturalibus sola dei influẽtia generali con arg'al.
currente nõ potest cognoscere quid sit agendum etc. ex se H
non habebit vnde sit cõsiliatiuus vel possit esse. patet: cũ
consilium non sit de his que non possunt cognosci. Sed
istud consequens est contra sacram scripturam dicentem
ecclesiastici. 15. Reliquit hominem in manu consilij sui. Cap. 15.
¶ Rñö cum infertur q ex se non habebit vnde sit cõsilia/ Rñö.
tiuus. Illud consequens videtur ad proprietatez hominis
esse simpliciter concedendum. quoniam hõ non ex se sed a
deo habet animam: et alia per que potest consiliari. sed ta/
men eundo magis ad mentem arguentis: qui reputo vult
dicere q tunc non habebit in se vnde sit consiliatiuus. dico
q illud põt capi dupliciter. vno modo sic simpliciter vt p
fertur. et tunc nego consequẽtiam instantia in simili sm cõ
cessionem huius doctoris et omnium aliorum catholico/
rum homo non potest etiam cum sola dei generali influen
tia facere actum meritorium: nec etiaz beatificari. et tamẽ
ex hoc nõ sequitur q homo in se nõ habet vnde possit me

reri. ⁊ vnde possit beatificari. cum hoc cõsequens fm omnes sit falsum. nam habet intellectum ⁊ voluntatẽ. qbus potest mereri: ⁊ beatificari. alio modo potest accipi cõsequens cum subintellecta determinatione sic in se nõ habebit vnde sit. seu per quod vel p que sit sine dei auxilio speciali recte consiliatiuus: ⁊ tunc istud consequens cõcedo. ⁊ ad scripturam que allegatur cõtra dico ꝙ illa nõ est ad propositum cum nõ loquatur fm presentem statum: sꝫ fm statum in quo p̃ creatus est: quod pꝫ euidẽter ex eodeꝫ loco. vnde sic iacet textus. deus ab initio cõstituit hominezꝫ ⁊ reliquit illũ in manu cõsilij sui: pꝫ etiam per Aug. in hypoñ. respõsione tertia euidẽter. ℭ Tertio arguitur sic. aut samaritanus vidẽs illũ hominẽ semiuiuum relictum potuit cognoscere ex suis naturalibus cum sola dei gñali influentia quid circa illũ erat moraliter agẽdum: ⁊ habetur propositum. aut nõ potuit. ⁊ tũc sequitur ꝙ natura huius hominis est peior in ordine ad sue nature ꝯsortẽ q̃ꝫ natura porci. qui audiens torqueri alium porcum statim insilit in tortorẽ. ⁊ videtur hoc multũ fauere errori manicheorum, dicẽtium naturã simplr̃ malam. ℭ Rño ꝙ si per samaritanum intelligamus christũ sicut christus intelligit cuꝫ illã parabolã posuit: vtiqꝫ potuit cognoscere, ⁊ cognouit quid ⁊ quẽadmodum erat agẽdum erga illum sauciatum. s. genus humanum. Sed istud nihil ad propositũ. qꝛ in nostra questione nõ clauditur christus. Si ꝟo per samaritanum intelligatur aliquis homo purus in presenti statu. ⁊ p sauciatum alius: tãtum valet: ac si de aliquo alio homine. verbi gratia. de petro queratur an vidẽs alium. verbi gratia. paulum sauciatum possit cognoscere quid agendum moraliter circa illum sine speciali auxilio dei. dico ꝙ ⁊ si possit cognoscere quid agẽdum: vtpote. qa compati debet ei ⁊ auxiliari: non potest tamẽ scire propter quid: ⁊ quemadmodum fm omnes circũstantias requisitas ad bonitatẽ moralem actus debeat facere actus istos. ⁊ ideo non potest sufficienter cognoscere quid moraliter agendum circa illum. ⁊ quod tunc infertur de porcis patet non valere: nisi Magister meus reuerendus velit dicere ꝙ porcus cognoscit quid ⁊ quemadmodum fm omnes circunstantias requisitas ad bonitatem moralem actus agendum est circa porcum alium qui torquetur: quod non puto eum dicere velle. ⁊ cum dicit ꝙ hoc videtur multum fauere errori Manicheorum: qui dixerunt naturam simpliciter malaꝫ. Respondeo ꝙ Manicheus voluit naturaꝫ humanam in sua prima cõditione ex cõmixta substantia mali esse malã: quod ego non dico: sed dico eam fuisse creatam bonaꝫ ⁊ puram: sed ex volũtario peccato quod vtiqꝫ cõmisit ⁊ vitare potuit primus homo viciatam: ⁊ cũ vitio per propagationem in alios descẽdẽtes transfusam. ⁊ qui huius oppositũ pertinaciter asseruerit hereticus pelagianus existit. vnde similẽ inuectionem in se factam Aug. excludit in responsionibus cõtra pelagianos. respõsione tertia. loquẽs enim de Adam ait. per velle malum perdidit posse bonũ: qui per posse bonum potuit vincere velle malum: queꝫ iuste deus iam delicto captiuum voluntati deprauate dimisit. ⁊ subdit. malum itaqꝫ velle non ex nature sue conditione bona habuit tanq̃ꝫ ex cõgenito malo. ⁊ manicheus credidit. sed ex accedẽti desiderio prauo cõcepit: quod a radice viciata omnis ex illo orta humana propago contraxit absqꝫ solo christo. ℭ Ad glosam Greg. dicentis ꝙ mens nostra ex sui consideratione quid in alterum faciat intelligit ⁊ recti operis germen parit. dico ꝙ nihil facit pro eo quia Greg. non dicit ꝙ ex cõsideratione sui quaꝫ habet ex se cum sua influentia generali seu sine auxilio speciali intelligit quid in alterum faciat. Ego autem dico ꝙ cum ex cõsideratione sui mens nostra intelligit quid faciat in alterũ ⁊ recti operis germen parit. talem consideratioņeꝫ habet ex speciali gratia dei: ⁊ sine illa non sufficit. ⁊ hoc etiã me

cum dicat Apostolus cum ait: ꝙ non sumus sufficiẽtes cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis: sed omnis sufficientia nostra ex deo est. ℭ Scđa conclusio quam infero ex p̃dicta cõclusione principali huius articuli est: ꝙ ex peccato primorum parẽtum quilibet hõ naturali vsu cõceptus cõtrahit impotentiam bene volẽdi ⁊ bene agendi moraliter: ad hunc. s. sensum ꝙ ipse non potest sine speciali auxilio dei aliquid bene moraliter velle vel agere etiam si sufficienter cognoscat quid ⁊ qualiter aliquid est agendum vel volẽdum. hanc probo sic. Adam ex suo peccato incurrit impotentiam bene moraliter volendi ⁊ agendi. igitur quilibet homo naturali vsu conceptus similem impotentiam incurrit. antecedens patet supra. cõsequentia probatur per Aug. in hypoñ. seu fm aliam intitulationem in responsionibus contra pelagianos. respon. tertia. vbi cũ dixisset quid Adam dum preterijt dei mãdatum amisso possibilitatis bono solum arbitrium ad velle potius est vulneratum: imediate inferendo adiungit. Hoc igitur vulnere cuncti libero arbitrio claudicamus. nec implere nobis naturaliter sufficit posse bonum: qꝛ de natura vitiata peccato: id est de protoplastis hominibus: quorum sumus ⁊ ipsa natura in quibus est vitiata libertas homo voluntatis sane perfectio videlicet libertatis arbitrio quo sibi sufficiat non potest exoriri. ergo impotentia quam ille incurrit incurrimus ⁊ nos. ℭ Secundo probo eãdem conclusionem cõtra hominẽ sic. Adam ante peccatum potuit cũ sola dei generali influentia velle ⁊ agere bene moraliter: ⁊ nullus homo in presenti statu etiam habita sufficienti noticia de agendo vel volendo potest cum generali influentia velle aliquid aut agere bene moraliter. igitur quilibet homo naturali vsu conceptus incurrit ex peccato primorum parẽtum impotentiam volendi ⁊ bene agendi moraliter. cõsequentia est clara. qꝛ ex quo Adam nõ habuit ante peccatum talem impotentiã: patet ꝙ nos non habemus eam ex natura nostra fm se. igitur ex vitio nature. vitiata autem non est nisi propter peccatum. ⁊ non potest dici propter quid aliud q̃ꝫ propter peccatum primorum parẽtumꝫ: vt satis clarum est ex doctrina sanctorum. primam parteꝫ antecedentis siue sit vera siue sit falsa concedere habet reuerendus Magister: contra quem arguo: cum ipse: quod plus est concedat ꝙ nos in presenti statu quãdo nostra natura infirmata est ⁊ vitiata possumus cum sola influentia generali agere ⁊ velle bene moraliter.

ℭ 2ª ps ꝓbata ẽ ꝰ auctate Aug. sup ep̃la ad Gal. vbi ap̃ls ait. vos ãt i libtatẽ vocati estis fratres. ⁊ ẽ i. 5. c. Dicit eni ibi ꝙ iudei ad vetus testm̃ ptinẽtes quedã opa legis iplebãt que in sacramẽtis sunt. s. cerimonialia. Illa ꝟo que ad bonos mores pertinẽt oĩno nõ poterãt. Nõ est aũt intelligẽdũ qn potuissent cũ spãli adiutorio dei si deus sufficiẽs auxiliũ voluisset ꝯferre. Nã ⁊ dauid iã ptinẽs ad nouũ testm̃ ex dono fidei christi futuri vtiqꝫ impleuit circa saul mãdatũ de olle ctione ꝓximi: ꝙ vtiqꝫ morale est fm ꝙ ibi snial̃r sꝫdit Aug. ⁊ ita potuissent alij si deꝰ auxiliatꝰ fuisset. Nec pt dici ꝙ iõ nõ poterãt: qꝛ idigebãt isluẽtia gñali. nã ⁊ illa ẽt idigebat ad faciẽdũ cerimonialia: ⁊ tñ dicit ꝙ ipsi illa faciebãt. g̃ oꝫ itelligẽ ꝙ ptinẽtia ad bonos mores nõ poterãt sine spãli auxilio dei. Ulteriꝰ cũ ipsi de morali hꝰ hẽrẽt sufficiẽtẽ noticiã ex lege: pꝫ ꝙ vltra sufficiẽtẽ noticiã de agendis moral̃r erat eis necessarium aliud auxilium dei speciale. ℭ Item idem ad simpli. libro p̃. q. pma ait. Omnes porro qui acceperunt legem: preuaricant eaꝫ nisi p gratiã ꝯsequant posse ꝙ iubet. nec h̃ p grãꝫ pt accipi isluẽtia gñalis. qm̃ nec sine iª ẽ p̃uariᶜ leg̃ sal. tẽ q̃ ad p̃cepta negatia. igr̃ vltra noticiã d agẽdis moᵇ q̃ vtiqꝫ sufficiẽt hr̃ p legẽ neciã ẽ ad agẽᵐ ꝙ iubet lex aⁱ dei auxᵐ ipãle

ℭ Secunda pars probata est supra. nam ipsa est 3ª ꝯº pbata in p̃mo articulo p̃nte. q. d. 26. ꝯfirmo tñ eaꝫ ẽt nunc per

Aug. q ad Simpli. li. pmo. q. 2a ait. oes porro q accepe
runt legem preuaricant eam nisi per grãm ꝯsequant pos
se: quod iubet. per legẽ aũt habet sufficiẽs notitia de agẽ
dis moralibus. ¶ Itẽ idẽ in epistola ad Julianam ait sic.
non tñmodo nos adiuuat deus vt sciam⁹ quid agẽdum
sit: verũ et vt amando agam⁹ qd discendo iam scimus. ne
mo itaqꝫ pot esse nõ solũ sciens verũ et cõtinens nisi deus
det. & est verbũ sapientis sapientie. 8. & ex hac auctoritate
ꝯfirmatur tam precedens qꝫ ista cõclusio. loquit enim ex
presse de actu virtutis moralis sicut pꝫ per totã illam epi
stolam nec potest exponi illud verbũ de datione genera/
lis influentie tñqꝫ etiam tunc eque bñ diceretur non pos
sum esse mechus nisi deus det. & sicut sapiens dicit conti/
nentiam esse dei donum: ita dicere deberemus qꝫ mechia
esset donum dei: quod pie aures sustinere non possent.

¶ Hanc partem antecedentis que est tertia cõclusio mea
vbi dicit probaui aliquibus rationibus quas soluere su/
psit reuerendus magister predict⁹ tamen meo iudicio nõ
sunt sufficienter solute. prima enim ratio fuit hec. Si habi/
ta sufficienti notitia de aliquo volendo vel nolendo. agen
do vel non agẽdo: potest homo sine speciali dei auxilio cõ
formiter velle vel nolle. agere vel non agere. sequtur qꝫ vel
non ad singulos actus gratia & speciale adiutorium dei
datur. vel si datur superflue datur. consequentia est eui/
dens & consequens est falsum: vt pꝫ ex suppositione quar
ta quã feci tunc ad probandum conclusionem primam.

¶ Ad hanc rationem dixit reueren. magi. pl'a. vnum fu/
it qꝫ gratia que dicitur ad singulos actus dari est grã gra
tum faciens. & hoc multipliciter probare conatus est.

¶ Secundo dicit qꝫ in nobis sunt duo genera actuum. s.
intelligere & velle. Et vterqꝫ potest accipi dupliciter. s. vt
habent immediatum ordinem ad ciuilitatem angelicam
sm illud. estis ciues sanctorum. & vt habent immediatuꝫ
ordinem ad ciuilitatem humanam vel regimẽ morale hu
manum. Item cũ dicitur gratia dei ad singulos actus da
ri. dicit qꝫ potest ibi fieri distributio pro singulis generuꝫ
& pro generibus singulorum. ¶ Nunc ad rationem dicit
qꝫ si illi actus intelligere & velle accipiantur vt habent or
dinem ad ciuilitatem angelicam: sic necessarium est auxi/
lium illud speciale ad singulos actus si fiat distributio ꝓ
generibus singulorum. quia non solum tale auxilium spe
ciale est necessarium ad intelligere sed ad velle. qꝫ est con
tra pelagiuꝫ. Si vero accipiantur isti actus vt habent or
dinem ad ciuilitatem humanam preci⁹: sic tale auxilium
speciale non est necessarium ad singulos actus si fiat distri
butio pro singulis generum. qꝛ sub intelligere & velle est
accipere aliquos bonos actus etiaꝫ sm me vt dicit ad qꝫ
tale auxilium speciale. s. gratie gratum facientis non con
currit non est tamen accipere aliquem actum in nobis sꝫ
istum ordinem ad quem non sit necessarium dei auxiliuꝫ:
sed tale auxilium non est auxilium speciale vt ego accipio
sed est auxilium per influentiam generalem. & hoc etiam
est contra pelagium qui ponebat rectum intelligere esse a
deo. sed non velle. nisi quatenus dederat voluntatem.

¶ Breuiter hec responsio consistit in hoc: qꝛ cum in illa cõ
fessione pelagij qua probatur consequens esse falsum d'
gratiam dei atqꝫ adiutorium ad singulos actus dari non
sit distributio pro singulis generum: sed ꝓ generibus sin/
gulorum & intel igitur de actibus habentibus immedia/
tum ordinem ad ciuilitatem angelicam: & nomine gratie
specialiter gratia gratum faciens est accipienda. ¶ Con/
tra istam responsionem ostendo primo qꝫ ibi fiat distribu
tio pro singulis generum. & hoc d' primo arguendo ex ra
tio sic. Illa confessio pelagij sm hũc vene. magi. intelligi/
tur de actibus habentibus immediatum ordinem ad ci/
uilitatem angelicam. aut per actus habentes ordinem ad
ciuilitatem angelicam intelligit iste magister actus q fiũt
ex amore dei: & per habentes ordinem ad ciuilitatem hu/
manam intelligit actus factos ex amore seculi iuxta disti
ctionem glose ibi vbi scribitur verbum per ipsum allega
tum. s. estis ciues sanctorum. q̃ sꝫ duos amores dei. scꝫ &
seculi duas ciuitates distinguit. & tunc sequitur qꝫ isti act⁹
qui dicuntur habere ordinem ad ciuilitatem humanam
non sunt moraliter boni: sed vitiosi & culpabiles: quia sm
glosam ibi amor seculi ciuitatem babylonicam facit. hoc
autem est contra ipsum qui dicit eos esse bonos & rectos.
Aut per habentes ordinem ad ciuilitatem angelicam in/
telligit actus meritorios vite eterne quibus iam homo ẽ
quodãmodo ciuis celestis hierusalem. per alios vero in
telligit actus non meritorios vite eterne: sed tãtũ morali/
ter bonos: quibus homo ciuis est ciuitatis mundane he/
ne moraliter recte. Et tunc sequitur qꝫ aliqui singulares
actus meritorij fiũt ab homine sine speciali adiutorio gra
tie: & cum solo adiutorio influentie generalis. qꝫ non vide
tur consonum cõmuni doctrine sanctorum & doctorũ alio
rum. pꝫ cõsequentia: quia si nulli essent hꝫ: iam gratiã dei
de qua fit sermo incõfe" illa pelagij daretur ad singulos
actus. intellecta distributione pro singulis generum. cui⁹
oppositum dicit. ¶ Secundo id ipsum probo absolute. &
primo ex confessione pelagij alibi per eum repetita vt re/
citat August. lib. primo de gratia christi & peccato origi/
nali. cap. 2°. loquens Albine: piniano atqꝫ melanie quib⁹
scribit librum illum. Ait enim sic. Scripsistis mihi cũ pe/
lagio vos egisse vt quecũqꝫ aduersus eũ dicẽt scripto dã
naret. eumqꝫ dixisse audientibus vobis. Anathemo qui
vel sentit vel dicit gratia dei qua christus venit in hũc mũ
dum peccatores saluos facere non solum per singulas ho
ras aut per singula momenta: sed etiam per singulos act⁹
nostros non esse necessariam. & qui hanc conantur aufer
re penas sortiantur eternas. puto autem qꝫ nullus diceret
illum terminum ter repertum aliam hꝫ: & aliam ibi: sed
similem in omnibus partibus auctoritatis facere distri/
butionem. & cõstat qꝫ cum dicitur per singulas horas aut
per singula momenta: distributio sit vtrobiqꝫ pro singu/
lis horis & momentis in quibus homo operatur. ita vt in
nulla bene possit operari sine gratia. & per consequens si
militer sit distributio pro singulis actibus cuꝫ dicitur ad
singulos actus: ita vt intelligatur nullum posse bene fieri
sinẽ gratia. ac per hoc est distributio pro singulis generuꝫ.

¶ Secundo idem probatur. ex probatione cogente pela
gium ad illã confessionem faciendam. Refert enim Aug.
in epistola ad paulinum nolanum episcopum. duo verba
apostoli inter alia fuisse obiecta pelagio. s. illud. Non est
volentis neqꝫ currentis sed miserentis est dei. & illud. Nõ
ego sed gratia dei mecum: & dicit Augu. non hoc dictum
esse quia nulla est hominis voluntas atqꝫ cursus: sed qꝛ
nihil potest nisi illo misereatur. Nec apostolus dixit & ego
sed dixit. non ego autem sed gratia dei mecum. non qꝛ ipe
nihil boni ageret: sed qꝛ nihil ageret si illa non adiuuaret.
igitur pelagij confessio subsequẽs sm intentionem episco
palis illius iudicij talis fuit vt intelligeretur nullum om/
nino actum bonum nos agere sine adiutorio gratie. quod
per illa verba non significatur nisi fiat distributio pro sin/
gulis generũ. ¶ Scdo probo qꝫ i° ꝯfessio sit intelligenda
vlr de oibus actibus moralr bonis siue sint meritorij si/
ue non. seu ad quãcũqꝫ ciuilitatem pertineant. Nam si de
tur oppositũ sequitur qꝫ hõ sine spãli adiutorio dei cũ so
la gñali isluẽtia illius poterit iplere oia mãdata legis: sal
tẽ quãtũ ad sbam opm. Q nõ est veꝝ vt ꝓ nũc suppono.
& ẽ expsse ꝯ determinationẽ sci Thome pᵃ 2ᵉ. q. 109. arᵒ. 4. qꝫ
mihi nũc suffic ꝯ hũc vene. ma. & ꝯña appet: qꝛ sm hũc ma
gistrũ ad quẽlꝫ actuꝫ moralr bei⁹ bonũ sufficit homini ad
iutoriũ influẽtie gñalis. Cũ igit in i° ꝯfessione fiat distribu
tio pro singulis generum: & ipsa intelligatur generaliter

de oibus actib⁹ moralr bonis vt pbatū ē ⁊ ibi adiutoriū grē capiat̄ p adiutorio spāli. etiā fm hec iveni magistrū qui dicit ibi noie gratie grām gratū facientē significari. sequit̄ q̄ ad quelȝ singularē actum bonū est nobis necessariū spāle auxiliū dei. ex quo sequtur intētū. ¶ Sed tūc reducit̄ istud ꝯ me cū posuerim aliquos nō habētes gratiā gratū facientē facere aliquos act⁹ bonos moralr. igitur nō ad singulos actus datur gr̄a de qua est ꝯfessio illa pelagij. Nā vt dicit dictus veñ. ma. illa est gr̄a gratū faciēs. dico hic q̄ ibi illud nomē gr̄a nō stat tm̄ p gratia gratuȝ faciēte. ¶ Opp̄m huius ipse probauit. 4ᵃ. p̄ ex epl̄a. 5. episcopoꝝ ad papā Innocētiū ex qua habet̄ q̄ gratia illa de q̄ qō ꝯ pelagiū vertebat̄ nō est illa q̄ creati sumus: sȝ qua ab iniqtate iustificamur. ⁊ qua predestinati vocamur / iustificamur / ⁊ glorificamur. Sed talis est gr̄a gratum faciens. ¶ Scdō ex v̄bo Augu. in epl̄a ad vitalē. Nō ḡ dicamus grām doctrinā. sed agnoscamus grām que facit pdesse doctrinā sine qua videmus etiā obesse doctrinā. ecce q̄ loqtur de gr̄a gratū faciente. ¶ Tertio ex v̄bis que met allegaui i illa 4ᵃ suppōne. loqtur. n. ibi vt ait iste ma. de gr̄a q̄ est cōis maiorib⁹ ⁊ puulis. illa aūt est gr̄a gratū faciēs. ¶ Quarto. q: ibidē dicit̄ scimus grām nō oibus dari. Aut igit̄ intelligit̄ de gr̄a gratū faciēte ⁊ hȝ ppositū. Aut de mo° ad bonū actū ⁊ h̄ est falsū q: talis datur oibus hoibus ēt fȝ me, vt ait. ⁊ fm auc̄tatē decreti. de pe. di. 4. ⁊ est criso. Nemo vidēs malos psperitatē hre turbetur: q: nō pōt malus in oibus malus esse sed hȝ aliqua bona. nec bonus in oibus bonū eē: sed hȝ aliq̄ mala. ¶ Ad ista Rñ°. Ad p̄m. dico q̄ noie grē qua iustificamur nō solū gr̄a gratū faciēs que est habitus qdā infusus quā qcūqȝ hȝ est iustus intelligit̄: sed ēt alie grē gratis date illā puenientes vel ꝯcomitātes in aīa ⁊ gratuite q̄lȝ omine motiones ⁊ inspirationes ⁊ vocationes iteriores vel exteriores ꝯcurrētes vel disponētes ad iustificationē pctōis. Et h̄ pȝ ēt p v̄ba ab ipso allegata: q̄ ingt pdestiati vocamur iustificamur ⁊c̄. certūȝ est q̄ vocatio nō est gratia gratū faciēs: pȝ etiā: q: ꝯstat q̄ fides chri seu credere in xp̄m: claudit̄ sub noie grē spālis de q̄ sancti loquūtur ꝯ pela. ⁊ vitalē maxime: ⁊ tm̄ fides ptinet ad grām iustificationis cū sine ipsa ipol'e sit placere deo aut iustū esse. ¶ Pȝ ēt ex auctoritate Augu. lib. p̄ ad simpli. q. 2. quā allegaui in vesperijs meis: quā si bñ ꝯsiderasse reuerēdus ma. forte nō sic dixisset. Ait. n. Aug. Incipit hō pcipe grām ex q̄ icipit credere deo vel interna vel externa admonitiōe motus ad fidē: ⁊ subdit. Sed in qbusdā est tāta gr̄a fidei quāta ñ sufficit ad obtinēdū regnū celoꝝ sicut in cathecuminis. sicut in ipso cēturio qui ōȝ sacroꝝ pticipatiōe icorparet̄ eccl'ie. ⁊ postea. fiūt ingt incboationes q̄dā fidei in ꝯceptionibus filēs. Nō tm̄ solū ꝯcipi sed etiā nasci opus est vt ad vitam pueniat̄ eternā. Nihil tm̄ hoꝝ sine gr̄a misericordie dei: q: ⁊ opa si qua bona sunt ꝯsequūtur vt dcm̄ est, illā gratiam nō p̄cedūt. Quā rē volens psuadere apl's sicut alio loco dic̄. gratia. n. dei salui facti sumus ⁊ nō ex nobis ⁊c̄. Ecce q̄ oēs tales incboatiōes ⁊ ꝯceptiones claudūtur sub nomine gratie qua saluamur. ⁊ tm̄ alique tales sunt in nō habētibus gratiā gratū faciētē. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ etiā gratuita motio qua de° facit mentē assentire doctrine dicit̄ gratia q̄ facit pdesse doctrinā. vn̄ subdit ipse statim. Nō eniȝ oramus pro infidelibus vt fiat eoꝝ nā. i. vt hoies sinrant vt doctria eis predicet̄ quā malo suo audiūt si nō credūt. Sed oramus vt volūtas corrigat̄ doctrine ꝯsentiat̄ natu re sanet̄. Nō ois aūt q doctrine ꝯsentit credēdo hȝ gratiā gratū facientē. ¶ Ad 3ᵐ dico p̄: q̄ in tota illa auc̄te nō d' q̄ illa gratia sit cōis maiorib⁹ ⁊ minoribus. Sed d' scim⁹ gratiā nec maiorib⁹ nec minorib⁹ fm merita nostra dari. ¶ Scdō dico q̄ maioribus ⁊ minorib⁹ est aliqua gratia cōis que nō est gratia gratū faciens. sic fides infusa. Non sequit̄ aūt gratia de qua loqtur est cōis maiorib⁹ ⁊ paruulis gratia gratū faciēs ē cōis maioribus ⁊ puulis. igit̄ gratia gratū faciēs est illa de q̄ ibi loqtur. ¶ Ad 4ᵐ dōm dico p̄: q̄ illa maior disiūctiua nō est sufficiēs: nā vt iā dixi multiplex ē gr̄a spālis alia a gr̄a gtā faciēte. ⁊ a gratȝ mouēte ad actuȝ. ¶ Scdō dico q̄ illa gr̄a q̄ dat̄ ad singulos actus bonos est ḡtiosa motio q̄ de⁹ facit hoiem bñ velle vel bñ facē sicut declaui in p̄ lcōne mea. ⁊ dico q̄ ista non est cōis oibus hoibus. nec vnq̄ȝ dixi opp̄m. vn̄ nescio quō dicat q̄ fȝ me h̄ est oib⁹ cōis. Nec auc̄tas decreti pbat suum ppositū: q̄uis eni in quolȝ hoie sint aliq̄ bona q̄tis data: vt bona nāe ⁊ bona fortune fȝ q̄ qs di hre psperitatē de qb⁹ loqtur auc̄tas i'. nō sequtur ex h̄ q̄ quelȝ hoiem de⁹ faciat bñ moralr velle vel agere. ¶ 2ᵃ rō mea ad ꝯnē fuit h̄. Si hita sufficiēti no' volūtas pt sine spāli adiutorio ꝯformiter velle: sequtur q̄ ad iplēdā legē seu ad faciendū q̄ lex ipat sufficeret hoi lex ipsa ⁊ noti' ei⁹ nec vltra idigeret a° adiutorio dei. q̄ ē ꝯ Aplm̄ i plib⁹ locis. Et silr ꝯ Aug. in epl'a ad Assellicū q dicit q̄ h̄ dicētes: nō noie: sed tm̄ errore iudaiȝāt. ¶ Ad hāc rñdet. q̄ ad iplēdā legē quātū ad sbstātiā mādatoꝝ ⁊ q̄tū ad assecutionē vltimi finis nō sufficit noti' legis sine gr̄a gratū faciēte. Sȝ bñ sufficit q̄tū ad sbam mādatoꝝ ⁊ atrictionē imediati finis hūani regiminis nālis. sine spāli aux°. nō tm̄ sine isluētia gnāli. ¶ Sȝ h̄ rñ° ꝯcedit vt vz ppo: q: cū iplere mādata cū assecutiōe vl' attinctiōe vltimi finis nō sit aliud q̄ȝ agere opa nob iussa pp deū: q: nec alr pōt intelligi q̄ viator attingat vltimū finē: si sic nō pt sine gr̄a spāli i'iplere sequtur q̄ nō possit agere bñ moralr sine gr̄a spāli. q: vt pbatū ē sup in 4ᵃ ꝯne p̄mi articuli: nullus actus ē moralr bon⁹ nisi sit fact⁹ vltimate pp deū. ¶ Et q̄ d' de isto fine regiminis nālis vz eē ad placitū dcm̄. q: nullus ē debit⁹ finis hūani regiminis nisi de⁹ ipe. ⁊ qcūqȝ ad aliū vel fm aliū finē se regit fruit̄ creatura ⁊ erronee viuit. ¶ 3° pbaui illā ꝯnē. p determinationeȝ ꝯcilij mileuitani. Si qs dixerit grām dei p iesum christū ⁊c̄ vt s̄. Utrūqȝ. n. ē donū dei ⁊ scire qd facē debeam⁹. ⁊ diliger̄ vt faciam⁹. ¶ Rñdet: q̄ vtrūqȝ est donū dei: q: ad vtrumqȝ agit hȝ isluētiā gnālē. ¶ Sȝ h̄ rn° exclusa ē i p̄cedēti ꝯne.

¶ Cōfirmaui p articulū pihēsem. q dic̄ fuisse errorē pelagij q̄ ad rectitudinē volūtatis sufficit scia. ¶ Rñdet. d. triplicē eē rectitudinē. vnā q̄ excludit oēm fortitudinē tam fm actū q̄ȝ fȝ reatū. ⁊ dīc q̄ ad istā sufficit scia agibilis pticularis ē error pelagij. ¶ Aliā q̄ est i recto ordine opis imediate finē vltimū simplr attingētis. q̄le ē opus meritoriū. ⁊ de hac ēt est error dīc q̄ notitia agibilis sufficit. ¶ Tertiā q̄ ꝯsistit in recto ordine opis finē humani regiminis nāl' moralr attingētis. ⁊ de tali rectitudine nō est erroneū dīc q̄ sufficit notitia cū isluētia gnāli. ¶ Sȝ ista rñsio excludit̄ p id q̄ pxime dcm̄ est. videlȝ nūq̄ȝ opus esse rectū nisi fiat vltimate actu. s. vel habitu pp vltimū finē q deus est. ¶ Quarto pbaui ꝯnē: ⁊ dixi q̄ istud me multum mouebat. Nā nō obstāte q̄ pelagius poneret nos ad bñ vo̅l̅ȩ ⁊ agendū iuuari a deo inquātū iuuabat possibilitatē nature dādo doctrinā ⁊ notitiā de agēdis: q: tm̄ vltra h̄ nō ponebat q̄ ēt ip̄m bonū velle ⁊ bonū opus hēmus ex gratia dei sed ex nobis p liberū arbitriū eū errasse dicit Aug. Et istud p pl'es auctoritates Aug. ōclaraui q̄ reuerēdus magister ñ curauit recitar̄. ¶ Ad hoc dixit veñ. ma. q̄ error pelagij in hoc q̄ cū sint in nobis duo gn̄a actuū. s. itelligere ⁊ velle. pelagius vnū. s. intelligere posuit esse opus dei. Aliud aūt. s. velle dixit esse opus solius volūtatis. Si autē posuisset ēt ipse velle esse opus dei mouētis fm generalē influentiam nō errasset nec vlla ꝯtrouersia fuisset inter ip̄m ⁊ catholicos. ¶ Sed ista rñ°. salua re. ñ valet. p̄ qdeȝ q: falsum est q̄ dicit. s. q̄ pelagius posuit ipsum velle esse opus solius volūtatis / sic. s. q̄ ad ip̄m nō requirat̄ influētia dei gnālis. Et hoc pȝ p̄mo ex dicto celestij q in omni

B bus sic secutus est pelagium vt dicit Augu. in lib. de here
sibus cap. penul. ꝙ sectatores eoꝝ etiam celestiani nuncu
pentur. Ipse si quidem vt recitat Augu. in de perfectione
iustitie. cap. 5. dicebat impium esse alicuius rei aliū aucto
rē inducere preter deū: volebat igitur ꝙ ipsius actus vo/
lūtatis deus esset auctor. ꝙ veꝝ non esset si ad ipsum nec
dei generalis influentia esset necessaria. ℭ Secūdo idem
colligit ex ꝓprio dicto pelagij. Nā vt recitat Aug. in pri/
mo li. de gratia christi ⁊ pctō originali. cap. 4. ⁊ ego alle/
gaui in vesperijs meis pelagius in lib. suo. 3. pro libero ar
bitrio. dixit ꝙ possibilitas boni in nobis est a deo: sed ipa
opō est a nobis. ⁊ declarādo ꝑ exemplū dicebat. Qꝫ possu
mus videre oculis nostrū nō est. ꝙ vero aut bene aut ma
le videmus hoc nostrū est. Et vt gnāliter vniuersa cōple/
ctar ꝙ possumus omne bonū facere. dīce cogitare illius ē
B q hoc posse donauit: qui hoc posse adiuuat. Qꝫ vō bn̄ vel
agimus vel loqmur vel cogitamus nr̄m est. qꝛ h̄ oīa ver/
tere in malū ēt possumus. Ex qbus pꝫ ꝙ ita malū velle ⁊
malū opus pelagius dixit nr̄m esse ⁊ nō dei: sicut bonum
velle ⁊ bonū opus: sed si intellexisset ꝙ vtrūqꝫ esset sic no
strū ꝙ ad neutrū cōcurreret influētia gnālis dei: ita erras
set in negādo opus malū ⁊ velle malū esse a deo sicut i ne
gādo ꝙ bonū velle ⁊ boᵐ opus sit ab iº. ⁊ sancti sic repro
bassent illū in illo sicut in isto. in illo autē nusqꝫ reperit re/
probatus: ymmo id ipsum dn̄t oēs sancti. igitur non ne
gauit gnālē dei influentiā ab actu bono: sed quādā spālē
q̄ ita est respectu boni actus ꝙ nō respectu mali. ℭ Scdō
deficit. Rn̄ qō qcquid intenderet pelagius: ꝯcilia tn̄ ⁊ sci
voluerunt asserere quādā influentiā spālē seu spāle adiu/
toriū respectu actus volūtatis ꝯformis notitie habite de
agēdis necessariū esse hoī ꝑter influentias gnālem. ⁊ hoc
pꝫ p̄. qꝛ certū est ꝙ ꝑ grām dei ꝑ iesum christū. sci nō intel
C ligūt influentiam generalē: vnde numqꝫ aliquis diceret ꝙ
nos nō possumus ꝯcupiscere vel mechari nisi adiuti per
gratiā dei q̄ est ꝑ iesum christū dn̄z nr̄m. cū tn̄ neutrū pos
simus nō adiuti ꝑ influentiam gnālez. Cōciliū aūt dicitꝙ
ad vtrūqꝫ. s. ad scire qd est faciendū. ⁊ ad diligere vt facia
mus: iuuat nos gratia dei ꝑ iesum xp̄m. Aug. quoqꝫ ostē
dēs ꝯtrouersiā pelagij ⁊ catholicoꝝ vt recitaui in vespe/
rijs meis: ait lib. p̄. de gr̄a christi ⁊ pctō originali. ca. 47.
Si ꝯsenserit nobis pelagiᵘˢ ēt ipam volūtatē ⁊ actionē di
uinitus adiuuari: vt sine illo adiutorio nihil bn̄ velimus ⁊
agamus. eāqꝫ esse grām dei ꝑ iesum xp̄m dn̄m nr̄m i qua
nos sua nō nostra iustitia iustos facit vt ea sit vera nostra
iustitia q̄ nobis ab illo est nihil de adiutorio gr̄e dei quan
tū arbitror inter nos ꝯtrouersie relinquet. Ecce ꝙ contro
uersia nō est de influentia gnāli: sed de gr̄a dei ꝑ iesuz chri
stū. ℭ Itē in epl̄a ad hylariū siracusanū reprobās a ꝓpo
D sito errorē pelagij. valet inqt liberꝝ arbitriū ad bona opa
si diuinitus adiuuet. Desertū vero dei adiutorio qualꝫ sci
entia legis excellat nullo mō hēbit iustitie soliditatē sꝫ in/
flationē impie superbie ⁊ exitiosum tumorē. hic pꝫ ꝙ illō
adiutoriū est necessariuz ad bona opera: sine quo pōt nisi
mala. Sed certum est ꝙ sine generali influentia non po//
test mala opera. igitur aliud est adiutorium ꝙ requiritur
ad bona. ⁊ preciᵘ bona moraliter. qꝛ sine illo habebit in/
flationē ipie superbie et exitiosum tumorem. que vtiqꝫ nō
sunt bona moraliter sꝫ vitiosa. ℭ D. vt supra tetigi. Si ad
bona moralia non meritoria sufficeret nobis generalis in
fluentia: cum etiam ad talia homini ante peccatuz fuisset
generalis influentia necessaria in quo esset infirmatum li
berum arbitrium in nobis? constat enim s̄m doctrinā san
ctorum ꝙ ipse sine gratia gratum faciente non potuisset
agere meritorie: ⁊ per consequens cum sola influentia ge
nerali ⁊ alijs communiter gratuitis superadditis non po//
tuisset ad maius boᵐ qꝫ ad morale nō meritoriū. Quo ḡ
possumᵘ dīe ꝙ ad talia nob̄ sufficiat influentia generalis?

ℭ Cōtra ꝯnē iste deū. Magister arguit primo sic. habita (al. ꝯ 2ᵐ ꝯnem E)
in p̄senti statu notitia ꝙ deus est super oīa diligēdus: aut
hō ex suis nālibus cū sola dei generali influētia pōt elice
re circa deū actū dilectionis bone moraliter: aut non. Si
sic h̄r ꝓpositū. si nō sequit̄ ꝙ actus dilectionis bone mo/
raliter elicitus circa deū est supra facultatē humane nāe:
qō videt̄ esse cōtra auctoritatem scripture deutero. 30. d.
mandatū qō precepi tibi hodie non supra te est neqꝫ ꝓcul (cap. 30.)
positū. sed iuxta te est sermo in ore tuo ⁊ in corde tuo vt
facias. Ex qua auctoritate sumit dictus Magister ꝙ nō
solū nō sit supra facultatē nostrā deū diligere: sed ꝙ h̄ est
cōnaturale: qꝛ non minus est homini ꝯnāle deū amare qꝫ
deum amandū cognoscere: vel de deo amando verbū cor
dis vel oris formare. Sed cōnāle est homini deum aman
dū sup oīa cognoscere ⁊ de deo sic cognito verbuz cordis
⁊ oris formare ⁊c̄. ℭ Hic dico primo ꝙ conclusio quam (Rn̄o.)
concludit iste doctor. s. ꝙ in presenti statu possumus ex so
lis nālibus cū influentia dei generali deum diligere super
oīa. nō videtur ꝯsona dictis scōꝝ: sicut auctoritatibᵘ Aug. (F)
⁊ Bernardi ac Ansel'. probaui in vesperijs meis: ad quas
ipse adhuc nihil dixit. ⁊ nunc probo etiaz auctoritate scri
pture dicentis p̄me Jo. 4. non quasi dilexerimus deū. sed (cap. 4.)
quia prior dilexit nos. super quo verbo Aug. li. p̄mo. de (cap. 26.)
gratia xp̄i ⁊ peccato originali. optime inquit omo atqꝫ ve
rissime dictū est. nō enim haberemus vnde eum diligere/
mus nisi hoc ab illo cum prior nos diligeret sumeremus
Ex his manifeste apparet ꝙ ad diligendū deū necessariū
est nobis vt hoc ex dei gr̄a ⁊ dilectione sumamᵘ. ℭ Hoc
idem ꝓbo euidenter cōtra eū saltē. qꝛ nō negabit ille do/
ctrinaz sancti Thome. ipse aūt in prima secūde. q. 109. ar.
3. inquirit. vtrū homo possit diligere deū sup oīa ex solis
nālibus sine gratia. ⁊ determinat ꝙ hō in statu nāe inte/
gre potuit. in statu nāe corrupte nō pōt. vnde premissa ꝓ/
batione sua concludit in his verbis: Et ideo dicenduz est
ꝙ homo in statu nāe integre non indigebat dono gratie (G)
superaddite. nālibᵘ bonis ad intelligendū deū nāliter su/
per oīa. lꝫ indigeret auxilio dei ad h̄ eum mouētis. Sed
in statu nature corrupte indiget ēt homo ad hoc auxilio
gratie nām sanantis: nec pōt illud dictū glosari dicendo
ꝙ loquitur de dilectione meritoria: nam ipse determina/
te exprimit de dilectione nāli: qua dilectione dicit homi/
nem in statu nāe integre potuisse sine dono gratie super/
addite nālibus bonis deū diligere sup oīa: qō vtiqꝫ falsuz
esset de dilectione meritoria. ⁊ postea dicit ꝙ ad h̄. s. ad di
ligendū deum naturali dilectione super omnia indiget in
presenti statu auxilio gratie nām sanantis. constat ꝙ illa
nō est influentia generalis. ℭ Ad rōnem respōdeo ꝙ ha/
bita tali notitia nō potest hō in presenti statu sine specia/ (Rn̄o)
li adiutorio dei diligere deum super oīa. ⁊ per ꝯns nec ēt
bene moraliter. ⁊ cū infert̄ ꝙ dilectio talis esset supra fa/
cultatē hūane nāe si huiᵘ dicti sit sensus ꝙ ad sic diligen/ (H)
dū nō sufficeret facultas humane nāe ex se cōcedo h̄ con
sequens. ⁊ ad auctoritatem scripture que adducitur. dico
p̄mo ꝙ sicut pꝫ ex serie textus illud verbum non soluz ac
cipitur pro mādato dilectionis dei: sed cōiter pro oībᵘ mā
datis eiᵘ. vn̄ ibi premitit̄. Si audieris vocem dn̄i dī. s. ⁊
custodieris p̄cepta eius ⁊ cerimonias que in hac lege cō/
scripta sunt ⁊c̄. ⁊ statim sequitur. mādatū qō ego precipio
tibi hodie ⁊c̄. vt allegatū est. Mirum aūt est ꝙ iste reue/
rendus Magister obseruationē mandatoꝝ dei dicat non
solum possibilem: sed tam facilez esse homini in statu nāe
corrupte non adiuto spāli gr̄a dei: qꝫ facile est sibi ore dice
re deum esse super oīa diligendū. cū tn̄ ꝓpheta dicat: pro
pter vba labioꝝ tuoꝝ ego custodiui vias duras. ⁊ Apl̄s
video aliam legē in mēbris meis repugnantem legi men
tis mee. ⁊ captiuitatē me in lege peccati: ꝓpterea qꝫ excla
mat. Infelix ego hō quis me liberabit de corpore mortis

J bilus. et respondens non dicat liberum meũ arbitrium cũ influẽtia generali. sed gr̃a dei per Jesum xp̃m do. n. et certe si iste reuerẽdus Magister sentiat sibi tã facile obseruare dei mandata nõ sibi. sed deo gratias referat. Rñō quo ad auctoritatẽ illã sicut respõdet Aug. Celestino in de perfectione iustitie: et etiã Pelagio in de nã et gr̃a. Qui predictã auctoritatẽ p se allegabant. et illam ẽt Jo. 5 mandata eius grauia non sunt. et dico iuxta sententiã eius q hec intelligendũ est de illo q ad deũ ex toto corde et per amorem conuersus sicut ibidẽ in textu p̃mittit̃ tali enim sic amanti eo sensu dei mandata dicuntur facilia: quo dici cõsueuit q amanti nihil est difficile. Sed talẽ amorem dico non posse esse in homine ex p̃prijs viribus p̃celse: sed ex gr̃a spũs sancti. vñ in de nã et gr̃a. oĩa qppe sunt facilia charitati: sed hõ dcm̃ est et p̃cepta ei⁹ grauia nõ sunt vt cui grauia sunt cõsideret nõ potuisse diuinit⁹ dici grauia nõ sunt: nisi q: põt eẽ cordis affectus cui grauia nõ sunt. et petat qđ destituit̃ vt impleat quod iubetur: et qđ dĩ ad israel in deutero. si pie si sancte si spiritualiter intelligatur hoc idem significat et subdit. Conuersus ergo quisq sicut ibi precipitur ad dñm deum tuum ex toto cor. suo et ex tota anima sua mãdatum dei non habebit graue. Quõ enim est graue cum sit dilectionis mandatum. aut enim non diligit. et ideo graue est: aut diligit et graue esse non põt. diligit autem si qđ illic admonetur israel conuersus fuerit ad dñm ex toto corde suo et ex tota anima sua. et in de perfectione iustitie. debent inquit vtiq cõmoueri charitatẽ dei non esse graue dei mandatum que non nisi per spiritum sanctũ diffunditur in cordibus nostris: non per arbitriũ humane voluntatis. ℭ Adduxit autem vnam auctoritatem Basilij satis longam qua dicitur nobis esse cõnaturale diligere deum etiam plus q̃ benefactores. ad quã dico sicut dictum est supra ad illã Apl̃i. agentes naturaliter que sunt legis faciunt. iđ enim connaturale est nobis diligere deum: q: ex principio nature insito apti et inclinati sumus ad eius dilectionem. sed tñ ista aptitudo vel inclinatio adhuc non sufficit. sed iuuari indiget ab ipso. qđ ipsemet auctoritas exprimit vbi ait. Sed seminalis quedam rõ nobis insita est intrinsecus hñs causas vt deo adhereat: quam rõnem accipiens doctrina diuinorum p̃ceptorum colere diligenter cautequ fouere ad perfectionem diuine gratie perducere consueuit ecce q illa seminalis rõ nobis insita colitur et fouetur doctrina diuinorum p̃ceptorum: vt ad perfectionem diuine gratie. i. ad quam ducit dei gratia perducatur. Illa autem perfectio vt deus super oĩa diligatur. ℭ Scđa rõ predicti Magr̃i est hec. aut habita sufficiẽti notitia q de⁹ est summe amandus voluntas ex suis naturalibus eliciet actum bonum moralr̃. et habetur propositũ. aut malum: et tunc contra: q: pro omni tempore quo exercitium alicuius actus est malũ moraliter et culpabiliter: omissio illius actus est bona moraliter et laudabiliter. Sed sm̃ te inquit Magr̃. iste pro omni tẽpore quo homo stat sub sola influentia generali exercitiũ diuine dilectionis est malum moraliter et culpabiliter. ergo pro illo tẽpore omissio ẽ bona moraliter et laudabiliter. hoc autem patet falsum: q: sm̃ Apostolũ. culpabile fuit phis q omiserunt glorificare et per cõns amare deum. ℭ Rñō q si voluñtas eliciet aliquem actum dilectionis circa deum non adiuta speciali auxilio dei eliciet actũ malum moraliter et culpabilem. q: s. non diliget eum p̃pter deum vel super omnia: sed propter seipsam. et cum arguitur contra probando q tunc omissio diuine dilectionis pro illo tẽpore erit bona. p3 q argumentatio friuola est. nam sili̇t arguam in alia mã. pro omni tp̃e quo exercitium alicuius actus est culpabile omissio illius est laudabilis. sed quando quis dat indigenti elemosynã propter vanam gloriam exercitium illius actus est culpabile. igitur omissio est laudabilis. et sic laudabile est non dare elemosynam indigenti. ℭ Tertia ratio eius est. aut habita sufficienti notitia de bono et malo moraliter eligẽdo vel refutando voluntas pro presenti statu cum sola generali influentia est indifferens ad vtrũq: et habetur propositum: aut non: et hoc est contra scripturam. ante hominem vita et mors bonum et malum ad qđcũq voluerit cõuertet manum suã. ℭ Itẽ si non sit indifferens ad vtrũq: sed determinata ad alterum: aut determinata est ad malũ actum: et hoc est propinquum errori manichei: aut est determinata ad bonum actum: et tunc propinquum errori Jouiniani. ex quo vlterius dicit vel. iste Magister cum circa naturam hominis pro presenti statu fuerint predicti duo errores oppositi. nam manicheus posuit q natura humana non poterat bonum facere. Jouinianus vero q non poterat bonum facere malum. isti ambo errores vitari non possunt nisi ponendo medium. s. q natura humana ex suis naturalibus potest facere bonum malum: et istum modum tenet ecclesia et sanctus doctor in scđo. et in. q. disputatis. ℭ Ad hanc rationem dico primo q si cõcedam: q est indifferens ad eliciendum bonum et refutandum malum non ex hoc precise habet propositum: q: potest aliquando eligere bonum: et tamen non bene: et talis electio non erit bona moraliter. sed si intelligat de indifferentia ad actum moraliter bonum: quo. s. bonum et bene eligit: et ad malum quo non bene eligitur. dico q pro presenti statu non est differens: sic intelligendo q possit sine spẽali adiutorio dei habere actum bonum etc̃. primo probatur oppositum per scripturam: p3 ex supradictis q nõ est ad propositum: q̃m illa auctoritas est de homine pro statu prime sue conditionis et ante lapsum: non pro statu isto. ℭ Ad scđam probationem dico q sub intellectu dato est determinata ad malum actum. s. q si sine speciali auxilio dei eliciet actum vtiq eliciet malum: et cum dicitur q hoc est propinquum errori manichei. Hic ego dico q salua sua reuerentia istud in nullo participat errori manichei. imo longissime discrepat: nam manicheus voluit q pro omni statu suo postq̃ condita fuit natura humana semper fuit determinata ad malum ita vt non posset vitare peccatum: et hoc quidem intrat sibi non ex initio cõcto ex aliqua culpa voluntarie cõmissa: sed ex ipsa natura q̃dam et substantia mali ex qua essentialiter naturã humanam dicebat esse compositam: nec dicebat nos ignorantiam et difficultatem boni contrahere ex originali peccato: cũ illud negent: vt p3 per Aug. p̃mo retrac. Ego autem dico q natura humana cõdita fuit bona et absq vitio: et talis q poterat peccare et poterat non peccare: et per peccatũ p̃mi hominis in quo iuxta doctrinã apl̃icã oẽs peccauim⁹ nos cũ vitijs nasci p̃pter que nisi iuuemur gr̃a dĩ nõ possumus agere virtuose hoc dicere nõ est errare cum manicheo: sed est fideliter et catholice consentire ecclesiastico cõcilio supius allegato et manicheorum ac oĩum hereticorum destructori Aug. Qđ võ vlterius dicit illa sua via media incedendũ esse inter errores Manichei et Jouiniani. ego nõ approbo: nã illa via fuisse videtur pelagij. sed alia est q̃ incedere docet eccl̃ia et Aug. videl3 vt fateant̃ hoiem posse peccare cõtra Jouinianũ: et hominis nãm nõ malam neq ex substãtia mali cõmixtã cõditã fuisse. ex qua necessario ad peccatũ trahant̃ contra manicheum. sed tñ peccato primorum parentũ cũ prius bona: et sine vitio esset voluntario cõmisso vitiatã taleq in ceteros p̃pagari: nec posse virtuose agere nisi adiutam ab illo cui quotidie dicimus: adiuua nos deus salutaris noster. et hõ contra pelagiũ. iste est modus quem et eccl̃ia et absit vt oppositum eccl̃ie vel scõ Thome ego ascribam. ipse vero reuerendus Magister videat quid dicat sanctum Thomam docuisse.

ℭ Quarta ratio sua est. Si homo pro presenti statu stans sub sola influẽtia generali habita sufficienti notitia quid

A moraliter circa ipsum sit agendum non posset conformiter velle vel agere sequeret ꝙ christus vane dixisset. queciꝗ3 vultis vt faciãt vobis homines hoc facite illis. Matthei 7. nam in hoc precepto ꝙ est legis naturalis omnia precepta legis moralia complectuntur. ¶ Hic dico primo ꝙ si hec ratio sit efficax: similiter concludetur ꝙ homo in statu nature corrupte potest cum sola dei influentia generali implere omnia mandata legis moralis: quantum saltem ad substantiam operis cuius oppositum: vt supra dixi ex intentione determinat sanctus Tho. pᵃ 2ᵉ. q. 109. articulo 4. ꝙ mihi sufficit cõtra eũ. cõsequẽtia patet. tum quia quodlibet tale deus precepit homini: ꝛ ſm suam argumẽtationem vane precepisse nisi hõ in hoc statu, cũ sola dei generali influentia posset implere. ¶ Tum quia ſm ipsum in illo precepto legis nature omnia moralia complectũtur: ꝛ illud potest hõ vt dicit ĩplere cũ sola influẽtia gñali. ¶ Rñ ergo ad rationem negando cõsequentiã.

B ¶ Deinde iste reuerẽdus magister volens arguere cõtra primam cõclusionem quã in vesperijs meis posui. Probat primo ꝙ ex dictis meis sequitur ꝙ omnis actus hominis infidelis ẽ dãnabilis. ꝛ similiter in omnibus charitate ꝛ gratia carẽtibus. Et. 2ᵒ. ex hoc quedã incõueniẽtia deducit. ¶ Ego ãt dico ꝙ nũꝗ3 dixi nec dico ꝙ in omnibus carentibus caritate ꝛ ḡ. accipiẽdo caritatem ꝛ gratiam pro illo habitu diuinitus infuso quẽ cõmuniter vocamus gratiam gratũ faciẽtem ꝛ q nec infidelibus nec in existẽtibus in peccato mortali vnꝗ3 reperitur. ſm quẽ sensum iste venẽ. magister i suo vlteriori processu videt accipere ois actus sit dãnabilis. quinimmo expresse dixi oppositum ponẽs tam in cathecuminis ꝙ3 in hominibus christianis in peccato mortali existentibus ꝛ per cõsequẽs charitate illa ꝛ gratia de qua loquitur carẽtibus multos esse actus moraliter bonos: l3 nõ meritorios vite eterne. ꝛ oppositum huius dico ex nullo dicto meo sequi. De actibus autẽ hoium simplr infidelium: vtrũ oẽs sint dãnabiles vel nõ: nihil dixi: nec pro nunc

C dico. Sed alias deo dante ꝙ videbitur dicã. nam de hoc habuivnã qõnem in disputatione de quolibet. ¶ Probat autẽ iste magister venẽ. ꝙ ex dictis meis sequatur omnem actum hominis nõ habẽtis gratiam gratũ facientẽ eẽ dãnabilem. primo sic. Omnis actus est culpabilis cui deficit aliqua circũstãtia requisita ad h ꝙ sit virtuosus. Omnis actus hominis nõ habentis gratiam gratum faciẽtẽ est huius. ergo ꝛc. probatur minor: quia deficit sibi ordo ad vltimum finem. ¶ Rñ. cõcedẽdo maiorẽ de actibus moralibus ꝓprie. Minorem aũt nego. ꝛ similiter ꝙ assumit ad ꝓbationem eiusdem. ¶ Scdõ sic omnis actus moralis nõ diligẽtis deũ ꝓpter se actu vl̃ habitu est culpabilis. Omnis actus nõ habentis charitatez est huius. ergo ꝛc. Maiorem habet ex dictis meis. minorez ꝓbat quia ſm me vt dicit: ad dilectionem requiritur volũtatẽ cõuerti totaliter in deũ ꝙ nõ põt esse in eo cuius volũtas est a deo auersa

D cuiusmodi est carẽs gratia. est etiam actus nõ diligẽtis deũ habitu cũ nõ habeat charitatez. ¶ Rñ negãdo minorẽ. Ad ꝓbationem dico ꝙ aliquãdo christianus n̄ habẽs charitatẽ illã habitualez infusaz seu gratiã gratũ faciẽtẽ actualiter adiut9 a deo diligit deũ ꝓpter se. ꝛ volũtas ei9 cõuersa est actualiter in deũ ꝛ nõ auersa. Aliquãdo etiam habitu nõ quidẽ charitatis infuse: s3 caritatis acquisite. Puta si dum fuit in gratia ꝛ habuit caritatẽ infusam frequẽti exercitio actuũ diligẽdi deũ pp se acquisiuit sibi habitũ ad actus siles naturaliter inclinãtẽ qui etiã post peccatum mortale remanet in ipso amissa charitate infusa. ꝛ ideo nisi cõña. nõ h3 charitatẽ ĩfusaz igit nõ diligit deũ habitu pp se. ¶ Tertio arguit sic. Jn nõ hñte caritatez vtutes vel habitus q videnť virtutes sunt vitia ḡ ꝛ actus sunt culpabiles. ꝛ si actus virtutũ sunt culpabiles: q actus possunt esse nõ culpabiles? ¶ Rñ. distinguẽdo de talibus habitibus. Nã aut sunt acquisiti ex actibus nõ vltimate relatis in deũ seu alia debita circũstãtia carẽtibus. ꝛ sic dico

E ꝛ dixi in meis vesperijs ipsos esse vitia ꝛ nõ veras virtutes. ꝛ vlterius etiã cõcedo actus s3 ipsos elicitos esse culpabiles. Sed dico ꝙ nõ oẽs actus cuiusl3 hoĩs nõ habẽtis charitatẽ sunt eliciti mediãtib9 talibus habitibus. quinimmo aliq sunt eliciti mediãtibus habitibus acqsitis ex actibus oĩbus circũstãtijs reqsitis ad h ꝙ actus sit ꝟ virtuosus circõstãtionatis. Sicut est in hoie christiano q diu vixit in exercitio virtuosoꝝ actuũ. nũc aũt ex aliquo mortali pctõ caret gr̃a. Aut illi habit9 sũt acqsiti ex actib9 in deũ relatis ꝛ oĩbus reqsitis circũstãtijs circõstãtionatis. ꝛ tũc dico ꝙ illi ẽt dũ eos hñs nõ h3 caritatẽ nõ sunt vitia nec opp^m vnꝗ3 dixi. ¶ P. ad hoc ad ar^m dico. ꝙ esto ꝙ actus eliciti s3 tales habitus vitiosos sint culpabiles: nõ sequit: ꝙ ois actus alius actus illi9 hoĩs sit culpabilis. Nã

F ex spẽali adiutorio dei poterit hẽre aliquẽ actũ bñ circõstãtionatũ nõ elicitũ ſm aliquẽ habitũ vitiosum. ꝛ h frequẽter ꝯtingit. sicꝫ p3 in his q praue ꝛ seculariter habituati in spirãte adiuuãteq3 deo i multis bñ ꝓponunt ꝛ operanť ꝯ inclinatiões suoꝝ habituuz vitiosoꝝ. ¶ Quarto sic. Ois actus moralis nõ recte sapiẽtis nec recte intelligẽtis ẽ culpabilis. Ois actus moralis hoĩs nõ hñtis gr̃am ẽ hui9. ꝓbať p me quia nemo recte sapit aut recte intelligit nisi qui h3 dona spũs sctĩ. Sed nõ hñs gr̃az nõ h3 dona spũs sctĩ. ḡ ꝛc. ¶ Ad istã rõnẽ rñsum est supͥ vtualr vbi ostẽsum est ꝙ vltimatũ ei9 fundamẽtũ. s. ꝙ nõ hñs caritatẽ nõ habeat donũ spũs sctĩ est falsũ i multis. ¶ Ad alia incõuenientia q ex h assumpto deducebat nõ op3 me rñdere. cũ istud assumptũ sibi negem nec ipse illud ꝓbet sufficienter vt videť. cũ oĩ tñ reuerẽtia semp loquendo. ¶ Ad ar^m. q. dico ꝙ vtiꝗ3 adam post pctm̃ potuit bñ agere. sed nõ sine spẽali auxilio eius. ꝛ silr ad ꝓbationẽ dico: ꝙ ipse adiutus auxi

G lio dei spẽali penituit de suo pctõ. aliogn nequaꝗ3 bene penitere potuisset. dicente Augu. de fi. ad pe. c. 31. f. t. ꝛ. n. d. Neminem hic posse hominuz penitentiam agere nisi quẽ deus illuminauerit ꝛ gratuita miseratione conuerterit. Apl's enim dicit. ne forte det illis deus penitentiam ꝛc. Hec sufficiãt p nũc q ad dicta hui9 magri. ¶ Ad auctoritatẽ adductã arguẽdo ad pmã pte qõnis dõm ꝙ nõ d3 intelligi primus hõ relict9 in manu sui ꝯsilij vel ptãte arbitrij q̃si in solis suis nãlib9 virib9 fuerit relictus: ꝛ eis solis mãdata iplere potuisset. sed intelligendũ est eũ fuisse relictũ cũ li. ar. tali q̃lẽ hẽbat. s. informato gr̃a superaddita: ita vt p liberꝝ arbitriũ sic dotatũ dei gr̃a stãte dei gñali influentia sine spẽali alio auxilio posset di cõplere mãdata. ꝛ h clare p3 p auctoritatẽ Aug. de nã ꝛ gr̃a. allegatã in pᵃ rõne p ꝯne scdã pmi articuli. in qua notãdũ est qd ait. nec ipsum ergo deus esse voluit sine sua gratia quã reliquit in eius arbitrio. qm̃ liberum arbi. ad malum sufficit ꝛc.

Ad rõnẽ pñcipalẽ. q.

cap. 97.

¶ Distin. xxx. xxxj. xxxij. ꝛ. xxxiij. Questio. j.

CIrca di. 30. ꝛ tres alias sequẽtes i qbus tractat Magr̃ de originali pctõ. q̃ro p vtꝝ pctm̃ origi^le sit pena aut culpa. ꝛ arguo p ꝙ ñ sit cpl'a. quia ois cl'pa ẽ volũ^ria. pctm̃ originale nõ est volũtariũ: s3 nãle. ḡ ꝛc. Maior p3: quia nihil ẽ vitupabile aut dig^m pena nisi sit volũtariũ nullus. n. ĩpropat ceco nato. vt dic Phs. 3. ethic. ois enim culpa vitupabilis ẽ ꝛ penã mereť. mior p3. nã pctm̃ originale ꝯhiť añ oẽz vsũz li. ar. ꝛ volũtarij actũ vtpote cũ p aĩa iũgiť corpi. ¶ Scdõ ꝓbo ꝙ pctm̃ origiale nõ sit pena: quia vel cẽt pena ĩflicta p pctõ seu culpa ꝓpa nascẽtis. ꝛ h nõ. quia i illo nulla culpa p̃cessit. aut p culpa pmi parẽtij vl' aliorũ seqntiũ ꝓgẽitoꝝ. qd ẽt dici ñ pt. qm̃ p culpa vni9 hoĩs nõ ĩfligiť alteri pena: dicẽte dño in Eze. Aĩa q peccauerit ĩpa morieť: fili9 nõ portabit iniqtatẽ pris ꝛ pr̃ nõ portabit iniq^m filij. Justitia iusti sup eũ erit ꝛ ĩpietas ipĩj erit sup eũ.

D.

cap. 8.

2^m.

cap. 18.

Oppo^m 3 **Ad oppositum** arguitur ex verbo Magistri. distin.32. dicentis quod ante baptismum concupiscētia est pena et culpa et illa vtrinque secundum cum est peccatum originale. ¶ 2^m idem probatur per Aug. contra Julianū. li.5.c. (cap.5.) quod sic cecitas cordis quam remouet illuminator deus et peccatum est quo in deum non creditur. et pena peccati qua cor superbum digna animaduersione punitur: et causa peccati cum mali aliquid ceci cordis errore cōmittitur. ita concupiscentia carnis aduersus quam bonus concupiscit spiritus et peccatum est: quia inest illi inobedientia contra dominatum mentis: et pena peccati est quia reddita est meritis inobedientis: et causa peccati est defectione consentientis vel contagine nascētis. Et hec omnia intelligenda sunt ei conuenire ante baptismum. quamuis et aliqua insint ei etiam postea. Ipsa autem secundum Aug. est originale peccatum. (cap.26.) igitur etc. Ista questio supponit homines trahere originale peccatum. deinde querit an sit culpa vel pena. (R) circa suppositum non est dubitandum: dicente Augu. de fi. ad pe. Firmissime tene et nullatenus dubites. omnem hominem qui per concubitum viri et mulieris concipitur cum originali peccato impietati subditū. morti subiectum. et ob hoc natura ire filium nasci: de qua dicit Apostolus. Eramus enim et nos natura filij ire. Item Apostolus ad Ro. (cap.5.) Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum. et per peccatum mors: et ita in omnes homines mors pertransit in quo omnes peccauerunt: que verba non nisi de originali peccato vere possunt intelligi de hoc etiam est determinatio cōcilij mileuitani superius allegati. (cap.3.) In quo scribitur sic. Quicunque paruulos recentes ab vteris matrum baptiçandos negat aut dicit: in remissionem quidem peccatorum eos baptiçari: sed nihil ex Adam trahere originalis peccati quod lauacro regenerationis expietur. vnde fit consequens vt in eis forma baptismatis in remissionem peccatorum non vera sed falsa intelligatur anathema sit. (L) quoniā non intelligendum aliter est quod ait Apostolus. per vnum hominem peccatum intrauit in mundum. et per peccatum mors. et ita in omnibus hominibus mors pertransit: in quo omnes peccauerunt: nisi quemadmodum ecclesia catholica vbique diffusa semper intellexit. propter enim hanc regulam fidei etiā paruuli qui nihil peccatorum a semetipsis adhuc cōmittere potuerunt. ideo in peccatorum remissionem veraciter baptiçantur: vt in eis per regenerationem mundetur quod generatione traxerunt.

Hoc ergo pro constanti supposito descendendum est ad questionem propositam. et erunt articuli quatuor. In primo videbitur de quesito. Secundo inquiretur quid appellatur peccatū originale. Tertio vtrū in vno homine sit vnum tantū originale vel plura. Quarto vtrum in baptismo tollatur.

(M) p^s arti. **Quantum** ad primum pono tres cōnes. Prima est: quod peccatū originale est culpa. Scōm quod est pena culpe. Tertium quod etiam est cā culpe. ¶ (p^a 2) Prima cōclusio ponitur a magistro in.d.30. et pluribus sanctorum auctoritatibus probatur. etiam preter eas alia. Aug. adduci potest. qui in hipoñ. rñsione. 2. ait. peccatum Ade non solum ipsum. sed omne necauit genus humanum: cū eius damnationem simul et culpam suscipimus. ¶ Probo etiam ratione sic. homini pro peccato originali iuste pena tribuitur. igitur peccatum originale est culpa. consequentia patet. quia pena non nisi culpe debetur. et ideo dicit Aug. 3. de li. ar. (cap.39.) omnis pena si iusta est: peccati pena est et supplicium nominatur. et ibi peccatum proprie pro culpa ponit. antecedens probatur per Apostolum in verbis supra allegatis. per vnum inquit hominem peccatum intrauit in mundū. et per peccatum mors. et loquitur de peccato originali. vbi patet quod mors ē pena originalis peccati. ¶ Item Augu. in hypoñ. rñsione. 5. dic inquit mihi. si peccatum (R) paruulus nullum carnaliter attraxit natus. cur breuis dictum sorte mortis astringitur: quia vbi peccatū non est vtique mors esse non debet. dictum est enim per peccatum mors. ac per hoc secundum errorem nostrum iniquus est deus vt mori paruulum patiatur non habentem peccatum propter quod possit vita priuari. et infra. hec est fides nostra: fatemur incunctanter peccatum in paruulis. et per peccatum mortem pertransisse: quibus dum contigerit mori propter peccatum quod in eis non actione sed veterna conceptione pertransijt moriuntur. non enim morerentur nisi ceno peccati necarentur. hoc manifeste patet quod propter peccatum: quod non actione: sed conceptione paruulus habet quod quidem vocamus originale. penam recipit mortis. ¶ Item idem probatur per illud Job. (cap.13.) Homo natus de muliere breui viuens tempore repletur multis miserijs et sequitur: et dignum ducis super huiusmodi aperire oculos tuos et (O) adducere eum tecum in iudicium. et secundum Aug. vbi supra reddit causam quare in iudiciū adducitur cū sit. quis inquit potest facere mundum de immundo conceptum semine. vbi manifeste innuit quod propter immunditiam originalis peccati paruulus deducitur ad iudicium. et ideo Aug. his verbis ad predictam intentionem expositis sic concludit ibidem. ob hanc igitur solam sordem peccati quam traxit non de coniugij bono: sed de libidinis malo paruulus breuis vita plenus iracundie est. decidit etiam vt flos: fugitque vt vmbra: nec permanet: ac in iudicium coram domino veniet iudicandus: cui nisi baptismi gratia per xpm subuenerit: peribit ō populo xpiano. Ex his patet quod et penitia mala et damnationis iudicium incurrit paruulus propter originale peccatum nisi per baptismum remittatur. ¶ Item li. 2. de gratia (cap.38.) xpi et peccato originali. ait. quod (P) plem reum facit originis vitium: etiam si in parente reatus eiusdem vitij remissione ablutus est peccatorum. sed constat quod sola culpa facit hominem reum. igitur vitium originis est culpa. hec cōclusio etiam probatur per Ansel. in de conceptu virgi. c. (cap.26.) cum dānatur infans pro originali peccato non damnatur pro peccato Ade: sed pro suo. nam si ipse non haberet suum peccatum non damnaretur. sed constat quod nullus dānatur nisi propter culpā. igitur cum infans damnatur propter suum proprium peccatum. quod non est nisi originale. vtique dānatur propter propriam culpā. Ex quo sequitur quod originale peccatum sit vere culpa. ¶ Similem sniam ponit Aug. in epistola ad Marcellinū: respondendo ad quoddam argumentum pelagij. d. nulla inquiunt ratione conceditur vt deus qui propria peccata remittit: imputet aliena. et respondet Aug. remittit: sed spiritu regeneratis non carne generatis. Imputat (Q) vero non iam aliena sed propria. aliena quippe erant quando hi qui ea propagata portarent nondum erant. nunc vero carnali generatione iam eorum sunt quibus nondum spirituali regeneratione dimissa sunt. cum igitur nulli imputetur nisi culpa: hec propria peccata nascentium vtique sunt culpe illorum. Ex his patet quod modus dicendi cuiusdam (Dili^s l. 2. su. d. 30.) moderni doctoris: quem tamen ipse non asserit: sed tamen probabiliter ponit: sustineri non pōt. ait enim quod peccatum et culpa possunt accipi dupliciter. vno modo proprie pro cōmissione vel omissione. cui est aliqua pena sensus recompensanda. s. pro actu vituperabili mere voluntario vel omissione vituperabili volūtaria. alio modo cōiter pro effectu peccati: sicut pro ignorantia vel difficultate que sunt penere vel pro quacunque pena consequente peccatū siue positiua siue priuatiua. Primo modo. originale peccatum non est culpa nec peccatum. quia non cōmittitur a sciente nec a libera volūtate. 2° est culpa. vnde sic est culpa quod pro illo non retribuit aliqua pena per modū recōpēsationis: sed priuatio iustitie: et sequens dānatio in infantibus nō baptiçatis et ignorātia et difficultas in ceteris hominibus sunt in eis tanque effectus primi peccati.

A Ade:non tanꝙ̄ aliqua recōpensata pro peccatis originalibus. vnde errant inquit homines estimantes ꝙ iste pene quas nos patimur sint in nobis ad redimenduȝ peccatum nostrum originale. non enim ꝓpterea sunt in nobis: sed sunt in nobis tanꝙ̄ effectus naturales nature corrupte que consequuntur naturaliter ex culpa primi parentis. ¶ Hoc confirmatur per Augu. tertio de lib. ar. vbi q̄rit. quare nos nascimur cum ignorantia ⁊ difficultatibus ⁊ cruciatibus corporis propter peccatum Ade ⁊ Eue. ⁊ respondet ꝙ ex illius damnati pena ⁊ mortales ⁊ ignori ⁊ carni subditi nascimur. ⁊ subdit in alio. c. ꝙ vt meliores gigneret ꝙ̄ ipse esset non erat equitatis ꝛc. ex quibus ostendit ꝙ talia sint in nobis non peccata: sed pene peccati Ade vt effectus naturaliter consequentes penam illius. ¶ Confirmatur etiam: quia ibidem dicit ꝙ si anime humane sint sigillatim facte in vnoquoqȝ hominum non erit nascentibus anima ignorantia ⁊ difficultas suppliciū peccati: sed proficiendi admonitio ⁊ perfectionis exordiū. ¶ Hic modus dōi q̄uis verus sit quātū ad h̄ qō ait. peccatū originale non esse culpam primo modo: vt exponit. vȝ accipiendo culpam pro cōmissione vel omissione voluntaria: q̄m taliter culpa non est nisi peccatum actuale. In eo tn̄ quod dicit pctm̄ originale eē p̄cise effectū vel penam consequentem peccatum primi parentis ⁊ non eē culpam cui retribuatur pena recompensatiue non continet veritatem: sicut sufficienter probant inducta superius. ¶ Hō. Aug. super psalmum quinquagesimum: sicut allegat Magister in. 30. dis. ait. ꝙ nemo nascitur: nisi trahens penam ⁊ meritum pene. certum autem est ꝙ meritum pene vtiqȝ culpa est: cui pena debetur: ⁊ ex hoc ibidem concludit ꝙ peccatum originale est culpa: huic simile dicit Aug. lib. 3. contra Jul. vbi ait. ꝙ mala que in hac transitoria vita patiuntur infantes sub iusto ⁊ omnipotēte deo non irrogarentur si nulla ex parentibus mala merita traherentur: ⁊ infra dicit ꝙ genus humanum ex initio quo deseruit deum trahit damnate originis noxam his omnibus dignissimam penis: nisi vbi parcit ratione dispositionis occulte inscrutabilis sapientia conditoris. Ex quibus etiam patet propositum: nam quid est noxa dignissima penis: nisi culpa cui multe pene debentur: nec contra hoc est intentio Aug. vbi allegatur per illum doctorem: quoniaȝ etiam peccatum originale quod cōtrahit paruulus vtiqȝ pena est peccati Ade: sicut patet per Aug. li. 5. cōtra Jul. ⁊ aliqualiter tactum est in auctoritate allegata ad oppositum questionis: ⁊ ideo pene que consequuntur culpam originalem: consequenter etiam sunt pene peccati Ade q̄ propter non ex hoc concluditur peccatū originale proprie acceptum non esse culpam cui pena debetur. ¶ Ad aliaȝ dicēdum est: sicut ipsemet declarat in p̄ retrac. ꝙ illa verba dicta sunt ꝯ manicheos qui negant peccatū originale: quo negato predicta non essent supplicium peccati: ⁊ tn̄ nec sic culpandus esset deus: sed laudandus: ⁊ hoc intendit ibi concludere. ¶ Ad rōnem autem eius quam innuit dōm. ꝙ non sequit̄ pctm̄ originale non esse culpaȝ quātuis non sit culpa talis qualem ipse describit. s. actualis cōmissio vel omissio: nam est ⁊ quedam culpa habitualis vel quasi habituale vitiū. s. ad actuale culpā inclinās ⁊ talis est originale pctm̄: qō duplici rōne pōt dici culpa: vna est: q̄ inclinatiuū ad culpā: ⁊ hāc tāgit Aug. in auctoritate allegata ad oppositum questionis: cū ait. ꝙ concupiscētia est peccatū: q̄ inest illi inobedientia cōtra dn̄atū mentis: ⁊ est eni p̄ncipium desiderioꝝ spūalibus desiderijs aduersantiū: alia rō est: q̄ est macula ⁊ vitium dehonestans naturam: vnde sicut actualis culpa cōmissionis mentem deformat sic ꝙ ꝓpter eaȝ iuste pena debetur aīe deformate: sic ⁊ vitium huius dehonestat ⁊ inquinat mentem: propter quod penaȝ iuste meretur: sicqȝ illud vere dicitur culpa: ⁊ hāc rōnē breuiter innuit Aug. li. 2. de gr̄a xp̄i ⁊ peccato originali. vbi dicit. ꝙ deus hoīem dānat ꝓpter vitiū quo nā dehonestat̄: nō pp nām que vitio nō aufertur. Si dicas ꝙ eadē rōne alij habitus vitiosi q ex prauis actib⁹ acq̄runt̄ in hoībus essent culpe: ꝓbabilit̄ responderi potest: ꝙ etiā illi vtiqȝ culpe sunt anteq̄ȝ eoꝝ reatus p̱ pn̄iaȝ dimittat̄: sicut ⁊ originale vitium etiā culpa est anteq̄ȝ per baptismū reatus eiusdē tollat̄: vt patebit ex sequētib⁹: tā eni p̱ pn̄iaȝ q̄ȝ p̱ bap̄m absoluit̄ aīa a reatu ⁊ decorat̄ gr̄a: p̱ quā ēt ꝯ inclinationeȝ vitiosaȝ iuuāte deo fortis efficit̄: vt vitiū in illa non dominet̄: ⁊ iō nec illud post baptismū: nec ista post pn̄iaȝ sunt culpe: hec tn̄ salua diligētiori deliberatione sint dicta. ¶ Scōa ꝯ. vȝ ꝙ pctm̄ originale est pena culpe. s. culpe actualis p̄mi parentis: pȝ expresse per illud Ap̄li ad Ro. 5. per vnius. s. Ade inobedientiā peccatores ꝯstituti sunt multi. i. oēs sui: vt ait glosa. nō pōt autē itelligi hoc: nisi de pctō originali: q̄m nō oēs descendentes ab Adā sunt peccatores alio pctō q̄ȝ originali: q̄ nō paruuli: illius igit̄ inobediētia meritum fuit originalis pcti in suis: ⁊ illō est pena inobediētie illius: hoc etiā vult Aug. 2º lib. de bap̄o paruuloꝝ. ad Marcellum. vbi ait. ꝙ pctm̄ habitās in mēbris nr̄is: sic est pctm̄: vt sit pena pcti. Ideȝ etiam vult li. 5. ꝯtra Jul̄. Idem etiā dicit Magister dis. 32. ¶ 3ª cōclusio. vȝ ꝙ pctm̄ originale est cā culpe. probatur auctoritate Aug. in hyponeñ. responsione scōa. ex peccatore Adam genitore suo Caym primus peccatum in vtero matris attraxit ⁊ tertius homo natus est peccator ex vtero eius: mens interna primo peccato iam captiuata erat a diabolo. ide imbutus est in zelū: inde inuidiam habuit ⁊ liuorem: inde non morum imitatione homicidium sed voluntate precipitatus admisit. hinc habetur ꝙ ex primo peccato originaliter ex vtero tracto ⁊ zelus ⁊ inuidia ⁊ tandem homicidium perdiderunt: ⁊ hoc bene indicat illa dictio inde: que vtiqȝ causalitatis est nota. Item infra responsione 5ª ex peccato originali dicit processisse adulterium atqȝ homicidium Dauid: vnde cum deflendo illa diceret Dauid. Ecce in iniquitatibus conceptus sum: exponendo dicit Aug. in persona Dauid: vitium ergo peccati seminatus ⁊ conceptus de parentibus sumpsi: per quod adulterium ⁊ homicidium propria peccata commisi. Ad idem est vna glosa valde expressa exponēs illud. ego carnalis homo venundatus sum sub peccato. glosa. i. precio male voluntatis Ade subiectus peccato. i. concupiscentie: hanc eniȝ nomine peccati appellat: vnde oriuntur cūcta peccata. i. ex carnali concupiscentia: quicquid enim peccatorum est in dictis in factis in cogitationibus non oritur: nisi ex mala concupiscentia que a peccato facta est: ⁊ si consentientē traxerit atqȝ illexerit concipit paritqȝ peccatum: a peccato ergo est: ⁊ peccatum nisi frenetur generat: hec glosa. hoc confirmat auctoritas Apostoli ibidem. o. occasione accepta peccatum. glosa. i. fomes peccati. s. vitium concupiscentie: quod ⁊ carnalitas appellatur: ⁊ hoc s̄m Aug. est originale peccatum per mandatum operatum est in me omnem concupiscentiam. glosa. i. omne peccatum.

Quantum ad 2m articulum. videlicet ꝙ est illud quod vocatur peccatum originale est diuersitas opinionum: nam venerabilis Ansel. in de conceptu virginali vult ꝙ peccatum originale nihil aliud est q̄ȝ carentia originalis iustitie cum debito habendi illam: ⁊ eum multi doctores antiqui ⁊ moderni sequuntur. Beatus vero Aug. in libris diuersis vbicunqȝ de hac materia loquitur per peccatum originale intelligit ipsam carnalem cōcupiscentiā seu fomitem vel vitiū cōcupiscibilitatis: per quod homo inclinat̄ ad actualiter cōcupiscendū: vnde libro p̄mo de nup. ⁊ ꝯcu. ad Ualeriū dicit. ꝙ dimittit̄ ꝯcupiscentia in baptismo: nō vt nō sit: sed vt in pecca/

Marginalia (left column): Confir. — cap. 40. — cap. 41. — cap. 42. — B — Ꝯ hūm in 2. ꝛc. — Confir. — cap. 6. — C — cap. 7. — cap. 9. — D — cap. 3.

Marginalia (right column): E — 2ª ꝯ — cap. 5. — F — 3ª ꝯ — G — H — 2ᵘˢ arti. — Ansel. — Aug.

I tum nõ imputet̃:ꝛ postea dicit ꝙ vitiũ prime natiuitatis
cap.28. erat originale peccatũ:vbi patet expresse ppositũ. ¶ Itẽ
lib.6.ↄtra Jul. ait sic.ego tanq̃ꝫ valitudinẽ malã ex origi/
ne vitiata ingenitũ homini esse dico vitiũ quo caro concu
piscit aduersus spũm:ꝛ de eodem paulo post subdit ex isto
ꝛ cũ isto hoĩs malo nasceretur homo ꝙ malũ per seipsuꝫ
tam magnũ est:ꝛ ad hominis dãnationẽ atq̃ꝫ a regno dei
separationẽ tñ habet obligationis:vt etiam si de parenti
bus regeneratis trahatur non nisi queadmodum in illis
sola regeneratione saluatur atq̃ꝫ hoc vno remedio propo
situs mortis a prole pellatur. Ex quo etiam clarissime pa
cap.15. tet propositum. ¶ Item p̃ retrac. concupiscentie reatus
in baptismate soluitur:sed infirmitas manet. Constat aũt
ꝙ solo pctõ qs reus est.igitur ante baptismum cõcupiscẽ
cap.4. tia est pctm̃. Et ideo dicit glosa ad Ro. super illo. Beati
quoꝝ remis.sunt.ꝙ concupiscentia vel cõcupiscibilitas q̃
K di fomes peccati ante baptismum culpa est ꝛ pena:post
baptismum aũt pena est ꝛ non culpa:ꝛ ibidẽ etiam exp̃s/
se di: ꝙ cõcupiscentia est originale pctm̃ : sic igitur non est
dubitandum quin fuerit intentio Aug.cui etiaꝫ in hoc cõ
sonãt glose super ep̃lam ad Ro.in plibus cap̃lis:vitium
ex origine tractũ esse id qd̃ vocatur originale peccatum.
¶ Hanc eius sententiam secutus est Magister: vt patet
in ista.dis.30.ꝛ sequentibus:in quibus tractat de ista mã:
ꝛ multi etiam antiqui ac moderni sequuntur doctores:ꝛ
ego lꝫ aliqñ:vbi hec materia non directe discutiebatur di
xerim aliqua supponendo oppositam opinionem que sa/
tis etiã cõis est:sequor tamen eandẽ sñiam. Tum propter
auctoritateꝫ Aug. Tũ q: magis cõsona videt̃ ṽbis Ap̃li
cap.5. qui cũ dixisset ad Ro. per vnum hoĩem pctm̃ intrauit in
mundũ:que ṽba de originali pctõ itelligenda esse p̃:tam
per expositiones scõꝝ qꝫ per determinationẽ cõcilij supe/
L rius retractatã:ꝛ deinde de eodẽ plura alia subiecisset.po
cap.6. stea ait. Qui enĩ mortui sumus peccato. glo. in baptismo
qũo viuemus in illo:an ignoras fratres:q: q̃cunq̃ꝫ bapti
ꝫati sumus in xp̃o Jesu in morte ipsius baptiꝫati sumus:
ꝛ sequitur.ita ꝛ vos estimate fratres mortuos qdem esse
peccato:viuentes aũt deo in xp̃o Jesu dño nostro:nõ g̃ re
gnet peccatum in nr̃o mortali corpe:vt obediatis concu
piscentijs eius ex quoꝝ serie ṽboꝝ innuitur eũ:cum ↄclu
dit:non g̃ regnet peccatũ:de originali pctõ loqui:sicut ꝛ
in premissis ṽbis constat eũ fuisse locutũ : ꝛ cum addit vt
obediatis concupiscentijs eius : manifeste signat se illud
vitiuꝫ qd̃ hoĩem ad cõcupiscendum inclinat peccati noĩe
denotare. ¶ Ex quo vt videt̃ satis apparet ꝙ Ap̃ls ipaꝫ
cõcupiscentiã intellig:t esse originale pctm̃:nõ qdẽ per cõ
cupiscẽtiã intelligo actũ cõcupiscendi:sed vitiũ:qd̃ etiam
di: carnalitas ꝛ lãguor ꝛ fomes lexq̃ꝫ membroꝝ q̃ paruu
lum habilẽ concupiscentie facit:adultum aũt concupiscẽ
tem reddit:vt dicit Ambro.ꝛ ponitur in glosa ad Ro.vbi
M supra:ꝛ p Magr̃m etiã recitatur in ls̃a.dis.30. Nec tñ ne/
go:qn etiam hõ careat originali iustitia:cuius est debitor
ante baptismũ. Sed huiꝰ carentiã non dico esse originale
pctm̃:lꝫ potius effectũ originalis pcti:queadmodũ priua
tio gratie effectus est actualis peccati mortalis.i.ꝙ pro/
pter mortale peccatũ priuatur hõ gratia:ita pp̃ originale
Dubiũ pctm̃ nõ infundit deus aĩe originalẽ iustitiã. ¶ Sed nunc
restat dubiũ:q̃.s.res sit cõcupiscentia ista seu fomes.an.s.
subã seu carnis:seu aĩe:an accidens aliqd̃. Et si accñs.an
sit accñs exñs i carne.an existẽs in aĩa:ac ẽt qcqd ipsa sit
Solõ duꝫ ẽ a q̃ causet̃. ¶ Ad huiꝰ solõnẽ iuxta doctrinã Aug.
p̃ᵐ dõm videt̃ p̃ eẽ dõm.ꝙ cõcupiscẽtia ista seu fomes nõ est suba
corporis:neq̃ꝫ aĩe:sed q̃litas q̃dam:qd̃ pꝫ primo p̃ eũdeꝫ.
lib.p̃ de nup.ꝛ cõcupiscentia ad Ual.vbi de ista concupia
loquens ait.non enim substaliter manet : sicut aliqd̃ corpꝰ
aut spũs:sed affectio est quedã male qualitatis:sicut lan/
guor. ¶ Itẽ lib.6.ↄ Jul.idẽ pluries dicit eam prorsus ne

gans subam esse.probatur etiam rõne:q: si esset suba eẽt N
vel corpus vel aĩa:aut ipse hõ ex vtroq̃ꝫ compositus.nul/
lũ hoꝝ dari põt. Tñ q: cũ corpꝰ primi hoĩs qñ formatũ
p̃mo fuit fuerit eiusdem rõnis ꝛ spẽi : cuius est cuiuslibet
alterius hoĩs corpus:ꝛ silr̃ aĩa eius:ꝛ cũ aĩa alterius:ꝛ ip/
se homo cum alijs hoĩbus:sequeretur ꝙ ipse sicut ꝛ nos
habuerit originale pctm̃:qd̃ est erroneũ:ꝛ similr̃ idem se/
queretur de hoĩe xp̃o:qd̃ etiam erroneũ est. Tum q: cuꝫ
qd̃libet predictoꝝ deum habeat auctorem:a deo esset ta/
le peccatum in nobis:qd̃ non est dõm. ¶ Scdõ dõm est: 2ᵐ dõm
sm̃ eundem ꝙ est q̃litas exñs in aĩa : vnde ibidem ↄ Jul. cap.28.
dixerunt inquit qdam pħi libidinẽ partẽ animi esse vitio/
sam:ꝛ vtiq̃ꝫ pars animi suba est : q: suba est ipse animus.
Sed ego ipsum vitiũ quo animus vel vlla pars eius isto
modo vitiosa est libidinem dico. vt di vitio sanato salua
sit tota suba:q: ꝛ illi pħi locutione trepida mihi videntur
vitiosam partem animi appellasse libidinem:in qua par/
te est vitium quod vocatur libido:sicut appellatur domꝰ O
pro eis qui sunt in domo. ¶ Item lib.5. ↄ eundem ait.ꝙ cap.11.
primũ pctm̃ hõ totus ipleuit:ꝛ statim subdit:vt ergo aĩa
ꝛ caro vtrũq̃ꝫ pariter puniatur:nisi qd̃ nascitur renascen/
do emundetur:profecto aut vtrũq̃ꝫ vitiatũ ex hoĩe trahi/
tur:aut alterum in altero tãq̃ꝫ in vitiato vase corrũpitur:
vbi occulto iudicio legis diuine includit̃:hic asserit aĩam
vitiatã:ꝛ certũ est ꝙ loquitur de vitio originali a quo per
baptismũ emũdatur q̃uis sub dubio relinquat:an vitiet̃
ex corpore:an ipsa traducatur vitiata ex vitiata aĩa p̃:ris.
Rõne etiam idipsuꝫ probatur:q: sola aĩa subm̃ est culpe:
cũ igitur pctm̃ originale sit culpa:vt pbatũ est : seq̃tur ꝙ
sit aĩa tãq̃ꝫ in subto:hoc etiã lꝫ Magr̃ in dis.31. ¶ 3ᵐ dõm 3ᵐ dõm
est.ꝙ tale vitium causatur in aĩa ex vitio carnis:seu q̃daꝫ
morbida qualitate quã ex libidinosa cõcupiscentia coeũ
tiũ parẽtũ caro prolis cõtrahit dũ cõcipit̃:ꝛ hoc expresse
ponit Magr̃.dis.31.ꝛ pbatur etiam auctoritate Ambro.
q̃ꝫ allegat:ꝛ ponit̃ etiã in glo. ad Ro.7. ecce inquit primi cap.7.
hoĩs corpus corruptũ est p pctm̃:ipsaq̃ꝫ corruptio p cõdi/ P
tionẽ offensionis manet in corpe robur tenens diu ne sine
dare in Adam:cuius consortio aĩa maculat̃ pctõ. Itẽ alle
gat Aug.in de ṽbis Ap̃li dicens. Uitiũ cõcupiscentie est
qd̃ aĩa ex carne ↄtrit. Rõne etiam probatur:q: vel talis q̃
litas ↄcreatur aĩe a deo vel acquiritur sibi ex actibus eiꝰ:
vel causatur in ea ex carne:cui adiũgit̃.primũ nõ põt dici
q: deus non creat aĩaꝫ vitiosam:nec scdm̃:q: nullus actꝰ
inest aĩe antiq̃ꝫ in ipsa sit illd̃ vitiũ:seu originale pctm̃. Re/
linquitur g̃ tertiũ cũ nõ appareat qd aliud rõnabilr̃ possit
assignari p cã illius q̃litatis. ¶ Cõtra ista põt argui.ꝛ pri ↄ dicta
mo probatur ꝙ hꝰ concupiscentia seu fomes non sit aliq̃
q̃litas causata in aĩa : ꝛ primo per auctẽm Ap̃li ad Ro. cap.7.
vbi hanc concupiscentiam dicit esse in mẽbris : video in/
quit aliam legẽ in mẽbris meis ꝛc̃.ꝛ paulopost. Scio in/
quit:q: non habitat in me hoc est in carne mea bonũ qd̃ Q
dictũ est pp̃ ṽbũ qd̃ premisit:sꝫ ꝙ habitat in me pctm̃:cuꝫ
igit̃ exponẽs qũo in eo habitat dicat h̃ est in carne mea:
pꝫ manifeste ꝙ non ponit illud esse in aĩa. ¶ Scdõ plura 2ᵐ
litas reꝝ non est ponenda sine necessitate:nulla aũt neces
sitas est ponendi ipsam:q: oẽm effectũ quẽ experimur in
nos possumus saluare sine illa:nã pruitatẽ ꝛ inclinationẽ
ad desideria carnalia:videmus etiam in brutis:in quibus
tñ nõ dicimus esse fomitem:aut q̃litatẽ aĩam isformãtẽ ex
qua inclinatur. Itẽ rebellionẽ appetituũ sine illa saluare
possumus.nã appetitui nãle est sensitiuo ferri in delecta/
bile sensualiter:appetitui aũt rõnali nõ:sed potius hẽt de
lectari in bono honesto:ꝛ sm̃ rõneꝫ:ꝛ iõ absq̃ꝫ aliq̃ quali
tate superaddita appetitus appetitui rebellaret:nihil aũt
aliud experimur pp̃ qd̃ talis q̃litas sit ponenda.igitur ꝛc̃.
¶ Confirmat̃ q: nullus pħoꝝ posuit ꝙ hõ nasceret̃ cum Confir.
aliq̃ tali q̃litate vitiosa que aĩam informaret:ꝫnimo dixe
runt

rũt vitia & vtutes opib⁹ & assuefactione in hoib⁹ gñari: & tñ q̃cunq; nos expimur expiebant & ipsi. ¶ 3° posita sola absentia iustitie originalis & gr̃e absq; alia q̃litate vitiosa aiam iformãte hõ in mala desideria pelleret: sic pz p Ansel. in de cõ. v. vbi dat exẽplũ de fera idomita q̃ ruptis vinculis seuit: & naui que dimisso gubernaculo in picula q̃q; iactat. igit nõ pp hoc appet necessitas ponẽdi talẽ q̃litatẽ. ¶ 4° arguit vn⁹ doctor: q2 nulla forma imediate existens in aia põt nãliter augeri vel minui sine vitali actu aie: sed fomes augel & minuit ab alimẽtis corpalibus & medicinis quibusdã: ex quib⁹ fit pnior ad carnales cõcupiscẽtias ẽt absq; vitali aie actu: sicut docet expiẽtia. igitur &c. ¶ 5° idẽ sic fm Phm 2° ethi. oia q̃ sunt in aia sũt passiones vel põe vel habitus: sed fomes nõ est põa: q2 tũc fuisset in statu inocẽtie: nec actus seu passio: q2 tũc cessante actu cessaret & fomes: nec habitus: q2 nõ infusus: q2 habitum vitiosum deus nõ ifundit: nec hit⁹ acq̃sit⁹: q2 ille p̃supponit act⁹ ex qb⁹ acq̃rit: fomes aũt est in hoie añ oẽz actũ suũ. ¶ 6° sola mala dispositio carnis sine q̃litate recepta in aia põt reddere hoiem pronum ad malum & ineptum ad bonũ: sicut dictum est de cibarijs ad libidinem puocãtibus per q̃ vtiq; homo pnior fieret ad 9cupiscẽtias & ineptior ad continẽtiam. Item apperet in exemplo. si enim aia vniretur carni puulneratę mox doleret fm exigentiam vulneris: cum tamẽ antea nullus dolor fecisset. Aliud exemplum est de aia vnita corpori taliter disposito: sicut disponitur in freneticis & furiosis: q̃uis nulla frenesis vel furia fuisset in aia statim fureret: & pna eẽt ad freneticos actus. ¶ Scdo põt argui 9tra illud. vz q talis qualitas causet in aia ex carne. ¶ Primo. q corpus nõ põt agere in spm: nisi coagẽte sensu: vel saltẽ nõ formã spũalẽ aliaz ab actu cognoscẽdi & appetendi: talis autẽ nõ est fomes. ¶ Scdo q2 si causaret ex forma existente in carne illa etiam aucta augeret & minuta minueret: & sic totalr posset in hoie tolli fomes nãliter: vel etiã p artẽ medicine qd nõ est dicẽdũ. ¶ Tertio aut talis qualitas carnis inficiens aiam fuit in pmo homine añ pctm: & hoc nõ est dõm: q2 tũc sequeret q infecta fuerit ei⁹ aia ante pctm: qd est falsum: aut fuit in eo tñ post pctm: & tũc q̃rẽdũ est: que fuit illius causa: non eni deus cũ ipse nõ imediate causet vitium in aia: neq; aliquid vitij necessario & nãliter causatiuũ: nec mala voluntas hois peccãtis: qd magis videret: q2 eadẽ rõne q̃libet alius hõ suo malo voluntario actu posset ppriã carnem inficere causando aliquã silẽm q̃litatẽ: qd nõ videt dicẽdum. ¶ 4° aut talis qualitas causat in carne prolis ex sili qualitate existẽte in carne mr̃is: aut ex q̃litate existente in semine alteri⁹ vel vtriusq; parẽtis: non põt dici pm: q2 sequeret q 9cept⁹ per miraculũ absq; 9iunctione maris & femine 9traheret originale: cui⁹ oppositũ dicere oẽs sci vident: nec scdm: q2 dato q in semine aliq̃ talis q̃litas esset: tot tñ trãsmutatiõibus trãsmutat anteq̃ sit corpus prolis formatũ: vt nulla talis q̃litas videat posse in plis corpore remanẽ. ¶ Ad pmum dõm fm August. lib. pmo de nup. & de cõcu. q carnẽ appellauit Aplus illã aie nãm: vbi est morbidus q̃dã carnis affectus nõ ipsam corpis conformationẽ: & lib. 5. 9tra Jul. dic̃ q aie cupiditates pp̃terea carnis dicunt: q2 fm carnem aia 9cupiscit: cum sic concupiscit: vt ei spũs. i. ca ps eius melior & superior debeat repugnare. ¶ Ad scdaz dõm. q minor est falsa: & qd di de pnitate brutoz nõ valet: q2 pari mõ posset dici q vitiosi hitus nõ acq̃runt in aia q̃bus hõ fit pn⁹ ad act⁹ vitiosos qd fm oẽs est fism: & pz assumptũ: q2 videm⁹ ẽt bruta aliq̃ esse pna ad luxuriã: aliqua ad irã: q̃dã ad deceptionẽ & astutiã: & q̃dã ad edacitatẽ: & sic de alijs actib⁹ silib⁹ hõis: ad q̃s iclinant hoies habitualr vitiosi: & tñ in brutis tales habit⁹ in aia nõ ponunt. dõm igit q sic tales pnitates alijs aialib⁹ insunt a nã: hoib⁹ aũt p vitia nãm deprauãtia: sic & talis carnalis pnitas cõgenita hoi nõ sibi p nãm cõuenit sed p vitiũ: ita vt etiã quãtũ ad h nõ p nãm: sed p vitiũ comparet hõ iumẽtis: & silis eis fact⁹ intelligat. Qd 9firmat exp̃sse per Augu. lib. 2. de gr̃a chr̃i & pctõ originali. vbi ait. si hõ in honore posit⁹ & nõ intelligẽs cõparat pecorib⁹ eisq; silis fit: nõ tñ vsq; adeo fit: vt pec⁹ sit. comparat nãq; p vitium nõ per nãm: nõ pecoris vitio: sed nãe: tãte nãq; excellentie est in cõparatiõe pecoris hõ: vt vitiũ hoïs nã sit pecoris. ¶ Ad confirmationem pmam. Ad id qd additur de rebellione appetituũ: dicẽdum q absq; qualitate superaddita non esset rebellio qualem experimur vz cum pronitate ad delectabile fm sensum & difficultate ad oppositum. ¶ Ad confirmationẽ dõm. q phi vtiq; hanc pronitatem experiebant & congenitam nobis fassi sunt: sicut in 4° li° cõtra Jul. probat Augu. ex dictis Platonis: & etiã Tullij de repu. vbi lib. 3. dicit hominẽ editum animo ad libidines pronũ: sed vt subdit Aug. iste Tullius rem vidit. causam nesciuit: latebat enim eũ cur esset graue iugum sup filios Adam: q2 sacris lr̃is nõ eruditus ignorabat originale peccatum. Et infra. idem de omnibus phis gñalr. Quid inquit illi didicerãt: & qd locuti fuerãt de pmo hoie Adam & eius cõiuge de p⁹ eoz puaricatione &c. & sequit. harum lr̃arũ atq; huius veritatis expres: qd de hac re sapere potuerũt: vñ dico q q2 nõ cognouerunt aliquẽ hoiem aliq̃ñ fuisse sine tali carnali libidine & pnitate nõ cognouerunt ex aliq̃ accidẽte vitioso talem pnitatem animis hoiuz icẽ. ¶ Ad 3m dõm: q quãuis hõ carẽs gr̃a & originali iustitia absq; alia qualitate vitiosa laberet in mala desideria: verisimile tamẽ est q nõ oẽs sic vl̃r determinate ad passiões cõcupiscẽtie ex origine iclinarent: nisi aliqd vitium spãle congenitum esset cuilibet: incitãs ad eiusmodi desideria. ¶ p. q vltra carẽtiã originalis iustitie tale vitiũ sit 9genitũ satis idicat illa parabola vulnerati q nõ solũ fuit gratuitis spoliat⁹: sed ẽt iposiţ plagis i nãlib⁹ vulnerat⁹: qd nõ vĩ bñ posse itelligi: nisi p plagã vitiũ nãz ificiẽs capiam⁹. ¶ Ad 4m dõm: qcqd sit de maiore pt negari minor: & qd dicit ex aliq̃bus medicinis & alimẽtis hoiem fieri priorẽ: dõm q h nõ est: q2 ex eis imediate intendat fomes: sed q2 ex eis causant vel intẽdunt alie corporales qualitates: q̃bus etiam coadiuuãtibus anima trahitur ad similes passiones: sicut & per augmẽtum fellis aut colere facilius & vehemẽtius homo iracundus incitat ad iram: & tamẽ habitus iracũdie nõ augel imediate p tales corpales q̃litates: aut eorũ extrinsecas causas absq; vitali aie actu: & ex h etiã pz defectus argumẽti: q2 sili mõ pbaret q in aia nõ eẽt habitus iracũdie aut luxurie vel accidie: aut aliq alius iclinatiu⁹ ad passiones: ad q̃s etiã p corpalia alimẽta experimur nos magis disponi: qd tñ falsum est fz oẽs. ¶ Ad 5m dõm: q est habitus nõ a deo infusus: nec ex operationibus aie: cui inest acquisitus: sed ex feda qualitate carnis gñatus: & talem habitũ Phs nõ cognouit: ideo eius auctoritas in hac parte nõ est põderãda: sic etiã de alijs supra tactum est: & pulchre de h loquit Augu. 9 Jul. lib. 4. ¶ Ad 6m dõm: q qcqd sit de alijs malis pnitatib⁹ hois: & qcqd etiã foret poẽ per dei põam de isto: de facto tñ talis pnitas nõ est ex sola mala carnis dispõne: nec ex aliq̃ etiã dispõne carnis possibili nãliter puenire ex cibis: aut alijs alterantibus rebus: ex qb⁹ cõiter in hoib⁹ dispõnes & cõplõnes corpoz variant: & hui⁹ euidẽs pbatiõ est: q2 cũ q̃libetcũq; corpalib⁹ dispõnibus: & quãtũcũq; diuersis vel cõtrarijs stat pronitas ista: vnde cũ tali q̃libet nãlr cõcept⁹ nascit: & in nllo dõec mortali viuit i corpe: nisi p gr̃uitũ ac singulare bñficiũ dei 9munit: sic tñ in aliq̃ 9fitmatur. ¶ Ad alia qb⁹ af. q talis q̃litas nõ cãet in aia ex carne. ¶ Ad pmũ cum dicit. q corpus nõ põt agẽ in spm nõ coagẽte sensu. dõm h eẽ falsum: itelligendo simplr de q̃libet actione: quamuis difficile & forte impossibile sit in aliquo

dare instantiam: non ideo tamen hoc negandum est cũ: ⁊ sancti h̄ dicant: ⁊ oppositum nõ possit sufficienter ꝓbari.

Ad 2m. ¶ Ad scõm absq; assertione temeraria. dico ꝙ illa qualitas carnis ex qua causat̃ fomes in aĩa non auget̃ nec minuit̃ essentialr̃ in homine: q2 sicut nõ est generabilis ex aliquibus corporalibus qualitatibus: nisi ex his que in semine ex feruore coitus: ⁊ ardenti libidine causant̃: sic nõ est ex alijs augmentabilis: nec ex earũ ↄ̃trarijs minuibilis.

2 ¶ Scõo dico. ꝙ q̄cq̄d sit de illa tamẽ fomes qui est in aĩa nõ minuit̃ actiõe ↄ̃rũcũq; corpaliũ q̄litatũ: vñ de h̄ loq̄ns Aug. lib. 5. ↄ̃ Jul. alie inq̄t sunt rerũ corpaliũ q̄litates que secum a ↄ̃trarijs tẽperant̃: ⁊ alie sunt aĩe cupiditates que propterea carnis dñr: q2 s̄m carnẽ aĩa cõcupiscit ⁊c̄. vt supra allegatum ⁊c̄. ⁊ sequit̃. deinde ista vitia nõ medicos vllos corporũ ↄ̃rũt: sed grã chr̄i mediãte cãnt̃ ꝑus vt reatu nõ teneat ⁊c̄. ex quo clare p3 de originalibus vitijs eũ loqui. (Cap. 26.)

Ad 3m. ¶ Ad 3m dõm. talẽ q̄litatẽ non fuisse in hoĩe añ pctm̃: sed post cũ q̄rit̃ a quo fuit cãta: r̄ñdet q̄dã doctor ꝙ ex cibo veneno quẽ comederũt: alterauit eni: ⁊ q̄si intoxicauit carnem eorũ ad corruptionẽ miserã quã nũc sentim⁹: hec rñsio stare nõ põt: nam expresse est ↄ̃ Aug. lib. 4. ↄ̃ Jul. quã Juliano sic arguẽti si in fructu ligni ill'a⁹ hec fuit libido. s. causalr̃ a deo scã mõstrat̃: ac ꝑ hoc bona q̄3 ipsa defendit̃ ait August. Sed r̄ñdet̃ etiã nõ in fructu ligni fuit libidos ⁊ subdit: absit enim vt deus de ligno bono cuicunq; etati illoꝝ hoĩm quocũq; tpe beneficium tale ↄ̃ferret: vt haberet in mẽbris aduersariã ↄ̃ quã pudicitiam dimicaret. R̄ñdeo igit̃ s̄m s̄niam eiusdẽ hypoñ. r̄ñsiõe. 4. ꝙ ex flatu illius venenosi serpẽtis in quo diabolus illos tentauit caro illorum deo se ꝑp ipsoꝝ inobediẽtiã seu pctm̃ ab ipsorũ custodia auertẽte seu eos nõ ↄ̃seruãte: sic si nõ peccassent ↄ̃seruasset tali mala q̄litate infecta est: nec mirũ: cũ etiã ex sibilo quorũdam serpẽtũ. vt ibi dicit Aug. aliq̄ñ hoĩes afflati subito intereant: aliq̄ñ ad interitu3 grauit̃ vrgeant̃. Et iõ hec s̄nia ꝑ eũ fuit declarata: vñ ꝯ subdit Augu. post pctm̃ ꝯo: vt iam supius disputatũ est sibilo venenosi serpẽtis: cui⁹ calidis decepti sunt blãdimẽtis hãc inquietã ⁊ mortiferã pestẽ coꝝ corpa cõceperũt: ⁊ ꝑ legitimu3 vsum postea q̄3 de padiso ꝓiecti sũt in posteros transmiserunt. (Adã ı2ᵒ lectura. Cap. 37)

Ad 4m. ¶ Ad 4m dõm: ꝙ ex q̄litate exñte in semie: iuxta illõ Job. Quis põt facẽ mũdũ de imũdo ↄ̃ceptũ semie: nec val3 q̄d dĩ de multiplici trãsmutatiõe semis: q2 m̃ ꝑ nullã trãsmutatiõnẽ nãlẽ illa q̄litas tollit̃: sic ex dcis sup satis patẽ põt.

3ᵘ arti. Quantum ad 3m arti m. An vz in vno hoĩe sit vnũ tm̃ originale pctm̃: l3 fuerit opio magnoꝝ doctoꝝ. s. Prepositini ⁊ Altissiodoreñ. ꝙ nõ vnum tm̃: sed plura origialia pctã sunt in vnõ hoĩe: teneo tñ cu3 Magro in di. 33. q expsse dic̃ ꝙ vno tm̃ ⁊ nõ plib⁹ pctis puuli obligati sunt: ⁊ eũ cõit alij doctores sequunt̃: ꝑ hac pte etiã expsse vi3 esse Aug. in enchi. põt etia3 ꝓbari rõne: nã vt p3 ex dcis originale pctm̃ nõ est aliud q̄3 carnalis illa ↄ̃cupiscẽtia quã pueri aĩa ↄ̃traꝛcum ↄ̃iungit̃ carni infecte: sed nõ sunt pl'es tales ↄ̃cupiscẽtie ĩ eodẽ. igr̃ nec plura originalia pctã. ⁊ si dicat̃ ꝙ ↄ̃cupiscẽtia est nomẽ gñale cõtinẽs sub se plures spẽs vitioꝝ ⁊ ↄ̃cupiscẽtiaꝝ: sic carnis ↄ̃cupiscẽtia: ↄ̃cupiscẽtiã oculoꝝ ⁊ supbiã vite: dõm ꝙ l3 ita sit: nõ tñ q̄libet ↄ̃cupiscẽtia: sed ↄ̃cupiscentia carnis tm̃ que ⁊ alio noĩe appropriate dĩ libido est vitiũ illud: q̄d dĩ pctm̃ originale: q2 m̃ illa tm̃ est cõis oĩ ꝑ eã nascẽti: nõ enim aliud aliq̄d vitiũ ↄ̃bit̃ ex ↄ̃ceptiõe a q̄libet hoĩe: ab hac aũt nullus ↄ̃cupiscẽtialr̃ ↄ̃cept⁹ venit immunis: h̄ etiã fauet ꝙ vbicũq; ↄ̃ pelagianos Aug. disputat de originali pctõ innuit manifeste ↄ̃cupiscẽtiã istã carnalẽ eẽ quã dicit originale pctm̃. Attestat̃ q̄q; huic ꝙ in his mẽbris singl'r post trãsgressionẽ ꝑmoꝝ parẽtũ idecẽs mot⁹ appuit ꝑ q̄ spãl'r carnalis libido suũ exijt in actũ. ¶ Sed ↄ̃ h̄ põt argui. ꝑ. q2 dcm̃ est in 3ᵃ ↄ̃ne ꝑmi arti. ꝑ vnam glosam ibi allegatã ꝙ ex ↄ̃cupiscentia q̄ est originale pctm̃ oĩa alia hoĩs pctã ↄ̃ueniũt: h̄ verũ nõ esset sic determinate sumẽdo ↄ̃cupiscẽtiam: quia non omnis actus malus ex vitio tali generat̃. (Cap. 48 ⁊. 51.) (3 dicta.)

2m. ¶ 2ᵒ prõnes tenẽtũ origialia eẽ plura vna et auctẽ ꝓphe. d. psal'r. Ecce ĩ iniq̄tatib⁹ ↄ̃cept⁹ sũ3 ⁊ in pec. cõ. me. alia ẽ ex q̄dã glosa sup nũi q̄ dic̃ ꝙ septẽ sũt fomites: vbi loq̄t̃ de. 7. carnalib⁹ vitijs ad q̄ ꝓn⁹ est hõ ab adolescentia sua.

Ad 1m. ¶ Ad ꝑm dõm. ꝙ nõ est itell'ndũ dẽ pctm̃ imẽ ex vitio originali nasci: sed mediate vel imediate: na3 vt sup dcm̃ est: ꝑp huiꝯ vitiũ q̄d aĩa ↄ̃bit ꝑuat̃ ipã tã grã q̄3 originali iustitia: quib⁹ ꝑuata nõ valet resistere tẽtatiõib⁹ peccatoꝝ.

Ad 2m. ¶ Ad 2m respondet Magr̃ ex dicto Aug. in enchi. ꝙ ibi psalmista vtit̃ plurali nũo pro singulari: sicut ⁊ in Exod. scribit̃: fecerunt sibi deos aureos: cum vnum vitulum fecerunt. Huic solutiõi fauet etiã glosa ad Ro. 4. que illud. Beati quoꝝ remisse ⁊c̄. exponit singl'r. i. originale pctm̃. (Cap. 48. Cap. 4.)

Ad 3m. ¶ Ad 3m dõm ꝙ nõ oĩs fomes est origiale pctm̃: sic ẽt nec oĩs fomes trahit̃ ex origie: nõ eni puto quẽl3 hoĩem q̄dl3 vitium habere cum nascitur: nec oppositu3 dicit glo. illa.

4ᵘ arti. Quantum ad arti. 4. vtꝝ. s. originale pctm̃ tollat̃ in baptismo: p3 iam aliq̄l'r ex q̄busdã dictis in arti. 2ᵒ ꝙ aliq̄ mõ toll'r: ⁊ aliq̄ mõ manet post baptismũ: nã toll'r q̄ ad reatũ: nõ toll'r aũt q̄ ad eẽntia3: h̄ est q̄d vitiũ illud siue q̄litas illa q̄ dĩ ↄ̃cupiscibilitas: ⁊ est añ baptismum originale pctm̃ manet q̄dẽ s̄m eẽntiam suam etia3 post baptismũ: nõ manet aũt quo ad reatũ. i. nõ ꝑ eã est hõ post bap̃m re⁹ dãnationis eterne: sicut erat añ bap̃m. Et iõ dicit Aug. li. 1. de grã chr̄i ⁊ pctõ originali. Obesset ista carnalis ↄ̃cupiscẽtia ẽt tm̃mõ ꝙ iesset: nisi pctõꝝ remissio sic ꝓdesset: vt q̄ in eis est ⁊ nato ⁊ renato: nato q̄dẽ ⁊ inesse ⁊ obesset: renato aũt iesse q̄dẽ: sed nõ obesse possit. In tm̃ eni obest natis: vt nisi renascant̃ nihil possit ꝓdesse: si nati sunt de renatis: manet q̄ppe in ꝓle ita vt reum faciat originis vitiũ etiã si in parẽte reat⁹ eiusdẽ vitij remissione ablutus est pctõꝝ. Itẽ lib. ꝑ de nup. ⁊ concupiscentia: vt supius allegatu3 est: dimitti inq̄t in bapo ↄ̃cupiscẽtia: nõ vt nõ sit: sed vt in pctm̃ nõ iputet̃: est igit̃ ⁊ ĩ baptizato originalis ↄ̃cupiscẽtia seu fomes: sed ipa nõ est in eo pctm̃: nõ per h̄ ꝓpe loq̄ndo de pctõ. s. ꝑ culpa: nec ipse baptizatus h3 originale pctm̃: h̄ eni est nõ hr̃e pctm̃ nõ reum eẽ pctis vt dic̃ Aug. ibidẽ. ¶ Cõfirmat̃ h̄ ẽt per eũdẽ li. 2. ↄ̃ Julia. vbi dicit ꝙ in baptismate fit oĩum remissio pctõꝝ: ⁊ cum baptizati q̄si ciuile bellum interioꝝ remanet vitiorũ: nõ. n. talia sunt inq̄t vitia q̄ iam. s. post bap̃m pctã dicẽda sunt: si ad illicita opa spm̃ ↄ̃cupiscẽtia nõ retrahẽt: añ bap̃m igit̃ originale vitiũ pctm̃ erat: post bap̃m aũt si est: nõ tamẽ est pctm̃ accipiẽdo ꝓpe pctm̃. s. ꝑ culpa: ⁊ h̄ etiã ↄ̃cordat vni glose supius 2ᵒ articu. allegate: dic̃ etiã frequẽter Augu. ⁊ Magr̃ ẽt ꝙ pctm̃ originale in bapo trãsit reatu ⁊ remanet actu: q̄uo aũt itell'ndũ sit trãsire reatu: p3 ex dictis: s3 q̄uo dicat̃ remanere actu: ipse Aug. exponit li. 6. ↄ̃ Jul. sic dicẽs actu manet nõ q̄dẽ abstrahẽdo ⁊ illiciẽdo mentem eiusq; ↄ̃sensu ↄ̃cipiẽdo ⁊ pariẽdo pctã: sed mala q̄b⁹ mẽs resistat desideria cõmouẽdo. Ipse q̄ppe mot⁹ actus est ei⁹ q̄uis mẽte nõ ↄ̃sentiẽte desit effect⁹. Inest eni hoĩ malu3 ⁊ ꝑter istũ actũ. i. ꝑter hũc motũ: vñ surgit hic mot⁹ que3 motũ dicim⁹ desideriũ: nõ eni semꝑ est desideriũ ↄ̃ q̄d pugnem⁹: sed si tũc nõ ẽ q̄ñ nõ occurrit q̄d ↄ̃cupiscat̃ siue aĩo cogitãtis siue sensibilib⁹ corpis fieri pt: vt insit q̄litas mala sed nl'la sit tẽtatiõe cõmota: sic inest timiditas hoĩ timido: ⁊ q̄ñ nõ timet. ¶ Nõn m ẽt eẽtiq; ẽt q̄ ad eẽntiã talis q̄litas nõ manet integra: q2 nimo eius essentia aliq̄l'r diminuit̃ in bapo. vt ꝓbat Magr̃ in. 32. di. auctẽ Aug. in de bapo paruuloꝝ. li. ꝑ. ⁊ iõ cũ dico ꝙ ñ tollit̃ q̄ ad eẽntiã intelligo ꝙ nõ totalit̃ tollit̃: sed remanet p̄o ei⁹ ↄ̃nigenea tñ toti ⁊ p̄ri q̄ ꝑ baptismi grãm toll'r. Solõ huiꝯ articli ꝑmissa: q̄uo. s. tollat̃ pctm̃ originale ꝑ bap̃m trahit̃ ex ꝟbo illo Apl'i ad (Cap. 48. Confir. Cap. 7. Cap. 31.)

A Ro.nihil ꝗ nūc dānatiōis est his q sūt in chrō Jesu q non
Cap.8. fm carnē ambulāt:vbi glosa:⁊ si lex in mēbris coꝝ repu/
gnat legi mētis tñ nihil dānatiōis est:qꝛ ꝑ grāʒ baptisma
tis ⁊ lauacrū regñōis solut⁹ est:⁊ ipse reat⁹ cū q̄ eras na
tus:⁊ qcqd antea ꝯsensisti male ꝯcupiscētie:siue cogitatio
Cap.37 ne:siue locutiōe:siue actōe. Dis ēt ꝯcordat Magr ⁊ Ugo
Ad arg. de sac.li.p̄.par.7.℃ Ad arg.q.cū ꝓ pbaꝛ pctm̄ originale
pnci.q. nō eē culpā:qꝛ ois culpa est voluntaria.dōm est fm Aug.
Cap.13. p̄ retrac.q̄ h est veꝝ de ea culpa:q̄ ita est culpa : q̄ nō est
etiā pena culpe ⁊ eādē siāʒ ponit.c.15. Nūc aūt pctm̄ ori
ginale:vtriq̄ ēt pena est culpe:vt sup̄ dcm̄ est. Aut fm eū/
dē in eisdē caplis pōt rñderi.s.q̄ ois culpa est voluntaria
vel in se vel in sua cā:pctm̄ aūt originale:⁊ si fm se non est
voluntarium:sua tñ causa.scilʒ actuale pctm̄ Ade fuit vo
Ad 2m luntariū.℃ Ad aliud quo ꝓbaꝛ.q̄ non est pena:qꝛ vel eē/
set infl cta pro culpa ꝓpria vel pro culpa pmi parentis.di
co q̄ pro culpa pmi parētis:⁊ cum dicit q̄ nō infligiꝛ ali/
cui homini pena pro culpa alterius.dōm est hoc esse fal/
Cap.45 sum:sicut bene ꝓbat ex sacra scriptura Augu.li.6.ꝯ Juli.
B ℃ Ad auctoritatē ꝓo ꝓphete dōm q̄ sicut ibidem dicit
Aug.⁊ pulchre probat:illa ꝓmissio itelligēda est esse testa
mēti noui ⁊ spūalis hereditatis ad alterū seculū ptinētis.
vñ qui añ baptismum qñ adhuc ptinet ad vetus testm̄ ini
quitatē portat pātris:sic q̄ est reus dānatiōis eterne:per ba
ptismum regñatus in chrō ⁊ annumerat⁹ filijs grē ⁊ no/
ui testamēti ab illo reatu liber efficiꝛ. Jō Aug.ait. Carna
lis gñō etiam ppl̄i dei ptinēs ad testm̄ vetus qd in seruitu
te gñat parentum pctis obligat filios: spiritualis autē ge
neratio:sicut hereditatē: ita penarū atq̄ pmiorum cōmi/
nationes ꝓmissionesq̄ mutauit:⁊ paulo post ad idem. In
hoc igiꝛ testamēto nouo:ꝑ sanguinem mediatoris deleto
pino chirographo incipit homo paternis debitis nō esse
obnoxius renascendo qui nascendo fuerat obligatus.

℃ Distinctiōis.xxx.xxxj.xxxij.⁊.xxxiij. ℃ Qō. ij.

C Secundo circa eandē mām de pecca/
to origiali:qꝛ cōiter teneꝛ q̄
traduciꝛ in oēs hoies vtriusq̄ sexus parentū
cōmixtione nascētes:nec est dubium apud do
ctores de aliquo an ab hac lege sit exempt⁹:
nisi de gloriosa virgine matre dei:ideo quero. vtrum ipsa
pm fuerit ꝯcepta cum pctō originali.℃ Et arguo q̄ nō. pmo
ex auctoritate Augu.in de natura ⁊ gratia.d. Cuʒ de pec
catis agiꝛ nullā de ea volo habere questionē: ⁊ loquiꝛ de
matre dñi:h aūt non ob aliud dixit: nisi qꝛ firmiter tenuit
2m nullū oino in ea fuisse pctm̄.℃ 2⁹ ex auctē Ansel.in de cō/
Cap.18. cep.vir.d. Nēpe decēs erat vt ea puritate q̄ maior sub dō
neq̄t itelligi v̄go illa niteret. Sʒ ꝯstat q̄ si ꝯxisset origiale
maior puritas sub deo puritate illius non solum intelligi:
sed etiam esse posset.s.puritas tā ab originali q̄ʒ ab alijs.
3m ℃ 3⁹ si fuisset ꝯcepta in origiali nō posset licite de sua cōce
ptōe festū in eccl̄ia celebrari:qd nō ē dōm:cū multe eccl̄ie
iā antiq̄ta ꝯsuetudine illud summa veneratiōe ꝯcelebrēt.
D ꝯña pʒ cū pro nullo pctōe pro tpe q̄ pctōr est sit festū cele
brādū:fuisset aūt beā virgo peccatrix originali peccato.

Cap.5. Ad oppositū ad Ro.5.ꝑ vnum hoiem peccatū
intrauit in q̄ oēs peccauerunt. Et
Leo papa in ser.de natiuitate dñi ait de ipso:q̄ sicut nullū
a reatu liberum repit:ita saluādis oibus venit: reat⁹ autē
ꝓsupponit pro pñti vel pro p̄terito originale pctm̄ in illo.

Jsta hac qōne tres erūt arti. pm⁹.an ipsa v̄go
beā fuerit ꝯcepta cuʒ originali
pctō. Scdō.an fuerit nata cū origiali pctō. Terti⁹.an vn/
q̄ʒ i vita ista fuerit extict⁹ totalr i ea fomes origialis pcti.

pm⁹ art. De primo qꝛ nō q̄riꝛ.an fuerit poꝛe eaʒ concipi si/
ne tali pctō. Sʒ an de facto fuerit sine il
lo ꝯcepta:cū de hoc ꝑ humanā rōnē certitudo haberi nō
possit.in hac pte id potius tenendū mihi videꝛ:qd magis
ꝯsonū est sacre scripture ⁊ dictis sanctorū:⁊ iō absq̄ pīu/ E
dicio melioris sententie:⁊ salua semꝑ reuerentia mrīs dei
dicendū mihi videtur eaʒ fuisse cū originali pctō ꝯceptā.
pm ℃ Ad h aūt p̄ moueor:qꝛ scriptura vbicunq̄ de h loquiꝛ
vlem de oib⁹ sine exceptiōe ꝓfert sniam:⁊ ab oibus expo
sitoribus vlr de omnibus nāli mō nascētib⁹ itellr:ex quo
sequi videꝛ q̄ aliquē inde excipe sit sacre scripture ꝯdicē.
Confir. ℃ Cōfirmaꝛ ꝑ Aug.i de pfec.iustitie circa finē dicētē sic.
Quisq̄s ergo fuisse vel eē in hac vita aliquē hoiem vel ali/
quos hoies putat excepto vno mediatore dei ⁊ hoiun q
bus necīa nō fuerit remissio pctōꝝ ꝯtrius est diue scriptu/
re:vbi Apl̄s dicit.ꝑ vnū hoiēʒ pctm̄ intrauit in mūdū:⁊ ꝑ
pctm̄ mors:⁊ ita in oēs hoies ptransijt:in q̄ oēs peccaue/
rūt:certū est aūt q̄ hec v̄ba Apl̄i fm oēs intelligēda sunt
de pctō originali/remissio aūt pcti p̄supponit pctm̄.igiꝛ si
cuilibet fuerit necīa remissio originalis pcti quilibet ipm
2m ꝯxit.℃ 2⁹ moueor ex dictis aliorū sanctoruʒ qui expsse ea
dixerūt ex qbus h de necītate īferꝛ.vñ sic recitat Aug.2⁹
F li.de grā chri:⁊ pctō originali.btūs Ambro.sup Lucam
Cap.18. ait.solus eni ꝑ oia ex natis de femina scūs.d. Jesus q ter/
rene ꝯtagia corruptibile imaculati ptus nouitate nō sen/
serit ⁊ celesti maiestate depulerit. Si aūt ipse solus.igitur
nullus alius:⁊ ꝑ ꝯñs nec btā mr eius. Jtē idē sup Jsa.vt
etiā recitat ibidē Aug.loquēs de chrō.de spū scō inq̄t na
tus abstinuit a pctō:ois eni hō mendax ⁊ nemo sine pctō
nisi vnus de⁹.seruatū est ꝗ vt ex viro ⁊ muliere.i.ꝑ illam
corporuʒ cōmixtionē nemo videaꝛ expꝰs esse delicti. Qui
aūt expers delicti:expers etiā huius cōceptiōis. Ex pma
parte auctis:cū ait.nemo sine pctō nisi vn⁹ deus : manife/
ste inferꝛ ꝓpo^m: ⁊ silr ex scda.cuʒ ꝯstet q̄ btā v̄go non fuit
expers conceptiōis que est ꝑ cōmixtionē mulieris ⁊ viri.
℃ D. Aug.li.p̄.de nup.⁊ ꝯcu.dicit q̄ iō chrs nō de ꝯcubi
tu nasci voluit:vt hic ēt doceret oē qd ꝯcubitu nasciꝛ car/
G nē eē pcti q̄nquidē sola q̄ nō īde nata est nō fuit caro pcti.
Cap.16. ℃ Amplius lib.5.ꝯ Jul.negantē paruulos ꝯhē origiale
pctm̄ ait. Si sine dubio caro chri nō est caro pcti:sed silis
carni pcti:qd restat vt intelligamus:nisi ea excepta oēʒ re
liquā humanā carnē eē pcti: ⁊ paulopost subdit. Ceterū
corpus chri inde dcm̄ esse in silitudine carnis pcti.qꝛ ois
alia hoium caro pcti est:q̄sq̄s negat ⁊ carnē chri ita cōpa
rat carni nascentiū ceterorū hoium: vt asserat vtrāq̄ esse
puritatis eq̄lis:detestādus hereticus inueniꝛ:nec videtur
posse dici q̄ ipse itelligat solū de eo qui asserit oium alio/
rū hoium carnē eē eq̄lis puritatis cū carne chri:sed vt pʒ
ex pmissis.s.q̄ illa sola est excepta humana:ois reliq̄ ca/
ro est pcti:manifeste colligiꝛ q̄ itelligit de eo q asserit ali/
quā aliā humanā carnē esse equalis puritatis cum carne
chri:⁊ loquiꝛ determinate de puritate ab originali pctō.
Confir. ℃ Et ꝯfirmaꝛ istud euidenti ꝑ eūdē.10. sup Gen.dicētem
Cap.23. sic. Proinde corpus chri q̄uis ex carne femie assumptū est
que de illa carnis pcti ꝓpagine ꝯcepta fuerat. Tñ qꝛ non
D sic in ea ꝯceptū est:q̄ fuerat illa ꝯcepta:nec ipa erat ca/
ro pcti:sed silitudo carnis pcti:vbi clare appet eū sensisse
carnē btē v̄ginis fuisse carneʒ pcti:⁊ ꝑ hoc fm ipm q op/
Cap.2. positum asserit hereticus iueniꝛ. Jtē de fide ad Pe.qꝛ si/
ne libidine inq̄t nō est parentum cōcubitus ob h filiorū ex
eorū carne nascētiū nō pōt sine pctō eē ꝯceptus: sed cōstat
q̄ nec btā v̄go:nec aliqs hō alius p̄ter chrm ꝯcept⁹ est si
Cap.32. ne ꝯcubitu parētū.igiꝛ fm Aug.tā ipsa q̄ʒ qlibet alius a
chrō ꝯcept⁹ est originali pctō:⁊ infra. tradēs h pro quadā
regula fidei.ait.firmiter tene ⁊ nullatenus dubites omnē
hoiem q ꝑ ꝯcubitū viri ⁊ mulieris cōcipiꝛ cū origiali pctō
ꝯcipitati subditum morti subiri:⁊ ob h nā ire filium nasci.
Ratio ℃ Hoc idē ꝓbaꝛ rōne:fundata tñ in auctībus:qꝛ si btā v̄/
go nō fuit ꝯcepta cum originali pctō:ꝗ chrs non fuit mor
Cap. 4. tuus pro ea.ꝯña ista ꝓbaꝛ.p̄ auctē Aug.lib.6.ꝯ Jul.vbi
Juliano iquiēs ait.tu dicis chrm ⁊ pro pctōrib⁹ mortuū.

I ego dico nõ nisi pro pctõribus mortuum. Constat aũt nullum ex Adam descẽdentem fuisse pctõrem qui p̃ nõ fuerit pctõr originali pctõ. igitur si btã vĩgo nõ habuit originale pctm̃ nõ fuit de nũo pctõrũ: ac p h nec de nũo eorũ pro quibus mortuꝰ est chrs. ¶ 2ᵒ pbat̃ auc̃te Apl̃i 2ᵃ ad Corin. [2ᵃ Cõ. Cap. 5.] sicut dcm̃ fuum iã positum pbat vbi supra Aug. ait enim Apl's: qm̃ si vnus pro omnibꝰ mortuꝰ est. ergo oẽs mortui sunt: ꝛ pro oibus mortuus est chrs. Ex hac aũt ɔñtia Apl̃i seqt̃ ex opposito ɔseq̃ntis arguẽdo ꝙ si nõ oẽs mortui sunt nõ pro oibus mortuꝰ est chrũs: ꝛ similiter ꝙ si iste vel ille nõ est mortuus: nõ pro ipso mortuꝰ est chrs: ꝛ certum est ꝙ Apl's loquit̃ de morte nõ qdẽ corpali: sed spũali: q̃ est pctm̃: sic hñ mõstrat Aug. Et ideo ait Augu. vide ꝙ ɔñs esse voluit. s. Apl's vt intelligantur omnes mortui si pro oibꝰ mortuꝰ ẽ. Et paulo post. quapp si nullũ trahũt pctm̃ paruuli nõ sunt mortui. Si non sunt mortui non est mortuꝰ pro eis: qui nõ est mortuus nisi pro mortuis. Similis olno ɔñs põt fieri de ipa vĩgine btã. pz igitur ɔñtia.

[K] Sed ɔñs eẽ fl̃m: pbat̃ p̃ p aliaz ptẽ auc̃tis Apl̃i. ait enim affirmãdo añs: ꝛ pro oibus mortuꝰ est chrs: igit̃ ꝛ p btã vĩgie: qd̃ est oppᵐ ɔñtis. Et ex h etiã infert̃ pncipalis ɔclusio arguẽdo fm̃ Apl'm: si pro vĩgine chrs mortuꝰ est. igit̃ ipsa est mortua: sed p ea mortuus est. igit̃ ipa est mortua.

[Nota] ¶ Aduertẽdum tñ ꝙ iste locutiones de pctõ fm̃ vocẽ nõ sunt in oibus intelligẽde tãq̃ de pũti: nã nec btã vĩgo nec aliqs btũs: nec qlibet redẽptus ꝛ regñatus in chro ẽ peccato mortuus: imo certe nullus: si sit fmo de morte originalis pcti: q̃uis qlibet eorũ fuerit sic mortuus: ꝛ iõ cũ dr̃ mortui sunt: intelligẽndum est cõiter etiã pfuerũt. Scd̃o pz ɔñs eẽ falsum: qꝛ si pro ea nõ est mortuꝰ chrs: igit̃ nec ipa redẽpta est per mortẽ chri. Quõ igit̃ chro mediatore est saluata ꝛ btificata: cũ dicat Apl's ad Heb. [Cap. 9.] ꝙ chrs p proprium sanguinẽ introiuit semel in sancta eterna redẽptiõe inuẽta: ꝛ iterũ. iõ noui testamẽti mediator est: vt morte intercedẽte in redẽptiõe eaꝝ pûaricationũ que erãt sub priori testõ repromissionẽ accipiãt: q vocati sunt eterne hereditatis: vbi manifeste demrat omnes qui repromissionez [L] eterne hereditatis accipiũt itercedẽte morte chri accipe.

[Cap. 6.] ¶ Ad hãc õnẽ etiã est auc̃tas Ansel. 2ᵒ. cur deꝰ hõ. vbi discipulus q̃rit qualr̃ de massa peccatrice hominẽ sine pctõ deus assumpserit: nã lz ingr̃ ipa hoĩs eiusdẽ ɔceptio mũda sit ꝛ absq̃ delectationis carnalis pctõ: vĩgo tñ ipsa: vñ assumptꝰ est in iniqtatibus ɔcepta est ꝛ in pctis ɔcepit eã mater eius: ꝛ cũ originali pctõ nata est: qm̃ ꝛ ipa in Adã peccauit in q̃ oẽs peccauerũt. Hãc sniam nõ negat vel reprobat Ansel. sed potius approbat in fine capl̃i. d. ex psona ppa. Uirgo aũt illa de qua hõ ille assumptꝰ est de quo loquimur fuit de illis qui ante natiuitatẽ eius p eum mũdati sunt a pctis: ꝛ in eiꝰ ipa mũditia de illa assumptꝰ est. Si aũt fuit mũdata: igit̃ pus fuerat maculata. Magr̃ in [M] sup sniarũ lib. 3. di. 3. in pᵒ. Querit̃ inqt etiã de carne xpi: an pus q̃ cõciperet obligata fuerit pctõ: ꝛ an talis assumpta fuerit a xbo: ꝛ ndet. Sane dici põt ꝛ credi opz iuxta scõrũ attestatiõis ɔueniẽtiã ipaz pus pctõ fuisse obnoxiã: sicut reliq̃ vĩginis caro: sz spũs sci opatiõe mũdata: ita vt ab omni contagione imunis vniret̃ xbo. Ecce ꝙ fm̃ Magistrum credi opz iuxta ɔueniẽtiã attestatiõis scõꝝ ꝙ vĩginis caro fuit tota caro pcti. igit̃ ꝛ ipa vĩgo cõcepta fuit cũ originali pctõ. ꝛ hãc õnẽ pro certo: sicut dicit Magr̃ tenere necesse est: si volumus sanctorũ nos sentẽtijs ɔformare.

[Sco. li. 3. dist. 3. q. 1.] ¶ Oppositũ tñ aliqui doctores defendunt mõti rõnibus aliqbus: quarũ pma est: pfectissimꝰ mediator hz pfectissimum actum mediãdi possibilẽ respectu alicuius: psone p q̃ mediat. s̃ chrs habuit sic respectu alicuius: ꝛ cõstat ꝙ respectu nullius habuit excellẽtiorẽ q̃ respectu Marie. igit̃ respcũ eius habuit sic pfectũ actum mediãdi: nõ esset aũt hoc verũ si nõ pseruasset eã a pctõ originali: qd̃ patet.

[N] ¶ Tũ qꝛ nõ pfectissime placasset trinitatez: nisi pueniisset oẽm nouã offensam: pfectius enim placat̃ offensus si omnis alia offensa pcauet q̃ si iteꝝ offendat̃: ꝛ postea p toto placet̃. Cõstat ãt ꝙ deꝰ offendit̃ in culpa originali quã ɔ̃hit aĩa. [1] ¶ Tũ qꝛ pfectissimꝰ mediator meret̃ amotionem [2] oĩs pene ab eo quẽ recõciliat. Sz culpa originalis est magna pena: imo maior: vt dic̃ q̃ carẽtia visiõis diue. igr̃ ꝛc. [3] ¶ Tũ qꝛ chrs imediatiꝰ fuit reparator ab origiali q̃ ab actuali: qꝛ nec̃itas icarnationis chri cõit̃ assignat̃ ex pctõ origiali. Sz supponit̃ cõir̃ ꝙ ipe ita fuit mediator pfectus respcũ Marie ꝙ pseruauit eã ab omni actuali. igitur ꝛc. [4] ¶ Tũ 4ᵒ. qꝛ psona recõciliata nõ summe obligat̃ mediatori: nisi ab ipso summuz bonum habeat quod potest per mediatorem habere. Sed innocentia ista. s. preseruatio a culpa contracta vel contrahenda potest haberi per mediatorez. ergo nulla persona summe tenebitur christo: vt mediatori: si nullã pseruauit a peccato origiali. [Caton. O] ¶ Scd̃a ratio fit ab alijs talis: quicqd est honoris possibile ꝛ condecẽs dignitati mr̃is christi: debet sibi attribui seu estimari esse cõcessum: si oppositum nõ habet̃ ex scriptura. h pz: qꝛ pauca scripta sunt in canone de ipa mr̃e dei: ꝛ ideo fm̃ quãdã regulã acceptã a btõ Aug. videt̃ conueniens sibi attribui quicqd ad eius ptinet dignitatẽ. vnde Aug. probat corpus illius nõ fuisse incineratũ: qꝛ nõ decuit. Sz ad eius honorẽ est ꝙ fuerit immunis a culpa originali: ꝛ hoc vtiq̃ fuit possibile: ꝛ certe decens ꝛ plus vt videtur q̃ ꝙ eius corpus non fuerit incineratum: nec dubiuz ꝙ in hoc ipsa magis gauderet: ergo credẽdũ est hoc sibi fuisse donatum. Alie rõnes nõ adducunt̃ que virtualr̃ coincidunt cũ istis ꝛ illis que facte sunt ad pmam partem q̃stionis.

[Ad pᵐ q̃ ẽ Scot. vbi sup.] ¶ Ad pmã dico pmo ꝙ illud añs nõ hz maiorẽ euidẽtiã q̃ si diceret̃ pfectissimꝰ mediator hz respcũ cuiuslibet psone pro qua mediat pfectissimum actum mediãdi: vt clarũ est: ꝛ sic fm̃ illum modum arguendi pbaret̃ ꝙ etiam oẽs alios chrs pseruat ab originali pctõ: qd̃ nõ est dicendum. [P] ¶ P. Juxta 2ᵃᵐ pbõnẽ deduceret̃ ꝙ btã vĩgo fuit etiã pseruata ab oĩ pena tpali corpis ꝛ aĩe: ꝛ ab ipa etiam corpali morte quod vtiq̃ est falsum: ꝛ ꝙ ita deduceret̃ claruz est. ¶ Item fm̃ tertiam pbaret̃ ꝙ plures alios preseruauit a culpa originali: qd̃ tamẽ nõ dicit̃ ab aliquo doctore: patet deductio: nam chrs vt ait. fuit repator imediatius respcũ originalis q̃ respectu actualis pcti: ꝛ p cõsequẽs q̃ respectu actualis mortalis: ꝛ satis cõmuniter creditur ꝙ plures alios pseruauit ab omni actuali mortali: vt Joan. baptistam ꝛ Hieremiã qui fuerunt in vtero scificati. igit̃ ꝛc. ¶ Amplius fm̃ quartam. primo probaretur ꝙ beata virgo in primo instanti sue conceptionis fuit beata: quoniaz ꝛ tale bonum potuit habere per christum mediatorem: ꝛ similiter ꝙ fuit in corpore glorificata: que falsa sunt.

[Q] ¶ Scd̃o querendũ est quõ accipiat̃ summe teneri ꝛ obligari mediatori: aut eni sic: vt ille tm̃ dicat̃ esse summe obligatus: quẽ nõ est possibile esse magis obligatũ: ꝛ sic cõstat btãm vĩginẽ nõ fuisse summe obligatam christo etiaz dato ꝙ fuerit pseruata ab originali pctõ: nã potuisset christus tũc ei ɔtulisse btitudinẽ quã nunc hẽt: ꝛ multo etiã maiorẽ: ꝛ simul gloriam pfectam corpis: pp que amplius obligata fuisset accipiẽdo: pp obligationẽ fm̃ pportionez ad bñficia recepta: vt accipit argumẽtum. Uel capit summe obligari mediatori: vt ille dicat̃ summe obligatus ei: qꝛ nulli alteri est tm̃ obligatꝰ vel eẽ põt: aut qꝛ p omne qd̃ hz est illi obligatus: ꝛ sic quilibet alius etiam pter virginem est summe obligatus: ꝛ tñ nõ quilibet alius fuit pseruatus ab origiali pctõ. Ex q̃ pz ꝙ illa rõ nõ valet. Quinimo pbat oppositum qd̃ intẽdit. Nam mediatio placitiua q̃lis fuit mediatio christi reconciliantis nos deo: sicut etiam ipse sumit arguens vtiq̃ supponit offensam: ꝛ ideo si mediauit int̃ virginem ꝛ deum: sequit̃ ꝙ vĩgo offendit p

A perfice si nõ p actuale. igit̃ p originale. vnde eꝫ si ipsa nullũ pctm̃ habuit nullo reconciliante mediatore indiguit.

¶ Ad rõnẽ autẽ in se rñdeo q̄ actũ mediãdi esse pfectissimum possibilẽ põt ex duplici sensu dici. vnus est q̄ eo nullus potuit esse cõueniẽtior ⁊ decentior: ⁊ sic cõcedo añs: ⁊ sic dico q̄ non solum respectu alicuius psone: sed etiaꝫ respectu cuiuslibꝫ pro q̃ chr̃s mediauit habuit actũ pfectissimum mediandi: nec tunc valet vlterior deductio: nã ille actus mediãdi quẽ accipit arguẽs etiã si fuisset nõ fuisset decẽtior aut rõnabilior eo q̄ fuit de fcõ: alius sensus est: q: p nullum alium modũ mediandi psona recõciliata potuit fieri deo gratior aut a culpa immunior ⁊ a pena securior et tunc dico q̄ sicut respectu aliorũ non habuit christus mediator perfectissimus talem actuꝫ perfectissimum mediãdi sic nec respectu virginis: ⁊ ideo nego añs in isto sensu.

B ¶ Ad aliam pbationem cuꝫ assumitur q̄ perfectissimus mediator meretur amotionem omnis pene: pꝫ eẽ falsum in pposito: nã btã vgo in vita ista multas habuit penas.

C ¶ Ad 3m. cui9 vius est in hac añia chr̃s pseruauit vgineꝫ ab oi actuali pctõ. igit̃ ab originali: q̃nis sic simplr accepta ista añia negari posset: nã pueros baptizatos in pueritia decedẽtes pseruat deus ab actuali q̃lꝫ: nõ tñ ab originali. Si tñ accipiat̃ determinate de his q̄ vsu discretõis ⁊ liberi arbitrij potiti sũt pcedẽda vĩ ꝫm Augu. li. 5. ꝯ Jul. vbi Juliano dicẽti nõdũ esse ex ṽbis btĩ Petri dicẽtis de chr̃o q̄ pctm̃ nõ fecit qđ indicauit Apl's suffice ad ondendũ in chr̃o nullũ fuisse pctm̃: q: p pctm̃ nõ fecit hic nõ potuit. Rñdet Aug. oĩno ṽissimũ est: pfecto eni pctm̃ ẽt maior fecissꝫ si paru9 hũisset: nã ppea nullus est hõ pter illũ q̄ pctm̃ nõ fecerit grãdioris etat̃ accessu: q: nll's est hoĩum pter ipsum: q̄ pctm̃ nõ habuerit infantilis etatis ex oĩm.

Cap. 19.

¶ Ex his pꝫ: q̄ Aug. de chr̃o infert q̄ si habuisset originale etiã fecisset actuale ⁊ ecõtra vult seq: nõ fec̃ actuale. igit̃ nõ habuit originale. Et iđ vt vĩ ꝫm p̃dicta: cum vt supra pbatum est: ⁊ ẽt ex 2a pte allegate auctoritat̃ idẽ sequitur. btã vgo ꝫm attestationẽ scõꝝ habuit originale pctm̃: añr pcedẽdũ esse vĩ q̄ aliqđ etiã aliqñ habuit actualeꝫ nullum mortale: ⁊ sic esset illud añs negãdum. h̃ tñ absq̧ assertione ⁊ iniuria reuerentie sue sic dubitatiue dixerim.

Ad 2m ¶ Ad 2m rationem quicquid sit de maiore dico ad minorem quod oppositum habetur ex scriptura in suo antecedenti ⁊ in dictis aliorum sanctorum: vt supra pbatuꝫ est.

2m arti⁹. **Quantum** ad articlm 2m an. s. fuerit nata cũ pctõ originali. dõm est q̄ nõ: accipiẽdo ipꝫ: vt est culpa: pbõ hui9 sufficiẽs est: q: eccl'ia vñs celebrat eius natiuitatẽ: qđ hõ faceret: si cum peccaro nata fuisset.

¶ Dõ. Ber. in epl'a ad lugduñ. ait. fuit pculdubio mat̃ dei ante sancta q̃ nata: nec fallit̃ oĩno sancta ecclesia sanctuꝫ reputãs ipm natiuitatis eius diem ⁊ oĩ anno cum exultatiõe vniuerse terre votiua celebritate suscipiẽs. Qđ ⁊ rõne ipse pbauit imediate p̃us. Statuẽs siqđẽ p̃us q̄ btũs Joã. baptista fuit sanctificatus in vtero: mox argumentatur sic q̄ itaq̧ vel paucis mortalium cõstat fuisse collatuꝫ fas certe nõ est suspicari tãte vgini esse negatã: p quã oĩs mortalitas emersit ad vitã: hoc etiã cõiter tenẽt doctores.

D 2 ꝯnem ¶ Cõtra tñ istud videt̃ eẽ auctoritas Augus. de p̃scia dei ad Dardanum vltra medium: vbi ait. Jlla scificatio qua efficimur ⁊ singuli tẽpla dei ⁊ in vnum oẽs templum dei: non est nisi renatorũ: q̄ nisi nati homines eẽ non possent: cum igit̃ p sanctificationẽ aie q̃libet fiat tẽpluꝫ dei. sequit̃ q̄ nullus anteq̃ natus sanctificet̃: ac p hoc nec ab originali pctõ mundet̃: cum illud non tollat̃ absq̧ infusione gr̃e.

2m ¶ 2o glosa sup illud ad Ro. vt sit ipse p̃mogenitus in multis fratribus. dicit de christo: q̄ primus sine peccato natus est. Sed constat q̄ beata virgo nata fuit anteq̃ christus de ipsa nasceretur. igitur non fuit nata sine peccato.

Cap. 8.

3m ¶ 3o Ansel. 2o cur de9 hõ. ait. deus hõ vt in primo articulo allegatũ est: vbi dicit̃ q̄ ipsa cũ peccato originali nata est.

E Ad pm ¶ Ad p̃mũ dõm q̄ Aug. loquit̃ de scificatione que fit ꝫ cõem dei legẽ: talis eni est p regñatiõnẽ baptismalẽ: quaꝫ asseq nõ põt q̄ nõdũ est nat9 de vtero: nõ loquit̃ aũt de scificatiõe q̄ in aliq̃bus fit ꝫm spãlẽ ⁊ p̃uilegiatã pcessioneꝫ: q̃lis fuit scificatio vginis in vtero existis: ⁊ q̄ de p9 loquat̃ pꝫ: q: ait. qua efficimur singuli tẽpla dei: qđ etiã pfirmat̃ p imediate p̃cedẽtia: ait. n. q̄ q̃libet sniam habeam9: vtrꝫ exites in vteris possint aliquo scificatiõis donari mõ vel ppter Joã. vel pp Hieremiã cui dcm̃ est. anteq̃ exires de ventre scificaui te: cum illa sanctificatio ⁊c. vbi pꝫ manifeste cũ nõ loq de scificatione de spãli gr̃a in aliq̃bus facta.

¶ Ad scđam dõm q̄ intelligẽda est g'osa de natiuitate in vtero qñ aia corpi iungit̃ ꝫm illud Matth. p̃ quod in ea natum est de spũ scõ est. Eodem mõ dõm est ad tertium.

F 3m arti⁹. **Quantum** ad 3m arti⁹ an. s. vnq̃ in vita ista fuerit in ea totalr̃ extinctus fomes originalis pcti: dõm ꝫm doctores cõit̃ q̄ in 2a scificatione sua. qñ. s. spũs scũs obũbrauit ei vt fieret mr̃ dei fomes in ea vel totalr̃ extictus fuit vel saltẽ sic debilitat9 aut ligatus per sup abũdantiã gr̃e: vt ei postea nulli9 pcti occasio fuerit: ⁊ ita dic̃ Magr̃ in 3 lib. di. 3a. ⁊ puto satis pbabilr̃ dici q̄ tũc l' q̃litas morbida carnis ex q̃ cãt̃ fomes i aia cũ p̃ carni piũgit̃ totalr̃ fuerit pfumpta: ⁊ ab ipsa penit9 tota vgis caro purgata. Et h̃ pbat̃ p Magr̃m ibidẽ q̄ ex auc̃te Dam. o. li. 3. post pfensuꝫ scẽ vgis spũs scũs p̃uenit in ipam ꝫ ṽbũ dñi: qđ dic̃ angelus purgãs ipam ⁊c. pcludit sic. ex his p̃spicuũ fit carnẽ ṽbi simul pceptã: eãdẽq̧ imo totã vginẽ spũ scõ p̃ueniẽte ab oĩ labe pcti castificatã: ita q̄ ꝫm Magistrũ nõ tñ illa portio ex q̃ formatũ est corp9 chr̃i. Sꝫ ⁊ tota vgis caro ab oĩ labe pcti q̃lis est i9 morbida q̃litas mũdata fuit: ⁊ silr̃ pbabilr̃ puto dici q̄ ei9 aia totalr̃ a fomite fuerit purgata. ita q̄ nihil penitus illius qualitatis seu vitij deinceps fuerit in illa: ita vt tam carne q̃ mente fuerit purgatior: sed in vtraq̧ fuerit ab oĩ sorde mundissima.

Cap. 4.

G

Ad pm pncm. ¶ Ad p̃m argm q̃nis dõm q̄ Aug. loqt̃ ibi de pctis actualib9 tñ: nec etiã ex illa auc̃te pbat̃ eaꝫ totalr̃ caruisse pctõ actuali nisi postq̃ est scã mater dei: ⁊ h̃ etiã innuit Magr̃: vbi supra cũ ait. Q, aũt ex tũc. s. a pceptiõe filij dei ab omni pctõ immunis extiterit Aug. euident ostendit in libro de nã ⁊ gr̃a. ingens. excepta scã ⁊ virgine Maria: de qua pp honorẽ dñi nullã prorsus: cũ de pctis agit̃ hẽre volo q̃nẽ. Jnde enim scimus q̄ ei plus gr̃e collatũ fuerit ad vincendum oĩ ex pte pctm̃ q̄ pcipe ac parere meruit quem pstat nullum habuisse pctm̃: ex h̃ enim qđ dicit ei fuisse collatũ plus gr̃e ad vincendũ pctm̃: pꝫ q̄ loquit̃ de actuali: q: cũtra originale nullus p grãꝫ sibi collatã hꝫ pugnare: eo q̄ exclusum sit ab oĩ hñte grãm: ⁊ ex eo qđ dicit plus satis trahit̃ q̄ etiã nõ habuerit postea pctm̃ veniale: cũ etiã de aliq̃bus alijs credat̃ nunq̃ peccasse mortalr̃: vtpote scificatos in vtero. Q, aũt h̃ intell'ndũ sit de ipsa post scificationẽ scđam innuũt satis ṽba illa q̄ pcipe ac parere meruit ⁊c. eã tamẽ venialr̃ vnq̃ peccasse nõ affirmo: q: doctores cõis oppositũ sentiũt. Et Ber. in epl'a ad lugduñ. inquit. Puto q̄ ⁊ copiosior bñdictiõis scificatio in eã descẽderit q̄ ipsius nõ solum scificaret ortũ: sed etiaꝫ vitã ab oĩ deinceps pctõ custodiret imunẽ: qđ nemini alteri in natis gdẽ mulierũ credit̃ eẽ donatũ. Et ꝫ h̃ dõm eẽt ad pñaꝫ Aug. lib. 5. ꝯ Jul. allegatã in solõne 3e rõnis alteri9 opiõnis. qđ est itelligẽda ꝫm legẽ cõem: nisi de spãli gr̃a pñs nõ impediat̃: in vgie ṽo fuit ex spãli p̃uilegio ipeditum: alioquin vel ipsius vel Ber. auc̃te oporteret in hac parte renuere.

D

Ad 2m. ¶ Ad 2m dõm: q̄ de9 pro chr̃o ponit̃: vt sit sensus sub deo. idest sub chr̃o: nõ eni ipsa nõ debuit eẽ eq̃lis puritat̃ cum chr̃o: qđ ẽt pbat auc̃tas vna Aug. li. 5. ꝯ Jul. supius all'ata. Et ꝫm h̃ auc̃tas Ansel. est p pne quã teneo: q: nisi habuisset originale: fuisset: vt videt̃ puritatis eq̃lis cũ chr̃o.

Ad 3m. ¶ Ad 3m dōz:sic cōiter: ꝙ bñ oī ꝙ licite illud festū celebrari pōt bñdo aspectū nō ad eius ꝯceptionē:sed ad eius ꝯceptē ꝓximā scificatōez:credē᷑.n.ē ꝙ cinsti᷑ postq̄ aīa corpi fuit vnita ipsa fuit scificata ꝛ ab oī reatu pctī mundata.

¶ Distinctionis, xxx.xxxj.ꝛc. ¶ Q.ō. iij.

TErtio quero vtrū decedentes cum solo originali peccato puniant᷑ aliqua pena sensus.ꝛ arguo ꝙ non:qꝛ tales nullam fuerunt expti delectationē actualis culpe:igitur nullā debēt pati tristitiā penē:āñs est certū.ꝯña ꝓbat᷑:qꝛ vt scribit᷑ extra de bap.ꝛ ei᷒ effectu.capitulo maiores.actualis pctī pena est cruciatus ꝑpetuus gehēne:nō ergo debet᷑ illis qui nō actualit᷑ peccauerunt.

Confir. Cap.18. ¶ Confirmat᷑ per illud Apoc.18. Quātuz glorificauit se in delitijs tantū date illi tormētum ꝛ luctum:vbi ꝑm ꝓportionē actualis delectatiōis inordinate ostēdit eē ꝓportionē tormēti ꝛ pene sensibilis īfligēde.igr̄ vbi nulla actualis mala delectatio ꝓfuit.nulla sensualis pena secutura ē.

Ad oppositum tales hēbūt corpa passibilia:qꝛ si oēs resurgēt tam saluati q̄ dānati:non tñ oēs imutabunt᷑ ꝑm Aplm:sed tñ electi:decedētes aūt in origiali nō erūt de nūo electoꝝ:sed dānatoꝝ.igit᷑ eoꝝ corpa nō mutabūt᷑ i meli᷒ vt fiāt īpossibilia.igit᷑ patient᷑ ab igne īfernī:ꝛ ꝑ ꝯñs sensualē penā patient᷑.

Rño. Respondeo oplo Magri sniaꝝ est ad ꝑtem negatiuā:vñ in.33.oi.bui᷒ scdi ait.pro originali qḋ a parētibus trabit᷑ puuli dānabunt᷑ ꝛ pro eo nullā aliā ignis māllis vel ꝯscie ꝟmis penā sensuri nisi ꝙ dei visiōe carebūt in ꝑpetuū. Hic pꝫ manife᷑ ꝙ asserit eos tm̄mō pena dānī puniri:neq̄q̄ aūt pena sensus: ꝛ q̄ztū ad h cū eo ꝯcordāt oēs moderni doctores ꝛ q̄ꝝ scriptura circa mām istā plegi:lꝫ aliq ꝯcedāt eos ꝑter penā ꝑdictam dāni pati penam tristitie:que causat᷑ in eis ex eo ꝙ considerāt se ꝑpetuo dei visione cariturꝯs.ꝓbatur autē ꝑmuz illud dictum in quo ꝯueniunt rōne facta ad ꝑmā partē.q.

1. Ca.101. ¶ Arguit᷑ etiam ex auctoritate Aug.in enchi.d. Mitissima sane omnium pena erit.eorum:qui post peccatum originale qḋ traxerūt nullū īsup addiderūt. Hoc aūt non eēt verum vt videt᷑:si ipsi etiam penā sensibilem paterentur.

2m. ¶ 2ᵒ ad idē videt᷑ esse quedā decretalis extra de baptismo ꝛ eius effectu.c.Maiores.in qua sic scribit᷑.pena originalis pctī est carentia visionis dei:actualis ꝟo pena peccati gehēne ꝑpetue cruciat᷒.Cū igit᷑ h vtriq̄ gñi pctī ꝓpriam penā assignet:videt᷑ ꝙ cruciatus gehēne qui pena sensibilis oī nō sit pena peccati:originalis ꝛ hec sunt in q̄bus fulcitat᷑ ꝑdicta snia. Mihi autē saluo semꝑ melioꝝ iudicio.appet ꝙ oppo᷑ senserit btūs Aug.qḋ pꝫ ꝑmo ex illa auctoritate ei᷒ ad h cōiter allegata de fi.ad Pe.Firmissime

Cap.27. ingt tene ꝛ nullatenus du.nō solum boies iam rōne vtentes:verūetiam puulos q sine in vteris matrū viuē icipiūt ꝛ ibi moriunt᷑:siue iā de mrib᷒ nati sunt sine sacro sacri baptismatꝯ qḋ dat᷑ in noīe pr̄is ꝛ fi.ꝛ.s.s. de h sc̄lo trāseūt ignis eterni supplicio puniēdos:qꝛ ꝛ si pctm̄ ꝓprie actōis nullū habuerūt:originalis tñ pctī dānationē carnali ꝯceptiōe traxerūt:ꝯstat aūt ꝙ suppliciū ignis eterni pena illa est inferni que dicit᷑ pena sensus : ꝛ de q ꝑñs questio q̄rit.

Rño. ¶ Rūdet᷑ ad hāc auctē dupl᷑.ꝑ ꝙ Aug.hic locut᷒ est excessiue:vt se maxīe elōgaret a snia hereticoꝝ : q in puulis negabāt oēm culpā:ꝛ ꝑ ꝯñs oēz penā:nō multū inquit attēdendū est ꝯ q̄s sancti loquunt᷑ vt babeat᷑ eorū intentio.

ꝯ rñonē. ¶ Sed hec rūsio nullatenus pōt stare.ꝑmo qdē:qꝛ cuꝫ falsitas fa sitate excludi nō debeat:nec vbi fides ꝟa defendi tur:sit dicēdus error:vel falsa snia asserēda : nō est putandum ꝙ Aug.eximius extirpator erroꝝ ꝛ veridicus fidei defensator:propter quemcūq̄ excludendum errorem dixisset firmiter esse credendū pueros ignis supplicio puniēdos si hoc falsum:aut nō recte fidei consonum estimasset,

2. 2m. ¶ 2ᵒ qꝛ i illo libro Aug.ꝯ nullū errorē spāl᷑ loq᷑.Sꝫ cōiter totius fidei catholice canones tradit cullꝫ ꝑmittēs.fir mit te.ꝛc.ꝛ de oib᷒ in vlti.c.dicti li.ait.hec.40.capła ad regulā ꝟe fidei firmissime ꝑtinētia fidel᷑ certe fortit᷑ tene:veracit᷑ patiēter q̄ defende. Et si quē ꝯtria his dogmatizare cognoueris tanq̄ pestē fuge: ꝛ tanq̄ hereticuꝫ abijce. Ita eni ista q̄ posuim᷒ fidei catholice ꝯgruūt:vt si qs non solū oib᷒:sꝫ etiā singulis voluerit ꝯire i eo ꝙ singulis horū cōtumacit᷑ repugnat ꝛ his ꝯtria docē nō dubitat hereticus ꝛ fidei chr̄iane inimicus:atq̄ ex h oibus catholicis anathematizādus appareat.hec Aug.nō debet aūt cadē in mētē alicui᷒ theologi:ꝙ int᷑ tales regulas fidei Augu.posuisset aliqd falsum ꝑm significationē:quā ꝑmo fac cōiter apud oēs:sic in ꝓposito seq̄ret᷑:si dara responsione esset ꝟa.

Confir. ¶ Cōfirmat᷑.qꝛ cū hui᷒ regule opp᷑ nullibi ineniat᷑ ab ecclesia determinatū:nec in sacra scriptura ꝑdicatū:q̄ pr̄ter m dicis cū hic fuisse nō ꝓprie ꝛ ꝟe:sed excessiue locutū:dicet all᷒ simil᷑ in alijs regulis ibidē ꝑ eū ꝓpositis fuisse locutū excessiue:ꝛ nō vt sonāt illas tenēdas eē:sed sic odm nō est dubiū iruēti diligent᷑ ꝙ in multos qs laberet᷑ errores.

alia rn. ¶ Ideo scdo ꝛ cōius rūdet᷑ aliter.s.ꝙ Augu.ibi nomine ignis gnāl᷑ oēm penā significauit. vñ ꝑ ignis eterni suppliciū eternā penaꝫ itelligit:penā aūt nō sensus sed dāni.

ꝯ rñonē. ¶ Sed hec rūsio etiam nō videt᷑ posse stare:tum qꝛ nō est verisimile ꝙ fidei regulas sub metaphoris tradidisset:et maxime nō vnā solā:quelibet aūt alia ibi tradita proprie accipienda esse videret᷑:tum qꝛ in eodem libro simul ꝛ si-

Cap.3. mil᷑ expmit penā taliū puerorū ꝛ demonum ꝛ adultoꝝ dānatorū in criminibus moriētium.vñ ait. Qualitas male vite ab ifidelitate incipit:que ab origialis pctī reatu initium sumit:in q̄ q̄sq̄s ita viuē icipit:vt añ finiat vitā q̄ ab eius obligatiōe soluat᷑.Si vnius diei vel vnius hore spacio aīa illa vixit in corpe:nece est eā cum eodē corpe iterminabilia gehēne supplicia sustinē:vbi diabolus cum angelis suis in eternum arsurus est:ꝛ sequit᷑:nisi cum eo etiā fornicarij idolis seruiētes ꝛc.si añ h᷒ vite terminū a vijs suis malis ꝯuersi nō fuerint eternis ignibus comburent᷑:cum igit᷑ nullus ꝑ supplicia gehēne:vbi diabolus est arsurus:aut per ignes q̄bus cōburent᷑ alij dānati itelligāt cōiter penā qualꝫ:sed determinate penā ignis infernalis sensibilē non videt᷑ ꝑm mentē Augus.icedi.Si per supplicia gehēne īferenda pueris talibus pena dāni tm̄mō itell᷑at᷑.

Confir. ¶ Cōfirmat᷑.qꝛ parit᷑ aliꝯs dicē posset ꝙ ex illis ꝟbis nō posset hēri ꝙ diabolus aut alij patiant᷑ pena sensus:quod nullus diceret:ꝛ pꝫ assumptū:qꝛ simil᷑ de oib᷒ loquit᷑ Aug.

2m ꝓuci. ¶ 2ᵒ ꝓn᷑ ostendit᷑ Aug.fuisse ꝑdicte snie : ex eo ꝙ hypoñ.rñsione ꝯ Pelagiū dicentē ꝙ infantes decedētes sine sacro baptismatꝯ nō itrāt regnū celorū:hñt tñ vitā eternā absq̄ omni pena:hac sola accepta ꝙ nō sunt i pr̄ia:ex textu euāgelij ꝓbat ꝙ si tales nō obtinēt regnum celoꝝ:vt fatebat᷑ Pelagius ꝛ verū est.ꝯñs est vt mittant᷑ cruciādi in ignem eternum.vñ ait sic. ꝑmum enim locū fides catholicorum regnum credit eē celorū:vñ nō baptizat᷒ excipit᷑ 2m gehēne:vbi cū apostata vel a fide chr̄i alien᷒ eternia supplicia expiet᷑. Tertiū penit᷒ ignoram᷒:imo nec esse in scripturis sanctis iuenim᷒:finge pelagiane locum ex officina puerꝯ dogmatis tui:vbi alieni a chr̄i gr̄a vitā rege ꝛ glie possidere puuli ꝑñt dextera iusti sedentis iudicis:ꝛ sinistra regnum est ꝛ gehēna vita:ꝛ mors iusti sunt ꝛ iniq. In dextera igit᷑ iusti sunt ꝯstituti. In sinistra operarij iniq̄tatꝯ:i regno reges baptizatoꝝ:in gehēna pena icreduloꝝ:vita ad leticiā glie:mors ad fletū ꝛ stridorē dētiū:iusti in regno patris simul cū chr̄o:iniq in igne eīno parato diabolo ꝛ angelis eius:ꝛ ime᷑ subdit.ꝙ ista nō signant diuiōes multorū locorū:sed duorū tñ.s.regni celoꝝ:q̄ referunt᷑ dextera vita iusti gloria ꝛc.ꝛ gehēne quo referunt᷑ sinistra iniusticia ꝛ q̄lꝫ mala tormēta.vbi ingt mors q̄ 2ᵒ oī nisi finiat᷑:sꝫ

A cruciatu durabilis erit. ⁊ tunc arguit. Qui ergo baptizatur nō
est in his que sunt in regno celorū nō pōt reperiri: ⁊ si non
ibi: quia vere non ibi putas ne pelagiane iam sentis vbi ergo si
dicat. aperte videre debes q reperitur in gehēna. Ex his
pz manifeste ppositum. tum quia primo dicit q alienus a fide
christi supplicia experiet eterna. experientia autem supplicij
sine cruciatu ⁊ pena sensus non intelligitur. tum quia qui
libet scḋm eum. vel in regno celorum vel in gehēna: p quam
mors secunda cruciatu semper durabilis: ⁊ vbi fletus et
stridor dentium: vbi concludit esse infantes nō baptizatos.

3° ¶ 3° in sermone de baptismo paruulorū contra pelagianos.
⁊ est. 13. in de verbis Apl'i ex eodē fundamēto pmisso conclu-
dit. venturus est inquit dñs, ⁊ iudicaturus de viuis ⁊ mor-
tuis: sicut euāgelium loquit duas partes facturus est dex-
terā ⁊ sinistrā. Sinistris dicturus. Ite in ignem eternū qui
B paratus est diabolo ⁊ angelis eius. dextris dicturus. ve-
nite benedicti patris mei percipite regnum qḋ paratum
est vobis ab origine mūdi. hāc regnum noiat. hanc cum
diabolo dānationē nullus relictus est medius locus vbi
ponere queas infantes. ⁊ subdit. Si ergo dextera erit ⁊ sinistra
⁊ nullū mediū locū in euāgelio nouimus q nō in dextera pro-
culdubio in sinistra. ergo q nō in regnū, proculdubio i ignē eter-
num. Si dicat q infantes hmōi vtiqz erūt in igne infernali
nō tñ patient ab illo. hoc in quibus excludē vr ex verbo christi.
qd p regnū: ⁊ qd p ignē eternum intelligeret declarauit. vñ
de ipso christo subdit Aug. extrema sententia vt doceret qd sit re-
gnū: ⁊ qd sit ignis eternus: tūc inquit abibūt isti in adustionē
eternā. iusti aūt in vitā eternā. Ex hoc pz q illi quibus dicetur.
Ite in ignem eternum: patient combustionem ignis eternā.

¶ Et confirmari posse videt hoc p rationē: quia vna eademqz
sententia oēs dānati iudicabunt ad ignē eternum: sicut quos in
C fantes hmōi concludent. nec enī aliā sniam legimus dādā de eis
spālē. Cōstat aūt q ceteri siue hoies siue angeli dānati nō
solum ex illa sententia intelligunt iudicari ad ignē illum: quia sint
in ipso tantūmodo localiter continendi: sed quia sunt ab ipso veraciter
cruciandi. igit ita videt sentiendum de sententia pdicta quo ad
dānatos infantes. pro hoc etiā facit q idē Augu. subdit ad
Cōsentium in illa epl'a. quantū ad oculos. Illi inquit q ad iudiciū
resurrecturi sunt nō cōmutabunt in illā incorruptelā: que
nec doloris corruptionē pati pōt. illa nāqz fideliū est atqz
scōrum. Isti vero ppetua corruptiōe cruciabunt: quia ignis eorū
nō extinguet: ⁊ vermis eorum nō morietur. Cōstat aūt q tales in
fantes de nūo eorum sunt qui ad iudiciū sunt resurrecturi.

Confir. ¶ R. Sic tu de ipsis quantū ad inclusionē localē tantūmodo in christi
verbū intelligere: sic alij de ceteris dānatis forsitā exponēt: nec
ex scriptura vt vr posset dcm̄ eius plus quam tuū reprobari.

¶ Ex his vt videtur. pz Aug. sensisse ⁊ ex intentione con
tra pelagianos probasse q hmōi infantes penam ignis ⁊
cruciatum patiant: ⁊ nō tm̄ penam dāni que est carentia
D diuine visiōis: immo talē opinionē in preallegato smone post
verba recitata videt attribuere pelagio. vñ ait. videris enī
tibi misericors: quia nō ei. s. infanti non baptizato auferre vi
tā: dānas tñ quē separas a regno celorum p̄: dānas: nō cū punis:
sed in exiliū mittis. nā q exulant viuūt si sani sunt. in dolo
ribus corporis non sunt. non torquentur. non carceris te
nebris affligūtur. hec illis sola pena est nō esse in patria.

¶ Et preterea nullibi vnqz legi Aug. d. q ipsi non patiant
penā ignis aut penam sensus aut q tm̄ puniant pena illa
dāni. nec etiā vidi ab aliquo allegatum q alicubi diceret
Grego. aliquā talē sniam. vñ satis mihi vr cū alterius fuisse snie. Cū
eo in hoc et vr mihi concordare btūs Grego. 9. mor. sup illo ver
bo Job. 9. multiplicauit vulnera mea etiā sine cā. d. nōnul
li enim prius a psnti luce subtrahunt quam ad pferēda bona ma
la ne merita actiue vite puenīāt. Quos quia a culpa origis
salutis sacra nō liberāt. ⁊ hoc ex pprio nil egerūt: ⁊ illuc ad
tormēta perueniūt: tormētum aūt pprie cruciatus ⁊ pena
sensibilis dr. Item imediate. Quibus vnū vulnus est cor

E ruptibiles nasci aliud carnaliter emori. Sed quia post mortem
quoqz eterna mors sequit occulto eius iustoqz iudicio et
sine causa vulnera multiplicant ppetua quippe tormenta
percipiunt qui nihil ex ppria voluntate peccauerunt. vnde
posset etiam satis fortis ratio formari ad ppositum vt vi-
det. quia si nullā aliam penam quam dāni pcise infantes tales
post mortē paterent: sequit q eis multo melius post mor
tem: ⁊ etiā post finalem eorum dānationē quam fuerint in vi-
ta ista multas sensibiles penas ⁊ cruciatus patiūt: ⁊ cū hoc
carent diuina visiōe. post eorum autē dānationē nullā pe-
nam sentirēt: sed tm̄ diuina visiōe carerēt. Sed cōsequens
videt falsum. nā oium dānatorum peior post iudicium fi-
nale futura videt esse cōditio. Et hoc etiam videt pbare in
spāli quantum ad ppositum textus allegatus iuxta expōnem
F Greg. cū dicit. Multiplicauit vulnera mea. nō enim mul-
tiplicarent: sed potius minuerent si nullam penā pter illā
carentiam diuine visionis haberēt. ¶ Qui viam istam te-
nere vellet posset rñdere ad pbatiōes prius oppositas. vnde
ad rōnē factā ad questionē diceret pñam nō valere: quia nō
solum culpe actuali debet tristitia pene sensibilis: sed etiā
culpe originali: ⁊ hoc notat Aug. i auctē de fi. ad pe. supius
allegata. cum ait. quia si pctm̄ pprie actiōis ⁊c. hoc etiam notat
btūs Greg. statim post verba eius preallegata exponēs eius
etiā sine cā. d. q itaqz nullū ppositū adiungēs ex solo origi
nis reatu pmittit qd iste in illo extremo examine quantū ad
humani sensus estimationem: nisi sine cā vel nālr. Sed tñ
sub discretiōe diua iustū est vt ppago mortalis velut infru-
ctuosa: arbor et i ramis suet amaritudinē quā traxerit ex
radice. Vulneratio aūt vt pz pena sensibili capit. ⁊ quamuis
scḋm humanā estimatiōem nō deberet ei q nullū pprie actio
nis pctm̄ habuit. scḋm tñ dei occultā iustitiā debet ei q ori-
G ginalē culpā ḡxit. ¶ Auctas decretalis nō pbat pñam quia
illa nō dicit q solius culpe actualis pena sit cruciatus gehē
ne. ⁊ per idē pz ad auctē Apoc. quia cum illa sententia stat q etiā
alij qui nō se glificauerūt i delitijs dent tormētū ⁊ luctus.

Ad 1^m ¶ Ad 1^m qḋ est ex Aug. ⁊ enchi. dōm q nō cōcludit ppo-
situm: quia valde bñ stat simul q ipsi patiant penā sensibilē: ⁊
q eorū pena sensibilis sit mitissima respectu penarū illorum
qui actualiter peccauerūt. Et pro certo si diligenter inspi-
ciat. ibidem intentio Augu. videt esse ad oppositum eius qḋ in
tēdit per argumentum ⁊ pro pncipali pposito. vñ in pncipio ime-
diate pcedētis capli. ait Aug. quicūqz ab illa pditiōis mas-
sa que fcā est p hoiem: pmū nō liberat p vnū mediatorem
dei ⁊ hoium. resurgēt quidē ⁊ ipsi vnusquisqz cum sua carne:
sed vt cum diabolo ⁊ angelis eius puniātur: ⁊ paulopost.
nec moueat inquit quō in eis corpus icorruptibile si dolere
poterit: aut quō corruptibile si mori nō poterit. nō est enī
vera vita nisi vbi feliciter viuit: nec vera in corruptio nisi vbi
H salus nullo dolore corrūpit. vbi aūt infelix mori nō sinit: vt
ita dicā mors ipsa: nō morit: ⁊ vbi mors ppetua non interi-
mit: sed affligit ipsa corruptio nō finit. Ex his pz cū velle
q quilibet nō liberatus a massa pditiōis: quales constat esse infan-
tes: de quibus est smo resurget cū carne sua: vt in illa dolo-
res patiat: ⁊ p consequens quilibet talis hēbit sensibilē penā: inter hos
tñ mitissimā dicit fore penā eorum q solū originale hūerunt.

Ad 3^m ¶ Ad 3^m dōm q nec ex illa decretali pbat intentū. nā decre
talis nō dicit q sola carētia diue visionis sit pena pcti ori-
ginalis: nec (vt etiā supra dixi) ait q solius actualis pecca
ti cruciatus gehēne est pena: quorū vtrūqz vel alterū dōm
esset vt sufficeret ad illud pbādū. Itē q tales exclusiue nō
sunt intelligēde ex illa decretali pz. Tum ex glosa ibidem: que
dicit. paruuli qui sine baptismo decedūt in tenebris manēt.
de cō. d. 4. nulla pter. ⁊ pena in mitissima est oium de cō. d. 4. de
gñante: ⁊ tamē sempiterno igne puniūtur dis. eadē firmis-
sime: ⁊ est auctoritas Aug. superius allegata. ecce q pter
tenebras ponit penā ignis. Tum et quia ad ppositū q vult
decretalis concludē neutra illarū exclusiuarū opportuna ē.

vult eñi pbare q do miēti vel amēti nō dimittit p baptismū originale pctm̄:sicut dimittit puulis.ꝛ supponit q in talib⁹ sit etiā actuale pctm̄.probat aūt h:q2 pena originalis pcti est carētia visiōis dei.actualis vo pena pcti gebēne ppetue cruciatus.vñ si pmū dimittet alicui altero non dimisso talis nō careret visiōe dei pp originale pctm̄ dimissum:ꝛ cruciaret in gebēna ppetuo pp reatū criminis actualis.sz hec tanq̄ icōpossibilia sese nō patiunt:imo mutuo aduersant h decretalis. Pz ēt q tota ista argumentatio stat ēt si pter carētiā diue visiōis sit a⁹ pena original' pcti.nā adhuc cū dimittet originale eximeret ille a pena talis carentie. ¶ D. Constat q pcti actualis nō solum cruciatus gebenne est pena:sed etiā carētia diue visionis.vñ chzianus qui nullū habet origiale si decedat cum reatu actualis mortalis semp carebit dei visiōe:sic igit ex hoc qd dicit decretalis:q pena actualis pcti est cruciat⁹ gebēne non tollit q̄n etiā eius pena sit carētia diue visiōis:sic nec ex h qd ait q pena originalis pcti est carētia diue visiōis:excludit q ei⁹ pena etiā sit cruciatus gebēne. Auctoritatem vo Magistri negaret qui teneret hāc viam nec eā pponderaret auctoritatibus Aug. atq3 Grego. ¶ Quia tamē hui⁹.q. nō vidi ptē aliq̄ expresse determinatā ab ecclia.ꝛ tremēdu3 mihi videt negare auctes scōꝝ.ecōtra ēt nō est tutū ptrarire cōi opi.ꝛ cōsensiōi magroꝝ nroꝝ:idcirco neutri parti alteram pferens diiudicationē earum lectori relinquo. ¶ Distīctiōis.xxxiiij.xxxv.xxxvj.ꝛ.xxxvij. ¶ Q.ō. i.

Circa di.34.ꝛ tres alias sequētes in quibus Magr inquirit de qditate ꝛ cā pcti actualis. Quero vtrū actualis pcti deus sit cā imediata efficiēs. Arguo q nō.pmo sic. Mali nulla est cā efficiēs.igit neq3 pcti.patet psequētia.q2 oē pctm̄ est malum. aῆs pbat.q2 cuiuscūq3 est aliqua cā efficiens ipsum est aliqua entitas seu eēntia. nullit enim causa efficit nihil seu nō ens. Sed malū nō est aliq̄ entitas:q2 fm Aug.de fi.ad pe.malū nihil aliud est nisi puatio boni. Et.83.q. dic q totū h nomē mali de spēi puatiōe reptū est.puatio aūtē nulla entitas est.igitur ꝛc. ¶ 2⁹ fz Aug.13.d ci.dei.mala volūtas nō hz cāz efficiētē:sz deficiētē mala volūtas vtiq3 pctm̄ est.igit pctm̄ non hz cām efficientem:ꝛ si nō.igit deus nō est cā efficiens pcti.

Contra de⁹ ē imediata cā efficiēs saltē partialis ois entitatis.igit ꝛ pcti actualis.aῆs pz p illud Aug.83.q.de⁹ oium q̄ sunt cā est.ꝛ Joānis pmo.oia p ipz facta sunt.pῆa pbat ex diffinitione data peūdem de pctō in li.de duabus aiabus:vbi ait.q pctm̄ est voluntas retinēdi vel cōsequēdi qd iustitia vetat:ꝛ vñ liberum est abstinere.ꝛ pstat q ibi diffinit pctm̄ actuale.voluntas aūt q̄lz est entitas aliqua.igit ꝛ pctm̄ est entitas : ex quo pz pῆa.

In dissolutione huius.q.tres erūt articuli. nam pmo videbit vtrū malū sit aliqua entitas:ꝛ an sit aliqua efficiēs cā mali.2⁹.videbitur vtrum peccatum sit entitas aliqua ꝛ quo peccatum sit malū.3⁹ videbitur id quod queritur pncipaliter.

Quantum ad pmū articulu3 pmitto q malū pōt dupl'r capi. Uno⁹ p eo qdē qd denoiatur malū.sicut dicim⁹ hoiem malū ꝛ angelū malū ꝛ aurū malū:ꝛ sic de alijs. Alio⁹ p eo.vñ p aliqd denoiat seu est malum pmo mō cū loqmur de malo.h nomen malum sumit adiectiue.cū aūt loqmur 2⁹ mō sumit substātiue ꝛ est synonymū huic noi malitia.qd euidētius retinet formam nominū abstractoꝝ ꝛ pncipaliū a qb⁹ cōcreta ꝛ q̄ vocāt sumpta deriuant. Item aliq̄ denominant mala diuersimode fm q diuersam analogiā hñt ad malū scdo modo acceptū:quēadmodū ēt fm diuersam analogiā ad sanitatē aliqua diuersis significationib⁹ denominant sana. vt declarat.4.meta.ꝛ similr ēt de his que infirma vel egra dicunt.quedā eñi sic denominant:q2 subiecta sunt egritudinis ad bonū intellectū quo puationibus deputam⁹ subiecta quedā:q2 cause sunt egritudinis:quedā alr ꝛ quedaz alr. Sic ēt est de malis:vt patebit in sequētibus.ex quib⁹ etiā pdicta distinctio declarabit.hoc premisso pono pῆnes ad articulū istum:quaꝝ pma est:q malitia seu malu3:vñ pmo aliquid denominat malū:qd vocari pōt per se malū seu iuxta Ansel'.de casu diaboli.pōt dici malū simplr vl' malū simplex:nō est aliq̄ entitas:sed pura puatio seu defectus boni debiti. 2ª pῆ est:eodē modo sumēdo malum q q̄uis malū nō sit aliqua entitas qdlib3 tñ est in aliqua entitate. 3ª pῆ est.de malo accepto p mō.s.p eo q denoiatur malū qd iuxta Ansel'.nō simpl'r dr malū:sed malū aliqd ꝛ est q aliqd malū est entitas:ꝛ nō tñ oē. Ex quib⁹ cōiter patebit q alicui⁹ mali est aliq̄ cā p se efficiēs ꝛ alicui⁹ nō. ¶ Primā pῆnē pbo p auctoritatibus.ait nāq3 Ambro.in lib.de isa.ꝛ aia. ꝛ eum ēt allegat Aug.li. p pῆ Jul'.in fine. Quid est malitia nisi boni indigētia. Item Aug.in enchi. Quid est aliud qd malū dr nisi puatio boni.ꝛ idē de fi.ad pe.vt in p argumēto ad.q.est allegatū. Itē de morib⁹ manicheoꝝ circa pn^m ait.nulla nā malum:ꝛ nām accipit ibi v'lr p entitate.vñ paulo post subdit:nā ꝛ ipsa nā nihil est aliud q̄ id qd intelligit in suo gñe aliqd esse. Itaq3 vt nos nouo nomine ab eo qd est esse vocamus essentiaz q̄ plerūq3 etiā substāciaz nominam⁹:ita veteres q hec nomina nō habebāt p essentia ꝛ substātia nāz vocabāt:ꝛ nō multo post ait:q malū nō fm essentiā:sed fm puationē recte sine dr. Item de nā boni circa pn^m. Malum nihil aliud ē q̄ corruptio vel modi vel spēi vel ordinis nālis. Et cōtra eplam fundamēti. Quis inqt dubitet totū illud qd dicit malū nihil aliud eē q̄ corruptionem:possent quidē alijs atq3 alijs vocabulis alia atq3 alia mala noiari:sed q oiu3 rerū malū sit in quib⁹ mali aliqd aiaduerti pōt corruptio est. Et hoc per multa exēpla patefacto subdit. Q. si nō inuenit in reb⁹ malū nisi corruptio nō est nā. nulla nāq3 nā malū est.ꝛ nāz vniul'r p entitate accipit:sicut supra vt pz diligēter inspicienti. Itē.8.sup Geñ.neq3 eñi vlla nā mali est:sed amissio boni hoc nomē accipit.ꝛ eadē verba scribit.2.de ciui.dei.in fine.ꝛ eandē prolius sniam ponit ifra c.22. Itē Leo papa in epl'a ad thoribiū austorigēsem epm ptra errores pscilliani.fides inqt vera q̄ est catholica oiu3 creaturarū siue spūaliu3 siue corporaliū bonoꝝ pfitet eē substāciam ꝛ mali nullam esse nām. Itē Ansel'.de casu diaboli.malum inqt nō est aliud q̄ nō bonū aut absentia boni:vbi debet aut expedit esse bonū:qd aūt nō est aliud q̄ absentia ei⁹ qd est aliqd vtiq3 nō ē aliqd ꝛ sile dicit d cō.vir. ¶ Alie auctes plures adduci possent:sed iste sufficiāt.2ª declaro pῆnē rōne.ꝛ suppono vnu3 qd est euidens.s.q oē qd denominat malū vel denominat malū ad se seu absolute quēadmodū dr aurū malum vel vinu3 malū:ꝛ sic de alijs.aut denominat malū in ordine ad aliud.vz q alicui dr malū sic venenū dr esse homini vel alteri aiali malum. In vtrisq3 pbat pᵖo^m ꝛ de pmis sic.q̄lz res si careat aliquo bono sibi debito dicit mala:qcqd aliud ipsa habeat vel nō habeat:ꝛ si nō careat aliquo tali bono qcqd aliud hēat vl' nō hēat nō dr mala.ḡ q̄lz res p ex carētia alicui⁹ boni debiti dr mala.ex quo sequit pᵖo^m:sic pz pῆa ē euidēs:ꝛ aῆs pma ps pz.nā q̄libet res eoipso q caret aliq̄ pfectione sibi debita iperfecta est ꝛ vitiosa:ac p h mala censet.vñ vt ait Augu.3.de li.ar.sātū addit malitie vitioꝝ q̄tū nāꝝ itegritati minuit. Et ppea paulo p⁹ subdit. qd pfectioni nāe deesse pspexeris id voca vitiū. Et in pn^o sequētis capli dic.q id recte vitupas q nō ita est vt debuit. 2ª ps aῆtis ēt pz.nā si res nō careat aliq̄ bono vel pfectiōe sibi debita ia3 itegra ꝛ pfecta in suo genere existet. ac per hoc nec deficiēs nec vitiosa vel mala.vñ si aurū oēm perfectionē sue nāe debitā q̄tū ad spēm ꝛ modū seu gradu3 ꝛ mēsurā vel pportionē in spē ꝛ q̄tū ad ordinē ꝛ habitu/

Cap.21. q.6. 2^m ca.7. Opp^m q.16. Cap.20. Cap.12. Cap.22. Cap.22. Cap.9. Leo Cap.6. Ansel. Cap.5. Cap.5. Cap.33. T.c.2.

A dinē ad aliud hēat vtiq3 q̄cūq3 alio non fue pfectiōi debito
careat: aut qcqd aliud hēat: dūmō pp illud non careat ali/
quo debito sibi pfectū ꝛ bonū aurū dicet. vñ siue calefiat
siue ifrigidet: aut aliā aliquā q̄litatē suscipiat. dum tñ nul/
lo bono priuet semp bonū manet ꝛ nō vitiosum. ꝛ iō dicit
Ambro. vbi supra. ꝙ nō sunt mala nisi q̄ priuātur bonis ꝛ
Cap.12. Aug. in encb. sicut inqt corporib⁹ aīaliū nihil est aliō mor
bis ꝛ vulneribus affici q̄3 sanitate priuari ꝛc. ita subdit ipse
ꝛ aīarum q̄cūq3 vitia nālium sunt priuationes bonoꝝ: vo
lens p h̄ h̄re ꝙ res intm̄ precise sunt male vel vitiose inq̄3ᵐ
Cap.5. aliquo suo bono puant. Qd̄ ēt ꝯfirmat per Ansel. de cā.
vir. ait eni nulli eentie est aliud malū eē q̄3 deesse illi bonū
qd̄ d3 h̄re. deesse vo bonū qd̄ d3 adesse non ē aliqd eē: q̄re
malū eē. nō est vlli eentie aliqd esse: ꝛ p h̄ vult h̄re malum
nō eē vllā eentiā. de his ēt q̄ dicūr mala in respectu ad alia.
ꝓbat̄ ꝯ. qꝛ quecūq3 sunt aliqb⁹ alijs mala: nō p̄cise sunt il/
lis mala: qꝛ illis nocēt: ꝛ iō p̄cise nocēt: qꝛ illa aliquo bono
B priuant. i. qꝛ pp ipsa illa aliquo bono priuant̄. igr̄ q̄cūq3 sic
dicūr vel sunt mala ex carētia alicui⁹ boni p̄ sunt mala. ꝯña
euidens est. ꝛ añs declarari posset in singulis discurrendo.
si eni venenū serpētis nō plus priuaret hoiem aliquo suo
bono q̄3 priuet serpentē non plus esset hoi maluz q̄3 sit ser
penti. Silr̄ si panis nō plus lederet accipitrē q̄3 hoiem nō
plus eēt sibi malū q̄3 hoīe eē. si ita necaret hoīez vt necat
accipitrē: ita esset hoi malus sicut est accipitri: ꝛ ita in oī/
bus claret qd̄ dcm̄ est. ¶ Confirmo istud p Aug. in de mo
Confir. rib⁹ manicheoꝝ. vbi ostēdit ꝙ q̄lib3 talia non inq̄3tum ta
les nāe seu entitates sunt: sunt alicui mala. S3 solū inq̄3tuz
sunt alicui incōueniētia. i. disconueniētia. vñ in oib⁹ talib⁹
dicit: ꝛ ondit solā inconueniētiā eē malū. h̄ est illa esse ma/
la alij inq̄3tū inconueniūt. Inq̄3tuz āt icōueniūt nocēt. vñ
ait. quis posset efficere vt sibi icōueniētia non nocerent:
s3 vlterius vt ait magr̄ ꝓpe p̄ńᵐ h̄. qcqd nocet bono aliquo
C priuat eā rem cui nocet. nā si nullū bonū adimit nihil pror
sus nocet: ꝛ paulo post dicit ꝙ nocere bono priuare est ex
2ᵃ ꝯ qb⁹ oibus totū añs declaratum est. ¶ Cōclusio 2ᵃ est eodē
modo sumēdo malū: ꝙ q̄3uis malū nō sit aliq̄ entitas. qd̄/
libet tñ est in aliq̄ entitate ad eū sensum loquēdo quo dici/
mus cecitatē esse in oculo ꝛ tenebrā in aere: ꝛ vl̄r p̄uatiōes
Cap.26 in suis subiectis. hāc ꝯnē probo p̄ auctībus Aug. ait enim
Aug. in encb. mala oīno sine bonis ꝛ nisi in bonis esse nō
p̄nt. q̄3uis bone sine malis possint. ꝛ certū est: vt ex p̄cedē/
tib⁹: p3 ꝙ loquit̄ de malis vt sumit̄ malū in ꝓposito ꝛ bo
nis q̄ sunt entitates vel nāe: sic p3 ex exēplis q̄ imediate in
duxit. p̄t eni inqt hō vel angelus nō eē iniust⁹: iniustus āt
non p̄t eē nisi hō vel angelus: ꝛ bonū ꝙ hō ꝛ bonū ꝙ an/
gelus malū ꝙ iniust⁹. Itē. nā inqt si corruptione ꝯsumitur
Cap.13. nec ipsa corruptio remanebit nisi vbi eē possit subsistente
nā ꝛ absq3 medio infert. ac p h̄ nullū est qd̄ dī malū si nul/
luz sit bonū. vbi Aug. duas iplicat ꝯñtias. vna est si nullū
D sit bonū. nulla est nā in q̄ sit corruptio. alia ē. si nulla sit nā
in q̄ sit corruptio nullū est malū: ꝛ ex hoc p3 ꝓpositum. Itē
de moribus manicheoꝝ non longe a p̄n°. Querā inquit 3°
qd sit maluz. rñdebis fortasse corruptio. qs ꝛ h̄ negauerit
gn̄ale malū esse. ꝛ subdit. sed corruptio nō est in seipsa. s3 in
aliq̄ suba quā corrūpit. hoc etia3 p3 ex auctībus adductis
ad p̄mā ꝯnē qbus habet̄ ꝙ malū non est nisi priuatio bo/
ni. oīs aūt priuatio ꝓprie loquēdo de p̄uatione est subiecti
ue in aliq̄ entitate ad bonū intellectum. ¶ Confirmat̄ istō
Confir. ꝛ ēt ipsa principalis ꝯ p rōnem. qꝛ vt probatū est res que
absolute dī mala. ideo p̄cise di mala: qꝛ caret bono sibi de
bito. non igr̄ absoluta negocio boni est maluz seu malitia.
S3 negatio boni in re cui illud bonum debetur. ¶ D. Si
nō q̄libet malū esset in aliq̄ entitate absoluta negatio bo/
ni esset malū: vt prius. sed h̄ est falsuz. qm̄ s̄m hoc sequitur
ꝙ negō alteri⁹ mūdi ab isto q est seu aliū mundū non esse
est qdā malū. ꝛ silr̄ cuiuscunq3 boni possibilis negō ē qd̄/
dam malū: qd̄ nullus diceret. Itē sequit̄ ꝙ anteq̄3 de⁹ crea
uit aliquā rē erant multa mala. imo ifinita. nam nullū bo/
num creatum erat: imo sequit̄ ꝙ multa plura mala fuerāt
ac etiā erant qñ p̄mo creauerat entia. ꝛ oia erāt valde bo/
na q̄3 essent bona sicut ꝛ poterāt plura eē bona q̄ non erāt
q̄3 erāt illa que creauit. sed oia hec sunt absurda. igitur ꝛc.
¶ D. Si nega° boni quā dicim⁹ malū eēt absoluta nega°
vel ex nullius boni negōne aliq̄ res diceret̄ mala: vel si ex
alicui⁹ boni negōne res aliq̄ diceret̄ mala ex eadem vel si
mili q̄libet alia res diceret̄ mala. p3. qꝛ nō potior ratio eēt
de vna re q̄3 de alia. sed ꝯñs p3 falsuz. nā ex carētia iustitie
homo dī malus: ꝛ ex carentia visus aut oculi aut fortitudi
nis corpōralis equus dī ꝛ est malus. ꝛ sic de multis alijs
posset exemplū poni: ꝛ tñ aurū nec ex carentia iustitie aut
visus dī aut est malum. ¶ 3ᵃ ꝯ est. de malo denoiatiue dcō
3ᵃ ꝯ ꝛ est ꝙ qd̄dam malū est entitas: ꝛ qd̄dam nō. h̄ q̄3tum ad
primam p̄tem satis ē clara tam de his malis que denoian
E tur mala denoiatione actiua. vtpote qꝛ priuāt aliud bono
seu qꝛ pp ipsa aliud priuat̄ bono sibi debito. nam cōstat ꝙ
venenū qd̄ est malū hoīs est aliq̄ entitas: ꝛ panis q ē malū
accipitris est entitas aliq̄. ꝛ sic de alijs multis: q̄3 etiam de
his que denoiant̄ mala denoiatione passiua: ꝛ p modum
subiecti. v3 illa q̄ priuant̄ suo aliquo bono. na3 cōstat ꝙ ꝛ
malū aurū ꝛ malū vinū ꝛ malus hō ꝛ malus angelus sūt
entitates alique. vñ Aug. in encb. Quid est malus hō nisi
Cap.15. mala nā. qꝛ hō est nā. Q̄3tum ēt ad p̄tem s̄c̄da3. v3 ꝙ nō oē
qd̄ denoiat̄ malū est aliq̄ entitas. p3. nā abstinere prorsus
a cibo ꝛ potu ē malū aīali. ꝛ tñ nō est aliq̄ entitas. silr̄ clau
dicare est hoi malū: nec tñ est aliqua entitas: q̄3uis ipse hō
claudicās. ac ēt pes hoīs ꝛ spatiū p qd̄ claudicat entitas
aliq̄ sit. Et iō dicit Aug. in ꝯ p̄fectione iustitie circa p̄ńᵐ. ꝙ
claudicatio actus est nō res. ꝛ idem dicit de rapina quā ēt
dicim⁹ esse malā. ꝛ idē dcm̄ est de q̄l3 alio complexe tm̄ si
gnificabili qd̄ nos dicim⁹ esse malū. nullū enim tale ꝓprie
dī esse res seu entitas aliq̄: vt dc̄larat̄ fuit p̄ lib. Ex his p3
F q̄liter sumpti mali est cā aliq̄ efficiēs: ꝛ q̄liter non. nā mali
tie seu per se mali cū nulla entitas sit. nulla est ꝓprie loquē
do cā efficiēs. oē eni efficiēs facit aliqd eē ꝛ aliquā entita/
tē. nec ꝓprie di eē fcm̄: qd̄ nihil est. vñ. 7. meta. dicit Phs.
T.c.22. ꝙ oia q̄ fiunt ab aliq̄ fiūt ꝛ ex aliq̄ ꝛ aliqd. cui⁹ dictū q̄3tū
ad p̄mā ꝛ vltimā p̄ticulā vtiq3 veꝝ est. Item. 5. phys. vult
T.c.7. ꝙ oīs gnō est ex non esse in eē: ex quo sequit̄ ꝙ oē qd̄ gñat̄
capit esse. ꝛ p ꝯñs sit aliq̄ entitas. Et vl̄r idem iudicium est
de quol3 qd̄ ꝓprie loquēdo dī fieri. Confirmat̄ p Aug. in
de Geñ. ad l̄ra3 imp̄fecto dicentē. Non eni deum fecisse te
nebras dcm̄ est. s. in illa scriptura Geñ. in q̄ vniuersoꝝ crea
tio p̄ma refert̄. qm̄ inqt spēs ipsas deus fecit non priuatio
nes que ad nihilū p̄tinēt. vñ ab artifice deo fcā sunt oia. ꝛ
paulo post ēt ait. Spēs naturasq3 ipsas de⁹ ꝛ facit ꝛ ordi/
nat. priuatiōes āt spērū defectusq3 nārum non facit: s3 ordi
nat tm̄. Itē hypoñ. responsiōe p̄° circa mediū. Mors inqt
G priuatio vite est nomē tm̄ habēs non essentiā: ꝛ ideo deus
eius auctor esse dici non p̄t. qcqd eni deum fecisse dicimus
h3 eentiā. i. spēs est. eentia eni dī ab eo qd̄ est ꝛc. p h̄ eadez
p3 ꝙ nec mali denoiatiue accepti. qd̄ tñ nulla est s̄m se en/
titas: est aliq̄ cā efficiēs: mali aūt denoiatiue sumpti qd̄ vtr̄
q3 aliq̄ entitas est: vere est aliq̄ cā efficiēs sicut ꝛ cuiuslibet
creature. ¶ Cōtra p̄dicta potest argui. ꝛ p̄ ꝯ ꝯnem p̄mam
ꝯ p̄dcā. quā dī malū 2° modo sumptū seu malitiā ipsam nō esse ali
quā entitatē. ꝓbat̄ hui⁹ oppositum p̄ ex allegatis pro ꝯne
p̄ᵐ. ibi enim dī ꝙ mala sunt in bonis: ꝛ silr̄ sequit̄ ꝙ corruptio
que malū dī est in aliq̄ suba: sed ꝙ nulla entitas est. in nul/
la entitate esse p̄t. vñ pure nihil nullus diceret esse in ali/
2ᵐ ca°.5. quo. ¶ 2° s̄m Ansel. de cā. vir. q̄3uis malū qd̄ iniustitia est
semp sit nihil: incōmoditas tñ q̄ malū est: vnde incōmoda
dicūr mala aliqñ p̄t esse: vt cecitas ꝛ surditas aliqñ videt̄
esse aliqd vt dolor ꝛ tristitia. igit̄ aliqd malum est entitas.

Nec pt dici ꝙ dolor ⁊ tristitia dicant̃ mala denotatiue tñ ut vz dicant̃ iõ ꝑ̃se. qr priuant eum in q̃ sunt aliquo bono sibi debito: qm̃ vbi oĩno nulla absentia alicui⁹ boni seq̃ret̃ ex ipsa: adhuc ipsamet ſm se essent q̃daz mala hñti⁊ illi per ipsa malū eẽt: qm̃ doleret ⁊ tristaret̃. ℂ Confirmatur. qr pena inq̃ʒtum est pena est q̃dã malū. vñ malū diuidit̃ cõiter in malū culpe ⁊ pene. tristitia aũt ſm se est pena: ⁊ similiter dolor. igit̃ vtrūq; ſm se est q̃dã malum. ℂ 3°. si tristitia nõ esset ſm se malū: sʒ ꝑ̃cise qr aliquo bono priuat tristem. seq̃ret̃ ꝙ si quis ꝓuaret̃ illo bono. nec tñ hẽret tristitiã sicut bñ possibile est ꝑ diuinã saltẽ potentiã: tãtū malū ille pateret̃: ⁊ tãtum mali ei eẽt q̃ʒ eẽt si cū hoc ꝙ illo priuare tur bono ẽt actualr̃ magnã hẽret tristitiam: qd̃ vr̃ absurdū ↄcedere. ℂ 4° ſm hoc. oĩa pena eẽt pena damni ⁊ nulla esset pena sensus ꝯ cõem distinctionẽ doctoꝝ. ℂ 5°. si maluʒ ſm se nõ est nisi pura priuatio boni debiti quelibet talis ꝓ/uatio est q̃dã malū pʒ ↄña. sed ↄñs est falsum primo. qa in rebus creatis a deo qñ primo create sunt nullū fuit ma/lū. vnde ſm Aug. in ench. Singula erunt bona: simul võ vniuersa valde bona. ⁊ tñ multe fuerūt tūc ꝓuatiões in rebus creatis. vñ tenebre erãt super faciẽ abyssi. terra etiam erat inanis ⁊ vacua seu incõposita ⁊ inordiata: q̃ vtiq; denoiationes ꝓuationū sunt. ℂ 6. Si deus anteq̃ʒ Adã peccasset annihilasset v̉tutes ⁊ alias perfectiões eius accñta/les cõseruata sub̃a eius sicut bene potuisset de sua potentia absoluta. vtiq; Adã caruisset aliquo bono sibi debito. ⁊ tñ nullū fuisset in eo malū: qd̃ probat̃. nã ſm Aug. in de Geñ. ad lr̃aʒ iperfecto in pn̄° oẽ qd̃ malū dr̃: aut peccatū ẽ: aut pena pc̃ti. in eo aũt non fuisset pc̃tm̃ pʒ. ⁊ per ↄñs nec pena pc̃ti. ℂ 6°. si crearet̃ aliq̃s angelus cū solis nãlibus bonis nõ hñtibus incõpossibilitatẽ ad actū peccati. ⁊ iste postmodū peccaret: ipse fieret malus per pc̃tm̃: vt certum est: ⁊ tñ non ꝓuaret̃ aliquo bono sibi debito plus q̃ʒ ante. Silr̃ si vnus exñs in pc̃tõ mortali de nouo iterū peccet fit vtiq; peior q̃ʒ erat ꝓus, ⁊ tamẽ nullo bono ꝓuat̃ pl⁹ q̃ʒ añ. qr ante priuatus erat omni eo cui pc̃tm̃ est icompossibile. igit̃ nõ oẽ malū est priuatio boni debiti. ℂ Cõtra 2m ↄ̃ñez ẽt argui põt. ꝓ: qm̃ totalis negõ essendi alicuius sub̃e. q̃lis eẽt negõ angeli michaelis si totalr̃ ãnihilaret̃: non esset in aliq̃ entit.ate. ⁊ tñ ipsa eẽt mala: imo q̃dã magnū maluʒ. igit̃ nõ oẽ malū est in aliq̃ entitate. pʒ ↄña. nam idẽ iudiciū est de totali negõne essendi alicui⁹ creabilis anteq̃ʒ creet̃: qd̃ eẽt de negõne totali alicui⁹ annihilati: sunt aũt de facto multa creabilia q̃ simplr̃ nihil sunt. añs quo ad scd̃am ptẽ ꝓbat̃. qr negõ maioris boni est mai⁹ malū. Sub̃a ãt angeli est mai⁹ bonū q̃ʒ aliq̃ sua accñtalis ꝑfectio. igit̃ eius negatio est maius malū. ℂ 8. Priuari aliquo bono est malū ⁊ ꝓuari illo ⁊ quodã alio bono est pei⁹: sicut passio est boĩ ꝓuari sapiẽtia ⁊ iustitia sil̃ q̃ʒ ꝓuari tñ sapiẽtia: ⁊ silr̃ pei⁹ est ꝓuari manib⁹ ⁊ pedib⁹ q̃ʒ pedib⁹ tñ. igit̃ ꝓuari sil̃ oĩbus bonis ẽ multo pei⁹. imo vt vr̃ est pessimū seu summū malū. ℂ 2°. qr simplr̃ nõ eẽ est magis fugiendum q̃ʒ carere certo bono accñtali sibi debito. igit̃ est mai⁹ malum. añs notū. ↄña ꝓbat̃. qr sicut nihil est appetendū nisi bonuʒ, sic nihil est fugiendū nisi malū. ℂ 3°. qr cuiuslʒ boni positio ẽ bona. igit̃ ⁊ cuiuslʒ boni remotio est mala. vel sic: quelibʒ entitas est bona. igit̃ cuiuslʒ entitatis negatio est mala. nõ cuiuslʒ aũt entitatis negõ est in aliq̃ entitate, pʒ de negõne sub̃e. igr̃ ⁊c̃. ℂ Ad pmū dõm illas locutiões ⁊ vl̃r omnes alias auctoꝝ significãtes priuationes aliq̃s esse in reb⁹ q/buscūq; nõ esse accipiẽdas in sua ꝓprietate: sed ad sensum quẽ auctores hẽbãt q non intendebãt significare aliquas entitates eẽ in q̃busdam alijs entitatib⁹: sed poti⁹ eas nõ inesse q̃ inesse debebãt. ⁊ ideo cuʒ malū aliqd̃ dr̃ esse in re aliq̃ non aliud significat̃ nisi ꝙ aliqd̃ bonuʒ illa non hʒ qd̃ ipsa deberet hẽre. h̃ docet Aug. in de Geñ. ad lr̃aʒ imperfecto sup illo, ⁊ tenebre erãt sup faciẽ abyssi. Re vera q dili-gẽter considerat qd̃ sint tenebre nihil aliud inuenit q̃ʒ lucis absentiã. ita igit̃ dcm̃ est. tenebre erãt sup abyssum. ac si dictum eẽt nõ erat lux sup abyssum. ⁊ sic hoc de v̉bo essendi sic ⁊ de v̉bo hñdi docet eẽ intelligendū in li. de vita beata. vbi dicit ꝙ locū aliquẽ hẽre tenebras nihil aliud est q̃ʒ lumẽ nõ hẽre: ⁊ hẽre stultitiã vel egestatẽ. non aliud est q̃ʒ non hẽre sapiam. Et q̃obrẽ inq̃t ipse vt qd̃ volo explicem sicut pñt ita oĩ hʒ egestatẽ: q̃si dicat̃ hʒ non hẽre. Ex his pʒ ꝙ ex talib⁹ locutiõib⁹ nõ põt ↄcludi ꝙ mala aut aliq̃ priuatio/nes sint vlle entitates. sil̃e in sñia ex toto ponit Ansel. d̃ casu dia. ⁊ de cõ. vir. c. 5. ℂ Ad 2m dĩm ꝙ ⁊ dolor ⁊ tristitia: ⁊ quecūq; entitates alie q̃ dicant̃ incõmoditates vel icommoda. ac ꝑ hoc mala non sunt mali ne seu mala 2° mõ accipiendo malū: sed p° mõ. s. denoiatiue ex alicui⁹ boni priuatione q̃ est ſm se malū. ⁊ hoc pʒ: qr nihil dr̃ cõmodū vel incõmodū nisi ad aliud. vñ qd̃ est vni cõmodū alij est icõmodum. q̃cq̃d ãt alicui est icõmodum. ideo est incõmodū: qr nocet. ⁊ iõ nocet: qr aliquo bono ꝓuat: vt supra deducebat̃ ex sñia Aug. d̃ morib⁹ manicheoꝝ. Cū arguit̃ ꝯ hoc ꝓ: qr vbi nulla oĩno ⁊c̃. adhuc dolor ⁊ tristitia eẽnt ſm se q̃dam mala hñti ⁊ ꝑ ipsa esset illi male. nego: ⁊ q̃nimo dico ꝙ si nullo suo bono ꝑ illã priuaret̃ non min⁹ bñ ei eẽt cum illis q̃ʒ sine illis. qd̃ pʒ. qr neq̃q̃ʒ sibi illa nocerent. iõ vere est illi male: qr nocet priuãdo. s. aliquo suo bono saltem delectatiõe ista nãliter aiaʒ ↄsequẽte: aut aliquo gradu ei⁹ qua in se q̃escit ⁊ delectat̃ dū nihil sentit aduersi. ⁊ h̃ ẽ illa delectatio ex q̃ ↄuenit vt nãliter quis ẽt inexpta deuitet aduersa. ſm sñiam Aug. 8. sup Geñ. ad lr̃aʒ. Et si dicat̃ ꝯ h̃. qr multa patiunt̃ dolorẽ ⁊ tristitiam q̃ nõ delectant̃ sic in seipsis ↄrpore aialia irrõnabilia. taliuʒ eñi aĩe non sunt cognitiue sui. ac ꝑ hoc nec in seipsis seu de seipsis pñt delectari. Ad qd̃ assumptuʒ vʒ. ꝙ nõ cognoscãt se falsum est: ⁊ expresse ꝯ determinationẽ Aug. ibidẽ sup Geñ. vbi euidẽter oñdit oppositū. ⁊ silr̃. 3. de li. ar. sicut patere potest volẽti intueri loca ꝑ̃dicta. Ad ↄfirmationẽ cū dĩ ꝙ pena inq̃ʒtum pena est malū si accipiat̃ malū ꝯcte ad 2m modū tñ ꝓpõ est falsa. Si võ accipiat̃ cõiter ad pmū ⁊ 2m modum: esto ꝙ esset vera: ⁊ silr̃ minor sumpta sub ea non ↄcludit̃ ꝯ ꝓpositum: qr nõ sequit̃. q̃libet pena est malū, igr̃ quelʒ est malū 2° mõ accipiẽdo malū. ℂ Ad 3m concedo ꝙ si quis ꝓuaret̃ aliq̃ bono ⁊ nõ hẽret tristitiã non min⁹ malū hẽret nec min⁹ male sibi esset q̃ʒ si sil̃ cū illa priuatione magnã tristitiam hẽret dūmõ per illã tristitiam nullo alio bono vel gradu boni ꝓuaret̃. ⁊ hoc iõ: qr nihil amplius ipsa sibi noceret: ac ꝑ hoc nec deteriorem faceret. ℂ Ad 4m dõm ꝙ ista locutio pena dãni põt esse intransitiua vt sit sensus pena q̃ est damnū: ⁊ sic loquunt̃ doctores cū distinguūt de pena dãni ⁊ sensus: ꝑ penã damni intelligūt ipʒ damnū seu priuationẽ alicui⁹ boni. ꝑ penam aũt sensus aliqd̃ sensibile nociuuʒ. alio mõ illa locutio põt esse transitiua: vt dicatur pena damni pena cãns ⁊ inferens dãnū seu quã ↄsequit̃ damnum: põt g̃ ↄñs illud accipi triplr̃. vno mõ sumẽdo penã dãni determinate pmo mõ tñ. alio° vt sumat̃ pena dãni d̃terminate 2° mõ tñ. 3° mõ vt sumat̃ cõiter ad pmum ⁊ 2m moduʒ. Si sumatur pmo modo negãda est ↄña. ⁊ silr̃ si scd̃o mõ sumatur. Si võ 3° capiat̃ supposito ꝙ omnis pena sit malū, concedendū est ↄñs q̃ʒtum ad istam partẽ. oĩa pena est pena dãni: sed pro alia pte q̃. vʒ dĩ, ꝙ nulla est pena sensus negãda est ↄña. nam pena sensus ẽt est pena damni. i. quã ↄsequit̃ vel ↄcomitat̃ dãnū. ℂ Ad 5m dõm ꝙ cū dĩ malū esse ꝓuationem boni debiti: intelligẽdum est qñ dʒ iesse: ⁊ sicut dʒ: ⁊ sic accipiẽdo ↄñs ↄcedo ipm. Ad id quo pmo probatur esse falsum. supposito ꝙ terra prius tp̃e fuit inanis ⁊ incõposita ⁊ nõ tñ prius nã vel cã. qr tūc argu. non hẽt locū: dico ꝙ tales ꝓuatiões nõ erãt ꝓuatiões alicui⁹ boni ꝓ tūc debiti inesse. ⁊ per ↄñs non erant aliqua mala. vñ sicut hʒ Ugo de sacra. lib. pmo. p. 6. ac etiam Magr̃ lib. 2. d. 20. ii

A

Adam ante pctm̃ filios genuisset illi nati fuissent paruuli
corpore nec dum valentes loqui vel ambulare:sine etiam
scia ꝛ cognitione veritatis.ꝛ per ꝯñs cum carẽtia multo/
rum bonoꝝ:que postmodũ ꝑ etatis accessum fuissent ade/
pti.ꝛ tñ tales carentie bonoꝝ non fuissent in eis vitia aut
mala vlla:ideo ꝙ illa bona non erant debita eis pro tunc.
sicut dico ꝙ ille priuatiões circa terram nõ erant mala ali/
qua:qꝛ bona apposita non erant debita inesse pro tũc. Ad
aliam ꝓbationẽ falsitatis illius ꝯsequentis:dico ꝙ illo ca/
su dato in Adam fuissꝫ aliquod malũ:non tñ culpe nec pe
ne ꝓprie loquẽdo de pena fm ꝙ pena dr̃ a pendo pendis.
ꝛ inde dr̃ punio.vnde qui penam infert punire dr̃:ꝛ ꝗ̃uis
de facto ꝛ fm ordinationem diuinam oẽ malum sit pecca/
tum vel pena peccati actualis.s.vl̾ originalis:vt dic̃ Aug.
nõ est tñ impossibile eẽ aliqđ malũ qđ nec pctm̃ sit nec pẽa

Ad 6m

peccati.nec oppositũ dicit Aug.ita eẽt in casu dato. ¶ Ad
6m dico ꝙ tam angelus ille:ꝗ̃ et hõ priuaret̃ bono aliquo.
vtriqꝫ eni sicut ꝛ cuilibꝫ rõnali creature bonuꝫ est esse nã/

B

liter habilẽ ad bonũ virtutis ꝛ esse magis habilem est ma
gis bonũ.hoc autem bonũ in quocũqꝫ peccante minuitur
per peccatum.nam per peccatũ fit magis habilis ad vitiũ
ꝛ minus habilis ad bonũ:ꝛ h̃ habilitas fm aliquos est il/
lud bonum ordinis seu ille ordo nãlis:cuius corruptionẽ
dicit Aug.esse malũ in li.de nã boni:cũ ait. Malum nihil
aliđ est ꝗ̃ corruptio vel modi vel spẽi vel ordinis nãlis.ad
propositum dico ꝙ tam angelus ille ꝗ̃ homo priuaretur
bono hꝰ ordinis seu habilitatis nãlis . non qꝛ postea non

Tho.p̃ 2.q.85. ar.2.ꝛ.5

eẽnt habiles:sed qꝛ minus essent habiles ꝗ̃ prius. ¶ Ad
hoc.põt dici ꝙ vterqꝫ priuaret̃ bono nãlis ordinis sumen/
do talem ordinẽ:iuxta sententiam Aug.22.ꝯ̃ Faustuꝫ.vult
enim ꝙ ordo q nãliter esse dꝫ in hoie est:vt corpus sit sub/
ditũ anime.inferior pars supiori.vtpote sensualitas ratio/
ni:ꝛ iterum actio rõnis ꝯtemplationi:siue per fidem opan

C

tem sicut ꝗ̃diu peregrinamur a dño:siue per specieꝫ sicut
qñ erimus equales angelis dei.hic autem ordo põt atten
di fm actum ꝛ fm habilitatẽ:ꝛ vtroqꝫ mõ qđdam bonuꝫ
est.Si eni bonũ est vt hõ sit taliter ordinatus.bonũ etiam
est eẽ habilem taliter ordinari.h̃ aũt habilitas in quolibet
peccante minuit̃.nam quilibet homo ex peccato redditur
minus habilis ad hoc ꝙ rõ dominet̃ in ipso sensualitati:ꝛ
contemplatio actioni.silr̃ angelus reddit̃ minꝰ habilis ad
hoc ꝙ eius actio seu actiua vita ꝯtemplationi subdat̃.ꝛ sic

ad argm̃ ꝯ̃ 2m ꝯ.

in ipso bonum minuit̃. ¶ Ad argumẽta ꝯ̃ scđam ꝯ̃nem re
spondeo. Ad pmũ nego añs ꝓ parte scđa. Ad pmam ꝓba
tionem dico ꝙ nõ quelibet maioris boni negatio est maiꝰ
malũ.imo aliqua negatio non est malum:vt ex dictis pꝫ.
sꝫ negatio maioris debiti inesse ꝯstãtia subiecti supposita.
sicut nõ q̃libet negatio maioris boni est maius vitium vel
maior deformitas vtpote q̃ nõ supponit ꝯstãtiam subiecti
debẽtis habere tale bonũ:imo talis nec vitiũ nec difformi

D

tas est:ꝗ̃uis minoris boni negõ in subiecto cui dꝫ inesse ꝛ
vitium ꝛ deformitas sit. Ad scđam ꝓbationem nego ꝯñaꝫ
ꝛ si in ꝯsequẽte accipiat̃ ꝓprium priuari.pꝫ ꝙ iplicat ipos/
sibilia.nam cũ priuatio ꝓprie accepta supponat constantiã
subiecti impõle est aliquid priuari quin sit.ꝛ per ꝯñs hẽat
seu sit aliqđ boni. Si võ accipiat̃ iproprie:ita ꝙ significa/
tũ subiecti ipsius ꝯñtis sit idipm ꝙ nullũ bonum hẽre seu
eẽ.adhuc nõ tꝫ ꝯña ꝓpter cãm dictam.s.qꝛ esse malum.ꝛ
similr̃ esse peius vel pessimũ supponit ꝯstantiam subiecti.
vnde sicut nõ sequit̃:vt innuit Aug.in de nã boni:ꝗ̃uis id
qđ in eodẽ tpe minꝰ mouet̃ sit tardum:ꝛ qđ adhuc minus
sit tardius:nõ tñ sequit̃ ꝙ id qđ nullatenus mouet̃ sit tar/
dissimũ vel maxime tardum. Et silr̃ si illud luminosum ali
quo gradu sui luminis priuet̃ ipm sit obscurum. Et si hoc
alio tanto gradu sit obscurius.si tñ omni gradu luminis ꝓ
uetur nõ sit obscurissimũ:imo nec est obscurũ:sed tenebro
sum:ꝛ hoc iđ:qꝛ tarditas nõ nisi ei qđ mouet̃:ꝛ obscuritas
nõ nisi ei qđ hꝫ aliqđ lucis inest.ꝛ sic in ꝓposito.qꝛ maluꝫ

E

seu malitia nõ nisi existẽti inest. ¶ Ad scđam ꝯcedo añs:ꝛ

Ad 2m

nego ꝯsequentiam. Ad ꝓbationeꝫ dico ꝙ falsum assumit̃.
nam ꝛ aliquid nõ malũ est fugiendum:vtpote cuius oppo
situm est appetendum.esse võ vtiqꝫ appetẽdum est. ¶ Ad

Ad 3m

tertiam etiaꝫ respondendũ est negando ꝯñam.

2ꝰ artic.

Quantum ad 2m articu. dico ꝙ pctm̃ actuale põt
dupli̾ accipi.vno mõ ꝓprie ꝓ eo.s.ex q̃
pmo denoiat̃ quis peccãs.alio mõ iproprie vel saltẽ minꝰ
ꝓprie.s.ꝓ aliquo implicato in eo ex quo pmo denominat̃
quis peccãs vtpote ꝓ entitate aliq̃:quã faciẽdo quis pec/
cat:vel pro negatiõe seu nõ esse entitatis alicuiꝰ:quã nõ fa
ciendo quis peccat. Primo mõ accipiẽdo peccatum dicã
pmo qđ est peccatũ:ꝛ ex eius descriptiõe iferaꝫ aliqua cor
relaria. Scđo inquiram an peccatũ sic acceptuꝫ sit aliqua
entitas. Tertio videbit̃ quõ peccatũ sit malũ.ꝛ an eadem
rõne dicat̃ malũ ꝛ peccatũ vel alia ꝛ alia. ¶ Quantuꝫ ad

Primũ. F

pmũ nihil asserẽdo tñ:sꝫ tñ ꝓbabil̾r loquẽdo vr̃ mihi pos
se dici ꝙ peccatum actuale nõ est aliud ꝗ̃ voluntarie com
mittere aliqd vel omittere ꝯ̃ rectam rõnem. Et ꝓp breuita
tem cum satis sit in vsu vt tam eum q peccat omittẽdo seu
non faciendo qđ facere dꝫ:ꝗ̃ eũ qui peccat faciẽdo quod
nõ dꝫ:dicamus male facere:cum tñ qui omittit proprie lo
quẽdo nihil faciat inꝗ̃tum huiꝰ dico sic.cõiter ꝛ large vtẽ
do vocabulo ꝙ peccatum nihil aliđ est ꝗ̃ voluntarie age
re ꝯ̃ rectam rõnem seu ꝯ̃ illud qđ agendũ:eẽt fm rectam ra
tionem.hoc declaro sic.omnis qui vere dr̃ peccare seu de/
nominat̃ peccans.ex hoc primo ꝛ precise dicitur peccare.
quia ipse voluntarie agit ꝯ̃ rectaꝫ rationem:ꝛ vtor verbo
agendi iuxta cõmunem:sꝫ impropriam acceptionem eius
premissam.igr̃ peccatum est volũtarie agere ꝯ̃ rectam ra/
tionem.ꝯña clara est.nã noie peccati nihil aliud significa/
mus ꝗ̃ illud:vñ quis pmo denominat̃ peccãs:vt dictum

G

est.añs pꝫ.qꝛ hoc solo posito quis dicit̃ peccare:hoc solo
remoto nequaꝗ̃. Si enim quis agat fꝫ ꝙ recta rõ indicat
eẽ ab illo agendũ:agit sicut agere dꝫ.ꝛ si sic nõ peccat.naꝫ

Cap.37

oppositũ dicere scelus est fm Aug.3.de li.ar. ¶ Cõfirma
tur.qꝛ cuꝫ omnis qui peccat inꝗ̃tum huiꝰ recte vituperet̃
sequeret̃ ꝙ qui ageret vt deberet agere recte vituperaret̃.

Cap.35

ꝙ vt dicit Augu.ibidem.execrabilis est insania ꝛ miserri
mus error. Rursus si quis volũtarie agit contra illud qđ
ab illo agendum esse indicat recta ratio.agit ꝯ̃ illud qđ dꝫ
ac per hoc recte vituperat̃.non vituperaret̃ aũt recte si cul
pa careret ꝛ non peccaret vt clarum est.ꝛ etiam ponit Au

Cap.p̃.

gu.eodẽ li.igit̃ ex hoc pmo ꝛ pcise quis peccat seu est pec
cans.sic loquendo de peccato.qꝛ ipse voluntarie agit con
tra rectam rationẽ.huic descriptioni conuertibilis est ꝛ cõ
sona descriptio Aug.qui.42.cõtra Faustuꝫ diffiniens pec
catum ait.peccatum est factũ vel dictũ vel concupitum ali
quid ꝯ̃ eternam legẽ moxqꝫ qđ per eternam legem intelli/
gat exponens subdit. Lex võ eterna est ratio diuina:vl̾ vo
luntas dei ordinem nãlem conseruari iubens perturbari ve
tans.tantũ g̃ valꝫ qđ ait ꝯ̃ eternam legẽ ꝗ̃tuꝫ si dicat̃ ꝯ̃ di
uinã rõnem rc.cum igit̃ diuina rõ vtiqꝫ rectissima semp sit
oẽ qđ est ꝯ̃ eternam legẽ est ꝯ̃ rectam rõnẽ. Et quicquid est
ꝯ̃ aliquã rectã rõnẽ est ꝛ ꝯ̃ q̃libet rectam rõneꝫ de eodem.
nã circa idẽ q̃libꝫ rõ recta cuilꝫ rõni recte cõsonat ꝛ nulla
alicui aduersat̃:sicut nec veritas veritati.sequitur ꝙ quic
quid est ꝯ̃ rectã rõnẽ est ꝯ̃ eternã legẽ.ac per hoc fꝫ Aug.
recte dicat̃ peccatũ esse fcm̃ vl̾ dcm̃ vel ꝯcupitum aliqđ ꝯ̃
rectam rõnem.i.vt post patebit facere vel dicere vel cõcu/
piscere:que oĩa sub vocabulo agendi comprehẽduntur ꝯ̃
rectam rõnem.si querat̃ cur potius dico absolute ꝯ̃ rectã
rõnẽ ꝗ̃ ꝯ̃cte ꝯtra rõnẽ diuinam. Rñdeo ne putetur pecca/
tum esse ꝑcise ꝯ̃ rõnem diuinã ꝛ nõ ꝯ̃ q̃libꝫ rectam rõnem
de eodẽ:aut estimet̃ aliquid esse pctm̃:nõ qꝛ est contra ra/
tionem diuinã inꝗ̃tum est recta.sed qꝛ est ꝯtra eam inꝗ̃tũ

est diuina. nam si per impossibile rō diuina siue deꝰ ipse non esset aut ratio illa esset errans adhuc siquis ageret contra rectam rōnem angelicā vel humanā aut aliā aliquā si qua esset peccaret. Et si nulla penitus esset ratio recta adhuc si quis ageret ꝯ illud qđ agēdum eē dictaret rō aliqua recta si aliqua eēt peccaret. Et ideo i ponēdo ꝯclusionē dixi peccatum eē agere ꝯ rectam rōnem seu ꝯ illud qđ agēdum eēt ſm rectam rōnem. ¶ Ex dictis sequunt̄ tria correl. vnum est ꝙ proprie vt supra loquēdo de pctō. pctm̄ non est aliqđ incomplexe significabile: sꝫ complexe tm̄. probat̄. nam ꝙ aliquis agit ꝯ rectam rōnem: tm̄ ꝑ orationē vel aliquid loco orationis ei equiualens in significando pōt significari. ¶ Confirmat̄. nam in ꝓhibitionibꝰ seu ꝑceptis negatiuis illa que prohibent̄ ꝓprie dicunt̄ peccata ⁊ affirmatiuis opposita eorum que iubent̄. sed vtrobiqꝫ sola complexe significabilia sunt hꝫ. ergo sola talia ꝓprie peccata appellant̄. ⁊ ita est de ceteris si qua sunt nō ꝓhibita. assumptum pꝫ discurrendo. cuꝫ eni dī non mechaberis: nec vir nec mulier: nec aliquid incomplexe significabile ꝓhibet̄. Sed prohibetur ꝙ aliquis misceat̄ nō sue vxori. de ceteris pꝫ ꝯsideranti. ¶ Sed ꝯ hoc vꝫ ꝑmo esse auctoritas Aug. ꝯ Faustum ꝑallegata. dicit eniꝫ pctm̄ esse dictum vel fctm̄ vel ꝯcupitū aliquid ꝯ eternam legem. constat aūt qđlibꝫ ꝑdictoꝝ esse incōplexe significabile. vn̄ etiam ipse ꝑ terminos simplices illa significat. ¶ 2ᵒ ad idem est alia diffō ab eodem data de pctō in li. de duabꝰ aīabꝰ. ait enim peccatū est volūtas retinēdi vel ꝯsequēdi qđ iustitia vetat. ꝯstat aūt ꝙ voluntas seu volitio est aliquid incomplexe significabile. ¶ Confirmatur. qꝛ in pluribꝰ locis Aug. ⁊ alij sancti malū motum volūtatis seu volitionē malam dicūt eē peccatum. ⁊ cōstat ꝙ illa est incomplexe significabilis i ita bñ sicut scīa color vel celum. ꝰ peccatum est aliqđ incomplexe significabile. ¶ Ad ꝑmū dico qđ vt superiꝰ tetigi illi termini simplices dcm̄ factū concupitū: ponunt̄ loco infinitiuoꝝ suoꝝ verborum verbal'r stantiū cū iplicatione suppositoꝝ suoꝝ. ac ꝑ hoc equalenter significationē hñt complexoꝝ: ⁊ est sensus pctm̄ est aliqđ dicere vel facere ⁊c̄. qđ ita sit pꝫ. nam si concupitū haberet ipꝛopꝛie incomplexā significationem vtiqꝫ supponeret pro re concupita ⁊ denotaret̄ ꝙ illa esset peccatū: qđ falsum est. Certū est eni ꝙ si qs ꝯcupiscat vxorem proximi vel possessioneꝫ ipsius nec vxor illiꝰ nec possessio est peccatū. idē pꝫ de illo termino factū: si quis enim adulteret̄ actualiter se adultere ꝯmiscēdo nihil incomplexe tm̄ significabile est factuꝫ ꝙ sit peccatū istiꝰ. nec enim ipse nec adultera est pctm̄. nec aliquid aliud appet factum ibi nisi forte ꝓles aliq̄ generetur: sed nec illa pctm̄ est. ergo illum alteri cōmisceri est quod Aug. vocat factū: ⁊ illud est peccatū eius. Si dicat̄ ꝙ ibi ē aliquid fctm̄. s. actus adulterādi seu adulterium ipm̄. Nō valꝫ. qꝛ nō est fingere que entitas aut quid incomplexe significabile distinctum ab adultero ⁊ adultera sit actus adulterandi seu adulterium. sed hꝫ dicunt̄ de tali complexe significabili quale significat̄ cum dī ꝯ aliquo ꝙ ipse adulterat̄ seu ꝯmiscet̄ vxori alterius: ⁊ sūt talia vocabula sic imposita ꝑꝑ breuitatem locutiōis: nec ēt dici pōt ꝙ illud factum qđ dī peccatuꝫ est ꝯcupiscētia ipsa seu volūtas ꝯmiscendi se vxori alterius. nam ibi Aug. posuit illa tria vocabula. dcm̄ factum concupitum, vt compꝛehendat tria genera peccatoꝝ q̄ cōmuniter distinguūtur. s. oris cordis ⁊ operis. vbi per concupitū significat peccatū qđ quis cogitando cōmittit: per factum vō significat peccatū qđ quis exterius cōmittit quod cogitauerat exequēdo. nō igit̄ per factum intelligit ibi Aug. concupiscentiam illam. ¶ Ad 2ᵐ pōt dici ꝙ illud nomē voluntas ponit̄ loco huiꝰ infiniti velle verbal'r stantis: ⁊ equalet illa diffinitio huic. pctm̄ est velle retinere vel ꝯsequi qđ iustitia vetat ⁊ sic saluat̄ tota intētio Aug. ⁊ sustinet̄ propositum. Alio modo pōt dici ꝙ Aug. non accipit ibi stricte peccatū ꝓ proprie sed improprie. scꝫ pro actu malo quem aliquis agendo peccat. talis enim actꝰ frequēter ab eo ⁊ ab alijs vocatur peccatū: q̄uis nō ipse scꝫ agere ipsum ꝯ rectam rōnem proprie peccatū dicat̄. Et per hoc pꝫ ēt ad ꝯfirmationem. ¶ 2ᵐ correlarium est ꝙ multa ex se sunt peccata ⁊ non precise. qꝛ prohibita. qnimo posito ꝙ nō forēt ꝓhibita adhuc tal'r agens peccaret. ⁊ loquor hic de prohibitiōe stricte. s. īperatiua qua superior inferiori īperat nō facere hoc vel illđ. pꝫ istud correlariū ex dictis: qꝛ in multis quis possꝫ agere ꝯ rectam rōnē: esto ꝙ de nō agēdo nullum ꝑceptū recepisset. igit̄ ⁊c̄. Assumptū pꝫ. qꝛ esto ꝙ nullū preceptum datuꝫ fuisset aut foret hoī dandū adhuc auxiliāte deo posset cognoscere ⁊ iudicare deum nō esse odiendū: sed diligēdū super oīa. vtpote summe bonū ⁊ oīuꝫ bonoꝝ nostroꝝ auctorem: posset ēt cognoscere parētes ⁊ presertim virtuosos ⁊ filioꝝ rectos emulatores esse honorandos a filijs. viꝝ virtuosum iniq̄tum hꝫ non esse odiendū. nemini eē iniuriandum: ⁊ multas alias virtutes practicas: quas etiam mundi Phi nō habētes vlla ꝑcepta ſm legē ꝓhibentē cognouerunt. ⁊ tñ cum oībus istis posset deum odire: vel nō sicut dꝫ diligere: parētes inhonorare: virtuti proximi inuidere: eiqꝫ iniuriam irrogare: non minus q̄ꝫ nunc possit habitis ꝑceptis ad opposita ꝑdictorum. ꝯña pꝫ. tum qꝛ hꝫ est peccare qđ volūtarie agere ꝯ rectam rōneꝫ. vt pꝫ ex dictis. tū qꝛ taliter agēs ꝑturbaret nālem ordinē quē lex eterna seruari iubet. sicqꝫ peccaret ſm Aug. ꝯ Faustū. assumptuꝫ pꝫ ex eo ꝙ nālis ordo est vt oēs motus actionesqꝫ hoīs sint rōni subiecte. vnde vt ait Aug. primo de li. ar. Anime motibus cum rō dñatur ordinatus hō dicēdus est. nō enim ordo rectus aut ordo appellandus oīno est vbi deterioribꝰ meliora subijciunt̄: ⁊ paulo post. Rō ergo quā irrōnales animi motus regit est: qꝛ illđ. s. dominat̄ in homine cui dominatio lege debet̄ ea quā eternam esse comperimꝰ: ⁊ hꝫ sententia ponitur ab eodē. 22. ꝯ Faustū: vt supius tactum ē. ¶ Cōfirmat̄ hꝫ rō ex intētione Aug. in epl'a ad Hylariū syracusanum. vbi distinguēs de lege nāli ⁊ lege scripta ait. Lege illa preuaricata q̄ est in vsu rōnis anime rōnalis in etate hominis iam rōne vtentis preuaricatores fiunt oēs peccatores terre: preuaricata vō lege etiam illa q̄ data est ꝑ Moysem multo amplius abundat delictum. Ex quibꝰ verbis pꝫ ꝙ si quis ageret ꝯ solam legē nālem siue ꝯ rectum iudicium rōnis vtiqꝫ peccaret: sꝫ si cum hoc supadditū ꝑceptum haberet ampliꝰ peccaret. ¶ Et hꝫ ꝯfirmat̄ ꝑ illđ Apostoli ad Ro. Lex subintrauit vt abundaret delictum qđ ſm Aug. vbi ꝑrimo: non de originali: sed de actuali delicto accipiendū est. nō eni circa idem opus abundaret per subintrationem legis delictum homini opanti: vt ſm Aug. intendit Apostolꝰ nisi homo ante subintrationē legis idipsum agēdo habuisset delictum. constat aūt ꝙ nō habuissꝫ si nihil eēt pctm̄: nisi qꝛ prohibitū. ¶ Probat̄ etiam hoc correlarium ſm se. qꝛ si nulla essent peccata: nisi qꝛ ꝓhibita seq̄ret̄ ꝙ si hoīes nulla ꝑcepta accepissent q̄cunqꝫ agerēt non peccarēt. pꝫ. sꝫ ꝯñs est falsum. ⁊ expsse contra Aug. in epistola ad Asselicū. vbi deputantibꝰ se posse suis viribꝰ implere legem illā seu mandatū quo dictū est non concupisces. ait. Et ꝑ hoc fiunt nō solū peccatores: qđ essent etiam si legē nō accepissent. sꝫ etiam preuaricatores: qđ nō eēnt nisi legē accepissent. ¶ D. Cōstat ꝙ gentiles Phi qui legem nō acceperūt in multis peccauerūt: sicut ēt testatur Apostolꝰ ad Ro. ¶ 2ᵒ possibile esset homini nullo precepto ad se facto neglectis eternis ⁊ spūalibus bonis ad tēporalia corporaliaqꝫ bona ꝯuerti. igit̄ ⁊ peccar̄. aña pꝫ. qꝛ hoc potest etiam habito precepto in oppositū. ꝯña pꝫ. tum per Aug. ꝑmo de li. ar. hoc eni ſm eum ibidem est peccare. tū qꝛ sic ꝑturbaretur naturalis ordo quē eterna lex seruari iubet ⁊ ꝑturbari vetat: vt supra allegatum estꝫ: tum vt ibi. s. de lib. ar. dicit Aug. peruersi animi est ⁊ inordinati eis sequēdis

Marginalia: 3 · ꝑᵐ cor. · Confir. · R · 2ᵐ corᵐ · ꝑᵐ · 2ᵐ · Ad ꝑᵐ · 20 · Ad 2ᵐ · N · 2ᵐ corᵐ · O · Cap. 7. · P · Confir. · Cap. 5. · ꝑᵐ · Q · Cap. ꝑ. 2ᵐ · Cap. vi.

A subijci qbus ad nutum sunt: ducẽdis potius diuino ordi/ ne ac vite prelatus est. ℭ 3°. nõ legimus aliqd pceptuz da tum fuisse angelo ꝛ certum ẽ ita fuisse possibile: ꝛ tamen si nullu : pceptum habuissꝫ ꝛ dei equalitatẽ appetiuisset sicͭ appetijt vtiqꝫ peccasset. ℭ 4°. si nihil eẽt peccatum nisi qd ꝓhibitum: cum possibile sit nihil eẽ ꝓhibitũ: possibile eẽt odire deũ ꝛ inuidere bono viro ꝛ mentiri nõ eẽ peccatuꝫ. ꝛ si sic vt vꝫ possibile eẽt deum mẽtiri: cuiꝰ oppositum in p lib. probatum est sufficiẽter. pꝫ ꝯña. qꝛ nõ aliunde vꝫ hoc deo repugnare. nisi qꝛ mẽtiri est malefacere ꝛ pctm̃. possi/ bile ẽt eẽt deum odire seipm ꝛ inuidere bono viro. quod ẽ absurdum dicẽ. pꝫ ꝯña. qꝛ hoc non vꝫ sibi repugnare: nisi qꝛ praua sunt ꝛ peccata. ℭ Auctoritatibꝰ ẽt pꝫ correlariũ

Augꝰ. Cap. 3. hoc. ait. n. Aug. pmo de lib. ar. Adulterium non iõ malũ est: qꝛ vetatur lege: sꝫ ideo vetatur a lege: qꝛ malum ẽ. Idẽ in glosa sup illud Leui. 19. nõ mẽtiemini. determinãs prius mẽdacium ẽt quo nemo ledit. ꝛ sic ꝓ salute illicitum eẽ ac

B diuina lege prohibitum q̃rit ꝯñter. an inquit: ex quo dcm̃ ẽ in lege non mẽtiemini non liceat in tali casu vl' causa mẽ/ tiri. ꝛ respondet. o. Sꝫ magis: qꝛ iniustum erat mẽdacium ideo prohibitum: nõ qꝛ ꝓhibitum: iõ iniustum. huic ꝯcor/

Cap. 5. dat ex toto snia Phi. o. 2. ethi. nõ aũt suscepit omnis opa/ tio neqꝫ omnis aic passio medietatẽ. Quidã eni confestim nõ ista ꝯuoluta sunt cũ malitia puta gaudiuꝫ de malo ꝛ in uerecũdia ꝛ inuidia. Et in opationibꝰ. adulterium: furtũ: homicidiũ. hec enim oia ꝛ que talia dicũtur ꝫm seipsa ma

3 corꝰ. la eẽ. ℭ Sꝫ ꝯ istam ꝯnẽ correlariam vꝫ eẽ Augu. lib. 2. de baptismo paruulo ad Marcellinũ. o. nãqꝫ nec peccatuꝫ erit si quid erit si nõ diuinitus iubet vt nõ fit. Item ibidẽ i/ fra. Quo inquit non vetatur p dei iustitiam si peccatum ẽ. Itẽ in lib. de duabꝰ animabꝰ: nemo vituperatione inquit vl' damnatiõe dignus est aut non ꝯ vetitum faciẽs: aut qd non põt non faciẽs. omne aũt pctm̃ vl' vituperandum est vel

C damnandum. Ex h ãt sequit oẽ pctm̃ eẽ ꝓhibitum. vnde ꝛ ibidẽ diffiniẽdo pctm̃ dicit q est volũtas retinẽdi vl' conse quẽdi qd iustitia vetat. ℭ D. Ad idẽ vaꝫ qd ꝯ Faustum dicit diffiniẽdo pctm̃ eẽ ꝯtra legẽ eternam. lex aũt eterna ẽ rõ diuina vl' voluntas dei ordinẽ naturalẽ ꝯseruari iubẽs: ꝑturbari vetans. Ex quo ẽt sequit oẽ pctm̃ p legẽ eternaꝫ

Confir. eẽ vetitum. ℭ Confirmatur ista p auctoritatẽ psal'. o. p̃ua/ ricantes reputaui oẽs pctõres terre. non oẽs aũt eẽnt p̃ua ricantes nisi oẽ pctm̃ eẽt pcepto vl' lege ꝓhibitum. nam vt

Cap. 4. dicit Apl's ad Ro. vbi nõ ẽ lex nec p̃uaricatio. Itẽ Amb. in lib. d paradiso. ꝛ allegat a Magistro lib. 2. dist. 35. c. p. Quid ẽ inquit pctm̃ nisi p̃uaricatio legis diuine ꝛ celestiũ inobediẽtia pceptoꝝ. g in p̃uaricante pctm̃ est. sꝫ in man/ dante culpa non ẽ. nõ eni ꝯsisteret pctm̃ si interdictio non fuissꝫ. hec Ambro. ex his ꝯcludi vꝫ omnia peccata eẽ ꝓhi bita a deo: nec ob aliud vlla eẽ peccata, nisi qꝛ prohibita.

Rño D ℭ Ad ista rñdeo q ꝓhibitio põt dupl'r accipi. ꝛ silr prece ptum ꝛ lex. vno mõ cõiter: vt videlꝫ dꝫ tam de indicatiua: q̃ꝫ ẽt de imperatiua. Indicatiua est illa q̃ tm̃modo significat aliqd nõ eẽ agẽdum seu aliud aliquid: ex quo sequit ipsuꝫ agẽdum nõ eẽ: sicut cum significat aliqd esse iniustum aut prauum seu vituperatione vel pena dignum. Qualia sũt illa

Cap. 5. vba Apo. ad Ro. Qui talia agunt digni sunt morte. ꝛ ad Ephe. ois fornicator aut immundus aut auarus ꝛc. non hꝫ hẽditatẽ in regno chri ꝛ dei. ꝛ illa psal'. Virũ sanguinuꝫ ꝛ dolosum abominabit dñs. ꝛ multa alia vba ex qbus colli gitur q̃daꝫ illicita eẽ ꝛ debere non fieri. ꝛ sic ꝯñter dicunt mõ aliquo ꝓhiberi. ꝛ silr cum enuntiant aliqua eẽ agẽda vl' aliqd aliud: ex quo sequit ea agẽda eẽ: vtpote qꝛ dicunt iusta vel deo accepta aut digna retributione seu laude vel gloria. dicunt talia precipi pceptione indicatiua. voco aũt eam indicatiuam: qꝛ vocal'r p vbuꝫ indicatiui modi expri mit. Sic aliqñ accipi noia prohibitionis atqꝫ pcepti a do/

Cap. 6. ctoribꝰ pꝫ p Hgo. de sacra. lib. p. pte. 6. vbi distinctione p/ missa de pceptis nature ꝛ discipline. In pcepto inquit nãe

E tria sunt. pceptio ꝓhibitio ꝛ ꝯcessio. pceptum aũt nãe nos nihil aliud intelligimus q̃ꝫ ipsam discretionẽ nãlẽ q̃ intrin/ secus aspirata est: vt p eã homo erudiret de his q̃ sibi vel appetẽda vl' fugiẽda fuerant. q̃si eni qdam pceptuꝫ dare erat discretionẽ ꝛ intelligẽtiam agẽdi cordi hois aspirare. Quid g cognitio faciẽdoꝝ fuit nisi q̃dã ad cor hois facta pceptio: ꝛ quid rursus cognitio vitandoꝝ fuit nisi q̃daꝫ ꝓ/ hibitio. Quid vo cognitio eoꝝ q̃ media fuerũt estimanda nisi q̃dam ꝯcessio ꝛc. ex his pꝫ q omnis cognitio quaꝫ hꝫ hõ de agẽdis vel vitandis quodãmõ pceptio vel ꝓhibitio dꝫ. ꝛ p ꝯñs indicatiua seu enunciatiua cognitio. Imperatiuã dico illã qua imperatur alicui aliqd agere vel nõ agere: ꝛ h exprimit p vbum imperatiui modi vl' aliud eius vice. ꝛ aliõ silr significãdum sumpti. sicut cũ ait psal'. nolite loqui ad/

F uersus deum iniquitatẽ: aut cũ dñs ait. nõ mechaberis. nõ furtũ facies ꝛc. ꝛ si stricte ac ꝓprie ista sumant ea tm̃ impa tiua dꝫ qua inferiori a suo superiore imperatiue aliqd ꝓhibet. Scdo mõ põt accipi ꝓhibitio spãliter ꝛ stricte. s. ꝓ imperati ua tm̃ qualis nũc est descripta. Modo ad ꝓpositũ dico q oẽ peccatum loquẽdo de ꝓhibitione pmo mõ est a deo ꝓ/ hibitum. ꝛ si aliquid nõ esset stante diuina lege que deus ẽ ꝓhibitum ipm nõ est pctm̃. nam oẽ pctm̃ eterna lux censet saltem indicatiue eẽ nõ agẽdum: ꝛ si de aliquo nõ sic cẽse/ ret illud nõ esset ꝯ rectam rõnem. ꝛ p ꝯñs neqꝫ peccatum. dico ẽt q aliqua peccata impossibile est non eẽ prohibita a deo sic: loquẽdo de ꝓhibitione. nam de aliquibus ipossi bile est qn sit ꝯ legẽ eternam: sicut odire deum: alteri iniu/ riari ꝛc. q ꝫm se mala sunt. sicut impossibile est nõ esse vez deum non eẽ odiẽdum ꝛ nemini eẽ iniuriandum: sic ipossi bile est quin summa veritas lex eterna cẽseat q deus non est odiẽdus: ꝛ q nemini est iniuriandum. ac p hoc impossi

G bile est q odire deum vel iniuriari proximo non sit eterna lege ꝓhibitum. ꝛ idẽ iudicium est de ceteris q̃ ꝫm se iniu/ sta sunt. Si vo loquimur de prohibitione secundo modo: sic siue omne pctm̃ sit prohibitum vt quibusdam videtur: siue nõ omne sꝫ aliqua tm̃ vt dicerẽt alij: quia de hoc nihil ad p̃sens diffinio: dico q non omnia necessario sunt a deo prohibita: imo nullum: nam possibile est ꝛ fuit deo nulli aliqd tale impium facere: vt certum est: tamẽ esto q nulla essent aut fuissent sic prohibita ad hoc si quis odiret deuꝫ ꝛ alia de qbus dictum est ageret vtiqꝫ peccaret. Isto secun do modo vt supra dixi accipio ꝓhibitionẽ in p̃dicto corre° ꝛ sic accipit a doctoribus cum talis questio disputatur. au ctoritates vo oẽs tam Aug. q̃ꝫ Ambro. legẽ ꝛ pceptuꝫ ac prohibitionẽ accipiunt pmo modo. iõ non sunt ꝯ me. Ad auctoritatẽ psal'. dico q etiam p̃uaricatio dupliciter acci/ pitur. s. cõmuniter: quo quilibꝫ dꝫ p̃uaricator q agit cõtra

H legẽ: cõmuniter loquẽdo de lege. ꝛ spãliter prout. s. ille tm̃ dꝫ p̃uaricator qui agit ꝯtra legẽ spãliter ꝛ secundo modo sumptam. pmo modo ꝛ nõ secundo intelligẽdũ est dictum psal'. sicut expsse pꝫ per Aug. in pallegata epistola ad Hy/

3m corꝰ. larium. ℭ 3m correlarium est. q multa põt homo facere q̃ deus non põt illi pcipere vt faciat. non accipio autẽ facere ꝓprie. vt vꝫ. idẽ est qd entitatem aliquaꝫ producere. Sed improprie: queadmodum aliquẽ ex eo q põt fornicari vel põt abstinere a forni catione: aut aliud aliquid complere si gnificabile mediãte infinitiuo alicuius verbi dicimus pos se aliqd facere: q̃uis nullum talium ꝓprie dici possit fieri: sicͭ tm̃ est mos loquẽdi vt oia talia isto vno gñali vocabulo comprehẽdamus. sic igit intelligẽdo correl'. Istud proba/

pm tur primo sic. multa põt homo facere que ipse nunq̃ꝫ põt bñ facere. igit multa põt homo facere que deus non põt illi pcipere vt faciat. ꝯña ꝓbat. qꝛ quecũqꝫ homo potest facẽ si deus põt illa sibi pcipere vt faciat: homo põt illa facẽ ex precepto diuino. quecunqꝫ aũt homo põt facẽ ex pcepto diuino vtiqꝫ põt illa bene facere. nam quicquid homo fa/

J ciat implẽdo dei p̃ceptum bene facit sicut ⁊ quicqd faciat transgrediendo mandatum male facit. Si ḡ quecunq̧ hõ põt facere deus põt illi p̃cipere vt faciat: quecũq̧ homo p̃t facere ipse põt bñ facere. hoc ãt repugnat añti. q̃re ↄña bona. añs ṽo probat᷑: q2 vt pꝫ ex 2° correla. multa sunt ſm se mala que hõ põt facere. talia ãt nũq̃ꝫ põt bñ facere. al'ſ male faciendo bñ faceret: ⁊ male facere eẽt bñ facere: qδ implicat repugnantiam. pꝫ ↄña. q2 quodlꝫ eoꝝ que sunt ſm se mala est q̃dam male facere. 2 2°. q2 hõ potest multa facere que nunq̃ꝫ recta rõne iudicari p̃nt eẽ faciẽda. ⁊ per ↄñs que ipse nunq̃ꝫ põt bñ facere. naꝫ nunq̃ꝫ ↄuenit aliquid bñ facere: nisi illud faciendum sit ſm rectam rõnem. Assumptum probat᷑. q2 multa sunt que nõ esse facienda est veruꝫ necessarium. ⁊ per ↄñs ea esse facienda est falsum impossibile. ac per hoc nunq̃ꝫ vera seu recta rõne iudicari p̃nt esse facienda: ⁊ tñ illa põt homo facere. v. ḡ. nemini esse iniuriandum: nulli pro bono malum esse reddendũ: nulli esse inuidendum. ⁊ multa alia que circa agibilia ita sunt prima p̃ncipia: ⁊ per se nota esse vera: sicut ꝙ si eidem aliqua sunt equalia sibiinuicem sunt equalia: ⁊ si equalibus eq̃lia addantur que fiunt sunt equalia: aut quecũq̧ alia p̃ma p̃ncipia in speculabilibus. ⁊ ideo Aug. 2. de li. ar. de talibus veritatibus p̃mo notis circa agibilia: quas ipse vocat lumina virtutum ⁊ regulas sapientie: pro eoꝛ vt ait: ꝙ q̃to magis quis ad agẽdum vitam eis innititur tãto magis viuit sapiẽter: dicit ꝙ ita sunt vere ⁊ incõmutabiles q̃ꝫ vere atq̧ incõmutabiles sunt regule numeroꝝ: q̃uis alia exẽpla ponat q̃ꝫ supra posuerim. qδ tñ non variat ꝓpositum. 2° probatur idẽ añs auctoritate Phi. 2. ethi. post verba superius allata. ħ enim oia ⁊ que talia dñr ſm seipsa mala eẽ sine medio adiiciẽtis: sed non supabundãtie ipsoꝝ. neq̧ defectus. non igit᷑ est vnq̃ꝫ circa hoc dirigere. i. recte agere: sed semꝑ peccare: neq̧ est bñ ⁊ non bñ circa talia in eo qδ vt opꝫ ⁊ qñ ⁊ q̃uo. puta adulterari: sed simpl'r facere q̃ocũq̧ horuꝫ pctm̃ est. textus clarus est. Aug. ẽt in glosa sup leuit. superius allegata. dicit ꝙ idolatria aut mechia aut furtũ iustũ esse non potest. igit᷑ nec bñ fieri. ℂ 2° principal'r sic. nõ possibile est deum aliqd agere ↄ̈ rectam rõnem. igit᷑ multa p̃t que nõ p̃t deus illi p̃cipere vt faciat. añs ꝓbatur. q2 nõ est possibile deum peccare. igit᷑ nec est possibile eũ aliqd agere ↄ̈ rectam rõnem. pꝫ ↄña. q2 si deus aliqd ageret ↄ̈ rectã rõnem: vtiq̧ peccaret: cũ nõ sit aliud peccare q̃ꝫ agere ↄ̈ rectam rõneꝫ: nec ex aliquo quis peccare dr̃ vt supra pꝫ. ↄña p̃ma ꝓbat᷑. q2 multa põt homo facere q̃ si deus preciperet hoi vt faceret vtiq̧ ageret deus ↄ̈ rectam rõnẽ. v. ḡ. homo põt alteri iniuriari: primo inuidere: deum odire ⁊ hꝫ ſm se peccata quecũq̧ talium deus p̃ciperet ageret ↄ̈ rectam rõnem. nõ eni minus rectũ est ⁊ recta rõ iudicat nõ eẽ p̃cipiendũ homini vt deũ odiat aut ꝓximo iniuriam faciat vel inuideat alteri q̃ꝫ iudicet non esse odiendũ deũ aut ꝓximo iniuriandum vel inuidendũ. ℂ Confirmat᷑ idem ex verbis Aug. 83. q. ꝙ non p̃t prauus nõ esse maloꝝ suasoꝛ qδ si verum est: liquet ꝑ locum a minori ꝙ non põt prauus non eẽ maloꝝ imperatoꝛ seu p̃ceptoꝛ: multo siquidẽ peius vr̃ mala p̃cipere q̃ꝫ tm̃modo suadere. igitur si deus talia preciperet ipse prauus eẽt: qδ est impossibile. ℂ 3° idem sic. nullus p̃t fieri deo precipiẽte deterioꝛ. ḡ multa põt homo facere que deus ⁊c̃. pꝫ ↄña. q2 multa põt homo facere que non potest facere quin faciẽdo illa fiat deterioꝛ: vtpote q̃ ſꝫ se iniusta sunt ⁊ peccata. añs probo sic probat Aug. 83. q. ꝙ homo non põt fieri deo auctore deterioꝛ. arguit aũt sic. nullo sapiente homine fit homo deterioꝛ. non enim parua ista cu pa est: imo tanta est q̃ in sapiẽtem q̃uis hoiem nequeat cadere. Est aũt deus omni hoie sapiẽte p̃stantioꝛ. multo minus igit᷑ deo auctore fit deterioꝛ. multo eni prestantioꝛ dei voluntas q̃ꝫ hominis sapiẽtis est. Simili mõ arguo nullo sapiẽte hoie p̃cipiẽte fit hõ deterioꝛ. nam tãta culpa est vt in sapiẽtẽ hoiem cadere nequeat: sicut claꝝ est ⁊c̃. ℂ Contra hoc põt argui ꝑ sic. oia que p̃t hõ precipe hoi vt faciat põt ẽt deus: ⁊ sꝫ quecũq̧ põt hõ facere põt hõ hoi p̃cipere vt faciat. Igit᷑ ⁊c̃. ℂ 2°. oẽm effectũ possibilẽ fieri a creatura põt deus facere ꝑ seipm̃. ħ pꝫ ex dictis in p̃ lib. dist. 42. q. 1. sed p̃ceptum quo hoi preciperet᷑ vt odiret deum aut q̃ocunq̧ aliud ex se malũ est possibile fieri a creatura. puta ab hoie vel diabolo. igr̃ ⁊ tale p̃ceptum põt deus facere ꝑ seipsuꝫ. ⁊ sic qcqd homo põt facere deus põt ei p̃cipere vt faciat. ℂ 3° de nullo possibili ab homine fieri si ipm̃ ponat᷑ a deo p̃cipi iplicat᷑ vel infertur aliqua ↄ̈dictio. igit᷑ q̃olibꝫ possibile ab homine fieri potest deꝰ illi p̃cipere vt faciat. ℂ 4°. si aliqua non possꝫ hoc videretur de illis que supius dicta sunt ſm se eẽ mala: sꝫ hoc non ẽ verum. nam de facto legimus ipm̃ p̃cepisse filiis israel mentiri egyptiis in petendo mutuo vasa ⁊ supellectiles ipsoꝝ: in quo etiam vr̃ furtuꝫ vel rapinam eis precepisse. Itẽ Sansoni vr̃ p̃cepisse homicidium tam suiipsius q̃ꝫ alioꝝ. al's nõ vr̃ ipm̃ posse excusari a flagitio necis ꝓprie. ac per hoc sustineri posse eum nõ eẽ damnatum: quod tamẽ incunctanter tenẽdum est. cum Apostolus in catalogo sanctoꝛuꝫ eum ponat ad Hebre. 2. Itẽ Osee p̃mo legitur dominum p̃cepisse ꝓphete mechari. Scribitur enim dominũ sibi dixisse. vade sume tibi vxorem fornicariam: ⁊ fac tibi filios fornicationũ. ⁊ ſm Hier. vocat fornicariam corpois meretricem. vnde de carnali fornicatione loquit᷑. non faceret ãt filios fornicationuꝫ nisi fornicaret᷑ cum illa. ℂ Ad p̃mum hoꝝ r̃ideo negãdo maioꝛem sic absolute intellectam vt ponit᷑. vnde sicut hõ pot peccare ⁊ aliquid agere ↄ̈ rectam rõnem qδ deus non p̃t: sic põt alius alteri male p̃cipe qδ deus non p̃t. Si aũt maioꝛ intelligeret᷑ de iusto posse eẽt ↄcedenda. nam qcqd hõ põt homini iuste p̃cipe põt deus ⁊ multo plura. sꝫ tunc minoꝛ debite assumpta erit falsa. ℂ Ad 2m concedẽdo ꝙ q̃libet p̃ceptum factibile ab homine põt deus se solo facere. sꝫ ex hoc non sequit᷑ qδ vlterius infert᷑. s. ꝙ quicqd homo põt facẽ deus põt illi p̃cipere vt faciat. nam aliqδ p̃ceptuꝫ hominis. v. ḡ. quo p̃cipit alteri vt occidat aliquẽ aliuꝫ: ita deus possꝫ facẽ causando. s. illam entitatẽ: que ẽ p̃ceptum: qδ tñ ꝑ illam nulli aliquid p̃ciperet: ⁊ tunc non eẽt p̃ceptũ sicut in p̃ lib. d. 42. q. p̃ declaratum ẽ. ℂ Ad 3m nego añs. nam vt supra probatum est aliq̃ sunt que si deus p̃ciperet ipse peccaret: ex quo sequit᷑ ꝙ ipse non eẽt deus: ⁊ ex alia p̃te si deus p̃ciperet deus esset: ⁊ si esset eẽt deus: ⁊ sic si illa p̃ciperet deus eẽt deus: ⁊ deus non eẽt deus: que sunt cõtradictoria. ℂ Ad 4m nego minorẽ. Ad p̃maꝫ probationẽ de p̃cepto facto ad filios israel de mendacio. dõm ꝙ deus non p̃cepit eis vt mentirentur neq̧ vt falsum aliquod intẽtione fallẽdi egyptios dicerẽt: sicut bñ ↄ̇claratum ẽ in p̃allegata dist. p̃mi li. q. 2. de furto ⁊ rapina pꝫ ꝙ non fuerunt p̃cepta a deo: imo nec rapinam aut furtum ↄmiserũt. nam cum deus sit oium reꝝ dñs atq̧ oium hoium iudex: vtiq̧ potuit egyptios petõres iure dominii qδ in rebꝰ q̃s possidebãt hẽbat priuare: ⁊ illδ in filios israel trãsferre. Sicq̧ ex p̃cepto dñi filii israel res illas auferẽtes nec furtum nec rapinam ↄmiserũt: sic nec alienũ abstulerunt. ℂ Ad illud de Sansone dõm ꝙ ipse occidendo se ⁊ alios ex precepto domini nec peccauit nec ↄmisit homicidium ſm ꝙ homicidium ẽ peccatum ⁊ in lege ꝓhibitum. vbi sciẽdũ ꝙ nõ q̃libet occidẽs hoiem dr̃ homicida vel cõmittere homicidium. alias minister iustitie occidẽs malefactorẽ ageret contra dei p̃ceptum ⁊ peccaret: quod falsum est: vt pꝫ ꝑ Aug. p̃mo de lib. ar. Sed vt idẽ ait in ep'la ad Ulcitium. Qui sine vlla legitime p̃tãtis auc̃te hoiem occidit homicida est. Nunc aũt talis nõ fuit Sanson cũ legitime tam ei q̃ꝫ aliis propter p̃terita ipsoꝝ delicta deus potuerit ꝑ se vel alium quẽ ad hoc ministeriuꝫ voluisset eligere morẽ iferre. quapropter Sanson ex dei p̃cepto tanq̃ꝫ dei minister respectu

Cap. 18 · Cap. 5. · Confir. q. 4. · q. 3. · Contra 3m cor. · Cap. p̃. · Ad p̃m. · Ad 2m. · Ad 3m. · Ad 4m. · Ad aliũ · Cap. 3.

A necis ꝓprie ꝛ aliene se ꝛ alios occidens homicida nõ fuit.
Ad aliũ ¶ Ad illud de Osee dõm qd (vt pꝫ ex glosis) nõ est intelli
gendũ illã postq̃ȝ sumpta fuit a ꝓpha eẽ fornicariam. Sȝ
ante: ꝛ antea genuisse filios fornicationum: illã p̃cepit de⁹
ꝓphete vt faceret sibi vxorẽ: ꝛ filios fornicationuȝ pus ge
nitos sibi adoptaret: ꝛ vt a se genitos diligẽt. vñ Hiero. in
glo. neq̧ dñs inq̇t rem turpem p̃cepit neq̧ ꝓpha obedien
do peccatiȝ potius fornicariã ad pudicitiam reuocauit ꝛ
manẽs in sua bonitate de mala bonã fecit: ꝛ alia glosa ait.
Jubet assumere fornicariã ꝛ sumere filios eius: vt q̃s illa
de fornicatione genuerat iste de meretrice supple olim ge/
neret liberos: ꝛ iõ ibi Hiero. in originali vł velle q̧ in tex/
tu non dẽat eẽ illud. fac tibi. Sȝ sic. sume tibi vxorem for/
nicationi ꝛ filios fornicationũ: cui ꝯcordat lr̃a. 7o. que vt
habet̃ in glosa talis est. tolle tibi vxorẽ fornicariaȝ ꝛ filios
B fornicationis. hoc ẽt satis innuit̃ in textu. cum dĩ sume tibi
vxorem. Si. n. fiebat sibi vxor cognoscẽdo legitime ipsam
Scdm̃ nõ fornicabat̃. ¶ Scd̃a ꝯ. vȝ q̧ nullũ pctm̃ actuale loquẽ
2ᵉ ꝯ do ꝓprie: vt supra de tali pctõ est aliq̃ entitas. probat̃ prio
ex dictis. Qm̃ nullum tñ cõplexe vel equalẽter significa/
bile est aliq̃ entitas. hec probata fuit in p̃ lib. di. 28. q. pria.
Sȝ oẽ pctm̃ actuale est hõ: vt pꝫ ex p̃ correlario p̃cedentis
ꝯnis. Igit̃ ꝛc. ꝓbatur ẽt ista ꝯ fm̃ se. ꝛ p̃ auctib⁹: sic eni re/
Aug⁹. citat Aug. in de nã ꝛ grã. satis ante mediũ. Pelagius vo/
lens ꝓbare nãm humanam nõ eẽ debilitatã neq̧ inmutatã
pctõ dicebat sic. Añ oia querẽdũ puto qd sit pctm̃. Sub/
stãtia an oino suba carẽs nomẽ: quo non res nõ exñs non
corpus aliqd sed pperam facti actus exprimit̃. deinde ad/
iungit. Credo ita est: ꝛ si ita est inquit quõ potuit humanã
debilitare vel mutare nãm: qd substãtia caret. Ex hac ar/
gumẽtatione pꝫ q̧ hic Pelagius substãtiam accipit cõmu
niter pro entitate seu essentia: nõ ꝯcte vt substantia distin/
C guitur ꝯ formas accidẽtales. nam si sic accipet nullius ap
parentie foret argumentũ. Quis enim non videat multis
accidentibus posse debilitari ꝛ inmutari nãm humanã tam
spiritualibus: sicut erroribus ꝛ prauis affectionibus qb⁹
reddit̃ debilior ad cognoscẽdum veꝝ ꝛ eligendũ bonũ: q̃
etiam corporalibus qbus ẽt fm̃ corpus debilior reddit̃.
Si aũt vr̃ter subam pro entitate accipiat argumẽtum ap
paret aliqualr̃. nã satis apparere põt alicui id qd nulla en
titas est nullam nãm inmutare posse. Huic aũt argumenta/
tioni ibidẽ respondet Aug. ꝯcedendo assumptũ. s. pctm̃ nõ
eẽ subam: ita est inquit vt dicis nõ est pctm̃ aliq̃ suba: sȝ tm̃
hoc noie perperã facti actus exprimit̃. ꝛ paulo post. pctm̃
didicimus inq̇t non esse subam. deinde negat ꝯñam qua i/
fert̃ q̧ nõ potuit debilitare nãm: sic̃ rñdet ad interrogatio
nem Pelagij que virtualr̃ talẽ portat ꝯñam oñdendo q̧
ẽt ex eo q̧ nulla prorsus entitas est põt debilitari nã. o. nõ
ne attẽditur: vt alia omittam ẽt nõ mãducare nõ esse sbaȝ:
a sba qppe recedit̃: qm̃ cib⁹ sba est: sȝ abstinere a cibo non
D est sba. Et tñ sba corporis si oino abstinet̃ a cibo lãguescit̃.
Cõstat eni q̧ nõ mãducare nulla oino entitas est nec sbis
spãliter sumpta nec acciñs. Ex quo exẽplo satis pꝫ ipm̃ vo
luisse dicere pctm̃ nullaȝ oino eẽ entitatẽ: ꝛ tñ ex eo potuis
se debilitari humanã nãm. sic igr̃ pꝫ ex hoc loco Aug. vo/
luisse q̧ pctm̃ nõ est entitas aliq̃. Jtem idẽ in de pfec. iusti.
circa pn̄ᵐ recitat vnũ argᵐ Celestini. quo ꝓbare nitebatur
hoiem vitare posse pctm̃. Sic ẽt arguebat ille. querẽdum
est qd est pctm̃: actus an res: si res est vt auctorem habeat
necesse est: ꝛ si auctorẽ hꝫ e dĩ. iam alr̃ p̃ter deum rei ali/
cui⁹ auctor iduci videbit̃. at si hoc dici impium est: ꝯfiteri
nece est pctm̃ oẽ actũ eẽ nõ rẽ. Si igit̃ actus estimo qꝛ de
actus est vitari põt. hic pꝫ q̧ ẽt rem iste accipit vlr̃ pro en/
titate: qm̃ alias alicui⁹ entitatis deus nõ eẽt auctor sic nec
pcti: qd ipse reputat falsum ꝛ vere: vt sequẽti patebit arti/
culo. ꝯcludit g̃ iste p̃ pctm̃ non eẽ entitatẽ: sȝ actum: ꝛ dein
de isert q̧ põt vitari. ¶ Ad hoc argᵐ sic dicit Aug. ibidẽ.

rñdemus pctm̃ qdẽ actum dici ꝛ esse nõ rẽ. nõ accipit aũt
rem cõissime pro oi signãbili complexe vel incõplexe. naȝ
hoc mõ pctm̃ ꝛ actus seu qdlibet agere res dici põt: sicut
lr̃a rem accipit: cũ iuxta auctẽ Job: fm̃ aliã lrãm. d. erat
vir hitãs ꝛc. ꝛ sequit̃. abstinẽs se ab oi re mala. ait q̧ pctm̃
etsi actus sit res dici põt. Sȝ accipit rem ꝓ essentia seu en/
titate. sic eni quelibet res alia a deo deũ hꝫ auctorem: ꝛ sic
accipiẽdo dicit pctm̃ esse actũ nõ rem ex quo pꝫ ꝓpositũ: ꝛ
imediate rñdet ad ꝯnem Celestini. d. Sed ẽt in corpe clau
dicatio eadẽ rõne actus est. nõ res: qm̃ res pes ipse vł cor
pus vel hõ est qui pede vitiato claudicat: nec tñ vitare p̃t
claudicationẽ nisi hẽat sanatũ pedẽ. Ex quo ẽt exẽplo de/
claratur propositũ. nam nõ est fingere que res vel entitas
sit claudicatio seu claudicare qd idem est supposito ꝓ con
stanti ex dictis supra q̧ motus non sit res fm̃ se distincta a
rebus pmanẽtibus. Jtem Homel. pma sup Joã. exponens
illud Joã. p̃. oia per ipsum facta sunt ꝛ sine ipso factum est
F nihil. ait. pctm̃ quidẽ nõ per ipm̃ factum est: ꝛ manifestum
est: qꝛ pctm̃ nihil est. ꝛ infra sup eisdeȝ verbis: vniuersa in
quit creatura p ipsum facta est maior. minor per ipsum fa/
cta sunt: inferiora: supiora: spũales: corporales per ipsuȝ fa/
cte sunt. nulla eni forma nulla compages nulla concordia
partiũ nulla qualiscũq̧ substãtia que põt hẽe pondus nu/
merũ mensuram nisi p illud v̇bum ꝛ ab illo v̇bo creatore
cui dictuȝ est. oia in mensura ꝛ nũo ꝛ pondere disposuisti.
hec ipse. vbi ad ꝓpositum pmo facit q̧ ait pctm̃ nihil est.
igit̃ nõ est entitas aliq̃. scdõ qꝛ vt pꝫ ex scdã parte auctori/
tatis: cum ait euangelista. oia per ipm̃ facta sunt. ply oia.
ois entitas pua ꝛ magna gñaliter significatur vt tãtuȝ va
leat illud dcm̃: ac si dicat̃ ois entitas p ipm̃ fcã est: in pma
aũt pte dicit pctm̃ non p ipm̃ factum est. ex qbus necẽo ꝛ
G euidenter ꝯcludit̃. igitur pctm̃ nõ est entitas quõ etiam vł
p̄ᵐ ꝯclusisse Aug. q̧ pctm̃ nihil est in pma pte auctis. rõnibus
etiã ꝓbatur ꝯ istaꝛ p̃ qdem qꝛ si pctm̃ est entitas aliq̃ opꝫ
nos vel dicere alicui⁹ entitatis que nõ est deus deum non
esse factorem vel ꝯfiteri deum esse peccati auctorẽ: sȝ neu/
trum vł catholice posse dici. d. Aug. p̃ de lib. ar. Credim⁹
Cap. 2. ex vno deo esse oia que sunt: ꝛ tñ non eẽ pctõꝝ auctorem.
q. 21. Jtem. 83. q. dicit de deo q̧ mali auctor nõ est qui ꝛ oium q̃
sũt auctor est: vbi sicut dicit Magr̃ lib. 2ᵒ. dis. 37. in fine: ꝛ
Cap. 26. ꝓbat p dictũ eiusdẽ Aug. p̃ retrac. noie mali pctã intelligũ/
tur. ibidem ẽt dicit Magr̃ q̧ oẽs catholici tractatores as/
sentiunt q̧ deus nõ est auctor maloꝝ. i. pctõꝝ. ꝯstat aũt q̧
omnis entitas est de nũo eoꝝ que sunt. ¶ H. Hoc de qbus/
dam in spãli pꝫ. nam nec adulteriuȝ est aliq̃ entitas: qꝛ nec
est adulter nec adultera nec aliq̃ alia entitas fingi potest q̃
sit adulteriuȝ: vt sup̃ dicebat̃. similiter nec homicidium: q̃
enim esset cum nec occidens nec occisus nec instrm̃ occi/
dendi nec oino aliq̃ entitas appet ibi ꝯcurrere que sit hoc
H pctm̃ qd homicidium noiamus. ita est de furto ꝛ ceteris
pctis qbus exteriori opatiõe homines peccãt. Et sicut ta/
lia nõ sũt entitates vlle: sȝ tñmodo complexe quedã signi
ficabilia: sic etiã de ceteris peccatis videt̃ eẽ sentiendum.
ꝯ 3ᵐ. ꝯ. ¶ Sed ꝯ istã põt argui. ꝛ p̃ ex auctibus preallegatis pro/
bãdo ꝯnem. Jn vtraq̧ eni Aug. dicit q̧ pctm̃ est act⁹. ois
eni actus est entitas vt ꝯstat. igitur ꝛc. Et ex hoc pꝫ q̧ cuȝ
Aug. dicit pctm̃ nõ esse rem nõ capit rem vt q̃libȝ res enti
tas dĩ. Sȝ spãliter pro entitate illa que hȝ actũ q̃lis ꝓprie
est suba per se agere potens. talis nãq̧ res non est pctm̃.
Sed est act⁹ alicuius talis rei: ꝛ cum hõ bñ stat q̧ pctm̃ sit
quedã entitas fm̃ se. Cõfirmat̃ istõ p Aug. met in hypoñ.
responsione p̃ᵃ. in fine. cuȝ ait. opa diaboli q̃ vitia dñr act⁹
sunt non res q̃ tñq̃ per se agere dicunt̃ aliqd. vbi apparet
quas entitates appellet res. s. eas: que p se agere dicũt̃ ali
quid: ꝛ sic alibi se intelligi dẽbere ostẽdit vbi actum ꝯ rem
distinguit. ¶ Scdõ si pctm̃ non est aliqua entitas pcti nul
2ᵐ. lus est auctor. nã vt in p̃ arti. dcm̃ est. non nisi entitatis ali/

qd est efficiës cäsa hoc pñs est falsum: ex pße ḣ eiudē p li° de lib. ar. vbi cū distinxisset de malo culpe ⁊ pene: ⁊ malo p humani gñis dixisset deū nullo mō esse auctorē: discipulo querēti vtrū talis mali quis sit auctor. rñdet: est, certe. nō enī nullo auctore fieri posset: ⁊ paulo post subdit. q quisq̃ malus sui malefacti auctor existit. ¶ 3° ꝯstat q act⁹ qlibz volūtatis siue bon⁹ siue malus est entitas quedā. Sz act⁹ malus volūtatis est pctm: sic pz p Aug. 2° de lib. ar. vbi q̃rens a quo sit motus volūtatis cū se auertit a deo. dicit q talis motus sine dubitatione pctm est: ⁊ ex h ꝯcludit ipm nō esse a deo: talis mot⁹ vtiq ipse voluntaris act⁹ existit. ¶ 4° si pctm nō est entitas. igit nec meritū est entitas. Similiter enī vtrūq dōm vr: sz pñs non vr dandū cū oēs ꝯcedant dilectionē dei ordinatā eē meritū: ⁊ ita de alijs bōis actib⁹ volūtatis. ¶ 5° Magr 2° snīaꝝ dis. 35. dicit q libere tradi dz pctm esse actū malū interiorē ⁊ exteriorē. s. malam cogitationē locutionē ⁊ operationē. quis aūt dubitet cogitationē esse veram entitatē: ⁊ silr locutionē. ¶ Cōfirmatur. qr nullus nunq negaret odium dei vel pximi esse pctm: nec aliqs ēt diceret odiū hō non esse entitatē. ¶ Ad pᵐ dōm q gñaliter loquēdo de actu nō ois act⁹ est entitas. oē enī respectu cui⁹ dī potētia aliq seu aliqd eē in potētia act⁹ dī: sic satis pz ex 9° meta. nunc āt multa significabilia sunt hō. nā respectu claudicādi ⁊ furādi ⁊ rapiendi dicunt potētie. dicimus enī aliquē posse claudicare furari ⁊ rapere: ⁊ ita de plurib⁹ alijs ꝯplexe significabilib⁹. Nullū autez taliū est entitas: vt supra dicebat: imo ēt dicimus aliquez posse rē aliquā destruere ⁊ ēt annihilare. v. g. deum posse annihilare oēm creaturā: ⁊ iuxta ꝯsuetudinē locutiōis disputantiū. dōm esset q talis potētia reduceret ad actū: si deus oia annihilaret. deū ḡ annihilare oēm creaturā esset actus talis potētie: ⁊ tñ ꝯstat q nō eēt entitas vlla. ¶ Ad id qd addit de acceptione huius termini res cuz actus dī nō eē rē. dōm q ex tali dicto Aug. nequaq apparet q vbi actū dicit nō esse rem accipiat rez pro entitate tñ que per se pōt agere: imo potius ex illa determinatione que tanq p se ēē. Innuitur quedā alia: que. s. nō p se agere pñt dici ⁊ esse res. Itē l3 hoc non absolute neget actū esse rē: in locis tñ pallegatis negat absolute: ⁊ vt visum est rem pro entitate cōiter accipit ibidē. ¶ Ad 2ᵐ dōm q aliquē eē auctorē pcti pōt dupliciter itelligi. Uno mō. i. factorē seu cām efficientē eius qd est pctm. alio mō. i. factorē alicuius q ipse faciendo peccat: ⁊ isti sensus vtiq diuersi sunt. Naz id qd qs faciendo peccat non est pctm: sz eum facere id seu qd ipse facit illud est pctm. In p sensu cōcedo pñs: ⁊ in scdo nego ꝯñam. verba Aug. pcedunt in scdo sensu qd pz: qr ipse distinguēs ibi de malo agit. ipsum duob⁹ modis accipi solere. vno inqt cum male quēq fecisse dicimus. alio cū malo aliquid esse perpessum. ⁊ paulo post. at si deū bonum esse nosti: vel credis: neq enim aliter fas est male nō facit. Et ex hoc ꝯcludit eū nō esse auctorē peccati: male āt facere ⁊ peccare idē: itaq ex eo q de⁹ non peccat aliqd faciēdo qd qd ipse faciat ꝯcludit ipm nō esse peccati auctorē: sz qr qlibet male faciēs aliqd faciendo: faciēdo illud peccat qlibz talis auctor dici pōt peccati ⁊ sui malefacti. si ly malefacti sit dictio. nam sic malefactum dī pctm. si āt sit oratio adhuc etiam in p sensu pōt dici auctor sui malefacti. i. eius qd ab ipso malefit. Illud āt qd sic ab eo malefit non est pctm: sed q ipse illud male facit sibi vtiq pctm est: vt dicebat statī. ¶ Ad 3ᵐ negāda est minor proprie accipiēdo peccatum: ⁊ vt pz ex dictis. ¶ Ad pbationē dōm q Aug. non accipit ibi motum voluntatis pro illa entitate seu affectione qua quis ꝯuertitur ad creaturā que vsitate nunc vocat actus volūtatis: sic argumētum pretēdit: ⁊ istud pz. nam constat q hō entitas est ab aliq cā efficiente: ⁊ tñ Aug. vult ibi q motus ille nō sit ab aliq cā. nam ꝯclusio q talis motus nō est a deo querit. vnde igit erit: ⁊ respondet ita. querēti tibi si rñdeam nescire me fortasse eris tristior. Sed tamē vere rñderi. sciri enī non pōt q nihil est. vult dicere q qr nō est verum ipsum eē ab aliquo idcirco sciri non pōt a quo sit. nō igit accipit sic motum: sed pro illo complexe significabili qd significamus cum dicimus voluntatē auerti a deo ⁊ ꝯuerti ad creatorē de quo querere vñ sit nō est aliud q̃ q̃rere qd est voluntati cā q ipsa auertat a deo ⁊ certe de⁹ nō est sibi talis cā: vt dicit Aug. alias esset sibi cā peccandi. Et vtiq nec aliqd aliō est sibi talis cā sz ipsa sponte sic mouet: vt in p ⁊ 2° caplis sc. li. Aug. in ōcri. sic accipit ipse motum volūtatis cum dicit eum eē pctm. nam q volūtas sic mouetur vtiq pctm est: ⁊ hoc nulla prorsus entitas est. ¶ Ad 4ᵐ qcqd sit de pña. pñs potest ꝯcedi cum pbatur ipm nō eē dandū: cū oēs ꝯcedāt dilectionē dei ordinatam eē meritum. dōm q recte intelligētes nō intendunt q illa entitas q vocat dilectio sit meritū: sed intelligūt q aliquē diligere deum est meritū: aliquē aūt diligē deum nō est dilectio: nec aliq entitas ō mūdo sic nec alia complexe significabilia. ¶ Ad 5ᵐ dōm q hoc nomē act⁹ pōt hēe duplicē signationē. vz mere simplicē ⁊ incomplexā: ⁊ sic nō est itelligēdum dctm Magrisi smo sit de pctō pprie accipiendo pctm: ⁊ pt hēe signationē ꝯplexā; equalent sz quē modū aliq ꝯplexe signabilia actus appellant. vñ furari ⁊ adulterari dnr actus qdā mali: ⁊ tñ nō sūt signabilia nisi ꝯplexe vl equalēter: ⁊ cū talia dnr mali act⁹ nō aliō dat itelli nisi q q adulterat aut furat male agit: ⁊ sic itelligēdum est dctū Magri allegatū: ⁊ sic de hoc noie actus dictū est. Sic dōm est de istis alijs cogitatio locutio opatio. Est enī sensus q male cogitare ⁊ male loqui ⁊ male operari est peccatum: in qb⁹ locutionib⁹ illi infinitiui stare debent. ¶ Ad ꝯfirmationem eodē mō dōm q cum dī odium dei esse peccatum: verus sensus est q aliquē odire deū est pctm: ita q illud nomen odium sumit ad significandū totum illud qd significat illud complexū. aliquē odire deū: ⁊ hoc fit gratia breuioris locutionis: non est āt sensus q illa entitas vl affectio volūtatis est pctm nisi forte pctm accipiatur ipropriē. vz pro actu quē quis faciendo peccat: vt superius dicebat. ¶ Tertia ḣ. vz q qlibet pctm est malum. p modo distinctiōis posite in pcedēti arti. accipiēdo malum. ⁊ aliō est malū etiā 2° mō accipiēdo malum: qlibet tñ alia rōne dī malum alia peccatū. pbat quo ad pmā ptē sic. qlibz pctm corrumpit vel diminuit aliqd bonum peccātis. igit qlibet pctm est malū pmo mō. pña pz ex dictis in primo arti. añs declarat. nam qlibet pctm minuit bonū ordinis naturalis ipsius peccātis: vt supra declaratum est: ⁊ h vr verum esse: qñ āt cum h corrūpit vl minuit bonum habitum: perseuerantē: ⁊ aliqñ gram ⁊ alia dona ⁊ sic iustis bonis priuat peccātē: sicut ēt declarat Magr lib. 2. di. 35. circa finē. Cōfirmat per Aug. in ench. dicēte. q magis faciēti q̃ patienti obest oē pctm: qd dictū nō eēt verum nisi omne peccatum obesset peccāti. Qūtum ad scdam ptem pz ḣ ō peccato omissionis eius qui omittit hēe bonum velle qñ hēe dz. Qūtum ad tertiā ptē pbat. nam qlibet pctm est malū inqūtum est puatio boni vel inqūtum priuat peccātem bono. est āt peccatū inqūtum est ꝯ rectā rōnem. igit alia rōne dī malū ⁊ pctm. ¶ Ex ista ḣne ⁊ eius pbationib⁹ sequit q nullū peccatū hois remanet penitus impunitū in vita ista: sz pro quolibet portat penam qui peccat. pbat. qr qlibet pctm nocet peccāti corrumpēdo vl minuēdo bonū eius vt dctm est. igit ex quolibet pctō pctōr patitur dānū ⁊ per pñs penam. ¶ Cōfirmat correlarium per Aug. 3. ō lib. ar. vbi ait. Quia enī nemo superat leges oipotētis creatoris nō sinit aia nō reddere debitum: aut enim reddit bñ vtēdo qd accipit: aut reddit amittē do quo vti noluit bñ: ⁊ itaq si nō reddit faciēdo iustitiam reddet patiendo miseriam. Et paulo post. si nō reddet faciēdo qd dz reddet patiēdo quod dz. nullo autē interuallo tēporis ista diuidunt: vt q̃si

A vt q̄si alio tēpore nō faciat qđ debet ⁊ alio patiat̄ qđ debet ne min⁹ pūcto tēporis vl̄is pulchritudo turpet vt sit in ea peccati dedecus sine decore vindicte: sed in futurum iudiciū seruat̄ ad manifestationē atq; acerrimū sensum miserie qcqd nunc occultissime vindicatur. hoc Aug.

3ᵘˢ arti. **Tertius** articulus. vz vtrū actualis peccati de⁹ sit imediata cā efficiēs: vt pz ex dictis si petm̄ capiat̄ ꝓprie ⁊ slr̄ causa efficiēs nō hz dubiū. pz enim ꝙ nō. sed si nomē peccati capiat̄ iꝓprie. s. ꝑ actu malo seu quē aliquis faciēdo peccat. v.g. ꝑ mala volitione vel aliquo alio actu interiori vel exteriori quē agit peccator: tūc dubiū est ⁊ de ipso sunt sollēnes opiones ɔ̄rie: q̄rū neutrā temere affirmando: pro nunc ɔ̄nem affirmatiuā tanq̄ ꝓbabiliorē: ⁊ vt mihi videt̄ sanctoꝝ dictis magis ɔsonam teneo: sicut ēt ⁊ cōis tenet̄ a modernis doctoribus.

C Aug. i lib° de morib⁹ manicheoꝝ circa pn̄. vbi ait ꝙ in catholica d̄r oiuz nāꝝ atq; sbāꝝ eē auctorē deū. noib⁹ aūt nāe atq; sbe oēm eēntiā ⁊ entitatē vlr̄ cōp̄hendit. Qđ pz ꝑ v̄ba sz imediate ꝓcedēt̄ q̄ exponit qd significēt ap̄ ipz noia

B ista. Ait. n. Ipsa nā nihil aliđ ē q̄z id ꝙ itelligit̄ i suo gn̄e eē aliqd: itaq; vt nos iā nouo noie ab eo ꝙ ē eē vocam⁹ eēntiā quā plerūq; ēt sbāz noiam⁹: ita veteres q̄ h̄ noia nō hēbāt ꝑ eēntia ⁊ sub̄a nāz vocabāt. Idipm̄ g̃ malū ē si ꝓter ꝑtinaciā velitis attēdere defcē ab essentia ⁊ ad id tēdere vt nihil sit. Quocirca cū i catholica d̄r oium nāꝝ atq; sbāꝝ eē auctorē deū sil' itelligit̄ ab his q̄ h̄ pn̄t itelligere nō esse deū auctorē mali. hic clare pz ꝙ nām hic vocat oē ꝙ i suo gn̄e est aliqd. ⁊ oē ꝙ hz eē seu oēm essentiā. ⁊ ꝑ ɔn̄s oēm entitatē absq; vlla exceptiōe cū q̄lz sit ⁊ i suo gn̄e aliqd sit. ¶ Hāc ēt itētionē ɔfirmāt v̄ba q̄ iā recitata sequūt̄ absq; medio. Quō inq̄ ꝑ ille q oiuz q̄ sint cā ē vt sūt cā eē rursus vt nō sint ⁊c̄. Cū igit̄ ois entitas sit cuiuslz ſm̄ sniam Aug. de⁹ ē cā vt sit. ⁊ certū ē eū loq de cā efficiēte. ¶ Ex dictis istis pz: ꝙ rn̄sio ⁊ glosa quā tenētes ɔ̄nē oppositaz dāt ad auctrates Aug. qb⁹ dīc̄ frequēter oēm nām ⁊ sbaz

C q̄ de⁹ nō est eē factā a deo. ⁊ ꝙ oiuz q̄ sunt de⁹ est cā. dicētes eū ꝑ nām ⁊ subam nō oēm eēntiā ⁊ entitatē vlr̄ significare sz tm̄ illas q̄ ꝑ se subsistūt ⁊ ꝑ se agē vel pati pn̄t ⁊ ꝑo noie sube appellant̄ vt subam ɔ̄ accn̄s distiguimus: nō est ad mētē Aug. ¶ Cōfirmat̄ ēt istud ꝑ illđ ꝙ ipse scribit in de nā boni circa pn̄ᵐ loquēs. n. de spē. mō ⁊ ordie: q̄ dicit eē cōia bona i reb⁹ a deo factis ait. Hec tria vbi magna sūt magne nāe sūt. Vbi pua sūt pue nāe sunt. vbi nulla sūt nulla nā ē. ɔstat āt l q̄lz eēn° h̄ tria esse vt ibidē ēt ex seq̄ntib⁹ patē ꝑt. igit̄ oēm essentiā Aug. vocat nām. ¶ Idē arn̄s ꝓbat̄ ꝑ auctēm eiusdē super Jo. omil. p̄ᵃ. vbi ait ꝙ ois creatura pua ⁊ magna ⁊c̄. ⁊ iteꝝ. Nulla forma ⁊c̄ vt ē allegatū est. ¶ Itē. 12. de ci. dei. c. 5. De⁹ inq̄t sūme est. atq; ob h̄ ab i° fcā est ois essen' q̄ nō sūme est: q: neq; illi eq̄lis eē debe

D beret q̄ de nihilo fcā esset: neq; vllo mō esse posset si ab i° fcā nō eēt. Quid ex p̄sn̄⁹ dici pōt. qd. n. est entitas aliđ q̄z essen' vl' eꝝ. ¶ Itē ō si. ad pe. c°. fir. inquit. ꝑ. ⁊. n. d. Sctāz trinitatē solū deū veꝝ reꝝ oium eē visibiliū atq; inuisibiliū creatorē ⁊c̄. ois aūt entitas ē res visibil' vel inuisibil'. ¶ Cōfirmat̄ h̄ ꝑ euāgelistā dicētē. Ois ꝑ ipm̄ fcā sunt ⁊ sine ipso fcm̄ ē nihil. i. vt exponit Aug. l de nā boni: nō est fcm̄ sin̄ ipso aliqd. igit̄ nō est fcā aliq̄ entitas sine ipso: igit̄ q̄lz fcā est fcā ab ipo. Multe a° auctēs possent ad idē adduci: sed istas puto sufficē. pz igit̄ arn̄s. ɔn̄a probatur: q: si cuiuslz entitatis q̄ sit de⁹ est auctor. igit̄ entitas h̄ est actus malus ipse ē actor. vel igit̄ imediate efficiēs ipsam. vel me° tm̄: vt pote mouēs ad agēdū illā illđ qđ ime° effic̄ ipsam. hoc 2ᵐ dici nō pōt: q: tūc deo auctore fieret hō deterior: ⁊ ita ēt de⁹ facēt nos facere mala: quēadmodū dcm̄ est i. 14. di. ꝙ ipse facit non facere bonum blasfemum ⁊ hereticum est sentire. relinquitur ergo primum qđ est intētum. ¶ Nec valet dicere ꝙ ipse pro tanto est cā mediata: q: fuit cā cāe

imediate. s. ipsi⁹ voluntatis: esto ꝙ nō moueat voluntatē ad

E efficiēⁿ ipz actū malū. n̄ valz inquā: q: tūc nec v̄e nec ꝓpe diceret̄ cā ei⁹ sicut nec pr̄ sor. vere oī genitor aut cā platonis a sor. geniti. ¶ 2° sic. Oē bonū qđ nō est de⁹ ē ab efficiente deo ⁊ accipio boᵐ nō tm̄ ꝑ bono morali: sz ēt ꝑ bono nāe. igit̄ actus mali ⁊c̄. Arn̄s pz ꝑ illud Aug. 2. de li°. ar. c°. 39. Tu pietatē icōcussam tene vt nullū tibi bonū vel sentiēti vel itelligēti vel q̄q̄ mō cogitāti occurrat qđ nō sit ex deo. Ita. n. nulla nā occurrit q̄ nō sit ex deo. ꝑ istā vltimā clausulā pz eū loq vl̄r de bono ēt nāe. q sensus ēt ex seq̄ntibus ɔfirmat̄. subdit. n. Detracto penit⁹ oī bono nō qdē nō nihil: sed nihil oino remanebit. Oē āt bonū ex deo. nulla g̃ nā est q̄ nō sit ex deo. Eādē sniam i plib⁹ locis pōit. ¶ Cōseq̄ntia ꝓbat̄. tū q: talis act⁹ entitas q̄dā ē. ⁊ ois entitas qđdā bonū: vt sūt plies eodē August' qđ oē ꝙ est inquātū est est bonū. ⁊ in auctē nūc allegata: ait ꝙ detracto penit⁹ oī bono nihil oino remanebit. tū q: q̄lz actus voluntatis q̄ntūcūq; malus ꝑfectior entitas est quolz corporali accidēte. igit̄ q̄lz talis actus ē qđdam bonū. ɔn̄a tenet ex eo

F ꝙ multa accidētia corꝑalia sunt q̄ꝝ q̄lz est magnū bonū ⁊ nullū est qđ nō sit aliqđ bonū. sic ex vtilitatib⁹ ꝓuenientibus cognosci pōt. Arn̄s pz q: q̄lz talis est act⁹ vitalis ⁊ spūalis. ⁊ ꝑ ɔn̄s q̄lz corꝑali nobilior. ¶ Cōfirmat̄ ꝑ Aug. 9. de tri. c. 10. q spēm rei existentem in aia ꝓbat esse nobiliorē spē corꝑali extra cui⁹ ē silitudo: ꝑ hoc q: est in meliore nā. vn̄ ait. Melior est tn̄ imaginatio corꝑis i aio q̄z illa spēs corꝑoris. inquātū h̄ in meliore nā est. i. in suba vitali sicut est animus. ¶ Cōfirmat̄ iterū. q: sicut ois aia quātūcūq; ēt praua est oī corꝑe melior ſm̄ nām ⁊ nobilior vt vult Augu. 3°. de li. ar. c. 5. ⁊ plibus alijs eiusdē libri. Sic oē accn̄s aie est quolz corꝑis accn̄te nobilior. ¶ Cōfirmat̄ h̄ rō ac ēt ɔ̄ ꝑ argumentationē q̄ ꝓbat Aug. in de v̄a reli. cap. 34 Oia esse a deo facta. Ipsū inq̄t quātulūcūq; esse bonū est. q: summū bonum est summe esse. ⁊ subdit: qm̄ sūma spēs sūmū bonū est. minima spēs minimū bonū est. Omne āt boᵐ aut deus aut ex deo. g̃ ex deo est ēt minima spēs. Sane qđ de spē dicit̄ hoc ēt de forma dici pōt. ¶ Itē ca°. 35. probat mām esse factā a deo inquiēs ɔcludēdo. Nōnulluz g̃ bonū est ⁊ capacitas forē: ⁊ ideo bonoꝝ oium auctor qui ꝓstitit formā ipse fecit ēt posse formari. i. id ꝙ pōt formari. Cū igit̄ actus malus sit qđdā bonū ꝙ ex dictis ēt ꝓbatur. tū q: est aliqđ ens. ⁊ vt dicit Aug. quātulūcūq; eē bonū est. tū q: est aliq̄ spēs eēntia: qm̄ vt ibidē. s. cap. 34. idē ait: qcquid est quātulacūq; spē sit necesse est. si argumentatio Aug. validida ē vtriq; ɔcludit̄ ꝙ ipse act⁹ sit ex deo. ¶ Tertio ar° ad ɔ̄nē sic. Actus malus nō est nihil. igit̄ ē a deo fact⁹. Arn̄s certū est. ⁊ ɔn̄a tenet ex quadā ɔn̄a quā Aug. facit ibidē cap̄. 34. postq̄z. n. ɔcludit oia eē a deo fcā q̄rit. Id igit̄ ē vn̄ fecit de⁹ oia: ⁊ rn̄det. Qđ nullā spēm habuit nullāq; formā: qdē nihil est aliud q̄z nihil. Nā illđ ꝙ

D in cōparatione ꝑfectoꝝ informe d̄r si hz aliqd forme quāuis exiguū q̄uis inchoatū nōduz est nihil. ac ꝑ hoc id quoq; inquātū ē nō ē nisi ex deo. hic postremo vt pz talē ɔn̄az facit. Informe nō est nihil. igit̄ ipm inquātū est nō est nisi ex deo. ex q̄ seq̄tur. igit̄ est ex deo. q̄ ɔn̄a si efficax est vtriq; efficax est ⁊ ista. Actus malus nō ē nihil. igit̄ inq̄ztū est/est ex deo. ⁊ vltra igit̄ ē ex deo. ¶ Nec te moueat illa exclusiua locutio nisi ex deo. Nō. n. intēdit Aug. excludere cām aliā ꝑtialē a q̄ ēt sit illud infor° ⁊ ipfectū: multa q̄ppe talia sunt a creaturis ēt ɔcāntibus. Sed q: esse nō possunt nisi fiāt a deo iō ait nisi ex deo. i. nisi facta a deo. ita vt illa non sit exclusio alterius cāe coagētis sed alteri⁹ modi essendi q̄z ꝑ ꝑfectionē a deo. ¶ Quarto sic. actus malus iā fact⁹ ɔseruat̄ a deo. igit̄ actus malus dū fit fit a deo. ɔn̄a ꝓbat̄ efficacit' ꝑ sacrā scripturā. Ait. n. sapiens. Sap̄. ij. deo loquens. Quō posset aliqd ꝑmanere nisi tu voluisses. Aut qđ a te vocatū nō esset cōseruaret̄. Quid autez ēt qđ a deo

conseruat̃ esse a deo vocatū/nisi esse a deo factū. Unl igit̃ sapiēs impol'e esse aliqd ɔseruari nisi sit factū a deo: ex quo clare pȝ ɔña p̄missa. ℭ Scdo pȝ ɔña: qꝛ cū frequenter sacra scriptura dicat oia esse a deo facta: si ex tali vbi locutione intelligēdū esset malos actus exceptos esse/vt ɔrie ɔnis defensores forsitan dicerēt: hoc nō pp aliud videret̃ oportere nisi qꝛ videret̃ bonitati dei repugnare aliquo mō efficer̃ actū vitiosum seu malū. Sed hec existimatio statim excludit̃ si attēdat̃ ꝙ actus malus q̄ȝdiu est ɔseruat̃ ⁊ ɔtinuat̃ in esse ab ipso deo. sicut oēs oȝ ɔcedere: vt pȝ ex pbōnib⁹ 3ᵉ ɔnis. q. disputate sup. 45. d. p̄mi libri. ⁊ quātuȝ sufficit h̄ p̄miūc ēt ex ꝓ' pte auctis sapientia nūc allegare. Non enim plus videri pōt repugnare dei bonitati actum malū p̄tialr̄ efficere q̄ȝ cū factū ɔseruare: cū hō nō solū peccet cū p̄ efficit dictū actū: sed ēt dū postq̄ȝ factus est ipm libere ɔtinuat. igit̃ qꝛ dei bonitati nō repugnat talē actū conseruare ɔñs est ꝙ nec sibi repugnet efficer̃. ℭ Cōfirmat̃ adhuc qꝛ cū cōseruare sit facere rē esse q̄ p⁹ imediate fuit vt sup. dp̄'. dicebatur ⁊ ēt haberi pōt ab Aug. 9. super gen̄. cap. 22. de p̄uis/ac ab Ansel. de casu diaboli. cap. p̄. nec magis indignū deo iudicari debet ꝙ ipse aliqd faciat qđ imediate p⁹ nō fuit q̄ȝ ꝙ illud idē faciat postq̄ȝ fuit: nā potius est negandū eū facere actum malū cū p⁹ fit q̄ȝ negādū sit deū facere illū postq̄ȝ fuit. 2ᵐ aūt catholice negari nō pōt. igit̃ neq̄ p̄ᵐ negari dȝ. ℭ Pro ista ɔne faciūt multa a⁹ q̄ dicta sunt i probādo 2ᵐ ɔnē. q. disputate sup. 45. d. p̄mi. reqre ibi et applica ad ꝓpositū. Facit ēt auctas Anselmi de casu diaboli. c⁰. 20. vbi dicit exp̄sse ꝙ deus facit oēs nās subales ⁊ accn̄tales vl'es ⁊ indiuiduas. et adhuc specialius dicit ⁊ ipsū prauum motū volūtatis ⁊ singulas prauas actiōes q̄ fiūt a peruersa volūtate deus facit. ℭ Cōtra ɔnē istā pōt argui p̄: qꝛ si eūdem actū malū quē facit hō facit ēt deus: sicut hō faciendo illū peccat sic de⁹ peccaret. qđ est ipol'e. pȝ ɔña qꝛ ñ ob aliud hō iˢ peccat nisi qꝛ agit illū actum malū. ℭ Confirmat̃: qꝛ ſm hoc seqtur ꝙ deus inuideat alteri/fallat ⁊ mētiat̃/furet̃ ⁊ alia siſis dicatur cōmittē: q̄ nō possunt nisi male fieri: ⁊ p ɔñs ipse peccaret. ɔña ista declarat̃. Nā accipiēdo furari pro actu exteriori iđ p̄ci' qs dicit̃ furari qꝛ talez actum agit. Silr̄ qs dicēs alteri falsum iđ p̄cise dicitur falsidicus qꝛ falsam cāt orōnē: ⁊ si sciat illā esse falsam: vtrūq̄ mētitur. inuidus etiā vel inuidere qs nō dicitur nisi qꝛ elicit actuȝ inuidie. igit̃ si quosl̄ȝ tales actus etiā deus facit ipse etiā silr̄ denoiabit̃ ⁊ dicet̃ fur: fallax ⁊ mētitor. ⁊ inuidus: ⁊ silr̄ de ceteris peccatis q̄ hō corde/ore/vel ope cōmittit.

ℭ Est ergo cōclusio probanda ꝙ actus mali quem efficit peccator deus est imediata causa: partialis tamē coefficiēs actum eundem. Hanc pbo primo sic. omnis actus malus iam factus q̄ȝdiu est immediate conseruatur a deo. igitur omnis actus malus dum fit immediate conseruatur a deo añs pbatur: qꝛ si aliquis malus actus non imediate conseruatur a deo. igitur ipse in suo existē nō imediate depēdet a deo. ergo vel ipse a nulla re imediate dependet: ⁊ p consequens nec etiam mediate dependet ab aliqua: ⁊ ac per hoc est simpliciter independens: aut immediate dependet a sola creatura vna vel pluribus simul. p̄mum non potest dari: tum qꝛ fortiori ratione dicendum esset ꝙ ipsa volūtas ⁊ substantia anime esset simpliciter independens cum sit res ſm se multo perfectior actu suo qui est accidens eius: ⁊ sic consequenter de angelis ⁊ de ceteris substantijs dicendum esset quod esse falsissimū nemo theologicus: aut ēt verus Phūs ignorat. tum qꝛ ſm hoc sequeretur ꝙ hoc solo posito. s. ꝙ deus nullam rem conseruaret: ⁊ operationē illam intimam: quā ſm sanctos omnia cōtinet ab omnib⁹ rebus subtraheret adhuc act⁹ ille malus existeret: ⁊ quia constat ꝙ tunc nulla aia esset: ipse vtrūq̄ existeret p seipm ⁊ sine subiecto. Quod nimis absurdum est dicere. tum qꝛ ſm hoc non esset verum quod de chr̄o ait Aplūs ad Col. cū ait. ⁊ oia in ipso cōstant. glosa. q oibus ſm diuinitatē infusus oia sustinet ad Heb. p̄ loquens de deo patre. portans oia verbo virtutis sue. vbi glosa. sicut ab eo creata sunt oia ita per eū immutabilem cōseruantur. Nec pōt dici ſm. vȝ ꝙ dependet imediate a sola creatura. v. g. ab ipsa voluntate de q̄ magis videret̃: qm̄ si hoc esset vez̄ seqretur ꝙ de⁹ non posset illum actum annihilare voluntate ipsa manēte ⁊ volente illum actum ɔseruare: ⁊ sic volūtate creature volentis omnipotētia ipediret̃ effect⁹: qđ si vez̄ est Aug. dic̄ erroneū esse in ench. pȝ ɔña: qm̄ non aliter deus annihilat aut facit rē nō esse q̄ȝ non faciēdo eā esse ſm Ansel. de casu diaboli. nec obuiat si dicat̃ ꝙ preter voluntatez est aliq̄ cā p̄tialis. v. bi grā notitia obi: qꝛ illa causat nālr̄: ⁊ sic illa stāte ⁊ voluntate volente cōseruare actum deus non poterit illū annihilare: ⁊ sic idē incōueniens sequitur. pȝ ergo. añs ɔña pbat̃. p̄ qꝛ si nulla creata sufficit sine deo aliquem talē actum conseruare postq̄ȝ habet esse: vt pȝ ex dictis: conse/quens est ꝙ nulla sufficiat sine deo illū de nouo producere postq̄ȝ imediate non habuit esse. nā maius vel saltē nō minus videt̃ esse posse 2ᵐ q̄ȝ posse p̄ᵐ. Scdo qꝛ si h̄ deberet a deo negari nō ꝓpter aliud deberet: vt videtur nisi qꝛ efficere actum malū repugnaret bonitati diuine. Sȝ si h̄ sibi repugnaret ēt sibi repugnaret ɔseruare actū malū postq̄ȝ ꝓductus est: cū hō nō solū peccet qn̄ p̄ efficit actū malū: sed etiam qn̄ postea illum libere ɔtinuat. ac p hoc si de⁹ nō efficit actū malū: nō etiā ɔseruet ipm: qđ repugnat añti. Tertio pȝ ɔña ex auctē sapiētis. b. Sapiētie. 5. deo loquētis. Quō posset aliqd p̄manē: nisi tu voluisses: aut qđ a te nō vocatū nō eēt ɔseruaret: ex cui⁹ vltima pte docet. Sap. nihil cōseruari posse nisi sit a deo volitū. i. eo dicente seu faciēte ad esse deductum. iuxta quem sensum dicitur de ipso in psal. Uocauit famē super terrā. ſm glosam: ⁊ super illđ Aggei. p̄mo. Uocaui siccitatē. i. ventū vrētē super terrā. ℭ Scdo pbo ɔnem ⁊ suppono ꝙ in nulla spē actus mali est tantuȝ vnus actus nūo ꝓducibilis a voluntate qnimo multi sunt ꝓducibiles oio sil'es ⁊ eiusdē rōnis sine plures ex eis possunt eē sil' in volūtate siue nō. suppono ēt ꝙ nullus taliū est de se magis vno tpe q̄ȝ alio ꝓducibilis: nec ēt in aliq̄ dato tpe aliqs magis est ꝓducibilis q̄ȝ ali⁹. hec sunt pbata in p̄ dis. 35. ⁊ satis ēt cōiter ɔcessa: lȝ forte ab aliqbus dicet̃ opᵐ. His oppositis pbo ꝓpositū sic. qn̄ volūtas efficit aliquez actū malū: nō quilibet possis siſis illi fit. pȝ. igit̃ ille nō fit a sola volūtate. pȝ ɔña. qꝛ cū nullus taliū actuū sit p tūc magis possis q̄ȝ ali⁹: ⁊ volūtas ipsa creata idn̄titer se ad quēlȝ illoꝝ hēat nullūq̄ distincte cognoscat añq̄ȝ ipse act⁹ fiat: ⁊ p h̄ nec possit velle distincte aliquē illoꝝ determinate ꝓducere nisi alia cā nālr̄ determinata ad ꝓductionē vni⁹ determinate tm̄ ɔcurrat: qđ ɔstat ſlm eē. aut aliq̄ liba q̄ distincte illos cog̃scat ⁊ aliquē deterⁿ velit cōproducē: nullū vnq̄ȝ ꝓduceret: qꝛ q̄ rōne vnū ꝓduceret eadē ⁊ quēlibet. Sed talis cā liba distincte illos cognoscēs nō pōt eē alia q̄ȝ deus vt certū est. q̄re ⁊c̄. ℭ 3⁰ si deus nō eēt imediata cā efficiēs act⁹ mali deus nō eēt factor oium entitatū. ɔñs aūt falsuȝ. est vepote ɔ̄ articulū fidei quo fatemur deū factorē oiuȝ visibiliū ⁊ inuisibiliū. nā qd est factorē oium ⁊c̄. nisi oiuȝ eēntiaꝝ seu entitatū ⁊ reꝝ: vn̄ Aug. sic itelligēs ꝓfessionē fidei nr̄e ɔ̄ manicheos in libro de moribus eorūdē. ait. ꝙ in catholica eccl̄ia dr̄ oium nārum atq̄ substantiaꝝ esse auctorem deum: ⁊ ꝙ nām ⁊ subam vl'r pro entitate accipiat. pȝ per verba que immediate premittit ait enim sic. Ipsa natura nihil aliud est q̄ȝ id qđ intelligit̃ in suo gn̄e aliquid eē. itaq̄ vt nos iam nouo nomine ab eo ꝙ est eē vocam⁹ eēntiam quam plerūq̄ ⁊ subam nominamus ita veteres qui hec nomina non habebant ꝓ eēntia ⁊ suba nām vocabāt. idip̄m ergo maluȝ est si preter pertinaciam velitis accedere: desicere ab essentia ⁊ ad id tēdere vt nihil sit. Quocirca cum in ecclesia catholica dicit̃ oium nāꝝ atq̄ subaꝝ esse

A

auctorē deū simul intelligit ab his qui hoc possunt intelligere nō esse deū auctorē mali. Ex his apparet φ cū dicit deū oium nārū esse auctorē atq3 subarū: nomine nāe significat oē qd in suo genere est aliqd. ⁊ oē qd h3 esse seu oē qd est. Et certū est φ nos ēt qdl3 tale ⁊ nullū aliud vocamus entitatē fm essentiā.

Cōfirma.

¶ Cōfirmat istud ex alio. nā ex hoc φ oium naturaꝝ deus est auctor: ⁊ tñ non est auctor mali vult ibi ɔcludere malū nihil esse: sic p3 intuenti φ nō ɔcluderet nisi noie nature ois entitatis: ⁊ oē qd nō est nihil: sed aliqd in suo genere itelligeret. Ex his ēt p3 φ responsio ⁊ glosa quā tenētes partē qōnis oppositā dant ad auctoritates Aug. q̄ asserunt oēm nām ⁊ subam que deus nō est eē factā a deo: ⁊ qd ipse est cā oiu3 que sūt dicentes eū p nām ⁊ suba3 nō oēm essentiā vel entitatē vlr significare: sz tñ illas que p se subsistūt: ⁊ p se agere vl' pati pñt ⁊ ꝓprio noie sube appellant fm quos subas ɔ accñtia distinguimus nō est ad intellm ipsius. Qd ēt p3 p auctez ipsius sup illud. oia p ipm facta sūt supius allegatā.

B

Per auctoritatē ēt euāgelij tactā ꝓbat ɔñs illatū supra esse fim. ait eni. oia p ipm facta sūt ⁊ sine ipso factū est nihil. i. vt exponit Aug. in de nā boni. nō ē factū sine ipso a iqd. ḡ ois entitas facta est facta p ipm. ɔña ꝓbat: qa si deus nō est imediata cā efficiēs act9 mali vel simplr nō est cā efficiens ei9: ⁊ p ɔñs nō est factor ois entitatis cū act9 malus vtiq3 sit entitas aliq̄ vel est cā mediata tm: vtpote mouēs ipsa3 volūtatē ad efficiēdū ipm actū malū. Sed hoc dici nō pōt qa tūc sequeret φ deo auctore fit hō deterior: ⁊ ita de9 faceret nos facere mala: sic dcm̄ ē in. 26. di. q. p'. φ ipse facit nos facere bona: qd blasphemū ē ⁊ ipiū sentire. vñ Aug. sup psal. 104. nunqd na3 intelligēdū vel credendū φ de9 cor hoium ad faciēda peccata ɔuertat quis hoc dixerit.

Rñsio

¶ Forte dicet φ neutro modo deus est factor mali act9: sz tñmodo causando ⁊ ɔseruādo voluntatē ⁊ alias imediatas causas simplices si plures ɔcurrāt q̄ efficiunt malū actū. qcqd eni3 est cā cause est cā causati.

Ↄ rñsionem

¶ Sed istud stare nō pōt: qa hec nō sufficiūt ad h φ vere ⁊ ꝓprie deus

C

dicat oium factor: aliogn posset dici φ fruct9 terre ⁊ alia q̄ in mundo nālr generant deus nec imediate efficit nec eorum causas efficere facit: sed tñmodo illas fecit ⁊ conseruat que ex se tātu3 postea huiꝯ effectus efficiunt. Sed istud dictū recitat Augu. opinionis fuisse quorū. 4. 5. sup Geñ. ⁊ idem reprobat tanq3 diuine scripture ɔtrarium q̄ deum dicit ista facere. sicut in pmo. dist. 45. recitatum est.

cap. 21.

¶ D. Non obstante φ terra gignat ⁊ ɔseruet quasdā herbas: nemo tñ dicit terra3 facere passiones in sensibus aut aliquas alias qualitates que causent ab herbis illis: silr nec locus nālis dicit facere actiones que efficiunt a locato qd ɔseruat: vnde aer nō dicit causare frigiditate3 causatam in aliquo ab aq̄ quā ɔtinet: ⁊ ita de multis alijs argui posset ɔtra hꝯ responsionē. ꝓpter qd etiā p3 φ nunq3 id qd est causa cause est etiā causa causati: nisi ipsu3 sit cā vt alia causa sit causa. i. vt alia causa causaret: siue qd ide3 est: nisi ipsum faciat aliam cām cāre seu ipsam moueat ad

D

causandu3: quēadmodū in mouētibus essentialr ordinatis. iuxta doctrinā Phi 8° phyfi. ⁊ 2° meta. pmū mouet 2m ⁊ est illi cā vt moueat aliud. de qbus locis sumpta3 puto illā magfalē ꝓpōnē.

T. c. 41
t. c. 5. ⁊. 2
4m

¶ 4° sic. oē bonū: qd nō est deus est ab efficiente deo: ⁊ loquor nō tñ de bono moris: sed etiā nāe. igit ois actus malus est ab efficiente deo. añs p3 per illud Aug. 2. de lib. ar. tu pietatē. i. fidē inconcussam tene ⁊ nullum tibi bonu3 vel sentienti vel intelligenti: vel quo quo modo cogitāti occurrat: qd non sit ex deo: ita eni nulla natura occurrit que non sit ex deo. per hanc vltimā auctoritatis partem p3 eu3 loqui vlter etiā de bono nature quī sensus etiā ex sequētibus confirmat. nā subdit detracto penitus oino bono: non quidē nō nihil: sed nihil oino remanebit. omne aūt bonu3 est ex deo. nulla ergo natura

cap. 39.

est que nō sit ex deo. hec ipse. omne igit non nihil fm ipm est bonū: ⁊ omne bonū a deo. ɔña p3: tum qa actus nō est nihil sed entitas quedam: ⁊ per ɔñs quoddā bonu3 vt iā tactū est: frequēter etiā dicit Aug. φ omne qd est inquātum est: est bonū: tñ qa quilibet actus voluntatis quātūcūq3 malus pfectior entitas est ⁊ nobilior quolibet accidente corporali. igit quilibet est qddā bonū. p3 ɔña: qm̄ multa sunt accñtia corporalia: quoꝝ qdlibet est magnu3 bonū: ⁊ nullū est qd nō sit bonu3: sicut etiā ex vtilitatibus ꝓuenientibus cognosci pōt. assumptū autē ꝓbat ex eo φ quilibet actus est actus vitalis ⁊ spūalis.

E

¶ Cōfirmat p Aug. 9° de tri. qui spēm rei exñtis in aia ꝓbat esse meliorem specie corporali extra: cuius est similitudo p hoc qd est in meliori nā: vnde ait melior est tñ imaginatio corporis in aio q3 illa species corporis inquātū hec in meliore natura est. i. in substātia vitali sicuti est animus.

ɔfirma°
cap. 10.

¶ Confirmatur iterum: qr sicut ois aia humana quātūcūq3 est praua melior est ⁊ nobilior fm nām omni corpore: vt idem Aug. vult. 3. de lib. arb. ca. 5. ⁊ pluribus sequētib9 sic. oē accidēs aie est quocūq3 corporis accidēte nobili9.

F

¶ Cōfirmat tota ratio ista simul cū conclusione pncipali ex argumentatione Aug. in de vera reli. alia ipse probat oia a deo esse facta ait eni sic. ipsum autē quātūcūq3 esse bonū est: qr summū bonū est summo esse. ⁊ subdit: qm̄ summa spēs summu3 bonum est. minima species minimum bonum est. Omne aūt bonu3 aut deus aut ex deo. igit ex deo est etiā minima species. sane qd de specie dicitur: hoc etiā de forma dici potest. cum igitur actus malus sit quoddā bonū: qd ex allegatis etiā ꝓbat. Tum qr est aliqd ens: ⁊ Aug. ait. φ quātulūcūq3 eē est bonū. tū qa est aliqua species. i. essentia: quoniā vt ibidem ait. quicquid est quātulūcūq3 specie sic necesse est. tum qa est quedā forma: ⁊ φ de specie dicit in ꝓposito etiā de forma dici potest: vt ait. sequitur necessario si argumentatio ei9 valida sit φ ipse malus actus vtiq3 sit ex deo.

Cōfir.
cap. 34.

¶ Quinto ad idē pōt argui ex vna alia consequētia: quā facit Aug. ibidem. dicit eni ipse ibi φ illud qd in comparatione perfectorū informe dicit nō est nihil. ⁊ statim infert sic. ac per hoc id quoq3 inquātu3 est nō est nisi ex deo. similr in proposito potest argui act9 malus nō est nihil. igitur est ex deo. que ɔsequētia confirmat etiā ex di to eiusdē. 12. de ci. dei. vbi ait sic. deus summe est atq3 ob hoc ab illo facta est ois essentia que nō summe est: qa neq3 illi eqlis esse deberet que de nihilo facta eēt neq3 vllo mō eē posset si ab illo facta nō eēt. igit essentia q̄ est act9 malus cū nō sit summa eēntia nullo mō esse pōt nisi a deo facta esset. Hec etiā videt esse intentio Ansel. de casu diaboli. vbi discipulo dicenti. φ qdem deus rerū naturas oium faciat. fatendū est: φ vo singulas actiones puersarū volūtatū velut ipm prauū motū volūtatis quo ipsa mala volūtas se mouet faciat qs ɔcedat? Rñdet. qd mirū si dicimus deū facere singulas actiones q̄ fiunt mala voluntate cū fateamur eū facere singulas subas que fiunt iniusta volūtate.

5m
G

cap. 5.

cap. 10

¶ Cōtra istā ɔnē pōt argui pmo sic. si eundē actū malū facit deus quē facit homo: sicut homo peccat faciēdo illu3: sic etiā peccat deus: qd est impossibile. p3: qa nō ob aliud homo ille peccat: nisi qr facit actum malū.

Ↄ ɔnem
H

¶ Scdo si deus facit actū malū de9 est auctor maloꝝ: cuius oppositū dicit Aug. in auctē supra allegata. ex libro de morib9 manicheoꝝ. in pma rōne facta ad ꝓbandum ɔne3 ⁊ in alijs locis innumeris. p3 ɔña: qr nō est aliud esse auctorē mali q3 facere actū malū.

2m.

¶ Tertio. tūc deo auctore fieret homo deterior ɔtra eundē Aug. 83. q. ꝓbatur ɔsequētia: qa qui causat actu3 quo homo est deterior eo auctore fit ille deterior: si vo conclusio sit vera deus causat actum quo homo est deterior. igit ⁊c.

3m
q. 3.

¶ Quarto. deus est vltor mali actus. igitur non est actor. antecedēs certum est per fidē. ɔsequētia probat auctoritate fulgen

4m

tij.d.q deus eius rei est vltor:cuius est actor. Item Aug. in libello qui dicit confutatio catholica quorundam falso sibi imputatorum. dicit q ab auctore nature prorsus alienum est quicquid in vnoquoque dānandum est. ¶ Quinto. si deus est partialis causa act⁹ mali posset esse totalis causa actus eiusdem: ita q solus ipse causaret actum illum. consequēs hoc falsum est: quia tunc posset causare actum odiēdi deum ⁊ mendatiū: ac per hoc mentiri: cuius oppositū probatum est in pmo libro. cōña pz: qa quēcūqz effectū de⁹ potest facere ɔcurrente cā scđa: pōt absqz illa. alias non sibi ipse sufficeret ad oēm suum effectū: sed ad aliquē causandum indigeret adiutorio creature. hoc autē est falsum. d. Aug. pmo de lib. arbi. q nullus de deo optime existimat qui nō eum credit nulla adiutum esse natura in causando quasi qui nō sibi sufficeret. ¶ Sexto. si deus facit istum actum malū quē etiā facit iste homo: deus vult istū actum esse. igit vult istum hominē facere istum actum malum. ⁊ vltra. igitur iste homo faciēdo istū actum malum facit illud: qd deus vult eū facere: ⁊ per ɔsequēs nō peccat: ⁊ sic sequit ex ɔclusione q quēcūqz actum homo faciat nunqz peccat. nā sic pōt de quolibet argui. ¶ Ad idem arguit quidam doctor sic. 7. si de⁹ causaret actū malū necessario causaret deformitatē eius: cuius oppositū dicunt sancti. pbatur ɔsequētia: qa quidā actus sunt a quib⁹ inseparabilis est deformitas. vbi grā. odire deū ⁊ multi alij qui habent conuolutam maliciam: nec possunt bene fieri. ¶ Octauo idem sic. si deus coagit voluntati in suo actu aut hoc est: quia sequitur determinationē voluntatis in illo actu: sic q voluntas prius natura se determinat: ⁊ ex hoc de⁹ coagit illi: aut econuerso. deus prius determinat se ad agendum: ⁊ voluntas nostra sequit determinationē eius: aut veniunt ad actionē istam: ex quo pmum nō pōt dari: quia tunc deus voluntarie coageret ad peccatū: ⁊ etiā haberetur ppositū: qa in illo nō determinate coageret sibi deus: ⁊ sic nō esset causa omnis actus positiui: nec scđm: qa tūc voluntas determinaret a deo ad peccandū: ⁊ sic non peccaret: qr de se nō haberet vnde esset causa peccati: qa non libera. determinaret enim ab extrinseco. nec tertiū. Tum qa talis concursus esset casualis. Tum qa deus volūtarie coageret ad peccatum. ¶ Nono ⁊ est ratio eiusdē. nō est minoris potestatis voluntas respectu actus sui qz agētia naturalia respectu actuū ppriorum: sed agētia naturalia sic eliciunt actus suos per se q deus nō cooperat actiue: nisi per conuersationem. igit ⁊c. pbatur minor auctoritatibus ⁊ rōne. pma auctoritas est Aug. 7. de ci. dei. dicit sic. deus administrat oia que creauit vt ipsa proprios exercere ⁊ coagere motus sinat. alia est Ecclesiastici. 15. deus ab initio constituit hoiem ⁊ reliquit eum in manibus consilij sui. ¶ Alia est Cōmen. 12° meta. qui sarracenos deridet: eo q negant res habere pprias operationes. ¶ Rōne etiā pbat dicta minor: qa non apparet: quare deus non possit cōicare creature actionem que nō est creatio: sed extractio perfectibilis ad complementum: cum illa nō requirat in agente virtutem infinitā. Secūdo: qa aut in editione forme de mā si deus coagit agenti nāli ambo faciunt idem totaliter: aut deus vnam partem ⁊ agens nāle aliam. non potest dici pmū: qa impossibile est idem esse simul a duabus causis totalibus in eodē genere cause. nec scđm. Tū qr aliqñ forma illa est simplex carens partibus. Tum qr tunc sequit q ad partem quā facit agens nāle deus non coagit: qd est ppositum. auctoritates etiā vident plures contra predictā ɔclusionē. ait enim Aug. 2° de lib. ar. motus ille auersionis quā fatemur eē peccatū: qm defectiu⁹ motus est. vz quo pertineat ⁊ ad deum non pertinere ne dubites. Et respondet discipulo querēti: vnde est motus voluntatis quo auertit a deo. per quā responsionē pz expresse Aug. velle q ille motus non sit ex deo. ¶ Itē idem in pallegato supra libello qui dicit confutatio catholica. ait. detestāda ⁊ abominādā opinio est: que deum cuiusqz male volūtatis aut male actionis credit auctorē. Item in de nā boni ante mediū libri. cū audimus inqt oia ex ipso ⁊ per ipm ⁊ in ipso: oēs itaqz naturas intelligere debem⁹ que nālr sunt: neqz eni ex ipso sūt peccata que nām nō seruant sed viciāt: que peccata ex volūtate esse peccātiū multis modis sancta scriptura testat: ⁊ q nomine peccatorū itelligat malos act⁹. pz ex eo q dicit illa esse ex voluntate peccātiū. soli eni actus volūtatis eliciti ⁊ imperati sūt ex volūtate peccātiū. plures ēt alie auctoritates idē sonant. ¶ Respōdeo ad pmū nego ɔsequentiā. Ad pbationē dico q nō ideo pcise qa peccat: qa facit actū malū: vocādo actum malum illā entitatem: que nunc a modernis vocatur actus malus: qd dico ad excludendam acceptionem huius nominis actus: vt dicit de quibusdam cōplexe significantibus qnomodo actus negat esse res proprie. i. entitas vt in secūdo articulo dictum est. Sed ideo peccat: qr facit illū male. i. ɔtra rectā rōnem: ⁊ qr illū actum quē homo ɔtra rectā rōnem: ⁊ ideo male facit deus scdm rectā rationē: ac per hoc bene facit: ideo homo illum faciendo peccat: non deus. istud declaratur de ppinquo. nā eūdem malum actum quem homo libere continuat ⁊ conseruat postqz factus est continuat etiā ⁊ conseruat deus: ⁊ tamē homo sic continuādo peccat: nō aūt deus. Similr eundē hoiem deus pducit ⁊ format in vtero quē generat etiam homo adulterādo: ⁊ tamē deus nō peccat sed homo. Similiter sicut dicit Magr. 3. snīaꝝ. distin. 20°. traditio christi facta est a deo iuda ⁊ a iudeis: ⁊ tamē deus non peccauit. illi vō peccauerunt ⁊ ita dari possent exempla de multis operibus exterioribus ad que etiam diuersi homines concurrunt: ⁊ tamē vnus peccat alio nō peccāte: qa vnus scdm rectā rationem ⁊ bene illud agit. alius vō ɔ rectā rōnem ⁊ male. Dices q saltē in his que sunt scdm se mala nec possunt bene fieri concedendum erit q non fiunt a deo: quia tunc non solum mala: sed etiā male faceret: ⁊ contra rectam rationē: sicqz peccaret. Dicendum q nulla entitas est vel esse potest que non possit bene fieri: lz non a quolibet: sed ea que scdm se sunt mala ⁊ dicuntur non posse bene fieri non sunt alique entitates existētes vel possibiles existere. Sz sūt cōplexe qdā significabilia: vt in pcedētib⁹ dicebat: q ēt pp̄e peccā nūcupant: ⁊ talia nūqz ēt fiūt ab eo scdm illū modū loquēdi: qz dnr fieri ab hoie. v. g. inuidere dī eē malū scdm se ⁊ dī fieri ab hoie: ad hūc sensum. s. qr dicim⁹ q hō inuideat. de⁹ āt ⁊ si actū illū seu entitatē illā quā inuidiā noiam⁹: ⁊ q hō dī inuidē cāet sil' cū hoie. nō tn̄ ipse inuidet: sic nec notitia inuidētis prialr cū volūtate hois cāns inuidiā vlli inuidet: lz aia ipsa tn̄ q illa entitate efficit: ita de alijs vt furari mechari ⁊ hmōi est dōz. nullū eni taliū pe de⁹: lz eni oēm entitatē quā agit vel mouet mēdax. sil' ēt agat ⁊ moueat de⁹. ipse tn̄ nec furat nec mētit. Qōlz eni taliū vltra simplicē factionē aut motionē talis vel talis rei aliqd ɔnotat ex pte ei⁹ qd sic denoiat: que deo nō ɔueniūt: sic furari vltra simplicē trāslationē rei de loco ad locū ɔnotat rē illā nō esse trāsferentis. mētiri ēt vltra formationē false vocis ɔnotat eū q mentiri dī velle p illā falsum signare ⁊ aliū fallere: ⁊ qr deus esto q sil' prialr rē illā trāsferat nō trāsfert rē nō suā: qa oia ei⁹ sunt: ⁊ lz illā vocē mō cū mētiēte formet: nō intēdit p illā falsum signare aut fallē quēqzō nec ipse furari vel fur dī: neqz mendax aut mentiri. Dices qzuis de⁹ nō inuideat aut mētiat: ⁊ sic de alijs: causat tn̄ scdm te inuidiā in aia inuidētis: ⁊ sic causat vocē illā q mēdaciū dī: sed talia cāre videt esse ɔtra rectā rōnē: sicē inuidere ⁊ mētiri. nā talia faciens quodāmō vel saltē iuuat aliū ad inuidēdū ⁊ mentiēdū: qd recta rō dictat nō esse faciēdū. igit de⁹ male agit ⁊ peccat vt pus iferebat. Rūdeo q sic de⁹ nō agit ɔ rectā rōnē faciēdo hoiem q possit ma/

A lium actū facere cū ad eū faciēdū nō cogat vel inducat. sic nō agit ꝯ rectā rōnem ei nō subtrahēdo id sine quo nō pōt facere malū actū: nec tamē exercitādo vel faciendo vt hō faciat talē actū. id aūt sine quo nō potest hō malum actum facere est coefficiētia deiq3 que nc̄cia est cuilibet creature ad suos pducēdos effectus: cū nulla se sola ad aliquā ēētiā3 cāndā sufficiat: vt ex auctrib⁹ plūbus supra adductis appa ret. ¶ Cōfirmat̄ rñsio hec: qm̄ certū est deum nō peccare nec agere ꝯ rectā rōnē: ex eo ꝙ actū malū partialr̄ ꝯtinu at ⁊ ꝯseruat: nec sic dī ipse facere vel iuuare hoiem ad pec cādū p ꝯtinuationē actus mali. ¶ Ad 2ᵐ nego ꝯñam acce pto ꝯñte in sensu quo negat̄ a sanctis. nā cum dī ab eis ꝙ deus nō est auctor maloꝝ. h̄ nomē malū vel est nomē sub stātiuū. ⁊ stat pro eo qđ est p se malum seu malum simplr̄. iuxta distōnem datā de malo in p̄ arti. quēadmodū sumit̄ in auctē Aug. de moribus manicheoꝝ: ⁊ in plūb⁹ alijs lo cis. vel est nomē adiectiuū: substātiuū tn̄ vt aiunt grāmati ci: ⁊ tūc stat pro his q̄ denoiant̄ mala. nō tn̄ vlr̄ pro oibus. nā certū est ꝙ deus est auctor oīum maloꝝ: ⁊ silr̄ malorū angeloꝝ: l3 nō sit eius auctor vl̄ cā ꝙ ipsi sint mali. Et silr̄ cā est ois ēētie q̄ denoiatur mala: ⁊ p ꝯñs ad hūc sensum pōt vere dici ꝙ deus est auctor mali: sic hn̄ innuit Aug. rñ dens Juliano heretico li° 3° ꝯ eū. si qđ ꝯo supaddis ⁊ dicis rei male auctor eē nō pōt quō id dicis. meli⁹ .n. nouit ipse loqui q3 tu qui per pphetā dicit cāre se mala. Ecce qđ re probat eū: qꝛ dixit ꝙ rei male deus nō est auctor: ⁊ rē stri cte pro entitate accipit: sicut p3 intuēti qōnē vt vertit̄ inter eos. igit̄ oppo^m est dōm: ⁊ silr̄ ex dicto reprobato apparet mala in auctē pphē denoiatiue sumi. ḡ cū sic sumit̄ nomē mali a sanctis: ⁊ dī deus nō est auctor maloꝝ: nō stat nomē mali pro oibus gn̄aliter que denoiant̄ mala: s3 stat ꝯcte p his malis q̄ sunt peccata: sicut supra p3 p Magr̄m. nunc aūt act⁹ malus accipiēdo h̄ nomē act⁹: vt h3 significatio nē incōplexā. i. entitas illa q̄ dī malus actus: q3uis sic ma lus nō est malū: nec ēt est pctm̄: l3 hō ipm̄ faciēs peccet: ⁊ ex h̄ vlterius ad pbationē ꝯñe dōm est ꝙ nō est idē hec in tentionē sanctoꝝ eē auctorē mali ⁊ facere actū malū. verū tn̄ ⁊ in quo sensu sit ꝯcedēdū vel negādū deū esse auctorē3 maloꝝ actuū: sic accipiēdo actū dicet̄ in rñsione ad scđam auctē allegatā ꝯ. ¶ Ad 3ᵐ nego ꝯñam. Ad probationē dī eo ꝙ nō qcūq3 causat actū &c. eo auctore sit hō deterior lo quēdo de cāre gn̄alr̄ fm̄ ꝙ ēt partialis cā cāre dī. nam si plures hoies ꝯcurrāt ad idē opus malū ex quo neuter dī altero auctore peccare vel deterior fieri. Et si vnus pncipa liter: alter ꝯo instrualr̄ aut scđario: qui pn⁹ nūq3 dī reliquo auctore peccare. Qm̄ ḡ dī qs alio auctore fieri melior vel deterior dici pōt ꝙ tūc qn̄ alius est sibi cā vt faciat illud: qđ faciēdo est melior vel peior: ⁊ qꝛ de⁹ cuilibet bn̄faciēti est cā vt faciat illud qđ bn̄ facit. nā nō solū partialr̄ cōcau sat actū bonū hoīs: sed ēt mouet volūtatē eius ⁊ facit eam facere eūdē actū. nulli aūt malefaciēti est cā vt male faciat id qđ malefacit: l3 actū illum ēt cōcauset: vt supra disti. 26. q. p̄ habitū est. Jdcirco qlib3 deo auctore pōt vere dici fie ri melior. nullus aūt deo auctore deterior. Sed nunq̄d ad hūc sensum pōt dici vere ꝙ aliquo mō alio auctore qs fit deterior. dōm ꝙ sicut qs potest dici eē alteri cā vt male fa ciat: sic pōt dici ꝙ eo auctore alter deterior fiat. nullus aūt pōt eē alteri cā imediata mouēs volūtatē eius ⁊ faciēs eā facere actū malū: sicut de⁹ facit eā facere bonū actū. Et iō nullus ita alio auctore fit deterior: quēadmodū deo aucto re qs fit melior. pōt aūt qs l3 improprie dici alteri cā ime diata aliquo modo. ꝟ. g. inducēs vel suadēs ad malefaciē dū: sic diabolus homini quē tētat ⁊ in isto sensu pōt qs di ci alio auctore fieri deterior. Scđo pōt dici ad arg^m iuxta expōnē Aug. met negādo. s. candē ꝯñam. nā qd fit aliquo auctore fieri deteriorē Aug. ibidē3. exponit. s. illo auctore cū dī illo volente dī fieri. ḡ deteriorē aliquo auctor est fm̄ Aug. fieri deteriorē illo volēte ꝙ iste deterior fiat: ⁊ qꝛ de us nō vult aliquē esse deteriorē: q3uis ꝯcauset actū malū3 quo quis est deterior: ideo nullus eo auctore fit deterior. ¶ Ad 4ᵐ pōt dupl'r rñderi. Uno mō ꝙ si ly actus in añte habeat sig̃ationē cōplexā añs est verū: ⁊ silr̄ ꝯñs in eodē sensu. Si aūt hēat sig̃ationē simplicē añs est falsum. non enim deus punit hoiem pro illa entitate quā facit ⁊ quā3 vocam⁹ actū malū: s3 qꝛ illā male facit: ⁊ qꝛ illā male face re dī ⁊ malus actus: vt act⁹ h3 sig̃ationē cōplexā: ideo in tali sensu ꝯcedēdū est ꝙ deus ē vltor mali actus ⁊ eius nō est actor sic ꝯcedit̄ ꝙ est vltor peccati ⁊ nō actor: ⁊ qꝛ pec catū ⁊ act⁹ sic sumptus ēt res aliq̄ dī: vt. s. dcm̄ est: iō ei⁹ ēt rei dī vltor. cuius nō est actor. Et sic dōm est ad auctēm Fulgentij. ¶ Ad auctē Aug. eodē mō. nā nihil est in aliq̄ damnādū: nisi pctm̄: ⁊ peccati nō est actor deus. Alio mō pōt dici fm̄ ꝙ dicit Altissiodoren̄. ꝙ sensus auctis est ꝙ n̄ eiusdē rei ⁊ fm̄ idē deus est actor ⁊ vltor. S3 eius ē actor inquātū entitas q̄dā: eius ꝯo vltor inquātū est mala. Est aūt mala inquātū male fit: ⁊ iō pro ea punit eū a quo ma le fit. pma solō plus placet. ¶ Ad 5ᵐ ꝯcedo ꝙ deus pōt so lus actū illū cāre ⁊ actū odiendi. i. qui est odium dei: ⁊ mē dacium ēt pōt cāre. nō tn̄ pōt cāre actū odiendi deum: sed odiū dei neq3 pōt cāre mēdaciū vel mētiri: neq3 pōt causa re actū malū: quare quēcūq3 actū cāret solus: l3 ille nunc sit odiū dei vel mēdaciū: aut aliquis actus malus: si tn̄ de us solus illū cāret sic pōt illū cāre solus nō eēt actus: neq3 odiū dei vel mēdaciū: ⁊ p3 ista solō ex dictis in p̄ᵃ qōne di sputata sup. 42. di. pmi lib. iō eius declarationi non insisto. ¶ Ad 6ᵐ ꝯcedo ꝙ dñs vult istū esse. nego aūt ꝙ velit istū hoiem facere istū actum: sicut fm̄ Magistrū dist. vltima pmi. tota trinitas voluit passionē christi eē ⁊ occisionē: nec tn̄ voluit ꝙ iudei occiderēt christū. ideo nego ꝯñtiā illā3. ¶ Ad 7ᵐ dico ꝙ si per deformitatē intelligatur aliqua en titas q̄cūq3 ⁊ vbicūq3 illa sit deus coagit illam: nec oppo situ scio dici a sanctis: nec iste doctor ostēdit. doctores aūt aliqui moderni vtiq3 dicūt ꝙ l3 actus deformis sit a deo. deformitas aūt ipsa nō est a deo. qđ dictum pōt hēe bonū intellectū: nō quidē ꝯcipiēdo ꝙ deformitas sit aliqua enti tas ab actu distincta q̄ nō causetur a deo: sed intelligendo ꝙ l3 actus deformis sit a deo: non tn̄ inquātū est deformis est a deo. nā non est deformis nisi inquātum ꝯ rectā rōnē fit: inq̄ztū aūt fit ꝯ rectā rōnē3 fit ab hoie: non aūt a deo: q nihil agit ꝯ id qđ ab eo agendū esse indicat rō recta. Et hu ic ꝯcordat ꝙ alij recte intelligētes significare intēdūt cum aiunt ꝙ deus est cā actus mali. S3 nō vt malus est: qm̄. s. ille nō est a deo vt est malus neq3 ēt vt est a deo est malus. ¶ Ad 8ᵐ dico iuxta modū loquēdi arguētis ꝙ deus sequi tur determinationē volūtatis: non ꝙ determinatio volun tatis sit aliqua entitas distincta a voluntate ⁊ actu eius: q̄ p̄ fiat a volūtate sicut imaginari videt̄ arg^m. nec ēt intelli gendo ꝙ pus nā volūtas agat actū illū q3 deus: pprie lo quēdo de p̄ori nā: qm̄ tūc sequeretur ꝙ posset illum agere deo nō coagēte: sicut p3 ex diffōne prioris fm̄ nām. S3 ad hūc sensum dico deū sequi determinationē volūtatis: qm̄ iō deus agit illū actū: qꝛ cū volūtas agit: ⁊ non iō qꝛ deus agit. iō volūtas agit: ⁊ ideo magis pprie dī deus coagere volūtati in talē actū causandi q3 volūtas dicat̄ coagē deo. Et cū arguitur ꝯ h̄ iferēdo ꝙ deus volūtarie coageret ad pctm̄ si pctm̄ accipiat̄ proprie negāda est ꝯñia: qꝛ actus il le nō est pctm̄. si aūt improprie. s. pro actu malo. ꝯñs est cō cedēdū. Qđ ꝯo vltra addit̄ iā exclusum est. ¶ Ad 9ᵐ dō3 ꝙ minor est falsa sicut sufficiēter probatū est in p̄ li. di. 45. Ad pbationem q̄ est per auctēm dōm ꝙ ille auctēs nullo mō sunt ad ppo^m: qꝛ nō habetur ex eis ꝙ deus nō coagat agētib⁹ nālib⁹: s3 solūmō ꝙ agēda nālia agūt suas actio nes: qđ ego vtiq3 ꝯcedo. dico tamē ꝙ cū eis agit ⁊ deus. ¶ Ad pmā pbonē ꝯ rōnē dico ꝙ illa ēt nō pbat qđ d3 p

Margin: Ad 2ᵐ; B; Ca. 10.; C; Ad 3ᵐ; D; E; Ad 4ᵐ; F; Ad 5ᵐ; Ad 6ᵐ; Ad 7ᵐ; Aureoli vbi. s.; G; Ad 8ᵐ; H; Ad 9ᵐ.

i bãre:qz dato q de⁹ posset cõicare creature vt sola posset ĩ talẽ actionẽ nõ sequit q cõicauerit. vtrũ aũt posset vel nõ: alibi discuti poterit. ¶ Ad 1ᵐ pbationẽ dico q idẽ totaliter fit ab ambob⁹. ꝛ cũ dr q ipõle est idẽ esse sil' a duobus causis totalib⁹. dõni q cã dupl'r pt accipi totalis. vno mõ totalis totalitate relata ad cãm. i. sufficiens cãre effectum absqz ꝯcursu alteri⁹ cãe pcise cãndo sic cãt: ꝛ sic negãda ẽ ista ꝯña:qm nec deus nec creatura ẽ sic totalis cã act⁹ mali. nunqz eniz talis act⁹ fieret si de⁹ nõ cãret eũ: neqz etiaz si creatura nõ cãret: ꝛ de⁹ nõ aliter cãret qz nũc de facto causat ꝯcurrẽdo cũ creatura. alio mõ totalis totalitate relata ad effectũ. i. totũ effectũ cãns. ꝛ sic eiusdẽ pñt eẽ plẽs totales cãe. eiusdẽ. n. volitionis fm totũ est cã noticia: ꝛ ẽt voluntas. Multa alia exẽpla pñt dici. ¶ D. Nõ minus ẽ possibilẽ idẽ fm totũ a duob⁹ pduci qz idẽ fm totũ iã pductũ a duob⁹ ꝯseruari. nũc aũt idẽ actus voluntatis siue malus ꝯseruat' imediate a deo ẽt fm hũc doctorẽ nec est dubiũ: qn ẽt ab ipsa volũtate ꝯseruet'. Et sic pz q rõnes premisse nõ sunt efficaces ꝯ ꝯnem pdictã. ¶ Aduertẽdũ aũt q oẽs equal'r pñt fieri ad pbãdũ q talis actus nõ imediate conseruetur a deo: qđ tñ vt pdixi oĩno est falsum: ꝛ in h etiam ꝯcordat ille doctor cui⁹ sunt rõnes vltie. nam ita põt argui q de⁹ ꝯtinuãdo actũ malũ peccat: sic ꝛ bõ sil' eũdem cõtinuãs. Itẽ q tũc de⁹ eẽt auctor malo℞ cũ ꝯseruando actum agit ipm. ¶ D. Nõ minus apparere põt absurdũ q deus ꝯtinuet malos act⁹ qz pducat. ¶ Item q tũc de auctore fieret bõ deterior: cũ certũ sit q bõ ex libera cõtinuatione actus mali reddat' deterior. Itẽ ꝯstat q de⁹ punit hominẽ pro libera ꝯtinuatione actus mali. igit' talis act⁹ nõ continuabit' a deo. Itẽ q tũc de⁹ posset esse totalis ꝯseruator ꝛ vltra vt ibi. Itẽ si ꝯtinuat vult eũ eẽ. ꝛ vltra. igit' vult hũc hoiem istũ actũ ꝯtinuare ꝛc. Item tũc ꝯtinuaret deformitatem. qđ eque põt videri incõueniẽs sicut q ageret. Itez querendũ esset an in tali ꝯtinuatione sequatur determinationem volũtatis ꝛc. vt de actione arguit'. Itẽ non minus apparet dõm q agẽtia nãlia cõtinuẽt actiones pprias qz q eas agãt. ¶ Ad auctoritates ꝯo rñdeo. ad pmã pz rñsio in rñsione ad 3ᵐ rõnẽ factã ꝯ scđam ꝯnem pcẽdentis articuli: qm vt ibi dictũ est: per motũ auersionis non intelligit Aug. illam entitatẽ que volitio dr: sed illud significabile cõplexe: qđ significat' cũ dicimus volũtatẽ auerti a deo. ¶ Ad 2ᵐ dõm q nomẽ auctoris quãtũ ad ppositũ dupl'r accipi pt. Uno mõ. cõiter pro agẽte totali vel particulari: ꝛ sic accipit' cũ dr q deus est auctor omniũ nãrum ꝛ oĩuz que sunt. Alio mõ spãliter pro agẽte totali vel partiali principali in agẽdo: ꝛ hoc ẽt mõ accipit': cum dr q deus est auctor oĩum bono℞ motuũ. i. bonarũ cogitationũ ꝛ volitionum ꝛ opationum. taliũ. n. vel ipse est auctor ꝛ cã efficiẽs totalis vel partialis pncipalis mouẽs aliã partialẽ cãm: vtpõte volũtatẽ nrãm ad agẽdum actus tales seu faciens ipsam sic agere. ¶ Ad ppositũ cum deus negatur auctor male volũtatis vel opationis accipit' nomẽ auctoris 2ᵒ ꝛ non pᵒ: qm lz talem volitionẽ causet: nõ tñ sicut totalis eẽ cã: sed sicut partialis: nec tñ in sic agẽdo principalis: ita vt moueat volũtatẽ nrãm ad agẽdũ ꝛ faciat eam facere talẽ volitionẽ: aut mõ aliquo suadeat vel excitet. hoc enim opinari detestãda ꝛ abominãda opinio est. ad hũc sensuz ibidem locutũ fuisse Aug. euidẽter pz: ex obiectiõe cui respõdet. nã obijciebatur sibi eũ dicere vel ex eius dictis sequi q adulteria ꝛ corruptele virginũ sacrarũ: ideo ꝯtingãt: qz illas deus ad h pdestinauit vt caderent. ad hoc sic rñdet. detestãda ꝛ abominãda opinio est que deuz cuiusqz male volũtatis aut male actionis credit auctorẽ: cuius pdestinatio nunqz extra iusticiã est. Ex his pz q vult negare deum queqz pdestinasse ad mala opera: negãdo ipsum eẽ talium auctorẽ. vbi si accipit' auctor 2ᵒ optime sequitur intẽtum: qm ad quecũqz ꝛ qualiacũqz opera deus queqz pdestinauit ad ea agẽda mouet illũ ꝛ fac' vt faciat illa dicẽte aplo ad Eph. ip̃i⁹. Dei sum⁹ factura creati i xpo Jesu i opib⁹ bonis q ppauit de⁹. i. pdestinauit. vt i illis ãbulem⁹. creati. n. dicimur p xpm i bonis opib⁹: qz fac' nos facẽ illa. nihilomin⁹ ẽt faciẽs illa nobiscũ. pz ẽt talis itẽ⁹ Aug. ex eo qđ se'. ait. n. post pauca. q ẽt iuuãt xpo'ᵐ. nõ g casus vicũ nec malignitatẽ iniquo℞ nec cupidi'ᵉ peccãtiũ. pdestinatio dei aut excitauit aut suasit aut ipulit. negat g eũ auctorẽ fz q auctor dr q mouet aut suadet ꝛc. ad agendũ. ꝛ pz ꝯpᵐ. ¶ Alia auctas nõ ẽ ꝯtrã loq' de pctis q vtiqz non sunt act⁹ mali: vt nũc de actib⁹ ẽ fmo. dñr ẽt pctã eẽ ex volũtate peccãtiũ: qz peccãtes volũ'ᵉ faciũt illa q ipsos facẽ ẽ pctm̃: ꝛ ita ẽt itelligẽde sunt auctẽs alie sonantes q hoies faciũt pctã nõ q ille enti'ᵉ q ab eis fiunt sint pctã: qzuis ꝛ aliqñ facere peccatum pro peccare ponatur. ait sic. sensus facit peccatũ. i. peccat. per quod ẽt saluatur propositum. ¶ Ex dicis pz quõ sit rñdẽ' ad pmᵐ arg. nã accipiẽdo pcm̃ ꝓprie ꝯcedẽda ẽ ꝯ p ar. qzuis inualido medio ꝯcludat'. accipiẽdo ẽt pcm̃ iprope. s. p actu malo negãda ẽ ꝯña. añs ẽt nõ ẽ vũr ve℞ nisi loquẽdo de p se malo. act⁹ ẽt malus nõ ẽ malũ isto mõ accipiẽdo maᵐ. ¶ Ad 1ᵐ argᵐ dõm q qzuis ꝯ ẽt sit vera accipᵐ ꝓpe pcm̃: pbõ tñ sñn assumit cũ ait. q mala voᵉ ẽ pcm̃. Si ẽt pcm̃ accipiat' p actu malo: ẽ dõm q pcti ꝛ mali act⁹ vtiqz ẽ aliqua cã efficiẽs: nec putãdũ est Aug. vl' queqz doctũ vi℞ sensisse oppᵐ: ꝛ iõ dõz q Aug. ñ itelligit p malã volũᵉᵐ malã voliᵉ: sz ipaz aiaz seu viz volitiuã malã. ꝛ loq' spãl'r de p'mala volũ': ꝛ itellit q talis mala voᵉ ñ hũt cãz efficiẽtẽ qa nul' res fuit q aliqd faciẽdo facẽt illã malã sz ipa dñstẽdo a bõa voliᵉ i q scã erat facta ẽ mala: ꝛ ẽ sil'e: sic si dicet' q aeris tenebrosi nõ ẽ aliq cã efficiẽs: qz nihil fac' aerẽ tenebrosuz aliqd i eo faciẽdo: sed ex eo q lumẽ dñuit fieri i ipo ipe fit tenebrosus. Et h euidẽter pz diligẽter aspiciẽti totũ capᵐ iᵒ: ꝛ ẽt seqns: iõ dictũ Aug. nõ valz p arg. illo. ¶ Ad argᵐ i oppᵐ negãda ẽ ꝯña si ꝓpe capiat' pcm̃. ¶ Ad auctẽ Aug. põt dici: sic dcm̃ ẽ i rñdẽdo ad 2ᵐ obonẽ ꝯ pᵐ corᵐ p' ꝯnis. 2' art. qõnis: q ibi nomẽ iᵒ voᵐ ponit' i loco isᵐ h⁹ velle ꝯbal'r stãz: vl' si stet nominal'r pure ꝛc pcm̃ accipit' ab eo iprope. s. p actu malo: ꝛ sic accipᵐ pcm̃ vtiqz deus ẽ ei⁹ cã efficiẽs mõ sup posito.

¶ Distin. xxxviij. xxxix. xl. ꝛ xlj.

Questio.

Circa dis. 38. ꝛ tres seqntes: i qb⁹ magr inquirit de boni'ᵉ ꝛ malitia volũtatuz ꝛ itellectionũ: ac quõ ex eis sit bonitas ꝛ malitia i exteriorib⁹ actionib⁹ iudicãda. Quero vtrũ fm bonitatẽ vl' maliciã itẽtiõis opantis sit bõitas vl' malitia i ope ei⁹. Et argr' q sic. p auctez Ambro. quã alleg. magr' i di. 40. dicẽs. Affect⁹ tu⁹ nomẽ opi tuo iponit. Aug. ẽt dic: vt ibidẽ allegat'. bonum op⁹ itẽ' fac. Et sil'r vz dõz: q malũ op⁹ itẽ' fac. g fz bõitatẽ vl' malitiã affectus siue itẽtiõis ẽ op⁹ qđ cõmitit' bonũ vel malum.

Ad oppositũ argr'. si fm boniᵗᵐ vl' malitiã ꝛc. seq' q ois actio hois infidelis sit mala ꝛ viciosa. h ẽt ñ vz dõm: cũ i mulţ olz claruisse pclaras morales ṽtutes legam⁹: ꝛ idẽ adhuc credẽdũ sit de multis. ꝯña p': qz fm Aug. stati post ꝯba ipi⁹ iã recitata itẽᵗᵉᵐ fides dirigit. Ubi g ñ ẽ fides ñ ẽ itẽ' recta. igr' i ĩfidelib⁹ nõ ẽ itẽ' recta: ac p h nec bona: sz mala tñ. igr' si fm maliciã itẽtiõis ẽ malicia exterioris actõis. ois illo℞ actio mala erit.

In ista q. erũt duo artiᵐ. in p iqret' q itẽtio cẽsenda sit bona ꝛ q mala. i 2' ingret' de pposito.

Quantũ ad pᵐ pmitto q h nomẽ itẽtio ad multa ẽ equocũ. in ppoᵗᵒ tñ accipio ipz fm q significat voliᵗᵒᵐ finis: ꝛ ita accipit' a discutiẽtib⁹ pñtẽ qõnẽ. Finis ẽt 3' põt accipi. s. cõiter: ppriẽ: ꝛ magis proprie. Cõiter accipiẽdo nomẽ finis qđlibet volitũ seu obm volitiõis dr finis. sic accipit Aug. 11. de tri. cũ ait q vo' vidẽdi finẽ nõ hz nisi visionẽ: siue id referat ad a' siue nõ referat: ꝛ volũ

tes vidêdi fenestrã finẽ b3 visionẽ fenestre: ⁊ plurics ibidẽ: fili dic. Proprie ãt di finis nõ qdcũq volitũ s3 volũtatis: pp qd a° ẽ volitũ: sic accipit finis qñ dr q̃ ẽ c° gfa. hos duos modos distiguit Magr i ista .d. 38. cũ ait. finis volũ^{us} ẽ vl' s° qd volum° p qd iplet ipsa vo^{tas}: vel poti° aliud ppter qd illud volum°. Magis pphe ho accipiẽdo finẽ i° tm dr finis pp qd a° ẽ volitũ: ⁊ ipm pp se tm ẽ volitũ. Sic accipit finez Auic. p sufficiẽtie. cũ ait. finis ver° ẽ q itẽdit pp se ⁊ pp quẽ cetere res appetunt: cui ẽt ɔcordat Phs 2° meta. d. finis ẽt qd nõ ẽ ali° cã: s3 alia illi°. ⁊ Com. ibi dic. q descriptio cãe finalis ẽ vt nõ sit pp aliã cãm. Sic ɔformit pt accipi itẽtio côit: ⁊ sic ois volitio ẽ itẽ° pphe ⁊ sic volitio illi° pp qd aliqd ẽ volitũ dr itẽtio. magis pphe ho volitio ci°: qd ẽ pp se volitũ: ⁊ a° pp ipm: ⁊ hec appellat: ⁊ h 3to accipit i pp^{to}. ¶ 2° pmitto q bõitas ⁊ malitia itẽtiõis: sic ⁊ bonitas ⁊ malitia electiõis ⁊ opõnis seqñt attẽdit penes ɔformitatẽ ⁊ dfor mitatẽ ad rectã rõnẽ: vt sic tc dr opõ bõa moralr seu recta ⁊ vtuosa qñ id talr fit qlr fiedũ eẽ indicat recta rõ. Per talr ⁊ qlr cõprehẽdẽdo oẽs circũstãtias q̃ côiter attẽdũt i opõne vtuosa. qñ ãt nõ sic ɔformit agit recte rõni. opõ dr viciosa ⁊ mala moralr. sic tc itẽ° opantĩ dr bona ⁊ recta qñ ipsa ẽ ɔformis recte rõni. i. qñ opans id itẽdit seu vult vltimate: ⁊ pp se: qd rõ recta indicat sic eẽ volẽdũ. Et tc ẽ praua ⁊ nõ recta qñ nõ sic recte rõni ɔformat itẽtio circa vltimũ fm qualibet circũstãtiã debitã fm iudiciũ recte rõnis.

¶ Ex his euidẽt seqt q ea sola itẽtio recta ẽ ⁊ moralr bona q̃ itẽdit seu pp se diligit q ẽ pp se diligẽdũ seu volẽdũ. vtor. n. nũc voca° dilectionis i gnali sua signatiõe quẽad modũ ois volitio dr dilectio. Quelz aũt q̃ vel diligit qd ẽ nõ diligẽdũ: aut pp se diligit q est nõ pp se diligẽdũ est viciosa ⁊ mala. Nã quelz talis difformis est recte rõni. Nã rõ recta q ẽ nõ diligẽdũ indicat esse nõ diligẽdũ: ⁊ q ẽ diligẽdũ tm nõ pp se sed pp aliud: indicat ẽt esse nõ pp se. sed pp aliud diligedum. Alias ipsa nõ esset recta sed errans.

¶ His pmissis pono duas ɔnes. p' ẽ q ois itẽtio opantĩ qua aliqd voli° seu diligibile aliud a deo itẽdit. seu pp se. i. nõ pp aliud diligit est mala ⁊ viciosa. Probat. vñ. 2. ethi. ca°. 2. dic phs. q cõe ẽ ói vtuti fm rectã rõnẽ opari. ⁊ cap. 6. diffiniẽs vtutẽ dicit q ẽ habit° electiuus imediate ɔsistẽs quo ad nos determinata rõne: ⁊ vt vtiq sapiẽs determinabit. Et li. 6. c. p. dicit q mediũ oz eligere. mediũ aũt ẽ vt recta rõ dicit. ⁊ paulo post similr ponit q recta rõ ẽ velut qdaz sig^{num} ad q respiciẽs rõnẽ hñs itẽdit ⁊ remittit op° suũ. Ex qb° pz q ois electio vel opatio vtuosa in q̃tũ hui° ɔformis ẽ recte rõni. ⁊ p ɔñs ois electio vel opõ moralis non ɔformis rõni recte vtiq ẽ viciosa ⁊ mala moralr. cũ bonitas ⁊ malitia huiusmodi sint opposita priuatiue: ⁊ opõni ac electiõi morali nata in esse. Malitia. n. sola puatio est: vt declarã est. d. 34. Et istud ẽt ɔfirmat ex itẽtiõe phi. qui 2. ethico. c. 5. dicit q peccare facile est: dirigere aũt. i. recte agere est difficile. ⁊ pbat hoc dicẽs. facile qdẽ nõ ɔtigere signũ. difficile aũt ɔtigẽ. ex q̃ pbatiõe pz. q qñcũq agẽdo nõ ɔtingit sig^{num}. qd s3 eũ vt pmissũ est / ẽ rõ recta. i. qñcũq qs agit ⁊ nõ s3 rectã rõnẽ peccat ⁊ male agit. Et ex hoc ɔcludit. q boni sũt simplr. i. vno° mõ. multifarie ãt mali. q. d. i. oib° modis quibus agitur non contingẽdo signũ.

¶ Cõtra illd tm qd assumpsi ẽ. vz. q qñ opõ moralis nõ ẽ ɔformis recte rõni s3 oẽs circũstãtias regsitas ad h q sit vtuosa ipsa ẽ viciosa ⁊ mala moralr. Est op. cuiusdã reuerẽdi doctoris moderni q nup iter cetera sua dcã i ei° vespijs posuit q act° moral' carẽs aliq̃ dbita circũstã^{tia}: ẽt si sit circũstã^{tia} finis: q iter oẽs s3 eũ ẽ pcipua: absq tm põne circumstãtie opp^{te} ⁊ male de sui nã vl' ex itẽ^{tione} faciẽtĩ nõ est moralr malus nec viciosus nec pctm: s3 ẽ ve bon° moralr ⁊ virtuosus: icõplete tm pp dfectũ dbite circũstãtie. Vñ nec simplr nec modifica^{tiue} determinãte vl' diminuẽte dz a doctore theologo dici bon°. talis ãt ẽ / fm eũ / ois act° moralr: q sit pp

talẽ finẽ. q nõ ẽ opposit° vlt° fini. S3 põt ɔcurrẽ cũ eo ẽt finis sub fine vlt°. Et itelligit vt puto de actu morali q nõ ẽ ex gñe malus. Malus ãt act° moral' fm eũ is tm est q cũ defectu alic° bone ⁊ dbite circũstã^{tie} de se vl' ex itẽ^{tione} faciẽtĩ h3 circũstãtiã malã ⁊ opp^{tam}. ¶ S3 ista opio nõ ɔtinet veritatẽ. vñ tria volo pbare ɔ põnẽ istã. Pri^{mum} ẽ. q nulls act° moralis carẽs aliq̃ circũstã^{tia} dbita ẽ fm vitatẽ vtuosus: seu qd p eodẽ accipio / moralr bon°. Scdm q qlz talis est viciosus seu malus moralr ⁊ pctm. 3^{m} q ad h q act° moralis sit malus suffic carẽtia circũstã^{tie} debiti finis: nec ẽ ad h oportuna põ circũstã^{tie} opp^{te} seu finis opp^{ti} vel mali ad sensuz in q̃ loqt. ¶ Primũ ego pbo ostẽdẽdo q opp^{m} iplicat ɔdictionẽ. ⁊ arguo p sic. si aliqs act° moralis caret circũstãtia aliq̃ cũ q̃ deberet fieri. ipse nõ ẽ vt eẽ dz. igr ẽ dign° vitupe ratione. d. Aug. 3. de li. ar. id recte vitupat qd nõ ẽ vt eẽ debuit: ⁊ mo vt dic seqnti. c. qcqd recte vitupat: nõ recte vitupat: qz nõ ẽ vt eẽ debuit. Si ãt aliqs act° est ve vtuosus gcũq ille sit nõ ẽ dign° vitupõne: s3 laude poti° ⁊ honore: vt pz. 4. eth. c. de magnanimi^{te}. igit si aliqs act° carẽs aliq̃ debita circũstã^{tia} est ve vtuosus aliqs act° est dign° vitupatiõe ⁊ nõ ẽ dign° vitupõne: qd ɔñs icludit ɔdictoria. ¶ P. Circũstã^{tie} debite ille côit dñr q̃ regrunt ad h q act° sit ve vtuosus. ⁊ ita ego accepi qñ dixi alias: q p actum moralr bonũ ego itelligebã actũ moralẽ ɔformẽ recte rõni s3 oẽs circũstãtias regsitas ad h q act° sit ve vtuosus. Et qz h dictũ ipe voluit iprobare p istã suã ɔnẽ quã posuit: q̃si illa descriptio nõ ɔueniat oi actui bono moralr. pz q ẽt ipse silr accipit circũstãtias dbitas. Et ex h stati pz q sua ppõ iplicat ɔdictionẽ: qz si absq circũstã^{tia} aliq̃ act° ẽ ve vtuosus. illa igit nõ regrit ad h q ille sit vtuosus. Si ãt illa sit circũstãtia dbita illa regrit vt ille sit vtuosus. igit si aliqs actus carẽs circũstantia debita est virtuosus ve aliq̃ circũstantia regrit: ⁊ non regrit ad h q ille sit vtuosus. ¶ P. Si aliqs act° ẽ ve vtuosus ipse ẽ ɔformis recte rõni: ⁊ si sic igit non caret aliq̃ circũstã^{tia} sibi dbita. igr si aliqs carẽs circũstãtia dbita ẽ ve vtuosus ipse caret ⁊ nõ caret circũstã^{tia} sibi debita. ẽ g nõ ẽ ve vtuosus. ɔñs p' p'. dic. n. Phs 2° ethi. q cõe ẽ oi vtuti s3 rectã rõnẽ opari: ⁊ postea diffiniẽs vtutẽ ait. qd ẽ hit° electiu° i me^{dio} ɔsis q̃ ad nos dterminata recta rõne: ⁊ vt vtiq sap. dterminabit. Itẽ li° 6 inqt. Qz opz mediũ elige. me^{m} ãt ẽ vt recta rõ dic. Ex his pz fm sniam phi. q ois act° vtuosus ɔformis ẽ seu ɔformiter fit ad rõnẽ rectã. Cui ẽt alioz ɔcordat snia. q vt Augu. recitat ⁊ approbat. 4. li. ɔ Jul. diffiniẽtes vtutẽ dixerũt q est ai habitus nãe mõ atq rõni ɔsentane°. S3 q ista ɔformitas fit necia fm oẽs circũstãtias. pz ex eo qd 2° eth. dic phs. q peccare ɔtingit multiplr. dirigẽ aũt. i. recte agẽ vno°. Ex h statiz infert. id h qdẽ facile. s. peccare. h ãt difficile. ⁊ h pbat. p. facile qdẽ. nõ ɔtigere signũ. difficile ãt ɔtingẽ. Ex q̃ pbõne appet q qñcũq nõ ɔtigit signũ. s. i° me^{m} qd statuit rõ recta / peccat. Hoc ãt ɔuenit qñcũq dfic actui aliq̃ dbita circũstã^{tia} ex his cũ qb° illũ eẽ fiedũ indicat rõ recta. ⁊ tc tm ɔtigit signũ: ⁊ p h vtuose agit qñ nul' dficit de talib° circũstãtiis: ⁊ io difficile ⁊ vno° tm: vt dic recte agit. Si ãt act° posset eẽ ve vtuosus cũ dfectu alic° debite circũstã^{tie} multiplr modis ɔtingeret recte agẽ ⁊ facilr. nã qñcũq qs ageret aliqd qd ẽ agẽdũ ipse bñ ⁊ recte ageret: esto q nõ ageret vbi vl' qñ: vl' sic vel c° gfa ẽ agẽdũ: qd ⁊ iste doctor cogit ɔcedẽ: cũ ɔcedat q cũ dfectu circũstã^{tie} dbiti finis quã oium dic esse pcipuã ɔuenit recte agere. multo. n. magis seqt cuiusl3 alteri° defectu. Immo iuxta dcm suũ q̃ dicit actũ carẽtẽ debita circũstãtia finis eẽ vtuosũ verũ l3 nõ pfecte vel plene. Dõm erit q si qs agat id qd vere ẽ agẽdũ: ⁊ tm nulla circũstãtia debita insit actui tali adhuc actus ille erit vere vtuosus. l3 nõ plene: ⁊ ille tm dicẽdus erit agere viciose: q agit qd nõ est agẽdũ. ac per h nõ ex circũstãtijs actuũ si pcise ex actibus ipsis ⁊ officijs. erit sumẽda distinctio virtutũ ⁊ vicioꝝ

Cap. 15. — T. r. c. 8 — 2° pmit/tendũ. — B — C — C — D — ɔ assumptum. Magr Frãcisc de triuisio ordi. pdi. — A — Contra Frãciscũ de triuisio. — p^{m} — Ca. 34. — Ca. 35. — Cap. 9. — F — Confir. — Cap. 2. — Cap. 4. — Cap. p. — G — Cap. 11. — Cap. 5. — H

I sicut opinabat Julia. pelagista. hoc aũt est ɔtra doctrinaꝫ
Cap. 13. sanctorũ ꝛ phoꝝ cõiter. Unde Aug. li. 4. ꝯ Jul. pdictum.
noueris inqt non officijs sed finibus a vitijs discernendas
esse virtutes. officiũ est aũt qd faciendum est. finis ꝟo pro-
pter qd faciendũ est. Cum itaqꝫ facit hõ aliqd vbi peccare
non videt si nõ ppter hoc facit ppter qd facere dꝫ peccare
cõuincitur. Jtẽ paulo post. quicquid boni fit ab hoie ꝛ nõ
propter hoc fit ppter qd fieri debere vera sapientia preci-
pit: ꝛ si officio videat bonũ ipso nõ recto fine peccatuꝫ est.
Ex qbus pꝫ fm Aug. q etiã sola carentia circũstantie de-
biti finis impedit actũ esse virtuosum: ꝛ reddit eum vitio-
sum: etiã sic q facit illum esse peccatũ. Jteꝫ Seneca episto-
la. 95. ad Lucillum. Prestabunt inquit tibi fortasse prece-
pta vt qd opꝫ facias ꝛ nõ prestabũt quẽadmodũ opꝫ. Et
si hoc non pstãt ad virtutẽ nõ perducũt. faciet qd opꝫ mo-
nitus cõcedo: sed illud parũ est: qm quidẽ nõ in facto laus
K est: sed in eo quẽadmodũ fiat. Q. ẽt sit ɔtra Phm pꝫ clare
Cap. 9. ex eo qd iã allegatũ est: sed adhuc clari⁹ tradit 3° ethi. vbi
astruit q circa mãm fortitudinis ex cuiuslibet circũstãtie
fm se defectu peccatur. Unñ ait. fic aũt peccatoꝝ hoc quideꝫ
qd nõ opꝫ. hoc aũt qd nõ vt opꝫ. hoc ꝟo qm non qñ vel ali-
quid taliũ. Quo posset expssius loq ppo. Et statim ostẽ-
dens quis agit recte. ait. q quidẽ igit q opꝫ ꝛ cui⁹ grã su-
stinet ꝛ timet: ꝛ vt opꝫ ꝛ qñ. sil'r aũt ꝛ audet, fortis. sustinen-
di est. Ubi ẽt apte docet q ad actũ virtutis fortitudinis re-
quirũtur simul ꝛ copulatiue oẽs circũstãtie debite. ꝛ ideꝫ
iudiciũ est de actibus omniũ virtutũ gñal'r. Ex his lcdubi-
tãter ɔcludit q nullus act⁹ carẽs aliq debita circũstãtia. ꝛ
multofortius si illa sit circũstãtia debiti finis cũ ipsa sit de
Cap. 3. potioribus dicẽte pho. 3. ethi. q pncipalissime circũstãtie
sunt cuius grã agit ꝛ qd est qd gerit. Et fm hũc doctorẽ-
met ac scm Thomã ibideꝫ quẽ ipse in oibus sequi velle se
L mõstrat. ad hoc finis circũstãtia oiuꝫ gñal'r pncipalissima
est. nullus mõ talis act⁹ est ṽtuosus. ꝛ hoc dico virtuose lo-
quendo de virtute fm q sancti ꝛ phi locuti sunt: nec pro li-
bito vocabulũ virtutis ad qdlibet applicãdo ꝛ irrationa-
Rñsio biliter abutẽdo. ℭ Forte dicet q pdicta vera sunt de actu
virtuoso ꝛ moraliter bono plene ꝛ cõplete sed nõ de actu
bono ꝛ virtuoso incõplete tñ ꝛ non plene. talis autem est
Contra. actus carẽs circũstãtia debiti finis de quo agitur. ℭ Con-
tra. aut talẽ actũ dicis eẽ icõplete ṽtuosũ vel moral'r bo-
num: qꝛ si sibi deficit aliqd ptinẽs ad rõnẽ virtutis pp quẽ
defectũ ipse nõ pertingit ad spẽm virtutis: ꝛ tũc affirman-
do ipm eẽ virtuosum: imo ꝛ vere virtuosum: sicut iste do-
ctor affirmat ꝛ addẽdo istã dictionẽ distrahẽtẽ incõpleteꝫ
in sensu pmisso apte includis ɔdictoria: sicut si affirmares
de aliquo q est hõ mortuus vel hõ icõpletus. i. cui deficit
aĩa vel aliqd aliud ptinẽs ad specificã hois rõnẽ: aut dicis
eũ bonũ incõplete: qꝛ. s. licꝫ sit bon⁹ nõ tñ est optim⁹ in spe il-
la: sicut si albedo remissa diceret incõpleta qꝛ nõ intẽsissi-
ma neqꝫ sũma: ꝛ tũc dicẽdo q talis actus caret circũstãtia
debiti finis: ꝛ tñ est vere virtuosus ẽt dicis ɔdictoria: qꝛ vt
M probatũ est sine talibus circũstãtijs nõ saluat rõ virtutis
in actu: nec actu eius carẽte verificat diffõ virtutis. ℭ D.
fm hoc quid pibet talẽ actũ absolute ꝛ sine modificatio-
ne diminuẽte dõm esse bonũ: sicut abso'' ꝛ simp'r qd ẽ re-
misse albũ dicim⁹ eẽ albũ. tu ãt non ɔcedis illũ simpl'r dici
Scdm. posse bonũ: sꝫ cũ determinatione dĩminuẽ. ℭ Ex hoc aũt sequi-
tur 2m. vꝫ q qlibet talis actus est moral'r malus ꝛ pecca-
tum. Malus inquã qꝛ caret bono sibi debito. vꝫ circũstã-
tia debita sibi vt sit bonus ꝛ ɔformitate ad rectã rõnẽ. ma-
litia aũt nõ est nisi carẽtia boni debiti fm doctrinã scõꝝ: ꝛ
vt supra. di. 34. oñsuꝫ ẽ. Jtẽ cũ bonitas ꝛ malitia priuatiue
opponant circa subm debitũ qle nõ est dubiũ eẽ actũ mo-
ralem necẽo sequitur: nõ est bonũ. igit ẽ malũ. cũ talis oppõ-
nis nõ sit mediũ in subiecto apto nato. Et qꝛ in pposito nõ ẽ
aliud eẽ bonũ qꝫ eẽ virtuosum: nec aliud esse malũ qꝫ esse

vitiosum. pꝫ ex his q qlibet talis actus est vitiosuꝫ. Q. ẽt N
qlibet sit peccatũ pbat ex eo q qlibet talis actus ẽ volun-
tarius ꝛ difformis recte rõni pp carentiã debite circũstan-
tie. peccatũ aũt nõ est aliud qꝫ voluntarie agẽ ɔ rectã rõnẽ:
vt in ꝑallegata di. oñsum est. hoc idẽ pꝫ ex auctorib⁹ phi ꝛ
Aug. iã allegatis: in qb⁹ quelꝫ talẽ actũ dicũt esse peccatũ.
ℭ Cõfirmatur aũt ꝛ hoc auctẽ Augu. 4. li. ꝯ Jul. cap. 13.
dñtis Cũ itaqꝫ facit hõ aliqd vbi peccare nõ videt. Si nõ
pp hoc facere dꝫ ppter qd facere dꝫ peccare ɔuincit. ꝛ ite-
rũ paulo post. Quicqd boni inqt fit ab hoie ꝛ nõ ppter hoc
fit pp qd fieri debere ṽa sapiẽtia pcipit ꝛ si officio videat
bonũ: ipso nõ recto fine pctm est. Ecce qꝫ expresse determi-
nat q qcquid de gñe boni: siue qdcũqꝫ bonũ ex offõ. i. qd
cũqꝫ eoꝝ q hõ agẽ dꝫ: hõ faciat si careat actio ei⁹ circũstã-
tia finis debiti: hoc est vt ṽbis suis vtar: si nõ fac pp qd dꝫ
O facere ipse ɔuincitur peccare: ꝛ eius actus est peccatum.
ℭ Nec põt glosari sicut iste doctor innuebat in gñali. d. q
vbi tales actus dicunt ab Aug. peccata non pprie loquit
de peccato: sꝫ iproprie accipiẽdo. s. peccatũ nõ pro culpa:
sed pro actu minus bono: q lꝫ nõ absolute ꝛ pprie: cõpara-
tiue tñ respectu pfecte boni dĩ pctm: lꝫ iproprie: sic vestis
alba in cõparatione ad niuẽ dĩ nigra. hoc inquã dici nõ põt
fm intẽtionẽ Aug. nã certũ est q pro nullo actu vere bo-
no ẽt siue sit summe bonus siue minus bon⁹ quodã alio bo-
no respectu. cui⁹ posset iproprie dici malus hõ est a deo pu-
niẽdus: qm nulli tali pena iuste debet. alias multis actib⁹
meritorijs ꝛ dñ remunerabilibus deberet pena: qd nõ est
dõm. Solis ẽ illis q dicũtur peccata ꝛ culpabile sunt de-
betur pena: sꝫ actib⁹ quos Aug. dicit eẽ peccata ex eo q
non fiũt ppter finẽ debitũ iuste fm eum debet pena. nam
dicit pro eis hoies eẽ in futuro a deo puniẽdos. Igitur fm
P eũ tales sunt vere peccata proprie loquẽdo de peccato as-
Cap. 15. sumptum declaratur. nam ɔũter rñdẽs argu. Juliani pban-
tis Gẽtiles habuisse veras virtutes pro eo q iuxta verbũ
Apli nãliter ea q legis sunt facerẽt: inter cetera respondet
q esto q illud verbũ Apli acciperetur tantũ de Gentilibus
credẽtibus: dictũ tñ ex eo nõ ɔuincitur q habuerit veras
virtutes: qm ẽt faciẽdo que legis sunt peccabãt: eo q non
ppter finẽ debitũ faciebant: vnde ait. hoc tamẽ peccantes
q hoies sine fide nõ ad eũ finem ista opa retulerũt ad quẽ
referre debuerũt. ꝛ nullo interposito addit. minus. n. Fa-
bricius qꝫ Catilina puniet: nec qꝛ iste bonus: sꝫ qꝛ iste mi-
nus malus ꝛ minus impius qꝫ Catilina. Fabrici⁹ nõ veras
ṽtutes hñdo: sꝫ a veris ṽtutib⁹ nõ plurimũ deuiãdo. Fa-
briciũ hic ponit pro his q opa legis faciebãt. Catilinã ꝟo
pro his q agebãt ɔria legi. ꝛ pꝫ clare prop''. pꝫ ẽt q actus
facti sine circũstãtia debiti finis nõ sunt dicendi: vt iste do-
ctor dicit: virtuosi aut boni lꝫ minus: sꝫ peccata ꝛ mali: lꝫ
min⁹ sint mali. vñ ꝛ Fabriciũ ꝛ Catilinã dicẽ malos ꝛ puniẽ-
dos: ꝛ Fabriciũ negat bonũ: sed eũ dicit minus malũ. reli-
quũ aũt magis malũ. neutrũ tñ habuisse veras ṽtutes: sꝫ
Q alterũ minus a veris ṽtutibus deuiasse. ℭ Ex his sequitur
3m. 3m qd pponebat pbãdũ ɔ istam opi. s. q ad hoc q act⁹ sit
malus moral'r sufficit carẽtia circũstantie debiti finis: nec
reperit positio sui s oppositi ad sensum in quo loquitur. p-
batũ. n. est q quacũqꝫ circũstãtia debita actus careat ipse
est malus. Aug. ẽt in pmissis ad malitiã act⁹ inferẽdã pro
aĩte ꝛ cã assumit solũ negationẽ seu carẽtiã debiti finis: ꝛ q
pbõ nulla eẽt nisi talis negõ sufficeret ad hoc q actus sit
Rñ. malus. ℭ Insup tñ pbo hoc euidẽti rõne. nã si dẽt oppo''
sequitur q qcũqꝫ agat aliqd bonũ ex gñe vel officio. i. aliqd
qd est agẽdũ: ꝛ hoc agat pp bonũ nomẽ seu famã hñdã i po-
pulo: vel pp honorẽ aut diuitias vltimate fingẽdo incessũ
sue intẽtionis: nec vlteri⁹ illa referẽdo in aliũ aliquẽ finem
nec actu nec habitu virtuose agit ꝛ nõ male neqꝫ culpabili-
ter. sꝫ hoc est certissime opp'' cõi doctrine sanctoꝝ: vt cla-
ruꝫ est: ꝛ nõ solũ doctrine copi: sꝫ ẽt ꝛ phoꝝ. vñ Ari. expsse

3.ethi.determinat q̄ cives q pp honoris adeptionē vl' fugā opprobrij sustinēt picula in defensione civitatis:nō sūt ve fortes:q̄uis magis sileāt q̄z hi q pp alios fines minus bonos silr agūt:q̄s p̄sa gña distinguit ibidē. Itē.4.ethi. dicit q̄ liberalis nō honorat.i.amat divitias pp ipas divitias:s3 gr̄a dationis.r paulo añ dicit q̄ ipe dabit vbi bonū sup q̄ ait Eustra. q̄ q gr̄a honoris vel' glie vel venatione maioris lucri dat nō est liberalis. Seneca q̄3.95.ep̄la ad Lucillū exprobrat tales aliqd qd agēdū est agūt pp divinas.d. Amico aliqs egro assidet pravi⁹:tar h hereditaris cā facit. Si vultur est cadauer expectat.s3 ɔ̄ña est evidēs nā nullū taliū est oppositū p̄ fini:ġnimo q̄l3 est qd̄dā bonū:qd pōt realr appeti r esse finē sub vo fine r debito:vt certū est.vñ ad agēdū p bona fama.l3 nō vltimate scriptura monet.d.ecclastici.41. Curā habe de bono noie.imo s3 Aug.i ep̄la ad Albinū.plur⁹ pp eos qb⁹i exēplū eē d3 ēt corpalis vite bonā famā ppone d3. honores ēt p̄n̄t rōnalr appeti a maiorib⁹:qb⁹ op3 alios eē subditos:r s3 Ari. Magnanim⁹i magnis r studiosis honorib⁹moderate delectat.r dicit q̄ honor est maximū bonoꝝ exterioꝝ:q̄ ēt divitie nō sint male s3 bone. Idē ponit.4.ethi.r circa ipas dicit eē v̄tutē libalitatis.s̄m theologos ēt h nō h3 dubiū. alr nullus eas posset licite possidē.qd ē erroneū v̄gēs in vnū erroꝝ dānatoꝝ ɔ̄ Pelagiū. ¶ Forte diceret q̄ taliter agētes male agūt:q2 agūt pp malū finē.s.pp inanē gliam vel ambitionē vl' avaritiā.q̄ oia s̄t mala:s3 istud nō valet. q2 l3 is q ex actu suo vltimate q̄rit famā peccet peccato qd d̄r inanis glia.nō t̄n illud finalr itēdit.s3 famā ipsam q̄ nō est inanis glia.sic loquēdo de inani glia:q̄ d̄r pctm̄:r magis p̄ṗe diceret amor glie inanis seu vane pp seipsa.s3 est obiz ei⁹.l3 alio sensu possit dici inanis glia.q2.s.istabilis r trāsitoria. Qui ēt q̄rit honorē nō h3 p fine ambitionē.sed poti⁹talis appetit⁹ambitio ē.nec q q̄rit divitias h3 p fine avaritiā.s3 ei⁹ q̄st⁹ vl' d̄siderium ē avaritia. vñ in nullo casu p̄dictoꝝ pōt assignari circūstātia alic⁹ mali finis:r ad sensu3 in q̄ iste doctor loq̄t de malo fine.s.q oppositi⁹ē p̄ fini. nec potis rōnabilr q̄ri pp illū:ita vt sit finis sub vero fine. p̄t t̄n bñ dici q̄ ibi ē circūstātia mali finis.ad hūc.s.sensū: q2 illud p se finalr reqrit q̄ deberet nō pp se:s3 pp aliud q̄ri.r iō p̄cise d̄r malus:q2 nō in aliū sic d3 ordinari ordiat. vñ hoc solo posito q̄ ordinaret in deū:r pp illū q̄reret ille act⁹nō eēt malus nec malū finē diceret h̄re. S3 hoc ɔ̄firmat ppositū.q2 s̄m h ois act⁹nō relat⁹vltimate in debitū finē quēcūq3 finē hēat erit cū circūstātia mali finis.ac p h malus r nō virtuosus.p3 itaq3 bñ dcm̄ esse q̄ opō tūc t̄m ē v̄tuosa seu moralr bona qñ ē ɔ̄formis recte rōni s3 oēs debitas circūstātias:r ois moralis opō nō sic ɔ̄formis ita q̄ mala ē r viciosa. Et sic suo mō d̄cm ē de ipsa intētione. ¶ His aūt p̄missis pono ɔ̄nes. Pria est.q̄ ea sola intētio est recta seu moralr bona q̄ intēdit seu pp se diligit qd est pp se diligēdū sive volēdū.vtor eni nūc vocabulo dilectionis gñalr s̄m q̄ ois volitio d̄r dilectio. q̄l3 aūt q̄ vel diligit qd est nō diligēdū:vel qd est nō pp se diligēdū est mala.p3 h.q2 q̄l3 talis est deformis r deviās a recta rōne.nā recta rō qd est nō diligēdū dic eē nō diligēdū.r qd est diligēdū nō t̄n pp se:s3 pp aliud dicit eē nō pp se:sed pp aliud diligendū.alias ipsa nō eēt recta s3 errās. Cū ḡ oi intētiōe aliqd pp se diligat:vt p3 ex descriptione nois p̄missa:ois intētio q̄ diligit aliqd nō pp se diligendū est discordans a recta rōne.ac p hoc mala r viciosa. ¶ 2ª ɔ̄ est.q̄ ois intentio operātis q̄ aliqd aliud a deo intēdit.i.pp se nō pp aliud diligit est mala r viciosa.pbat sic.oē diligibile aliud a deo est nō ppter se diligendū.igit ois intētio operantis qua aliqd aliud a deo intelligit est mala.ɔ̄ña p3.q2 si oē diligibile aliud a deo est nō pp se diligēdū:sive ipm sit diligēdu3 sive sit nō diligēdū:q̄a sunt multa diligibilia.nō eni oē diligibile est diligēdū oi intētione q̄ aliqd aliud a deo intendit:diligit ppter se aliqd nō pp se diligēdū. igit ois itētio talis est mala.r p3 ɔ̄ña hec ex ɔ̄ne p̄'.añs pbat sic. nullū diligibile aliud a deo est sūme diligēdū.igit oē diligibile aliud a deo est nō pp se diligēdū.añs p3.q2 q̄cūq3 alio diligibili de⁹ē ampli⁹diligēdus s̄m cōe3 doctrinā sctōꝝ atq3 catholicā. S3 ɔ̄ña3 pbo.si eni aliqd diligibile aliud a deo nō ē nō pp se diligēdū.igit aliqd nō sūme diligēdū rōnabiliter poterit diligi pp se:qd si verū sit.h est vnū de his diligēdb⁹ q̄ sūt s3 se bona diligibilia.r iō p̄cise.q2 ipa s̄t talia igit r q̄l3 taliū rōnabilr pōt hō dilige pp se. igit r aliqd aliud p̄t hō rōnabilr dilige pp illud vltimate. Ex q̄ seq̄t q̄ hō poterit rōnabilr agē aliqd r velle pp famā vel honorē suū vl' divitias vltimate nec peccabit sic agēdo r volēdo. h āt ɔ̄stat eē cā ɔ̄ doctrinā theologicā:q̄3 ēt pħicā3.vt sup̄ dcm̄ ē. ¶ Dices forte:q̄ vtiq3 aliqd coꝝ q̄ sūt s̄m se bona r diligenda.nec t̄n pōt sūme rōnabilr diligi pp se r aliqd aliud ēt pp ipm vltimate.s3 nō q̄l3 taliū p̄t rōnabilr sic diligi:s3 illud t̄m qd ex eis p̄stāti⁹ē r ceteris magis diligendū.v.ḡ.act⁹v̄tuosus seu opō v̄tuosa.r sic ɔ̄cederēt morales phi. ¶ Cōtra.q̄ si aliq̄ taliū nō p̄n̄t rōnabilr diligi pp se:s3 solū illud qd ē meli⁹r magis diligēdū.h iō p̄cise est vt vi:q2 ipsa s̄t min⁹diligēda q̄3 illud.nā si eēnt eq̄ diligēda nō magis eēnt diligēda pp illud q̄3 eq̄.igit cū q̄l3 diligēdū:nō t̄n sūme min⁹sit diligēdū eo q̄ sūme diligendū est.seq̄t q̄ nullū nō sūme diligēdū p̄t rōnabilr diligi pp se. ¶ Cōfirmat.q2 si aliqd diligēdū nō obstāte q̄ aliq̄ alio sit min⁹diligēdū:p̄t rōnabilr diligi pp se.nō appet q̄n aliqd aliud diligēdū:q̄uis min⁹diligēdū sit q̄3 ipm rōnabilr possit diligi pp se.v.ḡ.si nō obstāte q̄.b.diligēdū sit min⁹diligēdū q̄3.a.ipm rōnabilr p̄t diligi pp se:r.c.diligēdū nō obstāte q̄ sit min⁹diligēdū q̄3.b.adhuc p̄t rōnabilr diligi pp se.r ita dōm erit de.d.r vlr de q̄l3 diligēdo:r iō si qs ɔ̄cedat opōnē virtuosa3 aut aliud qdcūq3 nō sūme diligēdū posse rōnabilr diligi pp se nūq̄3 poterit.rōabilr negare q̄ fama bona r honor possint rōnabilr diligi pp se:q̄uis t̄n possint rōnabilr eque diligi cū opōne v̄tuosa:sic l3 opō v̄tuosa nō possit rōnabilr ab eque diligi ipsi sūmo diligēdo.cōcedit t̄n a sic dicēte q̄ ipsa pōt rōnabilr diligi pp se. ¶ Cōfirmat.q2 ɔ̄stat q̄ nō oēs opōnes v̄tuose sūt eque diligende.sic nec eque p̄fecte:s3 aliq̄ iter ipsas est s̄m suā spēm p̄fectior.s.beatifica.vel igit alie p̄n̄t rōnabilr diligi pp se nō obstāte q̄ sint minus diligēde.r tūc pari rōne alia diligēda que sūt minus bona r minus diligēda opōnib⁹virtuosis:ēt hoc nō obstāte poterūt rōnabilr diligi pp se vel ipse nō p̄n̄t rōnabilr pp se diligi:s3 t̄m pp beatificā.r h q2 sunt minus diligēde.r tūc eadē rōne nec beatifica pōt rōnabiliter pp se diligi cū ipsa sit min⁹diligēda eo q̄ est sūme diligēdū.s.ipso deo.vñ appet q̄ vt aliqd diligēdu3 nō possit rōnabilr pp se diligi nulla cā videt posse reddi preter hāc q2 nō est sūme diligēdū.igit nullū nō sūme diligēdū p̄t rōnabilr diligi pp se. ¶ 2°.ɔ̄ h tēdit directe auctās Aug.li. 19.de ci.dei.d.l3 a q̄busdā tūc vere atq3 honeste putent eē v̄tutes cū referunt ad seipsas nec pp aliud expetunt.r tūc iflate ac supbe sūt.r iō nō v̄tutes:s3 vitia iudicanda sunt. Quis aūt dubitet q̄ si habit⁹vel act⁹q v̄tuosi putant sūt vere viciosi si nō referunt in aliud.viciosu3 ēt sūt tales act⁹pp se diligere nō in aliud referēdo. ¶ 2°.ad ɔ̄nē arguo sic. oē diligēdū aliud a deo est diligēdū finalr pp deū.igit ois intētio q̄ aliqd diligibile aliud a deo diligit pp se ē viciosa. añs pbat.q2 hō r q̄l3 rōnalis creatura d3 vt ipsa sit recte ordinata r p̄fecte disposita act⁹suos oēs ad vnū finē vltimate ordinare quē ɔ̄stat nō posse eē aliū q̄3 illud qd ē optimū r sūme diligēdū:id āt nō nisi de⁹ē. Hoc ēt p3 p Aug.i de morib⁹ecclasticis.ex p̄cedētib⁹ɔ̄cludēte sic. nō arbitror cū de morib⁹r vita sit qd ampli⁹eē q̄rēdū qd hoīs sit sūmū bonū q̄ referēda sūt oia.id eni eē patuit r rōne quātū valuimus r ea q̄ nr̄e rōni antecellit auctē divina nihil

I

illud q̄ʒ ip̄z deū. Jn p̄ ēt de doctrina chr̄iana cap̄ł̄o.27.ꝛ
37.ꝛ ēt.83.q.q.30. vult ꝙ ceteris a deo vtēdū ē in deū: qḋ
satis declaratū est i li.p̄.d.1.q.3. ꝯn̄a pʒ. qꝛ cū intētione q̄
aliud a deo diligiꝰ pp̄ se vł diligiꝰ aliqd qḋ ē nō diligēdū.
ꝛ sic nō ē dubiū ipsaʒ eē̄ vitiosaʒ: vł diligiꝰ aliqd qḋ diligē
dū est pp̄ aliud: ꝛ tn̄ nō diligiꝰ pp̄ illud. ac p̄ h̄ caret circūstā
tia finis debiti: ex q̄ ēt ipsa ꝯcludiꝰ esse vitiosa. ℂ 3° ꝓbaꝰ
ista ꝯ auc̄te Aug.9. de tri.d. nō ꝙ nō sit amāda creatura:

3ᵐ cap̄.8.

sed si ad creatorē referꝰ ille amor nō iā cupiditas: sʒ chari
tas erit. tūc eni est cupiditas cū pp̄ se amaꝰ creatura: tūc
eni vtentē adiuuat: sed corrūpit fruētē. nō est dubiū aūt ꝙ
talis cupiditas fruentē corrūpens est vitiosa. Q̄ vo pp̄ se
hoc accipiat nō pp̄ aliud appet p̄ illud. Sed si ad creatorē
deferaꝰ ꝛc̄. ℂ 3° ꝯ est ꝙ nulla est cuiusq̄ʒ operātis recta in
tentio nisi dei pp̄ se dilectio. h̄ pʒ iā ex dictis. nā oino intē
tio est dilectio alicuiꝰ pp̄ se. ꝛ si sit alicuiꝰ ꝙ nō sit deꝰ ipsa
est vitiosa: vt pʒ ex ꝯclusione p̄cedente. igiꝰ si nō est vitio
sa: sed recta ipsa est dilectio dei propter se.

sᵒ ꝯ

1ᵒ arti. pᵒ ꝯ R

Nunc ad quesitū pono duas ꝯnes. Prima est ꝙ nō
semp̄ h̄ʒ bonitatē intētionis ē bonitas ele
ctionis aūt bonitas opōnis exterioris: qnimo aliqñ ē itē
tio bona ꝛ tñ electio ꝯcomitās q̄ʒ opatio exterior sequens
praue sūt. ꝓbaꝰ sic. ꝯtingit aliquē bona itētione eligere ꝛ
opari aliq̄ q̄ s̄m rectā rōnē dʒ respuere ꝛ vitare. igiꝰ non
semp̄ bonitatē itētionis ꝯcomitaꝰ bonitas electionis vel
opōnis exterioris. ꝯn̄a est clara. qm̄ in tali casu agit ille ꝛ
eligit ꝯ rectā rōnē. ac p̄ h̄ tñ electio eiꝰ q̄ʒ actio male sunt.
an̄s pʒ de eo q p̄ salute ꝓximi inocētis quē pp̄ deū diligit
exhibet falsuʒ testimoniuʒ ac inique criminātē vel iniuste
ꝓsequētē illū interficit nō interueniēte legitime auc̄tis po
testate. ꝛ de eo q pp̄ deū volēs indigēti ꝓximo subuenire
furtuʒ cōmittit. ꝛ multa alia possent in exēᵐ adduci silia:
q̄ nō nūq̄ʒ ꝯtingunt. ꝯstat aūt ꝙ semp̄ exhibēs falsum testi
moniū aut hoiem sine legitime ptāte auc̄te occidens aut
furtū cōmittēs aut aliqd aliud ex his q̄ s̄m se sunt mala ꝛ
peccata q̄lia multa eē̄ ꝓbatū ē.q. p̄cedēte. agit vtiq̄ʒ ꝛ eli
git q̄ h̄ʒ rectā rōnē dʒ vitare. Et tn̄ in casibꝰ p̄dictis recta rō

L ꝯfirma°

ē itētio opantis. ℂ Cōfirꝰ ex itētiōe Greg. 3. mor. sup illud
Job.2. sederūtq̄ʒ cū eo in terra.7. diebꝰ. vbi exp̄sse ponit
ꝙ amici Job: recta ꝛ bona itētiōe rep̄hendebāt Job. ꝛ tn̄
in illa rep̄hēsiōe peccabāt. h̄ ē determiatio Aug. i li. ꝯ mē
datiū. ꝛ allaꝰ a Magr̄o h̄.d.40. Jnterest inqt plim̄ q̄ cā. q̄

cap̄.19.

sine q̄ itētione qd fiat. Sʒ ea q̄ ꝯstat eē̄ pctā nullo cāe bo
ne obtētu: nullo q̄si bono fine. nulla velut bona itētione fa
ciēda sūt. Ea qppe opa hoiuʒ si cās habuerint bonas vel
malas nūc sūt bona nūc sūt mala q̄ nō sūt p̄ seipsa pecca
ta. Et exēplificat de pluribꝰ: vt pʒ in lr̄a. deide subdit. Cū
vo ipsa opa peccata sūt vt furta stupra blasphemie vel ce
tera talia qs dicat cās bonis eē̄ faciēda vt vel peccata nō

M

sint vel qḋ est absurdiꝰ iusta peccata sint. qs est q dicat vt
hēamꝰ ꝙ demꝰ paupibꝰ: furta faciamꝰ diuitibꝰ. ꝛ alia plu
ra ponit exēpla. subditq̄ʒ. cur eni nō fiant illa mala pp̄ hec
bona. si pp̄ hec bona nec illa sūt mala. ꝛ infra. qs ita dicat

Rn̄o

nisi q res humanas oēsq̄ʒ conaꝰ mores legesq̄ʒ subuertē.
Ex qbꝰ verbis clare pʒ determinatio p̄dicte s̄nie. Sʒ ad h̄
forte diceret sic q̄dā dixisse refert Magr̄ ꝙ talia agētiuʒ
nō est recta intētio: qm̄ velle p̄ falsum testimoniū aut ho
micidiū inocentē seruare nō ē recta intētio. silr̄ nec velle p̄

ꝯ rn̄sio nem

furtū indigēti subuenire: ꝛ iō q talia agit nō agit intētione
bona. ℂ Jstud nō valʒ: qm̄ lʒ tale velle non sit rectum nō
tollit ex h̄ ꝙ intētio talr̄ opantiū vt p̄misi nō sit recta. nā
hoc velle nō est intētio talr̄ operātis. vn̄ in sic operāte plu
res actꝰ volūtatis distiguēdi sūt. vnꝰ qdē quo diligit deū.
aliꝰ quo vult subuenire ꝓximo pp̄ deū. aliꝰ quo vult fura
ri vt subueniat. ꝛ ipsa opatio exterior q̄ est furtū. inter oēs
aūt hos solus p̄mꝰ est intētio huiꝰ operātis: ꝙ ipse solus
sit volitio vltimati finis: ꝛ q pp̄ se diligiꝰ: ꝛ in vtrisq̄ʒ rectus

N

est ꝛ bonꝰ. silr̄ ꝛ s̄cdsq̄ tn̄ nō est intētio: sʒ electio: ēt est bo
nus. 3ꝰ vo qui ēt nō est itētio sed electio vtriq̄ʒ malus est. ꝛ
silr̄. 4ꝰ. s. exterior actꝰ. vn̄ pʒ ꝙ talr̄ operās opaꝰ intētio
ne recta. lʒ opeꝰ volitione mala q̄ nō est ipsiꝰ finis. ac p̄ h̄
nec intētio. sʒ eiꝰ ꝙ ordinauit ad finē lʒ male: sʒ est electio

ꝯ ꝯnem cap̄.6.

mala. ℂ Cōtra tn̄ h̄ ꝛ ꝯ ꝯnē in se videꝰ eē̄ auc̄tas Aug.2.
de tri.d. recte aūt sūt volūtates oēs sibimet religate si bo
na est illa quo referunꝰ cūcte. Si aūt praua est praue sunt
oēs. ꝯ h̄ ēt ꝛ ꝯ illud qḋ assumptū est in ꝓbōne. vʒ ꝙ aliq̄
sūt s̄m se peccata: pōt argui p̄ rōnes cuiusdā moderni do
ctoris. p̄ sic. si aliq̄ eēnt p̄ se mala seu pctā: qḋcūq̄ʒ tale ꝛ in

tho.bra duar.in summa li.1.ca. 26.

q̄cūq̄ʒ eēt foret pctm̄. sʒ h̄ est fl̄m. pʒ. qꝛ homicidiū ꝛ ad
ulteriū ꝛ alia silia q̄ magis viderenꝰ debere dici esse mala
s̄m se nō sūt mala in pueris ac furiosis cū careāt li. ar. vo
lūtatis. silr̄ si qs ex ignorātia iculpabili cognscat vxorē alie
nā credēs eē̄ vxorē ꝓpriā nō peccat. Si qs ēt occidat ino
cētē positū in carcē loco nocētis iuste dānati ꝛ debite cu
stodiri nō peccat. ℂ Cōfirmaꝰ. qꝛ si eēnt s̄m se mala cū si
miles actꝰ s̄m eētiā sic in ꝯiugatis ꝛ nō ꝯiugatis in ino

O 2ᵐ

cētibꝰ ꝛ reis mortis ꝯcubitꝰ ꝯiugatorꝫ eēt pctm̄: ꝛ silr̄ ho
micidiū eēt pctm̄: qḋ est fl̄ʒ. ℂ 2° idē ꝓbaꝰ de actibꝰ iterio
ribꝰ. ꝛ his spālr̄ de qbꝰ magis videreꝰ. s. de odio dei atq̄ʒ
blasphemia. nā aliqs sine culpa sua p̄cedēte pt sic a diabo
lo decipi vt sibi videaꝰ dio ꝙ nisi blasphemet deū aut odi
at nescio plus peccabit. Jste tūc h̄ʒ iudiciū rectissime rōnis
teneꝰ blasphemare deū vł odire ne aliꝰ icidat in maiꝰ pec
catū: qm̄ h̄ʒ cōeʒ animi ꝯcepᵗⁱᵒᵐ de duobꝰ malis minꝰ ma
lū est eligēdū cuiꝰ cō est: qꝛ in bonis est ecōtrario. s. ꝙ ma

ꝯfirma. Grego.

ius ē magis. eligēdū. ℂ Cōfirꝰ h̄ auc̄te Greg. 32. mora. su
per illud Job.40. nerui testiculorꝫ eiꝰ perplexi sunt. d. te
sticulorꝫ eiꝰ nerui pplexi sunt. qꝛ suggestionū eiꝰ argumē
ta iplicatis inectionibꝰ alligāꝰ vt plerosq̄ʒ ita peccare fa
ciant: qtenꝰ: si pctm̄ fortasse fugere appetāt: h̄ sine alio pcti
laq̄o nō euadāt: ꝛ culpā faciāt dū vitant. ac neq̄q̄ʒ sese ab
vna valeāt soluere nisi in illā ꝯsentiāt se ligari. ꝛ ponit ibi
plura exēpla. q̄rꝫ vnū est de eo q iurauit celare secreta alte
riꝰ: q post iuramētū idicat sibi nō velle cōmittere homi

P

cidiū: qḋ ille iuratꝰ nō valeat ipedire nisi p̄dēdo secretū.
hec sic pplexꝰ estq̄ ꝙ nisi p̄diderit reus videaꝰ homicidij: si
p̄diderit piurij. Aliud ē de aliq̄ q ꝓmisit obediētiā alicui
p̄lato: q postea p̄cepit ei facere qḋ nō licet. h̄ ēt sic pplexꝰ
ē: vt si faciat qḋ iubeꝰ peccet: si nō faciat iobediētiā sibi i
currere videaꝰ. Et s̄m hūc casuʒ ponaꝰ ꝙ ille p̄laꝰ sibi p̄
cipiat ꝙ deū blasphemet aut odiat. ꝛ iudicet iste ꝙ talis
actꝰ ꝯ deū sit minꝰ malū. qꝛ ibi est tn̄ vnū pctm̄ ꝯ deū tm̄
ꝛ multū excusatū pp̄ p̄ceptū p̄lati: credatq̄ʒ ꝙ nō obedire
p̄lato sit maiꝰ malū q̄ʒ ꝯ p̄latuʒ suū ꝛ ꝯ deū cuiꝰ vices ge
rit: ꝛ ꝙ sit violare iuramētū ꝛ apostatare a voto. Jn h̄ ca

Q

su videꝰ ꝙ ille debeat blasphemare. ꝛ p̄ ꝯn̄s nō peccabit.
vn̄ Greg. pꝰ v̄ba allegata docēs: qd in talibꝰ casibꝰ sit agē
dū ait. Est tn̄ ꝙ ad destruēdas eiꝰ v̄sutias vtilr̄ fiat: vt cuʒ
mens iter minora ꝛ maxia pctā ꝯstrigiꝰ: si oio nullus sine
pctō euadēdi aditꝰ pʒ: minora sp̄ eligant. qꝛ ꝛ q murorꝫ
ambitu ne fugiat vndiq̄ʒ claudiꝰ ibi se in fugam p̄cipitat
vbi murꝰ breuior inueniꝰ. Ad h̄ ēt est i decreto. d.13. illō. c.
duo mala. sumptū ex ꝯcilio toletano. 8. ad qḋ ēt facit ꝙ in
capite illiꝰ. d. p̄mittiꝰ. s. ꝙ aduersus nāle ius nulla dispen
satio admittiꝰ: nisi forte duo mala ita vigeāt vt alterū eo

Rn̄o mala

rū nec̄e sit eligi. ℂ Nec valʒ si dicaꝰ ꝙ in tali casu ēt pec
cat: qꝛ facit minꝰ pctm̄: sic ēt dn̄t auc̄tes allāte. qꝛ nullus
faciēdo qḋ dʒ peccat. talis āt facē qḋ dʒ. nullus ēt faciēdo
h̄ʒ rectissimū iudiciū scōp canōis ꝛ ꝯcilij gn̄alꝰ peccat. iste
sic facit. h̄ ēt vʒ ꝯ beatū Greg. vbi p̄us dicētē. cuʒ in dubijs
astringimur vtilr̄ in minimis subdamur: ēt ne in magnis si
ne venia peccemꝰ. Aug. q̄ʒ in li. de mēdacio idē videꝰ sen

Aug. cap̄.18.

tire. vn̄ post lōgā disputationē inqt. ita igiꝰ ꝯcludēdū est
vt q̄cūq̄ʒ aliena pctā exceptis his q̄ imundū faciunt in q̄

A
ↄuertunť nō euitet q̄ſq̄ pctis ſuis neq̄ꝫ ꝑ ſe neq̄ꝫ ꝑ quo q̄ꝫ
lꝫ ea ſufferat potius fortiter ⁊ patiať.illa ꝯo q̄ ita cōmittū
tur in hoiem:vt cū faciāt imūdū ēt pctis nr̄is euitare debe
m⁹.ac ꝑ h̄ nec pctā dicēda ſūt q̄ ppea fiūt vt illa imundicia
deuiteť.Quicq̄d eni ita fit vt niſi fieret iuſte repꝛehēdereť
cap.37. nō ē pctm̄.nullūq̄ꝫ pctm̄ eē q̄cq̄d pp talia vitanda factum
ca p.38. eē:ꝑp h̄ igiť euitāda q̄ſq̄s mētit⁹ fuerit nō peccat.Itē ifra
dicit q̄ iterdū mētiēdo faciēdū eſt qd̄ oderis:vt quod am
plius deteſtādū eſt deuiteť.Et.c.ſequēti ait.q̄ ſcītatio reli
gionis q̄ cā ſeruāť cū h̄ violare voluerūt ēt pctis mioꝛib⁹
nō tm̄ iniurijs alioꝝ ſi cōditio ꝑponiť ⁊ facultas dať redi
mēda ſūt:⁊ tūc iā deſinūt eē pctā q̄ pp grauioꝛa vitanda ſu
Beda ſcipiuntur.¶ Item Be.vt allať in decre.22.q.4.ſi aliquid
ait.ſi aliq̄d nos icauti⁹ iuraſſe ↄtigerit:qd̄ obſeruatū peio
rē v̄gat in exitū:libere illud ſalubri cōſilio imitandū eē no
uerim⁹.ac magis inſtāte neceſſitate penitēdū q̄ꝫ ꝑ vitādo
piurio in aliud crimē graui⁹ eē diuertendū.h̄ quoq̄ꝫ ꝓbať
rōne.nā q̄cūq̄ꝫ eligit min⁹ malū vt ſic fugiat maius malū:
B non vult facere min⁹ malū:ſed fugere mai⁹ malū.ſic ⁊ An
cap.13. ſel.de caſu diabo.dicit q̄ q̄ vult aliq̄d pp btitudinē nō ali
Ad 3ᵐ ud vult q̄ꝫ btitudinē.q̄re talis nullū pctm̄ icurrit.¶ Ad 3ᵐ
ad rōes bonum dicēdū q̄ ſic declať alia auctas eiuſdē allťa ex li.
Tho.d ↄ mē.intelligēdū eſt illud dcm̄ Aug.de his volūtarib⁹ q̄
brauar. obta nō ſunt ꝑ ſe pctā.iō nō ē ↄ.¶ Ad pmā rōnē illius do
vbi.ſ. ctoꝛis pōt ↄcedi ↄn̄s.⁊ ad illud q̄ ꝓbať eſſe falſū,dōm q̄
ſicut nomē peccati nō ſolū ſigñat actū ſeu opōnem que fit
ↄ rōnem:ſed ēt ↄnotat illā actionē fieri volūtarie.vnde in
p̄cedēti.q.dixi q̄ pctm̄ eſt volūtarie agē ↄ illud qd̄ ē agen
dū ⁊c.ſic hec noīa homicidiū adulteriū ⁊ alia ſpālia noīa
pctōꝝ nō ſolū tales actus ſigñant:ſꝫ ēt ↄnotāt illos volūta
rie ⁊ libero arbitrio exerceri.Et ideo ſicut ſi beſtia aliqua
hoiem interficiat:aut cū muliere aliq̄ cōiūgata coeat nō dꝫ
cōmittere homicidiū vel adulteriū:eo q̄ nō li.ar.agat:i ſic
nec pueri vel moꝛiōes aut alij vſu lib.ar.carētes nāliter ſi
tales actus agāt recte dr̄ adulterari aut cōmittere homi
cidiū ſm q̄ his noīb⁹ vtimur ad ſigñanda peccata:⁊ dici
C mus illa eē mala ſm ſe.vn̄ eſto q̄ taliū act⁹ nō ſint pctā nō
ſeqť q̄ aliqd̄ adulteriū vel homicidiū nō pctm̄.per idē pꝫ
ad illud qd̄ dꝫ de eo qui cognoſcit alienā credēs eē ꝓpriā
⁊ ēt quod addiť de homicidio.nam talis ignoꝛātia in vero
q̄ ſicut excuſat a pctō ſic facit actū illū nō eſſe voluntariū
vt cōiter dꝫ.⁊ per ↄn̄s ille act⁹ ēt nō ꝓpꝛie dicitur adulte
riū neq̄ꝫ alius homicidiū.¶ Ad cōfirmationē dōm q̄ nō
obſtāte ſilitudine actuū illoꝝ.ſ.motuū concubitus tñ cum
aliena eſt adulteriū:⁊ cū ꝓpria neq̄q̄ꝫ.ſilr̄ occiſio nocentis
interueniēte auctē legitima nō ē homicidiū.inocētis aūt ē
homicidiū.nō dꝫ aūt q̄ cōcubitus ⁊ occiſio hoīs ſint ſꝫ ſe
mala vel pctā:ſed q̄ adulteriū ⁊ homicidiū.vn̄ nō ſequiť
q̄ cōcubit⁹ cū ꝓpria ſit pctm̄ nec rei occiſio.¶ Pro ſolo
Ad 2ᵐ ne alteri⁹ rōis q̄ plura dubia icludit pono aliq̄s ꝓpōnes.
1ᵃ ppō ¶ Pꝛima eſt.q̄ in nullo caſu q̄s erronee iudicās aliq̄d a ſe
D eſſe agēdū vel nō agēdū dꝫ tali iudicio ſe cōfoꝛmare.ꝓbo.
q̄m ſi debet.igiť idipſū dꝫ facere ⁊ nō dꝫ facere.vel dꝫ nō
facere ⁊ nō dꝫ nō facere:q̄ ſunt ↄdictoꝛia.ↄn̄s pꝫ.q̄ ſi iudi
ciū quo iudicať aliq̄d eſſe ab aliquo agēdū eſt errās.igiť
ipſe nō dꝫ illud facere.alioq̄n tale iudiciū nō eſſet erroneū
ſed veꝝ.Et ſi tali iudicio dꝫ ille ſe ↄfoꝛmare dꝫ illud agere
non enim aliud ē ſe ↄfoꝛmare tali iudicio q̄ꝫ agere illō qd̄
2ᵐ per ipſū iudicať eſſe agēdū.¶ 2° ſi dꝫ ſe ↄfoꝛmare.igitur
ↄfoꝛmādo ſe facit qd̄ dꝫ.⁊ ꝑ ↄn̄s nō peccat.⁊ ſic cui dictat
ↄſcia vel rō ſua erronea q̄ debeat aliū interficere ſi interfi
ciat nō peccat.ac ꝑ h̄ iudei ⁊ pagani interficiētes chrm̄ ⁊ di
ſcipulos alioſq̄ꝫ martyres nō peccabāt.cū cōſcia illis hoc
cap.16. dictaret.iuxͣ illud ſaluatoꝛis Jo.16.venit hoꝛa in q̄ oīs qui
interficit vos arbitreť obſequiū ſe pꝛeſtare deo:ēt ſm hoc
oēs infideles heretici:⁊ q̄lꝫ pctōꝛes putātes ſe debere cre
dere ⁊ agere q̄ credūt ⁊ agūt bene agerēt nec dānareť:qd̄
nō eſt dōm.Ad h̄ facit ēt qd̄ inter articulos dānatos ꝑ ec
E cleſiam ↄ petrū abaylardi dicim⁹ eſt talis.Q. non pecca
uerūt q̄ chrm̄ ignoꝛātes crucifixerūt:⁊ q̄ nō ſit culpe aſcri
bendū q̄cq̄d fit ꝑ ignoꝛātiā:qd̄ nō eſt dubiū ſequi ſi deť q̄
homo ſue ignorātie vel deceptioni ſe debeat confoꝛmare.
2ᵃ ppō ¶ 2ᵃ ꝑpō eſt ēt negatiua q̄ nullus dꝫ agere ↄ ſuam rōnem
erroneā ſeu ↄſciam talem.ꝓbať ſic.nullus dꝫ peccare.igi
tur ⁊c.ꝓbať ↄn̄s.pmo q̄ agens ↄ iudicium ſuū erroneū
agit ↄ illud qd̄ ipſe eſtimat a ſe eſſe agendum:ac ꝑ h̄ q̄uis
agat qd̄ eſt bonū.agit tñ male intēdēdo finem indebitū ⁊
debitū ex cōceptu deſerēdo nō minus q̄ꝫ ſi ageret ↄ eſtima
2ᵐ tionē ſuā verā.¶ 2° ꝓbať ꝑ glo.Ambro.ſup illō Apo.ad
cap.14 Ro.oē qd̄ nō eſt ex fide pctm̄ eſt.dñtis.oē qd̄ ad ↄſciam ꝑ
tinet ſi alr̄ fiat dicit.ſ.Apl’s eſſe pctm̄.q̄uis enim fiat ⁊ qd̄
bonū ē.ſi tñ nō faciendū credať vel ſic faciendū vt ſit pctm̄
3ᵃ ppō eſt.¶ 3ᵃ ꝑpō eſt affirmatiua.ſ.q̄ q̄libet dꝫ non agere ↄ cō
F ſcientiā ſeu rōnē ſuā erroneā.ꝓbať.q̄ quilibet debet quo
cūq̄ꝫ pctō nō peccare.igiť dꝫ nō agere ↄ ↄſciā ⁊c.pꝫ ↄn̄s.
q̄ agere ↄ conſcientiam eſt pctm̄:vt pꝫ in pꝛecedente con
4ᵃ ppō cluſione.¶ 4ᵃ ēt affirmatiua eſt:q̄ quilꝫ dꝫ non agere ſm
ↄſciam vel rōnē ſuam erroneā.pꝫ ex eodē.q̄ quilibet dꝫ
nō peccare.agēdo aūt ſm ↄſcientiā erroneam,homo pec
cat:q̄ agit id qd̄ debet non agere.al’s conſcia illa nō eſſet
erronea ſed vera ⁊ recta:nec ſequitur ex his duabus ꝑpō
nib⁹ q̄ hō teneať ad impoſſe.q̄ nec ē ipoſſe nō agere cōtra
talē cōſciam:nec impoſſe eſt ēt nō agere ſm illam.nec iſta
ſunt adinuicē incōpoſſibilia.Qd̄ pꝫ:q̄ depoſita tali ↄſcia
ſicut poſſibile eſt iſte agendo non aget ↄ eam nec ſm eam.
Ad 2ᵐ ¶ His pmiſſis rñdeo ad rōnē illā.⁊ pˣ quidē dico q̄ ſi deť
talis caſus q̄ ille nequaq̄ꝫ teneť blaſphemare deū vel odi
re:ſicut pꝫ ex ꝑpōne pma.quimo teneť nō blaſphemare:ſi
Confir. cut pꝫ ex 4ᵃ ꝓbōne eius.¶ Qd̄ ↄfirmať.q̄ añ erroꝛē illū
teneba nō blaſphemare.abſurdū aūt eſt dicere q̄ pp ſolā
acceſſionē erroꝛis huius ipſe a pꝛioꝛi obligatione abſoluať
G ⁊ fiat ei licitū qd̄ pꝛius erat illicitū.Et maxime ſi talis igno
rātia ſit pctm̄ vel pena pcti:ſicut foꝛte dꝫ dicere vt poſt tā
gā.nā ignoꝛātia q̄ eſt ex culpa nocet ſm glo.vbi ſupꝛa.ac
ꝑ h̄ ipſe magis peccaret q̄ꝫ ſi non errando blaſphemaſſet.
¶ Ad ꝓbōnē cū dꝫ ſm cōem animi cōceptionē ē.de duob⁹
malis min⁹ malū ē eligēdū.Dico q̄ ſi iſta ꝑpō ſumať i ſua
ꝓpꝛietate nō ſolū ipſa nō eſt cōis animi ↄceptio:ſꝫ eſt ꝑpō
ſimplr̄:falſa loquēdo ſp de malo culpe.q̄m de duob⁹ neu
trū ē eligēdū.q̄ neutrū qd̄ eſt malū.⁊ per ↄn̄s nec minus
malū eſt magis eligēdū.ſed bñ verū eſt q̄ de duob⁹ malis
min⁹ malū ē min⁹ fugiendū.⁊ mai⁹ malū magis fugiēdū.
⁊ in hoc ſenſu ſeu loco ꝑpōnis vtūť illi qui recte itelligūt.
H impꝛopꝛie.ſ.q̄ min⁹ eſt fugiēdū.dicentes eſſe eligēdū i cō
paratione peioꝛis magis fugiēdi ſicut ⁊ frequēter qd̄ mi
nus malū ē dꝫ eē bonū ⁊ meli⁹ reſpcū maioꝛis mali.qd̄ nō
eſt dubiū falſum dcm̄ eē.ſi ſermo in ſua ꝓpꝛietate capiať.
ſic reſpondēdū eē docet Aug.in libro de mēdacio.vbi pꝛe
cap.17. miſſo caſu q̄ aliq̄s in tali eſſet neceſſitate cōſtitut⁹ q̄ opoꝛ
teret eū vel ſacrificare idolo vel ſtupꝛū perpetrare.Que
rit ſic.debuit igiť ne(ait) q̄ſpiā ſtupꝛū ꝑpetrare potius q̄ꝫ
thurificare.⁊ rñdet.ſi queris q̄d debuerit neutrū debuit.ſi
enim dixero aliquid hoꝝ debuiſſe.aliq̄d hoꝝ approbabo
cū iꝑrobē vtrūq̄ꝫ.Sed ſi queriť q̄d hoꝝ potius debuit eui
tare q̄ vtrūq̄ꝫ nō potuit:ſꝫ alterꝫ potuit.rñdebo ſuū pctm̄
poti⁹ q̄ꝫ alienū.⁊ leui⁹ potius qd̄ ſuū:q̄ꝫ grauius qd̄ alie
nū.ꝓbatio q̄ addiť ſeu illa redditio eāe q̄ dꝫ:q̄ in bonis ē
ecōtrario.ſ.q̄ maius bonū ē magis eligēdū.nulla ēt:q̄ nō
ſeqť.magis bonū eſt magis eligēdū.igiť min⁹ malū ē ma
gis eligēdū.ſꝫ bene ſeqť.igiť min⁹ bonū eſt minus eligen
dū.⁊ ſilr̄ ſeqť mai⁹ malū eſt magis fugiēdū.igitur min⁹
Contra malū eſt min⁹ fugiendū.¶ Si dicať ↄ.iſte dꝫ nō blaſphe
maret:vt tu cōcedis.igiť dꝫ agē cōtra ſuā ↄſciam.h̄ aūt fal
ſum eſt ⁊ repugnās ſcđe ꝑpōni ſupꝛapoſite.ꝓbať ↄn̄s.q̄

Rño J
seqt̄.iste nō blasphemat.igit̄ iste agit ꝯ ꝯsciam. ℭ Rñ° ne/
gādo p̄mā ꝯñtiā:q2 ex illo cōcesso nō seqt̄.igit̄ oȝ agere ꝯ.
ꝯscianꝫ:q2 ipse nō oȝ talē consciam hr̄e. Si aūt deberet eā
hr̄e vtiqȝ deberet agē ꝯ ꝯsciam:nec valet ꝓbō.q2 illa ꝯña
nō ē ꝯña simplex : ſȝ vt nunc tm̄.ꝛ de talib⁹ nō est vlr verꝫ.
ꝙ qui oȝ añs oȝ ꝯñs.verbi grā.si p̄latus p̄cipiat subdito
vt furet̄ aut aliud peccatū cōmittat:adhuc ipse p̄latus oȝ
non furari.ꝛ sequit̄.iste p̄latus non furat̄.igit̄ agit ꝯ id qd̄
ipse alteri p̄cipit.ꝛ tn̄ nō vere diceret̄ ꝙ ipse deberet agere
ꝯ id qd̄ alteri p̄cipit.q2 nō oȝ tale p̄ceptū alteri facē. Quā
uis verꝫ sit ꝙ opp^m eius qd̄ ipse p̄cipit oȝ ipse facere.ꝛ ita
ēt est dōm in ꝓposito ꝙ op^m ei⁹ qd̄ isti hoī dicta sua ꝯscia
ipse oȝ facere.nō tn̄ verꝫ ē neqȝ seqt̄ ꝙ oȝ facē ꝯ suā cōsciaȝ.

ad gre.
ℭ Auctoritas Greg.sicut pȝ bn̄ ꝯsideranti est ad op^m eius
quod intendit iste doctor ꝯcludere.qd̄ pȝ ex eo ꝙ dicit ita
plerosqȝ peccare faciāt q̄tenus si fortasse pcm̄ fugere appe
tant.h̄ sine alio pcī laqueo euadāt ꝛ culpā faciant duȝ vi/

K
tant.Ex quo pȝ ꝙ ēt iste ꝑplexus si blasphemabit pecca/
bit:nec consiliū qd̄ ipse dat est ꝯ hoc.q2 nō solū vtilr̄ consu
litur homini ꝙ agat bonū ꝛ vitet malū.ſȝ ēt ꝙ si nō possit
vitare ꝛ de duob⁹ peccatis in alterꝫ oporteat eū labi vitet
qd̄ est maius malū.ꝛ h̄ quodāmō ē eligere min⁹ malū.ꝛ
hoc facit ipse:sicut pȝ.q2 ait. Si oīno nullus sine pctō eua/
dēdi adit⁹ pȝ.minora semp eligāt̄. Ex quo ēt ꝯfirmat̄ ꝓpo
situȝ:q2 si illo casu posito ille nō peccaret iam sine peccato
vitaret pctm̄:cuius oppo^m supponit̄.ꝛ silr̄ dōm est de cōsi/
lio allegato. Ad aliud qd̄ allegat̄ de dispēsatione iuris nā
lis:dōm illud dcm̄ qd̄ vtiqȝ est Gratiani.propter illam ex/
ceptionē falsum esse:nec ipse in h̄ est sequendus:ſȝ reprehē
dēdus:sicut ibidē rep̄hēdit eū glosator su⁹:ꝛ bn̄:dicēs eū
male casum perplexitatis excepisse. Cū vlterius ꝓbat̄ ꝙ
blasphemās in tali casu non peccat.q2 facit qd̄ oȝ.dōm ꝙ
falsum est.imo facit id qd̄ nō tm̄ nō oȝ facere:sed qd̄ etiam
oȝ nō facere:vt ex dictis satis ē clarꝫ.cū addit̄ ad idē nullus
nullus faciēdo s̄m rectissimum sanctorꝫ iudicium canonis

L
ꝛ cōcilij peccat.dōm hoc verꝫ esse de iudicio quo absolute
iudicant illud esse fiendū.nō aūt est vlr̄ verꝫ de iudicio con
ditionalr̄ iudicante.nā certū est ꝙ omnes sancti ꝛ gn̄aliter
prudētes viri iudicarēt ꝛ ꝯsulerent.ꝙ si quis nō possit vel
nō velit vitare vtrūqȝ duorꝫ inequaliū peccatorꝫ : sed mali
tia vel infirmitate in alterꝫ sit casurus:cadat in illud quod
min⁹ pctm̄ est.ꝛ tn̄ cōstat ꝙ ille faciendo illud minus pec/
catū peccaret. Nūc aūt certū est ꝙ tali homini sic ꝑplexo
nullus sanctus.imo nec aliquis nisi neqȝ ꝛ impius aut stul
tus ꝯsuleret ꝙ deuȝ blasphemaret vel odiret:sed cōsuleret
ꝙ talē erroneā estimationē depōeret ꝛ abijceret. Q si ille
vel nō posset vel nō vellet:tūc iudicaret minus malū eē il/
li vt ageret pctm̄ min⁹ q̄ȝ vt ageret maius. Et h̄ est qd̄ ait
Greg.in alia auct̄e allegata ex eodē loco cū in dubijs con

M
stringimur vtilr̄. in minimis subdimur ne in magnis sine
venia peccemus. Quis enim dubitat vtilius ad sensum su
pra dcm̄.i.min⁹ malū vel nociuū peccare venialr̄ q̄ȝ morta
liter.ſȝ ꝛ qs negabit eū peccare q peccat venialr̄. ℭ Cōfir
mat̄ hec solo euidēter p v̄ba Greg.imediate p̄cedētia hec.
ꝛ imediate sequētia illa.q̄ superius ꝓ sn̄ia huius doctoris
allegata sunt. Volēs eni verā ōndere suā sn̄iam in eo ꝙ di
xerat.si nullus euadēdi sine pctō aditus pȝ:minora sp eli/
gant̄. Addidit vt Pau.cū quosdā in eccl̄a incōtinētes aspi
ceret ꝯcessit minima vt maiora declinaret.dicens pp forni
cationē aūt vnusqsqȝ suā vxorē hēat.ꝛ q2 tūc solū ꝯiuges
in admixtiōe sine culpa sunt.cū nō ꝓ explēda libidine:ſȝ ꝓ
suscipiēda ꝓle miscētur:vt ēt qd̄ ꝯcesserat sine culpa:q̄uis
minima nō esse mōstraret ilico adiunxit.h̄ aūt dico s̄m in/
dulgētiā nō s̄m iperiū:nō est enim sine vitio qd̄ ignoscit̄ ꝛ
non p̄cipit̄.pctm̄ ꝓfecto videt ꝙ posse indulgere preuidit.
Sed cū in dubijs cōstringimur ꝛc̄.hinc pȝ ꝓpositū.nā icō
tinēs si ad suā vxorē pp explēdā libidinē accedat facit s̄m

N
illud cōsiliū Pauli:ꝛ tn̄ peccat. ℭ P. Esto ꝙ daret̄ isti do
ctori ꝙ in tali casu ꝑplexionis debeat qs agere qd̄ minus
malū ē.ꝛ ꝙ sic facie⁹ nō peccet nō video q̄ pacto sequat̄ ꝙ
ipse debeat deū blasphemare.nō enim h̄ sequit̄ nisi deum
blasphemare sit min⁹ pctm̄ q̄ȝ sit ꝯ ꝯsciam deū nō blasphe
mare.qd̄ nec ego vellē dicere nec ipse illud ꝓbauit.ꝛ tn̄ de
huiusmōi fuit ꝓpositi sit ꝓbare ꝙ deū blasphemare vl̄ odi
re nō sit p se malū:ꝛ ꝙ aliqñ possit recte fieri. ℭ 2° dico ad
rationem ꝙ casus positus assumit vnuȝ qd̄ videt̄ falsuȝ.s.

2° respō.
ꝙ in talē errorē quo estimet̄ deū eē odiēdū vel blasphemā
dum quis habēs vsum liberi arbitrij.ꝛ potēs peccare q̄lis
eēt talr̄ ꝑplexus inciderit sine culpa:cū ipsemet error de q̄
agit̄ eēt vtiqȝ q̄dā culpa.si enim culpa quis error dicet̄ esse
culpa.certe nō appareret:ꝛ sic videretur concedendū nullū
errorē culpā eē:qd̄ est cōtra doctrinā sanctorꝫ.nā Augu.ꝯ

cap̄.5.
Jul̄.li.5.exp̄sse vult ꝙ cecitas ꝛ obscuratio mentis phōrꝫ
de qbus ad Ro.p̄mo.obscuratū est insipiens cor eorꝫ non

O
solū fuit pena peccati:sed ēt pctm̄. Idē etiaȝ in de nā ꝛ gra

cap̄. 22.
tia. Hieronymus ēt in dialogo Attici ꝛ Crotoboli contra

Confir.
pelagiū lib.p̄mo.hoc idē sentit. ℭ P. Cōis doctrina est ꝙ
actus infidelitatis est pctm̄.ꝛ ꝙ etiam ignorātia eorum q̄
quis scire tenet̄ est pctm̄.vnde nō est dubiū qn error taliū
sit pctm̄.ꝛ loquor semp de errore actu. Et quis dixerit ꝙ
estimās deū blasphemādū esse nō erret circa ea q̄ scire te
net̄. ℭ P. Si nullus error esset pctm̄ nulla ignorātia esset

Confir.
pctm̄.ꝛ vltra.igit̄ ꝓ nulla ignorātia hō dānaret̄. Et tamē

cap̄.14.
Apl̄s dicit p̄ma ad Cor.si quis ignorat ignorabit̄.glosa.i.
reprobabit̄. Si dicas ꝙ i casu nō dr̄ simplr̄ sine sua culpa:
sed sine sua culpa precedēte.h̄ non iuuat ꝓpositū.nam nō
plus excusat error qui est culpa q̄ȝ qui tm̄ est pena culpe.
Item ꝙ ille nō essent aliquo modo ex culpa originali pce
dente:qua ēt dimissa remanēt pene sue q̄ȝplures forte non
eēt dicēdū. ℭ Ad auct̄em allegatā Aug.dōm ꝙ illa verba

Ad au. Augu.
non scribit Augu.tāq̄ȝ ꝓpriam sn̄iam ꝛ opinionē ꝓmēs.
Sed tāq̄ȝ vnā opinionē aliorꝫ quā ibi retulit prosequens

P
disputatiue tm̄°.qd̄ pȝ.q2 tractatur⁹ hāc qōnē:vtrū vide/
licet aliqñ sit mētiēdū officioso mēdacio l p̄ncipio libri ea
ꝓposita statim ait.quā qōnē tā sollicite pertractabim⁹ vt
queramus cum querētibus.vtrū aūt aliqd inueniam⁹:ni
hil nobis temere affirmantib⁹ lectori bene attendenti satꝭ
indicabit ipsa tractatio ꝛ ad extremū tn̄ sn̄iam nostram ve
lut certior indagatio cōprehendit.ꝛ q2 per totuȝ procedit
disputatiue nihil affirmādo vsqȝ ad extremā partē libri in
qua indagatā cōcludit veritatem.ideo ne quod in p̄orib⁹
ptibus disputādo dicturus erat tanq̄ȝ illius assertio cape/
ret̄:qd̄ facile minus diligēter intēdētib⁹ poterat obuenire
ꝓpter illius libri obscuritatē ꝛ implicationē que magna ē
sicut ibi ꝛ in p̄ retrac.ipsemet fatet̄:lectorē mox p̄monuit

cap̄. vi.
subdens sane quisqs legis nihil rep̄hēdas nisi cū forte to
tum perlegeris.ꝛ ita forte minus rep̄hendes.nūc aūt i ex
trema parte libri.c.s.ante penultimo ex disputatione pre/
missa expresse ꝯcludit ꝙ non est mentiēdū ꝓ vitāda impu

Q
dicitia corporali que de his est:que cōmissa in hoieȝ eū fa
ciūt imūdū.cuius sn̄ie oppositū ꝯtinēt v̄ba per huc docto
rē allegata.vt pȝ. Et gn̄aliter nunq̄ȝ in aliquo casu esse ali
quo genere mēdacij mentiendum statiȝ ꝯcludit.d. Elucet
itaqȝ discussis omnibus nihil aliud illa testimonia scriptu
rarꝫ monere nisi nunq̄ȝ aio esse mētiendū.ꝛ ꝯsir recapitulā
do causas pretactas in disputando discurrendoqȝ per oīa
genera mendaciorū determinat ꝯclusiue nullo vnq̄ȝ men/
dacij genere esse mētiēdū. Ex quo pȝ ꝙ in illis verbis alle
gatis nō ꝓdit suā intētionē vel sn̄iam.vn̄ nec sunt tanq̄ȝ il/
lius auctoritas allegāda. ℭ Ad dcm̄ Bede dōm ꝙ in nul

ad bedā
lo est ꝯ:eo ꝙ non obseruādo illud sup quo datum fuit tale
iuramentū nō cōmittit̄ periurium:sicut dicit glosa decre.
in di.p allegata:ꝛ sanct⁹ Tho.ēt i scd̄a scd̄e.q.98.ar.2.im/
mo s̄m eū.ibidē periuriū fuit qñ incaute iuratū est. Ad ꝯ

bationē que vīr addit̄ q̄ quamq̄ eligit minus malū vt sic fugiat maius malū non vult facere minus: sed fugere maius: et ideo nō incurrit peccm̄. Dic dico ꝑ q̄ si hec deductio esset rata oporteret ꝯcedere nemīnē peccare quicqd ipse faceret ꝓpter maius malū vitandū: qd̄ nullaten⁹ est dicm̄ sicut ex allegatis ꝑ ꝯne v̄bis Aug. et alijs illis ꝯnexis q̄ nō allegaui bn̄ pz. Et in eodē li. s. ꝯ mendaciuz. dicit q̄ talis opi. vniuersam ꝓbitatē vite subuertit. opz et cōcedere q̄ aliqn̄ sint facienda mala vt eueniāt bona. nā nō minus videt eē bona intētio eius q̄ intēdit ꝓuētū boni q̄z q̄ fugaz malir: tn̄ istud est ꝯ sniaz Apl̄i ad Ro. et Aug. ꝯ menda. c. 2. cū dī q̄ talis nō vult facere minus malū si ly vult capiat in sua gn̄ali significatione sm̄ q̄ vult mot⁹ v̄tutis volitiue q̄ nō est nolitio dī nolitio. pz q̄ dcm̄ istud implicat ꝯtradictionem. Si aūt accipiat ꝑ tali motu nō quolz: sed eo quo aliqd appetit ꝓpter se vt finis: et approbate sm̄ vsum multoꝝ et auctoꝝ et Ansel. vbi allegat vocat volūtas. Js vo quo appetit quid ꝓpter aliō magis dici solet electio pōt dictū cōcedi. Sed nō iuuat arguentem. q̄z esto q̄ talis nō velit facere minus malū ad sensuz. s. ꝑdictum: q̄z nō finalr̄e ꝓpter se eligit: tn̄ facere minus malū: que electio praua est: ac per hoc et ipse incurrit peccm̄. nō solū. n. agit ꝯtra rectā rōnē: qui finalr̄ malū intēdit. Sed et q̄ bonum intēdēs malū operat̄ vel eligit: seu qd̄ dz nō operari et nō eligere. nā ad bonitatē opationis nō sufficit operari ꝓpter qd̄ est opandū: sed etiā requirit̄ q̄ fiat vt est fiendum. ¶ 2ᵐ ꝯ. q̄ semp malitiā intētionis opantis concomitatur malitia electionis et opationis. ita q̄ nunq̄z alicui⁹ mala intētione aliqd agentis est electio vel opatio bona moralr̄ seu virtuosa: sz mala et viciosa. Probatur. ois electio vel opatio facta pp̄ illud: pp̄ qd̄ dz nō fieri est viciosa. pz. q̄z talis est ꝯ rectā rōnē. Sed ois electio vel opatio agētis mala intētione est hm̄ꝯ: vt clarū ē. ḡre &c. Ista ē snia Aug. clare sup psal. 31. vbi dicit q̄ bonū op⁹ intētio facit. s. partialiter vna cū alijs requisitis: qd̄ nō eēt veꝝ si sine bona intētione opus eēt bonū. Itē lib. 4. ꝯ Jul. Ista est et snia cōis alioꝝ scōꝝ. Est quoq̄ snia Phoꝝ. vn̄ Phs. 6. ethic. ait q̄ opus perficit̄ sm̄ prudentiaz et moralem virtutē. et reddit cām: o. virt⁹ quidē eni intētionē facit rectā. prudētia aūt que ad hāc. Itē in. 7. pol. duo inquit sunt in quibus fit bene oib⁹. Hoꝝ aūt est vnū quidē in eo qd̄ est intentionem et finē actionū poni recte. vnū aūt inuenire actiones ferētes ad finē. Ex quibus pz clare sm̄ eius sniam ad virtuosam opationē necesse esse vt recta sit intētio opantis. Ex his pz q̄ ad virtuose et laudabilr̄ opandū non sufficit agere qd̄ agi dz. sed vltra h̄ necesse est agere: quēadmodū dz: videlz qn̄ et q̄ntū et cui⁹ gr̄a opz: et cū alijs circūstantijs: quas ponit Phs. 2. ethi. nec dubiū est quin circūstantia debiti finis sit potissima. ¶ Ex hac ꝯne et conclusionibus ꝑcedētis articuli sequunt̄ aliq̄ corre⁹: vnū est. q̄ nunq̄ fit aliquid ab hoīe virtuose seu bene moraliter nisi fiat ex dei dilectione actuali vel habituali infusa vel acq̄sita. Probat̄. q̄z nihil qd̄ aliter fit fit recta intētione. Igitur &c. Assumptū ꝓbat̄. q̄z vt ex ꝑcedēti articulo pz. nulla est intentio recta nisi dei pp̄ se dilectio. ¶ Cōfirmat̄ h̄ corre. p Aug. sup psal. 67. d. ea q̄ppe sola bona opa dicenda sunt que fiūt per dilectionem dei. Et in de spū et lr̄a. nō est inq̄t fructus bon⁹ qui de charitatis radice nō surgit. Quid aūt est charitas nisi dilectio dei pp̄ se. vel dilectio proximi pp̄ deū. que vtraq̄ ex dei charitate ꝓcedit. ¶ Aliud cor. est q̄ nullus actus hoīs est moralr̄ bonus nisi imediate tendat in deū vel in aliud ꝓpter deū vltimate: et h̄ actu vel habitu. sicut et in. d. 26. dixi. qd̄ ꝓbat̄. q̄z nullus alius est recta intentio aut recta intētiōe fact⁹: vt satis pz ex dictis. ¶ Qd̄ et ꝯfirmat̄ sm̄ se ex auctē Aug. qui in li. ꝑ de nup. et cōcu. scribit. et 4. li. cōtra Julia. recolit pudicū nō veraciter dici qui nō ꝓpter deū veram fidē cōnubij seruat vxori: quod quoq̄ vt pz ex auctoritatib⁹ eius allegatis. d. 26. in prosecutione ꝑme rōnis ad ꝯnē ꝑmā ꝑmi articuli. et ꝯ Jul. lib. 4. et de ciui. dei lib. 19. expresse dicit veras v̄tutes nullas esse si non in deū finalr̄ referant̄: q̄nimo ad quicqd aliud siue nō ad aliud q̄z ad seipsas referant̄ vitia esse. Item in de morib⁹ ecclesie. Cū cōclusisset deū esse in quem oia referenda sunt sicut in ꝑ articulo allegatū est sequēti caplo diffiniēs virtutes ipsas morales ait. Temperantiā dicimus esse amorē deo sese integrū incorruptūq̄ seruantem. fortem amorem oia ꝓpter deū facile perferentē. Justitiaz amorē deo tn̄ seruientē. et ob hoc bene imperantem ceteris que hoī subiecta sunt. prudētiā amorē bn̄ discernentē ea quib⁹ adiuuet̄ in deū ab his q̄b⁹ ipediri pōt. Ex quibus clare patet. nullā esse virtutē: cuius actus nō finalr̄ fiat pp̄ deū sm̄ sniam Aug. ac per hoc nec aliquē etiā actum nō ꝓpter deū vltimate factum esse virtuosum. ¶ 3ᵐ corre. et hoc specialiter pertinet ad. d. 41. est q̄ nullus actus hominum simpliciter infidelū est moraliter bonus. Dico autē simpl̄r infidelium ad excludendū scismaticos hereticos catholicos et reliquos qui aliquo modo credūt et aliqua fide cognoscunt deū. pz. q̄z nullus fit ex dilectione dei aut propter deum vltimate cū ipsi non cognoscant ipsum esse propter se diligendum et cetera propter ipsum. igitur nullus fit intentione recta. ac per hoc nec virtuose vel bn̄ moraliter. hec ratio quasi tota ponitur ab Aug. sup psal. 67. d. Ea quippe sola bona opera dicenda sunt q̄ fiunt p dilectionem dei. hec autem necesse antecedat fides vt inde ista non ab istis incipiat illa. quoniam nullus operatur p dilectionem dei nisi prius credat in deū. Itē et super psal. 31. nemo inq̄t cōputet bona sua ante fidem vbi fides non erat bonum opus non erat. bonuz enim opus intentio facit. Intentionem fides dirigit. ¶ Cōfirmatur. q̄z si actus infidelium essent vere virtuosi vtiq̄ in eis essent vere virtutes. nam ex virtuosis actibus v̄tutū habitus gn̄antur. Sed ꝯns est falsum sm̄ intentionem beati Aug. li. 4. ꝯ Jul. vbi p multa capl̄a probat oppositū in de ci. dei. et li. 5. dicit q̄ constare dz inter oēs veraciter pios neminem sine v̄a pietate. i. v̄i dei vero cultu verā posse hēre v̄tutez. et lib. 19. vere v̄tutes nisi in eis quibus v̄a inest pietas esse nō possunt. Insuper in li. de ꝯtinentia circa finem ait. nunqd enim ꝯtinentiam quam munus dei verissime dicimus dicturi sumus esse peccm̄: absit a nostris cordibus ista detestanda demētia. hr̄ūs aūt Apl̄s ait. oē qd̄ nō est ex fide peccm̄ est. q̄ ḡ fidez nō hz nec ꝯtinentia noianda est. Et sicut hoc de cōtinentia spāliter: ita de qualz virtute morali gn̄aliter probari pōt. Rursus in li. de v̄a innocentia dicis inq̄t infidelium vita peccm̄ est et nihil est bonum sine summo bono. vbi enim deest agnitio eterne et incōmutabilis veritatis falsa virtus est etiā in optimis moribus. i. q̄ optimi videntur. demū quod fortius vegeticii in li. de ordine ipse oppo⁹ aliqualr̄ innuisset. postea in ꝑmo retra. id reuocauit. displicet mihi q̄ Phos non v̄a pietate ꝑditos dixi virtutis luce fulsisse. Eius sniaz imitatus est Beda. d. ꝯ Jul. Cōstat q̄ quicūq̄ Phoꝝ xp̄m dei virtutē et dei sapientiam nescierūt: hi nullā verā virtutem: sicut nec veram sapiam hēre vna rōne potuerūt. Inde expresse tenuit Linconien. et esse intentionē Aug. affirmauit sicut supra. d. 26. arti. ꝑ. q. allegatū est. ¶ Sed ꝯ h̄ videt̄ eē qd̄ Aug. scribit in epl̄a ad Marcellinū inquiens. rempublicā romani constituerunt auxeruntq̄ v̄tutibus: et si non habentes verā pietatem erga veꝝ deū q̄ illos et in eternā ciuitatem posset salubri religione ꝑducere. custodientes tn̄ q̄ndā sui gn̄is ꝓbitatē q̄ posset terrene ciuitati ꝯstituende augende ꝯseruādeq̄ sufficere. de⁹ eni sic ondit in opulentissimo et ꝑclaro iperio romanoꝝ q̄ntū valerent ciuiles et sine v̄a religione v̄tutes vt intelligeret̄ hac addita fieri hoies ciues alteri⁹ ciuitatis: cui⁹ rex veritas. cui⁹ lex charitas. cuius modus

eternitas ē. Et apte Aug. asserit in illis romanis fuisse mo ralees virtutes politicas seu ciuiles. ℂ Rñ° q̄ ꝟ Aug. nō vtit̄ vocabulo ṽtutis stricte ꝛ ꝑprie vt id tm̄ appellet vir tutē qḋ est ṽe virt⁹. i. habitus q̄ est pn̄ agēdi: qḋ ꝛ ꝑpter qd ꝛ quēadmodū est agēdū sic in ꝑposito sumit̄ virt⁹. Et hoc pꝫ. qm̄ in. 5. de ci. dei. a ca°. 12. vsq̄ ad. 20. inclusiue de hac mā multa disserēs ꝯ ꝑposito plurie dicit illos q̄ lau dabiliores visi sunt romanos oīa sua opa q̄ laudabilia ꝛ gloria videbātur hoib⁹ ꝛ ex qb⁹ adhuc laudant̄ fecisse fi naliter ꝑ gloria vana mūdi. Ex quo cōstat illoꝝ affectio nes ꝛ habitus: qb⁹ hec agebant neq̄q̄ veras fuisse ṽtutes. Et ꝟ ipse nō tacuit ibidē dicēs. dum illud cōstet inter oēs veraciter pios nemīnē sine ṽa pietate. i. veri dei ṽo cultu verā posse hr̄e ṽtutē. ꝛ addit qḋ facit ad ꝑpositū. nec eā verā esse qñ glorie seruit hūane: ꝛ i seq̄nti cap̄ approbās sniam eoꝝ Phoꝝ qui dixerūt nō eē veras ṽtutes q̄ ad vo luptionē referunt̄ iuxta epicureoꝝ opi. voluptatē q̄si re ginā in sella regali pingētem cui ṽtutes velut famule sub seruirēt addit. Sꝫ non estimo satis debiti decoris eē pictu rā. si ēt talis fingat̄ vbi ṽtutes hūane glie famulēt volēs p̄ ꝟ q̄ sic ille nō sunt ṽe ṽtutes: q̄rū finis ē voluptas sic nec ille q̄rū finis ē glia mūdi. Qḋ ēt satis explicite monstrat. Sꝫ vtit̄ Aug. ipropriē vocabulo ṽtutis extēdēdo ipꝫ ad eos habit⁹ qb⁹ fiūt vtiq̄ q̄ fiēda sunt ꝛ vitant̄ vitanda: licꝫ nō ꝑp eū finē ꝑp quē ēt illa fiēda. ꝛ hec vitāda sunt: qui lꝫ fm̄ veritatē nec ṽtutes sunt nec laudabiles hoib⁹ tm̄ q̄ intu ent̄ tm̄ id qḋ fit ꝛ nō ꝑp qd fit: sine ēt ignorātes finē ꝑp qd fieri debeat siue nō ignorātes sed inter intētiōes operātiū discernere nō valētes virtutes ꝛ laudabiles habitus estimantur. Et ꝟ ēt satis exprimit. d. Ista ḡ laudis auiditas ꝛ cupido glie multa illa mirādo fecit laudabilia. s. atq̄ glo riosa fm̄ hoium estimationē. nō ḡ veras ṽtutes morales eis attribuit: ꝫ putatiuas tm̄ ꝛ vere virtuti distātia simi les: ꝟilī. ꝟ ꝛ habitib⁹ qb⁹ vitāda fiūt ꝛ fienda vitant̄ sic cut ꝛ ꝯ Jul. vt supi⁹ allegat̄ dixit nō veras ṽtutes hn̄dos. Sꝫ a veris ṽtutib⁹ nō plurimū deuiādo: post q̄ ṽba mox subiicit q̄ ipsi ṽtute ciuili nō ṽa: sed verisimili demoīb⁹ vel humane glorie seruierūt. Et q̄ nō intēderet eis veras ṽtutes ēt ciuiles ascribere ēt in verbis obiiciendo allega tis satis innuit cū ait. custodiētes tm̄ q̄dā sui generis ꝑbi tatē: q̄ posset terrene ciuitati ꝯstituēde augēde ꝯseruāde q̄ sufficere tali siq̄dē mō loq̄ndi quo nō simplr̄ ꝑbitatem que ꝛc. satis innuit illos nō habuisse verā ꝑbitatē ꝛ ꝑfectā fm̄ suā rōnē: sed imperfectā q̄dā dispōnē. q̄ tn̄ ad ꝯstitu tionē augmentū ꝯseruationēq̄ tēporalē ciuitatis valeret. ꝛ eas ciuiles ēt dicit ṽtutes. nec tn̄ addidit veras: nec tn̄ re puto sibi ipse dicere q̄ habuerint veras: qḋ tn̄ si dixisset retractasse estimandus eēt ꝑpter illḋ q̄ de li. retra. est al legatū: ꝛ q̄ totiens ꝛ maxime vbi a ꝑposito māu istā di scussit oppo° apte dixit. ℂ Ad rōnē ꝑncipalem q̄n̄ pꝫ resp̄o ex dcis. s. q̄ ille auctes loquunt̄ ꝯ opibus q̄ possunt bene ꝛ male fieri: talia siquidē si fiant mala intētiōe mala sunt. Si ṽo bona ceteris tn̄ debitis circūstātijs concurrē tibus bona sunt. in alijs ṽo non est sicut patuit.

ℂ Distinctionis. xlij. xliij. ꝛ. xliiij. Questio. j.

Quantū ad. d. 42. ꝛ duas residuas sit̄. Quero vtrū hō volūtate mala ꝛ comitāte exteriori ope sit̄ plus peccet q̄ vo lūtate ipsa mala tm̄. Et vꝫ ꝑ q̄ non. sic nulla opatio exterior ē ꝯ se pctm̄ aut bona moralr̄ aut mala igr̄. nō plus peccat hō ꝑ illā q̄ peccaret sola ma la volūtate absq̄ illa. ꝯñā est satis plana. añs ꝑbat̄. q̄ n. nulla sit pctm̄. ꝑbat̄. q̄ de ipsa nō verificat̄ diffinitio pcti. nā pctm̄ ab Aug. in de duab⁹ aiabus diffinit̄ sic. pctm̄ est voluntas retinendi vel ꝯsequēdi qḋ iustitia vetat. ꝛ vnde liberū est abstinere. ꝛ hāc diffōnē ipse approbat ꝑ retra. nulla aūt actio exterior ē volūtas. Q̄ ēt nulla sit de se bo na aut mala: pꝫ. q̄ q̄lꝫ pōt indifferenter bene ꝛ male fie ri. nam homicidiū de quo minus videret̄ bene fit a mini stro iustitie: qḋ etiā fiat aliq̄n male non est dubium.

Ad oppositū arguit̄ sic. plus peccat hō duob⁹ pctis sit̄ peccās q̄ peccās vno il loꝝ tm̄ igit̄ ꝛc. añs est notū. ꝯñā ꝑbat̄. q̄ mala volūtas ꝛ mala opatio exterior ꝯcomitās sunt duo pctā: cū sint duo act⁹ distincti: ꝛ vterq̄ fm̄ se sit pctm̄ dicente magr̄o. d. 35. hui⁹ scđi. sane dici pōt ꝯ̄libere tradi dꝫ pctm̄ eē actū ma lū interiorē ꝛ exteriorē. s. malā cogitationē locutionemq̄ ꝛ opationē. pcipue tn̄ in voluntate pctm̄ ꝯsistit ex quo tāq̄ ex arbore mala ꝑcedunt opa mala tanq̄ fructus mali.

Rñdeo supposito ṽo sensu locutionis q̄ dꝫ hr̄i cū di cim⁹ aliquē actū seu opationē eē malam. aut malū vel peccatū iuxta ea q̄ dicta sunt supra. d. 34. ꝛ lo quēdo in tota illa q̄ne de bonitate ꝛ malitia morali po no aliquas ꝯ̄nes. ℂ Prima est. q̄ aliqua operatio exteri or est peccatū. ꝑbat̄. omne mendaciū est peccatū. sed ali qua opatio exterior est mendaciū. igit̄ ꝛc. maior pꝫ per il lud Aug. in ench. mihi videt̄ peccatū quidē esse oē men daciū. Et idem dicit: ꝛ ꝑbat idem. c. 15. Jtem de mēdacio quisquis eē aliquā genus mēdacij qḋ pctm̄ nō sit putauerit decipiet seipm̄ turpiter. Et cōtra mendaciū. Menda ciorum ingt̄ genera multa sunt: que quidē oīa vlr̄ odisse debem⁹. nullū est enī mēdaciū qḋ nō sit ꝯ̄̄m pctm̄. Ex q̄ bene sequitur q̄ nullū mendaciū est qḋ nō sit pctm̄. Mi nor pꝫ per eūndē de mēdacio. d. nemo dubitat mētiri eū qui volens falsum enūtiat causa fallēdi: quāpropter enun tiationem fallam cum volūtate ad fallendū ꝑlatā manife stam est esse mendaciū. cōstat aūt q̄ enuntiatio falsa ꝑ lata est opatio exterior. hoc idem pꝫ ex diffōne peccati da ta ab Aug. 22 ꝯ Fau. peccatū est dictū vel factū vel concu pitum aliquid contra eternā legem. per quā disiūctiuā lo cutionē apparet q̄ non solū velle: sed ꝛ aliqḋ dicere ꝛ ali qḋ opari extrīsecum est pctm̄. ℂ D. Quis negaret furtū adulteria: homicidia: ꝛ plura alia opa exteriora a diua le ge ꝑhibita eē pctā. ℂ 2ᵃ ꝯ̄. q̄ oīs opō moralis exterior ex mala volūtate ꝑueniēs est moralr̄ mala ꝛ pctm̄. ꝑbat̄. q̄ oīs talis ē opatio volūtaria difformis recte rōni seu facta difformiter. ꝯñs ꝫ est aūt in di. 24. q̄ nō est aliud pctm̄ q̄ volūtarie agere ꝯ̄ rectā rōnem. ℂ 3ᵃ conclusio. q̄ oīs opa tio moralis exterior est bona vel mala moralr̄ ꝛ nulla pe nitus est neutra. ꝑbat̄. q̄ oīs operatio moralis exterior vel est cōformis recte rōni vel est nō cōformis. Si confor mis est moraliter bona. si nō conformis est moraliter ma la. ℂ 4ᵃ cōclusio. q̄ nulla opatio moralis exterior est bo na ꝛ mala moraliter. ꝑbat̄. q̄ ex opposito sequit̄ q̄ aliq̄ opatio singularis demonstrabilis est cōformis recte rōni fm̄ oēs circūstātias debitas in eē ꝛ nō est sic ꝯformis: qḋ implicat ꝯ̄dictionē. ℂ Ex hac infert̄ illa suppositio fune quā posui in ꝑmo. q. 26. d. arti. ꝑmo ad ꝑbandū cōclusio nē ꝑmā: videlꝫ q̄ nullus act⁹ culpabilis est moralr̄ bon⁹. ꝛ pꝫ illatio: qm̄ oīs actus culpabilis est moraliter malus pꝫ. q̄ oīs actus culpabilis ē difformis recte rōni: alio quin non esset culpabilis: sꝫ laudabilis: igit̄ si aliqs actus culpabilis est moraliter bon⁹ aliqs act⁹ moraliter malus est moraliter bon⁹. ℂ Jllam tn̄ suppōnē quidā doctor modernus negauit distinguēs de triplici culpa. s. origina li: actuali mortali: ꝛ actuali veniali. dicit q̄ si ꝑpositio illa intelligat̄ de actu culpabili culpa originali falsa est: quia infideles hūerūt multos actus bonos moralr̄. si ēt intelli gatur ꝯ actu culpabili culpa actuali veniali: ēt falsa ē: q̄ḋ ꝑbat sic. actus meritorius est bon⁹ moraliter. Sed act⁹ peccati venialis est aliq̄n meritorius. ergo ꝛc. maior pꝫ. q̄ bonitas meritoria supponit bonitatē moralē. Minor ꝑbat̄. q̄ resistere temptationi. reddere debitū vxori. mendi ci ad seruandum vitam innocentie sunt actus meritorij et

cap. 19. cap. 20. cap. 12. ad rōnē ꝑncipalem cap. 15. Opp°. cap. 3. p° artı°. cap. 20. ca. vltio cap. 5. cap. 6. 2ᵃ 3ᵃ 4ᵃ Cor. M. guilelmus de bello monte. or. min.

A tñ sunt pctã venialia. Si accipiat actꝰ culpabilis 2ᵒ mõ.s. p culpa actuali mortali: h duplr põt accipi.s. positiue ꝯrie culpabile.i. demeritorie: ⁊ sic ppõ est vã. alio mõ puatiue culpabile.i.nõ meritoriũ. ⁊ sic est ppõ falsa. qꝛ vt dicit se posuisse: multi actꝰ q nõ sunt meritorij sunt moraliter bõi.

Rñõ Guilel. ad argᵐ

Ad pbationẽ illiꝰ suppõnis nũc facte q̃ erat: nullus actꝰ moralr bonꝰ est aliq̃ mõ difformis recte rõni. sed oĩs actꝰ culpabilis ẽ aliquo mõ difformis rõni recte. ergo ⁊c. dicit ad maiorẽ ꝙ vã est de difformi ꝯrie ⁊ recte rõni nulli. ad mĩnorẽ võ ꝙ ipsa vã est de actu culpabili culpa actuali mortali ⁊ de difformitate ꝯrie sumpta. nõ aũt de culpabili duobus modis alijs sumpto.

ꝯ guilel. de bello monte.

In ista rñsiõe ꝯtinẽtur multa meo iudicio falsa. vnũ est ꝙ aliqđ pctm̃ actuale est actus moralr bonus. h.n. manifeste icludit ꝯdictionẽ. qđ pbatur. qꝛ si aliqs actꝰ est moralr bonꝰ ipse est ꝯformis recte rõni sm oẽs circũstãtias reqsitas ad h ꝙ actus sit vere vtuosus.

B

Sꝫ cõstat ꝙ nullũ peccatũ est sic ꝯforme sm oẽs circũstãtias recte rõni. alias nõ eẽt pctm̃: sed ꝑsus recte factũ ⁊ oĩno talr qualr fieri oꝫ. Itẽ. Oẽ pctm̃ recte vitupatur accipiẽdo pctm̃ p culpa sicut in ꝓposito. nullus autẽ actus ṽe vtuosus recte vitupatur: qꝛ vt dicit Aug. 3. de li. ar.

cap. 35.

quicquid rõne vituperatur: ideo vitupatur: qꝛ nõ est: ita vt eẽ debuit. actus aũt virtuosus nõ aliũde dr̃ virtuosus: nisi qꝛ est vt eẽ dꝫ. nã agere virtuose nõ est aliud q̃ agere qđ opꝫ: ⁊ pp qđ ⁊ queadmodũ oꝫ ⁊c. put dictat rõ recta. si g aliqđ peccatũ est actus moralr bonus: seu qđ idẽ est vere virtuosus aliquis actꝰ recte vituperatur: ⁊ nõ recte vituperatur.

cap. 38.

Rursus hoc directe ipugnãt auctoritas ⁊ rõ Augu. ꝯ men. vbi pbat ꝙ nullũ mendaciũ est iustuꝫ per hoc ꝙ alias aliqđ peccatũ esset iustum: qđ ipse dicit ⁊ pbat esse absurdissimum. vnde ait. ita nihil aũt iudicãdus est dicere qui dicit aliqua iusta esse mẽdacia nisi aliqua iusta esse

C

peccata. ac per h aliqua iusta esse q̃ iniusta sunt. Quo qđ absurdius dici põt. vñ est eñi peccatũ: nisi qꝛ iustitie ꝯriuꝫ est? dicant ergo alia magna. alia parua esse peccata: qꝛ verum est. nec auscultandũ est stoicis qui oĩa paria eẽ contẽdunt. dicere aũt quedã iniusta q̃dam iusta eẽ pctã qđ est aliud q̃ dicere q̃sdã eẽ iniustas q̃sdã iustas iniqtates: cũ dicat Aplꝰ Jo. Oĩs q facit pctm̃ iniquꝰ ẽ. h ipse. Cum g ea dicamꝰ iusta q̃ recte sunt facta seu virtuosa. ⁊ eiusdem significatiõis penitus sint oẽs p̃dicte denoĩationes accepto iustitie vocabulo gñaliter: vt h sm ꝙ pꝫ Aug. accipit pꝫ ꝙ tota ista deductio Aug. directe ipugnat dictum p̃dictũ.

aliud falsum.

Aliud falsuꝫ in illa rñsiõe ꝯtẽtũ est: ꝙ aliqđ peccatum est meritoriũ. Si enim h sit verũ g hõ pro aliquo suo peccato est a deo remunerãdus ⁊ p̃miũ recepturꝰ. ac p h ꝯñs est ꝙ aliq̃ nostra pctã deꝰ approbat ⁊ acceptat cõplacetq; in illis. Sꝫ qs h audeat dicere: cũ h ẽt de iusto hoĩe nefas sit cogitare? Quis eniꝫ hoĩem q approbaret pctm̃

D

alteriꝰ aut cõplaceret i illo ⁊ dõa daret p illo nõ mẽte corruptũ ⁊ vitiosũ ⁊ prauũ clamitaret?

ꝯfirmaᵒ

Confirᵒ h: qm̃ qꝛ quibusdã visũ est aliqñ eẽ mẽnẽdũ ppea qꝛ legit ꝙ deꝰ bñ fecit obstetricibꝰ: que tñ mẽtite fuerãt: vt hr̃ Exo. P̃ci ex

cap. p̃.

p̃sse dicũt eas nõ bñ fecisse: qm̃ p mẽdacio illo non putant deũ mũerare vllũ pctm̃. vñ Aug. ꝯ mẽ. Sꝫ qđ scriptũ igr ẽ bñ deũ fecisse cũ hebreis obstetricibꝰ: ⁊ cũ Raab ṽe cõ

cap. 40.

tinua meretrice. nõ iõ scm̃ ẽ: qꝛ mẽtite sunt: sꝫ qꝛ in hoĩes dei misericordes fuerũt nõ est itaq; in eis remunerata fallacia sꝫ beniuolẽᵃ benignitas mẽtis nõ iniquitas mẽtiẽtij.

Confir.

Itẽ. Si aliqđ pctm̃ ẽ actꝰ meritoriꝰ vl' aliqs actꝰ meritoriꝰ ñ ẽ spãle dĩ donũ nꝫ ex gr̃a dĩ ꝓueniẽs vl' aliqđ pctm̃ ẽ donũ dei ⁊ ex gr̃a illiꝰ ꝓcedẽs. pᵐ nõ est dãdũ ne ꝯcedat hoĩem posse meritoriũ actũ agere sine gr̃a dei: qđ istemet doctor bñ ⁊ catholice nitit vitare. oporteret aũt illud ꝯcedere cuꝫ nullũ pctm̃ sit opꝰ gr̃e dei ⁊ ad qđlꝫ pctm̃ li. ar. sit idonea ꝯtute suffultũ: vt dĩc Aug. in de p̃de. diuina sic ẽ in. q. d. 26. ac ẽt. 29. alt'ũ ẽ. 2ᵐ aũt nimis absurdũ est. sic pꝫ ex verbis

C

Aug. in li. de cõtinẽtia allegatis in. q. p̃ce. Nunq̃ ait ꝯtinentiã quã munus dei verissime dicimus dicturi sumus esse peccatũ. Absit a cordibus tam detestanda dementia. vult eni esse necessario cõsequẽs cõtinentiã nõ esse peccatum si ipsa est: sicut vere est donum dei. ⁊ ex hoc vlterius concludit ipsam nõ esse in infidelibꝰ: qꝛ in eis esset pctm̃.

Confir.

Fundat aũt illa ꝯña sup h ꝙ nullum munus dei est peccatũ: sicut pꝫ. Itẽ. Si aliqđ peccatũ est actꝰ meritorius, nõ oẽ pctm̃ est vitãdũ. Quis eni debeat vitare qđ est sibi meritoriũ apud deũ: ⁊ si nõ oẽ pctm̃ est vitãdũ: quõ quotidie vña fideliũ orat ecclĩa deũ dicẽs. Tua nos hodie salua virtute. vt in hac die ad nullũ declinemus pctm̃. clarũ enim est ꝙ non solũ aliqua. sed ẽt q̃libet vult vitare qui

Confir.

sic orat: si ita eade orat sic ore. Itẽ. Nullus ex eo ꝙ non facit qđ oꝫ facere: aut ex eo ꝙ facit qđ oꝫ non facere meretur apud deum aliqđ p̃mium. igit nullum pctm̃ est meritoriũ. añs est euidens: cum eni quilibet talis sit dignus vituperio ⁊ pena: imo nec quisquã aliter meret vituperari aut puniri quõ dici põt ꝙ ex hoc vel illo quis mereat

F

p̃miũ. ꝯña est euidẽs: qꝛ non nisi altero illoꝝ modorum aliquo quã actualiter peccatur.

Confir.

Itẽ. Omne peccatũ est demeritoriũ seu puniẽdũ ⁊ pene dignũ. igit nullũ est meritoriũ. añs est cõiter a catholicis doctoribus concessum tradentibus ꝙ cuilibet mortali si nõ remittitur debet sm statutum diuinum pena eterna. veniali võ cuilibet pena temporalis. ꝯña pꝫ. qꝛ nullo vno actu quis simul meretur ⁊ demeretur. Itẽ qđ ait ꝙ resistere temptationi est pctm̃ veniale nõ videt tute dici posse. Quõ enim tota xp̃i doctrina suadet vt tẽtationibus resistamus ⁊ resistẽtes cõmendat. Consentientes võ redarguit ⁊ cõminatione penarũ deterret. Rursus quõ reddere debitum vxori dicitur ab isto doctore esse peccatum cũ Aplꝰ h iubeat. d. p̃ma ad

cap. 7.

Cor. Vxori vir debitum reddat. silr vxor viro. ⁊ paulo post oppositum ꝓhibet. d: nolite ergo fraudare inuicem

G Confir.

glosa. i. subtrahere debitũ. Itẽ. Si reddere debitũ vxori est pctm̃. multo magis videbit dicẽdũ ꝙ petere sit peccatum. ⁊ sic concubitus coniugalis siue petendo siue reddendo agat erit pctm̃: ac per h illicitus. Sed h dicere est nuptias dãnare: q fuit error Tacianoꝝ: sic recitat Aug.

cap. 25.

de heresibꝰ. Si dicatur ꝙ iste doctor non intelligit ꝙ oẽ resistere tentationi: aut omne reddere debitum vxori sit pctm̃. sed male reddere ⁊ male resistere: nihil sibi valꝫ ad ꝓpositũ suum: qꝛ nec male resistere nec male reddere est resistenti vel reddẽdi meritoriũ: sed vtriq; demeritorium. Cum itaq; ipse velit ꝓbare illam suam minorẽ. s. ꝙ actus peccati venialis sit meritorius: per h qꝛ reddere debitum est meritoriũ. opꝫ eum vlr assumere vel ꝙ omne reddere debitum est meritorium. ⁊ sic etiã omne male reddere est meritoriũ: qđ nullatenꝰ est dicẽdũ: vel ꝙ oẽ reddere debitum est peccatũ: contra qđ iam est arguũ. Insup qđ dicit

D

mentiri ad seruandũ vitam innocentis est actus meritorius: nõ est etiã bene dictũ: qꝛ si illud esset verũ: sequit ꝙ non sit negandũ mentiendũ esse pro saluanda innocentis vita. Quõ nõ negandũ est fiendũ esse id per qđ hõ meretur apud deum. Sed sancti cõiter docent nõ eẽ ẽt fiere p tali causa mentiendum: sicut pꝫ per Augu. in li. ꝯ men. in quo a proposito disputat ⁊ determinat in nullo vnq̃ casu esse mentiendum: sicut satis apparet in. c. 4. vt p̃allegatuꝫ est. ⁊ idem in ench. pluribus capitulis. ⁊ silr in lib. de mẽ. beatus quoq; Grego. idem docet scribens. 18. mora. circa p̃ncipiũ. Sicut summope.n. cauẽdum est mẽdaciũ: q̃uis nonnunq̃ sit aliqđ mendacij genus culpe leuioris si q's p̃stando mentiat. Sꝫ qꝛ scriptũ est. os qui mentit occidit animã. ⁊ perdes oẽs qui lo. mẽ. Hoc quoq; mendacij genus perfecti viri summope fugiunt vt nec vita cuiuslibet per eorum fallaciam defendat: ne sue anime noceant dum prestare carni nitunt aliene. Itẽ. Cum omne men

J dació sit petitú: vt ibidé dicit. ⁊ Aug. ét in pallegatis. nec hoc iste doctor negeret si ɔcedat φ ꝓ seruáda vita innocentis aut alio quocúq; bono fiédo sit mētiēdū vtiq; ɔ doctriná apli ɔcedat φ fiéda sunt mala vt eueniát bona. Jtē qḋ dicit de culpa mortali nō vi hū dcm: qꝛ nulla culpa mortalis est q̄ nō sit demeritoria positiue ⁊ nō solū ꝟo meritoria: qḋ pꝫ: qꝛ nulla est cui non debeat pena eterna. ⁊ tñ ex distinctiōe quá ponit iste doctor pꝫ eū velle aliquá culpā mortalē nō eē demeritoriá positiue. ⁊ ex eadē vult φ aliq̄ culpa mortalis sit act⁹ ꝟe ꝟtuosus ⁊ rectus: qḋ ét non est bene dictū. ¶ Rńsio demū data róni ꝓbāti suppónē illaꝫ nō est sufficiés. ná qḋ dicit ad maiorē de difformitate ɔria ⁊ de róne náli nō iuuat ipm in aliquo. qm̄ ḡcúq; difformitate actus sit difformis recte róni. ɔstat ipm nō eē ɔformē ei ſm oēs circūstátias dictatas ab ipso. Ois aūt act⁹ moraliter bonus est ɔformis recte róni ſm oēs circūstátias dictatas ab ipsa vt frequēter pmissuꝫ est. igit̄ nullus act⁹ moraliter bonus est aliq̄ mō difformis recte róni: ⁊ hec ē maior túc assūpta. Qḋ addit̄ de róne náli nihil iuuat ét. ná quocúq; capiat̄ rónalis: dūmō sit ratio recta. qcq̄d est ei cóforme est cóforme cuilibet recte róni de eodem: ⁊ qcquid alicui róni recte siue náli siue nō náli est ɔforme: est illi ⁊ cuilibet róni recte circa idē obiectū cóforme. ná oēs rónes ꝟe ⁊ recte de eodē silr̄ signāt. alias aliq̄ nō eēt ꝟa ⁊ recta: sed falsa ⁊ erronea. Qḋ ét dr̄ ad minorē nō valꝫ. qm̄ vlr̄ de oi culpa siue veniali siue alia ꝓpō est ꝟa. qꝛ si sit aliq̄s actus culpabilis nullo mō difformis recte róni ille erit penitus cóformis recte rationi. ⁊ per cóseques erit talis qualis esse dꝫ. Ex quo sequitur φ aliquis faciendo qḋ debet peccat ⁊ peccando facit qḋ dꝫ. qḋ vt dicit Augu. 3. de lib. arb. scelus est dicere. Necesse est ergo dicere φ omnis actus culpabilis quacúq; culpa vere dicat̄ culpabilis est aliquo mō discordans ⁊ difformis recte rationi ex qbus efficaciter concluditur predicta suppositio. ¶ Quinta cóclusio est. φ homo plus extensiue peccat. s. pluribus peccatis peccat peccando mala voluntate ⁊ mala comitante exteriori operatione q̄ȝ mala voluntate tm̄. Probatur: qꝛ talis operatio exterior est peccatum: vt pꝫ ex secúda conclusione: ⁊ nō est illud peccatū qḋ est voluntas mala quā comitat̄: sicut loq̄ falsum intētione fallendi non est velle loqui falsum intentione fallendi: nec tractare rem aliená inuito domino est velle tractare rem alienam ⁊c̄. ⁊ ita de alijs patet. ⁊ constat φ tale ⁊ tale velle sunt peccata. igit̄ velle quod est peccatum ⁊ agere quod ipsum comitatur sunt plura peccata. ⁊ per consequens plurib⁹ peccatis peccat peccás mala voluntate ⁊ mala opatione exteriori comitante. ¶ Sexta cóclusio. quia homo nō plus intensiue idest non intensiori peccato peccat mala voluntate ⁊ mala operatione exterius comitante simul q̄ȝ altera illarum tm̄modo: patet qꝛ illa duo peccata nō cóstituunt aliquod vnum peccatum. igitur illius hominis nō est aliqḋ peccatū intensius q̄ȝ mala voluntas ⁊ q̄ȝ opatio sequens. ¶ 7ᵃ ɔclusio est. φ hō nō magis demerere apud deū per malā volūtatē ⁊ per malā operationē sequentē simul q̄ȝ ꝑ malam volūtatē tm̄modo supposita equalitate voluntatis: quod ego intelligo sic. s. φ hō volēs aliquid agere. verbi gratia occidere. ⁊ cū hoc etiá occidēs nō est dignus maiori pena: nec a deo maiori pene deputat̄. q̄ȝ si tm̄mō vellet occidere ⁊ nō occideret. supposito φ eq̄ plená: ⁊ tñ oībus silem voluntatē occidendi hēet. ⁊ ita dico de diuersis hoībus: quoꝝ vn⁹ vellet occidē aliquē ⁊ actu occideret. alius ꝟo vellet occidere: nō tñ occideret: qꝛ nō posset: si voluntas foret in vtroq; eq̄ plena: ⁊ cetera sint paria in eis ꝑter occidere ⁊ nō occidere: nō min⁹ demereret apḋ deū nec maiori pena dign⁹ est ſm ꝟitatē ille q̄ nō occidit q̄ȝ is q̄ occidit nec cō ille magis demereret. ⁊ silr̄ loquor in alijs actib⁹ ¶ Jsta cóclusio pꝫ pmo expressa auctoritate Augu. pmo de li. ar. dicentis sic. Si cui nō ɔtingat facultas ɔcūbendi cū cóiuge aliena: planū tñ aliq̄ mō sit eum cupe. ⁊ si ptās det̄ eē facturꝫ nō minus reus est q̄ȝ si in ipso facto deprehenderet̄. Quid est aūt nō est min⁹ reus nisi nō minus demeret̄: seu nō est minoris pene dignus. scḋo sic. Mensura penaꝝ attendit̄ ſm mensurá voluntatū eoꝝ qui peccant. igit̄ in qbuscúq; est equalis seu equaliter mala voluntas equalem penam merent̄. ⁊ per ɔñs in casu ꝓposito non maiori pena vnus q̄ȝ alter est dignus. Assumptū ꝓbat̄ ꝑ Aug. ad deo gratias. vbi exponēs illud Matt. 7. Jn qua mēsura mensi fueritis remetiet̄ vobis. dicit φ appetitus voluntatis humanoꝝ oium est mēsura factoꝝ. ⁊ subdit. ex qualitatib⁹ quippe volūtatū nō ex tēporū spatijs siue recte facta siue peccata meremur. alioquin maius peccatū haberet̄ arborē deijcere q̄ȝ hominē occidere. illud eniꝫ sit lóga mora multis ictibus. h̄ vno ictu breuissimo tēporis. Et ideo cóclud it ibi Aug. paulo post. φ dānatoꝝ erūt pariter longa supplicia. Sed alia alijs minora: vt qb⁹ tēpus equale est nō sit equalis asperitas. ꝓpter mēsurá ét peccatoꝝ nō in ꝓductione tēpoꝝ: sꝫ in volūtate peccātiū. Jn qb⁹ verbis etiá prestat nobis motiuū boni argumenti ad ꝓpositū ꝑncipale. Quia si ꝑꝑ op⁹ exteri⁹ alter plus demereret̄ ceteris parib⁹. Igitur ꝓpter maius exterius si vterq; exterius operet̄. ceteris tñ parib⁹ is cuius maius opus eēt maiorē pená meret̄: ⁊ sic qui longiore mora suffocaret vel aliter interficeret hoiem meret̄ maiorē penaꝫ q̄ȝ is qui breuiore. Supposito φ ambo equali voluntate agerent ⁊ oia alia essent paria: ⁊ silia: ꝑter hoc tm̄ φ alter qui fortior viribus citius interficit: alter ꝟo: qꝛ debilior longiorē morá apponit. Hoc aūt nemo diceret. quare ⁊c̄. ¶ P. Nō maius pmiū meret̄ homo ꝓpter volūtatem ⁊ opus q̄ȝ alius ꝓpter equalē voluntatē tm̄ sine opere: vbi cetera sint paria. igit̄ nō per malam voluntatē ⁊ opus ⁊c̄. ɔña clara est. añs ꝓbat̄. qꝛ alias homo inuitus posset per alium hoiem fieri maioris ⁊ minoris meriti apud deū: ⁊ fraudari pmio ⁊ grauari supplicio: qḋ nō videtur dādū. ⁊ ɔñs est plana: qm̄ in actu exteriori pót homo ét inuitus impediri: sicut in multis clarum est. ꝓbat̄ etiá añs illud ꝑ glosaꝫ scḋe ad Cor. sup illud. Qui multū nō abundauerit ⁊ qui modicū nō minorauit. que dicit qui multum dat vt diues ⁊ qui parum vt paup si equa volūtas est: eq̄lem mercedē habebūt. ⁊ certe ita dicendū videt̄ de eo qui nihil dat: qꝛ nihil hꝫ qḋ dare possit si volūtas equa fit. Qḋ ɔfirmat̄ per Ugo. de sac. li. 2. pte. 14. dicentē. Si ergo vbi plus dat̄ ⁊ vbi minus differens meritum nō est si equalis volūtas habeat̄. ergo vbi aliqd datur ⁊ vbi nihil dat̄ differens meritū esse nō pót: si equalis vtriusq; voluntas habeat̄. ¶ P. Jbidē ipse cóclusionē istá determinat a ꝓposito. vñ ait. totum ergo meritū in volūtate est: q̄ȝtulus tantū mereris qḋ nō est intelligendū quasi dicat̄: q̄ȝtū vis mereri tm̄ mereris: sed quāta est voluntas qua mereris tm̄ est meritū ꝓportionabiliter: vt videlꝫ maioris volūtatis maius meritū ⁊ minoris min⁹ ⁊ equalis eq̄le. Et túc arguit ɔ se sic. Sed dicis mihi. si totū meritum in volūtate est nihil amplius ex opere est: ⁊ q̄ō ipm opus cū volūtate ē. Quare ergo op⁹ requirit̄ si pro opere merito hois nihil addicitur vel aufert̄. Et rńdet Aug. quare ideo post volūtatē etiá opus requirit̄ vt ipso opere voluntas augeatur tale est cor hominis vt pro opere suo amplius inardescat. siue ad bonitatē amandá si rectum siue ad malitiam si prauū. ⁊ subdit. Et si forte contigerit tantá etiam voluntatem in eo qui non operat̄ quanta est in illo qui opus exercet vbi voluntas eadē est: meritū dissimile esse non potest: ⁊ quecúq; dicit in illo caplo qḋ satis ꝓlixū est: vadūt ad intentionē istam. ¶ Sed ɔ cóclusionem istam videtur esse ꝑ glosa decreti. de pe. d. 1. Si cui. ibi eni glosator glosans pallegatū verbū Aug. de li. ar. nō min⁹ reus est. ait

reuera

Marginalia: ɔ rńonē guilel. — k — cap. 37. — l — 5ᵃ ɔ — m — 6ᵃ ɔ — 7ᵃ ɔ — pᵐ ca. ij. — n — 1ᵐ — cap. 4. — o — Confir. — p — cap. 8. — cap. 6. — Confir. — q — ɔ 2ᵐ ɔ.

reuera magis reus ē si opus adhibeat᷑. Sꝫ ꝺ quo ad suffi-cientiā eterni interitꝰ accipe. vel nō minꝰ .i. nihilominꝰ est reus: nō quin plus peccet si opus sequat᷑. qꝺ pbat ex ꝺ: qꝛ pbibitū est malā voluntatē in opꝰ pcedere. ¶ 2º vr̄ ꝯ hoc determinatio ecclesie dānātis errores Petri abaylardi. Inter enim illius articulos dānatos dr̄ esse vnus quo sic ingrebat. Nos ꝟo dicimꝰ ꝙ sola volūtas a deo eternalr̄ remuneret᷑ siue ad bonuꝫ siue ad malū: nec pp opa peior vel melior efficit᷑ hō nisi forte dū opat᷑ in aliquo voluntas eiꝰ augmētat᷑: ex cuius sniē dānatione vr̄ esse tenēdū ꝙ nō sola voluntas remuneretur: ꝙ hō p opa exteriora melior vel peior est. ¶ 3º argui pōt: qꝛ si vera ꝯ sit nō plus merebit᷑ apō deū volēs sustinere martyriū p chro ⁊ actualr̄ sustinēs ꝙ̄ alius eq̄li volūtate volēs sustinere: nō tn̄ actu sustinēs: qꝺ nō vr̄ verū: qꝛ p actu martyrij datur aureola fm doctores. Itē velle baptisari vel aliud sacramētū suscipe eque bonū ⁊ vtile foret bonum sicut velle ⁊ ēt cū hoc baptisari. Item qui vellet percutere vel occidere clericū tn̄ peccaret ꝙ̄tuꝫ alius q nō solū vellet: sꝫ ēt occideret: qꝺ falsum est. Tū qꝛ occidēs vere est homicida: alius ꝟo nō. Tū qꝛ iste icurrit excōicationē ⁊ irregularitatē: q̄s penas alius non incurrit ⁊ qualscūqꝫ alias penas alter p volūtate occidendi non incurrit vel meret᷑: q̄s incurrit iste ac meret᷑. Hoc aūt nō esset iustū nisi ipse plus peccaret ⁊ maioris pene ipse dignꝰ eēt. ¶ 4º. sequit᷑ ꝙ si duo hoies nolentes quēꝙ̄ occidere sagitarēt in vico aliquo ciuitatis eq̄li adhibita vel eq̄lr̄ neglecta cautela hincinde: de ledendo aliqueꝫ ⁊ vnus supueniētem occideret. alter nullū qꝛ nullus occurreret: tantū peccaret qui neminē lesit quātum q supuenientē hominem interfecit: quod nō videt᷑ dandū. ¶ 5º. qꝛ cuilibet peccato pena debetur. igitur duobus peccatis maior pena debet᷑ ꝙ̄ vni tn̄ ex ipsis. ex opposito enim consequentis clare videtur sequi oppositum añtis. igit᷑ p vtroqꝫ .s. volūtate ⁊ actu sequente cum sint duo distincta peccata: vt dictuꝫ est in cōclusione .5. maior pena debetur peccanti. ac per hoc plus demeretur. ¶ Ad primum horum primo potest dici sicut plures doctores theologi dicunt: ꝙ illa glosa directe contradicere videtur textui: ideo non est stādū glose. vel si glosam velimus recipere dici pōt 1º ꝙ magis reus ē extēsiue: qꝛ pluribus peccatis peccat. Et hanc intentionē videt᷑ innuere probatio que addit᷑ de pbibitione actus exterioris vel etiam potest intelligi intēsiue pp intēsioreꝫ voluntatē. Itēsior eni ē q̄ erit in opꝰ ꝙ̄ nō extēs: vbi vtraqꝫ possit exire: in q casu tn̄ forte loquit᷑ glosa. vbi aūt eq̄ intēsa sit volūtas si actꝰ exterior nō sequat᷑ pp ipedimētū positiuum vel negatiuū: aut q̄litercūqꝫ sicut capiendū ē in ppositonō minus erit reus ad sensum puissum ꝙ̄ si nullo interueniente ipedimēto actꝰ fuisset exterior subsecutꝰ. ¶ Ad 2m dico ꝙ nō puto oia illa ꝟba sic posita vt arguēdo recitata sūt fuisse petri abaylardi. ⁊ cā est: qꝛ in nullo adhuc libro eplaꝝ btī Bernardi talē texturā ꝟbor repi: vbi recitant᷑ articuli collecti ex dictis illius. Sꝫ in pluribꝰ libris i oibꝰ q̄s vsqꝫ huc p me vel aliū legi habet᷑ precise sic. ꝙ pp opa. nec melior nec peior efficiat᷑ homo ⁊ est articulus .13. suoꝝ. Sic autem acceptum istū articulum qs nō videat esse merito condemnandum. Dant enim hec ꝟba sic allegata itelligi ꝙ siue hō furet᷑ siue adulteret᷑ nō ide sit peior ꝙ̄ si ista ñ cōmitteret. ⁊ si deū honoret ⁊ pximo subueniat pp deuꝫ aut alia q̄libet bona nobis a deo p̄cepta exerceat non sit pp ea melior ꝙ̄ si illa nō ageret: qui sensus vtriqꝫ falsus ⁊ erroneus est. nam fm hoc sequitur ꝙ nec ex ope exteriori nec ex voluntate aut alio actu interiori homo sit melior vel peior ꝙ̄ sine illo foret ꝙ per nullū mereatur vel demereatur: ⁊ ita nullum sit hominis peccatum vel meritum: ⁊ ꝙ talis fuerit sensus illius satis aperit alius articulus eius qui est .19. ⁊ vltimus: ⁊ ponit cum hoc tenore ꝙ neqꝫ opꝰ neqꝫ voluntas neqꝫ ꝯcupiscentia neqꝫ delectatio que mo-

uet eam peccatum sit nec debeamus eam velle extingui: ex quibus patet ꝙ determinatio ecclesie illum cōdēnātis in nullo cōtraria est superius dictis. ¶ Ad 3m quātum ad id quod dicitur de martyrio dicendum videtur: ꝙ vbi casus esset talis ꝙ actus interior esset eque intensus ⁊ eque bene circūstantionatus: ⁊ generalr̄ eque bonus intensiue ⁊ extensiue sine actu exteriori: sicut esset si cōicaretur actus exterior non minus meretur quis ex tali voluntate precise ꝙ̄ si cum ea actu penam martyrij pateret᷑. Difficile tamen esset talem casum reperire. nam vt tactū est per Ugo. voluntas ex suo actu augetur ⁊ maior feruor videtur requiri ⁊ concurrere i actuali experiētia pene illate actu ꝙ̄ imaginate vel concepte tantūmodo. vbi tamen detur casus vt premissum est dicendum videtur: vt dictū est: ad quod facit quod de beato Martino cantat ecclesia. O sanctissima anima quam si gladius persecutoris non abstulit palmaꝫ tamen martyrij non amisit. Quantum ad scḋam ptem de sacramentis neganda est consequētia: qꝛ lꝫ nō plus mereatur ex actu exteriori: ex re tn̄ operata .s. sacramento confirmatur sibi gratia: ⁊ per consequens est sibi melius: sicut ⁊ puero recipienti sacramentum: ꝙ̄uis ipse nullū actuꝫ agat meritorium bonū est sacramentum recipere propter ipsiꝰ efficaciā sacramenti in ipso. Similr̄ etiā dicitur ꝙ actu sustinens martyriū ēt si non plus mereatur ppter opus exterius: recipit tamen aureolam: ac per hoc melius est sibi ⁊ vtilius velle ⁊ sustinere ꝙ̄ foret velle precise. Quantuꝫ ad tertiam partem concedendum est consequens: ⁊ ad pbationem falsitatis pmā dicendum ꝙ vterqꝫ homicida est voluntatis homicidio: licet alter tm̄ sit homicida homicidio actꝰ exterioris. iux̄ distinctionē glose sup illud ad Ro. p̄. repletos omni iniquitate. ⁊ sequitur: homicidijs contentione &c. quāuis alter sit homicida homicidio actuali. non sequitur tamē ꝙ plus demereatur ꝙ̄ reliquus si cetera sint paria: nec oppositum probatur. Qꝺ autem additur de excommunicatione ⁊ alijs penis non arguit intentū: qꝛ plerūqꝫ tales pene infliguntur pro minoribus peccatis ⁊ nō pro maioribus. sicut patet: qꝛ verberans clericuꝫ incurrit excommunicationē: ⁊ tamē interficiēs mille homines laicos non propterea ē excommunicatus: cum tamē nulli dubium sit ipsum multo plus ⁊ grauius peccare ac demereri apud deum. vñ ex talibus penis: q̄ ecclesiastico iudicio: vel ēt seculari infliguntur peccantibus non potest argui maius demeritum hominis apud deum: nec tamē infligūtur iuste cum ille vtiqꝫ talium penarum sit dignus: immo ⁊ maiorum que diuino iudicio reseruantur: sicut ēt pene aliorum criminum q̄ hic non iudicialiter puniunt᷑. ¶ Ad 4m cōcedendum est consequēs. dicēdum tamē ꝙ nec etiaꝫ actu interficiens peccat tantum ꝙ̄tū si voluisset interficē: nec minus ēt ꝙ̄ si nullus aduenisset quem interficeret: ⁊ p ꝯñs non fuisset secuta occisio alicuius: ceteris tn̄ silr̄ se habentibus. ¶ D. arg. nō videt᷑ plene ad ppositū. nam vterqꝫ sagittans habet actū nō solum interiorem: sꝫ ēt exterioreꝫ nec alter hꝫ pprie actum aliquē: cui similē non habeat reliquus. vnde si ambo morerentur añꝙ̄ sagitta perueniret ad aliquē quē vulneraret: non diceretur dissimiliter egisse alter ab altero: quāuis euentus fuerit dissimilis. ¶ Ad 5m nego ꝯñam loquendo vr̄ de peccato. nam cum sicut dicit Aug. p̄ de li. ar. ꝙ aliud est velle bene. aut male. aliud mereri aliquid per bonam vel malam voluntatem: sic dico ꝙ aliud ē bene vel male agere: seu recte agere vel inique: seu non recte: quod dicitur peccare. aliud mereri vel demereri. Per suum actum agit homo bene vel male tam actu exteriori ꝙ̄ actu interiori seu voluntate. ¶ Sed tamen non meretur aut demeretur nisi precise per actum voluntatis: ⁊ p ꝯñs non plus demeretur per actum voluntatis ⁊ actū exteriorem ꝙ̄ per ipsum actū volūtatis tm̄: ac per hoc nō quibuslibet duobꝰ peccatis plus demeret᷑ ꝙ̄ altero illoꝝ

Ad ar^m principa. tum. ¶ Ad argu^m principalis quoniam cum assumitur quod nulla operatio exterior est de se mala vel peccatum: hoc duplicem sensum potest habere. vnus est quo intelligatur nullam operationem exteriorem esse aliquod malum vel peccatum distinctum a peccato vel malo quod est actus interior voluntatis & in hoc sensu nego assumptum. ¶ Ad probationem primam ex auctoritate Aug. dicendum quod ibi Aug. non diffinit vniuersaliter peccatum sed tantum peccatum voluntatis cui vtique primo ac principaliter conuenit ratio peccati. & hoc sufficit ad propositum suum ibi. & patet istud: q. 22. contra Faustum diffiniens peccatum. dicit. quod est dictum vel factum: aut concupitum aliquid contra eternam legem: ex qua diffinitione. patet quod non solus actus interior voluntatis: sed etiam exterior operatio est peccatum. ¶ Ad 2^am probationem dicendum quod non

Ad 2^m probonē. procedit ad datum sensum assertionis: quoniam non sequitur. quelibet operatio exterior potest fieri bene. igitur quando male fit non est distinctum malum vel distinctum peccatum a peccato quod est actus interior. Alius sensus assertionis illius potest esse quo intelligatur nullam operationem exteriorem esse per se peccatum ita quod hoc nomen peccatum per se in primo vel secundo modo predicetur de nomine significante talem operationem ad quem sensum vadit probatio secunda. Et quicquid sit de veritate eius in hoc sensu: quia id potest patere ex duabus

conditionibus immediate precedentibus: neganda est consequentia in consequente ly plus. sumatur extensiue sicut supra sumitur in conclusione 5. nam esto quod operatio aliqua exterior non sit per se peccatum: adhuc ipsa potest esse distinctum peccatum ab interiore: & per consequens peccans actu interiore & exteriore tali opere peccat pluribus peccatis. Si autem ly plus in consequente sumeretur intensiue: quicquid sit de probationibus suis ipsum non esset contra dicta: sed contra conclusionem 6. & per hoc patet etiam ad argumentum in oppositum. Notandum tamen quod cum dico actum interiorem vel exteriorem esse peccatum secundum eum sensum loquor quem dedi supra di. 34. vbi inquisitum fuit quid est peccatum. A quo sua gratia nos conseruet immunes: in quo nullum fuit omnino peccatum: quique vt peccatum tolleret venit in mundum dei filius Jesus Christus benedictus in secula seculorum. Amen.

¶ Explicit lectura secundi sententiarum Fratris Gregorij de Arimino: sacri ordinis eremitarum Sancti Augustini: theologie professoris excellentissimi: Prioris generalis quondam prefati ordinis: que legit Parisius anno domini. 1344. Per Reuerendum sacre theologie Magistrum fratrem Augustinum montisfalconium quam diligentissime castigata & sue pristine integritati restituta.

Impressa autem accuratissime Venetijs mandato & expensis
nobilis viri domini Luceantonij de Giunta Florentini. Anno domini. 1522. Die. 10.
Januarij Regnante iustissimo
Duce Antonio Grimano.

Registrum.

✠ a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z
✠✠ aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo pp qq

Omnes sunt quaterni preter ✠ qui est quinternus & z qui est ternus ✠✠ qui etiam est ternus: & qq qui est quinternus.